Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

FL. JOSEPHI
OPERA.

J. F. Vandeveldo 1693.

O.K.B. 9

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ
ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ
ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

FLAVII JOSEPHI
HIEROSOLYMITANI
SACERDOTIS
Opera qvæ extant omnia,

Nempe

ANTIQVITATUM JUDAICARUM LIBRI XX. Sigismundo Gelenio interprete.

DE BELLO JUDAICO LIBRI VII. interprete, Rufino Aqvilejensi.

LIBER DE VITA SUA cum interpretatione Gelenii.

ADVERSUS APIONEM LIBRI II. cum versione antiqva à Gelenio emendata, &

DE MACCABÆIS, seu de Imperio rationis LIBER cum paraphrasi Erasmi Roterodami.

ACCEDIT INDEX LOCUPLETISSIMUS.

Juxta editionem Græco-Latinam Genevensem ad manuscriptos Palatinæ bibliothecæ Codices castigatam, qvæ nunc à pluribus mendis expurgata, & præterea

PROLEGOMENIS
&
APPENDICE
auctior redditur.

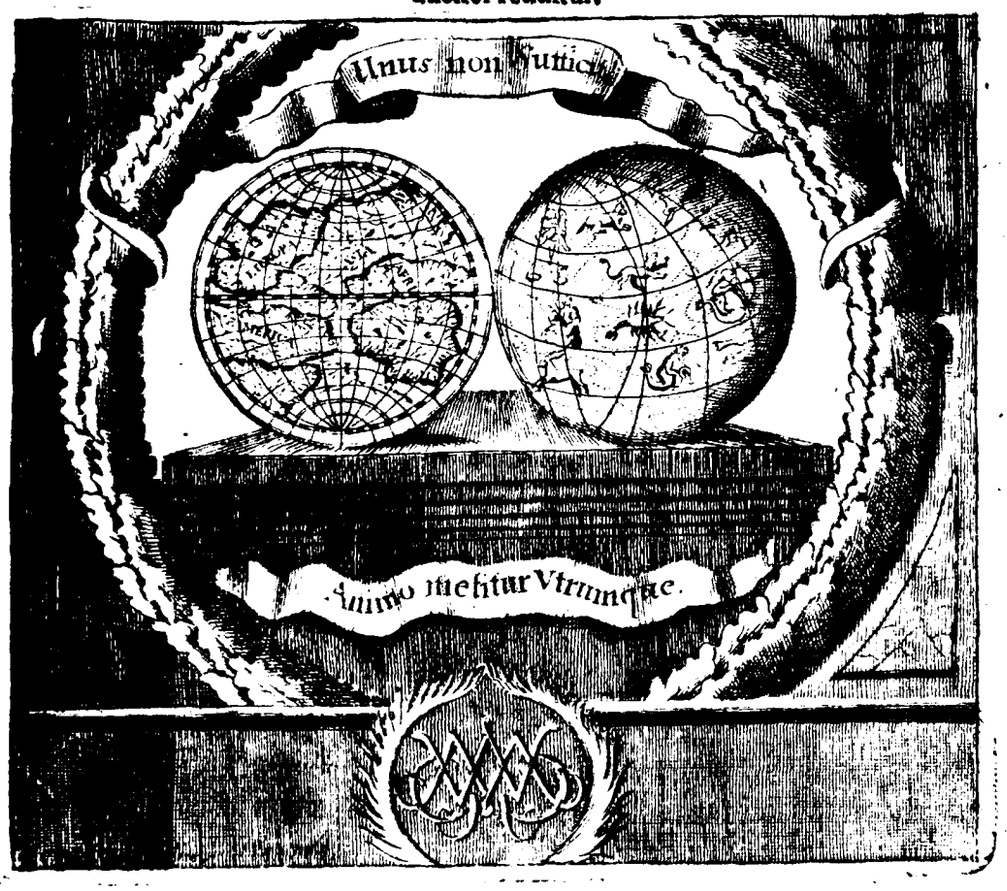

COLONIÆ,
Sumptibus MAURITII GEORGII WEIDMANNI.
ANNO M DC XCI.

1212 B 157 (1)

BIBL. UNIV.
GENT

PATRIBUS REIPUBLICÆ LIPSIENSIS VIRIS

Magnificis, Nobilisſimis, Amplisſimis,
Conſultiſſimis, Prudentiſſimis,

PATRONIS SUMMIS.

EX qvo jure civitatis Veſtræ gaudeo, qvo me octo ab hinc annis donatum memini, poſt Dei cultum nil magis curæ mihi cordiqve fuit VIRI MAGNIFICI ATQVE NOBILISSIMI, PATRONI MAXIMI, qvam

BIBL. UNIV. GENT

qvam ut libraria mea officina bono publico prodeſſem. Qva in re neqve gravibus impenſis unqvam, neqve indefeſſis laboribus peperci. Teſtari id poterunt Euſebii Cæſarienſis volumina de præparatione & demonſtratione evangelica, Sancti Athanaſii Epiſcopi Alexandrini, Gregorii Nazianzeni, & Dionyſii Halicarnaſſenſis opera, Abarbanelis Judæi in Prophetas majores commentarius, aliiqve Scriptores, qvos cum raritate ſua ſe commendare, & ab eruditis deſiderari intelligerem, ut novis typis impreſſi publicam lucem denuo adſpicerent, curavi, qvamvis ob triſtiſſima belli tempora, & commerciorum qvæ indies in pejus ruunt decrementum inter tot miſerabiles regionum & urbium ruinas, qvibus & dulciſſimam patriam meam antiqvam Nemetum urbem Spiram oppreſſam & pœne ſepultam expertus ſum, tantorum ſumtuum periculum facere minus oportunum videretur. Nunc in eo ſum, ut Imperatoris Juliani opera a doctiſſimo Jeſuita Dionyſio Petavio qvondam Græce & Latine edita cum novis obſervationibus Viri celeberrimi Ezechielis Spanhemii, qvas Literato Orbi gratiſſimas futuras haud temere confido, e bibliopolio meo propediem emittam. Et impoſterum qvoqve, ſi Divina Gratia permittat, optimis qvibusqve libris evulgandis curas meas & facultates impen-

impendere non desistam, certa spe animatus, fore, ut Vos PATRES REIPUBLICÆ OPTIMI, PATRONI MAXIMI, qvod hactenus feciſtis, hos Civis Vestri conatus, & bonas literas juvandi ſtudium ſumma Vestra benevolentia fovere non ceſſetis. Hanc fiduciam in me excitarunt magna illa, qvæ in me ab eo tempore, qvo domicilium in Urbe Vestra fixi, contuliſtis beneficia, & ſingularis affectus, qvo Magnifici Conſules WAGNERUS, BORNIUS, STEGERUS, Nobiliſſimi Proconſules, alter BORNIUS & FALCKNERUS, Conſultiſſimus Prætor PLAZIUS, nec non CARP. ZOVIUS, GRÆVIUS, PINCKERUS, BAUDISIUS aliiqve Senatorii Vestri Ordinis Proceres, omnes doctrina & meritis incomparabiles & qvovis elogio majores, tenuitatem meam proſecuti ſunt. Vos, Venerandi Juſtitiæ Sacerdotes, præſidio & patrocinio Vestro rebus meis & fortunis nunqvam defuiſtis, Vos celeberrimi literarum, qvibus ad miraculum excellitis, Fautores officinam meam qvalemcunqve haud raro præſentia Vestra illuſtrem reddere, & libraria mea ſupellectile cum privatas Vestras bibliothecas, tum publicam illam locupletare dignati eſtis, qvæ paucis ab hinc annis a Vobis inſtituta, & inæſtimabili rariſſimorum librorum aliorumqve cimeliorum apparatu ſubinde aucta inter ſplen-

didisſima Urbis hujus ornamenta jure ſuo numeratur. Et hanc ipſam bibliothecam Veſtram impræſentiarum Joſephus meus ambit, qvem, ut qvalecunq; gratæmentis monumentum exiſtat, Magnificis Veſtris & Nobiliſſimis Dignitatibus humillime offerre audeo. Vix ediderat ſcripta ſua Flavius Joſephus, cum ea Romani publicæ bibliothecæ honore dignati ſunt. Concedite qvæſo Patroni Summi & novæ huic Joſephi editioni hunc honorem, ut in publica Veſtra Bibliotheca reponatur. Non timebit Joſephus armamentarium, cui Bibliotheca Veſtra incumbit, cum armis non minus qvam literis ſtrenuus fuerit. Deus autem Inclytum Veſtrum Collegium, cum ſplendidiſſimis Familiis & tota Republica ſub Umbra SERENISSIMI AC POTENTISSIMI ELECTORIS noſtri omnibus bonorum incrementis in pace florere jubeat,

Magnificarum, Nobiliſſimarum Ampliſſimarumqve Dignitatum Veſtrarum

Cultor devotiſſimus

MAURITIUS GEORGIUS WEIDMANNUS.

THOMÆ ITTIGII
S. T. L.
ad novam hanc Josephi editionem
PROLEGOMENA.

CUm a pluribus annis multa excellentia ingenia novam Operum Flavii Josephi editionem parturiverint, nescio qvo fato factum sit, ut fœtum animo conceptum & sæpe jam partui maturum eniti non potuerint. Omnibus enim, qvi utilissimo huic labori manum admoverunt, vel morte, anteqvam absolverent, præventis, vel ob alias causas a cœpto revocatis, literatus orbis diuturna exspectatione suspensus, & novi Josephi desiderio pæne contabescens spes tandem suas & vota per integrum seculum delusa sensit. Annus agebatur superioris seculi octavus & octogesimus, cum BONAVENTURA CORNELIUS BERTRAMUS lucubrationes suas Franckthalenses a loco, ubi Geneva relicta tum agebat, sic appellatas ederet, in qvibus profitebatur, (1.) se jam pridem in omnes Josephi libros notas meditatum, & aliqvando, si Deus permitteret, editurum esse. Verum doctissimo hoc Viro post Sexennium Lausani, qvo a Bernatum republica evocatus fuerat, mortuo, simul etiam promissæ in Josephum notæ expirarunt. Hanc jacturam JOSEPHUS JUSTUS SCALIGER abunde resarturus videbatur. Vix enim admirandum illud opus, qvod thesaurum temporum inscripsit, in lucem publicam emiserat,

Multorum curæ in Josephū frustra hactenus promissæ & expectatæ.

Bertrami.

Scaligeri.

(1.) Cap. 3. p. 59.

cum pleriqve eruditorum, Casaubono teste, (2.) non dubitarent, qvin Scriptorem sibi cognominem, a pluribus, qvibus hactenus obscuratus fuerat, mendis expurgaturus, doctisqve suis animadversionibus illustraturus esset. Qvos opinio sua minime fefellit, siqvidem Phœnix ille Criticorum, cum jampridem infinita, qvæ a nemine intelligi possent, loca in vulgata Josephi editione animadvertisset, & subinde nonnullis eruendis & restituendis ingenii sui vires impendisset, de hoc etiam nobilissimo Scriptore, Josepho inqvam, dummodo Amicorum ope varias manuscriptorum Codicum Lectiones nancisciposset, se bene meriturum Carolo Labbeo per literas Nonis Februarii A. C. cIↃ IↃc VII. (3.) scriptas indicabat, & morti jam vicinus (4.) ad exeqvendum hoc propositum ætati suæ triennii spatium a supremo rerum humanarum Arbitro superaddi exoptabat. Et profecto non parum lucis & ornamenti Josephi scriptis conciliari potuisset, si illustri Scaligero, qvod animo gestiebat, perficere licuisset. Qvod obscurum nemini esse potest, qvi ejus notas ad fragmenta selecta veterum Græcorum apud Josephum & Eusebium servata, & ejusdem animadversiones ad Eusebii Chronicon legerit. Verum istam Josephi editionem immatura Viri Divini mors rei literariæ invidit, ut Casaubonus alicubi (5.) qveritur, qvem una cum Carolo Labbeo vetustissima Regiæ, qvæ Parisiis est, Bibliothecæ exemplaria ad vulgatam Josephi editionem conferre non piguerat, ut, qvi Scaligero Josephi a librariorum corruptelis vindicandi consilium dederat, pulcherrimos illos conatus etiam qvalicunqve auxilio juvaret. Post Scaligeri mortem parum aberat, qvin ISAACUS CASAUBONUS modo nominatus & nunqvam sine veneratione nominandus palmam in medio relictam occuparet, a qvo sane non pœnitendam Josephi editionem sperare poterant Musarum sacris operantes, cum incomparabilem ejus doctrinam jamdudum in plurimis aliis, qvos ediderat, Scriptoribus Græcis pariter & Latinis ad miraculum usqve probatam

Casauboni.

(2.) Epistol. 496. edit. Græv. (3.) libr. 4. ep. 353. (4.) Conf. Patin. epist. 67. p. 186. edit. Paris.
(5.) Exercit. I. ad Baron. c. 34. n. 99.

tam cognoviſſent. Verum cum neqve ætas, qvæ jam provectior erat, tantæ molis oneri ferendo ſatis valida, neqve loci, ubi extrema vitæ tempora ducebat, conditio peragendo huic negotio ſatis commoda videretur, ut ipſe (6.) in epiſtola proximo ante mortem ſuam anno Londini ſcripta judicavit, nihil de Joſepho certa fide promittere auſus eſt. Neqve tamen defuerunt alii, qvi Joſephum edendum & illuſtrandum in ſe ſuſciperent. PETRUS enim CUNÆUS in literis ad Franconem Duyckium, ſeu præfatione libri 3. de Republica Hebræorum commentarios in univerſa Flavii Joſephi Opera polliceri minime dubitavit. Qvem cunctantem & moras excuſantem eloqventiſſimus Buchnerus [7.] & alii Familiares ſerio urgebant, ut ſpem de Joſepho factam qvamprimum expleret, morasqve omnes rumperet, & qvicqvid vinculorum pulcherrimis iſtis commentationibus necteretur, prorſus abſcinderet, ne dilata abſolutiſſimi illius operis editione docti multas magnasqve res diutius ignorare cogerentur. Verum ante vivis exceſſit Cunæus, qvam fidem liberaret. Idem SAMUELI PETITO accidit Nemauſenſis eccleſiæ Miniſtro & Theologiæ Profeſſori, Viro neqvaqvam Exiguo, ſed, ut Reineſii judicium noſtrum faciamus, inter Gallorum literatorum maximos numerando, [8.] qvem in nova Joſephi interpretatione, notisqve ad eundem Scriptorem edendis occupatum cum fama paſſim ſpargeret, non mediocriter eo nomine gaudebant, qvotqvot Joſephi ſcriptis bene cupiebant. Nec deerant, qvi laudabile hoc inſtitutum collatis ſuis operis egregie juvarent, in qvorum numero Nicolaus Fabricius Peireſcius, qvi per Lucam Holſtenium variorum locorum collationem cum tribus Codicibus Vaticanis manuſcriptis Petito impetravit [9.] Hugo autem Grotius, qvi hactenus de ea Joſephi parte, qvæ legis præcepta continet, & interpretanda & notis ſuis illuſtranda cogitaverat, cum totius Joſephi editionem a Petito parari intelligeret, ſe qvicqvid poſſet ad eam prompte

Cunæi.

Petiti.

(6.) Epiſt. 717. (7.) Part. 1. epiſtol. 176. (8.) Libr. 1. Var. Lect. c. 25. (9.) Conf. Gaſſend. in vit. Peireſc. p. 195.

collaturum datis ad Peireſcium literis ſpopondit. [10.] Qvibus promiſſis an Grotius ſteterit, ignoro. Id tantum ſcio, qvod dum Petiti in Joſephum lucubrationes, qvæ, ut ex Riveti ad Voſſium epiſtola [11.] liqvet, maximo cum ſumtu & labore collectæ ferebantur, multi hiarent, imperfectas nec ad umbilicum perductas moriens reliqverit, & neqve Samuel Sorberius, ad qvem cognationis jure id negotii ſpectare videbatur (erat enim Petiti e ſorore nepos) neqve alius qvisqvam poſthumum illum Petiti fœtum in lucem hactenus produxerit, & omnis de Petiti Joſepho ſpes decollaverit. Poſt Petitum in Joſepho occupatus fuit EMERICUS BIGOTIUS, cui ne idem eveniret, qvod Petito acciderat, Patinus exoptabat. [12.] Nec dubito qvin etiam apud alios & egregia de Bigotio exiſtimatio, & amor boni publici ejusmodi vota expreſſerit. Verum Bigotius telam, quam exorſus fuerat, aliis pertexendam poſtea relinqvere maluit. Dicendum hic etiam foret de JOHANNE HENRICO BOECLERO, inſigni qvondam Argentoratenſis Academiæ ornamento, & Præceptore meo æternum venerando, ſi Godofredi, Spanhemii, Forſtneri, aliorumqve amicorum monitis, qvibus ad Joſephum Autorem ſibi perqvam familiarem illuſtrandum ſolicitabatur, locum aliqvem concedere voluiſſet [13.] ſed multis aliis negotiis diſtractus de toto Joſepho edendo deſperavit, & tantum priora ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας capita peculiari diſſertatione illuſtravit. Progredior ergo ad CHRISTIANUM NOLDIUM, qvi in præfatione hiſtoriæ ſuæ Idumææ non ſolum aliorum, qvi de Joſepho emendando cogitarunt, & in his GERHARDI JOHANNIS VOSSII qvoqve meminit, & præterea poſt Scaligeri, Voſſii & Petiti mortem JOHANNEM COCCEJUM & CHRISTIANUM SCHOTANUM in hunc laborem ſucceſſuros ſperare jubet, ſed ſibimet etiam ipſi ad arduum hoc opus aggrediendum animos non deeſſe ſignificat. At Noldium & ſpes de Coccejo & Schotano fefellit, niſi Schotani bibliothecam hiſtoriæ ſacræ Veteris Teſtamenti ob nonnul-

Bigotii.
Boecleri.
Noldii.
Voſſii.
Cocceji.
Schotani.

la

(10.) Epiſtol. 1564. (11.) Epiſtol. 362. (12.) Epiſt. 67. (13.) Conf. Wagenſeil. epiſtol. ad Arnold.

la Josephi loca illustrata referre huc velimus, & ipse qvoq; orbi Literato ereptus est, anteqvam, quod pridem animo molitus fuerat, effectum dare posset. Omnes autem, quorum insigne de Josepho bene merendi studium hactenus laudavimus, apparatus copia superavit JOHANNES ANDREAS BOSIUS Lipsiensis, Historices in inclyta Jenensi Academia Professor celeberrimus, cui tam felici esse licuit, ut Augustissimo Imperatore Leopoldo clementissime indulgente ex bibliotheca Vindobonensi insignes qvosdam Josephi codices MSS. emendandis Josephi operibus haud parum profuturos impetraret. Qua de re peculiaris Petri Lambecii ad Serenissimum Augustum, Brunsvicensium & Luneburgensium Principem, qvi publici boni causa apud Imperatorem pro Bosio interceserat, epistola Vindobonæ A. C. cIↃ IↃC LXV I. excusa legitur, in qva Codices illi manuscripti ad Principem Augustum indeqve ad Bosium transmissi breviter delineantur. Erant autem codices illi numero septem, & in his qvatuor Græci, tres reliqui Latini. Primus, ut a Græcis ordiamur, continebat Judaicarum antiqvitatum libros 20. abbreviatos & passim interpolatos, & a principio mutilos, qvem codicem Augerius Busbeckius Ferdinandi I. ad Solimanum Turcarum Tyrannum Legatus Constantinopoli sibi comparaverat. Secundus qvem itidem Busbeckius Constantinopoli nactus fuerat, exhibebat historiam belli Judaici a verbis: τρεπόμενος ἅπαντας διώκει, quæ libro 1. cap. 13. leguntur usq; ad verba: τῷ Καίσαρι θαυμασιώτερον ἔπε τοῖς quæ libri 7. cap. 7. extant. Tertius codex complectebatur antiqvitatum Judaicarum libros 10. priores, & præmissos singulis libris capitum indices, etsi in ipso contextu nullum divisionis librorum in capita indicium compareret, ex qvo divisionis hujus in capita autorem non esse Flavium Josephum, sed singulos libros continenti scriptura primum cohæsisse Lambecius colligebat, qvi primi libri indicem ab his verbis incipere docet: Bosii.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἰωσήπου ἱστοριῶν, τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Πρόοιμιον περὶ τῆς ὅλης πραγματείας.
α' ἡ τοῦ κόσμου σύστασις, καὶ ἡ διάταξις τῶν στοιχείων.
β' περὶ τοῦ γένους Ἀδάμ &c.

Pertinuit olim hic codex ad monaſterium qvoddam urbis Conſtantinopolitanæ, qvod dicitur S. Georgii in Manganis, ſeu loco, ubi μάγγανα h. e. machinæ bellicæ cum materiis mechanicis variisqve inſtrumentis ad urbium oppugnationes idoneis aſſervari ſolebant [14.] Deinde venit in manus Dionyſii cujusdam Zazynthii, cujus Pater eum Conſtantinopoli ſibi acqviſiverat. Poſtea eum emtionis jure ſibi vendicavit Johannes Sambucus Maximiliani II. & Rudolphi II. Conſiliarius, a qvo ad Sebaſtianum Tencknagelium auguſtiſſimæ bibliothecæ qvondam Præfectum tranſiit, poſt cujus obitum tandem in Cæſaream bibliothecam translatus fuit. Qvartus Codex comprehendebat Joſephi de Maccabæis librum ſub hoc titulo: Μαρτύριον τῶν ἁγίων μακκαβαίων ἐκ τῆς ἰωσήπου ἱστορίας. Eadem de Græcis iſtis Joſephi Codicibus Lambecius (15.) in ſuis de bibliotheca Vindobonenſi commentariis iteravit. Qvintus Codex, ut ad Latinos progrediamur, continebat Antiqvitatum Judaicarum libros 20. & libros 7. de Bello Judaico ex verſione antiqva, qvæ Rufino Aqvilejenſis eccleſiæ Presbytero vulgo tribuitur. Sextus exhibebat librum de Maccabæis ex verſione antiqva hominis cujusdam Chriſtiani, qvi eam paſſim interpolavit. Titulus eſt hujusmodi: Paſſio S. Machabæorum ſecundum Flavium Joſephum. Ipſe autem tractatus ſic incipit: Principium meum Philoſophico qvidem Sermone, ſed Chriſtiano explicabitur ſenſu. Neceſſe eſt enim &c. De Autore verſionis nondum ſibi liqvere ait Lambecius, etſi certo conſtet, qvod perantiqva ſit, & ad indagandam Græci textus ſinceritatem plurimum juvare poſſit. Septimus deniqve Codex epitomen antiqvitatum Judaicarum Flavii Joſephi com-

(14.) Conf. Cang. Conſtantinop. Chriſt. libr. 2. p. 155. & libr. 4. p. 124.
(15.) Tom. VIII. p. 2. 4. 43. & 101.

complectebatur ſub hoc titulo: Incipit liber antiqvitatis Flavii Joſephi Hiſtoriographi. Ipſa epitome hujusmodi habet initium: In principio creavit Deus cœlum & terram, ſed dum terra in adſpectum non veniret, & profunditate tenebrarum celaretur, & ſpiritus Dei deſuper ferebatur, Deus fieri lumen juſſit, qvo facto &c. Uſus vero præterea eſt Boſius duobus Codicibus manuſcriptis bibliothecæ noſtræ Academicæ Paulinæ uno Græco & altero Latino, nec non membranis perantiqvis & emendatiſſimis Gymnaſii Portenſis, & manuſcripto Schleuſingenſi, cujus uſum illuſtri Seckendorffio Heroi de re literaria plurimisqve literatis immortaliter merito acceptum retulit. Acceſſerunt Variæ Lectiones ab Emerico Bigotio ex Regio Pariſienſi Codice & duobus Florentinis excerptæ, qvas Voſſii, Heinſii, Gronovii & Græevii maximorum Belgii Luminum ope feliciter impetravit, item variæ Lectiones ex duobus manuſcriptis bibliothecæ Noribergenſis, qvas Vir venerandæ memoriæ Chriſtophorus Arnoldus ipſi procuravit. Qvid igitur de Joſepho ſperari non poterat, cum ad hæc aliaqve ſubſidia ingenium ſuum & immenſam eruditionem & indefeſſas vigilias afferret clariſſimus ille Polyhiſtor? Verum vitæ ſumma brevis ſpes, qvas inchoaverat, longas intervertit, & Joſepho ad vitam revocando dum incubuit Vir doctiſſimus, vitam ipſe perdidit. Qvo mortuo STEPHANUS LE MOYNE ſeu MONACHIUS ſupererat, leMoyne qvi edendi Joſephi curam in ſe ſuſciperet. Pridem id Vir clariſſimus jam animo ſuo agitaverat, Boſioqve per literas ſignificaverat (16.) Incitabant etſi currentem Samuel Bochartus & alii, optimeqve de eventu paſſim ominabantur eruditi. Audiamus nobiliſſimum Wagenſeilium, qvi in præfatione ad ignea Satanæ tela (17.) cum in cauſam inqviſiviſſet, cur Joſephus eximius & utiliſſimus ſcriptor tam-

(16.) Conf. Boſ. in exercit. ad perioch. Joſeph. c. 1. theſ. 10. (17.) p. 69.

tamdiu deſertus jacuerit, nec commentatorem invenerit, etſi publica vota id ſæpe flagitarent, & interim alii minoris momenti libri annotationibus, obſervationibus, caſtigationibus & commentariis onerarentur, ejus rei hanc cauſam eſſe dicit, qvod qvi in Joſepho exponendo periculum fecerunt, ad ejus ſcripta explicanda animum Græcorum Latinorumqve Scriptorum lectione ſubactum non ſufficere, ſed alia inſuper præſidia & imprimis non mediocrem Talmudicarum Pandectarum cognitionem afferri oportere deprehenderint, qvalia præſidia cum Petito non defuerint, ejus in Joſephum commentarios, ſi extarent, ſe in precio habiturum aſſerit, & tandem iſta ſubjicit: Nunc ſpes & exſpectationes noſtræ in Stephanum le Moyne converſæ ſunt, qvem nihil doctrinæ profundioris latet, qviqve iis adminiculis, qvibus ad Joſephum emaculandum, illuſtrandumqve opus eſt, abundat, proindeqve huic operi pridem feliciter manum admovit. Qvanta autem fuerit in Monachio Joſephi edendi cupiditas, ipſe in Prolegomenis ſuis ad varia ſacra ſatis indicat, ubi refert, qvod, cum ex Rotomagenſi eccleſia ad Lugdunenſem Academiam vocatus fuiſſet, plenus Joſepho in Belgium venerit, & ſucceſſus non pœnitendos ſperaverit, nec infauſtis ominibus operis ab aliis toties fruſtra tentati deterritus fuerit. Meliora ipſi augurabantur explorati lacerti, & humeri pondus ferre non recuſantes, & codicum Florentinorum, Pariſienſium, Londinenſium, Oxonienſium & virorum doctorum variis lectionibus & emendationibus munitæ inſtructæqve vires oneri graviſſimo non impares videbantur. Recurrebat, ut ipſe loqvitur, ſingulis diebus Joſephi memoria, magna ſemper oculis obverſabatur imago, vota, conſilia, promiſſa identidem officium repræſentabant, animus impatiens labo-

res peroptabat, & ad carceres ſtans illosqve mordens mapparium ac mappam anhelabat, & admitti, pergere, ſtadium licet longum & difficile decurrere & ſuperare geſtiebat. Verum, dum ſic totus in Ioſephum intentus eſſet, rumor de Ioſepho in Anglia edendo aures ejus perculit, qvem etſi ut falſum contemneret, cum paulo ante in Anglia verſatus nihil plane de Ioſepho typis imprimendo inaudiviſſet, poſtea tamen & freqventibus amicorum literis, & ipſo ſpecimine Anglicanæ editionis oculis oblato certior ea de re factus, amores ſuos, qvos tanto ardore deperibat, e medio ſinu raptos, ut ingenue fatetur, haud levius doluit, qvam ſi coſtam a latere avulſam ſentiret. Qvid faceret? Non invidendum videbatur Ioſepho, qvod e theatro Scheldoniano cum magno ſplendoris augmento emittendus eſſet. Animum igitur ad alia abduxit, Joſepho tantiſper ſepoſito, donec poſt Anglicanam editionem, ſi non uberrimæ meſſi, ſaltem non ignobili ſpicilegio locus relinqveretur. Qvod ſi Monachio adhuc vita ſupereſſet, non dubium eſt, qvin ad priſtina de Joſepho edendo conſilia rediturus eſſet, ſiqvidem Anglicanæ editionis fama, qva perturbatus Joſephi curam abjecit, in nihilum abiit. Nondum mihi prima illius Anglicanæ editionis a Viro celeberrimi nominis EDUARDO BERNARDO procuratæ folia videre contigit. Qvantum vero ex Amicis cognoſcere licuit, id imprimis ejus inſtitutum fuit, ut ex multis manuſcriptis codicibus varias lectiones textus Græci, & antiqvæ verſionis colligeret, & nonnunqvam animadverſiones ſatis prolixas adderet, in qvibus ex manuſcriptis Arabicis non pauca expoſuit. Verum, uti jam dictum, hanc etiam Ioſephi editionem neſcio qvæ impedimenta remorantur, & Anglorum literæ de ea plane deſperare jubent, qvamvis & Petiti manu exarata ad Joſephum commentaria, & qvæ Boſius ad Joſephum collegerat, aliaqve qvæ ad exornandam hanc Bernardi.

editionem facere poſſent, magno pretio undiqve conqviſita & redemta fuerint.

Joſephi τὰ σωζόμενα. Optandum utiqve, ut ex tot Eruditi Orbis Atlantibus vel uni Joſephum emendatiorem, qvam hactenus prodiit, & illuſtriorem edere licuiſſet. Neqve tamen diutius ferendum, ut Bibliopolarum officinæ Joſephi ſcriptis plane careant, ne ſingulare Divinæ Providentiæ beneficium negligere videamur, qvæ Joſephi opera ad noſtram usqve ætatem ſervari voluit, abs qvibus multa cognitu haud indigna ſcientiam noſtram fugerent, & imprimis res proximis ante Chriſti adventum annis in eccleſia geſtæ denſiſſimis ignorantiæ tenebris ſepultæ jacerent. Sunt autem iſta Joſephi ſcripta, qvæ in eruditorum manibus verſantur, libri 7. de Bello Judaico, Antiqvitatum Judaicarum libri 20. cum appendice de vita ſua, libri duo contra Apionem, & Panegyricus in Maccabæos. Et hiſtoriam qvidem Belli Judaici, qvod & ipſe miſerabile vidit, & cujus pars magna fuit, Hebraice primum ſcripſit, qvæ editio temporum injuria intercidit. Poſtea eandem Græco ſermone complexus eſt. Tanta autem operis hujus fiducia ipſi fuit, ut illud Imperatoribus Veſpaſiano & Tito, qvorum auſpiciis bellum illud conſummatum fuit, offerre non dubitaverit. Nec ingratum Imperatoribus munus illud fuit. Certè Titus Imperator, ut ipſe Joſephus (18.) teſtatur, ὅπως ὑπ' μόνων ἀυτῶν βεβαιωθῇ τὴν γνῶσιν τοῖς ἀνθρώποις παραδῶναι τῶν πεπραγμένων, ὥστε χαράξας τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ τὰ βιβλία δημοσιεῦσαι προσέταξεν, qvæ verba Nicephorus in hiſtoria ſua eccleſiaſtica [19.] ita reddit, ut Titum libros iſtos de bello Judaico ſua ipſius manu deſcripſiſſe dicat, idqve Johanni Lango (20.) non improbabile videtur, cum Titus, Svetonio teſte (21.) ſcribendi velocitate vel amanuenſes ſuos ſuperaverit, etſi alias Rufinus in verſione Euſebii hunc Joſephi locum allegantis, & alii verba illa ſic interpretati fuerint, qvaſi Imperator libros illos tantum ſubſcriptione ſua dignatus fuerit, qvam ſententiam Henric9 Valeſius [22] in

Hiſtoria Belli Judaici.

(18.) de vita ſua p. 1026. (19.) libr. 2. c. 18. & libr. 3. c. 11. (20.) in not. ad Nicephor. Tom. I. edit. Græco-Lat. p. 247. (21.) in Tito c. 3. (22.) ad Euſeb. libr. 3. hiſt. eccleſ. c. 10.

in ſuis ad Euſebium notis priori poſtponendam cenſet. Utramvis eligamus, æſtimare licet, qvanti illam Joſephi lucubrationem Titus habuerit, qvam propria manu vel deſcriptam vel ſubſcriptam δημοσιεύεσθαι h.e. ut Rufinus in Euſebio ſuo interpretatur, publice legi voluit. Accedit honorificum Regis Agrippæ teſtimonium, qvi datis ad Joſephum literis eum πολὺ φιλομελέστερον τῶν ταῦτα συγγεγραφότων ἱστοριῶν judicavit (23.) Qvin etiam hos libros bibliothecæ publicæ traditos, & Autorem ob ingenii gloriam Romæ ſtatua donatum Hieronymus memoriæ prodidit, (24.) Euſebium, ut alias in catalogo ſcriptorum eccleſiaſticorum ſolet, hic etiam ſecutus, etſi Euſebius (25.) non ſolum ſeptem illos libros de hiſtoria belli Judaici, ſed generatim τὰς σωθεισὰς ἀπωλόγους publico illo honore mactatos aſſerat. Neqve hic omittendum graviſſimum Iſidori Peluſiotæ judicium, qvi in epiſtola ad Adamantium (26.) hanc Joſephi περὶ ἁλώσεως ἰσοείαν θρῆνον appellat, & obſervatu dignum cenſet, qvod homo Hebræus & patriæ ſuæ religionis ſervantiſſimus tragicum gentis Judaicæ excidium literis conſignaverit, ne qvis horrendis illis & omne exemplum ſuperantibus calamitatibus fidem derogaret. Poſt hiſtoriam belli Judaici Joſephus ἀρχαιολογίας i. e. antiqvitatum, ſeu, ut alii loqvi amant, originum Judaicarum libros 20. Romæ compoſuit, Dionyſium forte Halicarnaſſenſem æmulatus, qvi ibidem totidem libros ἀρχαιολογίας Ῥωμαϊκῆς ſeu Antiqvitatum Romanarum Græco ſermone conſcriptos ediderat. In hac archæologia Joſephus Judaicæ gentis hiſtoriam ita perſeqvitur, ut ab ipſa mundi creatione exorſus ad duodecimum usqve Neronis annum progrediatur. Qvo tempore hoc opus elucubraverit, ipſe indicat, cum in fine libri ultimi ſe anno Domitiani decimo tertio, & ætatis ſuæ qvinqvageſimo ſexto ultimam his libris manum impoſuiſſe ſcribit. Memoria autem lapſus videtur Sixtus Senenſis, cum in bibliotheca ſua ſancta (27.)

Antiqvitatum libri.

(23.) Joſeph. de vit. p. 1022. (24.) Catalog. Script. eccl. c. 13. (25.) Lib. 3. hiſtor. eccl. c. 9. (26.) lib. 4. ep. 75. (27.) libr. 4. p. 273.

hos Antiqvitatum libros Hebraica primum lingva a Josepho scriptos asserit, qvod de libris περὶ ἁλώσεως seu de historia belli Judaici, ut ex præfatione ad illos libros colligi potest, non item de archæologia verum est. Eqvidem Vir qvidam doctissimus in notulis, qvas ad græco-latinam Josephi editionem manu sua adscripsit, cum hunc Sixti Senensis errorem notasset, statim seipsum corrigit: imò, ait, ut nunc qvidem existimo, Josephus etiam libros antiqvitatum Hebraice primum exarasse videtur. Id enim manifeste evincit locus lib. 7. c. 11. p. 249. ubi sortitio familiarum Sacerdotalium in hodiernum usqve diem durare legitur, qvod certe de illo tempore necessario intelligendum est, cum Josephus templo nondum everso adhuc Hierosolymis ageret. Græcam enim editionem, posteaqvam Romam migrasset, demũ meditatus est. Verum cum Josephus Hebraicæ illius editionis nusqvam meminerit, & tum demum se de antiqvitatibus Judaicis scribendis cogitasse dicat, cum jam historiam belli Judaici contexeret, qvod everso templo factum est, credi vix potest, Josephum Hierosolymis & templo adhuc stante Antiqvitates suas Judaicas Hebraice scripsisse, neqve locus de sortitione familiarum Sacerdotalium id evincit. Si enim in Hebraica, qvæ fingitur, Antiqvitatum editione Josephus scripsit, sortitionem illam in hodiernum usqve diem durare, idqve necessario de tempore, qvod conflagrationem templi antecessit, intelligendum est, cur Josephus in Græca editione, qvam templo pridem in cineres redacto elaboratam, & anno Domitiani decimo tertio, qvi post templi conflagrationem tertius & vigesimus fuit, absolutam fuisse constat, verba ista non mutavit? Atqvi in ea expresse dicit, divi-

sionem

ſionem 24. familiarum Sacerdotalium per ſingulas hebdomadas in liturgiæ officio ſibi ſuccedentium ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας duraſſe. Nimirum per hodiernum diem non præciſe tempus, qvo iſta literis tradebat, ſed ſeculum, qvo vivebat, & integrum ætatis ſuæ curriculum intellexit, vel forte μεϱισμὸν illum familiarum Sacerdotalium etiam templo jam everſo eatenus adhuc duraſſe ſcribit, qvatenus illarum Familiarum numerus & ordo in recenti omnium memoria viguit, & in Sacerdotum reliqviis nomina iſta manſerunt, etſi eorum functiones, qvarum gratia diviſio illa per ſortem facta fuerat, jam ceſſaſſent. Ex his autem, qvæ de Joſephi Archæologia dicta ſunt, etiam de tempore, qvo hiſtoriam vitæ ſuæ in literas retulit, judicari poteſt. Eſt enim ea narratio appendix & epilogus Antiqvitatum, ut ipſe Joſephus ad calcem libri 20. teſtatur, ubi ſe, anteqvam Antiqvitates finiat, nonnulla de vita ſua dicturum Epaphrodito ſignificat, cui etiam in fine opuſculi de vita ſua totum Ἀϱχαιολογίας ſuæ opus, qvod ipſo impellente & ſtimulos addente pertexuerat, ſe dedicare ſcribit. Qvamobrem ipſi errant, qvi Euſebium eo nomine erroris arguunt, qvod, qvæ ex Joſephi vita excerpſit, ſub ἀϱχαιολογίας titulo allegaverit (28.) Et hæc ipſa cauſa eſt, cur Labbeus (29.) & alii Joſephi librum de vita ſua in græco-Latina editione, qvam nova hæc ſeqvitur, a libris Antiqvitatum avulſam & diſtractam nollent. Cæterum ad hoc Joſephi opuſculum remittimus, qvi de ejus proſapia & vitæ genere, & rebus usqve ad ſextum & qvinqvageſimum ætatis annum geſtis plura cognoſcere cupiunt. Poſt hiſtoriam belli Judaici, & Judaicarum Antiqvitatum ſeu Originum libros, qvibus vitæ ſuæ curriculum Joſephus attexuit, novi operis elaborandi occaſionem ſubminiſtravit Apio Grammaticus Alexandrinus, qvem Tiberius Cæſar cymbalum mundi vocare ſolebat, cum Plinio judice (30.) publicæ famæ tympanum potius videri potuiſſet. Cum enim illud mundi cymbalum magno doctrinæ ſtrepitu contra

De vita ſua.

Libri contra Apionem

(28.) Lib. 3. c. 10. (29.) In addend. ad Tom. I. de Scriptor. eccleſ. p. 817. (30.) prolog. hiſtor. natur.

Judaicæ gentis antiqvitatem insonuisset, Josephus gentis suæ vindicias ex ipsis Græcorum monumentis adornavit, & duobus libris, qvi passim περὶ ἀρχαιότητος seu de antiqvitate inscribi solent, cum Moloni & aliis, qvi de Judæorum legibus & institutis falsa qvædam commenti fuerant, respondit, tum imprimis Apionis calumnias tanto profanæ doctrinæ apparatu confutavit, ut magna Hieronymum (31.) hæc legentem admiratio subierit, cum ab homine Hebræo omnes Græcorum bibliothecas tam studiose evolutas animadverteret. Supereſt tractatus de imperio rationis, seu panegyricus in Maccabæos, si modo is Josephum Autorem habeat, qvod Eruditorum multos negare Gulielmus Cave (32.) observavit. Eusebius (33.) illud opusculum τὸν ἀγενὲς στέφανον nominat, & vulgò περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ inscribi, & a qvibusdam Μακκαβαικὸν appellari scribit. Hieronymus (34.) valde elegantem libellum vocat. Honorius autem Augustodunensis, (35.) Græcum titulum περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, qvem apud Hieronymum invenerat, non satis commode exprimit, cum ait hunc Josephi librum, in qvo Maccabæorum martyria digesta sunt, de potentia inscribi. In Manuscripto qvodam codice Vindobonensi, qvi diversus est ab eo, qvem supra recensuimus, nec in eorum numero fuit, qvi ad Bosium transmissi sunt, titulus est hujusmodi: Ἰωσήπου εἰς τὸ αὐτοκράτορος τῶν παθῶν λογισμὸν ἔναγ, ut refert Lambecius (36.) qvi etiam indicat codicem illum tantum usqve ad illa procœmii verba pertingere: τὸ γὰρ ἅπτεσθαι μικρᾶς καὶ μεγάλοις παραγνομεῖν ἰσοδύναμόν ἐστι· δι' ἑκατέρου γὰρ ὡσαύτως ὁ νόμος ὑπερφανεῖται, qvæ verba in editis exemplaribus plane desunt, nec in manuscripto Paulinæ nostræ bibliothecæ codice comparent, etsi ille multas integras periodos habeat, qvæ in vulgata editione desiderantur, ut ex appendice novæ hujus editionis manifestum est. Fratres autem illos Maccabæos, qvorum martyrium Josephus in hoc opusculo exposuit, etiam Johannes Chrysostomus,

De Maccabæis.

Gre-

(31.) Epistol. ad Magnum. (32.) Histor. liter. scriptor. eccles. p. 22. (33.) lib. 3. c. 10. (34.) in catalog. Script. eccl. c. 13. (35.) libr. 1. de luminaribus eccl. c. 13. (36.) Tom. V. biblioth. Vindob. p. 104.

Gregorius Nazianzenus, Auguſtinus, Gaudentius, Leo Magnus & alii eccleſiæ Doctores ſermonibus ſuis celebrarunt. Sunt forte & alia qvæ Joſephus ſcripſit. Nam in fine libri 20. promittit, ſe, ſi Fata conceſſerint, hiſtoriam belli Judaici & vitæ ſuæ κατὰ τὼιδρομὴν denuo recenſiturum, & qvatuor inſuper libros de Judæorum opinionibus circa Deum ejusqve eſſentiam, & legum rationes editurum. Qvæ promiſſa Joſephus non implevit, niſi forte hæc monumenta temporum injuria interciderint. Idem dicendum de volumine αἰτιολογιῶν, cujus in limine Antiqvitatum ſuarum meminit. Ejus autem jacturam non admodum dolendam arbitratur Cunæus (37.) & ipſius Joſephi intereſſe putat, qvod perierit, cum ex ſpecimine, qvod libro 1. Antiqvitatum c. 1. legitur, ſatis appareat, Joſephum frigida qvædam myſteria & putidas argutias iſto volumine complexum fuiſſe. Cui conſentiens Bœclerus (38.) opus illud Joſephi ætiologicum nihil aliud fuiſſe præſumit, qvam campum τὼιερῶιας, in qvem plura Judaici pulveris nube obſcurata & corrupta φιλοσοφήματα ſepoſuerit. Sunt etiam, qvi ex Hieronymi præfatione ad librum XI. Commentariorum in Eſaiam colligunt, qvod Joſephus Librum de 70. hebdomadibus Danielis compoſuerit. Cum enim ibi Hieronymus Africanum, Origenem, Euſebium, Clementem Apollinarium, Hippolytum, & Tertullianum commemoraſſet, ſubjungit, Joſephum Porphyriumqve plurima de eadem qvæſtione diſputaſſe. Verum cum Hieronymus non indicet, qvis Joſephus ille fuerit, & ubi qvæſtionem illam tractaverit, incertum plane eſt, an Flavius Joſephus peculiarem tractatum de 70. Danielis hebdomadibus unqvam ediderit. Ad Pſeudepigrapha Joſephi opera pertinet liber τὼὶ παντὸς, cujus fragmentum in editionis hujus appendice exhibetur, & de qvo plura inferius dicemus.

Scripta a Joſepho promiſſa & deperdita.

Pſeudepigrapha.

Etſi vero genuina Ioſephi opera, qvæ ad noſtram usqve ætatem pervenerunt, citius pariter & ſæpius peregri-

Editiones Joſephi Græcæ.

(37.) Libr. 3. de Republ. Hebr. c. 1. (38.) Exercit. in Fl. Joſeph. p. 439.

no, qvam proprio Græci Sermonis habitu ex officinis typographicis emiſſa fuerint, de Græcis tamen editionibus prius dicere convenit. Primæ editionis Græcæ Aldinæ mentionem facit Cl. Arnoldus in præfatione ad teſtimonium Flavianum, ubi Caſaubonum manu ſua ad hanc editionem ex codicibus Regiis multa annotaſſe, & ſe, dum in Anglia verſaretur, exemplar illud apud Seldenum vidiſſe memorat. Verum cum ipſa Caſauboni verba ſtatim ſubjiciat, in qvibus editio illa Græca cum Pariſienſibus manuſcriptis collata Baſileenſis dicitur, non dubito, qvin Typographi vitio Aldina vocetur prima Joſephi editio Græca, qvæ Arnoldina potius dici debuiſſet. Primus enim fuit Arnoldus Peraxylus Arlenius, qvi Græcum Joſephi textum Baſileæ M D XLIV. typis Hieronymi Frobenii & Nicolai Epiſcopii in lucem publicam eduxit, cum in Diegi Hurtadi Mendozæ Cæſarei tum apud Venetos Legati bibliotheca, qvæ poſtea in Eſcurialenſem tranſiit, [39.] inſignem hunc theſaurum inveniſſet. In qva editione ad emendandos & reſtituendos poſteriores Antiqvitatum libros, cum eos multis in locis depravatos deprehendiſſet, epitomen qvandam Joſephi, qvam Romæ nactus fuerat, adhibuit, & adſcito in partem laboris Sigismundo Gelenio, ut qvam fieri poſſet caſtigatiſſime prodiret, procuravit. In hiſtoria belli Judaici, & cæteris Joſephi ſcriptis minus negotii habuit, cum & ſua exemplaria ſatis accurate ſcripta eſſent, & alia inſuper Johannes Crotus & Petrus Gillius ſuppeditarent, qvorum erga ſe ſtudium & in bonas literas amorem eo nomine collaudat. Græcam hanc editionem poſt annos 67. excepit græco-latina typis Petri de la Roviere A. C. MDCXI. Coloniæ Allobrogum excuſa, qvæ ut emendatior prodiret, manuſcripti qvidam Codices bibliothecæ Palatinæ collati ſunt, qvos in Typographi gratiam a Bibliothecario Jano Grutero Marqvardus Freherus impetravit, etſi jam longius operæ proceſſiſſent, cum iſtæ membranæ ad Rovierium transmitte-

(39.) Conferatur Anton. in biblioth. Hiſp. p. 223.

mitterentur, qvi pollicitus qvidem eſt, ſe Virorum qvorundam doctorum notas & varias Lectiones ejus, qvi manuſcripta illa Palatina excuſit, ſtudio collectas propediem peculiari volumine luce publica donaturum, ſed, ut eventus docuit, promiſſis tantum dives fuit. Ipſa autem Roveriana operum Joſephi editio græco-latina ſine ulla mutatione A. C. M DC XXXIV. apud Johannem Criſpinum iterata fuit. Et præter illas modo recenſitas nulla alia vel græca vel græco-latina operum Joſephi editio hactenus viſa eſt. LIBER tamen DE MACCABÆIS etiam extra Joſephi opera in nonnullis Græcis Bibliorum editionibus tertio Maccabæorum libro ſubjectus reperitur. Factum id in editione Bibliorum A. C. M D XXVI. Argentinæ typis Wolphianis a Lonicero procurata, qvem tribus Maccabæorum libris librum Ioſephi de martyrio ſeptem fratrum Maccabæorum irreligioſe attexuiſſe Morinus (40.) arguit, qvi & plures Bibliorum Græcorum editiones recenſet, in qvibus Ioſephi de Maccabæis liber apocryphis inſertus legitur, nempe duas Baſileenſes, qvarum una A. C. M D XL. ex Hervagii officina, altera M D L. typis Nicolai Brylingeri prodiit, & Francofurtenſem A. C. M D XCVII. typis Wechelianis editam, qvibus addi poteſt editio Apocryphorum græco-latina Baſileæ A. C. M D LXXXII. in lucem publicam emiſſa, & forte aliæ. Eundem Joſephi librum de Maccabæis JOHANNES LLOYDIUS & auctiorem & emendatiorem cum latina interpretatione & notis edidiſſe perhibetur. (41) Poſtremo eundem librum FRANCISCUS COMBEFISIUS in noviſſimo, qvod vocat, Bibliothecæ Patrum auctario græce & latine 1672. Pariſiis vulgavit.

Interpretes Joſephus varios habuit, qvi ejus ſcripta ex lingva Græca in Latinam, Germanicam, Hiſpanicam, Italicam, Gallicam, Anglicam, Belgicam & alias transfuderunt. Ad latinos Interpretes, ut ab his ordiamur, qvodammodo referendus eſt S. AMBROSIUS Mediolanenſis eccleſiæ

Interpretes Latini.

Ambroſius vel qvisqvis

(40.) Exercit. Bibl. lib. 1. exerc. 9. c. 1. (41.) Conferatur Witte in Diario biographico ad A. C. 1603.

Autor est librorum de excidio Hierosolymitano sub Hegesippi nomine editorũ.

clesiæ Antistes, siqvidem ille Autor sit librorum 5. de excidio Hierosolymitano, qvi sub HEGESIPPI nomine circumferuntur a Jacobo Fabro per Jodocum Badium Ascensium, Godofredo Hittorpio, Laurentio de la Barre, Cornelio Gvalthero & aliis editi, & Patrum qvoqve bibliothecæ inserti. Est enim hoc opus nihil aliud, qvam liberior translatio librorum Josephi de bello Judaico, cui etiam nonnulla ex libris ἀρχαιολογίας admista sunt. Qvod vero hi libri de excidio Hierosolymitano Ambrosium Autorem habeant, etsi multis incredibile videatur, Ludovicus tamen Vives (42.) libros illos sub Ambrosii nomine allegat. Nec alienus est ab hac sententia doctissimus Gronovius (43.) non repugnaturus, si qvis Ambrosium ætate adolescentiori aut in exordio pontificatus sui opus hoc lusisse contendat. Qvam conjecturam & styli cum Ambrosiano convenientia & fides nonnullorum veterum codicum confirmat, qvalis est ille Mediolanensis, qvem Mabillonius (44.) literis partim Longobardicis partim Romanis majusculis scriptum memorat. In eo enim liber Egesippi secundus hoc titulo signatur: Incipit secundus. Ambrosius Episcopus de Græco transtulit in Latinum. Qvem Ambrosii ut interpretis titulum etiam nonnullæ Hegesippi editiones præferunt, ut ex Ascensiana & Hittorpiana manifestum est. Qvod autem hi libri Hegesippi tanqvam primarii Autoris nomine vulgo gaudeant, inde factum est, qvod Josephi nomen librariorum vitio corruptum fuerit. Pro Josepho enim sæpe scribi solebat Josepus aut Joseppus, vel etiam Josipus aut Josippus. Unde & in Mediolanensi Hegesippi codice, qvem paulo ante memoravimus, multis foliis libri qvinti in capite paginarum hæc verba appositа leguntur: IOSEPPI LIBER QVINTUS. Ex Iosippo autem in nonnullis exemplaribus levi mutatione Igisippus natus est, ut ex pervetustis membranis, qvæ apud Isaacum Vossium fuerunt, Colome-

(42.) ad Augustinum de Civit. Dei lib. 21. c. 5. (43.) observat. ad Scriptor. eccles. c. 1. p. 6. (44.) Mus. Ital. part. 1. tom. 1. p. 14.

lomesius (45.) probavit. Tandem vero Egesippi vel Hegesippi nomen huic operi adhæsit. Cum enim proximo post Apostolos seculo Hegesippus qvidam claruerit, qvi qvinqve libros actuum ecclesiasticorum composuit, ab Eusebio & aliis antiqvis Scriptoribus commendatos, facili errore libris qvinqve de excidio Hierosolymitano Hegesippi nomen assignatum fuit, etsi non ex Hegesippo, sed ex Josippo vel Josepho expressi fuerint. Nonnulli tamen existimant, libris illis de excidio Hierosolymitano Hegesippi nomen non librariorum errore inditum, sed ab Autore sponte adscitum, sive qvod hoc nomen qvoad literarum sonum cum Josippi nomine magnam cognationem haberet, sive ut ex Hegesippi fama operi huic antiqvitatis autoritatem adderet. Interim Hegesippi nomen, undecunq; illud libri de excidio Hierosolymitano sortiti fuerint, multis fraudi fuit, ut Hegesippo Apostolorum temporibus vicino historiam excidii Hierosolymitani tribuerent. In qvorum numero miramur fuisse Casparum Barthium, (46.) qvi, cum multa seqvioris ævi indicia in Hegesippo deprehenderet, qvæ veteris Hegesippi ævo convenire minime possent, hunc scrupulum ita sibi eximebat, ut diceret idem Egesippo contigisse, qvod in Eutropio aliisqve Autoribus factum esse constat, cum jam a multis seculis Monachi id in more habuerint, ut longiora scripta in epitomen redigerent, aut breviora assutis variis laciniis extenderent. Et Egesippi qvidem libros immanibus cumulis ex Rufini Josepho petitis distentos atqve effarctos judicat, de cœtero minime dubitans, qvin priscus Egesippus illorum librorum Autor censeri debeat. Discedit ab hac sententia Gerhardus Johannes Vossius (47.) & qvod mireris, ipse Barthius, qvi alibi (48.) non parvam Monachorum impudentiam fuisse qveritur, qvod Egesippum, qvi hodie extat, cum veteri illo confuderint. Vossius autem dum Barthii sententiam refutat, ad alterum extremum labitur, dum Autorem hujus operis sexcen-

(45.) Paralipom. ad cav. Chartophyl. p. 239. edit. ult. (46.) libr. 46. Adv. c. 4. (47.) libr. 3. de Hist. Lat. p. 707. & de Histor. Græc. libr. 2. c. 14. (48.) libr. 34. Adv. c. 11.

centis & amplius annis Ambroſio juniorem facit. Otium hic nobis fecit doctiſſimus Gronovius (49.) qvi utramqve ſententiam confutavit, & Autorem, qvi ſub Hegeſippi nomine excidii Hieroſolymitani hiſtoriam conſcripſit, neqve ad tempora Apoſtolicæ ætati proxima evehendum, neqve ad Scriptores infimæ vetuſtatis detrudendum, ſed ſub Theodoſii imperio collocandum probavit. Sive autem Ambroſius hujus operis autor ſit, ſive alius Scriptor Ambroſio coævus, certum eſt eum Joſephi veſtigiis ſic inſiſtere, ut qvodammodo interpretis vice fungatur. Ea tamen libertate interpretem agit, ut multa de ſuo admiſceat, & ſubinde non tam Joſephum, qvam ſui ingenii impetum ſeqvatur. Unde Scaliger (50.) de Hegeſippo ait, qvod ſincerum Joſephi vas incruſtare conſveverit. Sanctum qvoqve Hieronymum Joſephi opera una cum Papiæ & Polycarpi libris in latinam lingvam tranſtuliſſe rumor ad Lucinii Bætici aures tulerat. Verum Hieronymus (51.) reſpondebat, tantum nec otii ſibi fuiſſe, nec virium, ut tantos Autores pari venuſtate in alias lingvas exprimere potuerit.

Rufinus. Æqvalis tamen Hieronymi RUFINUS Aqvilejenſis Presbyter Joſephi Antiqvitates & hiſtoriam belli Judaici & duos contra Apionem libros latinitate donaſſe perhibetur. Unde antiqva illa & vulgata iſtorum librorum verſio in Latinis Joſephi editionibus Rufino paſſim tribuitur. Necrefragantur codices manuſcripti, & in his antiqviſſimus ille, qvi Mediolani in Ambroſiana bibliotheca extat, laudatus a Burneto in ſuis epiſtolis de itinere ſuo Italico (52.) & Mabillonio (53.) qvi hoc volumen ex charta Ægyptiaca conſtare, & aliqvot libros Joſephi de antiqvitatibus Judaicis continere ſcribit, & Boſchæ qvidem non conſentit, qvi ab annis mille trecentis hoc volumen ſcriptum ſuſpicatur, antiqviſſimum tamen illud eſſe, & ante mille & centum annos exaratum judicat. Num vero recte Rufino verſio ἀρχαιολογίας ἰουδαϊκῆς & duorum librorum contra Apionem tribuatur, haut immerito dubitari poſſit. De libris

ἀλωσεως

(49.) obſerv. in Script. eccleſ. c. 1. & 21. (50.) animadverſ. ad Euſeb. chron. num. 1950. (51.) epiſtol. 28. (52.) epiſtol. 2. (53.) Muſ. Ital. Tom. I. part. I. p. 12.

ἁλώσεως minor dubitandi ratio exiſtit. Etſi enim eorum verſio ut ex Caſſiodori diviniſ lectionibus ſeu inſtitutione divinarum literarum (54.) patet, ab aliis Ambroſio, ab aliis Hieronymo, ab aliis Rufino adſcriberetur, vicit tamen ſententia pro Rufino, neq; ſtylus ab aliis Rufini operibus diſcrepat. At cum idem CASSIODORUS ibidem dicat, qvod Joſephi Antiqvitatum libros 22. [intelligit libros viginti ἀρχαιολογίας & duos ἀρχαιότητος contra Apionem] per Amicos ſuos non ſine magno labore latine reddi curaverit, ex eo haud obſcure colligi poteſt, Caſſiodori ævo, qvem integrô & amplius ſeculo Rufinus anteceſſit, nullam adhuc illorum Joſephi librorum verſionem extitiſſe. Qvorſum enim amicis ſuis tantum laborem impoſuiſſet, ſi jam olim a Rufino ſuſceptus fuiſſet. Saltem iſtam Rufini verſionem ſilentio prætermiſſurus non fuiſſet, ſi forte illi meliorem & fideliorem ſubſtituere voluiſſet. Fatendum autem eſt, antiqvam Joſephi verſionem tam in hiſtoria belli Judaici qvam in antiqvitatibus & duobus libris, qvibus famoſum illum πλειονίκην Apionem [55.] ſuperavit, plurimis in locis Græco Joſephi textui parum reſpondere, ſive corruptos codices habuerit Interpres, ſive bonos malo ſenſu corruperit. Κομίζειν ἐπιφρασιν ſeu adducere auxiliares copias Antiqvo illi interpreti idem eſt ac per Coricum tranſire. (56.) Vicum Emmauntem ſeu Ammauntem Joſephus (57.) ab Hieroſolymis ſtadiis ἑξήκοντα diſſitum dicit, qvod cum Luca (58.) convenit, & parum tamen abfuit, qvin Vir qvidam doctiſſimus, cujus Bochartus (59.) meminit, Lucam falſi argueret, cum apud Latinum Joſephi interpretem triginta ſtadia legiſſet. Alibi antiqvus ille Joſephi interpres χιόνα ſeu nivem per æſtus explicat, ut plura alia hujusmodi taceam, in qvibus interpres Joſephi cum ipſo Joſepho non magis convenit, qvam cum ex bubone, qvem ſupra Agrippæ paulo poſt morituri caput adſtitiſſe Joſephus tradidit, Euſebius

Caſſiodori familiares.

(54.) c. 17. Tom. II. Operum Caſſ. p. 550. edit. Rotomag. (55.) Ita Apio vocatur a Plinio lib. 37. c. 5. Gell. lib. V. c. 14. Clemente Alex. lib. 1. Strom. p. 235. (56.) libr. 14. Antiqu. c. 16. (57.) lib. 7. de Bell. Jud. c. 27. (58.) Luc. XXIV, 13. (59.) Chan. lib. 2. c. 16.

(60.) Angelum formavit. Non est hic prolixe differendi locus, qvalem in aliis Scriptoribus vertendis Rufinus se gesserit. Notum est qvod in Eusebio multa omiserit, multa de suo adjecerit, multa deniqve pessime reddiderit, ut cum Zachariam Johannis Baptistæ Patrem, cujus Eusebius vel Lugdunenses in sua epistola apud Eusebium obiter meminerant, in Martyrem Lugduni sub Antonino passum transmutavit. Qvali perfidia Origenis scripta tractaverit, non opus est, ut Erasmi (62.) Dallæi, (63.) & aliorum verbis exponamus. Habemus enim confitentem reum, siqvidem ipse Rufinus in præfationibus ad libros περὶ ἀρχῶν, item in præfatione & epilogo Origeniani in epistolam ad Romanos Commentarii non dissimulat, qvantum sibi in Origene interpretando licere existimaverit. Sed, ut ad Josephum redeamus, nec hoc tacendum est, antiqvam versionem interdum saniorem esse, qvam novam, & ipsi Græco, qvalis nunc est, textui præferendam. Unicum libet adducere exemplum. Refert Josephus, qvod Boozus, cum Ruthem ducturus esset, coacto Senatu & adducto Ruthis cognato, qvi eam ducere recusabat mulierem jusserit accedere cognatum suum, & juxta legem calceum ei detrahere, καὶ πτύειν εἰς τὸ πρόσωπον (64.) Rectius antiqvus interpres in suo exemplari legit: Καὶ πτύειν εἰς τὸ πρόσωπον. Sic enim vertit: Booz testificans Seniores, jussit mulieri, ut ejus calceamentum solveret juxta legem, & in faciem ejus exspueret. Respexit nimirum Josephus ad legem de fratria ducenda, qvæ extat Deut. XXV, 9. etsi ea ad præsentem causam non spectaret, ut post Drusium Seldenus [65.] observavit. Sed hæc de antiqvioribus Josephi interpretibus dixisse sufficiat. Nunc ad recentiores pergendum, e qvorum numero SIGISMUNDUS GELENIUS libros 20. antiqvitatum nova versione donavit. Cum enim Arnoldus Arlenius in græca sua Josephi editione libros antiqvitatum juxta

Gelenius.

(60.) libr. 2. hist. eccl. c. 10. ubi allegat locum ex Josephi Antiqvit. libr. 19. c. 7. (62.) Prolog. ad Orig. (63.) de script. Ignat. c. 40. & seqv. (64.) Antiqvit. libr. 5. c. 11. (65.) de succession. in bon. defunctor. c. 15.

juxta duos codices ex diverſiſſimis terræ tractibus petitos, qvorum uterqve alterius lacunas explere poterat, edidiſſet, non deerant, qvi novam hujus operis interpretationem ad Græcos fontes exactam deſiderarent. Gelenius autem tanto lubentius id operis in ſe ſuſcepit, qvod antiqvitatum libros non perinde ac hiſtoriam Belli Judaici a Rufino verſos animadverteret, ſiqvidem non referrent hominem utriusqve *lingvæ* peritum, qvalis Rufinus ſeculo ſuo fuit, nec ſtylo libros de bello Judaico æqvarent. Novo igitur ſtylo hos libros reddidit, & nonnulla a veteri interprete omiſſa ſupplevit. Idem & Joſephi librum de vita ſua in Latinam lingvam transtulit. In hiſtoria autem Belli Judaici & libris contra Apionem veterem verſionem ad Græcum textum caſtigavit, qvod tamen ubivis factum non eſſe collatio oſtendit, qvemadmodum etiam nova, qvam fecit, Antiqvitatum verſio, eruditorum cenſuram effugere non potuit, unde Vorſtius (66.) egregiam reipublicæ literariæ navaturum operam judicat, ſi qvis Flavii Joſephi verſionem, in pluribus a Græco textu diſcedentem, ad limam revocaturus eſſet. Ioſephi librum de vita ſua Godofridus TILMANNUS Carthuſiæ Pariſienſis Monachus latinè vertit, & typis Michaëlis Fezandat Pariſiis exprimendum dedit, qvod ex Petri Lambecii ad Principem Auguſtum epiſtola didici. Prodiit iſta Tilmanni verſio anno 1548. qvo ipſo anno Gelenius in præfatione ad Ioſephi opera Baſileæ ſcribebat, vitam Ioſephi nunc primum in præſenti operum ejus editione a Latinis hominibus legi poſſe. Referendus eſſet ad Latinos Ioſephi interpretes etiam ERASMUS ROTERODAMUS, ſi tractatum de Maccabæis ex Græco Ioſephi textu expreſſiſſet. Verum cum Græcum codicem ad manus non habuerit, e *latinis* tantum Græca conjectavit, & mutatis nonnullis verſionem illius tractatus antiqvam elegantiori ſtylo reddidit. Eundem tractatum de Maccabæis Lloydius & Combefiſius in Latinum ſermonem traduxerunt, ut alias *libelli iſtius* translationes, qvæ in nonnullis bibliorum editionibus

Tilmannus.

Erasmus

Lloydius, Combefiſius. Alii

(66.) in notis ad chronologiam R. Dav. Gamz. p. 290.

nec non in nonnullis Josephi editionibus leguntur, taceamus. Sunt autem Latinæ Josephi editiones variæ. Antiqvissima forte est, cui neqve annum neqve locum impressionis adscriptum Bosius (67.) indicat, qvi eam ex liberalitate Curatorum bibliothecæ Rhedigerianæ habuit. An præter Antiqvitates Judaicas plura Josephi opera editio illa complexa fuerit, nescio. Nullus etiam impressionis annus & locus adscriptus est libris septem de Bello Judaico per Platinam castigatis, qvos in suis Typographiæ incunabulis Cornelius a Beughem (68.) memorat. Idem Beughemius (69.) Antiqvitates Josephi Judaicas Venetiis per Ludovicum Cendratam impressas tradit. Aliam Josephi Latinam editionem Venetiis 1486. excusam in bibliotheca sua habuit celeberrimus Heinsius (70) Secuta est apud Venetos alia editio A.C.M CCCC XCIX. qvæ Antiqvitatum libros, historiam de Bello Judaico, & duos libros de antiqvitate Iudæorum contra Apionem præmissis singulorum capitum argumentis exhibuit. (71.) Qvam grata hæc Venetorum opera eruditis fuerit, & qvam avidos emtores Josephus invenerit, ex eo colligere licet, qvod vix triennio elapso nempe M D II. iterum nova Josephi editio Venetiis prodierit. Prodiit illa typis Bernardini Vercellensis, sumtibus Andreæ Asulani. Præmissa est tabula rubricarum, qva singulorum capitum in Antiqvitatibus & historia belli Iudaici argumenta continentur. Et illa qvidem, qvæ ad historiam belli Iudaici spectant, Autorem habent Magistrum Franciscum Macæratam, Ordinis minorum, & ita concepta sunt, ut ferme epitomes instar haberi possint. Addita etiam est epistola Hieronymi Sqvarzafici Alexandrini ad Raynaldum de Novimajo, in qva Josephi libros a Rufino translatos indicat, & Josephi vitam e juratissimis, ut ait, Autoribus elicitam breviter subjungit. Aliam Josephi editionem Venetam, qvæ A.C.M D X lucem adspexit, Reinesius in qvadam ad Adolphum Vorstium epistola, (72.) Mediolanensem, qvæ per Alexandrum Minutianum M D XIII. prodiit, Bosius in sua ad Josephi

Editiones operum Josephi latinæ.

(67.) Exercit. ad perioch. Joseph. (68.) p. 178. (69.) p. 79. (70.) Conf. Catal. Bibl. Hessianæ fol. 20. (71.) Conf. bibliothecam Fris. p. 233. (72.) epistol. 22.

phi periocham exercitatione,(73.) Parisiensem a Roberto Goullet typis Johannis Barbieri A. C. M D XIV. procuratam Lambecius in sua ad Augustum Principem epistola,(74.) aliam Parisiensem A. C. M D XIX. ex officina Johannis Parvi emissam Possevinus (75.) commemorat. Postea A. C. M D XXIV. Coloniæ in ædibus Eucharii Cervicorni Josephi opera impressa sunt, addito, qvi in prioribus editionibus desideratur, libello de Machabæis per Erasmum recognito. Præmissa est Jacobi Sobii ad Lectorem præfatio, in qva Josephi versionem a Godofredo Hittorpio ad vetustissima Latina exemplaria diligenter recognitam asserit. Græcum enim textum Sobius temporum injuria plane deperditum suspicabatur, nisi forte in Romana Bibliotheca latitaret. Additus etiam est index, qvem Cornelii Lynnichensis industriæ debemus. Eodem anno M D XXIV. eadem Josephi opera Basileæ Johannes Frobenius excudit, qvi agnoscit, in Colonienſi editione, qvæ suam aliqvot mensibus antevertit, loca qvædam non infeliciter restituta, multa tamen in mendis suis adhuc relicta asserit, cum adeo depravatus Josephus fuerit, ut expurgando huic Augiæ stabulo unus Hercules non suffecerit. Qvibus præmissis speciminis gratia loca qvædam indicat, qvæ veterum exemplarium collatione in Basileensi hac editione emendata sunt. Bene sibi cessisse suam Josephi editionem cum animadverteret Eucharius Cervicornus, distractis primæ editionis exemplaribus A. C. M D XXXIV. Josephum majori labore & industria recognitum iterum Coloniæ prælo subjecit, additis etiam monumentis, qvæ sub Berosi, Manethonis & Metasthenis nomine Johannes Annius Viterbiensis orbi literato venditavit. Sed hic iterum cum Colonia de Josepho Basilea certavit. Eodem enim anno M D XXXIV. Basileæ ex officina Frobeniana Josephus exiit, Sigismundi Gelenii studio recognitus, qvi Antiqvitatum qvidem interpretationem veterem ob Græcorum Codicum penuriam tantum,

(73.) p. 8. (74.) p. 11. (75.) tom. I. apparat. p. 967.

ad vetusta qvædam exemplaria Latina contulit, historiam autem Belli Judaici ex duobus Græcis codicibus, qvorum unum Georgius Arminiacus Rutenorum Episcopus, alterum Johannes Crotus obtulit, emendavit, & tantundem laboris aut aliqvanto plus in libris contra Apionem adhibuit, ut a legentibus intelligi possent. Et hæc editio Basileæ A. M D XL. repetita fuit, in qva Typographus (76.) monet, librorum de Bello Judaico & contra Apionem exemplaria Græca ex Gallia, Germania & Polonia corrogata fuisse, & cum Latinis collata, & in libris contra Apionem circa finem primi, & initium secundi libri plusqvam centenos versus additos fuisse, qvi hactenus omissi fuerant. Paulo post nempe A. M D XLVI. Sebastianus Gryphius Josephi opera tribus voluminibus distincta minori forma nempe plagulis in octo folia complicandis publicavit. Et istæ qvidem, qvas hactenus recensui, editiones antiqvam Josephi versionem exhibent, de cujus Autoribus supra dictum est. Anno autem M D XLVIII. Basileæ nova Antiqvitatum Judaicarum versio a Sigismundo Gelenio concinnata lucem publicam adspexit, cui & cœtera Josephi opera juxta antiqvam versionem & liber de Maccabæis ex Erasmi paraphrasi adjuncta fuerunt, & qvi hactenus in Latinis editionibus nondum visus fuerat, Josephi liber de vita sua ab eodem Gelenio in Latinam lingvam translatus, qvæ editio Basileæ A. M D LIV. repetita fuit. Has editiones secutæ sunt duæ Lugdunenses, qvarum una A. M D LV. altera M D LVII. utraqve apud Gryphium impressa, & duæ Basileenses, qvarum una A. M D LIX. altera M D LXVII. utraqve ex officina Frobeniana prodiit. Et in priore qvidem Basileensi liber de Maccabæis ex Erasmi Roterodami paraphrasi legitur, qvæ hactenus etiam in aliis Josephi editionibus retenta fuerat, in posteriore autem alia versio occurrit, cujus hoc est initium: disputaturus de re ad philosophiæ rationem maxime pertinente num affectibus

(76.) p. 545.

ctibus imperet pia ratio, recte fecero, si vobis, ut Philosophiæ sedulo incumbatis, consuluero. Qvæ Francofurti ad Mœnum A. C. M D LXXX. impensis Sigismundi Feyerabend procurata, est editio, figuris exornatur, & singulis foliis chronologiam adscriptam habet, ipsumqve textum doctorum hominum laboribus & vigiliis a pluribus mendis expurgatum pollicetur. Anno M D LXXXII. iterum Basileæ ex Frobeniana officina vulgatus est Iosephus, itidem chronologia & aliis scholiis marginalibus illustratus. Anno M D LXXXVIII. Sigismundus Feyerabend Francofurti Iosephi opera denuo typis imprimi curavit, sed minori forma, & ad commodiorem usum adornata. Anno M D XCIII. Coloniæ apud Iohannem Gymnicum sub monocerote Flavii Iosephi opera iterum latine prodierunt, ut Genevensem anno M D XCV. a Iacobo Stoerio excusam, Francofurtensem anno M DC XVII. vulgatam & alias taceamus. Qvorsum etiam spectant Nicolai Asclepii Barbati periochiæ & argumenta librorum 20. de Antiqvitatibus Judaicis & librorum septem de Bello Iudaico singulorum capitum summam singulis tetrastichis complectentia, qvæ una cum Ducum, Iudicum, & Regum populi Israelitici historia per Bartholomæum Stenum conscripta Coloniæ typis hæredum Arnoldi Birckmanni anno M D LXIV. in lucem prodierunt, item compendiosissima Belli Iudaici descriptio, qvam ex Iosepho collegit, & Coloniæ M D LII. edidit Georgius Vicelius; ut alia ejus generis taceamus. Dignus autem omnino Iosephus fuit, qvi non ab eruditis modo Græce & Latine, sed etiam a vulgo in vernaculis variarum gentium linguis legeretur. Et de Germanis qvidem sus hac in causa bene meritus est D. CASPAR HEDIO, qvi anno M D XXXI. Flavii Josephi opera in Germanicam lingvam convertit, & Argentinæ typis Michaelis Meyeri & Balthasaris Bockii primum edidit, anno M D XXXV. & forte sæpius novis typis impressa. Præmissa est explicatio vocabu- Versiones Germanicæ.

lorum lingvæ Hebraicæ, Chaldaicæ, Græcæ & Latinæ, qvæ in Josephi scriptis passim occurrunt. Cui nominum explicationi subjunguntur, qvæ Gulielmus Budæus in libris de Asse & ejus partibus ad loca qvædam in libris Josephi contra Apionem animadvertit. Fatetur autem elegantiori habitu Germanicum suum Josephum legentium oculis se oblaturum fuisse, nisi defectu Græcorum exemplarium, qvæ tum adhuc in bibliothecis latebant, tantum ad Latinos codices conformatus fuisset, qvos adeo corruptos fuisse qveritur, ut non sine magno labore multisqve vigiliis loca qvædam restituere, eorumqve sensum assequi potuerit, qva in re etiam Melchiorem Ambachium, & Wolfgangum Musculum auxilio sibi fuisse non dissimulat. Minime tamen dubitat, qvin improbo suo labore tantum effecerit, ut ex Germanica sua versione Latina exemplaria, si prælo iterum subjicerentur, plurimis in locis emendari possent, ne amplius mala culmos

Esset rubigo, segnisqve horreret in arvis
Carduus, - - - - -
Lappæqve tribuliqve interqve nitentia culta
Infelix lolium, & steriles dominentur avenæ.

Postea, cum Arnoldi Peraxyli Arlenii studio Græcus Josephus in lucem editus fuisset, Bibliopolæ qvidam Francofurtenses per M. JOHANNEM SPRENGENIUM & ZACHARIAM MUNZERUM ex Græco textu Josephi opera in Germanicam lingvam transferri curarunt, qvorum versionem Johannes Feyerabend Francofurti anno M D LXXXI. prælo iterum commisit, cum primæ editionis, qvæ Georgii Rabi & Cognati cujusdam sui impensis ante aliqvot annos facta fuerat, exemplaria nulla amplius supereſſe intelligeret. Neqve hic silentio prætermittendus CONRADUS LAUTERBACHIUS, qvi itidem Flavii Josephi opera, qvæ extant, omnia Germanice reddidit, nihilqve eorum omisit, qvæ Josepho vel ornatum vel lucem afferre poterant.

Ejus

Ejus interpretatio primum Argentorati anno MDLXXIV. iterumqve MDXCV & MDCXI & noviſſime Francofurti MDCLXXVI. lucem publicam adſpexit. Libri ſeptem de Bello Iudaico Francofurti anno MDLII. ſeorſim typis Chriſtophori Egenolfi Germanice prodierunt, qvo interprete, cum editio illa ad manus non ſit, dicere non poſſum. In Hiſpania IOHANNES MARTINUS CORDERO Valentinus, qvi multa veterum & recentiorum Scriptorum monumenta in ſermonem Caſtellæ vernaculum traduxit, Ioſephi qvoqve libros ſeptem de Bello Iudaico poſt veterem, qvæ ei diſplicuit, Catholicorum Regum Chronographi interpretationem Hiſpanice edidit, impreſſos Antverpiæ anno MDLVII. & Madriti anno MDCXVI. Antiqvitates autem Iudaicæ, in eandem lingvam traductæ, una cum vita Ioſephi ab ipſomet conſcripta, & tractatus de imperio rationis ſeu de Maccabæis incerto interprete Antverpiæ anno MDLIV. typis Martini Nutii prodierunt. Hiſpanicæ.

In Italia PETRUS LAURUS Mutinenſis Ioſephi Antiqvitates Iudaicas Italice reddidit, qvas Balthaſar Conſtantini Venetiis anno MDXLIX. ex officina ſua prodire juſſit. FRANCISCUS autem BALDELLUS non Antiqvitates modo, ſed etiam libros de Bello Iudaico, libros duos contra Apionem, & tractatum de imperio rationis in Italicam lingvam convertit, qvæ Baldelli verſio in duos tomos diſtributa itidem Venetiis anno MDLXXXI. lucem publicam adſpexit. Italicæ.

Gallia Flavium Ioſephum in ſua lingva prodeuntem ſæpiſſime conſpexit. Prodiiſſe Ioſephum Gallice anno MCCCCXCII. Cornelius a Beughem in Typographiæ incunabulis tradit, interpretem non addit, & forte ipſe interpres nomen ſuum latere voluit. Inter eos, qvos Gallice Joſephum interpretatos fuiſſe novi, fuit NICOLAUS DE HERBERAY DOMINUS DES ESSARS, qvi præter alia etiam Joſephi libros ſeptem de Bello Judaico Gallico ſermone expreſſit anno MDLVII. Pariſiis excuſos. Agit de eo Autor, qvi de Eruditis & præcipuis eorundem ſcriptis judicia pluribus tomis hactenus vulgavit, eumqve in Joſe- Gallicæ.

pho

pho vertendo bonas horas melius, qvam in transferendis Amadisi libris collocasse censet (77.) Omnia Josephi opera Gallice interpretatus est FRANCISCUS BURGUNDUS, cujus versio Lugduni apud Johannem Temporalem & postea apud hæredes Jacobi Junti, nec non Parisiis anno M D LXXIII. apud Claudium Micræum prodiit. Hanc Franciſci Burgundi versionem postea correxit JOHANNES LE FRERE DE LA VAL, & hæc Burgundi versio a Frerio Lavallensi ad Græcum textum emendata Parisiis M D LXX. apud Nicolaum Chesneau una cum Latina versione, ita ut una alteri qvoad singulas periodos respondeat, lucem publicam adspexit. Additum est in eadem editione historiæ de bello & excidio Judaico compendium, qvod studio Davidis Kyberi ex Hebraico Josepho Latine concinnatum Franciscus Belleforestus in Gallicam lingvam transtulit (78.) Neqve hic omittendus Antonius Fayus, qvem a Bosio inter Gallicos Josephi interpretes referri video (79.) Nec mirum, qvod qvi Livium Gallici sermonis habitu donavit, Josephum qvoqve, qvem Græcum Livium Hieronymus appellat (80.) eodem honore dignatus fuerit. Verum plerasqve ex his Josephi versionibus etsi a popularibus suis factas Galli parum æstimarunt. Alias enim ob styli barbariem aspernati sunt, alias minus fideliter translatas arguerunt, nonnullas etiam de hæresi suspectas habuerunt, cum in illis phrases qvasdam & loqvendi formulas observare sibi viderentur, qvibus ferendis non essent aures Romanis placitis assvetæ, ut Johannes Gallœsius (81.) in ephemeridibus Eruditorum annotavit, qvi etiam addit GILBERTO GENEBRARDO Josephi versionem felicius cessisse. Cum enim ante ipsum intra qvinqvaginta annorum spatium qvinqve aut sex versiones Josephi Gallicæ prodiissent, postea vel centum anni elapsi sunt, anteqvam qvisqvam de nova versione Josephi cogitaret. Cum igitur tot Interpretibus in unius libri versione defatigatis omnes jam

(77.) Jugemens de Scavans tom. 3. Sect. 930. (78.) Conf. la Bibliotheque d' Antoine du Verdier p. 368. (79.) Exercit. ad Josephi periocham c. 1. p. 12. edit. secund. (80.) epistol. ad Eustoch. de custod. Virginit. c. 15. (81.) Anno 1667, d. 16. Januar.

jam in Genebrardi verſione acqvieſcerent, haud mirum cuiqvam videri poteſt, qvod illi excudendo præla toties deſudaverint. Prodiit enim Pariſiis apud Michaëlem Sonnium anno M D LXXVIII. apud Claudium Rogerium M D LXXXVIII. apud Lucam Bruneau M DC IV. ut alias editiones taceamus. Neq; tamen erroribus ſuis & nævis hæc Genebrardi verſio deſtituitur, qvos paſſim a doctis notari videas. Sane Caſaubonus [82] Gelenii & Rufini errores leves eſſe cenſet præ iis, qvos Genebrardus commiſit, qvi tantum ſibi in Joſepho licere exiſtimavit, ut pro voce Cleopatra poſuerit: ceſte chiene, pro vocibus; δίδωσιν ἀωτῇ: il donne a ceſte putain, ex qvo magnam illius Theologi πινεγλοχίαν arguit, qvam etiam Thuanus [83.] in ejus elogio notavit. Poſtremo ARNOLDUS D' ANDILLY qvatuor & viginti abhinc annis Judaicas Ioſephi Antiqvitates Gallice edidit, qvibus poſt biennium etiam hiſtoriam Belli Iudaici, vitam Ioſephi ab ipſomet conſcriptam, libros contra Apionem, tractatum de Maccabæis, & Philonis legationem ad Cajum Caligulam adjecit. Cum enim per integrum ſeculi ſpatium lingvæ Gallicæ cultus tantum increviſſet, ut Genebrardi verſio nemini amplius jucunda eſſe poſſet, ſi vel maxime Ioſephi ſenſus accurate expreſſiſſet, operæ ſe pretium facturum exiſtimavit, ſi nobiliſſimum ſcriptorem, qvem barbaræ verſiones pæne exoſum reddiderant, novo ornatu genti ſuæ iterum conciliaret. In hac verſione Andillius, ſi Galloeſio in ephemeridibus eruditorum hoc opus commendanti credimus, Ioſephum fideliter reddidit, idqve præſtare ut poſſet, varia manuſcripta conſuluit, nec fideliter modo, ſed comte etiam & nitide Ioſephum expreſſit, dum Gallicæ lingvæ elegantias ad Græci ſermonis emphaſes tam feliciter applicavit, ut facundia cum Ioſepho certare videatur. Imprimis autem iſtos eloqventiæ flores deprehendere licebit in hiſtoria de Bello Iudaico, & maxime in oratione Anani, qvæ libro

(82.) Exercit. 1. contra Baron. Sect. 9. n. 8. (83.) libr. 19. hiſt. p. 771.

4. c. 13. extat, nec non in deſcriptione horrendæ famis, qvæ libri 5. cap. 28. legitur. In verſione Antiqvitatum fatetur ſe a Græco textu nonnihil diſſentire circa deſcriptionem tabernaculi & menſæ, in qva ſacri panes repoſiti fuerunt, cum hæc & alia qvædam loca in Græco textu adeo corrupta fuerint, ut ea corrigendi neceſſitas ſibi impoſita fuerit. Hæc Andillii verſio etiam extra Galliam typis commiſſa fuit. Anno enim M DC LXXVI. Bruxellis qvinqve voluminibus diſtincta prodiit. Tria priora volumina complectuntur libros 20. Antiqvitatum, duo poſteriora exhibent Joſephi librum de vita ſua, libros 7. de Bello Judaico, libros duos contra Apionem, tractatum de Maccabæis, in qvo vertendo Andillius non Eraſmi paraphraſin, ut Genebrardus, ſed Græcum textum ſecutus eſt, & deniqve Philonis legationem ad Cajum. Uno volumine, qvod elegantiſſimis figuris æri inciſis exornatum eſt, Andilliana illa Joſephi verſio Amſtelodami anno M DC LXXXI. prodiit. Nondum viderat Andillianam Joſephi verſionem, ut unicum hoc addam, Boſius cum exercitationem ſuam ad periocham Flavii Joſephi prima vice ederet. In altera autem illius exercitationis editione concedit qvidem Andillii verſionem ſermonis elegantia cœteris præſtare, neqve negat Græciæ lepores haud raro in iſta verſione feliciter exprimi, vix tamen credendum cenſet, qvod Andillius manuſcripta Græca conſuluerit, aut qvod hæc verſio majeſtati textus originalis perfecte reſpondeat, etſi Sorbonenſes in approbatione operi præfixa ejus rei fidem facere voluerint. Qvin potius exiſtimat, Andillium Gelenianæ magis verſioni qvam Græco textui inhæſiſſe, ideoqve nonnulla, qvæ Gelenius obſcure interpretatus fuerat, plane omiſiſſe. Qvod judicium aliorum, qvi penitiorem Gallicæ lingvæ cognitionem habent, examini relinqvo. In Anglia THOMAS LODGE Joſephi hiſtoriam Judaicam in patriam ſuam lingvam transtulit, & Oxonii vulgavit, ubi etiam M DC LXXVI. Joſephi opera recognita & emendata juxta elegantiſſimam

Anglicæ.

verſio-

verſionem Andillii in Anglicam lingvam tradu&ta cum locis ſcripturæ parallelis, tabula Geographica Palæſtinæ, aliisqve imaginibus æri inciſis ad illuſtrandam Joſephi hiſtoriam facientibus prodierunt. In Belgicam lingvam Amſtelodami anno MDCLXXVIII. Flavii Joſephi opera omnia ex Græco Latinoqve recens convertit LAMBERTUS VAN DER BOS, cui editioni annexus eſt Hegeſippus, qvem ex Germanico tranſtulit Simon de Vries. Præfixa ſunt ſingulis libris & capitibus ſummaria, accedunt ducentæ & qvinqvaginta icones æneæ elegantiſſimæ, tabula chronologica indicesqve chronologici & biblici, nondum antea impreſſi. Fortaſſe etiam in aliarum gentium lingvas Joſephi opera tranſierunt. Si Baronio fides adhibenda, (84.) Joſephus etiam in Hebraicam lingvam converſus extat. Refert enim in bibliotheca Vaticana haberi manuſcriptum verſionis illius Hebraicæ codicem, in qvo Judæi Joſephi de Chriſto teſtimonium abraſerint, cujus ſceleris veſtigia tam manifeſta eſſe ſcribit, ut nulla excuſatio aut defenſio locum habeat. Et qvamvis hanc narrationem Caſaubonus a veritate alienam eſſe ſuſpicetur, (85.) Huetius tamen [86.] adhuc Romæ in Vaticana bibliotheca membranas iſtas videri, & Baronium a mendacio abſolvere aſſerit. Et hanc ipſam Hebraicam Joſephi verſionem etiam illuſtri cuidam Perſonæ Romæ in Vaticana Bibliotheca oſtenſam Wagenſeilius in epiſtola quadam ad Arnoldum memorat. E Judæis R. Schabtai ben Joſeph in libro, qvem Siphte Jeſchenim ſeu labia dormientium inſcripſit, itidem affirmat, Flavii Joſephi antiqvitates cum bello Judaico e Græco in Hebraicum ſermonem converſas fuiſſe, ut ex Actis Eruditorum didici. (87.) Interim nulla verſio Joſephi Hebraica in lucem hactenus producta fuit, niſi qvis Joſephi Gorionidæ hiſtoriam pro Hebraica Joſephi verſione habere velit, cum plurimis in locis Joſephum noſtrum ſecutus fuerit. Edita eſt illa

Belgicæ.

Hebraice.

Joſeph Ben Gorion.

d Joſe-

(84.) tom. 1. annal. A. C. 34. p. 210. edit. Rom. (85.) exercit. 16. in Baron. Sect. 154. (86.) demonſtrat. evangel. prop. 3. p. 27. (87.) A. C. 1690. p. 302.

Iosephi, qvi se filium Gorionis appellat, historia Constantinopoli A. M. 5250. seu anno Christi M CCCCXC. iterumqve ibidem A. M. 5270. Christi M DX regnante Bajazetho. Qvæ autem anno M DXXIX. Wormatiæ Sebastiani Munsteri studio prodiit, brevissimum tantum est Constantinopolitanæ editionis compendium, a Iudæo qvodam concinnatum, & a Munstero Latine redditum. Observat autem Morinus, qvi Wormatiensem editionem cum secunda Constantinopolitana contulit, (88.) Autorem illius compendii nonnulla ex aliis Autoribus addidisse, nempe traditionem Talmudicam de tredecim mutationibus, a LXX. Interpretibus in Bibliorum translationem illatis, qvarum nulla mentio extet in editione Constantinopolitana, a qua compendium hoc etiam in eo discrepat, qvod solam Legem a LXX. Interpretibus translatam asserat, cum in Constantinopolitana editione viginti qvatuor libri translati asserantur. Post Wormatiensem editionem Munsterus iterum aliam Basileæ anno M DXLI. vulgavit, qvæ, ut Morinus indicat, a Constantinopolitana nihil differt, nisi qvod plus media parte mutilata est. Desunt enim in Munsteriana editione priora duo capita cum tertii capitis non mediocri parte, & cum Constantinopolitana editio 97. capitibus constet, Munsteriana in capite 63. finitur, adeoqve totam historiam rebellionis Iudæorum adversus Romanos, natumqve inde urbis & templi excidium omittit, ut cœteras mediorum capitum mutilationes taceam, in qvibus ut membra divulsa melius cohærerent, Munsterus nonnulla verba seu periodos textui assuit. Et postremam qvidem partem, qvæ de bello Iudaico agit, in Munsteri manuscripto plane defuisse suspicatur Morinus, cum nobilem istam Iosippi partem omissurus non fuisset, nisi lacerum & extrema sui parte mancum exemplar habuisset. Verum si Morinus Munsterianæ editionis titulum inspexisset, legere ibi potuisset, Munsterum

(88.) Exercit. bibl. lib. 2. Exerc. 1. c. 3.

ſterum etiam hiſtoriam belli Judaici & excidii Hieroſolymitani Hebraice a Joſippo ſcriptam habuiſſe, quippe quam ſe alio tempore adjecturum lectoribus promittit. Wormatienſi editioni reſpondet ea, quam Baſileæ anno MDLIX. Sebaſtianus Lepuſculus procuravit. Nam & illa compendium tantum continet à Judæo qvodam ex variis Autoribus, ſed maxime e Joſepho Gorionide conflatum & a Munſtero latine redditum. Conſtantinopolitanæ autem editioni conformis eſt Veneta, quam cum mutilata Munſteri editione comparans Scaliger obſervat Munſterianam a folio Venetæ ſeptimo incipere, & in folio nonageſimo ſecundo deſinere, poſtremis ſexaginta tribus foliis plane omiſſis (89.) Integram Conſtantinopolitanam ſeqvuntur etiam Cracovienſis, & qvæ ſuperiore anno prodiit Francofurdienſis, quibus etiam Germanicam typis Hebraicis Tiguri anno MDXLVI. impreſſam, quæ poſtea Amſtelodami anno MDCLXI. cum commentario ejusdem lingvæ prodiit, addere licebit. Qvamvis autem Munſterus Joſephum Gorionis filium cum Flavio noſtro Joſepho eundem fuiſſe contendat, & ipſe quoque Gorionides Joſephi noſtri perſonam ſubinde mentiatur, & ſe bello Judaico interfuiſſe ſimulet, & ſe a Veſpaſiano captum, & poſtea libertate donatum & honorifice habitum referat, aliaqvé, qvæ vero Joſephio contigerunt, ſibi tribuat, Critici tamen nares aliter leones aliter catulos olere pridem ſenſerunt. Noſter certe Joſephus, quoties Parentis ſui meminit, ubiqve Matathiæ nusqvam Gorionis Filium ſe nominat, nec probabile eſt Munſteri inventum, qvod hic Joſephus & Gorionis & Matathiæ Filius dici potuerit, cum Gorionem Patrem agnoverit, Matathiam autem inter majores habuerit. Qvin imo Joſephus noſter in hiſtoria belli Iudaici (90) a Joſepho Gorionis Filio aperte ſe diſtinguit. Hebraicus autem ille Joſephus ſeu Joſippus neque pro Flavio noſtro Joſepho, cujus larvam in ſcripto ſuo ſæpius induit, neqve pro Joſepho Gorionis Filio Joſe-

(89.) elench. trihæreſ. c. 4. (90.) libr. 2. c. 42. in lat. 25.

phi noſtri coætaneo, a qvo & proprium & paternum nomen mutuatus eſt, haberi poteſt, cum ſe multis ſeculis utroqve juniorem abunde prodiderit, dum Hiſpanos ab Hannibale domitos, Gothorum, & Gallos a Cæſare ſubactos Francorum nomine deſignat, multaqve alia urbium, fluminum & gentium nomina uſurpat, qvæ ævum a Ioſephi ætate remotiſſimum indicant. Præterea etiam Joſephi gravitate plane indignæ ſunt ineptiſſimæ & ridiculæ, qvas paſſim nectit, fabulæ, qvalis eſt illa de fundo Tiberis, qvem a Romanis, cum Hieroſolymam a Nabuchodonoſore obſeſſam cognoviſſent, ære ſtratum narrat, ut cæteras mittamus, qvas non ab alio ad Gorionidæ textum aſſutas fuiſſe, omnimoda elegantis ſtyli cum Gorionidæ textu æqvalitas evincit. Similes igitur habent labra lactucas, cum Judæi qvidam hunc Joſephum Gorionis Filium ejusqve Hebraicam hiſtoriam magnis elogiis commendant. Virum ſapientia & prudentia inſignem, juſtumqve & rectum hunc Gorionis Filium Joſephum vocat R. David Ganz, (91.) eumqve ut fidelem Hiſtoricum deprædicat, cum ea, qvæ narrat, ipſe viderit, qvod teſtimonium ab Hebraico Joſippo, qvi Gorionis Filius audire voluit, tam alienum eſt, ut Joſephus de Voiſin in notis ad pugionem fidei (92.) ipſum Flavium noſtrum Joſephum a Ganzio hac laude condecoratum exiſtimaverit, & hoc Ganzii teſtimonium Abarbanelis contra Ioſephum noſtrum calumniis oppoſuerit. Majora ſunt, qvæ de Ioſepho Gorionis Filio & Hebraico ejus opere plenis buccis celebrat R. Abraham Conat (93.) Medicus Conſtantinopolitanus. Dicit enim Virum hunc divinum in libris edendis poſt Regem Salomonem felicis memoriæ omnes antecelluiſſe. Qvin etiam R. Tam in animadverſione, qvam Conſtantinopolitanæ Ioſippi editioni adjecit, affirmare non dubitat, omnia iſtius libri verba juſtitiam eſſe, & nullam perverſitatem in eo reperiri; & re-

vera

(91.) in Zemach. David q. 95. (92.) part. 2. c. 3. p. 202. edit. Carpzovianæ. (93.) Conf. Munſteri præfat. ad Joſipp. Bahl. 1541.

vera manum Dei ſuper hunc Virum fuiſſe, dum hunc librum componeret, & paululum abeſſe, qvin verba ipſius ſint verba Viri Dei & Prophetæ. (94.) Forte adhuc majoribus elogiis Gorionidem hunc ſuum Judæi exornarent, niſi in hiſtoria Titi a Talmudicis traditionibus diſſenſiſſet. Cum enim Judæi Titum impium vocare ſoleant, & fabulentur, poſt excidium Hieroſolymitanum bibentis nares muſcam introiviſſe, & ipſum cerebrum penetraſſe, ibiqve in pulli columbæ magnitudinem excreviſſe, & pondere duas libras exæqvaſſe, ſeptemqve annis cerebrum ejus corroſiſſe & perfodiſſe, eaqve tandem educta & avolante etiam animam Titi avolaſſe, tantum abeſt, ut tribulibus ſuis Gorionides aſſentiatur, ut potius Titi ſapientiam & juſtitiam commendet, eumqve a culpa vaſtatæ & perditæ Hieroſolymæ abſolvat, cum totum illud malum Hieroſolymæ ob prædones, qvi tum in populo Iſraëlitico fuerunt & propter eorum iniqvitatem contigerit, Titus autem qvicqvid in vaſtatione urbis fecit, preſſus & coactus fecerit.

Recte autem Serarius (95.) Gorionidem cum Flavio noſtro Joſepho comparans notavit, qvod Gorionides obſcurus, incognitus, illaudatusqve e tenebricoſis Judæorum antris non ita pridem proſerpſerit, cum contra Flavii noſtri Joſephi memoria tam illuſtris per plurima ſecula fuerit, ut neminem vel mediocri literarum cognitione tinctum ea fugere potuerit. Qvamvis enim ejus ſcripta apud Judæos in nullo pretio fuerint, qvos ignaviæ in excolendo lingvarum ſtudio & colligendo doctrinæ apparatu ipſe Joſephus (96.) arguit, Gentiles tamen pariter & Chriſtiani Joſephum, licet Judæum, ejusqve opera magni æſtimarunt. Certe Joſephi teſtimoniis paſſim utuntur, & hoc ipſo ſe in Joſephi lectione probe verſatos indicant celeberrimi Scriptores, Juſtinus Martyr, Clemens Alexandrinus, Origenes, Porphyrius, Euſebius, Hieronymus, Theodoretus, Stephanus Byzantius, & alii, qvos omnes nominare Fragmenta Joſephi

(94.) Conf. Morinus l. c. (95.) triharef. libr. 1. c. 9. (96.) libr. 20. Antiqvit. cap. ult.

nimis longum foret. Fatendum tamen in his esse qvædam, qvæ in hodiernis Josephi editionibus non comparent. Eusebius enim de Jacobo Justo agens (97.) refert Josephum causam excidii Hierosolymitani & calamitatum, qvæ Judæis acciderunt, Jacobi hujus supplicio his verbis imputasse: Ταῦτα δ' συμβέβηκεν Ἰουδαίοις, καὶ' ἐκδίκησιν δ' Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, ἐπειδήπερ δικαιότατον αὐτὸν ὄντα οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέκτειναν, qvæ verba Rufinus ita interpretatur: qvæ omnia acciderunt Judæis pro vindicta Jacobi Justi, qvi erat frater Jesu, qvi dicitur Justus, qvem justissimum & piissimum omnium confessione Virum Judæi interfecerunt. Et hæc Josephum tradidisse asserunt etiam Origenes (98.) Hieronymus (99.) & alii, cum tamen id apud Iosephum hodie non legatur. Etsi enim Iosephus referat, (100.) qvod Ananus Pontifex Secta Sadducæus, homo audax & ingenio ferox post mortem Festi Præsidis, & cum Albinus Festi Successor adhuc in itinere ageret, oportuno hoc, qvod ipsi videbatur, tempore concilium convocaverit, & Iacobum Fratrem Iesu, qvi Christus dicebatur, tanqvam impietatis reum una cum qvibusdam aliis lapidandum tradiderit, idqve factum omnibus bonis, qvotqvot in civitate agerent, vehementer displicuerit, nusqvam tamen expresse dicit, qvod Deus Iacobi hujus supplicium Hierosolymitanæ urbis eversione vindicaverit, ideoqve hunc locum Spencerus (1.) librariorum incuria periisse suspicatur. Fieri tamen etiam potuit, ut eum, qvi primus hac in causa Iosephum testem appellavit, memoria falleret, cujus oscitantia postea & alios oscitantes fecit. Non legitur etiam hodie in Iosepho, qvod Iohannes Baptista vere Propheta fuerit, qvanqvam Hieronymus (2.) id a Iosepho traditum affirmet. Id tantum Iosephus asserit, (3.) apud Iudæos constantem opinionem fuisse, qvod justa Numinis

(97.) lib. 2. histor. eccles. c. 23. (98.) libr. 1. contr. Cels. p. 35. & libr. 2. p. 69. item in comment. ad Matth. c. 13. p. 223. edit. Huet. (99.) in Catal. Scriptor. c. 2. & 13. (100.) libr. 20. Antiqv. c. 8. p. 698. (1.) not. ad Orig. contr. Cels. p. 31. (2.) Catalog. c. 13. (3.) Antiqv. libr. 18. c. 7. p. 626.

nis ultione propter Iohannem Baptiſtam Herodis exercitus deletus fuerit. Cum enim, ut Ioſephus addit, vir optimus Iudæos ad pietatis & juſtitiæ ſtudium incitaret, ſimulqve ad baptiſmi lavacrum invitaret, qvod ita demum Deo fore gratum ajebat, ſi animis per juſtitiam prius mundatis & puritatem corporis adderent, veritus Herodes, ne tanta hominis autoritas defectionem aliqvam pararet, ſiquidem plebe doctrinæ hujus avida magni concurſus ad Iohannem fiebant, & populus ejus conſiliis nihil non facturus videbatur, apprehendi illum vinctumque Macheruntem mitti, atque illic occidi imperabat. Porro apud Suidam [4.] longa fabula de Ieſu in locum Sacerdotis cujusdam Iudaici defuncti ſurrogato recenſetur, in qva refertur, Ioſephum in ſuis de Hieroſolymitano excidio commentariis dicere, ὅτι Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ μετὰ τῶν ἱερέων ἠγίαζε, ſeu qvod Ieſus in templo cum Sacerdotibus ſacra fecerit. Et hæc verba a Iudæis ex Ioſepho expuncta putat Huetius, [5.] ego vero hæc verba Ioſepho potius afficta exiſtimaverim, qvod eadem facilitate me probaturum confido, qvam qvod hic locus a Iudæis eraſus fuerit. Aliud fragmentum Ioſephi ab Euſtathio Antiocheno ſervatum cenſet Iſaacus Voſſius [6.] qvod ita ſe habet: ἀπέθανε ὁ [ſermo eſt de Harane Abrahami fratre] ἐν τῷ ἐμπυρισμῷ, ᾧ ἐνεπύρισεν Ἀβραὰμ τὰ εἴδωλα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ εἰσελθεῖν ἐξελέσθαι αὐτά [7.] Leo Allatius, qvi Euſtathii Antiocheni commentarium in Hexaemeron, ex qvo hæc verba deprompta ſunt, publici juris fecit, Latine ita reddidit: decesſit [Haran] in incendio, qvo Abraham idola Patris ſui conflagravit, [rectius incendit, vel conflagrare fecit] dum illis ut ſubveniret domum eſt ingreſſus. Eqvidem Euſtathius in iſto loco Ioſephi mentionem non facit. Non dubitat tamen Voſſius, qvin hæc verba Euſtathius ex Ioſepho deprompſerit, cum Georgius Syncellus eandem hiſtoriam

 referens

(4.) Tom. I. voce Ἰησοῦς p. 1231. (5.) demonſtrat. evangel. p. 27. (6.) de 70. Interpret. c. 12. (7.) Euſtath. in comment. ad Hexaemeron. p. 57.

referens Ioſephum teſtem appellaverit. Et prius qvidem verum eſt. Syncellus enim in chronographia ſua [8.] itidem refert, Haranum, cum Abraham° idolis ignem injeciſſet, ea flammis eripere conatum, incendio extinctum. Verum an Ioſephum ejus rei teſtem citaverit, haud immerito dubitari poteſt. Id enim tantum Syncellus ex Ioſepho ſe mutuari ſcribit, qvod Abrahamus omni ſtudio anniſus fuerit, ut Patrem ſuum a fingendis & colendis idolis averteret. Nihilominus tamen Voſſii ſententia ex eo probabilis videtur, qvod verba qvæ apud Euſtathium de ſepulchro Harani ejusqve liberis proxime præcedunt, eadem ferme ſint, qvæ apud Joſephum in Antiqvitatibus leguntur, (9.) ex qvo colligere licet, Euſtathium ea qvoqve, qvæ de Harani combuſtione narrat, e Joſepho hauſiſſe, qvamvis nec Euſtathius Joſephum nominet, neqve verba illa apud Joſephum hodie legantur. Idem Voſſius (10.) aliud Joſephi fragmentum, qvod in ejus operibus hodie deſideratur, ex Græcorum Patrum catenis adducit, nempe tale: ἄτοπον εἶναι λογισάμενον μεθίοντα λαὸν καὶ φρονοῦντα νομοθεσίαν Θεῦ δέξασθαι. Et forte plura hujusmodi inveniet, cui Græcorum Patrum catenas pervolvere vacabit.

Joſephi de Chriſto teſtimonium.

Mirabitur vero forte qvispiam, qvis Joſepho inter Græcos Patres locus, & ipſe Joſephus mirari poſſit, qvod Se qvoqve Principibus permiſtum agnoſcat Achivis. Sunt enim variæ Græcorum Patrum catenæ, in qvibus Joſephi nomen Græcis Patribus intermiſtum legitur, qvales ſunt catenæ in Geneſin & Lucam, qvas Lambecius in ſuis de Vindobonenſi Bibliotheca commentariis recenſet, (11.) ut alias ſive manuſcriptas ſive editas omittam. Sed qvid mirum, in catenis Patrum legi, qvem in Catalogo ſuo inter eccleſiaſticos ſcriptores retulit Hieronymus, & cujus aliqvam partem Sebaſtianus Caſtalion ipſis Bibliis adjunxit? Enimvero argumentum, qvod Joſephus in ſuis antiqvitatibus tractavit, hanc gratiam apud Chriſtianos facile conciliare ipſi potuit. Acceſſit honorificum de Chriſto teſtimonium,

(8.) pag. 75. & iterum p. 78. (9.) libr. 1. c. 7. (10.) de 70. Interpret. p. 46. (11.) tom. 3. cod. 4. & 42.

monium, qvod in ejus Antiqvitatibus legitur (12.) qvam qvam adhuc sub judice lis est, sitne illud Iosephi de Christo testimonium genuinum, an Iosepho pia fraude suppositum, vel saltem interpolatum. Ruperti, Snellii, Reinesii, Majoris, Menassis, Gronovii, Blondelli, Wheloci, Lansii, Ursini, Wagenseilii, Boecleri, Bangii, Fabri, & suas ipsius de hoc argumento epistolas collegit, & simul varia Veterum & Recentiorum de hoc testimonio judicia ex eorum scriptis excerpsit & Noribergæ anno MDCLXI. sub titulo testimonii Flaviani vulgavit Christophorus Arnoldus. Præterea peculiaribus dissertationibus hoc argumentum ventilarunt Bosius, Spanhemius, & Franciscus de Roye. De eodem satis prolixe agunt Huetius (13.) Lambecius (14.) Natalis Alexander, (15.) Isaacus Vossius (16.) & alii. Et fatendum qvidem est hoc Iosephi testimonium non solum in editis & scriptis Iosephi codicibus constanter legi, verum etiam ab Eusebio tam in historia ecclesiastica qvam in demonstratione evangelica Iosepho tribui. [17.] Post Eusebium ejusdem testimonii fidem confirmant e Græcis Isidorus Pelusiota [18.] Sozomenus [19.] Sophronius, qvi Hieronymi catalogum Græco stylo reddidit, [20.] Cedrenus, [21.] Suidas, [22.] Zonaras, [23.] Glycas, [24.] Nicephorus, [25.] e Latinis Hegesippus, [26.] Hieronymus, [27.] ut Rufinum Eusebii interpretem, & plures seqventium seculorum scriptores, qvorum suffragia ad rerum summam parum conferunt, silentio prætermittam. At, si vere ista Iosephus scripsit, mirari satis neqveo, qvod antiqvi ecclesiæ Doctores, qvi ex instituto Iudæos impugnarunt, telo hoc contra Iudæos usi non fuerint. Non incognita erant Iosephi scripta Iustino Martyri, qvippe qvi in paræneſi ad Græcos Iosephi Antiqvitates egregie commendat. [28.] Qvid ergo

(12.) libr. 18. antiqvit. c. 4. p. 628. (13.) demonstrat. Evangel. p. 27. (14.) tom. VIII. bibliothec. Vindobon. p. 5. & seqv. (15.) histor. eccl. Vet. Testam. tom. 6. dissert. 16. (16.) de 70. Interpr. p. 161. (17.) H. E. lib. 1. c. 11. demonstrat. lib. 3. c. 5. (18.) libr. 4. epist. 225. (19.) libr. 1. c. 1. (20.) tom. 1. Hieronym. edit. Basil. fol. 123. & 124. (21.) Compend. histor. tom. 1. p. 196. (22.) lexic. tom. 1. p. 1265. (23.) libr. 3. annal. c. 4. tom. 1. edit. ultim. p. 267. (24.) annal. part. 3. p. 234. (25.) libr. 1. c. 39. (26.) libr. 2. de excid. Hierosol. c. 12. (27.) Catalog. c. 13. (28.) p. 10.

go oportunius fuisset, qvam Tryphoni Iudæo Iosephum opponere, si Justini ævo illud de Christo testimonium in Josephi Antiqvitatibus lectum fuisset? Tertullianus qvoqve, qvi Josephum Antiqvitatum Judaicarum vernaculum vindicem appellat, (29.) etsi peculiari opere contra Judæos disputet, Josephi tamen de Christo testimonium omittit, qvod sane fieri vix potuisset, si Tertulliani ætate cognitum fuisset. Chrysostomus in orationibus adversus Judæos (30.) Josephum μάρτυρα μάλιστα ἀξιόπιστον appellat, & quid de Daniele scripserit, allegat. Qvi fieri potuit, ut non etiam, qvæ de Christo Josephus scripsit, allegaret? Mitto jam alios, qui contra Judæos scripserunt, & ad Photium Patriarcham Constantinopolitanum venio. Is duabus vicibus in sua bibliotheca de Josephi antiqvitatibus agit, semel codice septuagesimo sexto, & iterum codice ducentesimo trigesimo octavo. Sed neutrobi ἀξιομνημόνευτον illud de Christo testimonium excerpit. Equidem Aubertus Miræus in notis ad Hieronymi catalogum Scriptorum ecclesiasticorum (31.) periocham illam de Christo, qvæ apud Josephum extat, a Photio memorari scribit. Verum memoria hic eum fefellit. Seductus tamen, ut puto, a Miræo Lambecius in epistola ad Principem Augustum inter eos, qui Josephi de Christo testimonium pro genuino agnoverunt, etiam Photium numerat. (32.) De qvo errore forte monitus, tantum abest, ut eum retractaverit, ut potius in commentariis ad bibliothecam Vindobonensem (33.) probare conetur, Photium saltem obscuram hujus testimonii mentionem fecisse. Sic enim procedit: Photius in recensione operis alicujus, qvod περὶ παντὸς seu de universo inscriptum fuit, monet, (34.) opus illud a nonnullis Josepho attributum, sed rectius Cajo seu Gajo Romanæ ecclesiæ Presbytero tribuendum esse, cum in eo opere Salvator noster Christus appelletur, & inenarrabilis ejus e Patre generatio accurate describatur. Cum autem postea in recensendis Josephi antiquitatibus, Jesum a Josepho Christum appel-

(29.) in apologet. c. 19. (30.) orat. 3. adv. Judæos p. 114. edit. Hæschel. (31.) cap. 13. p. 7. (32.) pag. 4. (33.) tom. 8. pag. 14. (34.) codix. 48.

appellari animadverteret, ne ſibi contradicere cogeretur, totam Ioſephi periocham excerpere noluit, ſed tantum paſſionis Chriſti mentionem fecit his verbis: κατὰ τοῦτον καὶ τὸ ΣΩΤΗΡΙΟΝ ἐγεγόνει ΠΑΘΟΣ, ſub hoc [nempe Herode, Tetrarcha Galilææ & Perææ] etiam Salvatoris contigit paſſio. Qvibus verbis ad Ioſephi periocham de Chriſto alludi ſtatuit, cum Ioſephus paſſionis Dominicæ nullibi niſi in decantatiſſimo illo teſtimonio meminerit. Verum Lambecius magno conatu magnas nugas agit. Verba enim illa de Domini paſſione Photii ſunt, non Ioſephi, ſiqvidem Photius ea, qvæ ex Ioſepho excerpit, ſuis diſcurſibus illuſtrat, & occaſione Herodis Tetrarchæ obiter addit, qvod Chriſtus ſub iſto Herode paſſus fuerit, quorſum etiam ſpectant, qvæ occaſione Herodis Magni de Chriſti Nativitate, & Infanticidio Bethlehemitico, & occaſione Agrippæ de Iacobi majoris ſupplicio & Petri captivitate diſſerit, qvæ ſane Photius ex Ioſepho non excerpſit. Certum igitur eſt, altum eſſe de Periocha Ioſephi, quæ Chriſti vitam breviter exponit, in Photii bibliotheca ſilentium, ſive in Photiano exemplari plane defuerit, ſive eam pro adulterina habuerit. Sane librum περὶ παντὸς etiam hanc ob cauſam Ioſepho abjudicat, qvod Ieſus in eo Chriſtus appelletur. Atqvi in teſtimonio, qvo Joſephus Chriſtum prædicaſſe perhibetur, expreſſe legitur: ὁ χειστὸς ἦν. Accedit quod Photius in codice 33. ubi de Juſto Tiberienſi agit, hoc commune Judæorum vitium eſſe ſcribit, qvod de Chriſti adventu & miraculis ſileant: Si igitur Photius in Joſepho tam illuſtre Chriſti elogium, qvale hodie legitur, inveniſſet, & pro genuino habuiſſet, dubio procul illud tanqvam aliquid ſingulare, & a communi Judæorum more prorſus alienum obſervaſſet. Ne qvis autem Euſebium ut antiqviorem Photio præferendum exiſtimet, ſuppetiari Photio poteſt Origenes Euſebio antiquior. Is enim clare teſtatur, qvod Joſephus Jeſum pro Chriſto non habuerit. (35.) Si Jeſum pro Chriſto non habuit Joſephus, qvomodo in Antiqvitatibus dicere de Jeſu potuit: χειστὸς ἦ-

τος

(35.) libr. 1. contr. Celſ. & in Matth. p. 223.

τος ἦν. Excipit Vossius, (36.) Origenis verba ita explicari posse, qvod Josephus qvidem crediderit, Jesum fuisse Christum seu Messiam, sed hominem tamen, aut excellentioris naturæ, qvam sit humana, non divinæ. Et hanc sententiam Apostolorum ævo apud Ebionitas & Nazaræos viguisse, qvin etiam Christo etiamnum in terris versante apud multos obtinuisse tradit. Verum Origenes expresse negat, qvod Josephus Jesum pro Messia agnoverit, & ex ipso Josepho constat, qvod Prophetarum de Messia oracula in Vespasiano impleta professus fuerit. Porro si qvis objiciat, Josephum de Præcursore Christi Johanne Baptista, & de discipulo Christi Jacobo nonnulla protulisse, ideoqve boni Historici partes implere non potuisse, si de Christo ipso plane siluerit: libenter concedam, Josephum de Christo non plane siluisse, qvin & hoc concedam, qvod Josephus de Iesu verba faciens a laudibus ejus non abstinuerit. Neqve enim ex inveterato Iudæorum, qvi hodie vivunt, erga Christum odio de illorum moribus judicandum est, qvibus miracula per Apostolos in Christi nomine qvotidie facta sacrum qvendam horrorem incusserunt. Et qvamvis probari non possit, Josephum in aula Vespasiani ex conversatione cum T. Flavio Clemente, qvi postea sub Domitiano ob fidem Christianam interfectus est, & cum Flavia Domitilla ob eandem causam in exilium missa, bonam de Cristo opinionem imbibisse, qvæ Ruperti (37.) conjectura fuit, aut qvod Banus Josephi Præceptor Essenorum sectæ addictus Iohannis Baptistæ sectator fuerit, adeoque de Christo inique sentire non potuerit, ut Vossius arbitratur, qui & ipsum Iohannem Baptistam Essenum fuisse ex cibi & vestitus simplicitate, baptismo, & reliquarum sectarum Iudaicarum odio colligit: (38.) ex iis tamen, quæ de Iohanne Baptista & Iacobo Josephus retulit, satis, ut opinor, probari potest, falsam esse illorum sententiam, qui Josephum de Christo contumeliose in suis Antiqvitatibus locutum, & istarum blasphemiarum vice a Christiano qvo-

(36.) de 70. Interpret. p. 164. (37.) epistol. ad Snell. (38.) de 70. Interpret. c. 17. p. 168.

qvopiam insigne hoc Christi elogium substitutum statuunt. Certum qvidem est Pharisæos, quorum placitis se addictum Josephus in vita sua profitetur, plerosqve magno Christi odio flagrasse, at fuerunt etiam inter Pharisæos ab immani illo adversus Christum odio alieni, neqve sic Pharisæis addictus fuit Josephus, ut non subinde eorum mores & facta perstrinxerit. Qvocirca nihil obstat, qvo minus Josephum honorifico aliqvo præconio Christi nomen condecorasse dicamus. Tale tamen illud fuisse minime dubito, qvale decebat hominem Judæum, & qvi τὸ χειστιάνικὸν κήρυγμα Theodoreto (39.) teste non amplecteretur. At qvæ hodie apud Josephum de Christo leguntur, ita comparata sunt, ut Christiano magis homini qvam Judæo conveniant, unde & Sozomenus (40.) ex illis concludebat, Josephum isto scribentem propemodum clamare, Christum Deum esse. Videns hanc difficultatem Lambecius (41.) in defendenda hac Josephi periocha longe alia via incedit, qvam cæteri qvi hoc Josephi testimonium ut genuinum tuentur. Omnia enim Josephi verba in siniſtram partem interpretatur, qvasi non ad Christi elogium, sed potius ad ejusdem vituperium & contemtum spectarent, etsi a Josepho, ut neqve Judæos neqve Christianos neqve Gentiles offenderet, ambiguis phrasibus concepta fuerint. Imprimis autem ea via Josephum solerter usum dicit, ut nihil suis verbis de Christo scribat, sed tantum propriam Christianorum traditionem ex trium Evangelistarum scriptis (Johannes enim Evangelium suum nondum ediderat) & Actis Apostolicis haustam referat, sed ita tamen, ut phrases, qvas adhibet, ad irrisionem Christianæ fidei torqveri possint. Cum ergo Josephus Jesum Virum sapientem dicit, respicere putat Lambecius Josephum ad loca Math. XIII. 54. & Marc. VI, 2. & tamen ambiguo sensu Christum σοφὸν ἄνθρωπον appellare, cum vox sapientiæ nonnunqvam etiam in malam partem usurpetur. Deinde cum Josephus

(39.) Commentar. in Danielem Tom. II. Opp. p. 697. (40.) libr. 1. c. 1. (41.) tom. 8. Bibl. Vindob. p. 22.

ſephus titulum Viri ſapientis ita reſtringit, aut corrigit, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή, ſi modo Virum eum appellare oportet, Lambecius non eam Joſephi mentem fuiſſe putat, qvaſi Chriſtus Deus potius qvam Vir vel Homo dicendus fuerit, qva ratione Apollo Pythius apud Herodotum per oraculi vocem Lycurgum compellavit: (42.)

Δίζω ἦ σε Θεὸν μαντεύομαι, ἠὲ καὶ ἄνδρα
Ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον Θεὸν ἔλπομαι ὦ Λυκόεργε:

qvem ſenſum a Joſephi mente alienum fuiſſe putat, cum Chriſtum ne Prophetam qvidem nedum Deum aut Dei Filium eſſe exiſtimaverit. Qvamobrem ſenſum Joſephi hunc potius fuiſſe exiſtimat: fuit hoc eodem tempore Jeſus ſapiens Vir, ſi modo Virum eum appellare oportet, & non potius phantaſma ſive ſpectrum, ſiqvidem ab ipſis diſcipulis ſuis propter φάσεις naturalem humanæ potentiæ modum excedentes pro tali fuit habitus. Cujus interpretationis rationem confirmat ex Matth. XIV, 26. Marc. VI, 49. Luc. XXIV, 37. Seqventia apud Joſephum verba: ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής, erat enim mirabilium operum patrator, alludere putat ad verba populi apud Lucam c. V. v. 26. dicentis: εἴδομεν παράδοξα σήμερον. Veretur autem Lambecius, ne hic etiam angvis in herba lateat, & Joſephus forte per ἔργα παράδοξα ἔργα ἄπιστα ſeu incredibilia intellexerit. Porro cum Joſephus Chriſtum fuiſſe dicit διδάσκαλον ἀνθρώπων τῶν σὺν ἡδονῇ τ' ἀληθῆ δεχομένων ſeu Doctorem hominum cum voluptate vera ſuſcipientium, his verbis Chriſtum a Joſepho perſtringi cenſet ut Magiſtrum piſcatorum, publicanorum, muliercularum aliorumqve rudium hominum qvævis paradoxa dogmata ſimplici credulitate ſuſcipientium, & cum voluptate tanqvam vera amplectentium. Pro qva interpretatione illuſtranda Ciceronem adducit (43.) qvi aſſerit, fictas qvoqve fabulas, e qvibus utilitas nulla dari poteſt, cum voluptate legi. Seqvitur apud Joſephum:

(42.) libr. 1. c. 66. (43.) libr. 5. de finib.

phum: Καὶ πολλοὺς Ἰουδαίους πολλοὺς δὲ καὶ ἑλληνικοὺς ἐπηγάγετο, qvæ verba Lambecius sic interpretatur: & multos qvidem Judæos multos autem & gentiles sequaces nactus est, nempe Judæos, ut τῷ διαφερασικῶς adjungit, per prædicationem Evangelii, Gentiles autem, qvorum nomine hic etiam Samaritani comprehenduntur, partim sola curiositate propter famam miraculorum, partim & necessitate propter indigentiam auxilii ultro se offerentes. Qvod autem Josephus addit: ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν CHRISTUS HIC ERAT, a Lambecio sic explicatur, qvasi sensus Josephi fuerit, hunc Jesum ad aliorum, qvi nomen Jesu tanqvam apud Judæos admodum vulgare eodem tempore obtinebant, differentiam Christum vulgo cognominatum fuisse, qvoniam a discipulis & sectatoribus suis promissus Judæis Messias falso credebatur. Proxima Josephi verba ita se habent: καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες, eumqve accusatum a primariis Viris nostris, cum cruci addixisset Pilatus, non tamen cesserunt, qvi ab initio eum audiverunt. Hic Lambecius Josephum respicere putat partim ad querelam duorum discipulorum Christi, qvi in itinere versus Emmauntem Christum a summis Sacerdotibus & Principibus populi ad supplicium crucis damnatum tristes referebant, partim ad Apostolos & reliqvos discipulos in monte oliveti Christum a mortuis excitatum interrogantes, an hoc tempore regnum Israëlis reparaturus, & solium Davidis recuperaturus esset? Cum autem Josephus ait: οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες, idem exprimi putat, qvod in Actis Apostolorum legitur c. V, 40. πᾶσαν ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. Etsi autem verba Josephi bene se habeant, pessimos tamen sensus in illis latere suspicatur. Putat enim Josephum salutiferæ Christi crucifixioni insultare

voluisse, qvasi ea Personæ ac titulo Messiæ, qvi collapsum Israëlis regnum restituere debuisset, minime convenerit, simul & discipulos Christi deridere voluisse, qvod, licet Christum a Pilato crucifixum viderint, nihilominus tamen post mortem tam ignominiosam eum ut Messiam venerari non cessaverint. Observat etiam Josephum aperte hic Judæum se profiteri, cum eos, qvi Christum apud Pilatum accusarunt τὰς πρώτας παρ' ἡμῖν appellat, & simul callide anniti, ut præcipuam crucifixionis invidiam a Judæis amovens in Pilatum & Romanos transferat. Pergit Josephus: ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μύρια περὶ αὐτοῦ θαυμάσια εἰρηκότων, apparuit enim iis tertia die iterum vivus, prout divini Prophetæ & hæc & alia multa de ipso miranda prædixerant. Hæc verba Lambecius deprompta a Josepho esse putat ex Marc. XVI, 9. Luc. XXIV, 25. 26. 27. & aliis dictis Evangelicis & Apostolicis, in qvibus Christi resurrectio, & resurgentis apparitiones referuntur, ejusqve gesta Prophetarum oraculorum collatione confirmantur. Minime tamen Josephi verba ita accipienda esse notat, qvasi ipse vel Christi resurrectionem veram esse vel oracula Prophetarum ad eundem pertinuisse crediderit, cum potius hæc tantum ex Christianorum sententia retulerit, iisqve traditionis suæ probandæ onus reliqverit, lectoribus autem suis in utramqve partem judicandi libertatem concesserit. Idqve ex eo confirmat, qvod Josephus non simpliciter dicat: ἐφάνη πάλιν ζῶν sed ἐφάνη αὐτοῖς, qvasi dixerit: illi vivum apparuisse dicunt, fides sit penes Autores. Tandem Josephus & hoc addit: εἰς τε νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπ' τοῦδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον, & nunc etiam Christianorum ab hoc denominatorũ non defecit genus. His verbis Lambecius Josephum non modo se Christianorum numero eximere ait, sed etiam mirari, qvo deo tempore, qvo hæc scripsit,

ſcripſit, ullus adhuc Chriſtianorum ſuperfuerit, cum præſertim perſecutio, qvam ſub Nerone Chriſtiani paſſi ſunt, tam gravis fuerit, ut totum Chriſtianorum genus ea extingvi poſſe videretur. Hæc paulo prolixius ex Lambecio excerpere haud gravatus ſum, cum iſti de bibliotheca Vindobonenſi commentarii in paucorum manibus verſentur, & ab aliis, qvi de hac Joſephi periocha ſcripſerunt, hactenus nondum, qvod ſciam, ad examen revocata fuerint. Videntur autem mihi Lambecii interpretationes nimis longe petitæ, & tam coactæ, ut longe ſatius videatur, locum hunc Joſephi ut ſpurium plane rejicere, vel ſaltem interpolatum agnoſcere, qvam hoc modo ut genuinum defendere. Qvis enim temere præſumat, Joſephum, cum Jeſum ſapientem Virum appellat, hoc titulo in ſiniſtram partem uti? Chriſtum ſemel iterumqve a diſcipulis pro ſpectro habitum fuiſſe verum eſt, ſed qvod Joſepho hæc in mentem venerint, cum ſcriberet, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή, perſuadere mihi non poſſum. Et qvalis foret hæc conſeqventia, Chriſtus non tam homo qvam φάντασμα potius ſeu ſpectrum fuit. Multa enim miracula patravit? Rectius hæc Joſephi verba Huetius interpretatur, cum illa παραδόξματα & oratorio more a Joſepho dicta aſſerit, ut prodigiorum a Jeſu patratorum & beneficiorum in homines collatorum magnitudinem extolleret, ac ſi dixiſſet: tanta Chriſtus geſſit, ut Deo qvam hominibus propior videretur. Cujus explicationis illuſtrandæ gratia Matthiæ Corvini Pannoniæ Regis epitaphium adducit:

Corvini brevis hæc urna eſt, qvem magna fatentur
Facta fuiſſe Deum, fata fuiſſe hominem.

Notamus vero & hoc, in manuſcriptis exemplaribus antiqvæ verſionis, qvæ Rufino tribuitur, verba hæc: εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή plane non reddi, unde non injuria aliqvis ſuſpicari poſſit, verba illa ab aliena manu acceſſiſſe. Sane in codice ante 8. ſecula exarato, qvi penes Voſſium fuit, verba hæc latine expreſſa non erant, ut ipſe atteſtatur. Porro longe aliud eſt libenter vera ſuſcipere, qvod Chriſti diſcipulis

Josephus tribuit, aliud fabulas & qvævis absurda cum voluptate amplecti, qvæ Lambecii explicatio est. Cum autem Josephus ait: ὁ χριστὸς ἔτος ἦν, certum est, qvod Christi nomine Jesum Nazarenum non solum a Jesu Damnei Filio, vel a Jesu Gamalielis Filio & aliis qvi isto tempore hoc nomine gaudebant distinguere voluerit, sed Christi etiam nomine Messiam intelligat. Et cum Josephus quippe Judæus Jesum pro Messia agnoscere non potuerit, non possunt ejus verba aliter interpretari, qvi hoc de Christo testimonium revera a Josepho scriptum contendunt, qvam qvod hæc verba ellipsi vocis λεγόμενος laborent. At Iosephus tali ellipsi uti non solebat. Nam Jacobum vocat fratrem Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ (44.) qvemadmodum & Pilatus ad Iudæos dicebat: τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; (45.) Malim igitur cum Montacutio (46.) statuere, verba ista ὁ Χριστὸς ἔτος ἦν glossema qvoddam esse & marginalem Christiani cujuspiam lectoris annotationem, Josephi textui postea a librariis insertam. Unde & a Cedreno hoc Iosephi testimonium allegante omissa videas. Aut si Christi mentionem Josephus fecit, fortasse his verbis usus est: ὁ Χριστὸς ἔτος εἶναι ἐπιστεύετο. Sic enim Hieronymus videtur legisse, qvi Josephi verba ita exprimit: credebatur esse Christus. Præterea qvoqve non probabile videtur, qvod Josephus crucifixioni Christi insultare, aut Apostolorum fidem in crucifixum irridere voluerit. Qvomodo enim crucifixioni Christi insultare potuit, qvi statim addit eum a mortuis tertia die resurrexisse, qvemadmodum hæc & plura alia Prophetæ prædixerant. Qvæ verba ita sane a Josepho concepta sunt, ut non ex aliena, sed ex sua sententia loqvi videatur. Qvamobrem hæc etiam verba vel Josepho afficta, vel interpolata arbitramur. Postremo & hoc addit Lambecius, qvod Josephus historiam de Paulina qvam Decius Mundus Anubidis personam simulans in templo Isidis stupravit, testimonio suo de Christo non aliam

(44.) lib. 20. c. 8. (45.) Matth. XXVII, 17. (46.) in var. lect. ad Euseb. demonstrat. evangel. pag. 2.

ãm ob cauſam ſubjungat, qvam ut Chriſtianorum fidem de Chriſti conceptione & nativitate tacite ſuggillaret. Et tamen hoc teſtimonium Ioſephi de Chriſto ſummo jure in Ioſephi operibus pro pretioſiſſima & vix æſtimabili gemma haberi cupit, cum per illud Sacrorum Bibliorum Novi Teſtamenti veritas etiam hoſtili atteſtatione confirmetur. Si igitur Lambecius hoc Ioſephi teſtimonium tanti æſtimat, qvi tamen ex maligno animo & cum maximo Chriſtianæ religionis ludibrio hæc a Ioſepho dicta ſtatuit, qvanti hoc teſtimonium æſtimabunt, qvi inſigne elogium his Ioſephi verbis contineri, & Ioſephum vel in confinio Chriſtianæ lucis poſitum, vel ad confeſſionem veritatis ſingulari Dei virtute compulſum aſſerunt? Sane Abrahamus Whelocus in epiſtola ad Arnoldum [47.] totum potius Ioſephum e medio & penitus emundo tollendum exiſtimat, qvam ut illam nobiliſſimam de Chriſto periocham a Chriſtiana eccleſia tolli patiamur.

Scriptorum Joſephi utilitas & autovilas.

Verum cum illam Ioſephi periocham adulterinam vel ſaltem interpolatam eſſe non levia prodant indicia, & neqve Chriſtiani, qvorum fides certioribus fundamentis innititur, magnopere illo egeant, neqve Iudæi ejus autoritate moveantur, leve damnum erit, ſi gemmâ illa adulterina careamus. At Ioſepho non æqve carere poſſumus. Nam non ſolum libros Veteris Teſtamenti, hiſtoricos egregie illuſtrat, ſed etiam hiſtoriam eccleſiaſticam Veteris teſtamenti, qvæ in Sacro Codice integra non extat, continuat, qvo nomine qvantum Joſepho debeamus res ipſa clamat, cum e ſolo pæne Joſepho hiſtoriam eccleſiaſticam Veteris Teſtamenti qvoad ultimas ejus periodos haurire liceat. Et vel hoc unum pro Joſephi commendatione ſufficit, etſi longe plura, qvæ nobiliſſimo huic Scriptori inſigne precium conciliant, afferre poſſem, niſi ſoli lumen inferre intempeſtivum foret. Peſſime qvidem Hiſtoricum optime de poſteritate meritum excepit Jacobus Salianus in annalibus eccleſiaſticis Veteris

(47.) Conferatur teſtim. Flavian. p. 222.

Teſtamenti, cum per omnes iſtorum annalium tomos Ioſephi reprehenſio utramqve paginam faciat. Præiverat Saliano Baronius in annalibus eccleſiaſticis novi Teſtamenti, qvippe qvi nullam Joſephi carpendi occaſionem prætermittit. Neqve benignior erga Joſephum eſt Leonis Allatii affectus. Cum enim Scaliger in prolegomenis librorum de emendatione temporum Joſephum diligentiſſimum & φιλαληθέστατον Scriptorem nominaſſet, & poſtea ſubjunxiſſet: audacter dicimus, non ſolum in rebus Judaicis, ſed etiam in externis tutius illi credi, qvam omnib9 Græcis & Latinis, veriſſime qvidem id a Scaligero dictum cenſet Allatius, (48.) ſed eo tantum reſpectu, qvatenus id audacter ſe dicere pronunciat, cum extremæ audaciæ ſit, hominem denſiſſimis errorum tenebris involutum omnibus Græcis & Latinis Scriptoribus anteferre. Nolo alios recenſere, qvi Joſephum tanqvam Scriptorem futilem & nullius precii traducunt. At nec defuerunt, qvi Sanctorum Patrum veſtigiis inſiſtentes Joſephum fide dignum judicarunt, & maximum veritatis ſtudium in ejus operibus commendarunt. E qvibus Caſaubonus (49.) arbitratur, omnes Joſephi hallucinationes & ἀβλεψίας, ſi in unam ſummam contrahantur, vix centeſimam partem culparum ab Euſebio in chronicis aliisqve ſcriptis commiſſarum æqvaturas eſſe. Et, ut alios Joſephi vindices nunc omittam, nuperrime etiam Antonius Pagi Ord. Min. Convent. S. Franciſci paſſim (50.) Joſephum ab erroribus, qvorum a Baronio poſtulatus fuerat, abſolvit. Inter alia dicit, Joſephum cujus magna fides & eruditio in iis, qvæ narrat, eluceſcit, juſto inclementius a Baronio tractari, ejusqve diligentiam in notatione temporum ſpectatiſſimam in iis qvæ ſine ipſo Euſebius ignoraſſet, ex Euſebio corrigi non poſſe. Fatemur tamen, Joſephum ut hominem, & Judæum inſuper, multis erroribus obnoxium fuiſſe. Unumatqve alterum tantum notabimus. Libro 12. anti-

Joſephi errores & nævi.

(48.) not. ad Euſtath. p. 11. (49.) exercit. 12. ad Baron. p. 170. (50.) Conf. ejus Criticam ad annal. Baron. in apparat. n. 134. & 135. it. ad A. C. 14. n. 3.

antiqvitatum c. 13. Polybium reprehendit, qvod Antiochum Epiphanem ob ſacrilegii conatum periiſſe dicat, cum ſacrilegium voluiſſe non videatur res digna ſupplicio, niſi voluntas iſta perficiatur. Qvam ſententiam ne qvidem in foli foro ſimpliciter tolerari poſſe Rainoldus (51.) animadvertit. Qvamvis enim ob peccata cogitationis neminem pœnam pati Ulpianus pronuntiet, conatus tamen alicujus ſceleris etiam humano judicio vindicatur. Qvanto minus ergo conatus ſacrilegii coram divino tribunali impunis erit? unde hac in parte etiam gentiles qvosdam plus vidiſſe qvam Joſephum, & alios Judæos Chriſto coævos, Ludovicus Ferrandus (52.) obſervavit. Nimirum Joſephus, ut Cunæi judicium repetamus (53.) Autor omni laude dignus, & cui poſt ſacrorum voluminum Scriptores prima eſſe debet fides, etſi gravitate ſuper cunctos Judæos eminet, tamen haud ubiqve a deliramentis abhorret popularium ſuorum. Adducit Cunæus ejus rei ſpecimen ex hiſtoria Caini, in qvo Joſephus agriculturæ ſtudium, tanqvam ex lucri odore profectum & cum magna terræ injuria conjunctum damnat, unde etiam ejus muneribus per ſacrificium oblatis Deum delectari non potuiſſe ſcribit, cum non ſponte nata ſed labore hominis avari veluti pervim producta fuerint. In qva ſententia Joſephum rationem fugiſſe etiam Bœclerus notavit, (54.) qvi præterea Joſephum in hiſtoria creationis & lapſus ſæpius impegiſſe & Moſis verba ob κάλυμμα ἰουδαϊκὸν oculis incumbens minus intellecta ad ſeqviores interpretationes deflexiſſe demonſtravit. Porro ad errores Joſephi referenda ſunt, qvæ de arte Dæmones virtute radicis annulo incluſæ per nares extrahendi, & ab obſeſſis profligandi tanqvam ſingulari ſapientiſſimi Regis Salomonis invento libr. 8. Antiqvit. c. 2. retulit. Radicem autem illam dum alibi deſcribit, (55.) aliam etiam errorem addit, cum ait, Dæmonia eſſe hominum impiorum ſpiritus, qvos vivis immergi, & eos, qvibus ſubventum non fuerit, necare tradit. Qvam opinionem ex Magorum diſciplina hauſtam

eſſe

(51.) de apocryph. tom. 2. p. 618. (52.) in Pſalm libr. p. 334. (53.) libr. 3. de Rep. Hebr. p. 373. 374. (54.) exercit. in Fl. Joſeph. (55.) lib. 7. de bell. Judaic. c. 23. vel 25. p. 981.

esse Tertullianus (56.) indicat. Qvamobrem hic Iosepho non magis credendum est, qvam illi Dæmoni puerum sedecim annorum vexanti, qvi Philostrato referente (57.) interrogatus qvis esset, respondebat se esse εἴδωλον ἀνδρὸς, ὃς πολέμῳ ποτὲ ἀπέθανεν, seu idolum viri jamdudum in bello interfecti, qvi uxorem suam vehementer amaverit, sed qvia uxor conjugii jure violato triduo post ejus mortem alteri nupserit, summum erga mulieres odium conceperit, & amorem suum ad hunc puerum translulerit. Non probandum qvoqve in Iosepho, qvod, cum historiam transitus Israelitarum per mare Erythræum describit, miraculum divinæ potentiæ haud parum extenuet, dum ait, [58.] se hæc recensuisse, ut in sacris codicibus invenerit, & cuilibet liberam sentiendi facultatem permittere, num Dei Voluntate via per mare Israëlitis patuerit, an naturæ sponte, qvemadmodum & Alexandri M. ductu Macedonibus mare Pamphylium cesserit, & aliam viam non habentibus iter illac aperuerit, cum Deus ejus opera ad destruendum Persarum imperium uti vellet. At qvid cum Mose commune habuit Alexander, qvem Strabo libro 14. Pamphyliæ littus observato æstu, & militibus umbilico tenus immissis obliqve legisse & superasse tradit? Qvemadmodum igitur Plutarchus (59.) Gentiles Historicos perstringit, qvod Alexandri iter per mare Pamphyliæ referentes miraculum excitent, qvasi divina aliqva sorte Alexandro mare cessisset, cum tamen ipse Alexander in epistolis suis nullum ejusmodi portentum jactaverit: ita & Iosephum reprehendere licebit, qvod admirandum Israelitarum per mare transitum cum Alexandri per mare Pamphyliæ itinere comparans, tanto plus vero miraculo detraxerit, qvanto magis fictum amplificavit. Observarunt, qvi in Iosephi lectione diligenter versati sunt, qvod etiam de aliis divinis miraculis subdubitanter & frigidius loqvatur, qvam Sacræ Scripturæ autoritas postulet. Historiam enim Ionæ a ceto devorati & post triduum redditi his verbis concludit, διεξῆλ-

(56.) c. 57. de anima. (57.) libr. 3. de vit. Apollon. c. 12. (58.) l. 2. antiqvit. c. 7. (59.) in Alexand. p. 673.

διεξῆλθον ὅ τὴν περὶ αὐτῶν διήγησιν, ὡς εὗρον ἀναγεγραμμένην, hæc de eo ſic retulimus ut invenimus in commentariis. (60.) Qvali epiphonemate etiam decimum Antiqvitatum librum concludit, dum ait, ſe hæc, ut invenerit, in literas retuliſſe, & cuilibet integrum relinqvere, ut diverſam, ſi velit, opinionem ſeqvatur. Enimvero nonnunqvam veritatis amorem in Joſepho nimium Gentilibus placendi ſtudium corrupit. Qvorſum & illud referendum, qvod libro 2. contra Apionem ſcribit, [61.] ſupremum Legislatorem aperte Iudæis interdixiſſe, ne Deos ab aliis cultos riderent aut blaſphemarent. Ubi autem Deus hanc legem ſanxit, ne qvisqvam illis malediceret, qvos aliarum gentium opinio Deos confinxit? Reſpexit forte ad legem, qvæ Deos execrari vetat. [62.] Verum iſtud edictum non ad Gentilium idola, ſed ad Magiſtratus Dei in terra Vicarios pertinet, ut jam olim Cyrillus Alexandrinus contra Iulianum Apoſtatam oſtendit. [63.] Si vero Ioſephus ad legem de Diis Gentilium ore non memorandis aut nominandis, qvæ Exod. cap. 23. v. 13. legitur, reſpexit, ne ſic qvidem probare poterit, convicia in Deos Gentilium Divina lege prohibita fuiſſe, ut fuſe Seldenus (64.) demonſtravit. Neqve hic diſſimulanda eſt pudenda illa Joſephi adulatio, qva oracula de regno Meſſiæ ad Veſpaſianum applicuit. Cum enim in ſacris literis prædictum fuiſſet, iſtis circiter temporibus qvendam ex Judæorum finibus profectum orbem terrarum imperio potiturum, id in Veſpaſiano implendum dicere Joſephus non dubitavit. (65.) Et toto qvidem oriente vetus illa & conſtans fama percrebuerat, eſſe in fatis, ut eo tempore Judæa profecti rerum potirentur, qvam de Imperatore Romano & imprimis de Veſpaſiano & Tito qvod interpretati fuerint Svetonius, (66.) & Tacitus, (67.) minus mirandum eſt, cum & ipſe Joſephus ſacro illo oraculo Veſpaſianum, qvi apud Judæam Imperator creatus eſt, deſignatum ſcripſerit, (68.) a reliqvis Judæis hic diſſentiens, qvi

(60.) lib. 9. Antiqvit. c. 11. (61.) p. 1077. (62.) Exod. XXII, 28. (63.) libr. 7. contr. Julian. (64.) de jur. nat. & gent. libr. 2. c. 13. (65.) Euſeb. libr. 3. c. 8. Zonar. libr. XI. annal. c. 16. (66.) in Veſpaſ. c. 4. (67.) libr. 5. hiſtor. (68.) libr. 7. de bell. Judaic. c. 12. vel 31. p. 961.

qvi oraculum illud ad ſe ſpectare rati ſe tanto fortius Romanis oppoſuerunt. Non ſatis ergo erat Ioſepho, cum in caſtro Jotapata captus eſſet, imperium Romanum Veſpaſiano prædicere, niſi ipſum etiam terræ marisque & totius humani generis Dominum futurum prædixiſſet. (69.) Rectius autem vulgatum illud toto oriente oraculum de Ieſu noſtro explicari debuiſſe Hegeſippus (70.) & alii notarunt. Sed nolo jam recenſendis Ioſephi erroribus diutius immorari, qvos multos eſſe non diffiteor. Fatendum tamen & illud, multos Ioſepho errores tribui, qvi potius librariis vel interpretibus tribui debuiſſent. Sane numeros in Ioſephi operibus ſcriptorum vitio ſæpe vitiatos deprehendit Conſtantinus L' Empereur [71.] Et nonnunquam Ioſephus ex ipſo Ioſepho corrigi poteſt. Nonnulla enim in libris contra Apionem rectius ſcripta ſunt, qvam in libris Originum ſcripta fuerant, ut Scaliger in notis ad ſelecta fragementa veterum Græcorum uno alteroque exemplo probatum dedit. (72.) Nec defuerunt, qui Ioſephum agraviorum qvorundam errorum culpa liberarent. Qvid freqventius qvam Ioſepho objicere, qvod a Matthæo diſſentiat, dicente, Tetrarcham Herodem Fratris ſui Philippi Conjugem Herodiadem rapuiſſe? Ioſephus enim Herodiadem non Philippi ſed alterius Herodis uxorem fuiſſe dicit. Atqve hinc, ut Sanctis Evangeliſtis veritas ſua conſtet, qvamplurimi Ioſephum ignorantiæ & oblivionis arguunt, & in hac de raptu Herodiadis hiſtoria vel Gorionidem ab Herodum ætate longe remotiſſimum Flavio noſtro Ioſepho in cognoſcenda veritate perſpicaciorem fuiſſe contendunt. Qvamvis autem Ioſephus in hac cauſa etiam a Caſaubono, qvem in aliis graviſſimum ſui vindicem expertus eſt, deſertus fuerit, fuerunt tamen qvi inſanabili huic qvod videbatur, vulneri medicam manum adhiberent. Cum enim Ioſephum in Herodum hiſtoria accuratiſſime verſatum conſtet, non permittendum cenſuerunt, ut in hac Herodiadis hiſtoria mendacii argueretur. Et parum qvidem

(69.) libr. 3. de B. J. c. 27. p. 854. (70.) libr. 5. de excid. Hieroſolym. c. 45. (71.) in notis ad Middoth. c. 4. ſect. 3. p. 145. (72.) p. 9. & 18.

qvidem abfuit, qvin nonnulli ex Joſepho Evangeliſtas corrigere auderent. Legitur enim in Scaligerianis, qvæ Jacobus & Petrus Fratres Puteani ex Scaligeri ore excerpſerunt, veteres Chriſtianos multa in Novo Teſtamento addidiſſe, & forte hic etiam aliqvid mutaſſe. (73.) Verum deſperato iſto remedio non opus eſt, cum non deſit commoda ratio Joſephum cum Evangeliſtis conciliandi, qvæ apud Grotium, (74.) Noldium (75.) & alios videri poterit. Qvantum ad hiſtoriam infanticidii Bethlehemitici attinet a Joſepho omiſſam, Scaliger in prædictis excerptis Chriſtianos potius alicujus additionis ad hiſtoriam Evangelicam, qvam Joſephum alicujus omiſſionis arguere videtur. Voſſius autem in chronologia ſacra, qvam ad mentem veterum Hebræorum & præcipue Joſephi expoſuit, non ſe mirari dicit, qvod Joſephus infanticidii illius hiſtoriam prætermiſerit, cum poſt tot crudelitatis exempla Hieroſolymis & per totam Palæſtinam edita, poſt ſublatos diverſis ſupplicüis tot filios, uxores, proximos, & amicos non magna res fuiſſe videatur, qvod Herodes unius vici & adhærentis territorii infantes ſuſtulerit, qvorum ſtragem non adeo magnam fuiſſe putat, cum non omnes, ſed mares tantum, & qvi intra bimatum eſſent, cæſi fuerint. Qvod autem Macrobius libr. 2. Saturnal. c. 4. retulit, Imperatorem Auguſtum cum inter pueros, qvos in Syria Herodes Rex Judæorum intra bimatum juſſit interfici, filium qvoq; ejus occiſum audiviſſet, dixiſſe: melius eſt Herodis porcum eſſe qvam filium, id Voſſius merum figmentum eſſe cenſet, cum Herodis filii, qvi a Patre interempti ſunt, omnes adoleſcentiam jam exuerint, ideoqve illud Auguſti ſcomma ad infanticidium Bethlehemiticum non pertineat. Sed eſto, ad fabulas referri debere, qvod inter infantes ab Herode occiſos aliqvis ex Herodis filiis fuerit, omnino tamen mirandum videtur, Macrobium Gentilem de infantibus intra bimatum ab Herode occiſis aliqvid memoraſſe, & Joſephum Judæum, qvi illorum temporum hiſtoriam magna diligentia perſecutus eſt, ſtragem illam Bethlehemiticam ſilentio involve-

(73.) p. 177. (74.) annot. ad Matth. (75.) in hiſtor. Idum. p. 204. & ſeq.

volvere, qvæ non unicum tantum vicum, sed etiam totum circumjacens territorium pervasit.

Nova editio Josephi.

Qvamvis autem nonnulla in Josepho sint, qvæ omnem excusationem aut defensionem respuant, cætera tamen ita comparata sunt, ut avidissimos lectores merito suo semper invenerit. Qvamobrem cum Græco-Latina Josephi exemplaria, qvibus Bibliopolarum officinæ jampridem caruerunt, a plurimis eruditis desiderari animadverteret Vir integerrimus & sumtibus in novas Sanctorum qvorundam Patrum aliorumqve bonorum Autorum editiones hactenus erogatis spectatissimus MAURITIUS GEORGIUS WEIDMANNUS, cæteris in bonos libros meritis & hoc addidit, ut Josephi opera Græco-Latine impensis suis denuo imprimi & novam insuper appendicem adjici curaret. In ista appendice primum exhibetur ARISTEÆ liber de 70. Interpretibus. Cum enim Josephus in suis antiqvitatibus illam Aristeæ narrationem velut in compendio referat, & ipse Aristeas in paucorum manibus versetur, visum fuit operæ pretium, Josephi operibus Aristeam adjungere. Fuit autem Aristeas e Ministris Ptolemæi Philadelphi Regis Ægyptii, quem Hieronymus (76.) Ptolemæi ὑπερασπιστὴν appellat, quam vocem non fideliter interpretatur Hugo Cardinalis, cum ait hoc vocabulo fidelem interpretem notari ab hyper i.e. valde & pistis i.e. fides. Nec minus lepida est altera interpretatio, qva hyperaspistes est Notarius, ab hyper i.e. super & pistan assistens. Utramqve deridet Erasmus, (77.) cum ὑπερασπιστὴς satellitem seu protectorem significet, qvia satellites ἀσπιδῶν seu clypei objectu Regum corpora tegebant. Neqve tamen e vulgari satellitio Aristeas fuit. Andreas enim, qvi una cum Aristea Ptolemæi Regis nomine ad Judæos ablegatus fuit, in literis Regis ad Eleazarum Pontificem Judæorum Ἀρχισωματοφύλακα titulo ornatur. Si igitur etiam Aristeas Regis corporis custodiam habuit, qvod Josephus asserit, [78.] ipse qvoqve inter præcipuos Regii corporis custodes numerandus erit. Sane Ptolemæus &

Appendix Aristeas.

(76.) præfat. in Pentateuchum seu epistol. 104. (77.) Tom. IV. Oper. Hieron. p. 6. (78.) libr. 2. contr. Apion. p. 1064.

us & Andream & Aristeam in magno apud se honore constitutos asserit. Hujus autem Aristeæ & historiæ, qvam composuit de LXX. Interpretibus, præter Josephum & Hieronymum etiam Tertullianus, [79.] Eusebius, [80.] Epiphanius, [81.] Syncellus [82.] & alii meminerunt. Prodiit ille Aristeæ liber a Matthia Palmerio latine redditus Basileæ anno 1536. apud Iohannem Bebelium una cum Olympiodori in Ecclesiasten commentario, & Gregorii Neocæsarienſis in eundem Ecclesiasten metaphrasi. Et hæc Palmerii versio etiam micropresbytico seu syntagmati veterum qvorundam Theologorum, qvod Basileæ anno 1550. Henricus Petri in lucem publicam emisit, nec non Bibliothecæ Patrum (83.) inserta legitur. Sichardus autem cum Palmerii versionem minus accuratam deprehenderet, de nova adornanda cogitabat, qvod consilium postea mutavit, cum hunc laborem a Matthia Garbitio præoccupatum intelligeret, cujus versionem Basileæ anno 1561. una cum græco Aristeæ textu Oporinus excudit. Postea etiam Iacobus Middendorpius Aristeam ex græcis manuscriptis & latinis codicibus restituit, & commentario suo illustravit, qvæ editio Coloniæ anno 1578. in lucem prodiit. Atqve ut de Germanicis, Italicis & Gallicis versionibus taceam, etiam in Hebraicum sermonem hanc Aristeæ historiam transtulit R. Azarias de Rubeis, qvi hunc Aristeæ tractatum Hadrath Zekenim seu decorem senum inscripsit, & libro Meor Enajim inclusit. (84.) Num vero ista narratio de 70. Interpretibus vere a Ministro qvodam Ptolemæi Philadelphi, qvi Aristeæ nomen gessit, scripta, an ab impostore qvodam sub Aristeæ nomine conficta fuerit, de eo non inter omnes æqve convenit. Alii enim cum Isaaco Vossio (85.) priorem, alii cum Josepho Scaligero (86.) posteriorem sententiam defendunt. Peculiari tractatu paucis abhinc annis hoc argumentum discussit Humfredus Hody, qvi qvidem librum Aristeæ, qvalis

(79.) Apolog. c. 18. (80.) libr. 3. de præparat. evangel. c. 1. & seqv. (81.) de ponder. & mensur. c. 9. & seqv. (82.) chronogr. p. 273. (83.) edit. Paris. tom. 7. Colon. tom. 1. & Lugdun. tom. 2. (84.) Bartolocc. Bibliothec. Rabbin. tom. 1. p. 437. seqv. (85.) de 70. Interpret. c. 4. (86.) ad Chronic. Euseb. p. 133.

hodie ſupereſt, non diverſum eſſe ab eo, ex qvo Joſephus & Euſebius hiſtoriam de 70. Interpretibus retulerunt, ipſam autem hiſtoriam jam ante Joſephi ætatem ſub Ariſteæ nomine a Judæo qvodam confictam eſſe pluribus argumentis demonſtrare contendit. Noſtrum jam non eſt tantas componere lites. Qvæ in appendice Ioſephi noſtri ſeqvuntur notæ ad epitomen Ariſteæ vel Ariſtæi a Joſepho excerptam debentur Juveni non vulgaris induſtriæ & eruditionis JOHANNI ALBERTO FABRICIO, a qvo etiam novam Apocryphorum editionem propediem expectamus. Notas illas, cum & breves ſint, & eruditæ, perlegere nec moleſtum, nec inutile fuerit. Varias lectiones librorum de bello Judaico & libelli de Maccabæis ex manuſcripto bibliothecæ noſtræ Academicæ Paulinæ collegit Excellentiſſimi Bibliothecarii heu nuper defuncti, ſed tamen in Academia noſtra & Orbe toto literato eruditionis fama immortaliter victuri Filius non degener JOACHIMUS FRIDERICUS FELLERUS, qvas Joſephi lectoribus non ingratas fore arbitramur cum illarum collatio locis nonnullis obſcurioribus lucem afferre poſſit. Imprimis autem in libro de imperio rationis manuſcriptus ille codex integris periodis auctior ab editis multum differre deprehenditur, qvod jam ſupra monuimus & ipſa collatio oſtendit. Ejusdem libelli de Maccabæis verſionem novam a Combefiſio elaboratam propterea addere voluimus, qvia Eraſmi paraphraſis ſupra exhibita a Græco textu nimium diſcrepat. Nusqvam enim in græco textu leguntur nomina fratrum Maccabæorum, qvæ Eraſmus in ſua paraphraſi expreſſit neſcio unde hauſta. Neqve in græco textu Ioſephus hæc de Maccabæis ex ſacris Literis ſe accepiſſe dicit, qvod in latinæ paraphraſeos epilogo legitur, ut plura alia taceamus. Unde & in Eraſmum invehitur Combefiſius, qvod nova ſua pro Ioſephi antiqvis venditaverit, & ſub paraphraſeos ſpecie multa infarſerit a Joſephi verbis aliena, diuqve ſibi in votis fuiſſe dicit, ut eruditus qvispiam &

Notæ ad epitomen Ariſteæ.

Variæ Lectiones ex MSC. Lipſ.

Liber de Maccabæis cum verſione & notis Combefiſii.

græcæ

græce doctus egregiam hanc Josephi lucubrationem Latine redderet, cum Erasmus in sua paraphrasi sui potius ingenii speculationes, qvam Josephi verba expresserit. Dum autem Combefisius ita se gerit, qvasi nemo hunc tractatum ante se ita interpretatus fuerit, ut latina græcis respondeant, ignorasse videtur, qvod in nonnullis Josephi editionibus nempe in editione Basileensi anni 1567. Coloniensi anni 1593. & qvibusdam aliis non Erasmi paraphrasis, sed alia nescio cujus interpretis versio legatur, qvæ ad græcum textum propius accedit. Initium illius versionis jam supra, ubi de Latinis Josephi editionibus actum est, indicavimus. Præterea in editione apocryphorum Basileensi, qvæ ex Officina Brylingeriana anno 1582. prodiit, adhuc alia versio legitur, quæ sic incipit: Studiosissimum sapientiæ sermonẽ declaraturus. Non est igitur qvod Combefisius, & Andillius Gallicus Josephi interpres qverantur, libelli de Maccabæis nullam aliam interpretationem hactenus extitisse, qvam illam Erasmi paraphrasin. Deprompsimus autem novam, qvam in hac Josephi appendice damus, Combefisii versionem cum ejusdem notis & animadversionibus ad hunc tractatum ex novissimo, qvod vocat, bibliothecæ Patrum Græco-Latinorum auctario, qvod anno 1672. Parisiis vulgatum est. In postremam appendicis partem rejecimus fragmentum ex Josephi paræneſi ad Græcos, qvæ inscribitur de causa universi contra Platonem. Tractatum illum περὶ παντὸς integrum habuit & legit Photius, ut in bibliotheca sua testatur, (87.) ubi refert hunc librum in qvibusdam exemplaribus sic inscriptum: περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, in aliis περὶ τῆς τοῦ παντὸς οὐσίας. Duos vero libellos fuisse docet, qvibus Autor Platonem secum pugnare docuerit, Alcinoum qvoqve de anima, materia & resurrectione ut absurda & falsa differentem reprehenderit, & Judæorum nationem qvam Græcorum antiqviorem fuisse tradiderit. Dicit autem hunc tractatum ab aliis Josepho, ab aliis Justino Martyri, ab aliis Irenæo adscriptum fu-

Fragmentum ex libro περὶ παντὸς.

 isse

(87.) cod. 48.

isse. Ipse autem in eam sententiam inclinat, qvod hic liber a Cajo Presbytero Romano script° fuerit, cum & in προγραφαῖς marginalibus Codicis sui Caji nomen adscriptum invenerit, & Cajus in Labyrintho suo se libri de universi natura autorem professus fuerit. Josepho qvo minus hunc tractatum tribuere velit, duas imprimis rationes obstare sibi profitetur, unam qvidem, qvod Autor de homine & anima ita differat, ut ejus discursus Hebræorum de natura hominis doctrinæ minus convenire videantur; altera vero, qvod de Christo ὡς ἔγγιστα, hoc est juxta Schottum aptissime, seu ut Tanaqvillus Faber (88.) maluit, ad nostrum ferme modum seu proxime ad Christianorum fidem differuerit, κλῆσίν τε αὐτὴν ἀναφέρων ὁμῶς, καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἄφραστον γέννησιν ἀμέμπτως ἀναγράφων, & ipsam Christi appellationem explicans, & inenarrabilem ejus ex Patre generationem describens, qvod a Josepho Judæo alienum esse res ipsa demonstrat. Non defuerunt tamen, qui adhuc Josepho tractatum illum vindicarent. In his Iohannes Zonaras, (89.) cum Iosephi de Christo testimonium adduxisset, subjungit, eundem Iosephum ἐν τῷ πρὸς ἕλληνας λόγῳ, ὃς κατὰ Πλάτωνος ἐπιγέγραπται, περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, seu in oratione ad Græcos, qvæ contra Platonem inscribitur de universi causa Christum ut mundi Iudicem inducere, ejusq; tractatus, ex qvo verba qvædam adducit, etiam Damascenum in suis parallelis meminisse. Et Arnold° Peraxylus Arleni°, qvi Iosephi opera Græce primus edidit, non sufficientes rationes a Photio adductas existimat, ob qvas Josepho hoc opus abjudicari debeat, cum Josephus etiam in libris Originum ita de Christo ejusqve operibus & miraculis differat, ut eundem virum vel hominem vix appellare audeat, & tacito suffragio ejus divinitatem veneretur. Qva de re qvid sentiendum sit, superius ostensum fuit. Promittebat autem idem Arlenius, (90.) se propediem istum tractatum cum Studiosis communicaturum. Sed promissa non servavit. David autem Hœschelius cum Photii bibliothecam Græce ederet & notis illustraret, fragmentum hujus tractatus ex Italia a Maximo Margunio ad se missum notis inseruit, cui etsi Josephi titulum præfixerit,

(88.) part. 1. epistol. pag. 141. (89.) libr. 6. annal. c. 4. (90.) præfat. ad oper. Joseph.

rit, non injuria tamen dubitari posse statuit, an Josephum Autorem habeat, cum a Christiano potius homine scriptum videatur (91.) Post Hœschelium, Stephanus le Moyne in variis suis sacris (92.) fragmentum illud iterum vulgavit, non amplius Josephi, sed Hippolyti nomine signatum. Cum enim anno 1551. non procul ab æde Laurentiana extra muros marmorea Hippolyti statua effoderetur, qvæ postea in Vaticanam bibliothecam translata fuit, præter Hippolyti canonem Paschalem in hac statua repertus fuit librorum ab Hippolyto scriptorum catalogus, in qvo & hoc opus observare licet:

ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΛΑΤΩΝΑ
Η ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ,

Qvamobrem non amplius dubitandum censet Monachius, qvin hoc opus, cujus insigne fragmentum supersit, Hippolyto tribui debeat: Cur autem hoc opus olim a nonnullis Josepho tributum fuerit, duas affert causas. Prima est, qvod Josephus (93.) promiserit, se peculiari opere περὶ ἀσίας Θεοῦ acturum; Altera, qvod qvæ in hoc fragmento de statu & loco animarum separatarum referuntur, cum iis conveniant, qvæ Josephus περὶ Ἅιδου tradidit. Possit & tertia addi ex styli æqvalitate, qvam Photius observavit. Addimus & qvartam ex Dodwello (94.) qvi hunc περὶ παντὸς tractatum a Cajo (hunc enim Autorem esse putat, non Hippolytum) ex multis Autoribus & qvidem propriis Autorum verbis collectum fuisse putat, qvemadmodum & Macrobius ipsa Gellii aliorumqve Autorum verba suppressis nominibus describat. Videtur autem ipsi verisimile, Cajum etiam nonnulla ex Josepho in librum istum transcripsisse. Certe Photius indicat autorem illius libri inter alia Judæos Græcis antiquiores demonstrasse. Ea autem quæ de Judaicæ gentis antiqvitate disseruit, commode ex Josephi libris contra Apionem transcribere potuit. Forte etiam ex Josepho hausit, qvæ de mundi opificio breviter disseruit. Nam de hoc etiam argumento Autorem hujus operis tractasse ex Photio discimus. Cum autem ex variis Autoribus hoc opus collectum fuerit, qvorum nomina forte vel ipse Autor, vel librarius qvispiam nonnunqvam in margine notavit, hinc illud opus modo Josepho, modo Justino, modo Irenæo, modo aliis adscriptum fuit. Qvamvis autem Josephus ad calcem suarum antiqvitatum promiserit, se in qvadripartito volumine de sectis Judæorum etiam de Deo ejusqve substantia acturum, opus tamen illud a Josepho non absolutum fuisse Dodwellus suspicatur. Cum enim Epaphroditus anno post editam Josephi ἀρχαιολογίαν proximo, nempe anno Domitiani penultimo, Christi 95. perierit, & Josephus infensissimos e gente sua hostes habuerit, conjicit istos Patroni casum in ipsius qvoqve Josephi perniciem convertisse, adeoqve Josephum Epaphrodito haud diu superstitem fuisse. Cœterum cum fragmentum libri περὶ παντὸς sub Josephi nomine editum olim fuerit, ei in hac appendice operum Josephi locum aliqvem concedere voluimus. Qvod superest, benevolum Lectorem rogamus, ut qvalemcunqve hanc Josephi editionem boni consulat, donec vel novi Bertrami, Scaligeri, Cunæi, Petiti, Bigotii, Bosii, Monachii excitentur, vel Clarissimus Bernardus cum Josepho suo in gratiam redeat.

Scripsi Lipsiæ A. C. 1691. ante nundinas vernales.

(91.) not. ad Phot. bibl. p. 923. (92.) pag. 53. tom. 1. (93.) libr. 20. antiqu. c. ult. (94.) diss. 6. ad Irenæum.

ILLUSTRISSIMO

PRINCIPI FRIDERICO V.

COMITI PALATINO AD RHENUM,

ELECTORALIS DIGNITATIS ET PALATINATUS
hæredi, Bavariæ Duci, &c.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

LAVII Josephi Helleniſtarum Judæorum cum eruditione, tum eloqventia facile principis hiſtorica monumenta prælo meo excuſa, Princeps Illuſtriſſime, ad T. C. humiliter adfero. Sicut enim ſcriptorum eſt quæ honeſta ſunt & ſeculis profutura literis prodere: ita & in immenſo aliorum ſuper alios acervatorum librorũ cumulo typographorum intereſt laudabiles & bonæ frugis ſcriptores in lucem mittere redivivos, & adverſus Zoïlos potentium patronorum tutelæ committere. multiplex vero mihi cauſa fuit cur ad T. C. noſter confugeret Joſephus: namqve primum tota operis πραγματεία de rebus eſt quæ a Principe cognoſcantur digniſſimis; ipſa nempe mundani Syſtematis divina conſtitutione, humani generis ortu & propagatione, Patriarcharum vita, Moſaica Legislatione, politia Hebraica, monarchiarum, qvæ olim orbem rexerunt, imperio & aliis, qvæ qvatuor millium annorum hiſtoriam implent autoris & eo nomine apud Principes gratioſi, qvod non ex infimis literatorum ſubſelliis ad hæc ſcribenda prodierit terræ filius; ſed ex regio Haſmonæorum ſangvine oriundus, & primaria ſacerdotum inter Judæos familia, cum in adoleſcentia ad miraculum uſqve in literarum ſtudio profeciſſet, juventutem rebus gerendis & bello, qvod cum Romanis geſſere Judæi, internecino exercuit Galilææ præfectus, conſilio & manu æqve promptus, ætate vero provectiori otium Romæ nactus ea literis mandavit, qvæ literarum cognitione & uſu didicerat, vir cæteroqvin Imperatoribus Veſpaſiano, Tito, Domitiano ob præclaras animi dotes acceptiſſimus. Verum acceſſit & alia cauſa cur Joſephum coram T. C. ſiſterem, beneficium qvod tuæ C. debeo, ob manuſcriptorum tuæ electoralis Bibliothecæ codicum Joſephi liberalem uſum, quem annuente primario noſtræ ætatis Philologo Jano Grutero, Bibliothecæ præfecto, impetravit ſingulari ſua humanitate nobiliſſimus & eruditiſſimus JCtus Marquardus Freherus Tuæ C. Conſiliarius. Sed qvia in hoc autore excudendo longius proceſſeram cum membranas conſecutus ſum, & multi aſſidua interpellatione ut qvam primum Joſephum Græce, publici juris iterum facerem efflagitabant, qvod editionis Baſilienſis qvæ ante LXVII. annos unica prodiit, nullum exemplar ſupereſſet; hortantibus ceſſi, qvorundam virorum doctorum notas, & varias lectiones ejus qvi manuſcripta excuſſit ſtudio collectas propediem peculiari volumine editurus. Cum itaque T. C. tuorumqve beneficio ſim adjutus C. T. patrocinio Joſephum hiſtoricum Principe non indignum jure meritoqve dedico, demiſſe rogans ut qvemadmodum Titus Imperat. autorem libros ſuos περὶ ἀλώσεως offerentem benigne admiſit, probavit, & Bibliothecæ ſuæ inſeri juſſit; ita Joſephum noſtrum clementi vultu T. C. accipiat; & in ſua perinſigni Bibliotheca quæ nobis calamo exarata exemplaria ſuppeditavit, ut emendatior prodiret, locum obtinere patiatur. Ipſe interim Deum Opt. Max. a qvo eſt omnis antiſtatus in terris, ſupplex orabo ut det T. C. vitam prolixam, Principatum ſecurum, & qvæcunqve boni Principis vota ſunt.

Tuæ Celſitudinis ſervus addictiſſimus

PETRUS ROVERIANUS
Typographus.

DE IO-

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises ici volontairement.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Α'.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO,

LIBER PRIMUS.

Interprete Rufino Aquilejenſi, ad Græcum collati & emendati per Sigismundum Gelenium.

A

Ποιεῖσθαι τὴν Ἰουδαίων πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον συστάσεως μέγιστον, ἀ μόνον τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ δοκεῖν ἔμοιγε τῶν ἐπὶ τοσοῦτον ἀκοῇ παρεληλυθότων, ἢ πόλεων πρὸς πόλεις, ἢ ἐθνῶν ἔθνεσι συνῳδαγωγήτων, οἱ μὲν ἀ βεβαίως τυγχάνοντες τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἀκοῇ συλλέγοντες, ὑπογραφὰς ἀσύμφωνα διηγήματα σοφιστικῶς ἀναγράφουσιν. οἱ δὲ παραγενόμενοι, ἢ κολακείᾳ τῇ πρὸς Ῥωμαίους, ἢ μίσει τοῦ πρὸς Ἰουδαίους κατεψεύδονται τὰ πραγμάτων, ἀλλοιοῦντες αὐτοῖς ὅπως μὲν καθηγορίαν, ὅπως δὲ ἐγκώμιον τὰ συμβάματα, τὸ δὲ ἀκριβὲς τῆς ἱστορίας οὐδαμοῦ, πρὸ δέμιλον εἰσὶ τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν, ἑλλάδι γλώσσῃ μεταβαλεῖν, ἃ τοῖς ἄνω βαρβάροις τῇ πατρίῳ φωνῇ ἄξας ἀνέπεμψα πρότερον, ἀφηγησόμενος, ἰώσηπος ματθίου παῖς, ἑβραῖος, ἐξ ἱεροσολύμων, ἱερεύς, αὐτὸς τὰ Ῥωμαίοις πολεμήσας τὰ πρῶτα, καὶ τοῖς ὕστερον ὑφ' ἁπάντων ἐξ ἀνάγκης. ἦν μὲν οὖν ὡς ἔοικε μεγάλα καὶ δεινὰ κινήματος, ἐν Ῥωμαίοις μὲν ἐνόσει τὰ οἰκεῖα, Ἰουδαίων τε τὸ νεωτερίζον τότε, παραφρονήσαντες ἐπαύξησε τοῖς καιροῖς, ἀκμάζον καὶ αὐτὰ τε χεῖρα καὶ χρήμασιν, ὡς δι' ὑπερβολὴν θορύβων, τοῖς μὲν, ἐν ἐλπίδι κλήσεως, τοῖς δ' ἐν ἀφαιρέσεως δέους γίνεσθαι τὰ πρὸς τὰ ἀναπολεῖν. ἐπειδὴ Ἰουδαῖοι μὲν ἅπαν τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν συνεπαρθήσεσθαι σφίσιν ἠλπίσαν, Ῥωμαῖοι δ' οἱ πανταχοῦ γαλατῶν παρεκινοῦντο, καὶ τὸ κελτικὸν οὐκ ἠρέμει, μεσοῦντος δὲ πάντα θορύβων μὲν γέμοντα, πολλῶν μὲν βασιλέων ὁμηρεύοντα ἀνέπλητο, τὰ σφαλερὰ δ' ἤρετο μεταβολῆς, ἐλπίδι λημμάτων. ἅπαντα δὲ ἡσυχάζοντα περιιδεῖν οὐκ ἐδόκουν ἐπὶ τηλικούτοις πράγμασι τὰληθῆ, καὶ παρθικοὺς μὲν, καὶ βαβυλωνίους, ἀράβων τε τοὺς πρόσω κάτω, καὶ τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν, ἀδιαβλήτως τὰ γιγνόμενα διὰ τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς, ὅθεν τὰ ἤρξατο, καὶ δι' ὅσων ἐχώρησε παθῶν ὁ πόλεμος, καὶ ὅπως κατέστρεψεν, ἀγνοεῖν ἢ ἕλληνας ταῦτα καὶ Ῥωμαίων τοὺς μὴ ἐπιστρατευσαμένους, ἐντυγχάνοντας ἢ κολακείαις, ἢ πλάσμασι. καί τινα ἰσορίας αὐτὰς ἐπιγράφειν τολμῶσιν ἐν αἷς πρὸς

B

C

D

E

PROLOGUS.

Voniam bellum, qvod cum populo Romano geſſere Judæi, omnium maximum, qvæ noſtra ætas vidit, qvæqve auditu percepimus, civitates cum civitatibus gentesve commiſiſſe cum gentibus: qvidam, non qvod rebus interfuerint, ſed vana & incongrua narrantium ſermones auribus colligentes, oratorum more perſcribunt: qvi vero præſto fuerunt, aut Romanorum obſeqvio, aut odio Judæorum contra fidem rerum falſa confirmant: ſcriptis autem eorum partim accuſatio, partim laudatio continetur: nusqvam vero exacta fides reperitur hiſtoriæ: idcirco ſtatui, qvæ retro barbaris antea miſi, patria lingva digeſta, Græce nunc his, qvi Romano Imperio reguntur, exponere, ego Joſephus Matathiæ filius Hebræus genere, ſacerdos ex Hieroſolymis: qvi & initio cum Romanis confiixi, poſteaq; geſtis, qvia neceſſitas exegit, interfui. Nam cum hoc, ut dixi, bellum graviſſimum exortum eſt, Romanorum qvidem populum domeſticus motus habebat: Judæorum autem, qvi ætate validi, & ingenio turbulenti erant, manu ſimul ac pecunia vigentes adeo temporibus inſolenter abuſi ſunt, ut pro tumultus magnitudine, hos poſſidendarum ſpes, illos amittendarum partium Orientis metus invaderet. Qvoniam Judæi qvidem cunctos etiam, qvi trans Euphratem eſſent, gentiles ſuos, ſecum rebellaturos eſſe crediderant. Romanos autem & finitimi Galli irritabant: nec Germani qvieſcebant: diſſenſionumqve plena erant omnia poſt Neronem: & multi qvidem temporum occaſione Imperium affectabant: lucri autem cupidine exercitus rerum novandarum cupidi erant. Itaq; indignum eſſe duxi, errantem in tantis rebus diſſimulari veritatem: & Parthos quidem, ac Babylonios, Arabumq; remotiſſimos & ultra Euphratem gentis noſtræ incolas, itemq; Adiabenos, mea diligentia vere cognoſcere, unde cœpiſſet bellum, quantisq; cladibus conſtitiſſet, qvove modo deſiiſſet: Græcos vero & Romanorum aliqui, qui militiam ſecuti non eſſent, figmentis ſive adulationibus captos, iſta neſcire. Atqvi hiſtorias audent eas inſcribere, qui præter hoc (ut mihi quidem videtur) qvod

ut qvi filios habuerit qvinqve, omnes potitos A
summi Dei pontificio, cum prius ipse ad satieta-
tem hac dignitate esset perfunctus: qvod ad eam
ætatem nulli ante summorum pontificum contigerat. Junior autem Ananus, is qvem nunc summum pontificatum accepisse diximus, audax erat & ferox ingenio, secta Sadducæus, qvod hominum genus apud Judæos in judicando est severissimum, ut ante docuimus. Talis igitur cum
XVI. esset, tempus opportunum se nactum ratus, mortuo Festo, Albino adhuc agente in itinere, concilium judicum advocat: statutumqve coram eo fratrem Jesu Christi Jacobum nomine, & una, qvosdam alios, reos impietatis peractos lapidandos tradidit: qvod factum omnibus in ea civitate bonis & legum studiosis vehementer displicuit: missisqve ad regem clam nuntiis rogaverunt, mandaret Anano, ne qvid tale posthac ageret. nam ne nunc qvidem recte egisse. Qvidam etiam Albino occurrentes venienti ab Alexandria, docuerunt eum non licuisse Anano sine ipsius consensu advocare concilium. horum verbis ille persvasus iracunde scripsit pontifici, daturũ sibi pœnas minitans: & Agrippa rex eam ob causam post tertium mensem ablatum ab eo pontificatum Jesu Damnæi filio concessit. Albinus porro, ut venit Hierosolyma, omnem curam & diligentiam adhibuit, ut pacaret provinciam, interfectis multis sicariis. Ananias autem pontifex indies apud populum celebrior fiebat & carior, honorabaturqve ob liberalitatem ab omnibus: qvotidieq; Albinum donis venerabatur & summum pontificem. Sed habebat servos pessimos, qvi adjuncto sibi audacissimo qvoqve obeuntes areas, vi auferebant sacerdotum decimas, pulsantes eos, qvi cunctarentur reddere. alii qvoqve pontifices faciebant similia, nemine valente compescere: multiqve sacerdotum qvibus ante ex decimis alimenta fuerant, tunc absumebantur inedia. At sicarii die festo qvi tum supervenerat noctu urbem ingressi vivum ceperunt scribam ducis Eleazari. is erat Ananiæ pontificis filius. hunc vinctum abduxerunt, ac deinde miserunt Ananiam, qvi eorum nomine promitteret, scribam dimittendum, si pater Albino persvaderet, ut ex eorum numero decem captivos solveret: tum Ananias urgente necessitate ab Albino impetravit, qvæ latrones illi postulaverant, id qvod majorum calamitatum fuit initium. Latrones enim semper aliqvam artem comminiscebãtur, qva ex Ananiæ cognatis qvempiam interciperent, nec prius dimittebãt, qvam e suis aliqvot reciperent auctiq; denuo magno numero, & recepta audacia, totam eam regionem vastabant. Hoc tempore Agrippa rex prolatis pomœriis Cæsareæ qvæ Philippi dicitur, mutato nomine in Neronis honorem vocavit eam Neroniada: & theatrũ apud Berytios impendiis magnis exædificatum ornavit spectaculis annuis, assignata in eum usum ingenti vi pecuniæ. Frumentum n. donavit

πάντε δὲ ἔχε παῖδας, Ϛ τούτους πάνυ σωφρόνως ἐδεχιερατεύσατο τῷ θεῷ. αὐτὸς γὰρ πρότερος τῆς τιμῆς ὅπ πολλῷ ἀπολαύσας, ὅσπερ ἑδενὶ σωφρόνη τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων. ὁ δὲ νεώτερος Ἄνανος, ὃν τὴν ἀρχιερωσύνην ἔφαμεν παρειληφέναι, θρασὺς τὸ τρόπον, Ϛ τολμητὴς διαφερόντως. αἱρεσιν δὲ μετῆει τὴν σαδδουκαίων, οἵπερ εἰσὶ περὶ τὰς κρίσεις ὠμοὶ παρὰ πάντας τοὺς ἰουδαίους, καθὼς ἤδη δεδηλώκαμεν. ἅτε δὴ ὢν τοιοῦτος ὁ Ἄνανος, νομίσας ἔχειν καιρὸν ἐπιτήδειον, διὰ τὸ τεθνάναι μὲν Φῆστον, ἀλβῖνον δὲ ἔτι κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπάρχειν, καθίζει συνέδριον κριτῶν. Ϛ παραγαγὼν εἰς αὐτὸ τὸν ἀδελφὸν Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου χριστοῦ, ἰάκωβος ὄνομα αὐτῷ, καί τινας ἑτέρους, ὡς παρανομησάντων κατηγορίαν ποιησάμενος, παρέδωκε λευσθησομένους. ὅσοι δὲ ἐδόκουν ἐπιεικέστατοι τῆ κατὰ τὴν πόλιν εἶναι, Ϛ περὶ τοὺς νόμους ἀκριβεῖς, βαρέως ἤνεγκαν ἐπὶ τούτῳ, Ϛ πέμψαντες πρὸς τὸν βασιλέα κρύφα παρεκάλουν αὐτὸν ἐπιστεῖλαι τῷ ἀνάνῳ, μηκέτι τοιαῦτα πράσσειν. μηδὲ γὰρ τὸ πρῶτον ὀρθῶς αὐτὸν πεποιηκέναι. τινὲς δὲ αὐτῶν Ϛ τὸν ἀλβῖνον ὑπαντιάζουσιν ἀπὸ τῆς ἀλεξανδρείας ἐβάδιζον, Ϛ διδάσκουσιν ὡς οὐκ ἐξὸν τῷ ἀνάνῳ, χωρὶς τοῦ ἐκείνου γνώμης καθίσαι συνέδριον. ἀλβῖνος δὲ πεισθεὶς τοῖς λεγομένοις γράφει μετ' ὀργῆς τῷ ἀνάνῳ, λήψεσθαι παρ' αὐτοῦ δίκας ἀπλῶν. Ϛ ὁ βασιλεὺς ἀγρίππας διὰ τὸ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀφελόμενος αὐτὸν ἄρξαντα μῆνας τρεῖς, ἰησοῦν τὸν δαμνέως κατέστησεν. ἐπεὶ δὲ ἦλθεν ὁ ἀλβῖνος εἰς τὴν τῶν ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, πᾶσαν εἰσενέγκατο σπουδὴν Ϛ φρόνησιν, ὑπὲρ τοῦ χώραν εἰρηνεύεσθαι, πολλοὺς τῶν σικαρίων διαφθείρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνανίας, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐπὶ μέγα προὔκοπτε δόξης, Ϛ τὸν τῶν πολιτῶν εὐνοίας τε καὶ τιμῆς ἐχέτω λαμπρῶς, ἐπὶ δὲ χρημάτων πορισμός. καθ' ἡμέραν οὖν τὸν ἀλβῖνον, καὶ τὸν ἀρχιερέα, δώροις ἐθεράπευεν, εἶχε δ' οἰκέτας πάνυ μοχθηρούς, οἱ συναναστρεφόμενοι τοῖς θρασυτάτοις, ἐπὶ τοὺς ἅλωνας προσιόντες τοὺς τῶν ἱερέων δεκάτας ἐλάμβανον βιαζόμενοι, Ϛ τοὺς μὴ διδόντας οὐκ ἀπέσχοντο τύπτειν. οὕτε δὲ ἀρχιερεῖς ὅμοια τοῖς ἐκείνου δέλοις ἔπραττον, μηδενὸς κωλύειν δυναμένου. Ϛ τῶν ἱερέων τοὺς πάλαι τοῖς δεκάταις τρεφομένους, πάντα σιτίοις θνήσκειν, τροφῆς ἀπορία. πάλιν δὲ οἱ σικάριοι κατὰ τὴν ἑορτὴν, ἐνεισῆκεν γὰρ αὐτοῖς, διὰ νυκτὸς εἰς τὴν πόλιν παρελθόντες, συλλαμβάνουσι ζῶντα τὸν γραμματέα τοῦ στρατηγοῦ τοῦ ἐλεαζάρου, πάλαι δὲ τοῦτο ἀνάνου ἀρχιερέως, Ϛ δήσαντες, ἐξήγαγον, ἔπεμψαντες πρὸς τὸν ἀνανίαν, ἀπολύειν ἔφασαν τὸν γραμματέα πρὸς αὐτούς, εἰ πείσοι τὸν ἀλβῖνον δέκα δεσμώτας τοὺς ἐξ αὐτῶν ληφθέντας, ἀπολύσαι. καὶ ὁ ἀνανίας διὰ ἀνάγκην πείσας τὸν ἀλβῖνον, τῆς ἀξιώσεως ἐπέτυχε μείζονων κακῶν ἤρξεν. οἱ γὰρ λῃσταὶ πάντως ἐπεμελοῦντο τῶν ἀνανίᾳ τινὰς συλλαβεῖν οἰκείων, καὶ συχνοὺς ζωγρήσαντες οὐκ ἀπέλυον, πλὴν τινὰς τῶν σικαρίων ἀπολαβόντες. ἠθροίζοντό τε πάλιν ἀριθμὸς οὐκ ὀλίγος ἀναθαῤῥήσαντες τὴν χώραν ἅπασαν ἐκάκωσαν. Ϛ διὰ τὸν καιρὸν ὁ βασιλεὺς ἀγρίππας, μείζονα τὴν λίπσου καλουμένου καμαρέαν κατασκεύασας, τὴν δὲ νέρωνος τιμὴν, νερωνιάδα προσηγόρευσεν. βηρυτίοις δὲ θέατρον ἀπὸ πολλῶν χρημάτων κατασκευασμένον, τοῖς κατ' ἔτος θεαῖς ἐθαρέτο, πολλὰς εἰς ἔτος μυριάδας ἀναλίσκων.

τῷ

παρέντες τοῖς ἀσθενεστέροις, καὶ μὴ γινώσκουσι τὰς πρά- A
ξεις τῶν ἡγεμόνων γράφειν. τιμάσθω δὴ παρ' ἡμῖν τὸ τῆς
ἱστορίας ἀληθὲς, ὅπερ παρ' ἕλλησιν ἀμελεῖται. δεχομέ-
νοις μὲν δὴ τὰ Ἰουδαίων, τίνες τε ὄντες, καὶ ὅπως ἀπα-
νέστησαν αἰγυπτίων, χώραν τε ὅσην ἐπῆλθον ἀλώμενοι,
καὶ πόσα ἔζησι κατέλαβον, καὶ πῶς μεταναέστησαν, νῦν ἄνη-
ρον ὠήθην εἶναι, καὶ ἄλλως ἀφελεῖν, ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαίων
πολλοὶ πρὸ ἐμοῦ, τὰ τῶν προγόνων σωφρονέστατα μὴ ἀκρι-
βείας, καὶ τινες ἑλλήνων ἐκεῖνα τῇ πατρίᾳ φωνῇ μετα- B
βάλλοντες, ἀκριβῆ τὴν ἀληθείας διήμαρτον. ὅπερ ἢ οἵ τε
τούτων συγγραφεῖς ἐπαύσαντο, καὶ οἱ ἡμέτεροι προφῆ-
ται, ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ποιήσομαι τὴν συντάξεως. τούτων
τὰ μὲν ὑπ' ἐμαυτὸν πολέμια διεξοδικώτερον, καὶ μετ'
ὀσης ἂν ἐξεργασίας δυνάμει, διέξειμι. τὰ δὲ προγενέστερα
τῆς ἐμῆς ἡλικίας ἐπιδραμοῦμαι συντόμως. ὡς ἀντίοχος ὁ
κληθεὶς ἐπιφανὴς ἑλὼν κατὰ κράτος ἱεροσόλυμα, καὶ
κατασχὼν ἔτεσι τρισὶ, καὶ μησὶν ἕξ, ὑπὸ τῶν Ἀσαμωναίου C
παίδων ἐκβάλλεται τῆς χώρας. ἐπεὶ δὲ ὡς οἱ τούτων ἔγ-
γονοι παρὰ τὰ βασίλεια διαστασιάσαντες, ἔλκυσαν εἰς
τὰ πράγματα ῥωμαίους, καὶ πομπήϊον. καὶ ὡς ἡρῴδης ὁ
ἀντιπάτρου κατέλυσε τοῦ δυναστείαν αὐτῶν, ἐπαγαγὼν
σόσιον. Ὅπως τε ὁ λαὸς, μετὰ τοῦ ἡρῴδου τελευτὴν κα-
τεστάσιασεν, αὐγούστου μὲν ῥωμαίων ἡγεμονεύοντος,
κυιντιλίου δὲ ο�άρου, κατὰ τοῦ χώραν ὄντος. καὶ ὡς ἔτει
δωδεκάτῳ τοῦ νέρωνος διοχλοῦντος ὁ πόλεμος ἀνερράγη, τά
τε συμβάντα κατὰ κέστιον, ὅσοι τε καὶ ὁπόσοι τοὺς πρώτους ὁρμὰς D
ἐπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς ἕλλησι.

Ὅπως τε τὰς πρὸ εἴκοσι ἔτεσι χίσαντο, καὶ ὡς νέρων ὑπὲρ
τῆς κεστίου πλημμελείας δείσας πρὸς τὸ ὅλον, διαπαντὸς
ἐφίσησι τῷ πολέμῳ. καὶ ὡς ἕτερος μετὰ τοῦτον πρεσβύτερος τῶν
παίδων εἰς τὴν Ἰουδαίων χώραν ἐνέβαλεν, ὅση τε χρό-
νου ῥωμαίων φαλαγὰς, καὶ ὅπως συμμαχοι σκόπησαν
εἰς ὅλεθρον τῶν γαλιλαίων. ὡς τε πόλεων αὐτοῖς, ἃς μὲν
ὁλοχερῶς καὶ κατὰ κράτος, ἃς δὲ δι' ὁμολογίας ἑλάβετο, E
ἔνθα δὴ καὶ τὰ πρὸς τὸ ῥωμαίων εὐταξίας ἐν πολέμοις, καὶ
τὸ ἄσκησιν τῶν πραγμάτων, τῆς τε γαλιλαίας ἑκατέρας
τὰ διαστήματα, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τὰς Ἰουδαίας ὄρας, ἔπι τε
τοῦ χώρας τὸ ἰδιότροπα, λίμνας τε καὶ πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ,
καὶ τὰ πρὸς ἑκάστην πόλιν τὰ ἀλισκομένων πάθη, μετ' ἀκ-
ριβείας ὡς εἶδον ἢ ἔπαθον, διέξειμι. ἀδεὲς γὰρ τὰ ἐμαυτοῦ τὰ
συμφορῶν ἀποκρύψομαι, μέλλων γε πρὸς εἰδότας ἐρεῖν.

Ἐπεὶ δὲ ὡς ἤδη καμνόντων Ἰουδαίοις τὰ πράγματων,
θνήσκει μὲν νέρων, διαστασιάσας ἢ ὅπερ ἱεροσολύμων ὠρ- F
μημένῳ, ὑπὸ τοῦ ἡγεμονίας ἀνῃρέθη. τὰ τε γνω-
σθέντα πρὸς ταύτης αὐτῷ σημεῖα, καὶ τὰς ὅπερ ῥώμης κατα-
βάσεις, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἄκων αὐτοκρά-
τωρ ἀποδείκνυται. καὶ ὡς τότε ἀποχωρήσαντος ὅπερ
διοικήσεως τοῦ ὅλων εἰς τὴν ἀίγυπτον, ἐστασιάσθη τὰ Ἰουδαίων,
ἕπως τε ἐπανέστησαν αὐτοῖς οἱ τύραννοι, καὶ τὰς τού-
των πρὸς ἀλλήλους διαφοράς. καὶ ὡς ἄρας ἀπὸ τῆς
αἰγύπτου τίτος, δεύτερον εἰς τὴν χώραν ἐνέβαλεν. ὁ-
πως τε τὰς δυνάμεις, καὶ ὅπου συνήγαγε, καὶ πο-
σάκις καὶ ὅπως ἐκ τῆς στάσεως ἡ πόλις διέκειτο παρόν-
τος αὐτοῦ, προσβολάς τε ὅσας ἐποήσατο, καὶ
πόσα χώματα, πρὸς βόλους τε τῶν τειχῶν, καὶ τὸ

A conceſſa infirmioribus neqve ſcientibus licentia ſcribendi res a principibus geſtas. Honoratur itaqve apud nos hiſtoriæ veritas, quæ a Græcis negligitur. Ab origine quidem Judæos repetere, qui fuerint, quove pacto ab Ægyptiis diſceſſerint, qvasqve regiones errando peragraverint, & qvas vel quoties incoluerint, & qvemadmodum inde migraverint, neqve hujus eſſe temporis, & præterea ſupervacaneum exiſtimavi: qvoniam multi ante me Judæorum de majoribus hujus gentis veriſſima compoſuerunt: & nonnulli
B Græcorum, quæ illi ſcripſerant, patria voce proſecuti non multum a veritate deviarunt: ex eo autem hiſtoriæ principium ſumam, quo ſcriptores eorum & prophetæ noſtri deſierunt. Et bellum quidem meis temporibus geſtum, latius quaque potuero diligentia referam: quæ vero
C ætate mea ſunt antiquiora, ſummatim breviterqve percurram. Quomodo Antiochus cognomento Epiphanes, devicta penitus Hieroſolyma, cum triennium ſexqve menſes eam tenuiſſet, ab Aſamoniæ filiis expulſus eſt. Deinde quod eorum poſteri de regno diſſentientes, ad res ſuas occupandas populum Romanum Pompejumqve traxerunt: quomodoqve Herodes Antipatri fi-
D lius eorum potentiæ finem fecerit, auxilio Soſii. Tum, quomodo Herode mortuo, plebis in eos orta ſeditio eſt, Auguſto quidem imperante Romanis, Quintilio autem Varo provinciam obtinente. Quodqve bellum anno duodecimo imperii Neronis eruperit: quamque multa per Ceſtium acciderint: quantaqve ad primos impetus armis Judæi pervaſerint: quoque modo accolas permunierint: & quod Nero propter
E acceptas Ceſtii ductu clades ſummæ rei metuens, Veſpaſianum bello præpoſuerit: & quod is cum maximo filiorum Judæam intraverit, qvantumqve Romanorum exercitum ducens: quantaqve manus auxiliorum per omnem cæſa fuerit Galilæam: & quod ejus civitatum quasdam vi ceperit, alias deditione. Ubi etiam Romanorum in bello diſciplinam curamqve rerum, &
F utriusqve Galilææ ſpatia, & naturam finesqve Judææ, necnon & peculiarem terræ qualitatem, lacusqve & fontes, captarumqve civitatum mala, cum fide ſicut vidi, aut pertuli, expediam. Nec etiam miſerias meas celaverim, cum ſcientibus eas relaturus ſim. Deinde, quod jam feſſis rebus Judæorum, Nero quidem mortem obierit: Veſpaſianus autem in Hieroſolymam pro-
G perans, imperii cauſa retractus ſit: quæqve ſigna de hoc ei contigerint, Romæqve mutationes: & quod invitus a militibus, Imperator declaratus ſit: & quod eo diſponendæ reipublicæ gratia in Ægyptum digreſſo, Judæorum ſtatus ſeditionibus agitatus ſit: quoque modo tyrannis ſuccubuerint, eorumqve inter ſe diſcordias moverint. Et quod ex Ægypto Titus reverſus, bis Judæorum fines ingreſſus ſit: quoque modo exercitum, & quo in loco congregaverit: vel qualiter, & quoties civitatem affecerit ipſo præſente ſeditio. Aggeſtus quoque numeroſos & quantos erexerit aggeres: triumqve murorum ambitum & magnitudinem, ſive

menſuram, & munitionem civitatis: & fani templiqve diſpoſitionem: ad hæc aræ ſpatium, menſuramque veriſſime dicam: feſtorum quoque dierum mores aliquos, ſeptemqve luſtrationes, & munia ſacerdotum. Itemqve pontificis veſtes, ſanctaqve templi cujusmodi fuerint, ſine aliqua diſſimulatione, vel adjectione memorabo. Narrabo deinde tyrannorum in ſuos gentiles crudelitatem, Romanorumque in alienigenas humanitatem: quotieſqve Titus, civitatem ſimul ac templum ſervare cupiens, ad concordiæ fœdera diſſidentes provocavit. Diſſeram vero populi vulnera, & calamitates: quamque multa mala nunc bello, nunc ſeditionibus, nunc fame perpeſſi, poſtea capti ſint. Nec vero, aut perfugarum clades, aut captivorum ſupplicia prætermittam: vel quemadmodum templum invito Cæſare conflagraverit. quamque multæ opes ſacræ flamma raptæ ſint: ac totius, quæ reliqua erat, civitatis excidium: & quæ præceſſerant portenta, atque prodigia, vel tyrannorum captivitatem, vel qui ſervitio abducti ſunt, multitudinem: aut cui quisque fortunæ ſit diſtributus: & quod Romani quidem belli reliquias perſecuti ſunt, devictorumqve munimina funditus eruerunt: Titus vero peragrata regione cuncta reſtituit. ejusdemque reditum in Italiam, ac triumphum. Hæc omnia ſeptem libris comprehenſa, adnixus ne vituperationem a rerum ſcientibus & qui bello interfuerunt ſuſtineam, ſtudioſis veritatis magis quam voluptatis perſcripſi. Narrandi autem initium faciam hoc ordine, quo capitula ſunt digeſta.

μέτρα τέτων, τλν τε τῆς πόλεως ἐχυρότητα, καὶ τ ἱερὸν, καὶ τ ναὸν τλν διάθεσιν. ἔτι ἢ καὶ τέτων καὶ τ βωμὸν τὰ μέτρα, πάντα μετ' ἀκριβείας. εἰθη τε ἑορτῶν ἔνια, καὶ τὰς ἑπτὰ ἁγνείας, καὶ τὰς τ ἱερέων λειτυργίας. ἔτι ἢ τὰς ἐσθῆτας τ ἱερέων, τ δ' ἀρχιερέως, τ δ' οἷον λεν ναὸν τὸ ἅγιον, ἀδὲν ὅτι ἀποκρυπτόμενος, ὅτι παρεσπθεὶς τῆς πφωρεμένοις. ἐπὶ τε διέξειμι τλν τε τ τυράννων πρὸς τὰς ὁμοφύλας ὠμότητα, καὶ τλν ῥωμαίων φιλανθρωπίαν πρὸς τὰς ἀλλοφύλας, τ ὁσάκις τ τ σῶσαι τλν πόλιν, καὶ τ ναὸν ὁπτόμενος, ὅτι δεξιὰς τὰς ξυμβαίνοντας προυκαλέσατο διαλλαγὰς τὰ πάθη τ δήμε, τ τὰς συμφορὰς, ὅσα τε ὑπὸ τ πολέμε, καὶ ὅσα ὑπὸ τ στάσεως, καὶ ὅσα ὑπὸ τ λιμῦ κακωθέντες ἐάλωσαν. παραλείψω ἢ δὲ τὰς τ αὐτομόλων αἰτυχίας, δὲ τὰς τ αἰχμαλώτων κολάσεις, ὅπως τε ὁ ναὸς ἄκοντος ἐνεπρήσθη καίσαρος, καὶ ὅσα τ ἱερῶν κειμηλίων ἐκ τ πυρὸς ἥρπασεν, τλν τε τῆς ὅλης πόλεως ἅλωσιν, καὶ τὰ πρὸ ταύτης σημεῖα, τ τερατείαν καὶ τλν αἰχμαλωσίαν τ τυράννων, τ τε ἀνδραποδισθέντων τὸ πλῆθος, καὶ εἰς λεν ἕκαστοι τύχλεν διενεμήθησαν. καὶ ὡς ῥωμαῖοι μὲν ἐπεξῆλθον τὰ λείψανα τ πολέμε, καὶ τὰ ἐρύματα τ χωρίων καθεῖλον. πάντος ἢ πᾶσαν ἐπελθόντων τλν χώραν κατεσήσατο, τλν τε ἐπανοδον ποιησάμενος τλν εἰς ἰταλίαν, καὶ τ θρίαμβον. ταῦτα πάντα βιβλίοις ἑπτὰ διείλαβον, καὶ μηδεμίαν τοῖς ὑπισχνμένοις τὰ πράγματα, καὶ ὠφελησόμενος τῷ πολέμῳ καταλιπὼν, ἢ μέμψεως ἀφορμλν, ἢ κατηγορίας τοῖς γε τλν ἀληθειαν ἀσπαζομένοις, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἡδονλν, ἀνέγραψα. ποιήσομαι ἢ πάντης τῆς ἐξηγήσεως ἀρχλν, λεν καὶ τ κεφαλαίων ἐποιησάμλν.

CAP. I.

ΚΕΦ. ά.

De vaſtatione Hieroſolymæ ab Antiocho. Ant. lib. 12. cap. 6.

CUm potentes Judæorum inter ſe diſſiderent eo tempore, quo de tota Syria cum Ptolemæo Sexto Antiochus, qui Epiphanes dictus eſt, ambigebat (erat autem illis contentio de potentia, quod honoratus quisque graviter ferret ſimilibus ſubjugari) Onias quidam e pontificibus poſt quam prævaluit, Tobiæ filios expulit civitate. Illi autem ſupplices ad Antiochum confugerunt, petentes ut ipſis ducibus in Judæam irrumperet. Idque regi perſvaſum eſt, jampridem ſic animato. Quare cum magnis militū copiis egreſſus & civitatem fortiter expugnatam capit, & maximam eorum multitudinem, quibus Ptolemæus carior erat, interfecit. Dataq; paſſim militibus prædandi licentia, ipſe & templum ſpoliavit, & quotidianæ religionis aſſiduitatem per annos tres, ſexq; menſes inhibuit. Pontifex autem Onias effugit ad Ptolemæum: acceptoq; ab eo in Heliopolitana præfectura ſolo, ibi oppidum condidit Hieroſolymis ſimile, templumq; ædificavit: de quibus iterum opportune referemus. Verumtamen Antiocho neqve præter ſpem devicta civitas, neqve populatio, neqve tantæ cædes ſatis fuere: ſed intemperantia vitiorum, eorumqve memoria quæ in obſidione pertulerat, Judæos cogere cœpit: ut abrogato more patrio, nec infantes ſuos circumciderent, porcosqve

Ant. lib. 13. cap. 4.

Ant. lib. 12. cap. 9.

Στάσεως τοῖς δυνατοῖς ἰουδαίων ἐμπιπτούσης, καθ' ὃν καιρὸν ἀντίοχος ὁ κληθεὶς ἐπιφανὴς, διεφέρετο πρὸς ὅλης συμμαχίας πρὸς πτολεμαῖον τὸν ἕτερον, ἡ φιλοτιμία δ' λεν αὐτοῖς πρὸς δυναστείας, ἑκάστε τ ἐν ἀξιώματι μὴ φέροντος τοῖς ὁμοίοις ὑποτετάχθαι, ἐνίους μὲν εἰς τ δορυφόρων ἐπικρατήσας, ἐξέβαλε τ πόλεως τοὺς υἱοὺς τωβία. οἱ ἢ καταφυγόντες πρὸς ἀντίοχον, ἱκέτ δυσιν αὐτοῖς ἠγεμόσι χρώμενοι, εἰς τλν ἰουδαίων ἐμβαλεῖν. πείθεται ἢ ὁ βασιλεὺς ὁρμημένος πάλαι, καὶ μὴ πολίσης δυνάμεως αὐτ ἐρημήσας, τλν τε πόλιν αἱρεῖ καταχράτος, καὶ πολύ τι πλῆθος τ πολεμαίῳ προσεχόντων ἀνῄλε. πᾶς τε ἁρπαγὴς αὐτοῖς ἐπιφεὶς τοὺς ἁλόντας, αὐτός τ ναὸν εὐλήσε, καὶ τ ἐνδελεχισμὸν τ καθ' ἡμέραν ἐναγισμῶν ἐπαυσεν ἐπ' ἔτη τρία, καὶ μῆνας ἑξ. ὁ ἢ δορυφόρος ἰάσων πρὸς πτολεμαῖον ἀφυγών, καὶ παρ' αὐτ λαβὼν τόπον ἐν τῇ ἡλιοπολίτῃ νομῷ, πολίχνιόν τε τοῖς ἱεροσολύμοις ἀπεικασμένον, καὶ ναὸν ἔκτισεν ὅμοιον, πρὸς ἃ αὖθις κατὰ χώραν δηλώσομεν. ἀντίοχῳ γε μὲν, οὔτε τὸ παρ' ἐλπίδα, κρατῆσαι τῆς πόλεως, οὔθ' αἱ ἁρπαγαὶ, καὶ ὁ τοσοῦτος φόνος ἤρκεσεν. ὑπὸ ἢ ἀκρασίας παθῶν, καὶ κατὰ μνήμλν ὧν πρὸς τλν πολιορκίαν ἔπαθεν, ἠνάγκαζεν ἰουδαίους καταλύσαντας τὰ πάτρια, βρέφη τε αὐτῶν φυλάττειν ἀπερίτμητα, καὶ σῦς θύειν

θηλύτων τῆ βωμῷ. πρὸς ἃ πάντες μὲν ἠπείθουν, ἐ- A super aram immolarent. quibus omnes quidem
σφάττοντο δὲ οἱ δοκιμώτατοι. καὶ Βακχίδης ὁ πεμ- adversabantur, optimus vero quisque propterea
φθεὶς ὑπ' ἀντιόχου ἡγεμὼν τῇ φυσικῇ πρὸς- trucidabatur. Et Bacchides præsidiis ab Anti-
λαβὼν ὠμότητι τὰ αὐτῇ προσταχθέντα παρανομίας cho præpositus, ad naturalem crudelitatem suam
ἀδεμίαν παρέλιπεν ὑπερβολήν, καὶ κατ' ἄνδρα τοὺς præceptis impiis obsecundans, omnimodam ini-
ἀξιολόγους αἰκιζόμενος, καὶ κοινῇ καθ' ἡμέραν ἐνδει- quitatem excessit, cum & singulatim viros hono-
κνύμενος ἔψιν ἀλλοίωσιν τῇ πόλει μάχης, τὰς ὑπερ- rabiles verberaret, & communiter quotidie spe-
βολὰς τῶν ἀδικημάτων τοὺς πάσχοντας εἰς ἀμυνῆ- ciem captæ urbis exhiberet: donec eos atroci-
σθαι παρώξυνε. Ματθίας γοῦν υἱὸς Ἀσαμωναίου τῶν B tate incommodorum, qui ea patiebantur, ad vin-
ἱερέων εἷς, ἀπὸ κώμης Μωδεεὶν ὄνομα, σωματίοις μὲ- dictæ audaciam irritavit. Denique Matthias *Ant. lib. 1.*
χρις οἰκείοις, πέντε γὰρ υἱεῖς ἦσαν αὐτῷ, κεφίσιν ἀναιρεῖ *cap. 7-8.*
τὸν Βακχίδην. καὶ φοβηθέντος, μὴ δέους τὸ πλῆθος Asamonæi filius, unus ex sacerdotibus, ex vico
τῶν φρουρῶν, εἰς τὰ ὄρη καταφεύγει. διωκομένων δὲ cui nomen Modin est, cum manu domestica,
ὑπὸ τοῦ δήμου πολλῶν αὐτῷ, ἀναθαρρήσας, κατέστη, καὶ (nam quinque filios habebat) sicis armatus Bac-
συμβολὴν μάχης, νικᾷ τοὺς ἀντιόχου στρατηγούς, καὶ τῆς chidem occidit: & statim quidem præsidiorum
ἰδιωτείας ἐξελαύνει. παρελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς εὐπραγίας multitudinem veritus, in montes refugit. Mul-
εἰς δυναστείαν, καὶ μᾶλλον τοὺς ἀπαλλαγεὶς τῶν ἀλλοφύλων tis vero ex populo sibi sociatis, recepta fiducia,
ἀρχὰς τῶν σφετέρων ἐχόντων, πόλεσι τὰ ἱερὰ τῶν πρεσβυ- C descendit: commissoque prælio, superatos du-
τάτων τῶν παίδων καθαιρεθέντων τοὺς ἀρχέλεω. ὁ δὲ, ἐπεὶ δὲ ces Antiochi ex Judææ finibus exegit. Secundis
ἠρεμήσαν ἀντίοχον ὑπελάμβανε, τοὺς τ' ἐπιχωρίους autem rebus potentiam nactus, suisque volenti-
σωματοφύλακι δυνάμεις, καὶ πρὸς ῥωμαίους πρῶτος ἐ- bus, quod ab alienigenis eos liberasset, imperans,
ποιήσατο φιλίαν, καὶ τὸ ἐπιφανῆ πάλιν εἰς τοὺς χωρεῖν moritur relicto Judææ principatu, qui filiorum su-
ἐσβαλόντας, μὴ καρπερᾶς πληγῆς ἀνέσχεν. ἀπὸ δὲ orum natu maximus erat. Ille autem (nec enim
θερμῆς δὲ καταρρώματος, ὥρμησεν ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ cessaturum existimabat Antiochum) & indige-
πόλει φρουρὰν, ἔπειτα δὲ ἐπεκόπη, καὶ ἐκβαλὼν ἀπὸ τῆς narum conflavit exercitum, & cum Romanis pri-
ἄνω πόλεως, συνέθετο τοὺς στρατιώτας εἰς τοὺς κάτω. ἔτι mus amicitiam pepigit: Antiochumque Epi-
δὲ ἄστεως τὸ μέρος, ἄκρα κέκληται. κυριεύσας δὲ D phanem iterum in fines suos ingredientem vehe-
ἱερᾶς, τόν τε χῶρον ἐκάθηρε πάντα, καὶ τελετὴν ἔχισε, καὶ mentissima percussum plaga repressit. Adhuc au-
τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας σκεύη καινὰ καταασκευάσας, εἰς tem fervente victoria, in præsidia civitatis impe-
τὸν ναὸν εἰσήνεγκεν, ὡς τῶν πρότερον μεμιασμένων, βω- tum fecit: necdum enim cæsa fuerant: habitoq;
μόν τε ᾠκοδόμησεν ἕτερον, καὶ τὰ ἐναγισμῶν ἤρξατο. conflictu, milites de superiori civitate, quæ pars
λαμβανούσης δὲ ἄρτι τὸ ἱερὸν κατάστημα τὴς πόλεως τε- sacra dicitur, ad inferiorem compellit. Fano au-
λευτᾷ μὲν ἀντίοχος. κληρονομεῖ δὲ τῆς βασιλείας tem potitus, & locum purgavit omnem, muroq;
αὐτοῦ, καὶ τῆς πρὸς ἰουδαίους ἀπεχθείας, ὁ υἱὸς ἀντίοχος cinxit: & vasa nova divinis rebus curandis fa-
γίνεται. σωναγαγὼν οὖν πεζῶν μυριάδας πέντε, ἱπ- E bricata, in templum intulit, veluti prioribus pro-
πεῖς δὲ εἰς πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ ὀγδοήκοντα, ἐμ- fanatis: aramqve aliam ædificavit, & religioni-
βάλλει διὰ τῆς ἰουδαίας εἰς τοὺς ὀρεινούς. βηθσοῦρον μὲν bus dedit initium. Sacro autem ritu vix civitati *Ant. lib. 1.*
οὖν πολίχνιον αἱρεῖ, κῶμη δέ τις τόπον ὃς καλεῖται βεθζαχα- reddito, moritur Antiochus: Regni autem ejus, *cap. 14-15.*
ρίας, στενῆς ὄσης τῆς παρόδου ἰούσης ὑπολειπομένης τῆς & in Judæos odii filius Antiochus hæres existit.
δυνάμεως. περὶ δὲ σωσάψας τὰς φάλαγγας, ἐλεάζα- quare coactis peditum millibus quinquaginta, e-
ρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, προϊδὼν τὸν ὑψηλότατον τῶν ἐλε- quitum autem prope quinis millibus, octoginta
φάντων, πύργῳ τε μεγάλῳ, καὶ προηγούσης προτει- vero elephantis, montana Judææ per partes ag-
χίσμασι κεκοσμημένῳ, ὑπολαβὼν ἐπ' αὐτὸν τὸν ἀντιο- F greditur. & Bethsuram quidem oppidum capit.
χον εἶναι, τῶν τε ἰδίων ἐκπρέπει πολὺ, καὶ διακόψας τὸ in loco vero cui Bethzachariæ nomen est, qua
στίφος τῶν πολεμίων, διὰ τῶν ἐλεφάντων διέδυσεν. ἐφι- transitus erat angustior, Judas cum suis copiis
κέσθαι μὲν οὖν δοκοῦντος εἶναι βασιλέως, οὐχ οἷός occurrit. & prius qvam congrederentur agmina,
τε ἦν διὰ τὸ ὕψος. ὁ δὲ τὸ θηρίον ὑπὸ τὸν μηρὸν Eleazarus frater ejus, prospecto præter alios ex-
τὸν ἕτερον πλήξας, διαπατήσαντι ἑαυτὸν, καὶ συντρι- celso elephante, turriqve maxima & munimentis
βεὶς ἐτελεύτησε, μηδὲν πλέον δράσας τοῦ μεγάλοις διακινδυ- aureis ornato, illic Antiochum [illegible]atus a suis
νεῦσαι, θέμενος εὐκλείας ἐν δόξῃ τὸ ζῆν. ὁ μὲν οὖν procul excurrit, ruptaq; hostili acie ad elephan-
τὸν ἕτερον κυβερνῶν τὸν ἐλέφαντα, ἰδιώτης ἦν, tum usque pervenit. sed illum quidem quem re-
καὶν εἰ σωτὴρ ἦν τὸν ἀντίοχον, ὃν ἔδει πλέον ἰσχύσαι G gem esse opinabatur, contingere, quod multum
ἂν ὁ πλησίος, δοκεῖν ἐπ' ἐλπίδι μένει λαμπρᾷ supereminere, minime potuit, beluam vero in
καταρρώματος, ἐλέσθαι τὸν θάνατον. γίνεται δὲ alvo percussam super se dejecit, & obtritus inter-
καὶ κληδὼν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ὅλης εὐδαιμονίας. καρτε- iit: nulla alia re gesta nisi quod magnum opus
ρῶς μὲν γὰρ ἰουδαῖοι καὶ μέχρι πολλοῦ διηγωνίσαντο, aggressus. vitam gloriæ posthabuit. qui tamen
regebat elephantum privatus erat. & si casu in
eo fuisset Antiochus, nihil plus Eleazaro præsti-
tisset audacia, quam ut sola spe præclari facinoris mortem videretur optasse. hoc autem
fratri ejus totius prælii præsagium fuit. nam fortiter quidem Judæi diuque decertarunt:

sed a regiis secunda fortuna usis, numeroqve præstantibus superati sunt: multisqve interfectis Judas cum cæteris in Gophniticam toparchiam refugit. Antiochus autem ad Hierosolymam profectus, ibiqve dies paucos commoratus, penuria utensilium abstitit: relicto quidem ibi præsidio, quantum satis esse arbitrabatur: cætera vero multitudine ad hyemandum deducta in Syriam. discessu autem regis Judas non quiescebat, sed accessione multorum suæ gentis animatus, aggregatis etiam quos ex prælio receperat, apud vicum Adasa cum Antiochi ducibus congreditur: factisqve fortibus in prælio cognitus, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater ejus Joannes occiditur, insidiis eorum captus, qui cum Antiocho sentiebant.

Ant. lib. 12. cap. 18.

πλήθει ἢ συνερέχοντες οἱ βασιλικοὶ, καὶ δεξιᾶ χρησάμενοι τύχῃ, κρείττους. καὶ πολλῶν ἀναιρεθέντων τὸς λοιπὸς ἔχων Ἰούδας, εἰς τὴν Γοφνηλικὴν ἐπαρχίαν φεύγει. Ἀντίοχος δὲ παρελθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ καθίσας ὀλίγας ἡμέρας ἐν αὐτῇ, καὶ στανὶν τῶν ἀπαιτούντων, καταλιπὼν μὲν φρουρὰν, ὅσην ἀπέχρησεν ὑπολαμβάνειν, τὴν δὲ λοιπὴν δύναμιν ἀπαγαγὼν χειμερίσουσαν εἰς τὴν συρίαν. πρὸς δὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ βασιλέως, Ἰούδας οὐκ ἠρέμει. προσγινομένων δ' ἐκ τῶν ἐθνῶν πολλῶν, καὶ τοὺς ἀφ' ὧν ἦν πεπτωκότας ἐν μάχῃ ἀνακτησάμενος, καὶ κώμην ἀκέδασιν συμβάλλει τοῖς ἀντιόχου στρατηγοῖς, καὶ φανεὶς ἄριστος καὶ τὴν μάχην, πολλούς τε τῶν πολεμίων ἀποκτείνας, ἀναιρεῖ. καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τῶν ἀντιόχου φρονούντων.

CAP. II.

De successionib. principum a Jonatha usq; ad Aristobulum.

Ant. lib. 13. cap. 1.

CUm autem successisset ei frater Jonathas, & in aliis quæ ad indigenas pertinerent, cautius se ageret, suamque potentiam Romanorum amicitia corroboraret, Antiochi quidem filio reconciliatur. non tamen horum ei quicquam profuit ad depellendum periculum. Namque Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filii tutor, sed insidiis eum captans, & præter hoc amicis nudare cupiens, Jonathan cum ad Antiochum paucis comitatus Ptolemaida venisset, dolo comprehendit. eoqve vincto contra Judæam movit exercitum. unde repulsus a Simone Jonathæ fratre, quodque ab eo superatus esset, iratus eundem Jonathan interfecit. Simon autem fortiter regendis rebus intentus, Zara quidem & Joppen, & Jamniam capit. Evertit autem & Accaron subactis præsidiis: adversusqve Tryphonem Antiocho auxilium præbuit, qui Doram ante expeditionem quam in Medos fecit obsidebat. Sed regis aviditatem satiare non potuit, quamvis neci Tryphonis suam quoq; operam adhibuisset. Non multo enim post Antiochus Cendebeum ex ducibus suis ad vastandam Judæam opprimendumqve servitio Simonem cum exercitu misit. Ille autem, quanquam senior erat, bellum tamen juveniliter administrabat: & filios quidem suos cum validissimis præmisit, parte vero multitudinis comitatus alio latere aggreditur: multisqve [illegible] multa loca insidiis etiam in montana dispo[illegible], in omnibus superat, clarissimaqve potitus victoria, pontifex declaratur: & ducentos septuaginta post annos Judæos liberat a dominatione Macedonum. Sed & ipse periit in convivio, captus insidiis Ptolemæi generi sui: qui ejus conjuge, duobusqve filiis in custodiam conclusis, certos misit, ut Joannem tertium, cui etiam Hyrcanus nomen fuit, interficerent. Cognito autem impetu, qui parabatur, adolescens ad civitatem properabat, multo populo fretus, & propter memoriam paternæ virtutis, & quod iniquitas Ptolemæi cunctis esset invisa. voluit autem Ptolemæus etiam alia porta ingredi civitatem, sed a populo rejectus est, qui maturius Hyrcanum susceperat.

Ant. lib. 13. cap. 9.

Ant. lib. 13. cap. 14.

Κεφ. β'.

Ἰαδεξάμενος δὲ τὴν τὸν ἀδελφὸς Ἰωνάθης, πολλὰ μὲν ἄλλα πρὸς τὰς ὑπηκόους, καὶ ἀπὸ Φυλακῆς ἠγωνίσατο, καὶ τῇ πρὸς Ῥωμαίους φιλίᾳ τὴν ἀρχὴν ἐπεκράτυνε. πρὸς τε τὸν ἀντίοχον παῖδα ἀλλαγὰς ἐποιήσατο. ὁ μὲν οὖν τούτων ἥκιστα αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν. τρύφων γὰρ ὁ τύραννος ὑπάρχων μὲν ὢν ὁ ἀντίοχος παιδὸς, ἐπιβουλεύων δ' αὐτῷ καὶ πρόσθεν δοκῶν ἀναιρεῖν τὸς φίλους αὐτοῦ παρώμνυτο. ἤκοντα τὸν Ἰωνάθην σὺν ὀλίγοις εἰς πτολεμαΐδα πρὸς ἀντίοχον, δόλῳ συλλαμβάνει, καὶ δήσας, ἐπὶ Ἰουδαίαν στρατεύει. ἐπ' ἀπελαθεὶς ὑπὸ Σίμωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰωνάθου, καὶ πρὸς τὴν ἦτταν ὠργισμένος, κτείνει τὸν Ἰωνάθην. Σίμων δ' ἡνιόχου ἀφηγεμένου τὰ πραγμάτων, αἱρεῖ μὲν Ζάρα τε καὶ Ἰόππην, καὶ Ἰάμνειαν τὰ πρόσοικα, καθέλκυσας δὲ καὶ τὴν ἄκραν τὰ Ῥωμαίων κρατήσας. αὐθις δὲ γίνεται καὶ ἀντίοχῳ σύμμαχος καὶ τρύφωνος, ὃν ἐν δώροις πρὸ τὰ ἐπὶ μήδους στρατιὰς, ἐπολιόρκει. ἀλλ' οὐκ ἐδυσώπησε τὴν δ' βασιλέως ἀπολουσίαν σπουδὴν τρύφωνα. μετ' ὀλίγον δὲ ἀντίοχος κενδεβαῖον τὰ αὐτοῦ στρατηγὸν μὴ δυνάμενος δηϊώσασθαι τὴν Ἰουδαίαν ἀνέπεμψε, καὶ καταδυναστεύσοντα σίμωνα. ὁ δὲ καὶ τοῦ γήρως ὢν, νεανικώτερον ἀφήνησε δὲ πολέμῳ, τοὺς μὲν υἱεῖς ἐπ' αὐτὸν μὲν τὰ ἐρρωμένεστάτων προεκπέμπει, αὐτὸς δὲ μοῖραν τὰ δυνάμεως ἀναλαβὼν, ἐπῆει κατ' ἄλλο μέρος. πολλὰς δὲ μάχας καὶ τοῖς ἔρεσι προσλοχίσας, πάσας κρατεῖ ταῖς ἐπιβουλαῖς. καὶ νικήσας λαμπρῶς, δορὶ χειρὸς ἀποθάνοντα, καὶ τὰ μακεδόνων ἐπικρατείας, μὴ ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, Ἰουδαίους ἀπαλλάττει. θνήσκει δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιβουλευθεὶς ἐν συμποσίῳ ὑπὸ πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ, ὃς αὐτοῦ τοῦ τε γυναῖκα, καὶ τοὺς δύο παῖδας ἐγκαθείρξας, ἐπὶ τὸ τέταρτον ἰωάννην, ὃς καὶ ὑρκανὸς καλεῖτο, τοὺς ἀναιρήσοντας ἔπεμψε. προγὰς δὲ τοῦ ἔφοδον ὁ νεανίσκος ὡπλισμένος εἰς τὴν πόλιν ἠπείγετο, πλεῖον τοῦ λαοῦ πεποιθὼς, κατά τε μνήμην τῶν πατρῴων κατορθωμάτων, καὶ μῖσος τῆς πτολεμαίου παρανομίας. ὥρμησε δὲ καὶ πτολεμαῖος εἰσελθεῖν καθ' ἑτέραν πύλην, ἐξεκρούσθη γε μὲν τοῦ δήμου ταχέως δεδεγμένου ἤδη τὸν ὑρκανόν. καὶ ὁ

καὶ ὁ μὲν, ὡς ἔδοξεν, ἀνεχώρησεν, ὅτι τὸ ὑπὲρ Ἱερειχοῦντος ἐρύματος, ὃ Δαγὼν καλεῖται. κομισάμενος δὲ τὴν πατρῴαν τοῦ ἱερωσύνην Ὑρκανὸς, καὶ θύσας τῷ θεῷ, μὴ πάνυ ἔδοξε πολεμήσειν εὐθέως Πτολεμαίῳ, ἀλλὰ προθυμηθῆναι τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸν τοῦ ἀμυνεῖσθαι χάριν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἐπειδὴ προσέβαλε τῷ χωρίῳ, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐκράτησε, τοῦ δὲ Ὑρκανοῦ ἦττον ἐπεκράτει. ἐκεῖνος γὰρ τὴν μὲν μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἀναγαγὼν ἔδειρε καὶ ἐκάκιζε, καὶ ἀπὸ τῶν πύργων ἔρριπτεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, εἰ μὴ πρότερον ἀπαναχωροῖεν. πρὸς δὲ τὸν Ὑρκανὸν ὀργῆς μὲν ἐπὶ τοῖς ἐξημαρτημένοις ἔσχεν, ἐπὶ δὲ τῇ συγγενείᾳ καὶ μὴ θέλων ἀπαναστῆναι διατελῶν. πρὸς δὲ τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ὀργῆς μὲν οὐκ ἔσχεν, ἔδει δὲ ὅτε πρὸς τοὺς οἰκείους, ὅτε πρὸς τὸν ἀπολλύμενον αὐτῇ γενάτων ἐνδιδόναι, χάριν ὠφείλε, καὶ κατελωποβόλει τὸ παῖδα, μὴ πρὸς τοῦ αὐτῆς ὕβρεσι πληγαθέντα, φύσει δὲ δυστυχῆ, εἰς αὐτὴν γε κρείττονα τὸν ἐκ πολέμου γενάτων ἀφανισθῆναι, δι' ὃν τὰς δίκας ἐφ' οἷς εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν παρεύρισκεν. ὁ δὲ Ἰωάννης, ὁπότε μὲν ἐνθυμηθείη τὸ ὠφέλημα τῆς μητρὸς, καὶ κατακάμψειε τὰς ἱκεσίας, ὥρμητο πρὸς βάλλειν. ἐπιδοὺς δὲ τυπτομένῃ τε καὶ ἀπαρατιθεμένῃ, ἐθηλύνετο, καὶ δι' ἃ πάθοι ὅλον τὸν τρισμένης δὲ ἅμα πάντα τῆς πλειορκίας, ἐπέσχε τὸ δρᾶν ἔτος, ὃ καὶ ἐπαιτίαν δρᾶν εἶχε. ὡς δὲ Ἰουδαίοις ὁμοίως τὸ ἑβδομάσιν ἡμέραις. καὶ τότε πολεμῶν ἀνεθεὶς τῆς πλειορκίας ἀναιρεῖ τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωάννου σὺν τῇ μητρὶ, καὶ φεύγει πρὸς Ζήνωνα τὸν ἐπικληθέντα τὸν κατυλᾶν, Φιλαδελφείας δ' ἐν τύραννον. ἀντίοχος δὲ κατ' ὀργὴν ὧν ὑπὸ σίμωνος ἐπεμβὰς, στρατεύσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἐπολιόρκει τὸν Ὑρκανὸν πρόσκαθεζόμενος τοῖς Ἱεροσολύμοις. ἐν δὲ Δαυίδου τάφον ἀνοίξας, ὃς δὴ πλουσιώτατος βασιλέων ἐγένετο, καὶ ἀνελόμενος ὑπὲρ τρισχίλια τάλαντα χρημάτων, τόν τε ἀντίοχον ἀπανίστησι τῆς πλειορκίας πείσας τριακοσίοις τάλαντοις, καὶ δὴ καὶ ξενοτροφεῖν πρῶτος Ἰουδαίων ἐκ τῆς πατρίου ἤρξατο. οὐδὲν γὰρ μέλει ὡς ἀντίοχος ὅτι μηδὲν στρατεύσας, κληρον ἀμείνων αὐτοῦ παρέσχεν, εὐθέως ὥρμησεν ὅτι τὰς ἐν συρίᾳ πόλεις κενὰς, ὅπερ ἦν, ὑπολαμβάνων εὑρήσειν τὰ μαχιμωτέρων. μεδάβων μὲν ἦν καὶ σαμάραν ἅμα τοῖς πλησίον, ἔτι δὲ σίκιμα καὶ γαριζίν, αὐτὸς αἱρεῖ, πρὸς αἷς τὸ χωθαῖον ἔθνος οἰκεῖν ἐπέτρεψε τὸ ἱερὸν ἐν ἱεροσολύμοις ἱερῷ. αἱρεῖ δὲ καὶ τὰ Ἰουδαίας ἄλλας τε κώμας ὀλίγας, καὶ δωρεὰν καὶ μισθοῦται. πρὸς ἐλθὼν δὲ μέχρι σαμαρείας, ἔνθα νῦν ἐστι σεβαστὴ πόλις ὑφ' ἡρώδου κτισθεῖσα καὶ βασιλέως, καὶ πάντα γεν αὐτοῦ ὁπότε χίους, τὰς ὑπὲρ ἐπέσησε τῇ πλειορκίᾳ, ἀπολέσθαι ἐκέλευσεν ἀντίγονον. ὧν ὁδὸν ἀνιέντων, λιμῷ μὲν εἰς τοσοῦτον προῆλθον οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ὡς ἅψασθαι καὶ τῶν ἀνθρώπων. ἐπεκαλοῦντο δὲ βοηθὸν, ἀντίοχον τὸν ἐπικληθέντα ἀσεβέστατον. κἀκεῖνος ἐτοίμως ἐπανήκουσε, ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀπολέσθαι ἤδη. καὶ ὁ μὲν, μέχρι σκυθοπόλεως διωχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, ἐκφεύγει. οἱ δὲ, ὅτι τῆς σαμαρείας ὑποστρέψαντες, τό, τε πλῆθος πάλιν εἰς τὸ τεῖχος συνέκλεισαν, καὶ τὴν πόλιν ἑλόντες, αὐτήν τε κατασκάπτουσι, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξανδραποδίζονται, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἀριστόβουλον καὶ ἀντίγονον ἐπὶ φυλακὴν τῆς πολιορκίας καθίστησι. τῶν δὲ μηδὲν ἐνδιδόντων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἀπορίας ἐλθόντων, ὡς καὶ τῶν ἐνοικούντων ἐσθίειν ἀναγκασθῆναι, τὸν Σπόνδιον ἐπικαλοῦνται ἀντίοχον, ὃς ἦν ἐπιτήδειος αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐν ἐλάττονι ἢ κατὰ λόγον χρόνῳ ἐκράτησε τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξανδραποδίζεται. ἐπὶ δὲ τοῖς ἀριστόβουλον καὶ ἀντίγονον ἐπὶ φυλακὴν τῆς πολιορκίας καθίστησι. τῶν δὲ μηδὲν ἐνδιδόντων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἀπορίας ἐλθόντων, ὡς καὶ τῶν ἐνοικούντων ἐσθίειν ἀναγκασθῆναι, τὸν Σπόνδιον ἐπικαλοῦνται ἀντίοχον, ὃς ἦν ἐπιτήδειος αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐν ἐλάττονι ἢ κατὰ λόγον χρόνῳ ἐκράτησε τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξανδραποδίζεται. ἐπὶ δὲ τοῖς

A & is quidem ſtatim receſſit in quoddam ultra Hierichunta caſtellum, quod Dagon vocatur. Hyrcanus autem paternum honorem pontificis aſſecutus, poſtquam Deo ſacrificia reddidit, velociter Ptolemæum petit & matri ſimul & fratribus adjumento futurus: caſtellumqve aggreſſus, aliis quidem rebus ſuperior erat, juſto autem dolori cedebat. Ptolemæus enim quoties premeretur, matrem ejus fratresqve in murum productos, palam ut poſſent conſpici, verberabat, eosdemqve præcipitandos, niſi quam primum recederet, minabatur. Unde Hyrcanum quidem plus timor ac miſericordia, quam iracundia commovebat. Mater vero ejus nihil plagis, aut intentata nece perterrita, manus protendens, filium precabatur, ne vel ſuis fractus injuriis, parceret impio: ſiquidem ipſa ſibi mortem a Ptolemæo propoſitam immortalitate duceret meliorem, dummodo ille pœnas eorum, quæ in domum ſuam contra fas admiſiſſet, expenderet. Joannes autem nunc obſtinationem matris cogitans, ac preces ejus audiens, ad irruendum impellebatur: modo verberari eam lacerarique conſpiciens, effœminabatur: totusqve plenus doloris erat. Ob hæc autem diu tracta obſidione, feriatus annus advenit: quem ſeptimo quoque circuitu redeuntem, apud Judæos ceſſare moris eſt, exemplo ſeptimorum dierum. Et in hoc Ptolemæus obſidionis requiem nactus, fratribus Joannis una cum matre occiſis; ad Zenonem confugit, qui Cotylas cognominatus eſt, Philadelphiæ tyrannum. Antiochus autem ob ea, quæ per Simonem paſſus fuerat, iratus in Judæam ducit exercitum: ibiqve aſſidens Hieroſolymis, Hyrcanum obſidebat. Ille autem patefacto ſepulchro David, qui regum ditiſſimus fuerat, ablatisqve inde pecuniæ plus quam tribus millibus talentorum, & Antiocho perſvaſit, datis ei trecentis talentis ab obſidione diſcedere, primusqve Judæorum privatis opibus alere peregrina cœpit auxilia. Rurſusqve tamen quando Antiochus contra Medos bello ſuſcepto tempus ei vindictæ præbuit, confeſtim adverſus civitates Syriæ perrexit, vacuas propugnatoribus eſſe ratus: quod & verum fuit. Medabam quidem & Samæam cum proximis, necnon & Sichimam, & Garizim ipſe cepit, & ſuper his Cluthæorum gentem, adjacentia fano loca incolentium, ad exemplum ejus, quod eſt Hieroſolymis, ædificato. Cepit autem & Idumææ non paucas alias civitates, & præterea Doreon, & Mariſa. In Samariam verò usqve progreſſus, ubi nunc eſt Sebaſte civitas ab Herode rege condita, ex omni eam parte concludit: filiosqve ſuos Ariſtobulum & Antigonum obſidioni præfecit. Quibus nihil remittentibus, ad hoc famis penuria, qui erant intra civitatem venerunt, ut etiam inſvetam carnem cogerentur attingere. Igitur Antiochum adjutorem ſibi advocant, Spondium cognominatum. qui cum prompta eis voluntate paruiſſet, ab Ariſtobulo & Antigono ſuperatur. & ille quidem ad Scythopolim usqve perſeqventibus eum, memoratis fratribus effugit: hi vero in Samariam reverſi, & multitudinem iterum intra murum concludunt, & expugnata civitate ipſam diruunt: & habitatores ejus

Antiq. lib. 13. cap. 15.

Antiq. lib. 13. cap. 16. 17.

captos abducunt. Prospere autem gestis ita cedentibus, alacritatem refrigescere non sinebant: sed cum exercitu Scythopolim usq; progressi, & ipsam pervaserunt, & agros intra Carmelum omnes, inter se partiti sunt.

πολίσαντ. προχωρούντων δ' τ καταρθωμάτων, τλὸ ὁρμλὸ ἀκατάψυξαν, ἀλλὰ προελθόντες ἅμα τῇ δυνάμει μέχρι τῆς σκυθοπόλεως, παύτλω τὸ καπήλαμον, καὶ τλὸ ἐντὸς καρμήλε ὄρους χώρων ἅπασαν κατενείμαντ.

CAP. III.

Κεφ. γ'.

De Aristobulo, Antigono, Juda, Esæo, Alexandro, Theodoro, & Demetrio.

SEcundarum autem rerum Joannis & filiorum ejus invidia seditionem gentilium concitavit, multiq; adversus eos collecti non quiescebant, donec aperto bello devicti sunt. reliqvum vero tempus Joannes cum fortunatissime viveret, & optime rebus per annos triginta & tres administratis, & quinque filiis relictis moritur: vir plane beatissimus, & qui nullam dedisset occasionem, cur ejus causa de fortuna quispiam quereretur. Deniq; tria vel maxime præcipua solus habebat. nam & gentis princeps, & pontifex erat, & præterea propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, ut futurorum nihil penitus ignoraret. quinetiam de duobus majoribus filiis suis, quod rerum domini permansuri non essent, prævidit atque prædixit. quorum vitæ quis fuerit exitus, narrare non indignum videtur, quantumque a paterna felicitate diverterint. Patre namque mortuo major Aristobulus translato in regnum principatu, diadema sibi primus imposuit: quadringentis & octoginta uno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram devenit, servitiò quod apud Babylonios sustinuit liberatus. Fratrem vero a se secundum Antigonum (namque illum diligere videbatur) in honore pari producebat: alios autem vinctos custodiæ tradidit. Matremque itidem colligavit, ausam aliquid de potestate contendere. namq; hanc rerum dominam Joannes reliquerat. Eoq; crudelitatis processit, ut vinctam fame necaret. Horum autem facinorum pœnas Antigoni fratris morte persolvit, quem plurimum amabat, quemque regni participem habebat. nam & hunc interemit, adductus criminationibus per malevolos regni compositis. Itaque primo quidem Aristobulus dictis fidem non habebat, qui & fratrem magnipenderet, & pleraque livore fingi arbitraretur. Sed cum Antigonus ex militia clarus rediisset, festis diebus, quos tabernaculis positis Deo celebrare mos patrius exigebat, evenit eodem tempore, ut adversa valetudo Aristobulum corriperet. Antigonus vero circa festorum solennium finem armatis comitatus templum ad orandum quam maxime petivit, plusq; in honorem fratris ascendit ornatus. Tumqve delatores nequissimi regem adeuntes, & armorum pompam, & Antigoni arrogantiam privata fortuna majorem esse criminabantur: quodq; maxima caterva stipatus, ut illum interficeret eo venisset: nec enim perpeti honorem solum ex regno habere, cui regnum ipsum liceat obtinere. His paulatim, quamvis invitus, tamen credidit Aristobulus, ac ne vel suspicari quicquam videretur, prospiciens, & ut incerta præcaveret, suos quidem satellites in quendam subterraneum & tenebrosum locum transire jubet. Ipse autem jacebat in castello, Bari ante-

Πρὸς δ' τὰς εὐπραγίας αὐτῦ τε ἰωάννυ, καὶ τ ἀδελφῶν, φθόνος ἐγείρει στάσιν τ ὑπηκόων, καὶ πολλοὶ κατ' αὐτῶν συνελθόντες, οὐκ ἠρέμουν, μέχρι καὶ πρὸς φανερὸν πόλεμον ἐκκριθέντες, ἡττῶντ. τὸ λοιπὸν δ' ὑπῆρξεν ἐν εὐδαιμονίᾳ ἰωάννης, καὶ κ τλὸ ἀρχλὸ κάλλιστα διοικήσας, ἐτεσιν ὅλοις καὶ τρισὶν ἄκοντα ἔτεσιν, ὑπὸ πέντε υἱέσι τελευτᾷ, μακαριστατος ὄντως καὶ κ μηδὲν ἐάσας ἐφ' ἑαυτῷ μεμφθλῆναι τλὸ τύχλε. τρία γοῦν τὰ κράτιστα μόνος ἔσχε, τλό τε ἀρχλὸ ἔθνους, καὶ ἀρχιερωσύλλε, καὶ προφητείαν. ὡμίλει γὰρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον, ὡς μηδὲν τ μελλόντων ἀγνοῶν. ὅς γε καὶ περὶ δύο τῶν πρεσβυτάτων υἱῶν, ὅτι μὴ διαμένσι κύριοι τ πραγμάτων, προεῖδέ τε καὶ προεφήτευσεν, ὧν τλὸ καταστροφλὸ ἄξιον ἀφηγήσασθαι, παρόσον τ πατρῴας εὐδαιμονίας ἀπέκλιναν. μ' γὰρ τλὸ δ' πατρὸς τελευτλό, ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν ἀριστόβουλος, τλὸ ἀρχλὸ εἰς βασιλείαν μεταθεὶς, πρῶτος μὲν διάδημα πρῶτος, μ' τετρακοσιοστῷ καὶ ἑβδομηκοστῷ πρώτων ἔτος, πρὸς δ' μησὶ τρισὶ, ἐξ ὧν κατῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τλὸ χώραν, ἀπαλλαγεὶς τ ἐν βαβυλῶνι δουλείας. τ δ' ἀδελφῶν, τὸν μὲν μετ' αὐτὸν ἀντίγονον, ἐδόκει γὰρ ἀγαπᾶν, ἦλθ ἰσοτίμως, τὰς δ' ἄλλας εἱργνυσι δήσας, δεσμεῖ δ' καὶ τλὸ μητέρα διενεχθεῖσαν περὶ τ ἐξουσίας. παύτλω γὰρ δὴ κυρίαν τ ὅλων ὁ ἰωάννης ἀπολελοίπει. καὶ μέχρι τοσούτης ὠμότητος προῆλθεν, ὥς τε καὶ λιμῷ διαφθεῖραι δεδεμένλν. περιέρχεται δ' αὐτὸν ἡ πίστις εἰς τὸν ἀδελφὸν ἀντίγονον, ὃν ἠγάπα τε, καὶ τ βασιλείας κοινωνὸν εἶχε. κτείνει γὰρ δ' ἔτων ἓξ διαβολῶν, ἃς οἱ πονηροὶ τ κ' τὸ βασίλειον ἐπεσκεύασαντ. τὰ μὲν δὴ πρῶτα δικαίᾳ τοῖς λεγομένοις ὁ ἀριστόβουλος, ἅτε δὴ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀγαπῶν, δ' διδοὺς φθόνῳ τὰ πολλὰ τ λογοποιμένων. ὡς δ' ὁ ἀντίγονος λαμπρὸς ἀπὸ τ στρατείας ἦλθεν εἰς τλὸ ἑορτλὸ, ἐν ᾗ σκηνοπηγίας πάτριον τῷ θεῷ, σωθῆ μὲν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, νόσῳ χρησθεὶς τ ἀριστόβουλος. τ δ' ἀντίγονον ὑπὸ τέλει τ ἑορτῆς ἀναβαίνοντα μ' τ πρὸς αὐτὸν ὁπλιτῶν, ὡς ἐπὶ τῷ πλείονα κεκοσμημένον προπομπὴν τὸ πλῆθος ὑπὲρ πάλεμον. καὶ τούτῳ προσιόντες οἱ πονηροὶ τῷ βασιλεῖ τλό τε πομπλὸ τ ὁπλιτῶν ἐδήλουν, κ τὸ φρόνημα δ' ἀντιγόνου, μεῖζον ἢ κατ' ἰδιώτλν, ὅτι τε παρεὶς μεθ' μεγίστ σωμάτων ἀναιρήσων αὐτόν. οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι τ πρώτλν μόνον ἐκ βασιλείας ἔχειν, παρὸν αὐτλὸ κατασχεῖν. τούτοις κατὰ μικρὸν ἄκων ὑπήξατο ἀριστόβουλος, καὶ προφάσει μὲν ὑποπτεύων φανερὸς ἠνέσθαι, καὶ προσφαλίζεσθαι πρὸς τὸ ἄδηλον, καθίστη μὲν τοὺς σωματοφύλακας ἔν τινι τ ὑπωρείων ἀλαμπεῖ. κατέκειτο δ' ἐν τῇ βάρει πρότερον καλουμένῃ, αὐτὸς

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Α'.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO,

Liber Primus.

Interprete Rufino Aquilejensi, ad Græcum collati & emendati per Sigismundum Gelenium.

Πειδὴ τὰ ἰουδαίων πρὸς ῥωμαίους πόλεμον συμπάντων μέγιστον, ἃ μόνον τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ δοκεῖ μοι καὶ τῶν ἐπὶ πολὺ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀκοῇ παραδεδομένων, ἢ πόλεων πρὸς πόλεις, ἢ ἐθνῶν ἔθνεσι συμβαλόντων, οἱ μὲν ἀκριβῶς οὐδὲν ἐπιτυχόντες τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἀκοῇ συλλέγοντες, ἐν μυθικαῖς ἀναγράφουσιν. οἱ δὲ παραγενόμενοι, ἢ κολακείᾳ τῇ πρὸς ῥωμαίους, ἢ μίσει τοῦ πρὸς ἰουδαίους κατὰ ψυχὴν ἔχοντος τὰ πράγματα, ἀπειθοῦσι τοῖς ἔργοις μᾶλλον καὶ ἱστορίαν, ὅπερ ἐστὶν ἐγκώμιον τὴν συγγραφὴν ἀκριβεῖς τὴν ἰσχυρὰς ἀφανῆ, πρὸς ἡδονὴν εἰσὶ τοῖς κρατοῦσι τῶν ἡγεμονίαν, ἐλλαδίγλωσσοι μὲν βαρβάροις τὴν πατρίωσιν αἰσχύνουσι, ἀνέπαφα πρὸς ἀφηγήσασθαι, ἰώσηπος ματθίου παῖς, ἑβραῖος, ἱεροσολυμίτης, ἱερεὺς, αὐτός τε ῥωμαίοις πολεμήσας τὰ πρῶτα, καὶ τοῖς ὕστερον ὑπ' ἀνάγκης ἐξ ἀνάγκης. ἡμῶν δὲ ἐφίεμαι μεγίστη δὲ καὶ κινήματος, ἐν ῥωμαίοις μὲν ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, ἰουδαίων τε τὸ νεωτερίζον τότε, παραστῆσαι μετανοίᾳ τοῖς κρείττοσι, ἀκμάζον καὶ τὰ χεῖρα καὶ χρήμασιν, ὡς δι' ὑποψίαν ἔλλειψιν ἰουδαίων, τοῖς μὲν, ἐν ἐλπίδι κτήσεως δ' ἐν ἀφαιρέσεως δέει γένεσθαι τὰ πρὸς τὸ ἀναπόδεκτον. ἐπειδὴ ἰουδαῖοι μὲν ἅπαν τὸ ὑπὲρ εὐφράτου ὁμόφυλον ἡμῖν συνεπαναστήσεσθαι φρονήματι, ῥωμαίων τε γείτονες γαλάται παρεκίνουν, καὶ τὸ κελτικὸν σῶμα, μεσαὶ ἦλθον πάντα ἰουδαίων μὲν νεωτερισταί, καὶ πολλὰς ἀσπίδας ὁ καιρὸς ἀνέπλησε, τὰ σφαλτικὰ ἦρε πολλῆς, ἐλπίδι λημμάτων. ἄτοπον δὲν ἡγησάμενος παρασιωπᾶν ἅπερ τηλικούτοις πράγμασι τὰ ἀληθῆ παρθυαίους μὲν, καὶ βαβυλωνίους, ἀράβων τε τοὺς πορρωτάτω, καὶ τὸ ὑπὲρ εὐφράτου ὁμόφυλον ἡμῶν, ἀδιαβήτους ἀπὸ τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς, ὅσον ἐφικτὸν, καὶ ὅσων ἐχώρησε παθῶν ὁ πόλεμος, ἕως κατέστρεψεν, ἀγνοεῖν ἢ ἕλληνας ταῦτα καὶ τοὺς μὴ ἐπιστασθαι μόνον, ἐντυγχάνειν κολακείας, ἢ παλάσμασι. καί τινα ἰδίᾳ αὐτὸς ἐπιγράφειν πολεμῶσιν ἐν αἷς πρὸς

A

PROLOGUS.

Voniam bellum, qvod cum populo Romano gesſere Judæi, omnium maximum, qvæ noſtra ætas vidit, qvæqve auditu percepimus, civitates cum civitatibus gentesve commiſiſſe cum gentibus: qvidam, non qvod rebus interfuerint, ſed vana & incongrua narrantium ſermones auribus colligentes, oratorum more perſcribunt: qvi vero præſto fuerunt, aut Romanorum obſeqvio, aut odio Judæorum contra fidem rerum falſa confirmant: ſcriptis autem eorum partim accuſatio, partim laudatio continetur: nusqvam vero exacta fides reperitur hiſtoriæ: idcirco ſtatui, qvæ retro barbaris antea miſi, patria lingva digeſta, Græce nunc his, qvi Romano Imperio reguntur, exponere, ego Joſephus Matathiæ filius Hebræus genere, ſacerdos ex Hieroſolymis: qvi & initio cum Romanis confiixi, poſteaq; geſtis, qvia neceſſitas exegit, interfui. Nam cum hoc, ut dixi, bellum graviſſimum exortum eſt, Romanorum qvidem populum domeſticus motus habebat: Judæorum autem, qvi ætate validi, & ingenio turbulenti erant, manu ſimul ac pecunia vigentes adeo temporibus inſolenter abuſi ſunt, ut pro tumultus magnitudine, hos poſſidendarum ſpes, illos amittendarum partium Orientis metus invaderet. Qvoniam Judæi qvidem cunctos etiam, qvi trans Euphratem eſſent, gentiles ſuos, ſecum rebellaturos eſſe crediderant. Romanos autem & finitimi Galli irritabant: nec Germani qvieſcebant: diſſenſionumqve plena erant omnia poſt Neronem: & multi qvidem temporum occaſione Imperium affectabant: lucri autem cupidine exercitus rerum novandarum cupidi erant. Itaq; im eſſe duxi, errantem in tantis rebus diſſimulari veritatem: & Parthos quidem, ac Babylonios, iq; remotiſſimos & ultra Euphratem gentis noſtræ incolas, itemq; Adiabenos, mea diligentia veoſcere, unde cœpiſſet bellum, quantisq; cladibus conſtitiſſet, qvove modo deſiiſſet: Græcos Romanorum aliqui, qui militiam ſecuti non eſſent, figmentis ſive adulationibus captos, iſta

Atqvi hiſtorias audent eas inſcribere, qui præter hoc (ut mihi quidem videtur) qvod

nihil ſani referunt, etiam de propoſito decidunt. Nam dum Romanos volunt magnos oſtendere, Judæorum res extenuant, & in humilitatem dejiciunt. Non autem intelligo, qvonam pacto magni eſſe videantur, qvi parva ſuperaverint. Et neqve longi temporis eos pudet, qvo bellum tractum eſt: neqve multitudinis Romanorum, qvam in ea militia labor exercuit: neqve ducum magnitudinis: qvorum profecto gloria minuitur, ſi cum multum pro Hieroſolymis deſudaverint, rebus per eos proſpere geſtis aliqvid derogetur. Nec tamen ego contentione Romanas res extollentium, gentiles meos amplificare decrevi: ſed facta qvidem utrorumqve ſine ullo mendacio proſeqvar: dicta vero de factis reponam, dolori atqve affectioni meæ in defiendis patriæ cladibus indulgens. Nam qvod domeſticis diſſenſionibus eſt everſa, & in templum ſacroſanctum invitas Romanorum manus atqve ignem Judæorum tyranni traxere, teſtis eſt, qvi eam vaſtavit, ipſe Cæſar Titus: per omne bellum miſeratus qvidem populum, quod a ſeditioſis cuſtodiretur: ſæpe autem conſulto differri paſſus civitatis excidium, protracto obſidionis ſpatio, dummodo belli pœniteret autores. Quod ſi quis me adverſus tyrannos eorumqve latrocinium accuſatorie loqvi putet, vel patriæ miſeriis ingementum calumniari præter legem hiſtoriæ, dolori veniam tribuat. Ex omnibus enim, qvæ Romano Imperio parent, ſolam noſtram civitatem contigit ad ſummum felicitatis faſtigium evadere, eandemqve in extremum miſeriæ dejici. Denique omnium poſt condita ſecula res adverſas, ſi cum Judæorum calamitatibus conferantur, ſuperatum iri non ambigo. Et horum autor nullus extermus eſt: unde nec fieri poteſt, ut a qveſtibus temperetur. Siquis autem durior miſericordiæ ſit judex, res quidem tribuat hiſtoriæ, lamenta vero ſcriptori: qvanquam merito Græcorum diſertos increpaverim, qui tantis rebus ſua memoria geſtis, quarum comparatione præterita olim bella exigua redduntur, judices reſident aliorum facundiæ detrahentes: qvorum & ſi doctrinam ſuperant, propoſito vincuntur. Ipſi vero Aſſyriorum & Medorum geſta perſcribunt, veluti minus recte a ſcriptoribus antiquis fuerint expoſita: cum in ſcribendo tantum eorum viribus cedant, quantum ſententiæ. Erat enim unicuiqve ſtudium, quæ vidiſſet facta, conſcribere: quoniam & interfuiſſet rebus geſtis, & efficaciter quod promittebat, impleret: mentiriqve apud ſcientes, inhoneſtum eſſe videretur. Enimvero nova quidem neqve ante cognita memoriæ tradere, ſuiqve temporis res commendare poſteris, laude ac teſtimonio dignum eſt. Induſtrius autem habetur, non qui alienam diſpoſitionem atqve ordinem transfert, ſed qui nova dicendo etiam corpus proprium conficit hiſtoriæ. Sed ego qvidem ſumptu ac labor maximo, qui cum ſim alienigena, Græcis ſimul & Romanis geſtarum rerum memoriam repo Ipſis autem indigenis, ad qvæſtum quidem ac lites, ora patent, lingvæque ſolutæ ſunt, ad ſtoriam vero, in qua verum dicendum eſt, ſummaqve ope negotia colligenda ſunt, obmuteſcunt

τῶν μηδὲν ὑγιὲς δηλοῦν, ϗ ὃ σκοπῷ δοκεῖσιν ἐμοιγε ἁμαρτάνειν. βάλονται γὰρ μεγάλους μὲν τοὺς ῥωμαίους ἀποδεικνύειν, καλῶς βαίλλουσι· ἢ ἀεὶ τὰ ἰουδαίων, καὶ παρὰ νοῦν, οὐχ ὁρῶσι· ἢ πῶς ἂν εἶναι μεγάλοι δοκοῖεν, οἱ μικροὺς νενικηκότες. καὶ ὅτι τὸ μῆκος αἰδοῦμαι τοῦ πολέμου, ὅτι τὸ πλῆθος τοῦ καμόντος ῥωμαίων στρατιᾶς, ὅτι τὸ μέγεθος τῶν στρατηγῶν, οἱ πολλὰ περὶ τοῖς ἱεροσολύμοις ἱδρώσαντες, οἷς μὴ παρὰ μικρὸν ἡ καταδρομαὶ αὐτοῖς ἀδόξησιν. ἃ μέν ἐγω τοῖς ἐπαίρουσι τὰ ῥωμαίων ἀνθιλονεικῶν, αὔξειν τὰ τοῦ ὁμοφύλου δίκαιον, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα μετ' ἀκριβείας, ἑκατέρων διέξειμι, τοὺς δ' ὅτι τοῖς πράγμασι λόγους ἀνατίθημι τῇ ἀληθείᾳ, καὶ τοῖς ἐμαυτοῦ πάθεσι δίδως ἐπιλοφύρεσθαι τὰ τῆς πατρίδος συμφοράς. ὅτι γὰρ αὐτῶν στάσις οἰκεία καθεῖλε, ϗ τοῖς ῥωμαίων χερσὶν ἀκούσας, ϗ τὸ πῦρ, ὅτι τὸ ἄγιον ναὸν ἔλκυσαν οἱ ἰουδαίων τύραννοι, μάρτυς αὐτὸς ὁ παρὼν καιρὸς ἐν παντὶ τῷ πολέμῳ, τὰ μὲν δήμου ἐλεήσας ὑπὸ τῶν στασιαστῶν φθειρόμενον, πολλάκις ἢ ἐκὼν τὰ ἁλῶσιν τῆς πόλεως ὑπερεπῆλθεν, ϗ διδοὺς τῇ πολιορκίᾳ χρόνον, εἰς μετάνοιαν τῶν αἰτίων. εἰ δέ τις ἔσται τοὺς τυράννους, ἢ τὸ ληστρικὸν αὐτῶν κατηγορικῶς λέγομεν, ἢ τοῖς ἀτυχήμασι τῆς πατρίδος ἐπιστένοντες συνθραυσθήσεται. διὸ τῶν ἀρχαίων τὸν ἰσονομίας νόμον συγγνώμην τοῖς πάθεσι. πολὺν γὰρ δὴ τὸν ῥωμαίοις πασῶν, τὴν ἡμετέραν, ἐπὶ πλεῖον τὸ εὐδαιμονίας σανίδα προελθεῖν, ϗ πρὸς ἕκαστον συμφορῶν αὖθις καταπεσεῖν. τὰ γοῦν πάντων ἀπ' αἰῶνος ἀτυχήματα, πρὸς τὰ ἰουδαίων, ἡττᾶσθαι μοι δοκεῖ ϗ σύγκρισιν, ϗ τούτων αὖτε, οὐδεὶς ἀλλόφυλος, ὡς τε ἀμήχανον λαῷ, ὀδυρμῶν ὑπερακρατῆσαι. εἰ δέ τις εἴκτα σκληρότερος εἴη δικαστὴς, τὰ μὲν πτώματα τῇ ἱστορίᾳ περιφερέτω, τοῖς δ' ὀλοφύροις, παραφανήσεται. καὶ τοῖς ὑπολιμπάνομαί μ' ἂν αὐτὸς δικαίως τοῖς ἑλλήνων λογίοις, οἱ τηλικούτων κατ' αὐτὸν πραγμάτων γεγυμνασμένων, ἃ ϗ σύγκρισιν ἐλαχίστως ἀποδείκνυσι τοὺς πάλαι πολέμους, τούτων μὲν καθεστῶτας κριτὰς τοῖς φιλοτιμοτέροις ἐπηρεάζοντες, ὧν εἰ ϗ τῷ λόγῳ τολμηρεχθέσι, λείπονται τῇ προαιρέσει. αὐτοὶ δ' οἱ τὰ ἀσσυρίων, ἢ τὰ μήδων συγγράφουσιν, ὥσπερ ἦσαν καλῶς ἔχοντα τῶν λεχθέντων συγγραφέων ἀπαγγέλματα, καὶ τι πρότερον τῆς ἐκείνων ἡλικίας δυνάμεως ἐν τῇ γραφῇ, ὅσῳ ϗ τῇ γνώμῃ. τὰ γὰρ καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι γράφειν ἔοικε ϗ τὸ ῥᾳδιουργεῖν τοῖς πράγμασιν, ἐπεὶ τὸ ἀπαγγελιᾶν ἐναργὴ, ϗ τὸ ψεύδεσθαι παρ' ἰδόσιν, αἰσχρὸν λοιπόν. τοῖς μὲν μνήμῃ τὰ προϊσχημένα διδόναι, ϗ τὰ ϗ τὸ ἰδίου χρόνου τοῖς μετ' αὐτῶν συνιστάνειν, ἐπαινεῖν ϗ μαρτυρίαν ἄξιον. φιλόπονον δ', οὐχ ὁ μετεπιτιμῶν οἰκονομίαν ϗ παραλλοτρίωσιν, ἀλλ' ὁ μὴ δι' ἑαυτὸν λέγειν, ϗ τοσῶμα τὴν ἱστορίας κατασκευάζων ἴδιον. κἀγὼ μὲν ἀναλώμασι ϗ πόνοις μεγίστοις ἀλλόφυλος ὢν, ἕλλησί τε ϗ βαρβάροις τὰ μνήμεια τῶν κατορθωμάτων ἀνατίθημι· τοῖς δ' γνησίοις, πρὸς μὲν τὰ λήμματα, καὶ τὰς χεῖρας, κέχλευεν εὐθέως τὸ σῶμα, ϗ ἡ γλῶσσα λέλυται πρὸς δὲ τὴν ἱστορίαν ἔνθα χρὴ τὰληθῆ λέγειν, καὶ μετὰ πολλοῦ πόνου τὰ πράγματα συλλέγειν, πεφύκασιν παρ-

παρέντες τοῖς ἀσθενεστέροις, καὶ μὴ γινώσκουσι τὰς πρά- A
ξεις τῶν ἡγεμόνων γράφειν. τιμάσθω δὴ παρ' ἡμῖν τὸ τῆς
ἱστορίας ἀληθὲς, ἐπεὶ παρ' ἕλλησιν ἀμελεῖται. ἐγχωρεῖ
μὲν δὴ τὰ ἰουδαίων, τίνες τε ὄντες, καὶ ὅπως ἀπανέστησαν
αἰγυπτίων, χώραν τε ὅσην ἐπῆλθον ἀλώμενοι,
καὶ πόσα ἐξῆς κατέλαβον, καὶ πῶς μεγανέστησαν, νυνὶ ἄκαι-
ρον ὠήθην εἶναι, καὶ ἄλλως περιττὸν, ἐπειδὴ καὶ ἰουδαίων
πολλοὶ πρὸ ἐμοῦ, τά τ' ἀρχαῖα συνετάξαντο μὴ ἀκρι-
βέστερα, καί τινες ἑλλήνων ἐκεῖνα τῇ πατρίᾳ φωνῇ μετα- B
βάλλοντες, καὶ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. ὅπερ ἦν οἵ τε
τούτων συγγραφεῖς ἐπαύσαντο, καὶ οἱ ἡμέτεροι προφῆται,
ἐκεῖθεν τὴν ἀρχὴν ποιήσομαι τῆς συντάξεως. τούτων
τὰ μὲν ὑπ' ἐμαυτὸν πολέμια διεξοδικώτερον, καὶ μεθ'
ὅσης ἂν ἐξεργασίας δυνώμαι, διέξιμι. τὰ δ' προγεγενέστερα
τῆς ἐμῆς ἡλικίας ὀλιγοστιχῶ συντόμως. ὡς ἀντίοχος ὁ
κληθεὶς ἐπιφανὴς ἑλὼν Ἱεροσόλυμα, καὶ
κατασχὼν ἔτη τρισὶ, καὶ μησὶν ἕξ, ὑπὸ τῶν Ἀσαμωναίου
παίδων ἐκβάλλεται τῆς χώρας. ἔπειθ' ὡς οἱ τούτων ἔγ- C
γονοι πρὸς τὸ βασιλεύειν ἀφικόμενοι, ἔλκουσιν εἰς
τὰ πράγματα Ῥωμαίους, καὶ πομπήϊον. καὶ ὡς ἡρῴδης ὁ
ἀντιπάτρου καταλύσει τὴν δυναστείαν αὐτῶν, ἐπαγαγὼν
Σόσιον. Ὅπως τὸ ὅλαος, μετὰ τὸν ἡρῴδην τελευτὴν κα-
τεσχίσθησαν, αὐγούστου μὲν Ῥωμαίων ἡγεμονεύοντος,
κυιντιλίου δὲ Ο�άρου, τῆς χώρας ἐντός. καὶ ὡς ἔτει
δωδεκάτῳ τοῦ νέρωνος ἀρχῆς ὁ πόλεμος ἀνερράγη, τά
τε συμβάντα καθ' ἕκαστον, ὅσα τε τοῖς πρώτοις ὁρμὰς D
ἔπηλθον οἱ ἰουδαῖοι τοῖς ἔθνεσι.

Ὅπως τε τὰς βασιλικὰς ἔτη χίσαντο, καὶ ὡς νέρων ἐπὶ
τῇ κέστιε πληγὴ δείσας τὸν ἔλων, στασιάζουσιν
Οὐεσπασιανὸν ἐπὶ τὸν πόλεμον. καὶ ὡς ἕτερος μὲν πρεσβύτερος τῶν
παίδων εἰς τὴν ἰουδαίων χώραν ἐνέβαλεν, ὅση τε χρώ-
μενος ῥωμαίων στρατιᾷ, καὶ ὅσοι σύμμαχοι ἐκόπησαν
ὑπ' ὄλλου τοῦ γαλιλαίων. ὡς τε πόλεων αὐτῆς, ἃς μὲν
ἰσχυρῶς καὶ κρατερῶς, ἃς δ' ὁμολογίᾳ ἕλαβεν, E
τὰ δὲ καὶ τὰ τοῦ ῥωμαίων εὐταξίᾳ ἐν πολέμοις, καὶ
ἄσκησιν τῶν πραγμάτων, τῆς τε γαλιλαίας ἑκατέρας
διαστήματα, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τοὺς τῶν ἰουδαίων ὅρους, ἔτι τε
χωρίων τὰ ἰδιότητα, λίμνας τε καὶ πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ,
καὶ ὅσα ἑκάστου πόλιν τῶν ἁλισκομένων πάθη, μετ' ἀ-
κριβείας ὡς εἶδον ἢ ἔπαθον, διέξιμι. ἐπεὶ δὲ τῶν ἐμαυτοῦ τὰ
φορῶν ἀποκρύψομαι, μέλλων γε πρὸς εἰδότας ἐρεῖν.

Ἐπειθ' ὡς ἤδη καμνόντων ἰουδαίοις τὰ πράγματων, F
ἴσκει μὲν νέρων, στασιάσαντες δ' ὅπλοις ἱεροσολύμων ἀρ-
χιερεῖς, τοῦ τῆς ἡγεμονίας ἀνθέλκεται. τά τε γενό-
μενα πρὸς ταύτης αὐτῷ σημεῖα, καὶ τὰς ὅπλοις ῥώμης κατα-
λύσεις, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἄκων αὐτοκρά-
τωρ ἀποδείκνυται. καὶ ὡς τότε ἀποχωρήσαντος ὅπλοις
ἡσυχὴ τὴν ἕλων εἰς τὸν αἴγυπτον, ἐστασιάσθη τὰ ἰουδαίων,
ὡς τὰ ἐπανέστησαν αὐτοῖς οἱ τύραννοι, καὶ τὰς τού-
των εἰς ἀλλήλους διαφοράς. καὶ ὡς ἄρας ἀπὸ τῆς
πόλεως τίτος, δεύτερον εἰς τὴν χώραν ἐνέβαλεν. ὅ- G
τι τὰς δυνάμεις, καὶ ὅπου συνήγαγε, καὶ πό-
σους καὶ ὅπως ἐκ τῆς στάσεως ἡ πόλις διέκειτο παρόν-
τος αὐτοῦ, προσβολάς τε ὅσας ἐποιήσατο, καὶ
χώματα, προβόλους τε τῶν τειχῶν, καὶ πό-

A conceſſa infirmioribus neqve ſcientibus licentia ſcribendi res a principibus geſtas. Honoratur itaqve apud nos hiſtoriæ veritas, quæ a Græcis negligitur. Ab origine quidem Judæos repetere, qui fuerint, quove pacto ab Ægyptiis diſceſſerint, qvasqve regiones errando peragraverint, & qvas vel quoties incoluerint, & qvemadmodum inde migraverint, neqve hujus eſſe temporis, & præterea ſupervacaneum exiſtimavi: qvoniam multi ante me Judæorum de majoribus hujus gentis veriſſima compoſuerunt: & nonnulli Græcorum, quæ illi ſcripſerant, patria voce proſecuti non multum a veritate deviarunt: ex eo autem hiſtoriæ principium ſumam, quo ſcriptores eorum & prophetæ noſtri deſierunt. Et bellum quidem meis temporibus geſtum, latius quaque potuero diligentia referam: quæ vero C ætate mea ſunt antiquiora, ſummatim breviterqve percurram. Quomodo Antiochus cognomento Epiphanes, devicta penitus Hieroſolyma, cum triennium ſexqve menſes eam tenuiſſet, ab Aſamoniæ filiis expulſus eſt. Deinde quod eorum poſteri de regno diſſentientes, ad res ſuas occupandas populum Romanum Pompejumqve traxerunt: quomodoqve Herodes Antipatri filius eorum potentiæ finem fecerit, auxilio Soſii. D Tum, quomodo Herode mortuo, plebis in eos orta ſeditio eſt, Auguſto quidem imperante Romanis, Quintilio autem Varo provinciam obtinente. Quodqve bellum anno duodecimo imperii Neronis eruperit: quamque multa per Ceſtium acciderint: quantaqve ad primos impetus armis Judæi pervaſerint: quoque modo accolas permunierint: & quod Nero propter E acceptas Ceſtii ductu clades ſummæ rei metuens, Veſpaſianum bello præpoſuerit: & quod is cum maximo filiorum Judæam intraverit, qvantumqve Romanorum exercitum ducens: quantaqve manus auxiliorum per omnem cæſa fuerit Galilæam: & quod ejus civitatum quasdam vi ceperit, alias deditione. Ubi etiam Romanorum in bello diſciplinam curamqve rerum, & utriusqve Galilææ ſpatia, & naturam finesqve F Judææ, necnon & peculiarem terræ qualitatem, lacusqve & fontes, captarumqve civitatum mala, cum fide ſicut vidi, aut pertuli, expediam. Nec etiam miſerias meas celaverim, cum ſcientibus eas relaturus ſim. Deinde, quod jam feſſis rebus Judæorum, Nero quidem mortem obierit: Veſpaſianus autem in Hieroſolymam properans, imperii cauſa retractus ſit: quæqve ſigna de hoc ei contigerint, Romæqve mutationes: & quod invitus a militibus, Imperator declaratus ſit: & quod eo diſponendæ reipublicæ gratia in Ægyptum digreſſo, Judæorum ſtatus ſeditionibus agitatus ſit: quoque modo tyran- G
ccubuerint, eorumqve inter ſe diſcordias moverint. Et quod ex Ægypto Titus reverbis Judæorum fines ingreſſus ſit: quoque modo exercitum, & quo in loco congregavel qualiter, & quoties civitatem affecerit ipſo præſente ſeditio. Aggreſſus quoque nuſos & quantos erexerit aggeres: triumqve murorum ambitum & magnitudinem, ſive

menſuram, & munitionem civitatis: & fani A templiqve diſpoſitionem: ad hæc aræ ſpatium, menſuramque veriſſime dicam: feſtorum quoque dierum mores aliquos, ſeptemqve luſtrationes, & munia ſacerdotum. Itemqve pontificis veſtes, ſanctaqve templi cujusmodi fuerint, ſine aliqua diſſimulatione, vel adjectione memorabo. Narrabo deinde tyrannorum in ſuos gentiles crudelitatem, Romanorumque in alienigenas B humanitatem: quotiesqve Titus, civitatem ſimul ac templum ſervare cupiens, ad concordiæ fœdera diſſidentes provocavit. Diſſeram vero populi vulnera, & calamitates: quamque multa mala nunc bello, nunc ſeditionibus, nunc fame perpeſſi, poſtea capti ſint. Nec vero, aut perfugarum clades, aut captivorum ſupplicia prætermittam: vel quemadmodum templum invito Cæſare conflagraverit. quamque multæ opes ſacræ flamma raptæ ſint: ac totius, quæ reliqua erat, civitatis excidium: & quæ præceſſerant portenta, atque prodigia, vel tyrannorum captivitatem, vel qui ſervitio abducti ſunt, multitudinem: aut cui quisque fortunæ ſit diſtributus: & quod Romani quidem belli reliquias perſecuti ſunt, devictorumqve munimina funditus eruerunt: Titus vero peragrata regione cuncta reſtituit. ejusdemque reditum in Italiam, ac triumphum. Hæc omnia ſeptem libris comprehenſa, adnixus ne vituperationem a rerum ſcientibus & qui bello interfuerunt ſuſtineam, ſtudioſis veritatis magis quam voluptatis perſcripſi. Narrandi autem initium faciam hoc ordine, quo capitula ſunt digeſta.

μέτρα τάτων, τήν τε τῆς πόλεως ὀχυρότητα, καὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸν ναὸν τὸν ἁγίων. ἔτι δὲ καὶ τάτων καὶ βωμῶν τὰ μέτρα, πάντα μετ' ἀκριβείας. ἐρῶ τε ἑορτῶν ἔνια, καὶ τὰς ἑπτὰ ἁγνείας, καὶ τὰς τῶν ἱερέων λειτουργίας. ἔτι δὲ καὶ τὰς ἐσθῆτας τῶν ἱερέων, καὶ δὴ καὶ ἀρχιερέως, καὶ οἷον τὸν δὴ ναὸν τὸ ἅγιον, ἐνδὸν ὅπερ ἀπόρρητόν ἐστιν, ὅπερ οὐδεὶς τῶν πεφωραμένων. ἔπειτα διέξειμι τὴν τε τῶν τυράννων πρὸς τοὺς ὁμοφύλους ὠμότητα, καὶ τὴν ῥωμαίων φιλανθρωπίαν πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ὁσάκις τοῦτον σῶσαι τὴν πόλιν, καὶ τὸν ναὸν ἠθέλησεν, ὅτε δεξιὰς τοὺς ξυμπάλους προυκαλέσατο ἀλλήλοις τὰ πρῶτα δ' ἡμῖν, καὶ τὰς συμφορὰς, ὅσα τε τοῦτο δὴ πολέμιοι, καὶ ὅσα τοῦτο τὸ στάσεως, καὶ ὅσα τοῦτο δὲ λιμῷ κακωθέντες ἐάλωσαν. παραλείψω δὲ τοὺς τῶν αἰχμαλώτων κολασθέντας, ὅπως τε ὁ ναὸς ἀκουσίου καύματος, καὶ ὅσα τῶν ἱερῶν κειμηλίων οὐκ ἐκ πυρὸς ἁρπαγῆ, τήν τε τῆς ὅλης πόλεως ἅλωσιν, καὶ τὰ πρὸ τῆς σημείας, καὶ τέρατα, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν τυράννων, τῶν τε ἀνδραποδισθέντων τὸ πλῆθος, καὶ εἰς οἷον ἕκαστοι τύχοιεν διενεμήθησαν. καὶ ὡς ῥωμαῖοι μὲν ἐπέσχηθον τὰ λείψανα τοῦ πολέμου, καὶ τὰ ἐρύματα τῶν χωρίων καθεῖλον. πάντα δὲ πάσαν ἐπελθὼν τὴν χώραν κατεῖσιτο, τήν τε ἐπανοδρομὴν αὐτοῦ τὴν εἰς ἰταλίαν, καὶ τὸ θρίαμβον. ταῦτα πάντα βιβλίοις ἑπτὰ περιλαβὼν, καὶ μηδεμίαν τοῖς ἀπεναντίοις τὰ πράγματα, καὶ ῥᾳθυμήσων τῷ πολέμῳ κατηγορίαν τοῖς γε τὴν ἀλήθειαν ἀσπαζομένοις, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἡδονὴν, ἀνέγραψα. πειράσομαι δὲ τούτης τῆς ἐξηγήσεως ἄρχειν, ἀπὸ τῶν κεφαλαίων ἐπιποιήσασθαι.

CAP. I.

De vaſtatione Hieroſolymæ ab Antiocho. Ant. lib. 12. cap. 6.

CUm potentes Judæorum inter ſe diſſiderent eo tempore, quo de tota Syria cum Ptolemæo Sexto Antiochus, qui Epiphanes dictus eſt, ambigebat (erat autem illis contentio de potentia, quod honoratus quisque graviter ferret ſimilibus ſubjugari) Onias quidam e pontificibus poſtquam prævaluit, Tobiæ filios expulit civitate. Illi autem ſupplices ad Antiochum confugerunt, petentes ut ipſis ducibus in Judæam irrumperet. Idque regi perſvaſum eſt, jampridem ſic animato. Quare cum magnis militii copiis egreſſus & civitatem fortiter expugnatam capit, & maximam eorum multitudinem, quibus Ptolemæus carior erat, interfecit. Dataq; paſſim militibus prædandi licentia, ipſe & templum ſpoliavit, & quotidianæ religionis aſſiduitatem per annos tres, ſexq; menſes inhibuit. Pontifex autem Onias effugit ad Ptolemæum: acceptoq; ab eo in Heliopolitana præfectura ſolo, ibi oppidum condidit Hieroſolymis ſimile, templumq; ædificavit: de quibus iterum opportune referemus. Verumtamen Antiocho neqve præter ſpem devicta civitas, neqve populatio, neqve tantæ cædes ſatis fuere: ſed intemperantia vitiorum, eorumqve memoria quæ in obſidione perpeſſerat, Judæos cogere cœpit: ut abrogato more patrio, nec infantes ſuos circumciderent, porcosq;

Ant. lib. 13. cap. 4.

Ant. lib. 12. cap. 8.

ΚΕΦ. ά.

ΣΤάσεως τοῖς δυνατοῖς ἰουδαίων ἐμπεσούσης, καθ' ὃν καιρὸν ἀντίοχος ὁ κληθεὶς ἐπιφανὴς, διεφέρετο πρὸς πτολεμαῖον τὸν ἐκτον, ἡ φιλοτιμία δ' ἦν αὐτοῖς πρὸς δυνασείαν, ἐκάστου τὸν ἀξιώματα μὴ φέροντος τοῖς ὁμοίοις ὑποτεταχθαι, ἐνίους μὲν εἰς τὸ ἀρχιερέων ἐπικρατήσαι, ἐξέβαλε τὸ πόλεως τοὺς υἱοὺς τωβία. οἱ δὲ καταφυγόντες πρὸς ἀντίοχον, ἱκέτευσαν αὐτοῖς ἡγεμόσι χρῆσθαι, εἰς τὴν ἰουδαίων ἐμβαλεῖν. πείθεται δὲ ὁ βασιλεὺς ὡρμημένος πάλαι, καὶ μὴ πλείσης δυνάμεως αὐτὸ ὁρμήσαι τήν τε πόλιν αἱρεῖ κατακράτος, καὶ πολύ τι πλῆθος πτολεμαίῳ πεσόντων ἀνῄρει. πᾶς τε ἁρπαγὴς αὐτῶν ἐδόθη ἐπαφεῖς τοὺς στρατιώτας, αὐτός τε καὶ τὸν ναὸν ἐσύλησε, τὸ ἐνδελεχισμὸν τοῦ καθ' ἡμέραν ἐναγισμῶν ἐπαυσε ἐπ' ἔτη τρία, καὶ μῆνας ἑξ ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ὀνίας πρὸς πτολεμαῖον ἀφεύγων, καὶ παρ' αὐτοῦ λαβὼν τόπον ἐν τῷ λιοπολίτῃ νομῷ, πολίχνιόν τε τοῖς ἱεροσολυμίοις ἀπεκάσμῳ ἐκτισεν ὅμοιον, καὶ ναὸν ἔκτισεν ὅμοιον, περὶ δὲ αὐτοῖς καὶ χώρας δηλώσομεν. ἀντέχω γε μὴν, οὔτε τὸ πᾶν ἐλπίδα κρατήσαι τῆς πόλεως, ἔδ' ἂν ἁρπαγὴ, καὶ ὁ τοσοῦτος φόνος ἤρκεσεν. ἐπεὶ δὲ ἀκρασίας παθῶν καὶ κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἐπάθη ἠνάγκαζεν ἰουδαίους καταλύσαντας τὰ πάτρια βρέφη τὰ αὑτῶν φυλάττειν ἀπερίτμητα, καὶ

πηγνειν τῷ βωμῷ. πρὸς ἃ πάντες μὲν ἠπείθουν, ἐ- A
φάπλουτο ὑπ' οἰ δοκιμώτατοι. καὶ Βακχίδης ὁ πεμ-
φθεὶς ὑπ' ἀντίοχου ἔπαρχος τῇ φυσικῇ πρὸς-
καίων ὠμότητι τὰ ἀσεβῆ ἐπῳργίλλετο ἀνομίας
ἐπιδημίαν παρέλιπεν ὑπερβολήν, καὶ κατ' ἄνδρα τὰς
ἐξιολογοὺς αἰκιζόμενος, καὶ κοινῇ καθ' ἡμέραν ἐνδει-
κνύμενος ἔψιν ἀλώσεως τῇ πόλει μέχρι τῆς ὑπερ-
βολῆς τῶν ἀδικημάτων τὰς πάσχοντας εἰς ἀπόνοιαν
ἤλασε. ματθίας γοῦν ὑπὸ τῶν B
ἱερέων εἷς, ἀπὸ κώμης μωδεὶν ὄνομα, σωσαννίου μὲν
ἱεροῦ οἰκήσας, πέντε μὲν υἱοὺς ἔσχε αὐτῷ, κρίσιν ἀναιρεῖ
Βακχίδου. καὶ παρρησίᾳ μὲν δείσας τὸ πλῆθος
φρουρῶν, εἰς τὰ ὄρη καταφεύγει. πεσόντων δ'
ἀπὸ δήμου πολλῶν αὐτῷ, ἀναθαρρήσας, κατέστη, καὶ
μεταλῶν μάχῃ, νικᾷ τοὺς ἀντιόχου στρατηγούς, καὶ τῆς
ἰδιώας ἐξελαύνει. παρελθὼν δ' ἀπὸ τῆς εὐπραγίας
ἐς θυμηδίαν, καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὰ ἀλλοφύλων
ὅρια τὰ σφετέρων ἐκόντων, πέμπτα ἐδέξατο τὰ πεσόν- C
των τῷ παίδων καταλιπὼν τὴν ἀρχήν. ὁ δ', ἐπεὶ δὲ
ἐμήσθη ἀντίοχον ἐπελάμβανε, τὰς τ' ἐπιχωρίους
ἐκκρότει δυνάμεις, καὶ πρὸς ῥωμαίους πρῶτος ἐ-
σήνατο φιλίαν, ἐς τ' ἐπιφάνη πάλιν εἰς τὴν χώραν
ἐπελόντα, μὴ καρτερᾶς πληγῆς ἀνέσχεν. ἀπὸ δ'
ἐμοῦ δ' κατεπρήσατο, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ἐν τῇ
πόλει φρουράν, ἕπως μὲν ἐκπέσῃ, καὶ ἐκβαλῶν ἀπὸ τῆς
ἄνω πόλεως, σωσθῇ τὰς ἐπαλλήλους εἰς τὴν κάτω. ἔτι D
δ' ἄστεως τὸ μέρος, ἄκρα κέκληται. κυκλεύσας δ' ἐ
πὶ, τόν τε χῶρον ἐκάθηρε πάντα, καὶ περιετείχισε, καὶ
πρὸς τὰς λειτουργίας σκευὴ καινὰ καταστήσας, εἰς
ναὸν εἰσήνεγκεν, ὡς τ' ἔμπροσθεν μεμιασμένων, βω-
μόν τε ὠκοδόμησεν ἕτερον, καὶ τ' ἐναγισμῶν ἦρξατο.
μβανούσης δ' ἄρτι τὸ ἱερὸν καταύσημα τ' πόλεως τε-
λοῦτα μὲν ἀντίοχος. κληρονόμος δ' τῆς βασιλείας
δ', καὶ τῆς πρὸς ἰουδαίους ἀπεχθείας, ὁ υἱὸς ἀντίοχος
ἔπαγε. συναγαγὼν οὖν πεζῶν μυριάδας πέντε, ἱπ- E
πέας δ' εἰς πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δ' ὀγδοήκοντα, ἐμ-
βὰς διὰ τῆς ἰδουμαίας εἰς τὴν ὀρεινὴν. βηθσοῦρον μὲν
πολίχνιον αἱρεῖ, κατ' ὃ δ' τόπον ὃς καλεῖται βεθζαχα-
ρίς, στενῆς ὄσης τῆς παρόδου ἰούδας ἐπιπίπτει μὴ τῆς
ἄμεως. πρὶν δ' συμπλῶναι τὰς φάλαγγας, ἐλεάζα-
ρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, περιδὼν τ' ὑψηλότατον τ' ἐλε-
φάντων, πύργῳ τε μεγάλῳ, καὶ περιρρύσεις ποσταξι-
ασι κεκοσμημένον, ὑπολαβὼν ἐπ' αὐτὸ τ' ἀντιο- F
χέναι, τ' τε ἰδίων ἐκπρέχει πολύ, καὶ διακόψας τὸ
δ' τ' πολεμίων, ἔπι τὸν ἐλέφαντα διώρυσεν. ἐφι-
κόμενος οὖν δ' δοκοῦντ' εἶναι βασιλέως, οὐχ οἷός
τ' διὰ τὸ ὕψος. ὁ δ' τὸ θηρίον ὑπὸ τῶν γα-
στρῶν ἔξας, ἀπεκάρσισεν ἑαυτὸν, καὶ σωτερ-
ὑπετελεύτησε, μηδὲν πλέον δράσας τοῦ μεγά-
λου καλεόμενος, θέμενος εὐκλείας ἐν δ' τέρῳ τὸ
δ' ἀγαθὸν κυβερνῶν τὸν ἐλέφαντα, ἰδιώτης ἐὼν, G
σωθῆναι δ' εἶναι τὸν ἀντίοχον, δὲν πλέον ἔδυσεν
ἐλπίσας, δ' δοκεῖν ἐπ' ἐλπίδι μένη λαμπροῦ
σώματος, ἐλεάζαρ τὸν θάνατον. γένεται δὲ
ἀδῶν παιδελφῷ τῆς ὅλης ἐπιτάξεως. καρτε-
ρῶ δὲ ἰουδαῖοι καὶ μέχρι πολλοῦ διηγωνίσαντο,

A super aram immolarent. quibus omnes quidem adversabantur, optimus vero quisque propterea trucidabatur. Et Bacchides præsidiis ab Antiocho præpositus, ad naturalem crudelitatem suam præceptis impiis obsecundans, omnimodam iniquitatem excessit, cum & singulatim viros honorabiles verberaret, & communiter quotidie speciem captæ urbis exhiberet: donec eos atrocitate incommodorum, qui ea patiebantur, ad vin-
B dictæ audaciam irritavit. Denique Matthias *Ant. lib. 1.* Asamonæi filius, unus ex sacerdotibus, ex vico *cap. 7-8.* cui nomen Modin est, cum manu domestica (nam quinque filios habebat) sicis armatus Bacchidem occidit: & statim quidem præsidiorum multitudinem veritus, in montes refugit. Multis vero ex populo sibi sociatis, recepta fiducia descendit: commissoqve prælio, superatos du-
C ces Antiochi ex Judææ finibus exegit. Secundis autem rebus potentiam nactus, suisque volentibus, quod ab alienigenis eos liberasset, imperans, moritur relicto Judæ principatu, qui filiorum suorum natu maximus erat. Ille autem (nec enim cessaturum existimabat Antiochum) & indigenarum conflavit exercitum, & cum Romanis primus amicitiam pepigit: Antiochumque Epi-
D phanem iterum in fines suos ingredientem vehementissima percussum plaga repressit. Adhuc autem fervente victoria, in præsidia civitatis impetum fecit: necdum enim cæsa fuerant: habitoq; conflictu, milites de superiori civitate, quæ pars sacra dicitur, ad inferiorem compellit. Fano autem potitus, & locum purgavit omnem, muroq; cinxit: & vasa nova divinis rebus curandis fabricata, in templum intulit, veluti prioribus pro-
E fanatis: aramqve aliam ædificavit, & religionibus dedit initium. Sacro autem ritu vix civitati reddito, moritur Antiochus: Regni autem ejus, *Ant. lib. 1.* & in Judæos odii filius Antiochus hæres existit. *cap. 14-15.* quare coactis peditum millibus quinquaginta, equitum autem prope quinis millibus, octoginta vero elephantis, montana Judææ per partes aggreditur. & Bethsuram quidem oppidum capit.
F in loco vero cui Bethzachariæ nomen est, qua transitus erat angustior, Judas cum suis copiis occurrit. & prius qvam congrederentur agmina, Eleazarus frater ejus, prospecto præter alios excelso elephante, turriqve maxima & munimentis aureis ornato, illic Antiochum [illegible]atus a suis procul excurrit, ruptaq; hostili acie ad elephantum usque pervenit. sed illum quidem quem re-
G gem esse opinabatur, contingere, quod multum supereminebat, minime potuit. bejuam vero in alvo percussam super se dejecit, & obtritus interiit: nulla alia re gesta nisi quod magnum opus aggressus. vitam gloriæ posthabuit. qui tamen regebat elephantum privatus erat. & si casu in eo fuisset Antiochus, nihil plus Eleazaro præstiudacia, quam ut sola spe præclari facinoris mortem videretur optasse. hoc autem ejus totius prælii præsagium fuit. nam fortiter quidem Judæi diuque decertarunt:

sed a regiis secunda fortuna usis, numeroqve præstantibus superati sunt: multisqve interfectis Judas cum cæteris in Gophniticam toparchiam refugit. Antiochus autem ad Hierosolymam profectus, ibiqve dies paucos commoratus, penuria utensilium abstitit: relicto quidem ibi præsidio, quantum satis esse arbitrabatur: cætera vero multitudine ad hyemandum deducta in Syriam. discessu autem regis Judas non quiescebat, sed accessione multorum suæ gentis animatus, aggregatis etiam quos ex prælio receperat, apud vicum Adasa cum Antiochi ducibus congreditur: factisqve fortibus in prælio cognitus, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater ejus Joannes occiditur, insidiis eorum captus, qui cum Antiocho sentiebant.

Ant. lib. 12. cap. 18.

A ταληθὲς ἦ τὰ παρέχοντες οἱ βασιλικοί, καὶ δεξιᾶ χρησάμενοι τύχῃ, κρατοῦσι. καὶ πολλῶν ἀναιρεθέντων τῶν λοιπῶν ἔχων Ἰούδας, εἰς τὴν τοφῖνηλικὴν ἐπαναχωρεῖ φεύγει. ἀντίοχος δὲ παρελθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ καθίσας ὀλίγας ἡμέρας ἐν αὐτῇ, καὶ ταῦτα τὰ ἀπαντήσαντα, καταλιπὼν μὲν φρουρὰν, ὅσην ἀποχρῆσαι ὑπελάμβανε, τὴν δὲ λοιπὴν δύναμιν ἀπαγαγὼν χειμερεύσουσαν εἰς τὴν συρίαν. πρὸς δὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ B βασιλέως, Ἰούδας οὐκ ἠρέμει. πρόσχωρα δὲ ἐπὶ ἔθνη πολλὰ, καὶ τὰς Δημοσθένους ἐπὶ μάχης ἀποστροπὰς, καὶ κώμην ἀκέδασαν συμβάλλει τοῖς ἀντιόχου στρατηγοῖς, καὶ φανεὶς ἄριστος καὶ τὴν μάχην, πολλάς τε τῶν πολεμίων ἀνελὼν, ἀναιρεῖ. καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἰωάννης ἀποδειλιᾷ ὑπὸ τῶν τοῦ ἀντιόχου φρονούντων.

Ant. lib. 13. cap. 1.

De successionib. principum a Jonatha usq; ad Aristobulum.

CAP. II.

CUm autem successisset ei frater Jonathas, & in aliis quæ ad indigenas pertinerent, cautius se ageret, suamque potentiam Romanorum amicitia corroboraret, Antiochi quidem filio reconciliatur. non tamen horum ei quicquam profuit ad depellendum periculum. Namque Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filii tutor, sed insidiis eum captans, & præter hoc amicis nudare cupiens, Jonathan cum ad Antiochum paucis comitatus Ptolemaida venisset, dolo comprehendit. eoqve vincto contra Judæam movit exercitum. unde repulsus a Simone Jonathæ fratre, quodque ab eo superatus esset, iratus eundem Jonathan interfecit. Simon autem fortiter regendis rebus intentus, Zara quidem & Joppen, & Jamniam capit. Evertit autem & Accaron subactis præsidiis: adversusqve Tryphonem Antiocho auxilium præbuit, qui Doram ante expeditionem quam in Medos fecit obsidebat. Sed regis aviditatem satiare non potuit, quamvis neci Tryphonis suam quoq; operam adhibuisset. Non multo enim post Antiochus Cendebeum ex ducibus suis ad vastandam Judæam opprimendumqve servitio Simonem cum exercitu misit. Ille autem, quanquam senior erat, bellum tamen juveniliter a dministrabat: & filios quidem suos cum validissimis præmisit, parte vero multitudinis comitatus alio latere aggreditur: multisqve [illegible] multa loca insidiis etiam in montana dispo[illegible], in omnibus superat, clarissimaqve potitus victoria, pontifex declaratur: & ducentos septuaginta post annos Judæos liberat a dominatione Macedonum. Sed & ipse periit in convivio, captus insidiis Ptolemæi generi sui: qui ejus conjuge, duobusqve filiis in custodiam conclusis, certos misit, ut Joannem tertium, cui etiam Hyrcanus nomen fuit, interficerent. Cognito autem impetu, qui parabatur, adolescens ad civitatem properabat, multo populo fretus, & propter memoriam paternæ virtutis, & quod iniquitas Ptolemæi cunctis esset invisa. voluit autem Ptolemæus etiam alia porta ingredi civitatem, sed a populo rejectus est, qui maturius Hyrcanum susceperat.

Ant. lib. 13. cap. 9.

Ant. lib. 13. cap. 14.

C

ΚΕΦ. Β.

Διαδεξάμενος δὲ τὸν ἀδελφὸς ἰωνάθης, τά τε ἄλλα πρὸς τὰς ἐπιχωρίους, καὶ διὰ Φυλαχῆς ἦγε ἑαυτὸν, καὶ τῇ πρὸς ῥωμαίους φιλίᾳ τὴν ἀρχὴν ἐκραταίωσε. πρός τε τὸν ἀντίοχον παῖδα Δημητρίου ἐπιόντα. ἀ μὲν πρότερον ἤρκεσεν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν. τρύφων γὰρ ὁ τύραννος ἐπίτροπος μὲν ὢν τοῦ ἀντίοχου παιδὸς, ἐπεβούλευεν δὲ αὐτῷ καὶ πρόσθεν δοκιμάζειν τοὺς φίλους αὐτοῦ προῄρητο. ἤκοντα τὸν ἰωνάθην σὺν ὀλίγοις εἰς πτολεμαΐδα πρὸς αὐτόχειρ, δόλῳ συλλαμβάνει, καὶ δήσας, ἐπὶ ἰουδαίαν στρατεύει. ἐπ' ἀπελαθεὶς ὑπὸ σίμωνος, εἰς τὸν ἀδελφὸς δὲ ἰωνάθου, καὶ πρὸς τὸν ἦσαν ὠργισμένος, κτείνει τὸν ἰωνάθην. σίμων δὲ ἡνιοχίας ἀφηγεμένος τῶν πραγμάτων, αἱρεῖ μὲν ζαρά τε καὶ ἰόππην, καὶ ἰάμνειαν τὸ πρόσοικον, κατέσκαψε δὲ καὶ τὴν ἄκραν τῶν φρουρῶν κρατήσας. αὐθις δὲ γίνεται καὶ ἀντιόχῳ σύμμαχος καὶ τρύφωνος, ὃν ἐν δώροις πρὸ τῆς μήδους στρατιᾶς, ἐπαιώρει. ἀλλ' οὐκ εὐτυχήσας τὴν δὲ βασιλέως πλεονεξίαν συνεξελὼν τρύφωνα. μετὰ δὲ πολὺ δὲ ἀντίοχος κενοδοξίᾳ τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν μὴ δυνάμενος διὰ σώσασθαι τὴν ἰουδαίαν ἀνέπεμψε, καὶ κατεδήλωσε μόνον σίμωνα. ὁ δὲ καὶ τοῦ γήρως ὢν, νεανικώτερον ἀφηγήσατο δὲ πολέμου, τοὺς μὲν ῥίγει ἐπ' αὐτὸν μὴ τῶν ἐρρωμενεστάτων προεκπέμπει, αὐτὸς δὲ μοίρᾳ τὴν δυνάμεως ἀναλαβὼν, ἐπῆει κατ' ἄλλο μέρος. πολλὰς δὲ πολλαχῇ καὶ τοῖς ἔρεσι προσλοχίσας, πάσας κρατεῖ ταῖς ἐπιβολαῖς. καὶ νικήσας λαμπρῶς, δεξιὰς ἀποδέικνυται, καὶ τὴν τῶν μακεδόνων ἀπειρατείας, μὴ ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἰουδαίους ἀπαλλάξας. θνήσκει δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιβουλευθεὶς ἐν συμποσίῳ τοῦ πολεμαίου δὲ γαμβρὸς, ὃς αὐτὸν τοῦ τε γυναῖκα, καὶ τοὺς δύο παῖδας ἐγκαθείρξας, ἐπὶ τὸ τέλος καὶ τὸν ἰωάννην, ὃς καὶ ὑρκανὸς ἐκαλεῖτο, τοὺς ἀναιρήσοντας ἐπεμψε. φεύγει δὲ τὴν ἔφοδον ὁ νεανίσκος καὶ προῆλθε εἰς τὴν πόλιν ἠπείγετο, πλεῖον τοῦ λαοῦ πεποιθὼς, κατά τε μνήμην τῶν πατρῴων κατορθωμάτων, καὶ μῖσος τῆς πολεμαίου παρανομίας. ὥρμησε δὲ καὶ πτολεμαῖος εἰσελθεῖν καθ' ἑτέραν πύλην, ἐξεκρούσθη γε μὲν ὑπὸ δὲ δήμου ταχέως δεδεγμένου ἤδη τὸν ὑρκανόν. καὶ ὁ

καὶ ὁ μὲν, ὡς ἔδοξεν, ἀνεχώρησεν, ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐπὶ
ερχουσῶν καὶ ἑρμάτων, ὃ δαγὼν καλεῖται. κεφαλόμυος
τὸν πατρῷον δὲ ἱερωσύνην ὑρκανὸς, καὶ θύσας τῷ θεῷ,
καὶ πάχυς ἔτι πολεμαῖον ὥρμησε τιμωρήσων τῇ μητρὶ
καὶ τοῖς ἀδελφοῖς. προσβαλὼν γὰρ τοῖς φρουρίοις, τὰ μὲν
ἄλλα κρείττων ἦν, ἡττᾶτο δὲ δικαίᾳ πάθει. ὁ γὰρ πολε-
μαῖος ὁπότε καταπονοῖτο τὴν τε μητέρα καὶ τοὺς ἀδελ-
φοὺς αὐτοῦ προσαναγὼν ἐπὶ τὸ τείχους εἰς εὐσωπίαν ἠκί-
ζετο, καὶ ἀπειλημένων εἰ μὴ θᾶττον ἀποχωρήσειε διεπείλ-
που δὲ τὸν μὲν ὑρκανὸν ὀργῆς παλαιᾶς οἴκτου εἶσῆγε, καὶ
ἔλεου. ἡ δὲ μήτηρ, ἐάν ποτε πρὸς τινὰς αἰκίας, ἅτε προς
δὸν ἀπηλπισμένου αὐτῇ θανάτου ἐνδιδόναι, χεῖρας ὤρεγε,
κατελιποβολεῖτο τὸ παῖδα, μὴ πρὸς τὴν αὐτῆς ὀργὴν
ἐκπλαγέντα, φόνου δὲ δυσεβοῦς, εἰς αὐτὴν γε κρεῖτ-
τονα τὸν ἐκ πολεμαίου θάνατον ἀθανασίας ἕναι, διδόν-
τος δίκας ἐφ' οἷς εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν παρεκινήσησεν. ὁ δὲ
ὑάννης, ὁπότε μὲν ἐνθυμηθείη τὸ ὡραῖσμα τῆς μητρὸς,
καταπαύσαι τῆς ἱκεσίας, ὥρμητο προσβάλλειν. ἐπειδὰν
καὶ δοι τυπτομένην τε καὶ ἀπαρατιθεμένην, ἐθηλύνε-
το, καὶ ἅπας ὅλως λεώ. τριβομένης δὲ ἀεὶ ταῦτα τῆς
πολιορκίας, ἔπεσε τὸ ἔτος, ὃ καὶ ἐπαετίαν λέγεται
ἀεὶ ἰουδαίοις ὁμοίως τὴν ἑβδομάσιν ἡμέραις. κἂν τε-
τῷ πολεμαῖος ἀνεθεὶς τῆς πολιορκίας ἀναιρεῖ τοὺς ἀ-
δελφοὺς ἰωάννην σὺν τῇ μητρὶ, καὶ φεύγει πρὸς ζήνωνα
τὸν ὑπικληθέντα κοτυλᾶν, φιλαδελφείας δὲ λεγόμενον τύραν-
νον. ἀντίοχος δὲ κατ' ὀργὴν ὧν τοῦ σίμωνος ἔπει-
τα στρατεύσας εἰς τὴν ἰουδαίαν, ἐπολιόρκει τὸν ὑρκανὸν
ἐν ᾗ καθεζόμενον τοῖς ἱεροσολύμοις. ἐν δὲ δαυίδου τά-
φου ἀνοίξας, ὃς δὴ πλουσιώτατος βασιλέων ἐγένετο, καὶ
ἀπελόμενος ὡσεὶ τρισχίλια τάλαντα χρημάτων, τόν
τε ἀντίοχον ἀπανίσησε πολιορκίας πέντε τριακοσίοις
τάλαντοις, καὶ δὴ καὶ ξενοτροφεῖν πρῶτος ἰουδαίων ἐκ τῆς
ἐκείνου ἤρξατο. αὐθις γε μὴν ὡς ἀντίοχος ἐπὶ μή-
δους στρατεύσας, καιρὸν ἀμείνω αὐτῷ παρεῖχεν, εὐθέως
ἔμησεν ἐπὶ τὰς ἐν συρίᾳ πόλεις κενὰς, ὅπερ ἐγένετο,
καὶ μβάνων εὑρήσειν τὰ μαχιμώτερα. μεδάβοις μὲν ἐν
σαμαίᾳ ἅμα τῷ σικίμοις καὶ γαριζίν,
τὰς αἱρεῖ, πρὸς αἷς τὸ χουθαῖον ἔθνος οἰκειώσεως τὸ
ἐκεῖθεν τῷ ἐν ἱεροσολύμοις ἱερῷ. αἱρεῖ δὲ καὶ τὰ ἰουδαίας
κας τε κώμας ὀλίγας, καὶ δώρεον καὶ μαίσαραν. πρὸ-
τῶν δὲ μέχρι σαμαρείας, ἔνθα νῦν ἐστι σεβαστὴ πόλις
ἡρῴδου κτισθεῖσα δὲ βασιλέως, καὶ πάντα ἐν αὐτοῖς
τα χίσας, τὰς ὑπὸ ἐπέστησε τῷ πολιορκίᾳ, ἀφιγόβα-
καὶ ἀντίγονον. ὧν ἑκάτερον ἀνιέντων, λιμὸς μὲν εἰς τοσοῦ-
τον ἐπῆλθον οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ὡς ἄψυχοι καὶ τὰ ἀηδεστέ-
ρα ἐπικαλοῦντο βοηθὸν, ἀντίοχον τὸν ὑπικληθέντα
ὁνδιον. κἀκεῖνος ἑτοίμως ἐπανήκουσε, καὶ τὸν τοῦ
τόβαλον ἠπάτησε. καὶ ὁ μὲν, μέχρι σκυθοπόλεως δι-
ὼς ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν, ἐκφεύγει. οἱ δὲ ὀπίσω τῆς
ιερίας ἐπιστρέψαντες, τό, τε πρῶτον πάλιν εἰς
κος συγκλείουσι, καὶ τὴν πόλιν ἑλόντες, αὐτὴν
ιπασκάπτουσι, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξανδρα-

& is quidem ſtatim receſſit in quoddam ultra
Hierichunta caſtellum, quod Dagon vocatur.
Hyrcanus autem paternum honorem pontificis
aſſecutus, poſtquam Deo ſacrificia reddidit, ve-
lociter Ptolemæum petit & matri ſimul & fratri-
bus adjumento futurus: caſtellumqve aggreſ-
ſus, aliis quidem rebus ſuperior erat, juſto autem
dolori cedebat. Ptolemæus enim quoties pre-
meretur, matrem ejus fratresqve in murum pro-
ductos, palam ut poſſent conſpici, verberabat,
eosdemqve præcipitandos, niſi quam primum
recederet, minabatur. Unde Hyrcanum qui-
dem plus timor ac miſericordia, quam iracundia
commovebat. Mater vero ejus nihil plagis, aut
intentata nece perterrita, manus protendens, fili-
um precabatur, ne vel ſuis fractus injuriis, par-
ceret impio: ſiquidem ipſa ſibi mortem a Ptole-
mæo propoſitam immortalitate duceret melio-
rem, dummodo ille pœnas eorum, quæ in do-
mum ſuam contra fas admiſiſſet, expenderet.
Joannes autem nunc obſtinationem matris cogi-
tans, ac preces ejus audiens, ad irruendum im-
pellebatur: modo verberari eam lacerarique
conſpiciens, effœminabatur: totusqve plenus
doloris erat. Ob hæc autem diu tracta obſidio-
ne, feriatus annus advenit: quem ſeptimo quo-
que circuitu redeuntem, apud Judæos ceſſare
moris eſt, exemplo ſeptimorum dierum. Et in
hoc Ptolemæus obſidionis requiem nactus, fra-
tribus Joannis una cum matre occiſis, ad Zeno-
nem confugit, qui Cotylas cognominatus eſt, Phi-
ladelphiæ tyrannum. Antiochus autem ob ea, *Antiq. lib. 13.*
quæ per Simonem paſſus fuerat, iratus in Judæam *cap. 15.*
ducit exercitum: ibiqve aſſidens Hieroſolymis,
Hyrcanum obſidebat. Ille autem patefacto ſe-
pulchro David, qui regum ditiſſimus fuerat, ab-
latisqve inde pecuniæ plus quam tribus millibus
talentorum, & Antiocho perſvaſit, datis ei tre-
centis talentis ab obſidione diſcedere, primusq;
Judæorum privatis opibus alere peregrina cœpit
auxilia. Rurſusqve tamen quando Antiochus
contra Medos bello ſuſcepto tempus ei vindictæ
præbuit, confeſtim adverſus civitates Syriæ per-
rexit, vacuas propugnatoribus eſſe ratus: quod
& verum fuit. Medabam quidem & Samæam
cum proximis, necnon & Sichimam, & Garizim
ipſe cepit, & ſuper his Chuthæorum gentem, ad-
jacentia fano loca incolentium, ad exemplum
ejus, quod eſt Hieroſolymis, ædificato. Cepit *Ant. lib. 13.*
autem & Idumææ non paucas alias civitates, & *cap. 16. 17.*
præterea Doreon, & Mariſa. In Samariam ve-
ro usqve progreſſus, ubi nunc eſt Sebaſte civitas
ab Herode rege condita, ex omni eam parte con-
it: filiosqve ſuos Ariſtobulum & Antigonum obſidioni præfecit. Quibus nihil remittentibus, ad
amis penuria, qui erant intra civitatem venerunt, ut etiam inſvetam carnem cogerentur attinge-
Igitur Antiochum adjutorem ſibi advocant, Spondium cognominatum. qui cum prompta eis
itate paruiſſet, ab Ariſtobulo & Antigono ſuperatur. & ille quidem ad Scythopolim usqve
qventibus eum, memoratis fratribus effugit: hi vero in Samariam reverſi, & multi-
em iterum intra murum concludunt, & expugnata civitate ipſam diruunt: & habitatores ejus

captos abducunt. Prospere autem gestis ita cedentibus, alacritatem refrigescere non sinebant: sed cum exercitu Scythopolim usq; progressi, & ipsam pervaserunt, & agros intra Carmelum omnes, inter se partiti sunt.

πολίσωτ. ωεχωρουύτων ἢ τ κατορθωμάτων, τλω ὁρμλω ὲ καπ ψυξαν, ἀλλὰ ωεσελθόντες ἅμα τῇ δυ. ναμει μέχρι τῆς σκυθοπόλεως, ταύτλω τὸ καπέδραμον καὶ τλω ἐντὸς καρμήλε ὄρους χώραν ἅπασαν κατε. νειμαντ.

CAP. III.

Κεφ. γ΄.

De Aristobulo, Antigono, Juda, Essæo, Alexandro, Theodoro, & Demetrio.

SEcundarum autem rerum Joannis & filiorum ejus invidia seditionem gentilium concitavit, multiq; adversus eos collecti non quiescebant, donec aperto bello devicti sunt. reliqvum vero tempus Joannes cum fortunatissime viveret, & optime rebus per annos triginta & tres administratis, & quinque filiis relictis moritur: vir plane beatissimus, & qui nullam dedisset occasionem, cur ejus causa de fortuna quispiam quereretur. Deniq; tria vel maxime præcipua solus habebat. nam & gentis princeps, & pontifex erat, & præterea propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, ut futurorum nihil penitus ignoraret. quinetiam de duobus majoribus filiis suis, quod rerum domini permansuri non essent, prævidit atque prædixit. quorum vitæ quis fuerit exitus, narrare non indignum videtur, quantumque a paterna felicitate diverterint. Patre namque mortuo major Aristobulus translato in regnum principatu, diadema sibi primus imposuit: quadringentis & octoginta uno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram devenit, servitio quod apud Babylonios sustinuit liberatus. Fratrem vero a se secundum Antigonum (namque illum diligere videbatur) in honore pari producebat: alios autem vinctos custodiæ tradidit. Matremque itidem colligavit, ausam aliquid de potestate contendere. namq; hanc rerum dominam Joannes reliquerat. Eoq; crudelitatis processit, ut vinctam fame necaret. Horum autem facinorum pœnas Antigoni fratris morte persolvit, quem plurimum amabat, quemque regni participem habebat. nam & hunc interemit, adductus criminationibus per malevolos regni compositis. Itaque primo quidem Aristobulus dictis fidem non habebat, qui & fratrem magnipenderet, & pleraque livore fingi arbitraretur. Sed cum Antigonus ex militia clarus rediisset, festis diebus, quos tabernaculis positis Deo celebrare mos patrius exigebat, evenit eodem tempore, ut adversa valetudo Aristobulum corriperet. Antigonus vero circa festorum solenniorum finem armatis comitatus templum ad orandum quam maxime petivit, plusq; in honorem fratris ascendit ornatus. Tumqve delatores nequissimi regem adeuntes, & armorum pompam, & Antigoni arrogantiam privata fortuna majorem esse criminabantur: quodq; maxima caterva stipatus, ut illum interficeret eo veniret: nec enim perpeti honorem solum ex regno habere, cui regnum ipsum liceat obtinere. Paulatim, quamvis invitus, tamen credidit Aristobulus, ac ne vel suspicari quicquam videtur, prospiciens, & ut incerta præcaveret, suos quidem satellites in quendam subterneum & tenebrosum locum transire jubet. Ipse autem jacebat in castello, Bari ap

Πρὸς ἢ τὰς ὑπερογὰς αὐτ τε ἰωάννε, καὶ τ ἀδελ. φῶν, φθόν ἐγείρει τέσιν τ ἐπιχωρίων, κα πολλοὶ κατ' αὐτῶν συνελθόντες, οὐκ ἠρέμουν, μέ. χρι καὶ τὸς φανερὸν πόλεμον ἐκερπιθέντες, ἡττῶν. τα. τὸ λοιπὸν δ' ἐπὶ ἐτὴσιὸς ἐν εὐδαιμονία ἰωάννης, κα κ τλω ἐχλε κάλλιστα διοικήσας, ἐν τρισὶν ὅλοις κα τριάκοντα ἔτεσιν, ἐπὶ πέντε υἱέσι τελευτᾷ, μακαριστ. τατ ὄντως καὶ κ μηδὲν ἐάσας ἐφ' ἑαυτῷ μεμ. φθλεῖαν τλω τύχλε. τρία γοῦν τὰ κρατιστεύοντα μόν εἶχε, τλω τε ἐχλε κ ἔθνους, καὶ ἐχιερατείλε καὶ ωροφητείαν. ὡμίλει γὰρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον, ὡ μηδὲν τ μελλόντων ἀγνοῆν. ὅς γε καὶ ωρὶ δύο τῶ πρεσβυτάτων υἱῶν, ὅτι μὴ ἀληθεῦσι κύριοι τ πραγμά. των, ωροεῖδέ τε καὶ ωροεφήτευσεν, ὧν τλω παιδοτρο. φλω ἄξιον ἀφηγήσασθ, παρέσων τ πατρῴας εὐδαιμο. νίας ἀπέκλινεν. μ γὰρ τλω ἅ πατρὸς τελευτλω, ὁ πρεσβύτερ αὐτῶν ἀναστὰς τλω ἐχλε εἰς βα. σιλείαν μεταθὲς, ωρῶτ διάδημα περιτ. μ τετρακοσιοστὸν καὶ ὀγδομηκοστὸν πρῶτον ἔτ, ἀφ' ἧς μιᾶς τρεῖς, ἐξ ἃ κατῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τλω χώραν ἀπαλλαγεὶς τ ἐν βαβυλῶνι δουλείας. τ ἢ ἀδελφῶν τὸν μὲν μετ' αὐτὸν ἀντίγονον, ἐδόκει γὰρ ἀγαπᾶν, ἠγά. ἰσατο μως, τὰς δ' ἄλλας εἱρχνυσι δήσας, δεσμεῖ τε τλω μητέρα διενεχθεῖσαν ωερὶ τ ἐξουσίας. ταύτλω γὰρ δὴ κυ. ρίαν τ ὅλων ὁ ἰωάννης ἀπολελοίπ. καὶ μέχρι τοσούτ ὠμότητ ωροῆλθεν, ὡς τε καὶ λιμῷ ἀφθεῖραι δεδεμένην. ωρεέρχεται ἢ αὐτὸν ἡ τύσις εἰς τὸν ἀδελ. φὸν ἀντίγονον, ὃν ἠγαπᾶτε, καὶ τ βασιλείας κοινω. νὸν εἶχε. κτείνει γὰρ ἕ ἔτον ἐκ ἀληθῶν, ἃς οἱ πατρικοὶ τ κλ τὸ βασίλειον ἐκοσμήσαντ. τὰ μὲν δὴ πρῶτα διπλῆς τῆς λεγομένης ὁ ἀριστόβουλ, ἅτε δὴ καὶ πι. ἀδελφὸν ἀγαπῶν, ἕ διδοὺς φόνῳ τὰ πολλὰ τ λογισμ. μῶν. ὡς δ' ὁ ἀντίγον λαμπρὸς ὑπὸ τ στρατ. ᾶς ἦλθεν εἰς τλω ἑορτλω, ἐν ᾗ σκηνοπηγίᾳ πάτριον τι. θεῖ, σωιέβη μὲν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, νόσῳ χρη σάμ τ ἀριστόβουλον. τ ἢ ἀντίγονον ὅπλα τε ἐφορῆ ἀναβάντα μ τ ωρὸς αὐτὸν ὁπλιτῶν, ὡς ἐνόμιζε μάλιστα κεκοσμημένον ωρὸς κοσμῆσαι τὸ πλέον ὑπὲρ ἀδελφὸν καὶ τούτῳ ωροσιόντες οἱ πατρικοὶ τ βασιλέι τλω τε πρ πλω τ ὁπλιτῶν ἐδήλουν, κ τὸ ωράγμα ἐ ἀντίγονο μεῖζον ἢ κατ' ἰδιώτλν, ὅτι τε πάρεστι μετὰ μείζους σω πάγματ ἀνευρήσων αὐτόν. οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι τ μόνον ἐκ βασιλείας ἔχειν, ωαρὸν αὐτῷ κ ωαρεῖν. τοῦτο κατὰ μικρὸν ἄκων ὑπέδυσεν ἀρ γούλ, καὶ ωρονοῶν ἐ μὴ ὑποπτεύων φανερ ὠθεῖσθαι, καὶ ωρονοφαλίζ ωρὸς τὸ ἀδηλον, καθίσ μὲν τὺς σωματοφύλακας ἐν τινι τ ὑπογαίων οἰκη. τῶν. κατέκειτο δ' ἐν τῇ βάρει ωέτερον καλουμ. αὐ

ωδης δ' ἀντωνία μετονομασθείση, πεσοπέμψας ἀνέ-
πεισε μὴ ἀπέχεσθαι, κτείνη δ' ἀντίγονον, εἰ μὴ ὅπλων
πεφείται. ἐπὶ αὐτὸν ἔπεμψε τοὺς πεφερόντας ἀνε-
πλον ἐλθεῖν. πρὸς δὲ τοῦτο πάνυ πανούργως ἡ βασίλισσα
συνεπλάσατο· μὴ τὰ ὑπὸ Γαλιλαίων. τοὺς γὰρ πεμφθέντας πεί-
θουσι τοῖς μὲν ὠπλισμένοις τοῦ βασιλέως συντυχεῖν. λέγειν δὲ πρὸς
τὸν ἀντίγονον, ὡς ἀδελφὸς ἀκούσας, ὅπλα τε αὐτῷ κατα-
σκευασμένα κάλλιστα, λέγω πολεμικὸν κόσμον ἐν τῇ γα-
λιλαίᾳ, λέγει μὲν τὴν ἀδέκνυσιν αὐτὸς ὑπιδεῖν ἕκαστα, B
κωλυθείη. νυνὶ δ' ἐπεὶ καὶ χωρίζεσθαι μέλλοις, θεάσα-
ἂν ἥδιστόν σε ἐν τοῖς ὅπλοις. ταῦτ' ἀκούσας ὁ ἀντίγονος,
ἐνῆγε δ' ἡ δὲ ἀδελφῇ λάθρα μηδὲν ὑποπτεύειν πο-
νηρὸν, ἐχώρει μὴ τὰ ὅπλων ὡς πρὸς ὑπιδεῖξιν. ὡς μὲ-
νος δὴ κατὰ τὸ σκοτεινὸν παρῆλθον, ἡ στρατῶνος σκαλὴς
πύργος, ἐπὶ τῶν σωματοφυλάκων ἀναρπάσαι, βέβαιον
ὑποδήσας, ὅτι πίστιν εὐνοίαν τε φύσιν, κόπτει λάθρᾳ βολῇ,
καὶ ἀδὲν ἄτων τῶν ἀγαθῶν παθῶν ἰσχυρὸν, ὃ τῷ φθόνῳ μέ-
χρι παντὸς ἀντίσχει. θαυμάσαι δ' ἄν τις ἐν τούτῳ τε ἰσ- C
δαν; ἐστὶ γὰρ λευκὸν ῥοῦν, οὐκ ἔστιν ὅτε πλαίσιος ἢ ψυ-
θεὶς ἐν σεσαγέλμασιν. ὃς ἐπιδὴ τότε τὸν ἀντίγονον ἐ-
θεάσατο παρόντα λάθρᾳ ἱερᾷ, πρὸς τοὺς γνωρίμους
ἀνέκραγεν, ἦσαν δ' οὐκ ὀλίγοι παρεδρεύοντες αὐτῷ τῶν
μανθανόντων, παπαῖ, νυνὶ ἐμοὶ καλὸν ἔφη τεθνᾶναι, ὅτι
μοι πρότερον ἡ ἀλήθεια, καὶ πρὸ τοῦ ὑπὸ ἐμοῦ σεσοφι-
σμένων διέψευσται. ζῇ γὰρ ἀντίγονος ὅπερ σήμερον ὀ- D
φείλων ἀποθανεῖν. χωρίον δ' αὐτῷ πρὸς σφαγὴν,
στρατῶνος πύργος εἴρητο. ἔστι μὲν ἀφ' ἑξακοσί-
ων σταδίων ἑκατέρωθεν ἐστὶν, ὥρας δὲ ἡ ἡμέρας ἤδη τέτα-
ρες, ὁ δὲ φὴ χρόνος σκηνάσει τὸ μάντευμα. ταῦτ' εἰ-
πὼν, σκυθρωπὸς ὑπὸ σωφροσύνης ὁ γέρων διεκαρτέρει, καὶ
μετ' ὀλίγον, ἀγγελιαφόρος ἀντίγονος ἠγγέλλετο κεῖ τὸ
ὑπόγαιον χωρίον, ὃ δὴ κατὰ στρατῶνος σκαλὴς πύρ-
γος, ἐμφανίμως τῇ ὠφελίᾳ ἡμαυρεία. ἔστι γοῦν τὸν
μάντιν διεπεφόβει. ἀφροβόλως μὲν ὑβρὶς ἐν τοῖς δὲ E
μύσεσι μετὰ μέλεια, νόσον ἐνοκηπία. ἐπὶ πρὸς ἐννοίαις δὲ
φόνε τοῦ ψυχικοῦ ἔχων ἀεὶ τεταραγμένου, συνετήκε-
το, μέχρι τοῦ σπλάγχνων ὑπὸ ἀκράτου λύπης σπα-
ραττομένων, αἷμα ἀναβάλλει. ἔστι τὸν τοῦ πρὸς
τῇ θεραπείᾳ παίδων ἐκφέρων, δαιμονίᾳ προνοίᾳ
σφάλματι, καθ' ὃν τόπον ὁ ἀντίγονος ἐσφάκτο, καὶ
φαινομένοις ἐπὶ τοῖς ὑπὸ δὲ φόνε σπίλοις τὸ αἷμα δὲ κλύ-
ζοντος ἐπεξέχεεν. ἤρθη δ' εὐθὺς οἰμωγὴ τῶν θεασαμέ- F
νων, ὥσπερ ὑπὸ πηδῶν δὲ παιδὸς ἐκεῖ ὑπὸ καταπατήσαντος
τὸ αἷμα. τῆ βοῆς ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, τοῦ αἰτίαν ἐ-
πυνθάνετο, πρὸς μηδενὸς τολμῶντος εἰπεῖν, μᾶλλον ἐβι-
άζετο μαθεῖν ἐθέλων. τέλος δ' ἀπλοῦν πρὸς βιαζομένῳ,
τὰ ληθῆ εἶπον. ὁ δὲ τὸς ὀφθαλμὸς ἐμπλησθεὶς δακρύ-
ων, πρὸς συνάξας ὅσον ἐν αὐτῷ δυνάμεις, εἶπεν, οὐκ ἄρα θεὸς
μέγαν ὀφθαλμὸν ἐπ' ἔργοις ἀθεμίτοις λήσειν ἔμελλον,
ἀλλά με ταχέα μέτεισι δίκη φόνε συγγενῆς. μέχρι πῶ μοι
σῶμα ἀναιδέστατον τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς μητρὸς κατάκειται τὸν G
ψυχικὸν καθέξεις; μέχρι πῶ δὲ αἵματος ὑπαιτίου κα-
τὰ μέρος τοῦμὸν αἷμα; λαβέτωσαν ἀθρόον ἅπ-

A post autem Antonia cognominato: & ut inermi quidem parcerent, occiderent autem Antigonum, præcepit, si cum armis adiret: nec non & ipsi Antigono qui præciperent missi, ut inermis veniret. ad hæc regina satis callidum cum insidiatoribus consilium capit. namque his qui ad eum missi fuerant, persvadet, ut mandata quidem regis taceant, dicant vero Antigono, qvod frater audisset, arma sibi eum pulcherrima in B Galilæa ornatumqve bellicum fabricasse: qvæ ne singulatim inspiceret, morbo impeditum fuisse: nunc autem, præsertim cum alio discessurus sit, libenter eum videret armatum. His auditis, Antigonus (ne qvid enim male suspicaretur, fratris svadebat affectus) cum armis velut ostentatum se veniens, properabat. Sed ubi ad obscurum transitum, qvi Stratonis pyrgus vo- C cabatur, accessit, a satellitibus interemptus est: certumqve documentum præbuit, omnem benevolentiam jusqve naturæ calumniis cedere, nullamqve optimatum affectionum tantum valere, ut invidiæ perpetuo possit obsistere. In hoc autem etiam Judam quis non recte miretur? Essæus erat genere, qui nunqvam divinando aberravit, neqve mentitus est. Is Antigono transeunte per templum, mox ut eum vidit, ad notos D qvi aderant, exclamavit (non paucos autem discipulos sive consultores habebat) Papæ, nunc mihi pulchrum est mori, quando ante me veritas interiit, mearumqve prædictionum aliquod mendacium deprehensum est. vivit enim iste Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem necis ejus apud Stratonis pyrgum fato fuerat destinatus. & ille quidem sexcentorum abhinc stadiorum intervallo distat. Horæ vero diei sunt E quatuor: sed & vaticinationem tempus effugit. Hæc locutus senior, mœsto vultu & mente solicita secum multa reputabat. & paulo post interfectus Antigonus nuntiatur, in loco subterraneo, qui eodem nomine quo maritima Cæsarea, Stratonis pyrgus appellabatur: & hoc fuit, qvod vatem fefellit. At vero Aristobulo confestim scelerisque pœnitudine morbus ingravescit: semperqve facinoris cogitatione solicitus, perturbato animo tabescebat, donec mœroris acerbitate visceribus F laceratis subito sanguinem vomeret. Hunc ergo unus e servulis ejus ministerio destinatus foras efferens, providentia numinis erravit: & ubi Antigonus erat occisus, super extantes adhuc cædis maculas cruorem interfectoris effudit. Ululatu autem eorum qui id conspexerant, continuo sublato, tanquam puer de industria sanguinem illic libasset, clamor ad aures regis pervenit, causamqve reqvirebat: & cum eam prodere nullus auderet, ad resciendum magis ardebat. ad extremum vero minitanti, vimqve adhibenti, verum quod erat, indicaverunt: atqve ille cum lacrymis oppletset oculos, quantumque poterat, ingemuisset, hæc dixit: Sperandum certe non erat, ut maximum DEI lumen facta mea nefaria laterent. nam cito me ultrix cognatæ cædis justitia persequitur. Qvam diu, ô corpus improbum, fratri matrique damnatam animam detinebis? quam diu paulatim illis libabo sanguinem meum? simul totum accipiant:

neqve jam meorum viscerum inferias fortuna derideat. His dictis ilico moritur, cum non plus anno regnasset. Uxor vero, fratre ejus vinculis dissolutis, regem constituit Alexandrum, qvi ætate major erat, & modestia præstare videbatur. Sed ille potestatem adeptus, fratrem qvidem alterum regnum appetentem occidit: alterum autem privata vita contentum ablatis rebus secum habebat. Prælium etiam cum Ptolemæo cognomento Lathyro committit: qvi oppidum Asochin ceperat, & multos qvidem peremit hostium, sed victoria in Ptolemæi partes propensior fuit. Postea vero qvam ipse pulsus a matre Cleopatra discessit in Ægyptum, & Gadaram obsidione capit Alexander, & castellum Amathuntis, omnium maximum, qvæ trans Jordanem sita erant, ubi pretiosissima qvæqve bonorum Theodori filii Zenonis habebantur. At Theodorus repente superveniens, & proprias res recipit, & sarcinas regis aufert, Judæorumqve fere decem millia interficit. Verum Alexander, receptis post cladem viribus, aggressus maritimas regiones Raphiam capit, & Gazam, itemqve Anthedonem, qvæ postea ab rege Herode Agrippias nominata est. His autem servitio domitis, concitatur in eum festo die populus Judæorum. Nam plerumqve epulæ seditiones accendunt, nec videbatur insidiis posse comprimere, nisi conductitios haberet auxilio Pisidas & Cilicas: nam Syros mercenarios respuebat, propter ingenitam cum Judæorum gente discordiam. Cæsis autem supra octo millibus ex turba rebellium, Arabiæ bellum intulit. Ibiqve Galaaditis ac Moabitis subactis, tributoqve his imposito, ad Amathunta regressus est. Cumqve Theodorum metus ejus secundis successibus perculisset, castellum sine præsidio repertum funditus eruit. mox autem congressus cum Oboda rege Arabum, qvi locum fraudi opportunum in Galaadensi regione occupaverat, captus insidiis totum amisit exercitum in vallem altissimam compulsum, atqve obtritum multitudine camelorum. Ipse vero elapsus in Hierosolymam, olim sibi gentem infensam ad novarum rerum motus magnitudine cladis accendit. Fit autem etiam tunc superior, crebrisqve præliis non minus qvinqvaginta millibus Judæorum per sex annos interfecit, neqvaqvam tamen victoriis lætabatur, qvonam regni sui vires consumeret. Unde armis omissis, sermone placido cum subjectis redire in gratiam conabatur. Illi autem inconstantiam ejus morumqve varietatem in tantum oderant, ut percontanti, qvonam pacto eos sedare posset: dicerent, si moreretur. nam vix etiam mortuo daturos veniam, qvi tam multa scelerate fecisset. simul etiam Demetrii auxilium, cui cognomen Acæro, accersiverunt. qvi cum his majorum præmiorum spe facile paruisset, venissetqve cum exercitu, miscentur auxiliis ejus Judæi circa Sichimam. Utrosqve tamen Alexander mille qvidem eqvitibus, sex autem peditum mercenariorum millibus excepit, cum haberet ex Judæis qvoqve propeAnt. lib. 13. cap. 19. Ant. lib. 13. cap. 20.

καὶ μηκέτι τῆς ἐκ τῶν ἐμῶν σπλάγχνων χοᾶς ἐπιφονεύσω τὸ δαιμόνιον. ταῦτ' εἰπὼν, εὐθέως τελευτᾷ, βασιλεύσας ἐνιαυτὸν ἕνα μόνον. λύσασα δ' ἡ γυνὴ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ βασιλέα καθίστησιν Ἀλέξανδρον τὸν κατ' ἡλικίαν καὶ μετριότητα προέχοντα. ὁ δὲ παρελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν, τὸν ἕτερον μὲν τῶν ἀδελφῶν βασιλεύοντα κτείνει, τὸν δὲ καταλειπόμενον ἀγαπῶντα τὸ ζῆν, δίχα πραγμάτων ἦγε. γίνεται δ' αὐτῷ καὶ πρὸς τὸν λάθυρον ὀνομασθέντα Πτολεμαῖον συμβολή, πάλιν ἀσωχὶν ἠρηκότα, καὶ πολλοὺς μὲν ἀνεῖλε τῶν πολεμίων, ἡττήθη δὲ νίκην πρὸς Πτολεμαῖον ἔρρεψεν. ἐπεὶ δ' ἔτι μᾶλλον τῆς μητρὸς κλεοπάτρας ἐνωχλεῖτο εἰς αἴγυπτον ἀνεχώρησεν, ἀλέξανδρος γαδάρων τε πολιορκίᾳ κρατεῖ, καὶ ἁμαθοῦντος, ὃ δὴ μέγιστον μέν ἐστιν ἔρυμα τῆς περὶ ἰορδάνην, τὰ πρωτεῖα τῆς θεοδώρου καὶ ζήνωνος κτημάτων ἐστὶν αὐτοῦ. ἐπελθὼν δ' ἐξαίφνης ὁ θεόδωρος, τά τε σφέτερα, καὶ τὰ τοῦ βασιλέως ἀποσκευὴν αἴρει, τῶν τε ἰουδαίων εἰς μυρίους κτείνει. γίνεται δ' ἐπάνω τῆς ταλαιπωρίας ἀλέξανδρος καὶ τραπόμενος εἰς τὴν γαλιλαίαν, αἱρεῖ ῥάφειάν τε καὶ γάζαν, καὶ ἀνθηδόνα τὴν αὐθις ὑφ' ἡρῴδου βασιλέως ἀγριππιάδα ὀνομασθεῖσαν. ἐξανδραποδίσαι μὲν οὖν ταύτας, ἐπανίσταται τὸ ἰουδαϊκὸν ἐν ἑορτῇ. μάλιστα γὰρ ἐν ταῖς εὐωχίαις αὐτῶν στάσεις ἄπεστιν. καὶ ἐδόκει μὴ ἂν κρείττων γενέσθαι τῆς βουλῆς, εἰ μὴ τὸ ξενικὸν αὐτῷ παρεβοήθει, πισίδαι καὶ κίλικες ἦσαν, σύρους γὰρ οὐκ ἐδέχετο μισθοφόρους, διὰ τὴν ἔμφυτον αὐτῶν πρὸς τὸ ἔθνος ἀπέχθειαν. κτείνας δὲ τῶν ἐπαναστάντων ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους ἀραβίας ἦλθε. καὶ τούτῳ ἐλεῶν, γαλααδίτας τε καὶ μωαβίτας, φόρου τε αὐτοῖς ὑποτάξας, ἀνέστρεφεν ὅτι ἁμαθοῦντα. θεοδώρου δὲ πρὸς τὰς εὐπραγίας αὐτοῦ καταπλαγέντος, ἔρημον λαβὼν τὸ φρούριον κατέσκαψεν. ἔπειτα συμβαλὼν ὀβόδᾳ τῷ ἀράβων βασιλεῖ περὶ ὀχθισμάν. καὶ τῷ γαυλανίτῃ, ἐνέδρας αὐτῷ ἡμοιμένης, πάσων ἀποβάλλει τὴν στρατιὰν σὺν αὐτῷ θεοῦ καὶ βαθέως φάραγγος, καὶ ταλαιπωρεῖ καμήλων συντριβεῖσαν. διαφυγὼν δ' αὐτὸς εἰς ἱεροσόλυμα, τὸ μεγέθει τῆς συμφορᾶς πάλαι μισοῦν τὸ ἔθνος ἠρέθισεν εἰς ἐπανάστασιν. γίνεται δὲ ἐν τούτῳ κρείττων, καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις σὺν ἔλαττον πεντακισμυρίοις ἰουδαίων ἀνεῖλεν ἐν ἓξ ἔτεσιν. ἀμελεῖ δὲ ἡυφραίνετο τῇ νίκῃ τὴν τῆς βασιλείας ἀναλίσκων, ὡς τε παύσασθαι τῶν ὅπλων λόγοις ἐπιχειρεῖ διαλύεσθαι πρὸς τοὺς ἀποστατήσαντας. οἱ δὲ μᾶλλον ἐμίσουν τὸν μετάνοιαν αὐτοῦ, καὶ δι' ὃ τρόπον τὸ ἀνώμαλον. πυνθανόμενός τε τὸ αὔριον, τί ἂν ποιήσας κατασείσειεν αὐτούς, ὀκτακισχιλίων ἔλεγον, νεκρὸν γὰρ ἂν διαλλαγῆναι μέλλειν τοσούτους δράσαντι. ἅμα δὲ καὶ τὸ εὔκαιρον ὀπτικληθέντα δημήτριον ἐπεκαλοῦντο. ῥᾳδίως δὲ ἀνακάμπτοντος κατ' ἐλπίδα μειζόνων, καὶ μὴ στρατιᾶς ἡκόντος, συνέμισγον οἱ ἰουδαῖοι τοῖς συμμάχοις πρὸς σίκιμα. δέχεται δ' ἑκατέρους ἀλέξανδρος, ἱππεῖς μὲν χιλίους, μισθοφόροις δὲ πεζοῖς ὀκτακισχιλίοις. παρῆν δὲ αὐτῷ, καὶ τὸ σύνοικον ἰουδαϊκὸν, εἰς μυρίους. τῶν δ' ἐναντίων ἱππεῖς μὲν ἦσαν τρισχίλιοι, πεζοὶ δὲ, μύριοι

μύριοι πεζοὶ χίλιοι. καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἀλλήλοις ἀκηρύκτους οἱ βασιλεῖς ἐπήρωντο τὰ παρ' ἀλλήλοις ἀποστάσεων. δημήτριος μὲν, τοὺς Ἀλεξάνδρου μισθοφόρους. Ἀλέξανδρος δὲ, τοὺς ἅμα δημητρίῳ ἰουδαίους μεταπέμψαι ἐλπίσας. ὡς δ' ἔτι οἱ ἰουδαῖοι ὑμῶν, ἀφ' οὗ ἕλληνες ἐπαύοντο πίστεως, διεκρίνοντο ἤδη τοῖς ὅπλοις συμπεσόντες. κρατεῖ τῇ μάχῃ δημήτριος, καίπερ πολλὰ τῶν Ἀλεξάνδρου μισθοφόρων καὶ ψυχῆς ἔρωτι καὶ χειρὸς ἐπιδείξαμένων. χωρεῖ δὲ τὸ πλῆθος τῆς φυγῆς, οὐδὲν δόξαν ἀμφοτέροις. ἔτι γὰρ δημητρίῳ παρέμενεν νικῶντι οἱ καλέσαντες, καὶ κατ' οἶκτον τῆς μεταβολῆς Ἀλεξάνδρῳ προσεχώρησαν εἰς τὰ ὄρη καταφυγόντι ἰουδαίων ἑξακισχίλιοι. τούτῳ τῷ ῥοπῇ οὐκ ἤνεγκε δημήτριος, ἀλλ' ὑπολαβὼν ἤδη μὴ ἀξιόμαχον εἶναι πάλιν Ἀλέξανδρον, μεταῤῥεῖν ἢ καὶ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς αὐτὸν, ἀνεχώρησεν. ὁ μὲν τοίνυν λοιπὸν πληθος ἀναχωρησάντων τὰ συμμάχων, κατέδεντο τοὺς Ἀλεφορᾶς. σφοδρὸς δὲ ἐπὶ Ἀλέξανδρον ἦν αὐτοῖς ὁ πόλεμος, μέχρι πολλοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς λοιποὺς ἀπήλασεν εἰς Βεμεσελὶν πόλιν. καὶ ταύτην καταστρεψάμενος, αἰχμαλώτους ἀνήγαγε εἰς ἱεροσόλυμα. πεῖσαι δ' αὐτὸν δι' ὑποψίαν ὀργῆς, εἰς ἀσέβειαν, τὸ τῆς ὠμότητος. τῶν γὰρ ληφθέντων εἰς ὀκτακοσίους ἀναστυρώσας ἐν μέσῃ τῇ πόλει, γυναῖκας τε καὶ τέκνα αὐτῶν ἀπέσφαξε τοῖς ὄψεσι. καὶ παῖδα τινῶν καὶ συγκαταθέμενος τοῖς παλλακίσιν ἀφεῖλε τὸ τέκνον. τοσαύτη δὲ κατέπληξις ἔσχε τὸ δῆμον, ὡς τε τὰ ἀνύσασπας ὧν καὶ τὴν ὄπισθεν νύκτα, φυγεῖν ἐκ τακισχιλίους ἐξ ἰουδαίας ὅλης, οἷς ὅρος τῆς φυγῆς ὁ Ἀλεξάνδρου θάνατος κατέστη. τέλος τοιούτοις ἔργοις ὑφ' ἑαυτὸν μόλις ἦσυχίαν τῇ βασιλείᾳ παρέσχε, ἀνεπαύσατο τῶν ὅπλων.

Κεφ. δ'.

Κινεῖται δὲ αὖθις πάλιν ἀρχὴ θορύβων, Ἀντίοχος ὁ Διονύσιος ἐπικληθεὶς, δημητρίου μὲν ἀδελφὸς ὢν, πλάτης δὲ τὸ ἀπὸ σελεύκου. ἔτυχε γὰρ δείσας, στρατὸν ἐφ' ἑπτὰ τοὺς ἄραβας ὑφ' ἑαυτὸν, τὸ μὲν μεταξὺ τῆς ἰουδαίας παρῆκε, καὶ τὰ ἱππόπεδα αἰγιαλῶν Ἀλεφαρῶν Φάραγγι βαθείᾳ. ᾧ δὲ τὰ πάφρα, τεῖχος ἦλαρεν ὑψηλὸν, καὶ ξυλίνους πύργους ἐνεπεπλήσατο, τοὺς εὐμαρεῖς ἐμβολὰς ἀποφράττων. ὁ μὲν ἤρξατο τὰ ἀντίοχον ἰσχύσειν. ἐμπεσὼν γὰρ τοὺς πύργους καὶ τὸν πάφρον χώσας, διῆλαυνε μέχρι τῶν δυνάμεως. ἐμοὶ δὲ ἐν δεκάπηχυ τὸν ἄνω τὰ κωλύσοντα ἄμυναν εὐθὺς ἐπὶ τοὺς ἄραβας ἦει. τὰ δὲ βασιλεὺς ἀναχωρῶν εἰς τὰ χρησιμώτερα τῶν χώρας ὡς τὸν μάχιμον, ἔπειτα τὸν ἵππον ἐξαίφνης ἐπιστρέψας, μυρία δ' ἐν τῷ ἀριθμῷ, ἀπάντης ἐπιπίπτει τοῖς ὡς τὰ ἀντίοχον. καρτερᾶς δὲ μάχης γιγνομένης, ἕως μὲν ἐπεῖχεν ἀντίοχος ἀντεῖχεν ἡ δυνάμις αὐτῷ. καὶ περ ἀνέδην ἐπὶ τὰ ἄραβας φονεύομενοι, πεσόντος δὲ, καὶ δὲ ὡς ἐπεκινδύνευεν ἀεὶ τοῖς ἡττωμένοις ὠθεῖσθαι, σκιδνῶνται πάντες, καὶ τὸ μὲν πλεῖον αὐτῶν, ἐπί τε τὰ φυγὰς ἐπὶ τὴν φυγὴν Ἀλεφθέρεται. τοὺς δὲ λοιποὺς καταφυγόντας εἰς κανὰ κώμην,

A millia qvadraginta. Et priusqvam veniretur ad manus, intercedentibus nuntiis & præconibus, reges transfugia tentabant: Demetrius qvidem Alexandri mercenarios, Alexander autem Judæos, qvi Demetrium seqverentur, obtemperaturos sibi sperantes. Sed cum neqve Judæi sacramenta, neqve fidem Græci contemnerent, armis jam qvo minus decernebant. Superatqve prælio Demetrius, qvamvis Alexandri mercenarii
B multa & animose & fortiter gessissent. Eventus autem pugnæ præter spem cedit utriqve. nam neqve hi, qvi Demetrium acciverant, in partibus victoris permanserunt: & immutatæ fortunæ misericordia, ex Judæorum millia se ad Alexandrum, qvi in montes effugerat, contulerunt. Hujus inclinationis momentum Demetrius ferre non potuit: sed Alexandrum jam qvidem col-
C lectis viribus prælio sufficere ratus, omnem vero gentem ad eum transire existimans, mox inde digressus est. non tamen reliqva multitudo ob abscessum auxiliorum simultates deposuit: bello autem assiduo tam diu cum Alexandro decertabat, donec plerisqve interfectis cæteros in Bemesselim civitatem compulit, eaqve subacta in Hierosolymam captivos abduxit. Verum im-
D moderata fecit iracundia, ut crudelitas ejus ad impietatem usqve procederet. Octingentis enim captivorum in media civitate crucifixis, mulieres earumqve filios in conspectu matrum necavit, atqve hæc potans, & cum suis concubinis recubans, prospectabat. Tantus autem populum terror invasit, ut etiam diversæ partis studiosi proxima nocte octo millia hominum extra totam Judæam profugerent: qvorum exilii mors Alexandri finis fuit. Cum ejusmodi factis tandem
E ægreqve regni otium qvæsisset, ab armis reqvievit.

CAP. IV.

De bello Alexandri cum Antiocho & Areta, deqve Alexandra & Hyrcano.

RUrsus autem fit ei turbarum initium Antiochus, qvi etiam Dionysius dictus est, Demetrii qvidem frater, sed eorum novissimus, qvi Seleucum generis autorem habebant. hunc enim timens, qvi Arabas parato bello pul-
F farat, totum qvidem super Antipatrida montibus proximum, & inter Joppes littora spatium, fossa altissima diremit. ante fossam vero murum ædificavit excelsum, turresqve ligneas, ut faciles aditus obstrueret, fabricavit: nec tamen Antiochum arcere valuit. Exustis enim turribus fossisqve repletis, cum suis copiis transgressus est. Vindictaqve posthabita, qva deberet eum,
G a qvo prohibitus est, ulcisci, protinus contendit in Arabas. Horum autem rex in loca suæ nationi commodiora cedens, mox ad pugnam cum eqvitatu reversus (habebat autem numerum decem millium) imparatos ex improviso Antiochi milites invadit. Valido autem prælio commisso, qvam diu quidem supererat Antiochus, durabat ejus exercitus, qvamvis eum passim Arabes trucidarent. Ubi vero procubuit (succurrendo enim victis semper in periculis aderat) omnes terga dederunt: maximaqve pars eorum cum in acie, tum in fuga absumitur. Reliquos autem in vicum Gana delapsos,

alimentorum penuria perire contigit, præter admodum paucos. Hinc Damaſceni Ptolemæo Minnæi filio infenſi Aretam ſibi ſociant: Syriæqve cœles regem conſtituunt. qvi bello illato Judææ, poſtqvam pugna vicit Alexandrum, pactione diſceſſit. Alexander autem Pella capta Geraſam petivit rurſus, opum Theodori cupidus: triplici qve ambitu circumdatis defenſoribus, locum expugnavit: Necnon & Gaulanen & Seleuciam, & eam qvæ Antiochi Pharanx dicitur, ſub jugum mittit. Ad hæc autem capto Gamala caſtello validiſſimo, ejusqve præfecto Demetrio multis criminibus involuto, in Judæam regreditur, expleto in militia triennio: lætusqve a gentilibus ob res proſpere geſtas excipitur. Belli autem reqviem ſecutum eſt morbi principium. Et qvoniam qvartano febrium recurſu fatigabatur, depulſum iri valetudinem credens, ſi rurſus animum negotiis occupaſſet, intempeſtivæ militiæ ſeſe dedit: & ultra vires corpus laboribus vexans, inter ipſos tumultus trigeſimo & ſeptimo regni anno moritur: idq; Alexandræ conjugi ſuæ reliqvit: Judæos ejus vel maxime dicto obedientes fore non dubitans: qvod longe ab ejus crudelitate diſcrepans, & iniqvitati reſiſtens, benevolentiam ſibi populi comparaſſet. Neqve ſpes eum fefellit. Namqve opinione pietatis obtinuit muliercula principatum. Qvippe qvæ morem gentis patrium probe norat, & qvi ſacras leges temeraſſent, ab initio deteſtabatur. Cum autem duos filios Alexandro genitos haberet, natu qvidem maximum Hyrcanum, & propter ætatem declarat pontificem, & qvod præterea ſegnior eſſet, qvam ut poteſtate regia moleſtus cuiqvam videretur, regem conſtituit: minorem autem Ariſtobulum, privatum vivere maluit, qvod ferventioris eſſet ingenii. Jungit autem ſe ejusdem mulieris dominationi qvædam Judæorum factio, Phariſæi: qvi præter alios pietatem colere putarentur, & peritius leges interpretari: ob eam cauſam magis eos ſuſpiciebat Alexandra, divinæ religioni ſuperſtitioſe deſerviens. Illi autem paulatim fœminæ ſimplici inſinuati, qvosvis pro ſua libidine ſummovendo, deponendo, itemq; vinciendo, ac ſolvendo, jam procuratores habebantur: prorſus ut ipſi quidem regiis commodis fruerentur, expenſas vero ac difficultates Alexandra perferret. Sed eadem mire callebat res administrare majores: itaqve augendis copiis ſemper intenta, duplicem conflavit exercitum: neq; pauca mercenaria paravit auxilia, quibus non modo ſtatum ſuæ gentis roboravit, ſed etiam metuendam ſe reddidit externæ potentiæ. Imperabat autem aliis, verum Phariſæis ipſa ultro parebat. Deniqve Diogenem quendam inſignem virum, qui Alexando fuerat amiciſſimus, interficiunt, ejus factum conſilio criminati, ut octingenti (quos ſupra memoravi) regis juſſu tollerentur in crucem. nihilominus autem Alexandræ ſvadebant, ut & alios, quibus autoribus Alexander in eos fuiſſet concitatus, occideret. Cumq; his nimia ſuperſtitione nihil abnuendum putaret, quos ſibi libuiſſet, ea ſpecie trucidabant, donec optimus quisque periclitantium ad Ariſtobulum confugeret. atqve ille

Ant. lib. 13. cap. 22.

A ατάνει τ Ἀπιηδίων ἀναλωθέϖαν σωέβη πολὺ ὀλίγων ἅπαντας. ἐκτότε δαμασκηνοὶ μὲ τὸ πρὸς Πτολεμαῖον τ μινναίε μῖσος, ἀρέσαν ἐπάγονται, ἐκαθιεῶσι κοίλης συρίας βασιλέα. στρατεύσαντα δ' ἔτος Ἀπὶ τ ἰουδαίαν, ἡ μάχῃ νικήσας ἀλέξανδρον, ἡ σωθῆκας ἀνεχώρησεν. ἀλέξανδρος ἡ, πέλλαν ἑλών, Ἀπὶ γέρασα ἦν πόλιν, τ ἱεροδώρε κτημάτων γλιχόμενος. καὶ τρισὶ τὰς φρερὰς πρὸς βόλοις ἀσπασίαις, μὲ μάχης τὸ χωρίον ϖαραλαμβάνει. καταστρέφεται ἡ ἡ γαυλανίτιν, ἡ σελεύκειαν, ἡ τὴν ἀνιόχε Φάραγγα καλεμένην, πρὸς οἷς γάμαλα Φρούριον καρτερὸν ἑλών, τὸν ἄρχοντα δημήτριον ἐν αὐτῷ ϖεισθέντα ἐκ πολλῶν ἐγκλημάτων, ἐπάνεισιν εἰς ἰουδαίαν, τρία πληρώσας ἔτη τῆς ϛρατείας. ἀσμενῶς δ' ὑπ' αὐτῶ ἔθνος ϖροσεδέχθη μὲ τ δύναμιν, καὶ λαμβάνει τὴν ἀνάπαυσιν ἀ πολεμέων, ἐχθρὸν νόσε. τετάρταις ἡ ϖεισέδοις πυρετῶν ἐνοχλέμενον, ὠήθη μεκρύσαι τὴν νόσον, πάλιν ἀψάμενος πραγμάτων, διὸ δὴ ϛρατείας ἀκμῆρεις ἑαυτὸν ἀπιδιδᾶς, καὶ βιαζόμενον ϖρὸς δύναμιν τὸ σῶμα πρὸς τὰς ἐνεργείας, ἀπήλαξε. τελευτᾶ γοῦν ἐν μέσοις πῖς θορύβοις ϛρεφόμενον, βασιλεύσας ἑπτὰ ϖρὸς τρὶς ἕπτὰ ἔτη. καταλείπει ἡ τὴν βασίλειαν ἀλέξανδρα τῇ γυναικὶ, πεπεισμένον ταύτῃ μάλιστα νικᾶν κατεύσαι τὰς ἰουδαίας, ἐπειδὴ τῆς ὠμότητος αὐτῆ μακρὰν ἀποδέουσα, ϛ τὰς ϖατρίους ἀνθίσταμένη, τ δῆμον εἰς εὐνοιαν ϖροσηγάγετο. καὶ ἀ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. κράτησε γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸ γυναῖον, διὰ δέος εὐσεβείας. ἦκε γὰρ δὴ ἀ ἔθνος μάλιστα τὰ πάτρια, ἡ τὰς τιμημελήτας εἰς τὰς ἱερὰς νόμους, ἐξ ἀρχῆς ἀπεβάλετο. δύο δ' αὐτῇ παίδων ὄντων ἐξ ἀλεξάνδρα, τὸν μὲν ϖρεσβύτερον ὑρκανὸν, διά τε τ ἡλικίαν ἀποδείκνυσι ἀρχιερέα, ϛ ἄλλως ὄντα ἀνοητέστερον. ἢ ὡς τε ἐνοχλεῖν ϖᾶσι τ ὅλων, τ ὑ νεώτερον ἀρίστοβολον, διὰ θερμότητα κατεῖχεν ἰδιώτην. ϖροφύοντα ὑ αὐτῇ εἰς τ ἐξουσίαν Φαρισαῖοι, σώϖαγμα πᾶν ἰουδαίων, δοκοῦσι εὐσεβέστερον εἶναι τ ἄλλων, ϛ τὰς νόμους ἀκριβεστέρας ἀφηγεῖσθαι. τούτοις ϖεισθὲν δή τι ϖροσεῖχεν ἡ ἀλεξάνδρα σεβομένη ϖρὸς τὸ θεῖον. οἱ ὑ τὴν ἀναλίσκοντα τ ἀνθρώπων ἡ μικρὸν ἐπανόντες, ἤδη καὶ διοικοῦντα τ ὅλων ἐγίνοντο, διώκειν τι, καὶ καταγὴν ἀς ἐθέλοιεν, λύειν τε ἡ δεῖν. καθέλκε δ' αἰ μὲν δορυφόρους τ βασιλείας, σκεῦων ἦσαν, τὰ ὑ ἀναλώματα, ἡ αἱ δυσχέρειαι, τῆς ἀλεξάνδρας. δεινὴ δ' ἐν τὰ μείζω διοικεῖν, δυναμίν τε ἀεὶ συγκροτοῦσα, δι' ἀλασίονα κατέσησε, καὶ ξενικὲν ϖεισήγαγε σὺν ὀλίγῳ, ὡς μὴ μόνον κρατυνεῖν τὸ οἰκεῖον ἔθνος, ἀλλὰ καὶ φόβερὸν τοῖς ἔξωθεν εἶναι δυνάσταις. κράτει ὑ τῶν μὲν ἄλλων αὐτὴ, Φαρισαῖοι δ' αὐτῆς. διοχλεῖ γοῦν τινα τῶν ἀπίμων, Φίλον ἀλεξάνδρῳ γεγενημένον, κτείνουσιν αὐτὸν, σύμβουλον ἐγκαλοῦντες γενόμενα τῶν ἀνασαυρωθέντων ὑπὸ βασιλέως ὀκτακοσίων. ἐνῆγον ὑ τὴν ἀλεξάνδραν ἐς τὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἀναχειρίσασθαι, τῶν ϖαροξυνάντων ἐπ' ἐκείνους τὸν ἀλέξανδρον. ἐνδιδόντος δ' ὑπὸ δεισιδαιμονίας, ἀνῄρουν ἐς ἐθέλοιεν δ' αὐτοί. ϖροφεύγουσι ὑ δρισθέλω τῶν κινδυνευόντων οἱ πεῖσαι δοκοῦντες. καὶ κεῖνο πάθει

B

C

D

E

F

G

τῶθα τὴν μητέρα, φείσασθαι μὲν διὰ τὸ ἀξίωμα τῶν ἀν-
δρῶν, ἐκπέμψαι δ' αὐτὰς, εἰ μὴ καθαρὰς ὑποπλήσειεν,
ἐκ τῆς πόλεως. οἱ μὲν δὴ δοθείσης ἀδείας, ἐσπεδάσθησαν
ἀνὰ τὴν χώραν. ἀλεξάνδρα δ' ἐκπέμψασα ἐπὶ Δα-
μασκὸν στρατιὰν, τοῦ φασις δ' ἐν πολεμῷ ἀεὶ θλί-
βων τὴν πόλιν, ταύτην μὲν ὑποδέξασθαι μηδὲν ἀξιόλο-
γον ἐργασαμένην. στρατὸν δὲ τῶν ἀρμενίων βασιλέα
τοῦ προσκαθεζόμενον πτολεμαΐδι, καὶ πολιορκοῦντα κλεο-
πάτραν, σωθῆναι καὶ δώροις ὑποπαίσαι. φθάνει δ' B
ἐκεῖνον ἀπαναστὰς διὰ τὰς οἰκοι ταραχὰς, ἐμβεβλη-
κοτος εἰς τὴν ἀρμενίαν λούκιλλος. κἀν τούτῳ νοσήσας
ἀλεξάνδρας, ὁ νεώτερος τῶν παίδων ἀριστόβουλος τὸν πα-
τρὸν ἁρπάσας μετὰ τῶν οἰκετῶν, εἶχε δὴ πολλοὺς καὶ πάντας
εὐνοῦς διὰ τὴν ἡμετέραν, κρατεῖ μὲν τῶν ἐρυμάτων ἁ-
πάντων, τοῖς δ' ἐκ τούτων χρήμασι μισθοφόρους ἀθροί-
σας, ἐαυτὸν ἀποδείκνυσι βασιλέα. ὡς δὲ ταῦτα ἐδυρό-
μενον τὸν ὑρκανὸν ἡ μήτηρ οἰκτείρησα, τὸν τε γυναῖκα,
καὶ τοὺς παῖδας ἀριστόβουλος καθείργνυσιν εἰς ἀντωνίαν. C
Φρούριον δ' ἐστὶ τῷ βορείῳ κλίματι τοῦ ἱεροῦ προσκείμε-
νον, πάλαι μὲν ὡς ἔφην βᾶρις ὀνομαζόμενον, αὐθις δὲ
ταύτης τυχὸν τῆς προσηγορίας, ὑπὸ μεγεθησαντος ἀν-
τωνίου, καθάπερ καὶ τοὺς σεβαστοὺς, καὶ ἀγρίππεια, σεβα-
στὴ, καὶ ἀγρίππιας, πόλεις ἑτέραν μετωνομάσθησαν. πρὶν
δ' ἐπεξελθεῖν ἀλεξάνδραν τὸν ἀριστόβουλον, τὸν ἀδελφὸν
καταλύσεως, πλαστὰ διοικήσασα τοῦ ἀρχεῖν ἕτοιμον ἐνέ-
φηνε. καὶ κληρονόμος μὲν τῶν ὅλων ὑρκανὸς, ᾧ καὶ
ζῶσι τοῦ βασιλείου ἐνεχείρισε. δυνάμει δὲ καὶ φρο- D
νήματι, προὔχειν ὁ ἀριστόβουλος. ὑφορμοῦσι δὲ αὐτοῖς
περὶ τὰ ὅλων συμβολῆς περὶ ἱεριχοῦντα καταλιπόντες οἱ
πλείους τὸν ὑρκανὸν, μεταβαίνουσι πρὸς τὸν ἀριστόβουλον. ὁ
δὲ μετὰ τῶν συμμενάντων φίλων συμφυγὼν ὑπὸ τοῦ ἀντω-
νίαν, καὶ κυρεύσας τῶν πρὸς σωτηρίαν ὁμήρων, πλεῖ-
στα δ' ἐν ἡ ἀριστόβουλος γυνὴ μετὰ τέκνων, ἀμέλει πρὶν
ἀνηκέστῳ πάθος, διαλύσησιν, ὡς τὸ βασιλεύειν μὲν ἀρι-
στόβουλον, ὑρκανὸν δ' ἐκεῖνον τὰ ἄλλης ὑπολαύειν τιμῆς, E
ὥσπερ ἀδελφὸς βασιλέως. ὑπὸ τάδε ὁμολογήσαντες
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ὃ λαὸς πρεσβύτου φιλοφρόνως ἀλλή-
λοις ἀσπασάμενοι, διήμειψαν τὰς οἰκίας. ἀριστόβουλος
μὲν δὴ, εἰς τὰ βασίλεια, ὑρκανὸς δ' ἀνεχώρησεν εἰς τοῦ
ἀριστόβουλου οἰκίαν.

Κεφ. ε'.

ΔΕῖ τοῖς τε ἄλλοις τὸν ἀριστόβουλον διαφόρων ἐμ- F
πεπτωκὼς παρ' ἐλπίδα κρατήσαντος, καὶ μάλιστα ἀν-
τιπάτρου πάλαι διαμισουμένου. ἦν δ' οὗτος ἰδου-
μαῖος μὲν γένος τε ἐνεκα καὶ πλούτου καὶ τῶν ἄλλης ἰσχύ-
ων πρωτεύων ἐθνους. ὁ αὐτὸς δὲ ἅμα καὶ τὸν ὑρκανὸν ἀρέ-
τᾳ προσφυγόντα τῆς βασιλείας τῆς πατρίδος, ἀναπτησόμε-
νον τοῦ βασιλείου ἐπῆγε, καὶ τὸν ἀρέταν δέξασθαί τε τὸν ὑρκα-
νὸν, καὶ καταχαρῆναι ὑπὸ τοῦ ἀρχεῖν. πολλὰ μὲν τὸν ἀριστό-
βουλον εἰς τὸ ἦθος διαβάλλων, πολλὰ δ' ἐπαινῶν τὸν ὑρκα-
νὸν, παρῄνει δέξασθαι. ὡς δὲ πρέπον εἴη τὸν ἕτερον λαμπρᾶς G
προστῆναι βασιλείας, ὑπερέχειν χεῖρα τοῖς ἀδικουμέ-
νοις. ἀδικεῖσθαι δὲ ὑρκανὸν, στερηθέντα τῆς καὶ τὸ πρε-
σβεῖον αὐτῷ προσηκούσης ἀρχῆς. προκατασκευάσας
δὲ ἀμφοτέρους, νύκτωρ ἀναλαβὼν ὑρκανὸν, τῆς πόλεως
ὑποδιδράσκει, καὶ σωτηρίᾳ φυγῇ χρώμενος, εἰς τὸν
καλούμενον πέτραν διασώζεται. βασιλεύων αὕτη τῆς
ἀραβίας ἐστίν. ἔνθα τὸν ἀρέταν τὸν ὑρκανὸν ἐγχείρισας,

A matri perſvaſit, ut his propter dignitatem parce-
ret, civitate autem pelleret qvos nocentes exiſti-
maret. Igitur illi quidem data ſibi copia per re-
gionem diſperſi ſunt. Alexandra vero in Da-
maſcum miſſo exercitu, qvoniam Ptolemæus ſi-
ne intermiſſione civitatem premebat, illam qui-
dem nulla re memorabili geſta cepit. Regem
autem Armeniorum Tigranem, qui admoto Pto-
lemaidi milite, Cleopatram circumſedebat, pa-
B ctionibus donisqve ſolicitat. Sed illum dome-
ſticarum turbarum metus, ingreſſo in Armeniam
Lucullo, jamdudum inde retraxerat. Inter
hæc Alexandra morbo laborante, minor ejus fili-
us Ariſtobulus, cum famulis ſuis quos multos
habebat, omnesq; pro ætatis favore fidiſſimos,
univerſa caſtella obtinuit: & pecunia qvam ibi
reperit conductis auxiliis regem ſe declaravit.
C Ob hæc miſerata querelas Hyrcani mater, conju-
gem Ariſtobuli cum filiis includit apud caſtel-
lum qvod a Septentrione ſano adjacens, Baris
antea vocabatur, ut diximus, poſtea vero Anto-
nia cognominata eſt, imperante Antonio, qvem-
admodum de Auguſti & Agrippæ nomine Sebа-
ſte & Agrippias aliæ civitates appellatæ ſunt.
Ante tamen Alexandra moritur, qvam in Ariſto-
bulum fratris ejus Hyrcani contumelias vindi-
D caret: quem dejici regno curaverat, qvod ipſa
novem annos adminiſtravit. Et hæres quidem
omnium ſit Hyrcanus, cui regnum etiam viva
commiſerat. Verum Ariſtobulus viribus atqve
autoritate præſtabat. Habito autem inter eos cir-
ca Hierichunta de rerum ſumma conflictu, ple-
rique Hyrcano relicto tranſeunt ad Ariſtobulum.
Hyrcanus autem cum reliqvis fuga pervenit in
E caſtellum Antoniam: ibique ſalutis obſides na-
ctus (erat enim ibi in cuſtodia ut præmiſimus,
conjunx Ariſtobuli cum filiis) priusqvam gravi- *Ant. lib. 14. cap. 1.*
us aliquid accideret, ea lege in concordiam re-
diit, ut regnum quidem Ariſtobulus haberet,
ipſe vero cederet, quaſi frater regis aliis honori-
bus contentus. Hoc modo in fano reconciliati,
cum in conſpectu circumſtantis populi benigniſ-
ſime alter alterum complexus eſſet, domus per-
mutant: & Ariſtobulus quidem diſcedit in regi-
am, Hyrcanus autem in Ariſtobuli domum.

F

CAP. V.

De bello Hyrcani cū Arabibus & expugnatione Hierosolymæ. *Ant. lib. 14. cap. 2. 3 4.*

METus vero & alios ejus inimicos præter
ſpem dominantis occupat, & maxime
Antipatrum jamdudum Ariſtobulo invi-
ſum. Erat autem genere Idumæus, & nobilitate
ac opibus gentis ſuæ princeps. Is igitur & Hyr-
G canum ut ad Aretam regem Arabiæ confugeret,
ejusqve auxilio regnum repeteret hortabatur, &
ipſi Aretæ ut Hyrcanum ſuſciperet atqve in re-
gnum deduceret ſvadebat, multum obtrectans
Ariſtobuli moribus, multisqve Hyrcanum lau-
dibus prædicans, ſimulq; admonebat qvod eum
deceret regno clariſſimo præſidentem, iniqvitate
oppreſſis manum porrigere: Hyrcanum autem
injuriam pati, qui principatu jure ſucceſſionis ſibi debito excidiſſet. Sic inſtructis & præpara-
tis ambobus: nocte cum Hyrcano ex civitate profugit: citatoqve curſu in oppidum quod Petra
dicitur ſalvus evaſit: ea eſt Arabiæ regio. Ibi poſtquam Hyrcanum in manum regis Aretæ tradidit,

multis dictis multisqve muneribus ut auxilium præberet, qvo in regnum deduceretur, effecit. Erant autem peditum eqvitumqve millia L. qvibus neqvaqvam restitit Aristobulus: sed primo impetu superatus, in Hierosolyma fugere cogitur: atqve omnino captus esset, nisi dux Romanorum Scaurus adversis horum temporibus imminens solvisset obsidionem. namqve is ex Armenia qvidem in Syriam missus erat a Pompejo Magno qvi cum Tigrane bellum gerebat. Sed ubi Damascum venit, recens a Metello & Lollio captam reperit: his inde submotis, cognitoqve in Judæa qvid ageretur, illuc velut ad qvæstum cucurrit. Deniqve mox ut fines ingressus est, Judæorum legati ad eum veniunt a fratribus, utrisqve ut sibi potius adjumento essent orantibus. Sed trecentis talentis qvæ Aristobulus ei miserat, justitia posthabita est. Tot enim acceptis Scaurus ad Hyrcanum & Arabes legatos misit Romanorum, eis Pompeji nomen intentans, nisi ab obsidione desisterent. Itaqve & Areta ex Judæa in Philadelphiam recedit metu perculsus, & Scaurus Damascum redit. Aristobulus autem qvod captus non esset, satis sibi esse non credidit: sed omnibus qvas haberet copiis collectis, persequebatur hostes: & circa locum qvem Papyrona vocant prælio commisso, supra sex eorum millia cædit: in qvibus erat & Cephalon frater Antipatri. Hyrcanus vero & Antipater Arabum privati auxilio, spem in adversarios transtulerunt. & cum Pompejus Syriam ingressus Damascum pervenisset, ad ipsum confugiunt. multisqve muneribus ei datis, eadem illa qvibus ad Aretam usi fuerant allegantes, magnopere precabantur ut Aristobuli violentia damnata, regno Hyrcanum restitueret, cui tam ætate qvã moribus deberetur. sed nec Aristobulus sibi defuit, corruptione Scauri fretus. Venerat autem qvantum potuit ornatus cultu regio: deinde offensus obsequiis, neqve ferendum existimans abjectius qvam regem deceret utilitati servire, a Diospoli regrediebatur. Ob hoc iratus Pompejus, etiam Hyrcano ejusqve sociis hoc precantibus, Aristobulum petit, & Romano simul exercitu & Syrorum instructus auxiliis. Cum vero Pellam & Scythopolim prætergressus Coreas venisset, unde Judæorum fines incipiunt per mediterranea loca subeuntibus, cognito Aristobulum in Alexandrium confugisse (castellum est magnifice structum, in monte præcelso situm) mittit per qvos eum juberet inde descendere. Ille autem decreverat, qvia pro imperio vocaretur, periclitari potius qvam parere. sed populum videbat horrescere: & amici monebant ut Romanam vim cogitaret, qvam sustinere non posset. Itaqve horum consiliis obediens, descendit ad Pompejum: quodque juste regnaret, multis pro se dictis in castellum rediit. & cum iterum descivisset provocatus a fratre, ac de suo jure cum eo disceptasset, denuo regreditur non prohibẽte Pompejo. Erat autem inter spem timoremq; medius: & veniebat qvidem velut exoraturus Pompejum, ut sibi cuncta permitteret, ad montem vero revertebatur, ne quid regiæ dignitati derogare videretur.

Ant. lib. 16. cap. 6. 7.

A Ἐ πολλὰ μὲν καθομιλήσας, πολλοῖς δ᾽ δώροις ὑπελθών, δοὺς δ᾽ ὑπάρχειν αὐτῷ πεῖθει τὴν κατάξουσαν αὐτόν. ἦν δ᾽ αὐτῷ, πεζῶν τε ἀμὶ ἱππέων, πέντε μυριάδες, ἐφ᾽ οἷς οὐκ ἀντέσχεν Ἀριστόβουλος. ἀλλ᾽ ἐν τῇ πρώτῃ συμβολῇ ληφθεὶς, εἰς ἱεροσόλυμα συνελαύνεται, κἂν ἔφθη κρατῶν ληφθεὶς, εἰ μὴ σκαῦρος ὁ ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπανασεὶς αὐτῶν τοῖς κήδεσι, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, ὃς ἐπέμφθη μὲν εἰς συρίαν ὑπὸ Ἐμιλίου μάγνου, πολεμοῦντος πρὸς τιγράνην. ὡδηγούμενος δ᾽ εἰς δαμασκὸν, ἐαλωκυῖαν προσφάτως ὑπὸ μετέλλου καὶ λολλίου, Ἐ τούτους μεταξήσας, ἐπὶ Ἐ τὰ κατὰ τὴν ἰουδαίαν ἐπύθετο, καθάπερ ἐφ᾽ ἕρμαιον ἠπειγθη. παρελθόντος γοῦν εἰς τὴν χώραν, πρέσβεις δ᾽ ἦκον ὡδὶ τῶν ἀδελφῶν ἑκατέρων, ἑκάτερος δεόμενος βοηθῆσαι αὐτῷ. γίνεται δ᾽ ὑπόσταθμον ἑκατέροις, τὰ ὡδὶ δρυσοβόλα πεντακόσια τάλαντα. τοσοῦτον γὰρ λαβὼν σκαῦρος, ὑπεκηρυκεύετο πρός τε ὑρκανὸν, καὶ τοὺς ἄραβας, B ἀπλῶν ἐπιμιξίαν καὶ πομπήϊον, εἰ μὴ λύσαιεν τὴν πολιορκίαν. ἀνεχώρησε δ᾽ ἐκ τῶν ἰουδαίων εἰς φιλαδέλφειαν δρέπτης καταπλαγείς, Ἐ πάλιν εἰς δαμασκὸν σκαῦρος. ἀριστόβουλος δ᾽ οὐκ ἀπέσχησε τοῦ μὴ ἀλῶναι, πᾶσαν τ᾽ δυναμιν ὑπισυλλέξας, ἐπέσπετο τοῖς πολεμίοις, Ἐ πρὸ τὴν καλουμένην παπυρῶνα συμβαλὼν αὐτοῖς, ὑπὲρ ἑξακισχιλίους κτείνει, μεθ᾽ ὧν, καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἀντιπάτρου Φαλλίωνα. ὑρκανὸς δ᾽ Ἐ ἀντίπατρος τὸ δρᾶσον ἀφαιρεθέντες, μετέφερον ὑπὲρ τῶν ἰουδαίων ἀφ᾽ D ῥοπὴν πομπήϊος ὑπὲρ τῶν συρίαν εἰς δαμασκὸν ἦκεν, ἐπ᾽ αὐτὸν καταφεύγουσι, καὶ δίχα δώρων, ἅμα καὶ πρὸς δρέπταν δικαιολογίαις χρώμενοι κατηνιβόλουν, μισοῦσι μὲν τὴν ἀριστόβουλου βίαιον, κατάγον δ᾽ ὑπὲ τὴν βασιλείαν τὸν καὶ τοῦ τρόπου καθ᾽ ἡλικίαν πρεσβύτερον. ἀμέλει δὴ ὁ ἀριστόβουλος ὕστερον, πεπιθὼς τὴ σκαύρου δωροδοκίᾳ, παρῆλθε τε καὶ αὐτὸς ὡς οἷόν τε λῷ, βασιλικωτάτα κεκοσμημένος ἑαυτὸν, ἀδείσας ὑπὲ πρὸς τὰς δρεπτίνας, καὶ μὴ φέρων δηλῶσιν τῆς χρείας παρόντερον Ἐ E σχήματος, ἀπὸ δικαιότερος χωρίζῃ. πρὸς παῦτ᾽ ἀγανακτήσας πομπήϊος, πολλὰ καὶ τοῦ ὑρκανὸν ἱκετεύοντων, ὥρμησεν ἐπ᾽ ἀριστόβουλον, ἀναλαβὼν τὴν τε ῥωμαϊκὴν δυναμιν, Ἐ πολλὰς ὁπὸ τῶν συρίας ξυμμάχων. ἑως δ᾽ παρελαύνων πέλλαν, Ἐ σκυθόπολιν, ἦκεν ἐς κορέας, ὅθεν ἡ ἰουδαίων ἄρχεται χώρα, καὶ τὴν μεσόγαιον αὐτῶν, ἀκούσας συμπεφευγέναι τὸν ἀριστόβουλον εἰς ἀλεξάνδρειον, ὃ τὸ δέ ἐστι φρούριον τῶν πάνυ φιλοτίμως ἐξηκριβωμένων ὑπὲρ ὄρους ὑψηλῆς κείμενον, πέμψας, καταβαίνειν αὐτὸν ἐκέλευε. τοῦ δ᾽, ἐπὶ μὲν ἑρμῇ καλουμένῳ δεσποτικώτερον, ἀλλὰ νῦν δουλεύειν μᾶλλον, ἢ ὑπακοῦσαι. καθήμενος δ᾽ τὸ πλῆθος ἐρρώδουν, καὶ παρῄνουν οἱ φίλοι σκέπτεσθαι τὸν ῥωμαίων ἰσχύν, ἣν οὐκ ἀνυπόστατον. οἷς πειθεὶς κάθησε πρὸς πομπήϊον. Ἐ πολλὰ μὲν ἐπὶ δικαίως ἄρχειν ὁπολογηθεὶς, ὑπέστρεψε πρὸς τὸ ἔρυμα. πάλιν τε τὰ δελφῶ προσκαλεσμένου καταβάς, καὶ ἀλλαχθεὶς πρὸς τὸν δικαίων, ἅπασι μὴ κωλύοντος τὸ πομπήϊ. μέσος δ᾽ ἐπὶ ἐλπίδος καὶ δέους. καὶ κατῄει μὲν, ὡς δυσωπήσων πομπήϊον παντ᾽ ὑπηρέτην αὐτῷ, πάλιν δ᾽ ἀνέβαινεν εἰς τὴν ἄκραν, ὡς μὴ προκαλύπτῃ δέξειεν ἑαυτόν. ἐπεὶ,

ἐπεὶ μὴν τὸ πομπήϊον ἐξίεσθαί τε τῶν Φρουρίων σκέλλοντα αὐτῷ, καὶ ὡς ἀγγέλματα τῶν Φρουράρχων ἐχόντων μόνας πλὴν ἀρχείων τὰς αὐτογράφους ἐπιστολάς, ἠναγκάζεν αὐτὸν ἑκάστοις χεῖρα σκηψαμένοις, πιστὰ μὲν τὰ πεπραγθέν, ἀγαναίτητος ᾖ, ἀνεχωρησεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ παρεσκευάζετο πολεμεῖν πρὸς πομπήϊον. ὁ δὲ, ὡς δὴ εἶδε χρόνον τοῖς ὠμοσκόποις, εὐθέως ἔπεσε, καὶ πεσόντα τὸν ὁρμὸν ὁ μυροβολάτης ἤνατο, ἀγγελθεὶς αὐτῷ ὡς ἱεροσόλυμα, ἔνθα τὸ τῶν ἰουδαίων πίστευμα, φοίνικά τε πάμπολυν, καὶ βάλσαμον τρέφει. ὅτε λίθοις ὀξέσιν ὑπερμένοντες τὰ πρέμνα συλλέγουσι καὶ τοῖς τομαῖς ἐκ δακρύων, ἐστραπτοδοσίαν ὠνομασμένον ἐν τῷ χωρίῳ μίαν ἑσπέραν, ἕως ἦν ἤπειγε πρὸς τὰ ἱεροσόλυμα. καὶ παλαγεὶς ᾗ τὸ ἑῷον δρισσόβυλον, ἱκέτης ὑπήντα, χρημάτων τε ὑποσχέσει, καὶ τῷ μὴ τὸ πόλεως ὑπερεῖδεν καὶ ἑαυτὸν, χαλεπαίνοντα κατασβέσαι τὸ πομπήϊον. ἐμέλλε τε ὁμολογημάτων ἐπέξεσθαι. τὸ δὲ δὴ τῇ κομιδῇ τῶν χρημάτων πεμφθέντα γαβίνιον, οἱ τὰ δρισσόβυλον φρονοῦντες, ἀπὸ τῆς πόλεως ἔδεχοντο. πρὸς ταῦτα ἀναναίτητος πομπήϊος, ἀρισσόβυλον μὲν ἐφρούρει, ἕως ᾗ τὴν πόλιν ἐλθών, εἰσκόπει τὴν προσβολὴν, τοῦ τε ὀχυρότητα τῶν τειχῶν δυσμεταχείριστον ὁρῶν, καὶ τοῦ πρὸ τούτων φάραγγα φοβερὰν, τό τε ἱερὸν ἔσω τοῦ φάραγγος, ὀχυρώτατα τετειχισμένον. ὡς τε ἀπὸ ἀπορουμένῳ, διότι μέλλοι ἐναγὴς καταφυγεῖν, ἕως τοῖς πολεμίοις, διαπορουμένῳ δὲ, διὰ πολὺν χρόνον, στάσις τῶν ἔνδον ἐμπίπτει, τῶν μὲν πρὸς ἀρισσόβυλον πολεμεῖν ἀξιούντων, καὶ φεύγειν τὰ βασιλέα, τῶν δὲ τὰ ὑρκανῷ φρονούντων, ἀνοίγειν πομπηίῳ τὰς πόλας. πολὺ δὲ τούτους εἶναι θεὸς, ἀφορῶντας εἰς τοῦ τῶν ῥωμαίων εὐτυχίαν. ἡδόμενον δὲ τὸ ἀρισσόβυλε μέρος εἰς τὸ ἱερὸν ἀνεχώρει, καὶ τοῦ σωματοφύλακα ἐκ αὐτοῦ τῆς πόλεως φέρουσαν δρεπανηφόρον ἀναλίσκειν εἰς ἑκάτον παρεσκεύαζον. τῶν δὲ ἑτέρων δεχομένων ῥωμαίους τῇ πόλει, καὶ τὰ βασιλικὰ ἀποδιδόντων, δοκεῖ μὲν τοῦτο πομπηίῳ ἕνα τῶν ὑφ' ἑαυτὸν στρατηγῶν πέμψαντα, εἰσπεμφθῆναι μὴ στρατιάν. ὃς ἀλεξάνδρου φρουρᾶ τοῦ πόλιν, ἐπειδὴ τὸ εἰς τὸ ἱερὸν καταπεφευγότων ἐδέησαν λόγοις ἐπὶ τὸ συμβῆναι, τὰ πρὸς τὰς πρὸς τολὰς εὐτρέπιζεν, ἔχων τὰς ἀπὸ τῶν ὑρκανον, εἰς τε τὰς ἀπονοίας, καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἀποδυμοῦς. αὐτὸς δὲ καὶ τὸ προσαρκλινον κλίμα τοῦ τε πέφρου ἔχε καὶ τοῦ φάραγγα πᾶσαν ὕλεν συμφορήσας τὸ δυνάμεως. χαλεπὸν δὲ, διὰ τὸ ἀναπληροῦν, ἀλλὰ βάθος ἄπρον, καὶ τῶν ἰουδαίων πάντα τρόπον ἐργόντων ἄνωθεν. καὶν αἱ πύλες ἐμενε τῆς ῥωμαίοις ὁ πόνος, εἰ μὴ τὰς ἑβδομάδας ἀπεῖργεν ὁ πομπήϊος ἐν αἷς παντὸς ἔργα ἀλλοῦ θρησκείαν χεῖρας ἀπέχουσιν ἰουδαῖοι, τὸ χῶμα ὕψε, τῆς καὶ χεῖρα συμβολῆς ἔργων τὰς κραλιώτας. ὑπὲρ μὲν γὰρ σώματος, ἀμυνοῦν καὶ τοῖς σαββασιν. ἤδη δὲ ἀναπεπληρωμένης τῆς φάραγγος, πύργους ὑψηλὰς ἀπιζήσας τῷ χώματι, καὶ προσαγαγὼν τὰς ἐκ τύρου κομισθείσας μηχανὰς, ἐπειρᾶτο τῶν τείχους. ἀνέστελλον δὲ οἱ πετροβόλοι τὰς καθύπερθε κωλύοντας. ἀντεῖχον δὲ ἀπὸ πλέονος οἱ καὶ ἐκ τοῦ μέρος πύργοι, μεγέθει τε καὶ κάλλει διαφέροντες.

quia tamen castellis eum Pompejo cedere placebat, hisque præpositos monere literis ut decederent, quibus præceperat ut non nisi manu sua scriptis epistolis obtemperarent: jussa quidem facit: sed in Hierosolymam cum indignatione discessit: belloque jam congredi cum Pompejo cogitabat. Ille autem, nec enim tempus apparatui dandum putavit, statim eum insequitur. multum quippe alacritati ejus addiderat, circa Hierichuntem Mithridatis mors nuntiata. Ubi pinguissima Judææ regio, & palmarum plurimũ ac balsamum nutrit: cujus inciso lapidibus acutis robore stillantem lacrymam ex vulneribus colligunt. Cumque illic pernoctasset, mane in Hierosolymam properabat. Itaque hoc ejus impetu perterritus Aristobulus: supplex occurrit, pecuniamque pollicitus, quodque semetipsum ei cum civitate permitteret, Pompejum mitigat sævientem. Nec tamen quicquam eorum quæ promisit effectum est. Gabinium enim qui ad suscipiendam pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem Aristobuli socii receperunt. His commotus Pompejus, Aristobulum in custodiam collocat: ad civitatem vero profectus, explorabat qua ex parte facilior esset accessus. nam & murorum ejus firmitatem oppugnari posse facile non videbat: vallemque pro mœnibus horribilem, fanumque illic cernebat proximum, adeo tutissima munitione circumdatum, ut etiam si civitas caperetur, secundum esset hostibus in eo refugium. Hoc autem diu quid faceret hæsitante, seditio intra civitatem orta est: Aristobuli quidem sociis bellum geri potius regemque liberari dignum esse censentibus: qui vero cum Hyrcano sentirent, Pompejo portas aperiri. Metus autem hos plures faciebat, Romanorum constantiam reputantes. Deniqve victa pars Aristobuli concessit in templum: & ponte qui ab eo civitati jungebatur abscisso, ut ad ultimum usqve resisteret, instruebatur. Cum autem alii Romanos recepissent in civitatem, hisque domũ regiam tradidissent, ad hanc obtinendam Pompejus unum e ducibus suis Pisonem cum militibus intromittit. Hisque præsidiis in civitate dispositis, quia nemini eorum qui in templum confugerant, pacem persvadere poterat, omnia quæ circum erant, oppugnationi parabat: Hyrcano ejusq; amicis ad consilia conferenda, & ad efficienda qvæ juberet alacriter animatis. Ipse vero ad partes septentrionales fossamq; vallemq; replebat omni genere materiæ per milites comportato, cum per se opus esset difficillimum, propter immensam altitudinem, & præterea Judæi modis omnibus desuper obsisterent, mansissetq; labor imperfectus, nisi Pompejus observatis diebus septimis, qvibus Judæos religio ab omni opere manus abstinere compellit, per eos aggerem cumulare præcepisset inhibitis a prælio militibus. Pro solo enim corpore Judæis etiam per sabbata pugnare licet. Igitur jam valle repleta, & impositis aggeri turribus, admotisqve machinis Tyro allatis, mœnia tentabat. Desuper obstantes lapidibus repellebantur, cum diu turres obsidentium magnitudine simul & pulchritudine præstantes, vim repugnantium sustinerent.

Ant. lib. 14. cap. 7, 8.

Verumtamen Romanis tunc plurimum defatigatis, Pompejus Judæorum tolerantiam & in aliis admiratus est: & præcipue, quod nihil ceremoniarum inter media tela versantes intermiserunt. sed velut in alta pace civitas ageret, qvotidie sacrificia & victimas omnemq; Dei cultum diligentissime celebrarunt, nec vel in ipso excidio, cum ad aram in dies singulos trucidarentur, legitimis religionis suæ muneribus abstinuerunt. Mense igitur obsidionis tertio vix una turre dejecta, in fanum irruptum est. Primus autem murum transcendere ausus est Sylla filius Faustus Cornelius. & post eum centuriones duo Furius & Fabius cum suis cohortibus. & circumsepro undiqve fano, alios alio confugientes vel etiam paulisper repugnantes interficiunt. Ubi plurimi sacerdotum, quanquam hostes strictis gladiis irruentes videbant, intrepidi tamen in peragendis rebus divinis perseverabant: & in ipso libandi templumqve adolendi ministerio mactabantur, saluti quoque præferentes religionis obsequium. Multos autem sui gentiles adversæ partis studiosi trucidabant, plurimi sese in rupes præcipitabant. nonnulli furibundi cunctis qvæ circa murum erant in desperatione succensis, pariter conflagrabant. Itaqve Judæorum qvidem millia duodecim occubuerunt: Romanorum vero perpauci, sed plures sauciati sunt. Nihil autem gravius in illa clade Judæorum genti visum, qvam sanctum illud arcanum, neqve cuiqvam prius visum alienis esse detectum. Deniqve Pompejus una cum suis comitibus in templum ingressus, ubi neminem præter pontificem adesse fas erat, qvæ intus erant candelabra cum lychnis & mensis in qvibus libare atq; adolere moris est, & vascula ex auro cuncta spectavit: congestamqve pigmentorum molem, sacræqve pecuniæ ad duo millia talentorum. Nec tamen vel hæc vel aliud quicquam de sacrosanctis opibus sive instrumentis attigit: sed postero die post excidium purgare templum ædituos jussit, & solennia sacra celebrare. Ipse autem Hyrcanum pontificem declaravit: qvod se & in aliis rebus a lacrem obsidionis tempore præbuisset, promptamqve ad bellum agrestium multitudinem ab Aristobulo revocasset: per qvæ sicut imperatorem bonum decuit, benevolentia potius qvam timore plebem sibi concíliavit. Inter captivos etiam comprehensus Aristobuli socer idemq; patruus tenebatur: & illos quidem qui maxime belli causa fuissent, securi percussit. Faustum vero & qui una fortiter operam navaverant, præclaris præmiis donat: & Hierosolymis tributum indicit. ablatas autem genti etiam qvas in Cœlesyria ceperant civitates, Romano qui tunc erat præsidi parere jussit, propriisqve tantum finibus circumclusit. Instauravit autem in gratiam cujusdam ex libertis suis Demetrii Gadarensis, etiam Gadaram, qvam Judæi subverterant. Mediterraneas præterea civitates ab eorum imperio liberavit, qvas præventi non exciderant, Hippon, & Scythopolim, & Pellam, & Samariam, & Marisam: itemqve Azotum, & Jamniam, & Aretusam,

A ἔνθα δὴ τῶν ῥωμαίων πολλὰ κακοπαθούντων, ὁ πομπήϊος
τἄλλα τε καρτερίας τοὺς ἰουδαίους ἀπεθαύμασε, καὶ
μάλιστα δὲ μηδὲν ἐν θρησκείαις ἐν μέσοις τοῖς
βέλεσιν ἀνειμένους. ὥσπερ γὰρ εἰρήνης βαθείας κα-
τεχούσης τὴν πόλιν, οὕτω τε θυσίαι καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ ἁγι-
σμοὶ, καὶ πᾶσα θρησκείας τέλος ἐσπουδάσθη τῷ
θεῷ, καὶ ὅτε κατ' αὐτῶν τῶν ἀλλοτρίων τοῖς βωμοῖς
φονευόμενοι, τὰ καθ' ἡμέραν νομιμωτάτης τῆς θρησκείας
ἀπέσχοντο. τρίτῳ γὰρ μηνὶ τῆς πολιορκίας, μόλις ἑνὸς τῶν
πύργων καταβρήξαντες εἰσεπήδησαν εἰς τὸ ἱερόν. ὁ γὰρ πρῶ-
τος ὑπερβῆναι τολμήσας τὸ τεῖχος, σύλλα παῖς ἦν
Φάυστος κορνήλιος· καὶ μετ' αὐτὸν ἑκατοντάρχαι δύο,
Φρύγιος καὶ Φάβιος. ἔπειτ' ἐκείνοις, τὸ ἴδιον ἕκαστος,
καὶ τοὺς ἐχόντας πανταχῆ τοὺς ἰουδαίους, ἐκτεινον, ὡς μὴ
τὸ ναὸ σφοδρύνοιντο, ὡς ὑπ' ἀμυνομένων ἧσσον ὀλί-
γον. ἔνθα πολλοὶ τῶν ἱερέων ξιφήρεις τοὺς πολεμίους θρώ-
σκοντες βλέποντες, ἀδεῶς ὅπη τὰ θρησκεία ἔμενεν. αὐτέν-
δοντες ὑπ', καὶ θυμιῶντες ἀπεφάτοντο, τῶν ἄλλων τὸ θεῖ-
ον θεραπείας ἐν δέοντι τῷ σωτηρίᾳ τιθέμενοι. πολε-
μεῖ δὲ [illegible] τῶν ἐμοφύλων ἀντιστασιῶν ἀνῃρεῖτο, καὶ
ὑπὸ τῶν κρημνῶν ἐῤῥίπτουν ἑαυτοὺς ἄπορροι, καὶ τὰ μὲν τεί-
χη δὲ ἔνιοι μανιῶντες ἐν ταῖς ἀμηχανίαις, [illegible] ἔπε-
πτωσαν, καὶ συγκαταφλέγοντο. ἰουδαίων μὲν οὖν ἀνῃ-
ρέθησαν μύριοι καὶ δισχίλιοι. ῥωμαίων δ' ὀλίγοι μὲν
πάνυ νεκροὶ, τραύματα δ' ἔχουσι πολλά. ἐκ δὲ
ἔτους ἐν τῷ τότε συμφορᾶς καθήψατο τὸ ἔθνος, ὡς τὰ
τῶν ἀόρατον ἄγαλμα σκηπανυφθῆναι [illegible] τῶν ἀλλοφύλων.
παρελθὼν γὰρ οὖν τῶν ἐκεῖ αὐτὸν ὁ πομπήϊος εἰς τὸν
ναὸν, ἔνθα μόνῳ θεμιτὸν ἦν παρελθεῖν τῷ ἀρχιερεῖ, τά τε ἔνδο-
ν ἐθεάσατο, λυχνίαν τε καὶ λύχνους, καὶ τραπέζαν, καὶ σπον-
δεῖα, καὶ θυμιατήρια ἐλέχευσι πάντα, πολὺν τε ἀρώ-
ματῶν σεσωρευμένων, καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων, εἰς τά-
λαντα δισχίλια. ἅτε δὲ τούτων, ἅτ' ἄλλα πάνυ τῶν ἱερῶν
κειμηλίων ἥψατο, ἀλλὰ καὶ μὴν μίαν τῶν ἀλύσεως ἡμέ-
ραν, καθάραι τε τὸ ἱερὸν τοῖς νεωκόροις ἐκέλευσε, καὶ τὰς
ἐξ ἔθους ἐπιτελεῖν θυσίας, αὐθις ἀποδείξας ὑρκανὸν ἀρ-
χιερέα, ὅτε ἄλλα τε εὐεργετούμενον ἑαυτὸν ἐν τῇ πολιορ-
κίᾳ ᾔσθετο, καὶ διότι τὸ κῶλυ τῶν χώρων τοῦτο
ἀπέσχεν ἀρίστοις συμπολεμεῖν ὁρμῶντα. ἐκ τού-
του ὅπερ ἦν πρόσθεν ἀγαθῷ στρατηγῷ τὸ λαὸν εὐνοϊκὸν
πλέον ἢ δεῖ προσηγάγετο. ἐν δὲ τοῖς αἰχμαλώτοις ἐλή-
φθη καὶ ὁ ἀριστόβουλος πενθερὸς, ὁ δ' αὐτὸς καὶ θεῖος
τῶν μὲν αὐτοκρατῶς ἐπολέμει πελέκει κολάζει φαῦ-
λον ὄντα τῶν μετ' αὐτοῦ γνησίως ἀγωνισαμένων, λαμ-
προῖς ἀριστείοις δωρησάμενος, τήν τε χώραν καὶ τοῖς ἱερο-
συλήσασιν ἐπιτίθησι φόρον. ἀφελόμενος δὲ ἔθνος, καὶ
τὰς ἐν κοίλῃ συρίᾳ πόλεις ὅσας εἶλον, [illegible] ἔπεμψε τῷ κατ'
ἐκεῖνο καιρῷ ῥωμαίων στρατηγῷ καπετεπγμένῳ, ὃς
νεωστὶ χρηματίζοντα τὴν κοίλην συρίαν ἐλλιπεῖ-
δων πόλεων, καὶ τοῖς ἰδίοις ὅροις προσέκλεισεν. ἀνακτί-
ζει δὲ καὶ γαδαρα, [illegible] ἰουδαίων κατεστραμμένην,
χαδαρίτῃ νινὶ τῶν ἰδίων ἀπελευθέρων δημητρίῳ χα-
ριζόμενος. ἠλευθέρωσε δ' ἀπ' αὐτῶν, καὶ τὰς ἐν τῇ
μεσογείῳ πόλεις, ὅσας μὴ φθάσαντες κατέσκαψαν,
ἵππον, σκυθόπολίν τε, καὶ πέλλαν τε, καὶ μάρισαν, καὶ
μάρισσαν, πρὸς αἷς, ἄζωτόν, καὶ ἰάμνιαν, καὶ ἀρέθουσαν,

ὁμοίως

ὁμοίως ἢ Ϲ τὰς Γαλιλίας, γάζαν, Ἰόππην, Δῶρα, καὶ τ Παλαι μὲν, στράτωνος πύργον καλουμένην, ὕστερον δὲ μεγαλοπρεπῶς ὑφ' ἡρῴδου βασιλέως λαμπροτάτοις καλλωπισθεῖσαν κατασκευάσμασι, καὶ μετονομασθεῖσαν καισάρειαν. ἃς πάσας τοῖς γηγενέσι δοὺς πολίτας, κατέζευξεν εἰς τὸν συριακὸν ἐπαρχίαν. ἐπράδευε δὲ ταύτην τε καὶ τ ἰουδαίαν καὶ τὰ μέχρις αἰγύπτου καὶ Ϲ Εὐφράτου σκαύρῳ διέπων, καὶ δύο τ παγμάτων, αὐτὸς μὲν χιλιάσιν εἰς ῥώμην ἠπείγετο, τ ἀριστόβουλον ἄγων μ τ θυγατέρας αἰχμάλωτον. δύο δ' ἦσαν αὗται θυγατέρες, Ϲ δύο υἱεῖς, ὧν ὁ ἕτερος μὲν, ἀλέξανδρος, ἐκ τ ὁδὸν ἔφυγε. σὺν ἢ τ ἀδελφαῖς ὁ νεώτερος ἀντίγονος, εἰς ῥώμην ἐκομίζετο. B

Καὶ τούτῳ σκαῦρος εἰς τὴν ἀραβίαν ἐμβαλὼν, τῆς μὲν πέτρας εἴργετο τ δυσχωρίας. ἐπορθεῖ δὲ καὶ τὰ περὶ πέλλαν, κἀν τούτῳ ἢ κακοπαθῶν. ἐλιμώττε γὰρ ἡ στρατιὰ, Ϲ πρὸς ὃν ὑρκανὸς ἐπεβοήθει δι' ἀντιπάτρου πατρὸς πεμπόντων, ὃν καὶ καθίστησι σκαῦρος ὅπως C σωθῇ πρὸς ἀρέτην, ὅπως δὴ χρήμασι διαλύσαιτο τ πόλεμον. πείθει δ' ὁ ἄραψ, τετρακόσια τάλαντα, καὶ πὶ τούτοις σκαῦρος ἐξήγε τ ἀραβίας τ δυνάμιν. ὁ δ' ἀποδρὰς τ ἀριστοβούλου παίδων πομπήϊον ἀλέξανδρος χρόνῳ συναγαγὼν χεῖρα συχνὴν, βαρὺς ἦν ὑρκανῷ, Ϲ τὴν ἰδουμαίαν κατέτρεχεν. ἐδόκει δ' ἂν ταχέως καταλῦσαι αὐτὸν, ἐς γὰ ἤδη καὶ τὸ καταῤῥῖφὲν ὑπὸ πομπηίου τεῖχος ἐν ἱεροσολύμοις ἀνακτίζειν ἐπῄρετο προσελθὼν, εἰ μὴ γαβίνιος εἰς συρίαν πεμφθεὶς σκαύρου διάδοχος, τά τε ἄλλα γνησίως ἀπέδειξεν ἑαυτὸν ἐν πολλοῖς, καὶ ἐπ' ἀλέξανδρον ὥρμησεν. ὁ δ' δείσας πρὸς τὴν ἐφοδον δυνάμιν τε πολλὴν συνέλεγε, ὡς ἦν εὖ μυρίας μὲν ὁπλίτας, χιλίους δ' καὶ πεντακοσίους ἱππεῖς, καὶ τὸ ὀπιτήδειον τ χωρίων ἐτείχιζεν, ἀλεξάνδρειόν τε, καὶ ὑρκάνιον, καὶ μαχαιροῦντα πρὸς τοῖς ἀραβίοις ὄρεσι. γαβίνιος δ' μὲν μέρος τ στρατιᾶς μέρος ἀντωνίου προπέμψας, αὐτὸς ἕπετο τὴν ὅλην ἔχων δύναμιν. οἱ δ' πρὸ αὐτὸ πατρὸν ὑπέλεκτοι, καὶ τὸ ἄλλο τάγμα τῶν ἰουδαίων, ὧν μάλιστος ἦρχε καὶ πτόλαος, συμμίξαντες τοῖς πρὸ μάρκου ἀντωνίου ἡγεμόσιν, ἐκώλυον ἀλεξάνδρῳ, καὶ μετ' ὀλίγου παρῆν ἅμα τῇ φάλαγγι γαβίνιος. ἐνθυμοῦμαι δ' τὴν τ πολεμίων δύναμιν ἐκ τοσούτου ἀλέξανδρος ἀνεχώρει, καὶ πλησίον ἤδη ἱεροσολύμων γενόμενος, ἀναγκάζεται συμβαλεῖν, Ϲ κατ' τὴν μάχην ἑξακισχιλίους ἀποβαλὼν, ὧν τρισχίλιοι μὲν ἔπεσον, τρισχίλιοι δ' ἐζωγρήθησαν, φεύγει σὺν τοῖς καταλειφθεῖσιν, εἰς ἀλεξάνδρειον. γαβίνιος δ' πρὸς τὸ ἀλεξάνδρειον ἐλθὼν, ἐπειδὴ πολλοὺς εὗρεν ἐστρατοπεδευμένους, ἐπιφανῆ συγγνώμης ἐποιήσατο, πρὸς τ ἡμαρτημένων, πρὸ μάχης αὐτοὺς προσαγαγών. μηδὲν δ' μέτριον φρονοῦντων ἀποκτείνας πολλοὺς, τοὺς λοιποὺς κατέκλεισεν εἰς τὸ ἔρυμα. καὶ ταύτην δὲ τὴν μάχην, ὁ ἡγεμὼν μάρκος ἀντώνιος, πανταχῇ μὲν γενναίως φανεὶς, ἐδαμῇ δ' ἧττος. γαβίνιος δ' τοὺς ἐξαιρήσοντας τὸ φρούριον καταλιπών, αὐτὸς ἀπῆλθε, τοὺς μὲν ἀποφεύγοντας πολλοὺς, καθιερεύσας, τοὺς δ' καταφρονήσαντας, ἀνακτίζων. συνεπολίσθησαν γοῦν τότε κελαίνοντος, σκυθόπολίς τε, Ϲ σεμάρεια, Ϲ ἀνθηδών, καὶ ἀπολλωνία, Ϲ ἰάμνια, καὶ ῥάφια, καὶ μάρισά τε, καὶ δῶρος, καὶ γάμαλα, D

Anecnon & maritimas: Gazam, & Joppen, & Doram, & quæ pridem Stratonis pyrgus vocabatur, poſt autem ab Herode rege clariſſimis ædificiis transformata, Cæſarea nominata eſt: easqve omnes indigenis civibus redditas provinciæ Syriæ conjunxit. Hujus autem & Judææ, cunctorumqve adminiſtratione ad Ægyptiusqve fines & flumen Euphratem cum duabus legionibus Scauro permiſſa: Romam ipſe per Ciliciam properavit, captivum ducens Ariſtobulum cum familia. Erant autem filiæ duæ, totidemqve filii: quorum unus Alexander ex itinere fugit, minor autem Antigonus cum ſororibus Romam vectus eſt.

CAP. VI.

INterea Scaurus in Arabiam ingreſſus, ad Petram quidem regionem aſperitate prohibebatur accedere: quæ autem circum erant, omnia vaſtabat, multis & in hoc malis afflictus. nam exercitum fames premebat: cui tamen Hyrcanus per Antipatrum victui neceſſaria ſuppeditabat. qvem velut Aretæ familiarem etiam Scaurus ad eum legavit, ut bellum pactione deponeret. Itaqve perſvaſum eſt Arabi, ut CCC. talenta daret: atqve ita Scaurus ex Arabia transduxit exercitum. Alexander autem Ariſtobuli filius, qvi Pompejum fugerat, magna manu medio tempore congregata, Hyrcano gravis imminebat, Judæamq; depopulabatur. qvem qvidem mature debellare poſſe credebat: qvoniam disturbatum quoque a Pompejo murum Hieroſolymis renovatum eſſe confidebat: niſi Gabinius in Syriam miſſus, qui Scauro ſucceſſerat, qvum in aliis fortem ſe præbuiſſet, tum etiam in Alexandrum moviſſet exercitum. Hujus autem ille impetum veritus, & ampliorem militum manum congregabat: donec facta ſunt decem millia peditum, & mille quingenti eqvites: locaqve opportuna muris, hoc eſt, Alexandrium & Hyrcanium, & Machærunta non longe ab Arabiæ montibus, muniebat: Igitur Gabinius cum parte copiarum præmiſſo M. Antonio, ipſe cum toto exercitu ſequebatur. Lecti autem Antipatri comites, aliiq; Judæorum multitudo, qvorum Malichus & Pitholaus principes erant: junctis cum M. Antonio viribus ſuis, Alexandro obviam proceſſerunt: neqve ita multo poſt aderat cum ſuis copiis Gabinius. Alexander autem, quod tum in unum confertam hoſtium multitudinem ſuſtinere non poterat, abſceſſit. Cumqve Hieroſolymis appropinqvaſſet coactus prælio decertavit: amiſſisq; ſex millibus, quorum tria viva capta ſunt: tria vero proſtrata, cum reliquis effugit. Gabinius autem ubi Alexandrium caſtellum venit, quia multos deſeruiſſe caſtra cognovit, promiſſa delictorum venia conabatur eos ante prælium ſibi conjungere. Cum autem illi nihil mediocre cogitarent, plerisq; interfectis, reliqvos in caſtellum concludit. In hoc prælio dux M. Antonius multa præclare geſſit: & quamvis ſemper & ubiqve vir fortis apparuiſſet, tamen nunc etiam ſuum vicit exemplum: Gabinius autem relictis, qui caſtellum expugnarent, ipſe civitates adire, & intactas qvidem confirmare, ſubverſas autem erigere curabat. deniqve juſſu ejus & Scythopolis habitari cœpit, & Samaria, & Anthedon, & Apollonia, & Jamnia, & Raphia, & Mariſa, & Dora, & Gadara,

De bello Alexandri cũ Hyrcano & Ariſtobulo. *Ant. lib. 14. cap. 9.*

Ant. lib. 14. cap. 10.

& Azotus, aliæqve multæ lætis civibus atqve incolis ad eas concurrentibus. His autem rectè dispositis regressus Alexandrium, vehementius urgebat obsidium. Qua re territus Alexander, omnibus desperatis legatos ad eum misit, & ignoscidelictis orans, & quæ sibi parerent castella, Macharunta & Hyrcanium tradere non dubitans: qvinetiam Alexandrium ejusdem potestati permisit. Qvæ quidem Gabinius omnia consilio matris Alexandri funditus eruit, ne rursus belli alterius receptaculum fierent. Aderat autem, quo suis Gabinium palparet obsequiis, viro suo cæterisqve captivis metuens, qui Romam fuerant abducti. Post hæc ergo Gabinius Hyrcano Hierosolymam deducto, eiqve fanicura mandata, cæteris reip. partibus optimates præfecit: omnemq; Judæorum gentem in conventus quinque divisit: uno Hierosolymis, altero Doris, itemque tertio ut apud Amathunta respondeat, destinatis qvarto Hiericо, & quinto Sephoris Galilææ civitas attributa est. Singulari autem unius dominatione Judæi liberati, libenter ab optimatibus regebantur. Veruntamen non multo post evenit, ut turbarum his fieret initium elapsus Roma Aristobulus: qui magna iterum Judæorum manu conflata partim cupida mutationis, partim quibus olim dilectus erat, primum occupat Alexandrium: idqve recingere muro tentabat. Deinde cognito quod Gabinius Sisennam & Antonium & Servilium duces contra se cum exercitu misit, in Macharunta concedit, vulgiq; imbellis onere depositо, solos armatos prope ad octo millia militum secum duxit: inter quos & Pitholaus erat secundarum partium rector cum mille viris ex Hierosolymis profugus. Romani autem sequebantur, habitoqve conflictu, aliquandiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando perseverabat, donec vi Romanorum subacti, cæsa sunt virorum V M. prope vero ad duo millia in quendam tumulum confugerunt. cæteriq; mille cum Aristobulo, perrupta Romanorum acie, in Macharunta coacti sunt. Ubi rex cum in ruinis prima vespera tetendisset, sperabat quidem aliam se manum per inducias belli posse contrahere, castellumqve bene munire. Impetum autem Romanorum supra quam poterat, per biduum remoratus postremo capitur: & cum Antigono filio, qui Romæ secum fuerat vinctus, ad Gabinium atqve inde Romam perductus est. Sed illum quidem senatus carceri inclusit. filios autem ejus in Judæam transmisit, quia Gabinius scripserat per epistolas, id pro traditione castellorum conjugi Aristobuli spopondisse. Parato autem Gabinio bellum Parthis inferre, Ptolemæus impedimento fuit. Qui reversus ab Euphrate, petebat Ægyptum, Hyrcano & Antipatro amicis usus ad omnia, quæ militiæ necessitas exigebat. nam & pecuniis & armis eum & frumento Antipater & auxiliis adjuvit. Et Judæis in ea parte vias, quæ Pelusium ducerent, observantibus, transmittere Gabinium persvasit: alia vero Syria discessu Gabinii commota, & Judæos iterum Alexander Aristobuli filius ad defectionem reduxit:

Ant. lib. 14. cap. 11.

Ant. lib. 14. cap. 12.

καὶ ἄζωτον, ἄλλας τε πολλὰς τῶν οἰκητόρων ὡσμένως
ἐφ' ἑκάστῳ σαλευόντων. μὴ ὢν τῶν τούτων ἀπιμέλειαν
ἐπανελθὼν πρὸς τὸν ἀλεξάνδρειον, ἐπέρρωσε τὴν πολιορκίαν, ὡς τὸν ἀλεξάνδρου ἀπαγωγὴν ἤδη τῶν ὅλων, ἀπικηρυκεύεται πρὸς αὐτὸν, συγγνωσθῆναί τε τῶν ἡμαρτημένων δεόμενον, καὶ τὰ συμβουλευόμενα φρούρια παραδίδως, ὁρκανίων, καὶ μαχαιρῶντα. αὐθις ὢν καὶ τὸ ἀλεξάνδρειον ἐνεχείρισεν. ὁ πάντως γαβίνιος ἀναδόσης τὸ ἀλεξάνδρου μητρὸς, κατέσκαψεν ὡς μὴ πάλιν ὁρμητήριον γένοιντο δόλῳ πόλεμοι. παρῆν ὢν, μεγαλοψυχίᾳ τὸν γαβίνιον, καὶ δέον τὰ ἀπὸ τῶν ῥωμαίων αἰχμαλώτων, ἃ τε ἀνδρὸς, καὶ τὰ ἄλλων τέκνων, μὴ ὢν ταῦτα εἰς ἱεροσόλυμα γαβίνιος ὁρκανὸν καταγαγὼν, καὶ τὸ ἱερὸν ὡραιότερον κηδεμονίαν αὐτῷ, καθίστησι τῷ ἄλλῳ πλούτῳ, ἀπὶ ἀφορμὰς τὸ ἀρίστων. διῆλε ὢν πᾶν τὸ ἔθνος εἰς πέντε συνόδους. τὸ μὲν ἱεροσολύμοις προσάξας, τὸ ὢν γαδάροις. οἱ δ' ἵνα ἀμφιπελῶσιν εἰς ἀμαθοῦντα. τὸ ὢν τέταρτον, εἰς ἱερίχουντα κεκλήρωτο, καὶ τῷ πέμπτῳ σεπφωρὶς ἀπεδείχθη πόλις τῆς γαλιλαίας. ἀσμένως ὢν τὴν ἐξ ἑνὸς ἀπικρατείας ἐλευθερωθέντες, τὸ λοιπὸν ἀριστοκρατεία διῳκοῦντο. μετ' οὐ πολύν γε μὲν αὐτοῖς ἀρχὴ γίνεται θορύβων, ἀριστόβουλος ἀποδρὰς ἐκ ῥώμης, ὃς αὐθις πολλὰς ἰουδαίων ἀπίστωσε, τοὺς μὲν, ἀπιθυμοῦντας μεταβολῆς, τοὺς δ' ἁρπάσαντας αὐτὸν πάλαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον καταλαβόμενος τὸ ἀλεξάνδρειον, ἀνατειχίζειν ἐπειρᾶτο. ὡς ὢν γαβίνιος ἐπὶ σισέννα καὶ ἀντωνίῳ καὶ σερουιλίῳ στρατιὰν ἐπεμψεν ἐπ' αὐτὸν, γνοὺς ἀνεχώρει ἀπὶ μαχαιροποιητας. ἐν τῷ μὲν ἄχρηστον ὄχλον, ἀπεφορτίσατο. μόνους δ' ἐπήγετο τοὺς ὡπλισμένους, ὄντας εἰς ὀκτακισχιλίους, ἐν οἷς καὶ πτόλεμαῖος ὁ ἐξ ἱεροσολύμων ἐπιστράτης. αὐτὸ μὲν λήσας μὴ χιλίων. ῥωμαῖοι δ' ἐπηκολούθουν, καὶ ὀλιγωρίᾳ συμβολῆς μέχρι πολλοῦ μὲν οἱ περὶ τὸν ἀριστόβουλον διεκαρτέρουν ὑμναίως ἀγωνιζόμενοι. τέλος ὢν διαφέντες ἐπὶ τὰ ῥωμαίων, πίπτουσι μὲν πεντακισχίλιοι, φεύγει ὢν δισχίλιοι ἀνέφυγον εἰς τινα λόφον. οἱ ὢν λοιποὶ χίλιοι, σὺν ἀριστοβούλῳ διακόψαντες τὴν φάλαγγα τῶν ῥωμαίων εἰς μαχαιροποίητα συνελαύνουν. ἔνθα δὴ τὸ πρῶτον ἑαυτῶν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐρημίοις ἐπαυλιούμενος, ἐν ἐλπίσι μὲν τοῦ ἄλλους συναθροίσειν δυνάμεις, ἀνοχὴν δὲ πολέμου διδόντος, καὶ τὸ φρούριον κακῶς ὠχύρωτο. πεσόντων ὢν ῥωμαίων, ἀπὶ δύο ἡμέρας ἀνέσχον ἐπὶ δυνάμεων, ἁλίσκεται, καὶ μετ' ἀνιόντος δὲ παιδὸς, εἰς ἐπὶ ῥώμης αὐτῷ συναπέστειλε, δεσμώτης ἀπὶ γαβίνιον ἀνήχθη, καὶ ὑπὸ γαβινίου πάλιν εἰς ῥώμην. ἔτον μὲν οὖν, ἡ συγκλητος ἐίρξε. τὰ τέκνα δ' αὐτοῦ δηλῶν εἰς ἰουδαίαν, γαβίνιος δὲ ἀπιστολῶν δηλώσαντος, τὴν ἀριστοβούλου γυναικὶ δὲ ἀντὶ τῶν ὡραιοδόσεως τῶν ἐρυμάτων ὡμολογημένην, γαβίνιος δ' ἀπὶ πάρθους ὡρμημένῳ στρατὸν ἐν γένει πτολεμαῖος ἐμπόδιον, ὃς ἐπιστρέψας ἀπ' εὐφράτου, κατῆλθεν εἰς αἴγυπτον. ἀπιτηδείους εἰς ἅπαντα χρώμενος καὶ τὰ στρατιὰν, ὑρκανῷ τε ἀνθρώπῳ τε ἐν ἡλικίᾳ τε, τε ὁπλα, τε σῖτον, καὶ ἀπικούρῳ, ὁ ἀντίπατρος ἐπιτηδείοις τε τὰς ταύτῃ ἰουδαίους φρουροῦντας τὰς κατὰ τὸ πηλούσιον ἐμβολὰς, παρεᾶσαι γαβίνιον ἔπεισε. τῆς δ' ἄλλης συνεχὰς πρὸς τὸν γαβινίου χωρεσμὸν πιπηθείσης, καὶ ἰουδαίους πάλιν ἀπέστησεν ἀλέξανδρος. ὁ ἀριστοβούλου.

μεγίστων

parte vias, quæ Pelusium ducerent, observantibus, transmittere Gabinium persvasit: alia vero Syria discessu Gabinii commota, & Judæos iterum Alexander Aristobuli filius ad defectionem reduxit:

μεγίστῳ ἢ συγκροτήσας δυνάμιν, ὥρμητο πάντας τοὺς κ᾽ τὴν χώραν ἐφοδιάσας ἀνελεῖν. ὃς ἐπεὶ Γαβίνιος δείσας, ἤδη μὲν παρῆν ἀπ᾽ αἰγύπτου τοῖς τῇ δεδηϊόσι ἡπτημένοις, ὀλίγους μὲν τῶν ἀφεστώτων ἀντίπατρον πεμψάντων μετέπεμψε, σωζόμενον ἢ ἀλεξάνδρῳ τρεῖς μυριάδες, καὶ κεῖνος ὥρμητο πολεμεῖν. ἔτυχε δὲ τρεῖς μὲν ἐξιὼν πρὸς μάχην, ὑπολειπόντων δ᾽ οἱ ἰουδαῖοι. κ᾽ συμβαλόντων περὶ τὸ ἰταβύριον ὄρος, μύριοι μὲν ἀναιροῦνται. τὸ δὲ λοιπὸν πᾶν πλῆθος εἰσκεδάσθη φυγῇ. κ᾽ Γαβίνιος ἐλθὼν εἰς ἱεροσόλυμα, πρὸς τὸ ἀνθιστάμενον βέλτιστα καταστήσατο τὴν πολιτείαν. ἔνθεν ὁρμήσας, καταστρέφεται τὴν μάχην κρατεῖ, καὶ μυριάδιν κ᾽ ὁρσάνην φυγόντας ἐκ πάρθων, κρύφα μὲν ἀπέπεμψε, φόβῳ δ᾽ τοῖς στρατιώταις ἔλεγεν ἀποδράναι. καὶ τοῦτο κράτος αὐτῷ προσέδοκε ἐλθὼν, φιλαμβάνει συνέλευσιν. ἔτι εἰς τὸ δὴ πάρθους στρατιὰν, τόν τε ἄλλον ἐν ἱεροσολύμοις ναοῦ κρυσὸν πᾶν λαβεῖν ἔλε, κ᾽ τὰ διχίλια τάλαντα ἦρεν, ὧν ἀπέσχετο πομπήϊος. Ἀλφεὸς δ᾽ τὸν εὐφράτην, αὐτὸς πεζὸς ἀπῶλετο, ὁ δὲ στρατὸς αὐτοῦ. τοῦτ᾽ ὧν, ἐν νεωτέροις λέξω. πάρθους δ᾽ μὲν τὸ κρᾶτος ἐπιβαίνειν εἰς συνέλευσιν ὠρμημένους, ἀνέκοψε κάσσιος εἰς τὸ ἐπαρχίαν ἀλφεῶν. ἐπεστράτευσε δ᾽ αὐτῷ ἐπὶ ἰουδαίαν ἡγεμόνα. καὶ παραλαβὼν μὲν ἑλὼν, εἰς τρισμυρίους ἰουδαίων ἀνδραποδίζεται. κτείνει δ᾽ κ᾽ πτολεμαῖον, τὸν ἀριστοβούλου στασιαστὴν ἐπισπασάμενον. ὃ φόνος δ᾽ ὧν σύμβουλον ἀντιπάτρου. τούτου χάριν γυναῖκα τῶν ἐπισήμων ἐξ ἀραβίας κύπριν τοὔνομα, τέσσαρες μὲν υἱοὺς γίγνονται. φασαήλην καὶ ἡρώδην, τοὺς οἷς ἰώσηπος τετράρχας, καὶ σαλώμη θυγατέρα. ἐξοικειοῦται δ᾽ τοὺς πανταχοῦ δυνατοὺς φιλίαις τε ξενίοις, μάλιστα τοῦ τῶν ἀράβων βασιλέα, ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐπιγαμίαν. καὶ παραδοὺς τοὺς ἀριστοβούλου ἀνεψιοὺς πολεμον, σκεύῳ φόβῳ ἐκπλήξας ἔπεμψε τὰ τέκνα. κάσσιος δ᾽ κ᾽ σωθήκας ἐπιχάζειν ἀλέξανδρον ἀναγκάσας ὅπως τὸν εὐφράτην διέβρεψε, πάρθους ἀφεῖλεν ἀνοίξας, ὡς ἂν ἐν ἑτέροις ἐρῶ.

ΚΕΦ. Ζ.

ΚΑίσαρ δ᾽ πομπήϊον τοὺς συγκλήτου φυγόντων ὑπὲρ τὸ ἰόνιον, ῥώμης κ᾽ ὅλων κρατήσας, ἀνίησι μὲν τοὺς δεσμοῦ τοὺς ἀριστοβούλου. φόβῳ δ᾽ αὐτῷ δύο τάγματα, κ᾽ τάχος ἔπεμψεν εἰς συρίαν, πιστὸν τῷ ῥᾳδίως ἐλπίσας, καὶ τὸ ὡς τῶν ἰουδαίων, δι᾽ αὐτοῦ προσκτᾶσθαι. φλαύϊος δ᾽ ὁ φθόϊος, καὶ τῶν ἀριστοβούλου πραγμάτων, καὶ τοὺς κάσσιον ἐλπίδας. φαρμάκῳ γοῦν ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τῶν τὰ πομπηΐου φρονούντων, μέχρι πολλοῦ μὲν οὐδὲ ταφῆς ἐν τῇ πατρῴᾳ μετέτυχεν. ἔκειτο δ᾽ ἐν μέλιτι σωτηρίμῳ ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, ἕως ὑπὸ ἀντωνίου ἰουδαίοις ἐπεμφθῇ, τοῖς βασιλικοῖς μνημείοις ἐνταφησόμενος. ἀναιρεῖ δ᾽ καὶ ὁ ἡφαιστὸς ἀλέξανδρος πελέκει ὑπὸ σκηπίωνος ἐν ἀντιοχείᾳ, πομπηΐου δ᾽ τοῦ σπασάντος, καὶ ἡγουμένης κατηγορίας περὶ βήματος, ὧν ῥωμαίοις ἐβλαψε. τοὺς δ᾽ ἀδελφοὺς αὐτοῦ πτολεμαῖος ὁ μιννάου φιλαβὼν, ὃς ἐκράτει ὑπὸ τῷ λιβάνῳ χαλκίδος, φιλιππίωνα τὸν ἐπ᾽ αὐτοὺς εἰς ἀσκάλωνα πέμψαντα. καὶ κεῖνος ἀποστάσιος τῆς ἀριστοβούλου γυναικὸς ἀντίγονον, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα ἀνήγαγε. ἄλλους δ᾽ ἐρωτηθεὶς τῶν νεωτέρων, καὶ μετὰ ταῦθ᾽ ὑπὸ

& maxima multitudine conflata, Romanos omnes, qui per eam terram degerent obtruncare decreverat. Quam rem Gabinius metuens (jam enim ex Ægypto redierat) hoc tumultu instante, nonnullis dissidentium præmisso Antipatro concordiam persvasit. Cum Alexandro autem millia triginta remanserant, & ille ad bellum promptus erat. Itaqve ad pugnam egreditur. Occurrunt autem Judæi, & circa montem Itaburium congressi, decem millia sternuntur: cæteram vero multitudinem fuga dispersit. Et Gabinius ad Hierosolymam reversus (id enim Antipater voluit) rempub. ejus composuit: deinde hinc profectus, Nabatharos pugna superat, & Mithridatem & Orsanem a Parthis perfugas clam dimittit: eosque militibus aufugisse dixit. Interea Crassus ei successor datus Syriam suscepit. Is in Parthicæ militiæ sumptum, & omne aliud aurum templi quod Hierosolymis erat, abstulit, & a quibus Pompejus temperaverat, duo millia talentorum. Euphratem vero transgressus & ipse perit & exercitus ejus: de quibus non est hujus temporis commemorare. Post Crassum autem Parthos in Syriam properantes irruere Cassius inhibuit, receptus in provinciam. Ejus autem favore quæsito, in Judæam festinabat, captisqve Tarichæis, prope ad tria millia Judæorum abducit in servitium. Occidit autem etiam Pitholaum, seditiosos Aristobuli colligentem, cujus necis svasor erat Antipater. Huic autem nupta fuit ex Arabia nobilis fœmina nomine Cypris: unde filios quatuor, Phasaëlum, & regem Herodem, & Josephum & Pheroram, & Salomen filiam habebat. Cum autem omnium, qui ubique potentes essent, amicitiam hospitiis familiaritateq; conquireret, præcipue regem Arabum per affinitatem sibi sociavit: ejusqve fidei commendans filios suos ad eum misit: quoniam bellum cum Aristobulo gerendum susceperat. Cassius autem compulso ad otium per conditiones Alexandro, ad Euphratem reversus est, Parthos transitu prohibiturus, de quibus alio loco referemus.

Ant. lib. 14. cap. 13.

CAP. VII.

De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Mithridatem. Ant. lib. 14. cap. 14.

CÆsar autem post senatus & Pompeji fugam trans mare Jonium, rebus omnibus Romaqve potitus, solutum vinculis Aristobulum cum duabus cohortibus velociter ad Syriam misit: & hanc facillime & cuncta Judææ proxima per illum subjici posse ratus, verum & spem Cæsaris, & Aristobuli alacritatem prævenit invidia. Nam veneno peremptus a Pompeji studiosis, aliquandiu etiam sepultura in solo patrio carebat, corpusqve mortui servabatur melle conditum, donec ab Antonio Judæis missum est in monumentis regalibus sepeliendum. Occiditur autem Alexander quoque filius ejus, a Scipione securi percussus Antiochiæ, secundum Pompeji literas, accusatione ejus pro tribunali prius habita super his, quæ in Romanos admiserat. Ptolemæus autē Minnæi filius, qui Chalcidem sub Libano tenebat, captis ejus fratribus, filium suum Philippionē, qui eos arcesseret, mittit Ascalonem: atq; ille abstractum ab Aristobuli conjuge Antigonum, ejusq; sorores adducit ad patrem. Amore autem captus, minorem earum conjugio sibi copulat, ob eamqve postea causam

Ant. lib. 14. cap. 15.

a patre occidi-tur. Accepit enim Ptolemæus in matrimonium Alexandram perempto filio: hujusqve affinitatis gratia fratres ejus propensiore cura tuebatur. Antipater autem Pompejo mortuo in clientelam Cæsaris se contulit, & quia Mithridates Pergamenus ab accessu Pelusii prohibitus, cum exercitu quem ducebat in Ægyptum, apud Ascalonem morabatur, non solum Arabas, quamvis hospes esset, auxilium ferre persvasit: verum & ipse armata Judæorum tria circiter millia secum movit. Excitavit autem præsidio Syriæ quoque potentes, & incolam Libani Ptolemæum, & Jamblichum, & Ptolemæum alterum, quorum gratia civitates illius regionis alacri animo bellum pariter inchoarunt. Jamqve fretus Mithridates auctis propter Antipatrum copiis, Pelusium proficiscitur. Et quia transire vetaretur, civitatem obsidebat: Antipater vero in hac oppugnatione clarius enituit. Effracto enim ex parte sua muro, primus in civitatem cum suis insiluit. & Pelusium quidem captum est: ulterius autem eos progredi non sinebant Judæi Ægyptii, terrarum incolæ, quæ appellantur Oniæ. Quibus tamen Antipater non modo ne obstarent, verumetiam, ut victui necessaria præberent militi, persvasit. Unde factum est, ut nec Memphitæ ad manus venirent, ultroqve sese traderent Mithridati, atqve ille Delta jam peragrato pugnam cum cæteris commisit Ægyptiis, in loco cui nomen est Judæorum Castra: eumqve in acie omni dextro cornu liberavit Antipater, circumgressus fluminis ripam. Lævum enim cornu contra se positum superabat. Facto autem in eos impetu qui Mithridatem persequerentur, multos occidit: tamque diu reliqvos fugientes agebat, donec etiam castris eorum potitus est, octoginta tantum de suorum numero amissis. Octingentos autem fere Mithridates cum fugeret, perdidit. Præter spem vero servatus ex prælio, vacuus invidia testis rerum ab Antipatro gestarum fuit apud Cæsarem. Unde ille tunc quidem Antipatrum spe & laudibus incitatum ad subeunda pro se pericula reddidit promptiorem. In quibus omnibus bellator audacissimus comprobatus est, multaqve perpessus vulnera, toto corpore gerebat signa virtutis. Post autem qvando rebus in Ægypto compositis, ad Syriam rediit, & Romana eum civitate simul & immunitate donavit: aliisqve rebus honorando, amicissimeqve tractando, dignum æmulatione reddidit: ejusdemqve gratia etiam pontificatum confirmavit Hyrcano.

Ant. lib. 14. cap. 16.

A πατρὸς δι' αὐτὸν κτείνεται. γαμεῖ γὰρ Πτολεμαῖος ὁ μνηστὴν τὴν Ἀλεξάνδραν, ἀνελὼν τὸν υἱὸν, καὶ διὰ τὸν γάμον, κηδεμονικώτερος ἦν τοῖς αὐτῆς ἀδελφοῖς. ἀντίπατρος δὲ ὁ μὲν τῷ Πομπηΐῳ τελευτήσαντι μεταβὰς, ἐθεράπευε Καίσαρα· καὶ πρὸ μὲν Φαρσάλου Μιθριδάτης ὁ Περγαμηνὸς, μεθ' ἧς ἦλθεν ἐπ' Αἴγυπτον δυνάμεως ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ Πηλούσιον ἐμβολῶν, ἐν Ἀσκάλωνι κατεῖχετο, τήν τε Ἄραβας ξένος ὢν ἔπεισεν ἐπικουρῆσαι, καὶ αὐτὸς ἦκεν ἄγων Ἰουδαίων εἰς τρισχιλίους ὁπλίτας. παρορμήσας δὲ καὶ τοὺς ἐν συρίᾳ δυνατοὺς, ἅτε τῷ βοηθείαν, τόν τ' ἔπαρχον Σόαιμον καὶ Λυσανίαν Πτολεμαῖον, καὶ Ἰάμβλιχον, δι' ὃς αἱ πάντα πόλεις ἐτίμως σπουδὴν ἔσχον Πτολέμαι. καὶ θαῤῥοῦν ἤδη μεθιστάτης τῇ προσγινομένῃ δι' ἀντίπατρον ἰσχύϊ, πρὸς τὸ Πηλούσιον ἐξελαύνει, κωλυόμενός τε διελθεῖν, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν μὴ τῶν σὺν αὐτῷ. γίνεται δὲ καὶ τῇ προσβολῇ λαμπρὸς ἀντίπατρος. τὸ γὰρ καθ' αὑτὸν μέρος ἅτε τοῖχος διαῤῥήξας, πρῶτος εἰσεπήδησεν εἰς τὴν πόλιν μὴ τῶν σὺν αὐτῷ. καὶ πλησίον μὲν ἐάλω, πρόσω δ' αὐτοὺς ἰόντας, ἔργον αὐθις οἱ τὴν ἐντὸς προσαγορευομένην χώραν κατέχοντες. ἦσαν δὲ Ἰουδαῖοι, καὶ αἰγύπτιοι. τούτους ἀντίπατρος ὁ μόνον μὴ κωλύειν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῇ δυνάμει παρέχειν. ὅθεν δὴ καὶ οἱ τὴν μέμφιν ἐπ' εἰς χεῖρας ἦλθον, εἴκοσιν ἢ πρόσθεν μεθιστάτῃ. κἀκεῖνος ἤδη τὸ Δέλτα πρελελθὼν, σπεύδοντα τοῖς λοιποῖς αἰγυπτίοις εἰς μάχην καὶ χῶρον, ὃς Ἰουδαίων στρατόπεδον καλεῖται. κινδυνεύοντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ παράταξει σὺν ὅλῳ τῷ δεξιῷ κέρατι, βύβλον πρελθὼν ἀντίπατρος παραλαμβάνει τὸ ἀγχιαλὸν καὶ ποταμόν. τὸ γὰρ καθ' ἑαυτὸν, σκεπάστου τὸ λαιὸν ἔχων κέρας. ἔπειτα προσπεσὼν τοῖς διώκουσι μεθιστάτῃ, ἀπέκτεινέ τε πολλοὺς, καὶ μέχρι τοσούτου τοὺς καταλειπομένους ἐδίωξεν, ὡς καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἑλεῖν. ὀγδοήκοντα δὲ μόνους τῶν ἰδίων ἀπέβαλε, καὶ μεθιστάτης ἐν τῇ τροπῇ πρὸς ἐκπαγσίας. σωθεὶς δ' αὐτὸς παρ' ἐλπίδας, μάρτυς ἀδέσποτος γίνεται πρὸς κάισαρα, τῶν ἀντιπάτρου κατορθωμάτων. ὁ δὴ, τότε μὲν τὸν ἄνδρα τοῖς ἐπαίνοις, καὶ ταῖς ἐλπίσιν, οἷς τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ κινδύνοις ἐπήρωσεν. ἐν οἷς πᾶσι θαῤῥαλεώτατος ἀγωνιστὴς γυμνὸς, καὶ πολλὰ τρωθεὶς καθ' ὅλον σέδειν σῶμα, εἶχε τὰ σημεῖα τῆς ἀρετῆς. αὖθις δὲ καταστὰς καὶ πρὸς τὸν ἀγχιαλοῦ, ὡς ἐπανῆκεν εἰς συρίαν, πολιτείᾳ τε αὐτὸν τῇ ῥωμαίων ἐτίμησε καὶ ἀτελείᾳ, τῆς τε ἄλλης τιμῆς καὶ φιλοφρονήσεως ἕνεκεν ζηλωτὸν ἐποίησε, καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην δι' αὐτοῦ ἐπικύρωσεν ὑρκανῷ.

B

C

D

E

F

CAP. VIII.

De accusatione Antipatri apud Cæsarem, de pontificatu Hyrcani & Herode bellum moventes.

EOdem vero tempore Antigonus quoque Aristobuli filius cum venisset ad Cæsarem, majoris præter opinionem felicitatis causam præbuit Antipatro. Nam qui de patris morte queri deberet, propter inimicitias Pompeji veneno, quantum putabatur, peremptι, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionem, nullumqve invidiæ dolum admiscere miseriis, ultra hæc Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, veluti se patrio loco cum fratribus iniquissime pelerent, multisqve gentem injuriis afficerent, dummodo satiarentur: quodque in Ægyptum,

ΚΕΦ. η.

ΚΑτὰ ταυτὸ δὴ καὶ ἀντίγονος ὁ ἀριστοβούλου πρὸς τὸν καίσαρα παρῶν, γίνεται θαῤῥαλεώτερος ἀντιπάτρου μείζονος πρόσκοπος αὐτῷ. δέον γοῦν ἀποδύρεσθαι πρὸς καίσαρα πατρὸς πφαρμάκοις δοκοῦντος ὑπὸ τῶν πρὸς πομπήϊον διαφορῶν, καὶ πρὸς ἀδελφοῦ τοῦ σκιπίωνος ὠμότητα μέμφεσθαι, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔλεον θαῤῥαλέαν φθονερὸν πάθος, ὁ δὴ πᾶσι τούτοις ὑρκανοῦ καὶ ἀντιπάτρου κατηγόρει παρελθὼν, ὡς θαῤῥαλεώτατα μὲν αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν πάσης ἀπελαύνοιεν τῆς πατρίου γῆς, πολλὰ δὲ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῖς διαλόγοις ἐξυβρίζοιεν. καὶ ἐπὶ τοῦ εἰς αἴγυπτον σομμα-

συμμαχίαν, οὐκ ἐπ' εὐνοίᾳ αὐτῷ πέμψειαν, ἀλλὰ καὶ A auxilia ipſi Cæſari non benevolentia, ſed timore
δέους τῆς πάλαι διαφορᾶς, καὶ τοῦ τοὺς τοῦ Πομπηίου veteris diſcordiæ miſerint, & ut amorem Pompeji
φιλίαν ἀποσκευαζόμενοι. πρὸς ταῦθ' ὁ Ἀντίπατρος deprecarentur. Ad hæc Antipater, veſte projecta, multitudinem vulnerum demonſtrabat, &
ἀποῤῥίψας τοῦ ἱματίου, τὸ πλῆθος ἐπεδείκνυτο τῶν τραυμάτων, ὧν ὑπὲρ μὲν τοῦ εἰς πρόσωπα εὐνοίας, οὐκ ἔφη λόγου qva fide quidem Cæſarem coluiſſet, verbis non
δεῖν αὐτῷ, κεκραγόντι γὰρ τὸ σῶμα, σιωπῶντος. ἀντιγόνου esſe opus dixit: nam corpus etiam ſe tacente clamare: Antigoni autem mirari audaciam, qui
δ' ἄν θαυμάζειν τοῦ τολμᾶν, εἰ πολεμίᾳ ῥωμαίων cum hoſtis Romanorum ſit filius, & fugitivi Ro-
υἱὸς ὤν, καὶ ῥωμαίων ἀφιστάτης, καὶ τὸ νεωτεροποιὸς εἶναι, manorum, novarumqve rerum ſtudium votum-
καὶ στασιώδης, αὐτὸς πατρῷον ἔχων, τῷ τῶν ῥωμαίων B qve ſeditioſum patris habeat, apud Romanorum
ἡγεμόνι κατηγορῶν ἐπεχείρησεν ἑτέρων, καὶ πρᾶγμα principem alios accuſare conetur, boniqve aliquid adipiſci tentet: qvem hoc ſolum oportere,
τυχεῖν ἀγαθὸν τινὸς, δέον ἀγαπᾶν ὅτι ζῇ. καὶ γὰρ νῦν ἐφίεσθαι πραγμάτων ἐτέρων διὰ πορείαν, ἀλλ' ἵνα ἐν contentum eſſe qvod viveret. Namqve nunc eum non propter inopiam deſiderare facultates:
δάφει στασιάσῃ παρελθών, καὶ χρήσηται τῷ δόντων τῇ ſed, ut in eos, qui dediſſent, Judæorum ſeditiones accenderet. Qvæ ubi Cæſar audivit, Hyr-
ἀφορμῇ. τούτων καίσαρ ἀκούσας, ὑρκανὸν μὲν ἀξιώτερον τῆς ἱερωσύνης ἀπεφήνατο, ἀντίπατρῳ δὲ canum qvidem pontificatu digniorem eſſe pro-
δυνασείας αἵρεσιν ἔδωκεν. ὁ δὲ δῆτα τῇ τιμήσαντι τὸ C nunciavit: Antipatro autem cujus vellet poteſtatis detulit optionem. Qui permiſſo dignitatis *Ant. lib. 14. cap. 16.*
μέτρον τῆς τιμῆς ἠμύνατο, πάσης δήπουθεν ἰουδαίας modo ipſi, qui daret, Judææ procurator declaratus eſt, & præter hoc impetravit, ut ſubverſa patriæ mœnia renovare ſibi liceret. Et hos qvidem
ἀποδείκνυται, καὶ συγκατασκευάζει τὰ τείχη τῆς πατρίδος honores Cæſar incidendos in Capitolium miſit,
ἀνακτίσας κατεσκαμμένα. τὰς μὲν δὴ τιμὰς ut juſtitiæ ſuæ virtutisqve ſignum Antipatri memoriæ traderetur. Antipater vero, ubi de Syria Cæſarem profecutus eſt, in Judæam reverſus,
ταύτας, καίσαρ ἀπέστελλεν ἐν τῷ καπιτωλίῳ χαραχθησομένας, τό τε αὐτῷ δικαιοσύνης σημεῖον, καὶ τὸ ἀνδρὸς D ante omnia patriæ muros a Pompejo dirutos reparabat: omniaqve luſtrando, ne qvid in illis regionibus turbarum eſſet, nunc interminando,
ἀρετῆς ἐσόμενον. ἀντίπατρος δὲ καίσαρα παραπέμψας nunc etiam ſvadendo curabat: unumqvemqve
ἐκ τῆς συρίας, εἰς ἰουδαίαν ἐπανέστρεφεν. ἔπειτα μὲν τὸ admonens, quod ſi cum Hyrcano ſentirent, in otio atqve opulentia victuri eſſent, fortunisqve
τεῖχος ἀνεδείματο τῆς πατρίδος ὑπὸ πομπηίου κατεσκαμμένον, καὶ τὰς ἀνὰ τὴν χώραν θωρύβους ἁπάντων κατέ- ſuis & communi pace potituri: ſin ſpe vana ducerentur eorum, qui privati quæſtus gratia res
στελλεν, ἀπλήτης ἅμα καὶ σοβαρὸς ὢν ἑκάστοις, ὅτι E novas optarent, ſe quidem non procuratorem,
τὸ μὲν ὑρκανοῦ φρονοῦντες, ἐν ὄλβῳ, καὶ καθ' ἡσυχίαν βιώσοντο, τῶν τε ἰδίων κτημάτων καὶ κοινῆς εἰρήνης ἀπολαύοντες. εἰ δέ πείθοιντο τοῖς ψυχροῖς ἐλπίσι τῶν νεωτερίζειν ἐπὶ κέρδεσιν οἰκείοις ἐξελόντων, αὐτόν τε πρέσβεσιν ἀντὶ κηδεμόνος δεσπότην, καὶ ὑρκανὸν ἀντὶ βασιλέως, τύραννον, ῥωμαίοις μὲν καὶ καίσαρι, πολεμίους ἄνθ' ἡγεμόνων, καὶ φίλων. ἐ γὰρ ἀνέξεσθαι μετακινούμενον ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἐν αὐτοῖ κατίσησιν. ἅμα δὲ τοῦτα λέγων ἐπὶ ἑαυτὸν καθίστατο τοῦ χώρου, ὁρῶν τὸν ὑρκανὸν, F
νωθῆ τε, καὶ βασιλείας ἀπάνωτερον. φασήηλον μὲν δὴ τὸν fed dominum omnium, Hyrcanum vero tyrannum pro rege, itemqve Romanos & Cæſarem hoſtes pro amicis & rectoribus habituri: nec enim paſſuros hujus poteſtatem labefactari, quem ipſi regem conſtituiſſent. Sed quamvis hæc diceret, tamen etiam per ſe, qvoniam Hyrcanum ſegniorem videret, neqve tam efficacem qvam regni poſceret ſolicitudo, ſtatum provinciæ componebat. Et Phaſaëlum qvidem natu maximum filiorum ſuorum militibus præpoſitum, Hieroſolymæ ejusqve territorio præfecit. Herodem vero ætate poſteriorem, nimisqve adoleſcentem, Galilææ deſtinat, ſimilia curaturum: qui cum natura ſtrenuus eſſet, cito materiam ubi animi magnitudinem exerceret, invenit: captumqve latronum principem Ezechiam, quem prædari maximo agmine continentia Syriæ deprehendit, ipſum aliosqve latrones multos interfecit. Eaqve res adeo grata fuit Syris, ut per vicos atq; oppida caneretur Herodes, veluti per eum pace reddita, & poſſeſſionibus reſtitutis. Ex hujus deniqve operis gloria, Sexto etiam Cæſari propinqvo magni Cæſaris, & Syriam tunc adminiſtranti eſt cognitus. Qvin & Phaſaëlus fratris indolem contentione bona ſuperare certabat, augendo erga ſe benevolentiam Hieroſolymis habitantium: atqve illam quidem civitatem poſſidens, nihil autem contumelioſe per inſolentiam poteſtatis admittens. hinc &

πρεσβύτερον τῆς ἡλικίας, καὶ τοῦ τὸν ἀδελφὸν ἰωσήπου παῖδα ὄντα, ἐπὶ τὸν ἀρχιληστὴν ἐζεκίαν τὸν ἀρχιλῃστεύοντα, καὶ πολλοὺς τῶν συνόντων ἀποκτείνει, καὶ πολλοὺς τῶν λῃστῶν. ὁ δὴ μάλιστα τοῖς σύροις κατώρθωκε κεχαρισμένον. ὑμνεῖτο γοῦν ἀνά τε τὰς κώμας, καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἠρῴδης, ὡς εἰς εἰρήνην αὐτοῖς πάντων, καὶ τὰς κτήσεις ἀνασεσωκώς. γίνεται δ' ἐκ τούτου καὶ σέξτῳ καίσαρι γνώριμος, ὀνπερ συνῆν τῷ μεγάλου καίσαρος, καὶ διοικοῦντι τὴν συρίαν. πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν εὐδοκιμοῦντα, καὶ φασήηλον ἐφιλοτιμεῖτο τοῦ ἀρχεῖν ἔχειν, τοῖς ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις εὐνουστέρους καθιστάμενος, καὶ διὰ τοῦτο μὲν ἔχων τὴν πόλιν, μηδὲν δ' ἀπροκαλῶς εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐξυβρίζων. ἔνθεν θεραπεία τε

Antipater obſeqviis regalibus ab ea gente colebatur, & honores ei tanqvam rerum domino omnes habebant. Nec tamen ipſe propterea minus fidelis, aut benevolus Hyrcano fuit. Verum fieri non poteſt, ut livorem qvisqvam in ſecundis rebus effugiat. Namqve Hyrcanus, qvamvis & antea tacite ſua ſponte mordebatur adoleſcentium gloria, maximeq; rebus ab Herode geſtis, & crebris nuntiis laudes ejus per ſingula facta prædicantibus augerentur: a multis tamen invidis, qvi regias infeſtare ſolent, qvibusqve Antipatri ejusq; filiorum probitas officiebat, inſtigabatur: dicentibus qvod Antipatro & filiis ejus rebus traditis, ſolo contentus & hac poteſtate vacuo regis nomine ſederet. Et qvam diu ſic errabit, ut in ſe reges producat? Nec enim eos vel ſimulare jam procurationem, ſed certe eſſe dominos ipſo rejecto: cujus nec mandatis nec epiſtolis præter Judæorum legem tantam multitudinem peremiſſet Herodes: illumqve niſi regnet, ſed adhuc privatus ſit, ad judicium venire debere, rationem tam ipſi regi qvam patriis legibus redditurum, quæ indamnatos occidi non ſinerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus. Ad extremum autem iracundia prodita, cauſam dicturum Herodem jubet accerſiri: atqve ille & patris monitu, & qvod ei fiduciam res geſtæ darent, firmata prius Galilæa præſidiis, ad regem proficiſcitur. Ibat autem cum forti caterva, ne vel derogare videretur Hyrcano, ſi plures duceret, vel invidiæ nudus pateret. Sextus autem Cæſar adoleſcenti metuens, ne qvid apud inimicos deprehenſo mali fieret, ad Hyrcanum mittit, qui ei manifeſte denuntiarent, ut homicidii crimine liberaret Herodem. Hyrcanus autem, qui eum diligeret, per ſe qvoq; id cupiens, abſolutionem decernit. Atqve is invito rege evaſiſſe ratus, Damaſcum receſſit ad Sextum, nequaquam paratus obedire, ſi denuo fuiſſet accitus. Rurſumq; ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dicerent iratum Herodem abiiſſe, & ut ſe contra ipſum ſtrueret, properaſſe. Hæc autem rex vera eſſe exiſtimans, quid ageret neſciebat: quoniam potentiorem inimicum videbat. Cum vero a Sexto Cæſare dux militum per Syriam itemqve per Samariam declaratus eſſet Herodes, neqve ſolum propter gentis favorem, ſed etiam viribus ſuis terribilis putaretur, in timorem extremum incidit, jamjamqve illum contra ſe credens cum exercitu eſſe venturum. Neqve opinione deceptus eſt. Namqve Herodes intentatæ ſibi accuſationis iracundia, conflatam militum multitudinem in Hieroſolymam ducebat, ut Hyrcanum regno deponeret. Idq; feciſſet, ni pariter egreſſi pater & frater fregiſſent ejus impetum, deprecantes, ut & ipſe vindictam minis tantum, ſolaqve indignatione metiretur: regi autem parceret, ſub qvo ad hoc potentiæ proceſſiſſet: ac ſi propterea quod in judicium vocatus eſſet, indignaretur: quia tamen abſolutus eſt, gratias ageret, neqve triſtibus quidem paria referret, ſaluti vero eſſet ingratus. Quod ſi etiam momenta bellorum reputanda viderentur, iniqvitatem militiæ conſideraret: neqve omnino de victoria bene ſperaret, qui cum rege congreſſurus eſſet domeſtica conſvetudine juncto & de ſe bene merito, ſævo autem nunqvam,

A λῶ ὁκ ἓθνες βασιλικὴ, ϗ πρὸ πάντων ὡς δεαυτῆ τ ὅλων. ἀ μὲν αὐτὸς τ θεὸς ὑρκανὸν εὐνοίας, ἢ πίστεώς τε μετεκίνησεν. ἀμήχανον δ' ὁ ἐνεκαγίας φθόνον διαφυγεῖν. ὑρκανὸς γοῦν ἤδη μὲν ϗ καθ' ἑαυτὸν ἠσυχῆ θεὸς τὸ κλέος τ νεανίσκων ἐδάκνετο, μᾶλλον δ' ἐλύπη τὰ φασκήλα κατορθώματα, ϗ κῆρυκες ἐπάλληλοι τ καθ' ἕκαστον εὐδοξίας θεοτρέχοντες. πολλοὶ γ τ ἐν τοῖς βασιλείοις βασκάνων ἠρέθιζον, οἷς ἢ τὸ τ παίδων, ἢ τὸ ἀντιπάτερ σωφρονικὸν θεσίσετο, λέγοντες ὡς ἀντιπάτερ ϗ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ὅλα χωρήσας τῶν πραγμάτων καθέζοιτο τύραννος μόνον. βασιλέως ἔχων ἔρημον ἐξουσίας. ϗ μέχρι πότε πολεμηθήσεται καθ' ἑαυτὸν βασιλεὺς πατρεφόων; ὁδὲ γε ἱερωσύνεσ τῷ πατρὶ αὐτὸς ἔτι, φανερὸς δ' εἶναι δεατότας παρωσαμένης σκῆπτον. ἴσχε μήτε σπλάγχνα δόντ, μήτε πιστεύσαντ αὐτῷ, τοσούτοις ὅλοις τ ἰουδαίων νόμον ἀνῄρηκεν ἡρῴδης. ὃν εἰ μὴ βασιλεύς ἐστιν, ἀλλ' ἔτι ἰδιώτης, δεῖν δίκην δοῦναι ἥκειν, ἀποδώσοντα λόγον αὐτῷ τε ϗ τοῖς πατρίοις νόμοις, οἳ κτείνειν ἀκρίτως ὁκ ἀφιᾶσι. τούτοις κ μικρὸν ὑρκανὸς ἐξεκαίετο. ϗ τῷ ὀργῷ τιλαβῶν σκηπτοῦχος, σκάλαι κελεύσας ἐμήνυεν τ ἡρῴδῃ. ὁ δ ϗ πατρὸς θαρσυνούσ, ϗ τ πραγμάτων διδόντων παῤῥησίαν, ἀνῆκε, φρουρᾶς διαλαβὼν θεότερον τῷ γαλιλαίᾳ. ἦκε δ, μὴ καρτερὸς δόξειε, ὡς μήτε καλύειν δόξειεν ὑρκανὸν ἀδρὰν ἄγων δυνάμιν, μήτε γυμνὸς ἐμπεσοῦν τῷ φθόνῳ. σεξτ δ ἦν κῆσαρ δεῖσας θεῖ τὴν νεανίαν, μήτι θαρσήσαντες τοῖς ἐχθροῖς ἀποληφθεὶς πάθῃ, πέμπει θεὸς τ ὑρκανὸν τὸς θαρσελευσομένους διαῤῥήδην, ἀπολύειν ἡρῴδην τ φονικῆς δίκης. ὁ δ, ϗ ἄλλως ὠρεμημένῳ, ἡδέως δὲ ἡρῴδῃ, ἀπεψηφίζε δ. ϗ ὃς ὑπολαμβάνων ἄκοντ δ βασιλέως διαφυγεῖν, εἰς δαμασκὸν ἀνεχώρησε θεὸς σέξτον, θαρσυναζόμενος δ' αὖθις ὑπακοὴν καλοῦσι. ϗ πάλιν οἱ πονηροὶ παρώξυνον ὑρκανὸν, κατ' ὀργὴν τε οἰκεῖος τὸν ἡρῴδην λέγοντες, ϗ θαρσυναζόμενον κατ' αὐτό. πιστεύων δ' ὁ βασιλεὺς, ὁκ ἔχειν ὅπῃ χρὴ ὁρᾶν, ὡς εὑρὼν μείζονα τὸν διαφορον. ἐπεὶ δ ὑπὸ σεξτ ϗ καίσαρος ὁ στρατηγὸς ἀνεδείχθη κοίλης συρίας ϗ σαμαρείας, εὐμονόν τε κατ' εὐνοιαν τῷ ὁκ ἓθνει, ἀλλὰ ϗ δυνάμει φοβερὸς ἦν, ὡς ἔχατον δέος κατέπεσεν, ἔσον ὔπω θεοδοκῶν ἐπ' αὐτὸν ὁρμήσῃν μὴ σπουδαίας. ϗ ἁ δι ἡμαρτε τ οἰήσεως. ὁ γὰρ ἡρῴδης κατ' ὀργὴν τῆς θεὶ τῷ δίκην B ἀπολῆς σπουδαῖον ἀθροίσας, ὅτι ἱεροσολύμων ἦγε καταλύσων τ ὑρκανόν. κἀνεφῆν ἔτο ποιήσας, εἰ μὴ θεοξελθόντες ὅτε πατὴρ ϗ ἀδελφὸς, ἐκλαυσαν αὐτὸ τῷ ὀργῇ, θαρσυναλύντες αὐτὸν ἀπλῆ ϗ ἀναπαῦ μονῇ μετρῆσαι τ ἄμυναν, φείσασθ' ἂν ὁ βασιλεὺς, ὑφ' ᾧ μεχρι τοσούτης δυνάμεως θεσῆλθε. δεῖν τε οἱ κληθεὶς ὅτι δίκην παρώξυνεν, ϗ θεὶ τῆς ἀφέσεως εὐχαριστῆν, ϗ μὴ θεὸς μὲν τὸ σωθρωπὸν ἀπαντᾶν, θεὶ C δ τῆς σωτηρίας ἀχάριστον εἶναι. εἰ δὴ λογισῖον ἓν πολέμου ῥοπὰς βραβεύειν τῷ θεῷ, πλεῖον εἶναι τ στρατῶν τὸ ἄδικον. διὸ δὴ ϗ θεὶ τ νίκης ἀρχὴν ϗ πᾶν εὐελπιν εἶναι, μέλλοντά τε συμβάλλειν βασιλεῖ, ϗ σωτρόφῳ, ϗ πολλάκις μὲν εὐεργέτη. χαλεπῶ δ ἐδέ-

πτε,

πότε, τολμῶν ὅσον πονηροῖς συμβούλοις χρώμενος, ὅπως εἴσοιτο αὐτῷ σκιὰν ἀδικήματος. πείσας ὁ τύπις ἡρώδης ὑπολαβὼν εἰς τὰς ἐλπίδας αὔξησις εἶναι, καὶ τὸ τέλειον ἐπιδείξασθαι τῇ εὐνοίᾳ. κἂν τοῦτο γένοιτο τὴν Ἀπαμείαν παραχθῆναι μάχην, καὶ πόλεμον ἐμφύλιον, κεκιλλίκι μὲν βάσει Ἀβιδίῳ εἰς πομπήιον εὔνοιαν, δολοφονήσαντος σέξτον καίσαρα, καὶ τέλει ἐκείνῳ διώκειν ὡς ἀλλοτρίους, τὸ δὲ ἄλλων καίσαρος στρατηγῶν, ὅπως πικρία τοῦ φόνου βάσσῳ συμβαλόντων μὴ πάσης τῆς δυνάμεως, οἷς ἦν Ἀβιδίῳ τὸ ἀνηρημένου, καὶ Ἀβιδίῳ τὸ πρείνιον καίσαρα, φίλος ὄντος ἀμφοτέροις ὁ ἀντίπατρος Ἀβιδίῳ τὸ παίδων ἔπεμψε συμμαχίαν. μηκέτι μὲν οὖν ὁ πόλεμος, μάρκος μὲν ἀπὸ τῆς ἰταλίας, σέξτος δὲ ἀφῆκε. ὁ ἀβίδοχος.

A nisi qvod malevolorum consiliis impulsus, umbram ei tantum iniqvitatis intentasset. Paruit his Herodes, qui speratis putaverat posse sufficere, suasqve vires demonstrare nationi. Et inter hæc discordia Romanorum circa Apamian bellumqve domesticum oritur: qvoniam Cæcilius Bassus favore Pompeji Sextum Cæsarem dolo necaverat, ejusqve militem occupaverat. Alii vero Cæsaris duces, mortis ejus ulciscendæ gratia, cunctis viribus Bassum petebant. Qvibus tam interempti qvam superstitis Cæsaris causa, qvod ambobus esset amicus, Antipater per filios suos misit auxilia. Cum autem bellum traheretur, ex Italia successor ante dicti Sexti venit Marcus.

Κεφ. θ.

Συνίστη ὁ ῥωμαίοις καὶ πρὸς τὸν τὰ κοινὰ ὁ μέγας πόλεμος, καισὶν καὶ βρούτῳ ἄφνω κτείναντων δόλῳ καίσαρα καταλαμβάνουσι τὰ ἀρχεῖα ἐπ' ἔτη τρία καὶ μῆνας ἑπτά. μεγίστη ὁ ὀπὶ τῷ φόνῳ γνώμῃ κίνημα τῶν, καὶ ἀριστοτέλους τὸ δυνατοῦ, ἔκαστον ἐλπίσιν οἰκείαις ἐχώρει, πρὸς ὃ συμφέρον ἐπελάμβανε. καὶ δὴ ἦκε καισὶν εἰς συρίαν, καταλῦσόμενος τὰς πρὸ αὐτοῦ δυνάμεις. ἔνθα βάσσου τε μάρκου, καὶ τὰ διεστῶτα πάγματα ἀμαλλάξας, ἐλευθεροῖ μὲν ἀπειμένον τὸ πολιορκίας, ἡγεμόνα δὲ αὐτὸς τῆς ἰταλίας, σέξτου φοροκομῶν τὰς πόλεις, καὶ πρὸς δυνάμιν τὰς ἐπαρκείας ποιούμενος. κελεύσθην ὁ καὶ ἰουδαίοις εἰσενεγκεῖν ἑπτακόσια τάλαντα, δεῖσας αὐτοῦ καισὶν, τοῖς τε ὑοῖς διῆλεν εἰσπράττειν τὰ χρήματα, καί τισιν ἄλλοις τὸ ὀπιτηδείων καὶ πόλεων, ἐν οἷς καὶ μαλίχῳ τινὶ τὸ ἀφορόρων. ἔτως ἦπτηλλον ἡ ἀνάγκη. πρῶτος δὲ ἀπεμελίξατο καίσαρος ἡρώδης, τὸ ἑαυτοῦ μοίρᾳ ἐκ τῶν γαλιλαίας κομίσας ἑκατὸν τάλαντα, καὶ ἀβίδιος ἦν τοῖς μάλιστα φίλος λῷ. τὰς ὁ λοιπὰς εἰς βεβαίωσιν κακίους, αὐτοῖς ἐθυμᾶτο τὸ πόλεσι. γόφναν γοῦν, καὶ ἀμμαοῦν, καὶ δύο ἑτέρας τὸ παφλαγόνων ἐξανδραποδισμένος, ἐχώρει μὲν ὡς καὶ μάλιχον κολάσων, ὅτι μὴ σπεύσας εἰσπράξειεν. ἐπέσχε ὁ τέλει τοῦτο, καὶ τὸ ἄλλων πόλεων ἀπώλειαν ἀντίπατρος, ταχέως ἑκατὸν τάλαντα εἰσπράττουσι καίσαρι. ἀμέλει μάλιχος ἀναχωρήσαντος καισὶν, τῆς χάριτος ἐπεμνημόνευεν ἀντίπατρος, καὶ ὁ δὲ πολλάκις σωτῆρος ὑπὲρ ἐλλὼ ἀνεσκολόπιζετο, σπεύδων ἀνελεῖν τὸ ἐμπόδιον αὐτοῦ τοῖς ἀδικήμασιν ὄντα. ἀντίπατρος ὁ τέλει τε ἰσχὺν καὶ τὸ παντέρπον τὸν ἀνδρὸς ὑποδείσας, ἀλλαγαίνει τὸ ἰορδάνου, στρατὸν ἀνθρώπων εἰς τὸ ὑπὲρ ἐλῆς ἄμμωνα. φωραθεὶς ὁ μάλιχος, ἀναιδείᾳ τὸ ἀντιπάτρου παίδων ὠθεῖ γίνεται. τόν τε λὸ ἱεροσολύμων φρουρὸν φασάηλον, καὶ ἡρώδην πεπιστευμένον τὰ ὅπλα, πολλαῖς ἀπολογίαις καὶ ὅρκοις ἐκγοητεύσας, ἀλλαττεῖς αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα πείθει γνώμης. πάλιν γοῦν ὑπὲρ ἀντιπάτρου σώζεται πείσαντος μάρκον τὸν τότε στρατηγοῦντα συρίας, ὃς ὥρμητο κτεῖναι μάλιχον, ἐφ' οἷς ἐνεωτέρισε. συστάντος ὁ δὲ πρὸς καίσαρα καὶ βροῦτον πολέμου, καίσαρι τε τῷ νέῳ καὶ ἀντωνίῳ, κάσσιος καὶ μάρκος στρατιὰν ἀθροίσαντες ἐκ τῆς συρίας, ἐπιδὴ μέγα μέρος εἰς τὰς χρείας ἡρώδης ἔδοξε συμβεβληκέναι, τότε μὲν αὐτὸν συρίας ἀπάσης ὑπομελητέου καθίστασι, δυνάμιν πλείστε ἱππικὴν δόντες.

B

C

D

E

F

G

CAP. IX.

EOdem tempore magnum bellum inter Romanos conflatur, dolo Cassii & Bruti Cæsare interfecto, postquam triennium septemqve menses tenuit principatum. Maximo autem motu cædis ejus gratia concitato, & optimatibus inter se dissidentibus: propria spe quisqve ducebatur ad id quod existimabat esse commodius. Itaque Cassius Syriam petit, occupaturus militem, qui Apamiam circumsidebat: ubi & Marcum & dissidentes cohortes Basso conciliavit, simulq; obsidione liberavit Apamiam. Ipse vero exercitum ducens stipendium civitatibus indicebat: nec modus erat exactionum. Cum autem Judæos quoque septingenta talenta jussisset conferre, minas ejus veritus Antipater filiis suis & aliis amicis mature pecuniæ cogendæ curam distribuit: & inter eos Malicho cuidam ex amicis: adeo necessitas urgebat: Primus autem Herodes Cassii favorem promeruit, qui ex Galilæa parte sua, talenta centum attulit, propterea qve inter eximios amicos numerabatur. At vero cæteros tarditatis arguens Cassius, ipsis civitatibus irascebatur. Eoq; Gophnam & Ammauntē, & duas alias civitates ex vilioribus depopulatus, ibat quidem quasi Malichum interfecturus, quod remissior in exigendo fuisset. Verum & hujus & cæterarum civitatum interitum repressit Antipater, centum ilico talentis Cassio delinito. Nequaquam tamen Malichus post abitum Cassii, beneficiorum Antipatri memor fuit. Sed illi ipsi, quem sæpenumero memorabat sui servatorem fuisse, periculum moliebatur, iniquitatis suæ impedimentum abolere festinans. Itaqve Antipater & vires ejus & caliditatem metuens, flumen transit Jordanem, ad ulciscendas insidias collecturus exercitum. Deprehensus autem Malichus Antipatri filios impudentia superat. Nam & Phaselum apud Hierosolymam præsidiis appositū, & Herodem, qui custodiam curabat armorum multis excusationibus & sacramentis circumventos impellit, ut ipsis intercedentibus reconciliaretur Antipatro: atq; ita denuo per Antipatrū exorato Marco, tunc in Syria militem regente, servatus est: qui Malichum statuerat occidere, quod novis rebus studuisset. Cæsare vero adolescente & Antonio cum Bruto & Cassio bellum gerentibus, Marcus & Cassius exercitu de Syria conflato, quod magnum momentum, ubi usus poposcit, Herodes fuisset, ipsum quidem totius Syriæ procuratorem perficiunt, equitum illi manu peditumq; attributa, i

De Romanorum dissidiis post mortē Cæsaris & insidiis Malichi. Ant. lib. 14. cap. 20.

si autem bellum desiisset, regnum quoque Judææ Cassius se eidem delaturum esse pollicitus est. Evenit autem, ut Antipatro & spes & fortitudo filii, causa mortis fieret. Horum enim metu Malichus, ministro quodam regio pecunia corrupto, mixtum ei veneno poculum dari persvadet. Atque ille quidem injustitiæ Malichi præmium fuit post convivium mortuus, vir & alias strenuus rebusqve administrandis idoneus, & qui regnum recuperatum conservasset Hyrcano. Malichus autem infensum propter suspicionem veneni populum, negando placabat: simulque, ut validior esset, armatorum sibi copias conquirebat. Nec enim Herodem cessaturum arbitrabatur, quinetiam mox cum exercitu necis paternæ ultor adveniret. Sed Phasaëli fratris consilio, qui eum palam minime persequendum esse dicebat, ne vulgi seditio concitaretur, & purgantem se tunc Malichum patienter admisit, & suspicione liberum esse concedens, clarissimas paterno funeri celebravit exequias. Conversus autem in Samariam, & civitatem composuit seditione turbatam, perque dies festos in Hierosolymam remeabat, præmissis ac comitantibus armatis: cui Hyrcanus, ita svadente ob metum Malicho, denuntiat, ne alienigenas superinducat indigenis festum pure casteqve celebrantibus. Herodes autem, & ipso qui præceperat, causaqve contempta, nocte ingressus est. Iterumq; Malichus ad eum veniens, Antipatrum flebat. Contraqve ille se falli, cum vix animi dolorem premeret, simulabat: & tamen de nece patris apud Cassium per epistolas questus est, cui propterea Malichus invisus erat. Itaqve non modo, ut mortem patris ulciscereturm ei rescripsit: sed etiam tribunis qvibus præerat, ut in causa justa Herodi opem ferrent, occulte præcepit. Et qvoniam capta Laodicia, undiqve ad Herodem convenerant optimates cum muneribus & coronis, ipse quidem hoc ultioni tempus destinaverat. Malichus autem id Tyri fore suspicabatur: & filium suum tunc apud Tyrios obsidem, statuit subducere, & ipse in Judæam fugam parabat. Salutis autem desperatio stimulabat, ut etiam majora cogitaret: nam & Judæorum gentem contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello adversus AntoniumCassius occupabatur, dejectoqve Hyrcano facilime regnaturum. Sed profecto irridebat ejus spem fatale decretum. Etenim qvo intenderet animum suspicatus Herodes, & ipsum & Hyrcanum ad cœnam vocat. Deinde servorum quendam instruendi convivii specie mittit. Sed res erat, ut tribunis prædiceret ad insidias egredi: atqve illi præceptorum Cassii memores, ad littus civitati proximum armati gladiis occurrunt, ibiqve circumseptum Malichum multis vulneribus interficiunt. Hyrcanus autem statim concidit stupore dissolutus: vixqve anima recepta, Herodem percontabatur quis Malichum occidisset. Et cum e tribunis unus respondisset, Cassii præceptum: plane, inqvit, & me & patriam meam Cassius servat incolumem: qui amborum insidiatorem peremit. Utrum autem ex animo dixerit, an qvod timore factum probaret, incertum est. Sed enim Malichum hoc modo ultus est Herodes.

A μὴ ἢ τὸ δὲ πολέμου καταλύσιν ὑποδύεσθαι καίσιος ὑπέσχετο καὶ ἰουδαίας βασιλέα. σωιέδη δὲ ἀντιπάτρου, τήν τε ἰσχὺν δὲ παιδὸς, καὶ τὴν ἐλπίδα αὐτίαν ἀπωλείας ἡγέσθαι. παιδὶ γὰρ δείσας ὁ μάλιχος, διαφθείρει τινὰ τῶν βασιλικῶν οἰνοχόων χρήμασι, δῶναι, φάρμακον ἀντιπάτρῳ. καὶ ὁ μὲν, ἀγωνίσμα τῆς μαλίχου ὠμότητος ἡμέρμος, καὶ τὸ συμπόσιον θνήσκει, τά τε ἄλλα δραστήριος ἀνὴρ ἐν ἀφηγήσει πραγμάτων, καὶ τῆς ἐχθρὸν ἀνακτησάμενος τε ὑρκανῷ, καὶ διαφυλάξας. μάλιχος ἢ καθ' ὑπόνοιαν τοῦ φαρμακείας ὀργιζόμενον τὸ πλῆθος, ἀρνέρμος ἔπαθεν. καὶ δυνατώτερον ἑαυτὸν κατεσκεύαζεν, ὁπλίτας συγκροτῶν. ἐγὼ γὰρ ἡρεμήσειν ἡρώδην ὑπελάμβανεν. ὃς δὴ καὶ παρὼν αὐτίκα γραπτὸν ἄγων δίκην πρεσβείας τοῦ πατρὸς. φασαήλῳ ἢ δὲ ἀδελφῷ συμβαλόντι αὐτὸς, μὴ φανερῶς τὸν ἄνδρα μετιέναι, διαφασπάζην γὰρ τὸ πλῆθος, τότε μὲν ἀπολογεόμενόν τε πεισθῆναι τὸν μάλιχον, καὶ τοῦ ὑπόνοιαν ἀπολύειν ὡμολόγει. λαμπρὰν ἢ ποιεῖν δίκην τοῦ περὶ κηδείας ἐπίλεσεν. τραπεὶς δὲ δίκην σωμάτων, ὅσος πλάτος μίλιον, κατεσήσατο τὴν πόλιν. ἐπὶ καθ' ἑορτὴν ὑπέστρεφεν εἰς ἱεροσόλυμα, τοὺς ὁπλίτας ἄγων καὶ πέμπων. ὑρκανὸς ἢ, ἐνῆγε γὰρ δεδοικὼς τὸν φόδον μαλίχου, σκώλυε τοὺς ἀλλοφύλους εἰσαγαγεῖν, ἐφ' ἁγνοίᾳ τοὺς ἐπιχωρίους. ὁ ἢ τοῦ φάσεως καταφρονήσας, ὁ δὲ πεισθέντος, εἰσέρχεται διὰ νυκτὸς. καὶ πάλιν μάλιχος πεισθεὶς, ἔκλαιεν ἀντιπάτρου. ἀνυπερβλήτου ἢ μόλις ἡρώδης τὸν θυμὸν ἐπέχων, καίσιῳ δὲ ἐπιστολῶν τοὺς πατρὸς ἀναίρεσιν ἀπαδύρετο, καὶ ἄλλως μισοῦντι μάλιχον. ὁ δὲ αὐτῷ μελέναν τὸν φονέα τοῦ πατρὸς ἀντεπιστέλας. ὁ τῆς ὑφ' ἑαυτὸν χιλιάρχοις λάθρᾳ πρεσέταξεν ἡρώδῃ βοηθεῖν εἰς πραξιν δικαίαν. καὶ ἀφδὴ λαοδίκιαν ἑλόντος αὐτοῦ συμπεσεῖν οἱ πανταχόθεν δωρεὰς τι, καὶ στεφάνους φέροντας, ἡρώδης μὲν ὅτε τῇ τιμωρίᾳ τὸ καιρὸν ἀφώρισε. μάλιχος δὲ, ὑπονοήσας, ὡς ἐν τύρῳ γένεται, τὸν τε υἱὸν διηρεύνᾳ τοῦ τοῖς τυρίοις. ὑπεξαγαγεῖν ἔγνω λάθρᾳ, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἰουδαίαν ἀποδρᾶναι παρεσκεύαζεν. παρώξυνε δὲ αὐτὸν ἡ τοῦ σωτηρίας ἀπαγγελία, ἐθνημεῖδαι τὰ μείζονα. τότε γὰρ ἐθνος ἐπαναστὰν ῥωμαίοις ἦλθε, καίσιος τοῦ πρὸς αὐτωνίου πολέμου πρεσπεσόντος, καὶ βασιλεύσαν αὐτὸς, ὑρκανὸν καταλύσας εὐμαρῶς. ἐπηγέλη ἄρα τε χρεῶν αὐτοῦ τὴν ἐλπίσιν. ὁ γοῦν ἡρώδης πρεσιδόμενος αὐτὸ τὸν ὁρμὸν, τόν τε ὑρκανὸν, καὶ κεῖνον δὴ δεῖπνον καλῶ. παρεσκῶπτε δὲ ἐπὶ τὰ τοῦ τῶν πινὰ πρὸς ἑαυτὸν καλέσας, ἐξέπεμψεν ὡ δὴ τὸν δεῖπνα ποιησόμενος, τοῦ ὄντι πρεσπεῖν τοὺς χιλιάρχους ἐξελθεῖν δὴ τὸν ἐνέδραν. καὶ κεῖνοι τὰ καίσιος πρεσταγμάτων ἀναμνησθέντες δὴ τὰ πρὸ τὰ πόλεως αἰσχιστον ἐξήπεσαν ξιφήρεις. ἔνθα πρεισάντες τὸν μάλιχον, πολλοῖς τραύμασιν ἀναιροῦσιν. ὑρκανὸς ἢ ποιοῦμενα μὲν ἀκλυθεὶς ὑπ' ἀκπλήξεως ἔπεσε, μόλις δὲ ἀνενεγκὼν, ἡρώδην διηρώτα τὶς ὁ κτείνας εἴη μάλιχον. ὑπακηκοὼς δὲ τὸν τῶν χιλιάρχων τοῦ καίσιος πρόσταγμα, καίσιος ἄρα ἔφη, κἀμὲ τὸν πατρίδα τε σώζει, τὰ ἀμφοτέρων δηίστολον ἀνελών. εἴτε ἢ φρονῶν ὑρκανὸς εἴτως, εἴθ' ὑπὸ δέους ὁμόσε τῇ γε πράξει χρεῶν εἶπεν, ἄδηλον ἐστὶν ἀλλὰ γὰρ μάλιχον μὲν εἴτως ἡρώδης μετῆλθεν.

Καισίῳ

ΚΕΦ. ι.

Κασσίου δὲ ἀναχωρήσαντος ἐκ τῆς συρίας, πάλιν, στάσις ἐν ἱεροσολύμοις γίνεται, ἕλικος μὴ θρασυτάς ἐπαναστάντος φασαήλῳ, καὶ κατὰ τὸν ὑπὲρ μαλίχου τιμωρίαν ἀμυνόμενα θέλοντος ἡρώδου εἰς τὸν ἀδελφόν. ἡρώδης δὲ ἔτυχε μὲν ὢν πρὸς φάβιον τὸν στρατηγὸν κατὰ δαμασκόν, ὡρμημένος δὲ βοηθεῖν, ὑπὸ νόσου κατειχετο. καὶ ὁ μὲν φασαήλος καθ' ἑαυτὸν ἕλικος πειρώμενος, ὑρκανὸν ὠνείδιζεν εἰς ἀχαριστίαν, ὧν τε ἕλικι συμπράξειε, καὶ ὅτι φθειρῶν τὸν ἀδελφὸν τὸν μαλίχου τὰ φρούρια καταλαμβάνοι. πολλὰ γὰρ ἤδη κατειλήφει, καὶ τὸ πάντων ὀχυρώτατον μασάδα. ὁ μὲν οὖν τι πρὸς τὸν ἡρώδου βίαν ἤρκεσεν, ἐς ἀναῤῥωσθεὶς, τά τε ἄλλα προσελαμβάνε, καὶ κεῖνον ἐκ τῆς μασάδας ἱκέτευε ἀφῆκεν· ἐξήλασε δὲ καὶ ἐκ τῆς γαλιλαίας, μαρίωνα τὸν τυρίων τύραννον ἤδη τρία κατειληκότα τῶν ἐρυμάτων. πυθόμενοι δὲ ληφθέντας τυρίους, ἔσωσε μὲν πάντας, ἐστι δ' οὓς. καὶ δωρησάμενος ἀπέπεμψεν, εὐνοίαν ἑαυτῷ πρὸς τῆς πόλεως, καὶ τῷ τυράννῳ μᾶλλον προσκαλούμενος. ὁ δὲ μαρίων, ἠξίωτο μὲν τῆς τυραννίδος ὑπὸ κασσίου, τυραννίσι πᾶσαν ἀφελαβόντος τὴν συρίαν. καὶ δὲ τὸ πρὸς ἡρώδην ἔχθος, συνέλαβεν ἀντιγόνῳ τῷ ἀριστοβούλου, καὶ τὸ πλέον ἀφὰ φάβιον, ὃν ἀντίγονος χρήμασι προσποιησάμενος, βοηθὸν εἶχε τῆς καθόδου. χορηγὸς δ' ἦν ἀπάντων ὁ κηδεστὴς πτολεμαῖος ἀντιγόνῳ, πρὸς τούτους ἡρώδης ἀντιπαξάμενος ἐπὶ τῶν ἐμβολῶν τῆς ἰουδαίας, κρατεῖ τῇ μάχῃ, καὶ τὸν ἀντίγονον ἐξελάσας, ὑπέστρεψεν εἰς ἱεροσόλυμα πᾶσιν ἀγαπητὸς ὢν ἐπὶ τῷ κατορθώμασι. καὶ γὰρ οἱ μὴ προσέχοντες πρίν, τότε ὠκείωντο ἀφὰ τὸν πρὸς ὑρκανὸν ἐπιγαμίαν αὐτῷ. πρότερον μὲν γὰρ ἦκτο γυναῖκα τῶν ἐπιχωρίων, ὁκ ἄσημον, δωρὶς ὁκαλεῖτο, ἐξ ἧς ἐγέννησεν ἀντίπατρον. τότε δὲ γήμας τὴν ἀλεξάνδρου δ' ἀριστοβούλου θυγατέρα, θυγατριδῆν τε ὑρκανοῦ μαριάμμην, οἰκεῖος τῷ βασιλεῖ γίνεται. ἐπεὶ δὲ κάσσιον μὲν φιλίππους ἀνελόντες ἀνεχώρησαν, εἰς μὲν ἰταλίαν κᾶσαρ, ἐπὶ δὲ τὴν ἀσίαν ἀντώνιος, πρεσβευομένων τῶν ἄλλων πόλεων πρὸς ἀντώνιον εἰς βιθυνίαν, ἦκον καὶ ἰουδαίων οἱ δυνατοὶ, κατηγοροῦντες φασαήλου τε καὶ ἡρώδου, βίᾳ μὲν αὐτοὺς κρατεῖν τῶν πραγμάτων, ὄνομα δὲ μόνον τὸν ὑρκανῷ τιμίον, πρὸς ἃ παρὼν ἡρώδης, καὶ τελεσφορικῶς ὑπὲρ ἑλλήνων ἀντίον χρήμασιν ἅτω διέθηκεν, ὡς μηδὲ λόγου τῶν ἐχθρῶν ἀνέχεσθαι. καὶ τότε μὲν οὕτω διελύθησαν, αὖθις δὲ οἱ ἐν πόλει ἰουδαίων ἑκατὸν ἄνδρες ἦκον εἰς τὸν πρὸς ἀντίοχειαν δάφνην ἐπ' ἀντώνιον, ἤδη τῆς κλεοπάτρας ἔρωτι δεδουλωμένον. οἱ προσηκάμενοι τοὺς ἀξιώματι καὶ λόγῳ σοφῶν δυνατώτατοι κατηγόρουν τῶν ἀδελφῶν. ὑπολειπόμενος δὲ μασσαλᾶς ἀπολογούμενος, συμπαρεσκεύασε ὑρκανῷ ἀφὸ τὸ κῆδος. ἑ ἀντώνιος ἀκούσας ἑκατέρων, ὑρκανῷ διεπυνθάνετο τὸν ὁπωτηδειότερους ὄντας ἄρχειν. ὃ δὲ, τὸν πρὸ τὸν ἡρώδου πρεσβύτατον, ἤδεις, ἐφ' ᾧ δὲ, ἤδη καὶ ξένος αὐτῷ πατρῷος δεχθεὶς ὑπ' ἀντιπάτρου φιλοφρόνως ὅτε εἰς τὴν ἰουδαίαν σὺν γαβινίῳ παρέβαλε, τετραρχας ἀποδείκνυσι τὸν ἀδελφὸν, πᾶσαν διοικεῖν τὴν ἰουδαίαν ὑπατεύοντων δὲ τῶν πρόσθεν, πεντεκαίδεκα μὲν

CAP. X.

POstquam vero Cassius excessit è Syria, iterum Hierosolymis orta seditio est, cum Felix in Phasaelum movisset exercitum & in Herodem, fratris pœna vellet necem Malichi vindicare. Casu autem Herodes cum Fabio Romano duce apud Damascum habitabat: & ne cupiens auxilio foret, morbo impediebatur. Interea Phasaelus etiam sine cujusquam auxilio superavit Felicem: probrumque ingrati objiciebat Hyrcano, qui & Felici studuisset, fratremque Malichi castella occupare permisisset. Jam enim multa tenuerat, omniumque tutissimum Massadam. Nec tamen ei quicquam contra vim Herodis potuit sufficere, qui mox, ut convaluit, & alia recepit, & illum ex Massada supplicem dimisit, & Marionem Tyriorum tyrannum ex Galilæa pepulit: tria enim castella possederat: Tyriisque quos ceperat, vitam concessit omnibus: nonnullos etiam donatos abire jussit, una & sibi civitatis benevolentiam, & tyranno comparans odium. Marion autem a Cassio quidem meruerat tyrannidem, qui tot Syriæ tyrannos præfecerat: sed ob Herodis inimicitias etiam Antigonum Aristobuli secum ducebat, & Ptolemæum, propter Fabium, quem Antigonus sibi pecunia sociatum, adjutorem incepti habebat. Cuncta vero socer Ptolemæus Antigono subministrabat. Contra quos Herodes instructus, in aditu Judææ commisso prælio, victoria potitur: fugatoque Antigono, redit in Hierosolymam, pro merito gestæ rei omnibus carus, ut etiam quibus antea despectus erat, tunc in ejus familiaritatem sese dederint, propter Hyrcani affinitatem. Namque is Herodes jampridem ex indigenis habuerat uxorem non ignobilem, quæ Doris vocabatur, & Antipatrum ex ea fusceperat filium. Tunc autem duxerat Alexandri, cujus pater fuit Aristobulus, filiam Mariamnem, Hyrcani neptem ex filia, atque inde regi familiaris erat. Sed ubi, Cassio circa Philippos interfecto, Cæsar in Italiam, & Antonius in Asiam discesserunt: legatis ab aliis civitatibus ad Antonium missis in Bithyniam: etiam Judæorum optimates accusatum veniunt Phasaelum & Herodem: qvod, illis rerum summam vi possidentibus, nomen tantùm honorabile supereset Hyrcano. Ad quæ Herodes, qui præsto erat magna pecunia, placatum sic Antonium affecit, ut ne verbum qvidem inimicorum ejus pateretur audire. Et tunc qvidem ita digressi sunt, Qvum autem denuò Judæorum primates centum viri, Antiochiæ proximam Daphnen ad Antonium veniissent, amori Cleopatræ jam servientem, delecti à cæteris, qvi eloqventia & dignitate præstabant, adversus fratres accusationem proponunt. Respondebat autem Messala, causæ defensor, astante etiam propter affinitatem Hyrcano. Auditis deinde utrisqve partibus, Antonius percontabatur Hyrcanum, qvinam essent regendis rebus aptissimi. Cumqve is Herodem, ejusqve fratres aliis prætulisset, voluptate repletus (nam & hospes eorum paternus erat, humanissimeqve ab Antipatro susceptus, eo tempore quo in Judæam cum Gabinio venerat) tetrarchas ambos declarat, totius eis Judææ procuratione permissa. Legatis autem id ægrè ferentibus, quindecim eorum

De Herode accusato & vindicato. Ant. lib. 14. cap. 20.

Ant. lib. 14. cap. 21.

correptos, carceri tradidit, qvos etiam pene occidit. Cæteros autem rejecit cum injuria: unde major tumultus Hierosolymis excitatus est. Denique mille legati iterum Tyrum missi sunt, ubi commorabatur Antonius in Hierosolymam paratus irruere. Et contra eos vociferantes, magistratus Tyriorum directus est, data ei licentia, ut quos comprehendisset, occideret: præceptoque, ut eorum potestatem confirmare curaret, qui tetrarchæ ipsius essent Antonii suffragio constituti. Ante hæc autem Herodes usque ad littus cum Hyrcano progressus, multis eos admonebat, ne & sibi interitus, & patriæ belli causa fierent, dum inconsideratè contendunt. Illis autem tanto magis id indigne ferentibus, Antonius missis armatis, multos occidit, multos etiam vulneravit. qvorum & saucios cura, & mortuos sepultura Hyrcanus dignatus est. Non tamen ideo qui effugerant, qviescebant: perturbando enim civitatem, Antonium irritabant, ut etiam qvos in vinculis haberet, occideret.

Ἀσυλλαβῶν ἐίργνυσιν, οὓς καὶ ἀνελὼν ὥρμησε. τοὺς δὲ λοιποὺς μεθ' ὕβρεως ἀπήλασε. θεὸς δ' μείζων ἐν τῆς ἱεροσολύμοις γίνεται ταραχή. χιλίους γοῦν πάλιν ἔπεμψαν πρέσβεις εἰς τύρον, ἔνθα διέτριβεν ἀντώνιος. ὅτι ἱεροσολύμων ὡρμημένος. ὅτι τοὺς κεκραγότας, ἐκπέμπει ὁ ἄρχοντα τῶν τυρίων, κολάζειν προστάξας οὓς ἂν λάβῃ, συγκαταπεσκευάζειν τε τὴν ἀρχὴν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ καταστᾶσι τετράρχαις. θεὸς δὲ τούτου, πολλὰ παρὰ μὴ παρελθὼν ὅτι τὸν αἰγιαλὸν ἡρώδης σὺν ὑρκανῷ, μηθ' ἑαυτοῖς ἀπωλείας αἴτιους, μήτε τῇ πατρίδι πολέμου γένεσθαι φιλονεικοῦντας ἀκρίτως. τῶν δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἀναπειθόντων, αὐτῶν ἐκπέμψας ἐπὶ λίτας, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε, πολλοὺς δὲ ἔτρωσεν. ὧν οἵπερ πεσόντες ταφῆς, καὶ οἱ τραύματα θεραπείας ἠξιώθησαν ὑπὸ ὑρκανοῦ. οὐ μὴν οἱ διαφυγόντες ἠρέμουν, ἀλλὰ τὸ μὴ τὸν πόλιν σωτηρίαν ὄντα, παρώξυνον τὸν αὐτῶν, ὡς τε καὶ τοὺς δεσμώτας ἀποκτεῖναι.

CAP. XI.

De bello Parthorum contra Judæos & fuga Herodis ac fortuna. *Ant. lib. 14. cap. 22.*

BArzapharne autem Parthorum satrapa, Syriam biennio post cum regis filio Pacoro detinente, Lysanias patris sui mortui successor Ptolemæi, Minnæi filii, mille satrapæ talenta pollicitus, & mulieres quingentas, ei persuadet, ut Antigonum in regnum inducerent, Hyrcanumque deponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse quidem per maritima loca perrexit, Barzapharnem autem itinere mediterraneo jussit irrumpere. Sed maritimorum Tyrii Pacorum excluserunt, cum Ptolemaidenses eum & Sidonii recepissent. Illi autem quendam regium pincernam, cognominem suum, equitatus ei parte attributa, ad Judæam jussit accedere, & exploraturum hostium consilium, & ubi usus exegisset, præsidio futurum Antigono. quibus Carmelum populantibus, multi Judæi ultro ad Antigonum confluunt, ad expeditionem alacriter animati. Ille autem ad locum, qui Drymos dicitur, occupandum eos præmittit: ubi commissa pugna, depulsisque hostibus & effugatis, Hierosolymam cursu petebant: auctique multitudine, usque ad regiam processerunt. Excepti autem ab Hyrcano & Phasaelo, forti acie in foro confligunt. Ibique hostes in fugam versos pars Herodis in fanum concludit: custodesque his sexaginta viros apponit, per ædes proximas collocatos. Sed hos quidem infensus fratribus populus, igne consumit. Herodes autem iracundia peremptorum congressus cum populo, multos obtruncat: inque dies singulos invicem sese per insidias incursantibus, assiduæ cædes erant. Instante vero die festo, qui Pentecoste vocatur, omnia circa templum, totaque civitas plebe rustica repleta est, & pleraque armata. Et Phasaelus quidem muros, Herodes autem cum paucis domum regiam custodiebat. Invasisque de improviso hostibus in suburbano complures quidem peremit, omnes autem in fugam vertit, & hos in civitatem, alios in fanum, alios in extremum vallum includit. Interea pacis arbitrum Pacorum Antigonus petit admitti. Exoratus autem Phasaelus & civitate & hospitio cum quingentis equitibus Parthum recepit,

Μετὰ δὲ ἔτη δύο, βαρζαφάρνης παρθων σατράπου σὺν πακόρῳ τῷ βασιλέως υἱῷ συρίαν καταλαχόντος, λυσανίας ἀναδεξαμένος ἤδη τὴν ἀρχὴν, ὃ παρὸς τελευτήσαντος, πτολεμαίῳ δὲ υἱῷ ὄντος ἐμινναίου, πεῖθει τὸν αὐτοκράτορα σὺν ταλάντων καὶ πενταχοσίων γυναικῶν, καταναγκάζειν ὅπως βασιλέα τὸν ἀντίγονον, καταλύσαι τὸν ὑρκανόν. οὗτος ὑπακούσας πάκορος, αὐτὸς μὲν ἦλθεν εἰς τὴν φοινίκην, βαρζαφάρνην δὲ διὰ τῆς μεσογείου προσέταξεν ἐμβαλεῖν. τῶν δὲ παραλατίων τύριοι, πάκορον μὲν οὐκ ἐδέξαντο, καὶ τοι πτολεμαέων καὶ σιδωνίων δεδεγμένων. ὁ δὲ οἰνοχόος τινὶ τῶν βασιλικῶν ὁμωνύμῳ μοῖραν δ' ἵππου φόβους, ἐμβαλεῖν ἐκέλευσεν εἰς τὴν ἰουδαίαν, κατασκεψόμενόν τε τὰ τῶν πολεμίων, καὶ ὡς ἂν δέοι βοηθοῦντα ἀντιγόνῳ. τῶν δὲ λεγομένων τὸ κάρμηλον, πολλοὶ ἰουδαῖοι συνδραμόντες ὡς ἀντίγονον, προθύμους ἑαυτοὺς ὄντι τὴν εἰσβολὴν παρεῖχεν. ἐπ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸ καλούμενον δρυμὸν προέπεμψε, τὸ χωρίον καταλαβεῖν, ἐν ᾧ ὑμόμενος συμβολῆς, ὡσαύτως τοὺς πολεμίους, καὶ διώξαντες ὄντι ἱεροσολύμων ἔξω. ὑμόμενοι δὲ πλείους, μέχρι τῶν βασιλείων προῆλθον. ὑρκανοῦ δὲ καὶ φασαήλου δεξαμένων αὐτοὺς κραταιῶς σὺν φόβῳ, μαχῇ κρατοῦντα ἀγορὰν συνέβησαν. καθ' ὧν τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους οἱ περὶ ἡρώδην, κατακλείουσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ φρουροὺς αὐτῶν ἄνδρας ἑξήκοντα τοῖς πλησίον οἰκίαις ἐγκατέστησαν. τούτους μὲν οὖν ὁ φασαήλος ὡς τοὺς ἀδελφοὺς λαὸς, ἐπελθὼν ἐμπίπρησιν. ἡρώδης δὲ δήμου πολλοὺς κατ' ἰργλεῖ τῶν δοκαλωλότων, ἀναιρεῖ συμβαλών, καθ' ἡμέραν ἐπεκτείνοντες ἀλλήλοις κακῶς λέχους, φόβος ἐνεφαίνετο. ἑορτῆς δὲ ἑορτῆς, ἡ πεντηκοστὴ καλεῖται, πάντα περὶ τὸ ἱερὸν πάντα, καὶ ἡ πόλις ὅλη πλήθους τῶν ἄνω τῆς χώρας ἀναπίμπλαται τὸ πλέον ὁπλιτῶν. καὶ φασαήλος μὲν, τὸ τεῖχος, ἡρώδης δὲ μετ' οὐ πολλῶν ἐφρούρει τὰ βασίλεια, καὶ τοῖς πολεμίοις ὅπλα μὲν ἀσυντάκτοις καὶ τὸ περαίτερον, πλείοσιν ἀναιρεῖ, τρέπει δὲ πάντας. εἰς τοὺς μὲν, εἰς τὴν πόλιν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἔξω χαράκωμα συγκλείει. κἂν τούτῳ διαλλακτὴν μὲν ἀντίγονος προκαλεῖ, πάκορον εἰσιόντα. φασαήλος δὲ πιθεὶς τῇ πόλει καὶ ξενίᾳ τὸν πάρθον εἰσδέχεται, μὴ πεντακοσίων ἱππέων, σὺν-

προφάσει μὲν ἥκοντα ἐπὶ παύσει τῶν στάσεων, τὸ δ' ἀ- A prætextu quidem componendæ seditionis venientem, reautem vera ut adjutaret Antigonum. Denique Phasaëlum dolo perpulit, ut ad Barzapharnem legatus de pace proficisceretur: quamvis multa dissuadente Herode, atque ut insidiatorem occideret, neve se ejus fallaciis dederet, admonente: natura enim Barbaros fidem negligere. Exiit etiam Pacorus cum Hyrcano, quo minus suspectus esset: nonnullisque relictis equitibus apud Herodem, qvos Eleutheros vocant, cum cæteris Phasaelum prosequebatur. Sed ubi ad Galilæam venerunt indigenas quidem dissidentes atque armatos offendunt: satrapam vero conveniunt satis callide & officiis dolos tegentem. Denique postquam dona eis dedit, redeuntibus insidias posuit. Illi autem in maritimum quendam locum deducti, cui nomen est Ecdippon, fraudem intelligunt. Ibi enim de promissis mille talentis audierunt: & quod Antigonus pleraſque mulieres ex his quas ipsi haberent, inter quingentas Parthis devovisset: quodque sibi semper a Barbaris præstruerentur insidiæ, ac olim capti essent, nisi mora fuisset, dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi præscius, quæ de his agerentur, caveret. Hæc jam non verba erant solum; nam & custodes haud procul abesse conspiciebat. Et tamen Phasaelus Hyrcanum deserere non sustinuit. quamvis eum sæpius moneret Offilius, ut fugeret: cui Saramalla Syrorum tunc ditissimus dixerat: quemadmodum essent omnia de insidiis constituta. Sed convenire satrapam maluit, atque in os exprobrare, qvod se insidiis appetisset: ac maxime quia pecuniæ causa talis extitisset, cum plus ipse pro salute daturus esset, qvam pro regno promisisset Antigonus. Ad hæc Parthus subdola satisfactione jureque jurando suspicionem deprecatus, perrexit ad Pacorum: statimq; à Parthis qui remanserant, quibusque jussum erat, Phasaelus atque Hyrcanus comprehenduntur, perjuriam simul ac perfidiam execrantes. At interim pincerna ad hoc missus, Herodem capere molieba-F tur: eumque fallere, ut extra murum procederet, sicut sibi mandatum fuerat, conabatur. Ille autem suspectos habere solitus Barbaros, & tunc minime dubitans in hostes incidisse literas quæ insidias indicarent, prodire nolebat: quanquam satis idoneam causam Pacorus obtenderet, epistolas portantibus obviam ire debere: nec enim ab hostibus esse captos, aut quicquam de insidiis, sed quæ Phasaëlus gessisset, his contineri. G Jamdudum autem ab aliis audierat Herodes, fratrem suum Phasaëlum esse correptum: & Hyrcani filia Mariamne prudentissima fœminarum multis eum precibus ne prodiret orabat: neve se crederet manifestis jam conatibus Barbarorum. Adhuc autem Pacoro cum sociis deliberante, quonam modo clam pararet insidias, nec enim fieri posse ut tantæ sapientiæ vir ex aperto circumveniretur, nocte Herodes cum propinquissimis sibi ad Idumeam Ignaris hostibus proficiscitur. Eo cognito, Parthi persequebantur. Et illi matrem quidem fratresque suos;

λήθεσι μὲν ἥκοντα δ' παῦσαι τὰς στάσεις, τὸ δ' ἀ-
ληθὲς, ἀντιγόνῳ βοηθόν. τὸν γοῦν Φασάηλον ἐνέδρα-
ων ἀνέπεισε πρὸς Βαρζαφάρνην πρεσβεῦσαι περὶ
καταλύσεως, καί τοιγε πολλὰ ἀποτρέποντος Ἡρώδου,
καὶ φυλάττουτος ἀνελεῖν τὸν Ἀντίγονον, ἀλλὰ μὴ ταῖς
Ἀντιγόνου δόλοις ἑαυτὸν ἐκδιδόναι, φύσει γὰρ ἀπίστους εἶναι
τοὺς βαρβάρους. ἐξῆσι δ' ὑρκανὸν φυγόντων καὶ πά-
κορος, ὡς ἦττον ὑποπτεύοιτο, καταλιπὼν παρ' Ἡρώ-
δῃ τινὰς τῶν ἐλευθέρων καλουμένων ἱππέων, τοῖς λοι-
ποῖς πρόσπεμπε Φασάηλον. ὡς δ' ἐγγύτατα κατὰ τὴν γα-
λιλαίαν, τοὺς μὲν ἀπιχωρίους ἀφεστῶτας, καὶ ἐν τοῖς
ὅπλοις εὑρὼς καταλαμβάνουσι, τὸν σατράπην δ' ἐνετύγ-
χανον πανούργως σοφόδρα, καὶ ταῖς φιλοφρονήσεσι τὴν
Ἀντιγόνου καλύπτην ἐνεκελεύοντο. δῶρα γοῦν δοὺς
αὐτοῖς, ἔπειτ' ἀναχωροῦσιν ἐλόχα. τοῖς γὰρ εὐεθνείας
γένεσιν τῆς Ἀντιγόνου, κατέχθεσιν εἰς τι τῶν Ἀδρα-
λασσίων χωρίων, ὃ καλεῖται Ἐκδίππων. ἐκεῖ γὰρ τοῦ
τε ὑποχέσεων ἤκουσαν τῶν χιλίων ταλάντων, καὶ ὡς
ἀντίγονος τὰς πολεῖσας τῶν παρ' αὐτοῖς γυναικῶν, ἐν
ταῖς πεντακοσίαις καθωσίωσε πάρθοις. ὅτι δὲ προσο-
κέζοιντο μὲν αὐτοῖς αἰὲν νύκτες ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀεὶ,
πάλαι δ' ἂν καὶ συνελήφθησαν, εἰ μὴ προέμενον ἐν
ἱεροσολύμοις ἡρώδην πρότερον λαβεῖν, ὡς μὴ προπυ-
θόμενος τὰ κατ' αὐτοὺς φυλάξαιτο. ταῦτ' οὐκ ἐπὶ λό-
γοις ἦν μόνον, ἀλλὰ καὶ φύλακας ἤδη πρόρρωθεν αὐτῶν
ἑώρων. ὁ μὲν Φασάηλος, καί τι πολλὰ προσηνῶντος
ὠφελίας φόβῳ, πέπρωτο γὰρ ὄντος προμαθόντα
ἧττον ἀπολέσθαι τότε σύρων τὸν συμπαίξιν τῆς Ἀντιγό-
νου ὅλον, καταλιπεῖν ὑρκανὸν ὑπέμενεν, ἀλλὰ τῷ
πατρὶ προσελθὼν ἀντικρυς ὠνείδιζε τὸν Ἀντιγόνου,
καὶ μάλιθ' ὅτι ἠθέλησε τοιούτου χρημάτων ἕνεκεν.
πολέμου καὶ μᾶλλον αὐτὸς ὑπὲρ σωτηρίας δόξης ὑπομενέτο,
ὧν ἀντίγονος ὑπὲρ βασιλείας ὑπέσχητο. πρὸς ταῦτα
παρρησίᾳ ὁ πάρθος, ἀπολογίας τε καὶ ὅρκοις ἀποσκε-
δάσαι μόνον τὸν ὑποψίαν, ὤχετο πρὸς πάκορον. δι-
δέως δὲ τῶν καταλειφθέντων πάρθων, οἷς προστετά-
κτο Φασάηλόν τε καὶ ὑρκανὸν συνελάμβανον, καί τι
ἄλλα πρὸς τῇ ἀπορίᾳ καὶ τὸ ἄπιστον αὐτοῖς κατερ-
ρωμένους. ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὸν ἡρώδην ὁ πεμφθεὶς
εἰνοχόος ἐπιβουλὴν συλλαβὼν ἔχων ἐτύγχανε δ' τάχους ἀπα-
τήσας προελθεῖν, ὥσπερ ἐντολὰς εἶχεν. ὁ δ' ἀπ' ἀρ-
χῆς ὑποπτεύων τοὺς βαρβάρους, καὶ τότε πεπεισμέ-
νος εἰς τοὺς πολεμίους ἐμπεπλακέναι τὰ μιαίνοντα
τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ γράμματα, προελθεῖν οὐκ ἐ-
βούλετο, καί τοι μάλα ἀξιοπίστως δ' πακόρου φάσκον-
τος, δεῖν αὐτὸν ὑπαντῆσαι τοῖς παῖς ἐπιστολὰς κομί-
ζουσιν. οὔτε γὰρ ἐαλωκέναι τοὺς πολεμίους αὐτοῖς, καὶ
προείχεν οὐκ ἐπιβουλὴν, ἀλλ' ἐπίσα διεπράξατο
Φασάηλος. ἔτυχεν δ' παρ' ἄλλων προσαγγελθεὶς τὸν ἀ-
δελφὸν συνειλημμένον, καὶ μόσει ὑρκανοῦ θυγά-
τηρ μαριάμμη σωφρονεστάτη γυναικῶν καταπιθολοῦ-
σαι, μὴ προσιέναι, μηδὲ πιστεύειν ἑαυτὸν ἤδη φανε-
ρῶς ἐπιχειροῦσι τοῖς βαρβάροις. ἔτι δ' τῶν περὶ πάκο-
ρον σκεπτομένων πῶς ἂν κρύφα τὴν ἐπιβολὴν ἀπαρτί-
σαι, οὐ γὰρ ἐν φανεροῦ οἷόν τε τὸν ἀνδρὸς οὕτω δυ-
νατὸν προσηνέσθαι, προσλαβὼν ἡρώδης μετὰ τῶν οἰκειο-
τάτων προσώπων, νύκτωρ ὅπη ἰδουμαίας ἐχώρει λά-
θρα τῶν πολεμίων. αἰσθόμενοι δ' οἱ πάρθοι κατεδίω-
κουν. καὶ κεῖνος τὴν μὲν μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς

desponsatamque puellam cum matre, minimoque fratre prætendere iter jussit. Ipse autem caute cum famulis suis Barbaros retentabat: multisque per omnes conflictus interemtis, ad castellum Massada properabat. Graviores autem in fuga Parthis Judæos expertus est: Qui cum semper molesti fuissent, à sexagesimo tamen civitatis stadio aliquandiu etiam acie decertaverunt. ubi Herodes victoria potitus, cum multos interfecisset, ipsumque locum in memoriam præclari facinoris ædificatum, locupletissima exornavit regia, arcemque in eo munitissimam condidit, ac de suo nomine Herodion vocavit. Et tunc quidem cum fugeret, multos sibi adjungebat. Postea vero quam Thresam Idumææ pervenit, occurrit ei frater Josephus, turbamque sequentium diminui persuadet: nec enim capacem esse tantæ multitudinis Massadam. Erat autem supra quam novem millium multitudo. Itaque paruit Herodes ejus consilio, & impares quidem necessitati per Idumæam dimisit cum viatico, lectissimos autem maximeque necessarios tenuit, atque ita in castellum receptus est. Deinde octingentis ibi relictis, qui mulieres defenderent, itemque commeatu, qui satis esset obsessis, ipse in Petram civitatem Arabiæ perrexit. Parthi autem apud Hierosolymam in prædam versi, in fugientium domos ac regiam irruebant, solis Hyrcani pecuniis abstinentes: quæ trecenta talenta superabant, aliorum vero spe minores inveniebantur: quoniam Herodes jampridem Barbarorum perfidiam suspicans quicquid in opibus pretiosum in Idumæam multo ante comportaverat: ejusque sociorum itidem quisque fecerat. Verum tamen postquam præda potiti sunt Parthi, ad hoc injuriæ processerunt, ut omnem terram illam bello implacato replerent, Marisa quoque civitate vastata: nec solum Antigonum regem constituerent, verum etiam Phasaelum & Hyrcanum vinctos ei traderent verberandos. At ille Hyrcani quidem auriculas dentibus truncat, ut ne solutus quidem mutatis rebus unquam pontificatum recipiat: ab integris enim celebrari sacra oportet: Phasaeli vero virtute præventus est Antigonus. Qui cum nec ferri copiam, nec manus liberas haberet, ad saxum fracto capite interiit: atque ita probato, quod verus Herodis frater esset, Hyrcanusque degenerasset, viriliter moritur: dignum anteacta vita obitum assecutus. Fertur tamen & aliud, quod ex illa quidem plaga resipuerit, sed veluti curandi ejus causa, missus ab Antigono medicus, venenis malis vulnus explerit, eoque illum pacto peremerit. Utrum vis autem verius sit, præclarum habet initium. Deniq; ajunt eum prius quam efflaret animam, cognito ex quadam muliercula, quod Herodes evasisset, dixisse: Nunc bono animo discedam, qui ultorem inimicorum reliquerim. Ille quidem hunc exitum habuit. Parthi autem quanquam mulieribus caruerint, quas maxime cupiebant, rebus tamen cum Antigono apud Hierosolymam compositis: vinctum in Parthiam Hyrcanum ducunt. Herodes autem obstinatus

καὶ τὴν καθωμολογημένην αὐτῷ παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς, καὶ τὸν νεώτατον τῶν ἀδελφῶν παρεσκεύασεν, αὐτὸς ἀσφαλῶς μετὰ τῶν θεραπόντων ἀνέκοπτε τοὺς βαρβάρους. καὶ πολλοὺς καὶ πάσαν παρεσβαλὼν ἀποκτείνας εἰς μασάδαν τὸ φρούριον ἀφίκετο. καὶ βαρυτέρους καὶ τὴν φυγὴν παρθυαίους ἰουδαίους ἐπείρασεν, συνεχλήσαντας μὲν διλοκῶς, ἀπὸ δὲ ἑξήκοντα τῆς πόλεως σταδίων παταξαμένους ἐπίσης πολὺν χρόνον. ἔνθεν κρατήσας ἡρώδης, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀποκτείνας, αὐθις εἰς μνήμην τοῦ καταρθώματος ἔκτισεν τὸ χωρίον, καὶ βασιλείοις τε πολυτελεστάτοις κόσμησε, καὶ ἀκροπόλιν ὀχυρωτάτην ἀνεθέματο, ἡρώδειόν τε κάλεσεν ἀφ' ἑαυτοῦ. τηνικαῦτα γε μὴν φόβητρα καθ' ἡμέραν, αὐτῷ παρεσεγίνοντο πολλοί. καὶ κατ' ὄθρησιν γνωμένου τῆς ἰδουμαίας ἰώσηπος ὁ ἀδελφὸς ὑπαντήσας, συνεβάλλετο τοὺς πολλοὺς τῶν ἑπομένων ἀποφορτίσασθαι. μηδὲ ἂν πεντήκοντα ἔχειν δέξασθαι τὴν μασάδαν. ἦσαν δὲ ὑπὲρ ἐννακισχιλίους. πεισθεὶς οὖν ἡρώδης, τοὺς μὲν βαρυτέρους τῇ χρείᾳ διέφθειρεν ἀνὰ τὴν ἰδουμαίαν, δοὺς ἐφόδια. μετὰ δὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων, τοὺς ἀλκιμωτάτους καταίσχων, εἰς τὸ φρούριον διασώζεται. καταλιπὼν δὲ ἐνταῦθα τοῖς γυναιξὶν ἱκανοὺς φύλακας, καὶ διαρκῆ παρασκευὴν πρὸς πολιορκίαν, αὐτὸς εἰς τὴν ἀραβικὴν πέτραν ἠπείγετο. παρθυαῖοι δὲ ἐν ἱεροσολύμοις ἐφ' ἁρπαγὴν τραπόμενοι, τῶν φυγόντων εἰς τὰς οἰκίας εἰσέπιπτον, καὶ τὸ βασίλειον, ἀπεχόμενοι μόνων τῶν ὑρκανοῦ χρημάτων, ἃ δὲ ἐν παλαίῳ τριακοσίων ταλάντων. ἐπετύγχανον δὲ καὶ τῶν ἄλλων, οὐχ ὅσους ἤλπισαν. ὁ γὰρ ἡρώδης ἐκ πολλοῦ τὴν ἀπιστίαν τῶν βαρβάρων ὑφορώμενος, εἰς τὴν ἰδουμαίαν τὰ λαμπρότατα τῶν κειμηλίων παρανεσκεύασε, καὶ τῶν αὐτῷ παρεσχέντων ὁμοίως ἕκαστος. πάρθοι γὰρ μὲν τὰς ἁρπαγὰς ἐπὶ τοσοῦτον ὕβρεως ἐχώρησαν, ὡς ἐμπαλῆσαι μὲν ἀκηρύκτου πολέμου τὴν χώραν ἅπασαν. ἀνάγκαιον δὲ ποιῆσαι τὴν μαρισαίων πόλιν, μὴ μόνον τε καταστῆσαι βασιλέα ἀντίγονον, ἀλλὰ καὶ παραδοῦναι αὐτῷ φασάηλον καὶ ὑρκανὸν δεσμώτας αἰκίσασθαι. ὁ δὲ ὑρκανοῦ μὲν παραυτικὰ αὐτὸς τὰ ὦτα λωβᾶται τοῖς ὀδοῦσιν, ὡς μηδὲ αὖθις ἐν μεταβολῇ ποτὲ δυνατὸν τὴν ἀρχιερωσύνην ἀναλαβεῖν. δεῖ γὰρ ὁλοκλήρους ἀρχιερᾶσθαι. τὸν φασαήλου δὲ τῆς ὑστερίζει, φάσκοντες πεῖσαι παραιτήσασθαι τὴν κεφαλὴν, ὡς γε σιδήρου καὶ χειρῶν εἴργετο. καὶ κεῖνος μὲν, ἡρώδου γνήσιον ἑαυτὸν ἀποδείξας ἀδελφὸν, καὶ ὑρκανὸν ἀγωνέσατον, ἀνδρειότατα θνήσκει, τοιαύτῃ μὲν τὴν καταστροφὴν τοῦ καὶ τὸν βίον ἔργοις πρέπουσαν. κατέχει δὲ καὶ ἄλλος λόγος, ὡς ἀνενέγκαι μὲν ἐκ τῆς τότε πληγῆς, πεμφθεὶς δὲ ἰατρὸς ὑπὸ ἀντιγόνου θεραπεύσαι δῆθεν αὐτὸν, ἐμπλήσαι τὸ τραῦμα δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ διαφθεῖραι αὐτόν. ὁπότερον δὲ ἂν ἀληθὲς ᾖ, τὴν δεξιὰν ἔχει λαμπράν. φασὶ γοῦν αὐτὸν, καὶ πρὶν ἐκπνεῦσαι, πυθόμενον ὅτι γνησίου τινὸς ὡς ἡρώδης διαφυγοι, ναὶ εἶπεν ἀθυμῶν ἄρειμι, τὸν μετελθόμενον τοὺς ἐχθροὺς ζῶντα καταλιπών. ὁ μὲν οὖν οὕτως τελευτᾷ. πάρθοι δὲ καὶ τοι διημαρτηκότες ὧν μάλιστα ἐπεθύμουν γυναικῶν, καθιζάνουσι μὲν ἐν ἱεροσολύμοις ἀντιγόνῳ τὰ πράγματα, δεσμώτην δὲ ὑρκανὸν ἀνάγουσιν εἰς τὴν βαβυλωνίαν. ἡρώδης δὲ σωτηριώτερον ἤλαυνεν εἰς τὴν

εἰς τὴν Ἀραβίαν, ὡς ἔτι τοῦ ἀδελφοῦ ζῶντος ἐπειγόμενος
χρήματα λαβεῖν, οἷς μόνοις τοῦτον
ὑπερ Φασαήλου τοῦ Βαρβάρων ἤλπισε πλεονεξίαν. ἐ-
λογίζετο γάρ, εἰ τῆς πατρῴας φιλίας ἀμνημονέστερος ὁ
ἄραψ ἦν, καὶ δοῦναι δωρεὰν μικρολογώτερος,
δανείσασθαι παρ' αὐτοῦ τὰ λύτρα δύσιον θεὶς τὸν λυτρω-
θησόμενον παῖδα. καὶ γὰρ ἐκήδετο τοῦ ἀδελφιδοῦν ὄντα ἐτῶν
ἑπτά. τάλαντα δὲ ἦν ἕτοιμος τριακόσια δοῦναι, προσηυ-
ξάμενος τυρίους θεοὺς καλοῦντας. τὸ χρεὼν δὴ ἄρα τοῦ
αὐτὸν ἀπαιτῆσαι ἐφθάκει, καὶ Φασαήλου τεθνηκότος εἰς κε-
νὸν ἡρῴδης φιλάδελφος ἦν. οὐ μὴν εὐθὺς θεοὶ ἄραψαν
ἠνέγκατο φιλίαν μᾶλλον. ἐ γοῦν βασιλεὺς αὐτῶν μά-
λιστος, πρεσβεύσας καὶ πάχος ἐκ τῆς χώρας, πρεσβευ-
σεν ἀναστρέφειν, προφάσει μὲν χρεώμενος πάρθοις,
ἀπικηρυκευσάμενος δὲ αὐτοὺς σκοπεῖν ἡρῴδην τὸν Ἀρα-
βίας. τῷ δ' ὄντι προσαιρούμενος κατασχεῖν τὰ ἀντιπά-
τρου χρέα, καὶ μηδὲν εἰς τὰς ἐκείνου δωρεὰς ἀνατίθε-
σθαι χρήζουσι τοῖς τέκνοις δυσωπεῖσθαι. συμβούλοις δὲ
ἐχρῆτο τῇ ἀναιδείᾳ τοῖς ὁμοίως ἀποστερεῖν τοὺς ἀντι-
πάτρου θεράποντας ἐθέλουσιν. ἦσαν γὰρ καὶ αὐτοῦ
οἱ δυνατώτατοι. ἡρῴδης μὲν δὴ πολεμίους τοὺς ἄραβας
ὑπῆρχεν, διὰ φιλοπάτριδος ἦλπισε, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ἀπο-
κεκριμένος, ὡς κατηγόρησε τοῦ πάθους, ὑπέστρεψεν ἐπ'
αἴγυπτον. καὶ τὸ μὲν πρώτην ἑαυτοῦ, κατά τι τῶν θεο-
χωρίων ἱερὸν αὐλιζόμενος τοὺς ἀπολειφθέντας ἀναλα-
βών. τῇ δ' ἑξῆς εἰς ῥινοκούρουραν προσελθόντι, τὸν
ἐκεῖ τοῦ ἀδελφοῦ πλοῦτον ἀπαγγέλλει. προσλα-
βὼν ὁ πένθος ἔσον εἶχεν, ὡς ἀπεθήκατο φροντίδων, ἦν
προσωπεῖον. καὶ δὴ βραδέως ἐ ἄραψ μεταγνόησας,
ἔπεμψε θᾶττον τοὺς ἀναγκαλέσοντας τὸν ὑβεσμένον. ἔφθανε δὲ καὶ τούτους ἡρῴδης εἰς πηλούσιον ἀφικό-
μενος, ἔνθα τῆς παρόδου μὴ τυγχάνων τῶν ἐφορ-
μούντων, τοῖς ἡγεμόσιν ἐντυγχάνει. κἀκεῖνοι τὸν φθό-
νον, καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀνδρὸς αἰδεσθέντες, προπέμ-
πουσιν αὐτὸν εἰς ἀλεξάνδρειαν. ὁ δὲ παρελθὼν εἰς
τὴν πόλιν, ἐδέχθη μὲν λαμπρῶς ὑπὸ κλεοπάτρας,
φρατηρὸν ἐλπίζουσης ἕξειν, εἰς ἃ παρεσκεύαζετο. θε-
ραπεύεται δὲ ὑπὸ τῶν ἡρῴδου κηδεστῶν, καὶ
μήτε τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος ὑποδείσας, μήτε τοὺς
περὶ τὴν ἰταλίαν θορύβους, ἐπὶ ῥώμης ἔπλει. κινδυ-
νεύσας δὲ περὶ τὴν παμφυλίαν, καὶ δι' ὄρτου τὸ
πλεῖον σκάλων, μόλις εἰς ῥόδον ἀφικνεῖται, σφό-
δρα πρὸς κάστιον πολέμῳ πεπυκνωμένην. δε-
χθεὶς δὲ ὑπὸ πομπηίου καὶ σεπτιμίου τῶν φίλων,
καὶ ὡς ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων ὤν, ναυπηγεῖ τριήρεις
μεγίστας. ἐν ᾗ μὲν τῶν φίλων εἰς βρεντέσιον κατέπλευ-
σας, κἀκεῖθεν εἰς ῥώμην ἐπειχθείς, πρώτῳ μὲν τὴν
πατρῴαν φιλίαν ἐνεύγχανεν ἀντωνίῳ, καὶ τὰς τε
αὐτοῦ, καὶ τὰ γένους συμφορὰς ἐκδιηγεῖτο. ὅπου τε
τοὺς εἰκειοτάτους ἐν φρουρίῳ καταλιπὼν πολιορ-
κουμένους, μὲν χειμῶνος πλεύσειεν ἐπ' αὐτὸν ἱκέ-
της. ἀντωνίου δὲ ἤπλετο πρὸς τὴν μεταβολὴν οἰ-
κτος, καὶ τῆς μνήμης μὲν τῆς ἀντιπάτρου ξενίας. τὸ δὲ
ὅλον, καὶ μᾶλλον αὐτοῦ ἐ παρόντος ἀρετὴν, ἔγνω-
κε τότε βασιλέα καθιστᾶν ἰουδαίων, ὃν πρότερον αὐ-
τὸς ἐποίησε τετράρχειν. ἐνῆγε δὲ τοῦτον ἔτι ἧττον τὸ εἰς ἡ-
ρῴδην φιλοτιμίας, ἢ πρὸς ἀντίγονον διαφορά. τὸν
γὰρ δὴ σεσιῶδή τε καὶ ῥωμαίων ἐχθρὸν ὑπελάμβανε.

A in Arabiam, velut adhuc vivo fratre ſuo feſtinabat: ut pecunias à rege acciperet, quibus ſolis exoratum iri pro Phaſaelo ſperabat avaritiam Barbarorum. Etenim cogitabat, ſi Arabs minus memor fuiſſet paternæ amicitiæ, animoque liberali parcior, vel mutuum ab eo ſumere, qvod redemptionis cauſa præberet: pignori oppoſito ipſius filio quem redimeret. Secum enim habebat fratris filium, ſeptem annos natum: trecentaque talenta dare decreverat, interpoſitis precationi Tyriis. Sed profecto ſtudium fortuna prævenerat: & Phaſaelo mortuo nequicqvam fratrem diligebat Herodes. Non tamen vel apud Arabas ſalvam amicitiam reperit. Denique Malichus rex eorum præmiſſis qui hoc admonerent, quamprimum reverti eum ex finibus ſuis jubet, ſimulatione quidem Parthos per legatos petiſſe ut Herodem Arabia pelleret: certa vero cauſa fuit, qvod vicem Antipatro debitam negare propoſuerat, neque pro beneficiis ab eo perceptis aliquid ejus filiis gratiæ rependere, conſolationis egentibus. Impudentiæ vero ſuaſores habebat, qui Antipatri vellent abjurare depoſita. Erant autem circa eum potentiſſimi. Proinde Herodes ubi Arabas ex ea ſibi cauſa hoſtes eſſe deprehendit, unde amiciſſimos exiſtimabat, eaque reſpondit nunciis, quæ dolor imperavit, Ægyptum verſus recedit. & prima quidem veſpera in quoddam agreſte fanum, dum poſt ſe relictos reciperet, divertit. Poſtero autem die cum Rhinocoluram perveniſſet, fratris ei mors nunciatur. acceptoque tanto luctu, qvantum curarum æſtum depoſuit, ibat ulterius. Itaque Arabem ſero facti pœnituit: & qui revocarent eum, quem contumelioſe tractaverat, velociter miſit. Herodes autem in Peluſium pervenerat: ibique tranſitu prohibitus ab ejus rei ſpeculatoribus, rectores adit: & illi famam viri dignitatemque reveriti, Alexandriam eum proſeqvuntur. Ingreſſus autem civitatem, à Cleopatra honorifice ſuſceptus eſt, decem ſibi militum fore eum ad ea quæ parabat, exiſtimante. Poſthabitis autem reginæ precibus, neque hyemis aſperitatem neque marina diſcrimina, quo minus navigaret Romam, extimuit. Circa Pamphiliam vero periclitatus majore oneris parte rejecta, vix in Rhodum vehementer bello Caſſii vexatam, ſalvus evadit. Amicorum autem ſuorum, Ptolemæi & Saphinii receptus hoſpitio, licet rei pecuniariæ premeretur inopia, maximam tamen ædificat navim triremem: eaque cum amicis delatus Brunduſium, atque inde continuo Romam profectus, familiaritatis paternæ gratia primum convenit Antonium: eique tam ſuas quam totius generis clades exponit: qvodque affinibus ſuis in caſtello relictis, atque obſidione cinctis ad eum hyeme ſupplex navigaſſet. Itaque tantæ miſerationis caſu miſeratus Antonius, & memoria quidem junctæ cum Antipatro dexteræ, tum vero ipſius qui aderat contemplatione virtutis, etiam tunc eum regem conſtituere propoſuit Judæorum, qvem ipſe tetrarcham antea fecerat. Non minus autem quam favore Herodis, odio ducebatur Antigoni. Hunc enim & ſeditioſum, & Romanis inimicum eſſe arbitrabatur.

Ant. lib. 14. cap. 14.

Cæsarem quidem habebat multo qvam ipse paratius renovantem Antipatri expeditiones, qvas in Ægypto cum ejus patre pertulerat: & hospitium & in rebus cunctis benevolentiam: cum præter hæc ipsius quoque Herodis strenuitatem cerneret. Verumtamen & senatum convocabat ubi Messala, & post eum Atratinus, astante Herode, patris ejus merita, & ipsius circa populum Romanum fidem prosequebantur, qvo si-B mul hostem Antigonum demonstrarent: non solum qvod intra breve tempus is dissidere cœpisset, verumetiam quod antea qvoqve populo Romano despecto, Parthorum suffragio regnum curavisset accipere. His autem commoto senatu, cum Antonius etiam bello contra Parthos gerendo utile esse diceret Herodem regem creari, omnes assentiunt. Dimissoque senatu, Antonius C quidem & Cæsar egrediebantur, medium stipantes Herodem. Consules autem cum aliis magistratibus antecedebant, cæsuri hostias, decretumque senatus in Capitolio reposituri. Primo autem die regni Herodis, apud Antonium cœnatum est.

CAP. XII.

De bello Herodis è Roma redeuntis, pro Hierosolyma & contra latrones *Ant. lib 14. cap. 23.*

EOdem vero tempore Antigonus apud Massadam inclusos obsidebat. aliis quidem victui necessariis abundantes, aquæ autem inopes. Unde Josephus quoque frater Herodis cum ducentis familiaribus suis ad Arabas confugere cogitabat: audito quod eorum quæ in Herodem commiserat, Malichum pœniteret: castellumque reliqvisset, nisi circa noctem, qua exiturus erat, plurimum imbrium contigisset effundi. aqua enim repletis puteis, fugiendi causa non erat. adeo E ut etiam ultro in Antigoni militem eruptiones auderent: multosque nunc aperto prælio, nunc insidiis necì darent: non tamen illis omnia pro voto cedebant, sed ipsi quoque interdum cum adverso casu revertebantur. Interea dux Romani militis Ventidius, prohibitum missus Parthos à Syria, post illos in Judæam venit: verbo quidem ut Josepho & qui una obsidebantur, ferret auxilium: re autem vera, ut pecunias auferret F Antigono. Itaque cum non longe ab Hierosolymis tetendisset, quæstu expletus, ipse quidem cum maxima exercitus parte discessit. Silonem vero cum paucis, ne furtum deprehenderetur, si omnes abduxisset, reliquit. Antigonus autem sperans iterum Parthos sibi adjumento fore, Silonem interim placabat: ut pendente spe, nihil in- *Ant. lib 14.* quietaret. Jam vero navi ex Italia in Ptolemai- G *cap. 24.* dem devectus Herodes, non parva manu coacta externorum atque gentilium, per Galilæam adversus Antigonum properabat, Ventidii & Silonis fultus auxilio: quibus Gellius ab Antonio missus, ut Herodem in regnum deducerent, persuasit. Horum autem Ventidius quidem turbas in civitatibus, quæ propter Parthos evenerant, componebat. Silonem vero Antigonus in Judæa mercede corruperat. Non tamen Herodes opis egebat: in dies enim singulos, qvo magis iter promovebat, augebantur ejus copiæ. nam præter paucos omnis ei Galilæa consensit, & propositum habebat præmium necessarium Massadam, ut primum affines suos obsidione liberaret, sed impedimento fuit Joppe. Hæc enim prius, qvod hostilis esset, eximenda

A κάισαρα μὲν οὖν εἶχεν ἐπιμόνιμον αὐτὸ τὰς ἀντιπάτρου στρατείας ἀνανεούμενον, ἃς κατ' Αἴγυπτον αὐτὸ τοῦ πατρὸς συνδιήνεγκε, τήν τε ξενίαν, καὶ τὴν ἐν ἅπασιν εὔνοιαν. ὁρῶντα γὰρ μὴν καὶ τὸ ἡρῴδου δραστήριον. σωμῆναι δὲ καὶ τὴν βουλὴν ἐν ᾗ μεσταλᾶς, καὶ μετ' αὐτὸν ἀτρατῖνος ἐδίδασκον τὴν ἡρῴδην, τάς τε πατρῴας εὐεργεσίας, καὶ τὴν εἰς αὐτὸ τοὺς ῥωμαίους εὔνοιαν διεξήεσαν, ἀποδεικνύντες ἅμα καὶ πόλεμιον τὸν ἀντίγονον, ἐξ ὧν ἀ μόνον διηνέχθη B τοῦχον; ἀλλ' ὅτι καὶ διὰ παρθων λάβοι τὴν ἀρχὴν, ῥωμαίους ἐκστρεμδῶν, τῆς δὲ συγκλήτου πρὸς πᾶσι κεκινημένης, ὡς παρελθὼν αὐτὸν, καὶ πρὸς τὸν τῶν παρθων πόλεμον βασιλεῦσιν ἡρῴδην συμφέρειν ἔλεγεν, ἅπαντες ψηφίζονται πάντες. λυθείσης δὲ τῆς βουλῆς, αὐτῶν μὲν καὶ καίσαρ, μέσον ἔχοντες ἡρῴδην ἐξήεσαν. προῆγον δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις ἀρχοῦσι, θύσοντες τε, καὶ τὸ δόγμα ἀναθήσοντες εἰς τὸ καπιτώλιον. τῇ πρώτῃ ἡρῴδου τῆς βασιλείας ἡμέρᾳ. αὐτῶν δὲ C εἰστία αὐτόν.

Κεφ. ιβ.

Παρὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, ἀντίγονος ἐπολιόρκει τοὺς ἐν μασάδᾳ, τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασιν εὐπορίαν ἀφθονίας παρασκευάζοντας· ὕδατος δέ. διὸ καὶ ἐώσηπος ὁ ἀδελφὸς ἡρῴδου σὺν ἀφθονίοις τῶν οἰκείων, ὁρμὴν ἐβουλεύετο εἰς ἄραβας, ἀκηκοὼς τῶν εἰς ἡρῴδην ἁμαρτημάτων μᾶλλον μεταμέλειν. καὶ ἐφ' D ᾧ καταλιπὼν τὸ φρούριον, εἰ μὴ τῇ τῆς νυκτὸς τῆς ἐξόδου σωτήριον πολὺν ὄμβρον. τῶν γὰρ ἐκδεχείων ὕδατος ἀναπληθέντων οὐκ ἔτ' ἔχρῃζε φυγῆς, ἀλλ' ἐπιχείρησεν ἤδη τοῖς περὶ ἀντίγονον. καὶ τὰ μὲν, φανερῶς συμπολεμοῦντες, τὰ δὲ λαθρίως συχνοὺς διέφθειρον. οὐ μὴν ἐν ἅπασιν εὐτύχουν, ἔστι δ' ὅτε καὶ αὐτοὶ πλαγιαζόντες ἀνῃρέθησαν. καὶ τούτῳ βεντίδιος ῥωμαίων στρατηγὸς πεμφθεὶς οὐκ συχὰς πόρρωθεν ἀνέβαλε μετ' E ἐκείνους εἰς ἰουδαίαν παρεβάλε, λέγω μὲν ὡς βοηθήσων τοῖς περὶ ἐώσηπον, ἔργῳ δ' ἀντίγονον δέξων μύριμος. ἔγραφε γοῦν ἱεροσολύμων αὐλισαμένῳ, ὡς ἐκπεπλήσθη χρημάτων, αὐτὸς μὲν ἀνεχώρει μὴ τῆς πολείσης δυνάμεως. σίλωνα δὲ συμμερίσην καταλέλοιπεν, ὡς μὴ καταφωρον τὸ λῆμμα ποιήσῃ πάντας ἀπαναστήσας. ἀντίγονος δὲ πάλιν ἐλπίζων πόρρωθεν ἐπαμῦναι αὐτῷ, ἔ σίλωνα τῶν ἐθεράπευσεν, ὡς μηδὲν σχολὴν πρὸς τὰς ἐλπίδας. ἤδη δὲ ἡρῴδης καταπεπλευκὼς F ἐκ τῆς ἰταλίας εἰς πτολεμαΐδα, καὶ σωματοφυλακὴν δυνάμιν σὺν ὀλίγοις, ξένων τε καὶ ὁμοφύλων, ἦλαυνε διὰ τῆς γαλιλαίας ἐπ' ἀντίγονον, συλλαμβανόντων βεντιδίου τε καὶ σίλωνος, οὓς δέλλιος ἐπ' ἀντωνίου πεμφθεὶς, ἡρῴδῃ συναπῆγεν ἔτασεν. ἐπῆγχαιε δὲ βεντίδιος μὲν, ἐν ταῖς πόλεσι, τοὺς διὰ πάρθους τεραχὰς καθιστάμενος, σίλων δὲ ἐν ἰουδαίᾳ, χρήμασιν ὠνῶ ἀντίγονον διεφθαρμένος. οὐ μὴν ἡρῴδης G ἰσχύων ἤπειρε, πορεύοντι δὲ αὐτῷ, καθ' ἡμέραν ηὔξετο τὰ τῆς δυνάμεως, καὶ πολὺ ὀλίγων, πᾶσι γαλιλαῖα προσῆλθε. προὔκειτο μὲν αὐτῷ τὸν ἀναγκαιότατον ἀγώνισμα μασάδα, καὶ τὸ ῥύσασθαι, πρώτους τοὺς οἰκείους ἐκ τῆς πολιορκίας. γίνεται δὲ ἐμπόδιον ἰόππη. ταύτην γὰρ, ἐχθρὰν πολεμίαν οὖσαν, ἐξελεῖν πρό-

componebat. Silonem vero Antigonus in Judæa mercede corruperat. Non tamen Herodes opis egebat: in dies enim singulos, qvo magis iter promovebat, augebantur ejus copiæ. nam præter paucos omnis ei Galilæa consensit, & propositum habebat præmium necessarium Massadam, ut primum affines suos obsidione liberaret, sed impedimento fuit Joppe. Hæc enim prius, qvod hostilis esset, eximenda

πρότερον, ὡς μὴ χωρὶς τοῦ Ἡρῴδου εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ νῶτα τὰ τῶν ἐχθρῶν ἕρυμα καταλίποιτο. σιωπῇ δὲ ὁ Σίλων ἁρμόζων τῆς ἀπαναστάσεως πρόφασιν ἀίρων. ὡς δὲ προσεκαίνιζον ἰουδαῖοι διώκοντες, ὅτι τούτους ἡρῴδης σκάφαμῶν μετ' ὀλίγου σίφους, τρέπει τὰ τείχεως, καὶ Σίλωνα ἀσφαλῶς κακῶς ἀμυνόμενον. ἔπειτα ἱππεῖ ἐλαῶν, πρὸς τὰ μασάδαν ῥυόμενος τοὺς οἰκείους ἠπείγετο. καὶ τῶν ἐπιχωρίων, οὓς μὲν, πατρῴα φιλία προσῆγε, οὓς δὲ, τὸ αὐτὸ κλέος, οὓς δὲ ἐξ ἀμφοῖν εὐεργεσίας ἀμοιβή. πλείους γε μὴν ἐλπὶς, ὡς σὺν βασιλέως βεβαίῳ δυσκίνητος ἦ ἤδη δύναμις ἤθροιστο. προϊόντα δ' ἀντίγονος ἐπήρθη, πεπιπτηδεία τῶν παρόδων προλοχίζων. ὧν οὐδὲν, ἢ μικρὰ τοὺς πολεμίους ἔβλαπτεν. ἡρῴδης δὲ τούς τε σὺν μασάδᾳ οἰκείους φυλακῶν ῥᾳδίως, καὶ θρῄσων τὸ φρούριον, ἦει πρὸς τὰ ἱεροσόλυμα. σιωπῇ δὲ αὖτω τὸ μὴ Σίλωνος στρατιωτικὸν, καὶ πολλοὶ τῶν σὺν τῆς πόλεως τλῶ ἰσχὺ καταπλαγήτες. στρατοπεδευσαμένου δὲ κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τῆ ἄστεως, οἱ ταύτης φύλακες, ἐτόξευον τε καὶ ἐξεκόντιζον αὐτούς. ἄλλοι δὲ κατὰ σίφωνος σκοπεύοντες, ἀπεπειρῶντο τῶν προπαγμένων. ἡρῴδης δὲ, τὸ μὲν πρῶτον, κηρύσσειν ὅτι τὸ τεῖχος σκέλλει, ὡς ἐπ' ἀναθῷ τε πυρήσι καὶ δήμου, καὶ ὅτι σωτηρία τῆς πόλεως, μηδὲν μήτε τοὺς ἐχθροὺς ἀμυνόμενος, δώσων δὲ καὶ τοῖς διαφορωτάτοις ἀμνηστίαν. ἐπεὶ δὲ ἀντιπαρηγορούντες οἱ φρὲ τὸν ἀντίγονον, οὔτε κατακούειν τῶν κηρυγμάτων εἶων τινὰς, οὔτε μεταβάλλεσθαι, τὸ λοιπὸν ἀμύνεσθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπέτρεπε τοῖς σφετέροις. οἱ δὲ, τοξεύσαντες ἅπαντας ἀπὸ τῶν πύργων ἐτρέψαντο τοῖς βέλεσιν. ἔνθα δὴ καὶ Σίλων ἀπεκαλύψατο τλῶ δωροδοκίαν. ὅπισθεν δὲ πολλοὺς στρατιωτῶν, αὐτάνιν ὅπιτηδείων ἀναβοᾶν, καὶ χρήματά τε εἰς τροφὰς ἀπιτεῖν, ἀπέλυε τε σφᾶς χειμερινοὺς εἰς τοὺς ἐπιτηδείους τόπους, ἐπειδή τε φρὲ τλῶ πόλιν λεῖ ἔρημα, πάντα τῶν φρὲ ἀντίγονον προαναστάσιμα, κίνει τε τὸ στράτευμα, καὶ ἀναχωρεῖν ἐπειρᾶτο. ἡρῴδης δὲ συντυγχάνων τοῖς τε ὑπὸ τὸν Σίλωνα ἠγεμόσι, καὶ κατὰ πολλοὺς στρατιώτας, ἐδέετο μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν, ὑπό τε κάματος καὶ ἀντωνίου καὶ τῆς συγκλήτου. προπεμφθέντα. λύσειν γὰρ αὐθημερὸν αὐτῶν τὰς ὀφειλάς. καὶ μὴ τλῶ δέησιν, θεοῦ ὁρμήσας αὐτὸς εἰς τλῶ χώραν, προσέτλω αὐτοῖς ὅπιτηδείων ἀφθονίαν σκόμισεν, ὡς πάσας ὑποκύψαι τὰς Σίλωνος προφάσεις. εἰς τε τὰς ἑξῆς ἡμέρας μὴ ἀπολιπεῖν τλῶ χορηγίαν προνοούμενος, ἐπέστελλε τοῖς φρὲ σιτομετρίαν, ὡκείωτο δὲ ἡ πόλις αὐτῶν, σῖτον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ βοσκήματα κατάγειν εἰς ἱερεχοῦντα. ταῦτ' ἀκούσας ἀντίγονος, διέπεμψε φρὲ τὴ χώραν, ἐρύειν καὶ λοχᾶν τοὺς σιτηγοὺς κελεύων. οἱ δὲ ὑπήκουον, ὥστε πολὺ πλῆθος ὁπλιτῶν ὑπὸ τὴ ἱεριχοῦντα σωηθροίσθη. διεκαθίζοντο δὲ ὅπι τῶν ὀρέων φρουφυλάσσοντες τοὺς πεπιπτηδεία σκοπεύοντας. οὐ μὴν ἡρῴδης ἠρέμει. δέκα γὰρ σπείρας ἀναλαβὼν, ὧν πέντε μὲν ῥωμαϊκὴν, πέντε δὲ ἰουδαίων ἦσαν, ἔχουσαι καὶ μισθοφόρους μιγάδας, πρὸς οἷς ὀλίγους τῶν ἱππέων, ὅτι τλῶ ἱεριχοῦντα σωηθροίσθη. καὶ τλῶ μὲν πόλιν

A videbatur: ne dum ipse peteret Hierosolymam, receptaculum à tergo aliquod inimicis relinqueretur. Silo autem jungit agmina, invenisse gaudens resistendi occasionem, quod eum persecutio premeret Judæorum. Hos autem Herodes parvæ manus excursatione perterritos, mature in fugam vertit, & Silonem male repugnantem, periculo eripit. Deinde capta Joppe, suos liberaturus ad Massadam festinabat: dum indigenarum alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius gloria, nonnullos utriusque beneficiis debita vicissitudo: plurimos tamen spes, ut a rege certissimo. Jamque validissimas quæsierat militum copias: sed Antigonus iter ejus impediebat, loca insidiis opportuna præoccupans, unde nullum aut minimum afferebat hostibus detrimentum. Herodes autem facile receptis ex Massada pignoribus suis & rebus, à castello in Hierosolymam perrexit. Cui se Silonis milites & multi ex civitate junxerunt, virium ejus timore perculsi. Castris autem positis ad occiduam regionem oppidi, custodes ejus partis ipsum sagittis & jaculis impetebant: ab aliis vero per cuneos excurrentibus primæ frontis acies tentabantur. Herodes autem primo circa muros præconis voce declarari jussit, populi se bono & saluti civitatis advenisse: pœnasque ab nullo quamvis manifesto inimico repetiturum, sed discordissimis etiam offensarum oblivionem daturum. Deinde cum allocutionibus contrariis pars Antigoni obstaret, quo minus aut præcones exaudire, aut voluntatem mutare qvispiam posset, qvod reliqvum erat, suis imperat murorum defensores deturbare: atqve illi statim sagittis cunctos ex turribus in fugam verterunt. Ibiqve tunc Silonis detecta corruptio est. Multis enim militum subornatis, qui rebus egere se necessariis acclamarent, pecuniamqve alimentis poscerent, atqve hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nam civitati proxima deserta erant, ita omnibus ab Antigono antè provisis) & incitabat exercitum, & ipse recedere conabatur. Herodes autem non solùm duces qvi Siloni parerent: sed etiam milites ubi plurimi essent conveniendo, rogabat ne se destituerent, qvem scirent à Cæsare & Antonio & senatu deductum in uno die pollicitus eos penuria solvere. Deinde hæc precatus ipse agros adit: tantamqve his exhibuit copiam commeatus, ut Silonis omnes accusationes perimeret. simulqve prospiciens, ne vel in posterum ministrare desinerent, accolas Samariæ per epistolas admonebat (nam civitas ejus se clientelæ dederat) ut alimenta & vinum & oleum, & pecora in Hierichunta deferrent. Hoc ubi audivit Antigonus, statim qvi frumentatu hostes prohiberent, atqve insidiis opprimerent, per agros dimittit. Illiqve jussis obediunt, & magna jam manus armatorum super Hierichunta fuerat congregata. Disceti autem montibus insidebant, siqvi exportarent victui necessaria speculantes. Non tamen Herodes otiosus erat, sed decem cohortibus comitatus, quinque Romanorum, & quinque Judæorum, quibus permixti erant etiam mercede conducti trecenti, præterea paucis equitibus Hierichunta pervenit: & civitatem quidem

vacuam habitatoribus reperit, quingentos vero cum mulieribus ac familiis montium occupasse cacumina. & hos quidem captos dimisit: Romani autem in reliquam civitatem irruunt, eamque diripuere, cum plenas domos offendissent omnigenis opibus. Rex autem apud Hierichunta præsidio collocato, reversus est: Romanumque militem in his quæ sibi accesserant civitatibus, hoc est Idumæa, & Galilæa, & Samaria, hyematurum dimisit: Antigonus quoque Silonis corruptione meruit, ut exercitus partem Lyddenses susciperent in Antigoni gratiam. Et Romani quidem armorum cura soluti, rebus omnibus abundabant. Herodes autem non quiescebat, sed Idumæam duobus millibus peditum & quadringentis equitibus, misso etiam fratre suo Josepho, communivit, ne quid novi cum Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum aliis quos ex Massada liberaverat affinibus suis in Samariam translata, ibique tutissimè collocata ut cætera Galilææ subverteret, atque Antigoni præsidia expelleret, proficiscitur. Cumque Sephorim, licet vehementissime ningeret, pervenisset, facillime civitatem capit, custodibus ejus ante aggressionem fuga dilapsis: ibique suis militibus, quos hyems fatigaverat, recreatis (erat enim magna copia commeatus) adversus latrones in speluncis degentes direxit animum: qui pleraque illius regionis incursantes, non minoribus quam belli cladibus incolas afficiebant. Præmissis autem tribus peditum cohortibus, unaque ala equitum in vicum Arbelam, ipse diebus quadraginta post cum reliqua manu supervenit. Nec tamen ejus incursum hostes extimuere, sed armati obviam procedebant, peritia bellatoris fisi, & ferocitate latronis. Deinde prælio commisso, dextro ipsorum cornu sinistrum Herodis in fugam pellitur. Ille autem de suo dextro circumgressus, velociter subvenit, & suos quidem à fuga retrahit: irruendo autem in hostes impetum persequentium refrenabat, donec à fronte pugnantes violentiæ concesserunt: qui tamen eos usque ad Jordanem cædendo persequebatur: & magna fugientium parte perempta, cæteri trans fluvium disjecti sunt: & Galilæa metu est purgata, nisi quod in speluncis latitantes reliquerant, eorumque causa diutius ibi remorandum fuit. Quamobrem primum laboris fructum militibus rependebat, centum quinquaginta argenti drachmas singulis dividendo: eorumque ducibus multiplicatam summam ad hyberna mittendo. Pheroræ autem fratri minimo scripsit, ut & foro venalium consuleret, muroque castellum Alexandrium cingeret: quæ ab illo curata sunt. Interea circum Athenas versabatur Antonius. Ventidius autem ad bellum contra Parthos Silonem atque Herodem accersit: mandato eis per epistolas, ut Judææ statum ante componerent. Sed Herodes, libenter ad Ventidium Silone dimisso, ipse adversum latrones in speluncis habitantes movet exercitum. Istæ autem speluncæ in præruptis montibus erant, undiqve inaccessæ, transversosque tantum ac perangustos ascensus habebant: saxumque ab earum fronte usque ad fauces altissimas pertingebat,

Ant. lib. 14. cap. 24.

Ant. lib. 14. cap. 25.

A κατὰ τὴν ἐρημίαν διέφυγον. πεντακοσίους δὲ τοὺς ἄκρους καὶ πληθός τινας σὺν γυναιξὶ καὶ ἡλικίᾳ. αὐτοὺς μὲν οὖν ἀπολύει λαβών. Ῥωμαῖοι δ' ἐπιστεύοντες, τὸ λοιπὸν ἄστυ διήρπασαν, πλήρεις καταλαμβάνοντες τὰς οἰκίας παντοίων κτημάτων. ἐπεὶ δὲ ἦν φρουρὰν ὁ βασιλεὺς καταλιπὼν ἐπέστρεψε, καὶ χειμερεύουσιν Ῥωμαίων στρατιὰν εἰς τὰς προσεχωρηκυίας πόλεις διέπεμψεν, Ἰουδαίαν καὶ Γαλιλαίαν, καὶ Σαμάρειαν. ἐπέτυχε δὲ καὶ

B ἀντίγονον ὠφελὼν τῆς Σίλωνος διαφθορᾶς, ἐπιδεξάμενος δὲ πρόθυμον μοῖραν ἐν Λύδδοις ἱππικῶν ἀντώνιον. καὶ Ῥωμαῖοι μὲν ἐν ἀφθόνοις διῆγον ἀπειμένοι τῶν ὅπλων. Ἡρώδης δ' οὐκ ἠρέμει. ἀλλὰ τὴν μὲν Ἰουδαίαν διχιλίοις πεζοῖς, καὶ πεντακοσίοις ἱππεῦσι διελάμβανε, πέμψας τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηπον, ὡς μήτι νεωτερισθείη πρὸς ἀντιγόνου αὐτός τε τὴν μητέρα, καὶ ὅσους ἐκ

C μασάδας οἰκείους ἐξήγαγε, μεταγαγὼν εἰς Σαμάρειαν. καὶ καταστησάμενος ἀσφαλῶς, ἦει τὰ λοιπὰ τῆς Γαλιλαίας καταστρεψόμενος, καὶ τὰς ἀντιγόνου φρουρὰς ἐξελάσων. πρὸς δὲ τὴν σπουδὴν ἐνίστατο σφοδρωτάτῳ χειμῶνι. ἀλλὰ προκαταλαμβάνει τὴν πόλιν, πρὸ τῆς ἐφόδου τῶν φυλάκων ἐκφυγόντων. ἔνθα τοὺς ἐπομένους ὑπὸ χειμῶνος κακωθέντας ἀνελάβων, πολὺ δ' ἐν ἀφθονίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, ὅπως τοὺς ἐν τοῖς ἀπηλαίοις ὄρεσι λῃστὰς, οἳ πολλὴν τῆς χώρας κατεῖχον, ὄντας οὐκ ἐλάττω κακὰ πολέ-

D μου διεπόντας τοὺς ὑπηκόους. πρόσπεμψας δὲ πεζῶν τρία τέλη, καὶ μίαν ἴλην ἱππέων πρὸς ἄρβηλα κώμην, αὐτὸς μὲ πεντεκαίδεκα ἡμέρας ἐπῆλθε μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως. οὐ μὴν πρὸς τὴν ἔφοδον ἔδοσαν οἱ πολέμιοι, μετὰ δὲ τῶν ὅπλων ἀπλοῦν, τὴν μὲν ἐμπειρίαν πολεμικὴν ἔχοντες, τὸ δὲ θράσος ληστρικόν. συμβαλόντες γοῦν τῷ σφετέρῳ δεξιῷ τὸ δεξιὸν μέρος τῶν ἡρώδου τρέπονται, πρόσω δὲ παρελθὼν δὲ τε-

E χέως ἡρώδης ἐκ δ' καθ' ἑαυτὸν δεξιοῦ, προσεβοήθει. καὶ τὸ μὲν οἰκεῖον ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς φυγῆς. τοὺς δὲ διώκουσιν ἐμπίπτων, ἀνέκοψε τὴν ὁρμὴν, μέχρι τοῖς κῶλα προσβολαῖς μὴ φέροντες, ἐνέκλιναν. ὁ δὲ, ἕως ἰορδάνου κτείνων ἕπετο, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν μέρος διέφθειρεν, οἱ λοιποὶ δ' ὑπὲρ τὸν ποταμὸν ἐσκεδάσθησαν, ὡς τὴν Γαλιλαίαν κεκαθάρθαι φόβων, πολὺν καθῆσαν οἱ τοῖς ἀπηλαίοις ἐμφωλεύοντες

F ὑπελείποντο, καὶ ὅπη τούτοις ἔδει διατελεῖν. διὸ δὴ πρῶτον τοῖς στρατιώταις τὰς ἐκ τῶν πεπονημένων ὑπὲρ καρπίας ἀπέδιδου, διανέμων ἑκάστῳ δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα ἀργυρίου, καὶ τοῖς ἡγεμόσι πολυτελεστέρα διέπεμψεν εἰς οὓς ἐχρῆν μέρος σεβασμούς. Φερεώρᾳ δὲ τῷ νεωτάτῳ τῶν ἀδελφῶν ἐπίστελλε τῆς τε ἀγορᾶς αὐτοῖς ποιεῖσθαι πρόνοιαν, καὶ τεχίζειν Ἀλεξάνδρειον. κἀκεῖνος ἀμφοτέρων ἐπεμελήθη, ἐν ᾧ τούτῳ

G μὲν ἀθήνας διῆγε ἀντώνιος. βεντίδιος δ' ὑπὲρ τὸν πρὸς πάρθους πόλεμον σίλωνά τε καὶ ἡρώδην μετεπέμπετο, καταστησάμενος πρότερον ὑπιστέλλων, τὰ πρὸς Ἰουδαίαν. ἡρώδης μὲν ἀσμένως σίλωνα πρὸς βεντίδιον ἀπολύσας, αὐτὸς ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς ἀπηλαίοις ἐστράτευσεν. τὰ δὲ ἀπήλαια τοῦτο πρὸς ὑπερήμενοις ὄρεσιν ἴδιον οὐδαμόθεν προσιτὰ, πλαγίας ἢ ἀνόδους μόνον ἔχοντα στενοτάτας. ἡ ἢ κατὰ μέτωπον αὐτῶν πέτρα κατατείνει εἰς βαθυτάτας φάραγγας, ὀρθὴ

βρθιος ὑπερέπεσθαι τ χαράδρας. ὡς τε τ βασιλέα μέχρι πολλ μὲν ἀπορεῖν πρὸς τὸ ἀμήχανον δ τόπου, πλεῖστον δ' ὀκνοίη χρήσασθ σφαλερωτάτῃ. τοὺς γὰρ ἀλκίμους καθιμῶν ἐν λάρναξιν ἐνίει τοῖς σπηλίοις. οἱ δ' ἀπροφάτου τε αὐτοὺς σιὼ ἥρεως, καὶ πῦρ ἐνίεσαν τοῖς ἀμυνομένοις βληθεὶς δ' ἐξ αὐτῶν ὑπ' ἀθεσπεσίου τινὰς ἡρώδης, ἐκήρυξεν ἀποχωρεῖν πρὸς αὐτόν. τ δ' ἐλευθερίας μὲν ἀδεὶς προσέθετο, καὶ τ βιαζομένων δ' πολλοὶ τ αὐχμαλωσίας προείλοντο θάνατον. ἔνθα καὶ τ γηραιῶν τις ἐπὶ παίδων πατὴρ μ τ μητρὸς, δεομένους τοὺς παῖδας ὑπεξέψαι σφίσιν ἐξελθεῖν ὑπὸ δεξιᾷ κλίνῃ τρόπῳ τοιῷδε καθ' ἕνα προϊέναι κελεύσας, αὐτὸς ἵστατο θυρᾷ τὸ σπήλιον, καὶ τ ἀεὶ προϊόντα τῶν υἱῶν ἀπέσφαττεν. ἐξ ἀποπλῆξ δ' ἡρώδης ἀποβλέπων, τό τε πάθος συνεχέετο, καὶ τῷ πρεσβύτῃ δεξιὰν ὤρεγε, φείσασθαι τῶν τέκνων θυμῷ καλῶν. ὁ δ', πρὸς ὀδὲν ἁδρὸν τ λεγομένων, ἀλλὰ καὶ προσοινειδίσας τ ἡρώδην εἰς ταπεινότητα, ὑπὸ τοῖς ποσὶν ἀναιρεῖ καὶ τ γυναῖκα, καὶ καταβαλὼν καὶ κρημνῷ τοὺς νεκροὺς τελευταῖον καὶ ἑαυτ ἐρρίψεν. χρόνου δ μὲν οὕτω τε ἀσήλασε, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς ἡρώδης καταλιπὼν δ' ἑρατ μοῖραν ὅσην ἀποχρήσθαι ἐπελάμβανε πρὸς τὰς ἐπαναστάσεις, καὶ πολεμάρχου ἑῶ αὐτ, ὑπὸ σαμάρειαν ἐπέτρεφεν, ὁπλίτας μὲν τρισχιλίους, ἱππεῖς δ' ἄγων ἑξακοσίους ἐπ' ἀντίγονον. ἔνθα πρὸς τ ἀποχώρησιν αὐτ λαβόντες ἄδειαν, οἷς ἔθος λῃ θηρεύειν τὴν γαλιλαίαν, κτείνουσι μὲν πολεμάρχου τὸν στρατηγὸν ἀδοκήτως προσπεσόντες, ἐπόρθουν δὲ τὴν χώραν πιοὺμενοι τὰς ἀναφυγὰς εἰς τὰ ἕλη, καὶ τὰ δυσπρόσοδα τῶν χωρίων. πυθόμενος δ' ἡρώδης τὴν ἐπανάστασιν, ἅμα τάχους ἐπεβοήθ. καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν πλῆθος διέφθειρεν. τὰ φρούρια δ' πάντα πολιορκίᾳ ἑξελὼν, ὑπὲρ τίμιον τ μεταβολῆς ἐποιήσατο πρᾶξαι τ πολεμίων ἑκατὸν τάλαντα. ἤδη δ' πάρθων μὲν ἐξεληλαμένων, ἀνηρημένου δ' πακόρου, βεντίδιος ὑπέστειλαντο ἀντωνίου συμμάχους πέμπ ἡρώδῃ κ ἀντιγόνου χιλίους ἱππεῖς, καὶ δύο τάγματα. τούτων τὸν στρατηγὸν μαχαιρᾶν ἀντίγονος ἱκέτευε δ' ὑπεξελὼν ἑαυτὸν βοηθὸν ἀφικέσθαι. πολλὰ γὰρ τε τῆς ἡρώδου βίας, καὶ ἐπηρείας τῆς βασιλείας ἀποδυρόμενος, καὶ χρήματα δώσειν ὑπισχνούμενος, ὁ δ', οὐδὲν καταφρονῶν τὸ πέμψαντος, ἄλλως τε καὶ πλέον ἡρώδου διδόντος, εἰς μὲν τὴν προδοσίαν, οὐχ ὑπήκουσεν. ὑπομενόμους δ' φιλίαν, κατάσκοπος ἦ τῶν ἀντιγόνου πρὸς γραμμάτων, ἡρώδῃ μὴ πιθόμενος ἀποστέρνοντι. προσαδόμενος δ' αὐτ τὴν μάνοιαν ἀντίγονος, τὴν πόλιν ἀπέκλεισε, καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὡς πολέμιον ἠμύνατο, μέχρις οὗ δύμενος μαχαιρᾶς, εἰς ἀμμαοῦσαν πρὸς ἡρώδην ἐχώρει, καὶ πρὸς τὴν Ἀμαρτίαν πυθομένου, ὅσους ἐπετυγχάνειν ἰουδαίους ἀνῄρει, μηδεμίαν τῶν ἡρωδείων φειδὼ ποιούμενος, ἀλλ' ὡς ἀντιγονείους χρώμενος ἅπασιν. ἐφ' οἷς χαλεπήνας ἡρώδης, ὥρμησε μὲν ἀμύνασθαι μαχαιρᾶν ὡς πολέμιον, κρατήσας δ' τ ὀργῆς ἤλαυνε πρὸς ἀντώνιον κατηγορήσων τ μαχαιρᾶ παρανομίας. ὁ δ' ἐν Ἀμαλογισμῷ τ ἡμαρτημένων ἥκιστα μεταδιώκει τε τ βασιλέα, καὶ πολλὰ δεηθείς, ἑαυτὸν Ἀμαλλάθῃ. ὁ μὲν ἡρώ-

A rectum vallibus imminens, ut aliquandiu quidem rex pro loci difficultate quid ageret, incertus esset. Postremo autem placuit, ut molimine uteretur satis incauto. Etenim valentissimus quisque demissus arculis, exponebatur in ostia speluncarum. Hiqve cum familiis eos mactabant, ignemque repugnantibus injiciebant. Cumque aliquos ex his conservare vellet Herodes, ut ad se accederent, voce præconis edixit. Sed illorum neque voluntarius se quisquam ei tradidit: sed & quos vis coegerat, multi mortem captivitati prætulerunt. Ubi etiam senior quidam, septem filiorum pater, orantes cum matre pueros, ut egredi sibi ad fœdera permitteret, occidit hoc modo: Jussit exire singulos, ipse ad ostium stabat, & prodeuntem quemque filiorum trucidabat. Herodes autem è specula hæc prospiciens, & dolore conficiebatur: & ut filiis parceret, seni dexteram cum precibus porrigebat. Ille autem dictis ejus neqvaquam mitior factus, insuper humilem animum Herodi exprobravit, & post filios occidit uxorem: dejectisque desuper mortuis, postremo semetipsum præcipitem misit. Speluncis igitur & qui in his erant ita subactis, Herodes relicta exercitus parte, quantum ne quis rebellare tentaret satis esse arbitrabatur, eique parti Ptolemæo præposito, in Samariam rediit: scutatorum quidem tria millia, sexcentos vero equites in Antigonum ducens. Tuncque propter ejus absessum nacti licentiam, quibus Galilæam turbare mos erat, Ptolemæum quidem ducem aggressi, nec opinantem interficiunt. Agros autem vastabant, in paludes atque in abditissima loca refugientes. Quibus cognitis Herodes mature succurrit: & magnam quidem eorum multitudinem morte consumit. Omnibus autem castellis obsidione liberatis, hujus mutationis causa mulctam exegit à civitatibus pecuniam, centum talenta. Jam vero Parthis expulsis, occiso etiam Pacoro, Ventidius Antonii literis monitus, equitum mille auxilia duarumque legionum, adversus Antigonum mittit Herodi. eorum autem ducem Machæram, ut se adjutum veniret, per epistolas rogavit Antigonus, & de injuria Herodis multa conqvestus, & pecuniam dare pollicitus. Sed is: nec enim ad quos missus fuerat, negligendum putabat, cum præsertim plura daret Herodes. in proditione quidem ei non paruit, simulata vero amicitia res Antigoni exploratum perrexit, non admisso Herodis consilio, dissuadentis id fieri. Antigonus autem, quia præsensit quid cogitaret, civitatem ei clausit, & tanquam hostem arcebat à mœnibus, donec Machæram incepti puduit, & in Amathuntem ad Herodem recessit. Iratus autem quod res aliter cesserat, quoscunque Judæos offendisset interficiebat, ut nec vel Herodianis parceret: sed ut Antigonianis omnibus abutebatur. Hæc cum ægre ferret Herodes in Machæram quidem vindicare voluit, tanquam in hostem: iracundiam vero repressit, & ad Antonium properabat, apud eum accusaturus Machæræ iniquitatem. Ille autem delicta sua reputans velociter regem consequitur: utque in gratiam secum redeat, multis precibus efficit. Neq; tamen Hero-

des à propoſito ſuo revocatus eſt, quo minus ad Antonium pergeret. Sed cum audiſſet eum magnis viribus oppugnare Samoſatam, juxta Euphratem validiſſimam civitatem, acrius feſtinabat, opportunum hoc tempus eſſe perſpiciens demonſtrandæ virtutis, & ut magis magiſqve placeret Antonio. Denique mox ut ad eum venit, finem attulit obſidioni, multis Barbaris interfectis, magnaque prædæ parte ſibi deſtinata: ut Antonius quidem, quanquam ejus virtutem antea mirabatur, tamen etiam tunc magis eandem opinionem haberet, multumque ad honores ejus ſpemque regni adderet: Antiochus vero tradere Samoſatam cogeretur.

δης ἐπαύσατο τ̃ πρὸς ἀντ̃ωνιον ὁρμῆς, ἀκηκοὼς ἡ αὐτὸν μ̃ πολλῆς δυνάμεως περιστελεμοῦντα συμμαύτοις, πόλις δέ ἐστιν εὐφράτᾳ παλησίον καρτερὰ, ἢ σπουδαίοτερον ἠπείγετο, τ̃ καιρὸν ὑπολαμβάνων ὁρῶν πρός τε ἐπίδειξιν ἀνδρείας, ἔ μᾶλλον ἀρέσκειν τ̃ ἀντ̃ωνιον. γίνε ἡ γὰρ ἐπελθὼν τάχ αὐτοῖς τ̃ πολιορκίας, πολλοὺς μὲν τ̃ βαρβάρων ἀποκτείνας, πολλὴν ἡ ἁρπαγὴν λείαν, ὡς τε τὸν μὲν ἀντ̃ωνιον θαυμάζοντα, καὶ πάλαι τὰ τῆς ἀρετῆς αὐτ̃, τότε μᾶλλον οὕτως ἔχειν, καὶ πολὺ προσθήναι τῆς τε ἄλλης αὐτ̃, καὶ τῆς εἰς τὸν βασιλείαν ἐλπίσιν. ἀντίοχον ἡ τὸν βασιλέα ἀναγκασθῆναι τὰ σαμόσατα παραδοῦναι.

CAP. XIII.

De morte Joſephi, & obſidione Hieroſolymæ per Herodem, & Antigono occiſo. *Ant. lib. 14. cap. 25.*

DUm hæc agerentur, res Herodis in Judæa fractæ ſunt. Reliquerat enim Joſephum fratrem ſuum, qui omnia procuraret, cum mandatis hujusmodi, ut nihil ante reditum ſuum adverſus Antigonum moveret, quia non firmum eſſet auxilium Machæræ, quantum ex delictis ſuperioribus appareret. Verum Joſephus, ubi fratrem procul abeſſe cognovit, immemor præceptorum, Hierichunta cum quinque cohortibus a Machæra ſecum miſſis petit, ut maturo meſſium tempore frumenta diripiat. Incurſu autem hoſtium per montana atque aſpera loca oppreſſus, & ipſe cadit, magnam viri fortis in ea pugna gloriam conſecutus, & omnes Romani milites pereunt. Recens autem lectæ de Syria cohortes erant, nec veteranorum quenquam permixtum habebant, qui belli imperitis opitulari poſſet. Antigonus autem victoria minime contentus fuit: ſed eo proceſſit iracundiæ, ut mortuum quoque Joſephum verberaret. Denique nactus corpora mortuorum, etiam caput ejus abſcidit, quamvis quinquaginta talenta Pheroras frater pretium redemptionis offerret. tanta vero novitas poſt Antigoni victoriam Galilææ res occupavit, ut qui partibus ejus magis faverent, productos primates Herodis ſtudioſos lacu ſubmergerent: multaque in Idumæa quoque mutarentur, ubi Machæra caſtelli cujusdam inſtaurabat mœnia, cujus nomen eſt Githa. nec horum quicquam Herodes audierat. Captis enim Samoſatis Antonius, & præpoſito Syriæ Soſio juſſo, ut Herodem qvoque adverſus Antigonum adjuvaret, diſceſſit in Ægyptum. Soſius autem duabus cohortibus in Judæam præmiſſis, quarum Herodes uteretur auxilio, ipſe cum cætera manu militum ſequebatur. Herodi autem degenti prope Daphnem Antiochiæ, mortem fratris ſomnia manifeſta ſignificant. Cumque turbatus proſiluiſſet è ſtratis, ecce nuncii cladis intrabant: quare præ dolore paululum queſtus, maxima parte luctus dilata, in hoſtes properabat, ultra vires iter accelerans. & ubi ad Libanum venit, octingentos montis accolas aſſumit auxilio, unamq; his jungit Romanorum cohortem. cum quibꝰ non expectata luce, Galilæam ingreſſus eſt, hoſtesq; obvios in eum quem reliquerant locum avertit. & aſſiduè quidem caſtellum oppugnare tentabat: ſed prius quã id caperet, aſperrima hyeme coactus, in vicum proximum recepit exercitum. paucis autem diebus poſt,

Κεφ. ιγ.

Κὰν τούτῳ θραυὲ ἡ κῆ τ̃ ἰουδαίων ἡρώδῃ πράγματα. καταλελοίπη μὲν, ἰώσηπον τ̃ ἀδελφὸν, ὅπι τῶν ὅλων, ὧ διαγγέλας μηδὲν μέχρι τ̃ ἰσονομῆς αὐτ̃ ὧ διαχινεῖν πρὸς ἀντίγονον. οὐ γὰ δὴ βέβαιον εἶναι μαχαιρᾶν συμμαχον, ἐξ ὧν ἑώρασεν. ὁ δὲ ὡς ἤκουσεν ὅτι πορρώτατω τὸν ἀδελφὸν, ἀμελήσας τῶν διαγγελμάτων ἐπὶ ἱεριχοῦντ ἔχωρει μ̃ πέντε στείρων, ἃς συνέπεμψε μαχαιρᾶς. ἧκε ἡ τὸν σῖτον ἁρπάσων ἐν ἀκμῇ ὄ θέρους. ὑπομενόντων δ' ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ τοῖς δυσχωρίαις τῶν ἐναντίων, αὐτός τε θνήσκει, μάλα γενναίᾳ ἐν τῇ μάχῃ φανείς, καὶ τὸ ῥωμαϊκὸν πᾶν διαφθείρεται. νεοσύλλεκτοι γὰρ ἐκ τῆς συρίας ἦσαν αἱ στεῖραι, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ἀνεκέκραστο τῶν πάλαι στρατιωτῶν καλουμένων, ἐπαμύνειν τοῖς ἀπείροις πολέμου δυνάμενον. ἀντίγονῳ ἡ οὐκ ἀπέχρησεν ἡ νίκη, προῆλθε ἡ εἰς τοσοῦτον ὀργῆς, ὥς τε καὶ νεκρὸν αἰκίσασθαι τὸν ἰώσηπον. κρατήσας γοῦν τῶν σωμάτων ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν αὐτ̃, καὶ τοι πεντήκοντα τάλαντα λύτρον αὐτῆς φερούσης τ̃ ἀδελφοῦ διδόντ. τὸ ἡ τῆς γαλιλαίας μ̃ τὴν ἀντίγονου νίκην ἐκπεσοῦσαν πρὸς τοσοῦτον, ὥς τε τοὺς τὰ ἡρώδου φρονοῦντας τῶν δυνατῶν, περιαγομένους εἰς τὴν λίμνην κατιδύσαι οἱ περισχόντες ἀντίγονῳ. μετεκάλετο ἡ πολλὰ καὶ τῆς ἰδουμαίας, ἔνθα μαχαιρᾶς ἀνετείχιζέ τι τῶν ἐρυμάτων, γνῶθι καλεῖται. τούτων ἡ οὐδέπω πέπυστο ἡρώδης. μ̃ γὰ τὴν συμμοσάτων ἄλωσιν, ἀντ̃ν. μὲν πατεῖσθαι ὑπὸ τῆς συρίας στρατιὰν, καὶ προστάξας ἡρώδῃ βοηθεῖν ἐπ' ἀντίγονον, αὐτὸς εἰς αἴγυπτον ἀνεχώρησε. σόσι. δὲ δύο μὲν τάγματα προαπέστειλεν εἰς ἰουδαίαν ἡρώδῃ συμμαχῶν. αὐτὸς ἡ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ἠκολούθει σχεδόν. ὅτι ἡ ἡρώδης κατὰ τὴν πρὸς ἀντίοχειαν δάφνην, ὄνειροι σαφεῖς τὸν ἐξ ἀδελφοῦ θάνατον προσημαίνουσι, καὶ μετὰ ταραχῆς ἐκθορόντι τῆς κοίτης, ἧκουσιν ἄγγελοι τῆς συμφορᾶς. ὁ δὲ ὅλην μὲν προσιμώξας τὴν πάθει, τὸ πλεῖον δὲ τὸ πένθους ὑπερ ἐμόν, ὅπι τοὺς ἐχθροὺς ἠπείγετο. πιοὺ μὲν δὲ τὴν πρόνοιαν ὑπερ δύναμιν, καὶ θαυμάσας ὅπι τὸν λίβανον, ὀκτακοσίους μὲν τῶν ὧδε τὸ ἔρος προσλαμβάνει συμμάχους, ῥωμαίων ἡ ἓν τάγμα πεζὴν συνάψας. μεθ' ὧν οὐ πολυμενεῖς ἡμέραις, εἰς τὴν γαλιλαίαν ἐνέβαλε, πύς τι πολεμίους ὑπαντιάσοντας εἰς ὃ καταλελοίποσαν χωρίον τρέπεται. καὶ προσβαλὼν μὲν συνεχῶς τ̃ φρουρίῳ, πεὶ δὲ ἐλεῖν χειμῶνι βιαοθεὶς χαλεπωτάτῳ, τ̃ πλησίον ὑπεστρατοπεδεύθη κώμης. ἐπὲ δ' αὖτις μετ' ὀλίγας μὲν ἡμέρας, ἢ τὸ

καὶ τὸ δεύτερον παρ' ἀντωνίου τέγμα σωθέμιζε, δείσαντες τὴν ἰσχὺν οἱ πολέμιοι, ἅμα νυκτὶ ἐξέλιπον τὸ ἔρυμα. καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη ἅμα ἱεριχοῦντος, ἀσφαλῶς ἡ τάχιστα τοὺς τοῦ ἀδελφοῦ φονεῖς μετελθεῖν, ἔνθα δὴ καὶ δαιμόνιον αὐτῷ συμβαίνει πρᾶγμα, ἐξ οὗ παρ' ἐλπίδα σωθείς. ἀνδρὸς θεοφιλεστάτου δόξαν ἀπηνέγκατο. πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἐν τέλει κατ' ἐκείνην συνεστιάσησαν τὴν ἑσπέραν. ἅμα λυθέντος δὲ συμποσίου, μετὰ τὸ πάντας ἐξελθεῖν, δεῖπνος οἰκεῖος συνέπεσεν. τοῦτο καὶ κινδύνων, καὶ σωτηρίας, κοινὸν ἅπασι τοῖς μέλλουσι πολέμῳ κρίνεσθαι σημεῖον, ὑπὸ τὴν ἑῴαν διεκίνει τὴν στρατιάν. καὶ τῶν ἐναντίων εἰς ἑξακισχιλίους ἀπὸ τῶν ὀρῶν καταστρέχοντες, ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων, καὶ χεῖρα μὲν συμπλέκεσθαι τοῖς ῥωμαίοις οὐ σφόδρα θαρροῦντες, πόρρωθεν δὲ χερμάσι καὶ πελτοῖς ἔβαλλον, ὡς τι συχνοὺς καταστρώσειν, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ἡρώδης παρελαύνων. πελτῷ κατὰ τὴν ὠλένην ἀκοντίζεται. βουλόμενος δὲ ὁ ἀντίγονος μὴ μόνον τόλμῃ τῶν σφετέρων, ἀλλὰ καὶ πλήθει βοηθεῖν δοκεῖν, πάππον τινὰ τῶν ἑταίρων μετὰ σπείρας ἐπὶ συμμαρείαν ἀπέπεμψε. τούτων μὲν οὖν τὸν μαχαιρᾶς ἀγώνισμα. ἡρώδης δὲ τὴν πολεμίαν καταδραμών, πέντε μὲν πολίχνας κατέστρεψεν. διοχιλίους δὲ τῶν ἐν αὐταῖς ἀφθείρας, καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσας, ὑπέστρεψεν ὅθεν τὸ στρατόπεδον. ἤυλιζε δὲ τὴν καλουμένην κανὰ κώμην. γενομένου δ' αὖθις καθ' ἡμέραν πολὺ πλῆθος ἰουδαίων, ἔκ τε αὐτῆς ἱεριχοῦντος, καὶ τῆς ἄλλης χώρας, οἱ μὲν ἅμα μίσει τὸ θεῖον ἀντίγονον, οἱ δ' ἐπὶ τοῖς αὐτὰ κατορθώμασι κεκινημένοι. τοὺς γὰρ μὲν πολλοὺς ἐνῆγε ἐπιθυμία μεταβολῆς ἄλογος. καὶ ὁ μὲν ἠπείγετο συμβαλεῖν, οἱ δὲ θεῖ πάππον, οὔτε θεὸς τὸ πλῆθος, οὔτε θεῖ τὴν ὁρμὴν ὑποδείσαντες αὖθις θυμοῦ ἀντιπεξῆλθον. ἡμομένης δὲ τῆς παρατάξεως, τὰ μὲν ἄλλα μέρη θεὸς ὀλίγον ἀντίσχον. ἡρώδης δὲ κατὰ μέσων δ' φονεύοντας ἀδελφοῦ παρακαλῶν, ὡς ἂν τίσαιτο τοὺς αἰτίους δ' φόνου, πέχεως τῶν καθ' ἑαυτὸν κρατεῖ, καὶ μετ' ἐκείνους ἐπὶ τὸ σωθὲν αἰεὶ τρεπόμενος ἅπαντας διώκει. φόνος τε πολὺς, τῶν μὲν εἰς τὴν κώμην σωθέντων ἐξ ἧς ὥρμητο, δ' ὑποστρεφόντων τοῖς ὑστάτοις, καὶ κτεινόντων ἀπείρους. στενοχωρίᾳ δὲ τοῖς πολεμίοις εἶσω, καὶ πᾶσα μὲν ἐπάλξεων οἰκία ἐκτῶτο. πᾶσα δὲ στέγη δὲ ὑπερθεν ἀμυνομένων κατέπιπτεν. καὶ πειδὴ πανταχόθεν τῶν ἔξωθεν, τὰς οἰκήσεις παραπίπτων εἶλκε τὰς ἔνδοθεν, καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἀπεκαπεσεῖν τοὺς ὀροφους, ἀθρόως ἀνήρει, τοὺς ὑποφεύγοντας δὲ τὰ ἐρείπια, οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀνεδέχοντο. καὶ τοιούτων ἐσωρεύθη νεκρῶν πλῆθος, ὡς τὰς ὁδοὺς ἀποφραγῆναι τοῖς κρατοῦσι. ταύτῃ τὴν πληγὴν οὐκ ἔφυγον οἱ πολέμιοι. τὸ γοῦν ἀπισυλλεγόμενον αὐτῶν φλῆθος ὡς ἐθεάσατο τοὺς ἀνὰ τὰς κώμας διεφθαρμένους, εἰς φυγὴν διεσκεδάσθη. καὶ δὴ ἡρώδης τῇ νίκῃ τεθαῤῥηκὼς ἡρώδης ἐπὶ ἱεροσολύμων ἦλασεν, εἰ μὴ χειμῶνι διεκωλύθη σφοδροτάτῳ. τοῦτο τὸ ἐμπόδιον, ἐκείνῳ τὰ παντελοῦς κατορθώματος, καὶ ἤδη τῆς ἀντιγόνου κατίσχη, βουλομένῳ καταλιπεῖν ἤδη τὴν πόλιν. ἡρώδης δὲ εἰς ἑσπέραν ἤδη τοὺς φίλους κεκμηκότας ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ σώματος

A auctus etiam alterius cohortis præsidio, quam Antonius miserat, tanto hostibus terrori fuit, ut castellum nocte desererent. Jamque per Hierichunta properans ibat, ut quam primum interfectores fratris sui posset ulcisci, ubi etiam mirabilis ei monstrique simili casus evenit: unde præter spem liberatus, opinionem quod Deo carus esset, adeptus est. nam cum multi honorati vesperi illa B apud eum cœnavissent, postquam dimisso convivio omnes egressi sunt, confestim cœnaculum concidit. Id autem commune sibi tam periculorum quam salutis præsagium, quantum ad futurum bellum pertineret, esse conjiciens mane primo castra movet: hostiumque sex circiter millia de montibus decurrentes, prima tentabant agmina: & manu quidem cum Romanis conferere non C satis fidebant: lapidibus autem actelis eos, dummodo plurimos sauciarent, eminus appetebant. ubi Herodes qvoqve ipse præteriens, latus jaculo vulneratur. Antigonus autem se non solum audacia suorum, sed etiam multitudine superiorem videri cupiens, Pappum quendam ex contubernalibus suis cum manu militū in Samariam mittit, quibus quidem Machæra erat præmium victoriæ. Herodes vero terram pervagatus hostilem, quin- D que municipia capit, duoque habitatorum millia consumit. exustisque domibus, ad exercitum redit, circa vicum, qui appellatur Cana tendentem. In dies autem singulos magna ei multitudo Judæorum vel ex ipsa Hierichunte, vel ex aliis regionibus accedebat: cum hos odium moveret Antigoni, alios ipsius Herodis præclara facinora. Enimvero multos ratione carentes, mutationis E cupiditas impellebat, hoc autem congredi festinante, Pappi milites neque multitudine hostium, neque impetu perterriti, acriter ad pugnam ex altera parte procedunt. sed ubi agmina conflixerunt, cæteri quidam paulisper restiterunt. Herodes autem fraternæ cædis recordatione periculosius dimicans, dummodo ejus ulciscerentur autores, adversam aciem facillimè superat, deinde F semper integros aggrediendo, universos in fugam vertit. erat enim plurima occumbentium strages. cum alii quidem in vicum unde venerant, compellerentur, novissimus autem ipse instaret, atque infinitos occideret. postremo ruens inter fugientes hostes in vicum irrupit: cum omnes domus armatis essent refertæ, plenaq; propugnatorum desuper tecta: & qvoniam foris deG prehensos facillimè superabat disturbando ædes intus abditos extrahebat, alios convulsis obrutos tectis, multos simul necabat. si quis autem subterfugisset ruinam eum gladiis armati milites excipiebant, tantaque cadaverum per omnes vias multitudo coacervata est, ut etiam victoribus ipsis transitus obstrueretur. hanc plagam hostes adeo non tulerunt, ut confluentium turba, conspectis, qui in vico perissent, fuga discederent. statimque successu fretus Herodes ad Hierosolymam perrexisset, nisi eum hyemis asperitas prohibuisset. Hæc enim perficiendæ victoriæ fuit impedimentum, & ne penitus opprimeretur Antigonus, obstitit, qui civitatem jam deserere cogitabat. Herodes autem ad vesperam, cum lassos amicos reficiendi corporis gratia

dimisisset, ipse adhuc ab armis calidus, more militis lavatum ibat. Siquidem unus tantùm puer eum sequebatur. Et priùs quam in balneum perveniret, obvius ei quidam ex hostibus gladio armatus occurrit, deinde alter & tertius & plures. Et hi confugerant armati ex acie in balneum, sed perculsi etiam tum metu ac latitantes, ut regem viderunt, illum quidem stupore debilitati ac trementes cum inermis esset, prætereunt: exitus vero qua fugerent, cursu petebant. Itaqve cum alius casu, qui eos deprehenderet, nullus adesset, Herodi autem nihil pati satis fuisset, omnes effugiunt. Postero autem die Pappum quidem, Antigoni militum ducem, abscisso capite obtruncant: idqve Phæroræ magistro exercitus fratri suo mittit in perempti fratris ultionem. namqve Pappus erat qui Josephum interfecerat. Ubi autem rigor hyemis cessit, Hierosolymam repetiit: murisqve admoto milite, (annus autem tertius agebatur, ex quo Romæ rex fuerat declaratus) pro templo castra posuit, qua facilior erat expugnatio, & antea Pompejus ceperat civitatem. Exercitu autem in opera distributo, suburbanisque divisis, tres quidem levare aggeres, & super eos turres ædificare jubet. relictis autem, qui operibus instarent impigerrimis amicorum, ipse in Samariam vadit, uxorem accepturus, Alexandri filii Aristobuli filiam, sibi desponsatam, ut diximus, & dum obsidet, succisiva opera nuptias curaturus: quippe jam hostes despiciebat. igitur ubi eam duxit, ad Hierosolymam redit, auctus militum copiis: eiqve Sosius cum magna manu equitum peditumque sociatur: qua mediterraneo itinere præmissa, ipse per Phœnicem iter fecit, universo autem exercitu congregato, ad peditum legiones undecim, equitumqve sex millia, præter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducendâ propè Septentrionali muro castra collocarunt: Herodes quidem senatusconsulto fretus, quo rex fuerat declaratus: Sosius vero Antonio, a quo milites, quibus præerat, sciret missos Herodi auxilio. Judæorum autem intra civitatem agentium populus varie turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo conveniens furore agebatur: multaqve velut divinitus de temporibus dictitabat: & qui audaciores essent, in catervas conglobati, multis modis latrocinabantur; maxime ex locis oppido proximis victui necessaria proripientes. neqve aut eqvis, aut viris alimenta relinqvebant. bellatorum autem constantiores obsidentibus oppositi, è muris opus aggerum prohibebant, & contra instrumenta oppugnantium, semper novum aliqvod obstaculum moliebantur. In nulla re autem æqve ac cuniculis superabant. Rex autem adversus latrocinia quidem occultas excogitavit militum insidias, quibus eorum reprimerentur excursus: inopiam vero alimentorum longinqvis transvectionibus adjuvari disposuit. ac pugnæ intenti, qvamvis omnem modum audaciæ supergrederentur, Romanorum tamen peritia vincebantur. nihilominus apertè cum his, certa morte proposita, confligebant. Ex improviso autem

Ant. lib. 14. cap. 18.

A Ἀλλ᾽ ὅτε αὐτὸς ὡς ἦν ἔτι θερμὸς ἐκ τῶν ὅπλων λουσόμενος ἦλθ᾽ εἰς τὸ βαλανεῖον. εἷς γοῦν οὕτω πως ἕπετο, καὶ πρὶν εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσελθεῖν, ἐναντίον αὐτῷ τις ἐκ τῶν πολεμίων ξιφήρης ἐπῆλθε δεύτερος, εἶτα τρίτος, καὶ ἕξῆς πλείους. οὗτοι καταπεφεύγεσαν μὲν ἐκ τῆς φυγαδίας εἰς τὸ βαλανεῖον ὡπλισμένοι. τότε δὲ ὑποπτήξαντες, καὶ ἀλαλαγμὸν ποιοῦντες, ὡς ἐθεάσαντο τὸν βασιλέα λυθέντες ὑπὸ ἐκπλήξεως, αὐτὸν

B μὲν παρέτρεχον γυμνὸν ὄντα τρέμοντες, ὅπλα δὲ τὰς ἐξόδους ἐχώρουν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων, οὐδεὶς παρῆν τύχῃ συλλήψεσθαι τοὺς ἄνδρας, ἡρώδῃ δὲ ἀπέχρησε τὸ μηδὲν παθεῖν, ὥς τι ἀλαφρὸν πάντες. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ, πάππον μὲν τὸν ἀντιγόνου στρατηγὸν καταπέμψας, ἀνῄρητο ὑπὸ τῆς φυγαδείας, πέμπει τὴν κεφαλὴν φερώνῃ τῷ ἀδελφῷ, ποινὴν τοῦ φονεῦσαι τοῦτον αὐτῶν ἀδελφοῦ. καὶ γὰρ ἦν, ὁ τὸν ἰώσηπον ἀνελών.

C λωφήσαντος δὲ χειμῶνος, ἤλαυνεν ὅπι ἱεροσολύμων, καὶ μέχρι μὲν τείχους ἀγαγὼν τὴν δύναμιν, σωμήσειν ἔμελλεν αὐτῷ τρίτον ἔτος ἐξ οὗ βασιλεὺς ἐν ῥώμῃ ἀπεδέδεικτο, ᾗ δὲ ἱεροῦ στρατοπεδεύει. ταύτῃ γὰρ ἦν ὁπλιτικὸν, καὶ καθ᾽ ὃ πρὸς ἕλε πομπηίος τὴν πόλιν. διελὼν δὲ εἰς ἔργα τὴν στρατιὰν, καὶ τιμῶν τὰ ἀνδραγαθήματα, τεῖα μὲν ἐγείρει χώματα. καὶ πύργους ἐπικοδομεῖν αὐτοῖς κελεύσας, καταλιπὼν τοὺς ἀνυσιμωτάτους τῶν ἑταίρων ὅπι τῶν ἔργων, αὐτὸς εἰς σαμάρειαν ἦει, τὴν ἀλεξάνδρου δ᾽ ἀριστοβούλου μετὰ θυγατέρα καθωμολογημένην, ὡς ἔφαμεν αὐτῷ, καὶ παρεσόμενον πρὸς τῆς πολιορκίας τὸν γάμον. ἤδη γὰρ ὑπεφαίνετο τοὺς πολεμίους. γήμας δ᾽ ὑπέστρεψεν ὅπι ἱεροσολύμων μὴ μείζονος δυνάμεως. σωθεὶς δ᾽ αὐτῷ καὶ σὺν αὐτῷ, μὴ πλείστης στρατιᾶς, ἱππέων τε καὶ πεζῶν, ἣν προσεκπέμψας ἀφ᾽ τῆς μεσογείου, τὴν πορείαν αὐτὸς ἀφ᾽ φοινίκης ἐποιήσατο. συναθροισθείσης δ᾽ τῆς ὅλης δυνάμεως, εἰς ἕνδεκα μὲν πέλη πεζῶν, ἱππεῖς δ᾽

E ἑξακισχιλίους δίχα τῶν ἀπὸ συρίας συμμάχων, οἱ μέρος οὐκ ὀλίγον ἦσαν, καταστρατοπεδεύσαντες δ᾽ βορείῳ τείχους πλησίον, αὐτὸς μὲν πεποιθὼς τοῖς τ᾽ συγκλήτου δόγμασι, δι᾽ ὧν βασιλεὺς ἀπεδέδεικτο, στάσις δ᾽ ἀντωνίῳ τῷ πέμψαντι τὴν ὑπ᾽ αὐτῷ στρατιὰν ἡρώδῃ συμμαχον. τῶν δ᾽ ἀνὰ τὴν πόλιν ἰουδαίων τὸ πλῆθος, πικίλως ἐπεπράγκτο. καὶ γὰρ ὡς ἐν ναὸν ἀθροιζόμενον τὸ ἀθενέστερον, δαίμονα καὶ πολλῷ θειωδέστερον τὸν

F πλάττοντα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει, καὶ τῶν πλημμελεστέρων κατ᾽ ὄχλος ἦσαν ληστεία, πολύτροπος, καὶ μάλιστα ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν ἁρπαζόντων, ἐπειδὴ μήτε ἵπποις, μήτε ἀνδράσιν ἐπελέλειπτο τροφή. ἔς τε μέσον μάχιμον τὸ δ᾽ τακτότερον ἐτέτακτο πρὸς ἄμυναν τῆς πολιορκίας. τούς τε χωνευτὰς, εἰς ἔργον ἀπὸ τ᾽ τείχους, καὶ τοῖς ὀργάνοις ἀντιμηχανώμενον ἀεί τι κώλυμα καινότερον. ἐν δὲ τούτῳ, ὡς ἐν τῇ μεταλλείας ἐξήεσαν τῶν πολεμίων. τοῦ δ᾽ βασιλέως, πρὸς μὲν τὰς ληστείας ἀντεπενοήθησαν λόχοι, δι᾽ ὧν ἀνέστελλε τὰς ἐκδρομάς. πρὸς δ᾽ τὴν τῶν ὅπλιτικῶν ἀπορίαν, αὐτοπρέπως συγκομιδαί. τῶν δ᾽ μαχομένων πρὸς τῇ ῥωμαίων ἐμπειρίᾳ, καὶ τι πλῆμμες εὐδαιμόνων κατελιπόντων ὑπερβολαί. φανερῶς μὲν οὖν οὐ συνεχώρησαν τοῖς ῥωμαίοις ὅπι πρὸ τοῦ τῷ δυνάτῳ. ἀφ᾽ δ᾽ τῶν

ὑπὸ

ὑπὸ νέμων ἐκ μέσης αὐτῆς ἐξαπίνης ἐφαίνοντο, καὶ A Romanis per cuniculos intermedios emergentibus, prius quam muri aliqua pars dirueretur, alteram ejus vicem muniebant. Prorsus autem neque manibus neque machinis deficiebant, quoniam usque ad ultimum repugnare decreverant: denique tanto exercitu circumsidente per quinque menses obsidium tolerave runt: donec quidam ex his quos lectos habebat Herodes, ausi murum transgredi, civitatem irrupere & post eos Sosii centuriones. Igitur ante omnia fano proxima capiebantur: & infuso exercitu plurima ubique mors erat: Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: Herodis vero manu Judaica summo intenta studio, ne quis penitus ex adversariis eyaderet. Mactabantur autem quam plurimi, & per angustiores vicos oppidi, & in domos compulsi, etsi ad templum etiam confugissent: nec ulla erat aut senectutis, aut muliebris infirmitatis miseratio. Denique licet rex ubique mittens rogaret, ut parcerent, nemo tamen dextram continuit: sed veluti furentes, omnem persequebantur ætatem. Ibi tunc etiam Antigonus, neque priorem neq; præsentem fortunam cogitans, domo descendit, & ad pedes Sosii prosternitur. Ille autem nihil eum tantæ mutationis causa miseratus, & intemperanter derisit, & Antigonam appellavit: neque tamen etiam custodia liberum dimisit, ut fœminam. Itaque ille quidem vinctus asservabatur. Herodes autem cum jam hostes vicisset, ut externa quoque auxilia compesceret providebat. Visendi enim templi, sanctorumque ejus studio, omnis multitudo peregrina fuerat incitata. Ob eamque rem, hos minis, alios precibus, nonnullos armis etiam refrænabat: acerbiorem, quam si victus fuisset, existimans sibi fore victoriam, si quod videri nefas esset, culpa sua visum fuisset. mox autem etiam rapinas in civitate prohibuit, multa invectus in Sosium, si vacuefacto viris & pecuniis oppido, Romani regem se solicitudinis reliquissent: qui pro tanta civium cæde, totius orbis terræ imperium, vile pretium judicaret. Illo autem justum esse dicente, ut pro labore obsidionis, prædandi licentiam milites haberent: ipse de suis facultatibus mercedem singulis distributurum se asseveravit. Atque ita redemptis patriæ reliquiis, promissa complevit: Nam & militum quemque liberaliter, & pro merito duces, ipsumque Sosium regia largitate donavit, ut nemo egens pecuniis abiret. Posthæc Sosius aurea corona Deo dedicata, ex Hierosolymis remeavit, Antonio vinctum Antigonum ducens. & illum quidem vana spe vitæ cupidum usqve ad ultimum diem, ignavia digna securis excepit. Rex autem Herodes discreta multitudine civitatis, suarum quidem partium studiosos, quo magis benevolos, sibi faceret, honorificè tractabat: Antigonianos autem neci tradebat. & cum pecunia defecisset, diviso quicquid ornamentorum haberet, Antonio ejusque comitibus misit, non tamen omnino ne quid pateretur redemit. Jam enim Antonius Cleopatræ amore corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim Cleopatra, ubi tanta cognatione suâ sævitia persecuta est, ut neq; propinqvus sanguine

Ant. lib. 15. cap. 1.

πῆναι καταφθαρῆναί τι δ' τείχους, ἕτερον ἀντωχύρουν. καθόλου τε ἐπέκεινα, οὔτε χερσὶν, οὔτε μηχανῆς ἐκαμνον, εἰς ἕκαστον ἀντιχεῖν διεγνωκότες. ἀμέλει τηλικαύτης δυνάμεως ὠκέα περιζομένης, πέντε μησὶ διῆνεγκαν, τὴν πολιορκίαν, ἕως τῶν ἡρώδου τινὲς ἐπιλέκτων ἐπὶ Σόσιον δ' τείχους διαρρήσαντες, εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐφ' οἷς ἐκατονταάρχαι σοσίου. πρῶτα μὲν τὰ περὶ τὸ ἱερὸν ἡλίσκετο, καὶ τῆς δυνάμεως ἐπιχυθείσης παντα- B χοῦ φόνου λεὼ μυρίου, τῶν μὲν ἑωμαίων ἐπὶ τῇ τειχῆ τῆς πολιορκίας διωργισμένων, δ' δὲ περὶ ἡρώδην ἰουδαϊκοῦ, μηδένα ὑπολιπέσθαι σπουδάζοντος ἀντίπαλον. ἐσφάττοντο δὲ πανωλεθρεῖ, ἔνθα τοῖς στενωποῖς, καὶ κατὰ τὰς οἰκίας συνωθούμενοι, καὶ τοὺς ναοὺς προσφεύγοντες. λεὼς δὲ οὔτε γηραιῶν ἔλεος, ἔτι ἀσθενείας γυναικῶν, ἀλλὰ καί τις μετεπέμποντος δ' βασιλέως, καὶ φείδεσθαι παρακαλοῦντος, ὐδεὶς ἐκράτησε τῆς δεξιᾶς, ἀλλ' C ὥσπερ μεμισηκότες πᾶσαν ἡλικίαν ἐπεξῆεσαν. ἔνθα καὶ ἀντίγονος, μήτε τ' πάλαι, μήτε τῆς τότε τύχης ἔννοιαν λαβὼν, κατεῖδε μὲν ὑπὸ τ' βάρεος, περιστάντων δὲ τοῖς σοσίου σοῖς. καὶ κεῖνος μηδὲν αὐτὸν οἰκτείρας πρὸς τὴν μεταβολὴν, ἐπεγέλασέ τε ἀκρατῶς, καὶ ἀντίγονην ἐκάλεσεν. ὁ μὲν ὡς γυναικά τε καὶ φρουρᾶς ἐλεύθερον ἀφῆκεν, ἀλλ' ὁ μὲν δεθεὶς ἐφυλάττετο. προνοία δὲ λεὼ ἡρώδου κρατοῦντι τῶν πολεμίων τότε, κρατῆσαι καὶ D τῶν ἀλλοφύλων συμμάχων. ὥρμητο γὰρ τὸ ξενικὸν πληθος ὅπως θέας τε δ' ἱεροῦ, καὶ τῶν κ' τὸν ναὸν ἁγίων. ὁ δὲ βασιλεὺς, τοὺς μὲν παρακαλῶν, τοῖς δὲ ἀπειλούμενος, ἔστι δ' οὓς καὶ τοῖς ὅπλοις ἀνέστελλεν, ἤπτης χαλεπωτέραν τὴν νίκην ὑπολαμβάνων, ἔτι τῶν ἀθεάτων παρ' αὐτῶν ὀφθείη, διεκώλυσε δὲ ἤδη, καὶ τὰς κ' τὴν πόλιν ἁρπαγὰς, πολλὰ διατεινάμενος πρὸς σοσσιον, εἰ χρημάτων τε καὶ ἀνδρῶν τὴν πόλιν ῥωμαῖοι κενώσαντες, καταλείψουσιν αὐτὸν ἐρημίας βασιλέα. καὶ E ὡς ἐπὶ τοσούτων πολιτῶν φόνῳ, βραχὺ καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἀντάλλαγμα κρίνοι. δ' δὲ, ἀντὶ τῆς πολιορκίας τὰς ἁρπαγὰς δικαίως τοῖς στρατιώταις ἐπιτρέπειν φαμένου, αὐτὸς ἔφη διανέμειν ἐκ τ' ἰδίων χρημάτων τὰς μισθὰς ἑκάστοις. ὅτω τε τὴν λοιπὴν ἐξωνησάμενος πατρίδα, τὰς ὑποσχέσεις ἐπλήρωσε. λαμπρῶς μὲν γὰρ ἕκαστον στρατιώτην, ἀναλόγως δ' τὰς ἡγεμόνας, βασιλικώτατα δ' αὐτὸν ἐδωρήσατο σόσιον, ὡς F μηδένα χρημάτων ἀπελθεῖν δεόμενον. σόσιος δὲ χρυσοῦν ἀναθεὶς τῷ θεῷ στέφανον, ἀνέζευξεν ὑπὸ ἱεροσολύμων, ἄγων δεσμώτην ἀντίγονον ἀντωνίῳ. τέτον μὲν οὖν φιλοψυχήσαντα μέχρις ἐσχάτης ἀφὶ ψυχρᾶς ἐλπίδος, ἄξιος τῆς ἀγωνείας πέλεκυς ἐκδέχεται. βασιλεὺς δὲ ἡρώδης ἀμελήσας τὸ κ' τὴν πόλιν σωθῆναι, δύσκερδους ταῖς τιμαῖς καθίστατο, τὸν μὲν τὸ αὐτὸ φρονήσαντας, δυσκερδους ταῖς τιμαῖς καθίστατο, τὸν δὲ ἀντιγονίσας, ἀνῄρει, καὶ κ' G σωτάνιν ἤδη χρημάτων ὅσον εἶχε κόσμον καταναμισεύσας, ἀντωνίῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνέπεμψεν. ἐμέλει ἐσπάνει ἐξωνήσασθαι τὸ μηδὲν παθεῖν. ἤδη δὲ αὐτῶνι τὸ κλεοπάτρας ἔρωτι διεφθαρμένος, ἤπτων δὲν πᾶσι τῆς ἐπιθυμίας. κλεοπάτρα δὲ διεξελθοῦσα τ' γῆν τὴν ἑαυτῆς ὡς μηδένα τῶν ἀφ' αἵματος

dimisisset, ipse adhuc ab armis calidus, more militis lavatum ibat. Siquidem unus tantùm puer eum sequebatur. Et priùs quam in balneum perveniret, obvius ei quidam ex hostibus gladio armatus occurrit, deinde alter & tertius & plures. Et hi confugerant armati ex acie in balneum, sed perculsi etiam tum metu ac latitantes, ut regem viderunt, illum quidem stupore debilitati ac trementes cum inermis esset, prætereunt: exitus vero qua fugerent, cursu petebant. Itaqve cum alius casu, qui eos deprehenderet, nullus adesset, Herodi autem nihil pati satis fuisset, omnes effugiunt. Postero autem die Pappum quidem, Antigoni militum ducem, abscisso capite obtruncant: idqve Phæroræ magistro exercitus fratri suo mittit in perempti fratris ultionem. namqve Pappus erat qui Josephum interfecerat. Ubi autem rigor hyemis cessit, Hierosolymam repetiit: murisqve admoto milite, (annus autem tertius agebatur, ex quo Romæ rex fuerat declaratus) pro templo castra posuit, qua facilior erat expugnatio, & antea Pompejus ceperat civitatem. Exercitu autem in opera distributo, suburbanisque divisis, tres quidem levare aggeres, & super eos turres ædificare jubet. relictis autem, qui operibus instarent impigerrimis amicorum, ipse in Samariam vadit, uxorem accepturus, Alexandri filii Aristobuli filiam, sibi desponsatam, ut diximus, & dum obsidet, successiva opera nuptias curaturus: quippe jam hostes despiciebat. igitur ubi eam duxit, ad Hierosolymam redit, auctus militum copiis: eiqve Sosius cum magna manu equitum peditumque sociatur: qua mediterraneo itinere præmissa, ipse per Phœnicem iter fecit, universo autem exercitu congregato, ad peditum legiones undecim, equitumqve sex millia, præter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducenda propea Septentrionali muro castra collocarunt: Herodes quidem senatusconsulto fretus, quo rex fuerat declaratus: Sosius vero Antonio, a quo milites, quibus præerat, sciret missos Herodi auxilio. Judæorum autem intra civitatem agentium populus varie turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo conveniens furore agebatur: multaqve velut divinitus de temporibus dictitabat: & qui audaciores essent, in catervas conglobati, multis modis latrocinabantur; maxime ex locis oppido proximis victui necessaria proripientes. neqve aut eqvis, aut viris alimenta relinqvebant. bellatorum autem constantiores obsidentibus oppositi, è muris opus aggerum prohibebant, & contra instrumenta oppugnantium, semper novum aliqvod obstaculum moliebantur. In nulla re autem æqve ac cuniculis superabant. Rex autem adversus latrocinia quidem occultas excogitavit militum insidias, quibus eorum reprimerentur excursus: inopiam vero alimentorum longinqvis transvectionibus adjuvari disposuit. ac pugnæ intenti, qvamvis omnem modum audaciæ supergrederentur, Romanorum tamen peritia vincebantur. nihilominus apertè cum his, certa morte proposita, confligebant. Ex improviso autem

Ant. lib. 14. cap. 28.

A Διαφεὶς, καὶ αὐτὸς ὡς ἦν ἐπ' Ἱερεμίας ἐκ τῶν ὅπλων λουσόμενος ἦλθε πρωϊαίτερον. εἷς γοῦν αὐτῷ παῖς εἵπετο, καὶ πρὶν εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσελθεῖν, ἐναντίον αὐτῷ τις ἐκπεφευγότων πολεμίων ξιφήρης, ἔπειτα δεύτερος, καὶ τέτος, καὶ ἑξῆς πλείους. οὗτοι καταπεφόβηντο μὲν ἐκ τῆς παρατάξεως εἰς τὸ βαλανεῖον ὡπλισμένοι. τῷ δὲ ὑποπεπηχότες, καὶ δειλανθάνοντες, ὡς ἐθεάσαντο τὸν βασιλέα λυθέντες ὑπὸ ἐκπλήξεως, αὐτὸν μὲν παρέτρεχον γυμνὸν ὄντα πρέμοντες, ὅπῃ δὲ τὰς ἐξόδους ἔχωρουν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων, οὐδεὶς παρὼν B τύχῃ συνέλαβε τοὺς ἄνδρας, ἡρώδῃ δὲ ἀπέρχεσθαι τὸ μηδὲν παθεῖν, ὡς τι δειλαφόβηνται πάντες. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, πάππον μὲν τὸν ἀντιγόνου στρατηγὸν καταπεμπάσας, ἀνῄρητο ὑπὸ τῆς φαρατάξεως, πέμπει τῷ κεφαλῇ φερούσῃ τῷ ἀδελφῷ, ποινὴν τοῦ φόνου θέντος αὐτῶν ἀδελφοῦ. καὶ γὰρ ἦν ὁ τὸν Ἰώσηπον ἀνελών. λωφήσαντος δὲ χειμῶνος, ἤλαυνεν C ὅπῃ ἱεροσολύμων, καὶ μέχρι δὲ τείχους ἀγαγὼν τῇ δυνάμει, σωμήσατο ὑπὸ τρίτον ἔτος ἐξ οὗ βασιλεὺς ἐν ῥώμῃ ἀποδέδεικτο, ὡς δὲ ἱεροῦ στρατοπεδεύει. ταύτῃ γὰρ ἦν εὐμαχώτατον, καὶ καθ' ὃ πρὸς ἕλε πομπήϊος τὴν πόλιν. διελὼν δὲ εἰς ἔργα τὴν στρατιὰν, καὶ τειχῶν τὰ ὠφέλιμα, τεῖα μὲν ἐγείρει χώματα. καὶ πύργους ἐποικοδομεῖν αὐτῆς κελεύσας, καταλιπὼν τοὺς ἀνυστικωτάτους τῶν ἑταίρων ὅπῃ τῶν ἔργων, αὐτὸς εἰς σαμάρειαν ἦει, τὴν ἀλεξάνδρου δ' ἀριστοβούλου μετὼν θυγατέρα καθωμολογημένην, ὡς ἐφαμὲν αὐτῷ, καὶ πάρεργον ποιεῖται τῆς πολιορκίας τὸν γάμον. ἤδη γὰρ ὑποφαίνοντο τοὺς πολεμίους. γήμας δ' ὑπέστρεψεν ὅπῃ ἱεροσολύμων μὴ μείζονος δυνάμεως. σωθεὶς δ' αὐτῷ καὶ σόσσος, μὴ πλείστης στρατιᾶς, ἱππέων τε καὶ πεζῶν, ἣν προεκπέμψας ἀφ' τῆς μεσογείου, τὴν πορείαν αὐτὸς ἀφ' φοινίκης ἐποιήσατο. συναθροισθείσης δ' τῆς ὅλης δυνάμεως, εἰς ἕνδεκα μὲν τέλη πεζῶν, ἱππεῖς δ' E ἑξακισχιλίους δίχα τῶν ὑπὸ συρίας συμμάχων, οἱ μέρος οὐκ ὀλίγον ἦσαν, καταστρατοπεδεύσας δ' βερέᾳ τείχους πλησίον, αὐτὸς μὲν πεποιθὼς τοῖς τ' συγκλήτου δόγμασι, δι' ὧν βασιλεὺς ἀποδέδεικτο, σόσιος δ' ἀντωνίῳ τῷ πέμψαντι τὴν ὑπ' αὐτῷ στρατιὰν ἠρώδῃ συμμαχον. τῶν δ' ἀνὰ τὴν πόλιν ἰουδαίων τὸ πλῆθος, πολλῶς ἐπιτάραχτο. καὶ γὰρ θεῖ τὸν ναὸν ἀθροιζόμενον τὸ ἀθενέστερον, δαίμονα καὶ πολλῷ θειοδέστερον τὸν F πελάζησόντα θεὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει, καὶ τῶν πλημμητόρων δ' σίφος ἦσαν ληστείαν, πολύτροπον, καὶ μάλιστα θεὶ τὴν πόλιν ἁρπαζόντων, ἐπειδὴ μήτε ἵππος, μήτε ἀνδράσιν ὑπελέλειπτο τροφή. ἔς γε μὴν μαχίμως τὸ δ' τακτότερον ἐτέτακτο θεὸς ἄμυναν τῆς πολιορκίας. τούς τε χωνεύοντας, ἐκ τῶν ὑπὸ δ' τείχους, καὶ τοῖς ἐργάνοις ἀντιμηχανώμενον ἀεί τι κώλυμα καινότερον. ἐν ᾧδενὶ δὲ οὕτως, ὡς ἐν ταῖς μεταλλείαις θεῖσαν τῶν πολεμίων. τῇ δ' βασιλεῖ, θεὸς μὲν τοὺς ληστὰς G ἀνεπεπονήθησαν λόχοι, δι' ὧν ἀνέστελλε τὰς ἐκδρομάς. θεὸς δ' τῶν ὑπηθείων ὑπερίαν, αἰ πρόσθεν συγκομιδαί. τῶν δ' μαχομένων θεῖλεῖ τῇ ῥωμαίων ἐμπειρίᾳ, καί τι πλημμελὲς εὐδεμίαν καταλιπόντων ὑπερβολήν. φανερῶς μὲν οὖν οὐ σωτῆρήγωντο τοῖς ῥωμαίοις ὑπὸ θεοῦτῳ τῷ θανάτῳ. ἀφ' δ' τῶν

ὑπὸ

ὑπονόμων ἐκ μέσης αὐτῆς ἐξαπίνης ἐφαίνοντο, καὶ πρὶν καταφθαρῆναί τι τοῦ τείχους, ἕτερον ἀντωχύρουν. καθόλου τε ἐπῆν, οὔτε χερσὶν, οὔτε μηχαναῖς ἐκάμνον, εἰς ἕκαστον ἀντιχεῖν διεγνωκότες. ἀμέλει τηλικαύτης δυνάμεως ἐπὶ πλείω μὲν ἢ πέντε μῆνας διεκαρτέρησαν, τὴν πολιορκίαν, ἕως τῶν ἡρῴδου τινὲς ἐπιλέκτων ἐπικλιθέντες τοῦ τείχους ἁρπάσαντες, εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐφ' οἷς ἐκατοντάρχαι σοσίᾳ. πρῶτα μὲν τὰ περὶ τὸ ἱερὸν ἠλίσκετο, καὶ τῆς δυνάμεως ἐπιχυθείσης παντα- B χοῦ φόνος ἦν μυρίος, τῶν μὲν ἐν ἀμηχανίαις ἐπὶ τῇ τρι- ῶν τῆς πολιορκίας διωργισμένων, τῶν δὲ περὶ ἡρῴδην ἰουδαϊκοῦ, μηδένα ὑπολιπόντων ἀπρόϊδοντες ἀντίπαλον. ἐσφάττοντο μὲν πανωλεθρεῖς, ἔνθα τοῖς στενωποῖς, καὶ κατὰ τὰς οἰκίας συνωθούμενοι, καὶ τὸν ναὸν πεφευγότες. ἦν δὲ οὔτε γηραιῶν ἔλεος, ἔτι ἀσθενείας γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς γε πεπτωκότας ἐπὶ βασιλέως, καὶ φείδεσθαι παρακαλούντος, ἁδεὶς ἐκράτησε τῆς δεξιᾶς, ἀλλ' C ὥσπερ μεμισηκότες πᾶσαν ἡλικίαν ἐπεξῆεσαν. ἔνθα καὶ ἀντίγονος, μήτε τὴν πάλαι, μήτε τῆς τότε τύχης ἔννοιαν λαβών, κατεῖδε μὲν ὑπὸ τὸ βάρεος, πεφαντασμένος τοῖς σοσίᾳ τισὶ. καὶ κεῖνος μηδὲν αὐτὸν οἰκτείρας πρὸς τὴν μεταβολὴν, ἐπεγέλασέ τε ἀκρατῶς, καὶ ἀντίγονην ἐκάλεσεν. ἡ μὲν ὡς γυναῖκά τε καὶ φρουρᾶς ἐλεύθερον ἀφῆκεν, αὐτὸς δὲ δεθεὶς ἐφυλάττετο. πρόνοια δὲ ἦν ἡρῴδῃ κρατοῦντι τῶν πολεμίων τότε, κρατήσαι καὶ D τῶν ἀλλοφύλων συμμάχων. ὥρμητο γὰρ τὸ ξενικὸν πᾶν ἐπὶ θέαν τε τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν κατὰ τὸν ναὸν ἁγίων. ὁ μὲν βασιλεὺς, τοὺς μὲν πολλοὺς, τοῖς δὲ ἀπειλούμενος, ἔστη δὲ οὖς καὶ τοῖς ὅπλοις ἀνέσχεν, ἤτησε χαλεπωτέραν τὴν νίκην ὑπολαμβάνων, εἰ τῶν ἀθεάτων παρ' αὐτῶν ὀφθείη, διεκώλυσε δὴ καὶ τὰς κατὰ τὴν πόλιν ἁρπαγὰς, πολλὰ διατεινάμενος πρὸς σοσσιον, εἰ χρημάτων τε καὶ ἀνδρῶν τὴν πόλιν ἠρημωμένοι κενώσαντες καταλείψουσιν αὐτὸν ἐρήμοις βασιλέα. καὶ E ὡς ἐπὶ τοσούτων πολιτῶν φόνῳ, βραχὺ καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἀπάλλαγμα κρῖνοι. δὲ δὲ, ἀντὶ τῆς πολιορκίας τὰς ἁρπαγὰς δικαίως τῶν στρατιώτας ἐπιτρέπειν φαμένου, αὐτὸς ἔφη διανέμειν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τὰς μισθὰς ἑκάστοις. ὕστερον τὴν πόλιν λοιπὴν ἐξωνησάμενος πατρίδα, τὰς ὑποσχέσεις ἐπλήρωσε. λαμπρῶς μὲν γὰρ ἕκαστον στρατιώτην, ἀναλόγως τῶν ἡγεμόνας, βασιλικώτατα δὲ αὐτὸν ἐδωρήσατο σοσσιον, ὡς F μηδένα χρημάτων ἀπελθεῖν δεόμενον. σοσσιος δὲ χρυσοῦν ἀναθεὶς τῷ θεῷ στέφανον, ἀνέζευξεν ἀπὸ ἱεροσολύμων, ἄγων δεσμώτην ἀντίγονον ἀντωνίῳ. τέτον μὲν οὖν φιλοψυχήσαντα μέχρις ἑκάτης ἀπὸ ψυχρᾶς ἐλπίδος, ἀξίως τῆς ἀγωνίας πέλεκυς ἐκδέχεται. βασιλεὺς δὲ ἡρῴδης ἀμοιβὰς τὸ πρῶτον τὴν πόλιν πολῆθος, τοὺς μὲν τὰ αὐτὰ φρονήσαντας, δυνατέρους τοῖς τιμαῖς καθίστατο, τοὺς δὲ ἀντιγονίους, ἀνῄρει, καὶ πρὸς G πάντων ἤδη χρημάτων ὅσον εἶχε κόσμον κατανομίσειεν, ἀντίνοῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνέπεμψεν. ὁ μὲν οὐσιπάτρ ἐξωνήσατο τὸ μηδὲν παθεῖν. ἤδη γὰρ ἀντωνίῳ τῆς κλεοπάτρας ἔρωτι διεφθαρμένος, ἤλπιζεν ἐν πάσῃ τῆς ἐπιθυμίας. κλεοπάτρα δὲ διεξελθοῦσα τὴν ἡμέραν τὴν ἑαυτῆς ὡς μηδένα τῶν ἀφ' αἵματος

A Romanis per cuniculos intermedios emergentibus, prius quam muri aliqua pars diruereture, alteram ejus vicem muniebant. Prorsus autem neque manibus neque machinis deficiebant, quoniam usque ad ultimum repugnare decreverant: denique tanto exercitu circumsidente per quinque menses obsidium tolera verunt: donec quidam ex his quos lectos habebat Herodes, ausi murum transgredi, civitatem irrupere & B post eos Sosii centuriones. Igitur ante omnia fano proxima capiebantur: & infuso exercitu plurima ubique mors erat: Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: Herodis vero manu Judaica summo intenta studio, ne quis penitus ex adversariis evaderet. Mactabantur autem quam plurimi, & per angustiores vicos oppidi, & in domos compulsi, etsi ad templum etiam confugissent: nec ulla erat aut senectutis, aut C muliebris infirmitatis miseratio. Denique licet rex ubique mittens rogaret, ut parcerent, nemo tamen dextram continuit: sed veluti furentes, omnem persequebantur ætatem. Ibi tunc etiam Antigonus, neque priorem neq; præsentem fortunam cogitans, domo descendit, & ad pedes Sosii prosternitur. Ille autem nihil eum tantæ D mutationis causa miseratus, & intemperanter derisit, & Antigonam appellavit: neque tamen etiam custodia liberum dimisit, ut fœminam. Itaque ille quidem vinctus asservabatur. Herodes autem cum jam hostes vicisset, ut externa quoque auxilia compescret providebat. Visendi enim templi, sanctorumque ejus studio, omnis multitudo peregrina fuerat incitata. Ob eamque rem, hos minis, alios precibus, nonnullos armis E etiam refrænabat: acerbiorem, quam si victus fuisset, existimans sibi fore victoriam, si quod videri nefas esset, culpa sua visum fuisset. mox autem etiam rapinas in civitate prohibuit, multa invectus in Sosium, si vacuefacto viris & pecuniis oppido, Romani regem se solicitudinis reliquissent: qui pro tanta civium cæde, totius orbis F terræ imperium, vile pretium judicaret. Illo autem justum esse dicente, ut pro labore obsidionis, prædandi licentiam milites haberent: ipse de suis facultatibus mercedem singulis distributurum se asseveravit. Atque ita redemptis patriæ reliquiis, promissa complevit: Nam & militum quemque liberaliter, & pro merito duces, ipsumque Sosium regia largitate donavit, ut nemo egens pecuniis abiret. Posthæc Sosius aurea corG rona Deo dedicata, ex Hierosolymis remeavit, Antonio vinctum Antigonum ducens. & illum quidem vana spe vitæ cupidum usqve ad ultimum diem, ignavia digna securis excepit. Rex autem Herodes discreta multitudine civitatis, suarum quidem partium studiosos, quo magis benevolos, sibi faceret, honorificè tractabat: Antigonianos autem neci tradebat. & cum pecunia defecisset, diviso quicquid ornamentorum haberet, Antonio ejusque comitibus misit, non tamen omnino ne quid pateretur redemit. Jam enim Antonius Cleopatræ amore corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim Cleopatra, ubi tanta cognatione suâ sævitia persecuta est, ut neq; propinqvus sanguine

Ant. lib. 15. cap. 1.

superesset, cædis rabiem contulit in extraneos: Syrorumque optimates apud Antonium criminando suadebat eos interfici, ut eo modo cujusque possessiones dominio suo facilius quæreret. Postea vero quam in Judæos atque Arabes usque extendit avaritiam, ut reges eorum Herodes & Malichus interirent, occulte moliebatur. Cui cum verbo tenus annuisset Antonius occidere quidem bonos viros tantosque reges injustum esse duxit: verum inter amicos ultra non habuit: sed multa terra ex eorum præcisa finibus & quod erat in Hierichunte palmetum in quo balsamum gignitur, & civitates præter Tyrum & Sidonem cunctas intra flumen Eleutherum ipsi dedit. Quorum potita dominio, ad Euphratem usque Parthis bellum inferentem prosecuta Antonium, per Apamiam & Damascum in Judæam venit. Atque hic Herodes, licet magnis muneribus infensum ejus animum mitigasset, tamen ducentis talentis annuis abscissas regno suo possessiones impetrat sibi locari: ipsamque omnibus obsequiis placans, Petusium usque deducit. Nec multum interea tempus & Antonius ex Parthis aderat. captivumque Artabazen Tigranis filium dono Cleopatræ ducebat. Nam cum pecuniis omnique præda, Parthus illi statim condonatus est.

CAP. XIV.

De insidiis Cleopatræ in Herodem & Herodis prælio contra Arabas & ingenti terræmotu. *Ant. lib. 15. cap. 5.*

CONcitato autem bello Actiaco, Herodes quidem cum Antonio proficisci paratus erat, & aliis per Judæam turbis liberatus, & Hyrcanio potitus, quem vicum Antigoni foror tenebat: veruntamen a Cleopatra callide ne periculorum Antonii particeps fieret, intercluſus est. Regibus enim, ut diximus, insidias tendens, bellum in Arabas, ut Herodi committeret, persuadet Antonio, quos si vicisset, Arabiæ: sin autem victus esset, Judææ domina constitueretur, alterumque potentium per alterum perfundaret. Sed hoc ejus consilium Herodi feliciter cessit. nam primum in Syros hostes ducens, magnum quem conflaverat equitatum, circa Diospolim in eos mittit, & quamvis fortiter resistentes, superavit. qui cum jam victi essent, magno motu Arabes suscitantur: & infinita manus in Syriæ cœles Canatham congregati, expectabant Judæos. ubi rex eos Herodes cum exercitu aggressus, bellum consultius administrare tentabat, castraque muro cingi præcipiebat. non tamen ei paruit multitudo, sed priore victoria freti Arabas impetunt. & prima coitione in fugam versos urgebant: in persecutione vero insidiis periclitatur Herodes, Canathensibus ab Athenione immissis, qui ex Cleopatræ ducibus semper ei fuerat inimicus. Namq; horum incursu recreati Arabes, pugnam repetunt: junctisque agminibus circa saxosa loca & devia, Herodis militem fugant, plurimis cæde prostratis. Qui vero ex prælio servati sunt, in vicum Ormizam confugiunt. ubi etiã castra eorũ cum hominibus circumventa Arabes, sicut erant plena ceperunt: Neque multo post accepta clade, Herodes aderat cum auxiliis, serius quam usus poposcit. Hujus ei vulneris causa fuit: præpos-

A συλλείπειν, τὸ λοιπὸν ἐπὶ τοὺς ἔξωθεν ἐφόνα, καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους Σύρων διαβαλοῦσα πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἀναιρεῖν ἔπειθεν, ὡς ἂν τῶν κτήσεων ἑκάστου ῥᾳδίως γενομένη δεσπότις. ἔτι δὲ ἐκτείνουσα τὴν πλεονεξίαν καὶ ἐπὶ Ἰουδαίους καὶ Ἄραβας, ἐπιμελὲς εἶχε τοὺς ἑκατέρων βασιλεῖς Ἡρῴδην καὶ Μάλιχον ἀναιρεθῆναι. μέχρι γοῦν τῶν παρεγγεγραμμένων ἔπεισε τὸν Ἀντώνιον, τοὺς μὲν ἄνδρας ἀρετῇ, καὶ βασιλεῖς τηλικούτους,

B ἀνόσιον ἡγεῖσθαι, τὸ δὲ πλέον ἔγγιον φίλον εἶναι, διενοήσατο. πολλὰ δὲ τῆς χώρας αὐτῶν ἀποτεμόμενον, καὶ δὴ καὶ τὸν ἐν Ἱεριχοῦντι φοινικῶνα, ἐν ᾧ γίνεται τὸ βάλσαμον, δίδωσιν αὐτῇ πόλεις τε, πλὴν Τύρου καὶ Σιδῶνος, τὰς ἐντὸς ἐλευθέρου πάσας. ὧν γενομένη κυρία, καὶ διαπεμψαμένη μέχρις Εὐφράτου τὰ Ἀντωνίου ἐπίστρατα ὄντα παρθικά, ἦλθεν εἰς Ἰουδαίαν, διὰ Ἀπαμείας καὶ Δαμασκοῦ. κἀνταῦθα μεγάλως μὲν αὐτῆς τὴν δυσμένειαν δωρεαῖς Ἡρῴδης σκεδιάσειεν.

C μισθοῦ δὲ καὶ τὰ τοῦ βασιλείως ἐπιτάραχθέντα χωρία διακοσίων ταλάντων, εἰς ἔπαρσιν σκιαυτικὴν πεσοῦσαν αὐτῷ μέχρι πλουσίας, πίστη θεραπείας καταχρώμενος. καὶ μετ' οὐ πολὺ, παρῆν ἐκ παρθῶν Ἀντωνίῳ, ἄγων αἰχμάλωτον δεκαβάζου τοῦ Τιγράνου παῖδα, δῶρον κλεοπάτρᾳ. μὴ γὰρ τῶν χρημάτων, καὶ τῆς λείας ἀπάσης, ὁ πάρθος αὐτῇ ἐχαρίζετο.

Κεφ. ιδ'.

D ΤΟῦ δ' ἀκτιακὸν πολέμου συνερρωγότος, παρεσκεύασε μὲν Ἡρῴδης Ἀντωνίῳ συνεξορμᾶν, ὡς ἤδη καὶ πολλῶν τῶν κατ' Ἰουδαίαν ἀπηλλαγμένος θορύβων, καὶ κεκρατηκὼς ὑρκανίας, ὃ δὴ χωρίον ὁ Ἀντιγόνου καθεῖχεν ἀδελφή. διεκλείσθη γε μὴν πανούργως ὑπὸ τῆς κλεοπάτρας συμμενούσης τῶν παιδικῶν αὐτωνίῳ, πρὸς δὲ βασιλεῦσιν ὡς ἐφαρμὸν διβουλεύσου, ὥστε τὸν Ἀντώνιον, Ἡρῴδῃ ἐμπιστεῦσαι τὸν πρὸς Ἄραβας πόλεμον, ἵν' ἡ κρατήσαντος Ἡρῴδου τῆς

E τε, Ἰουδαίας γένηται δεσπότις, θατέρων τῶν δυνατῶν καταλύσας τὸν ἕτερον. ἔρρωτο μὲν τοι καὶ Ἡρῴδῃ τὸ βούλημα. πρῶτον μὲν γὰρ ῥύσιον κατὰ τῶν πολεμίων ἄγων, καὶ πολὺ συγκροτήσας ἱππικόν, ἐπαφίησιν αὐτοῖς πρὶν διασπολιν, σκεδάσαί τε καὶ τοὺς καρτερῶς ἀντιφωραταξαμένους. πρὸς δὲ τὴν ἥττων, γίνεται μέρα κίνημα τῶν Ἀράβων, καὶ συναθροισθέντες εἰς κάνα δὴ τῆς κοίλης συρίας, ἄπειρον τὸ πλῆθος, τοὺς Ἰουδαίους

F ἔμενον. ἐν δὲ μὴ τῆς δυνάμεως Ἡρῴδης ἐπιλθών, ἐπεραιώσατο μεθ' ἑτέρων ἀφηγεῖσθαι πολέμου, καὶ στρατοπέδον σκέλλουσι τειχίζειν. οὐ μὴν ἀνέμενον τὸ πλῆθος, ἀλλὰ τῇ προτεραίᾳ νίκῃ θαῤῥήσαντες, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἄραβας, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἐμβολὴν τραπέντας, εὐθέως ἐδίωκον. διβουλεύσατο δὲ Ἡρῴδης ἐν τῇ διώξει, τοὺς ἐκ τῶν κατὰ θεν ἐπιχωρίους ἀνδρῶν ἀθλιωτάτους, ἐς τὸν αὐτὸν τῶν κλεοπάτρας στρατηγῶν αἰεὶ διάφορον. πρὸς γὰρ τὴν τούτων ἐπιθεσιν ἀναθαῤῥήσαντες οἱ Ἄραβες, ἐπιστρέφονται, καὶ συναψάντες τὸ πλῆθος τῶν ἱππέων καὶ δυσβατα χωρία, τρέπουσι τοὺς Ἡρῴδου, πολὺν τε αὐτῶν φόνον ἐργάσαντο. οἱ δὲ διασωθέντες ἐκ τῆς μάχης, εἰς ὄρμιζα καταφεύγουσιν, ὅπου καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν κατέχοντες αὐτανδρον εἷλον οἱ Ἄραβες. μετ' οὐ πολὺ δ' ἦν τῆς συμφορᾶς, βοήθειαν ἄγων Ἡρῴδης, παρὼν τῆς ἥττης ὕστερος. ταύτης τῆς πληγῆς αἴτιον αὐτῷ, τὸ τῶν παξιαρχῶν

ἀρχῶν ἀπειθὲς κατέσχη. μηδὲ ἐξαπιναίως τὸ συμβολῆς A torum militibus contumacia, quod juſſis obedire
γενομένης, ἐκ τοῦ ἀθηνίων δρεπανηφορεῖν δόξειεν. ἐπεμω- noluerunt. non enim repentino commiſſo prælio
ρήσατο μέντοι τοὺς ἄραβας αὖθις αἰεὶ τὴν χώραν κατα- ullum Athenio inſidiandi tempus habuiſſet, rur-
τρέχων, ὡς ἀνακαλέσασθαι τὴν μίαν αὐτοῖς νίκην πολλά- ſus tamen ultus eſt Arabas, aſſiduis fines eorum
κις. ἀμυνομένῳ γὰρ τοὺς ἐχθροὺς, ἁπαξάπασι συμφορὰ incurſionibus infeſtans: quodque ſemel victus
δαιμόνιος ἄλλη, κατ' ἔτος μὲν τὸν βασιλείας ἕβδομον, *Ant. lib. 15. cap. 6.*
ἀκμάζοντος δὲ καὶ ἄκπον πολέμου. κατὰ γὰρ ἐχαρμόν est, ſæpe rependit. Sed dum inimicos perſequi-
ἔαρος ἡ γῆ σὺν θείᾳ βοσκημάτων μὲν πλῆθος ἄπειρον, ἀνθρώπων δὲ τρεῖς διέφθειρε μυριάδας, τὸ γὰρ B turr, incurrit ei divinitus alia calamitas, ſeptimo
ποιμνικὸν, ἔμεινεν ἀβλαβές. ὑπαίθριον γὰρ ἠνάγκασε. καὶ regni anno & Actiaco bello fervente. namque
τότε τοὺς ἄραβας, ὅτι μεῖζον θάρσος ἦρεν ἡ φήμη, veris initio terra mota, infinita quidem pecorum, triginta vero hominum millia peremit, cum
συσπλογιζομένους τοῖς συμφοραῖς αἰεί τι χαλεπώτερον, exercitus manſiſſet incolumis, quoniam ſub divo
ὡς πάσης ἰουδαϊκῆς καταῤῥιμμένης. ὑπηγόντως γοῦν tendebat: ibique Arabas in majorem audaciam
ἐρήμου τὴν χώραν κρατήσαι, ὥρμησαν εἰς αὐτὴν σφο- fama ſuſtulit, triſtibus nuntiis gravius ſemper
δρότερον τοὺς πέσοντας, οἱ δὴ καὶ ἰουδαίων ἔτυχον ἥκοντες aliquid affingens. unde velut omni ſubverſa Ju-
πρὸς αὐτούς. πρὸς γὰρ τὴν ἐμβολὴν καταπλαγὲν τὸ daea, terræ obtinendæ ſpe, quia neminem ſuper-
ἔθνος, καὶ μεγέθει συμφορῶν ἐπαλλήλων ἔκλυτον eſſe credebant, in eam irruunt, legatis prius in-
σωμαγωγὸν ἠρώδης, ἐπειρᾶτο παρομᾶν ὅτι τὴν ἀ- terfectis, qui ad ſe venerant à Judæis. Herodes
C autem adventu hoſtium perterritam ſuorum
μυναν, λέγων τοιάδε. ὡδὶ λογίζεται μοι δοκεῖ τὸ παρὸν ὑμᾶν καθάπλεσθαι δέος, πρὸς μέν γε τὰς δαιμο- multitudinem, tam magnitudine, quam aſſiduitate calamitatum fractam, ad repugnandum incitare tentabat: hæc dicens: Rationem habere
νίους πληγὰς ἀχθομένων εἰκὸς ἦν; τὸ δὲ αὐτὸ καὶ πρὸς non videtur, cur vos præſens formido perculerit.
ἀνθρωπίνην ἔφοδον πάσχειν, ἀνάνδρων. ἐγὼ γὰρ τοσοῦτον nam divinæ quidē indignationis plagas mœrori
ἀπέδεω καταπεπηχέναι τοὺς πολεμίους μὴ τὸν σεισμὸν, vobis eſſe non miror. Ignavum autem eſt perpeti
ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τὸν θεὸν, ἄραντα δέλεαρ τοῦτο κα- idem, etiam cum incurſus hominum repellendi
θεῖναι. D δοῦναί δίκας ἡμῖν. οὐ γὰρ τοσοῦτον ὅπλοις, ἢ D ſunt. Ego enim tantum abeſt, ut hoſtes poſt ter-
χερσὶ πεποίθοτες, ὅσον τοῖς αὐτομάτοις ἡμῶν συμφο- ræmotum pertimeſcam, qvod magis putaverim
ραῖς ἥκουσιν. σφαλερὰ γὰρ ἐλπὶς ἐστὶν ἐξ ἰδίας ἰσχύος, ἀλλ' Deum hanc illis illecebram immiſiſſe, ut pœnas
ἐξ ἀλλοτρίας ἠρτημένη κακοπραγίας. οὔτε γὰρ τὸ δυσ- redderent. non enim tantum manu armiſque
χεῖν, οὔτε τὸ ἐναντίον ἐν ἀνθρώποις βέβαιον, ἀλλ' ἔστιν freti, quantum noſtris calamitatibus, veniunt.
ἰδεῖν ἐπαμφοτερίζοντα εἰς ἑκάτερον τοῖν τύχοιν. καὶ τοῦτο Fallax autem pes eſt, quæ non ſuis viribus nititur, ſed alienis adverſis. Neqve vero vel ſecun-
μάθοιτε ἂν ἐξ οἰκείων ὑποδειγμάτων. τῇ γοῦν πρότε- dæ res, vel contrariæ, apud homines certæ ſunt:
ρα μάχῃ κρατοῦντες, ἐκρατήσαμεν ἡμῶν οἱ πολέμιοι, ſed in utramque partem videas fortunam nutare
καὶ νῦν τὸ εἰκὸς νικῶ ἁλώσοντας κρατήσειν δοκοῦν- E vicissim, ut exempla vobis propria demonſtrabunt. Nempe prælio ſuperiore victores, poſt ab
τες. τὸ μὲν γὰρ ἄγαν πεποιθὸς, ἀφύλακτον, οἱ φόβοι δὲ, hoſtibus victi ſumus. & nunc ergo quantum æſtimare licet, illi capiuntur, victores ſe fore cre-
διδάσκουσι προμήθειαν. ὡς τε ἐμοιγε καὶ λίαν δεδοικότος dentes. Nimis enim confidens incautus eſt: me-
ὑμῶν θείσθαι θαρρεῖν. ὅτε γὰρ ἐθρασυνόεσθε πρὸς δέον tus autem providentiam docet. itaque mihi qui-
τῶν ἐχθρῶν, καὶ τοῦδε τοῦ ἐμοῦ γνώμου ἐξωρμήσατε, dem hoc ipſum quod timetis, fiduciam ſuggerit.
καιρὸν ἔχει ἡ ἀθλιώτητα νυνὶ δέ ὀκνῶ ὑμῶν, καὶ τὸ δοκεῖν ἄθυμον ἀσφάλειαν ἐμοὶ Nam cum ferociores quam opus erat fuiſtis, &
νίκης ἐγγυᾶται. χρὴ μέντοι μέχρι τοῦ μέλλειν οὕτως ἔ- F præter voluntatem meam in hoſtes egreſſi eſtis,
χειν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις ἐγείρας τε τὰ φρονήματα, καὶ πᾶ- Athenion inſidiandi tempus invenit. nunc au-
σαν τοὺς ἀσεβεστάτους, ὡς οὔτε ἀνθρώπειόν τι κακὸν, οὔτε tem veſtra cunctatio, & minus alacer animus, ut
δαιμόνιον ποτὲ παρεικώσῃ τὴν ἰουδαίων ἀνδραγαθί- videtur, certam mihi victoriam ſpondet.
αν, ἐφόσον τὰς ψυχὰς ἔχουσιν, οὐδὲ ὠφελήσαι τις Convenit tamen ante prælium ſic eſſe affectos,
ἄραβα τῶν ἑαυτὸν ἀναθῶν θεατὴν γιγνόμενον, ὃν παρ' in ipſo autem opere virtutem exerere: conſcele-
ὀλίγον πολλάκις αἰχμάλωτον ἔλαβεν. μηδὲ ὑμᾶς παραστήτω τὰ τῶν ψυχῶν κινήματα, μηδὲ ὑπολαμ- ratiſque hoſtibus planum facere, quod neque
βάνετε τὸν σεισμὸν ἑτέρας συμφορᾶς ἕτερον γεγονέ- humanum aliqvod malum, neque ira cæleſtis
ναι σημεῖον. φυσικὰ γὰρ τὰ τῶν στοιχείων πάθη, καὶ unquam deprimit fortitudinem Judæorum, do-
οὐδὲν ἀνθρώποις πλέον, ἢ τὸ ἑαυτοῖς βλάβος ἐπι- G nec ſpiritum vitæ ducunt, vel eorum quiſqvam
φέρει. λειμοῦ μὲν γὰρ καὶ λιμοῦ, καὶ τῶν χθονίων in bonis ſuis Arabas dominari patietur, qvos ali-
βρασμῶν προήρηται ἄν τι σημεῖον βραχύτερον. αὐ- quoties pene captivos abduxit. nihil autem vos
τὰ δὲ ταῦτα, πεπερασμένα ἔχει τὸ μέγεθος. ἐπεί τι terreat rerum anima carentium metus: neque
δύναται τὸ σεισμοῦ μεῖζον ἡμᾶς βλάψαι καὶ κρα- arbitremini, terræ concuſſionem, alicujus futuræ
τήσας ὁ πόλεμος; πέρας μέν τοι μέγιστον ἁλώσεως cladis eſſe portentum. Naturalia namque ſunt
elementorum quoque vitia: nullumque damnum inferunt, niſi qvod ex ipſis evenerit. nam peſtilentiæ quidem, vel famis, vel terræmotus ſignum aliquod tardante malo fortaſſe præceſſerit: ipſa vero cum extiterint, ſui magnitudine finiuntur. Cæterum quid nobis amplius quam terræ concuſſio, bellum nocere poterit etiam victis? Imo enim vero maximum imminentis excidii monſtrum,

ſponte ſua, neque alienis manibus inimicis accidit, qvi legatos noſtros præter omnium hominum leges crudeliter mactaverunt, taleſqve Deo pro belli eventu hoſtias ceciderunt. Non enim effugient maximum ejus lumen invictamque dexteram, ſed continuo pœnas dabunt: ſi patrio repleti ſpiritu, in vindictam violati fœderis animos excitemus, pergite quiſque non pro conjugibus neque pro liberis, aut pro patriæ periculis pugnaturi, ſed legatorum cædis ultores. Illi melius quam nos, qui vivimus exercitum regent: vobisque mihi obedientibus, periclitabor ipſe pro cæteris. Pro certo enim ſciatis, fortitudinem veſtram ſuſtineri non poſſe, niſi temeritate lædatur. His adhortatus milites, ubi eos alacres vidit, ſacra Deo celebravit: deinde cum exercitu Jordanem fluvium transgreſſus eſt. Caſtris autem Philadelphiæ poſitis, haud procul ab hoſtibus, quaſi de interjacente caſtello contenderet, pugnam eminus irritabat, qvam primum cupiens congredi. nam & hoſtes præmiſerant, qvi caſtellum occuparent. Sed illos quidem regii facilè repulerunt, collemque tenuerunt. ipſe vero quotidie producto ad prælium milite, inſtructaque acie, Arabes laceſſebat. Cum autem nemo contra procederet (quædam enim eos vehemens formido tenebat, & ante multitudinem dux Altemus timore obriguerat) vallum eorum diſturbat ipſe aggreſſus: eoque modo coacti ad pugnam confuſis ordinibus, mixtiq; cum eqvitibus pedites egrediuntur: etſi multitudine ſuperiores, Judæis tamen alacritate impares, quamvis audaciores eos faceret victoriæ deſperatio. & quamdiu quidem reſtiterunt, non magna eorum cædes facta eſt: ubi vero terga nudaverunt, multi à Judæis, multi verò a ſemetipſis conculcati perierunt: Denique millia quina in fuga ceciderunt, cæteraqve multitudo intra vallum compulſa eſt, eoſque ſtatim circumſeptos obſidebat Herodes. & licet armis prope adeſſet excidium, tamen aquæ penuria vehementer urgebat. Cumque rex arrogantius eorum legatos deſpiceret, & talenta quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis inſtaret, denique ardeſcente ſiti, catervatim exeuntes, ultro ſe Judæis tradebant, adeo, ut quinque diebus quatuor millia vincirentur, ſexto reliqua multitudo ad pugnam deſperata ſalute procederet. Quibus congreſſus Herodes, iterum ſeptem millia circiter ſternit: & tam magna plaga ultus Arabiam, extincto virorum ejus ſpiritu, tantum profecit, ut ejus patronus ab ea gente optaretur.

γεγονέναι τῆς ἐχθροῦς, οὐκ αὐτομάτως οὐδὲ ὑπὸ χειρὸς ἀλλοτρίας, οἱ πρέσβεις ἡμετέρους παρὰ τὸ πάντων ἀνθρώπων νόμον, ὡμῶς ἀπέκτειναν, καὶ τοιαῦτα τῷ θεῷ θύματα περὶ τὸ πόλεμος κατέρεψαν. ἀλλ' ὁ ὑψιφόρος τὸ μέγαν ὀφθαλμὸν αὐτῶν, καὶ τὸ ἀνίκητον δεξιάν. δώσουσι γὰρ ἡμῖν αὐτίκα δίκας ἀντὶ τῆς πατρίου φρονήματος, εἰ δὴ καὶ σπουδῆς τιμωροὶ τῶν πρεσβευσαμένων ἀναφανῶμεν. ἴστω τις οὐχ ὑπὲρ γυναικὸς, οὐδὲ τέκνων, οὐδ' ὑπὲρ κινδυνευούσης πατρίδος, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πρέσβεων ἀμυνόμενος. ἐκεῖνοι στρατηγοῦσι δὲ πόλεμος τῶν ζώντων ἡμῶν ἄμεινον. προκινδυνεύσω γὰρ καὶ χρώμενός μοι ὑμῖν πειθηνίοις. ἓν γὰρ ἴστε τοῦτο ἑαυτῶν ἀνδρίαν ἀνυπόστατον, ἐὰν μὴ προπέτειά τινὶ βλάβῃ. πρὸς τοῖς παρακρούσης τὸ στρατὸν, ὡς εἰώθασι προθύμους ἔθνε τῷ θεῷ, καὶ μὴ τὴν θυσίαν, διέβαινε τὸν ἰορδάνην παταμὸν μὴ τὸ δυνάμεως. στρατοπεδεύσαντος δὲ περὶ Φιλαδελφίαν, ἐγγὺς τῶν πολεμίων, πρὸ δὲ μεταξὺ φρουρίου, πρὸς αὐτοὺς ἠρεμοβολίζετο, βουλόμενος ἐν ταχεῖ συμβαλεῖν. ἔτυχον γὰρ κἀκεῖνοι τινὰς προπεμφθέντες, τοὺς καταληψομένους τὸ ἔρυμα. τοὺς μὲν δὴ ἀπεκρούσαντο ταχέως οἱ πεμφθέντες ὑπὸ δὲ βασιλέως, καὶ τὸν λόφον κατέσχον. αὐτὸς δὲ καθ' ἡμέραν προάγων τὸ δύναμιν εἰς μάχην, παρέτασσε, καὶ προεκαλεῖτο τοὺς ἄραβας. ὡς δὲ οὐδεὶς ἐπεξῆει, δεινὴ γάρ τις αὐτοὺς κατέπληξις εἶχε, καὶ πρὸς δὲ πλῆθος ὁ στρατηγὸς ἐλθεῖν αὐτὸν τῇ δέει, προσελθὼν ἐπαράσατο αὐτῶν τὸ χαράκωμα. κἂν τούτῳ σωναναγκασθέντες, ἐξίασιν ἐπὶ τὸν μάχλον ἄπαντες, καὶ πιφυρμένοι τοῖς ἵππευσιν οἱ πεζοὶ, πλῆθει μὲν οὐ τῶν ἰουδαίων πρεῖττους, ἐλείποντο δὲ τῆς προθυμίας, καὶ τὸ ἀπογνῶσιν τὸ νίκης, ἦσαν καὶ αὐτοὶ πρόθυμοι. διὸ μέχρι μὲν ἀντεῖχον, οὐ πολὺς, ἦν αὐτῶν φόνος. ὡς δὲ ἐπεδείξαν αὐτῶν τὰ νῶτα, πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, πολλοὶ δὲ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν συμπατούμενοι, διεφθείροντο. πεντακισχίλιοι γοῦν ἔπεσον ἐν τῇ τροπῇ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος, ἐφθη σωσωθὲν εἰς τὸ χαράκωμα. τοῦτους περιχὼν ἐπολιόρκει, καὶ μέλλοντας ἁλώσεσθαι τοῖς ὅπλοις, προκατηγγύησε δίψα, τῶν ὑδάτων ἐπιλιπόντων. ὑπερφαίνει δὲ πρεσβευομένους ὁ βασιλεὺς, καὶ λύτρα διδόντων πεντακόσια τάλαντα μᾶλλον ἐνέκειτο. δὲ δὲ δίψους ἐκκαίοντος, ἐξίεντις κατὰ πλῆθος ἐνεχείριζον σφᾶς αὐτοὺς τοῖς ἰουδαίοις ἑκόντες. ὡς πέντε μὲν ἡμέρας, τετρακισχιλίους δεθῆναι, τῇ δὲ ἕκτῃ, τὸ λειπόμενον πλῆθος, ὑπὸ ἀπογνώσεως ἐξελθεῖν ἐπὶ μάχλον, οἷς συμβαλὼν ἡρώδης, πάλιν ἐκ ἑπτακισχιλίους κτείνει. τηλικαύτη δὲ πληγῇ τὸν ἀραβίαν ἀμυνόμενον. καὶ σβέσας τῶν ἀνδρῶν τὸ φρονήματα, προύκοψεν ὡς τε καὶ προστάτης ὑπὸ ἐθνους αἰρεθῆναι.

CAP. XV.

Herodes exaltatus in regnum. Ant. lib. 15. cap 7.

MOx autem illum excepit deſueta rerum ſolicitudo propter amicitiam Antonii, poſt victo iam Cæſaris apud Actium. Veruntamen plus t moris habebat, quam ipſe patiebatur. Nec enim Cæſar victum judicabat Antonium, donec Herodes cum eo ſupereſſet. Itaque rex periculis decrevit occurrere: Rhodumque transmiſſus, ubi Cæſar eo tempore morabatur, adiit eum ſine diademate, veſte quidem cultuq; privato, ſed

Κεφ. ιε.

Μεταλαμβάνει δὲ αὐτὸν εὐθέως ἡ περὶ τῶν ὅλων πραγμάτων φροντὶς, διὰ τὸν πρὸς ἀντώνιον φιλίαν, καίσαρος ἤδη περὶ ἄκτιον νενικηκότος. παρεῖχε μὲν τὸ δέους πολέον, ἢ ἔπασχεν. οὕτω δὲ ἐκαλωπέναι καῖσαρ ἀντώνιον ἔκρινεν, ἡρώδου συμμένοντος. ὅτε μὲν βασιλεὺς ἐμόσε χωρῆσαι τῶν κινδύνων διέγνω, καὶ πλεύσας εἰς ῥόδον, ἔνθα διέτριβε καῖσαρ, προσῆν αὐτῷ δίχα διαδήματος, τὸν μὲν ἐσθῆτα καὶ τὸ σχῆμα ἰδιώτης, τὸ δὲ φρόνημα βασιλεύς. μηδὲν γοῦν τῆς ἀληθείας ὑποστειλάμενος,

αὐτοκρυὸς

faſtu regio, neqve diſſimulata veritate coram eo

ἀντικρυς εἶπεν, ἐγὼ κῆσαρ, ὑπ' ἀντωνίου τῶν ἰουδαίων βασιλεὺς ἠρέθην, ἐν πᾶσιν ὁμολογῶ γεγενέσθαι βασιλεὺς χρήσιμος ἀντωνίῳ, καὶ οὐδὲ ἔστιν ἂν ὑποκαλάμῃ εἰπεῖν, ὅτι πάντως ἂν με μὴ τῶν ὅπλων ἐπήρασας, εἰ μὴ διεκώλυσαν ἄραβες. καὶ συμμαχίαν μὲν τοι γε αὐτῷ κατὰ τὸ δυνατὸν, καὶ σίτου πολλὰς ἐπεμψα μυριάδας, ἀλλ' οὐδὲ μετὰ τὴν ἐν ἀκτίῳ πληγὴν, κατέλιπον τὸν εὐεργέτην. ἐγνωμάμην δὲ σύμβουλος ἄριστος, ὡς οὐκέτι χρήσιμος ἡμῖν σύμμαχος, μίαν εἶναι λέγων τῶν παρουσῶν διόρθωσιν, τὸν κλεοπάτρας θάνατον, ἣν ἀνελόντι, καὶ χρήματα, καὶ τεῖχη σοὶ ἀσφάλειαν, καὶ στρατιὰν, καὶ ἐμαυτὸν ὑποσχνούμην κοινωνὸν τοῦ σοῦ πολέμου. ἡ δὲ ἄρα τὰς ἀκοὰς ἀπέφραξαν οἱ κλεοπάτρας ἵμεροι, καὶ θεὸς ὁ σοὶ τὸ κρατεῖν χαριζόμενος, σωτήριμαι δὲ ἀντωνίῳ, καὶ πέπεικα μὴ τῆς ἐκείνου τύχης τὸ διάδημα, σοὶ δὲ ἦλθον, ἔχων τὴν ἀρετὴν τῆς σωτηρίας ἐλπίδα, καὶ προθυμίαν ἐξεπαθησάμην πατρὸς φίλος, ὅπερ ἐνόμιζον. πρὸς ταῦτα κῆσαρ. ἀλλὰ σώζου γε ἔφη, καὶ βασίλευε νῦν βεβαιότερον. ἄξιος γὰρ εἶ πολλῶν ἀρχειν, οὕτω φιλίας προϊέμενος. πειρῶ δὴ καὶ τοῖς εὐτυχεστέροις διαμένειν πιστὸς, ὡς ἐγὼ λαμπροτάτας ὑπὲρ σοῦ φρονήματος ἐλπίδας ἔχω καλῶς μέν τι γε ἐποίησεν ἀντώνιος, κλεοπάτρᾳ πειθὴς μᾶλλον ἢ σοί. καὶ γὰρ σὲ κεκερδήκαμεν, ἐκ τῆς ἀνοίας αὐτοῦ. κατάρχεις δὲ ὡς ἔοικεν εὐποιίας, διό μοι γράφει βεντίδιος συμμαχίαν σε πεπομφέναι πρὸς τοὺς μονομάχους αὐτῷ. νῦν μὲν οὖν δόγμασι τὸ βέβαιον σοῦ τῆς βασιλείας ἐξαγγέλλω. πειράσομαι δὲ καὶ αὐθις ἀγαθόν σε τι ποιεῖν. ὡς μὴ ζητῇς ἀντώνιον. τούτοις φιλοφρονησάμενος τὸν βασιλέα, καὶ προϊέμενος αὐτῷ τὸ διάδημα, δόγματι διεκόσμησε τὴν δωρεὰν, ἐν ᾧ πολλὰ μεγαλοφρόνως εἰς ἔπαινον ἦν ἀνδρὸς ἐφθέγξατο. ὁ δὲ, δῶρον ὑπομειλιξάμενος αὐτὸν, ἐξῃτεῖτο τινὰ τῶν ἀντωνίου φίλων ἀλέξανδρον, ἱκέτην ἠνώμων. ἐνίκα δὲ ἡ κῆσαρος ὀργὴ, πολλὰ καὶ χαλεπὰ μεμφομένου τὸν ἑαυτοῦ κύριον, οἷς διεκρούσατο τὴν δέησιν. μὴ ἂν ταῦτα παρελθόντα ἐπ' αἰγύπτου διὰ συρίας κῆσαρα, παντὶ τῷ βασιλικῷ πλούτῳ δεξάμενος ἡρώδης, τότε πρῶτον καὶ σωπᾶσαι ποιούμενος περὶ πολεμαΐδα τῆς δυνάμεως ἐξέτασιν, εἰσίασέ τε σὺν ἅπασι τοῖς φίλοις, μεθ' οὓς καὶ τῇ λοιπῇ στρατιᾷ πρὸς κώμην πάντα διέδωκε. προσυνόησε δὴ καὶ διὰ τῆς ἀνύδρου παρελθόντας μέχρι πηλουσίου πολλαχοῦ ὕδωρ ἄφθονον, ἐπανιόντι τε ὁμοίως, οὐδὲ ἔστιν ὅπου τῶν ἐπιτηδείων ἐνέδεησε τῇ δυνάμει. δόξαν γοῦν αὐτῷ τε καίσαρι τοῖς στρατιώταις παρέσῃ, πολλῷ βραχυτέραν ἡρώδη προϊεῖναι βασιλείαν, πρὸς ἃ παρεῖχεν. διὰ τοῦτο ὡς ἦκεν εἰς αἴγυπτον, ἤδη κλεοπάτρας καὶ ἀντωνίου πεθνεώτων, οὐ μόνον αὐτὸς τῆς ἄλλας τιμῆς, ἀλλὰ καὶ τῇ βασιλείᾳ προσέθηκε, τοῦ τε ὑπὸ κλεοπάτρας ἀποτμηθῆναι χώραν, ἣ ἔζωγρεν γάδαρα, καὶ ἵππον, καὶ σαμάρειαν. πρὸς δὲ τούτοις τῶν φιλίων, γάζαν, ἀνθηδόνα, ἰόππην, καὶ πύργον στράτωνος. ἐδωρήσατο δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς φυλακὴν σώματος, πεντακοσίους γαλάτας, οἳ πρότερον

hæc dixit: Ego quidem, Cæsar, rex factus ab Antonio, fateor utilem me fuisse regem Antonio. Neque dissimulaverim, quod omnimodo armis quoque me gravem expertus esses, nisi Arabes prohibuissent. Veruntamen & auxilia ei pro viribus meis misi, & multa frumenti millia: sed neq; accepta apud Actium plaga, bene de me meritum deserui. Nam cum auxilii minus commodarem, optimum ei consilium dedi, unam esse dicens Cleopatræ mortem adversorum correctionem. quam si occidisset, & pecunias ei, & muros ad tuitionem, & exercitum, & memetipsum belli contra te socium pollicebar. Sed profecto ejus aures Cleopatræ amores, & Deus, qui tibi victoriam donaret, obstruxit. Una ergo cum Antonio victus sum, & diadema cum ejus fortuna deposui. Ad te autem veni, spem salutis de virtute præsumens: & ut in examen adduceretur properans, qualis amicus alicujus fuerim. Ad hæc Cæsar: Imo vero salvus esto, inquit, & nunc regnato certius. Nam meritus es, qui plurimos regas, cum amicitiam tanta fide tueari. Experire autem, ut etiam felicioribus fidus permaneas: siquidem ego præclarissimam spem de tua magnanimitate mihi promitto. Rectè tamen fecit Antonius, qui magis Cleopatræ, quam tibi paruit. Te namque lucrati sumus propter ejus amentiam. Prior autem ab officiis cœpisti, qvantum apparet, quem adversus eorum gladiatores idonea auxilia misisse Ventidius perscribit. Quare interim tibi decreto firmitatem regni præbeo. Experiar autem ipse quoque bene tibi aliquid facere, ut non desideres Antonium. Hujus serenitatis humanitate regem ne quid de amicitia sua dubitaret hortatus, & diadema illi imposuit, & indulgentiam decreto consignat: in quo multa magnificè in ejus laudem commemoravit. Ille autem prius eum muneribus delinitum rogabat, ut Alexandrum quendam supplicem, ex amicis Antonii, juberet absolvi. Sed vicit iracundia Cæsaris, multa illum & gravia pro qvo rogabatur admisisse dicentis, quibus repulit deprecantem. Postea vero ad Ægyptum euntem per Syriam Cæsarem, Herodes cunctis accepit regni divitiis, tumque primum cum eo milites recensente, circa Ptolemaidem eqvo vectus est, cœnamque illi cum omnibus amicis exhibuit, atqve insuper exercitus ejus epulis cuncta distribuit: Prospexit etiam, ut per arida loca proficiscentibus ad Pelusium, atque inde redeuntibus aquarum copia non deesset. Nec fuit quicquam utensilium, quod desideraret exercitus. Pro his denique meritis parvum esse Herodi regnum, tam Cæsar quam milites existimabant. Ideoq; postquam venit in Ægyptum, jam Cleopatra & Antonio mortuis, non solum cæteros ejus honores auxit, verum etiam regno partem finium addidit, quam Cleopatra dempserat. Et præterea Gadara, Hippon, Samariam: maritimarumque insuper civitatum Gazam & Anthedonem: & Joppen, & Pyrgum Stratonis, & ad hæc satellites qvadringentos Gallos ei donavit, qvos antea

BIBL. UNIV. GISSEN

Cleopatra ſtipatores habebat. nulla autem res magis liberalitatem Cæſaris incitabat, qvam magnus animus accipientis. Poſt primam vero Actiada, etiam regionem, quæ Trachon vocatur, ejus ditioni ſubdidit, eique continentem Batanæam, itemque Auranitin, ex hujusmodi cauſa. Zenodorus, qui domus Lyſaniæ conductor erat, non ceſſavit unqvam ex regione qvæ Trachon dicitur, latrones Damaſcenis immittere. Illi autem ad Varum tunc rectorem Syriæ confugerunt, eumque deprecati ſunt, qvo ſuas miſerias Cæſari declararet. Cæſar autem his cognitis ei reſcripſerat, ut latrocinium penitus curaret extingvere. Varus autem milite aggreſſus loca ſuſpecta, expurgavit latronibus terram, ipſamque Zenodoro abſtulit: qvam Cæſar, ne latronum denuo contra Damaſcum receptaculum fieret, Herodi dedit, eumque præterea totius Syriæ procuratorem conſtituit. Et decimo anno reverſus iterum in provinciam, ne quid eo inconſulto procuratoribus liceret adminiſtrare præcepit: ac Zenodoro mortuo terram omnem, quæ inter Trachonem & Galilæam erat, eidem attribuit. Qvod autem majus his omnibus exiſtimabat Herodes, à Cæſare quidem poſt Agrippam amabatur, ab Agrippa vero poſt Cæſarem. Hinc ad ſummum felicitatis evectus, & ad majorem ſublevatus animum, maximam providentiæ partem obſeqvio pietatis impendit.

Αὐτοκρατορίαν πλεοπάτειαν. οὐδὲν ἧττον οὗτος ἀπῆλαυε αὐτὸν εἰς τὰς δωρεὰς ὡς τὸ μεγαλόφρον ὑπολαμβάνοντος· μᾶλλον ἢ τὸ πρώτην ἀκτιάδα προσλήψιν αὐτοῦ τῇ βασιλείᾳ, τὴν τετράχωνα καλουμένην, καὶ τὴν μεσοτὴν βατανέαν τε καὶ αὐρανίτιν χώραν, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. ζηνόδωρος ὁ τὴν λυσανίου μεμισθωμένος οἶκον, ἀδιάλειπτον ἐποίει τοὺς ἐκ τῆς τραχῶνος λῃστὰς δαμασκηνοῖς, οἱ δὲ τὸν ἀρώνα τὸν ἡγεμόνα τῆς συρίας καταφυγόντες, ἐδεήθησαν δηλώσαι σφῶν συμφορὰν αὐτῶν καίσαρι. καῖσαρ δὲ γνοὺς, ἀντιπέστειλεν ἐξαιρεθῆναι τὸ λῃστήριον. σφᾶς δὲ οὐκ οὐκ ἀρώνα, καθηρέτι τῶν ἀνδρῶν τὴν γῆν, καὶ ἀφαιρεῖται ζηνόδωρον, καὶ ὕστερον καίσαρι, ὡς μὴ γένοιτο πάλιν ὁρμητήριον τοῖς λῃσταῖς ὅθεν ἡ δαμασκὸν, ἠρώδῃ δίδωσι. κατέσχε δὲ αὐτὸν καὶ συρίας ἕλης ὅπιτρόπον, ἔτη δεκάτῳ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὡς μηδὲν ἐξέναι, δίχα τῆς ἐκείνου συμβουλίας, τοῖς ὅπιτρόποις διοικεῖν. ἐπεὶ δὲ τελέυτα ζηνόδωρος, προσένειμε αὐτῷ καὶ τὴν μεταξὺ τραχῶνος καὶ τὴν γαυλανίτας γῆν ἅπασαν. ἃ δὲ τούτων ἠρώδῃ μεῖζον ἰσχύν, ὧν μὲν καίσαρος φίλτατος μετ' ἀγρίππαν, ὧν ἀγρίππα δὲ, μετὰ καίσαρα. ἔνθεν δὴ πλεῖον μὲν δαιμονίως προσύκοψεν. εἰς μεῖζον δὲ ἐξήρθη φρόνημα, καὶ τὸ πλέον τῆς μεγαλονοίας ἐπέτεινεν εἰς δόσεβειαν.

CAP. XVI.

De urbibus & ædificiis inſtauratis & conditis ab Herode, deque munificentia, qua uſus eſt erga exteras gentes, ejusque felicitate. *Ant. lib. 15. cap. 10. 12. 13. 14.*

ITaque anno regni ſui quintodecimo, & templum inſtauravit, & duplum terræ ſpatium, quam fuerat circa templum, muro amplexus eſt, ingenti ſumptu & magnificentia ſingulari. Argumento erant in ambitu fani magnæ porticus, eique junctum à Septentrione caſtellum. Et illas quidem à fundamentis erexit. Hoc autem nulla re minus, quam regni ſedes largis opibus renovatum, Antoniam vocavit in honorem Antonii. Quin etiam domo ſibi regia in ſuperiori parte civitatis extructa, duas ædes in ea maximas atque pulcherrimas, quibus ne templum quidem usquam conferri poſſet, ædificavit: eaſque amicorum vocabulis unam Cæſaream, Agrippium alteram nominavit. Ne vero ſolis tectis memoriam eorum & cognomina circumſcripſit, ſed in totas etiam civitates ſtudium liberalitatis extendit. Nam in Samaritica regione oppidum muro pulcherrimo per viginti ſtadia circumdatum, Sebaſten appellavit, deductis eo ſex millibus colonorum, terraqve fœcundiſſima his attributa: ubi templum quoque maximum inter ædificia, & circum id aream trium & ſemis ſtadiorum, Cæſari dedicavit, ejusdemque oppidi habitatoribus præcipua legum beneficia præſtitit. Ob hæc alterius terræ adjectione donatus à Cæſare, aliud ei templum circa Jordanis fontem candido marmore poſuit, qvi locus appellatur Panium.

ΚΕΦ. ις.

ΕΝπεκαιδεκάτῳ γὰρ ἔτει τῆς βασιλείας, αὐτόν τε τὸν ναὸν ἐπεσκεύασε, καὶ τὴν περὶ αὐτὸ ἀνετειχίσατο χώραν, τὸ διπλάσιον, ἀμέτροις μὲν χρήμασι τοῖς ἀναλώμασιν, ἀνυπερβλήτῳ δὲ τῇ πολυτελείᾳ. τεκμήριον δὲ ἦσαν αἱ μεγάλαι στοαὶ περὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸ βόρειον ἐπ' αὐτῷ φρούριον. ἃς μὲν γὰρ ἀνωκοδόμησεν ἐκ θεμελίων, τὸ δὲ ἐπεσκεύασε πλούτῳ δαψιλῶς, κατ' οὐδὲν τῶν βασιλέων ἐλαττον. ἀντωνίαν ἐκάλεσεν εἰς τιμὴν ἀντωνίᾳ τιμιον. τὸ γε μὴν ἑαυτῷ βασίλειον κατὰ τὸ ἄνω διεμάρμαρωσε πάλιν, δύο τοὺς μεγίστους καὶ περικαλλεστάτους οἴκους, οἷς οὐδὲ ναὸς πῃ συνεκρίνετο, προσηγόρευσεν ἀπὸ τῶν φίλων, τὸν μὲν καισάρειον, τὸν δὲ ἀγρίππειον. ἀλλὰ γὰρ ἔσχε οἴκους μόνον τὴν μνήμην αὐτῶν. καὶ τὰς κλήσεις περιέγραψε, δίκην δὲ εἰς ὅλας πόλεις αὐτῷ τὸ φιλότιμον. ἐν μὲν γε τῇ σεβαστηνῇ, πόλιν καλλίστῳ περιβόλῳ τειχισάμενος ἔπι στάδιους ἴκοσι, καὶ κατοικίσας ἑξακισχιλίους εἰς αὐτὴν οἰκήτορας, γῆν τε πυθίους προσενείμας λιπαρωτάτην, καὶ ἐν μέσῳ τῷ κτίσματι, ναόν τε ἐνιδρυσάμενος τῷ καίσαρι μέγιστον, καὶ περὶ αὐτὸν τέμενος ἀποδείξας τριῶν ἡμισταδίων, τὸ ἄσυλον σεβαστὴν ἐκάλεσεν. ἐξῃρέτην δὲ τοῖς ἐν αὐτῷ παρέχειν δυνομίαν, ἔπι πύπτοις δωρησαμένου δὲ καίσαρος αὐτὴν ἑτέραν προσθήκην χώραν. ὁ δὲ, κἀν πύτῃ ναὸν αὐτῷ λίθινης μαρμάρου καθιδρύσατο πρὸς τὰς ἰορδάνου πηγάς. καλεῖται δὲ πάνιον ὁ τόπος. ἔνθα κορυφὴ μὲν τις ὄρους εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατέτανται. πρὸς δὲ τῷ ὑπώρειον λαγόνα, σωρηδὸν ἄντρον ἀνοίγει, δι' οὗ βαραθρώδης κρημνὸς εἰς ἀμέτρητον ἀπορρῶγα βαθυστατ, πλήθει τε ὕδατος ἀσταλύπου, ἐπὶ τῆς καθημένης τὴν πρὸς ἑρμωνᾶν γῆς, ὅδεν μηκος ἐξαρκεῖ. ὑπὸ δὲ ἄντρου τὰς ἐξωθεν ῥίζας ἀναπέμπουσιν αἱ πηγαί. καὶ γένεσις μὲν (ὡς ἔνιοι δοκοῦσι) ἔνθεν ἰορδάνου, τὸ δὲ ἀκριβὲς ἐν τοῖς

Ubi montis quidam vertex in præcelſum editus, propter ſubjecti lateris vallem ſpecus aperit umbroſum qua profundæ altitudinis rupes, ad immenſum liquentis guttæ receptaculum concavatur, ut ſtagnantis aquæ copia demittentibus aliquid, donec terram inveniant, longitudo nulla ſufficiat. Foris autem è ſpeluncæ radicibus oriuntur fontes: & (ut quidam putant) hoc eſt Jordanis principium. Sed veri fidem

ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσομεν. ἐν δὲ Βασιλεὺς καὶ ἐν ἱερείχοῖ με- A in posterioribus indicabimus. Quin & apud
ταξὺ κύπρου καὶ Φρουρίου, καὶ τῶν πρώτερων βασιλέ- Hierichunta, inter caſtellum Cyprum & priores
ων, ἀλλὰ κατασκευάσματος ἀμείνω καὶ χρησιμω- domos regias, meliores alias, & quæ commodio-
τέρα πρὸς τὰς ἐπιδημίας, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὠνόμασε rem uſum præberent advenientibus fabricatas,
φίλων. καθόλου τε εἰπεῖν, οὐκ ἔστιν ὃν τινα τῶν βασιλέως eorundem amicorum nominibus vocitavit.
ἀπηνδήκοτων τόπων τ πρὸς κάισαρα τιμῆς γεγονὸν ἔλασ- Prorſus non eſt idoneus regni locus, quem ho-
σον, ἐπειδὴ δὴ τῷ ἰδίῳ χώρᾳ ἐπλήρωσε ναῶν, εἰς nore Cæſaris nudum reliquerit. Poſtea vero
τοῦτο ἐπαρχίαν αὐτῷ τὰς τιμὰς ὑπερεξέχειν, καὶ πολ- quam fines ſuos templis replevit, in provinciam
λοῖς πόλεσιν ἐνιδρύσατο κάισαρα. καὶ πρὸ δὲ τῶν B quoque honores ejus effudit, & in multis civi-
παραλίων πόλιν, ἤδη μὲν κάμνουσαν, στράτωνος tatibus templa, quæ Cæſaria vocantur, conſtitui-
καλουμένου πύργος, ἀλλὰ δὲ ὑφ' αὐτοῦ δεξάσθαι δυναμένην τὸ φιλότιμον αὐτοῦ, πᾶσαν ἀνέκ- it. Cum autem inter maritimas civitates vidiſſet
παυστον λευκοῦ λίθου, καὶ λαμπρότητος ἐκπρεπεστάτοις unam vetuſtate jam feſſam, quæ Stratonos pyr-
βασιλείοις, ἐν ᾗ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλόνουν ἐπιδείξα- gos vocabatur, & pro loci natura munificentiæ
το. μεταξὺ γὰρ δώρων καὶ ἰσπάνης, ὧν ἡ πόλις μέση ſuæ capacem, totam eam candido ſaxo reparatam, clariſſima regia decoravit, & in ea maxime
κεῖται, πᾶσαν εἶναι συμβέβηκε τὴν παραλίαν ἀλίμενον, innatam ſibi animi magnitudinem demonſtra-
ὡς πάντα τὸν τοῦ φοινίκου ἐπ' αἴγυπτον πλοῦν παρα- C vit. Nam inter Doram & Joppen, quarum me-
πλέοντας, σαλεύειν ἐν πελάγει διὰ τοῦ ὀκ λιβὸς ἀνέμου dia civitas ſita eſt, omnis ora maritima adeo fu-
πνέοντι τηλικοῦτον ἐγείρει κῦμα πρὸς ταῖς πέτραις, ὡς it importuoſa, ut omnes, qui ad Ægyptum ex
τοῦτο τοῦ προσφέρειν καὶ κύματος, ἔτι πολὺ μᾶλλον ἐξαγριοῦν τὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ Phœnice navigarent, in ſalo fluctuare cogerentur, minas Africi metuentes: cujus etiam me-
βασιλεὺς ταῖς ἀναλώμασι, καὶ τῇ φιλοτιμίᾳ νικήσας diocris aura, tantas undarum moles ad ſcopulos
τὴν φύσιν, μείζονα μὲν τὰ πειραιέως λιμένα κατα- erigit, ut remeante æſtu gurgitis, per aliquan-
σκεύασεν. ἐν δὲ τοῖς μυχοῖς αὐτοῦ, βαθεῖς ὅρμους ἑτέρους. tum ſpatium maris feritas augeatur. Sed rex li-
καθ' ὑπερβολὴν δὲ ἔχων ἀντιπαλαίσοντα τὸν τόπον, ἐφιλονείκη- D beralitate ac ſumptibus devicta natura, Piræo
σε πρὸς τὴν δυσχέρειαν. ὡς τὴν μὲν ὀχυρότητα τῆς δο- majorem portum fabricavit, & in ejus penetra-
μήσεως δυσάλωτον εἶναι τῇ θαλάσσῃ. τὸ δὲ κάλλος, libus alias navibus ſtationes fecit altiſſimas. Et
ὡς ὅτι μηδενὶ δυσκόλως κεκοσμῆσθαι. συμμετρουμέ- quanquam totus ei locus adverſabatur, tamen
νου γὰρ ὅσον εἰρήκαμεν τοῦ λιμένι μέγεθος, καθεῖτο ita cum difficultate certavit, ut firmitas quidem
λίθους ἐπ' ὀργυιὰς ἑκατὸν εἰς τὸ πέλαγος, ὧν ἦσαν οἱ ſtructuræ neqvaquam mari cederet: pulchri-
πλεῖστοι, μῆκος ποδῶν πεντήκοντα, βάθος ἑνὸς, εὖρος δέκα, τινὲς δὲ καὶ μείζους. ἐπεὶ δὲ ἀνεπληρώθη tudo vero tanta eſſet, quaſi nulla res ardua præ-
τὸ βάθος, οὕτως ἤδη τὸ ὑπερέχον ὕδωρ πελάγους τεῖ- pediſſet ornatum. Metitus enim quantum dixi-
χος ἐπὶ διακοσίους πόδας ἠρέμιστο. ὧν οἱ ἑκατὸν, E mus portui ſpatium per viginti ulnas in profun-
προσεδεδόμεσθα πρὸς τὴν ἀναχοπὴν τοῦ κύματος, dum ſaxa demiſit, qvorum pleraque pedum
προσκυμία γοῦν ἐκλήθη. τὸ δὲ λοιπὸν ὑπόκειται quinquaginta longitudinis, & altitudinis no-
τοῦ προειρημένου λιθίνου τοίχου. τῶν δὲ πύρ- vem, & latitudinis decem, nonnulla vero etiam
γους διαλήψεις μεγίστους, ὧν ὁ πρὸς τοῦ ἐχων καὶ προ- majora fuerunt. Expleto autem ſpatio qvod un-
καλλέσασθαι λόγος τοῦ κάισαρος πρόγονος, δρυσὶν κέ- da celabat, in ducentos pedes murum dilatavit.
κληται. ψαλίδες δὲ πυκναὶ πρὸς καταγωγὴν τῶν Ex quibus centum repellendis erant fluctibus
ὁρμιζομένων, καὶ τὸ πρὸ αὐτῶν πᾶν κύκλῳ ναύγμα, ante conſtructi, unde etiam procymia dicebantur: cæteri autem ſaxeo portus qvo cingitur
τοῖς ἀποβαίνουσι πλατὺς περίπατος. ὁ δὲ εἴσπλους F muro ſubjecti ſunt, magnis turribus interpoſi-
βορέου, αἰθεμώτατος γὰρ ἀνέμων τοῦ τόπῳ βορέας, tis, quarum maxima atque pulcherrima ex ne-
καὶ ὅτι δ' ὅμματος κολοσσοὶ τρεῖς, ἑκατέρωθεν pote Cæſaris Druſium cognominata eſt. Crebri
ὑπερηρεισμένοι κίοσιν, ὧν τοὺς μὲν ὀκ λαιᾶς χειρὸς εἰσ- autem fornices ad deducenda, quæ portus ha-
πλέοντας πύργος ναστὸς ἀνέχει, τοὺς δὲ ὀκ δεξιᾶ, δύο ὀρθοὶ beret: proque fornicibus & circum eos crepido
λίθοι συνηρμοσμένοι, δ' ὑπερτερον χῶλος πύργου μεί- ſaxea, & lata, qvæ naves egredientes exciperet, deambulatio. aditus autem Septentrionalis erat.
ζονες. περιοχὴς δὲ οἰκία τοῦ λιμένι λευκοῦ καὶ αὐτὴ Ventorum enim pro ſitu loci placidiſſimus eſt
λίθου, ἣ κατατείνουσι ἐπ' αὐτὸν οἱ ξενωνῖται δ' ἄστος, πρὸς boreas. ad oſtium vero coloſſi tres, utrinque ful-
ἓν διάστημα μεμετρημένοι, καὶ δ' ὅμματος ἀντικρυς G ti columnis: qvarum à leva quidem intrantibus ſtantes ſolida turris ſuſtinet: dextra vero
ναὸς κάισαρος ἐπιφανὴς φύσι, κάλλει καὶ μεγέθει διάφορος, duo proceri lapides juncti, & partis adverſæ turris magnitudinem ſuperantes. domus autem
ἐν δ' ὁμοίως κολοσσὸς κάισαρος, ὁκ ἀποδέων δ' ὀλυμπιάσι διὸς, portui connexa, candido item lapide: parique
ὡς καὶ προσεικάσαι, ῥώμης δ' ἴσος ἥρᾳ τῇ κατ' ἄργος. ἀνέθηκε δ', τῇ μὲν ἐπαρχίᾳ τοῦ πόλιν, menſura ſpatiorum, civitatis viæ tendentes in portum. Contra oſtium vero portus, in colle, Cæſaris templum magnitudine ſimul & pulchritudine præcipuum: in eoqve Cæſaris coloſſus non
τοῖς παῦτη δ' πλοιζομένοις τὸν λιμένα, κάισαρι δ', minor quam Jovis apud Olympiam, cujus ad exemplar factus eſt, Romano autem par, & Junoni quæ Argis eſt. Oppidum autem provinciæ dedicavit, rebusque advectitiis portum, Cæſari vero conditoris honorem, unde civitati nomen Cæſarææ impoſuit. Quinetiam & cætera opera, forum,

Ant. lib. 15. cap. 10. 12. & lib. 17. cap. 5.

theatrum, amphitheatrum, digna vocabulo collocavit: & quinquennali certamine instituto, nomen ei Cæsaris donavit. Primusque ipse in centesima nonagesima & secunda Olympiade maxima præmia proposuit: ut non solum victores, sed & proximi & tertii successores eorum regalibus divitiis potirentur. Anthedona qvoqve renovatam, quam bella subverterant, Agrippium vocavit: nimiaque benevolentia, nomen amici etiam portæ inscripsit, quam ipse in templo ædificavit. sed nec parentes suos ita quisquam dilexit. nam & patri monumentum optimo regni campo civitatem condidit, fluminū arborumq; ditissimam, eamq; Antipatridem nuncupavit. & super Hierichunta castellum natura tutum, & pulchritudine præcipuū, muro cinxit, atq; in honorem matris Cyprum vocavit: fratriq; Phasaelo turrim cognomine Phasaelidē Hierosolymis ædificavit, cujus ambitus & in magnitudine liberalitas postea declarabitur. Aliamq; civitatem in regione qvæ à Hierichunte in boreā tenditur, Phasaelum nominavit. Cognatis autem & amicis æternæ gloriæ traditis, ne sui qvidem fuit immemor: sed castellum contra montem Arabici lateris propugnaculo permunitum de suo nomine Herodium vocavit: tumulumque in mammæ formam manufactum, qui stadiorum sexaginta spatio ab Hierosolymis aberat, similiter nominatum, munificentius accuravit. Etenim rotundis quidem turribus cacumen ejus amplexus est. Ambitum autem complevit ædibus regiis liberalissime exornatis: ut non solum interna membrorum facies clarior esset, verum etiam foris parietes ac maceriæ tectaque largis infusa divitiis elucerent. Aquam etiam plurimam ingenti sumptu ex longo intervallo induxit, perque ducentos gradus marmoris candidissimi fabricavit ascensum. Erat enim totus collis manu factus, & vehementer excelsus. Quin & aliam circa radices ejus regiam, ac diversoria, quæ & farcinas & amicos recipere possent, ædificavit: ut prorerum quidem omnium copia civitas esse videretur castellum: circumscriptione vero, domus regalis. Tantis autem constructis ædificiis, animi sui magnitudinem in plurimis etiam externis civitatibus demonstravit. Namque apud Tripolim & Damascum & Ptolemaidem, publicas balneas quæ gymnasia dicunt: Bibli autem murum, exhedras vero & porticus, foraque & templa Beryti ac Tyri: nec non & apud Sidonem, & Damascum theatra condidit. Maritimis autem Laodicensibus aquæ ductum: apud Ascalona vero Nymphea sive lacus ornatissimos, & balneas, item peristylia, tam opere quam magnitudine miranda constituit. Sunt quibus etiam lucos portusque præstitit. Multæ civitates ab eo, tanquam regni sociæ, agris quoque donatæ sunt.

A καὶ θέατρον, καὶ ἀγορὰν ἄξια τ' ἀνασκευῆς ἐνέδρυσε, καὶ πενταετηρικοὺς ἀγῶνας καταστησάμενος, ὁμοίως ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ καίσαρος, πρῶτος αὐτὸς ἆθλα μέγιστα τεθεικὼς, ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς ἐνενηκοστῆς καὶ δευτέρας ὀλυμπιάδος, ἐν οἷς οὐ μόνον οἱ νικῶντες, ἀλλὰ καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς, καὶ οἱ τρίτοι τοῦ βασιλικοῦ πλούτου μετελάμβανον. ἀνακτίσας τε καὶ ἀνθηδόνα τὴν Ἀγρίππιον καταμφίσιον ἐν πολέμοις, ἀγρίππιον προσηγόρευσε. B δι' ἃ δὲ αὐτὸς φίλου δι' ὑπερβολὴν εὐνοίας, καὶ ἐπὶ τῆς πύλης ἐχάραξε τὸ ὄνομα, ἵν' αὐτὸς ἐν τῷ ναῷ καταπεσὼν φιλοπάτωρ γε μᾶλλον, εἰ καί τις ἕτερος, καὶ γὰρ τῷ πατρὶ μνημεῖον κατέλιπε, καὶ πόλιν, ἵν' ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς βασιλείας πεδίῳ κτίσας, πταισμοῖς τε καὶ δεήσεσι πλησίαν, ὠνόμασεν ἀντιπατρίδα. καὶ τὸ ὑπὲρ ἱεριχοῦντος φρούριον, ὀχυρότητι κάλλει τε φέρον τειχίσας, ἀνέθηκε τῇ μητρὶ προσφυῶν κύπρον. φασηλίδα δὲ τῷ ἀδελφῷ, τὸν ἐν ἱεροσολύμοις ὁμώνυμον C πύργον. οὗ τὸ, τε σχῆμα, καὶ τὸ ἐν τῷ μεγάθει πολυτέλειαν μετὰ τῶν ἐξῆς δηλώσομεν. καὶ πόλιν ἄλλην κτίσας κατὰ τὸν ἀπὸ ἱεριχοῦς ἐντὸς αὐλῶνα πρὸς βορέαν, φασηλίδα ὠνόμασεν. τοὺς δὲ αἰῶνι, τούς τε οἰκείους φίλους, οὐδὲ τῆς αὐτοῦ μνήμης ἠμέλησεν, ἀλλὰ φρούριον ὃ κατεσκεύασε τῷ πρὸς ἀραβίαν ὄρει, προσεπωνόμασεν ἡρώδιον ἀφ' ἑαυτοῦ. τὸν δὲ μαστευθῆ κολωνὸν ὄντα χειροποίητον ἐξήκοντα σταδίων ἀπέχοντα ἱεροσολύμων, D ὁμοίως ἐκάλεσε μᾶλλον ἐμοίως. ἐξήσκησε δὲ φιλοτιμώτερον. στρογγύλοις μὲν γὰρ τοῖς ἄκραν πύργοις περιέσχεν, ἐπλήρωσε δὲ τὸν περίβολον βασιλείοις πολυτελέσι τοῖς, ὡς μὴ μόνον τὴν ἔνδον τῶν οἰκημάτων ὄψιν φαίνειν λαμπράν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν τείχοις, καὶ θέγκοις καὶ στέγαις, περικεχύσθαι τὸ πλεῖστον δαψιλῆ. πόρρωθεν δὲ μεγίστοις ἀναλώμασιν ὑδάτων πλῆθος εἰσήγαγε, καὶ βαθμοῖς διακοσίοις λευκοτάτου μαρμάρου, τὴν ἄνοδον διέλαβεν. ἵν' γὰρ δὴ τὸ μεγαλόφρον ἁπλουστέρως ὑφηλόν. καὶ πᾶν χειροποίητον. κατασκευάσας δὲ καὶ περὶ τὰς ῥίζας ἄλλα βασίλεια, τήν τε ἀποσκευὴν καὶ τοὺς φίλους δέξασθαι δυνάμενα. ὥς τε τῷ μὲν πάντα ἔχειν, πόλιν εἶναι δοκεῖν τὸ ἔρυμα. τῇ περιγραφῇ δ', βασίλειον. πασῶν δ' ὧν κτίσας, πλείστας καὶ τῶν ἐξω πόλεων τὸ μεγαλόψυχον ἐπιδείξατο. τριπλᾶ μὲν γὰρ καὶ δαμασκῷ E πολεμαΐδι, γυμνάσια, δίβλῳ δ', τύρῳ, ἐξέδρας τε καὶ στοὰς, καὶ ναοὺς, καὶ ἀγορὰς, βηρυτῷ κατασκευάσας καὶ τύρῳ, σιδῶνι γε μὴν δαμασκῷ θέατρα, λαοδικείοις δὲ τοῖς φοινίκοις, ὑδάτων εἰσαγωγὴν, ἀσκαλωνίταις δὲ, βαλανεῖα, καὶ κρήνας πολυτελεῖς, πρὸς δὲ, περίστυλα, θαυμασία τήν τε ἐρασίαν καὶ τὸ μέγεθος, ἐστὶ δὲ οἷς ἄλση καὶ λειμῶνας ἀνέθηκε. πολλαὶ δὲ πόλεις ὥσπερ κοινωνοὶ τῆς βασιλείας, καὶ χώραν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ γυμνασιαρχίας. ἄλλας δ' ἐπιτηδείους τε καὶ διευκρινεῖν ἐδωρήσατο προσόδους, καταπαύσας, F ὥσπερ κῴοις, ἵνα μηδέποτε σκλείπῃ τὸ χρήσιμον. σῖτον γε μὴν πᾶσιν ἐχορήγησε τοῖς δεομένοις. καὶ τῇ ῥόδῳ χρήματα μὲν εἰς ναυτικὴν κατασκευὴν παρέσχε, πολλαχῇ καὶ πολλάκις. ἐμπεσόντι δ' τε πύθιον, ἰδίοις ἀναλώμασιν ἄμεινον ἀνεθέμην. τί δεῖ λέγειν, τοὺς εἰς λυκίους ἠσαν-

Ad exhibitionem vero thermarum aliis reditus annuos ac perpetuos delegavit, quemadmodum Cois, ne quando beneficii gratia deficeret. ad hæc frumenta cunctis ministravit, egentibus: & Rhodiis ad instruendam classem pecunias sæpe multisque in locis præbuit, incensumque Pythium in meliorem formam reparavit sumptibus suis. Quid dicam ejus in Lycios

ἢ σαμίους δωρεὰς, ἢ τίνων δι' ὅλης τ ἰωνίας, ἐν οἷς ἐδεήθησαν ἕκαστοι δαψιλείαν. ἀλλὰ ἀθηναῖοι, καὶ λακεδαιμόνιοι, νικοπολῖταί τε, καὶ τὸ κατ' μυσίαν πέργαμον, οὐ τῶν ἡρώδου γέμουσιν ἀναθημάτων; τίνων δ' ἀνθοχέων τῶν ἐν συρίᾳ πλατείαν, οὐ φοίνικι οὖσαν ὑπὸ βορέου, κατέστρωσέ τε στοιδίων ἕνεκα τὸ μῆκος οὖσαν ξεστῷ μαρμάρῳ, καὶ πρὸς ταῖς ὑετῶν ἀποφυγαῖς σκέπασμησεν ἰσομήκη στοᾶ; ταῦτα μὲν ἄν τις εἴποι, ἴδια τῶν εὖ πασχόντων δήμων ἑκάστου. τὸ δ' ἠλείοις χαρισθέν, οὐ μόνον κοινὸν τῆς ἑλλάδος, ἀλλ' ὅλης τῆς οἰκουμένης δῶρον, εἰς ἐμὲ ἡ δόξα τῶν ἐν ὀλυμπίᾳ ἀγώνων διῆκνεῖται. τούτους γὰρ δὴ καταλυομένους ἀπορίᾳ χρημάτων ἐρῶν, καὶ τὸ μόνον λοίπαινον τῆς ἀρχαίας ἑλλάδος ὑποῤῥέον, οὐ μόνον ἀγωνοθέτης ἦν ἐπέτυχε πενταετηρικὸς εἰς ῥώμην ἐπλανᾶτο. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ δι' ἡνεκὲς πόρους χρημάτων ὑποδείξειν, ὡς μηδέ ποτε ἀγωνοθετῆσαι τίνι μνήμῃ αὐτὸ ἀπολιπεῖν. ἀνήνυτον δ' ἂν ἐγένετο χρεῶν ἀναλύσις, ἢ φόρων ἐπέξοδος, καθάπερ φασηλίταις καὶ βαλανεώταις, καὶ τοῖς περὶ τ κιλικίαν πολίχνιοις, τὰς ἐτησίους εἰσφορὰς ἐπεξεκούφισε. πλεῖον γε μὴν αὐτὸ τῆς μεγαλονοίας ἐθάρσυνεν ὁ φόβος, ὡς μὴ δόξειεν ἀπιθάνοις, ἢ τὸ ἡμέτερον μεῖζον, ἐνεργοῦν τὰς πόλεις πλέον τῶν ἐχόντων. ἐχρήσατο δὲ καὶ σώματι πρὸς τίνι ψυχῇ ἀναλόγῳ, κυνηγέτης μὲν ἄρης ἀεὶ ῥώμῃ, ἐν ᾧ μάλιστα δι' ἐμπειρίαν ἱππικῆς ἐπετύγχανε. μιᾷ γοῦν ἡμέρᾳ ποτὲ ποταράκοντα θηρίων ἐκράθησεν, ἔστι δ' καὶ συοτρόφῳ μὲν ἡ χώρα, τὸ πλέον δ' ἐλάφων καὶ ὄνων ἀγρίων ὑπερῴ. πολεμιὴς ἀνυπόστατος. πολλοί γοῦν κἂν τῆς γυμνασίας αὐτὸν κατεπλάγησαν, ἀκοντιστήν τε ἰσοβολώτατον, καὶ τοξότην ἰσοχώτατον ἰδόντες. πρὸς δὲ τοῖς ψυχικοῖς, καὶ τοῖς σωματικοῖς περιῆν, ἐχρήσατο δὲ καὶ τύχῃ. καὶ γὰρ ἀπανίως ἔπαισεν ἐν πολέμῳ, καὶ τῶν πλασμάτων οὐκ αὐτὸς αὐτός, ἀλλ' ἡ πρόδοσία τινῶν, ἢ πρεπτεία στρατιωτῶν ἐγένετο.

A aut Samios liberalitatem? perque omnem Joniam eorum quæ desideraſſet quiſque, largitiones? Nonne etiam Athenienſes & Lacedæmonii, & Nicopolitani, & in Myſia Pergamus, Herodis ſunt plena donariis? Nonne Antiochenſium Syriæ plateam, cum plena cœni ab omnibus vitaretur, per viginti ſtadia prolixam, ſtravit polito marmore: declinandiſque imbribus, quam longa eſſet porticibus ornavit? Sed hæc quidem propria quis dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum. Quod autem Elidenſibus præſtitit, non ſolum Achaiæ commune, ſed etiam totius orbis terræ munus videtur, per quem Olympiaci certaminis gloria diffunditur. Nam cum hoc deficere ſumptuum videret inopia, qvodque ſolum ex veteri Græcia reſtabat collabi, non ſolum agonotheta ipſe factus eſt, eo luſtro, quod cum Romam navigaret, offendit: ſed etiam perpetuos pecuniarum reditus inſtituit, ut nunquam ejus memoria agonothetæ munere fungi deſineret. Inextricabile opus fuerit, debitorum ſive tributorum remiſſiones exponere, ſicut Phaſaelitas & Balaneotas, aliaque circa Ciliciam municipia levavit annuis penſionibus: licet multum ejus animi magnitudinem timor fregerit, ne quam pateretur invidiam: velut majus aliquid aucuparetur, ſi beneficiis amplioribus afficeret civitates, quam qui eas haberent. Quin & corpore uſus eſt, qvod animo conveniret. cumque ſummus venator eſſet, in hoc tamen ipſo equitandi peritia quæ cuperet aſſequebatur. Denique uno die qvondam quadraginta feras ſubegit. Eſt autem aprorum altrix illa regio, ſed magis cervis & onagris frequentatur. Bellator autem erat, qui ſuſtineri non poſſet. itaque multos etiam in exercitatione terrebat: quibus & torquendo jaculo directiſſimus, & ſagittarum librator videbatur egregius. Præter animi autem corporiſque virtutem, fortuna quoque ſecunda uſus eſt. Raro enim contra votum ejus, belli ceſſit eventus. & ſi quando id accidit, non ipſius culpa. ſed aut proditione qvorundam, aut temeritate militum factum eſt.

Κεφ. ιζ.

CAP. XVII.

Τὰς μὲν ὑπαίθρους εὐπραγίας, ἡ τύχη τοῖς κατ' οἶκον ἀνιαροῖς ἐνεμέσησε. καὶ κακοδαιμόνων ἐκ γυναικὸς ἤρξατο, ἧς ἦν μάλιστα ἐπιτάδασεν. ἐπεὶ γὰρ εἰς τ δεχὴν παρῆλθεν, ἀποπεμψάμενος ἦν ἰδιώτης ὢν ἠκταμέτην, ἢ γλυφὸς λεῖ ἱεροσολυμῖν, δωρεὰς ὄνομα, γαμεῖ μαριάμμην τ ἀλεξάνδρᾳ δ' ἀριστοβούλῳ θυγατέρα, δίδωσιν αὖ τὴν σαλωμὴ σωσίβιον τ οἶκον, καὶ τύχιον μὲν, μάλιστα δ' μὴ τ ἐκ ῥώμης ἀφίξιν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ τῆς δωρίδος ὑὸν ἀντίπατρον ἄγει τοὺς ἐκ μαριάμμης, ἐφυγάδευσε τῆς πόλεως, μόνους τῆς ἑορτῆς ἀφεὶς κατεύνας. ἔπειτα τὸν πάππον τῆς γυναικὸς ὑρκανὸν, ἐκ πάρθων πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα, δι' ὑπόνοιαν ὑπεβουλῆς ἀνεῖλεν, ὃν ἡχμαλώτισεν μὲν βαρζαφάρνης καταδραμὼν συρίαν, ἐξέτησαντο δ' κατ' οἶκον οἱ ὑπὲρ δυφράτου ἐμοιβεῖς. ᾗ φησι τάχιστα ἐπαύθη φθόνου μὴ ἀφεθῆναι πρὸς ἡρώδου, οὐκ ἂν ἐφθάρη. δέλεαρ δ' αὐτῷ γυνάτου τ ἡνίκ' ὁ γάμος κατέστη. τούτῳ γὰρ πεποιθὼς, καὶ θειότερόν τι τῆς πατρίδος ἐφιέμενος, ἦκε. παρώξυνε δ' ἡρώδην. οὐκ αὐτὸς ἀντιποιούμενος βασιλείας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βασιλεύειν

Τὰς μὲν ὑπαίθρους εὐπραγίας, ἡ τύχη τοῖς κατ' οἶκον ἀνιαροῖς ἐνεμέσησε. καὶ κακοδαιμόνων ἐκ γυναικὸς ἤρξατο, ἧς ἦν μάλιστα ἐπιτάδασεν. ἐπεὶ γὰρ εἰς τ δεχὴν παρῆλθεν, ἀποπεμψάμενος ἦν ἰδιώτης ὢν ἠκταμέτην, ἢ γλυφὸς λεῖ ἱεροσολυμῖν, δωρεὰς ὄνομα, γαμεῖ μαριάμμην τ ἀλεξάνδρᾳ δ' ἀριστοβούλῳ θυγατέρα, δίδωσιν αὖ τὴν σαλωμὴ σωσίβιον τ οἶκον, καὶ τύχιον μὲν, μάλιστα δ' μὴ τ ἐκ ῥώμης ἀφίξιν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ τῆς δωρίδος ὑὸν ἀντίπατρον ἄγει τοὺς ἐκ μαριάμμης, ἐφυγάδευσε τῆς πόλεως, μόνους τῆς ἑορτῆς ἀφεὶς κατεύνας. ἔπειτα τὸν πάππον τῆς γυναικὸς ὑρκανὸν, ἐκ πάρθων πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα, δι' ὑπόνοιαν ὑπεβουλῆς ἀνεῖλεν, ὃν ἡχμαλώτισεν μὲν βαρζαφάρνης καταδραμὼν συρίαν, ἐξέτησαντο δ' κατ' οἶκον οἱ ὑπὲρ δυφράτου ἐμοιβεῖς. ᾗ φησι τάχιστα ἐπαύθη φθόνου μὴ ἀφεθῆναι πρὸς ἡρώδου, οὐκ ἂν ἐφθάρη. δέλεαρ δ' αὐτῷ γυνάτου τ ἡνίκ' ὁ γάμος κατέστη. τούτῳ γὰρ πεποιθὼς, καὶ θειότερόν τι τῆς πατρίδος ἐφιέμενος, ἦκε. παρώξυνε δ' ἡρώδην. οὐκ αὐτὸς ἀντιποιούμενος βασιλείας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βασιλεύειν

De diſſidio Herodis cũ filiis Alexandro & Ariſtobulo. *Ant. lib. 15. cap. 3. 8. 9. & lib. 16. cap. 9.*

At vero publicam ei felicitatem mœrores invidere domeſtici, & adverſi caſus ex muliere cœperunt, quam maxime diligebat. Nam quia regis meruit poteſtatem, repudiata quam prius acceperat uxorem ex Hieroſolymis genus ducentem, quæ Doris vocabatur, Mariamnen ſibi conjunxit, Alexandri filiam Ariſtobuli filii: unde domus ejus in diſcordiam venit, & antea quidem, maxime vero poſtquam Roma regreſſus eſt. nam primum Antipatrum ex Doride filium, eorum cauſa quos è Mariamne ſuſceperat, expulit civitate: ſolis feſtis diebꝰ eo commeandi facultate conceſſa: Deinde avum conjugis Hyrcanũ, ex Parthis ad ſe reverſum propter inſidiarum ſuſpicionem peremit: quẽ captum quidem, occupata Syria, Barzapharnes abduxerat: miſerati vero gentiles liberaverant, qui ultra Euphratem colebant. Et ſi monitis eorum paruiſſet, ne ad Herodẽ tranſiret, non interiiſſet. Verum mortis ejus illecebra, fuit neptis matrimonium. hoc n. fretus, multoq; amplius patriam deliderans, venit. Herodem autem commovit, non qvod regnum affectaret, ſed quod ipſi jure

deberetur. Quinque autem filiorum qvos ex Mariamne ſuſceperat, duę fœminæ, cæteri mares erant, horumque minimo Romæ in ſtudiis mortuo, duos majores natu, & propter matris nobilitatem, & qvod jam regnanti ſibi fuiſſent geniti, regie producebat. Sed enim fortior amor his Mariamnes ſuffragabatur: qui in dies ſingulos proficiens, adeo ſuccendebat Herodem, ut eorum nihil ſentiret quæ propter dilectam ſibi dolerent. Tantum namque in eum Mariamnes erat odium, quantum ipſe illam amabat. Habens igitur ex rebus quidem ipſis inimicitiarum probabiles cauſas, ex amore vero fiduciam, in os ei, quæ Hyrcano avo ſuo feciſſet objiciebat, quæque in fratrem Ariſtobulum egiſſet. Nec enim vel huic, quanquam puer erat, parcebat: quem pontificem in decimoſeptimo ætatis anno creatum, poſt honorem ſtatim occidit. Atque ille quidem cum ſacra veſte amictus ad aram acceſſiſſet feſto die, populus omnis illacrymavit: & tamen noctu miſſus in Hierichunta, ibi ſicut mandatum fuerat, lacu ſubmerſus à Gallis interiit. Hæc igitur Herodi Mariamne probro dabat, ſororemque ejus & matrem maledictis atrocioribus dehoneſtabat. Sed ille quidem amore mutus erat. Gravi autem indignatione mulieres ſæviebant: & quo maximè commoveretur Herodes, inſimulabant eam adulterii: præter alia multa, quæ veriſimilia fingerentur, hæc accuſantes, qvod in Ægyptum imaginem ſuam miſiſſet Antonio: proque immoderata libidine, abſentem ſe properaſſet oſtendere viro mulierum cupidine inſanienti, & qui vim poſſet inferre. Id veluti fulmen aliquod emiſſum perturbavit Herodem, maximè quidem amoris cauſa zelotypia ſuccenſum, deinde etiam cogitantem Cleopatræ ſævitiam, cujus gratia & Lyſanias rex & Malichus Arabs erant peremti. Non enim conjugis amiſſione, ſed morte ſua periculum metiebatur. Itaque profecturus Joſepho Salomes ſororis ſuæ viro, quem fidum habebat, & pro affinitate benevolum, commendabat uxorem: mandato ei clam, ut eam interficeret, ſi etiam ſe occidiſſet Antonius. Verum Joſephus non maligne, ſed regis amorem mulieri cupiens demonſtrare, quod ab ea nec mortuus pateretur divelli, ſecretum ei ſermonem aperit: Et illa reverſo Herode, multaque inter fabulas de affectu jurante, qvodque nunquam eſſet alterius mulieris amore captus. Valde, inquit, amor erga nos tuus mandatis Joſepho comprobatus eſt, quibus ut me occideret præcepiſti. His auditis quæ occulta credebat, amens erat Herodes ilico: nec unquam Joſephum mandata ſua proditurum fuiſſe ratus, niſi eam corrupiſſet, præ dolore inſaniebat. Cumque ſtratis exiluiſſet, in regia ſpatiatur: ibique tunc Salome ſoror ejus arrepto tempore criminandi, ſuſpicionem de Joſepho confirmavit. Unde Herodes immoderata zelotypia furens confeſtim utrumque juſſit interfici. Deinde pœnitudo ſequebatur inſaniam: & poſtquam iracundia concidit, amor iterum caleſcebat. Tanta vis autem cupidinis erat, ut ne mortuam quidem putaret eam, ſed præ ægritudine tanquam vivam alloqueretur: donec proceſſu temporis funere cognito, mœroris magnitudine eum

A ἐπέβαλλεν αὐτῷ. τῶν δὲ ἐκ μαριάμμης ἐ παίδων αὐτῷ γενομένων, δύο μὲν θυγατέρες, τρεῖς δὲ ἦσαν ἄῤῥενες. καὶ τούτων ὁ νεώτατος μὲν ἐν ῥώμῃ παιδεύόμενος, τελευτᾷ. δύο δὲ τοὺς πρεσβυτέρους βασιλικῶς ἦγε, διά τε τὴν μητρῴαν εὐγένειαν, καὶ ὅτι βασιλεύοντι γεγονέσαν αὐτῷ. τοῦ δὲ τούτων ἰσχυρότερον, ὁ μαριάμμης ἔρως συμήρατο, καθ' ἡμέραν ἐκμαίων ἡρῴδην λαβρότερον, ὡς μηδενὸς τῶν διὰ τὴν στεργομένην λυπηρῶν αἰσθάνεσθαι. τοσοῦτον δὲ ἦν

B μῖσος εἰς αὐτὸν τῆς μαριάμμης, ὅσος ἐκείνου πρὸς αὐτὴν ἔρως. ἔχουσα δὲ τὸ μὲν ἀπέχθειαν ἐκ τῶν πραγμάτων εὔλογον, τὸ δὲ παῤῥησίαν ἐκ τοῦ φιλεῖσθαι, φανερῶς ὠνείδιζεν αὐτῷ, τὸ κατὰ τὸ πάππων ὑρκανὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀριστόβουλον. ἀδελφὸν τούτου καίπερ ὄντος παιδὸς ἐφείσατο. δοὺς μὲν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἐπὶ πληρώσει δεκαετεῖ,

C μὴ δὲ τοῦ τιμίου κτείνας εὐθέως. ἐπεὶ δὲ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα λαβόντι, καὶ τῷ βωμῷ προσελθόντι, καθ' ἑορτὴν, ἄθρουν ἐπέδακρυε τὸ πλῆθος. πέμπει μὲν οὖν ὁ πατὴρ διὰ νυκτὸς, εἰς ἱεριχοῦντα, σκότῳ κατ' ἐπιτολὴν ὑπὸ τῶν γαλατῶν βαπτιζόμενον, ἐν κολυμβήθρᾳ τελευτᾷ. διὰ ταῦτα ἡρῴδην τε ὠνείδιζεν ἡ μαριάμμη, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, δεινοῖς ἐξυβρίζε λοιδορίαις. ἀλλ' ὁ μὲν, πεφίμωτο τοῖς ἐμέροις. δεινὴ δὲ ταῖς γυναιξὶ καὶ ἀναγκαίας ἰσχύς, καὶ πρὸς ὃ μάλιστα κινήσαι τὸν ἡρῴδην ἔμελλον εἰς μοιχείαν διεβάλλον αὐτῷ, ἀλλὰ τε πολλὰ πρὸς τὸ πιθανὸν ἐσκευωρούμενοι, καὶ κατηγο-

D ροῦσαι διότι τῷ εἰκόνα τοῦ ἑαυτῆς πέμψειεν εἰς Αἴγυπτον ἀντωνίῳ, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας, ἀπροῦσαν δείξειεν ἑαυτὴν ἀνθρώπῳ γυναικομανοῦντι, καὶ βιάζεσθαι δυναμένῳ. τοῦτο ὥσπερ σκηπὸς ἐμπεσὸν, ἐτάραξεν ἡρῴδην, μάλιστα μὲν διὰ τὸν ἔρωτα ζηλοτύπως ἐχοντα, λογιζόμενον δὲ καὶ τὸ κλεοπάτρας δεινὸν εἶναι, διὰ τὸ λυσανίας τε ὁ βασιλεὺς ἀνῄρητο, καὶ μάλχος ὁ ἄραψ. οὐ γὰρ ἀφαυρὸν γαμετῆς ἐμέτρει τὸν

E κίνδυνον, ἀλλὰ θανάτῳ. μέλλων οὖν ἀποδημεῖν, ἰωσήπῳ τῷ ἀνδρὶ σαλώμης τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, πιστὸς δὲ διὰ τὸ καὶ διὰ τὸ κῆδος εὔνους, ὡμολόγει τῷ γυναῖκα, κρύφα δοὺς ἐντολὰς ἀναιρεῖν αὐτὴν εἰ κακόν τι πάθοι. ὁ δὲ ἰώσηπος ὅτι κακοηθῶς, ἀλλὰ τὸν ἔρωτα τοῦ βασιλέως ὡμολόγησεν τῇ γυναικὶ βουλόμενος, ὡς δὲ ἀποθανὼν αὐτὸς ὑπομένοι διαδόχην, τὸ

F ἀποῤῥῆτον ἐκφέρει. κἀκείνη πρὸς ἐπάνηκοντα τὸν ἡρῴδην, πολλά τε ὡς δὲ πρὸς αὐτὸν πόθου ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἐπιμυθούμενον, καὶ ὡς οὐδὲ ἐραθείη ποτὲ γυναικὸς ἄλλης, πάνυ γοῦν εἶπε ταῖς πρὸς ἰώσηπον ἐντολαῖς ἐπιδεῖξαι τὸν εἰς ἡμᾶς ἔρωτα, κἄνευ μὲ προσέταξας. ἐκφρων δ' ἡρῴδης ἀκούσας τὸ ἀποῤῥῆτον τοῦ, καὶ σὺν ἄνοιτε τὸν ἰώσηπον ἐξαγγεῖλαι τὴν ἐντολὴν φάμενον, εἰ μὴ διαφθείρειν αὐτὴν, εὐθυτία τοῦ πάθει, ἐς κοίτης ἐξαλλόμενον, ἀνέδην ἐν ταῖς βασιλείοις ἀνελεῖν, καὶ ταύτῳ

G σαλώμη ἡ ἀδελφὴ τὸν καιρὸν εἰς τὰς διαβολὰς ἁρπάσασα, τὸ εἰς τὸν ἰώσηπον ἐβεβαίωσεν ὑποψίαν. ὁ δὲ ὑπ' ἀκρατοῦς ζηλοτυπίας ἐκμανὲς, ὡμόχρημα κλίνειν προσεταῖρον ἀμφοτέρους. μεταγνοὺς δ' αὖθις ἔπεσε τῷ πάθει, καὶ δ' ὑμὲν πεσόντος, ὁ ἔρως πάλιν ἀνεζωπυρεῖτο. τοσαύτη δὲ ἦν φλεγμονὴ τοῦ ὀπτηυμίας ὡς μηδὲ τεθνάναι δοκεῖν αὐτῷ, ὑπὸ δὲ κακώσεως ὡς ζώσῃ προσελάλει, μέχρι τοῦ χρόνου διδαχθεὶς τὸ πάθος ἀνάλογον τῷ λύπῃ εἶχε.

τῇ πρὸς

τῇ πρὸς παρουσίαν Ἀλεξῆτ. πληρανομοῦσι γὰρ τὸ μητρῷας αἱ παῖδες ὀργῆς, καὶ δι' μίσους ἔννοιαν λαμβάνοντες, ὡς πολέμιον ὑφεώρων τὸ πατέρα, καὶ πρότερον μὲν ὅτι ῥώμης πεισθέντος, τάλαν ἦν, ὡς εἰς ἰουδαίαν ὑπέστρεψαν. σωμηνθέντος δ' αὖτε τῆ ἡλικίας ἡ Ἀλεξῆτος. ἐπεὶ δὲ γάμων ἔχοντες ὥραν, ὁ μὲν, τὴν θυγατέρα σαλώμης, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆ κατηγόρησεν ὁ ἦν, ἔγημε δὲ χελάου τὴν καππαδόκων βασιλέως θυγατέρα. πρεσβεύσαντο ἤδη τοῦ μίσους τὴν παῤῥησίαν. ὁ δὲ θράσους αὐτῆ, ἀφορμὰς οἱ Ἀλεξάλλοντες ἐλάμβανον, φανερώτερον ἤδη τοῦ βασιλέως διαλέγοντό τινες, ὡς ἐπιβουλεύοιτο μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν. ὁ δὲ ἐχελάου κηδεύσας φυγὴν προσκαλέσαιτο, τοῦ πενθεροῦ πρόφασιν, ἵνα ὅπλα κρύψας αὐτῆ κατηγορήσῃ. ἀνατεθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀλεξόλων ἡρώδης ὥσπερ ἐπίτευγμα τοῖς ἠθεσι, κατὰ τὸν ὁμοῦ δίωξόν αὐτὸν πατέρα, καὶ πάντα πρέπον προπομὰν ἄρχειν. τοῖς δ' ἀφόρητος ἦν ἡ μετολή, καὶ τὸ ἐξ ἰδιώτου μητρὸς ὀργὴν πρόσκοπον, Ἀλλὰ τὸ αὐτῶν δ' ἡβύειαν οὐκ κράτει τὸ ἀναπτήσεως. ἐφ' ἑκάστῃ τῶν ἀνιαρῶν, τὴν ὀργὴν ἐξέφαινον. ὡς δὲ οἱ μὲν καθ' ἡμέραν πρόσιστο μᾶλλον. ὁ δὲ ἀντίπατρος ἤδη καὶ δι' αὐτὸν ἐπιῤῥάζετο, δεινότατος μὲν ὢν ἐν τῷ πρὸς τὸν πατέρα κολακείας, Ἀλεξόλας δὲ τῶν ἀδελφῶν ποικίλας ἐνοσῷ αἰτόμενον, καὶ τὰ μὲν, αὐτὸς λογοποιῶν, τὰ δ', τοὺς ὑπηνδείους φημίζειν καθεὶς, μᾶλλον παντὶ παντὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἀπέῤῥηξε τῆς βασιλικῆς ἐλπίδος. καὶ γὰρ ἐν ταῖς Ἀλεξήκαις, ὁ φανερῶς αὐτὸς ἰὼ ἤδη Ἀλεξοχος. ὡς βασιλεὺς γοῦν ἐπεμφθη καὶ πρὸς καίσαρα, τοῦ τε κόσμου, καὶ τῆς ἄλλης θεραπείας, πλὴν Ἀλαδήματος χρώμενος. χρόνῳ δὲ ἐξίσχυσεν εἰσαγαγεῖν ὅπλα τὴν μαριάμμης κοίτην τὴν μητέρα. δυσὶ δὲ ὅπλοις τῶν ἀδελφῶν χρώμενος, κολακείᾳ δ' Ἀλεξόλᾳ, τὸν βασιλέα δ' ὑπὲρ γυναίου τῶν υἱῶν ὑπεριάσατο. τὸν γοῦν ἀλέξανδρον σύρας μέχρι ῥώμης ὁ πατὴρ, τὸ ἐφ' ἑαυτοῦ φαρμακεῖς, ἔκρινεν ὅπλα καίσαρος. ὁ δ' ὑρὼν μόλις ὁλοφυρμοῦ παῤῥησίαν, καὶ δικαίαν ἐμποιρότερον ἀντιπάτρου, δ' ἡρώδου φρονιμώτερον, τὰ μὲν ἁμαρτήματα δ' πατρὸς μιδημένως ὑποστέλατο. τοὺς δὲ αὖτε Ἀλεξόλας, ἰσχυρῶς ἀπεδύσατο. καθαρὸν ἦ δ' τὸ ἀδελφὸν ἀποδείξας κοινωνοῦντα τῶν κινδύνων, ἕτως ἤδη τοῦ ἀντιπάτρου πανοῦργον, δ' τὸ αὐτῶν ἀπιμίαν ἀπωδύρετο. συνήργει δὲ αὐτῷ μὴ καθαροῦ δ' σωμιδότος, ἡ θεῖ λόγους ἰσχύς. ἰὼ γὰρ δὴ δεινότατος εἰπεῖν. καὶ τὸ πλαστῆγον φάρμακον, ὡς τοῦ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ἐσιν ἤδυ, προτίθετο τὸ ἐγκλημα, προῆγαγε μὲν εἰς δάκρυα πάντας. τὸν δὲ καίσαρα διέθηκεν οὕτως, ὡς ἀπογνῶναι μὲν αὐτῶν τὰ κατηγορημένα, Ἀλλάξαι δὲ ἡρώδην δίκης. οἱ Ἀλλαγμοὶ δὲ ὅπλ τούτοις ἦσαν, ὡς τὸ ἐκείνους μὲν τοῦ πατρὶ πάντα πιθήνεσθαι, τὸν δὲ, τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν ᾧ βούλεται. μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ ῥώμης ὑπέστρεφεν ὁ βασιλεύς, τῶν μὲν ἐγκλημάτων ἀφηκέναι τοὺς ἰδίους δοκῶν, τῆς δὲ ὑποψίας οὐκ ἀπήλλαγμένος πιεπολοιθεῖ δ' ἀντίπατρος ἡ δ' μίσους ὑπόθεσις, ἀλλ' εἰς γε τὸ φανερὸν τὴν ἀπέχθειαν οὐκ ἐξέφερε, τὸν Ἀλλακτὴν αἰδούμενος.

A quo superstitem dilexerat æquavit affectum. Maternæ autem iracundiæ succedunt filii, & immanitatem sceleris reputantes, non aliter suspectum patrem quam si hostis esset, habebant: idque & antea, quam diu Romæ in studiis erant, & multo magis postquam in Judæam reversi sunt. Siquidem cum ætatibus eorum mentium quoque roborabatur affectio. Jam vero maturi conjugio B unus amitæ suæ Salomes, quæ matrem amborum accusaverat, filiam duxit: alter Archelai Cappadocum regis. Unde accessit etiam libertas odio, & occasiones ex eorum confidentia delatoribus collatæ sunt. Itaque apertius quidam cum rege colloqvebantur, quod ei per utrumque filium struerentur insidiæ: & alter quidem ultrices materni exitii simul cum fratre armaret manus: alter vero, hoc est Archelai gener, socero fretus C etiam fugam pararet, ipsum apud Cæsarem accusaturus Herodem. His igitur criminationibus repletus Herodes, veluti propugnaculo sibi futurum adversus filios, adducit Antipatrum ex Doride susceptum: hisque illum præponere modis omnibus cœpit. Qui cum hanc mutationem to- *Antiq. lib. 16. cap. 4.*
lerabilem non putarent, ac privata matre æditum proficientem viderent indignationem cohibere pro sua nobilitate non poterant: sed in sin- D gulis quibus offenderentur, iram prodebant. Et illi quidem in dies singulos magis magisque negligebantur. Antipater autem etiam sui causa favorabilis erat: nam & patri blandiri callidè noverat, & varias in fratres suos calumnias conferebat, quædam ipse dictitans, amicos vero suos ad alia divulganda submittens, donec omE nino spem regni abscidit fratribus suis. In testamento enim ipse aperte qvoque jam successor fuerat declaratus. Denique tanquam rex etiam ad Cæsarem missus est, cultuque regio & cæteris obsequiis præter diadema utebatur. Tempore autem voluit etiam suam matrem in cubile Mariamnes inducere: duobusque armorum generibus in fratres usus, blanditiis & calumniis regi F obrepsit, ut etiam de filiorum morte cogitaret. Quapropter Alexandrum quidem secum Romam pater abstractum, veneni sibi dati reum apud Cæsarem postulavit. Ille autem vix deplorandi copiam nactus, & licet apud imperitissimum judicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorem, delicta quidem patris verecunde suppressit: in se vero delata crimina fortiter diluit: periculorumque socio fratre purgato, mox G de Antipatri calliditate, & de suis injuriis questus est: cum præter innocentiæ conscientiam eloqventia juvaretur. erat enim acerrimus in dicendo. postremo prolocutus quod eos pater libenter occideret, crimen illi objecit. & lacrymas quidem cunctis excussit, verum Cæsarem sic affecit, ut eorum accusationibus spretis, Herodem statim revocaret in gratiam. Hac autem lege reconciliatio facta est, ut adolescentes quidem patri in omnibus obedirent, ille autem relinqueret regnum cui vellet. Postea rex Roma reversus, licet solvisse criminibus filios videretur, nondum tamen erat suspicionibus liberatus: qvoniam argumentum odii sequebatur Antipater, etsi verecundia reconciliatoris palam proferre inimicitias non auderet.

Cum autem Ciliciam præternavigans Eleusam A ὡς ἦλθε κιλικίαν παραπλέων κατῆρεν εἰς ἐλεοῦσαν, ἀ-
delatus esset, susceptit eum benignissime Archelaus, pro salute generi gratiam referens, & redintegratæ concordiæ causa lætus: quippe nihil moratus amicis Romæ scripserat, ut in causa dicenda suffragarentur Alexandro: & usque ad Zephyrium deduxit talentis XXX. donatum. Postea vero quam Hierosolymam pervenit Herodes, populo convocato, tribusque filiis prope B astantibus causam reddit profectionis: multaque Deo gratias agit, multas etiam Cæsari, qui domus suæ perturbationem sedasset: & quod regno majus esset, concordiam filiis præstitisset, quam ego, inquit, arctius copulabo. Nam ille quidem me regni dominum & successorum judicem constituit. Ego autem cum mea commoditate illi gratias refero, tresque filios meos reges designo, hujusque sententiæ meæ socium primum Deum C fieri precor, deinde vos. Namque huic ætas, illis nobilitas successionem regni conciliat, & quidem magnitudo ejus etiam pluribus sufficit. Quos autem Cæsar junxit, & pater instituit observate: non injustis eos, neque disparibus, sed meritis colentes honoribus. Nec enim tanta quis afficiet eum lætitia, cui præter ætatem obsequitur, quantum ei, qvem despiciet, doloris infliget. D Quos autem singulis conjunctos esse oporteat propinquos atq; amicos, ego distribuam, & concordiæ sponsores illos constituam: pro certo sciens, seditionum contentionumq; causas ex contubernalium nasci malitia: hosque si boni fuerint, affectiones tueri. Rogo autem ut non solum isti, sed etiam primates ordinum exercitus mei, in me solo spem habeant in præsentia. Non enim E regnum, sed regni honorem filiis meis trado: & jucunditate quidem quasi rectores potientur, pondus autem rerum tametsi nolim, meum est. Consideret autem quisque vestrum ætatem meam, vitæque institutum, nec non etiam pietatem. nam neque senex adeo sum, ut de me cito desperetur: neque voluptatibus assuetus, quæ adolescentium quoque vitam spacio breviore concludunt. Divinitatem vero ita colimus, ut in F longum nos ævum progressuros esse credamus, quod si quis in contemptum meum filiis meis placere maluerit, etiam pro illis mihi supplicium dabit. Ego enim, non quod invideam ex me genitis, honorifice eos haberi veto: sed quia novi hæc studia adolescentibus ferociæ nutrimenta suggerere. Itaque si cogitent qui ad eos se applicant: bonis quidem apud me paratum esse præmium, seditiosis vero apud ipsos etiam quibus lenocinabantur, infructuosam fore malignitatem; G omnes profecto mecum, hoc est, cum filiis meis sentient. Namque ipsis expedit me regnantem, meque his esse concordem. Vos autem, ô boni filii, sacram primum retinentes mente naturam, cujus affectiones inter feras bestias salvæ sunt, deinde Cæsarem qui nos reduxit in gratiam, meque tertium qui ea quæ jubere liceat rogem fratres permanete. Jam nunc autem vobis & vestimenta, & obsequia dabo regalia: Deumque oro ut conservet judicium meum, si concordes eritis. Hæc locutus, singulos benignè consalutavit,

ἀπὸ τὴν κιλικίαν παραπλέων κατῆρεν εἰς ἐλεοῦσαν, ἀ-
σία μὲν αὐτὸν φιλοφρόνως ἐχέλαος. ὑστερὸν δὲ
γαμβρὸν σωτηρίας ἀχαρισῶν, καὶ τὰς διαλλαγὰς
ἐφηδόμενος, ὡς ἂν καὶ ταχιον γενέσθαι τοῖς ὑπ' ἐκ-
μὴν φίλοις, συλλαμβάνειν ἔμελλε τὰ δίκαια ἀλεξάν-
δρῳ. προπέμψας μέχρι ζεφυρίου δῶρα δοὺς, μέχρι
τριάκοντα ταλάντων. ὡς δὲ εἰς ἱεροσόλυμα ἦλθεν ὁ
ἡρώδης ἀφικνεῖται, συναγαγὼν τὸν λαὸν, καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς
παραστήσας μέσον, ἀπολογεῖται περὶ τῆς ἀποδημίας. καὶ
πολλὰ μὲν τύχαις εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ, πολλὰ δὲ καίσαρι κατα-
σταμένῳ τὸν οἶκον αὐτοῦ τεταραγμένον, καὶ μεῖζον τι
τοῖς υἱοῖς παραδόντι τῆς βασιλείας τοῦ ὁμόνοιαν, ἣν
αὐτὸς ἔφη συναρμόσω μᾶλλον. ὁ μὲν γὰρ κύριον ἐμὲ
τῆς ἀρχῆς καὶ δικαστὴν τοῦ διαδόχου κατέστησεν, ἐγὼ δὲ
μὴ δὲ συμφέροντα ἐμαυτῷ κάκειον ἀμείβομαι. εὔχεσθαι
τοὺς τρεῖς παῖδας ἀποδείκνυμι βασιλέας, καὶ τῆς γνώ-
μης πρῶτον τὸν θεὸν σύμψηφον, ἔπειτα καὶ ὑμᾶς πα-
ρακαλῶ ἡμέας. τῷ μὲν γὰρ ἡλικία, τοῖς δὲ, εὐγένεια τοῦ
διαδοχὴν προσκτᾶται. τὸ γε μὲν μέγεθος τῆς βασιλείας ἀρ-
κεῖ καὶ πλείοσιν. οὓς δὲ καίσαρ μὲν ἔνωσε, καλόντως δὲ πα-
τὴρ, ὑμεῖς τηρήσατε, μήτε ἀδίκους, μήτε ἀνομαλους
τὰς τιμὰς διδόντες. ἑκάστῳ δὲ κατ' ἀξίαν. οὐ γὰρ ποσῶν
τις ἂν φρανεῖ τὸν παρ' ἡλικίαν ἡρπασμένον, ὅ-
σον ὀδυνήσῃ τὸν ἀτιμούμενον. οὔτε γε μὲν ἑκάστῳ συ-
νεῖναι δεήσῃ συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐγὼ διανεμῶ, καὶ τὰ
ὁμονοίας ἐκείνους ἐγγυητὰς καταστήσομαι, σὺν ὅτι-
σπέρμους, ὅτι τὰς στάσεις, καὶ τὰς φιλονεικίας, γινώσκει
αἱ τῶν συνδιατριβόντων κακοήθειαι, κἂν ὦσιν αὐτοὶ
χρηστοὶ, τηροῦσι τὰς συργίας. ἀξιῶ δὲ οὐ μόνον τούτους,
ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ στρατιᾷ μου τεταγμένους, ἐν ἐμοὶ
μόνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ὅτι δ' παρόντος. οὐ γὰρ βα-
σιλείαν, ἀλλὰ τιμὴν βασιλέως τοῖς υἱοῖς παραδίδωμι.
καὶ τῶν μὲν ἡδέων, ὡς ἄρχοντες ἀπολαύσουσι. τὸ βάρος
δὲ τῶν πραγμάτων, ἐμόν ἐστι, κἂν μὴ θέλω. σκεπτέσθω
δὲ ἕκαστος τὴν τε ἡλικίαν, καὶ τὸν ἀγωγὸν δὲ βίου,
καὶ τὴν εὐσέβειαν. οὔτε γὰρ οὕτως εἰμὶ γέρων, ὡς τ' ἂν
ἀπελπισθῆναι περὶ ἐμοῦ, οὔτε εἰς τρυφὴν ἐκδεδωκότι-
κος, ἢ καὶ νέους ὑποπτεύεσθαι. τὸ τε θεῖον οὕτω περι-
σέβομαι, ὡς τε ἂν ὀλίγα μήκιστον βίου προσθεῖναι. ὁ
δὲ τοὺς ἐμοὺς παῖδας ἡρπασμένων ὀλίγῃ τῇ ἐμῇ κατα-
λύσῃ, δώσῃ μοι καὶ περὶ ἐκείνων δίκας. οὐ γὰρ ἐγὼ
φθονῶν τοῖς ἐξ ἐμοῦ γεγονόσιν, ἀνακόπτω τοῦ εἰς
αὐτοὺς φιλοτιμίαν, ὀπισσόμενος τοῖς νέοις γένεσι
τὰς ἀγαθὰς θέσεως ἐφόδιον. ἔγωγε μὲν ἕκαστος ἐνθυ-
μηθείη τῶν προσόντων, ὅτι χρηστὸς μὲν ὢν, παρ' ἐμοῦ
λήψεται τοῦ ἀμοιβὴν, ψευσάζων δὲ κἂν φθορὰ τῶν ἡρπα-
σμένων τὸ κακόηθες ἀνόνητον ἕξει, πάντας οἶμαι
τὰ ἐμὰ φρονήσειν, τουτέστι τὰ τῶν ἐμῶν υἱῶν. καὶ γὰρ τού-
τοις συμφέρει κρατεῖν ἐμὲ, κἀμὲ τούτους ὁμονοεῖν. ὑ-
μεῖς δὲ ὦ παῖδες ἀγαθοὶ, πρῶτον ἐνθυμούμενοι τοῦ
ἱερὰν φύσιν, ἧς καὶ θηρίοις αἱ συργίαι μένουσιν,
ἔπειτα τὸν σωσάμενον ἡμῶν τὰς διαλλαγὰς καίσα-
ρα, τρίτον ἐμὲ τὸν ἐν οἷς ἔξεσιν ὑπάτοσιν παρακα-
λοῦντα, μένατε ἀδελφοί. δίδωμι δὲ ὑμῖν ἐσθῆτα τὴν
ἤδη καὶ θεραπείαν βασιλικήν. ἐπεύχομαι δὲ καὶ τὸν θεὸν
τηρῆσαι τὴν ἐμοὶ κρίσιν, ἂν ὁμονοῆτε. ταῦτα εἰπὼν,
καὶ φιλοφρόνως ἕκαστον καταπασάμενος τῶν υἱῶν,

διέλυσε

θέλυσε τὴ πληθῶ, τὺς μὲν, σωφρόχομένους τῆς ἐπιθυμίας, ὅσοι ἦ ἐπιθύμιον μεταβολῆς, μηδὲ ἀκηκοέναι προσποιούμενους. σωαπῆκε ἦ τοῖς ἀδελφοῖς ἡ στάσις, καὶ χείρους τὰς ἐπ' ἀλλήλοις ὑποψίας ἔχοντες ἀπηλλάγησαν. ἀλέξανδρῶ μὲν Ἀριστόβουλῶ ἐδυνάμενοι κεκυρωμένον ἀντιπάτρῳ τὸ πρεσβεῖον. ἀντιπατρῶ ἦ καὶ ὃ δοκιμώτερον νεμεσῶν τοῖς ἀδελφοῖς. ἀλλ' ὁ μὲν, ποικιλώτατῶ ὢν τὸ ἦθῶ, ἐκεμυθᾶτο τὰ ἤδη, καὶ πολλῷ τῷ πανούργῳ χρώμενῶ, τὸ προς αὐτοὺς σκάλυπτε μῖσῶ. τοῖς ἦ, δι' εὐγένειαν πᾶν τὸ νοηθὲν λῷ ἐπιγλώσσης, Ἐ παροξυνόντες μὲν, ἐνέκειντο πολλοὶ, πλείους ἦ τῶν Φίλων παρεδύνοντο κατάσκοποι. πᾶν ἦ τὸ παρ' ἀλεξάνδρου λαληθὲν, ὡς ἥκιστα λῷ παρ' ἀντιπάτρῳ, Ἐ μὴ προσθήκης μεταβαῖνεν ἀπὸ ἀντιπάτρου πρὸς ἡρῴδην. ὅτε δ' ἀπλῶς φθεγξάμενῶ ὁ νεανίας, ἀνυπεύθυνῶ λῷ, ἀλλ' εἰς Ἀριστόβουλον τὸ ῥηθὲν ἐπιφέρετο, Ἐ μετρίως παῤῥησιασαμένου μέγιστα τοῖς ἐλαχίστοις προσπλάττετο. καθάπερ ἦ ἀντιπατρῶ ἀεὶ τοὺς ἐρεθίζοντας, ὅπως αὐτὸ τὸ ψεῦδῶ ἔχοι τὰς ἀφορμὰς ἀληθεῖς, κἀκ τῶν φημιζομένων ἔν τι διελεγχθὲν, ἅπασι πίστιν ἐπιθῇ. Ἐ τῶν αὐτοῦ μὲν Φίλων ἡ φύσῃ σεμνώτατῶ λῷ ἕκασῶ, ἡ κατασκάζετο δωρεαῖς, ὡς μηδὲν ἐκφέρειν τῶν ἀποῤῥήτων, Ἐ τὸν ἀντιπάτρου βίον, εἰδὼς ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν κακίας μυρίον. τοὺς γὰ ἀλεξάνδρῳ σωόντας ζημίαις διαφθείρων, ἢ κολακείαις ὑπῶν, οἷς πάντα κατειργάσατο, πεποιημένῃ προδότας, καὶ τῶν πραττομένων ἢ λαλουμένων φώτας. πάντα ἦ ὠρεσκεμένως διαμαστεργῶν, τοῖς πρὸς ἡρῴδην ἐθοῦς τῆς διαβολαῖς ἐποιεῖτο τεχνικώτατος. αὐτὸς μὲν ἀδελφὸς προσωπεῖον ὑπεκτιθέμενῶ, καθιεὶς ἦ μιμητὰς ἑτέρους. καὶ πεισθὰν ἀπαγγελθείη τι κῇ ἀλεξάνδρῳ. παρελθὼν ὑποκρίνετο, καὶ διασύρειν τὸ ῥηθὲν δοξάζωμος, ἕωσπερ κατασκάζειν ἡ συχῇ, καὶ πρὸς ὀργὴν ἀνακτήσειν ἐξῆγε τὸν βασιλέα. πάντα δ' οὕτως ὑπεβάλλετο ἀνήκεστα, καὶ τὸ δοκεῖν τῇ σφαγῇ ἂ πατρὸς ἐφεδρεύειν ἀλέξανδρον, ὑδὲν γὰ ἄτοπον πίστιν ἐχορήγει τοῖς διαβολαῖς, ὡς ἀπολογουμένῳ ἀντιπάτρῳ ὑπὲρ αὐτοῦ. τούτοις ἡρῴδης ἐξαγριούμενῶ, ὅσον ὑφῆρει καθ' ἡμέραν τῆς πρὸς τὸ μειράκια ὀργῆς τοσοῦτον ἀντιπάτρῳ προσετίθει. σωαπεκλινον δὲ καὶ τῶν κῇ τὸ βασίλειον, οἱ μὲν ἑκόντες, οἱ δὲ ἐξ ὑπαγμάτῶ, ὥσπερ πτολεμαῖῳ ὁ τιμιώτατος τῶν Φίλων, οἵ τε ἀδελφοὶ ἂ βασιλέως, καὶ πᾶσα ἡ ἡλικία. πάντα γὰ ἀντιπάτρου λῷ. καὶ τὸ πικρότατον ἀλεξάνδρῳ, πάντα λῷ ἡ ἀντιπάτρου μήτηρ, σύμβουλῶ κατ' αὐτῶν, μητρυιᾶς χαλεπωτέρα, καὶ πλεῖον τι προγόνων μισοῦσα τὺς ἐκ βασιλίδῶ. πάντες μὲν οὖν ὑπὸ τῆς ἐλπίδῶν, ἐθεράπευον ἀντίπατρον ἤδη. σωαφίσε ἦ ἕκαστον, τὰ βασιλέως προστάγματα, ὡς ἀγγελίαι λαΐῶ τοῖς τιμιωτάτοις, μήτε προσθεῖναι, μήτε προσχεῖν τοῖς πρὸς ἀλέξανδρον. φοβερὸς ἦ ἦν ἃ μένον τοῖς ἐκ τῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξω τὴν Φίλοις. ὑδενὶ γὰ βασιλέων τοσαύτην κᾆσαρ ἔδωκε τιμὴν, ὥστε τ' ἀπ' αὐτοῦ φθόνῳ, καὶ μὴ προσποιοῦσ πόλεως ἐξαγαγεῖν. τὰ ἦ μειράκια, τοὺς μὲν διαβολαῖς ἠγνοῖ, ὡὸῷ καὶ

A populumque dimisit: alios convenientia dictis ejus optantes: qui vero mutationis erant cupidi, ne audisse quidem se quicquam simulantes. Fratres autem dissensio non reliquit, sed pejora suspicantes alius de alio digressi sunt. Namq; Alexander & Aristobulus ægrè ferebãt confirmatum esse Antipatro meritum, Antipater autẽ succensebat vel secundo loco fratres haberi. sed tamen ille pro varietate morum, & reticere secreta noverat, & quanto sibi essent odio multa fraude celabat. His autem pro nobilitate generis, in lingua erat quicquid venisset in mentem. Et multi quidem his instigandis operam dabant, plures autem amicorum sese explorandi causa insinuabant. Itaque omne qvod dictum esset apud Alexandrum, statim apud Antipatrum erat, & ab Antipatro ad Herodem cum adjectione deferebatur. Nec vel simpliciter aliquid prolocutus, adolescens innoxius habebatur, sed cuncta ejus verba in crimina vertebantur: maximaque minimis affingebantur, sicubi liberior paulo fuisset. Semper autem qui eum irritarent, submittebat Antipater, ut mendacia sua veras occasiones haberent: multisque falso vulgatis, unum qvid comprobatum fidem omnibus faceret. Sed hujus quidem amicorum quisque aut natura taciturnus erat, aut muneribus parabatur, ne quid occultum expromeret: nec erraret aliquis, si Antipatri vitam malitiæ dixisset arcanum. Alexandri vero familiares, aut pecunia corruptos, aut impulsos blanditiis, quibus expugnavit omnia, fures ac proditores eorum quæ contra se dicerentur sive agerentur, effecerat. Cum autem caute universa committeret, astutis etiam criminationibus aditus ad Herodem moliebatur: fratrisque personam gerens aliis delatoribus subornatis utebatur. Si quid in Alexandrum nunciassent favore simulato, id qvod primo reprehendisset, mox otiose astruendo, regis iracundiam provocabat omniaque ad insidias referebat: & ut necem patris Alexander optare videretur. nihil enim majorem fidem calumniis suggerebat, quam si eum purgaret Antipater. His accensus Herodes, quantum in dies singulos de affectu adolescentium detrahebat, tantum adjiciebat Antipatro. In eandem vero partem inclinati sunt etiam qui regno parebant: hi volentes alii pro imperio, sicut Ptolemæus amicorum clarissimus, regisq; fratres, ac tota progenies. omnia namque in Antipatro sita erant: & qvod Alexandro fuit acerbissimum, cuncta in eorum perniciem, matris Antipatri consilio gerebantur. Noverca enim sævior erat, multoque plusquam privignos oderat, qvos regina mater ediderat. Sed quanquam omnes, ut Antipatro magis obsequerentur, spes inducebat: non minus tamen præcepta regis quemque ab adolescentibus separabant: qui carissimis edixerat, ne quis ad Aristobulum vel ejus fratrem accederet, aut se ad eos applicaret. non solum autem regalibus erat formidini, verumetiam externis amicis. Nulli enim regum tantum potestatis Cæsar dederat, ut fugitivos suos quamvis ex civitatibus non subjectis ei liceret educere. Adolescentes autem delata in se facinora nesciebant, hisque

propterea capiebantur incautius. Nullus enim palam incusabatur a patre: sed affectu refrigescente paulatim intelligentes, adversus dolorem asperius excitabantur. Eodem autem modo etiam Pheroram patruum, & Salomen amitam, contra illos commovit Antipater, assidue velut cum uxore sermocinando quibus in eos instigaretur. Hujus autem inimicitias augebat Alexandri qvoque uxor Glaphyra, multa de sua nobilitate commemorans, cunctarumque se quæ in regno viverent dominam esse dictitans: paternum enim genus à Temeno, maternum autem à Dario Hystaspis filio ducere, multumque ignobilitatem despiciens fororis & uxorum Herodis: quarum quæque propter formam, non propter nobilitatem esset electa. Namque multas ei fuisse diximus uxores: quod liceret Judæis more patrio plures habere, quodque rex pluribus oblectaretur. Omnibus igitur propter superbiam & contumelias Glaphyræ invisus erat Alexander. Salomen autem Aristobulus, etsi socrus ejus erat, ipse inimicam sibi reddidit, & ante quidem propter maledicta Glaphyræ sævientem: freqventer enim humilitatem generis objiciebat uxori: quodque ipse privatam, reginam vero frater suus duxisset Alexander. Hoc Salomes filia cum fletu matri nunciavit. Addebat autem, quod aliorum qvoque fratrum matres idem Alexander & Aristobulus, si regnum obtinuissent, textrices cum ancillis facere minitarentur, ipsos qvoque vicorum scribas, scilicet irridentes, quod literarum studiis operam darent. His commota Salome, qvod iracundiam cohibere non posset, Herodi cuncta indicavit. Satis autem idonea videbatur contra generum dicens. Et præter hæc alia quædam criminatio divulgata est, quæ succendit animum regis. Audivit enim Alexandrum & Aristobulum crebro matrem implorare, casumque ejus cum gemitu atq; imprecationibus conqueri: ac sæpe illo quædam ex Mariamnes vestimentis posterioribus dividente conjugibꝰ, minitari solitos esse, quod cito pro regalibus deliciis nigris vestibꝰ indueren-

Ant. lib. 16. cap. 7.

tur. His de causis Herodes licet constantem animum adolescentium formidaret, tamen ne spem correptionis abscinderet, ad se eos vocavit: Romam n. migraturus erat: & quasi rex pauca interminatus, pluribus quasi pater monuit: rogavitque ut fratres diligerent, promissa priorum peccatorum venia, si post hæc meliores fierent. Illi autem criminationum invidiam deprecando fictas eas esse dicebant, purgationisque suæ fidem rebus ipsis posse constare: verum ipsum quoque debere, omissa facilitate credendi, aditum maledictis obstruere. nunquam enim calumniatores defore, dum cui persuadeatur extabit. Cum his eum mature placavissent, ut patrem, præsenti metu rejecto, de futuris mœrere cœperunt. Etenim cognovere Salomen sibi esse infensam, & patruum Pheroram: uterque autem sævi & graves erant: sed amplius Pheroras, qui totius quidem regni præter diadema socius esset: proprios autem reditus habere centum talentorum, totiusque trans Jordanem terræ fructus ipse caperet, a fratre sibi

μᾶλλον ἀφυλάκτως ἐνεπίπτον αὐτῷ. ὁ δὲ πατὴρ φανερῶς ἀπεμέμφετο. συνιὼν δ' κ' μικρὸν ἐκ τῶν ψύγματος, καὶ τοῖς λυπεῖν μᾶλλον ἐτεραχύνετο. διεῤῥηκε δ' πρὸς αὐτὸν, ὅτ' θεῖον Φερώραν ἀντιπαρῆγε ἐχθρωδῶς, ὅτ' τὴν ἀδελφὴν σαλώμην, ὡς ἂν γαμετὴν ἔσαν, καθομιλῶν ἀεὶ ὅ παροξύνων. συνήργει δ' ὅ πρὸς τ' ταύτης ἀπέχθειαν, ἡ ἀλεξάνδρου γυνὴ γλαφύρα μεγαλογῦσα τ' αὐτὴ εὐγένειαν, ὅ ὡς πασῶν τ' κ' τὸ βασίλειον εἴη δεσπότις, κ' πατρὸς μὲν ἀπὸ τηλῶ, κ' μητρὸς δ', ἀπὸ δαρείου δ' ὑστάσπεως ἔσαν. πολλὰ δ' ὠνείδιζεν εἰς δυσγένειαν, τλῶ τε ἀδελφλῶ τ' ἡρώδου, ὅ τὰς γυναῖκας, ὧν ἑκάστη δι' εὐμορφίαν, οὐκ ἀπὸ γένους ἦρεθη. πολλαὶ δὲ ἦσαν, ὡς ἂν ἐφιεμένου τὰ πατρίως ἰουδαίοις γαμεῖν πλείους, καὶ τ' βασιλέως ἡδομένου πλείοσιν, αἷ πᾶσαι διὰ τὸ μεγαλαύχον τῆς γλαφύρας, ὅ τὰς λοιδορίας, ἐμίσουν ἀλέξανδρον. τλῶ δὲ δὴ σαλώμαν, καὶ τὸ πτυθερὰν οὖσαν, αὐτὸς ἀριστοβουλῷ ἑαυτὸ διεγεγάσασιν, ὠργισμένῃ, καὶ πρότερον ἐπὶ ταῖς ἐκ γλαφύρας βλασφημίαις. ὠνείδιζε γὰρ τῇ γυναικὶ συνεχῶς τλῶ ταπεινότητα, καὶ ὡς αὐτὸς μὲν ἰδιώτην, οὗ δ' ἀδελφὸς αὐτ' ἀλέξανδρ ὄ γῆμεν βασιλίδα. ἥτις κλαίουσα τῇ σαλώμῃ διήγγειλεν ἡ θυγάτηρ. προσετίθει δ' ὅτι καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν, τοὺς μὲν μητέρας ἀπειλοῖεν οἱ πρὸς ἀλέξανδρον, ἐπειδὰν βασιλεύσωσι τλῶ βασιλείαν, ἰσουργοὺς ἅμα ταῖς δούλαις ποιήσειν, αὐτοὺς δ' κωμῶν γραμματεῖς, ὑπισκώπτοντες, ὡς πεπραδλομένους ὑπημελῶς. πρὸς ἃ τ' ὀργὴν οὐ κατέχουσα σαλώμη πάντα διήγγειλεν ἡρώδῃ. σφόδρα δ' λεῶ ἀξιόπιστος κ' γαμβρὸς λέγουσα. καὶ πρὸς ἑτέραν ἀλλοίαν σωπέδραμον, ἡ τὸν θυμὸν ὑπεκκαίουσα τ' βασιλέως. ἤκουσε γὰρ αὐτὸς σωεχῶς ἀνακαλεῖσθαι μὲν τλῶ μητέρα, καὶ κατοιμώζειν δ' ἐπαρωμένους αὐτῷ, πολλάκις δ' αὐτ' ἀλαδιδόντ ὅ τ' μαμάμμης ἐσθήτων τινὰ ταῖς μεταγενεστέραις γυναιξὶν ἀπειλεῖν, ὡς ἀντὶ τῶν βασιλικῶν ἐν τάχει ἐνδήσουσιν ἑαυτὰς, ἐκ τειχῶν πεπομπευμένας. ἀλλ' ταῦτα, καὶ τι τὸ φρόνημα τῶν νεανίσκων ὑποδείσας, ὅμως οὐκ ἀπέκοπε τλῶ ἐλπίδα τῆς διορθώσεως. ἀλλὰ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, καὶ δὲ εἰς ῥώμην ἐκπλεῦσαν ἔμελλε, βραχέα μὲν ἠπείλησεν ὡς βασιλεὺς, τὰ πολλὰ δὲ ἐνεθέτησεν ὡς πατὴρ, καὶ φιλεῖν τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλει, διδοὺς τῶν προημαρτημένων ἄφεσιν, εἰ πρὸς τὸ μέλλον ἀμείνους γένοιντο. οἱ δὲ, τοὺς μὲν ἀλαζονείας ἀπεσκεδάζοντο, ψεύδεις εἶναι λέγοντες, πιστώσασθαι δ' τλῶ ἀπολογίαν τοῖς ἔργοις ἔφασκον. δεῖν μέν τι καὶ κεῖνον ἀποφράττειν τὰς λογοποιίας, τῷ μὴ πιστεύειν ῥᾳδίως. οὐ γὰρ ἐπιλείψειν τοὺς καταψευδομένους αὐτῶν, ἕως ἂν ὁ πειθόμενος ᾖ. τούτοις ὡς πατὴρ πείσαντες ταχέως, τὸν μὲν ἐκ χερσὶ φόβον διεκρούσαντο, τλῶ δ' εἰς τὰ μέλλοντα λυτέλειαν προσέλαβον. ἔγνωσαν γὰρ τλῶ τε σαλώμαν ἐχθρὰν, καὶ τὸν θεῖον Φερώραν. ἦσαν δ' βαρεῖς μὲν ἀμφότεροι καὶ χαλεποὶ, Φερώρας δ' μείζων, ὃς πᾶσι μὲν ἐκπαίνων τῆς βασιλείας τλῶ ἀλαθήματος, προσοῦδο δὲ ἰδίας ἑκατὸν εἶχε τάλαντα. τλῶ δ' πέραν ἰορδάνου πᾶσαν ἐκαρποῦτο χώραν, λαβὼν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ δῶρον.

Etenim cognovere Salomen sibi esse infensam, & patruum Pheroram: uterque autem sævi & graves erant: sed amplius Pheroras, qui totius quidem regni præter diadema socius esset: proprios autem reditus habere centum talentorum, totiusque trans Jordanem terræ fructus ipse caperet, a fratre sibi

δῶρον. ὃς αὐτὸν ἐποίησε καὶ τετράρχην, αἰτησάμενον A dono datæ. Quinetiam tetrarcham eum fieri beπαρὰ καίσαρος, βασιλικῶν τε γάμων ἠξίωσε συνοικήσας ἀδελφῇ τῇ ἰδίας γυναικὸς, μιᾷ τῶν ἐκείνης παλλακῇ, καθωσίωσε τὴν πρεσβυτάτην τῶν αὐτοῦ θυγατέρων, δηλονότι τριακοσίοις τάλαντοις. ἀλλ' ἀπέδρα Φερώρας τὸν βασιλικὸν γάμον ἔρωτι δούλης. ἐφ' ᾧ χαλεπήνας ἡρώδης, τὴν μὲν θυγατέρα τοῦ πρὸς πάρθων ὕστερον ἀναιρεθέντι συνέζευξεν ἀδελφιδοῦ. Φερώρα δὲ μετ' ὀλίγον τὴν ὀργὴν ἀνῆκε. διδοὺς συγγνώμην B τῇ νόσῳ. διεβάλλετο δὲ καὶ πάλαι μὲν, ἔτι ζώσης τῆς βασιλίδος, δηλητηριάζειν αὐτῷ φαρμάκοις. τότε δὲ τολμῶσι μᾶλλον τὰ περὶ τοῦτον, ὡς καίπερ φιλαδελφότατον ὄντα ἡρώδην, εἰς πίστιν ταχθήναι τῶν λεγομένων ἡ δέος. πολλοὺς δὲ τῶν ἐν ὑποψίᾳ βασανίσας, πλάσματον ἦλθεν ἐπὶ τοὺς Φερώρα φίλους, ὧν δηλητηριάζειν μέλλει, ἀντικρυς ὡμολόγησεν οὐδείς, ὅτι δὲ τὸ ἐρωμένῃ αἰσχρὸν ἁμάρτημα εἰς πάρθους ὑποδραναι παρεσκεύαζετο. συμ- C μέτοχος δὲ καὶ σκέμματος αὐτῇ καὶ φυγῆς, κοτύβαρος ὁ σαλαμίνος ἀνὴρ, ᾧ σωσάκισεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ μοιχείᾳ δὲ πρότερον διαφθαρέντος. ἦν δὲ ἑλένη διαβολῆς, ἣ δὲ σαλώμη. καὶ γὰρ αὖ Φερώρας ὁ ἀδελφὸς κατηγόρει, συμβήκας τῇ γαμετῇ πικρίας πρὸς συλλαῖον, τὸν ὀβόδα δὲ ἀράβων βασιλέως ἐπίτροπον, ὃς ἦν ἐχθρότατος ἡρώδῃ. διελεχθῆναι δὲ καὶ τοῦτο, καὶ πάντα ὅσα Φερώρας ἐνεκάλει, συγγινώσκειν), καὶ αὖθις Φερώραν ὁ βασιλεὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων. μετε- D βαινε δὲ ἐπ' ἀλεξανδρον ὁ χειμὼν τῆς οἰκίας, καὶ πρὸς τέλει σκότος κεφαλὰς ὅλας ἀπηρείσατο. τρεῖς ἦσαν εὐνοῦχοι τῷ βασιλεῖ τιμιώτατοι, καὶ δῆλον ἐξ ὧν ἐλειτούργουν, τῷ μὲν γὰρ οἰνοχοεῖν προσετέτακτο, τῷ δὲ δεῖπνον προσφέρειν, ὁ δὲ αὐτὸν κατεκοίμιζέ τε καὶ συγκατεκλίνετο. τούτους εἰς τὰ παιδικὰ δῶρος μεγαλοις ὑπῆγετο ὁ ἀλεξανδρος. μισοῦσι δὲ τῷ βασιλεῖ, διηλέγχοντο βασανισθέντες. καὶ τὴν μὲν συνουσίαν δίκαιος E ὡμολόγουν. ἐξέφερον δὲ καὶ τὰς εἰς αὐτὴν ὑποσχέσεις, ὧν τρόπον ἀπατηθεῖεν ὑπὸ ἀλεξάνδρου, λέγοντος ὡς οὐκ ἐν ἡρώδῃ δεῖ τὰς ἐλπίδας ἔχειν, ἀναιδὲς γέροντι καὶ βαπτομένῳ τὰς κόμας, ἐμὲ δὲ ταῦτα αὐτὸν οἰόντα καὶ νέον, αὐτῷ δὲ προσέχειν, ὃς δὴ καὶ ἀκούοντος δέξεσθαι τὴν βασιλείαν, οὐκ εἰς μακρὰν τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἀμυνεῖ), τοὺς φίλους δὲ δεδαιμονας πιστοὶ καὶ μακαρίους, πρὸ πάντων δὲ αὐτούς. εἶναι δὲ καὶ θεραπείαν, τὸ F θῶπα τῶν, πρὸς τὸ ἀλέξανδρον λαθραίαν, τοὺς τε ἡγεμόνας δὲ στρατιώτας, καὶ τοὺς ταξιάρχους, κρύφα πρὸς αὐτὸν συνιέναι. ταῦτα τὸν ἡρώδην οὕτως ἐξεφόβησεν, ὡς μηδὲ θράσος τολμῆσαι τοὺς μισοῦντας σκοπεῖν, ἀλλὰ κατασκόπους ὑποπέμπων νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν, ἑκάστε τὰ πραττόμενα ἢ λεγόμενα διηρώτα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς ὑποψίαις, δείσας ἀνὴρ δεινῆς δὲ ἀνομίας ἐπλήσθη τὸ βασίλειον. καὶ γὰρ ἐχθραν ἢ μῖσος ἴδιον, ἑκάστος ἐ- G πλασσε τοὺς διαβολὰς, καὶ πολλοὶ πρὸς τοὺς διαφόρους, φόνων τινὰ τῷ βασιλικῷ θυμῷ κατεχρῶντο. καὶ τὸ μὲν ψεῦδος εἶχε θράσος πίστιν, καὶ κολάσεις δὲ τῶν διαβολῶν ἦσαν ὠκύτεραι. κατηγόρητο γοῦν τις, ἄρτι κατηγορήσας, καὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ διελεγχθέντι, συναπήγετο.

neficio Cæsaris, idem Herodes impetraverat: regalique conjugio dignatus erat, sorore uxoris suæ nuptum ei collocata. Et post illius mortem, desponderat ei filiarum suarum maximam, trecentis talentis in dotem datis. Sed regale matrimonium Pheroras, ancillæ amore captus, refugerat. quamobrem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio, qui post à Parthis occisus est. Mox autem morbo Pheroræ venia data, indignationem remisit. De hoc autem erat vetus opinio, quod etiam viva regina Herodem opprimere voluisset veneno. Sed tunc plurimis delatoribus aditus erat, ut quamvis amantissimus fratris esset Herodes, fide tamen eorum quæ audisset, adduceretur ad metum. Itaque de multis qui suspecti erant habita quæstione, postremo ad Pheroræ amicos venit, qvorum nulla quidem fuit de maleficiis aperta confessio, quod cum amica subrepta in Parthos cogitasset effugere prodiderunt: hujus autem consilii & fugæ conscium esse Aristobulum Salomes maritum: cui rex eam tradidit, postquam superior adulterii causa peremptus est. sed nec Salome criminatione libera manserat. nam & hanc frater Pheroras accusabat, qvod cum Syllæo procuratore Obodæ regis Arabum de nuptiis constituisset, quem inimicissimum Herodes habebat. Convicta autem & in hoc, & in omnibus quæ Pheroras detulerat, indulgentiam meruit: itaque ipsum etiam rex Pheroram criminibus solvit. Domus vero tempestas in Alexandrum transiit, totaque capiti ejus incubuit. Tres erant eunuchi regis carissimi, & ex genere famulatus neminem id lætebat. Uni enim vinum ministrare fuit cura, alteri cœnam apponere, tertius autem dormitum eum collocabat, & cum ipso cubabat: hos muneribus maximis Alexander cupiditati suæ subjecerat. Itaque postquam regi hæc sunt indicata, vi tormentorum coacti & stuprum statim confessi sunt, & quibus essent ad hoc promissis inducti aperuerunt: qvomodo eos fefellisset Alexander, nullam in Herode spem habendam esse, improbo sene, commemorans, & qui capillos inficeret, ut ob hoc etiam eum juvenem putarent: verum se coli oportere, qui etiam invito eo regni esset futurus successor: neque multo post ab inimicis pœnas repeteret, fortunatosque amicos suos beatosque faceret, ac præ cæteris ipsos. Quin & obsequia potentium Alexandro clam parere, militumque rectores, itemque ordinum principes occultè ad eum convenire dixerunt. Hæc Herodes adeo pertimuit, ut non auderet statim delata proferre, sed exploratores die noctuque submittens, dicta factaque singula scrutabatur: & de qvibus suspicio esset, ilico trucidabat. Itaque regnum ejus acerbissima iniquitate repletum est. Nam pro suo quisque odio vel inimicitiis, calumnias finxere, multique regis iracundia cædis cupida contra adversarios abutebantur. & mendacio quidem confestim fides habebatur: erant autem criminationibus ipsis velociora supplicia. Denique accusabatur qui modo accusaverat: & cum eo qui ante se convictus esset, ducebatur ad pœnam.

De vita namque periculum regis quæstiones breviore compendio terminabat. Ad hoc autem sævitiæ processerat, ut nec eorum quenquam humanius aspiceret, qui accusati non essent: verum etiam amicis immitissimum sese præberet: Itaque multis etiam regno interdixit. & in quos potestatem non habebat, in eos dictis asperis sæviebat. Accessit malis Antipater, collectaque propinquorum caterva, nullum criminationis genus omisit. Tantus autem ineptia sua regem commentisque delatorum timor invasit ut stricto instare sibi gladio videretur videre Alexandrum: Denique subito & ipsum correptum in vincula conjecit, & in amicorum ejus tormenta perrexit, multi autem tacitè moriebantur, nulla voce supra conscientiam prodita: alii vero quibus mendacium impatientia doloris extorsit, de patris eum insidiis cum fratre Aristobulo cogitasse dixerunt: tempusque observare, ut illo dum venaretur occiso, Romam profugerent. His tametsi verisimilia non erant, sed necessitate cruciatus ex tempore fingebantur, libenti tamen animo rex credebat, pro consolatione accipiens vincti filii, ne id fecisse videretur injuste. Verum Alexander quoniam suspicionem patris nullo modo aboleri posse arbitrabatur, ultro malis assentiendum putavit: ac digestis adversus inimicos quatuor libris, fatetur insidias, earumque se plurimos socios habere perscribit; ante omnes autem Pheroram & Salomen. Hanc enim etiam stupro sibi quondam esse mixtam, cum vim noctu adhibuisset invito. Jamque libri in manibus erant Herodis: multa & gravia de optimatibus clamantes, cum mature in Judæam Archelaus venit: metuens generoE simul ac filiæ, quibus etiam providentissimo consilio succurrit, regisque minas arte dissolvit.

Ant. lib. 16. cap. 8. 9. Mox enim cum eo congressus, ubinam est, clamat, exitiabilis gener meus? aut ubi parricidale caput aspiciam, quod meis manibus ipse lacerabo: addamque filiam meam bono marito novo? nam etsi consilii particeps non est, quia tamen ejusmodi viri conjunx fuit, inquinata est. Miror autem patientiam tuam, cujus periculum agitur, quod adhuc vivit Alexander: ego namque ita ex Cappadocia properans veniebam, ut qui & illum reperirem olim dedisse supplicium, & de filia quæstionem tecum haberem, quam tui tuæque dignitatis contemplatione illi desponderam. At nunc de utroqve nobis consulendum est: licet nimium pater sis, & ad puniendum infidiatorem filium minus fortis. Permutemus dexteras, & alter alterius iracundiæ vicarii succedamus. Talibus increpans, quamvis pertinacem fallit Herodem. Itaq; ille quos Alexander perscripserat libros, legendos ei præbet, singulisque capitulis insistens, cum eo deliberabat. Unde occasionem sui consilii nactus Archelaus, paulatim causam in eos, qui scriptis continebantur, & in Pheroram contulit. Cum autem sibi credere regem videret, considerandum est, inquit, ne forte adolescentulus tot nequissimorum insidiis circumveniatur, non tu ab adolescentulo. nec enim apparere causam, cur in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno potiretur, & successionem regni speraret, nisi aliqvos haberet hujus persuasionis

τὰς γὰρ ἐξετάσεις τοῦ βασιλέως, ὁ πρὸ τῆς ψυχῆς κίνδυνος ὑπερετίμητο. πρόδηλοι δ' εἰς τοσοῦτον πικρίας, ὡς μηδ' τῶν ἀκαταιτιάτων τινὶ συμβλέπειν ἡμέρως, εἶναι δὲ καὶ τοῖς φίλοις ἀπηνέστατος. πολλοῖς γοῦν αὐτῶν ἀπείπετο τὸ βασίλειον, καὶ πρὸς οὓς ἂν ἐκ τοῦ κρείττονος ἐξουσίαν, τοῖς λόγοις χαλεπὸς ἦν. ἐπανέδην δ' ἀντίπατρος ἐν ταῖς συμφοραῖς ἀλεξάνδρου, καὶ σὺν ταῖς ποικίλαις τῶν συγγραφῶν ὀκνεῖ τινα ἀβασκανίαν παρέλιπε. προσῆλθη γέ τοι πρὸς τοσοῦτον δέους ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς περιστάσεως αὐτοῦ, καὶ τῶν συμπαγμάτων, ὥστε ἐφεστάναι δοκεῖν αὐτῷ τὸν ἀλέξανδρον ξιφήρη. συλλαβὼν γοῦν αὐτὸν ἔδησεν ἐξαπίνης. καὶ πρὸς βάσανον ἐχώρει τῶν φίλων αὐτοῦ συγκύντες δὲ ἀπέθνησκον οἱ πολλοί, καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὸ συνειδὸς εἰπόντες. οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἀληθόνων ψεύσασθαι βιαζόμενοι ἔλεγον, ὡς Ἀντίπατρός τε αὐτῷ μὴ λείπεσθαι δοκοίη τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ τῶν φυλάκων τοὺς κυνηγοῦντα κτείνας εἰς ῥώμην ἀποδράναι. πύστις ἡμῶν δ' πλανᾶται οὐσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐκβιαζομένοις, ὁ βασιλεὺς ἀπίσω ἤδεεν. παραμυθίαν λαμβάνων δ' δῆσαι τὸν υἱὸν τὸ μὴ δοκεῖν ἀδίκως. ὁ δὲ ἀλέξανδρος, ἐπεὶ τὸν πατέρα μεταπείθειν ἀμήχανον εὐθέως, τοῖς δεινοῖς ὁμόσε χωρεῖν διέγνω. καὶ πόσαρας τῶν ἐχθρῶν βίβλους συντάξάμενος, προσωμολόγει μὲν τὴν ἐπιβουλὴν, κοινωνοὺς δὲ ἀπέδεικνυε τοὺς πλείστους αὐτῶν, πρὸ πάντων Φερώραν, καὶ Σαλώμην. παύτην γὰρ δὴ καὶ μιγῆναί ποτε αὐτῷ μὴ ἀληθῆ, νύκτωρ εἰσβιασαμένου. αἵτε οὖν βίβλοι παρῆσαν εἰς χεῖρας ἡρώδῃ, πολλὰ καὶ δεινὰ τῶν δυνατῶν βοῶσαι, καὶ μάλα πικρὰς εἰς ἰουδαίων ἀφιεῖσαι φωνάς. ἐνέτυχε δὲ βοηθὸς αὐτοῖς μάλα προθυμηθὴς, καὶ τύχη τοῦ βασιλέως ἀπόλλωνι διεκρούσατο. συμβαλὼν γὰρ ἀρχέλαος αὐτῷ, οὗ ποτέ ἐστιν ὁ ἀλιτήριος μου γαμβρὸς ἐβόα. σοῦ δὲ τὴν πατροκτόνον ἔψομαι κεφαλὴν, ἐν ταῖς ἐμαῖς χερσὶ διαπαραξάς. προθήσω δὲ καὶ τὴν θυγατέρα μου τῷ καλῷ νυμφίῳ. καὶ γὰρ εἰ μὴ κεκοινώνηκε δ' σκέμματος, ὅπου τοιούτου γέγονε γυνὴ, μεμίανται θαυμάζω. σὲ δὲ τὸν ἀπίστου γέγονε τὰ ἀνεξικακίας, εἰ ζῇ μέχρι νῦν ἀλέξανδρος. ἐγὼ γὰρ ἠπειγόμην ἀπὸ καππαδοκίας, ὡς τὸν μὲν εὑρήσων πάλαι δεδωκότα δίκας. μὴ δὲ σοῦ πρὸ τῆς θυγατρὸς ἐκπέσων, ἐν καὶ τὸν σὸν ἀξίωμα βλέπων ἐνεγύησα. νῦν δὲ πρὸ ἀμφοῖν ἡμῖν βουλεύτεον. κἂν ἧς λίαν πατὴρ δ' κλάζειν ἐπὶ ἀπίστου ἀπόνητος, ἀμείψομεν τὰς δεξιὰς, καὶ γενώμεθα τῆς ἀλλήλων ὀργῆς διάδοχοι πύτως πρὸ ἐκπέμψας, καὶ ὡς πρὸς τιμωρίαν ἡρώδην, ὑπάγεται. δίδωσι γοῦν αὐτῷ τὰς συντεθείσας ὑπὸ ἀλεξάνδρου βίβλους ἀναγνῶναι. καὶ καθ' ἕκαστον ἐφίστας κεφάλαιον, συνεσκέπτετο. λαμβάνει δ' ὁ ἀρχέλαος ἀφορμὴν δ' στρατηγήματος, καὶ κατ' μικρὸν εἰς τοὺς ἐγκεκαμμένους καὶ φερώραν μετῆγε τὴν αἰτίαν. ὡς δὲ ἐώρα πιστεύοντα τὸν βασιλέα, σκεπτέον ἔφη μή ποτε τὸ μειράκιον ὑπὸ τοσούτων ἂν πονηρῶν ἐπιβουλεύμενον, οὐχ ὑπὸ δ' μειρακίου σύ. καὶ γὰρ οὐδὲ ὁρᾶν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἂν εἰς τηλικοῦτον μῖσος προσέπεσεν, ἁπλαῦν μὲν ἤδη βασιλείας, ἐλπίζον δὲ καὶ διαδοχῆς, εἰ μή τινες ἦσαν ἀνα-

paulatim causam in eos, qui scriptis continebantur, & in Pheroram contulit. Cum autem sibi credere regem videret, considerandum est, inquit, ne forte adolescentulus tot nequissimorum insidiis circumveniatur, non tu ab adolescentulo. nec enim apparere causam, cur in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno potiretur, & successionem regni speraret, nisi aliqvos haberet hujus persuasionis

ἀναπείθοντες, καὶ τὸ τῆς ἡλικίας ὄλισθον, ὅτι κακῷ μεταχειρίζόμενοι. Ἀφῃρεῖτο γὰρ τῶν τοιούτων ἐξαπατᾶσθαι μόνον, οὐ νέους μόνον, ἀλλὰ καὶ γέροντας, οἴκους τε λαμπροτάτους καὶ βασιλείας ὅλας ἀνατρέπεσθαι. σωφρονεῖ τοῖς λεγομένοις ἡρῴδης. καὶ τὸν μὲν πρὸς ἀλέξανδρον ὀργὴν, ἐπαυλίζεται ὀλίγον. πρὸς δὲ Φερώραν παρῳξύνετο. τῶν γὰρ παταρῶν βιβλίων, ἓν ἦν ὑπόθεσις, ἐς κατῳδὴν τοῦτο βασιλέως ὀξυβόπον, καὶ τὰ ἀρχελάου φιλίαν παρ' αὐτῷ πάντων κρατοῦσαν, ὡς οὐκ ἐκὴν δόλημων σωτηρίαν, τὴν δι' ἀναιδείας ἐπορίζετο. καταλείψας γὰρ ἀλέξανδρον, πρόσφορον ἦν ἀρχελάῳ. κἀκεῖνος, ἐπεὶ ἑρᾶν ἔφη πῶς ἂν αὐτὸν ἐξαιτήσαιτο, πολύποδας ἐνεχόμενον ἐγκλήμασιν, ἐξ ὧν σαφῶς ἀποδείκνυ· ἔ βασιλέως ἀπίθανος, καὶ τὰ πεπρόντων τῷ μειρακίῳ κακῶν αἴτιος γεγονὼς, εἰ μὴ θέλε· τὸ παντάρχον καὶ τὰς ἀρνήσεις ἀφεὶς, προμολογήσαι μὲν τὰ κατηγορημένα, συγγνώμην ἦ αἰτήσασθαι πρὸς τὸν ἀδελφοῦ καὶ φίλον τος, εἰς ὃ τέλος πάντα τρόπον αὐτῷ συμπραγήσειν. πείθε· ἦ Φερώρας, καὶ παρασκευάσας αὐτὸν, ὡς ἂν οἰκτρότατος φανείη, μελαίνῃ τε ἐσθῆτι καὶ δακρύοις, προσπίπτει τοῖς ἡρῴδου ποσὶν, ὡς πολλάκις ἔτυχε, συγγνώμην αἰτούμενος, καὶ μιᾶρὸν μὲν ἑαυτὸν ὁμολογῶν, δεδρακέναι γὰρ πάντα ὅσα κατηγορητο. πρόφασιν ἦ φρενῶν καὶ μανίαν ὀδυρόμενος, ἧς αἴτιον εἶναι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς ἔλεγε, πρόφασιν ἦ κατηγόρου καὶ μάρτυρα αὐτὸν Φερώραν ἐχέλαος, ἔτως ἤδη πεφευγότος, ὃ τὸ ἡρῴδου κατέσβεσεν ὀργὴν, χρώμενος οἰκείοις ὑποδείγμασι. καὶ γὰρ αὐτὸς πολλῷ χαλεπώτερα πάσχων ὑπὸ ἀδελφοῦ τὰ ἀμείνω ἦπιώτερα πρὸς τὸ τῆς φύσεως δίκαιον. ἐν γὰρ τοῖς βασιλείοις, ὥσπερ ἐν μεγάλοις σώμασιν, ἀεί τι μέρος φλεγμαίνειν, ὑπὸ βάρους, ὅπερ ἀποκόπτειν μὲν οὐ χρεὼν, θεραπεύειν ἦ πρόσωπον. πολλὰ τοιαῦτα λέγων, ἡρῴδην μὲν ἦπιον Φερώρᾳ μᾶλλον ἐποίησε ἦ. διέρριπτο δὲ αὐτὸς ἀγανακτῶν πρὸς ἀλέξανδρον, καὶ τὴν γυναῖκα Ἀλφύξας, ἀπάξειν ἔφασκεν. ἕως πρίασθαι ἡρῴδην ἀντὶ Φερώρα καλὸν ὑπὲρ δ' μειρακίου, καὶ πάλιν αὖθις μνησθῆναι τὴν γυναῖκα, σφόδρα ἦ ἀξιοπίστως ἐχέλαος ὡ βουλεύσαιτο συνοικίζειν αὐτὴν ἐπέτρεπε, πρὸς ἀλέξανδρον. προεπαλείσθαι γὰρ παῖδας τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὸ τῆς πατρίδος δίκαιον. Φαμμούθου ἦ δ' βασιλέως δῶρον ἔχειν παρ' αὐτῷ τὸν υἱὸν, εἰ μὴ λύσαι τὸν γάμον, ὄντων μὲν αὐτοῖς ἤδη καὶ τέκνων, στέργοντος δ' οὕτως ὑπὸ δ' μειρακίου τὴν γυναῖκα, ἵν' ὑπομόσῃ μὲν ἐπὶ δυσὶ τὴν ἡμαρτημένων. ἀποτραγεῖσαν ἦ, αἰτίαν τῆς εἰς ἅπαντα ἀπεγνώσεως. μαλακωτέρας γὰρ γίνεσθαι τὰς τέλμας πάθεσιν οἰκείοις πρεσβυτέρων. καταυδᾶν μόνης ἐχέλαος, ἀλλάσσεσθαί τι, καὶ ἀλλάσσειν τὸν νεανίσκον τὸ πατρός. δεῖν μὲν τοι πάντως ἔφη πέμπειν αὐτὸν εἰς ῥώμην, καὶ περὶ ἀλλεξόμενον. γεγραφέναι γὰρ αὐτὸς σκεῖνον πρὸς πάντων. τὸ μὲν οὖν ἀρχελάου φρόνημα, δι' οὗ τὸν γαμβρὸν ἐρρύσατο, πῶς ἔσχε. μὴ ἦ τὰς ἀλλαγὰς, ἐν δυσχίοις ἐ φιλοφρονήσεσι δηλον. ἀπιόντα ἦ αὐτὸν ἡρῴδης δωρεῖται ταλάντων ἑβδομήκοντα δώροις, θρόνῳ τε χρυσῷ ἀλαλίθῳ, καὶ εὐνούχοις καὶ παλλακίδι. ἧτις καλεῖτο πανυχὶς, τῶν τε φίλων ἐτίμησεν ἕκαστον κατ' ἀξίαν.

A autores, qui ad deteriorem partem lubricum ætatis impellerent. Ab ejusmodi namque hominibus non ſolum adoleſcentulos falli, verumetiam ſenes, domosque clariſſimas totaque regna ſolere ſubverti. Conſentiebat dictis Herodes, iramque paulatim remittebat in Alexandro, & in Pheroram excitabatur. namque hic erat librorum quatuor argumentum. qui ubi propenſiorem eſſe regis animum ſenſit, & in omnibus B apud eum amicitiam Archelai prævalere, qvam honeſte non poſſet, ex impudentia ſalutem quæſivit. relictoqve Alexandro, confugit ad Archelaum. & ille negat ſe videre, qvo pacto eximat tot criminibus involutum, quibus manifeſte convinceretur regem inſidiis voluiſſe decipere, omniumque malorum præſentium adoleſcenti cauſa fuiſſe: niſi malit omiſſis artibus C callidis, & negandi pertinacia, de quibus inſimularetur omnia confiteri, & a fratre, præſertim cui dilectus eſſet, veniam petere. namque ad hoc ei modis omnibus ſe quoque opem laturum. Paruit Archelao Pheroras, atraque veſte cum lacrymis, ut quam miſerabilis appareret, inſtructus, ad pedes Herodis acceſſit: veniamque meruit poſtulans. & ſe quidem ſceleratum eſſe fatebaD tur: namque omnia quæ ſibi objicerentur feciſſe, horum autem cauſam eſſe diminutionem mentis atque inſaniam, ex mulieris amore conceptam. Itaque poſtquam ſtetit Pheroras ſuimet ipſe accuſator ac teſtis, tunc eum jam Archelaus excuſando, Herodis iracundiam mitigabat, propriis uſus exemplis: etenim ſe qvoqve à fratre multo graviora perpeſſum, naturale jus diE cebat antepoſuiſſe vindictæ. Quippe in regnis, velut in magnis corporibus, ſemper aliquam partem pondere ipſo tumeſcere: quam recidi quidem non oportere, leniter vero curari. Multa in hunc modum locutus Archelaus, Herodem quidem Pheroræ placidum reddidit, ipſe autem Alexandro tamdiu manebat iratus, filiamque ab eo diſtractam ſecum abducturum ſe ajebat, doF nec Herodem compulit ultro pro adoleſcentulo deprecari, ut iterum ei filiam deſponderet. Satis autem gravatim Archelaus cui vellet eam præter Alexandrum collocari permiſit, maximi enim pendere, quo jura inter ſe affinitatis inviolata permaneant. Rege autem ſibi filium ab eo donatum affirmante, niſi matrimonium diremiſſet, quod & liberos jam haberent, uxor quoque ab adoleſcente diligeretur: quæ ſi remaneret, peG catorum foret oblivio: ſi vero diſcederet, cauſa de omnibus deſperandi: molliorem namque fieri audaciam: ſi domeſticis affectionibus diſtrahatur: vix tandem ceſſit, unaque & ipſe rediit cum adoleſcente in gratiam, & patrem ejus reduxit. Procul dubio tamen eum Romam mitti debere ait, cum Cæſare collocuturum: de omnibus enim ſeſe literas ad eum feciſſe. Vafrum igitur Archelai conſilium, qvo generum periculo liberavit peractum erat, & redintegrata concordia in epulis & humanitate convictus familiariter verſabantur. Abeuntem autem muneribus talentorum ſeptuaginta, ſolio qvoq; aureo gemmis ornato, & eunuchis, & concubina donat Herodes, quæ Pannychis vocabatur: itemq; amicorũ ejus quemq; pro merito

quin & cognati regis omnes, jussu ejus Archelao dona splendidissima dederunt: eumque tam ipse quam optimates Antiochiam usque prosecuti sunt. Non multo post quidam in Judæam venit, Archelai consiliis multo potentior: qui non solum reconciliationem gratiæ Alexandro quæsitam fecit irritam. verum etiam causa fuit, ut periret. Laco erat genere, nomine Eurycles, *Ant. lib. 16. cap. 11.* ad regni desiderium amore pecuniæ corruptus. Jam enim luxum ejus regia tolerare non poterat. Is ampliſſimis donis Herodi oblatis, velut eorum, quæ aucuparetur illecebra, cum ſtatim multiplicata recepiſſet, immaculatam liberalitatem nihil eſſe ducebat, niſi regum ſanguine comparaſſet. Itaque regem adulatione falſisque de ipſo laudibus,& ſermonis calliditate circumvenit: matureque perſpecto ejus ingenio, dictis ſimul & factis quæ illi placerent, inter primos ejus amicos habetur. Nam & rex & omnes ejus comites libenter civem Spartæ patriæ cauſa,præcipuo dignum honore ducebant. Ille autem poſtquam fragilitatem domus animadvertit, fratrumque inimicitias, & quemadmodum pater in ſingulos eſſet animatus, Antipatri quidem hoſpitio præventus erat. Simulata vero amicitia fallebat Alexandrum olim ſe & Archelai ſocium eſſe mentitus, quo etiam citius quaſi probatus obrepſit. Moxque ab eo fratri quoque Ariſtobulo commendatus eſt. Pertentatis autem perſonis omnibus, aliam alio modo ſubibat: ac primum fit Antipatri mercenarius, & Alexandri proditor: illum exprobrando caſtigans, qvod & qvum fratrum ſit maximus,ſpei ſuæ negligat inſidiatores. Alexandrum vero,qvod regina creatus, & regiæ vir conjugis, filium privatæ mulieris pateretur regno ſuccedere: præſertim qvum haberet magnam occaſionem Archelaum: quæ quidem adoleſcenti bona fide ſuadere videbatur, quod amicitiam ſimulaſſet Archelai. Unde nec Alexander quicquam metuens, & de Antipatro quæ ſe moverent apud eum querebatur: & quod nihil mirum faceret Herodes,ſi cum matrem illorum interemit, ipſis quoque regnum ejus auferret. quorum cauſa Eurycles & miſerari eos & condolere ſimulans, etiam Ariſtobulum ad ea dicenda pellexit:atque ita qverelis in patrem utroque devincto, referens ad Antipatrum ſecreta diſcedit: affecto qvoqve inſidiarum mendacio, quas ei fratres paraſſe affirmabat, ac pene jam ſtrictis gladiis in eum irruere. Ob hæc autem multa pecunia donatus ab Antipatro, laudator ejus erat apud patrem: & ad extremum necis Alexandri & Ariſtobuli redempta opera, ipſe accuſatoris partibus fungitur. Cumque adiſſet Herodem, vitam ei ſe rependere pro beneficiis & ſibi delatis, & lucem referre dixit pro hoſpitio: olim Alexandrum exacuiſſe in eum gladium, & confirmaſſe dexteram:verum ſceleri tanto fuiſſe impedimento, qvod ſocietatem facinoris aſſimulaſſet. Alexandrum enim dicere, non bene ſe cum Herode actum putare,qvod regnum obtinuiſſet alienum, & poſt matris eorum necem principatum ejus dilaceraſſet,niſi etiam degenerem coaptaret hæredem, avitumq; ipſorum regnum Antipatro ſpurio traderet. Proinde ſemet Hyrcani manes & Mariamnes ultum ire. Nec enim

A ὁμοίως ἦ, καὶ οἱ συγγενεῖς πάντες τοῦ βασιλέως, πάντες δεχελάῳ λαμπρὰ δῶρα ἔδοσαν. αὐτὸς τε ἦν ἐπιφανὴς καὶ τῶν δυνάμεων, μέχρις ἀντιοχείας μετ' ὀλίγου ἦ, εἰς τὴν ἰουδαίαν παρεκάλεσεν ἀνήρ, πολὺ τῶν δεχελάου στρατηγημάτων δυνατώτερος, ὃς ἀμόνον τοὺς ἐν ἐκείνῳ πολιτικοὺς ἀλεξάνδρῳ ἀλλαγὰς ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀπωλείας αὐτῷ αὐτοῦ κατέγν. ὃς λαὸν λάκων, εὐρυκλῆς τοὔνομα, πάθει χρημάτων εἰς τὸν βασιλείαν ἐπιφθαρείς. οὐ γὰρ ἀντεῖχεν ἔτι ἡ ἑλλὰς αὐτοῦ τῇ πολυτελείᾳ. λαμπρὰ ἦ ἡρῴδῃ δῶρα προσενεγκών, δέλεαρ ὧν ἐθηρᾶτο. καὶ θεάματα πολλαπλασίων λαῶν, εἶδεν ἡγεῖτο τὴν καθαρὰν δόσιν, εἰ μὴ δι' αἱμάτων ἐμπρόσθιον τὴν βασιλείαν. εἰσέρχεται γὰρ τὴν βασιλέα κολακεία καὶ δεινότης λόγων, καὶ πρὸς αὐτὸ ψεύδεσιν ἐγκωμίοις. ταχέως ἦ σωφρόνων τὸ ἡρῴδου τρόπον, καὶ πάντα λέγων τε καὶ πράττων τὰ πρὸς ἡδονὴν αὐτῷ, φίλος ἐν τοῖς πρώτοις γίνεται. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς B ἀλεξ τὴν πατρίδα, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν, ἠδέως προσετίμων τὴν ἀπαρτίαν. ὁ ἦ ἐπεὶ τὰ σφῶν τῆς οἰκίας κατέμαθε, πάς τε τῶν ἀδελφῶν διαφορὰς, καὶ ὅπως διέκειτο πρὸς ἕκαστον ὁ πατήρ, ἀντίπατρος μὲν ξενίᾳ προσκατέληπτο, φιλίᾳ ἦ ἀλέξανδρον ὑπώμνυτο, ψευσάμενος ἑπαῖρον αὐτὸν εἶναι καὶ δεχελάου πάλαι. διὸ δὴ καὶ ταχέως ὡς δεδοκιμασμένος ἐδέχθη. σωίσῃ ἦ ἑαυτὸν δ' ἦθος, καὶ ἀριστεύουλος τῷ ἀδελφῷ. πάντων ἦ δοκιμαζόμενος τὰ προσώπων ἄλλῳ ἄλλως ὑπῆν, γίνεται ἦ προσηνὴς μάλιστος, μιαίτατος ἀντίπατρος, καὶ προδότης ἀλεξάνδρου. τῷ μὲν ὀνειδίζων, εἰ πρεσβύτατος ὢν φθονεῖται ἦ τοὺς ἐφεδρεύοντας αὐτῷ τὴν ἐλπίδα. ἀλεξάνδρῳ ἦ, εἰ γεγεννημένῳ ἐκ βασιλίδος, καὶ βασιλίδι συνοικοῦντι, εἰκὸς ἀλαζονεύεσθαι τῷ δέχεσθαι τὴν ἐξ ἰδιώτιδος, καὶ ταῦτα μεγίστην ἀφορμὴν ἔχων ἀρχέλαον. ἦν ἦ πιστὸς τῇ μητρυιᾷ συμβουλῷ, τὴν δεχελάου φιλίαν πλασάμενος. διὸ μηδὲν C ὑποστελλόμενος ἀλέξανδρος, τάπι κὴ ἀντίπατρον ἀπωδύρετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ὡς ἡρῴδης αὐτῶν τὴν μητέρα κτείνας, ἃ ὠφειλέτουν εἰ μὴ αὐτοὺς ἀφαιρεῖται τὴν ἐκείνης βασιλείαν. ἐφ' οἷς δ' εὐρυκλῆς, οἰκτίρειν τε καὶ συναλγεῖν ἐπεκλίνετο. τὰ ἦ αὐτὰ καὶ τὸν ἀριστόβουλον ἐπὶ τῷ δέλεάσας, καὶ τὴν τὰ πατρὸς μέμψεσιν ἐνθησαύρους ἀμφοτέρους, ὤχετο φέρων ἀντιπάτρῳ τὰ δοκοῦντα. προσεψεύδετο δ' ὑπὲρ ἀλλήλων ὡς ἐνεδρεύοντων αὐτῷ τῶν ἀδελφῶν, ἐ μόνον δὲν ὑπιφερόντων ἤδη τὰ ξίφη. λαβὼν ἦ δὴ τοιούτοις χρημάτων πλῆθος, ἐπανέστη ἦν ἀντιπάτρῳ πρὸς τὸν πατέρα. τὸ ἦ πλεῖστον ἐργολαβήσας τὸν ἀριστόβουλον καὶ ἀλέξανδρον θανάτου, κατήγορος αὐτῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς γίνεται. καὶ προσελθὼν, ἀνυπιδόναι τὸ ζῆν ἔφασκεν ἡρῴδῃ, τῶν εἰς αὐτὸν διεργασιῶν, καὶ τὸ φῶς, ἀμοιβὴν τῆς ξενίας ἀντιπαρέχειν. πάλαι γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἡκονημένας ξίφος, καὶ τὸν ἀλεξάνδρου πεπονθὼς δεξιὰν, ἐμπεδῶν ἦ αὐτὸς γενόμενος τῷ πάσχειν, συνεργὸν ὑποκριθείς. φάναι γὰρ τὸν ἀλέξανδρον, ὡς οὐκ ἀπατᾶ βασιλεύσας αὐτὸς ἡρῴδης ἐν ἀλλοτρίοις, καὶ μὴ τὸν τῆς μητρὸς αὐτῶν φόνον τῇ ἐκείνης ἀρχὴν ἀπαθήσας, ἀλλ' ἐπὶ κακῷ νόθον εἰσάγειν διάδοχον, ἀντιπάτρῳ τῷ φθορεῖ τὸν πατρῴων αὐτῶν βασιλείαν σφετέρων. τιμωρήσειν γε μὲν αὐτὸν τοῖς ὑρκανοῦ καὶ μαριάμμης δαίμοσιν οὐδὲ γὰρ πρέπειν

πρέπειν αὐτὸν Ἀλεξάνδρῳ τῷ τοιούτου πατρὸς τοῦ
ἀρχὴν, δίκαια φάναι. πολλὰ γὰρ εἶναι τὰ παροξύνοντα καθ'
ἡμέραν, ὥστε μηδὲ λαλιᾶς τινὰ τρόπον ἀσυκοφάντητον
παραλείφθαι. εἰ μὲν γὰρ εὐγλωσσίας ἑτέρων μνείας
γενομένης, αὐτὸς ἀλόγως ὑβρίζεσθαι δοκοίη πατρὸς λέγον-
τος, ὁ μόνος εὐγλωσσος Ἀλέξανδρος, καὶ τὸν πατέρα Ἀμύ-
ντου ἀγένειαν ἀδοξῶν. κἂν ἄρα θήρας, παρακρούεσθαι μὲν σιω-
πῶν, ἐπαινέσας δέ. παντὸς οὖν ἀμείλικτον εἶναι τὸν πατέρα καὶ μόνῳ φιλόστοργον ἀν-
τιπάτρῳ. δι' ἃ δὴ ἥδεως καὶ τιθηνήσεσθαι μὴ κρατήσας τῆς
ἀπιστίας, κτείναντι δὲ εἶναι σωτηρίας ἀφορμὴν, πρῶτον
μὲν ἀρχέλαον ὄντα κηδεστὴν, πρὸς ὃν Ἀλφαδύσῃ ῥᾴ-
διος. ἔπειτα καιρὸς μέχρι νῦν ἀγνοεῖν τὸν ἡρῴδου
τρόπον. ἃ δὴ ὡς πρότερον αὐτῷ ὠδάγνοεῖσθαι πιφει-
κῶς τὰ ἐφεξῆς τὰ πατέρα, εὐδὲ ῥᾳδίως ἐξ αὐτῷ
μόνον ἐγκλημάτων. ἀλλὰ πρῶτον μὲν κηρύξειν τοὺς δ'
ἔθνους συμφορὰς, καὶ τὰς μέχρι ψυχῆς φορολογουμέ-
νους, ἔπειτα εἰς οἴας τροφὰς καὶ πλάξας, τὰ δι' αἵματος
περιῳδέντα χρήματα ἀναλωθείη. τούς τε ἐξ ἡμῶν ὠλε-
τήσοντας, οἵοι. καὶ τὰς διαρπασθείσας πόλεις, ὅτι πί-
σιν. ζητήσειν δὲ καὶ τὸν πάππον ἐκεῖ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὰ
τῆς βασιλείας μυστήρια πάντα κηρύξειν, ἐφ' οἷς οὐ κελήσε-
σθαι πατροκτονεῖν. τοιαῦτα καὶ Ἀλεξάνδρῳ παρῳδοσάν-
μενος ὁ Εὐρυκλῆς ἐσῆγε πολλὰ τοῦ ἀντιπάτρου, ὡς ἄρα
μόνον τε εἴη φιλοπάτωρ, καὶ Ἀλεξάνδρου μέχρι νῦν τὸ ἀπι-
στελῆς ἐμπόδιον. μήπω δὲ καλῶς ὁ βασιλεὺς ὀπὶ τοῖς
πρώτοις κατεκλυσμός, εἰς ἀνήκεστον ὀργὴν ἐξαγριώ-
θη, καὶ πάλιν λαβὼν καιρὸν ἀντιπάτρου, ἑτέρους καὶ
τῶν ἀδελφῶν ἐπέπεμπε κατηγόρους, λέγειν ὅτι ἰουκούνδῳ καὶ τυραννίῳ λάθρα Ἀλεξάνδρου, τοῖς ἱππάρ-
χοις μὲν πάλαι βασιλέως ὑποψίους, νῦν δὲ ἐκ πι-
νῶν πρόσκρουμάτων ἀποπεπωκόσι τὸ πάλεως. ἐφ'
οἷς ἡρῴδης ἐπεφαγανακτήσας, εὐθέως ἐβασάνιστο τοὺς
ἄνδρας. ἀλλ' οἱ μὲν, οὐδὲν τῶν Ἀλεξηθέντων ὁμολό-
γουν. πρόσκαιρόν δέτις, πρὸς τὸν ἡρῴδου φρού-
αρχον ἐπιστολὴ παρὰ ἀλεξάνδρου, παρακαλοῦντος
ἵνα αὐτὸν δέξηται τῷ φρουρίῳ μὴ ἀφιστοῦλου τὸ
ἀδελφὸ κτείναντα τὸν πατέρα, καὶ παρέχῃ τοῖς ὅ-
πλοις χρῆσθαι, καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς. ταύτην
ἀλέξανδρος μὲν ἔλεγε πίχασμα εἶναι διοφάντου,
γραμματοῦς δ' ὁ διοφάντης τοῦ βασιλέως, πολυμη-
ρος ἀνὴρ καὶ δεινὸς μιμήσασθαι παίσης χειρὸς γράμ-
ματα. πολλὰ γοῦν παρακαράξας, πελάσαντον ὅπι
τούτῳ καὶ κτείνεται. βασανίσας δὲ τὸν φρουραρχον
ἡρῴδης οὐδὲν ἤκουσεν οὐδὲ παρ' ἐκείνου τῶν Ἀλε-
ξηθέντων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐλέγχους εὑρίσκων ἀ-
θενεῖς, τοὺς μὲν σκέλεσι τηρεῖν, ἐπὶ μέν τοι λελυ-
μένους. τὸν δὲ λυμεῶνα τῆς οἰκίας καὶ δραματουρ-
γὸν ὅλου τοῦ μύσους εὐρυκλέα, σωτῆρα καὶ εὐεργέ-
την καλῶν, πεντήκοντα δωρεῖται τελάντους. ὁ δὲ
τῷ ἀχρεῖῳ φήμῃ φθάσας εἰς παραδοκίαν, ἀρ-
γυρίζεται καὶ παρὰ δόξαν ἐλαύνει, τολμήσας εἰπεῖν, ἐπὶ
καὶ Ἀλλάξειεν ἡρῴδην ἀλεξάνδρῳ. ἀφίκετο δὲ εἰς
τὴν ἑλλάδα, τοῖς ἐκ κακῶν κτηθεῖσιν εἰς ὁμοια κατα-
χρήσασθαι. δὶς γοῦν ἐπὶ κλίσεως κατηγορηθεὶς ἐπὶ
τῷ σώσεως ἐμπλῆσαι τὴν ἀχαΐαν, καὶ φθείρειν τὰς
πόλεις, φυγαδεύεται. κἀκεῖνον μὲν οὕτως ἡ ἀρισ-
τοβούλου καὶ ἀλεξάνδρου ποινὴ φθάνει. ἄξιον δὲ

decere ſucceſſionem regni ab hujuſmodi patre
ſine cæde ſuſcipere, multis autem rebus ad hoc
excitari quotidie, quia nihil ſibi omnino loqvi
ſine calumnia liceret. Nam ſi de nobilitate alio-
rum fiat mentio, ſine ratione ſe contumeliis affi-
ci, patre dicente, ſolus generoſus Alexander, &
cui pater ſit pro ignobilitate dedecori. In vena-
tionibus quoque offendere, ſi taceat: ſi vero
laudet, cavillatorem appellari. & prorſus im-
mitem ſibi patrem inveniri, ſoliqve Anti-
patro indulgentem: ob quæ vel emori non recu-
ſare niſi ex voto inſidiæ ſucceſſiſſent: ſin eum occi-
diſſet, primum ſalutis occaſionem fore Arche-
laum ſocerum ſuum, ad quem facile poſſit effu-
gere: deinde Cæſarem, qui nunc uſque ignora-
ret mores Herodis. nec enim ſic ei adſtaturum,
ut antea patris præſentiam formidando, nec de
ſuis tantum criminibus locuturum, ſed primum
totius gentis ærumnas: & quod ad necem usque
tributis opprimeret vulgaturum. deinde in qvi-
bus deliciis, quibuſque actibus partæ ſanguine
pecuniæ conſumptæ ſint, & qui vel quales ex il-
lis fuerint locupletati, quæ cauſa civitatis affli-
ctæ: ibi autem lamentaturum & avi & matris
necem, omniaque ſcelera regis retecturum: qui-
bus cognitis nemo ſe judicaverit patricidam.
His Eurycles in Alexandrum falſo delatis, Anti-
patri laudes proſequebatur, illum ſolum,
qui patrem diligeret eſſe confirmans,
quique adhuc inſidias retardaſſet. Rex au-
tem nondum præteritæ ſuſpicionis dolore com-
preſſo, intolerabilis iracundiæ feritate perturba-
tur. Iterumque hoc tempus nactus Antipater,
alios accuſatores fratribus ſubornavit, qui eos
dicerent cum Jucundo & Tyrannio clam collo-
qui ſolitos eſſe, equitum regis olim principibus,
tunc vero propter quasdam offenſiones ordini-
bus motis. Hac denique indignatione ſuc-
cenſus, confeſtim eos tormentis Herodes
ſubdidit. Illi autem nihil eorum ſe, quæ crimi-
ni darentur, ſcire confeſſi ſunt. Sed oblata eſt
quædam velut ad præfectum caſtelli Alexandrii
ab Alexandro ſcripta epiſtola, deprecante ut
cum Ariſtobulo fratre ſe in caſtellum reciperet,
ſi patrem interfeciſſent: tamque armis quam ali-
is ſubſidiis eos uti permitteret. Hanc Alexander
Diophanti commentum eſſe dicebat, qui regis
erat notarius, homo audaciſſimus & cujuslibet
manus literas imitari percallidus. Itaqve mul-
tis ſæpe falſo conſcriptis, ob hoc poſtremo occi-
ſus eſt. torto autem caſtelli præfecto, nec ejus
indicio quicquam Herodes eorum, quæ delata
erant verum eſſe cognovit. Sed quamvis nul-
lum documentum validum proferretur, filios
tamen aſſervari præcepit. Eurycles vero do-
mus ſuæ peſtem, ac totius ſceleris fabricatorem,
bene de ſe meritum datoremque ſalutis appel-
lans, talentis quinquaginta donavit. Ille autem
prius quam certa fama nunciaret, ad Arche-
laum properat: auſusque dicere, quod Herodem reconciliaſſet Alexandro, ab illo quoque
pecunias capit. deinde in Achajam transgreſſus, ad ſimilia facinora male quæſitis abuſus eſt. Poſtremo
apud Cæſarem accuſatus, quod diſſenſionibus repleviſſet Achajam, & civitates ſpoliaret, in exilium
mittitur: atque hoc eum modo pœnæ Alexandri & Ariſtobuli perſecutæ ſunt. Hoc loco dignum eſt

Coum Evaratum huic Spartiatæ conferre. Namque is cum amicissimus esset Alexandro, eodemque tempore quo Eurycles ibidem erat, advenisset, percontanti regi super his, quæ ille insimularet: juratus nihil se ab adolescentibus audisse affirmavit. nec tamen id quicquam miseris profuit apud Herodem, solis maledictis aures paratissimas aperientem: eumque gratiosissimum sibi judicantem, qvi secum eadem crederet: iisdemque moveretur. Incitabat præterea Salome crudelitatem ejus in filios. Nam ad hanc Aristobulus, quo periculis involveret, quam & socrum habebat & amitam, monitum miserat, ut saluti suæ consuleret: quasi rex eam decrevisset occidere, iterum insimulatam, quorum ante fuerat accusata: quod Syllæo Arabi nubere cupiens, quem sciret ejus inimicum, occulte illi secreta regis nunciaret. Et hoc fuit extremum quo tanquam tempestate oppressi adolescentes non secus ac turbine pessundati sunt. Salome enim protinus contendit ad regem, eique monita Aristobuli prodit: atque ille ulterius durare non passus, utrumque filium vinxit, & separatos asservari præcepit. Deinde Volumnium militiæ magistrum, & ex amicis suis Olympum descripta ferentes judicia, proficisci jussit ad Cæsarem: qui postquam Romam navi delati, regis literas reddiderunt, vehementer quidem Cæsar ob adolescentes indoluit, verum potestatem in filios à patre auferendam non duxit. Denique rescribit ei, ut ipse sui dominus esset arbitrii: melius tamen facturum dicens, si in communi consessu propinquorum suorum provinciæque rectorum de insidiis quæreret: eosque si delato crimini reperiret astrictos, occideret. si vero fugam tantum esse meditatos, mediocri supplicio contentus esset. Parèt scriptis Herodes: cumque Berytum quo Cæsar jusserat, perveniisset, cogit judicium. Præsederunt autem rectores, quibus à Cæsare scriptum fuerat, Saturninus & Pedanius legati, & cum his Volumnius procurator, itemque propinqui regis & amici, necnon & Salome & Pheroras, & post hos optimates Syriæ, præter Archelaum regem: namque hunc Herodes, quod Alexandri socer esset, suspectum habebat. Sed filios quidem satis provido consilio in judicium non produxit: sciebat enim quod si tantum visi fuissent, omni modo ad misericordiam cunctos impellerent: si vero etiam dicendi copiam nacti essent, facillimè Alexander objecta dilueret. Igitur illi quidem custodiebantur in Platane, vico Sidoniorum. Exorsus autem rex, veluti cum præsentibus ageret, commovebatur. & insidias quidem timidè objiciebat: nam probationibus deficiebat; maledicta vero & probra & injurias, & peccata plurima in se admissa prosequebatur: eaque morte graviora esse confessoribus demonstrabat. postremo cum nemo contradiceret, semetipsum argui miserabiliter questus, acerbamque victoriam vincere, singulos sententiam proferre rogat in filios. & primus Saturninus condemnandos esse adolescentulos, sed non morte pronunciavit. Nec enim fas esse cum tres ipse astantes habeat filios, mortem alienis decernere. Idem etiam duobus legatis visum est, eosque

Ant. lib. 16. cap. 13.

A ἀντιθῆναι τ κῶον εὐάρεστον τῷ ἀσεβεστάτῳ. καὶ γὰρ ἔτος ὢν ἐν τοῖς μάλιστα φίλοις ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἔτι τῶν αὐτῶν ἐυρυκλεῖ ἡμερῶν ἐπιδημήσας. πυνθανομένῳ τῷ βασιλεῖ, εἰ ὧν ἐκεῖνος διέβαλλεν, ὄρκοις μηδὲν ἀληκέναι φάσκ τῶν μειρακίων ἔπις ὤσατο. οὐ μὲν ὄνησε γέ τι τοὺς ἀθλίους. μόνων γὰρ τῶν κακῶν ἀκροατὴς ἐτιμᾶτο ἡρῴδης, καὶ κεχαρισμένῳ αὐτῷ πᾶς ὁ συμπιστεύων, καὶ συναγανακτῶν. παρώξυνε ἔ αὐτὸν καὶ συλλύπη τὸ ἐπὶ τοῖς τέκνοις ὠμότητα. ταύτῃ γὰρ, σωθήσεσθαι τοῖς κινδύνοις ὁ δεισιδουλος θέλων, οὐσαν ἐκυρᾶν καὶ τηθίδα, ἀλαπέμπετο, σώζειν αὐτὴν ἀφαιρῶν. παρεσκεύαζε γὰρ βασιλέα, κτείναι αὐτὴν ἀλαθληθεῖσαν ἐφ' οἷς καὶ πρότερον, συλλοίδω τῷ ἀρχεῖ γήμασθαι αὐχεδάζουσαν, λάθρᾳ τὰ ἔ βασιλέως ἀποῤῥήτα ἀλαγγέλλειν πρὸς αὐτὸν, ἐχθρὸν ὄντα. τοῦθ' ὥσπερ πλαστὰ θέλα χειμαζομένους τοὺς νεανίσκους ἐπεβάπτισεν. ἡ γὰρ συλλώμη θρασυτὸν πρὸς B βασιλέα, τῷ φρονεῖν ἐμεύνοι. κἀκεῖνος μηκέτι καρτερήσας, δεσμεῖ μὲν ἀμφοτέρους τοὺς υἱεῖς, καὶ ἀλαχωρίζει ἀπ' ἀλλήλων. πέμπων ἔ πρὸς κρίσιν ἀλ' τάχους, οὐολύμνιόν τε τὸν στρατοπεδάρχην, καὶ τὸν φίλον ὄλυμπον, ἐγγεάφως τὰς μιαιφόνους φέροντας. οἱ ἔ, ὡς εἰς ῥώμην πλεύσαντες, ἀπέδοσαν τὰ δοθ ἔ βασιλέως γράμματα. σφόδρα μὲν ἠχθέσθη κρῖναι ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις, εὐ μὲν ὤετο δεῖν ἀφελέσθαι τὸν πατέρα, τῷ κ τῶν υἱῶν ἐξουσίαν. ἀντιγράφει γοῦν C κύριον μὲν αὐτὸν καθίστας, εὖ μέν τοι πρὸς λέγων, εἰ μὴ κοινοῦ συνεδρίου, τῶν τε ἰδίων συγγενῶν, καὶ τῶν κ τῷ ἐπαρχίαν ἡγουμένων, ἐξετάσαι τῷ ἐπιβουλῶ. κἂν μὲν ἐνέχωνται κτεῖναι. ἂν ἔ μόνον ἐπὶ φυγὴν βεβουλευμένοι, κολάσαι μετριώτερον. τούτοις ἡρῴδης πίθεται, καὶ φρονήματι εἰς βηρυτὸν ἔνθα συνέπεμψε κρῖναι, συνῆγαγε τὸ δικαστήριον. πρόκαθέζονται ἔ οἱ ἡγεμόνες, γεγραφὼς αὐτοῖς ὑπὸ καίσαρος, συτερνῖνός τε, καὶ οἱ περὶ πεδάνιον πρέσβεις. συνῆν δὲ καὶ οὐολύμνιος ὁ ἐπίτροπος, ἔπεμπε οἱ ἔ βασιλέως συγγενεῖς καὶ φίλοι, συλλύπη τε καὶ φερώρας, μεθ' οὓς οἱ πάσης συρίας ἄριστοι, τολεῖ δ' χελάου ἔ βασιλέως. τὸτον γὰρ ὄντα κηδεστὴν ἀλεξάνδρου, δι' ὑπονοίας εἶχεν ἡρῴδης. τοὺς μὲν υἱεῖς οὐ προσήγαγε εἰς τῷ δίκῃ μᾶλλα προμηθῶς. ἤδει γὰρ ὅτι καὶ μόνον ἐφθέντες ἐλεηθήσοντας πάντως. εἰ ἔ δὴ, καὶ λόγου μεταλάβοιεν, ῥᾳδίως ἀλεξάνδρου λύσεσθαι τὰς αἰτίας. ἀλλ' οἱ μὲν, ἐν τολαστίνῃ κώμῃ σιδωνίων ἐφρουροῦντο. κατεσκεῖ ἔ ὁ βασιλεὺς, ὡς πρὸς παρόντας διετίθετο. κατηγόρει τε τῷ μὲν ἐπιβουλῆς ἀδενῶς, ὡς ἀν δοτρούμενος εἰς αὐτὸν ἐλέγχων, λοιδορίας τε, καὶ σκώμματα. ὕβρεις, κ τολυμελίας μυρίας εἰς αὐτ, ἃ κ θανάτου χαλεπώτερα, τοῖς σωφρόσι ἀπέφαινεν. ἐπεὶ μηδενὸς ἀντιλέγοντ. ἐπικτασμὸν ὡς αὐτὸς ἀλίσκοιτο, καὶ νικῶν νίκῃ πικρὰν κ τέκνων, ἐπὶ D ρώτα τῷ γνώμῃ ἔκαστον. καὶ πρῶτ. συτερνῖνος ἀπεφήνατο, κατακρίνειν μὲν τῶν νεανίσκων, ἀλλ' οὐ θανατον. οὐ γὰρ εἶναι θεμιτὸν αὐτῷ, τριῶν παρεστώτων τέκνων, ἑτέρου τέκνα ἀπολλύναι δικαίως. σύμψηφοι ἔ αὐτῷ καὶ οἱ δύο πρεσβευταὶ γίνονται, κ τούτοις ἔπεται

E

F

G

ἕτεροι τινὲς ἠκολούθησαν. ὀλύμνιος δὲ τῆς σκυθρωπῆς ἀποφάσεως ἤρξατο, καὶ μετ' αὐτὸν, πάντες θάνατον κατεψηφίσαντο τῶν μειρακίων. οἱ μὲν κολακεύοντες, οἱ δὲ μισοῦντες ἡρώδην, καὶ οὐδεὶς δι' ἀγανάκτησιν. ἔνθα δὴ μετέωρος ἦν πᾶσα συρία καὶ τὸ ἰουδαϊκὸν λεὼς, ἐκδεχομένων τὸ τέλος τοῦ δράματος, οὐδεὶς μὲν τοιοῦτον ὑπελάμβανεν ἔσεσθαι μέχρι τεκνοκτονίας ὠμὸν ἡρώδην. ὁ δὲ σύρας τοὺς υἱεῖς εἰς τύρον, κἀκεῖθεν ἀλεξανδρείους εἰς καισάρειαν, πρόσθεν ἀναμρέσεως τοῖς μειρακίοις ἐσκέπτετο. παλαιός τις τοῦ βασιλέως στρατιώτης ὄνομα τύρων, ἔχων υἱὸν σφόδρα σωφρονοῦντα καὶ φίλον ἀλεξάνδρῳ, καὶ αὐτὸς ἠγαπημένως ἰδίᾳ τὰ μειράκια, διὰ ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως, ἐκφέρων ἐφέρετο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἕδρα ἀϊδὼν, πεπατηκὼς τὸ δίκαιον, ἀπολωλεκέναι τὴν ἀλήθειαν, συγκεχυκὼς τὴν φύσιν, ἀνομίαις γέμειν τὸν βίον, καὶ πάντ' ἄσα μὴ φειδομένῳ τοῦ ζῆν, ὑπηγόρευε τὸ πάθος. τέλος δὲ, καὶ τῷ βασιλεῖ τολμήσας προσελθεῖν, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ἔφη κακοδαιμονέστατος εἶναι δοκεῖς, ὃς τις κατὰ τῶν φιλτάτων πείθῃ τοῖς πονηροτάτοις. ἐγὼ φερώρα καὶ σαλώμης κατηγόρους πολλάκις θάνατον, πιστεύεις πότερα τοῖς τέκνοις, οἵ σε τῶν γνησίων προεκόπτοντες ἁμαρτάνουσι, ἐπ' ἀντιπάτρῳ καταλείπουσι μόνῳ, τὸν αὐτοῖς εὐμεταχείριστον αἱρούμενοι βασιλέα. σκέψαι μὲν δή τοιγε, μὴ πῃ κἀκείνῳ ἡλίκην μῖσος ἐν τοῖς στρατιώταις, ὁ τῶν ἀδελφῶν θάνατος. οὐ γὰρ ἔστιν ὅς τις σὺν ἐλεεῖ τὰ μειράκια, τῶν δὲ ἡγεμόνων καὶ φανερῶς ἀγανακτοῦσι πολλοί. ταῦθ' ἅμα λέγων, ὠκύμαζε τοὺς ἀγανακτοῦντας. ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθέως, ἐκείνους τε καὶ αὐτὸν, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ συνελάμβανεν. ἐφ' ᾧ τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τις κουρέων, τρύφων ὄνομα, προεκπηδήσας ἐκ τινος φρενοβλαβείας, ἑαυτὸν μιαιφονῆσαι γένεται. καὶ μὲν δὴ ἔφη τύρων ἅτος ἀνέπειθεν, ὅταν θεραπεύῃ τοῦ ξυρῶσθαι προσχήσασθαι, μεγάλους τιμὴ δώσειν ἀλεξάνδρου δωρεὰς ὑπισχνῆται. ταῦτα ἀκούσας ἡρώδης, τὸν τε τύρωνα συνέδησε, καὶ τὸν κουρέα βασάνοις διήλεγχε. καὶ τῶν μὲν ἀρνουμένων, ἕως οὗ μηδὲν πλέον λέγοντος, προέλωσε κέλευσε τὸν τύρωνα σφοδρότερον. ὁ δὲ υἱὸς οἰκτείρας, ὑπεξέχετο τοῦ βασιλεῖ πάντα μηνύσων, εἰ χαρίσοιτο τὸν πατέρα αὐτῷ. κἀκείνου δόντος εἰπεῖν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτὸν πεισθεὶς ἀλεξάνδρῳ, θελήσειεν αὐτὸν ἀνελεῖν. τοῦτο, οἱ μὲν, εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς δ' πατρὸς αἰκίας πεπλάσθαι, τινὲς δὲ ἀληθὲς ἔλεγον. ἡρώδης γε μὴν ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν τε ἡγεμόνων καὶ τύρωνος κατηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐστρατολόγησεν. αὐτόθι γοῦν ἀναιρουμένους μὲν ὑπὸ κουρέως ξύλοις βαλλόμενοι καὶ λίθοις. πέμπει δὲ καὶ τοὺς υἱεῖς εἰς σεβαστὴν ἅσον ἀπέχουσαν καισαρείας, προστέταξεν ἀποπνίγεσθαι. καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ ταχέως τὸ προσταγμα, τοὺς νεκροὺς εἰς ἀλεξάνδρειον ἐκέλευσεν ἀναχομισθῆναι τὸ φρούριον, συνταφησομένους ἀλεξάνδρῳ τῷ μητροπάτορι. τὸ μὲν οὖν ἀλεξάνδρου, καὶ ἀριστοβούλου τέλος, τοιοῦτον.

A nonnulli alii ſecuti ſunt. Triſtem vero ſententiam primus Volumnius dixit, cunctique poſt eum Herodis æmulatione, vel odio: neque indignatione quiſquam necandos eſſe adoleſcentes judicavit. Tum autem univerſa Judæa & Syria, ſuſpenſa quidem operiebatur hujus tragœdiæ finem: ſed nemo exiſtimabat Herodis crudelitatem ad parricidium uſque proceſſuram. Ille tamen filios Tyrum traxit: atque inde navi Cæſaream devectos, quo mortis genere perimeret cogitabat. Interea vetus quidam regis miles, Tiro nomine, qui & filium habebat Alexandro aſſuetum atque amicum, & ipſe diligebat adoleſcentulos: præ nimia indignatione mentis poſtremo circumveniens clamitabat conculcatam eſſe juſtitiam, veritatem periiſſe: naturam eſſe confuſam, vitamque hominum iniquitatis eſſe plenam, & omnia quæ dolor contemptori vitæ dictaſſet. Deinde ipſum etiam regem auſus adire: Mihi vero, inquit, omnium videris eſſe infeliciſſimus, qui contra cariſſimos nequiſſimis credas. Siquidem Pheroras & Salome fidem apud te adverſus filios tuos habent, qvos ſæpe ipſe mortis ſupplicio dignos eſſe judicaſti: neque advertis hoc eos agere, ut juſtis ſucceſſoribus deſtitutus, cum ſolo remaneas Antipatro, capi facile regem optantes. Veruntamen cogita, ne ille qvoqve militibus odioſus ſit, propter cædem omnium fratrum: Nullus enim eſt, qui non adoleſcentium miſereatur, principum autem plurimi etiam palam graviter ferunt. hæc dicens: ſimul eos quibus res indigna videretur nominabat. Rex autem ſtatim illos & ipſum cum filio comprehendi jubet. Ibique tum alius quidem regius tonſor, nomine Tryphon, neſcio qua exagitatus inſania, ſemetipſum indicans proſilit: ac mihi qvoqve Tiro, inquit, iſte perſuaſit, ut occaſione tondendi novacula te occiderem: magnaque inde Alexandrum daturum munera pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironem ejusque filium, & tonſorem ſubdidit quæſtioni: Cumque illi pernegarent, tonſor autem amplius nihil diceret, Tironem vehementius torqueri juſſit: tumque filius ejus, patris miſeratione commotus cuncta ſe regi, ſi eum ſibi condonaſſet, indicaturum promiſit. Eoque relaxato, ipſius occidendi patrem ſuum habuiſſe voluntatem dixit, impulſum ab Alexandro. Hoc autem quibusdam fictum ab adoleſcente videbatur, quo tormentis eriperet patrem, nonnulli verum eſſe affirmabant. Herodes tamen & militū principibus & Tirone pro concione accuſatis in eos armavit populum, ut ibid. cum tonſore lignorum & lapidum ictibus interirent. Filios vero in Sebaſten miſſos, quæ non longo à Cæſarea intervallo diſtaret, profocari jubet: eaque re mature perfecta, in caſtellum Alexandrium mortuos aſportari, cum Alexandro materno avo ſepeliendos. Hic finis Ariſtobulo & Alexandro vitæ fuit.

Amm. lib. 16. cap. 13.

CAP. XIIX.

Κεφ. ιη.

Ἀντιπάτρῳ δὲ ἀδήλου ἔχοντι τὴν ἀλεξάνδρου, μῖσος ἀφορητον ὑπ' ἔθνους ἐπηγείρετο πάντων ὑπισχνουμένων, ὅτι τοὺς ἀλεξάνδρου τοὺς ἀδελφοὺς πλάσαντες ὑποστατίζειν ἔτος ὑποικήσοι δέος δὲ μείζονος, αὐξανομένων ὁρῶντι τῶν ἀνηρημένων ὑμεῖν.

Antipatrum vero, cum jam ſine controverſia ſucceſſionem regni ſperaret, intolerabile gentis excepit odium, cunctis ſcientibus, illum omnes fratribus ſuis conſeruiſſe calumnias: nihiloque minus timor eum non mediocris ſolicitabat, creſcente ſobole peremptorum

De conſpiratione Antipatri contra patrem. Ant. lib. 17. cap. 1. 2.

Erant enim Alexandro ex Glaphyra filii duo, Tigranes & Alexander: itemque Aristobulo ex Berenice Salomes filia, Herodes & Agrippa & Aristobulus, filiæque Herodias & Mariamne. Sed Glaphyram quidem Herodes cum dote sua in Cappadociam dimisit, postquam Alexandrum interfecit: Berenicem autem Aristobuli conjugem, avunculo Antipatri nuptum dedit: ut enim Salomen, quam infensam habebat, sibi reconciliaret Antipater, istas nuptias excogitavit. Idem vero etiam Pheroram muneribus aliisque obsequiis, atque amicos præterea Cæsaris ambiebat, magnas Romam mittendo pecunias. Saturninum enim cum aliis omnibus apud Syriam donis expleverat. Hoc autem magis invisus erat cunctis, quo plura donabat, velut opes tantas non munificentia largiretur, sed metu consumeret. Itaque eveniebat, ut nec accipientium benevolentia quicquam profecerit: quibusque nihil dedisset, acerbiores inimicos haberet. In distributionibus autem munerum quotidie largior erat, cum præter spem videret orbos pueros ab Herode curari: qvantumqve illum peremptorum cædis pœniteret, prolis eorum miseratione significari. Convocatis enim propinquis atque amicis suis, & pupillis astantibus cum lacrymis oppleset oculos, dixit: Horum quidem mihi patres fortuna quædam tristis eripuit, ipsos autem orbitatis misericordia cum natura commendat. Experiar itaque, ut etsi pater infortunatissimus fui, avus tamen sim providentior, & a quibus post me regnantur, amicissimos mihi relinquam. Despondeo igitur filiam tuam Pherora maximo filiorum Alexandri, ut ei curator sis necessarius: tuo vero Antipater filio, Aristobuli filiam, eris enim hoc modo pater orbatæ. Sororem vero ejus meus Herodes accipiet, ex pontifice avo materno prognatus. Et de his quidem hoc sit judicium meum, neq; id quisquam dirimat, qui me amabit. precor autem etiam Deum bono regni mei, meorumque nepotum copulare nuptias, atq; hos pueros placidioribus, qvam patres eorum oculis aspicere. Postquam hæc locutus est, flevit, & puerorum dexteras junxit, benignissimeque consalutatis singulis dimisit concilium. Statim diriguit Antipater, quantoqve dolore affectus esset neminem latuit pupillorum, namque honorem apud patrem quoque sibi derogatum existimabat: iterumque de rebus cunctis periculum fore, si Alexandri filiis præter Archelaum etiam Pheroram tetrarcham adjutorem habere licuisset. Ad hæc reputabat odium suum, & orbitatis miserationem, qua tota gens flectebatur, qvanto viventium puerorum studio, & quanta memoria mortuorum ipsius scelere tenerentur Judæi. Itaque omnimodo dirimere sponsalia statuit. & callide quidem patri surrepere timuit, sævienti acriterque vigilanti ad suspicandum, palam vero eum

A ἦσαν γὰρ ἀλεξάνδρῳ μὲν ἐκ γλαφύρας υἱεῖς δύο, τιγράνης καὶ ἀλέξανδρος. ἀριστοβούλῳ δ' ἐκ βερνίκης τῆς σαλώμης θυγατρὸς, ἡρώδης μὲν καὶ ἀγρίππας καὶ ἀριστόβουλος· υἱοὶ δὲ θυγατέρες δ' ἡρωδιὰς καὶ μαριάμνη. τὴν μὲν οὖν γλαφύραν ἡρώδης μὲν τὸ πρόσκαιρος ἀπέπεμψεν εἰς καππαδοκίαν, ὡς ἀνεῖλεν ἀλέξανδρον. τὴν δὲ ἀριστοβούλου βερνίκην συνώκισε θείῳ πρὸς μητρὸς ἀντιπάτρῳ. τὴν γὰρ σαλώμην ὄσαν διάφορον, ἐξοικειούμενος ὁ ἀντίπατρος,

B ἔπεισεν ἐπαγματοῦσατο τὸν γάμον. πρὸς τούτοις δὲ καὶ φερώραν, δώροις τε καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπείαις, καὶ τοὺς καίσαρος φίλους, σὺν ὀλίγα πέμπων εἰς τὴν ῥώμην χρήματα. οὔτε μὲν πρὸς αὐτοκρατορίνον ἐν συρίᾳ πάντες ἐπληρώθησαν τῶν ἀπ' αὐτοῦ δωρεῶν, ἐμίσει δὲ δίδους πλεῖον, ὡς ἂν οὐκ ἐκ μεγαλοψυχίας χαριζόμενος, ἀλλὰ ἀναλίσκων κατ' ἀνάγκην. συνέβαινε δὴ τοὺς μὲν λαμβάνοντας, οὐδὲν μᾶλλον δύνους γινεσθαι, χαλεπωτέρους δὲ ἐχθροὺς, οἷς μὴ δίδοι. λαμπροτέρας δὲ καθ'

C ἡμέραν ἐποιεῖτο τὰς διαδόσεις, ὁρῶν τὴν βασιλέα, παρ' ἃς αὐτὸς ἐλπίδας εἶχεν, ἀπιμελούμενον τῶν ὀρφανῶν, καὶ τοῦ θεοῦ πρὸς ἀνηκέστους μετάνοιαν σωφρονοῦντα, δι' ὧν ἠλέησε τοὺς ἐξ ἐκείνων. σωσαγαγὼν γὰρ πατὴρ ἡρώδης συγγνώμης τε, καὶ τοὺς φίλους, ἐφιλησαμένους τε τὰ παιδία, καὶ δακρύων ἐμπλήσας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶπεν, ἐμὲ τοὺς πατέρας τούτων, σκυθρωποὺς ἀφείλετο δαίμων, ταῦτα δέ μοι μὴ τῆς φύσεως, σωίζησιν ἐλεοῦ

D ὀρφανίας. πειρῶμαι δ' εἰ καὶ πατὴρ ἐγχωμίου αὐτυχέστατος, πάππου γοῦν φανῆναι μετριώτερος, καὶ μετ' ἐμὲ κηδεμόνας αὐτοῖς καταλιπὼν τοὺς ἐμοὶ φιλτάτους. ἐγγυῶ δὲ τῷ μὲν σὴν φερώρᾳ θυγατέρα, τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν ἀδελφῶν ἀλεξάνδρου παίδων, ἵνα σοὶ αὐτῷ κηδεμὼν ἀναγκαῖος, τῷ σῷ δὲ παιδὶ ἀντίπατρε τὴν ἀριστοβούλου θυγατέρα, χρήσιμος δ' ἂν οὕτω πατὴρ τῆς ὀρφανῆς, καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς, ὁ ἐμὸς ἡρώδης λήψεται, πρὸς

E μητρὸς ὢν ἀρχιερέως πάππου. ὁ δ' ἀγαπῶν μὲν σὺ ἐμὲ, τοιοῦτον ἐχέτω τὸν γνώμονα, ἵν' ἀμάχητοι μηδεὶς ἐμοὶ φίλων. ἐὰν δ' ἔχεμοι δὲ καὶ τῷ θεῷ σωφρονίσασθαι τοὺς γάμους ὑπὲρ συμφέροντι τῆς ἐμῆς βασιλείας, καὶ τῶν ἐμῶν ἐγγόνων, τοῖς παιδίοις ταῦτα, μᾶλλον πιστοτέρους ὑπάρξει ὑμῖν, ἢ τοὺς πατέρας αὐτῶν. ἐπὶ τούτοις εἰπὼν, ἐδάκρυσέ τε, καὶ τῶν παίδων σωήρμοσε τὰς δεξιὰς, ἔπειτα κατασπασάμενος ἔπαυσεν φιλοφρόνως, διέλυσε τὸν

F σύλλογον. ἐπαχνώθη δ' εὐθὺς ἀντίπατρος, καὶ δῆλος ἦν ἅπασιν ὀδυνώμενος. ὑπελάμβανε γὰρ εἶναι ἐπὶ τῷ πατρὶ, τοῦ τῶν ὀρφανῶν τιμᾶν, ἑαυτὸν κατόλυσιν, αὖθις τε κινδυνεύσειν περὶ τῶν ὅλων, εἰ πρὸς ἀρχέλαόν καὶ φερώραν ὄντα τετράρχην βοηθὸν ἔχοιεν οἱ ἀλεξάνδρου παῖδες. σωελογίζετο δ' τὸ καθ' ἑαυτὸν μῖσος, καὶ τὸν τῶν ὀρφανῶν ἔλεον, ὃν ἔθνους, ὅσον τε ἀπωδὴ ζώντων, καὶ ὅση μνήμη τεθνηκότων Ἰουδαίοις τῶν δι' αὐτὸν ἀπολωλότων τοῦ ἀδελφῶν. ἐγνω δὴ πάντα τρόπον διακόπτειν τὰς ἐγγύας, καὶ τὸ μὲν ὑπόπτερον παρέργως, εἰδέναι τὸν πατέρα χαλεπὸν ὄντα, καὶ πρὸς τὰς ὑποψίας κινδύνου εὐλαβές. ἐτόλμησε δ' προσελθὼν ἱκετεύειν ἀντικρυς, μὴ στερίσκειν αὐτὸν τῆς ἐξ ἴσου τιμῆς, μηδ' αὐτῷ μόνῳ ὄνομα βασιλείας, δύναμιν δ' ὑπάρχειν ἄλλοις. οὐ γὰρ κρατήσειν τῶν πραγμάτων, εἰ πρὸς δεχελάῳ πάππῳ, καὶ φερώρᾳ κηδεστὴν ὁ ἀλέξανδρος πατὴρ

supplex adire ausus est, coramque deposcere, ne se honore privaret, quo dignum esse judicasset, pudumque regis nomen habere vellet, regni autem substantiam penes alios esse. Nec enim posse rerum obtinere dominatum, si præter avum Archelaum, etiam Pheroras Alexandri filiis socer

προσλάβοι. καταπεσβλή ὁ πολλῆς ἕσης ἡλικίας κ τὸ A esset adjunctus. Instantissimè vero precabatur
βασίλειον, μεταπεθεῖναι τοὺς γάμους. ἦσαν γὰρ δὴ τῷ βα- quia numerosa esset regia progenies, nuptias
σιλεῖ γυναῖκες μὲν ἐννέα, τέκνα δ' ὀκτὼ ἐπῆα. αὐτὸς μὲν permutari. Novem namque regi uxores erant,
ἀντιπάτρος, ἐκ Δωρίδος, ἡρῴδης δ' ἐκ Μαριάμμης τ̃ ἀρ- sed harum septem unde filios susceperat, ipsum
χιερέως θυγατρός, ἀντίπατρον δ' καὶ Ἀρχέλαον, ἐκ Antipatrum ex Doride, Herodem autem ex Ma-
Μαλθάκης τ̃ Σαμαρείτιδος, καὶ θυγάτηρ ὀλυμπὰς, riamne pontificis filia: itemque Antipam & Ar-
ᾗν ὁ ἀδελφιδ̃ς αὐτ̃ ἰώσηπος ἔσχεν. ἐκ δ' τ̃ ἱεροσολυμί- chelaum ex Malthace Samaritide, filiamque O-
τιδος κλεοπάτρας, ἡρῴδης καὶ Φίλιππος, ἐκ δ' παλ- lympiadem, quam frater ejus Josephus habue-
λάδος, Φασάηλον. ἐγένοντο δ' αὐτῷ καὶ ἄλλαι θυγατέ- rat, ex Hierosolymitide vero Cleopatra Herodē
ρες, Ῥωξάνη τε καὶ Σαλώμη, ἡ μὲν ἐκ Φαίδρας, ἡ δ' ἐξ B & Philippum, nec non ex Pallade Phasaelum. Ha-
ἐλπίδος. δύο δ' εἶχεν ἀπεκνους, ἀνεψιάν τε κ ἀδελφι- bebat autem filias quoqve alias, Roxanen & Sa-
δ̃ν, χωρὶς δ' τούτων δύο ἀδελφὰς ἀλεξάνδρα καὶ Ἀρι- lomen, unam ex Phædra, & alteram ex Elpide:
στοβούλα, τὰς ἐκ Μαριάμμης. ἔσης δ' πολὺ προσῳκειωτ̃ duasque uxores sine filiis, consobrinam & fratris
ἡλικίας, ὁ ἀντίπατρος ἐβούλετο μεταπεθεῖναι τοὺς γάμους. filiam: & præter has Alexandri & Aristobuli
καλεσὰς δ' ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε, καταμαθὼν αὐτ̃ sorores duas ex Mariamne. Cum igitur tanta
τὸ πρὸς τοὺς ὀρφανοὺς ἦθος, ἔννοιά τε αὐτῷ παρέσῃ prolis copia supereresset, aliter nuptias jungi po-
πρὸς τ̃ ἀνῃρημένων, μή ποτε κἀκεῖνοι ζηλοιντο τῶν ἀντι- stulabat Antipater. Rex autem perspecto ejus
πάτρου Δημοβούλων ἀγώνισμα. τότε μὲν οὖν πολλὰ πρὸς C animo, quid de pupillis cogitaret, vehementer
ὀργὴν ἀποκεκριμένος, ἀπελαύνει τὸν ἀντίπατρον. iratus est: quippe filiorum quos interfecerat ca-
αὖθις δ' ὑπαχθεὶς αὐτ̃ πρὸς κολακείαις, μεθηρμόσατο. sum reputans, verebatur ne etiam hi quandoque
καὶ αὐτῷ μὲν, τὴν ἀριστοβούλου θυγατέρα, criminationum Antipatri præmium fierent. Sed
τὸν δ' υἱὸν αὐτ̃, τ̃ Φερώρα θυγατρί. καταμάθοι δ' tunc quidem sævioribus dictis eum protelat.
ἄν τις ὅσον ἴσχυσεν ἐν τούτῳ κολακεύων ἀντίπατρος, ἐκ Postea vero blanditiis ejus adductus, sponsalia
δ' σαλώμαν ἐν ὁμοίοις οὖσαν ἀποτυχεῖν. ταύτην γὰρ δὴ reformavit: ac primum ipsi Antipatro Aristo-
καὶ πρὸς οὖσαν ἀδελφὴν, καὶ πολλὰ Δι' Ἰουλίας τ̃ buli filiam collocat, filium vero ejus jungit filiæ
καίσαρος γυναικὸς ἱκετεύουσαν γαμηθ̃ναι τ̃ ἀρχῇ Pheroræ. Hinc licebat advertere: quantum An-
συλλαῶ, διωμόσατο μὲν ἐχθροτάτην ἕξειν, εἰ μὴ παύ- D tipatri valuerit adulatio, qvod idem in simili
σαιτο τ̃ ἀτυχ̃ς. τὸ δ' τελ̃ταῖον ἀκούσαν ἀλεξᾶ τινὶ causa impetrare Salome non potuit. hanc enim
τῶν φίλων συνῴκισεν, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτ̃ς, τὴν quamvis soror esset, atque hæc sæpe interceden-
μὲν τ̃ ἀλεξᾶ παιδὶ, τὴν δ' ἑτέραν, τ̃ πρὸς μητρὸς te Julia uxore Cæsaris postulasset, Arabi Syllæo
ἀντιπάτρου θείῳ, τῶν δ' ἐκ Μαριάμμης θυγατέρων, nubere non passus est: sed inimicissimam sibi fo-
ἡ μὲν ἀδελφ̃ς υἱὸν ἀντίπατρον εἶχεν. ἡ δ' ἀδελφοῦ re juravit, nisi ab hoc studio destitisset. postea-
Φασάηλον. Δι' ἀκόψας δ' τὰς τῶν ὀρφανῶν τὰς ἐλπί- que invitam Alexæ cuidam ex amicis suis in ma-
δας ὁ ἀντίπατρος, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῷ τὰς trimonium dedit: ejusque filiarum unam Ale-
ὑπογαμίας ποιησάμενος, ὡς δὴ βεβαίοις μὲν ὥρμει E xandri filio, alteram Antipatri avunculo tradi-
τ̃ς ἐλπίσι. προσλαβὼν δ' τ̃ κακίᾳ τὸ πεποιθὸς, dit. Natarum autem Mariamnes una, fororis *ant. lib. 17. cap. 3.*
ἀφόρητος ἦν. τὸ γὰρ ἑκάστου μῖσος ἀποσκάσασθαι filium habebat Antipatrum, altera fratris Pha-
μὴ δυνάμενος, ἐκ δ' φόβερὸς εἶναι τῷ ἀσφάλειαν saelum. Sic interrupta pupillorum spe Antipa-
ἐπεμέλετο. συνήργει δ' καὶ Φερώρας ὡς ἂν ἥδη βασιλεῖ ter, & pro sua commoditate affinitatibus junctis,
βεβαίῳ. γίνεται δ' καὶ γυναικῶν συμπαγμα κ τῷ expectatione certa nitebatur: adjectaque mali-
αὐλεῖ, ὃ νεωτέρους ἐκίνησε θορύβους. ἡ γὰρ Φερώρα gnitati fiducia, nequaquam erat tolerabilis: nam
γυνὴ, μ̃ς δ' μητρὸς καὶ τ̃ς ἀδελφ̃ς προσλαβοῦσα quia singulorum odium vitare non poterat, se-
τῷ ἀντιπάτρου μητέρα, πολλὰ μὲν ἠσέλγαινε κ τὸ curitatem sibi ex terrore qværebat: cum præterea
βασίλειον. ἐπλήμησε δ' καὶ δ' βασιλέως ὑβρίσαι δύο θυ- F Pheroras ei veluti jam confirmato regi obsecun-
γατέρας. διὸ μάλιστα αὐτ̃ς ἐκεῖνος προσέβαλλετο. μισύ- daret. Quin & mulierum conflata in aula con-
μμαι γε μὴν ἀπ' αὐτ̃, τῶν ἄλλων ἐπικρατ̃ν. μένει δ' flictio, novas turbas excitabat. Etenim Phero-
τ̃ ὁμονοίας αὐτῶν ἀντίπαλος ἦν συλώμη, καὶ βασιλεῖ ræ uxor cum matre ac sorore sua, necnon & ma-
διέβαλλε τὴν σωφροσύνην, ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν αὐτ̃ tre Antipatri, multa in regia insolenter agebat,
πραγμάτων εἴη. γνοῦσαι δ' ἐκεῖναι τ̃ Δημοβούλην καὶ, ὡς ausa etiam duas regis filias contumeliose tracta-
ἀμαναχτήσθεν ἡρῴδης, τ̃ μὲν φανερᾶς συνόδους, καὶ τῶν re; cui rei maximè ab Antipatro erat objecta. I-
φιλοφρονήσεων ἐπαύσαντο, τὐναντίον δ' ὑπεκρίνοντο G taque cum illi invisæ essent, alias qvidem mori-
καὶ Δι' Φέρεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἀκούοντος βασιλέως, geras habebant: sola vero Salome adversabatur
ὡς συνυπεκρίνετο κ ἀντίπατρος, ἐν τ̃ φανερῷ πρὸς eorum concordiæ: qvodque non bono regis coi-
κρούων Φερώραν. συνουσίαν δ' ἦσαν αὐτῷ λάθρᾳ, καὶ rent, apud ipsum insimulabat. Cognita vero ejus
κῶμοι νυκτερινοὶ, τήν τε ἐμνοσιαν ἡ ὠμοφαγήρησις ἐπε- delatione mulieres, quodque Herodes ægre tu-
τεινεν. ἠγνόει δὲ οὐδὲν συλώμη τῶν πεπραγμένων, lisset, aperto quidem conventu & familiaritate
καὶ πάνθ' ἡρῴδῃ διήγγελλεν. ἐξεκαίετο δ' ὀκνῶν abstinuerunt, contra v. & discordare inter se re-
εἰς ὀργὴν, καὶ μάλιστα δ' ὅτι τὴν Φερώρα γυναῖκα. ge audiente simulabant: cum his adeo collude-
ret Antipater, ut palam Pheroram minime dubitaret offendere: occultos autem cœtus & nocturnas co-
messationes agebant: earumq; consensionem fecit observatio firmiorem: cum horum nihil ignoraret Sa- *ant. lib. 17.*
lome, sed Herodi cuncta nunciaret. Ille autem ardens iracundia, maximèq; adversus Pheroræ conjugem, *cap. 4.*

quod eam præter cæteras accuſaret Salome, advocato cognatorum amicorumqve concilio, & alia multa mulieri & filiarum contumelias crimini dedit, qvodque Phariſæis mercedem contra ſe præbuiſſet, fratremque ſibi hoſtem reddidiſſet expugnatum venenis. Poſtremo converſus ad Pheroram, utrum, ait, ſe fratrem, an uxorem vellet optare? Cumque ille ſe citius vita dixiſſet quam conjuge cariturum, incertus quid ageret, ad Antipatrum ſermonem contulit: ac ne cum Pherora vel ejus conjuge, aut quovis alio, qvi ad eam pertineret, unquam colloqveretur edixit. Verum ille palam præcepta cuſtodiens, in occulto cum his pernoctabat: metuensque obſervationem Salomes, per amicos in Italia degentes, ut Romam proficiſceretur, effecit ipſorum perlatis literis, ubi Antipatrum aliquanto poſt tempore ad Cæſarem mitti oportere perſcriberent. Igitur Herodes nihil moratus eum miſit: cunctis quæ uſui forent, magnaque pecunia liberaliter inſtructum, teſtamentumque una ei portandum dedit, in quo rex ipſe Antipater inſcriptus erat, & Antipatri ſucceſſor Herodes, ex Mariamne pontificis filia procreatus. Quin & Syllæus Arabs itidem Romam, neglecto Cæſaris præcepto, navigavit: de his cum Antipatro certaturus, de quibus cum Nicolao cauſam ante dixerat. Non leve autem cum Areta rege ſuo certamen habebat, cujus & alios amicos interfecerat, & Soemum in Petra oppido potentiſſimum, redemptoque Fabato procuratore Cæſaris fautore utebatur etiam in Herodem. Sed majore pecunia data Herodes Fabatum à Syllæo alienavit: ac per eum quæ Cæſar juſſerat exigebat. ille autem cum nihil dediſſet, accuſabat apud Cæſarem Fabatum, diſpenſatorem eſſe dicens, non quæ ipſi, ſed quæ Herodi expedirent. Quibus commotus ad iracundiam Fabatus, adhuc autem apud Herodem in honore maximo habebatur, ſecretorum Syllæi proditor factus eſt: regique indicavit, quod Syllæus Corinthum ejus ſatellitem pecunia corrupiſſet, eumque aſſervari oporteret. neque rex id facere dubitavit: quoniam Corinthus iſte, licet in aula regis eſſet educatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox non illum ſolum corripi, ſed etiam duos alios Arabas juſſit apud eum repertos, unum Syllæi amicum, alterum Phylarchum. Qui ſubditi quæſtioni, magna pecunia Corintho, ut Herodem occideret perſuaſiſſe confeſſi ſunt: atque etiam à Saturnino Syriæ rectore interrogati, Romam tranſmiſſi ſunt.

ταύτην γὰρ πλέον ἡ σαλώμη διέβαλλεν. ἀθροίσας γὰρ συνέδριον τῶν τε φίλων καὶ συγγενῶν, ἀλλά τε πολλὰ τὸν ἄνθρωπον κατηγόρει, καὶ τελευτῶν εἰς τὰς αὐτοῦ θυγατέρας ὕβριν, ὅτι τὸ φαρμακοῖς μὲν χορηγήσοιεν μισθοὺς κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ κατασκάσοιεν πολέμιον, ἐνδησαμένη φαρμάκοις. πλάττουσα δ', εἰς Φερώραν ἀπέστρεψε τὸν λόγον, δυοῖν θατέρου ἐλέσθαι λέγων, ἢ αὐτὸν ἀδελφὸν, ἢ τελευτῶν γυναῖκα. ὁ δὲ θᾶττον ἀπολείψειν τὸ ζῆν, ἢ τὴν γυναῖκα φήσαντος, οὐκ ἔχων ὅπη χρὴ δρᾶν, μετέβαινεν ἐπ' ἀντίπατρον, ὡς παρηγγέλη, μήτε τῇ Φερώρα γυναικὶ, μήτε αὐτῷ, μήτι ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐκείνης ἀπαλλαγήσεσθαι. ὁ δ' ἐφανερῶς μὲν, εὖ μετέβαινε τὸ πρόσταγμα. λάθρᾳ δ', διευκτέρδε σὺν ἐκείνοις. καὶ δεδοικὼς ἐπετήρουν τελευτῶν σαλώμην, πραγματεύεται διὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἰταλίας φίλων, τελευτῶν εἰς ῥώμην ἀποδημίαν αὐτῷ. γράψάντων δ' ἐκείνων, δεῖν ἀντίπατρον πεμφθῆναι διὰ χρόνου πρὸς καίσαρα, ὁ δὲ οὐδὲν μελήσας ἐξέπεμψε, θεραπείαν τε λαμπρὰν καὶ πολλὰ δοὺς χρήματα, τήν τε διαθήκην κομίζειν, ἐν ᾗ βασιλεῦς μὲν ἀντίπατρος ἐγέγραπτο. ἀντίπατρος δ' ἦν ἡρῴδης διάδοχος ὁ ἐκ μαριάμμης τῆς ἀρχιερέως θυγατρὸς γεγονώς. ἔπλευσε δ' ὁ συλλαῖος ὁ ἄραψ ἐπὶ ῥώμης, ἡμελημένως μὲν τῶν καίσαρος προσταγμάτων, ἀγωνιούμενος δ' πρὸς ἀντίπατρον, περὶ ὧν διεδίκασε νικολάῳ τάχιον. οὐ μικρὸς δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς ἀρέταν ἀγὼν τὸν αὐτοῦ βασιλέα. τοῦτον γὰρ ἄλλους τε φίλους ἀνῄρηκει, καὶ σόαιμον, τῶν ἐν πέτρᾳ τὸν δυνατώτατον. πείσας δὲ πολλοῖς χρήμασι φαβᾶτον τὸν καίσαρος διοικητὴν ἐχρῆτο βοηθῷ καὶ παρ' ἡρῴδου. πλείονα δὲ δοὺς ἡρῴδης, ἀφίστησί τε ἀπὸ συλλαίου φαβᾶτον, καὶ ἃ αὐτὸς παρὰ καίσαρος εἰσέπραττεν. ὁ δὲ μηδὲν ἀποδούς, ἐπὶ καὶ κατηγόρει φαβᾶτου πρὸς καίσαρα, διοικητὴν εἶναι λέγων, οὐ τῶν ἐκείνου, τῶν γ' ἡρῴδου συμφερόντων. ἐφ' οἷς ὀργισθεὶς φαβᾶτος, λαβὼν δὲ ἐπὶ παρ' ἡρῴδῃ μάλιστα τιμώμενον, γίνεται πρόδοτης συλλαίου τῶν ἀποῤῥήτων. τό τε βασιλεῖ φῆσι, ὅτι συλλαῖος διαφθείρειεν αὐτοῦ τὸν σωματοφύλακα κόρινθον χρήμασιν, ὃν δεῖ φυλάττεσθαι. πείθεται δ' ὁ βασιλεύς, καὶ γὰρ τετράρχης μὲν ὁ κόρινθος ἐν τῇ βασιλείᾳ, ἦν δ' λῃ ἄραψ. συλλαμβάνει δ' διὰ θέως, οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δύο ἑτέρους ἄραβας, ἀνδρῶν παρ' αὐτῷ, τὸν μὲν φίλον συλλαίου, τὸν δὲ φύλαρχον. οἱ δὲ βασανιζόμενοι, πείθουσι κόρινθον ὁμολογῆσαι ὅτι πολλοῖς χρήμασιν, ἡρῴδην ἀνελεῖν. οὗτοι μὲν οὖν ἀναπεμφθέντες, καὶ ὧδε σκληρύνω τῷ διώκοντι τελευτῶν, ἀνεπέμφθησαν εἰς ῥώμην.

CAP. XIX.

De veneno Herodi parato, & qvomodo compertum ſit.

AT Herodes Pheroræ vehementius imminebat, ut repudiaret uxorem, neque quomodo mulierem plecteret inveniebat, cum multas in eam odii cauſas haberet, donec ipſum etiam fratrem cum ea ſupra modum indignatus ejecit. Pheroras autem æquo animo accepta injuria, in tetrarchiam ſuam receſſit, juratus unum ſibi exilii finem fore mortem Herodis, neque ad eum reverſurum eſſe dum vixerit. Denique nec ægrotum quamvis ſæpe accitus fratrem inviſere voluit, cum quibusdam mandatis eum quaſi moriturus vellet inſtruere. Sed ille quidem præter ſpem convaluit. Poſtquam autem Phe-

ΚΕΦ. ιθ.

ΗΡώδης δ' οὐκ ἀνίει φερώραν, βαζόμενος ἀπαλλαγῆναι τῆς γυναικὸς, οὐδ' ἐπινόει μηχανὴν, δι' ἧς ἂν τιμωρήσαιτο τελευτῶν, πολλὰς δ' μίσους ἔχων αἰτίας, ἕως ὑπεραλγήσας, συνεκβάλλει αὐτῇ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐκβάλλει. φερώρας δ' ἀγαπήσας τελευτῶν ὕβριν, ἀπαλλάσσεται μὲν εἰς τὰ ἑαυτοῦ τετραρχίαν, ὀμόσας ἔχειν ἕνα τῆς φυγῆς ὅρον, τὸν ἡρῴδου θάνατον, καὶ μηδέ ποτε πρὸς ζῶντα ὑποστρέψειν. ἐπανῆλθε δ' οὐδὲ πρὸς νοσοῦντα τὸν ἀδελφὸν, καίτοι λιπαρῶς μεταπεμπόμενον. ἐβούλετο γὰρ αὐτῷ πίνας ἐντολὰς καταλεῖψαι, ὡς τεθνηξόμενος. ἀλλ' ὁ μὲν παρ' ἐλπίδα σώζεται. μετ' ὀλίγον δὲ νοσεῖ

νοσῆι Φερώρας εὑρίσκεται ὁ ἡρώδης μετεμέλητο, καὶ γὰρ ἦκε πρὸς αὐτὸν, καὶ συμπαθῶς ἐθεράπευεν, οὐ μὴν ἴσχυσε τὸ πάθος μὴ γὰρ ἡμέρας ὀλίγας, ἀποθνήσκει Φερώρας. ὃν καίπερ ἀγαπήσας ἡρώδης μέχρι πολλοστὰς ἡμέρας, ὅμως καὶ αὐτὸν ἀνελεῖν ἐφημίσθη Φαρμάκῳ. τὸν μὲν νεκρὸν εἰς ἱεροσόλυμα κομίσας, πένθος τε μέγιστον ὅλῳ τῷ ἔθνει κατήγγειλε, καὶ κηδείας ἠξίωσε λαμπροτάτης. ἕνα μὲν δὴ τῶν ἀλεξάνδρου καὶ ἀριστοβούλου φονέων, τοῦτον μὲν ἐξέρχεται τέλος. μετέβαινε δὲ ἤδη τὸν αὐθέντην ἀντὶ πατρὸς ἡ ποινή, τὸν Φερώρα θάνατον δέχεσθαι λαβοῦσα. τῶν τούτου γάρ τινες ἀπελευθέρων, κατηφεῖς τῷ βασιλεῖ προσελθόντες, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διεφθάρθαι Φαρμάκοις ἔλεγον. προσενεγκεῖν μὲν γὰρ αὐτῷ τὶ τλεῶ γυναῖκα, τῶν οὐ σωθῆναι ἐσκλασμένων. Φαγόντα δ', δίχεως εἰς τλεῶ νόσον καταπεσεῖν. ἀγρυπνίαν τε πρὸ δυεῖν ἡμερῶν, τλεῶ μητέρα ταύτης, καὶ τλεῶ ἀδελφλεῶ γνώμων ἐκ τῆς ἀραβίας, Φαρμάκων ἔμπειρον, ὅπως Φίλτρον σκεύσῃ τῷ Φερώρᾳ, δεδωκέναι δ' ἀντὶ τούτου, θανάσιμον συλλαβόντα πραγματευσαμένου, τοῦτο γὰρ λεῶ γνῶναι· πληγεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς ὑπονοίαις πολλαῖσι, βεβασάνικε τε καὶ τινας τῶν ἐλευθέρων ἐβασάνιζεν. ἐξὸν δέ τις ἐν ταῖς ἀλγηδόσι, θεὸς ὁ γῆν καὶ οὐρανὸν διέπων, μετέλθοι τλεῶ τούτων ἡμῖν τῶν κακῶν αἰτίαν, τλεῶ ἀντιπάτρου μητέρα. ταύτης τῆς δέχης ὁ βασιλεὺς λαβόμενος, ἐπεζήτει μᾶλλον τλεῶ ἀληθείαν ἀνιχνεύων ἢ ὑπὸ γυνῆ, τλεῶ τε φιλίαν τῆς ἀντιπάτρου μητρὸς πρὸς Φερώραν, καὶ τὰς ἐκείνου γυναῖκας ἐδήλου, καὶ τὰς λαθραίους αὐτῶν συνόδους, ὅτε τε Φερώρας καὶ ἀντίπατρος σὺν ἐκείναις πίνοιεν ὑποφερόντις δὲ ὑπὸ βασιλέως, διὰ ὅλης νυκτὸς, μηδένα μήτε δικέτην, μήτε θεράπαιναν ἐῶντες παρατυγχάνειν. μία δὴ τῶν ἐλευθέρων ταῦτα μηνύει. τὰς δ' δούλας χωρὶς ἑκάστην ἡρώδης ἐβασάνιζεν. ἐξῆιδη δ' ὧδε πάντα τὰ πεπραγμένα συμφώνως, καὶ διότι κρ σωθήσην, ἀντίπατρος μὲν εἰς ῥώμλεω, Φερώρας δ' ὑποχωρήσιεν εἰς τλεῶ πατρίδα. πολλάκις γὰρ αὐτοὺς λαλαλεῖν, ὡς μὴ ἀλέξανδρον καὶ ἀριστόβουλον, ἐπ' αὐτοὺς ἡρώδης λάβοι, καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας. ὑπὸ Φέβαδαι μὴ μαίμην, καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης, ἑτέρους τινὰς, ὥστε ἄμεινον εἶναι, ὡς πορρωτάτω Φυγεῖν δ' ἤθελε. πολλάκις δ' ὀδυρόμενον, πρὸς τὴν μητέρα, τὸν ἀντίπατρον ἐᾶσαι, ὡς αὐτὸς μὲν ἤδη πολιὸς ἤδη, νεάζοι δὲ καὶ ἡμέραν ἐκ πατρὸς, Φύσειν δ' ἂν τάχα καὶ πολλοστὰς, πρὶν ἀρξάσθαι βασιλείας ἀληθῶς. εἰ δ' καί ποτε ἐκεῖνος τελευτήσειε, πότε δ' ἂν γένοιτο τοῦτο, παντάπασιν αὐτῷ τλεῶ δολοφονῶν τῆς ἀρχῆς μενέσθαι σώτερον. ὑποβλασφήμειν δὲ τὰς τῆς ὕδρας κεφαλὰς, τοὺς ἀριστοβούλου καὶ ἀλεξάνδρου παῖδας. ἀφρηδὸν δ' αὐτὸν ὑπὸ πατρὸς, καὶ τλεῶ ὅτι τέκνοις ἐλπίδα. ἀρέσκον γὰρ ἐκ τῶν αὐτοῦ τινὰ παίδων, μὴ τὴν τελευτὴν, ἀλλὰ τὸ μαίμης ἡρώδην γεγραφέναι. καὶ κρ τοῦτό γε πάντα πάσι Φανερὸν οἰόμενον αὐτὸς καὶ ἀρχὰς μόνος κυρίας. αὐτὸν γὰρ προνοήσαι μηδένα τῶν ἡμέρας ὑπολιπεῖν. ὑπὲρ γε μὲν τῶν πώποτε πατέρων μισοτεκνότατον ἡρώδην, πολλῷ μᾶλλον εἶναι μισάδελφον. δύναμαι γοῦν αὐτῷ πρώην ἑκατὸν τάλαντα, ὅτι τῷ μὴ ἀλεξάνδρᾳ Φερώρᾳ. τοῦ δ' εἰπόντος, τί δὲ

A in morbum incidit, tum Herodis patientia demonstrata est. Nam & venit ad eum, & humanissime curatum voluit: sed morbum superare non quivit: intra dies enim paucos est mortuus. Quem licet usque ad ultimum vitæ diem dilexisset Herodes, tamen quod illum quoqve veneno peremisset, fama vulgatum est. Verum ejus corpore in Hierosolymam deportato, luctum B maximum cunctæ genti denunciavit, clarissimaque funus sepultura dignatus est. Unus quidem interfector Alexandri & Aristobuli, hunc exitus vitæ fortitus est. Transiit autem in Antipatrum autorem pœna sceleris, ex interitu Pheroræ nacta principium. Quidam enim ex *Ant. lib. 17. cap. 5.* ejus libertis, cum regem tristes adiissent, fratrem ipsius Pheroram veneno interceptum esse dicebant. C nam quendam ei cibum obtulisse conjugem suam, & non eo quo solebat modo conditum: eoque sumpto illum morbo protinus esse correptum. Venisse autem ante biduum, matris ac sororis ejus accitu quandam veneficam mulierculam ex Arabia, ut venenum Pheroræ conficeret amatorium: & pro amatorio dedisse mortiferum Syllæi consilio: namque illi notam fuisse. Perculsus igitur plurimis suspicionibus rex, D ancillas & nonnullas libertinas quæstioni subjecit. Ibique tum exclamat aliqua doloris impatiens. Deus cæli terræque rector, in matrem Antipatri, quæ horum nobis malorum causa est, vindicet. Hoc rex initium nactus, persequebatur ulterius indaginem veritatis. Mulier vero & matris Antipatri familiaritatem cum Pherora ejusque mulieribus, & occultos eorum conven- E tus aperuit: quodque Pheroras & Antipater redeuntes à rege, tota cum illis nocte potare soliti essent, servis omnibus exclusis & ancillis. Una quidem libertinarum hæc indicavit. Cum autem ancillæ separatim singulæ torquerentur, patuit omnium dicta congruere, qua de causa Romam quidem Antipater ex composito, Pheroras trans flumen secedere curavisset. Nam sæpe illos in sermone dixisse, quod post Alexandrum & F Aristobulum ad ipsos eorumq; conjuges transiturus esset Herodes. Nec alicui posse parcere, qui Mariamne ejusque filiis minimè pepercisset: ideoque melius esse, ab hac belua quam longissimè fugere. Sæpe autem dixisse matri Antipatrum conquerentem, quod cum ipse jam canus esset, pater in dies singulos juveneseeret, seqve fortasse prius quam regnare incipiat mo- G riturum: aut si unquam ille decesserit (quando autem istud futurum?) voluptatem sibi successionis omnino fore brevissimam. Pullulare præterea hydræ capita, hoc est Alexandri & Aristobuli filios: sibi autem filiorum quoque spem ademptam esse patris injuria: qui non eorum quenquam post mortem suam regni successorem, sed Mariamnes filium scripsisset hæredem. Qua quidem in re prorsus eum senectute delirare, si testamento suo standum arbitraretur. se namque ut ex ejus progenie nemo superesset curaturum. Quin etiam cum omnes patres, quibus invisi unquam filii fuerunt, odio vincat: plus tamen cum etiam fratres odisse. Denique nuper sibi ne cum Pherora colloqueretur, centum talenta donasse:

atque cum Pheroras diceret, quid enim per nos A αὐτὸν ἐλάπομεν; ἀπεκρίναντο τὸν ἀντίπατρον, lædebatur? respondisse Antipatrum, utinam εἴθε πάντ' ἡμᾶς ἀφελόμενον, γυμνοὺς ἐάσαι γε ζῶν-cunctis ablatis nudos se dummodo vivos relin- τας. ἀλλὰ ἀμήχανον ἐκφυγεῖν οὕτω φονικὸν θηρίον, queret. Verum hoc nequaquam fieri posse, ut παρ' ᾧ μήτε φιλεῖν τινὰς ἔξεστι φανερῶς, λάθρᾳ γε καὶ tam pestiferam bestiam quisquam effugiat, sub ἀλλήλοις συνέσομεν, ἐξέσται δὲ φανερῶς, ἐὰν ἐκ μιᾶς qua nec amicis esse palam liceret. Denique nunc ποτε ἀνδρῶν φρόνημα καὶ χεῖρας. ταῦτα ἔλεγον αἱ occulte, inqvit, convenimus: licebit autem a- βασανιζόμεναι, καὶ ὅτι Φερώρας βουλεύσαιτο φύ-perte, si virorum spiritum manusque habeamus. γῇ μετ' αὐτῶν εἰς πέτραν. ἐπίστευσε δὲ πᾶσιν ἡρώδης Hæc in tormentis ancillæ prodiderunt: & qvod B τοῖς λεγομένοις, ἐκ τῶν ἑκατὸν ταλάντων. μόνῳ γὰρ Pheroras cum illis Petram fugere cogitasset. Ut τῷ ἀντιπάτρῳ διείλεκτο περὶ αὐτῶν. ἀποσκήπτει δ' εἰς πάντα omnibus autem dictis Herodes crederet, cen- πρώτιστα ὁ θυμὸς δωρεῖσθαι τῷ ἀντιπάτρου μητρὶ. καὶ tum talentis effectum est. De his enim soli An- γυμνώσας αὐτὴν πάντος οὗ δεδώρητο κόσμου, πλεόν tipatro dixerat. Igitur ante alios in Doridem An- ἢ λ' ταλάντων, ἐκβάλλει δεύτερον. τὰς δ' Φερώρα tipatri matrem furor ejus erumpit: eamque o- γυναῖκας ἀπὸ τῶν βασάνων, ἐτημέλει διηλλαγμένος. mni ornatu, quem illi donaverat, spoliatam, ἐπλήγη δὲ τῇ φόβῳ καὶ πρὸς πᾶσαν ὑποψίαν ἐξεφέρι-multis comparato talentis, expellit. Deinde ira πέτο, πολλούς τε τῶν οὐκ αἰτίων ἔλκει εἰς βασάνους, deposita, Pheroræ mulieres à tormentis recrea- C δεδοικὼς μή τινα τῶν αἰτίων ὠφελίπῃ. κἂν τούτῳ bat. Timore autem pavidus erat, & ad omnes τρέπεται πρὸς τὸν σαμαρείτιν ἀντίπατρον, ὃς ἦν θεῖος suspiciones excitabatur: multosque innocentes, ἀντιπάτρου, βασανίζων δ' αὐτὸν ἤκουσεν, ἔτι με-metu ne quem nocentium prætermitteret: in τατρέψαιτο μὴ ἀντίπατρος ἐξ αὐγύπτου θηλητήριον tormenta ducebat. Hinc ad Samaritam se con- φάρμακον ἐπ' αὐτὸν, λάθρᾳ τινὸς τῶν ἑταίρων ἀντιφίλου. vertit Antipatrum, qvi procurator erat Anti- λάθοι δ' παρ' ἐκείνου, Ἰουδίων ὁ θεῖος ἀντιπάτρου, καὶ patri, & ex illius tormentis comperit, necandi ὠφελοῖ Φερώρα. τούτῳ γὰρ ἐντέλλασθαι τὸν ἀντίπα-fui causa ex Ægypto Antipatrum venenum ma- τρον, ἡρῴδου ἀνελεῖν, ἕως αὐτὸς ἔσχε ἐν ῥώμῃ τῆς ὑπο-lum petiisse, per qvendam Antiphili amicum: id- νοίας πεχωρεμμένου. Φερώραν δ' ὠφελῆσαι τῇ que ab eo Antipatri avunculum accepisse, D γυναικὶ τὸ φάρμακον. ταύτῃ ὁ βασιλεὺς μεταπεμ-Theudionem, ac Pheroræ tradidisse, cui man- ψάμενος αὐτίκα τὸ ληφθὲν σκέλλοσι κομίζειν. ἢ δ' dasset Antipater ut Herodem occideret, dum ἔξεσιν ὡς κομοῦσα, ῥίπτει δ' αὐτῷ λάθρᾳ τέγους, τόν τε ipse Romæ abesset, ac suspicione careret: Phe- ἔλεγχον, καὶ τὴν ἐκ βασιλέως αἰτίαν φθάνουσα. roram vero venenum uxori suæ dedisse servan- εὐνοία δ' ὡς ἔοικε θεοῦ μετίοντος ἀντίπατρον, οὐκ dum. Itaque hanc evocatam, statim rex qvod ἐπὶ κεφαλῇ, ἀλλ' ἐπὶ θήρᾳ πεσοῦσα θᾶσσον ἐπα-acceperat afferre jubet. Illa vero quasi allatura κομίσθησεν δ' αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἀνακτησόμενος, egressa, de tecto se præcipitem dedit, ut eo modo κενάρσιος γὰρ ἐκ δ' πώματος, ἠρώτα δι' ἣν αἰτίαν probationes & regis tormenta præveniret. Sed E ῥίψειεν ἑαυτὴν, εἰ μὴ ἔπι παλῃδὲς ἀφῆσιν πάσης Dei providentia, sicut apparet, qvæ ab Antipa- πιμωρίας ἐπομνύμενος, εἰ δ' ὑποστείλαιτο θανατώσειν tro pœnas repeteret, non in caput, sed in diver- αὐτὸ ἐν βασάνοις τὸ σῶμα, καὶ μηδὲ τάφου καταλεί-sam delata partem, periculum mortis evasit. Por- ψειν. πρὸς ταῦτα ἡ γυνὴ διαλιποῦσα μικρόν. καὶ τὸ δὴ tataque ad regem, ubi resipiscere potuit (nam εἰπὲν ἔπι φειδομένῃ τῶν ἀπορρήτων, Φερώρα πυθανεῖ-casus eam perturbaverat) quamobrem se præ- τοῦ, ἢ σώζουσι τὸν ἀπολέσαντα πάντας ἡμᾶς ἀντίπα-cipitasset interrogata, adjurante rege, quod ve- τρον; ἄκουε βασιλεῦ, καὶ μετὰ σοῦ θεὸς, μάρτυς ἐμοὶ ra dicenti remitteret omne supplicium: sin falsa τῆς ἀληθείας, πλανηθῆναι μὴ δυναμένου. ὅτι ἀπο-promere maluisset, corpus ejus tormentis absu- θνήσκοντι Φερώρᾳ παρεκαθέζου δεδακρυμένος, τότε meret, neque sepulturæ quicquam relinqueret: F με προσκαλεσάμενος σκέψου, ἦ πολὺν ἔφη paulisper tacuit. deinde inquit, Secreta custo- γνώμην τῆς εἰς ἐμαυτὸν διανοίας ἔ ἀδελφοῦ διήμαρ-dio, cum Pheroras obierit, Antipatro qvi nos o- τον, τὸν οὕτω στέργοντα μισήσας, καὶ κτείναι βουλε-mnes perdidit servitura? Audi rex, & tecum Deus testis mihi veritatis, qui falli non potest. Cum Pheroræ morituro lacrymans assiderem, tunc ille me ad se vocavit: En multum, inquit, conjunx de fratris erga me animo sum deceptus. Nam qui sic me diligeret, invisum habui, & ne- G care cogitavi: qui tanto nunc mei, quamvis nec- dum mortui, dolore confunditur. Sed ego qvi- dem impietatis precium fero: tu vero quod in eum servas relictum nobis ab Antipatro vene- num, huc affer propere, meque vidente consu- me, ne ad inferos quoqve ultricem hujus sceleris conscientiam deferam. Ita ut jussit attuli, &

σόμενον. ἀλλ' ἐγὼ μὲν, ἀπέχω τῆς ἀσεβείας τὸ ἐπιτίμιον, σὺ δ' ὁ φυλάττεις κατ' αὐτὸ φάρμακον ὑπὸ ἀντιπάτρου καταληφθὲν ἡμῖν φέρε, καὶ βλέ-ποντος μου ταχέως ἀφάνισον, ἵνα μὴ καθ' ᾅδου φέροιμε τ ἀλάστορα κελεύσαντος σκόμισαι, ᾗ πλεῖσον μὲν εἰς τὸ πῦρ ὁρῶντος αὐτὸ, κατακένωσα, βραχὺ δ' ἐμαυτῇ πρὸς τὸ ἄδηλα, καὶ τ ἐκ σοῦ φόβον ἐτήρησα. ταῦτα εἰπῶσα, προσκομίζει τὸν πυξίδα βραχὺ παγκάπασιν ἔχουσαν ἐ φαρμάκου. βασιλεὺς δ' ὅπι τὴν μητρυιὰν ἀντιφίλου καὶ τὸν ἀδελφὸν, πρὸς βασάνους μετέφερε, κἀκεῖ-

magnam quidem veneni partem sub obtutibus ejus in ignem effudi: modicum vero mihi propter dubios casus, & quæ te metuerem, reservavi. His dictis, illa quidem omnino paululum quiddam veneni habentem pyxidem profert: rex vero in matrem fratremque Antiphili contulit quæstionem,

καὶκεῖνοι τ' ἀντίφιλον, κομίσαι παρ' αὐγύπτ τ' πυξίδα ὡμολόγουν, καὶ λαβεῖν παρ' ἀδελφῆ τὸ φάρμακον ἔφασκον, ἰατρεύοντος ἐν ἀλεξανδρείᾳ. πεῖσαντες δ' οἱ ἀλεξάνδρου καὶ ἀριστοβούλου δαίμονες ἅπαν τὸ βασίλειον, ἐρεύνητά τε καὶ μηνυτὰ τῶν ἀδήλων ἐγίνοντο, τούς τε πρώτους τ' ὑποψίας ὄντας, ἔσυρον εἰς τὰς ἐλέγχους. διέφασκε δ' γοῦν καὶ ἡ τ' ἀρχιερέως θυγάτηρ μαθοῦσα, τ' ἀπὸ ἐλπὶς σωιζωρ. βασανιζόμενοι τοῦτο ἀπέδειξαν αὐτῆς οἱ ἀδελφοί. βασιλεὺς δ' τ' μητρῴας τόλμης, τ' ἠδικήματο. τὸν γοῦν ἐξ αὐτῆς ἡρῴδην ἔντα Δημοδοχον ἀντιπάτρου, τῆς Δαθήκης ἐξήλειψεν.

ΚΕΦ. κ.

ΕΠὶ τούτοις, καὶ βάθυλλος εἰς τοὺς ἐλέγχους συνέδραμεν, ἡ τελευταῖα πίστις τῶν ἀντιπάτρῳ βεβουλευμένων. ἦν μὲν γὰρ ἀπελεύθερος αὐτοῦ, κομίζων δ' ἦκεν ἄλλο θηλητήριον, ἰὸς ἀσπίδων, καὶ χυλοὺς ἑτέρων ἑρπετῶν, ἵν' εἰ τὸ πρῶτον ἀθενήσῃ φάρμακον, τούτῳ φερώρας μὲν τῆς γυναικὸς ἐπλίσατο καὶ δ' βασιλέως. πάρεργον δ' τ' ὅτι τ' πατρῷα τόλμης σκοπιζε τοὺς καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐσκευωρημένας ὑπὸ πολὰς ἐπ' ἀντιπάτρου. ἦσαν δ' ἀρχέλαος καὶ φίλιππος βασιλέως παῖδες, ὑπὸ ῥώμης παιδεύόμενοι, μειρακιά τε ἤδη καὶ φρονήματος μεστά. τούτους ἐπανακυπτοντας αὐτοῦ τ' ἐλπίσιν, ἀποσκεδάσαι σπεύδων ἀντίπατρος, ἀεὶ μὲν πολάσσει δ' κατ' αὐτῶν ὑπὸ πολὰς ἐξ ὀνόματος τῶν ὑπὸ ῥώμης φίλων, οὓς δ' πείθει γράψαι Δαφθείρας γρήμασιν, ὡς πολλὰ μὲν βλασφημοῖεν τὸν πατέρα, φανερῶς δ' ἀλέξανδρον καὶ ἀριστόβουλον ὀδύροιντο, ὡς τε τ' μετακλησιν ἀναπεῖσαι. ἤδη δ' αὐτοὺς ὁ πατὴρ μετεπέμπετο, καὶ τὸ μὲν μάλιστα παρόσον ἀντίπατρον. ἐπὶ δὲ καὶ περὶ τῆς ὑποδημίας ἐν ἰσθμίᾳ μόνων, τοιαῦτας καθ' αὐτῶν ὑπὸ ῥώμης ἠγόραζεν ὑπὸ πολὰς, καὶ πρόσωπον πως ἀνύποπτον μὲν τοῦ πατρὶ, ὡς τῶν ἀδελφῶν δ' ἀπελογεῖτο, τὰ μὲν, ψευδῆ λέγων εἶναι τῶν γραφομένων, τὰ δ', νεότητος ἁμαρτήματα. τοιγαροῦν γε μὲν τοῖς γράφουσι καὶ τῶν ἀδελφῶν πολεῖσι δοὺς χρήματα, συμφύρειν ἐπειρᾶτο τὸν ἔλεγχον, ἐσθῆτας πολυτελεῖς, καὶ στρωμνὰς ποικίλας, σκεύωματά τε ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ σωρεύόμενος, ἄλλα τε πολλὰ τῶν κειμηλίων, ἵνα τοῦ πολήθει τῆς εἰς παῦτα δαπάνης τοὺς εἰς ἐκεῖνα μισθοὺς ἐγκατακρύψῃ. Δαπανῶν γοῦν ἀναλώματος ἀνέωγε τάλαντα, καὶ τούτων μεγίστη προφάσις ἦν, ἡ πρὸς σύλλαον δίκη. πάντων δὲ αὐτοῦ ὅτε καὶ τῶν βαρυτέρων ὄντων τοῦ μείζονι κακῷ Δαπαλυφθέντων, ὅτι αὐ μὲν βάσανοι πᾶσαν τὴν παρεσκευήν, αὐ δ' ὑπὸ σπάσαι δευτέρας ἀδελφοκτονίας πεπράγασιν, ὅμως οὐδεὶς τῶν εἰς ῥώμην ἀφικνουμένων ἀπήγγειλεν αὐτῷ τὰς ἐν ἰουδαίᾳ τύχας, καὶ τοι μεταξὺ τῶν ἐλέγχων, καὶ τῆς ἐπανόδου, διελθόντων ἐπὶ μῆνας. τοσοῦτον πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων μῖσος ἦν, τάχα καὶ τοὺς ἀπαγγέλλειν προσερομένους οἱ ἀνῃρημένων δαίμονες ἀδελφῶν ἐφίμων. γράφοντος γοῦν ὑπὸ ῥώμης ἄφιξιν αὐτοῦ ταχεῖαν εὐαγγελιζόμενοι, καὶ ὡς ἐπὶ κήδεσι μὴ τιμῆς ὑπολυθείη. βασιλεὺς δ' εἰς χεῖρας λαβεῖν αὐδῶν. τὸν σπίδουλον, καὶ δεδοικὼς μή ποτε προγνοὺς φυλάξηται, δι' σπιστολῶν ἀνυπεκρίνετο, τά τε ἄλλα φιλοφρονούμενος,

A Verum hi quoque Antiphilum ex Ægypto attulisse pyxidem fatebantur. illúmque venenum à fratre apud Alexandriam exercente medicinam accepisse dicebant. Totum autem regnum circumeuntes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erant incertarum rerum exploratores atque indices, & à suspicionibus remotissimos ad probationes trahebant. Denique etiam pontificis filiam Mariamnem, consciam esse maleficiorum
B patuit. Hoc enim tortis ejus fratribus demonstratum est. Rex autem matris audaciam filii quoque pœna coercuit. Nam quem illa peperat Herodem, patri successorem scriptum ex testamento delevit.

CAP. XX.

POst hæc etiam Bathyllus novissima consilio- De Antipatri in Herodem malignis studiis deprehensis & ultis.
C rum Antipatri fides documentis accessit. Namque is erat quidem libertus ejus: aliud autem venenum ferens, hoc est, aspidum virus, advenerat, aliorumque serpentum succos: ut si prius fuisset invalidum, hoc se Pheroras cum sua conjuge in regem armaret. Idem vero præter susceptam contra salutem patris audaciam, velut operam succisivam, habebat epistolas ad-
D versum fratres compositas ab Antipatro. Erant autem Romæ in studiis Archelaus & Philippus, jam adolescentuli, magnique animi, regis filii, quos Antipater velut imminentes spei suæ removere festinans quasdam in eos literas ipse finxit, amicorum nomine Romæ degentium. Nonnullis autem corruptis scribere persvasit: quod multis patrem maledictis carperent: ac de Alexandri & Aristobuli nece manifeste qvere-
E rentur, seque accitos esse graviter ferrent: jam enim pater eos redire præceperat, idque maxime solicitabat Antipatrum. Quinetiam prius quam proficiscerentur, in Judæa constitutus Antipater, ejusdem modi contra eos Romæ literas mercabatur: patremque adeundo vitandæ suspicionis causa fratres purgare simulabat: qvædam falso scripta, quædam vero adolescentiæ
F peccata esse commemorans. Quo quidem tempore scriptoribus epistolarum, quas in fratrum perniciem simulabat, plurimis pecuniis datis, sumptuum confundere tentabat indicia, vestem pretiosam variaque stragula, poculaque argentea necnon & aurea comparando, aliaque plurima instrumenta, ut preciorum magnitudine mercedes falsariis erogatas celaret. Denique
G ducenta talenta retulit expensa, & eorum maxima fuit occasio causa Syllæi. Universis autem malis tunc minoribus majore contectis: cum omnia quidem tormenta de parricidio, epistolæ vero de iteratis fratricidiis conclamarent, nemo tamen ex Judæa venientium, quo loco fortunæ domus essent ei nunciavit, quamvis inter scelus probatum & ipsius reditum septem mensium intervalla fluxissent. Ita erat invisus omnibus. Fortasse autem etiam quibus indicandi voluntas fuit per interfectorum fratrum manes obmutescebant. Denique Roma literas misit, continuo se venturum esse, qvodqve honorifice dimissus esset à Cæsare nuncians. Rex autem insidiatorem manibus tenere desiderans: timensqve ne si quid præsciret, forte caveret, ipse qvoqve literis benevolentiam simulans, & alia familarissimè scripsit.

Ant. lib. 18. cap. 8.

& ut reversionem suam maturaret oravit. Nam si properasset, matris suæ quoque offensionem posset componere, quam expulsam esse non ignoravit Antipater. Primam quidem jam de morte Pheroræ susceperat epistolam apud Tarentem, eumque vehementer luxerat: id autem nonnullis de patruo laudabile videbatur: sed quantum intelligi datur, causa doloris erat, quod insidiæ pro voto non cesserant: neque tam Pheroram flebat, quam maleficiorum ministrum. Præterea metus eum quidam ob ea quæ confecerat occupabat, ne quando forte deprehenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia patris epistola sibi reddita quam supra memoravi, statim quidem festinabat: sed postquam in Celenderin delatus est, subit eum quædam materni casus cogitatio, anima jam per semetipsam divinante. Et amicorum quidem prudentiores ei suadebant, ne prius patrem conveniret, quam pro certo cognosceret, quibus ex causis matrem suam repudiasset: namque timere, ne forte criminibus matris adderetur. Minus autem prudentes, & visendæ patriæ cupidi magis, quam quid Antipatro esset utile considerantes, ut properaret monebant, ne ex ipsa mora & patri causam pravæ suspicionis, & occasionem præberet calumniantibus. Nunc enim si quid motum est, in absentem esse factum: nec enim præsente illo quenquam id ausurum fuisse. Absurdum autem videri, propter suspiciones incertas certis bonis carere, neque mature se patri reddere, ab eoque regnum accipere, quod solo ipso niteretur. Paruit his Antipater, impellente fortuna, transmissusq; in Sebastum Cæsariæ portum defertur. Occurrit autem illi præter opinionem maxima solitudo cum omnes eum devitarent, nullusque auderet accedere. Nam etsi semper æque invisus erat, odio tamen ut proderetur tunc data libertas est. Multos autem avertebat ex rege formido, quoniam cunctas jam civitates de Antipatro fama repleverat, solusque de se quid ageretur Antipater ignorabat. Nec enim vel clarius eo quisquam deductus est, cum Romam navigaret, vel ignobilius inde susceptus est. Enimvero clades ille domesticas intelligens, calliditate celabat, metuque pene mortuus, vultu confidentiam simulabat. Et neque fugæ spes ulla erat, neque circumstantibus malis emergere poterat: certumque nihil ei de domo, ne ibi quidem nunciabatur: id enim regis interminatio prohibuerat. Unde interdum etiam spes eum pertentabat hilarior, aut nihil esse deprehensum, aut si quid esset, hoc se se impudentia sua dilaturum, ac dolis, quæ sola instrumenta salutis haberet. Itaque his armatus, sine amicis in regiam venit, qui à prima janua cum injuria sunt repulsi. Forte autem Varus Syriæ rector intus aderat. Ingressus inde ad patrem, confirmatusque audacia, velut ejus salutandi causa, propius accedebat: cum ille objecta manu, & capite declinato, exclamat: Et hoc parricidæ est, ut mé amplexari velis, qui tot maleficiis involutus sis. Dispereas, impium caput, neque me attingas, prius quam criminibus te exuas. Dabo enim tibi judicium & judicem, qui opportunè præsto est, Varum. Abi, & quemadmodum

Καὶ ἀποδύσει φόβους καλῶν. ἠπόρει γὰρ οὐκ ἀγνοῶν καὶ τὴς πρὸς τὸν μητέρα μέμψεις ἐπιφέρεσθαι. ἐπὶ μὲν οὖν τὸν Φερώρα θάνατον ἐπιστολὴν ἐκομίσατο πρὸς Ταραντῖνον, καὶ μέγιστον ἐπένθησε πένθος, ὃ καί τινες ὡς ἐπὶ θείῳ καθύμνουν· τοῖς δὲ δοκεῖ, ἐπὶ δυσμαρτίᾳ τῶν ἐπιβουλῆς ἡ σύγχυσις, καὶ οὐ Φερώρου κλαίοντος, ἀλλὰ τὸν ὑπηρέτην. ἤδη δὲ καὶ φόβος ἐπῆλθε τοῖς αὐτὸν τῶν πεπλεσμένων, μή ποτε φάρμακον τὸ φάρμακον. ἔτι δὲ κἰλικία λαβὼν ἐπιστολὴν παρὰ πατρὸς ἐπιστολῶν, φάρμακόν μιν ἔπασθεν· ὡς δὲ εἰς Κελένδερίν κατέπλευσε, λαμβάνει τις αὐτὸν ἔννοια τοῦ μητέρα κακῶν, προμαντευομένης ἤδη καθ' ἑαυτὴν τὴς ψυχῆς. οἱ μὲν οὖν προμηθέστεροι τῶν φίλων συνεβούλευον, μὴ πρότερον ἐμπίπτειν τῷ πατρί, πρὶν πυθέσθαι σαφῶς δι' ἃς αἰτίας ἐξέβαλεν αὐτὸς τοῦ μητέρα. δεδιέναι γὰρ μή ποτε προσθήκη γένοιτο τῶν κατ' ἐκείνης διαβολῶν. οἱ δὲ ἀπερισκεπτότεροι, καὶ τὴν πατρίδα προθύμως ἰδεῖν μᾶλλον. ἢ τὸ συμφέρον ἀντιπάτρῳ σκοπούμενοι, ἐσπούδαζον παρεῖναι, μὴ μὴ τῇ μελλήσει προσσχεῖν τῷ πατρὶ μᾶλλον ὑποψίαν φαύλην, τοῖς διαβάλλουσι δὲ ἀφορμὴν. ἐν γὰρ νῷ ἔτι κεκινῆσθαι κατ' αὐτοῦ πρᾶγμα τὴν ἀπουσίαν γεγονέναι. μηδὲ γὰρ ἂν τολμῆσαι παρόντος. ἄτοπον δὲ εἶναι δι' ἀδήλους ὑποψίας, προσθήκην ἀγαθῶν στέρεσθαι, καὶ μὴ δᾶτον ἀποδιδῶναι μὲν ἑαυτὸν τῷ πατρὶ, κομίσασθαι δὲ τὴν βασιλείαν ἐπ' αὐτῷ μόνῳ στηρίζουσαν. πείθει δὲ τύπις, ἐνῆγε γὰρ τὸ δαιμόνιον. καὶ διαπεράσας τὸ πέλαγος, εἰς τὰ λιμένα τῆς ἡμαυρείας κατῆρε. παρευπνήτησε δὲ αὐτῷ πρᾶγμα δόξαν ἐρημίας πολλὴ, πάντων ἐκτρεπομένων, καὶ μηδενὸς προσιέναι τολμῶντος· ἐμισεῖτο μὲν γὰρ ὕπουν, καὶ τότε φανερὰν τὸ μῖσος εἶχε παῤῥησίαν, πολλοὺς δὲ ὁ τοῦ βασιλέως φόβος ἀπέτρεφεν, ἐπειδὴ πᾶσι πόλις ἤδη τῆς κατ' Ἀντιπάτρου φήμης πεπλήρωτο, καὶ μόνος ἠγνόει τὰ καθ' ἑαυτὸν Ἀντίπατρος. ἔτι γὰρ προσεπεμόρη λαμπρότερόν τις ἐκείνου πλέοντος οὔτε ἤκουσε, οὔτε ἀπώτερον ἐπεδέχθη. ὁ δὲ, ἤδη μὲν ἐπανοίαν τὰς οἴκοι συμφορὰς, ἔτι δὲ πανουργίαν ἐπεκρύπτετο, καὶ τοῦ δέους πιθανῶς ἔνδοθεν, σεσαρὼς εἶναι τὸ προσωπεῖον ἐδόκει. φυγὴ δ' οὐκέτι, οὐδὲ ἐκ τῶν προειλημμένων ἀνάδυσις. ἐσᾴφει μὲν, οὐδὲ ἐκεῖ τι τῶν οἴκοθεν ἀπηγγέλετο διὰ τὴν ἐκ βασιλέως ἀπειλήν. ἐπελείπετο δ' ἐλπὶς ἱλαρωτέρα, τάχα μὲν μηδὲν πεφωρᾶσθαι, τάχα δ' εἰ πεφώρασται, διαπεῖσαι ἀναισθησίᾳ τοὺς δίλους, ἅπερ ἦν αὐτῷ μόνα τῆς σωτηρίας ἐφόδια. φοβερὰν μὲν οὖν αὐτὸν, ἦκεν εἰς τὸ βασίλειον δίχα τῶν φίλων, οὗτοι γὰρ ὑπερισθέντες ὅπλα ἐπ' αὐτοῦ πυλῶνος ἤρχθησαν. ἔτυχε δὲ ἔνδον ὢν ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν Οὐάρος. ὁ δὲ ἔσω τοὺς πατέρας, καὶ τῇ τόλμῃ θαρρυνόμενος ἑαυτὸν, ἤγγιζεν ὡς ἀσπασόμενος. κἀκεῖνος τὰς χεῖρας προβαλὼν, καὶ τὴν κεφαλὴν κλίνας, ἔστιν ἐξεβόησε καὶ τὸ παρρησιάσασθαι μοι θέλεις, ἐν τηλικαύταις αἰτίαις ὤν; φθείρου δυσσεβεστάτη κεφαλὴ, μηδέ μου ψαύσῃς, πρὶν ἀπόσκοπόν σοι θάνατον τοῦ ἐγκλήματος, δίδωμί δέ σοι δικαστήριον, καὶ δικαστὴν ἡμῖν ἥκοντα, Οὖαρον. ἴθι, καὶ σκέπτου τὴν

τῶν ἀπολογίαν εἰς αὔριον. παρέχω γάρ σοι καιρὸν τοῖς παυουργήμασι. πρὸς ταῦτα μηδὲν ὑπὸ ἐκπλήξεως ἀποκρίνασθαι δυνηθεὶς αὐτὸς, ὑπέστρεψε. θορυβουμένου δ' πρὸς αὐτὸν, διηγήσαντο πάντας τοὺς ἐλέγχους, ἥτε μήτηρ, καὶ ἡ γυνὴ, καὶ τότε μὲν ἀναπήψας, ἐν σκέψει τῆς ἀπολογίας ἦν. τῇ δ' ἐπιούσῃ, συνέδριον μὲν ὁ βασιλεὺς ἀθροίζει τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, εἰσκαλεῖ δ' καὶ τοὺς ἀντιπάτρου φίλους, πρόκλησιν δι' αὐτὸς ἅμα οὐάρῳ, καὶ τοὺς μέλλοντας ἅπαντας ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν, ἐν οἷς εἰσῆχθησαν καὶ τῆς ἀντιπάτρου μητρὸς οἰκέται τινὲς, οὐ πρὸ πολλοῦ συνειλημμένοι, γράμματα κομίζοντες ἀπ' αὐτῆς πρὸς τὸν υἱὸν τοιάδε. ἐπειπερ πεφώραται πάντα σκέπανα σοὶ τὰ πατρός σου, μὴ προσίνου πρὸς αὐτὸν, ἂν μή τινα παρὰ Καίσαρος δυνάμιν. τούτων σοι τοῖς ἄλλοις εἰσηγμένων, ἀντίπατρος εἰσέρχεται, καὶ πεσὼν πρηνὴς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρὸς, ἱκετεύει πατέρ ἐφη, μηδέν μου προκαταγνώκεναι. προσέχειν δέ μοι τὰς ἀκοὰς ἀκεραίους εἰς τὴν ἀπολογίαν. ἀποδείξω γὰρ ἐμαυτὸν καθαρὸν, ἂν σὺ θέλῃς. ὁ δ' αὖτω σιγᾶν ἐγκελευσάμενος, πρὸς τὸν οὐάρον εἶπεν. ἀλλ' ὅτι μοὶ καὶ σὺ οὐάρε, καὶ πᾶς δικαίως ὅσιος, ἀντίπατρον ἐξώλειαν κελεύει πεπεισμένος. δέδοικα δ' μὴ κἀμοῦ μισήσῃς τὴν τύχην, καὶ μὲ κρίνῃς πάσης ἄξιον συμφορᾶς, τοιούτους ἰοὺς γεγεννηκότα. χρὴ δέ με ἀλλὰ τοῦτο ἐλεεῖσθαι μᾶλλον, ὅτι πρὸς ἄτων μιαρούς, καὶ φιλοσεργοτάτους πατρὸς εὐρόμην. τοὺς μὲν γὰρ πρεσβυτέρους βασιλεῖς τε ἐπὶ νέους ἀξιώσας, καὶ πρὸς τοῖς ἐν ῥώμῃ τροφίμοις, φίλους καίσαρος, ζηλωτούς τε ποιήσας βασιλεῦσιν ἑτέροις, εὗρον ὑπεύλους, οἱ πιθήκασι τὸ πλέον ἀντιπάτρῳ. νέῳ γὰρ ὄντι καὶ ἀλαζόνι, τούτων μάλιστα τὴν ἀσφάλειαν ἐπεμέλουντο. τὸ δ' μιαρὸν τοῦτο θηρίον, τὴν ἐμὴν ὑπερεμπλησθὲν ἀνεξικακίας, ἤνεγκε κατ' ἐμοῦ τὸ κάρον. ἔδοξα γὰρ αὐτῷ πολὺ ζῆν χρόνον, καὶ τὸ ἐμὸν γῆρας ἐθαρρῆσαι, βασιλεὺς τ' ὀχ ὑπέμεινεν, εἰ μὴ ἀλλ' πατρὸς τοιαύτης ἠμέλησα, δίκαιά τε βουλεύσαιμι, ὅτι καταγαγὼν αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ἀπεῤῥιμμένον, καὶ παρασκευάσας τοὺς ἐκ βασιλίδος μοι γεγυμνασμένους, ἀπέδειξα τῆς ἀρχῆς ἀλάδοχον. ἐξομολογοῦμαί σοι οὐάρε τὴν ἐμαυτοῦ φρενοβλάβειαν. ἐγὼ τοὺς ἰοὺς ἐκείνους κατ' ἐμαυτοῦ παρώξυνα δικαίας αὐτῶν ἀποκόψας ἐλπίδας, δι' ἀντίπατρον. καὶ τί μοι ἐκείνους ἐφύλαττον τηλικούτους, ἡλίκον τοῦτον; ὡς γε ζῶν μοὶ, ὀλίγου δεῖν, παρεχώρησε τὰ ἐξουσίας. φανερῶς δ' τῆς ἀλαθείας ἐνεργαζομένης τῆς ἀρχῆς ἀλάδοχον, καὶ πρόσοδον μοὶ ἰδίᾳ πεντήκοντα τάλαντων ἐνιαυτὸν ἐκάστου ῥώμῃ, ἐδώκατε ἑκατὸν τάλαντα, καίσαρ δ' ἐξ ὅλης τὴν ἡμέρας μόνον ὡς σωτῆρα τοῦ πατρὸς παρεδέξατο. τί δ' ἐκεῖνοι τοιοῦτον ἠσέβησαν οἷον ἀντίπατρος; ἢ τὶς ἔλεγχος ἐνέχθη κατ' αὐτῶν, ἡλίκον ἀποδείκνυσι τοῦτον ὄφελον; ἀλλὰ φθέγγεταί τι τολμήσας ὁ πατροκτόνος, καὶ πάλιν δόλοις τὴν ἀλήθειαν ἐπικαλύψειν ἐλπίζει; ὄφελε, σοὶ φυλακτέον. ἐγὼ γὰρ οἶδα τὸ θηρίον, καὶ προσφωνῶ μοι τὸν μέλλουσιν ἀξιοπιστίαν, καὶ τὸ ἐπίπλασον ὁλοφυρμόν. ἔστι δ' ὃν ἐγὼ σωτῆρα ἐμοί ποτε φυλάττειν ζῶντα ἀλέξανδρον, καὶ μὴ πᾶσι πιστεύειν τὸ σῶμα. ἔστι δ' ὁ μέχρι τοῦ κοίτης ἐπεισιών,

A te purges in diem craſtinum meditare. nam & tempus indulgeo calliditatibus tuis. Ad hæc metu obſtupefactus Antipater quia reſpondere nihil potuit, reverſus eſt. Cum autem ad eum veniſſent mater & uxor, cunctas ei probationes expoſuerunt. Tumque recepta mente quo pacto ſeſe defenderet, cogitabat. Poſtero autem die rex adhibito propinquorum atque amicorum concilio, Antipatri qvoque amicos vocat. Ipſe autem cum Varo reſidens, cunctos indices juſſit adduci, in quibus erant etiam ſervi matris Antipatri quidam pridem comprehenſi, qui ab ea literas ad eum deportaverunt hujuſcemodi: Quoniam illa omnia patri tuo cognita ſunt, cave ne ad eum venias, niſi aliqvod auxilium à Cæſare impetraveris. Itaque his una cum aliis introductis, ingreditur Antipater. Cumque pronus ante pedes patris cecidiſſet: Oro, inquit, pater, ne quid de me præjudices, ſed integras aures ſatisfactioni meæ præbeas. Demonſtrabo enim me innoxium, ſi tu velis. Ille autem magna voce imperato ei ſilentio, ad Varum locutus eſt: Quod & tu Vare, & quivis juſtus judex, Antipatrum morte dignum judicaverit, certo ſcio. Vereor autem ne mea quoque tibi ſit inviſa fortuna, omnique calamitate dignum deputes, qui tales filios genuerim. Atqui hoc tibi magis miſerandus videri debeo, qvod erga tam ſceleſtos indulgentiſſimus pater fui. Nam illis prioribus adhuc adoleſcentulis regnum detuleram, eoſque Romæ educatos amicos Cæſaris feceram: ſed quos aliis invidendos regibus æmulandoſque conſtitui, meæ ſalutis hoſtes inveni, qvorum tamen interitus Antipatro magis profuit. Iſti enim quod juvenis & ſucceſſor meus futurus eſſet, maxime ſecuritas quærebatur, at vero hic belua, patientia mea ſupra quam ſatis erat, expletus, in me ſatietatem ſuam profudit: eique diu vivere ſum viſus, meamque ſenectutem graviter tulit, rexque fieri non niſi parricidio paſſus eſt, quæ quidem profecto novi qua ratione cogitavit: qvod eum ex agro abjectum reduxerim, & excluſis quos mihi regina pepererat filiis, regni mei vicarium declaraverim. Equidem tibi Vare confiteor meæ mentis errorem. Ego illos contra me filios irritavi qvi Antipatri gratia ſpes eorum juſtas abrupi. Qvid enim tantum de illis, quantum de iſto bene ſum meritus? cui vivus etiam poteſtatem meam pene conceſſi: aperte autem regni ſucceſſionem teſtamento reliqui, & præter deſtinatos ei ſeparatim quinquaginta reditus talentorum, ſumptum paſſim mea pecunia ſubminiſtravi: ac nuper Romam quoque navigaturo dedi trecenta talenta quemque ſolum ex omni familia mea, tanquam patris ſervatorem, Cæſari commendavi. Aut quid illi tantum ſceleris, qvantum Antipater admiſerunt? qvodve de his habui indicium, quale demonſtravit hujus inſidias? etiam approbo, quia auſus eſt aliqvid parricida, rurſumq; veritatem dolis ſperat obtegere: tibi Vare cavendum. nam ego iſtam beluam novi: & quam ſit veriſimilia dicturus, jam nunc proſpicio, fletuſque ſimulatos. Hic eſt qui me qvondam monebat, ut vivum Alexandrum caverem, neqve meum corpus omnibus crederem. Hic eſt qui uſque ad cubile meum ſolebat ingredi,

& circumſpicere, ne quis mihi forte paraſſet in-
A καὶ μή με τις ἐνεδρεύοι παρελέπων. ἔστω ὁ παιδίας
τῶν ὕπνων, καὶ χορηγὸς τῆς ἀμεριμνίας, ὁ τῶν μυθεμέ-
νων τὸ ὄπτι τοῖς ἀνηρημένοις λύπην, καὶ διακρίνων τὴν
ζώντων ἔννοιαν ἀδελφῶν, ὁ ὑπερφανίσης ἐμοὶς, ὁ σω-
ματοφύλαξ. ὅταν ἀναμνηθῶ σύαρε τὸ πανοῦργον ἐν
ἑκάστῳ καὶ τὸ ὑπόκρισιν, ἀπιστία με ζῆν ἐπέρχεται, καὶ
θαυμάζω πῶς οὕτω βαθὺν ὄφιν ἔλαθον διέφυγον. ἀλλ'
ἐπειδὴ δαίμων τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς οἶκον, καὶ μοι τοὺς
B φιλτάτους ἐπανίστησιν ἀεὶ, κλαύσομαι μὴν ἐγὼ τὸ ἄδικον
ἐμαυτοῦ πένθος τὴν ἐρημίαν. διαφθείρει δ' ἐδεὶς δύνηται τοὺμὸν αἷμα, κἂν διὰ πάν-
των με τῶν τέκνων ὁ ἔλεγχος ἔλθῃ, ταῦτα λέγων, αὐτὸς
μὲν ὑπὸ συγχύσεως ἐνέκοπη. νικολάου δ' ἑνὶ τῶν φίλων,
λέγειν τὰς ἐπιθήκας ἐκέλευε. μεταξὺ δ' ὁ ἀντίπατρος
ἐπάρας τὴν κεφαλὴν, ἔμβλεψε μὲν δὴ βεβλημένος πρὸ τῶν
ποδῶν τοῦ πατρὸς, εἶδε. σὺ πάτερ ὑπὲρ ἐμοῦ πεπίστευκας
τὴν ἀπολογίαν. πῶς γὰρ ἐγὼ πατροκτόνος, ὃν ὁμολογεῖς
C αὐτὸς φύλακα μοι πάντες ἐχθροὶ ἔναι. περιτείαν δέ μοι
καὶ ὑπόκρισιν λέγεις, τὴν δυσέβειαν. πῶς οὖν ὁ πανοῦρ-
γος, οὕτως ἐν τοῖς ἄλλοις ἄφρων ἐνόμιζε, ὡς μὴ
νοεῖν, ὅτι λαθεῖν οὐδεὶς ἀνθρώπους ῥᾴδιον, πολὺ δὲ τὸν
μοῦσον ἐνοικοδομεῖσθαι, τὸν δ' ἀπ' οὐρανοῦ δικαστὴν
ἀμήχανον, ὃς ἐφορᾷ πάντα, καὶ πανταχοῦ πάρεστιν. ἢ τὸ
τῶν ἀδελφῶν τέλος ἡγεῖσθε, οὓς ὁ θεὸς οὕτω μετῆλθε τοὺς
εἰς σὲ κακοβουλίας; τί δέ με καὶ παρώξυνε κατὰ σοῦ; βα-
σιλείας ἐλπίς; ἀλλ' ἐβασίλευον. ὑπόνοια μίσους;
D οὐ γὰρ ἐστέργεμεν; φόβος ἐκποδὼν τοὺς ἄλλους; ἀλλὰ μὴν
σὲ τηρῶν, ἑτέροις φοβερὸς ἦμεν. ἔνδεια χρημάτων; καὶ
τίνι μᾶλλον ἐξὸν ἀναλίσκειν; εἰ γὰρ ἐξωλέστατος πάν-
των ἀνθρώπων ἐνόμιζεν, καὶ θεοῦ ψυχὴν ἔχον ἀνη-
μέρου πάτερ, οὐκ ἂν τοῖς σοῖς ἐπεχείρησας ἐνικήθη; οὐ
κατήγαγες μὲν ὡς ἔφης αὐτὸς, σεσεκρυμμένος δ' ὑπὸ τούτων
τέκνων, ἀπέδειξας δ' ζῶν βασιλέα, δι' ὑπερβολὴν δ' τῶν
ἄλλων ἀρετῶν, ἐπίστευσας ὀπίσθονος. ὦ πόλας ἐγὼ
E τῆς πικρᾶς ἀποδημίας, ὡς πολὺν ἐδωκα καιρὸν τῷ
φθόνῳ, καὶ μακρὰν τοῖς ἐπιβουλεύσι διωρίαν. σὺ δ'
πάτερ, καὶ τοῖς σοῖς ἀγῶσιν ἀπόδημον, ἵνα μὴ συλλαβὼν
σοῦ γήρως καταφρονήσῃ. φεῦ μοι μάρτυς τῆς δυσ-
σεβείας, καὶ ὁ τῆς οἰκουμένης φερέσαιτης καίσαρ, ὁ φιλο-
πάτωρ μὲ πολλάκις ἐτῶν. λάβε πάτερ τὰ παρ' αὐτοῦ
γράμματα, τοῦτο τοῦ ἐνταῦθα βλασφόλων πίστωμα, τού-
τοις τοῖς εἰς σὲ φίλοις χρῶ τοῖς πικροῖς χρῶμαι. μεμνη-
σο δ' ὡς ἔχ ἑκὼν ἔπαλλον, ἐπιστάμενος τὴν ἐμφωλεύ-
F σουσαν τὴν βασιλείας κατ' ἐμοῦ δυσμένειαν. σὺ δέ με πάτερ
ἄκων ἀπώλεσας, ἀναλίσκοντα καιρὸν βλασφόλλης δίκαιον
τοῦ φθόνου. πάρεσμι δ' ἑαυτὸν τοὺς ἐλέγχους: πάρεσμι
βλασφόλλης καὶ θαλάσσης, ὑδὲν ἀνδρὸς πάντων ἐπιτρο-
κτόνου, ἀλλὰ μήπω τοιούτῳ φόνῳ τοῦ πικροῦ. κατέγνωσμαι δ' ὑπὸ θεοῦ θεοῦ σοὶ πάτερ, κα-
τεγνωσμένος δ' δέομαι, μὴ τοῖς ἄλλων βασάνοις πι-
στεύσῃς. ἀλλὰ κατ' ἐμὲ φερέσθω τὸ πῦρ, ὁδυνάτω βλασ-
G ἐμῶν σπλάγχνων τὰ ὄργανα, μὴ φείσεσθε ὀλοφυρμοῦ δ'
μισροῦ σώματος. εἰ γὰρ εἰμὶ πατροκτόνος, οὐκ ὀφείλω
βιῆσαι ἀσφαλείας. ταῦτα μὲ ὀλοφυρμοῦ, καὶ δα-
κρύων ἐκβοῶν, τοὺς τε ἄλλους ἅπαντας, καὶ τὸν σύαρον
εἰς οἶκτον προυκαλέσατο. μόνον δ' ὁ θυμὸς ἠρώησε

ἀδακρυ

quid usquam parricida perpessus. Sed nondum me hoc argumento diligas; nam & apud Deum, & apud te pater condemnatum me esse scio. Condemnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas: in me feratur ignis, per viscera mea pergant instrumenta pœnarum, ne parcas sceleſto corpori. Nam si parricida sum, tormentorum expers mori non debeo. Talia cum lacrymis ac ejulatu vociferans, & omnes alios, & Varum ad misericordiam provocavit: solum autem Herodem,

ἀδακρυν διεκράτει, τὰς ἐλέγχους ἀληθῆς ποιούμενον.
ἐν τούτῳ δὲ Βασιλέως κελεύσαντος νικόλαον, πολλὰ
περὶς τὸ πανοῦργον τοῦ ἀντιπάτρου περιπτὰν, καὶ τὸ ἐπ'
αὐτῷ μαχαίρας ἕλκον, ἔσεσθαι πικρὰν κατηγορίαν κατ-
εῖνετο, πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν κακουργή-
ματα, φθονηθεὶς αὐτῷ μάλιστα δὲ τὰ ἀναίρεσιν τῶν ἀδελ-
φῶν, ἀποδεικνὺς τοῖς ἐκείνου μαθοῦσι δολοφόνοις.
ὑπεβάλλων δὲ αὐτὸν ἔλεγε καὶ τοῖς περιοῦσιν, ὡς ἐφέ-
δρους τῆς μαδοχῆς. τὸν γὰρ παρεσκευάσαντα πατρὶ
φάρμακον, πότε ἂν ἀδελφῶν ἀπεχέσθαι; προσελθὼν
δὲ ὅτι τὸν ἔλεγχον τῆς φαρμακείας, τὸ τε μιαρὸν
ἔξης ἀπεδείκνυε, καὶ τὸν Φερώρα κατηγορίαν ἔλεγεν, ὅτι
κἀκεῖνον ἀντίπατρος ποιήσειεν ἀδελφοκτόνον, καὶ τὰς
φιλτάτους τοῦ βασιλέως μαφθείρας, ὅλον δὲ μύσος
ἀναπλήσαι τὸν οἶκον. ἀλλά τι πολλὰ περὶς τούτοις εἰ-
πὼν, καὶ ἀποδείξας, καταπαύει τὸν λόγον. ὁ δὲ
κελεύσας ἀπολογεῖσθαι τὸν ἀντίπατρον, ὡς οὐδὲν πλέον
εἰπὼν, ἢ θεὸς ἔστι μοι δὲ μηδὲν ἀδικεῖν μάρτυς, ἐσιώ-
πησε σιγῶν. ὁ δὲ ἡρῴδης αἰτήσας τὸ φάρμακον, δίδωσι τινὶ
τῶν ὑπὸ φυλακὴν κατακειτῶν δεσμώτῃ πιεῖν. ὃ δὲ
ταχὺ τοῦτο ποιήσαντος, ὁ μὲν βάρος, ἀπορρήξας
πάντας πείσας τοὺς περὶς ἡρῴδην ὁμιλίας, καὶ τὰ περὶ
τὸ συνέδριον κρίσεις γράψας, μίαν ἡμέραν χω-
ρίζεται. δεσμεῖ δὲ ὁ βασιλεὺς ἀντίπατρον, καὶ περὶς
κρίσεις τοὺς δηλώσοντας τὴν συμφορὰν ἐξέπεμ-
ψεν. μὴ δὲ τοῦτο, καὶ τὴν σαλώμης ὑπόβουλον
ἀντίπατρος διέφθειρε. τῶν γὰρ ἀντιφίλου τις οἰκέτης ἦκεν,
ὑποβολὰς κομίζων ἀπὸ ξώμης τῶν ἰκλίας γρεσπυ-
νίδος ἀκμῆς πύσμα. καὶ τῶν μὲν τούτης ἐπιστολὰ
βασιλεῖ, τὰς τῶν σαλώμης ἐπιστολὰς ἐν τοῖς ἰκλίας
εὑρεθέντα γράμμασι. πεπομφέναι τε αὐτῷ λάθρα δι'
εὐνοιαν. εἰ δὲ ἡ σαλώμης λοιδορίας τι τὸ βασιλέως
ἐφείκον πικρότητας, καὶ κατηγορίαν μείζονα. ταύτας
δὲ λαβὼν ἀντίπατρος, καὶ τὴν ἀκμὴν μαφθείρας,
ἔπεισεν ἡρῴδην πέμψαι. διελέγχθη δὲ ὁκ τῆς περὶς
αὐτὸν ἐπιστολῆς. καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ γύναιον ἔγραψεν, ὡς
βουληθεὶς, ἔγραψά σε τῷ πατρὶ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐ-
κείνας ἔπεμψα, πεπεισμένη τὸ βασιλέα μὴ φείσασθαι
τῆς ἀδελφῆς, ὅταν ἀναγνῷ. καλῶς δὲ ποιήσεις, ἐπει-
δὰν ἀπαρτισθῇ πάντα, μνημονεύσας ὧν ὑπέσχε. ταύ-
της φωραθείσης τὰ ἐπιστολῆς, καὶ τῶν κατὰ σαλώμην ἐν-
σκοπουμένων, ἔννοια ἐμπίπτει τοῦ βασιλέως, τάχα καὶ κατὰ
ἀλεξάνδρου πλασθεῖσαι γράμματα. φοβηθεὶς δὴ ἐπὶ
ὑπόπτοις, ὡς πρὸ ὀλίγου καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀπο-
κτείνας διὰ ἀντίπατρον. ὥστε οὐκέτι οἷός ἀνεβάλλετο λαβεῖν
τιμωρίαν ὑπὲρ ἁπάντων. ὡρμημένῳ δὲ ἐπὶ τὸν ἀντι-
πάτρου, ἐπέσχεθη νόσῳ χαλεπῇ. ἔβαλε μὲν τοι ἡ ἀκμὴν,
καὶ τῶν κατὰ σαλώμης ἐσκευωρημένων, ἐπέσπασε καὶ
σαλώμην, τόν τε μαφθίαν αἰτήσας, μετέγραφε, καὶ βασι-
λέα μὲν ἀπεδείκνυεν ἀντίπαν, ἀμελῶν τῶν πρεσβυ-
τάτων Ἀρχελάου, καὶ Φιλίππου. μαθεβλήκει γὰρ καὶ
τούτους ἀντίπατρος, καὶ σὺν τοῖς μαθημένοις
δώροις, χίλια τάλαντα, τῇ τε γυναικὶ, καὶ τέκνοις
αὐτοῦ καὶ φίλοις, καὶ ἀπελευθέροις, ἔτι πεντακόσια.
ἀπένειμε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι, τῆς τε χώρας οὐκ ὀ-
λίγα καὶ τῶν χρημάτων. λαμπροτάτας τε δωρεὰς
ἔπεμπε σαλώμῃ τῇ ἀδελφῇ. ἐν μὲν οὖν τοῖς μα-
θηκαις, ταῦτα διωρθώσατο.

A quo minus fieret, iracundia continebat, documentis veris intentum. Ibi autem Nicolaus, jussu regis multa de Antipatri calliditate præfatus, & misericordiæ spem abstulit, & atrocissimam accusationem instituit, cuncta quidem regni maleficia ascribens: maxime vero fratrum interitum, quos ipsius calumniis interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari quasi successionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri venenum parasset, multo minus à fratribus abstineret. Cum autem ad veneni probationem venisset, per ordinem proferebat indicia, etiam de Pherora crimen exaggerans, veluti illum quoque Antipater fratricidam fecisset, corruptisque regis amicissimis, scelere omnem domum replevisset. Atque ita multis aliis dictis & probatis peroravit. Varus autem cum respondere jussisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocutus, quam, Deus testis est innocentiæ meæ, silensque jaceret, venenum petiit, idque cuipiam damnatorum capitis ex custodiis bibendum dedit: eoque statim mortuo, quædam in secreto cum Herode sermocinatus, gesta in concilio Cæsari scripsit: posteroque die inde discessit. Nihiloque minus rex Antipatro vinculis tradito, cladis suæ nuncios ad Cæsarem misit. Post hæc Salomen appetisse insidiis arguebatur Antipater. Quidam enim è servis Antiphili Roma venerat, epistolas ferens cujusdam Acmes nomine, ancillæ Juliæ: quibus ad regem scriptis, indicaverat Salomes epistola inter literas Juliæ reperta, clam ei benevolentiæ causa mississe. Ipsius autem Salomes epistolis & maledicta in regem acerbissima, & accusatio maxima continebantur. Sed hæ ab Antipatro erant fictæ: isque Acmen pecunia corruptam, ad Herodem eas mittere persuaserat. Epistola enim ejusdem mulierculæ ad ipsum scripta id prodidit, cujus verba hæc sunt: Sicut voluisti patri tuo scripsi, & alias epistolas misi, certo sciens, regem sororis suæ minime posse parcere, si eas recitavit. Bene autem facies, si consummatis omnibus, pollicitationum tuarum memor fueris. Hac epistola & quæ in Salomen sunt composita deprehensis, regem subiit cogitatio, ne forte etiam Alexander falsis epistolis fuisset oppressus: quodque pene sororem propter Antipatrum occidisset, anxius erat. Itaque non est ultra cunctatus, quo minus ab eo sumeret omnium causa supplicium: sed ne propositis satisfaceret, gravi morbo impeditus est. De Acme tamen ancilla, & in Salomen fictione conflata, dedit literas ad Cæsarem. ac propterea testamento mutato, exemit nomen Antipatri, regemque scripsit Antipam, præteritis Archelao & Philippo natu majoribus. nam & hos Antipater insimulaverat. Cæsari autem post alia pecuniaria munera mille talenta, & uxori ejus ac filiis, itemque amicis & libertis prope quinquaginta: cæterisque omnibus agrorum & pecuniarum non parum distribuit, ac sororem Salomen luculentissimis donis honoravit. In testamento quidem ista correxit.

Κεφ. κα. CAP. XXI.

Προῆλθε δ' αὐτῷ πρὸς τὸ χαλεπώτερον ἡ νόσος, ἅπτη δὴ τῶν ἀῤῥωστημάτων ἐν χηρᾳ καὶ ἀθυμίᾳ ἐπιπεσόντων.

MOrbus autem ingravescebat, quod eum nectus pariter ac mœror urgeret, & anos

De Aquila aurea, morteque Antipatri & Herodis. *Ant. lib. 17. cap 8*

jam sepu… animum … valetudine… Acriorem… Antipater… aliud ager… bat occid… iam pom… sopha… …notos loque-bantur, od… …esse, ut Deus vindic… …versus leges patrias … …dide… …mplo nefas… …, aut vultus, au… …t anima… …ne simulacrum haberi. Hoc propter… …ur: quod supra maximam porta… …empli Aquilam collocaverat auream. Eum… tunc monebant sophistæ ut tollerent: pulchrum esse dicentes, etiam si quod inde periri… imminere… pro legibus patriis mori … …cusare: fie enim decedentibus & animam … …talem, & bonarum rerum sensum perseverare perpetuo: minus autem fortes, & sapientiæ suæ nescios a… …re animam imperitia: magisque morbo cupere, quam virtute defungi. Dum hæc illi differe… …rumor subito pervagatur, regem fere jam … …unde etiam confidentius adolescentes co… …adorti sunt: ipsoque me… …dio, cum p… …ia multitudo vel farentur … …crassi… …nibus, Aquilam ex … …us abicidebant. Quæ rei… …ta, non parva ille mani… …concursus ad templum cucurrit: & prope ad quadraginta juvenes comprehensos reo exhibuit. Qui primum interrogati, an Aquilam ipsi auream concidere ausi essent, fecisse confessi sunt: deinde quo jubente, lege patria respondeRunt. Cum vero, quid exultarent tantum, quibus mors immineret, ab his quæreretur: quia post mortem bonis plurimis frui lætarent, asseruerunt. His itaque rex commotus, magnitudine iracundiæ morbum superat, atque in concionem procedit. Deinde multum in eos quasi sacrilegos invectus, & … …one legis patriæ quædam major… …mpios supplicio dignos esse… …us autem metuens, ne per m… …precabatur, ut primum faci… …inde in eo deprehensis pœna… …dignationem remitteret. … …ex qui funibus dimissi erant cum sophistis vivos incendi, & reliquos qui un… …comprehen… …sunt, obtruncandos carnificibus tradidit. Hinc totum ejus corpus morbo occupatum variis doloribus differebatur. nam febris quidē non mediocris erat: prurigo autem intolerabilis habebat omnem corporis superficiem. Assiduis autem vexabatur coli tormentis, pedesq; tanquam ex intercutis vitio tumuerant. Quin & inflatio ventriculi, Putredoqve virilis membri

Ant. lib. 17. cap. 9.

ἐκώλυκε γνῶναι. ὡς δὲ ταῦτοις, ὀρθόπνοια, καὶ δύσ-
πνοια, καὶ σπασμὸς πάντων τῶν μελῶν. ὥς τε τοὺς
ὀπιθοτονίζοντας. τοιγὴν εἶναι τῶν σοφιστῶν τὰ νοσήματα
λέγειν. ὁ δ', παλαιῶν τοσούτοις πάθεσιν, ὅμως τῷ ζῆν ἀν-
τεῖχετο, σωτηρίαν τε ἤλπισε, καὶ θεραπείας ἐπενόει. ἀφι-
κόμενος γὰρ ἐπὶ τὰ Ἱορδάνην, λουτρῷ καλλιρόην θερμοῖς ἐκέχρητο.
ταῦτα δ' ἐξίησι μὲν εἰς τὰ ἀσφαλτίτιν λίμνην, ὑπὸ γλυ-
κύτητος δὲ ἔστι καὶ πόσιμα. δόξαν δ' ἐπεῦθεν τοῖς ἰα-
τροῖς ἐλαίῳ θερμῷ πᾶν ἀναθάλψαι τὸ σῶμα, χαλά-
σθὲν εἰς ἐλαίδε πλῆρη πύελον, σκλήσαι δ' τοὺς ὀφθαλμούς,
καὶ ὡς πυθέσθαι ἀνέστρεψε. θορύβου δ' τῶν θεραπευόντων
γενομένου, πρὸς μὲν τὴν φωνὴν ἀνήνεγκεν, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν
ἀπογνοὺς τὴν σωτηρίαν, τοῖς τε γραμματεῦσιν ἀνὰ πεντήκοντα
δραχμὰς ἐκέλευσε διανεῖμαι, καὶ πολλὰ χρήματα τοῖς
ἡγεμόσι, καὶ τοῖς φίλοις· αὐτὸς δ' ἐπιστρέφων ὡς εἰς ἱερο-
κῆπον ἐφάνη, μελαγχολῶν ἤδη καὶ μόνον οὐκέτι
τὴν θανάτου ἀπειλήν, πρόσεκοψεν εἰς ἀπόνοιαν
ἀθεμίτου πράξεως. τοὺς γὰρ ἀφ' ἑκάστης κώμης ἐπιση-
μοτάτους ἄνδρας ἐξ ὅλης ἰουδαίας συναγαγὼν εἰς τὸ καλού-
μενον ἱππόδρομον, ἐκέλευσε συγκλεῖσαι. προσκαλεσάμε-
νος δὲ σαλώμην τὴν ἀδελφὴν, καὶ τὸν ἄνδρα ταύτης ἀλε-
ξᾶν, οἶδα ἔφη ἰουδαίους τὴν ἐμὴν ἐπιστάντος θάνα-
τον, δυναμένῃ δὲ πενθεῖσθαι δι' ἑτέρων, καὶ λαμπρὸν ἀπο-
πάφιον ἄγειν, ἂν ὑμεῖς θελήσητε τῆς ἐμῆς ἐντολῆς
ὑπουργῆσαι. τοὺς δὲ τοὺς φρουρουμένους ἄνδρας, ἐπι-
δὰν ἐκπνεύσω, τάχιστα κτείνατε παραχρῆμα πάντας τοὺς
σφαγίους, ἵνα πᾶσα ἰουδαία, καὶ πᾶς οἶκος, ἄκων ἐπ'
ἐμοὶ δάκρυσῃ. ταῦτα ἐνετέλλετο, καὶ ᾠδὴν τὴν ἐν ῥώμῃ
πρόσθεν ἦκον ὑπολάβῃ, οἱ ὧν ἀκμὴ μὲν ἀνήκμαστος
κελεύσουσι καιρὸς εὐθυνοῦσι, θανάτῳ δὲ ἀντιπαρ-
ῆς κατάκριτος. ἔρασθέν γε μὴν ὡς εἰ καὶ φυλακεύειν
αὐτὸν ἐθελήσειεν ὁ πατὴρ, ἀποστεῖλαι κἀκεῖνον. ὁ δὲ, βρα-
χὺ μὲν πρὸς τὴν ὑπόθυμίαν ἀνήνεγκεν. εὐθὺς δὲ, καὶ τὰ
ἐνδεᾶ τροφῆς, καὶ βηχὶ πασσυδεί, διετέτατο τῶν ἀλ-
γηδόνων. ἡ δὲ αὔξησις, φθάσαν τὴν ἐμαιμένην ἐπε-
κάλλετο λαοῦ δὲ μᾶλλον, ἤπτησε καὶ μαχαίριον. ἐώθει γὰρ
κτενίζειν ἑαυτόν. ἔπειτα πρόσθεν ἀθρήσας μή τις ὁ κω-
λύων εἴη, ἐπῆρε τὴν δεξιὰν, ὡς πλήξων ἑαυτόν. πρόσ-
δραμὼν δὲ, ἐκώλυσεν ἀχίαβος ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, τὴν
χεῖρα κατασχών. εἰρωνὴ δ' ἀθρόα ἦρθη μεγίστη καὶ τὸ
βασιλέων ὡς οἰκτρόμοιρον δὴ βασιλέως, καὶ ταχέως ἀ-
κούσας ἀντίπατρος, ἀναθαῤῥήσας τε, καὶ γεγηθὼς τοὺς φύ-
λακας ἱκέτευεν, ὑπεξελθεῖν ἐξαφεῖναι λυσιτελοῦς
αὐτόν. ὁ δὲ ἡγεμὼν οὐ μόνον ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ βασι-
λεῖ δρόμῳ ἀνήγγελε τὴν ὑπόθεσιν. ἀνέκραγόν δὲ
ἐκεῖνοι, ἰσχυρότερον τῆς νόσου, καὶ ᾠδαρέθεμα πεμψας
τοὺς δορυφόρους ἀπέκτεινε τὸν ἀντίπατρον. θαῤῥήσας δὲ τὸ
νεκρὸν αὐτοῦ προσέταξε ἐν ὑρκανίᾳ, πάλιν τοὺς ἀμ-
φήκας ἐπανορθοῦται, καὶ Ἀρχέλαον μὲν ἀρχέλαον τὸν
πρεσβύτατον υἱὸν, ἀδελφὸν ἀντίπατρος, τετράρ-
χειν δὲ ἀντίπατρον. μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν δὲ παῖδος,
ὑπείους πέντε ἡμέρας, τελευτᾷ, βασιλεύσας ἀφ'
οὗ μὲν ἀπέκτεινας ἀντίγονον ἐκράτησε τῶν πραγμά-
των ἔτη τέσσαρα καὶ τριάκοντα, ἀφ' οὗ δὲ ὑπὸ ῥω-
μαίων ἀπεδείχθη βασιλεὺς, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. καὶ
κατὰ μὲν τὰ ἄλλα πάντα τύχῃ δεξιᾷ χρησάμενος,

A vermiculos generans, ac præterea crebet anhelitus, & irrupta eum ſuſpiria, membrorumque omnium contractio fatigabat: ut qui hæc ad divinitatem referrent, ultionem eam eſſe dicerent ſophiſtarum. Ille autem, quamvis cum tot morborum cruciatibus luctaretur, vitæ tamen cupidus erat, & remediis excogitatis ſalutem ſperabat. Denique Jordanem tranſgreſſus, apud
B Calliroen aquis calidis utebatur, quæ in lacum feracem bituminis, qui Aſphaltites vocatur, effluentes, præ dulcedine potui ſunt. Ibi autem corpus ejus, quod medicis oleo calidiori foveri placuerat, in ſolium plenum demerſum ita diſſolutum eſt, ut etiam lumina quaſi mortuus reſoluta torqueret. Deinde perturbatis qui eum curabant, ad clamorem quidem illorum reſpice-
C re viſus eſt. deſperata vero ſalute, militibus quinquagenas drachmas, multamque pecuniam rectoribus atque amicis dividi juſſit. Cum autem rediens ad Hierichunta veniſſet, atra jam bili correptus, & pene ipſi morti minabatur, factumque nefarium excogitavit. Collectos enim cujuſque vici ex omni Judæa nobiles, in locum cui nomen eſt Hippodromus, concludi præcepit.
D Deinde Salome ſorore & Alexa marito ejus ad ſe vocatis: Scio, inquit, mortem meam feſtis gaudiis celebraturos eſſe Judæos. Verum per alios lugeri potero, & præclariſſimos honores ſepulturæ aſſequi, ſi quæ præcipio feceritis. Hos viros qui habentur in cuſtodia, cum animam efflavero, ſtatim militibus circumdatos occidite: ut etiam invita omnis mihi Judæa, omniſque
E domus illacrymet. Et ſimul his mandatis, legatorum quos Romam miſerat, epiſtolæ ſunt allatæ, quibus Acmen ancillam Juliæ juſſu Cæſaris interemptam, & Antipatrum morte damnatum eſſe indicabatur. Quin & ſi pater eum in exilium dare mallet, id quoque permiſiſſe Cæſarem, ſcriptum erat. Herodes autem paululum hoc nuncio recreatus, doloribusque rurſum victus
F (nam inedia tuſſisque pariter violentia diſtendebatur) fatum prævenire conatus eſt: ſumptoque malo, etiam cultellum poposcit: ſectum enim comedere conſueverat. Deinde circumſpecto ne quis arbiter impediret, tanquam ſe percuſſurus dexteram ſuſtulit. Cum vero Achiabus conſobrinus ejus accurriſſet, manumque continuiſſet, ululatus maximus in regia ſtatim,
G quaſi rex mortuus eſſet, excitatus eſt. Eoque propere audito, Antipater fiduciam recepit: lætusque jam cuſtodes promiſſa etiam pecunia, rogabat, ut ſe ſolverent, atque dimitterent: quod eorum princeps non ſolum ne fieret obſtitit, ſed etiam regi velociter nunciavit. Ille autem fortius exclamans, quam vires ægrotantis valebant continuo ſatellitibus miſſis occidit Antipatrum: mortuumque ſepeliri præcepit in Hyrcanio. Deinde rurſum corrigit teſtamentum, & ſucceſſorem quidem Archelaum natu maximum Antipæ fratrem ſcripſit, tetrarcham vero Antipam. Poſt interitum autem filii quinque diebus exactis moritur: annos quidem triginta quatuor, ex quo interfecit Antigonum, regno potitus: triginta vero ſeptem, poſtquam rex à Romanis declaratus eſt. Et in aliis quidem omnibus, ſecunda fortuna uſus eſt,

Ant. lib. 17. cap. 10.

si quis alius. Regnum enim quod privatus sibi quæsierat, tanto conservatum tempore, filiis suis reliquit. In rebus autem domesticis infelicissimus fuit. Salome autem, antequam resciret mortem regis exercitus, cum marito progressa vinctos absolvit, qvos occidi mandaverat: ipsum dicens mutasse consilium, & unumquemque jussisse domum dimitti. Atque ita post horum abitum militibus indicatur. Quibus in concionem cum alia turba in amphitheatrum apud Hierichunta collectis, Ptolemæus anuli regis custos, quo signare solitus erat, & fortunatum illum cœpit dicere, & multitudinem consolari. Relictamque ab eo militibus epistolam recitavit, in qua multum rogabat, ut benevolo animo successorem suum foverent. Deinde post epistolam testamentum legebat, in quo Philippum quidem hæredem Trachonis proximarumque regionum: tetrarcham vero, sicut supra diximus, Antipam: regem autem Archelaum scripserat: eidemque anulum ad Cæsarem ferre mandaverat, assignatamque regni administrati notitiam. Omnium namque dispositionum suarum dominum & confirmatorem Cæsarem esse voluit, cætera vero servari juxta superius testamentum. Qvo perlecto, confestim clamor secutus est omnium Archelao gratulantium: militesqve per cuneos & populus adeuntes, suamq; promittebant, deique benevolentiam precabantur. Hinc ad sepeliendum regem operam contulerunt. Nihil autem munificentiæ prætermisit Archelaus, sed omnem ornatum extulit regium in funeris pompa ducendum. Lectus quippe totus erat gemmis auroque distinctus, torus autem purpura variatus, corpusque super eum velatum itidem purpura. Capiti autem diadema erat impositum: corona vero desuper aurea, sceptrumque in dextera, & circa lectum filii cum propinqvis. præterea satellites agmenque Thracium, Germanique & Galli, velut ad bellum instructi omnes antecedebant: Cætera vero militum manus armata, ducesque suos ordinumque principes sequebantur decenter. Quingenti autem servi ac liberi odores ferebant: corpus autem per ducenta stadia portatum est in castellum Herodion: ibique secundum ipsius regis mandata sepultum est. Et Herodis quidem regis hic finis fuit.

Ant. lib. 17. cap. 12.

καὶ τις ἔπρᾳσσε. ὅς τις γε καταφήσαιτο βασιλείαν ἰδίαν ὢν, καὶ πρότερον χρόνῳ φυλάξας, ἰδίοις τέκνοις κατέλιπεν. ἐν δὲ τοῖς κατ' οἶκον, ἀτυχέστατος. πρὶν γὰρ γνῶναι τὸν πλάτανον αὐτοῦ τὸ στρατιωτικὸν, προελθοῦσα μετ' ἀνδρὸς ἡ Σαλώμη, ἀφῆκε τοὺς δεσμώτας, οὓς κτείνειν ὁ βασιλεὺς ἐνετείλατο, μεταβεβουλῆσθαι αὐτὸν λέγουσα, καὶ πάλιν ἀναπέμπειν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. τούτων δὲ οἰχομένων, ἐδήλου ἤδη τοῖς στρατιώταις, καὶ συνῆγεν αὐτοὺς εἰς ἐκκλησίαν, μέλλοντος δὲ λοιποῦ πλήθους ἐν τῷ καθ' ἱερὸν χωρίῳ τῷ ἀμφιθεάτρῳ, ἔνθα παρελθὼν πολεμάρχης, ὁ καὶ τὸν σημαντῆρα δακτύλιον φέρων τοῦ βασιλέως πεπιστευμένος, τόν τε βασιλέα κατεδαιμονίζει, καὶ τὸ πλῆθος προσκαλεῖται, τήν τε ἐπιστολὴν τοῖς στρατιώταις ἀνεγίνωσκεν ἣν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ πολλὰ περὶ τοῦ εἰς τὸν Ἀρχέλαον εὐνοίας παρεκάλει. μέλλοντος δὲ τὴν ἐπιστολὴν λύσας τὰς ἀρθήκας ἀνεγίνωσκεν, ἐν αἷς φίλιππον μὲν τῆς τραχωνίτιδος, καὶ τῶν γειτνιώντων χωρίων κληρονόμον, τετράρχην δὲ ὡς προεῖπον αὐτὸν ἀντίπαν, βασιλεύς δὲ Ἀρχέλαον ἀπέδεικνυτο. τοῦτον δὲ τὸν τε δακτύλιον τὸν ἑαυτοῦ κομίσαι φέρειν ἐνετείλατο, καὶ τὰς διοικήσεις τῆς βασιλείας σεσημασμένας. κύριον γὰρ ἁπάντων, ὧν διατάξαιτο, καὶ βεβαιωτὴν τῶν ἀρθηκῶν εἶναι καὶ σπουδῆς, τά γε μὲν λοιπὰ κατὰ τὰς πρώτερον ἀρθήκας φυλάττειν. βοὴ δὲ εὐθὺς ἐγένετο τῶν Ἀρχελάῳ συνηδομένων, καὶ κατὰ σπουδὴν οἱ στρατιῶται μέλλοντος δὲ πλήθους προϊέναι, ἐπεσήμαινον μὲν τὰ ἑαυτῶν εὐνοϊκὰ, συνηύχοντο δὲ καὶ τῷ νεκρῷ δὲ θεοῦ, μέλλοντα τοῦτο πράξειν τὰ βασιλέως, παρέλιπε δὲ οὐδὲν ὁ Ἀρχέλαος εἰς τελευτέλειον. ἀλλὰ πάντα τὸν βασίλειον κόσμον προσήνεγκε, συμπομπεύσοντα τῷ νεκρῷ. κλίνη μὲν, ὁλόχρυσος καὶ διάλιθος, στρωμνὴ δὲ, ἀλουργὶς ποικίλη, τὸ σῶμα δὲ ἐπ' αὐτῆς πορφύρᾳ κεκαλυμμένον, καὶ διάδημα μὲν ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ, στέφανος δὲ ὑπεράνω αὐτοῦ χρυσοῦς, τὸ δὲ σκῆπτρον ἐν τῷ δεξιᾷ, καὶ πέριξ μὲν τῆς κλίνης, οἵ τε υἱεῖς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγενῶν, ἐφ' οἷς οἱ δορυφόροι, καὶ τὸ θρᾴκιον σὺν τοῖς γερμανοί τε καὶ γαλάται διεσκευασμένοι πάντες ὡς εἰς πόλεμον. προῆγε δὲ ἡ λοιπὴ δύναμις, ὡπλισμένοι τοῖς ἡγεμόσι καὶ ταξιάρχοις ἀκολουθοῦντες ἐν κόσμῳ. πεντακόσιοι δὲ ὑπὸ αὐτοῖς τῶν οἰκετῶν καὶ ἀπελευθέρων ἀρώματα φέροντες. σταδίους δὲ διακομίσθη τὸ σῶμα διακοσίους, εἰς ἡρῴδειον, ὅπου καὶ τοῖς ἐν τέλει ἐτάφη. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν ἡρῴδου, τοιοῦτον ἔσχε πέρας.

ΦΙΛΑ-

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Β'.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO, LIBER SECUNDUS.

ΚΕΦ. α.

ΑΡΧΕΛΑΟΣ νέων ἤρξε Ἰουδαίων, ἡνίκα δὴ Ῥωμαίων ἀποδημίας ἀνάγκη. πενθήσας γὰρ ἡμέρας ἑπτὰ τὸν πατέρα, καὶ τοῖς ἐπὶ τούτοις ἐσίασιν πολυτελῆ τοῖς πολίταις ἑστιάσας (ἔθος δὲ τοῦτο παρὰ Ἰουδαίοις πολλοῖς πενίας αἴτιον, διὰ τὸ πλῆθος ἑστιᾶν τὸν ἀνὰ ἀνάγκης. εἰ γὰρ παραλίποι τις οὐχ ὅσιος) μεταλαμβάνει μὲν ἐσθῆτα λευκήν, προέρχεται εἰς τὸ ἱερὸν, ἔνθα ποικίλως αὐτὸν ὑφημίους ὁ λαὸς ἐκδέχεται. καὶ κεῖνος τὸ πλῆθος ἀφ' ὑψηλοῦ βήματος, καὶ χρυσοῦ θρόνου δεξιωσάμενος, τῆς τε ἀγουσδῆς λοῦ ἐπεδείξατο πρὸς τοῦ κηδείαν τοῦ πατρὸς ἐξάρασιν, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν θεραπείας, ὡς πρὸς βέβαιον ἤδη βασιλέα. φειδέσθαι γε μέντοι ὅτι τῆς παρόντος, οὐ μόνον ἔφη τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων, ἕως ἂν αὐτῷ καισαρ ἐπικυρώσῃ τοῦ διαδοχοῦ, ὃ τὰς διαθήκας τῶν ὅλων δεσποτῶν. οὐδὲ γὰρ ἐν ἱεριχοῦντι τὸ γραπτὰς τὸ διάθημα πρεσβεύσοντας αὐτῷ, δέχεσθαι. ἃ μέντοι προθύμως, καὶ τῆς διανοίας ὥσπερ τοῖς γραπτοῖς, οὕτω καὶ τοῦ δήμου πληρῆ ἀποδώσειν τὰς ἀμοιβάς, ἐπεὶ ἂν ὑπὸ τῶν κρατιστῶν βασιλεὺς ἀποδειχθῇ βέβαιος. ἀγουσδάσειν γὰρ ἐν πᾶσι πρὸς αὐτοὺς φανήσεσθαι δὲ πατρὸς ἀμείνων. ὅτι τοίνυν ἡδόμενον τὸ πλῆθος, εὐθέως ἀπεπειρᾶτο τῆς διανοίας αὐτοῦ, μεγάλοις αἰτήμασιν. οἱ μὲν γὰρ ἐβόων, ὅπως ἀφίοιεν τὰς εἰσφοράς. οἱ δὲ, ἀναιρεῖν τὰ τέλη, τινὲς δὲ ἀπολύειν τοὺς δεσμώτας. ἐπῆδε δ' ἑτοίμως ἅπασι, θεραπεύων τὸ πλῆθος. ἔπειτα θύσας μετὰ τῶν φίλων ἐν εὐωχίᾳ λοῦ.

ΚΕΦ. β.

ΕΝθα δὴ περὶ δεῖλαν ἀθροισθέντες σὺν ὀλίγοι τῶν νεωτερίζειν πεφυκότων, ἤρξαντο δὲ ἰδίᾳ πένθους, ὅτι τὸ κοινὸν ἐπὶ τοῦ βασιλεῖ πέπαυτο, καταλοφυρόμενοι τοὺς κολασθέντας ὑφ' ἡρῴδου, διὰ δὲ ἐκκοπέντα χρυσοῦν ἀετὸν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ. λοῦ δὲ τὸ πένθος, οὐκ ἐκρυπτόμενον, ἀλλ' οἰμωγαὶ διαπεύσιοι, καὶ θρῆνοι ἐγκέλευστοι, κοπετοί τε περιχοῦντες ὅλην τὴν πόλιν, ὡς ἂν ἐπ' ἀνδράσιν οὓς ἔφασκον ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων καὶ τοῦ ναοῦ θανατωθέντας.

CAP. I.

A

JRBARUM autem nouarum principium fuit, Archelao Romam proficiscendi necessitas. Diebus enim septem in lugendo patrem consumptis, epulisque feralibus prolixè populo exhibitis. (Hic autem mos apud Judæos necessario multos ad inopiam redegit: nam qui eum neglexerat, impius æstimabatur) candida veste indutus procedit ad templum. Ibiqve variis favoribus exceptus à plebe, ipse quoque in excelso tribunali, solioqve aureo residens, humanissimè vulgus admisit: eisqve & quod sepulturam patris sedulo curavissent, gratias egit, & qvod sibi quasi certo jam regi, magnos honores habuissent. Verum se tamen ait non potestate solum interim, sed etiam ipso regis nomine temperare, donec à Cæsare sibi confirmata fuerit successio, qui etiam testamento rerum esset omnium dominus constitutus. Idcirco enim se apud Hierichunta voluntati exercitu restitisse, cum sibi diadema voluisset imponere. Cæterum pro alacritate ac benevolentia, æque militibus ac populo plenam se vicissitudinem relaturum, si ab his quorum etiam esset imperium, certus rex declaratus fuisset: studiumque sibi esse, ut erga illos rebus omnibus patre melior appareret. His gavisa multitudo, statim ejus mentem magnis tentare petitionibus cœpit. Namque alii tributa levari, alii vectigalia tolli, quidam solvi custodias acclamabant. Cunctis autē postulatis, in gratiam populi facile annuebat Archelaus. Deinde celebratis hostiis, cum amicis erat in epulis. Ecce autem subito post meridiem congregati non pauci novarum rerum studiosi, ubi communis luctus de rege cessavit, propria lamenta fuscipiunt, flentes eorum casum, quos propter abscisam ex porta templi aquilam auream Herodes morte damnaverat. Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis quæstibus, fletuque justo & planctu civitas personabat, virorū causa videlicet qvos pro templo ac legibus patriis interiisse dicebant.

B

C

D

E

De successoribus Herodis, & ultione diroptæ aureæ aquilæ. *Ant. lib. 17. cap. 12.*

Eorum autem mortis pœnas, ab illis quos Hero- A
des pecunia donasset, repetendas esse clamitabant: ac primum, quem is constituerat pontificem rejiciendum, aliumque pietate præstantem, magisque purum optari debere. Quibus etsi movebatur Archelaus ad ultionem, tamen eum profectionis festinatio continebat, metuentem, ne sibi multitudinem reddidisset inimicam, motu ejus impediretur. Quamobrem monendo magis quam vi experiebatur sedare turbatos: missoque magistro militum, ut quiescerent, eos rogabat. Sed illum seditionis authores, ubi ad templum venit, prius quam verbum faceret, lapidibus proturbarunt: & aliis post eum mulcendi sui gratia missis, multos enim legabat Archelaus iracunde omnia responderunt: neque si numero aucti fuissent, otiosi fore videbantur. Itaque B
instante azymorum die festo, qvi apud Judæos Pascha vocitatur, plurima victimarum copia plenus, infinitá quidem ad templum ex agris multitudo religionis causa descendit, cum illi qui sophistas lugebant in templo consisterent, nutrimenta seditioni quærentes. Hoc autem metu Archelaus, antequam omnem populum morbus iste corrumperet, cohortem militum & C
tribunum, qui etiam seditionis principes comprehenderent, eo dirigit: contra quos omne vulgus excitatum, multos lapidum ictibus interfecit: saucius vero tribunus vix elabitur. Et ille quidem statim, veluti nihil mali actum esset, ad celebranda sacra conversi sunt. Sed Archelao sine cæde jam multitudo comprimi non posse videbatur. qvamobrem totum illis immisit exercitum, pedites per civitatem simul omnes, D
equitesque per campum: qui cum sacrificiis occupatos singulos invasissent, propè ad tria millia hominum occidunt: reliquam vero manum per montes proximos disjecerunt. præcones autem sequebantur Archelaum, jussu ejus unumquemque, ut domum recederet admonendo: Itaque cuncti neglecta diei festivitate, abiere. ipse autem cum matre, necnon & Popla, & Ptolemæo, E
& Nicolao amicis, ad mare descendit: relicto Philippo regni procuratore, itemque rerum familiarium curatore. Una vero egressa est cum filiis suis Salome, fratrisque regis filii, genérque, specie velut Archelao ad obtinendam successionem adjumento futuri: certa vero causa, quæ contra leges in templum admissa fuerant, delaturi. Interea fit illis Cæsareæ obviam Sabinus Sy- F
riæ procurator, ad Judæam veniens, ad pecunias custodiendas Herodis, qvem ulterius progredi Varus inhibuit, multis accitus Archelai precibus, intercedente Ptolemæo. Et tunc quidem Sabinus in gratiam Vari, neque ad arces venire properavit, neque thesauros paternæ pecuniæ clausit Archelao: sed usque ad cognitionem Cæsaris se otiosum esse pollicitus, apud Cæ- G
saream commorabatur. Postea vero quam sibi obstantium unus Antiochiam petiit, alter,

τιμωρεῖν ὧν αὐτοῖς ἀνεῖδον ἐκ τῶν ὑφ' ἡρῴδου τετιμημένων χρημάτων. καὶ πρῶτον τὸν ὑπ' ἐκείνου καταστᾶντα, παύειν ἀρχιερέα. προσήκειν γὰρ αὐτοῖς ἁγνότερον αἱρεῖσθαι, καὶ καθαρώτερον. πρὸς ἃ παρωξύνετο μὲν ὁ ἀρχέλαος, ἐπείχετο δ' ὅμως ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἔξοδον ἑορτῆς, δεδοικὼς μή ποτε τὸ πλῆθος ἐκπολεμώσας, κωλυθείη τῆς κινήσεως. διὸ πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ καταστέλλειν ἐπειρᾶτο τοὺς νεωτερίζοντας, καὶ τὸν στρατηγὸν ὑποπέμψας, παύσασθαι παρεκάλει. τῶν δὲ εἰς τὸ ἱερὸν παρελθόντων, πρὶν φθέγξασθαί τι, λίθοις ἀπήλασαν οἱ σοφισταί, οἵτινες μετὰ αὐτῶν ὑπὲρ σωφρονισμοῦ προσιοῦσιν, ἐνίοις δὲ πολλοὺς ἀρχέλαος, πάλαι δὲ πρὸς ὀργὴν ἀπεκείναντο, δῆλοι τε ἦσαν ὄντες, εἰ πρεμήσαντες εἰς πλήθους ἐπιλάβοιντο. καὶ δὴ τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἑορτῆς, φάσκα θυσίᾳ τοῖς ἰουδαίοις καλεῖται, πολύ τι θυμάτων πλῆθος ἐκδεχόμενον, κατέσπευδεν ἀπ' ἐκ τῆς χώρας λεὼς ἐπὶ τὴν θρησκείαν. οἱ δὲ τοὺς σοφιστὰς πεισθέντες ἐν τῷ ἱερῷ συνειλήκεισαν τροφὴν τῇ στάσει παρέχοντες. πρὸς ὃ δείσας ἀρχέλαος, πρὶν διόλου τὸ πλῆθος δραμεῖν τὸ νόσημα, ὑποπέμπει μὲν ταξίαρχον, προστάξας βίᾳ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως κατασχεῖν. πρὸς οὓς τὸ πλῆθος ἅπαν παροξύνεται, καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς τῶν ταξιάρχων βάλλοντες λίθοις, διέφθειραν. ὁ δὲ χιλίαρχος ἐκφοβηθεὶς παραυτίκα μέγας. ἔνθεν οἱ μὲν ὡς μηδενὸς δεινὸν γεγενημένου, ἐτράποντο πρὸς τὰ ἱερά. ὁ μὲν ἀρχέλαος δίκα φόνου καθεκτὸν ἐπὶ τῷ πλήθει ἐφαίνετο. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐπαφίεσιν αὐτοῖς ὅλην, τοὺς μὲν πεζοὺς, ἀφ' ὑπερτέρου πόλεως ἀθρόους. τοὺς δ' ἱππεῖς, ἀνὰ τὸ πεδίον. οἱ δὲ θύουσιν ἑκάστοις ἐξαίφνης προσπεσόντες, ἀφθείρουσι μὲν, περὶ τρισχιλίους, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος, εἰς τὰ πλησίον ὄρη διεσκέδασαν. ἔνθεν δὲ κήρυκος ἀρχελάου, κελεύοντος ἕκαστον ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου, καὶ πάντες ᾠχοντο τὴν ἑορτὴν ἀπολιπόντες. αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν φίλων πτολεμαίου καὶ νικολάου, κατῆει πρὸς θάλασσαν, καταλιπὼν ἐπίτροπόν τε τῶν βασιλείων καὶ κηδεμόνα τῶν οἰκείων, φίλιππον. συνεξῆει δὲ ἅμα τῇ γυναικὶ σαλώμῃ, καὶ οἱ τοῦ βασιλέως ἀδελφοί τε καὶ γαμβροί. τὸ μὲν δοκεῖν, συναγωνιούμενοι πρὸς τὴν διαδοχὴν ἀρχελάῳ. τὸ δ' ἀληθὲς, κατηγορήσοντες πρὸς τὸν καίσαρα τῶν ἱερὸν παρανομηθέντων.

Κεφ. γ.

Συνανταῖ δ' αὐτοῖς ἐν καισαρείᾳ, σαβῖνος ὁ τῆς συρίας ἐπίτροπος ὡς ἰουδαίαν ἀνιών, ἐπὶ φυλακῇ τῶν ἡρῴδου χρημάτων. τοῦτον ἐπισχεῖν προσωτέρω χωρεῖν οὐδεὶς ἐπῆλθεν, ὃν ἀφ' ὁ πτολεμαῖος πολλὰ δεηθεὶς, ἀρχέλαος μετεπέμψατο. τότε μὲν οὖν σαβῖνος οὐδαμῇ χαμεζήλωτος, οὔτ' ἐπὶ τοὺς θησαυροὺς ἔσπευδεν, οὔτε τὰ τεμένισμα τῶν πατρῴων χρημάτων ἀπέκλεισεν ἀρχελάῳ. μέχρι δὲ τῆς καισαρείας ἀφανῶς, ἠρεμήσειν ὑπέσχετο. διέστελλε δ' ἐπὶ τῇ καισαρείας. ὡς δ' ἦν τῶν ἐμποδιζόντων. ὁ μὲν εἰς ἀντιόχειαν ἀπῆρεν, ἀρχέλαος δ' εἰς ῥώμην ἀνήχθη, ἀφ' ὑπερτέρου ἐπὶ ἱεροσολύμων ὁρμήσας, φθάσαι λαμβάνει τὰ βασίλεια. ὁ μεταπεμπόμενος τούς τε φρουράρχους καὶ διοικητὰς, ἐπῆρτο διερευνᾶν τοὺς τῶν χρημάτων ἀναλογισμοὺς, τάς τε ἄκρας παρελαμβάνειν. ἐμέλλον οἱ φρούραρχοι τὸν ἀρχελάου κατημελῆσειν ἐντολῶν, ἐμέλλον

Ant. lib. 17. cap. 13.

hoc est, Archelaus Romam navigavit, mature profectus in Hierosolymam, regiam tenet: custodumque principibus, itemque dispensatoribus evocatis, rationes pecuniarum discutere conabatur, & arces occupare tentabat. Non tamen immemores Archelai mandatorum custodes erant,

ἔμενον δὲ φρουροῦντες ἕκαστα, καὶ τὴν φρουρὰν ἀνατιθέντες καίσαρι μᾶλλον, ἢ ἀρχελάῳ.

Κεφ. δ.

Κἀν τούτῳ πάλιν ἀντίπας ἀμφισβητῶν περὶ τῆς βασιλείας ἐπέξεισιν, ἀξιῶν τῆς ἐπιδιαθήκης τὴν διαθήκην εἶναι κυριωτέραν, ἐν ᾗ βασιλεὺς αὐτὸς ἐγέγραπτο. συλλήψεσθαι δ᾽ αὐτῷ προϋπέσχετο σαλώμη, καὶ πολλοὶ τῶν σὺν ἀρχελάῳ πλεόντων συγγενῶν. ἐπήγετο δὲ τὴν μητέρα, καὶ τὸν ἀδελφὸν νικολάου πτολεμαῖον, ῥοπὴν εἶναι δοκοῦντα, διὰ τὴν παρ᾽ ἡρώδῃ πίστιν· ἐγεγόνει γὰρ δὴ τῶν φίλων τιμιώτατος ἐκείνῳ. πλεῖστον μέν τοι πεποίθει διὰ δεινότητα λόγων εἰρηναίῳ τῷ ῥήτορι, δι᾽ ὃν καὶ τοὺς νουθετοῦντας, εἴκειν ἀρχελάῳ κατὰ τὸ πρεσβεῖον καὶ τὰς ἐπιδιαθήκας, διεκρούσατο. μεθίστατο δ᾽ ἐν ῥώμῃ πάντων πρὸς αὐτὸν ἡ σπουδὴ τῶν συγγενῶν, οἷς διὰ μίσους ἦν ἀρχέλαος. καὶ προηγουμένως μὲν ἕκαστος αὐτονομίας ἐπεθύμει, στρατηγῷ ῥωμαίων διοικουμένης, εἰ δὲ τούτου διαμαρτάνοιεν, βασιλεύειν ἀντίπαν ἤθελον. συνήργει δ᾽ αὐτοῖς εἰς τοῦτο καὶ σαβῖνος δι᾽ ἐπιστολῶν, κατηγορήσας μὲν ἀρχελάου παρὰ καίσαρι, πολλὰ δ᾽ ἐπαινέσας ἀντίπαν. συντάξαντες δὲ τὰ ἐγκλήματα οἱ περὶ σαλώμην, ἐνεχείρισαν καίσαρι, καὶ μετ᾽ αὐτοὺς ἀρχέλαος, τά τε κεφάλαια τῶν ἑαυτοῦ δικαίων γράψας, καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ πατρὸς καὶ τοὺς λόγους, εἰσπέμπει διὰ πτολεμαίου. προσκεψάμενος δὲ ὁ καῖσαρ τὰ παρ᾽ ἀμφοῖν κατ᾽ ἰδίαν, τό, τε μέγεθος τῆς βασιλείας, καὶ τὸ πλῆθος τῆς προσόδου, πρὸς οἷς τὸν ἀριθμὸν τῆς ἡρώδου γενεᾶς. προσαναγνοὺς δὲ καὶ τὰ παρὰ οὐάρου καὶ σαβίνου, περὶ τούτων ἐπεσταλμένα, συνέδριον μὲν ἀθροίζει τῶν ἐν τέλει ῥωμαίων, ἐν ᾧ καὶ τὸν ἐξ ἀγρίππα καὶ ἰουλίας τῆς θυγατρὸς θετὸν παῖδα γάϊον, πρώτως ἐκάθισεν, ἀποδίδωσι δὲ λόγον αὐτοῖς. ἔνθα καταστὰς ὁ σαλώμης υἱὸς ἀντίπατρος, ἦν δὲ τῶν ἐναντιουμένων ἀρχελάῳ δεινότατος εἰπεῖν, κατηγόρει φάσκων. τοῖς μὲν λόγοις ἀμφισβητεῖν ἄρτι περὶ βασιλείας ἀρχέλαον. τοῖς δ᾽ ἔργοις, πάλαι γεγονέναι βασιλέα, κατειρωνεύεσθαι δὲ νῦν τῶν καίσαρος ἀκοῶν. ὃν δικαστὴν τῆς διαδοχῆς οὐ περιέμεινεν, εἴγε μετὰ τὴν ἡρώδου τελευτὴν ἐγκαθέτους μὲν ὑποπέμψας τοὺς περιθήσοντας αὐτῷ τὸ διάδημα, προκαθίσας δ᾽ ἐπὶ θρόνου καὶ χρηματίσας ὡς βασιλεύς, τάξεις τε τῆς στρατιᾶς ἀμείψας, καὶ προκοπὰς χαρισάμενος, ἔτι δὲ τῷ δήμῳ πάντα κατανεύσας, ὅσων ὡς παρὰ βασιλέως τυχεῖν ἠξίουν, καὶ τοὺς ἐπὶ μεγίσταις αἰτίαις ὑπὸ τοῦ πατρὸς δεδεμένους λύσας, νῦν ἥκει παρὰ τοῦ δεσπότου σκιὰν αἰτησόμενος βασιλείας, ἧς ἥρπασεν ἑαυτῷ τὸ σῶμα, καὶ ποιῶν οὐ τῶν πραγμάτων ἀλλὰ τῶν ὀνομάτων κύριον καίσαρα. προσωνείδιζε δὲ, ὡς καὶ τὸ πένθος κατειρωνεύσαιτο τοῦ πατρός, μεθ᾽ ἡμέραν μὲν ἐπισχηματίζων τὸ πρόσωπον εἰς λύπην, νύκτωρ δὲ μέχρι κώμων μεθυσκόμενος, ἐν ᾧ καὶ τὴν ταραχὴν τοῦ πλήθους ἐκ τῆς ἐπὶ τούτοις ἀγανακτήσεως, ἔλεγε γεγονέναι. καὶ τὸν ἀγῶνα παντὸς τοῦ λόγου ἐναπηρείσατο τῷ πλήθει τῶν περὶ τὸν ναὸν φονευθέντων οὓς ἐληλυθέναι μὲν ἐφ᾽ ἑορτήν, παρὰ δὲ ταῖς ἰδίαις θυσίαις, ὠμῶς ἀπεσφάχθαι, καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ ἱερῷ σεσωρεῦσθαι νεκρῶν πλῆθος, ὅσον οὐδ᾽ ἂν ἀλλόφυλος ἐσώρευσε πόλεμος ἐπελθὼν ἀκήρυκτος. ταύτην μέντοι τὴν

sed in observando singula quæque perseverabant, causam custodiæ magis Cæsari quam Archelao tribuentes. Ad hoc autem Antipas quoque de regno certabat posteriore superius Herodis testamentum firmius esse defendens, in quo rex ipse Antipas fuerat scriptus: eique se tam Salome quam multi alii cognati, qui cum Archelao navigarant, suffragio fore promiserant. Ducebat autem secum matrem, fratremque Nicolai Ptolemæum, in quo pro fide apud Herodem probata, nonnihil videbatur esse momenti. Namque illi fuerat amicorum carissimus. Oratori autem Irenæo propter dicendi acrimoniam plurimum confidebat. unde etiam qui se monuerant, ut Archelao pro ætatis merito & secundi testamenti voluntate cederet, audiendos esse non censuit. Romæ vero migraverunt ad eum cunctorum studia propinquorum, quibus invisus erat Archelaus, quique præcipue liberi omnes suique juris esse cupiebant, & aut Romano magistratu administrari, aut si hoc non impetrarent, Antipam regem habere. Ad hoc etiam Sabini ope nitebatur Antipas, qui Archelaum per epistolas accusaverat apud Cæsarem, Antipam vero multum laudaverat. Itaque digesta crimina Salome & cæteri qui cum ea sentirent Cæsari tradiderunt, & post eos Archelaus gestorum suorum perscripta capitula, patrisque anulum per Ptolemæum, rationesque administrationis intromisit ad Cæsarem. Ille autem secum præmeditans ea, quæ ab utraque parte dicerentur, ubi & regni magnitudinem, multitudinemq; redituum animadvertit, atque insuper Herodis familiam numerosam, perlectis etiam Vari ac Sabini literis, optimates Romanorum ad concilium vocat, in quo tunc primum ex Agrippa ac filia sua natum Cajum sedere jussit, filium adoptivum: atque ita partibus prosequendi copiam dedit. Igitur Salomes filius Antipater (namque is erat orator acerrimus eorum, qui adversabantur Archelao) accusationem proposuit, insimulans Archelaum, quasi verbis quidem de regno videretur contendere, re autem vera jamdudum rex esset effectus, & apud aures modo Cæsaris cavillaretur, quem judicem successionis expectare noluisset. Nam post Herodis mortem, quibusdam, ut diadema sibi imponerent subornatis, regis eum more in solio aureo residentem, partim ordines militiæ permutasse, partim condonasse promotiones; & insuper his omnia annuisse populo, quæ velut à rege impetranda petiisset: maximorumque reos criminum, quos pater suus vinxerat, absolvisse: qui cum ista fecisset, modo regni umbram à Domino postulaturus venisset, cujus sibi corpus ipse rapuisset, ut non rerum, sed vocabulorum dominum esse Cæsarem demonstraret. Ad hæc ei, quod etiam luctum patris assimulasset, objiciebat: cum interdiu quidem personam componeret in mœrorem, noctu vero ad comessationes usque potaret. Denique seditionem vulgi ex hac indignatione conflatam esse dicebat. Totius enim orationis suæ vires eorum multitudine qui circa templum cæsi fuerant, astruebat. Hos enim ad diem festum quidem venisse: ad hostias vero, quas ipsi mactandas venerant, crudeliter esse jugulatos: tantumque in templo funerum esse congestum, quantum nullum ab externis illatum bellum implacabile congessisset. Itaque hujus

crudelitatis Herode præfcio, ne ipe quidem regni unqvam eum dignum eſſe viſum, niſi cum ſanæ mentis inops erat, animo deterius ægrotante, qvam corpore, & qvem in ſecundo teſtamento ſucceſſorem ſcriberet, ignorabat: præſertim, qvi priore teſtamento ſucceſſorem ſcriptum incuſare nihil poſſet, qvod incolumi corpore, omniqve vitio purgata mente feciſſet. Ut tamen quis firmius eſſe ponat morbo laborantis arbitrium, ipſum ſe Archelaum abdicaſſe regia dignitate, multis in eam contra leges admiſſis. Nam qualem fore ſi acciperet à Cæſare principatum, qui anteqvam acciperet, tantum populum peremiſſet? Multa in hunc modum proſecutus Antipater, multis ex numero circumſtantium propinqvorum in ſingula crimina teſtibus exhibitis peroravit. Surrexit autem Nicolaus defenſor Archelai, & ante omnia cædem in templo neceſſario factam eſſe perdocuit: nam quorum necis argueretur, non regni ſolum, ſed etiam ipſius judicis, id eſt, Cæſaris hoſtes fuiſſe: aliorum autem criminum ſvaſores adverſarios ipſos demonſtravit. Secundum vero teſtamentum idcirco ratum manere poſtulabat, qvod Herodes in eo ſucceſſoris ſui firmatorem Cæſarem conſtituiſſet. nam qui tantum ſaperet, ut rerum Domino poteſtate ſua cederet, nec unquam in hæredis erraſſe judicio, ſed ſano corde quem conſtitueret elegiſſe, qvi per quem conſtitui deberet non ignoravit. Cum autem omnibus expoſitis, etiam Nicolaus peroraſſet, in medium progreſſus Archelaus, ad genua Cæſaris accidit ocyus. Qvo perbenigne Cæſar erecto, qvod paterna quidem ſucceſſione dignus eſſet, oſtendit: certum vero nihil pronunciavit. Sed illo die dimiſſo concilio, ſecum ipſe de cognitis deliberabat, utrum ex his, qvi teſtamento continerentur, aliqvem regni oporteret conſtitui ſucceſſorem, an toti familiæ diſtribui principatum. Multitudo enim perſonarum egere ſubſidio vi-debatur.

ὠμότητα πεφυκὼς ψάμμον αὐτὸν καὶ τ πατέρα, μηδ' ἐλπίδ' αὐτὸν ἀξιῶσαι ποτὲ βασιλικῆς, ἢ ὅτι χεῖρον τ ψυχὴν πάμπαν σώματ' ἀκρατὴς ἦν ὑγιαίνοντος λογισμῶ, καὶ οὔτε ἐν ᾧ ἔφερεν ἐν τ ὑπ' Ἀλαθήκης ἦν Ἀλάδοχον, καὶ ταῦτα μηδὲν τ ἐν τ Ἀλαθήκης μέμψασθαι δυνάμενος, ἐν ᾧ ἔφερεν ὑγιαίνων μὲν τὸ σῶμα, καθαρὰν δ' τ ψυχὴν ἔχων πάσης πάντος. εἰ μέντοι καὶ κινεμάτων τινῶν τὸν κάμνοντα κρίσιν τιθεῖτ τις, ἀποκεχειροτονῆσ βασιλείας ἀρχέλαον ὑφ' ἑαυτῶ, τοῖς ἐξ αὐτὸν ὡρισμένοις. ἢ πότερον γε ἄρα ἂν ἡδέως λαβόντα τὴν ἀρχὴν ὡδὶ καίσαρ, τὸν τοιοῦτον ἀνῃρηκότα; πολλὰ τοιαῦτα διελθὼν ἀντίπατρος, ἐ τοὺς πλείσους τῶν συγγενῶν ὡδὶ παρεστήμενος ἑκάστω τῶν κατηγορημένων μάρτυρας, κ παυε τ λόγον. ἀνέστη δ' νικόλαος ὑπὲρ ἀρχελάου, καὶ τ μὲν ἐν τῶ ἱερῶ φόνον, ἀναγκαῖον ἀπεφαίνετο, πολεμίους γὰρ γεγενῆσθαι τοὺς ἀνῃρημένους, ὐ τ βασιλείας μόνον, ἀλλὰ καὶ δικάζοντος αὐτὸν καίσαρος. τῶν δ' ἄλλων ἐγκλημάτων συμβέλους ἀπέδεικνυεν αὐτοὺς τοὺς κατηγόρους γεγονέναι. τὴν γε μὴν ὑπ' Ἀλαθήκην ἡδίω, Ἀλὰ τοῦτο μᾶλλον εἶναι κυρίαν, ὅτι βεβαιωτὴν ἐν αὐτῇ καίσαρα καθίστατο ὐ Ἀλάδοχον. ὁ γὰρ σωφρονῶν, ὥστε τῶν δεόντων τ ἄλλων ὡδὶ χωρεῖν τ ἐξουσίας, οὐδέπω ὠεὶ κληρονόμου κρίσιν ἐσφάλλετο. σωφρονῶν δ' ἡρεῖτο καὶ τὸν καθιστάμενον, ὁ γινώσκων τὸν καθιστάντα. διελθόντος δ' πάντα καὶ νικολάου, παρελθὼν ὁ ἀρχέλαος, πεσὼν πρὸ τ καίσαρος γονάτων ἡσυχῆ. κἀκεῖνος αὐτ μάλα φιλοφρόνως ἀνασήσας, ἐκέφηνε μὲν ὡς ἄξιος εἴη τ πατρῴας Ἀλαδοχῆς, ὐ μέντοι τι βέβαιον ἀπεφήνατο. Ἀλλύσας δ' τὰς συνέδρους ἐκείνης τ ἡμέρας, καθ' ἑαυτὸν περὶ ὧν διήκουεν ἐσκέπτετο, ὅτε χρὴ τῶν ἐν τ Ἀλαθήκης καταστῆσαί τινα βασιλέα Ἀλάδοχον, ἔτε καὶ πᾶσι τῇ ἥλεᾳ Ἀλανεῖμαι τὴν ἀρχήν. ἐδόκει γὰρ ὀπτικουρίας χρήζειν τὸ πλῆθος τῶν πεσόντων. περὶ δ' ἑρίσαι τι περὶ τούτων καίσαρα, τελευτᾶ μὲν ἡ ἀρχελάου μητὴρ μαλθακὴ νοσήσασα. ὡδὶ δ' ὀλίγου δ' ἐκομίσθησαν ἐκ συρίας ἐπιστολαί, περὶ τῆς ἰουδαίων ἀποστάσεως. ἐν πεφευδόμῳ γὰρ, ἀνέδην γὰρ δὴ μ τὸν ἀρχελάου πλῶν εἰς ἱεροσόλυμα τοὺς ὡδὶ γνωσομένους καθέζων, ἐπειδὴ πρόδηλον ἦν τὸ ἔθνος ὅλον ἠρεμήσον, ἔν τι τῶν τριῶν ἀπὸ συρίας ταγμάτων, ὅπερ ἦγεν ἄγων, ἐν τῇ πόλει κατέλειπε. καὶ αὐτὸς μὲν ἐπέστρεφεν εἰς ἀντιόχειαν.

CAP. II.

De' pugna & ſtrage Hieroſolymis inter Judæos & Sabinianos. *Ant. lib. 17. cap. 14.*

SEd anteqvam de his qvicquam ſtatueretur à Cæſare, mater Archelai Malthace morbo correpta moritur. Et variæ literæ de Syria perlatæ ſunt, Judæos defeciſſe nunciantes: qvod Varus fore proſpiciens in Hieroſolymam poſtquam Archelaus navigarat, aſcendit, ut incentores ſeditionis prohiberet. Et quia multitudo ceſſatura non videbatur, ex tribus quas ex Syria duxerat ſecum legionibus, unam in civitate reliquit: atqve ita in Antiochiam ipſe remeavit. At Sabinus cum poſtea in Hieroſolymam veniſſet, cauſas novarum rerum Judæis præbuit: modo vim cuſtodibus, ut ſibi arces traderent, adhibendo, nunc maligne regis exquirendo pecunias. Non autem ſolis relictis à Varo militibus fretus erat, ſed etiam ſervorum ſuorum multitudine, qvos etiam omnes armatos avaritiæ miniſtros habebat. Feſto autem quinquageſimo die, quæ Pentecoſte à Judæis vocatur, ſepties ſeptem diebus exactis rediens, ex eorum numero vocabulum nacta, non religionis ſolennitas populum, ſed indignatio congregavit. Deniqve concurſus infinitæ multitudinis ex Galilæa, itemqve Idumæa & Hierichunte, tranſqve Jordanem poſitis regionibus, factus eſt: cum indigena ex ipſa civitate populus Judæorum, & numero ſimul & alacritate præſtaret:

ΚΕΦ. ε.

ΕΠελθὼν δ' σαβῖνος, ἀφορμὰς αὐτοῖς παρέχε νεωτεροποιίας. τούς τε γὰρ φρουροὺς ὡδὶ διδοσαν τὰς ἄκρας ἐδιάζετο, καὶ πικρῶς τὰ βασίλεια ζημιοῦσθαι διηρώτα, πεπιθὼς ὐ μόνον τοῖς ὑπὸ ἀάρῳ κ γλεφθεῖσι στρατιώταις, ἀλλὰ καὶ πλήθει δούλων ἰδίων, οὓς ἄπαυστος ὠνίοις, ὑπηρέτας ἐχρῆτο τῆς πλεονεξίας, ἑξακοσίους δ' πεντηκοσῆς, οὕτω καλοῦσι τινὰ ἑορτὴν ἰουδαῖοι πρὸ ἑπτὰ γινομένην ἑβδομάδας, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν περιοχὴν ἔχουσαν, οὐχ ἡ συνήθης θρησκεία συνήγαγε τὸν δῆμον, ἀλλὰ ἀναγκαίτησις. συνέδραμε γοῦν πλῆθος ἄπειρον ἔκ τε τῆς γαλιλαίας, καὶ ἰδουμαίας, ἱερεχοῦντός τε, καὶ τῆς ὑπὲρ ἰορδάνην περαίας. ὑπερῆχε δ' πλήθη καὶ περιμίκτου ἀνδρῶν, ὁ γήσιος ἐξ αὐτῆς ἰουδαίας λαός. Ἀλανεί-

Festo autem quinquagesimo die, quæ Pentecoste à Judæis vocatur, septies septem diebus exactis rediens, ex eorum numero vocabulum nacta, non religionis solennitas populum, sed indignatio congregavit. Deniqve concursus infinitæ multitudinis ex Galilæa, itemqve Idumæa & Hierichunte, transqve Jordanem positis regionibus, factus est: cum indigena ex ipsa civitate populus Judæorum, & numero simul & alacritate præstaret:

διαιρήσαντες ἢ σφᾶς ἑαυτοὺς εἰς τρία μέρη, τριχῇ A & tripartita manu terna castra collocaverunt,
στρατοπεδεύουσι, πρός τε τῷ βορείῳ καὶ ἱερῷ κλίμασι, καὶ una in Septentrionali regione templi, altera in
πρὸς τῷ μεσημβρινῷ καὶ τὸν ἱππόδρομον. ἡ δὲ τρίτη meridionali Hippodromum versus, tertiaque in
μοῖρα πρὸς τοῖς βασιλείοις καὶ δύσιν. πανταχόθεν occiduo prope regiam tractu, circumsessosque
κυκλούμενοι δὲ πάντοθεν, τοὺς Ῥωμαίους ἐπολιόρκουν. ὁ δὲ Σαβῖνος Romanos undique obsidebant. Sabinus autem
πρός τε τὸ πλῆθος αὐτῶν ὑποδείσας καὶ τὰ φρονήματα, multitudine pariter, eorumque spiritu perterri-
σιωχεῖς μὲν ἀγγέλους ἐπεμπε τῷ Οὐάρωνι, tus, crebris quidem Varum nunciis precabatur,
ἐπαμύνειν, ἐν τάχει δεόμενος, ὡς εἰ βραδύνοι, παντελῶς ut quam maturè ferret auxilium, quasi occasio-
ἀπολούμενος ὑπὸ τάγματος. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὴν ὑψηλοτάτην τῶν B ne delenda legione, si qvid moræ interveniſſet.
φρουρίων πύργον ἀναβὰς ὃς καλεῖτο Φασαήλου ἐπώ- Ipse vero in altissimam castelli turrim, quæ Pha-
νυμον ἔχων ἀδελφὸν Ἡρώδου τοῦ Φασαήλου ἐπὶ τοῦ πάρ- saelus vocabatur, evadit, fratris Herodis co-
θων, ὑπ' αὐτοῦ κατασταθέντος τοῖς ἐν τῷ πάγματι στρατιώταις, gnominem, qvem Parthi necaverunt. Hinc le-
ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις. διὸ ἐκώλυεν μὲν οὐ δεῖσθαι τοὺς gionariis, ut in hostes irruerent, signum dabat.
ἑαυτοῦ κατιέναι ἐπὶ ῥᾳστώνην. ὑπὸ δὲ δείματος οἱ Nam præ timore nec ad eos quibus ipse præerat,
στρατιῶται, πειθαρχοῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ μάχην καρτερὰν descendere audebat. Ejus autem præcepto mi-
τοῖς ἰουδαίοις συνάπτουσιν. ἐν ᾗ μέχρι μὲν ἴσοις καθ' lites obedientes, in templum volant, vehemen-
ὑπερβὰν ἐπῆν, πεμπόμενα ἐμπειρίᾳ πολεμιστῶν tique cum Judæis pugna confligunt: in qua
ἀπείρων. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ ἰουδαίων ἀναβάντες ὑπὲρ τοὺς C dum nemo desuper adjuvaret, imperitos belli
στοὰς, καὶ κεφαλῆς αὐτῶν ἠφίεσαν τὰ βέλη, συνετρίβοντο πολλοὶ, peritia superabant. Postea vero quam multi Ju-
καὶ ἔτι τοὺς ἄνωθεν βάλλοντας ἀμύνασθαι ῥᾴδιον ἦν, daei porticibus occupatis, à vertice telis eos ap-
οὔτε τοὺς συσταδὸν μαχομένους κατιδεῖν. petebant, plurimi conterebantur: & neque ex
κατεπονοῦντο δὲ πρὸς ἀμφοτέρων ὑπεμπιπράσι alto jaculantes ulcisci facilè poterant, neque co-
τὰς στοὰς, ἔργα θαυμάσια μεγέθους τε καὶ πολυτελείας minus dimicantes ferebant. ab utrisque tamen
ἕνεκεν. οἱ δὲ ὑπ' αὐτῶν ὑπὸ τοῦ φλογὸς ἐξαίφνης πε- afflicti succendunt porticus, opere, magnitudine
ριεχόμενοι, πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ διεφθείροντο. πολλοὶ δ' atque ortu mirabiles. Ibique tum multi flam-
ὑπὸ τῶν πολεμίων, πηδῶντες εἰς αὐτοὺς, τινὲς δὲ εἰς τὰ D ma subito comprehensi aut ea consumebantur,
ὄπισθεν καὶ ἔξω τοίχους κατεκρημνίζοντο, ἔνιοι δὲ ὑπ' ἀ- aut in hostes desilientes ab ipsis occidebantur:
μηχανίας τοῖς ἰδίοις ξίφεσι, τὸ πῦρ ἐφθάνον. ὅσοι δὲ κα- alii retrorsum cedentes præcipitabantur ex mu-
θερπύσαντες ἀπὸ τῶν τειχῶν ἦλθον εἰς τοὺς ῥωμαίους, ro: nonnulli desperata salute, incendii pericu-
ὡς μεταχειρίσοιτο αὐτοὺς ἔνιοι, μέχρι τῶν μὲν lum suis gladiis præveniebant. Qui tamen ex
ἀπολωλότων, τῶν δ' ὑπὸ δέους σκεδασθέντων, ἐρή- mœnibus obrependo in Romanos feciſſent im-
μῳ τοῦ θησαυροῦ προσαπέσοντες οἱ στρατιῶται, ὡς petum, metu attoniti nullo negotio subigebantur,
τετρακόσια τάλαντα διήρπασαν, ὧν ὅσα μὴ διέλαθεν, donec omnibus, aut interemptis, aut timore
σαβῖνος ἤθροισεν. ἰουδαίους δὲ ἥττων τῶν ἔργων, καὶ ἡ τῶν disjectis, thesauro Dei defensoribus destituto
ἀνδρῶν φθορὰ, πολὺ πλείους καὶ μαχιμωτέρους ὑπεσυνέσπασε ῥωμαίοις, καὶ προσχόντες τὰ βασίλεια ἅπαν- E manus milites attulerunt, & XL. ex eo talenta
τας ἠπείλουν διαφθερεῖν, εἰ μὴ ῥᾷστον ἀπῆσαν. ὑπε- diripuere: qvorum quæ furto sublata non sunt,
σχέθησαν δὲ ἄφνω τοῦ σαβίνου βουλομένου μετὰ πάγματος conquisivit Sabinus. At Judæos multo plures,
ἐξιέναι. συνελάμβανον δὲ αὐτοῖς οἱ πλείστοι τῶν βασι- magisque pugnaces, tam virorum quam opum
λικῶν αὐτομολήσαντες. τὸ μέντοι πολεμικώτατον μέ- interitus in Romanos contraxit. Obsessaque his
ρος, σεβαστηνοὶ τρισχίλιοι, ῥοῦφος τε ὁ χιλίαρχος ἦν τούτοις. regia minitabantur exitium, nisi quam primum
ὁ μὲν τοὺς πεζοὺς τῶν βασιλικῶν ἔχων ὑφ' ἑαυτῷ, inde fecederent: Sabino, si vellet, una cum le-
ῥοῦφος δὲ τοὺς ἱππεῖς, ὧν ἑκάτερος, καὶ χωρὶς ὑπήκοα δυ- F gione abeundi copiam pollicentes. Quibus opi-
νάμεως, δι' ἀλκὴν, καὶ σύνεσιν, καὶ πολέμου ῥοπὴν προσε- tulabantur regiorum plurimi, qui ad eos sponte
τέθεντο ῥωμαίοις; ἰουδαῖοι μὲν οὖν, ἐνέκειντο τῇ πολιορ- transfugerant. Pars tamen bellicosior erat, Se-
κίᾳ τῶν τειχέων, ἅμα προθύμοις δὲ φρουραῖς καὶ τοῖς bastenorum tria millia, hisque Rufus & Gratus
περὶ τὸ σαβῖνον ἐμβοῶντες ἀπιέναι, μηδὲ ἐμποδὼν αὐτοῖς præpositi, unus peditum rector, at vero equi-
γίνεσθαι, ἀλλὰ χρόνῳ πολλοῦ κομιζομένοις τὴν πάτριον tum Rufus: qvorum uterque vi corporis atque
αὐτονομίαν. σαβῖνος δὲ ἀγαπητὸν μὲν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν prudentia, etiam si nullam manum obedientem
ἡγεῖτο. ταῖς δὲ ὑποσχέσεσι, καὶ τὸ πρᾶον αὐτῶν, δέλεαρ εἰς haberent, magnum tamen momentum belli Ro-
ἐνέδραν ὑπετίθετο. ἅμα δὲ καὶ τὴν ἐξ οὐάρου βοήθει- manis addidisse. Itaqve Judæi quidem insta-
αν ἐλπίζων, διέφερε τὴν πολιορκίαν. re obsidioni, simul & castelli mœnia tentantes, &
G ad Sabinum clamantes, ut discederet, neu impe-
diret habituros tanto post tempore patriam li-
bertatem. Sabinus autem quamvis optaret eva-
dere, fidem tamen pollicitationibus non habe-
bat: sed eorum lenitatem, insidiarum esse ille-
cebram suspicabatur: simulque auxilium Vari
sperans, obsidionis periculum perferebat. Eo- *Ant. Lib. 17. cap. 15.*
dem tempore per Judæam plurimis locis tumul-

Κεφ. ε.

ΕΝ ᾗ τούτῳ, καὶ πᾶσαν τὴν χώραν, πολλαχόθεν ἐταράσ-
σετο, καὶ συχνοὺς βασιλεῖαν ὁ καιρὸς ἀνέπειθε, καὶ
μέντοι τὴν ἰδουμαίαν δισχίλιοι τῶν ὑφ' ἡρῴδῃ πάλαι
στρατευσαμένων συνάντες ἐνόπλοις, διεμάχοντο τοῖς βα-
σιλικοῖς οἷς ἀχίαβος ὁ ἀνεψιὸς βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἐρυμνο-
τάτων χωρίων ἐπολέμει, ἀποφεύγων τὸν ἐν τοῖς πεδίοις
τοις erat, multosque ad regni cupidinem tempus impulerat. Nam in Idumæa quidem duo millia
veteranorum, qui sub Herode militaverant, congregati, armisque instructi cum regiis decerta-
bant: quibus Achiabus regis consobrinus, ex vicis munitissimis repugnabat, campestre prælium

declinando. In Sephori autem Galilææ, Judas filius Ezechiæ latronum principis, ab Herode quondam rege capti, qvi tunc illas regiones vastaverat, non parva multitudine collecta, ruptisque regiis armamentariis, & omnibus quos circa se habebat armatis, contra potentiæ cupidos manus movebat. Trans flumen qvoqve Simon quidam ex regiis servis pulchritudine simul & vastitate corporis fretus, imposito sibi diademate, cum latronibus qvos congregaverat ipse circuiens: & apud Hierichunta regiam, & multa alia magnifica diversoria igni corrupit, facilem sibi prædam ex incendio comparans. Omnesque habitationes, quibus aliquid decoris erat, concremasset, nisi Gratus regiorum peditum rector ex Trachone Sagittarios, itemque Sebastenorum pugnacissimos ducens, properasset occurrere. Ubi peditum quidem in pugna multi consumpti sunt: ipse autem Simonem compendio prævenit, ardua valle fugientem, & ex transverso percussum in cervice dejecit. Incensæ sunt autem & quæcunque Jordani proximæ fuerunt sedes regiæ, apud Betharantes, quorundam aliorum manu conflata ex locis ulterioribus. tunc enim pastor quidam, cui nomen Athrongæus regnum affectare ausus est: qvod ut speraret, vi corporis animæque fiducia mortem contemnentis impulsus est, ac præterea fratrum quatuor sibi similium robore, qvorum singulis tanquam ducibus & satrapis attributa manu armatorum, ad incursus utebatur. Ipse autem veluti rex majora negotia procurabat. Et tum quidem etiam diadema sibi imposuit. Non parvo autem post tempore, cum fratribus suis vastando territoria, & occidendo præcipue Romanos, itemque regios perseveravit: cum nec Judæorum quisquam effugeret: qui lucrum aliquod ferens venisset in manus. Ausi sunt etiam apud Ammauntem repertum Romanorum agmen circumvenire, qui frumenta legioni atque arma portabant. Ubi Arium quidem centurionem & quadraginta fortissimos jaculis confecere: cæteri vero in eodem periculo constituti, auxilio Grati, qui cum Sebastenis advenit, elapsi sunt. Multis in hunc modum contra indigenas, itemque alienigenas per omne bellum gestis, post aliqvod tempus tres ex his comprehensi sunt: natu quidem maximus ab Archelao, duo vero, qvi ætate sequebantur, in manus Grati ac Ptolemæi delati. Nam quartus Archelao pactione concessit. Sed hic finis eos postea secutus est. Tunc autem latrocinali bello cunctam inflammabant Judæam.

A συμπλοκήν. ἐν ᾗ στεφὼς τ γαλιλαίας ἰούδας ὑὸς ἐζεκίου ἔ κ᾽ τρέχοντ ποτὲ τὴν χώραν ἀρχιλῃσῦ, κ᾽ χφωθέντος ὑφ᾽ ἡρῴδου ἔ βασιλέως, συχὰς σωλῆδας σὐκ ὀλίγον, ἀναῤῥήγνυσι τὰς βασιλικὰς ἐσλοθήκας, κ᾽ τοὺς σὺν αὐτῷ σωλίτας, τοῖς τ δυναστέων ζήλου ἐπιχειρ. κ᾽ ἦ τ περαίαν, σίμων τὶς τ βασιλικῶν δέλων, μορφίᾳ σώματος κ᾽ μεγέθ πεπιθὼς, σεφιλήθη μὲν ἑαυτῷ κ᾽ διάδημα. σεῖτον ἦ μετ᾽ ὢν ἤθροισε B λῃτῶν, τά τε ἐν ἱεριχοῖ βασίλεια κ᾽ πιμπρησι, Ε πολλὰς ἑτέρας τ πλουτίλων ἐπαύλεις ἁρπάσας ῥᾳδίως σὺν ἔ πυρὸς περιζόμεν ἑαυτῷ. κὰν ἔφθη πᾶσαν οἰκησιν ὑπρεπῆ καταφλέξας, εἰ μὴ χεάπης ὁ τῶν βασιλικῶν πεζῶν ἡγεμὼν, τοὺς τε ταχαίωτας τξότας, κ᾽ τὸ μαχιμώτατον τῶ σεβασηνῶν ἀναλαβὼν, ἐφθησε τ ἄνδρα. τῶν μὲν σὺν πεζῶν, συχνοὶ διεφθάρησαν ἐν τῇ μάχῃ. τ σίμωνα δ᾽ αὐτ ἀναφεύγοντα δι᾽ ὀρθίας φάραγ- C γος, ὁ χεάπης ὑποτιμνεται, Ε φεύγοντος σὺν πλαγίᾳ τὸν αὐχένα σωλῆξας, ἀπέῤῥαξε. καταφλέγη ἦ κ᾽ τὸ σωλησίον ἰορδάνου βασίλεια κ᾽ βηθαραμάθον, συσασάντων ἑτέρων τινῶν σὺν τ περαίας. τότε κ᾽ πιμνὴν τὶς ἀνπιποιησάμ βασιλείας ἐτόλμησεν. ἀθρογγαῖ σκαλέσ. περιέχεν δ᾽ αὐτῷ τ ἐλπίδα σώματος ἰσχὺς, Ε ψυχὴ ἀνάλγητος καταφρονήσου. ἦσαν ἦ πύτις ἀδελφοὶ τέσσαρες ὅμοιοι. τούτων ἑκάστῳ λόχον ὡσεὶ ἓξ ἐνόσλων, D ὥσπερ σρατηγοῖς ἐχρῆτο κ᾽ σατρέπαις σπάσας κατὰ δρομὰς, αὐτὸς ἦ καθάπερ βασιλεὺς, τῶν σεμνοτέρων ἥπτετο πραγμάτων. τότε μὲν οὖν ἑαυτῷ σεθέσθη διάδημα, διέμεινε δ᾽ ὕστερον σὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ τ χώραν κατατρέχων σὺν τοῖς ἀδελφοῖς, Ε τὸ κέρδος αὐτὸς σεσηγάμενον μὲν λαῷ, ῥωμαίους τε κ᾽ τοὺς βασιλικοὺς, διέφθειρε δ᾽ ὅτι ἰδιώτων αὐτὸς εἰς χεῖρας ἔλθοι φέρων κέρδος. ἐπλμησε δέ ποτε ῥωμαίων λόχον ἄθρουν σεισχεῖν, κατ᾽ ἀμαθίαν. σῖτα ἦ ἦσαν κ᾽ ὅσα διεκόμιζον τὸ E στράτευμα. τ μὲν οὖν ἑκατονταρχὴν αὐτῶν ἄρειον, κ᾽ πεντακοσίους τοὺς ῥωμαιοτάτους κατηκόντισαν. οἱ ἦ λοιποὶ κινδυνεύοντες τὰ αὐτὰ παθεῖν, χάτου σὺν τοῖς σεβασηνοῖς σπισοφήσαντος ἐξέφευγον. πολλὰ τοιαῦτα τὺς σπιχωρίους, Ε τοὺς ἀλλοφύλους περὶ ὅλον τὸν πόλεμον ἐργασάμενοι, μικρὸν χρόνον οἱ μὲν τρεῖς ἐχειρώθησαν, ὧν ἀρχελάου μὲν ὁ πρεσβύτατος, οἱ ἦ ἑξῆς δύο, χεάτῳ κ᾽ πολεμαίῳ σεθεπεσόντες, ὁ δὲ τέταρτος, ἀρχελάου σεσεχώρησε κ᾽ δεξιάν. ὅτε μὲν δὴ τὸ πόλ αὐτοὺς F ὕστερον ἐξεδέχετο. τότε ἦ ληστρικοῦ πολέμου τὴν ἰουδαίαν πᾶσαν ἐτάραξαν.

CAP. III.

De Varii gestis circa Judæos crucifixos. *Ant lib. 17. cap. 16.*

VArus autem acceptis Sabini & principum literis: toti legioni metuens, opem his ferre properabat. Itaq; cum duabus reliquis legionib, & quatuor alis eqvitum, in Ptolemaida profectus, eodem regum atq; optimatum auxilia convenire jussit. Ad hæc à Beritiis etiam: cum per eorũ transiret oppidum, mille & quingentos accepit armatos. Ubi vero in Ptolemaidem tam cætera manus auxiliorum, quam propter Herodis inimicitias Aretas rex Arabum non cum exiguo numero equitum peditumqve pervenit, statim exercitus partem in Galilæam, qvæ Ptolemaidi propinqva erat, dirigit,

Κεφ. ζ.

Οὐάρῳ ἦ δεξαμένῳ τε σὺν σαβίνου κ᾽ τῶν ἡγεμόνων γράμματα, δεῖσαι τὶ σὲι ἔ τάγματος ὅλου παρέσῃ, κ᾽ σπούδειν σπὶ τὴν βοήθειαν. ἀναλαβὼν ἦ τὰ λοιπὰ δύο τάγματα, κ᾽ τοὺς σὺν αὐτοῖς σόσαρας ἴλας ἱππέων, σπὶ πολεμαΐδος ἦει, σεσεύας σκεῖ, κ᾽ τοὺς σὺν τῶν βασιλέων κ᾽ δυναστῶν σπικούρους συνελθεῖν. σεσετάλατε δὲ κ᾽ σὺν βηρυτίων διερχόμεν τὴν σόλιν, χιλίους κ᾽ πεντακοσίους ὁπλίτας. ἐσωθὲν ἦ εἰς τ πολεμαΐδα, τότε ἄλλο συμμαχικὸν σλῆθος αὐτῷ παρῆν, Ε κ᾽ τὸ σεὸς ἡρῴδην ἐχθρ ἀρέτας ὁ ἄραψ σὺν ὀλίγην ἄγων δύναμιν ἱππικήν τε κ᾽ πεζικὴν, μέρος τε τῆς στρατιᾶς δ᾽ ἥσεως ἐπιμπτεν εἰς τ γαλιλαίαν γτνιῶσαν τῇ πολεμαΐδι,

καὶ γαΐον ἡγεμόνα τῶν αὐτοῦ φίλων. ὃς τούς τε ὑπαντιάσαντας τρέπεται, καὶ σεπφώριν πόλιν ἑλὼν, αὐτὴν μὲν ἐμπίπρησι, τοὺς δὲ ἐνοικοῦντας, ἀνδραποδίζεται. μετὰ δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως, αὐτὸς οὐάρος εἰς σαμάρειαν ἐλάσας, τῆς μὲν πόλεως ἀπείχετο, μηδὲν ἐν τοῖς τῶν ἄλλων θορύβοις παρακεκινηκυῖαν εὑρών. αὐλίζεται δὲ περί τινα κώμην, ἄρουν καλουμένην, κτῆμα δὲ ἦν πτολεμαίου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν ἀράβων διηρπάσθη, μηνιώντων καὶ τοῖς ἡρώδου φίλοις. ἔνθεν εἰς σαπφὼ πρόεισι κώμην ἑτέραν ἐρυμνὴν, ἣν ὁμοίως διήρπασαν, τάς τε προσόδους πάσας ὅσαις ἐπιτύγχανον. πυρὸς δὲ καὶ φόνου πεπλήρωτο πάντα, καὶ πρὸς τὰς ἁρπαγὰς τῶν ἀράβων οὐδὲν ἀντεῖχε. κατεφλέγη δὲ καὶ ἀμμαοῦς φυγόντων τῶν οἰκητόρων, οὐάρου διὰ ὀργὴν τῶν περὶ ἄρειον ἀποσφαγέντων, κελεύσαντος. ἔνθεν εἰς ἱεροσόλυμα προελθὼν, ὀφθείς τε μόνον μετὰ τῆς δυνάμεως, τὰ στρατόπεδα τῶν ἰουδαίων διεσκέδασε καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φυγόντες ἀνὰ τὴν χώραν, δεξάμενοι δὲ αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ἀπεσκευάζοντο τὰς αἰτίας τῆς ἀποστάσεως, αὐτοὶ μὲν μηδὲν παρακινῆσαι λέγοντες, διὰ δὲ τὴν ἑορτὴν ἀναγκαίως δεξάμενοι τὸ πλῆθος, συμπολιορκηθῆναι μᾶλλον ῥωμαίοις, ἢ συμπολεμῆσαι τοῖς ἀποστᾶσι. προϋπηντήκεσαν δὲ αὐτῷ ἰώσηπός τε ὁ ἀνεψιὸς ἀρχελάου, καὶ σὺν ῥούφῳ γράτος, ἄγοντες ἅμα τῷ βασιλικῷ στρατῷ καὶ τοὺς σεβαστηνοὺς, οἵ τε ἀπὸ τοῦ ῥωμαϊκοῦ τάγματος τὸν συνήθη τρόπον κεκοσμημένοι. σαβῖνος γὰρ, οὐδὲ εἰς ὄψιν ὑπομείνας ἐλθεῖν οὐάρῳ, προεξῆλθε τῆς πόλεως ἐπὶ θάλασσαν. οὐάρος δὲ μοῖραν τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τοὺς αἰτίους τοῦ κινήματος ἔπεμπε περὶ τὴν χώραν, καὶ πολλῶν ἀγομένων, τοὺς μὲν ἧττον θορυβώδεις φανέντας ἐφρούρει, τοὺς δὲ αἰτιωτάτους, ἀνεσταύρωσε περὶ δισχιλίους. ἠγγέλη δὲ αὐτῷ περὶ τὴν ἰδουμαίαν ἔτι συμμένειν μυρίους ὁπλίτας. ὁ δὲ τοὺς μὲν ἄραβας εὑρὼν οὐ συμμάχων ἦθος ἔχοντας, ἀλλ᾽ ἰδίῳ πάθει στρατευομένους, καὶ πέρα τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως τὴν χώραν κακοῦντας ἔχθει τῷ πρὸς ἡρώδην ἀποπέμπεται. μετὰ δὲ τῶν ἰδίων ταγμάτων, ἐπὶ τοὺς ἀφεστῶτας ἠπείγετο, κἀκεῖνοι πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἀχιάβου συμβουλεύσαντος, σφᾶς αὐτοὺς παρέδοσαν. οὐάρος δὲ, τῷ πλήθει μὲν ἠφίει τὰς αἰτίας, τοὺς δὲ ἡγεμόνας ἐξετασθησομένους ἔπεμψεν ἐπὶ καίσαρα. καῖσαρ δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις συνέγνω. τινὰς δὲ τῶν τοῦ βασιλέως συγγενῶν, ἦσαν γὰρ σὺν αὐτοῖς ἔνιοι προσήκοντες ἡρώδῃ κατὰ γένος, κολάσαι προσέταξεν, ὅτι κατὰ τοῦ βασιλέως ἐστρατεύσαντο. οὐάρος μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον καταστησάμενος τὰ ἐν ἱεροσολύμοις, καὶ φρουρὰν καταλιπὼν τὸ καὶ πρότερον τάγμα, εἰς ἀντιόχειαν ἐπάνεισιν.

Κεφ. η.

Ἀρχελάῳ δὲ ἐπὶ ῥώμης πάλιν ἄλλη συνίστατο δίκη πρὸς ἰουδαίους, οἳ πρὸ τῆς ἀποστάσεως ἐπιτρέψαντος οὐάρου, πρέσβεις ἐξεληλύθεισαν περὶ τῆς τοῦ ἔθνους αὐτονομίας. ἦσαν δὲ πεντήκοντα μὲν οἱ παρόντες. συμπαρίσταντο δὲ αὐτοῖς τῶν ἐπὶ ῥώμης ἰουδαίων ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους. ἀθροίσαντος δὲ καίσαρος συνέδριον τῶν ἐν τέλει ῥωμαίων, καὶ τῶν φίλων ἐν τῷ κατὰ τὸ παλάτιον ἀπόλλωνος ἱερῷ, κτίσμα δὲ ἦν ἴδιον αὐτοῦ θαυμασίῳ πολυτελείᾳ κεκοσμημένον, μετὰ μὲν τῶν πρεσβευτῶν τὸ ἰουδαϊκὸν πλῆθος ἔστη, σὺν δὲ τοῖς φίλοις ἄντικρυς ἀρχέλαος. τῶν δὲ τούτου συγγενῶν οἱ φίλοι παρ᾽ οὐδετέροις,

A amici sui Galli filio his rectore præposito. Qui mox & adversus quos ierat, omnes in fugam vertit, & Sephori civitate capta, ipsam quidem incendit, incolas vero ejus servitio subjugavit. Varus autem ipse cum omni exercitu Samaria potitus, civitate quidem abstinuit, qvod inter aliorum turbas nihil eam movisse deprehendit: castris autem ad vicum positis, qui appellatur B Arun Ptolemæi possessionem propterea direptam ab Arabibus, qui & amicis Herodis infensi erant, inde ad Sappho progreditur, alterum vicum tutissimum: quem similiter, omnesqve reditus ibi repertos depopulati sunt. Cædis autem ignisque plena erant omnia, nec prædationi Arabum quicquam obstabat. Exusta est & Ammaus jussu Vari, necem Arii cæterorumque C indigne ferentis, habitatoribus ejus fuga dispersis. Hinc progressus ad Hierosolymam cum exercitu, solo visu Judæorum castra disjecit: & alii quidem per agros abiere fugientes: qui vero intra civitatem degebant, suscepto eo, seditionis causas in alios conferebant, nihil quidem se penitus movisse dicentes (sed propter diem festum receptam necessario multitudinem, in civitate D obsessos esse potius cum Romanis, quam cum dissidentibus conspirasse. Ante vero obviam ei venerant Josephus, Archelai consobrinus, & cum Grato Rufus, ducentes exercitum regium, & Sebastenos, & Romanos milites ornatos habitu consueto. Sabinus enim nec in os Vari venire ausus, jamdudum ex civitate ad mare discesserat. Varus autem dispartitum adversus E autores tumultus per agros dimisit exercitum: multisque sibi exhibitis, qvos minus turbulentos invenisset custodiæ tradidit: maximé vero nocentium prope ad duo millia cruci suffixit. Adhuc autem circa Idumæam superesse decem armatorum millia nunciato, confestim Arabas domum abire jubet: quod eos non auxiliantium more uti militia, sed pro sua libidine, & supra F quam ipse vellet agros vastare perspexit: suis autem comitatus agminibus, in adversarios properàbat. Verum illi se Varo, prius quam in manus veniretur, Achiabi consilio tradiderunt. Varus autem, multitudini venia data, duces ejus interrogandos misit ad Cæsarem. At ille cum ignovisset cæteris, in nonnullos regis cognatos (erant enim quidã inter eos Herodis propinqui) animadvertit, qvod omnino contra regem G suum arma cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hierosolymam compositis, eademque legione, quæ dudum in præsidio civitatis fuerat, ibi relicta, Antiochiam rediit.

CAP. IV.

De ethnarcha Judæorum instituto.
Ant. lib. 17. cap. 17.

Romæ autem Archelao alia rursus cum Judæis causa conflata est: qui ante seditionem permissu Vari, legati exierant, jus genti suæ liberum petituri. Erant autem numero quinquaginta, qui venerant, & astabant eis plusquam octo millia Judæorum Romæ degentium. Itaque convocato a Cæsare optimatum Romanorum amicorumq; concilio in Palatini Apollinis templum, qvod privatum ipsius erat ædificium admirandis opibus exornatum, multitudo quidem Judæorum constitit cum legatis, contraque Archelaus cum amicis. Cognatorum autem amici ab utraque parte secreti erant.

nam & cum Archelao ſtare propter odium atque invidiam recuſabant, & cum accuſatoribus conſpici pudore Cæſaris prohibebantur. Inter quos erant etiam Philippus Archelai frater, benevolo animo duabus ex cauſis præmiſſus a Varo, ut & Archelao ſubveniret, & ſi regnum Herodis nepotibus ejus diſtribui placuiſſet, partem aliquam mereretur. Juſſit autem accuſatoribus exponere, quænam contra leges feciſſet Herodes: primum non ſe regem, ſed omnium, qui uſquam fuiſſent, tyrannorum crudeliſſimum toleraſſe dicebant. Deinde multis ab eo trucidatis, ea pertuliſſe ſuperſtites queſti ſunt, ut beatiores mortui putarentur. Non enim tormentis ſolum eum laceraſſe corpora ſubjectorum, ſed etiam gentis ſuæ civitatibus deformatis exteras ornaviſſe, populisque alienis Judææ ſanguinē condonaſſe. Pro antiqua vero felicitate ac patriis legibus, nationem ſuam tanta egeſtate ſimul ab eo atque iniquitate repletam, prorſus, ut plures ex Herode paucis annis clades ſuſtinuerint, quam omni ævo majores ſui, poſtquam ex Babylone diſceſſere, perpeſſi ſunt, Xerxe tunc regnante ad diſcordias concitati. Verum ſe tamen ad modeſtiam ex adverſæ fortunæ conſuetudine profeciſſe, ut etiam ſucceſſionem voluntariam acerbiſſimæ ſervitutis ſubirent, qui & Archelaum tanti tyranni filium, patre mortuo regem appellaſſent nihil morati, & una cum eo luxiſſent mortem Herodis, ac pro ejus ſucceſſore vota celebraſſent. Illum autem quaſi metueret, ne non certus ejus filius videretur, a cæde trium millium civium regni ſumpſiſſe primordia: & quia principatum meruerit, tot immolaſſe Deo hominum victimas, tot feſto die templum cadaveribus impleviſſe. Recte igitur eos, qui de tantis malis ſupereſſent, aliquando reſpexiſſe calamitates ſuas, & belli lege cupere vulneribus excipiendis ora præbere: atque ab Romanis precari, ut Judææ reliquias miſericordia dignas exiſtimarent: neve quod ex ea natione reſtaret, his objicerent, a quibus crudeliſſime lacerabatur: ſed patriam ſuam conjungi Syriæ finibus, ac per judices Romanos adminiſtrari decernerent: hoc enim modo probatum iri Judæos qui nunc veluti turbulenti ac belli cupidi reprehenduntur, moderatis rectoribus obedire noſſe. Judæorum quidem accuſatio ejuſmodi petitione concluſa eſt. Cum autem ſurrexiſſet contra Nicolaus, primum criminibus, quæ in reges erant propoſita, diſſolutis, nationem cœpit arguere: quia neque gubernari facilis eſſet, naturaque regibus vix pareret, una etiam propinquos Archelai, qui ſe ad accuſatores contulerant, inſimulabat. Sed tum quidem partibus Cæſar auditis, conventum diremit. Paucis autem diebus poſt, mediam regni partem ſub ethnarchiæ nomine dedit Archelao: etiam regem, ſi ſe dignum præbuiſſet, facturum eſſe pollicitus. Reliquam vero dimidiam in duas tetrarchias diviſit, duobusq; aliis Herodis filiis attribuit: unam Philippo, alterā Antipæ, qui cum Archelao de regno certaverat. Hujus parti ceſſerat, trans flumen regio, & Galilæa: quarū ducenta talenta reditus erant. Batanæa vero & Trachon & Auranitis, & quædā partes domus Zenonis, circa Jamniā

A συμπερίεσθαι μὲν Ἀρχελάῳ διὰ μῖσος καὶ φθόνον οὐκ ἐτόλμων, ὀφθῆναι δὲ μὴ τῶν κατηγόρων ὑπὸ καίσαρος αἰδούμενοι. ἦν τε τούτοις παρὼν καὶ Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς Ἀρχελάου, πεμφθεὶς κατ' εὔνοιαν ὑπὸ οὐάρου, δυοῖν ἕνεκα, ἀρχελάῳ τε συναγωνίσασθαι, κἂν Ἀγρίππᾳ τὴ Ἡρῴδου καίσαρι οἶκον παισὶ τοῖς ἐκγόνοις κλήρου τινὸς ἀξιωθῆναι. ἐπῃτήσαντο δὲ λέγειν τοὺς κατηγόρους τὰς Ἡρῴδου παρανομίας πρῶτον διεξιέναι, μὴ βα-
B σιλέα λέγοντες, ἀλλὰ τῶν πώποτε τυραννησάντων ὠμότατον ἐπινοῆσαι πάντων. πολλῶν γὰρ ἀνηρημένων ὑπ' αὐτοῦ τοιαῦτα πεπονθέναι τοὺς καταλειφθέντας, ὥστε μακαρίζεσθαι τοὺς ἀπολωλότας. βεβασανικέναι γὰρ ἃ μόνον τὰ σώματα τῶν ὑποτεταγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις. τὰς μὲν γὰρ ἰδίας λελωβῆσθαι, τὰς δὲ τῶν ἀλλοφύλων κεκοσμηκέναι, καὶ τὸ μὲν ἰουδαίας αἷμα κεχαρίσθαι τοῖς ἔξωθεν δήμοις. ἀντὶ δὲ παλαιᾶς εὐδαιμονίας, καὶ τῶν πατρίων νόμων, πενίας τὸ ἔθνος καὶ ἀνομίας ἐχούσης πεπληρωκέναι. καθόλου τε πλείους ὑπομεμνηκέναι τὰς ἐξ Ἡρῴδου συμφορὰς ἐν ὀλίγοις ἔτεσιν
C ἰουδαίους, ὧν ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ μὴ τὸν Βαβυλῶνι καὶ ἀναχώρησιν ἐπαθον οἱ πρόγονοι, ξέρξου βασιλεύοντος καὶ ἐπαναστάντες. εἰς ὅτο μέντοι ταπεινότητος καὶ εὐσυχίαν ἔθους προελθεῖν, ὥστε ὑπομένειν τὴν πικρὰς δουλείας ἐκδοχὴν αἱρεῖσθαι. ἀρχέλαον γὰρ τὸν πλείστου τυράννου παῖδα, μὴ τὸν πατρὸς τελευτήσαντος, βασιλέα τε προσρηθῆναι ἐπὶ οἴμοις, καὶ συμπενθήσαντα τὸν Ἡρῴδου θάνατον αὐτῷ, ἐκ συνοδίας περὶ τὸν Ἀδραδοχῆς, τὸν ὥσπερ
D ἀγωνιάσαντα, μὴ νόθος υἱὸς δόξειεν Ἡρῴδου, προσοιμιάσασθαι τὴν βασιλείαν τρισχιλίων πολιτῶν φόνῳ. ἐκ τοσαύτης μὲν παρεσκευάσθαι θύματα περὶ τὴν ἀρχὴν τῷ θεῷ. τοσούτοις δὲ ἐμπεπλῆσθαι νεκροῖς τὸ ἱερὸν ἐν ἑορτῇ. τὸν μέντοι προελθόντας ἐκ τῶν τοσούτων κακῶν, εἰκότως ἐπισκάπτειν ἤδη ποτὲ πρὸς τὰς συμφορὰς, καὶ πολέμῳ
E νόμῳ ἐθέλειν τὰς πληγὰς κατὰ πρόσωπον δέχεσθαι. δεῖσθαι δὲ ῥωμαίων, ἐλεῆσαί τε τὰ τῶν ἰουδαίων λείψανα, ἐκ μὴ τὸ πρέπον αὐτὸν ἀπορρίψαι τοῖς ὠμῶς πεφόρτωσι. σώσαντας δὲ τῇ συρία τὸν χῶραν αὐτῶν, διοικεῖν ὑπὸ ἰδίοις ἡγεμόσιν. ἐπιδείξεσθαι δὲ ὡς οἱ νῦν στασιώδεις ἀλλόμενοι καὶ πολεμικοὶ, φέρειν οἷόν μετρίους ἡγεμόνας. ἰουδαίοι μὲν οὖν ἐκ τῆς κατηγορίας, κατέληξαν εἰς τὴν τοιαύτην ἀξίωσιν. ἀναστὰς δὲ Νικόλαος, ἀπεδύσατο μὲν τὰς εἰς τοὺς βασιλεῖς αἰτίας. κατηγόρει δὲ
F ἔθνους ὅτι δύσαρκτον καὶ δυσπειθὲς φύσει πρὸς τοὺς βασιλέας. συνεβάλλετο δὲ ἐκ τοὺς ἀρχελάου συγγενεῖς, ὅσοι πρὸς τοὺς κατηγόρους ἀφεστήκεισαν.

Κεφ. θ.

Τότε μὲν οὖν καίσαρ ἀκούσας ἑκατέρων, διέλυσε τὸ συνέδριον. μὴ δὲ ὀλίγας ἡμέρας, τὸ μὲν ἥμισυ μέρος τῆς βασιλείας, ἀρχελάῳ δίδωσιν ἐθναρχην
G προσρήσεσθαι, διαδεχόμενός τε καὶ βασιλέα ποιήσειν, ἐὰν ἄξιον ἑαυτὸν παράσχῃ. τὸ δὲ λοιπὸν ἥμισυ διελὼν εἰς δύο τετραρχίας, δυσὶν ἑτέροις παισὶν Ἡρῴδου δίδωσι. τῷ μὲν Φιλίππῳ, τῷ δὲ ἀντίπα τῷ πρὸς ἀρχέλαον ἀμφισβητοῦντι περὶ τῆς βασιλείας. ἐμέρετο δὲ διὰ τούτων μὲν, ἥ τε περαία, καὶ γαλιλαία, προσόδου ἀκοσίων ταλάντων· βαταναία τε καὶ τραχὼν, αὐρανίτις τε, καὶ μέρη τινὰ τῆς ζηνωνος οἴκου τε περὶ ἰάμνειαν.

περὶ-

προσοδον ἔχοντα πελάντων ἑκατὸ, ὑπὸ Φιλίππῳ τέ- A Philippo deſtinatæ ſunt: quæ talentorum cen-
ταπτο. τῆς ἀρχελάου δ' ἐθναρχίας, ἰδουμαίαν τε ἁπᾶ- tum reditus miniſtrabant. Archelai vero ethnar-
σαν, καὶ σαμαρείτις ἦν, κεκουφισμένη τετάρτῳ chia Idumæam, omnemque Judæam, & Samari-
μέρει τῶν φόρων εἰς τιμὴν ὅτι μὴ μόνων τῶν ἄλλων ὑπε- am habebat quarta tributorum parte levatam,
ξῆνεγκε. πόλεις δ' ὑπήκοους παρέλαβε, στράτωνός τε πύρ- pro munere quia non rebellaſſet cum cæteris.
γον, καὶ σεβαστὴν, καὶ ἵππωνα, καὶ ἱεροσόλυμα. τὰς γὰρ Ac civitates quibus imperaret ei traditæ ſunt,
ἑλληνίδας χάζαν καὶ γάδαρα καὶ ἵππωνα ὑποτεμνόμενος Stratonis pyrgus, & Sebaſte, & Joppe, & Hiero-
τῆς βασιλείας, προσέθηκε συρίᾳ. προσοδος δ' ἦν τῆς ſolyma. Cæteras autem, Gazam & Gadaram &
ἀρχελάου δοθείσης χώρας, πεντακοσίων πελάντων. συν- B Hippon, regno avulſas, Syriæ Cæſar adjecit: E-
ελώμην δ' οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς διαθήκαις κατε- rant autem reditus Archelai, quadringenta ta-
λειπεν, ἰαμνίας τε καὶ ἀζώτου, καὶ φασαηλίδος, δισχιλίων lenta. Quin & Salomen præter illa, quæ teſtamen-
δ' ἑκατόν τε. χαρίζεται δ' αὐτῇ καίσαρ, καὶ τὸν ἐν ἀσκά- to regis ei relicta erant, Jamniæ dominam, & A-
λωνι βασίλεια. σωμήνατο δ' ἐκ πάντων, ἐξήκοντα προσόδου πέλαντα. τὸν δ' οἶκον αὐτῆς, ὑπὸ τὴν ἀρχε- zoti, & Phaſaelis idem Cæſar conſtituit: regiam-
λάου τοπαρχίαν ἔταξε. τῆς δ' ἄλλης ἡρῴδου μερίδος, ἑκά- que apud Aſcalonem largitus eſt: ex quibus o-
στος τὸ καταλειφθὲν ἐν τῷ διαθήκῃς ἀνομίζετο. δυσὶ δ' mnibus talentorũ ſexaginta reditus colligeban-
αὐτοῦ θυγατράσι παρθένοις, κἀκείναις ἐξωθεν χαρίζεται tur. Domum vero ejus ethnarchiæ ſubdidit Ar-
πεντήκοντα μυριάδας ἀργυρίου, καὶ συνῴκισεν αὐταῖς C chelai. Qvum autem cæteris quoq; Herodis pro-
τοῖς φερώρα παισί. μὴ δ' τὸ οἶκον, ὃν διεδιείνειμεν αὐτοῖς pinquis teſtamento relicta ſolviſſet, duas ejus fi-
πλὴν αὐτῷ καταλειφθέντων ὑφ' ἡρῴδου δωρεὰν οὐσῶν lias virgines extrinſecus quingentis millibus pe-
χιλίων πελάντων, δύο τελῆ τινα τῶν κτημελίων εἰς τιμὴν cuniæ donavit: eaſque nuptum Pheroræ filiis
δ' κατηχουμένῳ τιμὴν ἐξελόμενος. collocavit. Diviſo autem Herodis patrimonio,
etiam ſibi relictas ab eo facultates ad mille talen-
ta eis diſtribuit: exceptis ſuo nomine quibuſdam
rebus vilisſimis propter honorem defuncti.

ΚΕΦ. ι.

CAP. V.

Κἀν τούτῳ νεανίας τις ἰουδαῖος μὲν τὸ γένος, τρα- D Interea quidam juvenis natione Judæus, a- De ſubditi-
φεὶς δ' ἐν σιδῶνι ὑπό τινι τῶν ῥωμαϊκῶν ἀπε- pud quendam libertinum Romanorum in Si- cio, falſoque
λευθέρων, διὰ ὁμοιότητα μορφῆς ψευδόμενος ἑαυ- doniorum oppido educatus, illum ſe formæ ſi- Alexandro,
τὸν ἀλέξανδρον τὸν ἀνῃρεθέντα ὑφ' ἡρῴδου, κατ' ἐλπίδα militudine quem Herodes necaverat, Alexan- coque de-
λήσειν, ἦκεν εἰς ῥώμην. συνεργὸς δ' ἦν αὐτῷ τις ὁμόφυλος drum eſſe mentitus, fallendi ſpe Romam veni- prehenſo.
αὐτῷ πάντα τὰ κατ' τὴν βασιλείαν ἐπιστάμενος, ὑφ' ὃ Hujus autem facinoris habebat ſocium quen- Ant. lib. 17.
διδαχθεὶς ἔλεγε, ὡς οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τὴν ἀναίρεσιν dam gentilem ſuum, omnes regni actus optime cap. 18.
αὐτοῦ τε καὶ ἀριστοβούλου, διὰ οἰκτον σκληρότητος αὐτοὺς ſcientem: a quo inſtructus affirmabat eorum ſe
ἐμοίων ὑποβολῇ σωμάτων. τοὺς γὰρ τοὺς ἐν κρήτῃ Emiſericordia, qui ſui atque Ariſtobuli occidendi
ἰουδαίους ἐξαπατήσας, καὶ λαμπρῶς ἐφοδιασθεὶς, διε- cauſa miſſi fuerant, ſimilibus corporibus ſubdi-
πλεύσεν εἰς μῆλον, ἔνθα συναγείρας πολλῷ πλέον δι' tis morti eſſe ſubreptos. Denique his multos jam
ὑπερβολὴν ἀξιοπιστίας, ἀνέπεισε καὶ τοὺς ἰδιοξένους εἰς Judæos fefellerat, in Creta degentes: ac liberaliter
ῥώμην αὐτῷ συνεκπλεῦσαι. κατασχθεὶς δ' εἰς δημαρ- illic acceptus, Melumque inde tranſmiſſus, ibi-
χίαν, δῶρα τε παμπληθῆ ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἰουδαίων λαμ- que ampliore quæſtu cumulatus, etiam hoſpi-
βάνει, καὶ καθάπερ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν πατρῴων προπέμπεται φίλων. προελήλυθε δ' εἰς τοσοῦτον πίστεως τὸ τῆς tes ſuos magna veriſimilitudine Romam ſecum
μορφῆς ὅμοιον, ὥστε τοὺς ἑωρακότας ἀλέξανδρον, καὶ navigare pellexerat. poſtremo delato Dicæarchi-
σαφῶς ἐπισταμένους, διόμνυσθαι τὸν εἶναι. τοῦτο μὲν ἰου- am, multiſque muneribus ab Judæis ejus loci
δαϊκὸν ἐν ῥώμῃ πᾶν ἐξεχύθη πρὸς τὴν θέαν αὐτοῦ, καὶ F donatus, quaſi rex a paternis amicis deducebatur. Ad hoc enim fidei proceſſerat formæ ſimili-
πλῆθος ἄπειρον ἦν πρὸ τῶν στενωπῶν, διʼ ὧν κομίζοιτο. tudo, ut qui Alexandrum illum viderant,
καὶ γὰρ δὴ προσῆλθον εἰς τοσοῦτον φρενοβλαβείας οἱ μή- planeque noverant, hunc eum eſſe jurarent.
λιοι, ὥστε φορεῖον τε αὐτὸν κομίζειν, καὶ θεραπείαν βασι- Igitur omnes etiam Romæ Judæi, viſen-
λικὴν ἰδίοις ἀναλώμασι. καίσαρ δ' γινώ- di ejus ſtudio circumfuſi properabant: &
σκων ἀκριβῶς τοὺς ἀλεξάνδρου χαρακτῆρας, κατη- infinita multitudo per vicorum anguſtias, quo-
γόρητο γὰρ ὑφ' ἡρῴδου παρ' αὐτῷ, σωφρόνως μὲν καὶ πρὶν cunque ferebatur, conveniebant. Tanta namque
ἰδεῖν τὸν ἄνθρωπον τὸ ὁμοιότητος ἀπιστῆν. διδοὺς δέ τι dementia multos ceperat, ut illum ſella porta-
καὶ πίστεως τῇ ἱλαροτέρᾳ ἐλπίσι, κέλαδόν τινα πέμπει G rent, ac regale obſequium propriis ei ſumtibus
τῶν σαφῶς ἐπισταμένων ἀλέξανδρον, κελεύσας ἀγα- exhiberent. Sed Cæſar Alexandri vultum optime
γεῖν αὐτῷ τὸν νεανίσκον. ὁ δ' ὡς εἶδεν, ἐπεκμήρατο μὲν τὰ ſciens (accuſatus enim apud eum fuerat ab He-
χιστα καὶ τὰς διαφορὰς δ' προσώπου. τὸ δ' ὅλον σῶμα rode) etſi prius quam videret hominem, fallacia-
σκληρότερόν τε καὶ δυσλοφανὲς κατεμαθών, ἐνόησε πᾶν am ſimilitudinis adverterat, hilariori tamen a-
τὸ σωτήριον. πάνυ δ' αὐτὸ παρώξυνεν ἡ τόλμα τοῦ nimi ſpei nonnihil indulgendum putavit, & Ce-
αὐτὸ λεγομένου. τοῖς δὲ πονηρομένοις ἀεὶ δύσελπίς ladum quendam, qui Alexandrũ bene cognoſce-
ἐστι, σώζεσθαι. μὲν οὖν ἐκεῖνον ἔλεγεν, ἀπολελεῖφθαι δ' ὑπὸ ret, miſit, ut ad ſe adoleſcentem deduceret. Qui
illo conſpecto, ſtatim perſonæ differentiam conjectura deprehendit. Maxime vero, ubi corporis ejus du-
ritiam, & ſervile formam conſideravit, intellexit omne commentum. Valde autem commotus eſt dictorũ
ejus audacia: de Ariſtobulo enim percontantibus, ſalvum quidẽ illum eſſe commemorabat: conſulto vero

non adeſſe, quia apud Cyprum degeret cavendo inſidias: minus enim ſe circumveniri poſſe disjunctos. Itaque ab aliis ei ſeparato vitam dixit a Cæſare præmium fore, ſi tantæ fraudis prodidiſſet autorem. Id autem ſe facturum ille pollicitus, ad Cæſarem ſequitur: & Judæum indicat: qui formæ ſuæ ſimilitudine abuſus eſſet ad quæſtum. Tanta enim dona ex civitatibus eum ſingulis abſtuliſſe docuit, quanta vivus Alexander non accepiſſet. Riſit his Cæſar: & falſum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, remigum numero inſeruit, ſuaſorem vero ejus interfici juſſit. Meliis autem ſumptuum detrimentum pro amentiæ precio ſatis eſſe judicavit.

CAP. VI.

De Archelai exilio. *Ant. lib. 17. cap. 19.*

EThnarchia vero ſuſcepta, memor diſcordiæ ſuperioris Archelaus, non ſolum Judæis, ſed etiam Samarienſibus crudeliter abuſus eſt. Nonoque principatus ſui anno legatis contra ſe ab utrisque ad Cæſarem miſſis, ipſe quidem in exilium pellitur Viennam Galliæ civitatem: patrimonium vero ejus fiſco Cæſaris adjudicatur: qvem quidem prius quam evocaretur ad Cæſarem, hujuscemodi ſomnium vidiſſe commemorant: Novem ſpicas plenas & maximas à bobus comedi ſomniaverat: accitos deinde vates Chaldæorumque nonnullos, quidnam illo putarent indicari ſomnio, conſuluerat. Aliis autem aliter interpretantibus, Simon quidam Eſſenus genere, dixerat ſpicas annos arbitrari bovesqve rerum mutationes: eo qvod agros arando verterent ac mutarent. Ideoque regnaturum quidem illum eſſe tot annos, quot ſignificaſſet numerus ariſtarum: varias autem rerum mutationes expertum, eſſe moriturum. Hiſque auditis, Archelaus quinque diebus poſt ad cauſam dicendam eſt evocatus. Dignum autem memoria duxi, etiam conjugis ejus Glaphyræ ſomnium, Archelai filiæ Cappadocum regis referre: quam cum Alexander prius habuiſſet uxorem, frater hujus de qvo loquimur, Herodis filius regis, à quo ille interfectus eſt, ſicut jam deſignavimus, poſt illius mortem Jubæ regi Libyæ nuptam, eoqve defuncto domum reverſam, domique apud patrem in viduitate degentem, Ethnarches Archelaus ubi conſpexit, ad hoc amoris accenſus eſt, ut eam ſtatim repudiata conjuge ſua Mariamne, ſibi copularet. Hæc igitur brevi tempore poſtquam in Judæam rediit, videre viſa eſt ſuperſtantem ſibi Alexandrum dicere: Satis fuerat tibi Libycum matrimonium: ſed tu illo non contenta, rurſus ad meos penates reverteris avidiſſima viri tertii, & quod gravius eſt, mei fratris juncta matrimonio. Equidem non diſſimulabo contumeliam, teque licet invitam recuperabo. Atqve hoc expoſito ſomnio, vix biduum ſupervixit.

CAP. VII.

De Simone Galilæo. De tribus ſectis apud Judæos. *Ant. lib 18. cap. 1. & 2.*

IGitur Archelai finibus in provinciam redactis, procurator Coponius quidam eques Romanus miſſus eſt, ea ſibi à Cæſare poteſtate mandata. Hoc diſceptante, Galilæus quidam, Simon nomine, defectionis arguebatur: quia indigenas increparet, ſi tributum Romanis pendere paterentur, dominosque poſt Deum ferre mortales. Erat autem propriæ ſectæ ſophiſta, nulla in re ſimilis aliis. Etenim tria ſunt apud Judæos genera philoſophiæ. Horum unum Phariſæi profitentur, alterum Sad-

τησδες ἐν κύπρῳ τὰς ἐπιβουλὰς φυλαξόμενον. ἦν γὰρ ἀπίχθρειάς διεζευγμένους. ἀπολαβόμενος οὖν αὐτὸν καὶ ἰδίαν, μισθὸν ἔφη φέρῃ καίσαρος ἔχων τὸ ζῆν, ἂν μηνύσῃς τὸν ἀναπεισαντά σε ψεύσασθαι τηλικαῦτα. κἀκεῖνος αὐτῷ δηλώσειν ἔφατο, ἔπειτα ψεύσεσθαι καίσαρα, καὶ τὸν ἰουδαῖον ἐνδείκνυσι, καταχρησάμενον αὐτοῦ τῇ ὁμοιότητι πρὸς ἐργασίαν. τοσαῦτα γὰρ εἰληφέναι δῶρα καθ' ἑκάστην πόλιν, ὅσα ζῶν ἀλέξανδρος οὐκ ἔλαβε. γελάσας ὁ καίσαρ ὅτι τοῦτοις, τὸν μὲν ψευδαλέξανδρον δι' εὐηθείαν σώματος ἐγκατέταξε τοῖς ἐρέταις, τὸν ἀναπεισαντα δ', σκέλυσεν ἀνασκολοπήσας. μηλίοις δ', ἤρκεσεν ἐπιτίμιον τῆς ἀνοίας τὰ ἀναλώματα.

ΚΕΦ. ια.

ΠΑρελαβὼν δ' ὁ ἐθναρχίαν ἀρχέλαος, καὶ κατὰ μῆνα τὰ πάλαι διαφορῶν, οὐ μόνον ἰουδαίοις, ἀλλὰ καὶ σαμαρεῦσι χρησάμενος ὠμῶς, πρεσβευσαμένων ἑκατέρων κατ' αὐτοῦ πρὸς καίσαρα, ἔτη δ' ἀρχῆς συνάτῳ φυγαδεύει· μὴν εἰς βίενναν πόλιν τῆς γαλατίας αὐτὸς, ἡ οὐσία δ' αὐτοῦ τοῖς καίσαρος θησαυροῖς ἐγκατεπάσθη. πρὶν κληθῆναι δ' αὐτὸν ὑπὸ καίσαρος, ὄναρ ἰδεῖν φασι τοιόνδε. ἔδοξεν ὁρᾶν σταχυς συνέα, τελείους καὶ μεγάλους, ὑπὸ βοῶν καταβιβρωσκομένους. μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς μάντεις, καὶ τῶν χαλδαίων τινὰς, ἐπυνθάνετο τὸ σημαῖνον, δοκοῦσιν. ἄλλων δ' ἄλλως ἐξηγεμένων, σίμων τις ἐσσαῖος τὸ γένος ἔφη. τοὺς μὲν σταχυς, ἐνιαυτοὺς νομίζειν, τοὺς δὲ βοῦς, μεταβολὰς πραγμάτων, διὰ τὸ τὴν χώραν ἀροτριῶντας ἀλλάσσειν. ὥστε βασιλεύσειν μὲν αὐτοὺς τῶν σταχύων ἀριθμὸν, ἐν ποικίλοις δὲ πραγμάτων μεταβολαῖς γινομένοις τελευτήσειν. ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀρχέλαος, μὴ πέντε ἡμέρας διελθεῖν τὴν δίκην μετακληθῆ. ἄξιον δὲ μνήμης ἡγησάμην καὶ τὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ γλαφύρας ὄναρ, ἥπερ ἦν θυγατηρ μὲν ἀρχελάου δὲ καππαδοκῶν βασιλέως, γυνὴ δ' ἀλεξάνδρου γενομένη τοῦ πρώτου, ὃς ἦν ἀδελφὸς ἀρχελάου, ὡς δ' ἀπέθανεν, ἰόβου δ' ἡρώδου δὲ βασιλέως. ὑφ' ὃ καὶ ἀνῃρέθη, καθάπερ προδεδηλώκαμεν. μὴ δὲ τὸ σκεῦος θανατον, συνώκησεν ἰόβα τῷ βασιλεύοντι λιβύης, ἀπολιπόντος τὸν ἐπανελθόντα αὐτὴ καὶ χηρεύσαντα ὧδε τοῦ παλαι θανάτου. ὁ ἐθνάρχης ἀρχέλαος, ὅτι πρώτην ἐρωτος ἦλθεν. ὥστε φάσμα τὴν συνοικοῦσαν αὐτῷ μαλάμμην ὀπτοπεμψάμενος σκεινην ἀγάγετο. ὧδε γνωμωθὴ τὴν οὖν εἰς ἰουδαίαν, μετ' ὀλίγον τὸ ἀφίξεως χρόνον, ἔδοξεν ὄνειρα τὸν ἀλέξανδρον αὐτῇ λέγειν. ἀπέχεις μὲν ὃ κὴ λιβύην σου γάμος, σὺ δὲ σὺν ἀρκεσθεῖσα τούτῳ, πάλιν ὅτι τὸν ἐμὴν ἑστίαν ἀναλαμπεῖς τέλεον ἄνδρα, καὶ τοῦτο τὸν ἀδελφὸν ὦ τλήμονα τὸν ἐμὸν ἠρημωμένη. τλὴν οὐ φεισομαι τοῦ ὕβρεως, ἀπολήψομαι δέ σε καὶ μὴ θέλουσαν. ἔτι δὲ διηγησαμένη τὸ ὄναρ, δύο μόνας ἡμέρας ἐβίω. τῆς δ' ἀρχελάου χώρας εἰς ἐπαρχίαν πεμφθείσης ὑπὸ τῶν ἱππικῆς ὧδε ῥωμαίοις τάξεως κοπωνίος πεμφθέντος, μέχρι καὶ κτείνειν λαβὼν ὧδε δ' καίσαρος ἐξουσίαν.

ΚΕΦ. ιβ.

ΕΠὶ τούτου τὶς ἀνὴρ γαλιλαῖος ἰούδας ἔνομα εἰς ἀπόστασιν ἐπῆγε τοὺς ἰουδαίους, κακίζων, εἰ φόρον τε ῥωμαίοις τελεῖν ὑπομένουσι, καὶ μετὰ θεὸν οὕστινας θνητοὺς δεσπότας, ἦν δ' ἄρα, σοφιστὴς ἰδίας αἱρέσεως, οὐδὲν τοῖς ἄλλοις προσοικείους. τρία γὰρ ὧδε ἰουδαίοις εἴδη φιλοσοφεῖ, καὶ τὰ μὲν, αἱρεσιῶται φαρισαῖοι, τὰ δὲ σαδδουκαῖοι.

δευκαῖοι. τρίτον δὲ ὃ καὶ δοκεῖ σεμνότητα ἀσκεῖν, ἐσ- A ducæi. tertium vero qvod etiam probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidem Judæi, verum inter se mutuo amore conjunctissimi: & qui præter cæteros voluptates quidem quasi maleficia vitarent: continentiam vero servare, neque cupiditati succumbere, virtutem maximam ducerent. Itaque nuptias quidem fastidiunt, alienos vero filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos pro cognatis habentes, suis moribus diligenter instituunt. non quia conjugia vel humani generis successionem censeant perimendam: sed quia cavendam putent intemperantiam fœminarum, nullam earum uni viro fidem servare credentes. Qvin & divitiarum contemptores sunt, rerumque apud eos communicatio admirationi habetur, neqve invenias alteri alterum opulentia præstare: legemque sibi dixerunt, ut qui disciplinâ suam sectari vellent, bona contubernio publicarent. Ita enim fore, ne vel paupertatis humilitas, vel divitiarum dignitas appareret: sed permixtis facultatibus, velut inter fratres, unum esset omnium patrimonium. Probro autem ducunt oleum, & si quis vel invitus unctus fuerit, munditiis corpus abstergeat: qvoniam squalorem decorem putant, dummodo semper in veste sint candida. Designatos autem communium rerum procuratores habent, & ad usus omnium singulos indivisos. Non est autem illis una civitas certa, sed in singulas multi domicilia transferunt, & aliunde advenientibus sectæ suæ professoribus, qvicquid habeant promptum exhibent quasi proprium. Denique tanquam consuetissimi ad eos ingrediuntur, quos nunqvam ante viderunt. Hinc est qvod cum peregrinantur, propter latrocinia tantum armantur, neqve præterea quicquam ferant. In singulis autem civitatibus, ex eodem collegio specialis curator hospitum constituitur: qui eorum vestimenta cæteraque usui necessaria tuetur. Amictus autem cultusque corporis omnibus pueris, in metu & sub cura magistri agentibus par est. Nec vero vestitum sive calceos mutant, nisi aut omnino confectis prioribus, aut longi temporis usu consumptis. Nihil autem inter se mercantur aut vendunt: sed egenti quisque qvod habet præbens, refert ab eo quod ipse non habet: quamvis etiam sine permutatione cunctis libera sit facultas, à quibus libuerit accipiendi quod opus sit. Præcipuè circa Deum religiosi sunt. Namque ante solis ortum nihil profani loqvuntur, sed ex patria quædam vota celebrant, quasi ut oriatur precantes. Deinde ad quas venerunt singuli artes, à curatoribus dimittuntur. Cumque ad horam quintam studiose fuerint operati, rursus in unum congregantur: linteisque præcincti velaminibus, ita corpus aquis frigidis abluunt. Atque hac lustratione facta in eadem secreta coeunt, quo neminem alterius sectæ hominem spirare concessum est, ipsique purificati, velut in sanctum qvoddam templum in cœnaculum veniunt: qvibus ibi cum silentio residentibus, pistor quidem panes ordine; unum autem vasculum ex uno pulmento singulis cocus apponit. Deinde voce cibum sacerdos antevenit: neque gustare quenquam fas est, nisi prius Deo celebretur oratio. Post finem qvoqve prandii vota repetunt, Nam & cum incipiunt, & cum desinunt, quasi datorem victus, Deum laudibus canunt.

δοκιμῆσαι. πρίν γ' ὃ δὴ καὶ δοκεῖ σεμνότητα ἀσκεῖν, ἐσ- A
τὶν οἱ καλοῦνται, ἰουδαῖοι μὲν ἡμῶν ὄντες, φιλάλληλοι δὲ
καὶ τῶν ἄλλων πλέον. ἐπὶ τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν
ἀποστρέφονται, τὸ δὲ ἐγκρατὲς ἡγοῦνται, καὶ τὸ μὴ ταῖς πάθεσιν
ὑποπίπτειν, ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι. γάμους μὲν ἀπερ-
ρίφασι παρ' αὐτοῖς, τοὺς δ' ἀλλοτρίους παῖδας ἐπιλαμ-
βάνοντες ἁπαλοὺς ἔτι πρὸς τὰ μαθήματα, συγγενεῖς ἡ-
γοῦνται, καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς ἑαυτῶν ἐντυποῦσι. τὸ μὲν γάμον, B
καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ διαδοχὴν, οὐκ ἀναιροῦντες, τοὺς δὲ τῶν
γυναικῶν ἀστοργίας φυλασσόμενοι, καὶ μηδεμίαν τη-
ρεῖν πεπεισμένοι τὸ πρὸς ἕνα πίστιν. καταφρονητὰς δὲ πλού-
του, καὶ ζηλωτυπίαν παρ' αὐτοῖς τὸ κοινωνητικὸν, ἃ δ' ἔστιν
εὑρεῖν κτήσεταί τινα παρ' αὐτοῖς ἀπερίσχοινα. νόμον γὰρ
οὕτως εἰς τὴν αἵρεσιν εἰσιόντας δημοσίᾳ τῷ τάγματι τὰ ἀσί-
δεια, ὥστε ἐν ἅπασι μήτε πενίας ταπεινότητα φαίνεσθαι,
μήθ' ὑπεροχὴν πλούτου. τῶν δ' ἑκάστου κτημάτων ἀ-
ναμεμιγμένων, μίαν ὥσπερ ἀδελφοῖς ἅπασιν οὐσίαν C
εἶναι, κηλῖδα δὲ ὑπολαμβάνουσι τὸ ἔλαιον, κἂν ἀλείφῃ
τις ἄκων, σμήχεται τὸ σῶμα. τὸ γὰρ αὐχμεῖν, ἐν καλῷ πί-
θηται, λυσιτελοῦντί τε ἀμφοτέροις. χειροτονητοὶ δ' οἱ τῶν
κοινῶν ἐπιμεληταί, καὶ ἀμερίστως πρὸς ἅπαντων εἰς
τὰς χρείας ἕκαστοι. μία δ' οὐκ ἔστιν αὐτῶν πόλις, ἀλλ' ἐν
ἑκάστῃ μετοικοῦσι πολλοὶ, καὶ τοῖς ἑτέρωθεν ἥκουσιν οἱρε-
τισταῖς, ἀναπίπλαται τὰ παρ' αὐτοῖς ἁπλοϊκῶς ὥσπερ ἰδίοις, D
καὶ πρὸς οὓς οὐ πρότερον εἶδον, εἰσίασιν ὡς σαφῶς γνω-
τοῖς. διὸ καὶ πλοῦν τὰς ἀποδημίας, οὐδὲν μὲν ὅλως
ἐπικομιζόμενοι. πλὴν τὰς λῃστὰς, ἐνόπλοι. κηδεμόνες δὲ
ἐν ἑκάστῃ πόλει τῶν τάγματος ἐξαίρετοι, τῶν ξένων ἀπο-
δεξομένους. παρασκευὴν ἐσθῆτα, καὶ τὰ ἐπιτήδεια. κατασολὴ
δὲ καὶ ὄχλημα σώματος, ὅμοιον τοῖς μὴ φόβῳ παιδαγω-
γουμένοις παισίν. οὔτε δὲ ἐσθῆτας, οὔτε ὑποδήματα
ἀμείβουσι, πρὶν ἢ διαρραγῆναι τὸ πρότερον παντελῶς,
ἢ δαπανηθῆναι τῷ χρόνῳ. οὐδὲν γὰρ ἀλλήλοις οὔτε ἀγο-
ράζουσιν, οὔτε πωλοῦσιν, ἀλλὰ τῷ χρῄζοντι δίδοὺς ἕκα- E
στος τὸ παρ' αὐτοῦ, τὸ παρ' ἐκείνου χρήσιμον ἀντικομί-
ζεται, καὶ χωρὶς ἢ τῆς ἀντιδόσεως, ἀκωλύτως ἡ με-
τάληψις αὐτοῖς παρ' ὧν ἂν ἐθελήσωσι. πρὸς γε μὲν
τὸ θεῖον ἰδίως εὐσεβεῖς. πρὶν γὰρ ἀναφανῆναι τὸν ἥλιον, οὐδὲν
φθέγγονται τῶν βεβήλων. πατρίους δέ τινας εἰς αὐ-
τὸν ὠδὰς ὥσπερ ἱκετεύοντες ἀνατέλλαν. μετὰ ταῦ-
τα πρὸς ἃς ἕκαστοι τέχνας ἥκουσιν, ἐπὶ τὰ τῶν ἐπιμελη-
τῶν διαφέρονται, καὶ μέχρι πέμπτης ὥρας ἐργασάμε-
νοι σφοδρῶς, ἔπειτα πάλιν εἰς ἓν ἀθροίζονται χωρίον F
ζωσάμενοί τε σπεπάσμασι λινοῖς, οὕτως ἀπολούον-
ται τὸ σῶμα ψυχροῖς ὕδασι. καὶ μὴ ταύτην τὴν
ἁγνείαν, εἰς ἴδιον οἴκημα σπουδαίαν, ἔνθα μηδενὶ τῶν
ἑτεροδόξων ἐπιτρεπτὸν παρελθεῖν. αὐτοὶ τε καθα-
ροὶ καθάπερ εἰς ἄγιόν τι τέμενος, ὡδαγίνονται τὸ
δειπνητήριον, καὶ καθισάντων μεθ' ἡσυχίας, ὁ
μὲν σιτοποιὸς, ἐν τάξει ἄρτους ἄρτος. ὁ δὲ
μάγειρος ἓν ἄγγειον ἑξ ἑνὸς ἑδέσματος ἑκάστῳ πα-
ρατίθησι. πρωτεύχεται δὲ ὁ ἱερεὺς τῆς τροφῆς, G
καὶ γευσάμενόν τινα πρὶν τῆς εὐχῆς ἅψασθαι. ἀρίστου
δὲ ἐπεύχεται πάλιν, ἐπιχορδόν τε, καὶ
ἀμφότερα, παρεσίρουσι τὸν θεὸν, ὡς χορηγὸν τῆς τροφῆς.

Tunc veluti ſacris illis depoſitis veſtimentis, in opere uſque ad veſperam verſantur. Similiterque inde reverſi cœnant, conſedentibus etiam hoſpitibus, ſi quos forte interveniſſe repererint. Neqve vero clamor unquam tectum illud, neque tumultus inqvietat: cum etiam loquendi ordine aliis alii cedant: eorumque ſilentium, extra tectum conſtitutis arcanum quoddam videatur venerabile. Cujus quidem rei perpetua ſobrietas cauſa eſt, qvodqve apud eos edendi aut potandi modus ſaturitate definitur. Sed qvamvis aliarum rerum nihil ſine præcepto faciunt curatoris, tamen in his duobus, hoc eſt juvando & miſerendo ſui juris ſunt. Nam & ſubvenire dignis, cum opus eſt, ſuo arbitrio cuique licet, & indigentibus alimenta porrigere. Sane cognatis dare aliqvid ſine curatoribus, interdictum. Iidem iracundiæ moderatores juſti ſunt, indignationem cohibent, fidem tuentur, paci obſecundant: & omne qvod dixerint, jurejurando fortius habent. Ipſum autem jusjurandum quaſi perjurio deterius vitant. Jam enim mendacii condemnatū arbitrantur, cui ſine Deo non creditur. Summum autem ſtudium veterum ſcriptis adhibent: ea maxime inde, quæ animæ & corpori expediant eligentes. Hinc illis morborum remedia, ſtirpes medicæ, quamque vim propriam ſinguli lapides habeant, rimantibus conquiruntur. Sectæ vero ſuæ ſtudioſis non ſtatim cum eis una collectio. ſed per annum integrum extrinſecus commoranti cuique eundem victus ordinem tribuunt: dolabellam quoqve, & qvod prædictum eſt perizoma, & albam veſtem tradentes. Cum vero proceſſu temporis experimentum continentiæ dederit, accedit etiam ad communem cibum: & purioribus, ob caſtificationem ſcilicet, aquis participat: neque tamen in convictum aſſumitur. Poſt oſtenſionem quippe continentiæ, duobus annis aliis mores ejus probantur. Cumque dignus apparuerit, tunc demum in conſortium aſſumitur. Prius vero quam incipiat communem habere cibum, magnis execrationibus adjurat ſe primum quidem colere Deum, deinceps qvoqve erga homines ſervare juſtitiam, & neque propria ſponte nocere cuiquam, neqve ex præcepto obeſſe: quin imo iniquos omnes odiſſe, & collaborare ſemper juſtitiæ ſectatoribus, fidem omnibus ſervare, maxime vero principibus. Neqve enim abſque voluntate Dei, cuiquam poſſe principatus potentiam contingere. Si vero ipſe cæteris præſit, nunquam ſe abuſurum viribus poteſtatis ad contumeliam ſubjectorum, ſed neqve veſte aut ambitioſo aliqvo ornatu reliquis eminere, veritatem ſemper diligere, & habere propoſitum convincere mētientes. Manus vero a furto, & animam puram ſervare ab injuſtis compendiis: & neq; aliqvid de myſteriis conſectaneos celare, neq; profanis eorum qvippiam publicare, etiam ſi intentata qvi ſpiam morte compellat. Super hæc autem addunt, nihil ſe de dogmatibus aliud quam ipſi ſuſceperint, traderé. Fugere autem latrocinia, & conſervatum iri ſimul & dogmatis ſui libros & angelorum nomina. His quidem execrationibus explorant, & quaſi præmuniunt accedentes. Deprehenſos vero in peccatis à ſua congregatione depellunt: & qui taliter fuerit condemnatus, miſerabili plerunqve morte conſumitur.

A ἔπειτα ὡς ἱερὰς καταθέμενοι τὰς ἐσθῆτας, πάλιν ἐπ' ἔργα μέχρι δείλης τρέπον). δειπνοῦσι δ' ὑποστρέψαντες ὁμοίως συγκαθεζομένων τῶν ξένων, εἰ τύχοιεν αὐτοῖς παρόντες. οὐδὲ κραυγὴ πώποτε τὸν οἶκον, οὔτε θορυβος μολύνει. τὰς δ' λαλιὰς ἐν τάξει ἀλλήλοις ἀφιᾶσι, καὶ τοῖς ἔξωθεν, ὡς μυστήριόν τι φρικτὸν, ἡ τῶν ἔνδον σιωπὴ καταφαίνει). τοῦτο δ' αἴτιον, ἡ διαπαντὸς νῆψις, καὶ τὸ μετρεῖσθαι παρ' αὐτοῖς τροφὴν καὶ πόσιν, μέχρις κόρου.

B τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδὲν ἔστιν ὅτι μὴ τῶν ἐπιμελητῶν προστάττουσι ἐνεργοῦσι. δύο δ' ταῦτα παρ' αὐτοῖς αὐτεξούσια, ἐλεημοσύνη καὶ ἔλεος. βοηθεῖν τε γὰρ τοῖς ἀξίοις ἐπιτάττουσι δέοντι), καὶ κατ' αὐτοὺς ἀφίεσι), καὶ τροφὰς δωροῦνται τοῖς ὀρέγουσιν. τοῖς δ' εἰς πᾶσι συγγενέσι μεταδόσεως, οὐκ ἔξεστι πωλῶν δίχα τῶν ἐπιτρόπων. ὀργῆς παντὸς δίκαιοι, φιλοῦσι καὶ σωφρονοῦσι, πίστεως θεραπευταί), εἰρήνης ὑπουργοί. καὶ πᾶν μὲν τὸ ῥηθὲν ὑπ' αὐτῶν ἰσχυρότερον ὅρκου. τὸ δ' ὀμνύειν αὐτοῖς ἀφεῖται, χεῖρον τι τῆς ἐπιορκίας ὑπολαμβάνοντες. ἤδη γὰρ ἤδη καταψηφίζονται φασὶ τὸν ἀπιστούμενον, δίχα θεοῦ. ἀπαιδεύτους δ' ὑπάρχειν τοὺς τῶν παλαιῶν συγγράμματα, μάλιστα τὰ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς καὶ σώματος ἐκλεγομένους. ἔνθεν αὐτοῖς πρὸς θεραπείαν παθῶν, ῥίζαι τε ἀλεξιτήριοι, καὶ λίθων ἰδιότητες ἀνερευνῶνται. τῆς δ' ζηλοῦσι τὴν αἵρεσιν αὐτῶν, οὐκ ἀΐδιος ἡ παράδοσις, ἀλλ' ἐπ' ἐνιαυτὸν ἔξω μένουσι τῷ αὐτῷ ὑποτιθεμένοις διαίταν, ἀξινάριόν τε, καὶ τὸ προειρημένον περίζωμα, καὶ λευκὴν ἐσθῆτα δόντες. ἐπειδὰν δ' τούτῳ τῷ χρόνῳ πεῖραν ἐγκρατείας δῷ, προσθεσι μᾶλλον ἐγγύτερον τῇ διαίτῃ, καὶ καθαρωτέρων τῶν πρὸς ἁγνείαν ὑδάτων μεταλαμβάνει. παραλαμβάνει δ' οὐκ εὐθέως. μετὰ γὰρ τὴν τῆς καρτερίας ἐπίδειξιν δυσὶν ἄλλοις ἔτεσι τὸ ἦθος δοκιμάζει). καὶ φανεὶς ἄξιος, οὕτως εἰς τὸν ὅμιλον ἐγκρίνεται. πρὶν δ' τῆς κοινῆς ἅψασθαι τροφῆς, ὅρκους αὐτοῖς

E ὄμνυσι φρικώδεις, πρῶτον μὲν εὐσεβήσειν τὸ θεῖον, ἔπειτα τά τε πρὸς ἀνθρώπους δίκαια φυλάξειν, καὶ μήτε κατ' γνώμην βλάψειν τινὰ, μήτε ἐξ ἐπιτάγματος. μισήσειν δ' ἀεὶ τοὺς ἀδίκους, καὶ συναγωνιεῖσθαι τοῖς δικαίοις. τὸ πίστιν ἀεὶ παρέξειν πᾶσι, μάλιστα δ' τοῖς κρατοῦσιν. οὐ γὰρ δίχα θεοῦ τὴν ἀρχὴν. κἂν αὐτὸς ἄρχῃ, μήτε τινὰ ὑπερεξουσιάζειν εἰς τὴν ἐξουσίαν, μήτε ἐσθῆτι, ἢ τινὶ πλείονι κόσμῳ τοὺς ὑποτεταγμένους ὑπερλαμπρύνεσθαι. τὴν ἀλήθειαν ἀγαπᾶν ἀεὶ, καὶ τοὺς ψευδομένους ἐλέγχειν. τὰς χεῖρας κλοπῆς, καὶ ψυχὴν ἀνοσίου κέρδους καθαρὰν φυλάξειν. καὶ μήτε κρύψειν τι τῶν αἱρετιστῶν, μήτε ἑτέρους αὐτῶν τι μυήσειν, κἂν μέχρι θανάτου τις βιάζηται. πρὸς τούτοις, ὀμνύουσι μηδένι μὲν μεταδώσειν τῶν δογμάτων ἑτέρως, ἢ ὡς αὐτὸς μετέλαβεν. ἀφέξεσθαι δ' λῃστείας, καὶ συντηρήσειν ὁμοίως τὰ τῆς αἱρέσεως αὐτῶν βιβλία, καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ὀνόματα. τοιούτοις μὲν ὅρκοις τοὺς προσιόντας ἐξασφαλίζονται. τοὺς δ' ἐξ ἁμαρτήμασιν ἁλόντας, ἐκβάλλουσι τάγματος. ὁ δὲ ἐκπεσὼν, πολλάκις μόρῳ ἀλαθήρεπτος

τοῖς γὰρ ἔρκεσι καὶ τοῖς ἔθεσιν ἐνδεδεμένοις, οὐδὲ τῆς A Illis quidem ſacramentis, ac ritibus obligatus,
ὑπὸ τῶν ἄλλοις προφῆς δύνασθαι μεταλαμβάνειν. πανφαγῶν δὲ καὶ λιμοῦ τὸ σῶμα πιεσθὲν, διαφθείρεται. διὸ δὴ πολλοὺς ἐλεήσαντες ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀναπνοαῖς ἐνέλαβον, ἱκανὰ δὴ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν τὸν πρέποντα θανάτου βάσανον ἡγούμενοι. θεοὶ γὰρ τοῖς κρίνουσι, καὶ δεήσεται, καὶ δίκαιοι. καὶ δικάζουσι μὲν οὐκ ἐλάττονος τῶν ἑκατὸν συναλλαγῆς. τὸ δὲ ὁμοδόξον ἀπ' αὐτῶν ἀκίνητον. σέβας δὲ μέγιστον παρ' αὐτοῖς μετὰ τὸν θεὸν, τὸ ὄνομα τοῦ νομοθέτου, καὶν βλασφημήσῃ τις εἰς τοῦτον, κολάζεται θανάτῳ, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις ὑπακούειν καὶ τοῖς πλείοσιν, ἐν καλῷ τιθέμενοι. δέκα γοῦν συγκαθεζομένων οὐκ ἂν λαληθείη τις ἀκόντων τῶν ἑπτὰ. καὶ τὸ πίνειν δὲ εἰς μέσους, ἢ τὸ δεξιὸν μέρος φυλάσσοντες, καὶ τοῖς ἑβδομάσιν ἔργων ἐφάπτεσθαι, διαφορώτατα ἰουδαίων ἁπάντων. οὐ μόνον γὰρ τροφὰς ἑαυτοῖς εἰς ἡμέρας μιᾶς προαναλίσκουσιν, ὡς μὴ δὲ πῦρ ἐναύσειεν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἀλλ' οὐδὲ σκεῦός τι μεταθεῖναι θαρροῦσιν, οὐδὲ ἀποπατοῦσιν. τοῖς δὲ ἄλλαις ἡμέραις βέθρον ὀρύσσοντες βάθος πηλαίου τῇ σκαλίδι, τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ διδόμενον ὑπ' αὐτῶν ἀξινίδιον τοῖς νεοσυστάτοις, καὶ περικαλύψαντες ἱματίων ὡς μὴ τὰς αὐγὰς ὑβρίζοιεν τοῦ θεοῦ, θαπεύουσιν εἰς αὐτὸν, ἔστιν τὸν ἀνορυχθέντα γῆν, ἐφέλκουσιν εἰς τὸν βόθρον, καὶ τοῦτο ποιοῦσι τοὺς ἐρημοτέρους τόπους σκαλεύοντες. καὶ περὶ δὴ φυσικῆς εὔσης τῆς τῶν σωματικῶν λυμάτων ἐκκρίσεως, ἀπολούεσθαι μετ' αὐτὰ, καθάπερ μεμιασμένοις ἔθιμον. διηρῆσθαι δὲ κατὰ χρόνον τῆς ἀσκήσεως, εἰς μοίρας τέσσαρας, καὶ ποιοῦσιν οἱ μετ' ὀλίγον τῶν πρεσβυτέρων ἐλαττοῦσθαι, ὥς τι εἰ ψαύσειαν αὐτῶν σκεύους ἀπολούεσθαι· καθάπερ ἀλλοφύλου συμφυρέντας. καὶ μακρόβιοι μὲν ὡς τὰς πολλοὺς ὑπὲρ ἑκατὸν γενεὰς ἔτη, διὰ τὴν ἁπλότητα τῆς διαίτης, ἐμοί γε δοκεῖν, καὶ τὴν εὐπαρξίαν· καὶ πάνυ ἀκριβῶς τὰς αἰτιζομένους, ἢ δανείσασθαι. μαδιῶντες δὲ ἐσθῆσι, καὶ κατακαιομένοις τῶν τοῖς βασιλεῦσι προσφερόντων, δύνασθαι τὰς ψυχὰς ἡφίεσθαι, ὡς πάλιν γενησόμενοι. καὶ γὰρ ἔμπαλιν ἢ παρ' αὐτοῖς ἥδε ἡ δόξα, φθαρτὰ μὲν εἶναι τὰ σώματα, καὶ τὴν ὕλην οὐ μένειμον αὐτοῖς. τὰς δὲ ψυχὰς ἀθανάτους ἀεὶ διαμένειν. καὶ συμπλέκεσθαι μὲν ἐκ λεπτοτάτου φοιτώσας αὔρης, ὥσπερ εἱρκτῆς τοῖς σώμασιν ἄγγελοι τοῖς φυσικῇ κατασταθείσας. ἐπειδὰν δὲ ἀνεθῶσι τῶν κατὰ σάρκα δεσμῶν, οἷον δὴ μακρᾶς δουλείας ἀπαλλαγείσας, κοῦφα χαίρειν καὶ μετεώρους φέρεσθαι. καὶ τοῖς μὲν

neque capere ab aliis oblatum cibum poteſt. herbas vero pecudum more decerpens, & fame exeſus per membra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos plerumque miſerati, extremum ſpiritum agentes receperunt: ſufficientem pro peccatis eorum quæ usque ad mortem adduxerit, pœnam luiſſe cenſentes. In judiciis vero ſunt B diligentiſſimi atque juſtiſſimi. Diſceptant autem non minus quàm centum in unum coacti: quod autem his decretum fuerit, immobile manet: Veneratio qvoqve apud eos poſt Deum magna legislatoris eſt: ita ut ſi quis eum blaſphemaverit, morte damnetur. Senibus vero obedire & plurium quorumque decreto, probabile arbitrantur officium. Cum ſimul C denique ſederint decem, nullus unus novem loquitur invitis. Expuere quoque in medium eorum, vel in dexteram ſui partem, quiſque devitat. Sabbatis qvoque operationem aliquam contigiſſe, omnibus Judæis diligentius cavent: neqve cibum ſibi ſolum pridie præparant, ne videlicet illo die ignem accendant: ſed neque vas aliquod tranſponere audent, imo nec alvum purgant. Aliis autem diebus fodientes foveam D uno pede altam σκαλίδι, hoc eſt, illa dolabella quam tradi nuper accedentibus diximus, dimiſſa veſte ſeſe diligentiſſimè contegentes, ne ſcilicet ſplendori divino injuriam faciant, in eadem fovea ab onere ventris levantur, ac deinceps terram quam effoderant reducunt: idqve ipſum faciunt in locis ſecretiſſimis: & cum naE turalis ſit iſta purgatio, nihilominus tamen ſolenne habent, ut quaſi ab immunditia diluantur. Diſcernuntur autem inter ſe, ſecundum ſuſceptæ abſtinentiæ tempora, in ordines quatuor tantumq; hi qui juniores ſunt, inferiores præcedentibus æſtimantur, ut ſi aliqvos eorum contigerint, quaſi à contrectatu alienigenæ diluantur. Vivunt autem quam longiſſimè, ita ut plurimi eorum uſque ad centenariam proF ferantur ætatem, propter ſimplicitatem victus, ut equidem puto, & inſtitutionem bene in omnibus ordinatam. Sunt etiam contemptores adverſorum: cruciatus ſiquidem vincunt firmitate conſilii: Mortem vero, ſi cum decore obeunda ſit, judicant etiam immortalitate meliorem. Prodidit autem eorum in omnibus negotiis animos, bellum qvod geſtum eſt G cum Romanis. Tunc ſiquidem per artuum confractiones & ignes, ac per tormenta omnigena tranſeuntes, ut videlicet vel in legislatoris aliquid loqverentur injuriam, vel ciborum quippiam qvod non ſolent, ederent; ad neutrum horum potuerunt compelli: ſed neque deprecari ſuos tortores, aut inter ipſa flere ſupplicia: in mediis quinimo cruciatibus ſubridentes, & eis qui tormenta admoverant illudentes, conſtanter animas cum qvadam hilaritate reddebant, ſcilicet quaſi qui eas eſſent denuo recepturi. Opinio qui pe apud illos firmata conſiſtit, corruptibilia quidem eſſe corpora materiamque eorum non eſſe perpetuam: animas autè immortales ſemper manere, & de æthere ſubtiliſſimo commeantes, quaſi carceribus ita corporibus implicari, velut quas illecebra naturalis attraxerit. Cum vero fuerint a carnalibus relevatæ vinculis, qvaſi de ſervitute longiſſima liberatas, ita ilico lætari eas, ſublimeſque ferri. Et quidem

bonas concinentes in hoc Græcorum ſententiis, pronuntiant ultra Oceanum degere, ubi eis ſit repoſita perfruitio: illic quippe eſſe regionem, quæ neque imbribus, neqve nivibus, neqve æſtibus aggravetur: ſed qvam Oceano oriens Zephyrus, & leniter aſpirans amœnet. Malis autem animabus procelloſa loca & hyberna delegant, plena gemitibus exercendarum ſine fine pœnarum. Videntur autem mihi ſecundum hanc ipſam intelligentiam Græci qvoqve fortibus ſuis, qvos Heroas & ſemideos vocaverunt, beatorum inſulas ſequeſtraſſe: improborum autem animabus locum apud inferos impiorum: in quo etiam cruciari quoſdam commentati ſunt, Siſyphos videlicet, & Tantalos, & Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales eſſe animas exiſtimantes, ob adhortationem utique virtutis dehortationemque nequitiæ: bonos quippe fieri in hujus vitæ conſervatione meliores, per ſpem bonorum etiam poſt lucem redhibendorum: improborum autem impetum retardari æſtimantes: qvoniam etſi in hujus vitæ ſpatio latuerint, poſt obitum tamen ſint immortalia tormenta paſſuri. Hæc ſunt ergo quæ Eſſeni de divinitate animæ philoſophantur, plane illecebram inevitabilem eis qui ſemel de eorum ſapientia guſtaverint, reponentes. Sunt autem in eis qui etiam futura noſſe promittant, ſacris videlicet libris, & variis ſanctificationibus, prophetarumque dictis à primis ætatibus adhærentes: raro autem accidit ut prædictiones eorum fruſtratio conſequatur. Eſt autem aliud etiam Eſſenorum collegium, cibos quidem & mores legeſque ſimiles cum prioribus habens, diſtans vero opinione de conjugio. Maximam ſiquidem vitæ hominum partem, ſucceſſionem ſcilicet, amputare eos qui abſtineant nuptiis arbitrantur: quippe ſi in eandem velint omnes ire ſententiam, defecturum confeſtim genus humanum. Nihilominus autem cum tanta ipſi moderatione conveniunt, ut per triennium explorent valetudinem fœminarum: & ſi conſtanti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas in matrimonia aſciſcunt. Nemo tamen eorum cum prægnante concumbit: ut oſtendant, qvod nuptias non voluptatis, ſed liberorum cauſa inierint. Lavantibus autem fœminis, ita ut viris perizomatum ineſt amictus. Tales ſunt mores hujus collectionis. Duorum autem priorum ordinum, Phariſæi dicuntur, qui certiorem legalium rituum notitiam profitentur: & hi primum dogma habent, ut fato & Deo univerſa deputent: & quidem vel agere quæ juſta ſunt, vel negligere, ſecundum majorem partem eſſe in hominibus profitentur: adjuvare tamen in ſingulis & fatum. Animam autem omnem quidem incorruptam eſſe, tranſire autem in alia corpora ſolas bonorum, improborum vero interminabili ſupplicio cruciari. Sadducæi porro, ſecundus ordo, fatum omnino negant: & Deum extra omnem mali patrationem inſpectionemq; conſtituunt. Ajunt autem electioni hominum vel bonum, vel malum eſſe propoſitum: & ſecundum voluntatem propriam, alterutrum unicuique contingere. Animarum autem generaliter vel ſupplicia denegant vel honores. Et Phariſæi quidem ſociales, & qvi ſtudeant ſe mutua dilectione complecti: Sadducæi vero & inter ſe ſatis moribus diſcrepant ex-

ἀγαθοῖς, ὁμοδοξοῦντες πᾶσιν Ἕλλησιν, ἀποφαίνονται τὰν ὑπὲρ ὠκεανὸν διαιταν ἀποκεῖσθαι, καὶ χῶρον, οὔτε ὄμβροις, οὔτε νιφετοῖς, οὔτε καύμασι βαρυνόμενον, ἀλλ' ὃν ἐξ ὠκεανοῦ πρᾶος ἀεὶ ζέφυρος, ἐπιπνέων ἀναψύχει, τοῖς δὲ φαύλοις, ζοφώδη, καὶ χειμέριον ἀφορίζοντες μυχὸν, γέμοντα τιμωριῶν ἀϊδιελπίστων. δοκοῦσι δέ μοι κατὰ ταὐτὰ ἔννοιαν ἕλληνες, τοῖς τῶν ἀνδρείοις αὐτῶν, οὓς ἥρωας καὶ ἡμιθεοὺς καλοῦσι, τὰς μακάρων νήσους ἀναπεπεικέναι. τοῖς δὲ τῶν πονηρῶν ψυχαῖς, καθ' ᾅδου τὸν ἀστεῖον χῶρον, εἶναι καὶ κολαζομένους τινὰς μυθολογοῦσι, σισύφους καὶ τανταλους, καὶ ἰξίονας, καὶ τιτυοὺς, πρῶτον μὲν ἀϊδίους ὑφιστάμενοι τὰς ψυχὰς, ἔπειτα εἰς ἀρετῆς μὲν καὶ κακίας ἀποτροπὰς. τοὺς τε γὰρ ἀγαθοὺς γίνεσθαι, κατὰ τὸν βίον ἀμείνους, ἐλπίδι τιμῆς καὶ μετὰ τὸν τελευτὰν. τῶν τε κακῶν ἐμποδίζεσθαι τὰς ὁρμὰς δέει, προσδοκώντων, εἰ καὶ λάθοιεν ἐν τῷ ζῆν, μετὰ τὸν ἀϊδιον αὐτοῖς ἀϊδίαν τιμωρίαν ὑφέξειν. ταῦτα μὲν οὖν εὐσεβεῖς περὶ ψυχῆς θεολογοῦσιν, ἀδύκτον δέλεαρ τοῖς ἅπαξ γευσαμένοις τῆς σοφίας αὐτῶν ἐγκαθιέντες. εἰσὶ δ' ἐν αὐτοῖς οἱ καὶ τὰ μέλλοντα προγινώσκειν ἐπαγγέλλονται, βίβλους ἱερὰς, καὶ ἁγιφόρους ἐπῳδὰς, καὶ προρρητῶν ἀποφθέγματα ἐμπαρδοτελεύμενοι. σπανίως δ' ἔστιν ἐν τοῖς προαγορεύσεσιν ἀστοχήσουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον ἐστὶν ὧν τάγμα, ὁ διαιτᾶν μὲν καὶ ἔθη καὶ νόμιμα τοῖς ἄλλοις ὁμοφρονοῦν, διεστὼς δὲ τῇ κατὰ γάμον δέξει. μέγιστον γὰρ ἀποκόπτειν οἴονται τοῦ βίου μέρος τὴν διαδοχὴν, τοὺς μὴ γαμοῦντας, μᾶλλον δ' εἰ πάντες τὸ αὐτὸ φρονήσαν, σὺν λιτῶν ἅπαν τὸ γένος τάχιστα. δοκιμάζοντες μὲν τὰς γαμετὰς, ἐπειδὰν τρὶς καθαρθῶσιν εἰς πεῖραν τοῦ δυνατὰ τίκτειν, οὕτως ἄγονται, τοῖς δ' ἐγκύμοσιν οὐχ ὁμιλοῦσιν, ἐνδεικνύμενοι, τὸ μὴ δι' ἡδονὴν, ἀλλὰ τέκνων χρείαν γαμεῖν. λουτρὰ δὲ τοῖς γυναιξὶν ἀμπεχομένοις ἐνδύματα, καθάπερ τοῖς ἀνδράσι περιζώματα. παῦται μὲν ἐν τάδε τῷ τάγματι. δύο δὲ τῶν πρότερων, φαρισαῖοι μὲν, οἱ δοκιμώτατοι μὲν ἀκριβείᾳ ἐξηγεῖσθαι τὰ νόμιμα, καὶ τὴν πρώτην αἱρέσιν ἔχοντες αἵρεσιν, εἱμαρμένῃ τε καὶ θεῷ προσάπτουσι πάντα. καὶ τὸ μὲν πράττειν τὰ δίκαια, καὶ μὴ, κεῖσθαι τὸ πλεῖον ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις κεῖσθαι. βοηθεῖν δὲ εἰς ἕκαστον, καὶ τὴν εἱμαρμένην. ψυχὴν δὲ πᾶσαν μὲν ἄφθαρτον, μεταβαίνειν δὲ εἰς ἕτερον σῶμα, τὰς τῶν ἀγαθῶν μόνας. τὰς δὲ τῶν φαύλων, ἀϊδίῳ τιμωρίᾳ κολάζεσθαι. σαδδουκαῖοι δὲ τὸ δεύτερον τάγμα, τὴν μὲν εἱμαρμένην παντάπασιν ἀναιροῦσι, καὶ τὸν θεὸν ἔξω τῶν δρᾶν τι κακὸν, ἢ ἐφορᾶν τιθέντες. φασὶ δὲ αἱρέσεις τῶν ἀνθρώπων εἶναι, τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν παρεῖσθαι καὶ τὸ κατὰ γνώμην ἑκάστῳ τούτων ἑκατέρου ἐκλέγειν. ψυχῆς τε τὴν διαμονὴν, καὶ τὰς ὑπὸ γῆν ἅπασι τιμωρίας καὶ τιμὰς ἀναιροῦσι. καὶ φαρισαῖοι μὲν φιλάλληλοί τε, καὶ τὴν εἰς τὸ κοινὸν ἀποκειμένην ἀσκοῦντες σαδδουκαῖοι δὲ, πρὸς ἀλλήλους τὸ ἦθος ἀγριώτεροι, σχεδὸν

αὖτε ἐπιμιξίαν πρὸς τοὺς ὁμοίους ἀπηνεῖς ὡς πρὸς ἀλ- A
λοτρίους. τοιαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν ἰουδαίοις φιλοσο-
φουμένων εἶχον εἰπεῖν.

ΚΕΦ. γ.

Τῆς ἀρχελάου δ' ἐθναρχίας μεταπεσούσης εἰς ἐπαρ-
χίαν οἱ λοιποὶ, Φίλιππός τε καὶ Ἡρῴδης ὁ κληθεὶς
ἀντίπας, διῴκουν τὰς ἑαυτῶν τετραρχίας. σαλώ-
μη μὲν πλείστων, ἰουλίᾳ τῇ Σεβαστοῦ γυναικὶ τῷ τε
αὐτῆς τοπαρχίαν καὶ ἰάμνιαν, καὶ τοὺς ἐν Φασαηλίδι B
Φοινικῶνας κατέλιπεν. μεταβάσης δ' εἰς πρέσβυον τὸν
ἰουλίας υἱὸν τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίας, μετὰ τὸν αὐγούστου
τελευτὴν, ἀφηγησαμένῳ τῶν πραγμάτων ἔτεσιν ἑπτὰ
καὶ πεντήκοντα, πρὸς δὲ μησὶν ἓξ καὶ ἡμέραις δυσὶν, διᾳ-
μείναντες ἐν τῇ τετραρχίᾳ, ὅτε Ἡρῴδης τε Φίλιππος,
ὁ μὲν πρὸς τῇ Ἰορδάνου πηγῇ ἐν πανεάδι πόλιν κτίζει
καισάρειαν, κἀν τῇ κάτω γαυλανιτικῇ, ἰουλιάδα.
Ἡρῴδης δ' ἐν μὲν τῇ γαλιλαίᾳ, πρεσβάδα. ἐν δὲ τῇ πε-
ραίᾳ, Φερώνυμον ἰουλίας.

ΚΕΦ. ιδ.

Πεμφθεὶς δ' εἰς ἰουδαίαν ὑπὸ τιβερίου πιλάτος, νύκτωρ κεκαλυμμένους εἰς ἱεροσόλυμα
παρεισκομίζει τὰς καισαρείους εἰκόνας, σημαίας
καλοῦσι. τοῦτο μὲν ἡμέραν μεγίστην ταραχὴν ἤγειρεν
ἰουδαίων. οἵτε καὶ ἐγγὺς ὄντες τῷ ὄψει ἐξεπλάγησαν,
ὡς πεπατημένων αὐτοῖς τῶν νόμων. οὐδὲν γὰρ ἀξιῶσιν ἐν D
τῇ πόλει δείκηλον τίθεσθαι. καὶ πρὸς τοῦ ἀγανακτη-
σάντων δὲ τὸν πόλιν ἅπαντες ἐκ τῆς χώρας λαὸς συν-
έῤῥευσεν. ὁρμήσαντες δ' πρὸς τὸν πιλάτου εἰς καισά-
ρειαν, ἱκέτευον ἐξενεγκεῖν ἱεροσολύμων τὰς σημαίας, καὶ
τηρεῖν αὐτοῖς τὰ πάτρια. πιλάτου δ' ἀρνουμένου πρὸς τ
ἱκεσίαν. πελασθέντες ὑπὶ πέντε ἡμέρας ἐν νύ-
κτας ἴσους, ἀκίνητοι διεκαρτέρουν. τῇ δ' ἑξῆς ὁ πιλάτος
καθίσας ὑπὶ βήματος ἐν τῷ μεγάλῳ σταδίῳ, καὶ προσ-
καλεσαμένῳ τὸ πλῆθος, ὡς ἀποκρινεῦσθαι δῆθεν αὐ- E
τοῖς θέλων, δίδωσι τοῖς στρατιώταις σημεῖον, ἐκ συντάγ-
ματος κυκλώσασθαι τοὺς ἰουδαίους τοῖς ὅπλοις. πρεισέ-
ντος δ' τερισχεῖ τῆς φάλαγγος, οἱ ἰουδαῖοι μὲν ἀχανεῖς
ἦσαν, πρὸς τὸ ἀδόκητον τῆς ὄψεως. πιλάτος δ' κατακό-
ψειν εἰπὼν αὐτοὺς, εἰ μὴ προσδέξαιντο τὰς καισαρ-
εικόνας, γυμνοῦν τὰ ξίφη τοῖς στρατιώταις ἔνδεν. οἱ δ' ἰου-
δαῖοι καθάπερ ἐκ συνθήματος ἀθρόοι καταπεσόντες, δ' F
τοὺς αὐχένας προκλίναντες. ἑτοίμους εἰς ἀναίρεσιν
σφᾶς ἑῶσιν μᾶλλον. ἢ τὸν νόμον προδιαβλῆσθαι. τερ θαυ-
μάσας δ' ὁ πιλάτος τὸ τῆς δεισιδαιμονίας ἄκρατον,
ἐκκομίσαι μὲν αὐτίκα τὰς σημαίας ἱεροσολύμων κε-
λεύει. μετὰ δὲ ταῦτα, τραχὺν ἑτέραν σκινδ, τ ἱερὸν θη-
σαυρὸν, καλεῖται δὲ κορβωνᾶς, εἰς καταγωγὴν ὑδάτων
ἐξαναλίσκων. κατῆγε δὲ ἀπὸ τετρακοσίων σταδίων. πρὸς
τοῦτο δ' πλήθους ἀγανακτήσεις ἦν, καὶ δ' πιλάτου πα-
ρόντος εἰς ἱεροσόλυμα, πρεισάντος τὸ βῆμα καθεδῶν. ὁ
δ', προήδει γὰρ αὐτῶν τὴν παραχλὴν, καὶ τὸ πλῆθος
τοὺς στρατιώτας ἐνόπλους ἐσθῆσεσιν ἰδιωτικαῖς κεκα-
λυμμένους ἐγκατέμιξας καὶ ξίφη μὲν χρησομένους κω-
λύσας, ξύλοις δὲ πᾶσιν τοὺς κεκραγότας ἐγκελεύσε-
μενος, σώφημα δίδωσιν ἀπὸ τοῦ βήματος. τυπτόμενοι
δ' οἱ ἰουδαῖοι, πολλοὶ μὲν ὑπὸ τ πληγῶν, πολλοὶ δ' ὑπὸ
σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ καταπατηθέντες ἀπώλοντο.

& converſatio eorum circa exteros inhumana. A
Hæc ſunt qvæ de Judæorum philoſophis dicenda reperi, nunc ad inceptum revertor.

CAP. VIII.

Archelai ethnarchia in provinciam redacta, reliqvi, id eſt, Philippus & Herodes, qui cognominabatur Antipas, tetrarchias ſuas regebant. Salome enim moriens Juliæ Auguſti conjugi toparchiam quam rexerat, & Jamniam, & in Phaſaelide palmeta teſtamento reliquit. Delato autem ad Tiberium Juliæ filium Romano imperio, poſt mortem ſcilicet Auguſti, qui præfuit rebus annis ſeptem & quinquaginta, menſibus ſex, diebus duobus, manentes in tetrarchiis ſuis Herodes ac Philippus: hic quidem juxta fontes ipſos, è quibus Jordanis flumen exoritur, in Paneade condidit civitatē, qvam Cæſareā vocitavit: aliamq; in inferiore Gaulanitide, quam Juliadē nominavit. Herodes vero in Galilæa Tiberiadem, in Peræa autē cognominem Juliæ. Miſſus autē à Tiberio in Judæam Pilatus, cum curandam accepiſſet regionem, nocte intempeſta opertas in Hieroſolymam intulit imagines Cæſaris, quæ res poſt triduum ingentem inter Judæos ſuſcitavit tumultum: nam qui aderant ſtupore permoti ſunt, quaſi jam profanatas leges ſuas viderent. Nullū enim fas eſſe collocari in urbe ſimulacrum. Ad querelam autem eorum qui in civitate erant, ſubito etiam ex agris multitudo confluxit. Euntes autem iliço Cæſaream ad Pilatum, intentiſſime deprecabantur, ut ab Hieroſolymis auferrentur imagines, & eis jura patria ſervarentur. Pilato autem ſupplicantibus abnuente, circa domum ejus proni corruerunt: & immobiles quinque diebus contipuis noctibusque manſere. Poſt autem Pilatus tribunal aſcendens, ſtudio magno convocat multitudinem Judæorum, quaſi qui eis vellet dare reſponſum: cum ſubito milites accepto ſigno (ſic enim jam fuerat præparatum) armati circumſteterunt Judæos: circundataque triplici acie, Judæi quidem ſtuporis erant pleni, videntes inſperatam rerum faciem. Tunc Pilatus denuncians trucidaturum ſe omnes, niſi imagines Cæſaris ſuſciperent, annuit militibus ut educerent gladios. Judæi autem quaſi uno conſilio omnes ſubito corruerunt, & cervices nudatas excipiendis ictibus pararunt, vociferantes univerſos ſe interfici magis velle quam legem profanari. Tunc Pilatus circa religionem ſtudium populi demiratus, confeſtim de Hieroſolymis ſtatuas juſſit auferri. Deinde vero conturbationem alteram commovebat: Eſt apud eos ſacer theſaurus quem Corban dicunt, hunc ad inductionem aquarum juſſit expendere: erat autem inducenda aqua ab ſtadiis trecentis. ob hoc itaque vulgi oriebantur querelæ: ita ut etiam Pilati qui Hieroſolymam venerat, cum clamore circumdarent tribunal. Ille autem præviderat tumultum eorum: ſiquidem populo permiſcuit armatos milites, qui tunc eſſent privatorum veſtibus induti: præcepitque ut gladiis quidem non uterentur, fuſtibus autem acclamantes ferirent. Sicq; compoſitis rebus, dat ex tribunali ſignū, confeſtimq; cædebantur Judæi: quorū multi quidē plagis, multi vero ſe invicem conculcantes, in fuga miſera contritione perierunt.

De Pilati regimine. Ant. lib. 18. cap. 5.

Ant. lib. 18. cap. 7.

Tunc ad calamitatem interfectorum ſtupens multitudo conticuit: atque ob hoc accuſator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui fuit filius Ariſtobuli, quem pater Herodes interfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non ſuſcipiente accuſationem, reſidens Romæ & reliquorum quidem potentium notitias ambiebat: maximis autem colebat officiis Germanici filium Cajum, cum adhuc eſſet privatus. Et quodam die inter copioſum epularum apparatum, quibus eum demerebatur, ad ultimum extenſis manibus, aperte Deum cœpit precari, celeriter illum mortuo Tiberio dominum cunctorum videre. Hoc cum quidam e familiaribus ejus Tiberio nunciaſſet, ſtatim concludi juſſit Agrippam, qui ſub grandi ærumna, uſque ad mortem Tiberii, in carcere per menſes ſex tenebatur. Sed defuncto eo, poſt regnum annorum duorum & viginti, ſex menſium, trium dierum, ſuccedens in imperium C. Cæſar abſolvit Agrippam vinculis, & tetrarchiam Philippi (jam enim is deceſſerat) ei tradidit, regemque appellavit. Cum veniſſet autem in regnum Agrippa, Herodis tetrarchæ cupiditates per invidiam ſuſcitavit. Irritabat autem eum maxime in ſpem regni Herodias uxor exprobrans ei ſocordiam, & dicens, quia per id quod noluerat ad Cæſarem navigare, careret potestate majore. nam cum Agrippam ex privato regem feciſſet, quomodo dubitaret illum ex tetrarcha eodem honore donare? His adductus Herodes venit ad Cajum, a quo ob avaritiam vehementer increpitus, ad Hiſpaniam fugit: ſecutus eum quippe fuerat accuſator Agrippa, cui etiam tetrarchiam illius C. Cæſar adjecit. Atque ita Herodes quidem in Hiſpania, peregrinante ſecum etiam uxore, deceſſit.

Ant. lib. 18. cap. 14.

CAP. IX.

De ſuperbia Caji, & Petronio præſide.

CAjus vero Cæſar in tantum contumelioſe abuſus eſt fortuna, ut etiam & Deum ſe putaret & vellet vocari. Patriam quoque ſuam multorum nobilium cæde truncavit. Extendit autem impietatem ſuam etiam in Judæam: Petronium denique cum exercitu Hieroſolymam miſit, præcipiens ut in templo ſtatuas ejus locaret: quas niſi ſuſciperent Judæi, contradicentes quidem ex his interficeret, reliquam vero multitudinem captivaret. Permovebat autem hoc profecto Deum. Et Petronius quidem cum tribus legionibus, multiſque e Syria auxiliariibus properabat in Judæam ex Antiochia. Judæorum vero quidam non credebant famæ bellum nuntianti, qui vero credebant, nihil dereſiſtendo poterant comminiſci. Celeriter autem in omnes pervadit metus, nam jam Ptolemaidem pervenerat exercitus. Eſt autem hæc civitas Galilææ littore in magno campo ſita: circundatur autem montibus ab Orientali plaga per ſexaginta ſtadia diſparatis, ſed ad Galilæam pertinentibus: à meridiana autem Carmelo, qui abeſt ſtadiis centum viginti: a Septentrionali qvoqve monte qui eſt altiſſimus, qvem vocant incolæ Scalam Tyriorum: & hic autem diſtat ſtadiis centum. Ab ea autem urbe diſtans duobus ſtadiis præterlabitur fluvius, qvem vocant Beleum, exiguus prorſus: cui prope eſt ſepulcrum Memnonis, habens juxta ſe

Ant. lib. 15. cap. 15.

πρὸς ὃ τὴν συμφορὰν τῶν ἀνηρημένων κατέπληξε τὸ πλῆθος, ἐσιώπησε.

Κεφ. ιε.

Κἀν τούτῳ κατήγορος Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦντος ἀχρίππας ἐκ Δειγδουλλου ὃν ὁ πατὴρ Ἡρώδης ἀπέκτεινε, παραγίνεται πρὸς τὸν Βέρεμον. ὃ δὲ μὴ προσδεξαμένου τὴν κατηγορίαν, μᾶλλον δὲ ῥώμης, τούς τε ἄλλους τῶν γνωρίμων ἐθεράπευε, καὶ μάλιστα τὸν γερμανικοῦ παῖδα Γάϊον, ἰδιώτην ἔτι ὄντα. καὶ δή ποτε ἑστιῶν αὐτὸν, τά τε ἄλλα ποικίλως ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ τελευτῶντος τὰς χεῖρας ἀνατείνας φανερῶς, ηὔξατο ἅπαντα τὸν θεὸν θεασασθαι τῶν ὅλων δεσπότην, ἀποθανόντος τιβερίου. τοῦτο τις τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ ἀγγέλλει τιβερίῳ, καὶ ὃς ἀγανακτήσας, ἐγκλείει τὸν ἀχρίππαν, καὶ μετ' αἰκίας εἶχεν ἐπὶ μῆνας ἕξ ἐν δεσμωτηρίῳ, μέχρις αὐτὸς ἐπελθὼν ἡγεμονεύσας ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι, καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπὶ μησὶν ἕξ.

Κεφ. ις.

Ἀποδεχθεὶς γάϊος καῖσαρ, ἀνίησί τε τῶν δεσμῶν τὸν ἀχρίππαν, καὶ τῆς φιλίππου τετραρχίας, πάνυ γε δὴ ἔτι καὶ δίδωσι βασιλέα. ὠφελημένος δὲ εἰς τὴν δεξιὰν ἀχρίππας, φθόνῳ τὰς ἡρώδου τετράρχου διηγέρει ἐπιθυμίας. ἐνῆγε δὲ μάλιστα τὴν εἰς ἐλπίδα βασιλείας, ἡρωδιὰς ἡ γυνὴ, καταγελῶσα τοῦ δείλαν, καὶ φαμένη ὠφεῖν τὸ μὴ βούλεσθαι πολέμου ἐπὶ καίσαρα, στρατιᾶς μείζονος ἀρχῆς. ἐπεὶ γὰρ ἀχρίππας ἐξ ἰδιώτου βασιλέα ἐποίησεν, ἦν γε ἂν ἐκεῖνον ἀφαιρήσεσθαι τετράρχου. τοίνυν ἀναπεισθεὶς ἡρώδης, ἦλθε πρὸς γάϊον, ὑφ' οὗ τῆς πολυετοῦς ἐπιτιμίας τυγχάνει φυγῇ εἰς ἰβηρίαν. ἠκολούθησε γὰρ αὐτῷ κατήγορος ἀχρίππας, ᾧ καὶ τὴν τετραρχίαν τοῦ ἐκείνου προσέθηκε γάϊος. καὶ ἡρώδης μὲν, ἐν ἰβηρίᾳ συμφυγούσης αὐτῷ καὶ τῆς γυναικὸς πλάστρᾳ.

Κεφ. ιζ.

Γάϊος δὲ καῖσαρ ἐπὶ ποσοῦτον ἐξύβρισεν εἰς τοῦ θεοῦ τύχην, ὡς τε θεὸν μὲν αὐτὸν καὶ δοκεῖν, καὶ βούλεσθαι, καὶ καλεῖσθαι, τῶν τε δυσμενεστάτων ἀνδρῶν ἀκροτελευτήσαι τοῦ πατρίδα. ἐκτεῖναι δὲ τὰ ἀσεβείαν, καὶ ἐπὶ ἰουδαίους. πετρώνιον γοῦν μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ ἱεροσολύμων ἔπεμψεν ἐγκαθιδρύσοντα τῷ ναῷ τοὺς ἀνδριάντας αὐτοῦ, προσέταξε δὲ μὴ δέξεσθαι ἰουδαίους, τούς τε κωλύοντας ἀνελεῖν, καὶ πᾶν τὸ λοιπὸν ἔθνος ἐξανδραποδίσασθαι. ἦρξε δὲ ἅμα τῶν προσταγμάτων ἔμελλε. καὶ πτερώνιος μὲν σὺν τρισὶ τάγμασι καὶ πολλοῖς ἐκ συρίας συμμάχοις, εἰς τοῦ ἰουδαίων ἤλαυνεν ἐκ ἀντιοχείας. ἰουδαίων δὲ, οἱ μὲν ἠπίστουν ἔτι τῆς τοῦ πολέμου φήμης, οἱ δὲ πιστεύοντες ἦσαν ἐν ἀμηχάνῳ πρὸς τὸν ἄμυναν. ταχὺ δὲ ἐχώρει διὰ πάντων τὸ δεινόν. ἤδη γὰρ οὖσης εἰς τὸν πτολεμαΐδα τῆς στρατιᾶς, πρόσεισι δὲ ἡ πόλις αὕτη τῆς γαλιλαίας διὰ μέσου πεδίου ἐκτισμένη, ἀφεῖκε δὲ ὄρεσιν, ἐκ μὲν τοῦ πρὸς ἀνατολὰς κλίματος ἀπὸ σταδίων ἑξήκοντα, τοῦ τῆς γαλιλαίας. ἀπὸ δὲ μεσημβρινοῦ, τοῦ καρμήλου διέχοντι σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι. τοῦ δὲ ὑψηλοτάτου, κατ' ἀρχὰς ὃ καλοῦσι κλίμακα τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, ἀπέχει δὲ σταδίους ἑκατόν. ἄστεως δὲ ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος βῆλος ποταμὸς διαῤῥεῖ παντάπασιν ὀλίγος, παρ' ᾧ τὸ μέμνονος μνημεῖον ἐστὶν, ἔχον ἐγγὺς αὐτοῦ τοῦτον

τόπον ἑκατονταπήχεως θαύματος ἄξιον, κυκλοτερὴς μὲν γάρ ἐστι, καὶ κοῖλος, ἀναδίδωσι δὲ τὴν ὑαλίνην ψάμμον, ὡς ὅταν σκευάσῃ πολλὰ πλοῖα φορτίων, πάλιν ἀναπληροῦται τὸ χωρίον; καπεισρόντων μὲν ὥσπερ ὄρνιθες τῶν ἀνέμων εἰς αὐτὸ, τὴν ἔξωθεν ἀργὴν ψάμμον, τὴν δὲ μετάλλου πᾶσαν οὐσίαν μεταβαλόντος εἰς ὕαλον, θαυμασιώτερον τοῦτό μοι δοκεῖ, τὸ τὴν ὑπερχυθεῖσαν ὕαλον ἐκ τοῦ τόπου πάλιν γίνεσθαι ψάμμον ἑκάστοτε. τὸ μὲν οὖν χωρίον τοῦτο, τοιαύτην εἴληφε φύσιν. ἰουδαῖοι δὲ μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀθροισθέντες εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς πτολεμαΐδα, καθικέτευον τὸν πετρώνιον, ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων πρῶτον, ἔπειτα ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὁ δὲ πρός τε τὸ πλῆθος, καὶ τοὺς δεήσεις ἐνδοὺς, τὴν μὲν φρατρίαν, καὶ τοὺς ἀνδριάντας, ἐν πτολεμαΐδι κατέλιπε. προελθὼν δὲ εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ τοὺς γνωρίμους πάντας εἰς τὴν πτολεμαΐδα, τήν τε ῥωμαίων διεξήει δύναμιν, καὶ τὰς καίσαρος ἀπειλὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἀξίωσιν ἀπέφαινεν ἀγνώμονα. πάντων γὰρ τῶν ὑποτεταγμένων ἐθνῶν, καὶ πάλιν συγκαθιδρυκότων τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τὰς καίσαρος εἰκόνας, τὸ μόνους ἐκείνους ἀντιτάττεσθαι πρὸς τοῦτο, σχεδὸν ἀφισταμένων εἶναι καὶ μεθ' ὕβρεως. τῶν δὲ τὸν νόμον, καὶ τὸ πάτριον εὐσεβῶς φυλαττομένων, καὶ ὡς οὐδὲ θεοῦ τι δείκηλον, οὐχ ὅπως ἀνδρὸς, οὐ καθ' ἕνα ναὸν μόνον, ἀλλ' οὐδὲ ἐν εἰκαίῳ τινὶ τόπῳ τῆς χώρας θέσθαι θεμιτὸν εἴη, ἐπολλαπλασίων ὁ πετρώνιος, ἀλλὰ μὴν καὶ μοὶ φυλακτέος ὁ τοῦ δεσπότου νόμος ἔφη. ὀφθῆναι γὰρ αὐτὸν, καὶ φειδομένων ὑμῶν, ἀπολοῦμαι δικαίως. πολεμήσω δὲ ὑμᾶς ὁ πεμψας ἐμὲ, οὐκ ἐγώ. καὶ γὰρ αὐτὸς ὥσπερ ὑμεῖς ὑπακούομαι. πρὸς ταῦτα τὸ πλῆθος πᾶν ἐβόα, πρὸ δὲ νόμου πάσχειν ἑτοίμως ἔχειν. καταγέλας δὲ ὁ πετρώνιος αὐτῶν τὴν βοὴν, πολεμήσετε εἶπεν ἄρα καίσαρι; καὶ ἰουδαῖοι, πρὸ μὲν καίσαρος, καὶ δι' ὅλου τῶν ῥωμαίων, δὶς τῆς ἡμέρας θύειν ἔφασαν. εἰ δὲ βούλεται τὰς εἰκόνας ἐγκαθιδρύειν, πρότερον αὐτὸν δεῖν ἅπαν τὸ ἰουδαίων ἔθνος προθύεσθαι. παρέχειν δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἑτοίμους εἰς σφαγὴν, ἅμα τέκνοις καὶ γυναιξίν. ἐπὶ τούτοις θαῦμα καὶ οἶκτος εἶσῆει τὸν πετρώνιον, τῆς τε ἀνυπερβλήτου θρησκείας τῶν ἀνδρῶν, καὶ δι' ὃ πρὸς ἅπαντα ἑτοίμου θανάτου. καὶ τότε μὲν ἀπράκτοι διελύθησαν. τῇ δὲ ἐξῆς, ἀθροίσας τε τοὺς δυνατοὺς κατ' ἰδίαν, καὶ τὸ πλῆθος ἐν κοινῷ συλλέγων, ποτὲ μὲν παρεκάλει, ποτὲ δὲ συνεβάλλετο. τὸ μὲν τοι πλέον διῆπείλει, τήν τε ῥωμαίων ἐπανατεινόμενος ἰσχὺν, καὶ τοὺς καίσαρος θυμοὺς, τήν τε ἰδίαν πρὸς τούτοις ἀνάγκην. πρὸς δὲ μηδεμίαν πεῖραν ἐνδιδόντων, ὡς ἐώρα καὶ τὴν χώραν κινδυνεύουσαν ἄπορον μένειν, κατὰ γὰρ ὥραν ἀπόρου πεντήκοντα ἡμέρας ἀργὰς διέτριβεν αὐτῶν τὸ πλῆθος, πλείστων ἀθροίσας αὐτοὺς καὶ ἀδαμαντινωτάτων ἐμοὶ μᾶλλον εἰπεῖν; ἢ δὲ θεοῦ συνεργοῦντος

A centum fere cubitorum ſpacium, ſed admiratione dignissimum. Eſt enim ſpecie vallis rotundæ, vitream emittens arenam: quam cum exhauſerint multæ naves, pariter accedentes, locus idem rurſus impletur. Venti ſiquidem quaſi dedita opera, convehunt illuc de circumſtantibus ſuperciliis arenam iſtam, utique communem. locus autem metalli, ſtatim in vitrum quod ſuſceperit mutat. Mirabilius quoqve mihi illud videtur, qvod jam converſæ arenæ in vitrum, quæcunque pars ſuper margines loci ipſius fuerit jacta, in vulgarem arenam denuo convertitur. Igitur loci quidem illius natura talis eſt. Judæi autem cum mulieribus & filiis collecti in campum, in quo eſt ſita Ptolemæis, Petronio ſupplicabant, principio ob patrias leges, deinceps vero etiam pro ſuo ſtatu. Ille autem ob multitudinem precantium, & precum inflexus, exercitum quidem & ſtatuas in Ptolemaide reliquit; procedens autem in Galilæam, & convocans in Tiberiadem tam populum Judæorum quam omnes eorum nobiles, & vim Romani exercitus cœpit exponere, & minas Cæſaris: his addens, quod & contumelioſa eſſet ſupplicatio Judæorum: cum omnes ſiquidem gentes quæ parerent imperio Romano, in ſuis urbibus inter reliquos deos, imagines quoque Cæſaris locaviſſent, ſoli Judæi iſtud abnuerent. hoc ſiquidem quaſi ab imperio deficere eſſet: etiam cum injuria præſidentis. Illis vero contra hæc legem moresque patrios allegantibus: & quia ne Dei quidem ſimulacrum, nedum hominis, nec ſolum in templo, ſed neque in profano aliqvo totius regionis loco fas ſibi eſſet locare: arripiens dictum Petronius, reſpondit: Sed & mihi mei domini lex ſervanda eſt. ſi eam quippe tranſgrediar, vobiſque parcam, juſte animadverſionem ſubibo. Impugnabit ſanè vos non Petronius, ſed ille à quo ſum miſſus, nam & ipſe æque ac vos cogor implere quæ juſſa ſunt. Ad hæc tota multitudo unanimiter ſucclamavit, ante legis temerationem omnem ſe libenter ſubire perniciem. Sedato autem eorum clamore Petronius ait: Pugnare ergo adverſus Cæſarem eſtis parati? Reſponderunt Judæi, pro Cæſare quidem & populo Romano ſe per dies ſingulos offerre ſacrificia: ſi autem in templo imagines æſtimet collocandas, debere eum totam Judæorum gentem prius immolare: præbere ſe qvippe jugulos cum mulieribus & parvulis ei, qui interficere voluiſſet. Ad hæc admiratio Petronium miſeratioque perſuaſit, intuentem & inſuperabilem religionem virorum, & tantum vulgus ad mortem conſtanter paratum. Et tunc quidem infectis omnibus receſſerunt. Poſtridie autem ac deinceps ſummates eorum privatim viritimqve compellans, populum qvoqve publicè alloqvens, nunc quaſi conſulens admonebat, interdum etiam minabatur, extollens & virtutem Romanam & indignationem Cæſaris: inter hæc etiam ſuam neceſſitatem, cui eſſent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videret etiam ſementem regionis intercipi (ipſum quidem anni tempus erat & quinquaginta pene continuis diebus multitudo in urbe otioſa morabatur) ad ultimum convocatis omnibus, ait ſibimet periculoſam rem ſe velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante

placabo Cæsarem, ac vobiscum salvabor liben-
ter: aut illo in ultionem irritato, pro tanta mul-
titudine impendam animam meam. Atque ita
dimissis turbis, multa pro eo vota facientibus,
Antiochiam ab Ptolemaide revocavit exercitum: atque illinc confestim misit ad Cæsarem,
referens & qvo apparatu in Judæam irruisset, &
quod tota gens supplicasset: quibus si abnuendum putaret, nosset cum viris etiam provinciam
esse perdendam. Servare siquidem ipsos legem
patriam: & novis præceptis vehementer obsistere. His epistolis respondit Cajus immodice, comminans Petronio mortem, quoniam jussionum
suarum segnis executor fuisset. Sed scriptorum
talium vectores per tres continuos menses contigit adversa tempestate retineri: alii autem exitium C. Cæsaris nunciantes, prospere navigaverunt: denique ante septem & viginti dies epistolas Petronius accepit, finem Cæsaris indicantes, quam illi pervenirent, qvi comminantia scripta portabant.

πείσας καίσαρά, σωθήσομαι μετ' ὑμῶν ἡδέως, ἢ παροξυνθέντος, ὑπὲρ τοσούτων ἑτοίμως ἀποδώσω τ ἐμαυτῦ ψυχήν, ἀφῆκε τὸ πλῆθος, πολλὰ κατ' εὐχόμενον αὐτῷ. ἓ δ' ἀναλαβὼν τλῶ στρατὸν ἐκ τῆς πτολεμαΐδος ὑπέστρεψεν εἰς ἀντιόχειαν, ἔνθεν δ' ἤδεως ἐπέστελλε καίσαρι, τήν τε ἐμβολὴν τὴν εἰς ἰουδαίαν ἑαυτῦ, καὶ τὰς δ' ἔθνους ἱκετείας, ὅτι τ εἰ μὴ βούλοιτο πρὸς τοὺς ἀνδράσι καὶ τλῶ χώραν ἀπολέσαι, δέον φυλάττειν τὰ αὐτοὺς τὸν νόμον, καὶ παρεῖναι τὸ πρόσταγμα. ταύτας τ' ἐπιστολὰς οὐ σφόδρα μετρίως λαβὼν ἀντέγραψεν, ἀπειλῶν πετρωνίῳ θάνατον, ὅτι τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ βραδὺς ὑπηρέτης ἐγένετο. ἀλλὰ τοὺς μὲν τούτων γραμματοφόρους σωθῆναι χειμασθῆναι τε πρὸς μῆνας ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὸν δ' ἀπειλῆ θάνατον ἄλλοι καταγγέλλοντες ἐδίωκον. ἐφθη γοῦν πρὸς ταῦτα λαβεῖν πετρώνιος ἐπιστολὰς, ἐπὶ καὶ εἴκοσι ἡμέραις, ἢ τὰς καθ' ἑαυτῦ.

CAP. X.

De imperio Claudii & regno Agrippæ ac morte.

Ant. lib. 19. cap. 3.

CAjo per dolum interempto, qui regnaverat annis tribus, mensibus sex, rapitur in regnum ab eo exercitu, qvi Romæ erat, Claudius. Senatus autem referentibus consulibus Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, mandat tribus cohortibus urbanis, ut essent præsidio civitati, & ipse frequens in Capitolium convenit: & propter immanitatem Caji, bellum agi cum Claudio decernebat, volens imperium ad optimates reducere: ut sicut olim ad regendum dignissimi eligerentur. Accidit interim, ut Agrippa adve-
Ant. lib. 19. cap. 4.
niret: quæ cum & senatus in concilium, & in castra Claudius evocasset, ut scilicet eo strenuo adjutore uteretur in qvibus res posceret, videns Agrippa Claudium jam esse opibus Cæsarem, ad eum perrexit: quem ille ilico legatum ad senatum misit, indicantem suum propositum, quoniam primo quidem invitus ab exercitu raptus sit, & iniqvum esse, si militum erga se studia tam religiosa desereret, imo tutam aliter suam non esse fortunam: jam enim ad invidiam satis fore, qvod in regnum vocatus sit. deinde administrare paratum esse rempublicam, non, ut aliquis tyrannus, sed ut princeps benignus: sufficere sibi quippe honorem nominis. De singulis autem negotiis communem omnium stare sententiam. nam & si non natura esset modestus, locuples tamen moderandæ potestatis exemplum Caji morte esse propositum. Quæ cum detulisset Agrippa, respondit senatus, quasi qui militi suo bonisqve consiliis fideret nolle se subire voluntariam servitutem. Sed accepto patrum responso, Claudius rursus misit Agrippam, nunciantem eis, se non posse adduci, ut eos proderet, qvorum consensu in imperium esset accitus. Invitum autem se initurum esse pugnam adversus eos, cum quibus confligere minime vellet: proinde eligendum esse locum extra civitatem in qvo confligerent. neqve enim fas esse, propter illorum pervicaciam, patriam civili cæde fœdari. Et Agrippa quidem ista senatui nunciavit. Inter hæc unus ex illis militibus, qui cum patribus erant, educens gladium: Commilitones, inqvit, qvibus perturbati causis parricidia perpetrare cupimus, & concurrere adversus propinqvos nostros

Κεφ. ια.

Γαΐου ἢ ἠμεμονδόσαντος ἔτη τρία καὶ μῆνας ὀκτὼ, ἓ δολοφονηθέντος, ἁρπάζεται μὲν τῶν ἐν ῥώμῃ στρατοπέδων εἰς τὴν ἀρχὴν κλαύδιος. ἡ δ' σύγκλητος, ἐξηγουμένων τ ὑπάτων, σεντίου σατορνίνου, καὶ πομπωνίου σεκουνδου, τρισὶ τάξεσι συμβουλεύσασι πρεσβεύειν φυλάττειν τὴν πόλιν, εἰς τὸ καπετώλιον ἠθροίσθη, καὶ λαβὼν τλῶ ὠμότητα τ' γαΐου, κλαυδίῳ πολεμῶν ἐψηφίζετο. καπεφήνατο δ' οἱ ἀρίστοκρατίας, ὥσπερ οὖν πάλαι διῳκεῖτο τ ἀρχὴν, ἢ πλείονων ψήφῳ τὸν ἄξιον τῆς ἡγεμονίας. σωέβη δ' τλῶικαῦτα προσεπιθημαῦπα τὸν ἀρίστωνα, τλῶ τε σύγκλητον καλεῦσαι εἰς συμβουλίαν πέμψαι, καὶ κλαύδιον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ὅπως πρὸς ἃ δέοι, χρήσιμος αὐτῷ ᾖ. κἀκεῖνος σωιδὼν τὸν ἤδη τῇ δυνάμει καίσαρα, πρὸς κλαύδιον ἀπεισιν. ὁ δ' αὐτὸν πρεσβεύτην πρὸς τλῶ σύγκλητον ἀναπέμπει, δηλοῦντα τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν, ὅτι πρῶτον μὲν ἄκων ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγείη, καὶ οὔτε τλῶ ἐκείνων ἀπωσθῆναι ἐγκαταλιπεῖν δίκαιον, οὔτε ἀσφαλὲς τλῶ αὐτοῦ τύχῃ κρίνοι. καὶ γὰρ καὶ τὸ τυχεῖν τῆς ἡγεμονικῆς κλήσεως, ἐπικίνδυνον εἶναι. ἔπειτα ὅτι διοικήσοι τλῶ ἀρχλῶ, ὥσπερ ἀρχῆθεν προσῆκε, οὐχ ὡς τύραννος. ἀρκεῖσθαι γὰρ τῇ τιμῇ τῆς προσηγορίας, τλῶ δ' ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πραγμάτων βουλλῶ, πᾶσιν ἀποδώσειν. καὶ γὰρ εἰ μὴ φύσει μέτριος τλῶ, ἱκανὸν ἀπόδειγμα σωφροσύνης αὐτῷ προκεῖσθαι τὸν γαΐου θάνατον. ταῦτα ἀπήγγελλεν ἀγγέλλων. ἡ δ' βουλὴ ἀπεκρίνατο, καὶ στρατῷ, καὶ γνώμῃς ἀγαθαῖς πεποιθέναι, δουλείαν ἑκοῦσιον οὐκ ἀναδέχεσθαι. καὶ κλαύδιος, ὡς ἤκουσε τὰ ὦδε τῆς βουλῆς, πάλιν ἐπέμψε τὸν ἀγγέλλοντα ἀπαγγελοῦντα αὐτοῖς, ὅτι προσῆκέν μὲν τοὺς εἰς αὐτὸν ὁμόσαντας, οὐχ ὑπομένειν, πολεμήσειν δ' ἄκων, πρὸς οὓς ἤκιστα βούλοιτο. δεῖν μέν τοι προσαποδεχθῆναι τῷ πολέμῳ χωρίον ἔξω τῆς πόλεως. εὐλαβεῖσθαι γὰρ ὅσιον ἀπὸ τλῶ αὐτῶν κακοβουλίαν, ὁμοφύλῳ φόνῳ μιαίνεσθαι τὸ τεμένη πατρίδος. ὁ μὲν οὖν ἀκούσας ταῦτα, τοῖς βουλομένοις ἀπήγγειλεν. μεταξὺ δ' τῶν μὴ τῆς συγκλήτου στρατιωτῶν τις, ἀπασάμενος τὸ ξίφος, ἄνδρες ἑβδομήκοντα συστρατιῶται, τί παθόντες ἀδελφεκτονεῖν αἱρούμεθα, καὶ κατὰ τῶν μετὰ κλαυδίου συγκε-

συγγλιῶν ὁρμᾶν; ἔχοντες μὴν αὐτοκράτορα μηδὲν μεμφλῶαι δίκαιόν, τοσαῦτα ἢ δίκαια πρὸς οὓς μὴ τῶν ὅπλων χωρεῖν μέλλομεν. ταῦτα εἰπὼν ἀφ' μέσης ὥρμησε τῆς βουλῆς πάντας τοὺς στρατιώτας ἐφελκόμενος. οἱ ἢ δ' πατρίδαι τὸ δεδιὸς μὴν πρὸς τὸν πόλεμον πρόθυμον ἔχον. αὐθις ἢ ὡς ἀποστροφὴ σωτηρίας οὐ καταφανὲς, τῶν στρατιωτῶν ὁδὸν ἡγεῖτο πρὸς κλαύδιον. ὑπολειπόντων δ' αὐτοῖς πρὸ τειχους γυμνοῖς τοῖς ξίφεσιν, οἱ σφοδρότερον κολακεύοντες τὸν τύχην. κἂν σωθῆναι κινδυνεύσας τοὺς πρὸ φάγοντας, πρὶν γνῶναι τὸν ὁρμὸν τῶν στρατιωτῶν κλαύδιον, εἰ μὴ προσδραμὼν ἀγρίππας αὐτῷ, τὸ κινδύνευμα τῆς πράξεως ἐδήλωσεν, ὅτι τε εἰ μὴ καταίσχοι τὸν ὁρμὸν τῶν ὑπὸ τοὺς δ' πατρίδας λελυσηκότων, ἀπολέσας δ' οὓς τὸ κράτος ἔστι πρόθυμον, ἐρημίας ἔσοιτο βασιλεύς. ταῦτα ἀκούσας κλαύδιος, ἐπέσχε τὰς ὁρμὰς ἔ στρατιωτικοῦ, προσδέχεταί τε τὸν συγκλητον εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ φιλοφρονησάμενος, ἔξεισι σὺν αὐτοῖς αὐτίκα θυσων τῷ θεῷ, τὰ πρὸς τῆς ἡγεμονίας χαρισήμενα. καὶ τὸν ἀγρίππαν δ' θεὸς ἐδωρεῖτο τῇ πατρῴα βασιλεία πάσῃ, προσιδεῖς ἔξωθεν καὶ τὰς ὑπ' αὐγούστου δοθείσας ἡρῴδῃ, τραχωνίτην καὶ αὐρανίτην, χωρὶς ἢ τούτων ἑτέραν βασιλείαν τὸν λυσανίου καλουμένην. καὶ τῷ μὴν δήμῳ, ἀφ' ὑπάγματι τὸν δωρεὰν ἐδήλου, τοῖς ἄρχουσι ἢ προσέπεζεν ἐγχαράξαντας δέλτοις χαλκαῖς τὸν δόσιν, εἰς τὸ καπετώλιον ἀναθεῖναι. δωρεῖται ἢ αὐτῷ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἡρῴδην, ὁ ἢ αὐτὸς καὶ γαμβρὸς ὢν βερνίκη συνοικῶν, βασιλείᾳ τῇ χαλκίδι.

Κεφ. ιθ.

ΤΑχέως ἢ ὡς ἂν ἐκ τοσαύτης ἀρχῆς, πλοῦτον ἀγρίππα προσέρρει, καὶ τοῖς χρήμασιν αὐτὸς οὐκ εἰς μακρὰν κατεχρᾶτο. τηλικοῦτον γὰρ περιβάλλειν ἤρξατο τοῖς ἱεροσολύμοις τεῖχος, ἡλίκον ἂν τελεσθὲν, ἀνίκητον τὸν ῥωμαίοις ἐποίησε πολιορκίαν. ἀλλ' ἔφθη πρὶν ὑπῶσαι τὸ ἔργον, πλάσας ἐπ' ἀποστασίᾳ, βεβασιλικῶς μὴν ἔτη τρία, προτερον ἢ τῶν τετραρχιῶν τρισὶν ἑτέροις ἔτεσιν ἀφηνιάσαι μὴν, καταλείπει ἢ τρεῖς μὲν θυγατέρας, ἐκ κύπρου γεγονυίας, βερνίκην, μαριάμμην, δρούσιλλαν. υἱὸν ἢ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀγρίππαν, οὗ παντάπασιν ὄντος νηπίου, πάλιν τὴν βασιλείας κλαύδιος ἐπαρχίαν ποιησάμενος ὀπίτροπον πέμπει κούαρτιον φάδον, ἔτι τε πρότερον ἀλέξανδρον, οἳ μηδὲν τοιοῦτο τῶν πατρίων ἐθῶν, ἐν εἰρήνῃ τὸ ἔθνος διεφύλαξαν. μὴ παῦτα καὶ ὁ βασιλεύων τῆς χαλκίδος ἡρῴδης πλάστας, καταλιπὼν ἐκ μὲν τῆς ἀδελφιδῆς βερνίκης, δύο παῖδας, βερνικιανόν τε καὶ ὑρκανὸν, ἐκ ἢ τῆς προτέρας μαριάμμης ἀριστόβουλον. τεθνήκει ἢ αὐτῷ καὶ ἕτερος ἀδελφὸς ἀριστόβουλος ἰδιώτης, καταλιπὼν ἰωτάπην θυγατέρα. ἅτοι μὲν ἂν ἦσαν ὡς προεῖπον, ἀριστοβούλου ἔ ἡρῴδου παῖδες. ἀριστόβουλος ἢ καὶ ἀλέξανδρος ἐκ μαριάμμης ἡρῴδῃ γεγόνεισαν, οὓς ὁ πατὴρ ἀνεῖλεν. ἢ ἢ ἀλεξάνδρου γυνὴ, τῆς μεγάλης ἀρμενίας ἐβασίλευσε. μὴ ἢ τῶν ἡρῴδου πλάστην, ὃς ἦρξε τῆς χαλκίδος, καθίστησι κλαύδιος εἰς τὴν βασιλείαν ἔ θείαν, τὸν ἀγρίππαν ὑὸν ἀγρίππα. τὴν ἢ ἄλλης ἐπαρχίας μοιρᾶς τὸν ὀπίτροπον ὑπὸ ἀλεξάνδρου κούμανος, ἐφ' οὗ ἰουδαῖοί τε ἤρξαντο, καὶ φθορὰ πάλιν ἰουδαίων ἐγένετο.

A Claudium ſecutos? maxime cum habeamus Imperatorem quem in nulla re culpare poſſimus, & ad quem cum juſtis magis allegationibus, quam cum armis egredi debeamus. Hæc dicens, per mediam egreſſus eſt curiam, omnibus ſe militibus conſecutis. Hoc exemplo optimates deſerti, in magno metu eſſe cœperunt. ac deinceps videntes ſibi adverſationem tutam non eſſe, ſicuti B milites, ad Claudium tranſierunt. Occurrebant autem eis pro muris ſtrictis gladiis hi, qui fortunæ regis ambitioſius adulabantur: & pene accidit, ut progreſſi quinque interficerentur, ante ſcilicet quam militum impetum Cæſar agnoſceret: niſi accurrens Agrippa, imminentis ei facinoris periculum nunciaſſet: dicens quod niſi coercuiſſet exercitum, jam in ſanguinem civiC um furentem, confeſtim amiſſurus eſſet omnes per quos conſpicuum eſſet imperium, fieretque ſolitudinis Imperator. Hæc audiens Claudius, continuit militum impetum. Suſcepit autem in caſtris advenientem ſenatum, & indulgenti honore complexus, egreſſus cum patribus confeſtim obtulit Deo hoſtias, ut mos eſt pro Imperio ſupplicari. Agrippam quoque protinus donat regno paterno univerſo, adjiciens ei etiam illa D quæ Auguſtus Herodi donaverat, Trachonitidem ſcilicet & Auranitidem: præter hæc autem aliud quoque regnum, qvod Lyſaniæ vocabatur. Et populo quidem donationem hanc per edictum indicavit. Patribus autem præcepit, ut inciſam æreis tabulis in Capitolio collocarent. Donat autem etiam fratrem ejus Herodem, qui gener ejusdem erat, junctus Berenicæ reginæ, Chalcidis. Opinione autem celerius Agrippæ dati regni cenſus maximus affluebat: qua ſane pecunia, non ille in rebus exiguis abutebatur, ſed talem murum Hieroſolymis circundare cœpit, qualis, ſi potuiſſet abſolvi, irritam prorſus obſidionem Romanis oppugnantibus effeciſſet. Sed anteqvam impleret opus, deceſſit in Cæſarea. Regnavit autem annis tribus. Ante qvoqve cum tetrarchiam regeret, aliis tribus annis tenuerat poteſtatem. Reliqvit filias tres è Cypride natas, Berenicem, Mariamnem atque Druſillam: filium autem ex eadem ipſa conjuge, nomine Agrippam. qui cum admodum parvulus eſſet, Claudius regnum in provinciam redegit, in cujus procurationem miſſus eſt Ceſtius Feſtus: poſt hunc autem Tiberius Alexander: qvi nihil de conſuetudine patria immutantes, gentem in pace tenuerunt. Poſt hæc vero & Herodes, qui regnabat in Chalcide, deceſſit, relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Berenicianum & Hyrcanum: ex priore autem Mariamne Ariſtobulum. Alius qvoqve ejus frater Ariſtobulus mortuus fuerat privatus, relicta filia Jopata. Hi quidem erant (ſicut diximus) liberi Ariſtobuli, qui fuerat Herodis filius. Alexander autem & Ariſtobulus nati fuerant Herodi è Mariamne, quos ipſe parens occidit. Alexandri autem poſteri in majori Armenia regnaverunt.

Ant. lib. 19. cap. 5.

Ant. lib. 19. cap. 7. 8.

CAP. XI.

De variis tumultibus in Judæa & Samaria.

POst obitum autem Herodis, qvi regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam filium Agrippæ in patrui sui regno constituit. Alterius autem provinciæ susceptit curam post Alexandrum Cumanus, sub quo oriri cœperunt tumultus, & denuo Judæos calamitas comprehendit. Conveniente quippe multitudine ad diem festum azymorum in Hierosolymam, stante cohorte Romana super porticum templi (armati quippe milites semper custodiebant festos dies, ne qvid convenientes populi novare auderent) unus e militibus reductis turpiter vestimentis inclinans posteriora sua vertit ad faciem Judæorum: & ad hunc habitum vocem emittens similem succlamavit. Ob qvod factum tota cœpit multitudo conqueri, ita ut circumstarent Cumanum, ad supplicium militem | deposcentes. Ex his autem inconsulti juvenes, & quasi natura apti ad seditiones movendas, in rixam gravissimam prosiliebant: continuo quippe saxa rapientes, percutiebant milites. Tunc veritus Cumanus ne totius in eum vulgi impetus fieret, plures evocavit armatos: qui cum essent porticibus immissi, metus gravis incidit Judæis. statimque in fugam versi, relicto templo refugere cœperunt. Tanta autem per egressus de constipatione obtritio facta est, ut conculcatione mutua super decem millia hominum consumpta sint. Facta est autem universæ genti luctuosa festivitas, & planctus per domos singulas personabat. Successit autem huic calamitati latrocinantium tumultus. Juxta Bethoron quippe, per viam publicam, Stephanus quidam servus Cæsaris supellectilem quandam vehebat, quæ ab irruentibus latronibus direpta est. Cumanus autem ad inqvisitionem mittens eos, qui in proximis vicis essent, vinctos ad se adduci jussit, objiciens qvod latrones illos non comprehendissent: qva occasione quidam militum in vico quodam libros sacræ legis offensos discidit atq; combussit. Judæi autem quasi totam religionem inflammatam viderent, undique confluxerunt: & velut machinamento aliquo, ita vi superstitionis attracti, omnes ad unam evocationem ad Cumanum Cæsaream concurrunt: precantes ut militem, qui tantam contumeliam Deo legique ejus intulisset, non relinqueret impunitum. Ad hæc ille (videbat enim multitudinem nequaquam quieturam, nisi aliqua esset satisfactione sedata) adjudicatum militem per medium populum ad supplicium jussit abduci: sicque Judæi placatis animis recesserunt. Denuo autem Galilæorum & Samaritanorum conflictus exoritur. In vico enim quem Græan vocant, qui est in magno Samariæ campo situs, quidam Galilæus de numero Judæorum ad festivitatem ascendens interficitur. Ad qvod factum multi ex Galilæa regione concurrerunt, ut cum Samaritanis confligerent. Horum autem nobiliores convenerunt ad Cumanum, rogantes, ut antequam gravis calamitas oriretur, transiret in Galilæam: & in eos qui autores essent homicidii, vindicaret. Cumanus vero his negotiis, quæ habebat in manibo postponens illorum petitiones, sine effectu precatores remisit. Nunciato igitur homicidio Hierosolymam, omnis multitudo commota est: & relicta diei solennitate, in Samariam vulgus impetum fecit sine ullo

ΚΕΦ. κ.

Στυγηλιυθότος δὲ τοῦ ὄχλου τοῦ εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τῆς φωμαϊκῆς αὐτέρας ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦτον ἐφεστώσης (ἐνστολοι γὰρ ἀεὶ τοῖς ἑορταῖς ὡς φυλάσσουσιν, ὡς μή τι νεωτερίζοι τὸ πλῆθος συνηθροισμένον) εἷς τις τῶν στρατιωτῶν ἀναστρέψας τὴν ἐσθῆτα, καὶ κατακύψας ἀσχημόνως, προσαπέστρεψε τοῖς ἰουδαίοις τὸν ὄπισθεν, καὶ τῷ σχήματι φωνὴν ὁμοίαν ἐπιφθέγξατο. πρὸς ὃν τῶν μὲν τὸ πλῆθος ἠγανάκτησε, καὶ καταδόων ἐκέλευε τὸν στρατιώτην. οἱ δὲ ἥττον νήφοντες τῶν νέων, καὶ τὸ φύσει στασιῶδες ἐκ τοῦ ἔθνους, ἐχώρουν ἐπὶ μάχην, λίθους τε ἁρπάσαντες, εἰς τοὺς στρατιώτας ἔβαλλον. καὶ κύμανος δείσας μὴ τοῦ λαοῦ πάντες ἐπ' αὐτὸν ὁρμὴν ποιήσωσι, πλείους ἐπιλίτας μεταπέμπεται. τῶν δὲ τῆς σοφῆς ὑπηκοημένων, φόβος ἐμπίπτει τοῖς ἰουδαίοις ἀκαπάστατος, καὶ στρατιῶται ἐκ τοῦ ἱεροῦ διέφυγον εἰς τὴν πόλιν. τοσαύτη δὲ περὶ τοὺς ἐξόδους βία συνωθουμένων ἐγένετο, ὥστε πατηθέντας ἀπ' ἀλλήλων καὶ συντριβέντας, ὑπὲρ πυρίους ἀπολέσθαι. ἡμέρᾳ δὲ τῇ ἑορτῇ πένθος μὲν ὅλῳ τῷ ἔθνει θρῆνος δὲ καθ' ἑκάστην οἰκίαν. μεταλαμβάνει δὲ τοιούτῳ τῷ συμφορᾷ ληστρικὸς ἄλλος θόρυβος. κατὰ γὰρ τὴν βαιθωρὼν δημοσίαν ὁδὸν, στέφανός τις δούλου καίσαρος ἀποσκευὴν κομιζομένην, διήρπασαν λῃσταὶ παραστάντες. κύμανος δὲ πέμψας, τοὺς ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν δεσμώτας ἐκέλευσεν ἀναγκαῖος πρὸς αὐτὸν, ἐπικαλῶν ὅτι μὴ διώξαντες τοὺς λῃστὰς συλλάβοιεν. ἐν δὲ στρατιωτῶν τις βίβλον ἐν τινι κώμῃ τὸν ἱερὸν νόμον, διέῤῥηξέ τε τὸ βιβλίον, καὶ εἰς πῦρ κατέβαλεν. ἰουδαῖοι δὲ ὡς ὅλης αὐτῆς τῆς χώρας καταφλεγείσης συνεχύθησαν, καὶ καθάπερ ὀργάνῳ τινὶ τῇ δεισιδαιμονίᾳ συνελκόμενοι εἰς ἓν κήρυγμα, πάντες εἰς καισάρειαν ἐπὶ κύμανον συνέδραμον, ἱκετεύοντες τὸν οὕτως εἰς τὸν θεὸν καὶ τὸν νόμον αὐτῶν ἐξυβρίσαντα μὴ ἀθῳώδη ἀπιμώρητον. ὁ δὲ, οὐ γὰρ ἠρεμήσειν τὸ πλῆθος, εἰ μὴ τύχοι τινὰς μυθήσεις συνιδών, ἤδη προσιόντα τὸ τῶν στρατιωτῶν, καὶ διὰ μέσων τῶν αἰτιωμένων ἀπαχθῆναι τῷ ὑπὲρ θανάτου κελεύει. καὶ ἰουδαῖοι μὲν ἀνεχώρουν. αὐθις δὲ γαλιλαίων, καὶ σαμαρέων γίνεται συμβολή.

ΚΕΦ. κα.

Κατὰ γὰρ τὴν γραμὰν καλουμένην κώμην, ἥτις ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κεῖται τῆς σαμαρείτιδος, πολλῶν ἀναβαινόντων ἰουδαίων ἐπὶ τὴν ἑορτὴν, ἀναιρεῖται τις γαλιλαῖος. πρὸς τοῦτο τοίνυν οἱ μὲν ἐκ τῆς γαλιλαίας συνέδραμον, ὡς πολεμήσοντες τοῖς σαμαρεῦσιν. οἱ γνώριμοι δὲ αὐτῶν ἐλθόντες πρὸς κύμανον, ἰωσηβόλιον, πρὶν ἀνηκέστοις πάθεσιν εἰς τὴν γαλιλαίαν ἐμβαλεῖν, τιμωρήσασθαι τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου. μόνως δὲ ἂν ἔτως ἐμβληθῆναι πρὸς πόλεμον τὸ πλῆθος. κύμανος μὲν οὖν ἐκ δεδιπρω τοὺς σκηνοποιοὺς ἐσθῆτας τῶν ἐν χερσὶ πραγμάτων θέμενος, ἀπράκτους ἀπέπεμψε τοὺς ἱκέτας. ἀγγελθὲν δὲ τὸ πάθος εἰς ἱεροσόλυμα τοῦ προνοουμένου, τὸ πλῆθος συνεπήρασε, καὶ τῆς ἑορτῆς ἀφέμενοι πρὸς τὴν σαμάρειαν ἐξώρμησαν ἀστρατήγητοι, καὶ μηδενὶ τοῦ λοιποῦ

Post obitum autem Herodis, qvi regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam filium Agrippæ in patrui sui regno constituit. Alterius autem provinciæ susceptit curam post Alexandrum Cumanus, sub quo oriri cœperunt tumultus, & denuo Judæos calamitas comprehendit. Conveniente quippe multitudine ad diem festum azymorum in Hierosolymam, stante cohorte Romana super porticum templi (armati quippe milites semper custodiebant festos dies, ne qvid convenientes populi novare auderent) unus e militibus reductis turpiter vestimentis inclinans posteriora sua vertit ad faciem Judæorum: & ad hunc habitum vocem emittens similem succlamavit. Ob qvod factum tota cœpit multitudo conqueri, ita ut circumstarent Cumanum, ad supplicium militem | deposcentes. Ex his autem inconsulti juvenes, & quasi natura apti ad seditiones movendas, in rixam gravissimam prosiliebant: continuo quippe saxa rapientes, percutiebant milites. Tunc veritus Cumanus ne totius in eum vulgi impetus fieret, plures evocavit armatos: qui cum essent porticibus immissi, metus gravis incidit Judæis. statimque in fugam versi, relicto templo refugere cœperunt. Tanta autem per egressus de constipatione obtritio facta est, ut conculcatione mutua super decem millia hominum consumpta sint. Facta est autem universæ genti luctuosa festivitas, & planctus per domos singulas personabat. Successit autem huic calamitati latrocinantium tumultus. Juxta Bethoron quippe, per viam publicam, Stephanus quidam servus Cæsaris supellectilem quandam vehebat, quæ ab irruentibus latronibus direpta est. Cumanus autem ad inqvisitionem mittens eos, qui in proximis vicis essent, vinctos ad se adduci jussit, objiciens qvod latrones illos non comprehendissent: qva occasione quidam militum in vico quodam libros sacræ legis offensos discidit atq; combussit. Judæi autem quasi totam religionem inflammatam viderent, undique confluxerunt: & velut machinamento aliquo, ita vi superstitionis attracti, omnes ad unam evocationem ad Cumanum Cæsaream concurrunt: precantes ut militem, qui tantam contumeliam Deo legique ejus intulisset, non relinqueret impunitum. Ad hæc ille (videbat enim multitudinem nequaquam quieturam, nisi aliqua esset satisfactione sedata) adjudicatum militem per medium populum ad supplicium jussit abduci: sicque Judæi placatis animis recesserunt. Denuo autem Galilæorum & Samaritanorum conflictus exoritur. In vico enim quem Græan vocant, qui est in magno Samariæ campo situs, quidam Galilæus de numero Judæorum ad festivitatem ascendens interficitur. Ad qvod factum multi ex Galilæa regione concurrerunt, ut cum Samaritanis confligerent. Horum autem nobiliores convenerunt ad Cumanum, rogantes, ut antequam gravis calamitas oriretur, transiret in Galilæam: & in eos qui autores essent homicidii, vindicaret. Cumanus vero his negotiis, quæ habebat in manibo postponens illorum petitiones, sine effectu precatores remisit. Nunciato igitur homicidio Hierosolymam, omnis multitudo commota est: & relicta diei solennitate, in Samariam vulgus impetum fecit sine ullo

τοῦ λοι-

τῶν ἀρχόντων κατέχοντι πειθόμενοι. ὁ δὲ λῃστρικοῦ ἦ
αὐτῶν καὶ σεσιώδους, δεινάζει τὸς ὑὸς ἐλεάζαρ ⊙ καὶ
ἀλέξανδρ ⊙ ἔξῆρχον, οἳ τοῖς ὁμόροις τῆς ἀκρεβα-
τινῆς τοπαρχίας προσπεσόντες, αὐτούς τε ἀνήρουν μη-
δεμιᾶς ἡλικίας φειδῶ ποιούμενοι, καὶ τὰς κώμας ἀνε-
πίμπρασαν. κώμαν ⊙ ἦ ἀναλαβὼν ἀπὸ τ κωμαρχίας
μίαν ἴλλιν ἱππέων καλουμένων σεβαστηνῶν, ἐξεβοήθει
τοῖς πρθεμένοις, καὶ τ μὲν τ ἐλεάζαρον πολλοὺς μὲν
συνέλαβε, πλείονας ἦ ἀπέκτεινε. πρὸς ἦ τὸ λοιπὸν πλῆ-
θος τῶν πλημμελῶν τοῖς σαμαρεῦσιν ὡρμημένων, οἱ ἄρ-
χοντες τῶν ἱεροσολύμων σκηπτοῦχοι σάκκους ἀμπε-
χόμενοι, καὶ τὰ φέρα τῶν κεφαλῶν καταχέοντες, ἱκέ-
τευον ἀναχωρῆν, καὶ μὴ λίαν τ εἰς σαμαρᾶς ἄμπαυσιν,
ὅπ ἱεροσόλυμα ῥωμαίους παροξύνειν. ἐλέησαι ἦ τ πε-
ριδα, καὶ τὸν ναὸν, τέκνα τε καὶ γυναῖκας ἰδίας, καὶ μὴ
πάντα κινδυνεύειν δι ἑνὸς σκιδικίαν γαλιλαίου ῶλωλε-
κέναι. τούτοις πειθέντες οἱ ἰουδαῖοι, διελύθησαν. ἐσπά-
σαντο ἦ πολλοὶ πρὸς ληστείαν λίαν τ ἄδειαν. καὶ μ πᾶ-
σαν τὴν χώραν, ἁρπαγαί τε ἦσαν, καὶ τῶν θρασυτέρων
ἐπαναστάσις. καὶ τῶν σαμαρέων οἱ δυνατοὶ, πρὸς νου-
μίδιον κουαδράτον, ὃς τὰ ἡμῶν τῆς συρίας, εἰς τύρον
ῶλῃλυθότας, δίκην τινὰ ῶλῆν τῶν πρῆσάντων τὴν
χώραν λαβεῖν ἠξίουν. παρόντες ἦ καὶ οἱ γνωρίμοι
τῶν ἰουδαίων, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς ἰωνάθης υἱὸς ἀνάνου,
κατάρξαι μὲν ἔλεγον τῆς παρούσης συμαρεῖς λίαν τ
φόνον, αἴτιον ἦ τῶν ἀποσεβηκότων κούμανον γεγονέναι,
μὴ θελήσαντα τοὺς αὐθέντας ἐσφαγμένους ἐπεξελθεῖν.
κουαδράτος ἦ τότε μὲν ἑκατέρους ὡσεὶ τὰ δίκαια φήσας,
ἐπειδὰν εἰς τοὺς τόπους ῶλῆλυθέναι, διερευνήσειν ἔκα-
στα. αὖθις ἦ παρελθὼν εἰς καισάρειαν, τοὺς ὑπὸ
κουμάνου ζωγρηθέντας, ἀνεσταύρωσε πάντας. ἐκεῖθεν
τὶ εἰς λύδδαν ῶλῃλυθὼς ⊙ πόλιν, δίκαιος τῶν σα-
μαρέων, καὶ μεταπεμψάμεν ⊙ ὀκτωκαίδεκα τῶν
ἰουδαίων, οὓς ἐπέπυστο μετεσχηκέναι τῆς μάχης, πολ-
λοὺς διεζήτησεν. δύο ἦ ἑτέρους τῶν δυνατωτάτων, καὶ
τὸν ἀρχιερῆα ἰωνάθην, καὶ ἀνανίαν, τότε τοῦτον
παῖδα ἄνανον, καί τινας ἄλλους ἰουδαίων γνωρίμους,
ἀνέπεμψεν ὅπι καίσαρα, ὁμοίως ἦ καὶ σαμαρέων τοὺς
ὅπιφανεστάτους. παρήγγειλε ἦ καὶ κουμάνῳ καὶ κέλευ-
σεν τῷ χιλιάρχῳ πλεῖν ὅπι ῥώμης, δώσοντας κλαυδίῳ
λόγον ὑπὲρ τῶν γεγωμημένων. ταῦτα λίαν προθυμού-
μεν ⊙ ἀπὸ λυδδῶν ἀνέβαινεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ κατα-
λαβὼν τὸ πλῆθ ⊙ ἄγον τὴν τῶν ἀζύμων ἑορτὴν
ἀθορύβως, εἰς ἀντιόχειαν ἐπανῆει. κ ἦ τὴν ῥώμην κῆ-
σαρ ἀκούσας κουμάνου καὶ σαμαρέων, παρεῖν ἦ
καὶ ἀγελίπους ἐκδίκως ὑπεραγωνιζόμενος ἰουδαί-
ων, ἐπειδὴ καὶ κουμάνῳ πολλοὶ τῶν δυνατῶν πα-
ρέστησαν, σαμαρέων μὲν κατηγόρους, τρεῖς ἀνελεῖν
προσέταξε τοὺς δυνατωτάτους, κούμανον ἦ φυ-
λακεῦσαι, κέλευσε ἦ δεσμώτην ἀναπέμψας εἰς ἱε-
ροσόλυμα, ῶλῃσθῆναι ἰουδαίοις πρὸς αἰτίαν ἐ-
κέλευσε, καὶ περιενεχθέντα τὴν πόλιν, οὕτω τὴν κε-
φαλὴν ἀποκοπῆναι. μετὰ ταῦτα ἰουδαίας μὲν ὕπα-
τον, φήλικα τὸν πάλλαντ ⊙ ἀδελφὸν ἐκπέμπ,

duce, nec quicquam principum ſuorum reti-
nenti acquieſcentes. Latrocinii autem eorum
& tumultus, quidam Dinæi filius Eleazarus, &
Alexander, principes erant: qui in Acrebatenæ
regioni conterminos irruentes, promiſcuam e-
didere cædem, & à nullius ætatis exitio tempe-
rantes, vicos etiam inflammaverunt. Cumanus
autem hæc audiens, adduxit ſecum unam equi-
tum alam, quæ vocatur Sebaſtenorum, ut auxi-
lio his qui vaſtabantur eſſet: ſicque eorum mul-
tos, qui Eleazarum erant ſecuti, comprehendit,
plures quoque interfecit. Ad reliquam autem
multitudinem, qui in vaſtandos Samaritano-
rum fines irruerant, principes gentis de Hiero-
ſolymis occurrerunt: opertiq; ciliciis, & aſper-
ſis cinere capitibus precabantur, ut ab incepto
deſinerent: nec propter exercendam in Samari-
tas ultionem, ad Hieroſolymæ perniciem Ro-
manos commoverent: miſererentur autem pa-
triæ ſuæ atque templi, filiorumque & conjugum
propriarum: neque omnia pariter in diſcrimen
adducerent, neque ob unius Galilæi vindictam
cuncta diſperderent. His acquieſcentes Judæi, à
negotio receſſerunt. Multi autem per idem tem-
pus in latrocinia conſpirabant: ſicut fere ſolet
inſolentia creſcere rebus quietis: per quæ in
omni regione agebantur rapinæ: & audaciſſi-
mus quiſque reliquis vim afferebat. Tunc Sa-
maritarum primates ad Numidium Quadra-
tum, qui Syriam procurabat, Tyrum venerunt
vindicari de his, qui regionem eorum depræda-
ti fuerant poſtulantes. Præſto autem fuerant
etiam Judæorum nobiles: & Jonathas filius A-
nani, princeps ſacerdotum, objecta diluens al-
legabat, initium quidem tumultus Samaritas
fuiſſe, qui primi homicidium perpetraſſent:
cauſam tamen calamitatum poſtea ſecutarum
præbuiſſe Cumanum, qui inter principia autores
cædis noluiſſet ulciſci. Tunc Quadratus utram-
que partem interim diſtulit, dicens ſe cum ad ipſas
regiones veniſſet, diligenter ſingula inquiſitu-
rum: deinceps vero progreſſus Cæſaream, eos
omnes quos Cumanus vivos ceperat, in crucem
fuſtulit. Inde cum Lyddam veniſſet, denuo au-
divit Samaritanorum querelas, & accitos Ju-
dæorum decem & octo viros, quos cognovit pug-
næ fuiſſe participes, ſecuri percuſſit. Duos autē
principes ſacerdotum, Jonatham & Ananiam, e-
jusque filium Ananum, & nonnullos alios Judæ-
os nobiles ad Cæſarem miſit: ſimiliter autem &
Samaritarum nobiliſſimos quoſquē. Præcepit
etiam Cumano, & Celeri tribuno, Romam na-
vigare reddituros Claudio rationem pro his
quæ in regione geſſerant. His ita compoſitis à
Lydda aſcendebat Hieroſolymam: & inveni-
ens multitudinem feſtivitatem azymorum celebrantem ſine ulla conturbatione, Antiochiam redi-
it. Romæ autem Cæſar auditis allegationibus Cumani & Samaritanorum (aderat autem etiam
Agrippa, Judæorum cauſam magna contentione defendens: ſiquidem & Cumano multi potentium
aderant) pronuncians adverſus Samaritas, tres eorum nobiliſſimos juſſit interfici. Cumanum autem
in exilium deportari. Celerem autem tribunum vinctum Hieroſolymam miſſum Judæis ad ſupplicium
tradidit, ut per urbem tractus, capite plecteretur. Poſt hæc Felicem Pallantis fratrem miſit ad Judæos,

qui & eorum provinciam cum Samaria & Galilæa curaret. Agrippam vero de Chalcide in regnum majus transtulit, tradens ei illam quoque provinciam, quæ Felicis fuisset. Erat autem ista Trachonitis & Batanæa & Gaulanitis. Addidit autem regnum etiam Lysaniæ, & tetrarchiam quam Varus rexerat. Ipse autem per annos tredecim, menses octo, dies triginta administrato imperio, decessit, successorem regni Neronem relinqvens, qvem svadelis Agrippinæ uxoris suæ in imperium cooptaverat: & quidem cum legitimum haberet filium Britannicum, ex Messalina natum, priore scilicet conjuge, & Octaviam filiam, quam ipse privigno collocarat Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et Nero quidem quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter fratrem suum, atque uxorem, matremque interfecerit, post quos in omnes proximos immanitatem suam convertit, atque ut ad ultimum per amentiam ad histrionum opera scenamque pervenerit, quoniam scio esse narratione molestum, silentio præterire melius puto.

A τὸ τε γαλιλαίας καὶ σαμαρείας καὶ περαίας. ὃν ὁ τὴν χαλκίδα, ἀγρίππαν εἰς μείζονα βασιλείαν μεταθήσει, δοὺς αὐτῷ τὴν τε φιλίππου ἡγεμονίαν τετραρχίαν. αὕτη δὲ βαταναία καὶ τραχωνίτις καὶ γαυλανίτις. προσέθηκε δὲ τὴν τε λυσανίου βασιλείαν, καὶ τὴν οὐάρου ἡγεμονίαν ἐπαρχίαν, αὐτὸς δὲ διοικήσας τὴν ἡγεμονίαν ἔτεσι τρισὶ καὶ δέκα, πρὸς δὲ μησὶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις, πλουτᾷ, καταλιπὼν νέρωνα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, ὃν τῆς ἀγριππίνης τῆς γυναικὸς ἀπάτῃ, ἐπὶ κληρονομίᾳ τῆς ἀρχῆς εἰσεποιήσατο, καίπερ υἱὸν ἔχων γνήσιον βρεττανικὸν ἐκ μεσσαλίνης τὸ πρότερος γυναικὸς, καὶ ὀκταυίαν θυγατέρα τὴν αὐτὸ ζεύχθεισαν νέρωνι. γέγονει δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ πετίνης ἀντωνία.

B

CAP. XII.

De tumultibus in Judæa sub Felice. *Ant. lib. 20. cap. 11.*

CONvertar autem ad narranda quæ ab eo adversus Judæos gesta sunt. Minorem igitur Armeniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippæ quatuor urbes addidit cum agris ad singulas pertinentibus: in Peræa scilicet regione, Abilam & Juliadem: in Galilæa autem Tarichæam & Tiberiadem. Reliqua autem Judææ Felici procuranda dedit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat deprædatus, aliosque cum eo multos cepit, vinctosque Romam misit: aliorumque quos in crucem sustulit, latronum vel in communione sceleris deprehensorum popularium, fuit pene innumerabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi autem sicarii vocabantur, die claro & in media civitate passim quosque interficientes. Potissimum vero diebus solennitate festivis immiscebantur vulgo, sicas sub veste gestantes. His inimicos interficiebant: ac deinceps collapsis hominibus, illi inter reliquos de scelere querebantur: qua fraude extra suspicionem manebant, diuq; latuerunt. Primus igitur ab eis Jonathas pontifex interficitur. Post hunc autē quotidie plurimi cædebantur, atq; ipsis calamitatibꝰ molestior timor civitatē premebat: sicut enim in medio bello per singula momenta omnes mortem operiebantur. Circumspiciebant autem eminus quosque appropinquantes: & neque amicis suis fidere poterant, dum tamen in mediis suspicionibus atque custodiis nihilominꝰ interficerentur. Tanta erat latrocinantiū temeritas, & ars quædam latendi.

C

D

ΚΕΦ. κβ.

ΟΣα μὲν ἦν νέρων δι' ὑπερβολὴν δυσμενίας τε καὶ φθόνου τοῦ προφερούσας ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, ἢ τίνα τρόπον τὴν τε ἀδελφὴν καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὴν μητέρα διεξῆλθεν, ἀφ' ὧν εἰς τοὺς συγγενεῖς τοὺς μετηνέγκε τὴν ὠμότητα, καὶ ὡς τελευταῖον ὑπὸ φρενοβλαβείας ἐξώκειλεν εἰς σκηνὰς, καὶ θέατρον, ἐπειδὴ δι' ὅλης πάσης ἔστι προφαλείψω. τρέψομαι δὲ ἐπὶ τὰ ἰουδαίοις κατ' αὐτὸν γενόμενα. τὴν μὲν οὖν μικρὰν ἀρμενίαν, δίδωσι μὲν βασιλεύειν ἀριστοβούλῳ τῷ ἡρῴδου. τὴν δὲ ἀγρίππα βασιλεία, πόσαρας πόλεις προσέθησι σὺν ταῖς τοπαρχίαις, ἄβιλαν μὲν καὶ ἰουλιάδα καὶ τὴν περαίαν, ταριχαίας δὲ καὶ τιβεριάδα τῆς γαλιλαίας. εἰς δὲ τὴν λοιπὴν ἰουδαίαν, φήλικα κατέστησεν ἐπίτροπον. ὃν ὁ τὸν δεκάτης ἐλεάζαρον ἔτεσιν εἴκοσι τὴν χώραν δηώσαντα, καὶ πολλοὺς τοὺς σὺν αὐτῷ ζωγρήσας, ἀνέπεμψεν εἰς ῥώμην. τῶν δὲ ἀναστατωθέντων ὑπ' αὐτοῦ λῃστῶν, καὶ τῶν ἐπὶ κοινωνίᾳ φωραθέντων οὓς ἐκόλασεν, ἄπειρόν τι πλῆθος ἦν.

E

ΚΕΦ. κγ.

ΚΑθαρθείσης δὲ τῆς χώρας, ἕτερον εἶδος λῃστῶν ἐν ἱεροσολύμοις ὑπεφύετο, οἱ καλούμενοι σικάριοι, μεθ' ἡμέραν, καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει φονεύοντες ἀνθρώπους. μάλιστα δὲ ἐν τοῖς ἑορταῖς, μισγόμενοι τῷ πλήθει, καὶ τοῖς ἐσθήσεσιν ὑποκρυπτόντες μικρὰ ξιφίδια, τούτοις ἐνύττον τοὺς διαφόρους, ἐπειτα πεσόντων, μέρος ἐγίνοντο τῶν ἐπαγανακτούντων· οἱ πεφονεύκοτες, διὸ καὶ παντάπασιν ὑπ' ἀξιοπιστίας ἦσαν ἀνεύρετοι. πρῶτος μὲν οὖν ὑπ' αὐτῶν ἰωνάθης ὁ ἀρχιερεὺς ἀποσφάζεται. μεθ' ἣν αὐτὸν κατ' ἡμέραν ἀνῃροῦντο πολλοὶ, καὶ τῶν συμφορῶν ὁ φόβος λαὶ χαλεπώτερος ἑκάστου καθάπερ ἐν πολέμῳ, καθ' ὥραν τὸ θνᾶτον προσδεχομένων. προεσκοπεῖτο δὲ πρόρρωθεν τοὺς διαφόρους, καὶ οὐδὲ τοῖς φίλοις πιστεύουσιν ἔτι πίστις λαὶ, ἐν μέσοις δὲ ταῖς ὑπονοίαις, καὶ ταῖς φυλακαῖς ἀνῃροῦντο. τοσοῦτον τῶν βουλομένων τὸ κακὸς λαὶ, καὶ δι' ἀπιθανίαν ἡ τύχη. συνέβη δὲ πρὸς τούτοις ἕτερον πονηρὸν, κακοὶ μὲν καθαρώτερον, ταῖς γνώμαις δὲ ἀσεβέστερον, ὅπερ οὐδὲν ἦλθον τῶν σφαγέων, τὴν δυσμενίαν τὸ πόλεως ἐλυμήναντο. πλάνοι γὰρ ἄνθρωποι, καὶ ἀπατεῶνες, προσχήματι θειασμοῦ, νεωτερισμὸς καὶ μεταβολὰς πραγματευόμενοι, δαιμονᾶν τὸ πλῆθος ἀνέπειθον, καὶ ἔξω εἰς τὴν ἐρημίαν, ὡς ἐκεῖ τοῦ θεοῦ δείξοντος αὐτοῖς σημεῖα ἐλευθερίας. ἐπὶ τούτοις ὁ φῆλιξ,

F

G

Ad hæc autem alia etiam malorum collectio facta est, cæde quidem abstinentium, sed consiliis magis impiorum, quæ pars non minus quam sicariorum felicitatem urbis statumque corrupit. Seductores namque homines & circumventores, sub specie religionis novis rebus studentes, vulgus insanire fecerunt, nam in solitudines egrediebantur, promittentes Deum signa eis ostensurum libertatis. Contra quos

ὁ Φῆλιξ, ἐδόκει γὰρ ἀποστάσεως εἶναι κατάβολη, πέμ- A Felix (videbantur quippe femina defectionis esse) mittens equites atque pedites armatos, magnam multitudinem interfecit. Majore autem plaga Judæos afflixit Ægyptius quidam pseudopropheta. Adveniens quippe in provinciam, magus cum esset, prophetæ opinionem sibi arrogans, triginta ferme millia hominum congregavit, quos vana seductione deceperat. Et circumducens eos de solitudine in montem, qui vocatur Olivarum, inde ad Hierosolymam nitebatur ascendere: depulsoque Romanorum præsidio, in populares exercere dominationem. Utebatur autem stipatoribus, qui ad id facinus convenerant. Prævidit sane ejus impetum Felix, & occurrens cum ipsis Romanis armatis, quos etiam Judæorum reliqua multitudo juvabat, iniit conflictum. Et Ægyptius quidem cum paucis fugit; Plurimi autem, qui cum ipso fuerant comprehensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua vero multitudo in regiones proprias dispersa est. Compressis vero his etiam, sicut fere in ægro corpore, rursus pars altera tumescebat. Magi enim quidam & latrones collecti, multis afflictionem inducebant: & quasi ad libertatem vocabant mortem apertissimam comminantes his, qui Romanorum principatui obedire voluissent: ut vel reluctantes averterent eos, qui spontaneam ferrent servitutem. Dispersi ergo per totam regionem diripiebant quorumque potentium domos, eosque insuper trucidabant: inflammabant etiam vicos, ita ut desperatione eorum tota Judæa protinus impleretur. Et hoc quidem bellum indies ingravescebat. Alter autem tumultus ortus est circa Cæsaream, inter Judæos scilicet, qui ibi permixti habitabant, & Syros, seditione commota. Hi siquidem postulabant, ut eorum fieret civitas, Judæum ejus fuisse conditorem dicentes: erat autem rex Herodes. Æmuli vero conditorem quidem confitebantur Judæum, ipsam vero civitatem fuisse gentilium vindicabant. Neque enim illic statuas & fana potuisse constitui, si ad Judæos eam conditor pertinere voluisset. Ob has ergo causas inter se populus uterque jurgabat. Procedebat autem usque ad arma contentio: & quotidie ad confligendum audaces quique partis alterutræ prosiliebant. Neque enim Judæorum seniores cohibere tumultus gentis suæ poterant; & Græcis turpissimum videbatur, Judæis inferiores videri. Præstabant autem hi quidem divitiis & corporum viribus; Græci vero auxilio militum: magna siquidem pars Romanæ manus, de Syria illo fuerat congregata: & quasi cognati, ad auxiliandum parati erant Syris. Præfecti autem militum curabant comprimere tumultum: & pugnaces quosque comprehensos, taureis ulciscebantur ac vinculis. Nec tamen supplicia comprehensorum, impedimentum aut timorem reliquis inferebant: imo magis hoc ipso in seditionis irritabantur augmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit contumaces quosque urbe discedere: non parentium autem immissis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Manente autem seditione, nobiles utriusque partis electos, legatos misit ad Neronem, de jure disceptaturos.

ψας ἱππεῖς καὶ πεζοὺς ἐπλίτας, πολὺ πλῆθος διέφθειρε. μείζονι δὲ πληγῇ Ἰουδαίους ἔκακωσεν, ὁ αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης. ὡς γὰρ ἐμβεβληκὼς ἐς τὴν χώραν, ἀθροίσας γόης, καὶ προφήτου πίστιν ἑαυτῷ περιθεὶς, τριακοσίους μὲν ἀθροίζει τῶν ἠπατημένων. ἔπειτα δὲ αὐτοὺς ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὸ ἐλαιῶν καλούμενον ὄρος, ἐκεῖθεν οἷός τε ἦν εἰς Ἱεροσόλυμα παρελθεῖν βιάζεται, καὶ κρατήσας τῆς τε ῥωμαϊκῆς B φρουρᾶς, καὶ τοῦ δήμου, τυραννεῖν, χρώμενος τοῖς σωματοφύλαξι δορυφόροις. φθάνει δὲ αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν Φῆλιξ, ἅπαντας μὲν τῶν ῥωμαϊκῶν ὁπλιτῶν, καὶ πᾶς ὁ δῆμος συνεφήψατο τῆς ἀμύνης, ὥς τε συμβολῆς γενομένης, τὸν μὲν αἰγύπτιον φυγεῖν μετ' ὀλίγων, πολλοὺς δὲ καὶ ζωγρηθῆναι πλείστους τῶν σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος σκεδασθὲν ὅπῃ τύχοι αὐτῶν, ἕκαστον ἀφανισθῆναι. κατεσκληκὼς δὲ καὶ τούτων, ὥσπερ ἐν νοσοῦντι σώματι, πάλιν ἕτερον μέρος ἐφλεγμαίνει. C οἱ γὰρ γόητες καὶ λῃστρικοὶ συναχθέντες πολλοὺς εἰς ἀποστασιν ἐτίθεσαν, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν παρεκρότουν, θάνατον ἀπειλοῦντες τοῖς πειθαρχοῦσι τῇ ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ πρὸς βίαν ἀφορεθήσεσθαι λέγοντες, τοὺς ἑκουσίως δουλεύειν προαιρουμένους. μεριζόμενοι δὲ εἰς τὴν χώραν κατὰ λόχους, διήρπαζόν τε τὰς τῶν δυνατῶν οἰκίας, καὶ αὐτοὺς ἀνῄρουν, καὶ τὰς κώμας ἐνεπίμπρασαν. ὡς τε δι' ὅλης τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν, πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν D ἀναπίμπλασθαι. καὶ ἦν τὸ μὲν ὁ πόλεμος καθ' ἡμέραν ἀνεφέρπιζετο. ἕτερα δὲ παραχρῆμα συνίστατο πρὸς καισάρειαν, τῶν ἀναμεμιγμένων Ἰουδαίων πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ σύρους στασιαζόντων. οἱ μὲν γὰρ ἠξίουν, σφετέραν εἶναι τὴν πόλιν, Ἰουδαῖον γεγενέναι τὸν κτίστην αὐτῆς λέγοντες, ὡς ἦν ἡρώδης ὁ βασιλεύς. οἱ δὲ ἕτεροι, τὸν οἰκιστὴν μὲν προσομολογοῦσιν Ἰουδαῖον, αὐτὴν μέντοι γε τὴν πόλιν ἑλλήνων ἔφασαν. οὐ γὰρ ἂν ἀνδριάν- E τας καὶ ναοὺς ἐγκαθιδρύσαι Ἰουδαίοις αὐτὴν ἀνατίθεναι. ἅπερ ταῦτα μὲν ἡμφισβήτουν ἑκάτεροι. προῆει δὲ αὐτοῖς τὸ φιλόνεικον εἰς ὅπλα, καὶ καθ' ἡμέραν οἱ θρασύτεροι παρ' ἀμφοῖν προεπήδων ὅτι μάχην. οὔτε γὰρ ἰδιωτῶν οἱ σφέτεροι τοὺς ἰδίους σκεπαστὰς κατέχειν, οὔτε ἦσαν, καὶ τοῖς ἕλλησιν ἀρχὴ ἐδόκει Ἰουδαίων ἐλαττοῦσθαι. προεῖχον δὲ οἱ μὲν πλούτῳ καὶ σωμάτων ἀλκῇ. τὸ δὲ ἑλληνικὸν τῇ τῶν στρατιωτῶν ἀμύνῃ. F τὸ γὰρ πλέον ῥωμαίοις ἐκ συνεχοῦς ἐκ Συρίας ἦν κατειλεγμένον, καὶ καθάπερ συγγενὲς, ἦσαν εἰς τὰς βοηθείας ἕτοιμοι. τοῖς γε μὴν ἐπάρχοις φρόντις ἦν ἀναστέλλειν τὴν παραχρῆ, καὶ τοὺς μαχιμωτέρους ἑκατέρωθεν ἀεὶ συλλαμβάνοντες σκόλακος ἑκάστοις καὶ δεσμοῖς. οὐ μὴν τά γε πάθη τῶν συλλαμβανομένων ἐνεποίει τοῖς καταλειπομένοις ἀνακοπὴν ἢ δέος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον παρωξύνοντο πρὸς τὴν στάσιν. νικῶντας δέ ποτε τοὺς Ἰουδαίους, παρελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ Φῆλιξ, G μὴ ἀπειλῆς ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν. τῶν δὲ μὴ πειθομένων, ἀποπέμψας τοὺς στρατιώτας, ἀναιρεῖ συχνούς, ὧν ἁρπαγὴν ἐποιήσαντο καὶ τὰς οὐσίας. μηνύσεως δὲ τῆς στάσεως, ἀποπλέξας ἑκατέρωθεν τοὺς γνωρίμους, ἔπεμψε πρέσβεις ἐπὶ νέρωνα, διαλεξομένους περὶ τῶν δικαίων.

Ant. lib. xx. cap. ii.

Succeſſit autem ei Feſtus, & hos qui maxime in- A feſtabant provinciam ſolicite perſecutus: latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

Κεφ. κδ'.

Διαδεξάμενος δὲ τοῦτον τὴν ἐπιτροπὴν Φῆστος, τὸ μάλιστα λυμαινόμενον τὴν χώραν ἐπεξῆλθε. τῶν γοῦν λῃστῶν συνέλαβε τοὺς πλείστους, καὶ διέφθειρεν σὺν ὀλίγοις. ἀλλ' οὐχ ὁ μὲν Φῆστος ἀλβῖνος τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγήσατο τῶν πραγμάτων. σὺν ἔστι δὲ λῶ τινα κακουργίας ἰδέαν παρέλιπεν. οὐ μόνον γοῦν ἐν ταῖς πολιτικοῖς πράγμασιν ἔκλεπτε καὶ διήρπαζε τὴν ἑκάστων οὐσίαν, οὐδὲ τὸ τῶν ἐθνῶν ἐβάρει τοῖς εἰσφοραῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπὸ λῃστείαν δεδεμένους ἀπὸ τῆς παρ' ἑκάστοις βουλῆς, ἢ τῶν στρατηγῶν ὑπηρετῶν, ἀπέλυτρου τοῖς συγγενέσι, καὶ μόνος ὁ μὴ δοὺς, τοῖς δεσμωτηρίοις ὡς πονηρὸς ἐγκατελείπετο. τοιοῦτοι καὶ τῶν νεωτερίζειν βουλομένων ἐν ἱεροσολύμοις, ἐθάρρησαν αἱ τόλμαι, καὶ χρήμασι μὲν οἱ δυνατοὶ τὸ ἀλβῖνον προσελάμβανον, ὥς τι δ' ἀσφαλίζειν αὐτοῖς παρέχειν ἄδειαν. τοῦ δημοτικοῦ δὲ τὸ μὴ χαῖρον ἡσυχία πρὸς τοὺς ἀλβίνου κοινωνοὺς ἀπέκλινεν. ἕκαστος δὲ τῶν πονηρῶν, ἰδίαν τιμὴν ἐπεζωσμένος, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ἀρχιληστὴς καὶ τύραννος προανῄρχεν καὶ δ' λέχου. τοῖς δορυφόροις δὲ, πρὸς ἁρπαγὰς τῶν μετοίκων κατεχρῆτο. συνέβαινε δὲ, τοὺς μὲν ἀφῃρημένους ὑπὲρ ὧν ἀγανακτεῖν ἔχειν, σιωπᾶν. τοὺς δ' ἀπολλυμένους δὲ, δεῖν δ' μὴ τὰ αὐτὰ παθεῖν, καὶ κολακεύειν τὸν ἄξιον κολάσεως. καθόλου δὲ ἡ μὲν παρρησία πάντων ἀφῃρέθη, τυραννὶς δὲ λῶ ἅπαντα πεπλήρωκεν, καὶ τὰ αἴσθηματα τῆς μελλούσης ἀλώσεως ὡς ἔπος τῇ πόλει κατεβάλλετο. τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν ἀλβῖνον, ἀπέδειξεν ὁ μὴ τὴν ἐλθὼν γέστιος φλῶρος, ἀναιδῶς τὸν κατ' συγκρίσιν. ὁ μὲν γὰρ λάθρᾳ τὰ πολλὰ, καὶ μετ' ὀλίγης σκαιουργίας. γέστιος δὲ τοῖς εἰς τὸ ἔθνος ἀδικήμασιν ἐπόμπευσε, καὶ ὥσπερ ὅλη πεμφθεὶς κατηγορίτων πεμφθεὶς δήμιος, οὔτε ἁρπαγῆς τινὰ τρόπον, οὔτε αἰκίας παρέπεμπεν. λῶ δὲ ἐν ταῖς ἐλευθείαις, ὠμότατος, ἐν δὲ τοῖς αἰσχροῖς, ἀναισθήτως. οὔτε δὲ πλείω τὴν ἀπιστίαν τῆς ἀληθείας κατέχειν, οὔτε ἐν τῷ πανουργεῖν δολιωτέρας ὁδοὺς ἐπεύρισεν. ὥ τὸ μὲν κατ' ἄνδρα κερδαίνειν, μικρὸν ἐδόκει. πόλεις δὲ ὅλας ἐξεδίδυσκε, καὶ δήμους ἀθρόους ἐλυμαίνετο, καὶ μόνον σὺν ἐκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πᾶσιν ἐξεῖναι λῃστεύειν, ἐφ' ᾧ μέρος αὐτὸς λήψεται τῶν ἁλισκομένων. ἀφ' γοῦν τὸ σκαιοῦ πλεονεξίαν, πᾶσαν ἐρημωθῆναι συνέβη τὰς τοπαρχίας, καὶ πολλοὺς τῶν πατρίων ἐθῶν ἐξαναστάντας, φυγεῖν εἰς τὰς ἀλλοτρίους ἐπαρχίας. μέχρι μὲν οὖν ἐν συρίᾳ κέστιος γάλλος λῶ προδιέπων τὴν ἐπαρχίαν, οὐδὲ πεσοδόκησέ τις πρὸς αὐτὸν ἐτόλμησε κατ' δ' φλώρου. ὡρμημένου δὲ εἰς ἱεροσόλυμα, τῆς τῶν ἀζύμων ἑορτῆς ἐνιστάσης, ἀθροισθεὶς ὁ δῆμος σὺν ἐλάττους τεσσαράκοντα μυριάδων, ἐκέκραγον ἐλεῆσαι τοὺς δ' ἔθνους συμφοράς, καὶ τὸν λυμεῶνα τῆς χώρας φλῶρον ἐκκρούσαι. ὁ δὲ παρῳνῶν, καὶ τῇ κεστίῳ παρεσῶς, διεχλεύαζε τὰς φωνάς. ὁμοῦ δὲ κέστιος τῷ ὁμίλῳ δ' πλήθους κατασταλάς, καὶ δοὺς ἐμφασιν, ὡς πρὸς τὸ μέλλον αὐτοῖς τὸν φλῶρον κατασκευάσοι μετριώτερον, ὑπέστρεψεν εἰς ἀν-

De præſidibus Judææ Albino & Floro. *Ant. lib. 20. cap. 15.*

VErum ſucceſſor ejus Albinus non eodem modo negotiis præfuit, neqve enim fuit aliqua malignitatis ſpecies, qvam ille præterierit. Denique non ſolum cauſis civilibus furabatur & diripiebat bona ſingulorum, neqve ſolum B tributorum additamentis in commune gentem gravabat: ſed etiam quos ob latrocinia decuriones civitatum comprehenderunt, vel qui à prioribus judicibus in cuſtodiis erant relicti, accepta à cognatis eorum pecunia, liberavit: & is ſolum qui non dediſſet, in carceribus quaſi nocentiſſimus remanebat. Per idem tempus, eorum quoque qui res novare cupiebant, in Hieroſolymis creſcit audacia. Ex quibus ſane, qui C erant opulenti Albinum largitione redimebant, ut eis tumultum moventibus non indignaretur: pars autem popularis quæ non ſatis gaudebat quiete, Albini participibus jungebatur. Unuſquiſque ergo improborum cohorte propria circundatus, ipſe quidem inter cæteros quaſi princeps latronum & tyrannus eminebat: ſtipatoribus vero ſuis ad direptionem mediocrium abu- D tebatur. Ita fiebat, ut hi quidem quorum vaſtabantur domus, tacerent: illi autem qui extra incommodum ſtetiſſent, metu ne ſimilia paterentur, etiam officiis ambirent eos, quos conſtabat dignos eſſe ſuppliciis. In commune autem *Ant. lib. 20. cap. 1.* omnium fuit intercepta fiducia. & erat tunc multiplex dominatio, & ſemina captivitatis futuræ jam ab illo tempore ſpargebantur. Cum E ſane ejuſmodi morum fuiſſet Albinus, tamen ſuccedens ei Geſſius Florus, optimum eum per comparationem ſui fecit videri. Ille ſiquidem plura occulte & cum fraude nocuerat: Geſſius vero iniquitates ſuas in univerſam gentem, tam palam quaſi gloriaretur, exercuit: ac velut non ad regendam provinciam, ſed ad damnatorum pœnas carnifex miſſus, neque rapinarum F ullum morem, neque afflictionum prætermiſit. In miſeris autem crudeliſſimus erat, in turpibus vero impudentiſſimus. Neque enim quis illo amplius offendit fallacia veritatem, neque commentus eſt callidiores nocendi vias. Huic ſiquidem viritim illatis diſpendiis lucra quærere exiguum viſum eſt: ſed totas ſimul deſpoliabat urbes, & labes populis inferebat, tantum non G voce per totam regionem edicens, liberum eſſe omnibus latrocinari, dum ipſe prædarum acciperet portionem. Denique ob illius avaritiam contigit totam pene deſeri regionem, ita ut plurimi ſedes patrias relinquentes, ad externas provincias commigrarent. Donec autem in Syria Ceſtius Gallus provinciam regebat, neque auſus quiſpiam Judæorum eſt adverſus Florum ad eum mittere legatos. Cum vero inſtante azymorum ſolennitate ipſe Hieroſolymam veniſſet, occurrens multitudo, quæ facilè tricies centenorum millium fuit, precabatur, ut gentis ſuæ calamitatibus ſubveniret, & peſtem illam provinciæ Florum, ut ejiceret clamitabat. Qui tamen cum ſub populi ore eſſet, & Gallo aſſiſteret, non ſolum nihil movebatur, ſed voces illas etiam deridebat. Ceſtius tamen compeſcens impetum populi, & edicens quod deinceps placatiorem eis Florum redderet, regreſſus eſt

εἰς ἀντιόχειαν. ἀπεστειλε δὲ αὐτὸν μέχρι καισαρείας Φλῶρος ἐξαπατῶν, καὶ πόλεμον ἤδη τῷ ἔθνει συμπέμενος ἐπορίζετο, ᾧ μόνῳ συγκρύψειν τὰς αὑτοῦ ἀνομίας ὑπελάμβανεν. εἰρήνης μὲν γὰρ ὄσης, κατηγόρους ἔξειν ὅτι καισαρεῖς ἰουδαίους ἀπατᾷ δοκοῦντα. πραγματευόμενος δὲ ὑποχωρῆσαι αὐτῶν, τῷ μείζονι κακῷ φοβισάμενον τὸν ἔλεγχον αὐτῶν ὑπὸ τῶν μετριωτέρων. ὁ μὲν οὖν ὡς ἂν ἀποχώρησειε τὸ ἔθνος, καθ' ἡμέραν ἐπέτεινεν αὐτοῖς τὰς συμφοράς.

A Antiochiam. Deduxit autem eum usque ad Cæsaream Florus, illudens mendaciis, & Judæorum genti bellum sedulo comminiscens, quo scilicet solo iniquitates suas occultari posse credebat. Pace siquidem permanente, habiturum se apud Cæsarem accusatores Judæos: verum si defectionem negotiatus fuisset, majore utique malo abducendam a se esse invidiam peccatorum minorum. Igitur ut gens ab Romano abrumperetur imperio, sedulo indies augebat calamitates. Per idem tempus apud Neronem Cæsarienses gentiles victores extitere, decretumque istud contestantes literas attulerunt: perque hoc bello Judaico dabatur exordium, duodecimo scilicet anno regni Neronis, decimoseptimo autem regni Agrippæ mense Majo.

B

ΚΕΦ. κβ'. CAP. XIV.

ΕΝ δὲ τούτῳ καὶ οἱ καισαρέων ἕλληνες, νικήσαντες παρὰ νέρωνι τὸ πόλεως ἄρχειν, τὰ τῆς νίκης ἐκόμισαν γράμματα, καὶ παρελάμβανε τὴν ἀρχὴν ὁ πόλεμος, δωδεκάτῳ μὲν ἔτει τῆς νέρωνος ἡγεμονίας, ἑπτακαιδεκάτῳ δὲ τῆς ἀγρίππα βασιλείας, ἀρτεμισίου μηνός. ὃς δὲ τὸ μέγεθος τῶν ἐξ αὐτοῦ συμφορῶν, σὺν ἀξίαν ἔσχε παράφασιν. οἱ γὰρ ἐν καισαρείᾳ ἰουδαῖοι, συναγωγὴν ἔχοντες πλησίον χωρίου, οὗ δεσπότης ἦν τις ἕλλην καισαρεύς, πολλάκις μὲν κτήσασθαι τὸν τοῦτον ἐσπούδασαν, τιμὴν πολλαπλασίονα τῆς ἀξίας διδόντες. ὡς δὲ ὑπερορῶν τὰς δεήσεις, τοῖς ἐπηρείαν ἐπὶ καὶ παρῳκοδόμει τὸ χωρίον οἰκεῖν, ἐργασίαν καταστενάζοντες, στενὴν δὲ καὶ παντάπασι βιαίαν πάροδον ἀπέλιπεν αὐτοῖς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ ἐρμόπωροι τῶν νέων παρῳκοδόμουν, οἰκοδομὴν εἶναι λύων. ὡς δὲ πύπτους ἤρξατο τῆς βίας φλῶρος, ἀμηχανοῦντες οἱ δυνατοὶ τῶν ἰουδαίων, σὺν οἷς ὁ τελώνης ἰωάννης, πείθουσι τὸν φλῶρον ἀργυρίου ταλάντοις ὀκτὼ, διακωλῦσαι τὸ ἔργον. ὁ δὲ πρὸς μόνον τὸ λαβεῖν ὑποχόμενος πάντα συμπράξειν, λαβὼν, ἔξεισι τῆς καισαρείας εἰς σεβαστὴν, καὶ καταλιπὼν τοῖς στασιάζουσιν αὐτεξούσιον, ὥσπερ ἄδειαν πεπραγμένοις ἰουδαίοις ὑπὲρ μάχεσθαι. τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἑβδομάδος οὔσης, τῶν ἰουδαίων εἰς τὴν συναγωγὴν ἀθροισθέντων, στασιαστὴς τις καισαρεὺς χαλκᾶν κατασπένδας, καὶ πλησίον τὴν εἴσοδον αὐτῶν θεμένος, ἐπέτυεν ὄρνεις. τοῦτο τοὺς ἰουδαίους ἀνηκέστως παρώξυνεν, ὡς ὑβρισμένων αὐτοῖς τῶν νόμων, μεμιαμμένου δὲ χωρίου. τὸ μὲν οὖν ἐξελθεῖν καὶ πᾶσιν, ὅπως τοὺς ἡγεμόνας καταφθάνειν πάλιν ὥρμητο χαλεπῶς. τὸ στασιῶδες δὲ καὶ ἐν νεότητι φλεγμαῖνον, ἐξεκαίετο πρὸς μάχην. ὠπλισμένοι δὲ εἰσήκεσαν οἱ τῶν καισαρέων στασιασταί. τὸν δὲ θόρυβον τοιοῦτον παρεπόμφεσαν ἐκ συμπτώματος, καὶ ταχέως ἐλύετο ἡ συμβολή. πρόσελθὼν δὲ ἰουκοῦνδος ὁ διακωλύων πεπομένος ἱππάρχης, τὴν τε χαλκᾶν αἴρει καὶ καταπαύειν ἐπειρᾶτο τὸν θόρυβον. ἡπλωμένου δὲ αὐτοῦ τῆς τῶν καισαρέων βίας, ἰουδαῖοι τοὺς νόμους ἁρπάσαντες, ἀνεχώρησαν εἰς νάβατα. χώρα τις αὐτῶν οὕτω καλεῖται, στάδιους ἑξήκοντα διέχουσα τῆς καισαρείας. οἱ δὲ περὶ τὸν ἰωάννην δυνατοὶ δώδεκα πρὸς φλῶρον ἐλθόντες εἰς σεβαστὴν, ἀπωδύροντο περὶ τῶν πεπραγμένων, καὶ βοηθεῖν ἱκέτευον, αἰδημόνως ὑπομιμνήσκοντες τῶν ὀκτὼ ταλάντων. ὁ δὲ καὶ συλλαβὼν ἔδησε τοὺς ἄνδρας αἰτιώμενος ὑπὲρ ὧν τοὺς νόμους ἐξενεγκεῖν τῆς καισαρείας. πρὸς τοῦτο τῶν ἐν ἱεροσολύμοις ἀγανακτήσεις ἦν, ἔτι μὲν οὖν, καὶ τοὺς

D

E

F

G

De Floro sæviente in Judæos, Cæsarienses & Hierosolymitas. Ant. lib. 20. cap. 14.

AD magnitudinem autem excitatorum de eo malorum, nequaquam idoneas causas habuisse deprehenditur. In Cæsarea siquidem habitantes Judæi, habebant synagogam prope locum, cujus erat dominus gentilis quidam Cæsariensis, & frequenter quidem egerant, ut ad eorum jus illa possessio jungeretur. multis partibus majus precium quam res meruerat offerentes. dominus autem loci preces eorum despexisse non contentus, ad majorem dolorem ædificavit in loco tabernas, ita ut angustum eis transitum & prorsus coarctatum relinqueret. Primum igitur ferventiores aliqui juvenum prosilientes, ædificationem vetabant. Cum vero Florus hos a prohibendo cohiberet, non habentes Judæorum nobiles quid agerent, inter quos erat etiam Joannes publicanus, inflectunt Florum oblatione octo talentorum, ut ædificationem vetaret. Ille autem ob capiendum tantummodo, promittens se cuncta facturum, accepta pecunia statim de Cæsarea egressus est, venitq; in Sebasten, seditioni tribuens facultatem, quasi qui pugnæ spatium Judæorum summatibus vendidisset. Sequenti autem die, Judæorum sabbato, cum plebs ad synagogam coisset, seditiosus quidam Cæsariensis vas Samium ante ingressum eorum ponens, alites immolabat. Hoc factum Judæos incoercibiliter accendit, & legem suam quippe contumeliam pertulisse, & locum ipsum dicebant fuisse pollutū. pars autem Judæorum, quæ erat constantior, atq; moderatior denuo apud judices esse conquerendum rebatur. Seditiosi autē & juventute turgentes Judæi, effundebantur in rixam. Stabant autē ad confligendum parati etiam Cæsariensium tumultuosiores. Ex composito quippe missus fuerat, qui pro synagogæ foribus immolaret: sicque continuo est pugna commissa. Interveniens autem Jucundus, qui ad prohibendum erat relictus, præfectus equitum, vas illud quidem quod positum fuerat jussit auferri, & tumultum sedare pergebat. Cum vero superatus esset præ Cæsariensium violentia, Judæi statim libros legis rapientes secessêrunt in Nabata: regio quædam eorum hoc nomine appellatur, direpta a Cæsarea stadiis sexaginta. Primates autem eorum duodecim, cum Johanne in Sebasten ad Florum venerunt, de his quæ acciderant conquerentes, & ut auxilio esset rogabant, quamvis reverenter, tamen eum & de octo talentis admonentes. Ille vero illico comprehensos eos vinciri jussit, arguens cur leges de Cæsarea auferre ausi fuissent. ob hoc igitur apud Hierosolymitanos gravissima indignatio nascebatur: verumtamen adhuc

iram ſuam frenabant. Florus vero, quaſi ad hoc operam ſuam locaſſet, ut bellum inflammaret, miſit ad ſacrum theſaurum, ut inde decem & ſeptem talenta auferrentur, quaſi eam pecuniam impenſæ Cæſaris flagitaret. Tunc vero ſtatim invaſit populum multa confuſio: concurrentes ad templum, maximis vocibus nomen Cæſaris appellabant, ut à tyrannide Flori liberarentur orantes. Quidam autem ſeditioſorum in Florum maledicta jaciebant ultima: & caniſtrum circumferentes ſtipem ejus nomine poſtulabant, quaſi inops & miſerrimus talibus indigeret auxiliis. His autem omnibus nihil eſt à cupiditate deterritus, ſed multo magis ad deprædandum irritatus eſt. Denique cum deberet Cæſaream veniens ignem belli illic naſcentis extinguere, cauſasque tumultuum ſubmovere, pro quo etiam mercedem acceperat pactus: tamen cum exercitu equitum atque peditum Hieroſolymam contendit, ut Romanis armis ad qvod volebat uteretur, ac timore & minis urbem circumdaret. Tunc populus lenire ejus impetum volens, obviam militibus proceſſit, cum ſolitis utique favoribus, & Florum honorare officiis paratus. Ille vero præmittens cum equitibus quinquaginta centurionem, nomine Capitonem diſcedere eos juſſit: Neve eum, in quem tam gravia maledicta jeciſſent, falſo denuo honore deluderent. Oportere quippe eos, ſi viri ſunt fortes, animique conſtantis, etiam in præſentem effundere contumelias: nec ſolum in verbis, ſed etiam in armis amorem libertatis oſtendere. His dictis exterrita multitudo, ſimul etiam militibus, qui cum Capitone venerant, in medium vulgus irruentibus, diffugerunt, antequam Florum ſalutarent, aut militibus officia conſueta redderent. Diſcedentes igitur in domos, cum metu atque humilitate pervigilem duxere noctem. Florus autem tunc quidem degit in regia, poſtridie autem adverſum eos extructo tribunali ſublimius reſedit: convenienteſque ſacerdotum principes, & civitatis univerſa nobilitas, aſtiterunt tribunali. His præcepit Florus, ut omnes qui maledicta in eum ſucclamaſſent, protinus dederent: edicens in ipſos eſſe, niſi reos produxerint, vindicandum. Ad hæc reſpondent Judæi, populum quidem pacifica quæque ſentire, illis vero qui erraviſſent in verbis, veniam conferendam poſtulabant. In tanta ſiquidem multitudine, nihil eſſe mirandum, offendi aliquos temerarios, & per ætatem inſipientes: eſſe autem impoſſibile eorum qui deliquerint, diſcrimen agitari, cum & ſingulos nimirum pœniteat, & præ timore ad negandum ſint parati. debere tamen illum ſi conſuleret gentis quieti, & vellet Romano imperio ſervare urbem, magis propter multos innoxios dare veniam etiam paucis delinquentibus, quam propter paucos improbos perturbare multitudinem tantam bonorum. Ad hæc vero ille magna indignatione inflammatus, militibus exclamavit, ut forum rerum venalium, quod erat in ſuperiori parte civitatis, diriperent, ac paſſim obvios trucidarent. Illi vero ad lucri ſui cupidinem addita autoritate rectoris, non ſolum illum diripuerunt locum, in quem fuerant immiſſi, ſed in univerſas inſilientes domos, interficiebant habitatores. Fuga autem erat per angiporta omnia, & cædes eorum qui comprehendebantur: direptionis quoque nulla ſpecies præteribatur. Multos autem etiam nobilium comprehendentes adduxerunt ad

Φλῶρον

Ἀ θυμοὺς κατεῖχον. ὁ δὴ Φλῶρος ὥσπερ ἐργολαβήσας, σκεπτίζειν τὸν πόλεμον, ἐπέμψας ἐπὶ τὸν ἱερὸν θησαυρὸν, ἐξαίρει ἑπτακαίδεκα τάλαντα σκηψάμενος εἰς τὰς καίσαρος χρείας. συγχύσεις δ' οὐ μικρὰς εἶχε τὸ δῆμον, καὶ συνδραμόντες εἰς τὸ ἱερὸν βοαῖς ἀλαπτυσίοις, καὶ τὸ καίσαρος ἀνεκάλουν ὄνομα, καὶ τὴν Φλώρου τυραννίδος ἐλευθερῶσαι σφᾶς ἱκέτευον. ἔνιοι δὲ τῶν σπασιῶν λοιδορίας αἰσχίστους εἰς τὸν Φλῶρον σκεκράγεσαν, καὶ κανοῦν Β ἐπιφέροντες ἐπήτουν αὐτῷ κέρμα, καθάπερ ἀκλήρῳ, καὶ πλανήτῃ. τὰ τοίνυν ὄχλου συνταράττοντος τὴν Φλαβιανείαν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μᾶλλον χρηματίσασθαι σπουδάζοντος ἐφορμᾶται. δέον γὰρ εἰς καισάρειαν ἐλθόντα σβέσαι τὸ ἐκ πολέμου πῦρ σκεδὸν ἀρχόμενον, καὶ τὴν παραχὴν ἀνελεῖν τὰς αἰτίας, ἐφ' ᾧ καὶ μισθὸν ἔλαβεν, ὁ δὲ μὴ χρατιὰς ἱππικῆς τε καὶ πεζικῆς, ἐπὶ ἱεροσολύμων ὥρμησεν, ἵνα τοῖς ῥωμαίων ὅπλοις ἐρᾳζηται, καὶ τῷ δέει καὶ τὴν ἀπόλαυσιν C δώσῃ τὴν πόλιν. ὁ δὲ δῆμος ἐπειδυσωπήσας τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ βουλόμενος, ὑπάντα τοῖς χρατιώταις μετ' εὐφημίας, καὶ τὸν Φλῶρον ἱερατικῶς ἐκδεχόμενος παρεσκεύασε. κἀκεῖνος ἐπέμψας σὺν ἱππεῦσιν πεντήκοντα κεντυρίωνα ἑκατοντάρχην, ἀναχωρεῖν αὐτοὺς ἐκέλευσε, καὶ μὴ πρὸς ὃν ἔτως ἐλοιδόρησαν αἰσχρῶς, εἰρωνεύεσθαι τοῖς νεῶν φιλοφρονήσεσι. δεῖν γὰρ αὐτοὺς ὑπὲρ γυναῖοι εἶναι καὶ παῤῥησιάζεσθαι, σκώπτειν μὲν αὐτὸν καὶ παρόντα. φαίνεσθαι D δὲ μὴ μόνον ἐν τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις φιλελεύθερους. ὅτω καταβοήσαντος τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τὸν κεντυρίωνα ὑπαίτιον εἰς μέσους φερομένους, διεσκεδάσθη, πρὶν ἀπαντῆσαι τὸν Φλῶρον, ἢ τοῖς χρατιώταις φανερὸν ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα. ἀναχωρήσαντες γὰρ εἰς τὰς οἰκίας μὴ δέους καὶ παντὸς ἀστυσκότου διεκπεραῶσαι. Φλῶρος μὲν τότε ἐν τοῖς βασιλείοις αὐλίζεται. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ βῆμα πρὸ αὐτῶν πήξας καθέζεται, καὶ προσκαλεσάμενος εἴ, τι ἀρχιερεῖς καὶ δυνατοὶ, τί, τι γνωρίμων E τῶν τῆς πόλεως πᾶν, παρέστησαν τῷ βήματι. τούτοις δὲ Φλῶρος ἐκέλευσε τοὺς λοιδορήσαντας αὐτὸν ἐκδοῦναι, φάσκων αὐτοὺς ὁπολαύσειν τῆς ἀμύνης, εἰ μὴ προσαγάγοιεν τοὺς αἰτίους. οἱ δὲ τὸ μὲν δῆμον ἀπὸ φανὸν εἰρηνικὰ φρονοῦντα, πῶς δ' ὠδάφθεγξάμενοις ἠτιῶντο συγγνώμην. ἐν γὰρ τοσούτῳ πλήθει, θαυμαστὸν οὐδὲν εἶναί τινας θρασυτέρους, καὶ διὰ ἡλικίαν ἀφρόνας. ἀμήχανον δὲ τῶν ἡμαρτηκότων τὸν ἀριθμὸν φανέντα ἑκάστῳ μετανοοῦντι τι, καὶ διὰ δέους ἀγνοήσαντι. δεῖν μέντοι γε F σκοπεῖν προνοεῖν τῆς ἐθνους εἰρήνης, ἢ βουλόμενος ῥωμαίους πρεσβύζειν τὴν πόλιν, ἢ μᾶλλον ἀφ' ὑβρεως τοὺς πολλοὺς ἀκαλαστιάτους, συζῆν ἢ τοῖς ὀλίγοις πλημμελήμασιν, ἢ δι' ὀλίγους πονηροὺς παραίτησαι δῆμον ἀγαθὸν πᾶσιν. πρὸς ταῦτα μᾶλλον παροξυνθεὶς, ἐμβοᾷ τοῖς χρατιώταις ἁρπάζειν τε τὴν ἄνω καλουμένην ἀγορὰν, καὶ κτείνειν τοὺς συντυγχάνοντας. οἱ δὲ ὁπλισμοῖς κέρ- G δους προσλαμβάνοντες ἡγεμονικὴν παρακέλευσιν, οὐ μόνον ἐφ' οἷς ἐπέμφθησαν τόπον ἥρπαζον, ἀλλ' εἰς πάσας ἐμπηδῶντες τὰς οἰκίας, ἔσφαζον τοὺς οἰκήτορας. φυγὴ δ' ἦν ἐκ τῶν στενωπῶν, καὶ φόνος τῶν καταλαμβανομένων, τρόπος τε ἁρπαγῆς οὐδεὶς παρελιμπάνετο. καὶ πολλοὺς τῶν μετρίων συλλαμβάνοντες, ἐπὶ τὸν

Φλῶρον ἦγον, οὓς μάστιξι προσκισσήμως, ἀνεσταύρωσεν. ὁ γοῦν σύμπας τῶν ἐκείνης ἀπολομένων τῆς ἡμέρας ἀριθμὸς, σὺν γυναιξὶ καὶ παιδίοις (ἀδὲ νηπίων ἀπέσχοντο) ἐξακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι συνήχθη. βαρυτέραν δ' ἔσεσθαι τὴν συμφορὰν, τὸ καινὸν τῆς ῥωμαίων ὠμότητος. ὁ γὰρ μηδεὶς πρότερον, τότε Φλῶρος ἐτόλμησεν, ἄνδρας ἱππικοῦ τάγματος μαστιγώσας πρὸ τοῦ βήματος, καὶ σταυρῷ προσηλώσας; ὧν εἰ καὶ τὸ γένος ἰουδαῖοι, ἀλλὰ τὸ γοῦν ἀξίωμα ῥωμαϊκὸν ἦν.

A Florum, quos ille verberibus laniatos in crucem fustulit. Denique omnis numerus illo interfectorum die cum parvulis & mulieribus (neque enim vel lactantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Graviorem autem faciebat calamitatem videri novitas Romanæ calamitatis: quod enim nemo unquam prius, tunc Florus ausus est, ut viros scilicet equestris ordinis pro tribunali flagellis cæderet, ac patibulis affigeret: quorum etsi origo Judæa tamen Romana dignitas erat.

B

Κεφ. κς.

Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν, ὁ μὲν βασιλεὺς ἀγρίππας ἔτυχεν εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν πεπορευμένος, ὅπως ἀλεξάνδρῳ συνηθείη πεπιστευμένῳ τὴν αἴγυπτον ὑπὸ νέρωνος, καὶ πεμφθέντι διέπειν. τὴν δ' ἀδελφὴν αὐτοῦ βερνίκλην παρούσαν ἐν ἱεροσολύμοις, καὶ τὴν ὠμότητα τῶν στρατιωτῶν ὑποπτεύσασαν, δεινὸν εἰσῆλθε πάθος; καὶ πολλάκις τὸν τε ἱππάρχας αὐτῆς καὶ σωματοφύλακας πέμπουσα πρὸς φλῶρον ἐδεῖτο παύσασθαι δ' φόνου. καὶ ὁ μὴ ὅτι εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀναιρουμένων, ὅτι εἰς τὴν δ' ἡγησιάνην τῆς ὠμότητος, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ λυσιτελὲς τὸ ἐκ τῶν ἁρπαγῶν ὑποβλέπων, παρήκουσεν. ἡ δ' ἔρημη τῶν στρατιωτῶν ἐλύσησε καὶ κατ' αὐτῆς ἠκόζοντο τοὺς ἀλισκομένους καὶ διέφθειρον, ἀλλὰ κἂν αὐτὴν ἀνεῖλον, εἰ μὴ καταφυγεῖν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἔφθη. κἀκεῖ διενυκτέρευσε μετὰ φυλακῆς, δεδοικυῖα τὴν στρατιωτῶν ἔφοδον. ἐπεδήμει δ' ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις, δ' ἰχλὴν σκηνοποιοῦσα τῆς φυλῆς. τοὺς γὰρ ἡ νόσῳ καταπονουμένους, ἢ ποσὶν ἄλλως ἀναγκαίως, εἴθος δ' ἔχεσθαι πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν, ἧς ὀπτάσουσιν μέλλοιεν θυσίας, οἶνόν τε ἀφέξεσθαι καὶ ξυρήσασθαι τὰς κόμας. ἃ δὴ τότε πολλοὺς βερνίκη, γυμνοποὺς τε πρὸ τοῦ βήματος ἱκέτευσε τὸν φλῶρον, καὶ πρὸς τὸ μὴ τυχεῖν αἰδοῦς αὐτῆς, τὸν πρὸ δ' ζῆλος κίνδυνον ἐπείρασεν. ταύτας μὲν οὖν σκηνοπηγίας μιᾶς δεκάτης μηνὸς ἀρτεμισίου συνέβη. τῇ δὲ ὑπατούσῃ τὸ μὲν πλῆθος ἐπερρώσθη, εἰς τὴν ἄνω συνέρρυσεν ἀγορὰν, καὶ βοαῖς ἐξαισίοις πρὸ τῶν ἀπολωλότων ἀνωδύροντο. τὸ πολέον δ' ἦσαν εἰς τ' φλῶρον θλίφθονοι φωναί. πρὸς ὃ δείσαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι τὰς ἐσθῆτας προσερρήξαντο, καὶ προπεσόντες ἐκάστοις. ἐδέοντο παύσασθαι, καὶ μὴ πρὸς οἷς πεπόνθασιν εἰς ἀνήκεστόν τι τ' φλῶρον ἐρεθίζειν. ἐπείσθη δ' τὸ πλῆθος ταχέως, αἰδεῖ τε τῶν προκαλεσαμένων, καὶ κατ' ἐλπίδα δ' μηδὲν ἔτι τὸν φλῶρον εἰς αὐτοὺς προσομοιῶσθαι.

C Am Berenicen, Hierosolymis inventam & iniquitatem militum videntem, gravis ob hoc angor invaserat. & frequenter quidem præfectos equitum suorum, custodesque corporis mittens ad Florum precabatur, ut à cæde desineret. Ille vero neque in multitudinem interfectorum, neque in nobilitatem precatricis, sed tantum in lucra sua, quæ de rapinis congregarentur, aspiciens, contempsit annuere: impetus autem militum etiam adversum reginam efferatus est. Non solum quippe sub oculis ejus obvios qvosque mulctabant atque trucidabant; sed etiam ipsam, nisi confugisset in aulam, interfecissent. Ibi autem pervigilem noctem cum intenta custodia egit, verens utique irruptionem militum. Venerat autem Hierosolymam, ut vota Deo solveret. His enim qui morbo vel aliis necessitatibus implicantur, mos est orare per triginta dies, antequam immolent hostias: abstinere quoque vino, & capillos radere. Quem morem Berenice regina illis exercens diebus, nudipes etiam ante tribunal stetit, deprecans Florum: & præter quod nihil honoris habitum est, etiam de vita sua periclitata est. Hæc autem facta sunt sexto decimo die mensis Maji. Postridie autem conveniens multitudo in forum, quod erat in superiori parte civitatis, magis clamoribus de his qui interfecti fuerant, querebantur: potissimum autem invidiosæ in Florum voces erant: quod veriti primates quique & pontifices, disruptis vestibus, & viritim singulos comprehendentes, postulabant, ut ab his verbis, qvorum causa tanta mala pertulerant, desisterent, neque in majorem indignationem Florum moverent. Sicque sedata est multitudo, tam reverentia precantium, quam spe quod nequaquam Florus ultra in eos sæviret. Ille autem videns multitudinis tumultum fuisse compressum, angebatur, & denuo eam inflammare cupiens, pontifices cum nobilibus advocavit. Itaque unum ait argumentum fore, qvod nihil ulterius de novandis rebus cogitaret, si populus obviam procederet militibus de Cæsarea venientibus: veniebant autem duæ cohortes. Qui cum convocassent populum ad occurrendum, mandat centurionibus, ut nullam salutationem redderent obviantibus Judæis. Ad qvod si offensi petulanter quippiam essent locuti, statim in eos uterentur armis. Pontifices ergo collecta multitudine in templo, precabantur, ut occurrerent Romanis, & ante grave incommodum cohortes solenniter salutarent.

D

E

F

G

CAP. XV.

De alia oppressione Hierosolymorum dolo Flori.

PEridem tempus rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus ut Alexandrum; qui Ægyptum procurabat missus à Nerone, jure hospitis conveniret. Germanam autem su-

His hortationibus seditiosi quique abnuebant, & ob interfectorum dolorem reliqua multitudo jungebatur audacibus. Tunc vero omnes sacerdotes omnesque levitæ sacra vasa proferentes ornatumq; templi, citharistæ etiam & cantores cum musicis organis procidebant ante multitudinem, & obnixissime precabantur, ut illum templi honorem custoditum esse vellent, neq; ad direptionem vasorum sacrorum Romanos contumeliis incitarent. Erat autem videre ipsos sacerdotum principes sparsis cinere capitibus, & pectora diruptis vestibus nuda monstrantes, nominatim singulos quosque nobilium compellare, ac denuo in commune multitudinem precari, ne ob modicum peccatum patriam suam proderent his, qvi direptioni ejus inhiarent. Qvam enim utilitatem vel militibus esse de Judæorum salutatione tribuendam, vel illis quæ acciderant correctionem, si in præsenti procedere cessarent? At contra, si officiose susciperent solenniter venientes, auferri Floro occasionem pugnæ: ipsos vero salvare patriam suam, & providere ne quid ultra quam pertulerant, experirentur. His addunt, quod paucis seditiosis si tanta multitudo jungatur, hoc magis ad pacificum consilium suam deberent autoritatem transferre. Tali hortatu multitudinem inflectentes, etiam ipsos seditionis autores quosdam quidem minis, qvosdam autem sui reverentia mitigaverunt: ac deinceps præcedentes cum quiete omni populo sequente, militibus obviam prodierunt. Jamque cominus factos salutaverunt: illis autem nihil respondentibus, seditiosi Judæorum adversum Florum, cujus hæc fierent consiliis, succlamaverunt. confestimque milites comprehendentes eos, cædere fustibus adorti sunt: atqve in fugam versos persequentes equites procukabant. Corruebant autem multi quidem cum à Romanis cæderentur, plures autem cum se mutuo propellerent. In ipsis autem portis gravis facta est compressio, & uno qvoqve alterum prævenire cupiente tardior fuga cunctis fiebat. Collabentium vero durus erat interitus. Suffocatu enim atque conculcatu miseri disperibant, & neque ad sepulturam quisquam proximis suis cognoscendus remanebat. Irruebant autem etiam pariter milites immoderatè, eos quos comprehendissent cædentes: & per ingressum qui Bezetha vocatur detrudebant multitudinem, transire cupientes ut Antoniam & templum obtinerent. Qvos etiam Florus consecutus, eduxit de regia eos qui secum erant, & in arcem transire nitebatur. Frustratus tamen est ejus impetus. Conversus quippe adversum eos populus repugnavit, & per tecta evadentes obruebant saxis Romanos. Qvi cum superne venientibus sagittis vincerentur, nec possent defendere multitudinem quæ per angustos arctabatur ingressus, ad reliqvum se exercitum qvi erat in regia receperunt. Seditiosi autem verentes, ne superveniens denuo Florus templum occuparet, per Antoniam ex templo ascendentes, porticus à templo ad Antoniam continentes intercidерunt, quatenus avaritiam Flori desperatione compescerent. Nam cum divinis inhiaret thesauris, proq; his in Antoniam transgredi niteretur, ubi intercisas porticus vidit,

A τούτοις τὸ στασιῶδες ἠπείθη, καὶ μᾶλλον τοὺς ἀπολωλότας
τὸ πλῆθος ἐξέφερε πρὸς ἅπαντας. ἔνθα δὴ πᾶς μὲν
ἱερεὺς, πᾶς δ' ὑπηρέτης τοῦ θεοῦ, τὰ ἅγια σκεύη προ-
κομίσαντες, καὶ τὸν κόσμον ἐν ᾧ λειτουργεῖν ἐθίσθη
αὐτοῖς ἀναλαβόντες, κιθαρισταί τε καὶ ὑμνῳδοὶ μετὰ
τῶν ὀργάνων προσαντήσαντες, κατεμαλάττοντο Φυ-
λάξαι τὸν ἱερὸν κόσμον αὐτοῖς, καὶ μὴ πρὸς ἁρπαγὴν
τῶν θείων κειμηλίων ῥωμαίους ἐρεθίσαι. τοὺς δ' ἐπέχει-
B ρεῖς αὐτοὺς ἰδεῖν κατεμωμένους μὲν τῆς κεφαλῆς
κόνιν, γυμνοὺς δὲ τὰ στέρνα τῶν ἐσθήτων ἀπερρηγμέ-
νων. ὀνομαστὶ δὲ ἕκαστον τῶν γνωρίμων καὶ κοινῇ τὸ πλῆ-
θος ἱκέτευον, μή τι δι' ὀλιγίστης παραπτώσεως, τὴν
δοκοῦσαν τῷ πατρίδι τοῖς ὑπηκόοις παρῆσθαι. τίνα
γὰρ ἡ σπουδὴν φέρειν ὠφέλειαν τὴν ἀπὸ ἰουδαίων ἀ-
σπασμὸν, ἢ διορθώσιν αὐτοῖς τῶν συμβεβηκότων, τὸ μὴ
νεῶ προσελθεῖν εἰ δὲ δεξιώσαιντο τοὺς προσιόντας
C ὡς ἔθος, φλώρου μὲν ἀποκοπήσεσθαι τὴν ἀφορμὴν ἐκ
πολέμου, κερδήσειν δ' αὐτοὺς τῷ πατρίδι, καὶ τὸ μηδὲν
παθεῖν πάλιν. ἄλλως τε, καὶ τὸ πλῆθος σπουδάζουσι
ὀλίγους, δέον αὐτοὺς δῆμον ὄντας τοσοῦτον, σωφρονᾶ-
κάζειν κἀκείνους συγγνωμονεῖν, δεινῆς ἀσεσίας οὔσης,
τούτοις μειλισσόμενοι τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τῶν σπου-
δαίων, οἷς μὲν ἀπειλοῦσι, οἷς δ' αἰδοῖ κατέσχεν. ἔπειτα
ἐζηλοῦμενοι, μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου τοῖς σπεισάντας
D ὑπήντων καὶ πλησίον γενόμενοι ἠσπάσαντο. τῶν δὲ
μηδὲν διακεκινημένων, οἱ σπεισάμενοι φλώρου κατέβο-
ων. τοῦτο δὲ ἦν σωθῆναι κατ' αὐτῶν δεδομένον. αὐτί-
κα γοῦν οἱ σπεισάμενοι, προσέχοντες αὐτοὺς, ἔπεμπον ξύ-
λοις, καὶ φεύγοντας οἱ ἵππεῖς κατεδίωκοντες, συνε-
πάτουν. ἔπιπτον δὲ πολλοὶ μὲν ὑπὸ ῥωμαίων τυπτόμενοι,
πλείους δὲ ὑπ' ἀλλήλων βιαζόμενοι, δεινὸς δὲ περὶ τὰς
πύλας ὠθισμὸς ἦν. καὶ φθάνειν ἑκάστου σπεύδοντος,
E βεβαιοτέρα μὲν ἡ φυγὴ πᾶσιν ἐγίνετο, τῶν δὲ σφαλέ-
των ἀπώλεια δεινὴ. πνιγόμενοι γὰρ καὶ κλωμένοι
πλῆθος τῶν ὑπεραινόντων ἐφανίζοντο, καὶ οὐδὲ πρὸς
ταφὴν τις γνώμενος τοῖς ἰδίοις κατελείπετο. συνέ-
πιπτον δὲ καὶ σπεύδοντες ἀναίδην τοὺς κατα-
λαμβανομένους, καὶ μᾶλλον τὸ βεζεθὰ καλουμένης, ἀνώ-
θεν τὸ πλῆθος, βιαζόμενοι παρελθεῖν ἐς κρατῆσαι τῆς
ἱεροῦ ἐς τῆς ἀντωνίας. ὧν ἐς φλῶρος ἐφιέμενος, ἐξή-
F γαγε σὺν τῇ βασιλικῇ. αὐλῆς τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐς πρὸς
τὸ φρούριον ἐλθεῖν ἠγωνίζετο. δημαγωγὸς γε μὲν τῆς
ἐπιβολῆς ὁ δὲ δῆμος ἀντικρὺς ἔπεσφερεν, αἰτίαν τῷ
ἁρπαγῇ, ἐς ἀναστάντες ἐπὶ τῶν πυγῶν, τοὺς ῥωμαίους ἐ-
βαλλον. καταπονούμενοι δὲ τοῖς ὑπερθε βέλεσι, ἐς ἀμε-
κόψαν τὸ τοὺς στενωποὺς ἐμφράξαι πλῆθος ἀσθενήσαν-
τες, ἀνεχώρουν εἰς τὸ πρὸς τοῖς βασιλείοις στρατόπεδον.
οἱ δὲ σπεισάμενοι δείσαντες μὴ πάλιν ἐπελθὼν ὁ φλῶρος
G κρατήσῃ τε ἱεροῦ ἀπὸ τῆς ἀντωνίας, ἀναβάντες ἀπὸ τῆς
στοᾶς τῆς ἱεροῦ πρὸς τῷ ἀντωνίᾳ διέλο-
ψαν. τοῦτο εἶψεν τῷ φλώρῳ πλεονεξίαν. τῶν δὲ
θεοῦ θησαυρῶν ἐφιεμένῳ, καὶ διὰ τοῦτο παρελθεῖν
ἐπιθυμοῦντι εἰς τὴν ἀντωνίαν, ὡς ἀπερράγησαν αἱ στοαὶ,
τὸν

pe adversum eos populus repugnavit, & per tecta evadentes obruebant saxis Romanos. Qvi cum superne venientibus sagittis vincerentur, nec possent defendere multitudinem quæ per angustos arctabatur ingressus, ad reliqvum se exercitum qvi erat in regia receperunt. Seditiosi autem verentes, ne superveniens denuo Florus templum occuparet, per Antoniam ex templo ascendentes, porticus à templo ad Antoniam continentes intercidерunt, quatenus avaritiam Flori desperatione compescerent. Nam cum divinis inhiaret thesauris, proq; his in Antoniam transgredi niteretur, ubi intercisas porticus vidit,

τῷ ὁρμῇ ἀνετράπη. καὶ μεταπεμψάμενος τοὺς τε δεχιερεῖς καὶ τὴν βουλὴν, αὐτὸν μὲν ἐξιέναι τῆς πόλεως ἔφη, φρουρὰν δὲ καταλείπειν αὐτοῖς ἐφ' ὅσην ἂν ἀξιώσωσι. τῶν δὲ πάντα μὲν ἀσφαλείας καὶ δι' μηδὲν νεωτερίσειν ὑποσχομένων, εἰ μίαν αὐτοῖς καταλείποι σπεῖραν, μὴ μὲν τοι τὴν μαχεσαμένην. ὡς δὲ ταύτῃ ἀπιχθῶς, διὰ τὸ πεπυσθαι ἔχειν τὸ πλῆθος. ἀλλάξας τὴν σπεῖραν, ὡς ἠξίωσε μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεψεν εἰς καισάρειαν.

A ab impetu conquievit. & convocans sacerdotum principes atque curiam, se quidem ait urbe digredi, præsidium tamen apud eos relinquere quantum ipsi voluissent. Ad hæc illis respondentibus, nihil novandum fore, si unam tantum relinqueret apud eos cohortem, dum tamen non illam quæ cum civibus paulo ante confixerat: ob ea siquidem quæ pertulere populum illis militibus infensum esse: cohorte sicut precabantur mutata, cum reliqua manu Cæsaream regressus est.

Κεφ. κη.

Ἕτερον δὲ ἐπιβολὴν τῷ πολέμῳ περιφέρεντα, ἐπέστελλε κεστίῳ, ἰουδαίων ἀποστασιν καταψευδόμενον, τὴν τε ἀρχὴν τῆς μάχης πεισθεὶς αὐτοῖς, καὶ δράσαι λέγων ἐκείνους, ἃ πεπόνθασιν. οὐ μὴν ἀλλ' οἱ τῶν ἱεροσολύμων ἄρχοντες ἐσίγησαν. ἀλλ' αὐτοί τε καὶ βερνίκη τῷ κεστίῳ πεῖ ὧν φλῶρος εἰς τὴν πόλιν παρεκώμησεν, ἔγραφον. ὁ δὲ, τὰ παρ' ἀμφοῖν ἀναγνούς, μὴ ἡγεμένων ἐβουλεύετο. καὶ τοῖς μὲν αὐτῶν ἐδόκει, κέστιον μὴ στρατιᾶς ἀναβαίνειν, ἢ τιμωρησόμενον τὴν ἐπόρκησιν εἰ γέγονεν, ἢ βεβαιοτέρους καταστήσοντα ἰουδαίους, καὶ συμμάχους αὐτῷ ἂν πεμψαι τινας τῶν ἐπήρων τὰ κατασκευάμενον τὰ πράγματα, καὶ τὰ φρονήματα τῶν ἰουδαίων πιστῶς ἀγγελοῦντα. πέμπει οὖν δή τινα τῶν χιλιάρχων νεαπολιτανὸν, ὃς ἀπὸ τῆς ἀλεξανδρείας ὑποστρέψαντι τυχὼν ἀγρίππα τῷ βασιλεῖ καὶ ἰαμνίαν, τὸν πέμψαντα καὶ τὰς αἰτίας ἐδήλωσεν. ἔνθα δὴ ἰουδαίων οἱ τε δεχιερεῖς ἅμα τοῖς δυνατοῖς, καὶ ἡ βουλὴ περὶ τοῦ, δεξιουμένη τὸν βασιλέα. μετὰ δὲ τὴν εἰς ἐκεῖνον θεραπείαν, ἀπωδύροντο τὰς ἑαυτῶν συμφορὰς, καὶ τὴν φλώρου διεξήεσαν ὠμότητα. τοὺς μὲν ἠναγκασμένους ἀγρίππας. στρατηγικῶς δὲ τὴν ὀργὴν εἰς οὓς ἠλέει ἰουδαίους μετέφερε, παραινῶν αὐτῶν βουλόμενον τὰ φρονήματα, καὶ τοῦ μὴ δοκεῖν ἀδίκως τι παθεῖν, τῆς ἀμωμήτου ἐπιτρέπων. οἱ μὲν οὖν ὡς ἂν ὄντες ἐκκειται, καὶ διὰ τὰς αὐτῶν κτήσεις ἐπιθυμοῦντες εἰρήνης, σωίεσαν δυνοίκην τὴν ἐπιτίμησιν δὲ βασιλέως. ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῶν ἱεροσολύμων, ἐπὶ ἐξήκοντα προελθὼν σταδίους, ἐδεξιοῦτο τὸν ἀγρίππαν, καὶ τὸν νεαπολιτανόν. ἐκώκυον δὲ αἱ τῶν ἀπεσφαγμένων γυναῖκες προεκθέουσαι, καὶ πρὸς τὴν τούτων οἰμωγὴν, ὁ δῆμος εἰς ὀλοφυρμοὺς τραπόμενος, ἐπεκουρεῖν τὸν ἀγρίππαν ἱκέτευε. τοῦ τε νεαπολιτανοῦ κατιδόντος, ὅσα παθοιεν ὑπὸ φλώρου, καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν, τὴν τε ἀγορὰν ἠρημωμένην ὑπεδείκνυον, καὶ πεπορθημένας τὰς οἰκίας. ἔπειτα δὲ ἀγρίππας πείθουσι τὸν νεαπολιτανὸν σὺν ἑνὶ θεράποντι πρόελθεῖν μέχρι σιλοᾶ τὴν πόλιν, ἵνα γνῷ ἰουδαίους τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασι ῥωμαίοις ἑκόντας, μόνῳ δὲ ἀπεχθανομένους φλώρῳ διὰ ὑπερβολὴν τῆς εἰς αὐτοὺς ὠμότητος. ὁ δὲ, ὡς διοδεύσας πείραν ἔλαβεν ἱκανὴν τῆς πραότητος αὐτῶν, εἰς τὸ ἱερὸν ἀνέβαινεν. ἔνθα συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ πολλὰ μὲν εἰς πίστιν αὐτοὺς τὴν πρὸς ῥωμαίους ἐπαινέσας, πολλὰ δὲ εἰς τὸ τηρεῖν τὴν εἰρήνην παρεσκεύασε, καὶ θεοῦ προσκυνήσας ὅσον ἐξῆν τὰ ἅγια, πρὸς κέστιον ἐπανῆκε. τὸ δὲ πλῆθος

B tur mutata, cum reliqua manu Cæsaream regressus est.

CAP. XVI.

De Politiano tribuno, & oratione Agrippæ ad Judæos, ad obediendū Romanis hortantis.

Aliud autem denuo pugnæ consilium comminiscens, retulit ad Cestium, & Judæos defectionis criminatus est: impudenti mendacio illos perpetrasse dicens, quæcunque eos pertulisse constabat. Nec sane principes Hierosolymorum quæ gesta fuerant, tacuerunt: sed & C ipsi & Bernice ad Cestium de his quæ Florus inique in urbe egerat, retulerunt. Ille autem susceptis literis partis utriusque, quid facto opus esset cum principibus deliberabat. Et quibusdam quidem videbatur, cum exercitu in Judæam Cestium ire debere, & aut vindicare defectionem, si fuisset admissa, aut magis fidos reddere D Judæos eorumque accolas. Ipsi tamen magis placuit aliquem de suis præire, qui & negotia & consilia Judæorum posset ei fideliter nuntiare. mittit ergo tribunum Politianum, qui ab Alexandria revertenti Agrippæ circa Jamniam occurrens, & à qvo fuisset missus, & ob quas causas indicat. Qvo loci Judæorum etiam pontifices, & reliqui nobiles, eorumque curia adesse curaverant, ut circa regem scilicet officia novarent. E Postea vero quam illum congrua humanitate coluerunt, conquesti sunt quam potuerunt flebiliter de calamitatibus propriis, & inhumanitatem Flori explicaverunt. Quam licet argueret Agrippa, vafre tamen invectionem suam in Judæos transtulit, quorum maxime miserebatur, volens scilicet frænare eorum motus: F ut per hoc ipsum qvod viderentur nihil perpessi injuriæ, ab ultionis desinerent appetitu. Ad hæc ergo quicunque egregii erant, & propter sua prædia desiderabant quietem, intelligebant regis redargutionem esse plenam benignitatis. Populus autem Hierosolymorum sexaginta stadiis obviam progressus, officiose Agrippam & Politianum suscepit. Lamentabantur tamen interfectos conjuges mulieres: quarum plangoribus G reliqvus qvoqve populus ad lamenta conversus, precabatur Agrippam ut genti consuleret. Succlamabant etiam Politiano, ut ingrederetur urbem, videretque quæ essent à Floro gesta: & ita ostendebant forum desertum domosque vastatas. deinceps vero per Agrippam suasere Politiano, ut is cum uno tantum famulo ad Siloam usque totam circuiret civitatem: quatenus ipsis cognosceret oculis, Judæos omnibus quidem aliis parere Romanis, soli autem Floro adversari propter magnitudinem in eos factæ crudelitatis. Ille igitur cum circuisset urbem, & mansuetudinis populi sufficiens documentum teneret, ascendit in templum, qvo etiam multitudinem convocavit: & cum plurimis verbis fidem eorum circa Romanos collaudasset, multa etiam ad conservationem pacis hortatus, adoravit Deum ejusq; sancta: in eo tamen consistens loco, in quo licebat per religionem: sicq; regressus ad Cestium est. vulgus autem

Judæorum, ad regem pontificesque conversus petebat, ut legati adversum Florum ad Neronem mitterentur, neque de tanta cæde tacentes suspicionem suæ defectionis præberent: visum iri quippe eos principes capiendorum armorum fuisse, nisi prævenientes ostendissent illum esse qui dedisset exordium, constabat autem multitudinem non esse quieturam, si legationem aliqvis impedisset. Ad hæc Agrippa, ordinari quidem legatos, qvi Florum accusarent, invidiosum putabat: despicere autem Judæos in bella commotos neqve sibi expedire cernebat. advocata igitur concione in xystum, & in suggesto constituens germanam suam Bernicen, in Asamonæorum domo (ea siquidem xysto imminebat contra superiorem partem urbis: nam xysto templum erat ponte conjunctum) hujusmodi orationem habuit: Si quidem viderem vos omnes ad pugnandum cum Romanis esse incitatos, neque populi puriorem synceriss imamque partem pacem velle servare, neque processissem ad vos, neque consulere confisus essem: supervacua quippe de utilibus oratio est, quando omnium auditorum conspirat ad deteriora consensus. Qvoniam vero aliquos quidem ætas, malorum belli nescios facit, qvosdam vero inconsiderata spes libertatis: nonnullos vero avaritia succendit, & in confusione rerum capiendum de inferioribus lucrum: quemadmodum ipsi ab hoc errore corrigantur, & non per paucorum improba consilia etiam boni dispereant, existimavi oportere, ut omnibus vobis in unum coactis ea exponerem, quæ arbitror expedire. Obstrepat autem nemo, si non ea audierit quæ ipsius fert libido. His siquidem qui sunt ad defectionem irrevocabiliter incitati, licebit etiam post meos monitus manere in pristina voluntate. mea autem etiam ad illos qui audire cupiunt intercipietur oratio, nisi ab omnibus vobis silentium præbeatur. Novi quidem quod multi & injurias procurantium provincias, & præconia libertatis quasi tragicè prosequantur. Ego autem priusquam discutiam qui sitis, & contra quos bellum suscipere tentetis, primum separabo causas, quas connexas putatis. Si enim violatores vestros cupitis ulcisci, cur libertatem magna laude attollitis? Si vero istud ipsum servire intolerabile ducitis, superflua est adversum rectores querela, illis siquidem vel moderatissimè agentibus, nihilominus turpe erit servire. Considerate autem singillatim, & videte quam exigua sit materia bellorum. Et primum quidem ipsa rectorum consideranda sunt crimina. Colere siquidem officiis, non exasperare oportet jurgiis potestatem. Cum vero modicorum peccatorum exprobrationes maximas facitis, adversum vos profecto eos quibus infertis contumelias irritatis. Relinquentes quippe & qvod antea clanculo & cum quadam verecundia nocebant, palam vos confidenterque populantur. nihil autem ita plagas coercet ut patientia, & violatorum quies violantibus injicit pudorem. Fac autem eos, qvi à Romanis in provincias mittuntur, esse graviter molestos, non tamen etiam Romani omnes violant vos, neque ipse Cæsar, adversum quem pugnare vultis. Neqve enim ex præcepto illorum improbus ad vos qvisquam venit: neque

A τῶν ἰουδαίων, ἐπί τε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τραπόμενον, πρέσβεις κατὰ Φλώρου πέμπειν ἠξίου πρὸς νέρωνα, καὶ μὴ σιωπήσαντας ἐπὶ τοσούτῳ φόνῳ, καταλιπεῖν ἑαυτοῖς ὑποψίαν ἀποστάσεως. δόξειν γὰρ αὐτοὺς καταρξαι τῶν ὅπλων, εἰ μὴ Φλώρου φήσαντες ἐνδείξαιντο τὸν καταρξάντα. φανεροὶ γὰρ ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες, εἰ τῷ πρεσβείαν τὴν ἀποκωλύοι, ἀγελαῖα δὲ τὸ μὲν χειροτονεῖν Φλώρου κατηγόρους, ἐπιφθονεῖν ἐδόκει. τὸ

B δεῖδειν δὲ ἰουδαίους εἰς πόλεμον ἐκπεπηδήκοτας, οὐδὲ αὖτῳ λυσιτελὲς καταφαίνετο. προσκαλεσάμενος δὲ εἰς τὸν ξυστὸν τὸ πλῆθος, καὶ φθάσας μόνος ἐν βεονίκῃ τῇ ἀδελφῇ βερνίκῃ, ἐπὶ τῆς ἀσαμωναίων οἰκίας, αὐτὴ γὰρ ἦν ἐπάνω τοῦ ξυστοῦ πρὸς τὸ πέρας τῆς ἄνω πόλεως, καὶ χάφυρα τοῦ ξυστοῦ τὸ ἱερὸν σιωπῆπεν, ἔλεξε τοιάδε. εἰ μὲν ἐώρων πάντας ὑμᾶς πολεμεῖν ῥωμαίοις ὡρμημένους, καὶ μὴ δῆμου τὸ καθαρώτατον καὶ

C εἰλικρινέστατον, εἰρηνεύειν ἄγαν προθυμουμένους, οὐτ' ἂν παρῆλθον εἰς ὑμᾶς, οὔτε συμβουλεύειν ἐθάρρησα. πάντως γὰρ ὑπὲρ τοῦ δέοντα πάσχειν πᾶς λόγος, ὅταν ἡ τῶν ἀκουόντων πάντων πρὸς τὸ χεῖρον ὁμόνοια ᾖ. ἐπεὶ δὲ πινὰς μὲν ἡλικία τῶν ἐν πολέμῳ κακῶν ἀπείρατος, πινὰς δὲ ἐλπὶς ἀλύπου ἐλευθερίας, ἑνίους δὲ πλεονεξία τις παροξύνει, καὶ τὸ φῶς τῶν ἀθενεστέρων ἐάν τι πράγματα συγχυθῇ, κέρδος, ὅπως αὐτοί τι σωφρονήσαντες μεταβάλωνται, καὶ μὴ τῆς ἑνίων κακοβουλίας

D οἱ ἀγαθοὶ φῶς πολαύσωσιν, ὡήθην δεῖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας ὑμᾶς συναγαγὼν εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρειν. ἀρυβήσῃ δέ μοι μηδείς, ἐὰν μὴ τὰ πρὸς ἡδονὴν ἀκούῃ. τοῖς μὲν γὰρ ἀνηκέστως ὅπλα τῶν δόξασιν ὡρμημένοις, ἔνεστι καὶ μὴ τῶν ἐμῶν ὠφελίμοις τὰ αὐτὰ φρονεῖν. ἐμοὶ δὲ ἀφέπηται καὶ πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐθέλοντας ὁ λόγος, ἐὰν μὴ φῶς πάντων ἡσυχία ᾖ. οἶδα μὲν οὖν ὅτι πολλοὶ τὰς ἐκ τῶν ἐπιτρόπων ὕβρεις, καὶ τὰ τῆς

E ἐλευθερίας ἐγκώμια τραγῳδοῦσιν. ἐγὼ δὲ πρὶν ἐξετάζειν τινες ὄντες, καὶ τίσιν ἐπιχειρεῖτε πολεμεῖν, πρῶτον ἀφαιρήσω τῶν προφάσεων. εἰ μὲν ἀμυνεῖσθε τοὺς ἀδικοῦντας, τί συμβύνετε τῷ ἐλευθερίαν. εἰ δὲ τὸ δουλεύειν ἀφόρητον ἡγεῖσθε, πρῶτον πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἡ μέμψις. καὶ γὰρ ἐκείνων μὴ περιαζόντων, αἰσχρὸν ὁμοίως τὸ δουλεύειν. σκοπεῖτε δὲ καὶ καθ' ἕκαστον τούτων, ὡς ἔστι μικρὰ μὲν τὰ

F πολεμεῖν ἡ παρόρησις, καὶ πρώτη γε τῶν ἐπιτρόπων ἐγκλήματα. θεραπεύειν δὲ οὐκ ἐρεθίζειν δεῖ τὰς ἐξουσίας. ὅταν δὲ τῶν μικρῶν ἁμαρτημάτων τοὺς ἐξονειδισμοὺς πείσθε μεγάλους, καθ' ἑαυτῶν τοὺς ὀνειδιζομένους ἀπελέγχετε, καὶ παρέντες τὸ λάθρα καὶ μετ' αἰδοῦς ὑμᾶς βλάπτειν, πρόδηλοι φανερῶς οὐδὲν δὲ οὕτω τοὺς πολεμίους, ὡς τὸ φέρειν ἀνατέλλει, καὶ τὸ τῶν ἀδικουμένων ἡσύχιον τοῖς ἀδικοῦσι γίνεται θέρος. φέρε δὲ εἶναι τοὺς ῥωμαίων ὑπηρέτας ἀνηκέστως χαλεπούς, οὔπω ῥωμαῖοι πάντες ἀδικοῦσιν ὑμᾶς, οὐδὲ καίσαρ, πρὸς οὓς αἴρεσθε τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ ἐξ ἐντολῆς ἥκει τις πονηρὸς ἀπ' ἐκείνων, οὐδέ γε τοὺς ὑπὸ

τοὺς ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν οἱ ἀφ' ἑσπέρας δηλέσθαι, ἀλλ' οὐδ' ἀκούειν ταχέως τἀνταῦθεν εὐπετὲς ἐστίν. ἄτοπον δὲ δὴ ἕνα πολλοῖς, καὶ μικρὰς αἰτίας, τηλικούτοις, καὶ μηδὲ γινώσκουσιν ἃ μεμφόμεθα πολεμεῖν. τῶν μὲν ἡμετέρων ἐγκλημάτων, ταχεῖα γένοιτ' ἂν ἡ διόρθωσις. οὔτε γὰρ ὁ αὐτὸς ἐπίτροπος μιᾷ μοίρᾳ πάντες, καὶ τοὺς διαδεξομένους εἰκὸς ἐλάττονα μεταστήσεσθαι. κινηθέντα δ' ἅπαξ τὸν πόλεμον, οὔτ' ὀπισθέν ῥᾴδιον δίχα συμφορῶν, οὔτε βασάνῳ. ἀλλὰ μέλει τῆς νέας ἐλευθερίας ἐπιθυμοῦσιν ἄωρον, δεῖν ὑπὲρ μηδὲ ἀποβαλεῖν αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι πρότερον. ἡ γὰρ πρὸς τῆς δουλείας χαλεπὴ, καὶ οὐδὲ μηδὲ ἀρξάσθαι παύτης ὁ ἀγὼν δίκαιος. ὁ δ' ἅπαξ χειρωθεὶς, ἔπειτα ἀφίσταται μὴ, αὐθάδης δοῦλός ἐστιν, οὐ φιλελεύθερος. τότε γὰρ οὐ ἐχρῆν πάντα ὑπὲρ μὴ δέξασθαι ῥωμαίους πεῖσαι, ὅτι τὴν ἀρχὴν ἀπέβαινε τῆς χώρας ἡ πομπήιος, ἀλλ' οἱ μὲν ἡμέτεροι πρόγονοι, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτοὶ, καὶ χρήμασι καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς ἀμείνονι ὑμῶν πολλῷ διακείμενοι, πρὸς μοῖραν ὀλίγην τῆς ῥωμαίων δυνάμεως οὐκ ἀντέσχον. ὑμεῖς δ', οἱ τὸ μὲν ὑπακούειν ἐκ διαδοχῆς παρειληφότες, πρὸς πεζοὺς μὲν δὴ τῶν πέλας ἀκουσάντων τοσοῦτον ἐλαττόμενοι, πρὸς ὅλην ἀνθίστασθε τὴν ῥωμαίων ἡγεμονίαν; καὶ ἀθλιωτάτοις μὲν οἱ πρὸς τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας παραδόντες ποτὲ καὶ πυρὶ τὴν πόλιν, οἱ τὸν ὑπερφανῆ ξέρξην διὰ γῆς πολλοῦ ὄντα, καὶ διὰ θαλάσσης ὁδοῦντα, καὶ μὴ χωροῦν μὲν τοῖς πελάγεσι, πολυτελῆ δὲ τῆς ὕβρεως τὴν σκηνὴν ἄγοντα, ὑφαπέτην ὑπὲ μιᾶς νεὼς διώξαντες, πρὸς δὲ τῇ σμικρᾷ σαλαμῖνι τὴν τοσαύτην ἀσίαν κλάσαντες, νῦν δουλεύουσι ῥωμαίοις, καὶ τὴν ἡγεμονίδα τῆς ἑλλάδος πόλιν, διοικεῖται ὑπὸ τῆς ἰταλίας πρόσταγμασι. λακεδαιμόνιοί τε μετὰ θερμοπύλας καὶ πλαταιάς, καὶ τὸν ἱδρυνήσαντα τὴν ἀσίαν ἀγησίλαον, ἀφανίσαι τοὺς αὐτοὺς δεσπότας. καὶ μακεδόνες ἔτι φαντάζόμενοι φίλιππον, καὶ σὺν ἀλεξάνδρῳ πᾶσαν αἴρουσιν αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ὁρῶντες, φέρουσι τὴν τοσαύτην μεταβολὴν, καὶ πρὸς οὓς μετέβησεν ἡ τύχη, προσκυνοῦσιν. ἄλλα τε ἔθνη μυρία, πολλοῦ γέμοντα πρὸς ἐλευθερίαν παρρησίας, ἔχει. μόνοι δ' ὑμεῖς ἀδοξεῖτε δουλεύειν, οἷς ὑποτέτακται τὰ πάντα. ποίᾳ γραφῇ, ποίοις, πεποιθότες ὅπλοις; ποῦ μὲν ὁ στόλος ὑμῶν διακλύσων τοὺς ῥωμαίων θαλάσσας; ποῦ δ' οἱ τῆς ἀπιθολοῦς ἐξαρκέσοντες ἱππεῖς; πρὸς αἰγυπτίους ἢ καὶ πρὸς ἄραβας εἰώθατε κινεῖν τὸν πόλεμον; οὐ φεύγετε δῆτα τὴν ῥωμαίων ἡγεμονίαν; οὐ μετρήσεται τὴν ἑαυτῶν ἀσθένειαν; οὐ τὰ μὲν ὑμέτερα πρὸς τῶν προσοίκων ἐθνῶν ἡττήθη πολλάκις, ἡ δ' ἐκείνων ἰσχὺς διὰ τῆς οἰκουμένης ἀνίκητος; μᾶλλον δὲ καὶ παύτης ἐζήτησάν τι πάλαι. οὐ γὰρ ἐχώρησεν αὐτοῖς ὅλη ὑφράτης ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν, οὐδὲ τῶν πρόσαρκτίων ἴστρος, ἢ τι μεταμβρινὴ μέχρι τῶν ἀοικήτων ἐρυθρὴ θάλασσα λιβύην, καὶ γάδηρα πρὸς ἑσπέραν, ἀλλ' ὑπὲρ ὠκεανὸν ἑτέραν ἐζήτησεν οἰκουμένην, καὶ μέχρι τῶν ἀνιστορήτων πρότερον βρεττανῶν διεπέρασε τὰ ὅπλα. τί οὖν ὑμεῖς,

possunt illi, quæ in Oriente geruntur, positi in Occidente conspicere. sed neque facile ea quæ hic fiunt, illic audiuntur. est autem importunissimum, & propter exiguas causas cum tantis, & ea de quibus querimur nescientibus, velle confligere. Et quidem nostrorum criminum cito erit futura correctio. neque enim unus atq; idem provinciæ semper, curam tenebit, & successores ejus credibile est modestiores futuros. Motum autem semel bellum, neq; deponere facile est absque magnis calamitatibus, neque sustinere. Libertatis vero bona sitientibus providendum atque certandum est, ut principio non ea careant. molesta enim est novitas servitutis: quam ne utique subeas, justum suscipi certamen videtur. Qvi vero semel subjectus est, & deinceps deficit, contumax magis servus quam amator libertatis ostenditur. Tunc igitur oportuit omnia agere, ne susciperentur Romani, cum in provinciam Pompejus intraret. Majores vero nostri eorumque reges, pecuhia, corporibus, animis multo vobis meliores, exiguæ parti potentiæ Romanæ obsistere nequiverunt. vos autem qui hæreditariam obedientiam suscepistis, rebus autem omnibus illis qvi primi paruere longe inferiores estis, contra omne Romanorum regnum obsistere posse arbitramini? Et Athenienses quidem, qui ob Græcorum libertatem patriam suam quondam ignibus tradidere, qui superbissimum illum Xerxem per terram navigantem, per mare vero ambulantem, & cujus classem non caperet amplitudo pelagi, latiorem autem Europa, duceret exercitum, hunc inquam cum una nave fugientem gloriosissime persecuti sunt: circa parvam autem Salaminam, qui tantas opes Asiæ confregere, nunc tamen serviunt Romanis, & illam regiam Græciæ civitatem administrant Italiæ jussiones. Lacedæmonii qvoque post Thermopylas, & Plateas, & Agesilaum Asiam perscrutatum, eosdem dominos venerantur. Macedones vero qui adhuc pene imaginantur Philippum videre cum Alexandro promittentem sibi orbis imperium, ferunt tamen rerum mutationem, & adorant eos ad quos fortuna migravit. Aliæ quoque multæ gentes ad libertatem fiducia subnixæ, & multo majores cesserunt tamen & obediunt: vos autem soli servire dedignamini his, quibus videtis universa esse subjecta. Quibus exercitibus, quibus confiditis armis? Ubi est classis vestra, quæ pervagetur Romanorum maria? Ubi autem qui expensis possint sufficere thesauri? Contra Ægyptios forte aut Arabas existimatis vos bellum movere. Non circumspicitis Romanorum imperium? non metimini vestram imbecillitatem? Nonne scitis vestram civitatem à conterminis gentibus frequenter esse superatam? illorum autem virtus per totum orbem invicta percurrit, imo etiam hoc orbe plus aliquid quæsierunt. Neq; enim sufficit eis ad Orientem, quidem totus Euphrates, ad Septentrionem Ister, neq; in Meridie solitudine tenus perscrutata Libya, neq; in Occidente Gades: sed ultra Oceanum aliũ quæsierunt orbem, & usque ad Britannias, inaccessas prius, arma & exercitum transtulerunt. Qvid ergo? Vosne

ditiores Gallis, fortiores Germanis, prudentiores Græcis? poſtremo plures eſtis omnibus in toto orbe degentibus? Quæ vos fiducia adverſum Romanos erigit? Sed dicet aliquis, ſervire moleſtiſſimum eſt. At quanto magis id Græcis: qui univerſis ſub ſole habitantibus videbantur præſtare nobilitate; & tam latam quondam provinciam poſſidentes: nunc bis ternis faſcibus Romanorum obediunt. Totidem autem etiam Macedones obſeqvuntur, qui certe multo vobis juſtius deberent libertatem tueri. Quid autem quingentæ Aſiæ civitates? nunquid non absque ullo præſidio, uni tantummodo rectori parent, & faſcibus conſulis obſeqvuntur? Qvid autem pergam enumerare Heniochos, & Colchos, & Taurorum gentem: Boſphoranos quoque, & habitantes circa Ponti littora nationes, Mæoticasque gentes? apud quas nimirum olim neque domeſticus aliquis dominus noſcebatur: nunc vero militum ſubjiciuntur tantum tribus millibus, & quadraginta naves longæ, innavigabile prius mare in pace cuſtodiunt. Quanta autem Bithynia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens, Lydi quoque & Cilices pro libertate dicere valerent? tamen nunc ſine armis tributa pendunt. Quid autem Traces? quinque quidem diebus in latum, ſeptem autem in longum commeabilem provinciam poſſidentes, aſperioremque multo quam veſtra eſt, ac multis partibus fortiorem, altiſſimoque gelu eos qui irruerint retardantem, duobus millibus Romanorum in præſidio manentibus obſeqvuntur. Poſt hos Illyrici uſque ad Dalmatiam, & Iſtro tenus incolentes, duabus tantum legionibus obediunt: cum quibus & ipſi impetus compeſcunt Dacorum. Ipſi qvoqve Dalmatæ, qui tam multa pro libertate conati, ſæpiuſque capti, rurſum cum majoribus opibus rebellarunt, nunc ſub una Romanorum legione agunt quietem. Verumtamen ſi aliquos magnæ cauſæ ad defectionem incitare deberent, Gallos potiſſimum oporteret aſſurgere, qvos videlicet tantis munimentis natura cinxiſſet: ab Orientali plaga Alpium montibus, à ſeptentrionali Rheno flumine: à meridie Pyrenæis montibus, ab Occidente vero Oceano. ſed tali munitione gaudentes, trecentis & quindecim gentibus numeroſi: fontes autem (ita ut dixerim) felicitatis domeſticæ habentes, omnibusque bonis totum penè orbem irrigantes, ferunt nihilominus vectigales eſſe Romanorum, ac felicitatem ſuam in eorum felicitate reponere. idque ſane ipſum, non per animorum mollitiem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) ſed Romanorum admirati ſunt horruerunt que cum virtute fortunam, qva illi plura ſæpe obtinuere quam bellis. Deniqve ſub mille & ducentis militibus ſerviunt, quibus pene plures habuerunt civitates. Neqve Hiſpanis naſcens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neqve tanto terrarum marisque ſpatio à Roma diremptæ gentes, Luſitani ſcilicet & pugnaces Cantabri: nec vicinus Oceanus, etiam accolis ſuis fragore terribilis: ſed ultra columnas Herculis prolatis armis, & per ipſas nubes

A πλουσιώτεροι γαλατῶν, ἰσχυρότεροι γερμανῶν, ἐλλήνων σωφρονέστεροι; πλείους τῶν κζ τὴν οἰκουμένην ἐσὲ πάντων; τί τὸ πεποιθὸς ὑμᾶς κζ ῥωμαίων ἐπαίρει; χαλεπὸν τὸ δουλεύειν, ἐρᾷ τίς. πόσῳ μᾶλλον ἕλκουσιν, οἷς τῶν ὑφ' ἥλιον πάντων εὐημερία συνεύχεσθαι δοκοῦντες, κζ τοσαύτην νεμόμενοι χώραν, ἐξ ῥωμαίων ἀνέκουσι ῥάβδους; ποσυπται δὲ μακεδόνες, οἱ δικαιότερον ὑμῶν ὀφείλοντες ἐλευθερίας ἀντιποιᾶσθαι. τί δὲ αἱ πεντακόσιαι τῆς ἀσίας πόλεις, οὐχὶ δίχα φρουρᾶς ἕνα

B θεσπεσιωδοῦσιν ἡγεμόνα, κζ τὰς ἀπαπὰς ῥάβδους; τί δεῖ λέγειν ἰωνίχους τε κζ κόλχους, κζ τὸ ταύρων φῦλον, βοσπορηνούς τε κζ τὰ εὐξεινικὰ πόντου κζ τῆς μαιώτιδος ἔθνη, παρ' οἷς πεῖν μὲν οὐδὲ οἰκέτης ἐγνώσκετο δεσπότης. νῦν ἦ, τρισχιλίους ἀπλίτας ἀποπέμπουσι, κζ πεντακοσίαις νηῒ μακρᾷ τὸν πεῖν ἄπλωτον κζ ἀγρίαν ἐρημεύουσι θάλασσαν. πᾶσα βιθυνία, κζ καππαδοκία, κζ τὸ παμφύλιον

C ἔθνος, λύκιοί τε κζ κίλικες ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔχοντες εἰπεῖν, χωρὶς ὅπλων φορολογοῦνται; τί ἦ θρᾷκες, οἷς πέντε μὲν εὖρος, ἑπτὰ ἦ μῆκος ἡμερῶν χώραν διειληφότες, τραχυτέραν τε, κζ πολλῷ τῆς ὑμετέρας ὀχυροτέραν, κζ βαθεῖ κρυμῷ τοὺς ἀπιστρατεύοντας ἀνακόπτουσιν, οὐχὶ δισχιλίοις ῥωμαίων ὑπακούουσι φρουροῖς. οἱ ἦ ἀπὸ τούτων ἰλλυριοὶ τὴν μέχρι δαλματίας ἀποτεμνομένην, ἓν ἦ ἵππῳ κατειποῦντες,

D οὐ δυσὶ μόνοις τάγμασιν ὑπείκουσι, μεθ' ὧν αὐτοὶ τοῖς δακῶν ἀνακόπτουσιν ὁρμάς; οἱ ἦ πανταχόθεν πρὸς ἐλευθερίαν ἀναχαιτίσαντες δαλμάται, κζ πρὸς τὸ μόνον ἀεὶ χειρωθέντες τότε συλλεξάμενοι τὴν ἰσχὺν πάλιν ἀπεῤῥήναν, νῦν οὐχ ὑφ' ἑνὶ τάγματι ῥωμαίων ἡσυχίαν ἄγουσιν; ἀλλὰ μὴν ἔγωγέ τινας εἰς ἀπόστασιν ὤφελον ἀφορμὴν μεγάλην παροξύνειν, μάλιστα μὲν λάπυς ἐχθρὸν τοὺς οὕτως ὑπὸ τῆς φύσεως τετειχι-

E σμένους, ἐξ ἀνατολῆς μὲν, τῶν ἄλπεσι, πρὸς ἦ ἄρκτῳ, ῥαιῷ ποταμῷ, μεσημβρινοῖς ἦ, τοῖς πυρήναιοις ὄρεσιν, ὠκεανῷ ἦ, πρὸς δυσμαῖς. ἀλλὰ κζ τὰ τηλικαῦτα μὲν ἔρκη περιβεβλημένοι, πέντε ἦ κζ τριακοσίοις καθήμενοι ἔθνεσι, πρὸς ἦ πύλας ὡς ἂν τις ἅπαντῆς εὐδαιμονίας ἐπιχωρίους ἔχοντες, κζ τοῖς ἀγαθοῖς ἀχθόμενοι ὅλῳ σπηλυζόντες τῷ οἰκουμένῳ, ἀνέχονται ῥω-

F μαίων πρόσοδον ὄντες, κζ πεμπόμενοι παρ' αὐτῶν τὴν οἰκείαν δύδαιμονίαν. κζ τέως ὑπομένουσιν, ἐ διὰ φρονημάτων μαλακίαν, οὐδὲ δι' ἀγάθειαν, οἵγε διὰ ἐγγὺς ἑκόντες ἔτη πόλεμον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ μὴ τῆς δυναμένης ῥωμαίων κζ τῷ τύχῳ καταπαλαῖσαι, ἥτις αὐτοῖς κατορθοῖ πλείονα τὰ ὅπλα. τριακοσίοις ὑπὸ χιλίοις κζ διακοσίοις στρατιώτας δύδωσιν, ὧν ὀλίγου δεῖν πλείους ἔχουσι πόλεις. οὐδὲ ἴσηρσιν ὁ

G γοργούθιος ξέρξου εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πόλεμον ἐξήρκεσεν, οὐδὲ τὸ ποσὸν ὅσον ῥωμαίων γῆς κζ θαλάσσης διάστημα, φῦλά τε λυσπαινῶν κζ καντεβρων δρεμανία, οὐδὲ γέτων ὠκεανὸς φόβερὰν κζ τοῖς ὁπλιτικοῖς ἄμπτωσιν ἐπάγων, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἠρεμαίου σφῶν ἑλευθερίας τὰ ὅπλα, κζ διὰ νεφῶν ὁδὸν

ὑπεύσαντες τὰ πυρρίζουσα ὄρη, καὶ τούτους ἐδουλώσαντο ῥωμαῖοι. φρουρὰ γὰρ ἤρκεσε τῶν ἄτω δυσμάχων καὶ πόλιν ἀτειχισμένων, ἐν τοσούτῳ τῆς ὑμῶν σὺν ἀκοῇ παρείληφε τὸ γερμανῶν πλῆθος; ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ καὶ μεγέθη σωμάτων, ἴδετε δήπου πολλάκις, ἐπεὶ παντοχοῦ ῥωμαῖοι τοὺς τούτων εὐχμαλώτους ἔχουσιν· ἀλλ' οὔτε γλῶ μὲν ἄπειρον νενόμικα, μείζω γὰρ τῶν σωμάτων ἔχοντες τὰ φρονήματα, καὶ τὸν μὲν τύχλεν θανάτου καταφρονοῦσιν, τοὺς γὰρ θυμοὺς τῶν ἀγριωτάτων θηρίων σφοδροτέρους, ῥᾴων τῆς ὀργῆς ὅρον ἔχουσι, καὶ ῥωμαίων ἐκτὸς τάγμασι δαμαζόμενοι, δουλεύουσι μὲν ἀλόντες. τὸ γὰρ ὅλον αὐτῶν ἔθνος φυγῇ διασώζεται. σκέψασθε γὰρ καὶ τὸ βρεττανῶν τεῖχος, οἷ τοῖς ἱεροσολύμων τείχεσι πεποίθοτες. καὶ γὰρ σκεύεσι πεζεβεβλημένους ὠκεανὸν, καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης σὺν ἐλάσσονα νῆσον οἰκοῦντας, πολλοὺς ἐπεὶ ἐδουλώσαντο ῥωμαῖοι. πόσαρα γὰρ τάγματα τοῦ τοσούτου νῆσον διαφυλάττει. καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν, ὅπου καὶ πάρθοι τὸ πολεμικώτατον φῦλον, πασῶν ἄρχοντες ἐθνῶν, καὶ τηλικαύτῃ πεζεβεβλημένοι δυνάμει, ὁμήρους πέμπουσι ῥωμαίοις. καὶ ἔστιν ὅπῃ τῆς ἰταλίας ἰδεῖν ἐν εἰρήνης σχήματι δουλεύουσαν τῷ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἀνθος. πάντων δὴ σχεδὸν τῶν ὑφ' ἥλιον τὰ ῥωμαίων ὕπαλα σεσοκινωμένων, ὑμᾶς μόνους πολεμήσετε; μὴ γὰρ τὸ καρχηδονίων τάλαν σκοπιωτὶς, οἱ τὸν μέγαν αἰχμωτὸν ἀνήκαν, καὶ τοῦ ἀπὸ φοινίκων ὄνθος ὑπὸ τοῦ σκιπίωνος δεξιὰν ἔπεσον. οὔτε γὰρ κυρηναῖοι τὸ λακώνων ἦθος, ἅτε μαρμαρίται, τὸ μέγεθος τῆς διψάδος ἐκπεπαμένοι φῦλον, οὗ αἱ φοβεραὶ καὶ τοῖς ἀκούσι συρτεῖς, νασαμῶνες, τε καὶ μαῦροι, καὶ τὸ νομάδων ἄπειρον πλῆθος, τὰς ῥωμαίων ἀνέκοψαν δρεπάς. τοῦ γὰρ τρίτου τῆς οἰκουμένης μοῖραν, ἧς ἤδη ἐξαριθμήσασθε τὰ ἔθνη ῥᾴδιον, ὑμεζομένου ἀτλαντικοῦ τε πελάγους, καὶ στήλας ἡρακλέους, καὶ μέχρι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τοὺς ἀπείρους νέμουσιν αἰθίοπας, ἐκτεταμένου μὲν ὅλου. χωρὶς γὰρ τῶν ἐτησίων καρπῶν, οἳ μησὶν ὀκτὼ τὸ κῦ τοῦ ῥώμου πλῆθος τρέφουσι, καὶ ἔξωθεν παντοίως φορολογοῦνται, καὶ ταῖς χρείαις τῆς ἡγεμονίας παρέχουσιν ἐτίμους τὰς εἰσφορὰς, ἄδεν τῶν ὀπτικῶν μάτων ὑπὲρ ὑμᾶς ὕβεμν ἡγούμενοι, καίπερ ἐνὸς τάγματος αὐτοῖς φρουροῦντος, καὶ τί δεῖ πέρσωθεν ὑμῖν ἐπιδεικνύειν τοῦ ῥωμαίων δύναμιν; παρὲν ἐξ αἰγύπτου τῆς γετυώσης, ἥτις ἐκτεταμένη μέχρις αἰθιόπων, καὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. ὅμορος τε ἔστι τῆς ἰνδικῆς, πεντήκοντα μὲν τοῖς τῆς ἑπτακοσίας ἔχουσα μυριάδας ἀνθρώπων, δίχα τῶν ἀλεξανδρέων καταικούντων, ὡς ἔνεστιν ἐκ τῆς καθ' ἑκάστην κεφαλαὶ εἰσφορᾶς τακμηριάζ, τοῦ ῥωμαίων ἡγεμονίαν σὺν ἀθορξεῖ, καίτοι πλέον ἑπτακόσιοι κάντριον ἔχουσι τοῦ ἀλεξάνδρειαν, πλῆθος τε ἀνδρῶν ἕνεκα καὶ πλούτου, πρὸς γὰρ καὶ μεγέθος, μῆκος μέγα αὐτῆς, τριάκοντα σταδίων, εὖρος γὰρ σὺν ἔλαττον δέκα. ἔστι γὰρ ἐνιαυσίᾳ παρ' ὑμῶν φόρος καθ' ἕνα μιᾶς πλέον ῥωμαίοις παρέχει, καὶ τῶν χρημάτων ἔξωθεν,

A Pyrenæorum montium eluctati vertices, ditioni suæ hos quoque subdiderunt Romani: atque ita bellicosis gentibus, tantoque (ut dixi) spatio diremptis, legio in præsidio una satis est. Quis vestrum non audivit multitudinem Germanorum, virtutem quoque & magnitudines corporum (ut arbitror) sæpe vidistis. siquidem ubique Romani earum gentium captivos habent. Sed illi B ita ingentem spatiis regionem incolentes, spiritus autem majores corporibus gerentes, & animam quidem contemptricem mortis, indignationes autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum legionibus domantur: & serviunt quidem qui capti sunt, reliqua autem eorum gens universa salutem in fuga non in armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros, qui Hierosolymæ confiditis muris. Illos siquidem circumdatos Oceano, & pene non minorem quam noster orbis est habitantes, Romani navigantes redegerunt in ditionem suam: quatuorque legiones tantæ magnitudinis insulam tuentur. Et quid opus est plura dicere? quando etiam Parthi, bellicosissimum genus, tantis prius populis imperantes, & tam magnis opibus circundati, D obsides tamen mittunt Romanis: estque cernere sub specie pacis servientem in Italia præcipuam Orientis nobilitatem. Universis pene qui sub sole incolunt, Romanorum arma venerantibus vos soli bellum geretis? Neque Carthaginiensium considerabitis finem, qui magnum illum Hannibalem jactantes, & ex nobili Phœnicum stirpe venientes, tamen sub Scipionis dextera corruerunt? Sed neque Cyrenæi E Lacedæmone oriundi, neque Marmaridarum genus usq; ad inaquosas solitudines protentum, neque terribiles etiam audientibus Syrtes, Nasamones quoque & Mauri, & innumerabilis multitudo Numidarum virtutes impediere Romanas. Sed tertiam partem orbis terrarum, cujus ne numerare quidem nationes facile est, quæ scilicet sub Atlantico mari & columnis Herculis usque ad rubrum mare infinitos numero, & locis Æthiopas continet, totam tamen ceperunt armis: & præter fruges annuas quibus Romanam multitudinem octo mensibus pascunt, alia qvoq; vectigalia pendunt, expensas quoq; devotissimi imperio ministrat, nihil de his quæ jubentur, sicut vos, contumelioſum putantes. & quidē G una cum illis tantum legio commoratur. Sed quid opus est longe petitis exemplis potentiam explicare Romanam? cum eam possitis de vicina vobis Ægypto diligenter inspicere. Hæc enim cum usq; ad Æthiopias porrigatur, opulentamq; Arabiam, contigua quoque sit Indiæ, quinquaginta & septingentas myriadas incolarum habens, præter Alexandrinorum plebem, tamen vectigalia, qvorum magnitudinem de censu singulorum capitum æstimari licet, devotissime penditans, Romanum non dedignatur imperium: & certe quam magnum stimulum defectionis habens, Alexandriam scilicet, multitudine & divitiis abundantem, magnitudine qvoque non imparem. Habet siquidem in longitudine stadia triginta, in latitudine vero non minus quam decem, tributorum vero multo amplius per menses singulos infert, quam vos toto anno penditis: & præter pecuniam,

quatuor menſium Romanæ plebi annonam miniſtrat. Munitur autem undique aut incommeabili ſolitudine, aut importuoſo mari, aut fluminibus, aut cænoſis paludibus, qvorum tamen omnium nihil Romana fortuna fortius fuit. Duæ enim legiones civitati inſidentes, profundam Ægyptum cum illa Macedonum nobilitate frænant. Quos igitur in bella de ſolitudinibus aliquibus ſocios aſſumetis? Siquidem omnes qui in orbe habitabili degunt, Romani ſunt: niſi forte quis veſtrum ſpes ſuas ultra Euphratem porrigat, & Adiabenorum regionem gentiles ſuos æſtimet adjutores. Porro nec illi propter irrationabilem cauſam tanto ſe bello implicabunt: nec ſi tam probroſo operi aſſenſum darent, Parthus tamen ſineret. Eſt quidem ei cura tuendæ cum Romanis amicitiæ, & arbitrabitur fœdus eſſe temeratum, ſi quis de his qui ſubjecti ſunt ejus imperio, adverſum Romanos in bello procedat. Supereſt igitur ut ad divinum confugiatur auxilium. verum & hoc apud Romanos eſt. ſine Deo quippe impoſſibile eſſet imperium tale conſiſtere. Conſiderate autem quemadmodum hæc ipſa erga ipſam religionem immoderatio, etiam ſi cum longe inferioribus bellum geratis, tamen ad diſpenſandum ſit vobis difficillima, atque eadem transgrediendo offendatis Deum, per qvæ eum auxiliaturum putatis. Si enim ſervetis ſabbatorum conſuetudinem, & ad nullum actum moveamini, facile profecto capiemini. Sic quippe etiam majores veſtri experti ſunt, hos maxime dies Pompejo ad bellum deſtinante: in quibus ſcilicet hi qui oppugnabantur, otia gerebant. Tranſgredientes autem in bello legem patriam, neſcio propter quid in reliquum dimicetis. Una ſiquidem nunc vobis intentio eſt, ne quid de patria inſtitutione ſolvatur. Quemadmodum autem advocabitis in adjutorium Deum, ſi cultum ei debitum ſponte violetis? Aſſumunt autem ſinguli quique bellum, vel divinæ virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cum vero utraque hæc quantum ad ipſam pertinet conſequentiam, deſeruntur, in manifeſtam utique captivitatem volentes pugnare proſiliunt. Quid autem prohibet propriis manibus filios veſtros conjugeſque laniare, & hanc pulcherrimam inflammare patriam? Erumpentes ſiquidem in furorem, lucrabimini vel ignominiam ſuperatorum. Bonum eſt, ô amici, bonum eſt, dum adhuc ſtat navis in portu, præcavere tempeſtatem futuram, & non eo tempore, quo in medias irruetis procellas trepidare. His ſiquidē qui in improviſa mala inciderint, ſupereſt ut digni vel miſeratione videantur: qui vero ſe in apertum diſcrimen injecerint, etiam exprobrationibus onerentur. Niſi forte aliquis veſtrum æſtimet ſecundum pacta conflictum ire Romanos, a poſtquam vicerint, moderate vobiſcum acturos, & non in exemplum aliarum gentium ſacram hanc u bem inflammaturos, interfecturos autem univerſum genus veſtrum. Neque enim qui ſuperfueritis a mis, uſquam locum fugæ habebitis, univerſis ſcilicet gentibus vel jam habentibus Romanos domin vel habere metuentibus. Periculum autem non ſolum vos manebit, ſed etiam in reliquis civitatib habitantes Judæos: Neque enim eſt in toto orbe populus, in quo non veſtra portio ſit: quos certe mnes vobis rebellantibus, cæde crudeliſſima diverſi quiqve conficient, & propter paucorum viro

τῇ ῥώμῃ σῖτον μηνῶν τεσσάρων. τετείχισται δὲ πάντοθεν ἢ δυσβάτοις ἐρημίαις, ἢ θαλάσσαις ἀλιμένοις, ἢ ποταμοῖς, ἢ ἕλεσιν. ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἰσχυρότερον εὑρέθη τῆς ῥωμαίων τύχης. δύο δ' ἐγκαθήμενα τῇ πόλει πάγματα, τὴν βαθεῖαν αἴγυπτον ἅμα τῇ μακεδόνων εὐγενείᾳ χαλινοῖ. τίνας οὖν ὑμῖν δοκεῖ τῶν πολέμων ἐκ τῆς ἀοικήτου θεραπεύσεσθε συμμάχους. οἱ μὲν γὰρ ὅπῃ τῆς οἰκουμένης, πάντες εἰσὶ ῥωμαῖοι. εἰμή τις ὑμῶν φρατῖλον ἐκτείνῃ τὰς ἐλπίδας, καὶ τοὺς ἐκ' ἀδιαβηνῶν ὁμοφύλους οἴεται προσομιλήσειν. οἱ δ', οὔτε δι' αἰτίαν ἄλογον τηλικοῦτον πολέμου συμπλέξουσιν ἑαυτοὺς, οὔτε βουλόμενοις κακῶς, ὁ πάρθος ἀπειρέψει. σεβεσθαι γὰρ αὐτὸ τὴν πρὸς ῥωμαίους ἐπιεικειαν, καὶ θεραπαίνειν οἰήσεται τὰς σπονδάς, κἂν τις τῶν ὑπ' αὐτὸν ὅπλα ῥωμαίοις ᾖ. λοιπὸν οὖν ὅπλα τίθει ἐκ θεοῦ συμμαχίαν καταφύκτιον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο θεραπεύειν ῥωμαίους πάντα. δίκαια γὰρ θεοῦ συσῆναι τηλικαύτην ἡμερίαν ἀδύνατον. σκέψασθε δ' ὡς ὑμῖν τὸ τῆς θρησκείας ἄκρατον, εἰ καὶ πρὸς δυσχειρώτους πολεμεῖτε, δυσδιείκητον, καὶ δι' ἃ μάλιστα τὸν θεὸν ἐλπίζετε συμμαχεῖν, ταῦτα ἀναγκαζόμενοι θεραπαίνειν διαστρέφετε. τηροῦντες μὲν γὰρ τὰ τῶν ἑβδομάδων ἔθη, καὶ πρὸς μηδεμίαν πρᾶξιν κινούμενοι, ῥᾳδίως ἁλώσεσθε; καθάπερ οἱ πρόγονοι πομπηΐῳ, ταύτας μάλιστα τὰς ἡμέρας ἐνεργοὺς ποιησαμένῳ τῆς πολιορκίας ἐν αἷς ἤρχοντο οἱ πολιορκούμενοι. θεραπαίνοντες δ' ἐν τῷ πολέμῳ τὸν πάτριον νόμον, οὐκ οἶδα ὑπὲρ ὅτου λοιπὸν ποιήσεσθε τὸν ἀγῶνα. ἀπουδὴ γὰρ ὑμῖν μία, τὸ μὴ τῶν πατρίων τι καταλῦσαι. πῶς δ' ἐπικαλέσεσθε τὸ θεῖον εἰς ἄμυναν, οἱ θεραπαίνοντες ἑκουσίως τῷ εἰς αὐτὸ ἀσεβήματι; ἐπαναιρούμενοι δ' ἕκαστοι πόλεμον, ἢ θεία πεπηδότες, ἢ ἀνθρωπεία βοηθεία. ὅταν δὲ τὴν παρ' ἀμφοῖν τὸ νεῖκος ἀπακόπῃ, φανερὰν ἅλωσιν οἱ πολεμοῦντες αἱρούμενοι. τὶ δ' κωλύει τοῖς ἑαυτῶν χερσὶ θερμήνασθαι τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τῷ βεβηλεσάτῳ πατρίδα ταύτῳ καταφλέξαι; μανέντες γὰρ οὕτω, τί γὰρ τῆς ἥττης ὄνειδος κερδήσετε. καλὸν ὦ φίλοι καλὸν, ἕως ὅτι ἐν ὁρμῷ τὸ σκάφος, προσκέπτεσθαι τὸν μέλλοντα χειμῶνα, μηδὲ εἰς μέσας τὰς ἰουέλλας ἀπὸ λιμένος ἀναχθῆναι. τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἀδήλων ἀπαντῶσι δεινοῖς, τὸ γοῦν ἐλεεῖσθαι ἔστιν. ὁ δ' εἰς πρόδηλον ἀπώλειαν ὁρμῶντας, καὶ προσονειδίζεται. πάλιν δὲ μή τις ὑπολαμβάνει τῷ σωθῆναι πολεμήσαι, καὶ ῥωμαίους κρατῆσαι ὑμῶν μετρίασαι, ἀλλ' οὐκ εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν καταφλέξει μὲν τὴν ἱερὰν πόλιν, ἀναιρήσει δὲ πᾶν ὑμῶν τὸ φῦλον. οὐδὲ γὰρ φειλεφθέντες φυγῆς εὑρήσετε τόπον, ἅπαντων ἐχόντων ῥωμαίους δεσπότας, ἢ δεδοικότων ἔχειν. ὁ δ' κίνδυνος, οὐ τῶν ἐνταῦθα μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις κατοικούντων ἃ γὰρ ἔστιν ὅπῃ τῆς οἰκουμένης δῆμος, ὁ μὴ μοῖραν ἡμετέραν ἔχων. οὓς ἅπαντας πολεμησάντων ὑμῶν ἕνεκα καταφθείρουσιν οἱ διάφοροι, καὶ δι' ὀλίγων ἀνδρῶν κακοδαι

κακοβουλίαν, πᾶσα πληρωθήσεται πόλις Ἰουδαϊκοῦ φόνου. καὶ συγγνώμη μὲν τοῖς τοῦτο πράξασιν, ἂν ἢ μὴ πεαχθῆ, λαμβάνοιτο τῶν πρὸς οὕτω φιλανθρώπους ὅπλα κινῆσαι ἀνόσιον. εἰσπλήτω δ' εἰκτὸς ὑμᾶς, εἰ μὴ καὶ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἀλλὰ τῆς μητροπόλεως ταύτης, καὶ τῶν ἱερῶν, καὶ βελῶν. φείσασθε δ' ἱεροῦ, καὶ τὸν νόμον ἑαυτοῖς μὴ τῶν ἁγίων τηρήσαντες, ἀφέξοντας δόκει ἐπὶ ῥωμαίοις τούτων κεκτῆσθαι, ἂν φεισάμενοι πρότερον ἡσυχάσητε. μαρτύρομαι δ' ἐγὼ μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια, καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ, καὶ πατρίδα τὴν κοινήν, ὡς οὐδὲν τῶν σωτηρίων ὑμῖν καθυφηκάμην. ὑμεῖς δὲ βουλεύσασθε μὲν τὰ δέοντα, καινήσατε δὲ τὴν εἰρήνην ἔχετε. πρόσεχε δὲ τοῖς ὑμοίοις, χωρὶς ἐμοῦ κινδυνεύσετε. τοσοῦτον εἰπὼν, ἐπεδάκρυσε τὴν μὴν τῆς ἀδελφῆς, καὶ τὸ πολὺ τῆς ὁρμῆς αὐτῶν ἔπαυσε τοῖς δάκρυσιν. ἀνεβόων δὲ, οὐ Ῥωμαίοις, ἀλλὰ Φλώρῳ, δι' ἃ πεπόνθασι πολεμεῖν. πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο, ἀλλὰ τὰ ἔργα ἔφη Ῥωμαίοις ἤδη πολεμούντων ἐστίν. ὅτε γὰρ τὰ καίσαρι δεδώκατε τὸν φόρον, καὶ τοῖς στοαῖς ἀπεκόψατε τὰς ἀντωνίας. ἀποσκευάσεσθε δ' ἂν τὴν αὐτίαν τῆς ἀποστάσεως, εἰ ταύτας τε σώσατε πάλιν, καὶ τελέσετε τὴν εἰσφοράν. οὐδὲ ἤδη γε Φλώρου τὸ φρούριον ἐστὶν, ἢ Φλώρῳ τὰ χρήματα δώσετε.

ΚΕΦ. κθ.

Τούτοις ὁ δῆμος ἐπείθετο, καὶ μὴ βασιλέως τε καὶ βερνίκης ἀναβάντες εἰς τὸ ἱερὸν, κατήρξαντο τῆς τῶν στοῶν δομήσεως. εἰς ἃς πέμπει τοὺς ἄρχοντας, οἵτε καὶ οἱ βελευταὶ μεμελοθέντες, τοὺς φόρους συνέλεγον. ταχέως δὲ τὰ τεσσαράκοντα τάλαντα, τοσοῦτον γὰρ ἔλειπεν, ἠθροίσθη. καὶ ὁ μὲν πολέμου τότε παύει, οὕτω κατέσχεν ἀχρίπας. αὖθις δὲ ἐπειρᾶτο πείθειν τὸ πλῆθος ἀπακούειν Φλώρῳ, ἄχρις οὗ αὐτὸς πέμψῃ καίσαρ διάδοχον. πρὸς ταραχοποιουμένους δ', ἐβλασφήμουν εἰς τὸ βασιλέα, καὶ τὸ πόλεως αὐτὸ ἐξεκήρυσσον. ἐπάλμων δέ τινες τὸ στασιαστῶν καὶ λίθους ἐπ' αὐτὸν βάλλειν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ ὁρμὲν τῶν νεωτερίζοντων ἀκατάσχετον ὁρῶν, καὶ χαλεπήνας ἐφ' οἷς προπεπηλάκιστο, τοὺς μὲν ἄρχοντας ἅμα τοῖς δυνατοῖς αὐτῶν ἐπεμπε πρὸς Φλῶρον εἰς καισάρειαν, ἵνα ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν ἀποδέξῃ. τοὺς τε χώραν φορολογήσοντας. αὐτὸς δὲ ἀνεχώρησεν εἰς τὸ βασιλέιον. κἂν τούτῳ τινὲς τῶν μᾶλλον κινούντων τὸν πόλεμον συνελθόντες, ὥρμησαν ἐπὶ φρούριόν τι καλούμενον μασάδαν, καὶ καταλαβόντες αὐτὸ λάθρα, τοὺς μὲν ῥωμαίους ἀπέσφαξαν, ἑτέρους δὲ κατέσχον ἰδίους.

ΚΕΦ. λ.

Ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν ἐλεάζαρος ἀνανίου ἀρχιερέως, νεανίας θρασύτατος, στρατηγῶν τότε, τοὺς κατὰ τὰ λατρείαν λειτουργοῦντας ἀναπείθει, μηδενὸς ἀλλοφύλου δῶρον, ἢ θυσίαν παρὰ δέχεσθαι. τοῦτο δὲ τῷ πρὸς ῥωμαίους πολέμου καταβολὴ. τῶν γὰρ ὑπὲρ τούτων θυσιῶν καὶ ἀπέβλεψαν, καὶ πολλὰ τῶν τε ἀρχιερέων καὶ τῶν γνωρίμων παρεκαλούντων, μὴ παραλιπεῖν τὸ πάτριον ἔθος, οὐκ ἐπείσθησαν, πολὺ μὲν καὶ τῷ σφετέρῳ πλήθει πιστεύοντες;

A prava consilia: universæ urbes Judaico sanguine redundabunt. Manet autem venia eos qui talia patraverint, quod sint nimirum vestro vitio coacti. Si vero eadem exequi supersederint. considerate quam impium sit, adversum tam benignos arma movisse. Subeat autem vos miseratio, & si non filiorum vestrorum atque conjugum, item istius civitatis, quæ mater urbium vestræ regionis vocatur. Parcite mœnibus B sacris, parcite venerabilibus adytis, templumque vobis & sancta sanctorum servate. Neque enim ulterius victores Romani his abstinebunt, quibus primo parcentes nullam receperunt gratiam. Ego testor quidem sancta vestra, sacrosque angelos Dei, patriamque communem, quod nihil eorum consiliorum, quæ vobis viderim expedire, subtraxerim. vos autem decernentes, C quæ oportet, mecum in pace degetis: si vero protuleritis iras, absque me periculis subdemini. His dictis, astante etiam sorore lacrymavit, & multam partem de eorum impetu lacrymis infregit. Succlamabant autem non se adversum Romanos, sed adversum Florum ob ea quæ pertulisset, bellum gerere. Ad quos rex Agrippa: Sed opera vestra, inquit, talia sunt, qualia adversum Romanos pugnantium. neque enim D Cæsari vectigal dedistis, & Antonianas porticus incendistis. Sopietis autem causam defectionis, si & porticus denuo construatis, & tributa reddere maturetis. Neque enim Flori hoc præsidium est, aut pecuniam Floro dabitis. His consultis populus acquievit, & cum rege ac Bernice ascendentes in templum porticus ædificare adorti sunt. Per vicos autem & regiones E principes quique decuriones que dispersi, vectigal colligebant: celeriterque quadraginta talenta (tantum enim erat reliquum) redacta sunt. Et belli quidem imminentes minas eo tunc more Agrippa compescuit. Deinceps vero persuadere populo tentabat, ut parerent Floro, donec successor ei à Cæsare mitteretur. Ad quam orationem multitudo accensa, nec a verborum in regem contumeliis temperavit, sed protinus F eum urbe pepulerunt: ausique sunt nonnulli seditiosorum etiam saxa in eum jacere. Rex autem videns tumultuantium irrevocabilem impetum, & conqverendo quod contumeliis esset affectus, principes qvidem eorum una cum aliis potentibus misit ad Florum Cæsaream, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione vectigal exi- G gerent: ipse vero discessit in regnum.

CAP. XVII.

De cœpta rebellione Judæorum contra Romanos.

PEr idem tempus quidam eorum, qui bellum maxime movebant, congregati irruebant in qvoddam præsidium, quod vocabatur Massada: & occulto eo pervaso, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam, filius Ananiæ pontificis, juvenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his qui sacrificiis ministrabant, ut nullius munus aut hostia, qui non esset de Judæorum gente, susciperetur. Id autem erat Romani belli seminarium atq; materia. Rejecit siquidem hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solitæ erant. Plurimum autem super hoc pontificibus, aliisq; nobilibus deprecatis, ut non præterirent eum morem, qvo supplicabatur pro regibus, nihil tamen aequieverunt, non parum quidem & suæ multitudini confidentes:

robur ſiquidem omne res novare cupientium, eorum voluntates juvabat: maxime autem aſpiciebant Eleazarum, qvi per idem tempus, ut dixi, princeps erat. Convenientes igitur potentes quique cum pontificibus,& Phariſæorum nobiliſſimis, & videntes quam gravibus malis pergerent ſubjicere civitatem, decrevêrunt ſeditioſorum animos experiri: & ante portam quæ ærea vocatur, concionem advocantes (erat autem interiore parte templi poſita, quæ reſpicit ad ſolis exortum) ac primo quidem multa de temeraria eorum defectione conqueſti, & quod tam grave bellum patriæ commoverent: deinceps irrationabilitatem cauſæ ipſius arguebant, dicentes, majores quidem eorum ornaſſe templum ex magna parte de muneribus gentium, ſemperque eorum, qui foris eſſent populorum munera ſuſcepiſſe: & non ſolum non prohibuiſſe aliquorum hoſtias (id ſiquidem eſſe impiiſſimum) ſed etiam eas,quæ viſerentur permanerentq; ad præſens uſq; tempus,oblationes eorum in templi cultibus collocaſſe. At nunc eos, qui Romana arma irritarent, & deſponderent eorum bella, novum ſtatuere morem religionis, atque cum periculis etiam ream facere civitatem impietatis videri: ſiquidem ea ſit, in qua præter ſolos Judæos, nullus alius immolet externus, neque ad orandum ſinantur accedere. Et ſi quidem circa unius alicujus privati perſonam lex ferretur ejusmodi, poſſet nimirum jure nos inhumanitatis arguere: nunc autem deſpiciuntur Romani, & judicatur Cæſar profanus. Unde verendum eſſe, ne qui immolandas pro illis hoſtias repellunt, ipſi in reliqvum etiam pro ſe ſacrificia prohibeantur offerre: fiatque vere extra principatum civitas, niſi celerius reſipiſcentes reddiderint hoſtias, ac prius quam ad eos in quorum contumeliam id tentatum eſt,hujus auſus perveniat fama. Simul autem iſta dicentes, producebant in medium ſcientiſſimos morum paternorum, ſacerdotes qvoqve, narraturos quomodo omnes eorum majores exterarum gentium ſemper ſacrificia ſuſcepiſſent. Attendebat autem nemo res novare cupientium his, quæ dicebantur, ſed neque procedebant in medium altaris miniſtri, ut belli materiam præparantes. Videntes igitur nobiles quique ſeditionem eo jam proceſſiſſe, ut eorum non poſſet authoritate compeſci, & Romanorum armorum periculum ſe primos eſſe ſenſuros, in quantum poterant conſulentes, amoliri cauſas parabant. & legatos quidem alios ad Florum miſerunt, quorum erat princeps filius Ananiæ Simon: alios autem ad Agrippam, inter quos nobiliſſimi Saulus, & Antipas, & Coſtobarus erant, qui etiam regem propinquitate tangebant. Precabantur autem utrumque, ut cum exercitu aſcenderent in civitatem, & ſeditionem opprimerent, prius quam ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum iſtud quaſi bonus nuncius fuit,volenſque inflammare bellum nihil reſpondit legatis,Agrippa autem pariter utrisque parcens,ſcilicet deficientibus,& iis adverſum qvos bellum movebatur,volenſq; & Romanis conſervare Judæos,& Judæis templū atq; patriam, ad hæc autem nec ſibi conducere talem conturbationem ſciens, miſit in auxilium populo equites ter mille, Auranitas ſcilicet, & Batanæos, & Trachonitas ſub præfecto eqvitum Dario, duce vero

A καὶ γὰρ τὸ ἀκμαιότατον τῶν νεωτερίζοντων σωμήρχε, μᾶλλον δ' ἀφορῶντες εἰς τὸν ἐλεάζαρον στρατηγοῦντα.

ΚΕΦ. λα.

Συνελθόντες δὲ οἱ δυνατοὶ τοῖς ἀρχιερεῦσι συνίσαντο, καὶ τ' φαρισαίων οἱ γνωσιμοι, ὡς ἐπ' ἀηκέστοις ἤδη συμφοραῖς ἐξελαύνοντο τὰ τῶν ὅλων. καὶ δόξαν ἀπεπειρᾶσθαι τῶν στασιαστῶν λήξεως τὸ χαλκῆς πύλης ἀθροίζεσι τ' δῆμον, ἥτις ἐστὶ δ' ἔνδον ἱεροῦ πεφαμμένη πρὸς ἀνατολὴν ἡλίε. καὶ πρῶτον αὐτῶν πολλὰ πρὸς τ' τόλμαν τ' ἀποστάτους χαλεπήναντας, & τὸ τηλικοῦτον ἐπισείειν τῇ πατρίδι πόλεμον, ἔπειτα τ' προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγχον. φάμμοι τοὺς μὲν προγόνους αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν ἐκ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλέον, ἀεὶ προσδεχομένους τὰς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν δωρεάς. καὶ οὐ μόνον δ' ἀλλοκεκερκέναι θυσίας τινῶν, τοῦτο γὰρ ἀσεβέστατον, ἀλλὰ καὶ τὰ βλεπόμενα, καὶ τὰ ὠφελημένα τὸν ποσοῦτον χρόνον ἀναθήματα πρὸς τῇ ἱερᾷ καθιδρύκεναι. αὐτοὺς γὰρ νῦν ἐμβλέζοντας τὰ ῥωμαίων ὅπλα, καὶ μνησθομένους τ' ἀπ' ἐκείνων πολέμων, καινοτομεῖν θρησκείαν ξένην, καὶ μὴ δ' κινδύνου καταψηφίσασθαι τῆς πόλεως ἀσέβειαν, εἰ μόνοις ἰουδαίοις οὔτε θύσαι τις ἀλλότριος, οὔτε προσκυνῆσαι. κἂν μὲν δὴ ἰδιώτου τινὸς ἑνὸς τῶν ἐσφέρη τὸν νόμον, ἀγανακτεῖν ὡς ἐμβλεπομένης ἀκαθαρσίας, πρεσβῦται γ' ὄντες ῥωμαῖοι, καὶ ἐν κρείσσοσι ἐκατόνδοι γινόμενοι. δεδοικέναι μὲν τι μὴ τοὺς ὑπὲρ ἐκείνων ἀποβρίψαντες θυσίας, κωλυθῶσι θύειν καὶ τοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν, ἡμῖν τε ἑκατόνδος τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, εἰ μὴ ταχέως σωφρονήσαντες ἀποδώσουσι τὰς θυσίας καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' οὓς ὑβρίκασι τὸν φῆμον, διορθώσαντας τὸν ὕβριν. ἅμα ταῦτα λέγοντες, παρῆγον τοὺς ἐμπείρους τῶν πατρίων ἱερῶν, ἀφηγουμένους ὅπ πάντες οἱ προγονοι τοῖς ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων θυσίας ἀπεδέχοντο. προσῆχε δ' οὐδεὶς τῶν νεωτερίζοντων, ἀλλ' οὐδὲ προσῆεσαν οἱ λειτουργοὶ, τὸν δ' πολέμου μεταβολὴν ἐνσκοπαζόμενοι, σωνιδότες ἐαυτοῖς ὅτι δυνατοὶ, τὴν τε ῥώμην ἤδη δυσκαθαίρετον ἐπ' αὐτῶν εὖσαν, καὶ τῶν ἀπὸ ῥωμαίων κίνδυνον ὅλῃ πρώτους αὐτοὺς ἀφιξόμενον, ἀπεσκιάζοντο τὰς αἰτίας. καὶ πρέσβεις οὖν μὲν πρὸς φλῶρον ἔπεμψαν, ὧν ἦρξεν ὁ τοῦ ἀνανίου σίμων, οὓς δ' πρὸς ἀγρίππαν, ἐν οἷς ἦσαν ὅπίσημοι σαῦλός τε καὶ ἀντίπας, καὶ κοστόβαρος προσήκοντες τῇ βασιλεῖ κατ' γένος. ἐδέοντο δ' ἀμφοτέρων ἀναβολῆς μὴ δυνάμενος εἰς τὸν πόλιν. καὶ πρὶν γνῶναι δυσκαθαίρετον, ὅπισθεν τὸν ῥάσιν. φλώρῳ μὲν οὐ τοῦτο δυνὸν διαγέλειαν ἦν, καὶ προσημμένος ἐξάπτειν τὸν πόλεμον, ὃ δ' ἀπεκρίνατο τοῖς πρεσβεύσασι. ἀπρεπῶς δ' κηδόμενος ὅπίσης τῶν τε ἀφισταμένων, & πρὸς οὓς ὁ πόλεμος ἡγεῖτο, βυλόμενος τε ῥωμαίοις μὲν ἰουδαίους σώζεσθαι, ἰουδαίοις δ' τὸ ἱερὸν καὶ τὸν μητρόπολιν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελήσειν τὸν ταραχὸν ὅπισάμενος, ἔπεμψε τοὺς ἐπαμυνοντας τῷ δήμῳ τρισχιλίους ἱππεῖς, αὐρανίτας τε, καὶ βαταναίους, καὶ τραχωνίτας, ἡγεμόνα δαρείῳ μὲν ἱππάρχῃ, στρατηγῷ δ' τῷ ἰωα-

τῷ ἰωακίμε Φιλίππῳ. τούτοις παρόντες οἱ δυνα- A Philippo Jachimi filio. His ergo venientibus,
τοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ πᾶν ὅσον δ' πολῆτευς ἠρήνευ optimates qviq; cum pontificibus & omni mul-
ἠράπα, τλὰ ἄνω καταλαμβάνειν τὴν πόλιν. τῆς κάτω δὲ titudine quæ optabat qvietem, ſuperiorem occu-
τὸ σασιάζον σκράτ, καὶ δ' ἱεροῦ. χερμάσι μὲν οὖν καὶ pant civitatem: inferiorē ſiquidem & templum,
τοῖς ἐκβόλοις ἀδιαλείπτως σκέζεωτο, καὶ σωεχεῖς ſeditioſorum manus tenebat. Miſſilibus igitur &
ἦσαν βελῶν ἀφεσις ἐξ ἑκατέρων τῶν κλιμάτων. ἔστι fundis indeſinenter utebantur, & continua erat
δ' ὅτε καὶ χ' λόχους σκτρέχοντες, συστάδιον ἐμάχοντο, emiſſio ſagittarum ex utraque ſcilicet parte: erat
τὸ μὲν γὰρ οἱ σασιασταὶ σροέχοντες, ἐμπειρίᾳ δ' οἱ autem quando ex inſidiis procurrentes cominus
βασιλικοί. καὶ τότε μὲν ἰσοπαλῶς δ' ἱεροῦ κρατῆσαι B dimicabant. Præſtabant autem audacia quidem
μάλιστα. καὶ τοὺς μιαίνοντας τὸν ναὸν ἐξέλασαν. τῆς ſeditioſi, belli vero ſcientia regii. Et his qui-
δὲ τὸν ἐλεάζαρον σασιαστὰς, σρὸς οἷς εἶχον καὶ dem erat propoſitum maxime templum obti-
τὰ ἄνω πόλιν σροσλαβεῖν. ἑπτὰ μὲν οὖν ἡμέρας nere, profanatoresque ejus expellere. Seditio-
συχνὸς ἀμφοτέρων φόνος ἐγίνετο. οὐδέτεροι δ' κα- ſis vero qui cum Eleazaro agebant, ut præter
πολήφθεντο μέρους εἶκον. τῇ δ' ἑξῆς τῶν ξυλοφο- ea quæ obtinebant, etiam ſuperiorem invade-
ρίων ἑορτὴς οὔσης, ἐν ᾗ πᾶσιν ἔθος ὕλαν τῷ βω- rent urbem. Per ſeptem igitur dies gravis u-
μῷ σροσφέρειν, ὅπως μή ποτε τροφὴ τῷ πυρὶ triuſque partis cædes fiebat, & neutri de eo lo-
λίποιτο, διαμένει γὰρ ἄσβεστον ἀεί, τοὺς μὲν διαφόρους C co quem tenuerant depellebantur. Deinceps
τῆς θρησκείας ἐξέκλεισαν. τῶν δ' ἀσθενεῖ λαῷ σωεισ- vero adveniente ea feſtivitate, quæ Xylophori-
ρυέντας πολλοὺς τῶν σικαρίων, οὕτω γὰρ σκάλουσι as dicitur, in qua mos eſt omnibus grandem li-
τοὺς λῃστὰς ἔχοντας ὑπὸ τὰς κόλπους ξίφη, σροσλα- gnorum materiam convehere ad templum, qua-
βόντες θαῤῥαλεώτερον ἤπλουτο τῆς ἀληθείας. ἡττῶντο tenus nunquam ignis deficiat eſca (ſemper enim
δ' οἱ βασιλικοὶ, πολήθει τε καὶ τόλμῃ, καὶ βιαιομένοις inextinguibilis perſeverat) adverſarios quidem
εἶκον ἐκ τῆς ἄνω πόλεως. οἱ δ' ἀληπιόντες, τλῶ τε a cultu religionis excluſerunt. inter infirmio-
ἀναγνίου δ' ἀρχιερέως οἰκίαν, καὶ τὰ ἀγρίππα καὶ τὰ rem autem vulgum irrumpentes multi ſicario-
βερνίκης βασίλεια κατέκαυσαν. μεθ' ἃ τὸ πῦρ ἀληθὲς D rum (ſic enim vocant latrones, gladios in ſinibus
ἀρχεῖα ἔφερον, ἀφανίσαι σαρ' ὀδόντας τὰ συμβόλαια gerentes) recepti audaciſſimè proſequebantur
τῶν δεδανεικότων, καὶ τὰς εἰσπράξεις ἀποκόψαι τῶν opus quod adorti erant. Regii autem audacia
χρεῶν, ὅπως αὐτοί τε πλῆθος, σροσλάβωσι τῶν ὠφε- & multitudine vincebantur. Ita ſuperiore civi-
ληθέντων, καὶ μετ' ἀδείας τοῖς δ' πόροις ἐπαναστῶσι tate ceſſerunt, cum iſti protinus irruentes, Ana-
τοὺς ἀπόρους. φυγόντων δ' τῶν σερὶ τὰ χαρτοφυ- niæ pontificis domum, & Agrippæ ac Berenices
λακίῳ, τὸ πῦρ ἐνέσειον. ἐνθεὶ δ' τὰ νεῦρα τ' πόλεως palatium inflammaverunt: poſt quod ignem
κατέφλεξαν, ἀληθὲς τοὺς ἐχθροὺς ἐχώρουν. ἔνθα δὴ τῶν archivo intulerunt, volentes omnia creditorum
διωατῶν, καὶ τῶν ἀρχιερέων, οἱ μὲν εἰς τοὺς ὑπονόμους documenta diſperdere, ne eſſet unde ratio cre-
καταδύσεις, διελάνθανον. οἱ δ' σὺν τοῖς βασιλικοῖς E ditæ pecuniæ pateret, utque omnem ſibi debito-
εἰς τὰ ἀνωτέρω φάλαγγες αὐλεῖ, ταχέως ἀπέκλει- rum adjungerent multitudinem, & adverſum
σαν τὰς σύλας, σὺν οἷς ἀνανίας ὁ ἀρχιερεὺς, ἐζεκίας locupletes egenis præberent inſurgendi facul-
τε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ οἱ σρεσβεύσαντες σρὸς ἀγρίτ- tatem liberam. Fugientibus vero chartarum
σαν ἦσαν. τότε μὲν οὖν τῇ νίκῃ καὶ τοῖς ἐμσεσηδηκόσιν publicarum cuſtodibus ignem ædibus injece-
ἀρκεσθέντες ἀνεσαύσαντο. τῇ δ' ἑξῆς, σεντεκαιδεκάτῃ runt atque ita incenſis civitatis nervis, in hoſtes
δ' νὺ λῴου μηνὸς, ὥρμησαν ὅτι τλῶ ἀντωνίαν, καὶ τοὺς irruebant. Quo loco pontificum atque
ἐν αὐτῇ φρουροὺς δύσιν ἡμέρας σολιορκήσαντες, αὐ- nobilium quidam in cloacis latuerunt, F
τούς τε ἅλωσαν καὶ κατέσφαξαν καὶ τὸ φρούριον ἐνέ- quidam cum regiis in ſuperiorem regi-
σεισαν. ἔσειτα μετέβαινον εἰς τλὰν αὐλεῖ, εἰς νὺ οἱ βα- am confugerunt, portas celeriter obſeran-
σιλικοὶ κατέφυγον, καὶ διαναίμαντες σφᾶς αὐτοὺς εἰς tes. Inter quos Ananias pontifex, & Eleazarus
σασσαρα μέρη, τῶν τειχῶν ἐσειρῶντο. τῶν δ' ἔνδον frater ejus erant: & illi qvos apud Agrippam
σρὸς ὁρμὴν μὲν, οὐδὰς ἐθάῤῥει, διὰ τὸ σλῆθος τῶν functos legatione diximus. Tunc ergo victo-
ἐφεστώτων. διϊσχυρίζοντο δ' ὅτι τε θωράκια, καὶ τοὺς ria & inflammatione contenti ceſſaverunt. Po-
σύργους, ἔβαλλον τοὺς σροσιόντας, καὶ συχνοὶ τῶν λη- ſtridie autem, quintadecima ſcilicet die Augu-
στῶν ὅτι τοῖς τείχεσιν ἐσίσσευον. οὔτε δ' νυκτὸς οὔτε ἡμέ- ſti menſis, fecerunt impetum in Antoniam: & o- G
ρας διέλιπεν ἡ συμβολὴ, τῶν μὲν σασιαστῶν ἀσειροδύ- mnes in eo præſidio agentes, per biduum obſeſ-
ναμον τοὺς ἔνδον οἰομένων ἐνδεία τροφῆς. τῶν δ' ἔνδοθεν, ſos, ceperunt atque interfecerunt, præſidiumque
καμάτῳ τοὺς σολιορκουμένους.

ΚΕΦ. λϛ.

Κὰν τούτῳ μανάημες τις υἱὸς ἰούδα δ' καλου- Manahemus quidam, filius Judæ Galilæi, callidiſſimi illi-
μένου γαλιλαίου, ὃς νὺ σοφισὴς δεινότατος, us ſophiſtæ, qvi qvondam ſub Cyrenio exprobraverat Judæis, qvod poſt Deum ſubjicerentur Romanis,
ὁ καὶ ὅτι κυρηνίου σοτὲ ἰουδαίους ὀνειδί- incenderunt. poſtea vero tranſierunt in regiam,
ſας, ὅτι ῥωμαίοις ὑσοτάσσονται μετὰ τὸν θεὸν; ad quam confugere Agrippæ milites, & in qua-
propugnacula & turres, ſubeuntes interficiebant, ac frequentes omnino latrones ſub muris cadebant.
Nec die autem conflictus nec nocte ceſſabat: ſeditioſis videlicet exiſtimantibus in deſperatio-
nem cogi eos, qui in præſidio erant; propter inopiam victus: regiis vero credentibus oppu-
gnatores ſuos ceſſuros labori. Interea Manahemus quidam, filius Judæ Galilæi, callidiſſimi illi-

assumptis qvibusdam nobilium, perrexit in Masadam, ubi armamentarium Herodis regis erat. eoqve perrupto populares aliosque latrones diligenter armavit. hisque utens stipatoribus, veluti rex Hierosolymam revertitur: factusque princeps seditionis, oppugnationem disponebat. Machinarum autem inopia erat, nec poterat palam suffodere muros, superne hostibus tela jacientibus. cuniculum igitur longe cœptum sub unam turrim agentes suspenderunt eam materie subjecta: ac postea in sustinentia ligna igne immisso egressi sunt. Sicque subjicibus exustis, turris quidem ex templo emota est. alter autem murus intus ædificatus apparuit. Regii qvippe molitiones eorum præsentientes, forte etiam de concussione turris, alium sibi murum celerius ædificaverunt. Inter hæc autem hi quidem qui oppugnabant, & statim se victores credebant, cum vidissent alium murum stupore defecti sunt: regii tamen ad Manahemum aliosque seditionis principes mittebant, precantes, ut eis discedere liceret. Quod cum solis regiis ejusq; religionis reliquas Manahemus annuisset, protinus discesserunt. Romanos autem qui soli relicti erant, grandis animi occupavit defectus. Neque enim vi contra tantam multitudinem pares erant: & precari, ut exire liceret ignominiam judicabant: quanquam & si permitteretur, nequaquam tutum putabant. Derelinquentes igitur inferiorem locum, qui Stratopedon vocabatur, quippe quasi capi facilem, in turres regias confugerunt: quarum una appellabatur Hippicos, alia Phasaelus, tertia Mariamne. Hi vero qui cum Manahemo erant, protinus irruentes in ea loca e quibus milites fugerant, si quos eorum comprehenderent trucidantes, omnem reliqvum apparatum diripientes, Stratopedum incenderunt. Hæc igitur acta sunt sexto die mensis Septembris.

CAP. XVIII.

De cæde Ananiæ pontificis, Manahemi, & militum Romanorum.

SEqventi autem die pontifex Ananias circa Euripos regiæ domus latens capitur, & à latronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circumsidentes autem etiam turres seditiosi custodiebant ne quis militum posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum destructio & pontificis Ananiæ mors, in crudelitatem erexit: & neminem parem sibi in negotiis arbitrans, intolerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autem duo de sociis Eleazari: & mutuo colloquti, qvod non decet à Romanis desiderio libertatis deficientes, eandem populari suo prodere, dominumque ferre, & si non violentum, tamen seipsis humiliorem. nam si oporteat cunctis aliquem præesse, quem vis magis alium quã illum decere: atque ita pacti, adoriuntur eum in templo. magno enim fastu adoraturus accesserat, regali habitu indutus, & studiosos sui in armis habebat. Cum igitur hi, qvi circa Eleazarum erant, in illum prosiluissent, reliqvus qvoq; populus sapiens saxa lapidavit sophistam: existimantes qvod illo interempto tota seditio solveretur. Paululum autem stipatores Manahemi resistentes, postquam viderunt totam adversum se multitudinem irruere, quisque qvo potuit diffugit. Et cædes quidem erat eorum, qui comprehensi sunt, perscrutatio autem latentium seqvebatur:

Ἀναλαβὼν τοὺς γνωρίμους, ἀνεχώρησεν εἰς Μασάδαν. ἔνθα τὸν ἡρώδου τοῦ βασιλέως ὡπλοθήκην ἀναῤῥήξας, καὶ τοὺς δημότας ἑτέρους λῃστὰς καθοπλίσας, τούτοις δὴ χεῖρα δορυφόροις, οἷα δὴ βασιλεὺς ἐπάνεισιν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὑμνούμενος ἡμερῶν τε σώσεως, διέπασσε τὴν πλιορκίαν. ἀπορίαν γὰρ εἶχε ὀργάνων, καὶ φανερῶς ὑπορύσσειν τὸ τεῖχος οὐκ οἷόν τε ἦν ἄνωθεν βαλλομένους, ὑπόνομον γὰρ πόῤῥωθεν ὑφ' ἕνα τῶν πύργων διορύξαντες, ἀναπρημνάσιν αὐτόν. ἔπειτα τὴν ἔχουσαν ὕλην ἐμπρήσαντες ἐξῆλθον. ὑποκαέντων γὰρ τῶν σηρυγμάτων, ὁ μὲν πύργος ἐξαίφνης κατέσεισε, τεῖχος δὲ ἕτερον ἔνδοθεν ἀντωκοδομημένον διεφάνη. τῶν γὰρ ἀπιβουλῶν αὐτῶν προαισθόμενοι, τάχα καὶ ἀπὸ πύργου κινηθέντος ὡς ὑπορύττεται, δεύτερον ἑαυτοῖς ἔρυμα κατεσκεύασαν. πρὸς ὃ τῶν μὲν ἀδοκήτως ἰδόντων, καὶ κρατεῖν ἤδη πεπεισμένων, κατωλιγωρεῖτο. οἱ δὲ ἔνδοθεν πρός τε τὸν μαναΐμον, καὶ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως, ἔπεμπον ἀξιοῦντες ἐξελθεῖν πρασπονδοί. καὶ δοθὲν μόνοις τοῖς βασιλικοῖς, καὶ τοῖς ἀπιχωρίοις, οἱ μὲν ἐξῆσαν. ἀθυμία δὲ τοὺς ῥωμαίους καταλειφθέντας μόνους ὑπέλαβεν. οὔτε γὰρ βιάσασθαι τοσοῦτον πλῆθος ἐδύναντο, καὶ τὸ δεξιὰν αἰτεῖν, ὄνειδος ὑπελάμβανον, πρὸς τὸ μηδὲ πιστεύειν εὐδίδωτο. καταλιπόντες δὲ τὸ στρατόπεδον ὡς κάλλιστον, ἐπὶ τοὺς βασιλικοὺς ἀνέφυγον πύργους, τόν τε ἱππικὸν καλούμενον, καὶ τὸν φασάηλον, καὶ τὸν μαριάμμην. οἱ δὲ πρὸς τὸν μαναΐμον ἐπειγόντες ἔθεν οἱ στρατιῶται διέφυγον, ὅσους τε αὐτοῦ κατέλαβον μὴ φθάσαντας ἀνελθεῖν διέφθειρον, καὶ τὰς ἀποσκευὰς διαρπάσαντες ἐνέπρησαν τὸ στρατόπεδον. ταῦτα μὲν οὖν ἔκτῃ γορπιαίου μηνὸς ἐπράχθη. τῇ δ' ἑπομένῃ ὁ τε ἀρχιερεὺς ἀνανίας πρὸς τὸν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εὑρεῖν διαλανθάνων ἀλίσκεται, καὶ πρὸς τῶν λῃστῶν ἀναιρεῖται σὺν ἐζεκίᾳ τῷ ἀδελφῷ, καὶ τοὺς πύργους ἐπισχόντες οἱ στασιασταὶ παρεφύλαττον, μή τις τῶν στρατιωτῶν διαφύγῃ. τὸν δὲ μαναΐμον ἤπιε τῶν ὀχυρῶν καταστροφὴ χωρίων, καὶ ὁ τοῦ ἀρχιερέως ἀνανίου θάνατος, ἐτύφωσεν εἰς ὠμότητα. καὶ μηδένα νομίζων ἔχειν ἐπὶ τοῖς πραγμασιν ἀντίπαλον, ἀφόρητος τύραννος ἐπανίστανται δὲ οἱ πρὸς τὸν ἐλεάζαρον αὖτε, καὶ λόγον ἀλλήλοις δόντες, ὡς οὐ χρὴ ῥωμαίων δεσπόντας, δι' ἐλευθερίας πᾶσιν καταπροεσθαι τούτῳ οἰκείῳ δήμῳ, καὶ δεσπότην φέρειν, εἰ καὶ μηδὲν πρόσθεν βίαιον, ἀλλ' οὖν ἑαυτῶν ταπεινότερον, εἰ χρὴ καὶ δεῖ τινα τῶν ὅλων ἀφηγεῖσθαι, πάντη μᾶλλον ἢ ἐκεῖνο προσήκειν, σωτῆρα ἔχειν, καὶ τὸ ἱερὸν ἐπιχειρουν αὖτε. σοφὸς γὰρ ἀναβεβηκὼς προσκυνήσων, ἐσθῆτί τε βασιλικῇ κεκοσμημένος, καὶ τοὺς ζηλωτὰς ὑπόπλους ἐφελκόμενος. ὡς δὲ οἱ πρὸς τὸν ἐλεάζαρον ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν, ὅτι λοιπὸς δῆμος ὑπὸ τὰς ὀργὰς λίθους ἀρπάσαντες, τὸ σοφισὴν ἔβαλλον, οἰόμενοι τούτου καταλυθέντος, διαῤῥέψειν ὅλῳ τῷ στασιν. πρὸς ὀλίγον δὲ οἱ πρὸς τὸν μαναΐμον ἀντισχόντες, ὡς εἶδον πᾶν ἐπ' αὐτοὺς τὸ πλῆθος ὁρμῆσαν, ἔφυγον ὅπῃ τις ἴσχυεν. καὶ φόνος μὲν ἦν τῶν καταληφθέντων, ἔρευνα δὲ τῶν ἀποκρυπτομένων.

καὶ

καὶ διεσώθησαν ὀλίγοι λάθρᾳ Μασσάδαν περάντες εἰς μασάδαν, σὺν οἷς ἐλεάζαρος ὁ υἱὸς ἰαείρου τοῦ συγγενοῦς μὲν τοῦ μαναήμου καὶ γένους, ὃς ὕστερον ἐτυράννησε τῆς μασάδας. αὐτόν τε τὸν μαναήμου εἰς τὸν καλούμενον Ὄφλαν συμφυγόντα κἀκεῖ ταπεινῶς ἐπολαυχαίνοντα ζωγρήσαντες εἰς τὸ φανερὸν ἐξείλκυσαν, καὶ πολλαῖς αἰκισάμενοι βασάνοις, ἀνεῖλον. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας, τόν τε ἐπισκοπεύοντα τῆς τυραννίδος ὑπηρέτην Ἀψάλωμον. ὁ μὲν οὖν δῆμος ὡς ἔφην εἰς ταῦτα συμήργησεν, ἐλπίζων τινὰ τῆς ὅλης στάσεως λαμβάνειν διόρθωσιν. οἱ δὲ καταλύσαι τὸν πόλεμον αὐτοῦ δόντες, ἀλλὰ ἀδεέστερον πολεμεῖν, μαναήμου ἀνῃρηκέναι ἐμέλησε. τὸ δῆμον πολλὰ τοῖς στασιώταις ἀνεῖναι τῷ πολιορκίαν ὑφυπαλεῖν. οἱ δὲ προσέκειντο χαλεπώτερον, μέχρι μηκέτι ἀντέχοντες οἱ περὶ τὸν μετίλιον, ἦν δὲ λεγεῶνος τῶν ῥωμαίων ἔπαρχος, ἀπέπεμπον πρὸς τοὺς περὶ τὸν ἐλεάζαρον, ἐξαιτούμενοι μόνας τὰς ψυχὰς ὑποστόνδους. τὰ δ' ὅπλα, καὶ τἄλλα λοιπὰ κτήσιν ᾧπερ ἐδώδην λέγοντες. οἱ δὲ καὶ τὴν ἱκεσίαν ἁρπάσαντες, ἀπέπεμψαν πρὸς αὐτούς, γωρίωνά τε νικόμηδες υἱὸν, καὶ ἀνανίαν σαδδουκί, καὶ ἰούδαν ἰωνάθου, δεξιάς τε καὶ ὅρκους δώσοντας. ὧν γλυκυμύθων κατῆρε τοὺς στρατιώτας ὁ μετίλιος. οἱ δὲ μέχρι μὲν ἦσαν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἔτι ἐπεχείρει τις τῶν στασιωτῶν αὐτοῖς, ἔτι ἐπέφαινεν ὑπόκλεψιν. ὡς δὲ καὶ τὰς σωμφοράς ἅπαντες ἀπέγνωσαν τοὺς θυρεοὺς, καὶ τὰ ξίφη, καὶ μηδὲν ἔτι ὑποπτεύοντες ἀνεχώρουν, ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ περὶ τὸν ἐλεάζαρον, καὶ περιέχοντες, ἀνῄρουν ἅπαντας ἀμυνομένους, ἔτι ἱκετεύοντας, μόνας δὲ τὰς σωμφοράς καὶ τοὺς ὅρκους ἀναιδῶς. καὶ οἱ μὲν ἕτως ὡμῶς ἀπεφάγησαν ἅπαντες, πλὴν μετιλίου τοῦτον γὰρ ἱκετεύσαντα, καὶ μέχρι περιτομῆς ἰουδαΐσειν ὑποσχόμενον, διέσωσαν μόνον. τὸ δὲ πάθος ῥωμαίοις μὲν λεῖον κοῦφον. ἐκ γὰρ ἀπλέπου δυνάμεως ἀπανηλώθησαν ὀλίγοι. ἰουδαίοις δὲ προοίμιον ἀλώσεως ἔδοξε. καὶ κατιδόντες ἀνηκέστους μὲν ἤδη τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου, πλὴν δὲ πόλιν τηλικούτῳ μιάσματι πεφυρμένην, ἐξ ἧς δαιμόνιόν τι μέλλημα προσδοκᾶν εἰκὸς ἦν, εἰ καὶ μὴ τλεῖεν ἐκ ῥωμαίων ἀμύνειν, ἐπένθουν δημόσια. καὶ πλήρης μὲν κατῄφειας ἦν ἡ πόλις. ἔκας δὲ τῶν μετρίων ὡς αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν στασιωτῶν δίκας δόντων ἐτεταράκτο. καὶ γὰρ δὴ σαββάτῳ σωβεῖν πεπραχθῆναι τὸν φόνον, ἐν ᾧ μὲν τὴν θρησκείαν τῶν ὁσίων, ἔργων ἔχουσιν ἐκεχειρίαν. τῆς δ' αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, ὥσπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας, ἀνῄρων καμόντες τοὺς παρ' αὐτοῖς ἰουδαίους. ὡς ὑπὸ μίαν ὥραν ἀπὸ φαγεῖν μὲν ὑπὲρ δυσμυρίους. κενωθῆναι δὲ πᾶσαν ἰουδαίων τὴν καισάρειαν. καὶ γὰρ τοὺς ἀλαφύγους. ὁ φλῶρος συλλαβὼν, κατήγαγε δεσμώτας εἰς τὰ νεώρια.

A paucique ex eis clam in Maſſadam perfugerunt: cum quibus & Eleazarus filius Jairi, propinqvus genere Manahemo, qui poſtea etiam in Maſſada tyrannidem egit. Ipſum autem Manahemum, cum fugiſſet in locum qvi Ophlas vocatur, atque illic humiliter deliteſceret, capientes extraxerunt in publicum, multiſque tormentis excruciatum interfecerunt. Similiter autem ſub eo B agentes principes, præcipuumque tyrannidis ejus adjutorem Abſalomon nomine. Et populus quidem, ſicut dixi, in his adjutor fuit, ſuſpicans aliquam totius ſeditionis correctionem futuram. Hi vero non ut comprimerent bellum, ſed ut cum majori licentia gererent, interfecerunt Manahemum. Deniqve cùm populus multum precaretur, ut oppugnationem militum relaxarent, C vehementius inſiſtebant, donec ulterius reſiſtere non valentes, Metilius Romanorum præfectus & reliqvi mittunt ad Eleazarum, precantes, ut ſolam eorum paciſceretur vitam: arma autem & reliqva qvæ haberent, ipſis tradentibus ſumeret. Qui precationem ilico arripientes, remittunt ad eos Gorionem Nicodemi filium, & Ananiam Sadducæum, & Judam Jonathæ, ſcilicet eis dextras D & ſacramentum daturos. Qvibus actis, deducebat milites Metilius: ſed qvandiu Romani arma retinebant, nemo adverſus eos ſeditioſorum fraudis aliquid molitus eſt. poſtea vero quam ſecundum pactiones omnes ſcuta gladiosqve poſuerunt, neqve qvicqvam ulterius ſuſpicantes diſcedebant, facto in eos impetu ſtipatores Eleazari, comprehenſos trucidabant neqve reſiſtentes, neqve ſupplicantes, ſolas autem pactiones & E juramenta quæ dederant inclamantes. Et hi qvidem ita crudeliter interfecti ſunt, præter Metilium. Hunc enim deprecantem, & usqve ad circumciſionem Judaizare ſe promittentem, ſervaverunt ſolum. Detrimentum autem Romanis quidem erat leve: ex copiis ſiqvidem ampliſſimis pauci fuerunt interempti: Judæorum autem captivitatis illud exordium videbatur. F Videntes autem graves jam inſtare cauſas bellorum, urbem autem tali facinore fuiſſe reſperſam, ex quo nimirum divina indignatio imminebat, etiam ſi à Romanis nulla ultio timeretur, lugebant publicè, & triſtitia civitas premebatur. moderati autem quique, quaſi pro ſeditioſis cauſas reddituri, turbabantur. ſiquidem ſabbato illam cædem contigerat perpetrari, qvo ſcilicet die propter religionem à ſanctis qvoqve operibus agunt quietem. G

Κεφ. λγ.

Πρὸς δὲ τοῖς ἐκ τῆς καισαρείας φλωρίοις, ὅλον τὸ ἔθνος ἐξαχθὲν, καὶ δεδεμένον, τάς τε κώμας τῶν σύρων, καὶ τὰς προσεχεῖς ἐπόρθουν πόλεις, φιλαδέλφειάν τε, καὶ γαβωνίτιδα, καὶ γέρασαν, καὶ πέλλαν, καὶ σκυθόπολιν, ἔπειτα γαδάροις καὶ ἵππῳ, καὶ τῇ γαυλανίτιδι προσπεσόντες, τὰς μὲν καταῤῥεψάμενοι, τὰς δὲ ὑποπρήσαντες,

CAP. XIX.

EOdem autem die, eademqve hora, quaſi aliqua cæleſti providentia Cæſarienſes qvoqve Judæos apud ſe habitantes trucidaverunt: ita ut uno tempore ſuper viginti millia hominum cæderentur, & cunctis Judæis vacuata Cæſarea remaneret. Nam & eos, qvi effugerant De Judæorum maſſa ſtrage Cæſareæ & in omni Syria.

comprehendens Florus, vinctos in arenam deduxit. Poſt Cæſarienſem verò cladem tota gens efferata eſt. Diviſiqve Judæi, Syrorum vicos ac finitimas civitates protinus vaſtaverunt, id eſt, Philadelphiam, & Gebonitin, & Geraſam, & Pellam, & Scythopolim. Deinceps verò irruerunt & in Gadaram & Hippon & Gaulanitidem: & alia quidem ſubruentes loca: alia verò inflammantes,

etiam in Cedasam Tyriorum & Ptolemaidem, A Gabam qvoqve, Cæsareamque tendebant. Obstitit autem eorum incursui neqve Sebaste, neq; Ascalon: sed his qvoqve flamma vastatis Anthedona & Gazam everterunt. Multa autem circa fines harum civitatum diripiebantur, vici scilicet & agri; eorumque qui capiebantur virorum immensa cædes fiebat. neque Syri minorem numero multitudinem de Judæorum gente vasta- B bant, sed etiam eos, qvi in civitatibus erant, comprehensos disperdebant: non solum ob vetus odium, sed ut discrimen imminens prævenirent. Gravis ergo conturbatio totam Syriam pervaserat, & omnis civitas in binos dividebatur exercitus: unaque alterutris salus erat, si prævenissent alteros cæde facienda: & dies quidem ducebantur in sanguine, noctes autem molestiores formi- C dolo faciebat. Nam licet viderentur amoliri Judæos, tamen etiam aliarum gentium Judaizantes cogebantur habere suspectos: & ob hoc ipsum qvod in eis videbatur ambiguum, neque temere eos placebat interfici, & rursus ob ipsam religionis commixtionem quasi penitus externos timebant: Provocabat autem ad cædes adversæ partis, etiam illos qui prius fuerant mansueti, avaritia. si- D quidem substantias cæsorum passim diripiebant: & quasi victores eorum prædam qvos trucidaverant, in domos alias transferebant. Gloriosior autem erat qui plura collegisset, quasi scilicet plures virtute superasset. Erat autem cernere civitates plenas cadaveribus insepultis, & inhumatos passim jacere cum parvulis senes, fœminas autem neque pudenda contectas. Et omnis quidem provincia plena erat inenarrabilium cala- E mitatum. majorum autem metus quam quæ peracta erant, facinorum imminebat. Et hactenus quidem Judæis adversum alienigenas conflictus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines, etiam Judæos qui illic habitabant, experti sunt hostes. Hi enim cum Scythopolitis conspirantes, & consanguinitatem utilitati propriæ postponentes, adversum Judæos cum gentilibus F dimicabant: Suspecta tamen eorum ipsa belli fuit aviditas. Denique Scythopolitæ veriti ne civitatem noctu adirent, & magna sua calamitate civibus excusarent defectionem, edixerunt eis, ut si vellent inter eos firmare consensum, & circa alienigenas ostendere fidem, transirent cum omnibus filiis suis in lucum, quibus quæ fuerant jussa sine suspicione facientibus: diebus quidem secutis duobus quieverunt Scythopolitæ. G tertia vero nocte exploratores, alios incautos, alios vero dormientes invadunt, subitoqve omnes interfecerunt, qui fuerunt numero tredecim millia: postque eorum bona diripuerunt. Dignum autem etiam videtur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cujusdam non ignobilis viri filius erat, fortitudine quoque corporis & audacia animi insignissimus: qvibus utrisque ad incommoda suæ gentis abusus est. Multos siquidem Judæorum propinquos Scythopoli, quotidie obtruncabat, & freqventer integros cuneos fudit, ita ut totius aciei momentum solus existeret. Comprehendit autem eum digna civili cæde pœna. Nam cum Scythopolitæ circumfusi Judæis,

ἐχώρουν δὴ κέδασιν τῶν τυρίων, καὶ πτολεμαΐδα, γάβαν τε καὶ καισάρειαν. ἀντίχε δ' οὐδὲ σεβαστὴ τῆς ὁρμῆς αὐτῶν οὐδὲ ἀσκάλων. ἀλλὰ δὴ ταύτας πυρπολήσαντες, ἀνθηδόνα καὶ γάζαν κατέσκαπτον. πολλαὶ δ' ὠφέλησε ἑκάστῳ τούτων τῶν πολέμων ἀνηρπάζοντο κῶμαι, καὶ τῶν ἀλισκομένων ἀνδρῶν φόνος ἦν ἄπειρος. οὐ μὴν οἱ σύροι τῶν ἰουδαίων ἔλαττον πλῆθος ἀνήρουν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λαμβανομένους ἀπόφασιν, οὐ μόνον κατὰ μῖσος ὡς τὸ πρὶν, ἀλλ' ἤδη καὶ τὸν ἐπ' ἐαυτῆς κίνδυνον φοβούμενοι. δεινὴ δ' ὅλην τὴν συρίαν ἐπέσχε ταραχὴ, καὶ πᾶσι πόλις εἰς δύο διῄρητο στρατόπεδα. σωτηρία δ' τοῖς ἑτέροις ἦν, τὸ τοὺς ἑτέρους φθάσαι. καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἐν αἵματι διῆγον, τὰς δὲ νύκτας δεῖμα χαλεπώτερος. ἀπισκάζετο γὰρ τοὺς ἰουδαίους δοκοῦντες ἕκαστοι, τοὺς ἰουδαΐζοντας ἔχειν ἐν ὑποψίᾳ, καὶ τὸ περὶ ἑκάστοις ἀμφίβολον οὔτε ἀνελεῖν τις ἐπεχείρει ῥᾳδίως, καὶ μεμιγμένον ὡς βεβαίως ἀλλόφυλον ἐφοβεῖτο. προσεκαλεῖτο δὲ δὴ καὶ τὰς σφαγὰς τῶν διαφόρων, καὶ τοὺς πάλαι πρὸς τὰ πάτρια ἐναγῆ δοκοῦντας, ἡ πολεμονεξία. τὰς γὰρ οὐσίας τῶν αἱρεθέντων ἀδεῶς διήρπαζον, καὶ καθάπερ ἐκ παρατάξεως τὰ σκῦλα τῶν ἀνῃρημένων εἰς τοὺς σφετέρους οἴκους μετέφερον, ἐνδοξός τε ἦν ὁ πλείστα κερδάνας, ὡς κατισχύσας πλειόνων. ἦν δ' ἰδεῖν τὰς πόλεις μεστὰς ἀταφων σωμάτων, καὶ νεκροὺς ἅμα νηπίοις γέροντας ἐῤῥιμμένους, γυμνά τε μητέ τῆς ἔτ' αἰδοῦς σκέπης μετειληφότα· καὶ πᾶσαν μὲν τὴν ἐπαρχίαν μεστὴν ἀδιηγήτων συμφορῶν, μείζονα δ' τῶν ἑκάστῳ τεταλμημένων τὰ δὴ τοῖς ἀπειλουμένοις μετάσχοιεν.

Κεφ. λδ.

Μέχρι μὲν δὴ τούτων ἰουδαίοις πρὸς ἀλλόφυλον ἦσαν συμβολαὶ, καταστέχοντες δ' εἰς σκυθόπολιν, τοὺς παρ' ἑαυτῶν ἰουδαίους ἐπειρῶντο πολεμεῖν. παρῆρθροι γὰρ μὴ τῶν σκυθοπολιτῶν, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας ἐν δευτέρῳ θέμενοι τὴν συγγένειαν, ὁμοῦ τοῖς ἀμφύλοις ἐχώρουν. ὑποπτεύθη δ' αὐτῶν καὶ τὸ λίαν πρόθυμον. οἱ γὰρ σκυθοπολῖται δείσαντες μὴ νύκτωρ ἐπιχειρήσωσι τῇ πόλει, καὶ μὴ μεγάλης αὐτῶν συμφορᾶς τοῖς οἰκείοις ἀπολογήσωνται πρὸς τὴν ἀπειθείαν, σκέλλον αὐτοὺς ἠβούλοντο τὴν ὁμόνοιαν βεβαιῶσαι, καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀλλοεθνεῖς πίστον ἐπιδείξασθαι, μεταβαίνειν ἅμα παῖς γυναῖξ εἰς τὸ ἄλσος. τῶν δὲ πιστευόντων τὸ πρόσταγμα χωρὶς ὑποψίας, δύο μὲν ἡμέρας ἠρέμησαν οἱ σκυθοπολῖται, τὴν πίστιν αὐτῶν δελεάζοντες. τῇ τρίτῃ δὲ νυκτὶ παρατηρήσαντες, οὓς μὲν ἀφύλακτους, οὓς δ' κοιμωμένους, πάντας ἀπέσφαξαν, ὄντας τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ μυρίους καὶ τρισχιλίους, πρός τε κτήσεις διήρπασαν ἁπάντων. ἄξιον δ' ἀφηγήσασθαι καὶ τὸν σίμωνος τοῦ παιδός, ὃς υἱὸς μὲν ἦν σαύλου τινὸς τῶν οὐκ ἀσήμων, ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ τόλμῃ ψυχῆς, θρασύτατος τῶν ἰουδαίων ἐκείνων γενόμενος. ἐπὶ τοσοῦτον γοῦν ἐσήμερα πολλοὺς μὲν αἱρεθέντων τῶν πρὸς τῇ σκυθοπόλει ἰουδαίων, πρεπόμενος δὲ πολλάκις αὐτοὺς πάντας, μέρος ἦν βοσκὴ τῆς ῥᾳδιουργίας. πρεσβύτερον δ' ἀξία ποινὴ τὸ συγγενικοῦ φόνου. ἔστι γὰρ πρεσβύτατοι οἱ σκυθοπολῖται κατη-

κατηχέντιζον αὐτοὺς ἀνὰ τὸ ἄλσος, ἀπασσάμενος τὸ ξίφος ἐπ' οὐδένα μᾶλλον τρέπεται τῶν πολεμίων. καὶ γὰρ ἐώρα τὸ πλῆθος ἀνήνυτον. ἀναβοήσας δὲ μάλα σκηπτικῶς ἀξιά γε ὧν ἔδρασε πέπονθε σκυθοπολίτης καθ' ὑμῶν, ὅτι τοσούτῳ φόνῳ συγγνώμην τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐνοίας ἀπεσωσάμεθα. τοιγαροῦν οἷς ἄπιστον μὲν εὐλόγως ἐργάσατο τὸ ἀλλόφυλον, ἠσέβησε δὲ εἰς ἔχθρας τὸ οἰκεῖον, θνήσκω μὲν ὡς ἀναγὴς χερσὶν ἰδίοις. οὐ γὰρ πρέπον ἐν πόλει τῶν πολεμίων. τὸ δὲ αὐτὸ ἂν εἴη μοι καὶ ποινὴ τοῦ μιάσματος ἀξία, καὶ πρὸς ἀνδρίαν ἔπαινος, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐχθρῶν τλῇ ἐμοὶ αὐχήσῃ σφαγεῖ, μηδὲ ἐπαλαζονεύσηται πεσόντι. ταῦτα εἰπών, ἐλεοῦσιν ἅμα καὶ πεθυμωμένοις ὄμμασι περισκέπτεται τλῇ ἑαυτοῦ γυναῖκα. λαβὼν δὲ αὐτὴν καὶ γαμετὴν καὶ τέκνα καὶ γηραιοὺς γονεῖς, ὁ πρῶτον τὸν πατέρα τῆς παλιᾶς ἀπατασάμενος, διελαύνει τῷ ξίφει, μεθ' ὃν οὐκ ἄκουσαν τλῇ μητέρα, καὶ ἅπτι τούτοις τλῇ τεγυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, μονονουχὶ πάντων ἑκάστῳ τῷ ξίφει, καὶ ἀποδόντος φθάσαι τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ διελθὼν πᾶσαν τλῇ γυναῖκα, καὶ περιοπὴς ἅπασι τοῖς σώμασι, τλῇ τε δεξιὰν ἀνατείνας, ὡς μηδένα λαθεῖν, ὅλον εἰς τλῆν ἑαυτοῦ σφαγεῖ ἐβάπτισε τὸ ξίφος, ἄξιος μὲν ἐλέους ὁ νεανίας δι' ἀλκὴν σώματος, καὶ ψυχῆς εὐγένημα. τὸ δὲ πρὸς ἀλλοφύλους πίστεως ἕνεκεν, ἀκολούθοις πάθεσι χρησάμενος. πρὸς δὲ τλῇ ἐν σκυθοπόλει φθοράν, αἱ λοιπαὶ πόλεις ἐπαύσαντο τοῖς καθ' ἑαυτὴν ἰουδαίοις ἑκάστη, καὶ πεντακοσίους μὲν ἅπτι διχιλίους ἀσκαλωνῖται, πτολεμαεῖς δὲ διχιλίους ἀνῄλουν, ἐδήσαν τε οὐκ ὀλίγους καὶ τύροι μὲν συχνοὺς διεχρήσαντο, τὸ πλεῖον δὲ αὐτῶν δεσμώτας ἐφρούρουν. ἱππηνοί τε καὶ γαδαρεῖς ὁμοίως, τοὺς μὲν θρασυτέρους ἀπεσκιδάσαντο, τοὺς δὲ φοβεροὺς δι' ἀφυλακῶν εἶχον. αἵτε λοιπαὶ πόλεις τὰ συνήθη, ὥσπερ ἑκάστη πρὸς τὸ ἰουδαϊκὸν ἢ μῖσος ἢ δέος εἶχον.

ΚΕΦ. λε.

Μόνοι δὲ ἀντιοχεῖς καὶ σιδόνιοι, καὶ ἀπαμεῖς ἐφείσαντο τῶν μεταπεσόντων, καὶ ἔτι ἀνελεῖν τινὰ ἰουδαίων ἀπέμενον, ἅτε δὴ, πάχα μὲν καὶ διὰ τὸ σφέτερον πλῆθος, ἀπερορῶντες αὐτῶν πρὸς τὰ κινήματα, τὸ πλέον δὲ ἐμοιγε δοκεῖ οἰκτῷ πρὸς οὓς αὐτοὶ ἑώρων νεωτερίζοντας. μεμφομενοί τε οὐδὲν εἰς τοὺς ἐμμείναντας ἐπλημμελήσαν, καὶ τοὺς ἐξελθεῖν ἐπελήσαντας πρέπεμψαν μέχρι τῶν ὅρων. σωφρόνως δὲ καὶ τῇ ἀγρίππα βασιλείαν ἅπασαν πλὴν τῆς ἰουδαίων. αὐτὸς γὰρ ἐπεπόρθητο πρὸς κέστιον γάλλον εἰς ἀντιόχειαν, καταλελοιπὼς δὲ διοικεῖν τὰ πράγματα τινὰ τῶν ἑταίρων τοῦ νόμου νέαρον, σεμῷ τῷ βασιλεῖ πρεσβεύοντα κατὰ γῆν. ἦκον δὲ ἐκ τῆς βαταναίας ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, οἱ καὶ γένει καὶ σωφροσύνῃ τῶν πολιτῶν δοκιμώτατοι, σπανίαν αἰτοῦντες, ἵνα ἔπι γένοιτο τὸ κίνημα καὶ πρὸς σφᾶς, ἔχοιεν ἀξιόχρεω φυλακὴν, κωλύειν τοὺς ἐπανιστωμένους. τούτους δὲ νέαρος ἐκπέμψας νύκτωρ τῶν βασιλικῶν ὁπλιτῶν τινὰς, ἅπαντας ἀναιρεῖ, τολμήσας μὲν τοῦργον δίχα τῆς ἀγρίππα γνώμης, διὰ δὲ φιλαργυρίαν ἄμετρον εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἐλεεμόνως ἀσεβεῖν, τὴν βασιλείαν διέφθειρεν.

A passim per lucum eos jaculis configerent, educ- Simon gladio, in nullum quidem hostium impe-
tum fecit. Nihil enim se in tanta multitudine promoturum videbat. Exclamans autem miserabiliter: digna, inquit, Scythopolitæ his quæ gessi patior: quippe, qui tam multa cæde civium meorum, benignitati erga vos nostræ fidem feci. Digne enim nobis extera gens infida est, qui in
B nostrum genus tanta impietate deliquimus. morior ego quasi profanus propriis manibus: neque enim decet hostili manu cadere. Iste autem ipse finis mihi & Iceleris digna pœna, & idoneum virtutis decus erit; ut nemo scilicet hostium de meo interitu glorietur, neque insultet cadenti. Hæc dicens, miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit omnem familiam suam. erat autem
C ei uxor & filii, & provecti in senectutem parentes. Ille igitur primum quidem patrem à cæsarie comprehendens, & super eum stans ense penetravit: post quem non sane invitam matrem suam interfecit. super hos autem conjugi & filiis intulit ferrum, singulis sane horum pene occurrentibus gladio, & hostes prævenire cupientibus. Cum vero omnem suam necessitudinem
D trucidasset, cæsis superstans extulit dexteram, ut neminem posset latere, & totum in viscera sua ensem demersit: dignus quidem miseratione juvenis propter robur corporis atque animi firmitatem, cæterum quantum ad fidem, quam alienigenis præstitit, digno fine consumptus.

CAP. XX.

De Judæorum alia gravi cæde.

AD cædem autem quæ in Scythopoli facta est, reliquæ quoque urbes in Judæos apud
E se habitantes irruebant: & duo millia quingentos Ascalonitæ, Ptolemais autem duo millia interfecit. Vinxerunt quoque non paucos Tyrii: multosque trucidaverunt: plures autem eorum vinctos custodiis tradidere. Hippeni quoque & Gadarenses similiter audacissimos quidem amoliebantur, terribiles autem solicite adservabant. Reliquæ quoque urbes adversum Ju-
F dæos singulæ, prout habebant, vel timore vel odio movebantur. Soli autem Antiocheni, & Sidonii, & Apameni, suis cohabitatoribus pepercerunt, & neque interfecere quempiam Judæorum, neque vinculis tradiderunt. forte autem & propter multitudinem suam despexerunt eorum si qui motus fuissent. mihi autem videntur magis erga eos miseratione moti, quos utique nihil
G moliri videbant. Geraseni autem neqve in eos, qui apud se remanere delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi volentes usque ad fines suos deduxerunt. Excitata est autem etiam in regno Agrippæ adversum Judæos pernicies. Ipse quidem perrexerat ad Cestium Gallum Antiochiam, relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Varo, Sohemo regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanæa regione septuaginta numero viri & nobilitate & prudentia civium suorum præstantissimi, poscendi præsidii gratia: ut si qui scilicet apud eos quoque motus fierent, haberent idoneam custodiam, per qvam possent insurgentes quosque comprimere. Hos Varus, quosdam armatos de regiis præmittens, interfecit in itinere omnes. Ausus autem est tale facinus præter consilium Agrippæ, & propter nimiam avaritiam impie in gentiles suos agere non recusans, regnū omne corrupit,

perseverans post tale scilicet principium in to- A
tum genus exercere iniqvitatem: donec discussis
Agrippa rebus animadvertere quidem in eum
veritus est propter iniqvitatē Sohemi, procuran-
da tamen eum regione summovit. Seditiosi au-
tem capto præsidio, qvod appellatur Cyprus im-
minens finibus Hierichuntis, custodes quidem
interfecerunt,, munimenta autem destruxerunt.
Per eosdem dies etiam in Machærunte multitu- B
do Judæorum persuadebat in præsidio relictis
Romanis, deserere castellum, eisque tradere. Illi
autem qvod rogabantur cogi metuentes, pacti
sunt cum eis discessionem suam: & accipientes
fidem, tradunt præsidium, qvod diligentibus cœ-
perunt Machæruntii custodiis obtinere.

CAP. XXI.

Judæi Alexandriæ occisi.

IN Alexandria autem semper qvidem erat in- C
colis adversum Judæos seditio, jam ab illo
tempore, ex qvo strenuis Alexander contra Æ-
gyptios usus Judæis, præmium societatis tradidit
eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem,
& jus civitatis æquale cum gentibus: permane-
bat autem eis honor iste apud successores qvoq;
Alexandri: deniqve & in parte urbis locum eis
proprium deputaverunt, quatenus haberent
conversationem per omnia mundiorem à com- D
munione scilicet gentium seqvestratam: præsti-
teruntque eis, ut etiam Macedones appellarentur. deinceps vero cum in ditionem Romanorum
Ægyptus venisset, neque Cæsar primus, neqve
post eum quispiam, honores qvos Alexander Ju-
dæis decreverat minuit. conflictus autem eorum
adversus Græcos pene continuus erat: & judici-
bus in multos quotidie ab utraq; parte animad- E
vertentibus, seditio accendebatur. Tunc vero
cum & apud alios turbata res esset, illic magis
exarsit tumultus. Nam cum Alexandrini in con-
cionem venissent, ut ordinarent pro certis nego-
tiis legationem ad Neronem ferendam, occurre-
runt in amphitheatrum permixti Græcis plurimi
Judæorum. Qvos cum vidissent æmuli, extem-
plo clamare cœperunt, Judæos hostes & explora-
tores esse: ac deinceps insilientes intulerunt eis-
dem manus: & reliqvi qvidem fugientes dissipa-
ti sunt, tres vero ex his comprehensos, trahebant
qvasi vivos incensuri. Commoti sunt autem u-
niversi Judæi ad opem ferendam: & primum qui-
dem in Græcos saxa jaciebant, postea vero etiam
facibus raptis in amphitheatrum impetum fece-
runt, comminantes qvod in ipso loco tantum si-
mul populum concremarent, & pene minas im-
plessent rebus, nisi iras eorum compressisset Ti-
berius Alexander: magistratus civitatis. Nec ta-
men ipse coercendi principium ab armis sumpsit
sed nobiles eorum quosqve submittens, hortaba-
tur, ut desinerent, neque adversum se milites Ro-
manos commoverent. Seditiosi autem benignam

διετέλεσε τὸν ὦμὸν εἰς τὸ ἔθνος ὠδυνομῶν, μέχρι πο-
ρόμῳ ἀγείπασε, ἀνελεῖν μὲν αὐτὸν ἠδέσθη Ἀλέξαν-
δρος, ἔπαυσε δὲ τῆς ὀπτιγοπῆς.

Κεφ. λς.

Οἱ δὲ σεσιασαχὴ καταλαβόμενοι φρούριον, ὃ κα-
λεῖται μὲν κύπρος, καθύπερθε δὲ τῶν ἱεροσολυμι-
τῶν, τοὺς μὲν φρουροὺς ἀπέσφαξαν, τὰ δὲ ἐρύμα-
τα κατέβαλον εἰς γῆν. καὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, καὶ τῶν
ἐν μαχαιροῦντι ἰουδαίων τὸ πολὺ μέρος, ἐπειδὴ τοὺς
φρουροῦντας ῥωμαίους ἐκλείπειν τὸ χωρίον, καὶ
ὠδὶ διδόναι σφίσιν. οἱ δὲ τῷ ὀχλικῷ βίᾳ ἀφεῖναι δίλα-
βὴ γενῆς σωτήριον δὲ εἶναι αὐτοὺς ἐκχωρήσαι ὑποσπον-
δοι, καὶ λαβόντες τὰ πιστὰ ὠδὶ διδόασι τὸ φρούριον,
ὅπερ φυλακῇ κρατυνόμενον κατεῖχον οἱ μαχαιροφό-
ροι δὲ τῷ ἀλεξάνδρειαν, ἀεὶ μὲν ἐν στάσις ἦν τοῖς τὸ ἰου-
δαϊκὸν τοῖς ὁπιχωρίοις, ἀφ' οὗ χρησάμενοι τοῖς πρὸ-
μοτέροις τῶν αἰγυπτίων ἰουδαίοις ἀλέξανδροι, ἡνί-
κα τῆς συμμαχίας ἔδωκε τὸ μετοικεῖν καὶ τῇ πόλει ἐξ
ἰσοτιμίας πρὸς ἕλληνας. διέμενε δὲ αὐτοῖς ἡ τιμὴ καὶ
ὠδὶ τῶν διαδόχων, οἳ καὶ τόπον ἴδιον αὐτοῖς ἀφώρι-
σαν, ὅπως καθαρώτερον ἔχοιεν τῷ διαίτᾳ, ἤθελον ὁπι-
μισγομένων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ χρηματίζειν ἐπέτρε-
ψαν μακεδόνας. ἐπεὶ δὲ ῥωμαῖοι κατεκτήσαντο τὴν αἴ-
γυπτον, οὔτε κῆσαρ ὁ πρῶτος, οὔτε τῶν μετ' αὐτὸν τις
ὑπέμεινε τὰς ἀπὸ ἀλεξάνδρου τιμὰς ἰουδαίων ἐλατ-
τῶσαι. συμβολὴ δὲ ἦσαν αὐτῶν ἀλλήλοις πρὸς
τοὺς ἕλληνας, καὶ τῶν ἡγεμόνων πολλοὺς δεσμέραι παρ'
ἀμφοῖν κολαζόντων, ἡ στάσις μᾶλλον παρωξύνετο. πό-
τε δὲ ὡς καὶ ὠδὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιπέφακτο, μᾶλλον ἐξέ-
φθη τὰ παρ' ἐκείνοις. καὶ δὴ τῶν ἀλεξανδρέων ἐκ-
κλησιαζόντων ὡς εἰς ἔμελλον ἐκπέμπειν πρεσβείας
ὅτι νέρωνα, συνεδρεύσαν μὲν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἅμα
τοῖς ἕλλησι συχνοὶ ἰουδαίων. καθιδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ ἀλέ-
φοροι, ὠδὶ ἐχθρὸν ἄνεδον, πολεμίους καὶ κατασκό-
πους λέγοντες. ἐπεσε ἀναπηδήσαντες, ἐπέβαλλον τὰς
χεῖρας αὐτοῖς. οἱ μὲν σὺν λοιποὶ, φεύγοντες διεφθά-
ρησαν. τρεῖς δὲ ἄνδρας συλλαβόντες, ἔσυρον ὡς ζῶντας
καταφλέξοντες. ἤρξη δὲ πᾶν τὸ ἰουδαϊκὸν ὅτι τῷ ἀ-
μυναν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, λίθοις τοὺς ἕλληνας ἐβαλλον.
αὖθις δὲ λαμπάδας ἁρπασάμενοι ἐπὶ τὸ ἀμφιθέατρον ἔθεον ἁρμησαν, ἀπειλοῦντες καταφλέξειν ἐν αὐτῷ τὸν
δῆμον παντάπασιν. κἂν ἐφθησαν τοῦτο δράσαντες, εἰ μὴ
τοὺς θυμοὺς αὐτῶν ἀνέκοψε πρέσβις ἀλέξανδρος ὁ
τῆς πόλεως ἡγεμών. οὐ μέλει οὐ τις γε ἀπὸ τῶν ὄχλων
ἠξίωσε σωφρονίζειν, ἀλλ' ὑποπέμψας τοὺς γνωρίμους
αὐτοῖς, παύεσθαι παρεκάλει, καὶ μὴ καθ' ἑαυτῶν ἐρε-
θίζειν τὸ ῥωμαίων στράτευμα. καταχλευάζοντες δὲ τῆς
ὠδὶ κλήσεως οἱ στασιῶδες ἐβλασφήμουν τὸν πρέσβιν
καίπερ σωφρόνων, ὡς χωρὶς μεγάλης συμφορᾶς
οὐκ ἂν παύσαιντο νεωτερίζοντες, ἐπαφίησιν αὐτοῖς
τὸ κῆ τῇ πόλει ῥωμαίων δύο τάγματα, καὶ σὺν
αὐτοῖς πεντακισχιλίους στρατιώτας, κῆ τυχὸν πα-
ρόντας ἐκ τῶν ἰουδαίων ἔλεθρον ὀκ λιβύης. ἐπέτρεψε
δὲ μόνον ἀναιρεῖν, ἀλλὰ κῆ τὰς κτήσεις αὐτῶν ἁρπάζειν, καὶ τὰς οἰκίας καταφλέγειν. οἱ δὲ ὁρμήσαντες
εἰς τὰ

deprecationem ridentes, Tiberium contumeliis appetebant. Qvi postqvam vidit absq; magna calamitate tumultuosos non posse compesci, immisit in eos duas Romanorum legiones, qvæ in civitate erant: & cū his alios quinque millia milites, casu ad Judæorum interitum de Libya venientes, præcepitqve ut non solum interficerent, sed etiā bona eorum diriperent, domosq; inflammarent. Qvi protinus concurrentes

εἰς τὸ καλούμενον Δέλτα, συνώκιστο γὰρ ἐκεῖ τὸ Ἰουδαϊκὸν, A in locum, qui vocatur Delta (illic quippe erat Judæorum multitudo collecta) exequebantur ſtrenue juſſa, nec ſane ſine cruenta victoria. Conglobati enim Judæi his qvos melius armatos habebant, in fronte poſitis, aliquandiu quidem reſtiterunt: ſemel vero in fugam verſi mactabantur: nec unus erat exitii modus, cum alii ſub divo atque in campo deprehenderentur, in ædes autem alii concluderentur, & eas quoque ſuccenderent Romani, una etiam diripiendo quæ in his reperiſſent: cum neque illos, aut infantum miſericordia, aut reverentia ſenectutis moveret, ſed in omnes ætates pari cæde ſævirent. Unde totus quidem ille locus ſanguine redundabat: quinquaginta vero congeſta ſunt millia mortuorum: nec tamen ſaltem reliquiæ remanſiſſent, niſi ad preces ſe contuliſſent, eorumque miſertus Alexander Romanos juſſiſſet abſcedere. Sed illi quidem quibus erat conſuetum obedire præceptis, primo ejus nutu necibus pepercerunt: populares autem Alexandrini propter odii magnitudinem difficulter ab inceptо revocabantur, vixque à cadaveribus diſtrahebantur. Apud Alexandriam quidem talis caſus evenit.

ἐπίλεκτους τοὺς ἱππέας, ἀμήν γε ἀναμωτί. συσραφέντες γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ τοὺς ἄμεινον ὡπλισμένους αὐτῶν προτάξαντες, μέχρι πλείσου μὲν ἀντίσχον. ἅπαξ δὲ κλίναντες, ἀνέδην διεφθείροντο. καὶ πανπληθὴς ὢν αὐτῶν ὄλεθρος, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανομένων, τῶν δὲ εἰς τὰς οἰκίας συνωθουμένων. ἐπεμπόμενοι δὲ καὶ ταύτας οἱ Ῥωμαῖοι προσδιαρπάζοντες τὰ ἔνδον. καὶ οὔτε νηπίων ἔλεος αὐτοῖς, ἔτι αἰδὼς ἡσυχίου γερόντων, ἀλλὰ πάσης ἡλικίας ἐχώρουν κτείνοντες· ὡς ὑπεκλυσθῆναι μὲν αἵματι πάντα τὸν χῶρον, πεντήκοντα δὲ μυριάδας σωρευθῆναι νεκρῶν. οὐδὲ ἐλεήθη δ' ἂν οὐδὲ τὸ λοιπὸν, εἰ μὴ πρὸς ἱκετείαν ἐτράποντο. καταπικτείρας δὲ αὐτοὺς Ἀλέξανδρος, ἀνεχώρησεν τοὺς Ῥωμαίους ἐκέλευσεν. καὶ οἱ μὲν ἐξ ἕδους ἔχοντες τὸ πειθήνιον, ἅμα νεύματι καὶ φόνου ἐπαύσαντο. τὸ δημοτικὸν δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων διὰ περιβολὴν μίσους, δυσπαράκλητον ὂν, καὶ μόλις ἀπεσπάσθη τῶν σωμάτων.

B autem alii concluderentur, & eas quoque ſuccenderent Romani, una etiam diripiendo quæ in his reperiſſent: cum neque illos, aut infantum miſericordia, aut reverentia ſenectutis moveret, ſed in omnes ætates pari cæde ſævirent. Unde totus quidem ille locus ſanguine redundabat: quinquaginta vero congeſta ſunt millia mortuorum: nec tamen ſaltem reliquiæ remanſiſſent, niſi ad preces ſe contuliſſent, eorumque miſertus Alexander Romanos juſſiſſet abſcedere. Sed illi quidem quibus erat conſuetum obedire præceptis, primo ejus nutu necibus pepercerunt: populares autem Alexandrini propter odii magnitudinem difficulter ab inceptо revocabantur, vixque à cadaveribus diſtrahebantur. Apud Alexandriam quidem talis caſus evenit.

C

Κεφ. λζ.

Τοιοῦτο μὲν τὸ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πάθος συνηνέχθη. Κεστίῳ δὲ οὐκ ἔτι πρεμεῖν ἐδόκει, πανταχοῦ τῶν Ἰουδαίων ἐκπεπολεμωμένων. ἀναλαβὼν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας τὸ μὲν δωδέκατον τάγμα πλῆρες, ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνὰ δισχιλίους ὁπλίτους, πεζῶν δὲ ἐξ ἀπείρους, καὶ τέσσαρας ἴλας ἱππέων, πρὸς οἷς τοῖς παρὰ τοῦ βασιλέως συμμαχίας, ἀντίσχυε μὲν δισχιλίους ἱππεῖς, καὶ πεζοὺς τρισχιλίους, τοξότας πάντας, ἀχειρίπλατα δὲ πεζοὺς μὲν τοὺς ἴσους, ἱππεῖς δὲ χιλίων ἐλάττους (ἔπετο δὲ καὶ ὁ σύμπας μὲν τρισχιλίων, ὧν ἦσαν ἱππεῖς ἡ τρίτη μοῖρα, καὶ τὸ πλέον τοξόται) προῆλθεν εἰς Πτολεμαΐδα. παρῆσαν δὲ καὶ ἐκ τῶν πόλεων ἐπίκουροι συμπαρῆσαν, ἐμπειρίᾳ μὲν ἧττον τῶν στρατιωτῶν, ταῖς δὲ προθυμίαις, καὶ τῇ πρὸς Ἰουδαίων μίσει τὸ λεῖπον ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσιν ἀντιπαραιρούμενοι. συμπαρῆν δὲ καὶ αὐτὸς ἀχείρωτος Κεστίῳ, τῆς τε ὁδοῦ, καὶ τῶν συμφερόντων ἐξηγούμενος. ἀναλαβὼν δὲ μέρος τῆς δυνάμεως Κεστίος. ὥρμησεν ἐπὶ πόλιν καρτερὰν τῆς Γαλιλαίας Ζαβουλών, ἣ καλεῖται ἀνδρῶν. διεξιὼν δὲ ἀπὸ Σεθνὶ τὴν Πτολεμαΐδα. καταλαβὼν δὲ αὐτὴν ἔρημον μὲν ἀνδρῶν, κατεπτοημένην γὰρ τὸ πληθος εἰς τὰ ὄρη, πλήρη δὲ παντοίων κτημάτων, τὰ μὲν ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν. τὸ δὲ ἄστυ καὶ τοὺς θωμασεῖς κάλλους ἔχοντας οἰκίας, ὁμοίως τῷ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι καὶ Βηρυτῷ δεδομημένας, ἐνέπρησεν. ἐπὶ τὴν χώραν καταδραμὼν, καὶ διαρπάσας μὲν πᾶν τὸ προσπίπτον, καταφλέξας δὲ τὰς περιοίκους κώμας, ὑπέστρεφεν εἰς τὴν Πτολεμαΐδα. πρὸς δὲ τοῖς ἁρπαγαῖς ἐπὶ τῶν ὀρέων ὄντων, καὶ τὸ πλέον Βηρυτίων, ἀναθαρσήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ δὴ ὑποκεχωρηκότα σωίεσαν κέρδος, τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἀδοκήτως ἐπέπεσον, καὶ πρὸς διακοσίους αὐτῶν διέφθειραν. ὁ δὲ Κεστίος ἀναζεύξας ἀπὸ τῆς Πτολεμαΐδος, αὐτὸς μὲν εἰς καταφρόνησιν ἀφικνεῖτο, μοῖραν δὲ τὴν στρατιᾶς προσέπεμπεν εἰς Ἰόππην, προσέταξας εἰ μὲν ἐγκαταλαβέσθαι δυνηθεῖεν τὴν πόλιν, φρουρεῖν. εἰ δὲ προαισθοίντο τὴν ἔφοδον, προσμένειν αὐτόν τε, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν. τῶν δὲ οἱ μὲν κατὰ θάλασσαν, οἱ δὲ κατὰ γῆν ἐσπεσόντες,

CAP. XXII.

De clade Judæorum autore Ceſtio.

CEſtio vero jam quieſcendum eſſe non videbatur, infenſis ubique Judæis, ſed duodecimam legionem integram ex Antiochia ſecum ducens, & ex reliquis bina millia lecta peditum, & quatuor alas equitum: inſuperque regum auxilia, hoc eſt Antiochi duo millia equitum, & peditum tria millia, ſagittarios omnes, Agrippæ vero tantundem peditum & equitum mille, & cum Sohemus ſequeretur quatuor millibus comitatus, quorum tertia pars equitum erat, pluresque ſagittarii, Ptolemaida progreſſus eſt. Plurimi autem ex civitatibus auxilio convenêre, peritia quidem militibus inferiores, quod autem ſcientiæ deerat, in Judæos odio, itemqve alacritate ſupplentes. Aderat autem ipſe qvoqve Agrippa Ceſtio, & eorum quæ conducerent ſimul & itineris princeps. Ibi cum abducta exercitus parte Ceſtius in validiſſimam Galilææ civitatem contendit Zabulon, quæ appellatur virorum, & ab Judæorum finibus Ptolemaida diſcernit. Cumqve offendiſſet eam civibus deſtitutam (in montes enim multitudo refugerat) omnigenum autem rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas concesſit: ipſum vero oppidum, quamvis admiratus eſſet ejus pulchritudinem, quippe domus habebat ſimiliter ut apud Tyrum & Sidona & Berytum ædificatas, incendit. Deinde curſu territorio peragrato, quicquid inveniſſet obviam depopulatus eſt: inflammatisqve etiam circum eam poſitis vicis, in Ptolemaida revertit. Syris autem adhuc prædæ inhærentibus, & præcipuè Berytiis, recepta Judæi fiducia (Ceſtium enim receſſiſſe cognoverant) repente in eos qui remanſerant irruunt, & prope ad duo millia cædunt. Ceſtius autem ex Ptolemaide profectus, ipſe quidem Cæſaream pervenit: in Joppen vero partem præmiſit exercitus cum præceptis hujuſmodi, ut oppidum cuſtodirent, ſi eo potiri poſſent: aut ſi oppidani impetum præſenſiſſent, tam ſuum quam cæterorum militum præſtolarentur adventum. Illorũ igitur alii mari, alii terra profecti,

utrinqve Joppen facilime capiunt: ita ut ne fugæ qvidem habitatores copiam reperirent, nedum ad pugnam se pararent. Aggressi autem cunctos interficiunt cum familiis, direptamqve civitatem incendunt. Interfectorum autem numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samariæ Nabartenen toparchiam non paucos misit eqvites, qvi & partem finium vendicaverunt, magnamqve indigenarum multitudinem peremerunt; direptisqve patrimoniis, etiam vicos igni dederunt.

ἀμφοτέρωθεν αἱροῦσι τὴν ἰόππην τῇ ἐχέως. καὶ μηδὲ φυγεῖν φθασάντων τῶν οἰκητόρων, ἐχ ὅπως καὶ παρασκευάσωνται πρὸς μάχην, ἐμπίπτουσι ἅπασιν ἀνέδην σὺν τοῖς γυναιξὶν, καὶ τὴν πόλιν διαρπάσαντες, ἐνέπρησαν. ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων πεντακόσιοι πρὸς ὀκτακισχιλίοις. ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸ ὅμορον τῆς σαμαρείας ναβατηνὴν ἐπαρχίαν, ἐπεμψε συχνοὺς τῶν ἱππέων, οἳ τὴν τε γῆν ἐπέμον, καὶ πολὺ πλῆθος διέφθειραν τῶν ἐπιχωρίων, τάς τε κτήσεις διήρπασαν, καὶ τὰς κώμας κατέφλεξαν. εἰς δὲ τὴν γαλιλαίαν ἔστειλε κέστιος γάλλον ἡγεμόνα τῆς δωδεκάτου τάγματος, πολλοὺς δύναμιν, ὅσην ἱκανὴν πρὸς τὸ ἔθνος ἐπελάμβανε. τῶν δὲ καρτερωτάτη τῆς γαλιλαίας πόλις σέπφωρις μετὰ ἀφημίας δέχεται, καὶ πρὸς τὴν ταύτης εὐβουλίαν, αἱ λοιπαὶ πόλεις ἠρέμουν. τὸ δὲ σασιῶδες καὶ ληστρικὸν τῶν ἐφύγον εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς γαλιλαίας ὄρος, ὃ κεῖται μὲν ἀντικρὺς τῆς σεπφώρεως, καλεῖται δὲ ἀσαμών. τούτοις ὁ γάλλος ἐπῆγε τὴν δύναμιν. οἱ δὲ ἕως μὲν ἦσαν ὑπερδέξιοι, ῥᾳδίως τοὺς ῥωμαίους ἐβαλλον πρόσιόντας, καὶ πρὸς ἑξακοσίους αὐτῶν ἀνεῖλον. πρελθόντων δὲ καὶ ὑμοιμένων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, ἠτόνησαν ταχέως, καὶ οὔτε γυμνῆται τοὺς ὁπλίτας συνεσθὴν ἔφερον, οὔτε ἐν τῇ τροπῇ τοὺς ἱππεῖς ἐξέφυγον. ὥστε ὀλίγους μὲν ἐν τοῖς δυσχωρείαις διαλαθεῖν, ἀναιρεθῆναι δὲ ὑπὲρ χιλίους. γάλλος μὲν οὖν ὡς οὐδὲν ἔτερα κινῶν τὴν γαλιλαίαν νεωτερίζομεν, ὑπέστρεφε μὲν τὸ στράτευμα εἰς καισάρειαν. κέστιος δὲ μέρος τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐπέβαλεν εἰς ἀντιπατρίδα. καὶ πυθόμενος ἔν τινι πύργῳ ἀφανεῖ καλουμένῳ, σεσωθῆσθαι, ἰουδαίων δυνάμιν σὺν ὀλίγῃ, πρεσπέμψε τοὺς συμβαλοῦντας. οἱ δὲ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, δέει τοὺς ἰουδαίους διεσκέδασαν. ἐπελθόντες δὲ ἔρημον τὸ στρατόπεδον, καὶ τὰς πέριξ κώμας ἐνέπρησαν. ἀπὸ δὲ τῆς ἀντιπατρίδος κέστιος εἰς λύδδα πρεσελθὼν, κενὴν ἀνδρῶν τὴν πόλιν καταλαμβάνει. διὰ γὰρ τὴν σκηνοπηγίας ἑορτὴν, ἀναβεβήκει πᾶν τὸ πλῆθος εἰς ἱεροσόλυμα. πεντήκοντα δὲ τῶν φανέντων διαφθείρας, καὶ τὰ ἄχυρα κατακαύσας, ἐχώρει πρόσω, καὶ διὰ βαιθωρῶν ἀναβὰς, στρατοπεδεύει κατά τινα χῶρον γαβαὼ καλούμενον, ἀπέχοντα τῶν ἱεροσολύμων πεντήκοντα στάδιους. οἱ δὲ ἰουδαῖοι καταδόντες ἤδη πολιορκίζοντα τῇ μητροπόλει τὸν πόλεμον, ἀφέμενοι τῆς ἑορτῆς ἐχώρουν ὅπλα τὰ ὅπλα, καὶ μέγα τὸ πλῆθος θαῤῥοῦντες, ἄτακτοι καὶ μὴ κρατυνῆς ἐξεπήδων ὅπλα τὸν μάχλον, μηδὲ τῆς ἀργῆς ἑβδομάδος ἔννοιαν λαβόντες. τὸν γὰρ δὴ τὸ μάλιστα παρ' αὐτοῖς θρησκεύομενον σάββατον. ὁ δὲ ἐκπλήξας αὐτοὺς τῆς δυσεβείας θυμὸς, ἐπέτεινε πολεμονικτήσαι καὶ κῦ τῷ μάχλῳ. μὴ τοσαύτης γὰρ ὁρμῆς τοῖς ῥωμαίοις προσπεσούσης, εἰς διαῤῥῆξαι τὰς τάξεις αὐτῶν, καὶ διὰ μέσων χωρεῖν ἀναῤῥοῦντας. εἰ δὲ δὴ τῶν μὴ χαλασθέντι τῆς φάλαγγος, οὔτε ἱππεῖς ἐκπεσελθόντες ἐπήμυναν, καὶ τῶν πεζῶν τὸ μὴ σφόδρα καμὸν, καὶν ἐκινδύνευσεν ὅλῃ τῇ δυνάμει κέστιος. ἀπέθανον δὲ ῥωμαίων πεντακόσιοι δεκαπέντε. τούτων ἦσαν οἱ τετρακόσιοι πεζοὶ, οἱ δὲ

De pugna Cestii contra Hierosolymam.

IN Galilæam qvoque misit Cæsennium Gallum, ductorem duodecimæ legionis: eiqve tantam militum manum attribuit, qvantam genti expugnandæ sufficere posse credebat. eum validissima Galilææ civitas Sephoris cum favore susceptit. Hujusque prudens consilium secutæ civitates aliæ, quiescebant. Qvi vero seditionibus & latrociniis operam dabant, in Galilææ montem undiqve medium recessere, qvi est contra Sepphorim, & vocatur Asamon. Adversus eos Gallus ductabat exercitum. Illi autem quam diu superiores erant, facilè Romanos ad se ascendentes arcebant, & ex his plures qvam ducentos interfecerunt. Ubi vero eos viderunt circumacto itinere ad celsiora progressos, mature victoriam concesserunt: & neqve pugnam minus armati ferebant, neqve, si terga dedissent eqvitum poterant manus effugere: adeo ut pauci locis asperis delitescerent, amplius vero quam duo millia trucidarentur. Gallus igitur cum nihil jam tentari novitatis apud Galilæam videret, Cæsaream cum exercitu remeabat. Cestius vero cum omni manu reversus in Antipatridem perrexit. Cognitoqve non parvam multitudinem Judæorum in turrim quæ Aphæci vocabatur esse collectam qui cum his congrederentur præmisit. Sed prius quam in manus venirent, Judæi metu dispersi sunt: eorumque castra jam desolata milites adorti, cum vicis circumpositis incenderunt. Ex Antipatride autem Cestius in Lyddam profectus, vacuam viris civitatem offendit. nam propter scenopegiorum dies festos, in Hierosolymam populus omnis ascenderat. quinquaginta vero quos ibi comprehendit occisis, exustoqve oppido ulterius procedebat: perqve Bethoron profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabeo, castra posuit, distante ab Hierosolymis stadiis L. Judæi vero cum jam civitati propinquare bellum viderent, omissis dierum festorum solennibus, ad arma properabant: satisque freti multitudine, incomposiți ad pugnam & cum clamore prosiliebant, ne dierum quidem septem habita ratione feriatorum. erat enim sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur. Idem autem furor qui eos ab obseqvio pietatis emoverat, in prælio quoque superiores effecit. Tanto namque impetu Romanos aggressi sunt, ut eorum & aciem perrumperent, viaq; aperta cædibus in medios ruerent: ac nisi ei militum parti, qvæ necdum locum amiserat, equites ex circuitu subvenissent, qviq: nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestii exercitus fuisset. Interfecti sunt autē quingenti & quindecim Romani milites: ex quib. quadringēti ped'ites,

τὸ ἧ λοιπὸν ἱππεῖς. τῶν ἢ ἰουδαίων, δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι ἡγησάσθαι ἦ αὐτῶν ἐδόξαν οἱ μονοβάζε δ τῆς ἀδιαβηνῆς βασιλέως συγγενεῖς, μονόβαζός τε καὶ κενεδαῖος, μεθ' οὓς ἐπεραίτης νίγερ, καὶ σίλας ὁ βαβυλώνιος, αὐτομολήσας εἰς τοὺς ἰουδαίους ἀγρίππα δ βασιλέως. ἐσπαδίετο γὰρ παρ' αὐτῷ. πρόσωπον μὲν ἦν ἀναγκαῖον τοῖς ἰουδαίοις, πρὸς τὴν πόλιν ὑποστρέφον. κατόπιν ἧ τοῖς ῥωμαίοις ὄντι τ βαιθωρῶν ἀνιέσι, προπεσὼν ὁ γιώρα σίμων πολὺ τ ὀυραγίας ἐπαύραξε, καὶ συχνὰ τῶν σκευοφόρων ἐξαρπάσας, ἤγαγε πρὸς τὴν πόλιν. μείναντος ἧ κεστίου μὲν χώραν τρισὶν ἡμέραις, οἱ ἰουδαῖοι τὰ μετέωρα κατειληφότες, ἐπετήρουν τὰς παρόδους, δῆλοι τε ἦσαν ὄντες ἐνεργοὶ τοῦ μὴ ἐᾶν ἀπαλλάττειν τῶν ῥωμαίων ὁδόν. ἔνθα δὴ καπδὼν ἀγρίππας οὐδὲ τὰ ῥωμαίων ἀκίνδυνα, πλήθους τε ἀπείρου πολεμίων τὰ ἄρη περιέχοντος, ἔκρινεν ἀποπειραθῆναι τῶν ἰουδαίων λόγους. ἢ γὰρ πάντας πείσειν καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἢ τῶν ἐναντίων ἀποσῆναι τὸ μὴ συμφρονοῦν.

ΚΕΦ. λη.

ΕΠεμψεν οὖν τῶν παρ' αὐτῶν τοὺς μάλιστα γνωρίμους ἐκείνοις, βορκαῖον τε καὶ φοῖβον, δεξιάς τε ὧν δὴ κεστίῳ, ἐ συνήθειαν ὧν, ῥωμαίων ἀσφαλῆ πρὸς τῶν ἡμαρτημένων ὑπισχνούμενον, εἰ τὰ ὅπλα θέλοιεν μεταβάλοιντο. δείσαντες ἧ οἱ στασιασταί, μή τι ἂν τὸ πλῆθος ἀθείας ἐλπίδι πρὸς τὸν ἀγρίππαν μεταβάλῃ, τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πρεσβεύοντας ὥρμησαν ἀνελεῖν, καὶ πρὶν ἢ φθέγξασθαι, τὸν μὲν φοῖβον διέφθειραν, ὁ ἧ βορκαῖος τρωθεὶς, ἐφθη διαφυγεῖν. ἔδημου ἧ τοὺς ἐπαναγκάσαντας, λίθοις καὶ ξύλοις βαλόντες, εἰς τὸ ἄντρον σωτήλασαν.

ΚΕΦ. λθ.

ΚΕστιος ἧ τῷ πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν παρασχεῖν ἄκαιρον ἰδὼν εἰς διάθεσιν. ἅπασαν ἐπῆγε τῷ δύναμιν, καὶ τραπέντας μέχρι ἱεροσολύμων κατεδίωξεν τραπεδευόμενος ἧ ὅπου δ καλουμένου σκοποῦ, διεχούσης ἕως τ πόλεως σταδίους, τρισὶ μὲν ἡμέραις οὐκ ἐπεχείρησε τῇ πόλει, τάχα τι ὧν δὴ τῶν ἐνδον ἐνδοθήσεσθαι προσδοκῶν, εἰς ἧ τὰς περὶ κώμας ἐφ' ἁρπαγὴν σίτου πολλοὺς διέφθειρε τῶν τραπιωτῶν. τῇ τετάρτῃ ἧ, ἥτις ἦν τρισκαιδεκάτου μηνὸς, διαταξας τῷ τραπεῖ, εἰσήγαγεν εἰς τ πόλιν. ὁ μὲν οὖν δῆμος τοῖς στασιασταῖς ἐμφρουρος ἦν. οἱ στασιασταὶ ἧ τὴν δύναμιν τῶν ῥωμαίων καταπλαγέντες, τ μὲν ἔξω μερῶν τῆς πόλεως εἶκον, εἰς ἧ τ ἐνδοτέραν, καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρουν. κέστιος ἧ παρελθὼν ἐνέπρησε τῷ τε βεζεθὰν προσαγορευομένην, καὶ τὴν καινόπολιν, καὶ τὸ καλούμενον δοκῶν ἀγοραν. ἔπειτα πρὸς τ ἄνω πόλιν ἐλθὼν, ἀντικρὺ τ βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπεδεύετο. κἂν ἔπερ ἠθέλησε κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὥραν ἐντὸς τῶν τειχῶν βιάσασθαι, παρ' αὐτίκα τὴν πόλιν ἔσχε, καὶ τὸν πόλεμον σωτεθῆ καπελαύσας. ἀλλὰ γὰρ ὅτε στρατοπεδάρχης τυραννιος πρίσκος, καὶ τῶν ἱππάρχων οἱ πλείστοι, χρήμασιν ὑπὸ φλώρου δελεασθέντες, ἀπέστρεψαν αὐτὸν τ ἐπιχειρήσεως, καὶ ὧν δὴ τὴν αἰτίαν τοιαύτην ὅτε πόλεμος ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος πρόβη, καὶ ἰουδαίους ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπλησθῆναι συνέπεσεν. ἐν ἧ τούτῳ πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν, ἀνάνω τῷ ἰωνάθου παιδὶ πεισθέντες, ἐκάλουν τὸν κέστιον ὡς ἀνοίξοντες αὐτῷ τὰς πύλας. ὁ ἧ καὶ πρὸς ὀργὴν ὑπερηδῶν, καὶ μὴ πάνυ πιστεύων,

A cæteri equites erant: Judæi vero vigintiduo. fortissimi autem videbantur Monobazi regis Adiabeni propinqui, Monobazus & Cenedæus, & post hos Peraita Niger, & Silas Babylonius, qui ad Judæos ab Agrippa rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Judæi, ad civitatem revertebantur. Romanos autem ad Bethoron ascendentes Gioræ filius Simon invadit, multosqve postremi agminis coactores laniavit: ac multos carros cum sarcinis captos, in civitatem reduxit. Cestio vero in agris triduo commorante, Judæi locis superioribus occupatis, observabant ejus transitum: neqve cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cœpissent.

CAP. XXIV.

ITaqve dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplexa, ne Romanos qvidem à periculo tutos esse perspiceret, verbis Judæos experiri decrevit, vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qvi adversarentur, revocandos qvi ab eorum sententia discreparent. Misit igitur ex comitibus suis Borcæum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: ut à Cestio fœdus amicitiæ, certamqve pro peccatis à pop. Rom. veniam pollicerentur, si projectis armis, secum sentire voluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbum qvidem, priusqvam verbum faceret, peremerunt: nam Borcæus vulneratus effugit: populares autem, hoc indigne ferentes factum, cædendo fustibus atqve lapidibus in oppidum compulerunt. Cestius vero, qvia intestinam eorum discordiam, opportunum ad irruendum tempus invenit, totum in eos duxit exercitum: inqve fugam versos, usqve ad Hierosolymam persecutus est. Castris autem in loco positis, qvi appellatur Scopus, intervallo septem stadiorum à civitate discedens, nihil per triduum adversus oppidum conabatur: sperans fortasse intus degentes aliqvid remissiuros. In vicos autem circa civitatem, non parvam militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Qvarto autem die, qvi tricesimus mensis erat Octobris, ordinatum in oppidum introduxit exercitum. Populus qvidem à seditiosis custodiebatur: ipsi autem Romanorum disciplina territi, exterioribus cessere partibus civitatis: & in partem interiorem templi refugerunt. Cestius vero transgressus Bezethan, qvæ sic vocatur, & Cænopolim & forum qvod appellatur materiarum incendit, deinde cum ad superiorem civitatem venisset, prope aulam regiam castra posuit. Et si tunc voluisset intra muros violenter irrumpere, civitatem ilico possedisset, belloqve finem dedisset. sed Tyrannus & Priscus præfectus castrorum & plures eqvitum magistri, à Floro pecunia corrupti, conatum ejus averterunt: & Judæos intolerandis repleri cladibus contigit. Interea plurimi popularium nobilissimi, & Ananus Jonathæ filius, Cestium qvasi portas ei patefacturi, vocabant. Ille autem & ira fastidiens, & qvod non satis ei credendum putaret,

De obsidione Hierosolymæ à Cestio, & strage.

tam diu id neglexit, donec proditione comperta, A
seditiosi Ananum quidem cum cæteris, de muro dejectis lapidibus feriendo, in domos suas refugere coegerunt: ipsi vero per turres dispositi, murum tentantibus repugnabant. Per dies igitur quinque Romanis undique tentantibus frustrabatur conatus. sexto autem Cestius cum plurimis selectis, itemq; sagittariis, à Septentrionali tractu templum aggreditur, Judæis ex porti- B
cu resistentibus. qvi freqventer quidem Romanos ad murum adeuntes avertêre, postremo autem repulsi telorum multitudine, recesserunt. Itaque Romanorum qui anteibant, scutis suis muro nixi, & qui eos sequebantur, aliis ac per ordinem aliis similiter superadjunctis, quam sic ipsi appellant, testudinem contexuerunt. unde sagittæ in eam delatæ, irritæ delabebantur: & si- C
ne aliqua noxa milites mœnia suffodiebant: templiqve portas incendere moliebantur. Vehemens autem seditiosos stupor invaserat, jamque multi ex civitate diffugiebant veluti continuo caperetur. His autem populus alacrior efficiebatur: & quantum neqvissimi cadebant, tantum ut ipsi portas aperirent, Cestiumque quam optime de se meritum, reciperent, appropinqvabant. D
Et profecto si paululum in obsidione perseverassset, statim civitatem obtinuisset: sed credo jam tunc infestus Deus pessimis, ejusqué sancta illo die finem bello dare prohibuerunt. Denique Cestius, neque animis populi, neque obsessorum desperatione perspecta, repente militem revocat, & sine ulla spei repulsa, inconsulte nimis ac injuste discessit. inopinata vero ejus fuga, latronum E
fiduciam recreavit: insecutique novissimos aliqvot eqvitum, peditumqué peremere. Et tunc quidem Cestius in castra, qvæ apud Scopon munierat, tetendit: altero autem die ulterius recedendo, magis hostes provocavit: jamqve postremos assecuti multos necabant, tum utraqve itineris parte vallata, in transversos tela jactabant, & neqve in eos se retorqvere, a quibus a tergo sauciabantur, novissimi audebant, quandam infinitam multitudinem insequi existimantes: neqve a lateribus instantium vim repellere sufficiebant: cum ipsi quidem graves essent, ordinemqve interrumpere formidarent: viderent autem Judæos leves, & ad excurrendum faciles esse. Unde eveniebat, ut multa mala perpeterentur, cum nihil contra inimicis nocerent. Tota igitur via perculsi, dejectiqve agmine sterne- G
bantur: donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextæ legionis dux, & Longinus tribunus, & Æmilius Jucundus alæ præfectus, vix in Gabao pervenirent, ubi castra prius posuerant, multis impedimentis amissis. Hic autem Cestius biduum commoratus, inops consilii quid ageret, cum tertio die majorem hostium vidisset numerum. & omnia circum loca plena Judæis tarditatem sibi obstitisse cognovit: & si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum.

διεμέλλησεν, ἕως οἱ στασιασταὶ τὴν προδοσίαν αἰσθόμενοι, τοὺς μὲν ἐπὶ τὸν ἄνανον ἀπὸ τοῦ τείχους κατέβαλον, καὶ λίθοις παίοντες, συνήλασαν εἰς τὰς οἰκίας. αὐτοὶ δὲ διαστάντες ἀπὸ τῶν πύργων, τοὺς ἀποπειρωμένους τοῦ τείχους ἔβαλλον. πέντε μὲν δὴ ἡμέρας πάντοθεν ἐπιχειρῶσι τοῖς ῥωμαίοις, ἀμήχανον ἦν ἡ προσβολὴ; τῇ ἕκτῃ δὲ ἀναλαβὼν ὁ κέστιος, τῶν τε ἐπιλέκτων συχνοὺς, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τὸ πρωτόκτιτον ἐπιχειρεῖ κλίμα τοῦ ἱεροῦ. ἰουδαῖοι δὲ ἀπὸ τῆς στοᾶς ἐμποδὼν, καὶ πολλάκις μὲν ἀπεκρούσαντο τοὺς τῷ τείχει προσελθόντας. τέλος δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀναχωρεῖν παρασκευάσαντες ὑπεχώρησαν. τῶν δὲ ῥωμαίων οἱ πρῶτοι τοὺς θυρεοὺς εἰς τὸ τεῖχος ἐξερείσαντες, καὶ κατὰ τούτων οἱ κατόπιν ἄλλους, εἶτε ἑξῆς ὁμοίως, τὸ καλουμένην παρ' αὐτοῖς χελώνην ἐφράξαντο. καθ' ἣν τὰ βέλη φερόμενα, προσκρούοντα ἀνέκοπτε. μηδὲν δὲ οἱ σφετέρων κακοῦ μένοι, τὸ τεῖχος ὑπορύσσειν, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὰς πύλην ὑποπιμπράναι πυρεσκάλλοντο. δεινὴ δὲ τοὺς στασιαστὰς ἔκπληξις κατέλαβεν. ἤδη δὲ πολλοὶ διεδίδρασκον ἀπὸ τῆς πόλεως, ὡς ἁλωσομένης αὐτίκα. τὸ δὲ δῆμον σωφρόνως ἐπὶ τούτοις θαρρεῖν, καὶ καθ' παρόξυσιν οἱ πονηροὶ, προσῆσαν αὐτοὶ τὰς πύλας ἀνοίξοντες, καὶ δεξόμενοι τὸ κέστιον ὡς εὐεργέτην. ὃς εἰ ὀλίγῳ τῇ πολιορκίᾳ προσετέλεσεν, ἂν δίκης τὸ πᾶν παρέλαβεν. ἀλλ' οἶμαι θεὸς τοὺς πονηροὺς ἀπεγραμμένους ἤδη καὶ τὰ ἅγια, πόλεμον λαβεῖν ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐκώλυσε τὸν πόλεμον.

Κεφ. μ.

Ὅτου κέστιος, ὅτε τὸ τῶν πολιορκουμένων διέγνω σιν, ὅτι τὸ φρόνημα τοῦ δήμου σωιδῶν, ἐξαίφνης ἀνεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, καὶ κατεγνωκὼς ἐπ' ἐλπίδι πληγῆ τῶν ἐλπίδων, ὑπολογισάμενος ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνέζυξεν. ὡς δὲ τὴν ἀσκηπὸν αὐτοῦ τροπὴν ἀναθαρρήσαντες οἱ λῃσταὶ, καὶ τῶν ὑστάτων ἐξέδραμον, καὶ συχνοὺς τῶν ἱππέων καὶ πεζῶν διέφθειραν. ὅτε μὲν οὖν ἐπὶ τὴν καλουμένην σκοπὸν στρατοπεδοῦται κέστιος. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσωτέρω χωρεῖν ὁρμᾷ, μᾶλλον ἐξεκαλέσατο τοὺς πολεμίους, καὶ τοὺς ὑστάτους αὐτῶν προσκείμενοι διέφθειρον, καθ' ἕτερον δὲ ὁδοῦ προσιόντες ἠκόντιζον εἰς πλαγίους. οὔτε δὲ διασταλῆναι πρὸς τοὺς κατόπιν προσκολλᾶσθαι δύνασθαι οἱ πολεμοῦντες, ἄπειρόν τι πλῆθος ὁμοῦ διώκειν, καὶ τοὺς κατὰ πολὺν ἐγκειμένους, ἀναστέλλειν οὐκ ἐτόλμων, αὐτοὶ μὲν ὄντες βαρεῖς, καὶ δεδοικότες τὴν τάξιν διασπᾶν, τοὺς δὲ ἰουδαίους ὁρῶντες κούφους, καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς εὐκόλους. ὥστε σωφρονῆσαν αὐτοῖς πολλὰ κακοῦσθαι μηδὲν ἀντιβλάπτουσι τοὺς ἐχθρούς. παρ' ὅλην δὲ τὴν ὁδὸν παρόμοιοι, καὶ τὴν φάλαγγα σκοποῦμενοι κατέπιπτον, μέχρι πολλῶν διαφθαρέντων, ἐν οἷς καὶ πίσκος μὲν στρατάρχης τάγματος ἕκτου, λογγῖνος δὲ χιλίαρχος, ἔπαρχος δὲ ἴλης αἰμίλιος ἰουκοῦνδος ὄνομα, μόγις εἰς γαβαὼ κατηντήσαν ὅθι τὸ πρότερον στρατόπεδον, τὰ πολλὰ καὶ τῶν ὑποζυγίων ἀποβαλόντες. ἔνθα δύο μὲν ἡμέρας ἐπέμεινεν ὁ κέστιος ἀμηχανῶν ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. τῇ τρίτῃ δὲ πολλῶν πλήθους τοὺς πολεμίους θεασάμενος, καὶ πάντα τὰ κύκλῳ μεστὰ ἰουδαίων, ἔγνω καθ' ἑαυτὸν τὸ βραδυνόν, καὶ ἐὰν ἐπιμένοι, πλείοσι χρησόμενος ἐχθροῖς. ἵνα δὲ σωτηριωτέρᾳ χρήσηται φυγῇ, τὰ τε σκεπαῖα ἀνῃρκὼς τοῦ μὴ κόπτειν προσέταξε. διαφθαρέντων δὲ τῶν ὀρέων, καὶ τῶν ὑποζυγίων, πλὴν ὅσα βέλη παρεκόμιζε καὶ μηχανὰς, πάντων

Itaqve pro compendio fugæ, cuncta qvæ militibus impedimento erant, amputari præcepit: occisisqve mulis atqve asinis, aliisqve jumentis, præter illa qvæ sagittas & machinas ferrent

τούτων γὰρ ἕνεκα χρήσιμα παρεῖχοντο, καὶ μάλιστα δεδοικότες μὴ Ἰουδαίοις κατ' αὐτῶν ἀλώῃ, πρεσβύτερα τοῖς δύνασι μὲν ἦν Βαιθωρὼν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, καὶ μᾶλλον τοῖς ἀφυχωρίας ἦσσον ἐπέκειντο. σωρευληθέντων δὲ εἰς τὴν κοίλην κατάβασιν, οἱ μὲν φθάσαντες, εἶργον αὐτοὺς τῆς ἐξόδου, ἄλλοι δὲ τοὺς ὑψηλοτέρους κατέπεμπον εἰς τοὺς φάραγγας. τὸ δὲ πᾶν ἀληθὲς παρεκτὸς ἦν ὑπὲρ τὴν αὐχένα τῆς ὁδοῦ, κατεκάλυπτε τοῖς βέλεσιν. ἔνθα καὶ τῶν πεζῶν ἀμηχανούντων προσαμύνειν ἑαυτοῖς, ἦν σφαλερώτερος ὁ κίνδυνος. οὔτε γὰρ ἐν τάξει τῆς ὁδοῦ βαδίζειν ἐδύναντο βαλλόμενοι, καὶ τὸ προσιόντας ἦν τοὺς πολεμίους ἀπαράσιμον ἦν. τὸ δὲ ἦν δυσχερῆ, χρημνοὶ καὶ φάραγγες, εἰς οὓς ὑποσφαλέντες κατεφέροντο, καὶ οὔτε φυγῆς τόπον, οὔτε ἀμύνης εἶχον ἔννοιαν. ἀλλ' ὑπ' ἀμηχανίας ἐπ' οἰμωγὴν ἐτράποντο, καὶ τοὺς ἐν διεγνώσεσιν ὀδυρμούς. ἀντήχει δ' αὐτοῖς, τὸ παρὰ Ἰουδαίων ἐγκέλευσμα, καὶ πρότερον χαιρόντων ἅμα καὶ τελουμένων. ὀλίγοι δ' ἦσαν, πᾶσιν ἤρκεσαν τοῖς ἅμα κεστίῳ δυνάμεσιν, εἰ μὴ νὺξ ἐπέλαβεν, ἐν ᾗ Ῥωμαῖοι μὲν εἰς τὴν Βαιθωρὼν κατέφυγον, Ἰουδαῖοι δὲ πάντα τὰ κύκλῳ περιέχοντες, ἐφύλαττον αὐτῶν τὴν ἔξοδον. ἔνθα δὴ Κεστίῳ τῷ Φαινεστῆνῳ δόξαν ἀπογνοὺς, δρασμὸν ἐβουλεύετο, καὶ Δεκαξίνας τοὺς ἀψυχοτάτους στρατιώτας εἰς τετρακοσίους, ἐπέστησε τοῖς ὀχυρώμασι, προσέξας ἀναβάντας, σημαίας τῶν ἐν τοῖς στρατοπέδοις φυλάκων ἰσᾶν, ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν οἴωνται τὴν δύναμιν ἔτι χώραν μένειν. αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀναλαβὼν, ἡσυχῇ περὶ ἑκατὸν προῆει σταδίους. ἕως μὲν οὖν Ἰουδαῖοι κατιδόντες ἔρημον τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν, ἐπὶ τοὺς ἐξαπατήσαντας τετρακοσίους ἔδραμον, καὶ κενοὺς μὲν ταχέως κατηκόντισαν, ἐδίωκον δὲ τὸν Κέστιον. ὁ δὲ τῆς τε νυκτὸς σὺν ὀλίγοις προεμήθει, καὶ σωτηριώτερον ἤλαυνε μεθ' ἡμέραν, ὡς τε τοὺς στρατιώτας ὑπὸ σκοπῆς καὶ δέους, μὴ τὰς ἐλεπόλεις, καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἄλλων ὀργάνων καταλιπεῖν, ἃ τότε Ἰουδαῖοι λαβόντες, αὐθις ἐχρήσαντο κατὰ τῶν ἀφέντων. προῆλθον δὲ τοὺς Ῥωμαίους διώκοντες, μέχρις ἀνυπαιτίου. ἔφθη γὰρ οὐ καταλαμβάνον ὑποστρέφοντες, τάς τε μηχανὰς ἦρον, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσύλων, τήν τε ἀποληφθεῖσαν λείαν σωῆγον, καὶ μετὰ παιάνων εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπανῆλθόμουν, αὐτοὶ μὲν ὀλίγους ἀποβεβληκότες πανταχόθεν, τῶν δὲ Ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων πεζοὺς μὲν τετρακισχιλίους ἀνῃρηκότες, ἱππεῖς δὲ, τριακοσίους καὶ ὀγδοήκοντα. ταῦτα μὲν οὕτω τῇ δίου μηνὸς ὀγδόῃ, δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας. μὴ δὲ τοῦ Κεστίου συμφορὰν, πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν Ἰουδαίων, ὥσπερ βαπτιζομένης νεὼς, ἀπενήχοντο τῆς πόλεως. κορέβαρος οὖν καὶ σαοῦλος ἀδελφοὶ, σὺν Φιλίππῳ τῷ Ἰακίμου, στρατοπεδάρχης δὲ ἦν ὅτε Ἀγρίππα τοῦ Βασιλέως, Δεκαδράντες ἐκ τῆς πόλεως, ᾤχοντο πρὸς Κέστιον. ὁ δὲ σὺν τούτοις καὶ τοῖς βασιλικοῖς αὐλικοῖς πολιορκηθεὶς ἀνέπαυε, ὑπερεῖδον τοῖς φυγοῖς, αὐθις ὡς ὑπὸ τῶν στασιαστῶν διεφθάρη, δηλώσομεν. Κέστιος δὲ τοὺς περὶ σαοῦλον ἀξιώσαντας, ἀνέπεμψεν εἰς Ἀχαΐαν πρὸς Νέρωνα, τήν τε αὐτῶν δηλώσαντας φυγοῖς,

(hæc enim velut usui futura servabat, maxime quia timebat ne Judæis contra se capta prodessent) Bethoron versus antecedebat exercitum. At Judæi latioribus quidem locis minus instabant: contractos vero in angustias atqve descensus, alii ab exitu prohibebant, alii postremos agminis trudebant in vallem: fusaqve omnis multitudo per itineris juga militem sagittis operiebat. ubi etiam peditibus qvo pacto sibimet subvenirent, hæsitantibus, eqvitum periculum promptius erat. nec enim ordinate viam prosequi poterant, obstantibus jaculis: & ne contra hostes irent ascensus ardui prohibebant eqvitantibus invii. jaculatoribus autem rupes ac valles tenebantur: in qvas dejecti qvi aberrassent consumebantur: nullusq; locus aut fugiendi, aut resistendi rationem habebat. Itaque incerti qvid agerent, ad ululatus, qvod desperati solent, flectusqve conversi sunt: qvibus resonabat Judæorum exhortatio, cum clamore lætantium paritet atqve sævientium, totusque pene qvi cum Cestio fuerat, perisset exercitus, nisi nox advenisset, qva Romani quidem in Bethoron confugerunt, Judæi vero obsessis circum omnibus locis, eorum transitus custodiebant. Deniqve ubi Cestius aperto itinere desperato, jam de fuga cogitabat, lectos propè ad CCCC. omnium fortissimos milites, tectorum fastigiis imposuit. hisqve præcepit vigilum qui in castris excubarent, signa clamare: ut eo modo Judæi omnem illic militum numerum arbitrarentur remanere. Ipse autem cum cæteris otiose usq; ad XXX. stadia progreditur. Unde mane cum Judæi locum qvo Romani tetenderant, desolatum vidissent, in quadringentos à quibus decepti fuerant concurrerunt. & illos quidem sine mora jaculis confecerunt: mox autem Cestium persequi properabant, sed ille cum nocte non parvum spatium itineris peregisset, die vehementius qvoqve fugiebat: adeo ut metu perculsi milites, machinas, sive tormenta muralia, itemque balistas, multaqve alia instrumenta relinquerent: qvibus tunc ablatis Judæi rursus contra illos qvi ea reliquerant usi sunt. Insequendo autem Romanos, Antipatridem usqve venerunt. Deinde cum eos assequi non potuissent, inde redeuntes & machinas secum asportarunt, mortuosqve spoliarunt, & prædam quæ remanserat collegerunt: & pæana canentes in metropolim remearunt, suis qvidem paucis amissis, Romanorum autem & auxiliarium qvinque millibus peditum ac CCC. itemqve nongentis & octoginta eqvitibus interemptis. Hæc qvidem Novemb. mensis VIII. die gesta sunt, anno XII. Neronis principatus.

CAP. XXV.

De Damascenorum sævitia in Judæos, deqve Josephi studiis a. Galilæa in

POst Cestii vero casus adversos nobilium Judæorum multi, tanqvam e navi pessum itura, ex civitate enatabant. Deniq; Costobarus & Saulus fratres, una cum Philippo Jachimi filio, qvi princeps erat exercitus regis Agrippæ, inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qvi vero cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, qvemadmodum à seditiosis interemptus sit alias indicabimus. Cestius autem Saulum & cæteros in Achaiam ad Neronem misit, & propriam necessitatem indicaturos, &

quatuor menſium Romanæ plebi annonam miniſtrat. Munitur autem undique aut incommeabili ſolitudine, aut importuoſo mari, aut fluminibus, aut cænoſis paludibus, qvorum tamen omnium nihil Romana fortuna fortius fuit. Duæ enim legiones civitati inſidentes, profundam Ægyptum cum illa Macedonum nobilitate frænant. Quos igitur in bella de ſolitudinibus aliquibus ſocios aſſumetis? Siquidem omnes qui in orbe habitabili degunt, Romani ſunt: niſi forte quis veſtrum ſpes ſuas ultra Euphratem porrigat, & Adiabenorum regionem gentiles ſuos æſtimet adjutores. Porro nec illi propter irrationabilem cauſam tanto ſe bello implicabunt: nec ſi tam ſrobroſo operi aſſenſum darent, Parthus tamen ſineret. Eſt quidem ei cura tuendæ cum Romanis amicitiæ, & arbitrabitur fœdus eſſe temeratum, ſi quis de his qui ſubjecti ſunt ejus imperio, adverſum Romanos in bello procedat. Supereſt igitur ut ad divinum confugiatur auxilium. verum & hoc apud Romanos eſt. ſine Deo quippe impoſſibile eſſet imperium tale conſiſtere. Conſiderate autem quemadmodum hæc ipſa erga ipſam religionem immoderatio, etiam ſi cum longe inferioribus bellum geratis, tamen ad diſpenſandum ſit vobis difficillima, atque eadem transgrediendo offendatis Deum, per qvæ eum auxiliaturum putatis. Si enim ſervetis ſabbatorum conſuetudinem, & ad nullum actum moveamini, facile profecto capiemini. Sic quippe etiam majores veſtri experti ſunt, hos maxime dies Pompejo ad bellum deſtinante: in quibus ſcilicet hi qui oppugnabantur, otia gerebant. Tranſgredientes autem in bello legem patriam, neſcio propter quid in reliquum dimicetis. Una ſiquidem nunc vobis intentio eſt, ne quid de patria inſtitutione ſolvatur. Quemadmodum autem advocabitis in adjutorium Deum, ſi cultum ei debitum ſponte violetis? Aſſumunt autem ſinguli quique bellum, vel divinæ virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cum vero utraque hæc quantum ad ipſam pertinet conſequentiam, deferuntur, in manifeſtam utique captivitatem volentes pugnare proſiliunt. Quid autem prohibet propriis manibus filios veſtros conjugeſque laniare, & hanc pulcherrimam inflammare patriam? Erumpentes ſiquidem in furorem, lucrabimini vel ignominiam ſuperatorum. Bonum eſt, ô amici, bonum eſt, dum adhuc ſtat navis in portu, præcavere tempeſtatem futuram, & non eo tempore, quo in medias irruetis procellas trepidare. His ſiquidē qui in improviſa mala inciderint, ſupereſt ut digni vel miſeratione videantur: qui vero ſe in apertum diſcrimen injecerint, etiam exprobrationibus onerentur. Niſi forte aliquis veſtrum æſtimet ſecundum pacta conflictum ire Romanos, aut poſtquam vicerint, moderate vobiſcum acturos, & non in exemplum aliarum gentium ſacram hanc urbem inflammaturos, interfecturos autem univerſum genus veſtrum. Neque enim qui ſuperfueritis armis, uſquam locum fugæ habebitis, univerſis ſcilicet gentibus vel jam habentibus Romanos dominos, vel habere metuentibus. Periculum autem non ſolum vos manebit, ſed etiam in reliquis civitatibus habitantes Judæos: Neque enim eſt in toto orbe populus, in quo non veſtra portio ſit: quos certe omnes vobis rebellantibus, cæde crudeliſſima diverſi quiqve conficient, & propter paucorum virorum

A τῇ ῥώμῃ σῖτον μιλιῶν τεσσάρων. τετείχισται δ' πάντοθεν ἢ δυσβάτοις ἐρημίαις, ἢ θαλάσσαις ἀλιμήνοις, ἢ ποταμοῖς, ἢ ἕλεσιν. ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἰσχυρότερον εὑρέθη τῆς ῥωμαίων τύχης. δύο δ' ἐγκαθήμενα τῇ πόλει τάγματα, τὴν βαθεῖαν αἰχυπόλιον ἅμα τῇ μακεδόνων εὐψυχίᾳ χαλινοῖ. τίνας οὖν ὅπλοις τὸν πόλεμον ἐκ τῆς οἰκείου ὑμῶν ἀναλήψεσθε συμμάχους. οἱ μὲν γὰρ ὅπλοις τῆς οἰκουμένης, πάντες εἰσὶ ῥωμαῖοι. εἰμή τις ὑμᾶς ἐν-
B φράτην ἐκτείνῃ τὰς ἐλπίδας, καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἀδιαβηνῶν ὁμοφύλους οἴεται προσαμυνεῖν. οἱ δ', οὔτε δι' αἰτίαν ἄλογον τηλικούτῳ πολέμῳ συμπλέξουσιν ἑαυτοὺς, οὔτε βουλόσεται μὴ κακῶς, ὁ πάρθος ὑπειρέψει. πρόφασις γὰρ αὐτῷ τῆς πρὸς ῥωμαίους ἐκεχειρίας, καὶ ὠφελήσειν οἰήσεται τοὺς ἀγῶνας, κἂν τις τῶν ὑπ' αὐτὸν ὑπὸ ῥωμαίους ᾖ. λοιπὸν οὖν ὑπὸ τὸν ἐκ θεοῦ συμμαχίαν καταφύκτιον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὠφελῆ ῥωμαίους πάντας. δίκαια γὰρ θεοῦ συζῆναι τηλικαύτην ἡγεμονίαν
C ἀδύνατον. σκέψασθε δ' ὡς ὑμῖν τὸ τῆς θρησκείας ἄκρατον, εἰ καὶ πρὸς δύχειρώτους πολεμεῖτε, δυσδιέκητον, καὶ δι' ἃ μάλιστα τὸν θεὸν ἐλπίζετε συμμαχεῖν, ταῦτα ἀναγκαζόμενοι παραβαίνειν ὑποπίπτετε. τηροῦντες μὲν γε τὰ τῶν ἑβδομάδων ἔθη, καὶ πρὸς μηδεμίαν πρᾶξιν κινούμενοι, ῥᾳδίως ἁλώσεσθε; καθάπερ οἱ πρόγονοι πομπηΐῳ, ταύτας μάλιστα τὰς ἡμέρας ἐνεργοὺς ποιησάμενοι τῆς πολιορκίας ἐν αἷς ἤρξαντο οἱ πολιορκούμενοι. παραβαίνοντες δ' ἐν τῷ πολέμῳ τὸν πά-
D τριον νόμον, σὺν οἷδα ὑπὲρ ὅτου λοιπὸν ποιήσεσθε τὸν ἀγῶνα. ἀκουδὴ γὰρ ὑμῖν μία, τὸ μὴ τῶν πατρίων τι καταλῦσαι. πῶς δ' ὀπικαλέσεσθε τὸ θεῖον εἰς ἄμυναν, οἱ παραβαίνοντες ἑκουσίως τοὺς ὑπὲρ αὐτὸ θεραπείας; ἐπαναιρούμενοι δ' ἕκαστοι πόλεμον, ἢ θεία πεποίθοτες, ἢ ἀνθρωπεία βοηθεία. ὅταν δ' τὴν παρ' ἀμφοῖν τὸ νεῖκος ὑποκόπῃ, φανερὰν ἄλωσιν οἱ πολεμοῦντες αἱρούμενοι. τί δ' κωλύει ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ διαχρήσασθαι τέκνα καὶ
E γυναῖκας, καὶ τὴν παλαιὰν πατρίδα ταύτην καταφλέξαι; μανέντες γὰρ οὕτω, τί γνῶτε ἢ ἵνα ὄνειδος κερδήσετε. καλὸν ὦ φίλοι καλόν, ἕως ὅτι ἐν ὁρμῷ τὸ σκάφος, προσκέπτεσθαι τὸν μέλλοντα χειμῶνα, μηδὲ εἰς μέσας τὰς θυέλλας ὑπὸ λιμένος ἀναχθῆναι. τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἀδήλων ὑπιπτεύσι δεινοῖς, τὸ γοῦν ἐλεεῖσθαι ἔστιν. ὁ δ' εἰς προδήλου ἀπώλειαν ὁρμήσας, καὶ προσονειδίζεται. πάλιν δὲ μή τις ὑπολαμβάνῃ τὴν συν-
F ήκας πολεμήσειν, καὶ ῥωμαίους κρατήσαντας ὑμῶν μεταστήσειν, ἀλλ' ὅσα εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καταφλέξειν μὲν τὴν ἱερὰν πόλιν, ἀνομήσειν δ' πᾶν ὑμῶν τὸ φῦλον. οὐδὲ γὰρ φεύξεται φυγῆς εὑρήσει τόπον, ἁπάντων ἐχόντων ῥωμαίους δεσπότας, ἢ δεδοικότων ἔχειν. ὁ δ' κίνδυνος, οὐ τῶν ἐνθάδε μένον, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις κατοικούντων.
G ἐστὶ γὰρ ὅπου τῆς οἰκουμένης δῆμος, ὁ μὴ μοῖραν ἡμετέραν ἔχων. οὓς ἅπαντας πολεμησόντων ὑμῶν ἕνεκα, καταφάξουσιν οἱ διάφοροι, καὶ δι' ὀλίγων ἀνδρῶν κακοῦ-

κακοβουλίαν, πᾶσαι πληρωθήσεται πόλις Ἰουδαϊκοῦ φόνου. καὶ συγγνώμη μὲν τοῖς τὰ τοιαῦτα πραξασιν, ἂν ἡσυχάσωσι· λογίσασθε δὲ πῶς πρὸς οὕτω φιλανθρώπους ἔπαλα κινεῖν ἀνόσιον. εἰσελθέτω δ' οἶκτος ὑμᾶς, εἰ μὴ καὶ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἀλλὰ τῆς μητροπόλεως ταύτης, καὶ τῶν ἱερῶν, καὶ βωμῶν. φείσασθε δ' ἱεροῦ, καὶ τὸν νόμον ἑαυτοῖς μὴ τῶν ἁγίων τηρήσαντες, ἀφέξονται γὰρ οὐκ ἐπὶ ῥωμαίοις τούτων κρατήσαντες, ἂν φεισάμενοι πρότερον ἡσυχάσητε. μαρτύρομαι δ' ἐγὼ μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἀγγέλους τε θεοῦ, καὶ πατρίδα τὴν κοινήν, ὡς οὐδὲν τῶν σωτηρίων ὑμῖν καθυφηκάμην. ὑμεῖς δ' βουλεύσασθε μὲν τὰ δέοντα, κοινῇ σωθῆναι τὴν εἰρήνην ἔχετε. πρὸς ἃ χάριτες δ' τοῖς ὑμετέροις, χωρὶς ἐμοῦ κινδυνεύσετε. τοιαῦτα εἰπὼν, ἐπεδάκρυσε τε μετὰ τῆς ἀδελφῆς, καὶ τὸ πολὺ τῆς ὁρμῆς αὐτῶν ἔπαυσε τοῖς δάκρυσιν. ἀνεβόων δ', οὐ ῥωμαίοις, ἀλλὰ Φλώρῳ, δι' ἃ πεπόνθασι πολεμεῖν. πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀγρίωπος, ἀλλὰ τὰ ἔργα ἔφη ῥωμαίοις ἤδη πολεμούντων ἐστίν, ὅτε γὲ τῷ καίσαρι δεδώκατε τὸν φόρον, καὶ τοὺς στοὰς ἀπεκόψατε τῆς ἀντωνίας. ἀποσκευάσεσθε δ' ἂν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστάσεως, εἰ ταῦτας τε σωφρονίσετε πάλιν, καὶ τελέσετε τὸν εἰσφοράν. ἐγὼ γὰρ οὐδὲν Φλώρου τὸ φρούριον ἐστίν, ἢ Φλώρῳ τὰ χρήματα δώσετε.

Κεφ. κθ.

Τούτοις ὁ δῆμος ἐπείσθη, καὶ μὴ βασιλέως τι βεβιασμένης ἀναβάντες εἰς τὸ ἱερὸν, κατήρξαντο τῆς τῶν στοῶν δομήσεως. εἰς δὲ τὰς κώμας, οἵτε ἄρχοντες, καὶ οἱ βουλευταὶ μεμερισμένοι, τοὺς φόρους συνέλεγον. ταχέως δὲ τὰ τεσσαράκοντα τάλαντα, τοσοῦτον γὰρ ἐλείπετο, ἠθροίσθη. καὶ ὁ μὲν πολέμου τότε τοῦ ἀπειλοῦ, οὕτω κατέσχεν ἀρχίπους. αὖθις δὲ ἐπειρᾶτο πείθειν τὸ πλῆθος ἡσυχάζειν Φλώρῳ, ἄχρις ἂν αὐτὸς πέμψῃ καίσαρι δεδοχώς. προσαρξάμενοι δέ, ἐβλασφήμουν εἰς τὸ βασιλέα, καὶ τὸ πλέως αὐτῷ ἐξεκήρυσσον. ἐβαλλον δέ τινες τῶν στασιαστῶν καὶ λίθους ἐπ' αὐτὸν βάλλειν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ ὁρμοῦν τῶν νεωτερίζοντων ἀκατάσχετον ὁρῶν, καὶ χαλεπήνας ἐφ' οἷς προπεπηλάκιστο, τοὺς μὲν ἄρχοντας ἅμα τοῖς δυνατοῖς αὐτῶν ἐπεμπε πρὸς Φλῶρον εἰς καισάρειαν, ἵνα ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν ἀποδείξῃ. τοὺς δὲ χώραν φορολογήσοντας. αὐτὸς δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὸ βασιλεῖον. κἂν τούτῳ τινὲς τῶν μάλιστα κινούντων τὸν πόλεμον συνελθόντες, ὥρμησαν ἐπὶ φρούριόν τι καλούμενον μασάδαν, καὶ καταλαβόντες αὐτὸ λάθρα, τοὺς μὲν ῥωμαίους ἀπέσφαξαν, ἑτέρους δὲ κατέσχον ἰδίους.

Κεφ. λ.

Ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν ἐλεάζαρος ὁ ἀνανίου ἀρχιερέως, νεανίας θρασύτατος, στρατηγῶν τότε, τοὺς κατὰ τὰ λατρεῖα λειτουργοῦντας ἀναπείθει, μηδενὸς ἀλλοφύλου δῶρον, ἢ θυσίαν προσδέχεσθαι τοῦτο δὲ τῷ τοῖς ῥωμαίους πολέμου καταβολὴ. τῷ γὰρ ὑπὲρ τούτων θυσίαν καὶ προσευχὴν ἀπείρηκεν, καὶ πολλὰ τῶν τε ἀρχιερέων καὶ τῶν γνωρίμων παρακαλούντων, μὴ παραλιπεῖν τὸ πάτριον ἔθος, οὐκ ἐπείσθησαν, πολὺ μὲν καὶ τὰ τῶν φερέρω πλῆθος πτοηθέντες;

prava consilia: universæ urbes Judaico sanguine redundabunt. Manet autem venia eos qui talia patraverint, qvod sint nimirum vestro vitio coacti. Si vero eadem exequi supersederint. considerate quam impium sit, adversum tam benignos arma movisse. Subeat autem vos miseratio, & si non filiorum vestrorum atque conjugum, tum istius civitatis, quæ mater urbium vestræ regionis vocatur. Parcite mœnibus sacris, parcite venerabilibus adytis, templumqve vobis & sancta sanctorum servate. Neque enim ulterius victores Romani his abstinebunt, quibus primo parcentes nullam receperunt gratiam. Ego testor quidem sancta vestra, sacrosque angelos Dei, patriamque communem, qvod nihil eorum consiliorum, quæ vobis viderim expedire, subtraxerim. vos autem decernentes, quæ oportet, mecum in pace degetis: si vero protuleritis iras, absque me periculis subdemini. His dictis, astante etiam sorore lacrymavit, & multam partem de eorum impetu lacrymis infregit. Succlamabant autem non se adversum Romanos, sed adversum Florum ob ea quæ pertulisset, bellum gerere. Ad qvos rex Agrippa: Sed opera vestra, inquit, talia sunt, qualia adversum Romanos pugnantium. neque enim Cæsari vectigal dedistis, & Antonianas porticus incendistis. Sopietis autem causam defectionis, si & porticus denuo construatis, & tributa reddere maturetis. Neque enim Flori hoc præsidium est, aut pecuniam Floro dabitis. His consultis populus acquievit, & cum rege ac Bernice ascendentes in templum porticus ædificare adorti sunt. Per vicos autem & regiones principes quique decurionesque dispersi, vectigal colligebant: celeriterque quadraginta talenta (tantum enim erat reliqvum) redacta sunt. Et belli quidem imminentes minas eo tunc more Agrippa compescuit. Deinceps vero persuadere populo tentabat, ut parerent Floro, donec successor ei à Cæsare mitteretur. Ad quam orationem multitudo accensa, nec a verborum in regem contumeliis temperavit, sed protinus eum urbe pepulerunt: ausique sunt nonnulli seditiosorum etiam saxa in eum jacere. Rex autem videns tumultuantium irrevocabilem impetum, & conqverendo quod contumeliis esset affectus, principes qvidem eorum una cum aliis potentibus misit ad Florum Cæsaream, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione vestigal exigerent: ipse vero discessit in regnum.

CAP. XVII.

De cœpta rebellione Judæorum contra Romanos.

Per idem tempus quidam eorum, qui bellum maxime movebant, congregati irruebant in qvoddam præsidium, quod vocabatur Massada: & occulte eo pervaso, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam, filius Ananiæ pontificis, juvenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his qui sacrificiis ministrabant, ut nullius munus aut hostia, qui non esset de Judæorum gente, susciperetur. Id autem erat Romani belli seminarium atq; materia. Rejecit siquidem hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solitæ erant. Plurimum autem super hoc pontificibus, aliisq; nobilibus deprecatis, ut non præterirent eum morem, qvo supplicabatur pro regibus, nihil tamen aequieverunt, non parum quidem & suæ multitudini confidentes:

robur ſiquidem omne res novare cupientium, eorum voluntates juvabat: maxime autem aſpiciebant Eleazarum, qvi per idem tempus, ut dixi, princeps erat. Convenientes igitur potentes quique cum pontificibus,& Phariſæorum nobiliſſimis, & videntes quam gravibus malis pergerent ſubjicere civitatem, decrevêrunt ſeditioſorum animos experiri: & ante portam quæ ærea vocatur, concionem advocantes (erat autem interiore parte templi poſita, quæ reſpicit ad ſolis exortum) ac primo quidem multa de temeraria eorum defectione conqueſti, & quod tam grave bellum patriæ commoverent: deinceps irrationabilitatem cauſæ ipſius arguebant, dicentes, majores quidem eorum ornaſſe templum ex magna parte de muneribus gentium, ſemperque eorum, qui foris eſſent populorum munera ſuſcepiſſe: & non ſolum non prohibuiſſe aliquorum hoſtias (id ſiquidem eſſe impiiſſimum) ſed etiam eas,quæ viſerentur permanerentq; ad præſens uſq; tempus,oblationes eorum in templi cultibus collocaſſe. At nunc eos, qui Romana arma irritarent, & deſponderent eorum bella, novum ſtatuere morem religionis, atque cum periculis etiam ream facere civitatem impietatis videri: ſiquidem ea ſit, in qua præter ſolos Judæos, nullus alius immolet externus, neque ad orandum ſinantur accedere. Et ſi quidem circa unius alicujus privati perſonam lex ferretur ejusmodi, poſſet nimirum jure nos inhumanitatis arguere: nunc autem deſpiciuntur Romani, & judicatur Cæſar profanus. Unde verendum eſſe, ne qui immolandas pro illis hoſtias repellunt, ipſi in reliqvum etiam pro ſe ſacrificia prohibeantur offerre: fiatque vere extra principatum civitas, niſi celerius reſipiſcentes reddiderint hoſtias, ac prius quam ad eos in quorum contumeliam id tentatum eſt,hujus auſus perveniat fama. Simul autem iſta dicentes, producebant in medium ſcientiſſimos morum paternorum, ſacerdotes qvoqve, narraturos quomodo omnes eorum majores exterarum gentium ſemper ſacrificia ſuſcepiſſent. Attendebat autem nemo res novare cupientium his, quæ dicebantur, ſed neque procedebant in medium altaris miniſtri, ut belli materiam præparantes. Videntes igitur nobiles quique ſeditionem eo jam proceſſiſſe, ut eorum non poſſet authoritate compeſci, & Romanorum armorum periculum ſe primos eſſe ſenſuros, in quantum poterant conſulentes, amoliri cauſas parabant. & legatos quidem alios ad Florum miſerunt, quorum erat princeps filius Ananiæ Simon: alios autem ad Agrippam, inter quos nobiliſſimi Saulus, & Antipas, & Coſtobarus erant, qui etiam regem propinquitate tangebant. Precabantur autem utrumque, ut cum exercitu aſcenderent in civitatem, & ſeditionem opprimerent, prius quam ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum iſtud quaſi bonus nuncius fuit,volenſque inflammare bellum nihil reſpondit legatis,Agrippa autem pariter utrisque parcens,ſcilicet deficientibus,& iis adverſum qvos bellum movebatur,volenſq; & Romanis conſervare Judæos,& Judæis templū atq; patriam, ad hæc autem nec ſibi conducere talem conturbationem ſciens, miſit in auxilium populo equites ter mille, Auranitas ſcilicet, & Batanæos, & Trachonitas ſub præfecto eqvitum Dario, duce vero

A χὴ δὲ τὸ ἀκμαιότατον τῶν νεωτερίζοντων συμήργει, μᾶλλον ἢ ἀφορῶντες εἰς τὸν ἐλεάζαρον πρατηγοῦντα.

Κεφ. λα.

Συνελθόντες δὲν οἱ δυνατοὶ τῆς ἀρχιερεῦσι συνίσαντο, καὶ τ Φαρισαίων οἱ γνώριμοι, ὡς ἐπ' ἀνηκέστοις ἤδη συμφοραῖς ἐξελαύνοντο τὴν τῶν ὅλων. καὶ δέξαν ἀποπειρᾶσθαι τῶν στασιαστῶν λήψεις, καὶ τ χαλκῆς πόλης ἀθροίζουσι τ δῆμον, ἥτις λαὸ ἔνδον ἱε-

B ροῦ πεφραμμένη πρὸς ἀνατολὴν ἥλιε. καὶ πρῶτον αὐτῶν πολλὰ πρὸς τ τόλμαν τ ἀποστάσεως χαλεπήναντας, ἔ τὸ πηλικοῦτον ὄπισθεν τῇ πατρίδι πόλεμον, ἔπειτα τ προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγχον. φάμβοι τοὺς μὲν προγόνους αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν ἐκ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλέον, ἀεὶ προσδεχομένους τὰς ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν δωρεάς. καὶ οὐ μόνον ἀ

C λλὰ καὶ τὰ βλεπόμενα, καὶ τὰ ὠφελοῦντα τὸν ποσοῦτον χρόνον ἀναθήματα πρὸς τῷ ἱερῷ καθιδρυκέναι. αὐτοὺς ὑπὸ νῦν ἐρεθίζοντας τὰ ῥωμαίων ὅπλα, καὶ μηνίσαι ομένους τ αὐτοῦ σκείνων πόλεμον, καινοτομεῖν θρησκείαν ξένην, καὶ μὴ ἔ κινδύνου καταψηφίσασθαι τῆς πόλεως ἀσεβοῦσαν, εἰ πᾶσι μόνοις ἰουδαίοις οὔτε ζῆσαί τις ἀλλότριος, οὔτε προσκυνῆσαι. κἂν μὲν ὑπὲρ ἰδιώτου τὶς ἑνὸς τῶν ἐσφέρη τὸν νόμον, ἀναναικτῖν ὡς ὀρεζομένης ἀπανθρωπίας, πρεσβεῦον ὑπὲρ ῥωμαίων, καὶ ὁ

D κῆσαι ἕκαστοι γένοντο. δεδοικέναι μὲν τοι μὴ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων ἀποῤῥίψαντες θυσίας κωλυθῶσι θύειν καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν, ῥίψαντά τε ἕκαστος τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, ἀ μὴ ταχέως σωφρονήσαντες ἀποδῶσι τὰς θυσίας καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' οὓς ὑβρίκασι τλῶ φήμῃ, διορθώσωνται τλῶ ὕβρι. ἅμα ταῦτα λέγοντες, παρῆγον τοὺς ἐμπείρους τῶν πατρίων ἱερῶν, ἀφηγουμένους ὅτι πάντες οἱ πρόγονοι τὰς ὑπὸ τῶν ἀλλο-

E γλῶν θυσίας ἀπεδέχοντο. προσῆλθε δ οὐδεὶς τῶν νεωτερίζοντων, ἀλλ' οὐδὲ προσῆσαν οἱ λειτουργοὶ, τλῶ δ πολέμου μεταβολὴν ἐνσκοπάζομενοι, συνιδόντες ευῶ οἱ δυνατὶ, τὴν τε ῥώσιν ἤδη δυσκαθαίρετον ἐπ' αὐτῶν οὖσαν, καὶ τῶν ὑπὸ ῥωμαίων κίνδυνον ὅλῃ πέμπειν αὐτοὺς ἀφιξόμενον, ἀπεσκιάζοντο τὰς αἰτίας. καὶ πρέσβεις εὖν μὲν πρὸς Φλῶρον ἐπεμψαν, ὧν ἦρξεν ὑὸς ἀνανίου σίμων, οὓς δ' πρὸς ἀγρίππαν, ἐν οἷς ἦσαν

F ὄπισθεν σαῦλός τε καὶ ἀντίπας, καὶ κοστόβαρος προσήκοντες τῷ βασιλεῖ κ' ῆλῳ. ἐδέοντο δ' ἀμφοτέρων ἀναβολῆς μὲ ὁπλῶν πρὸς τλῶ πόλιν. καὶ πρὶν ῆλιόν δυσκαθαίρετον, ὄπισθεν τλῶ ῥώσιν. Φλώρῳ μὲν οὖν τοῦτο δοκεῖν ὠφέλιμον ἦν, καὶ προῆκεν ἐξάπτειν τὸν πόλεμον, ὃ δ' ἀπεκρίνατο τοῖς πρεσβεύσασι. ἀγρίππας δ' κηδόμενος ὄπισθεν τῶν τε ἀφισταμένων, ἔ πρὸς οὓς ὁ πόλεμος ἠγείρετο, βουλόμενός τε ῥωμαίοις μὲν ἰουδαίους σῴζειν, ἰουδαίοις δ' τὸ ἱερὸν καὶ τλῶ μητρόπολιν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελήσειν τλῶ παραχλῶ ὄπισθεν, ἔπεμψε τοὺς ἐπαμυνοντας τῷ δήμῳ τρισχιλίους ἱππῆς, αὐρανίτας τε, καὶ βαταναίους, καὶ τραχωνίτας, ὑπὸ δαρείῳ μὲν ἱππάρχῳ, στρατηγῷ δ' τῷ ἱππα-

πρὸς τὸ ἀκμαιότατον τῶν νεωτερίζοντων συμήργει, μᾶλλον ἢ ἀφορῶντες εἰς τὸν ἐλεάζαρον στρατηγοῦντα.

Κεφ. λα.

Συνελθόντες δὲν οἱ δυνατοὶ τῆς ἀρχιερεῦσι συνίσαντο, καὶ τ Φαρισαίων οἱ γνώριμοι, ὡς ἐπ' ἀνηκέστοις ἤδη συμφοραῖς ἐξελαύνοντο τὴν τῶν ὅλων. καὶ δέξαν ἀποπειρᾶσθαι τῶν στασιαστῶν λήψεις, καὶ τ χαλκῆς πόλης ἀθροίζουσι τ δῆμον, ἥτις λαὸ ἔνδον ἱερροῦ πεφραμμένη πρὸς ἀνατολὴν ἥλιε. καὶ πρῶτον αὐτῶν πολλὰ πρὸς τ τόλμαν τ ἀποστάσεως χαλεπήναντας, ἔ τὸ πηλικοῦτον ὄπισθεν τῇ πατρίδι πόλεμον, ἔπειτα τ προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγχον. φάμβοι τοὺς μὲν προγόνους αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν ἐκ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλέον, ἀεὶ προσδεχομένους τὰς ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν δωρεάς. καὶ οὐ μόνον ἀ λλὰ καὶ τὰ βλεπόμενα, καὶ τὰ ὠφελοῦντα τὸν ποσοῦτον χρόνον ἀναθήματα πρὸς τῷ ἱερῷ καθιδρυκέναι. αὐτοὺς ὑπὸ νῦν ἐρεθίζοντας τὰ ῥωμαίων ὅπλα, καὶ μηνίσαι ομένους τ αὐτοῦ σκείνων πόλεμον, καινοτομεῖν θρησκείαν ξένην, καὶ μὴ ἔ κινδύνου καταψηφίσασθαι τῆς πόλεως ἀσεβοῦσαν, εἰ πᾶσι μόνοις ἰουδαίοις οὔτε ζῆσαί τις ἀλλότριος, οὔτε προσκυνῆσαι. κἂν μὲν ὑπὲρ ἰδιώτου τὶς ἑνὸς τῶν ἐσφέρη τὸν νόμον, ἀναναικτῖν ὡς ὀρεζομένης ἀπανθρωπίας, πρεσβεῦον ὑπὲρ ῥωμαίων, καὶ ὁ κῆσαι ἕκαστοι γένοντο. δεδοικέναι μὲν τοι μὴ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων ἀποῤῥίψαντες θυσίας κωλυθῶσι θύειν καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν, ῥίψαντά τε ἕκαστος τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, ἀ μὴ ταχέως σωφρονήσαντες ἀποδῶσι τὰς θυσίας καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' οὓς ὑβρίκασι τλῶ φήμῃ, διορθώσωνται τλῶ ὕβρι. ἅμα ταῦτα λέγοντες, παρῆγον τοὺς ἐμπείρους τῶν πατρίων ἱερῶν, ἀφηγουμένους ὅτι πάντες οἱ πρόγονοι τὰς ὑπὸ τῶν ἀλλογλῶν θυσίας ἀπεδέχοντο. προσῆλθε δ οὐδεὶς τῶν νεωτερίζοντων, ἀλλ' οὐδὲ προσῆσαν οἱ λειτουργοὶ, τλῶ δ πολέμου μεταβολὴν ἐνσκοπάζομενοι, συνιδόντες ευῶ οἱ δυνατὶ, τὴν τε ῥώσιν ἤδη δυσκαθαίρετον ἐπ' αὐτῶν οὖσαν, καὶ τῶν ὑπὸ ῥωμαίων κίνδυνον ὅλῃ πέμπειν αὐτοὺς ἀφιξόμενον, ἀπεσκιάζοντο τὰς αἰτίας. καὶ πρέσβεις εὖν μὲν πρὸς Φλῶρον ἐπεμψαν, ὧν ἦρξεν ὑὸς ἀνανίου σίμων, οὓς δ' πρὸς ἀγρίππαν, ἐν οἷς ἦσαν ὄπισθεν σαῦλός τε καὶ ἀντίπας, καὶ κοστόβαρος προσήκοντες τῷ βασιλεῖ κ' ῆλῳ. ἐδέοντο δ' ἀμφοτέρων ἀναβολῆς μὲ ὁπλῶν πρὸς τλῶ πόλιν. καὶ πρὶν ῆλιόν δυσκαθαίρετον, ὄπισθεν τλῶ ῥώσιν. Φλώρῳ μὲν οὖν τοῦτο δοκεῖν ὠφέλιμον ἦν, καὶ προῆκεν ἐξάπτειν τὸν πόλεμον, ὃ δ' ἀπεκρίνατο τοῖς πρεσβεύσασι. ἀγρίππας δ' κηδόμενος ὄπισθεν τῶν τε ἀφισταμένων, ἔ πρὸς οὓς ὁ πόλεμος ἠγείρετο, βουλόμενός τε ῥωμαίοις μὲν ἰουδαίους σῴζειν, ἰουδαίοις δ' τὸ ἱερὸν καὶ τλῶ μητρόπολιν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελήσειν τλῶ παραχλῶ ὄπισθεν, ἔπεμψε τοὺς ἐπαμυνοντας τῷ δήμῳ τρισχιλίους ἱππῆς, αὐρανίτας τε, καὶ βαταναίους, καὶ τραχωνίτας, ὑπὸ δαρείῳ μὲν ἱππάρχῳ, στρατηγῷ δ' τῷ ἱππα-

robur ſiquidem omne res novare cupientium, eorum voluntates juvabat: maxime autem aſpiciebant Eleazarum, qvi per idem tempus, ut dixi, princeps erat. Convenientes igitur potentes quique cum pontificibus,& Phariſæorum nobiliſſimis, & videntes quam gravibus malis pergerent ſubjicere civitatem, decrevêrunt ſeditioſorum animos experiri: & ante portam quæ ærea vocatur, concionem advocantes (erat autem interiore parte templi poſita, quæ reſpicit ad ſolis exortum) ac primo quidem multa de temeraria eorum defectione conqueſti, & quod tam grave bellum patriæ commoverent: deinceps irrationabilitatem cauſæ ipſius arguebant, dicentes, majores quidem eorum ornaſſe templum ex magna parte de muneribus gentium, ſemperque eorum, qui foris eſſent populorum munera ſuſcepiſſe: & non ſolum non prohibuiſſe aliquorum hoſtias (id ſiquidem eſſe impiiſſimum) ſed etiam eas,quæ viſerentur permanerentq; ad præſens uſq; tempus,oblationes eorum in templi cultibus collocaſſe. At nunc eos, qui Romana arma irritarent, & deſponderent eorum bella, novum ſtatuere morem religionis, atque cum periculis etiam ream facere civitatem impietatis videri: ſiquidem ea ſit, in qua præter ſolos Judæos, nullus alius immolet externus, neque ad orandum ſinantur accedere. Et ſi quidem circa unius alicujus privati perſonam lex ferretur ejusmodi, poſſet nimirum jure nos inhumanitatis arguere: nunc autem deſpiciuntur Romani, & judicatur Cæſar profanus. Unde verendum eſſe, ne qui immolandas pro illis hoſtias repellunt, ipſi in reliqvum etiam pro ſe ſacrificia prohibeantur offerre: fiatque vere extra principatum civitas, niſi celerius reſipiſcentes reddiderint hoſtias, ac prius quam ad eos in quorum contumeliam id tentatum eſt,hujus auſus perveniat fama. Simul autem iſta dicentes, producebant in medium ſcientiſſimos morum paternorum, ſacerdotes qvoqve, narraturos quomodo omnes eorum majores exterarum gentium ſemper ſacrificia ſuſcepiſſent. Attendebat autem nemo res novare cupientium his, quæ dicebantur, ſed neque procedebant in medium altaris miniſtri, ut belli materiam præparantes. Videntes igitur nobiles quique ſeditionem eo jam proceſſiſſe, ut eorum non poſſet authoritate compeſci, & Romanorum armorum periculum ſe primos eſſe ſenſuros, in quantum poterant conſulentes, amoliri cauſas parabant. & legatos quidem alios ad Florum miſerunt, quorum erat princeps filius Ananiæ Simon: alios autem ad Agrippam, inter quos nobiliſſimi Saulus, & Antipas, & Coſtobarus erant, qui etiam regem propinquitate tangebant. Precabantur autem utrumque, ut cum exercitu aſcenderent in civitatem, & ſeditionem opprimerent, prius quam ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum iſtud quaſi bonus nuncius fuit,volenſque inflammare bellum nihil reſpondit legatis,Agrippa autem pariter utrisque parcens,ſcilicet deficientibus,& iis adverſum qvos bellum movebatur,volenſq; & Romanis conſervare Judæos,& Judæis templū atq; patriam, ad hæc autem nec ſibi conducere talem conturbationem ſciens, miſit in auxilium populo equites ter mille, Auranitas ſcilicet, & Batanæos, & Trachonitas ſub præfecto eqvitum Dario, duce vero

τοῦ Ἰωακίμου Φιλίππῳ. τούτοις Ἀ προσῆσαν οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ πᾶν ὅσον ἐπλήθυεν ἡγάπα, τὴν ἄνω καταλαμβάνον πόλιν. τῆς κάτω δὲ τὸ σωσιάζον ἐκράτει, καὶ τὸ ἱεροῦ. χερμάσι μὲν οὖν καὶ τοῖς ἐκ βολοις ἀδιαλείπτως ἐκέχρηντο, καὶ σύνεχεῖς ἦσαν βελῶν ἀφέσεις ἐξ ἑκατέρων τῶν κλιμάτων. ἔστι δ' ὅτε καὶ χεῖρ λόχους ἐκτρέχοντες, συχάδην ἐμάχοντο, πάλμυς μὲν οἱ σωσιάζοντες προέχοντες, ἐμπειρίᾳ δὲ οἱ Βασιλικοί. καὶ τούτοις μὲν ἓν ἀγὼν ἦν ἱεροῦ κρατῆσαι Β μᾶλλον. καὶ τοὺς μιαίνοντας τὸν ναὸν ἐξελάσαι. τοῖς δὲ σὺν τὸν ἐλεάζαρον σωσιάζουσι, πρὸς οἷς εἶχον καὶ τὴν ἄνω πόλιν προσλαβεῖν. ἐπὶ μὲν οὖν ἡμέρας συχνὰς ἀμφοτέρων φθορὰ ἐγίνετο. οὐδέτεροι δὲ κατληφθέντος μέρους εἶκον. τῇ δὲ ἑξῆς τῶν ξυλοφορίων ἑορτῆς οὔσης, ἐν ᾗ πᾶσιν ἐθος ὕλην τῷ βωμῷ προσφέρειν, ὅπως μή ποτε τροφὴ τοῦ πυρὸς λίποιτο, διαμένει δὲ ἄσβεστον ἀεί, τοὺς μὲν διαφόρους C τῆς θρησκείας ἐξέκλεισαν. τοῦ δὲ ἀθενεῖ λαθόντες εἰσρυέντας πολλοὺς τῶν σικαρίων, οὕτω δὴ σκάλωσι τοὺς λῃστὰς ἔχοντας ὑπὸ τοὺς κόλπους ξίφη, προσλαβόντες θαρραλεώτερον ἤπλουτο τῆς ἀπογνώσεως. ἠτιῶντο δὲ οἱ Βασιλικοὶ, πλήθει τε καὶ τόλμῃ, καὶ βιασαμένους εἶκον ἐκ τῆς ἄνω πόλεως. οἱ δὲ ἀπιπεσόντες, τοῦ τε ἀναγκαίου καὶ ἀρχιερέως οἰκίαν, καὶ τὰ ἀγρίππα καὶ τὰ Βερενίκης Βασίλεια κατέκαυσαν. μεθ' ἃ τὸ πῦρ ἀπὸ τῶν D ἀρχείων ἔφερον, ἀφανίσαι προῖέντες τὰ συμβόλαια τῶν δεδανεικότων, καὶ τοὺς εἰσπράξεις ἀποκόψαι τῶν χρεῶν, ὅπως αὐτοί τε πλῆθος, προσλάβωσι τῶν ὠφεληθέντων, καὶ μετ' ἀδείας τοῖς ἀπόροις ἐπαναστήσωσι τοὺς ἀπόρους. Φυγόντων δὲ τῶν περὶ τὰ γράμματοφυλακίῳ, τὸ πῦρ ἐνέσειον. ἐνθὲν δὲ τὰ νεῦρα τῆς πόλεως κατέφλεξαν, ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς ἐχώρουν. ἔνθα δὴ τῶν δυνατῶν, καὶ τῶν ἀρχιερέων οἰκίαι, οἱ μὲν εἰς τοὺς ταπεινοτέρους καταδυόντες, διελάνθανον. οἱ δὲ σὺν τοῖς Βασιλικοῖς E εἰς τὸ ἀνωτέρω φθάνοντες αὐλεῖν, ταχέως ἀπέκλεισαν τὰς πύλας, σὺν οἷς ἀναιρεῖς ὁ ἀρχιερεὺς, ἐξεχίας τε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς ἀγρίππαν ἦσαν. τότε μὲν οὖν τῇ νίκῃ καὶ τοῖς ἐμπεπληθεῖσιν ἀρκεσθέντες ἀνεπαύσαντο. τῇ δὲ ἑξῆς, πεντεκαιδεκάτῃ δὲ τοῦ λῴου μηνὸς, ὥρμησαν ἐπὶ τὴν ἀντωνίαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ φρουροὺς δύσιν ἡμέρας πολιορκήσαντες, αὐτούς τε εἷλον καὶ κατέσφαξαν καὶ τὸ φρούριον ἐνέπρησαν. ἔπειτα μετέβαινον εἰς τὴν αὐλὴν, εἰς ἣν οἱ Βασιλικοὶ κατέφυγον, καὶ διαπειράμενοι σφᾶς αὐτοὺς εἰς τέσσαρα μέρη, τῶν τειχῶν ἐπειρῶντο. τῶν δὲ ἔνδον πρὸς ἐκδρομὴν μὲν, οὐδεὶς ἐθάρρει, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων. διϊστάμενοι δὲ ἐπὶ τὰ θωράκια, καὶ τοὺς πύργους, ἔβαλλον τοὺς προσιόντας, καὶ συχνοὶ τῶν λῃστῶν ἐπὶ τοῖς τείχεσιν ἔπιπτον. οὔτε δὲ νυκτὸς οὔτε ἡμέρας διέλιπεν ἡ συμβολὴ, τῶν μὲν σωσιαζόντων ἀπεγνωκότων τοὺς ἔνδον οἰομένων ἐνδείᾳ τροφῆς. τῶν δὲ ἔνδοθεν, καμάτῳ τοὺς πολιορκουμένους.

Κεφ. λϛ.

Κατὰ τοῦτο μαναήμης τις υἱὸς Ἰούδα τοῦ καλουμένου Γαλιλαίου, ὃς ἐπὶ σοφισταῖς δεινότατος, ὁ καὶ ἐπὶ κυρηνίου ποτὲ Ἰουδαίους ἐνεδίδυσκε, ὅτι ῥωμαίοις ὑποτάσσον μὴ τὸν θεόν; propugnacula & turres, subeuntes interficiebant, ac frequentes omnino latrones sub muris cadebant. Nec die autem conflictus nec nocte cessabat: seditiosis videlicet existimantibus in desperationem cogi eos, qui in præsidio erant; propter inopiam victus: regiis vero credentibus oppugnatores suos cessuros labori. Interea Manahemus quidam, filius Judæ Galilæi, callidissimi illius sophistæ, qui quondam sub Cyrenio exprobraverat Judæis, quod post Deum subjicerentur Romanis,

A Philippo Jachimi filio. His ergo venientibus, optimates quiq; cum pontificibus & omni multitudine quæ optabat quietem, superiorem occupant civitatem: inferiorē siquidem & templum, seditiosorum manus tenebat. Missilibus igitur & fundis indesinenter utebantur, & continua erat emissio sagittarum ex utraque scilicet parte: erat autem quando ex insidiis procurrentes cominus B dimicabant. Præstabant autem audacia quidem seditiosi, belli vero scientia regii. Et his quidem erat propositum maxime templum obtinere, profanatoresque ejus expellere. Seditiosis vero qui cum Eleazaro agebant, ut præter ea quæ obtinebant, etiam superiorem invaderent urbem. Per septem igitur dies gravis utriusque partis cædes fiebat, & neutri de eo loC co quem tenuerant depellebantur. Deinceps vero adveniente ea festivitate, quæ Xylophorias dicitur, in qua mos est omnibus grandem lignorum materiam convehere ad templum, quatenus nunquam ignis deficiat esca (semper enim inextinguibilis perseverat) adversarios quidem a cultu religionis excluserunt. inter infirmiorem autem vulgum irrumpentes multi sicariorum (sic enim vocant latrones, gladios in sinibus D gerentes) recepti audacissimè prosequebantur opus quod adorti erant. Regii autem audacia & multitudine vincebantur. Ita superiore civitate cesserunt, cum isti protinus irruentes, Ananiæ pontificis domum, & Agrippæ ac Berenices palatium inflammaverunt: post quod ignem archivo intulerunt, volentes omnia creditorum documenta disperdere, ne esset unde ratio creE ditæ pecuniæ pateret, utque omnem sibi debitorum adjungerent multitudinem, & adversum locupletes egenis præberent insurgendi facultatem liberam. Fugientibus vero chartarum publicarum custodibus ignem ædibus injecerunt atque ita incensis civitatis nervis, in hostes irruebant. Quo loco pontificum atquè nobilium quidam in cloacis latuerunt, F quidam cum regiis in superiorem regiam confugerunt, portas celeriter obserantes. Inter quos Ananias pontifex, & Eleazarus frater ejus erant: & isti qvos apud Agrippam functos legatione diximus. Tunc ergo victoria & inflammatione contenti cessaverunt. Postridie autem, quintadecima scilicet die Augusti mensis, fecerunt impetum in Antoniam: & oG mnes in eo præsidio agentes, per biduum obsessos, ceperunt atque interfecerunt, præsidiumquè incenderunt. postea vero transierunt in regiam, ad quam confugere Agrippæ milites, & in quatuor partes agmen suum dividentes, muros evertere moliebantur. eorum vero qvi intus erant, erumpere nullus audebat, propter multitudinem oppugnantium: sed distributi per

assumptis qvibusdam nobilium, perrexit in Masadam, ubi armamentarium Herodis regis erat. eoqve perrupto populares aliosque latrones diligenter armavit. hisque utens stipatoribus, veluti rex Hierosolymam revertitur: factusque princeps seditionis, oppugnationem disponebat. Machinarum autem inopia erat, nec poterat palam suffodere muros, superne hostibus tela jacientibus. cuniculum igitur longe cœptum sub unam turrim agentes suspenderunt eam materie subjecta: ac postea in sustinentia ligna igne immisso egressi sunt. Sicque subjicibus exustis, turris quidem ex templo emota est. alter autem murus intus ædificatus apparuit. Regii qvippe molitiones eorum præsentientes, forte etiam de concussione turris, alium sibi murum celerius ædificaverunt. Inter hæc autem hi quidem qui oppugnabant, & statim se victores credebant, cum vidissent alium murum stupore defecti sunt: regii tamen ad Manahemum aliosque seditionis principes mittebant, precantes, ut eis discedere liceret. Quod cum solis regiis ejusq; religionis reliquas Manahemus annuisset, protinus discesserunt. Romanos autem qui soli relicti erant, grandis animi occupavit defectus. Neque enim vi contra tantam multitudinem pares erant: & precari, ut exire liceret ignominiam judicabant: quanquam & si permitteretur, nequaquam tutum putabant. Derelinquentes igitur inferiorem locum, qui Stratopedon vocabatur, quippe quasi capi facilem, in turres regias confugerunt: quarum una appellabatur Hippicos, alia Phasaelus, tertia Mariamne. Hi vero qui cum Manahemo erant, protinus irruentes in ea loca e quibus milites fugerant, si quos eorum comprehenderent trucidantes, omnem reliqvum apparatum diripientes, Stratopedum incenderunt. Hæc igitur acta sunt sexto die mensis Septembris.

ἀναλαβὼν τοὺς γνωρίμους, ἀνεχώρησεν εἰς Μασάδαν. ἔνθεν τὸν ἡρώδου τοῦ βασιλέως ὁπλοθήκην ἀναῤῥήξας, καὶ τοὺς τῆς δημότας ἑτέρους λῃστὰς καθοπλίσας, τούτοις δὴ χρώμενος δορυφόροις, οἷα δὴ βασιλεὺς ἐπάνεισιν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἡγεμὼν ἦν ἡμῶν ὁ στάσεως, διέπων τὴν πολιορκίαν. ἀπορίᾳ γὰρ ὀργάνων, καὶ φανερῶς ὑπορύσσειν τὸ τεῖχος οὐκ οἷόν τε ἦν ἄνωθεν βαλλομένους, ὑπόνομον γὰρ ἔρρωθεν ὑφ' ἕνα τῶν πύργων διορύξαντες, ἀνακρημνίσιν αὐτόν. ἔστησε τὴν ἔχουσαν ὕλην ἐμπρήσαντες ἐξῆλθον. ὑποκαέντων γὰρ τῶν σηκωμάτων, ὁ μὲν πύργος ἐξαίφνης κατέσεισε, τεῖχος δ' ἕτερον ἔνδοθεν ἀντῳκοδομημένον διεφάνη. τὴν μὲν ἐπιβουλὴν αὐτῶν προαισθόμενοι, τύχαι καὶ ὁ πύργου κινηθέντος ὡς ὑπωρύγη, δεύτερον ἑαυτοῖς ἔρυμα κατεσκεύασαν. πρὸς δὲ τῶν μὲν ἀδοκήτως ἰδόντων, καὶ κρατεῖν ἤδη πεπεισμένων, κατάπληξις λαῶν. οἱ δ' ἔνδοθεν πρός τε τὸν μανάϊμον, καὶ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως, ἔπεμπον ἀξιοῦντες ἐξελθεῖν πρεσβευσοντας. καὶ δοθὲν μόνοις τοῖς βασιλικοῖς, καὶ τοῖς ὁπαδοῖς, οἱ μὲν ἐξῆσαν. ἀθυμία δὲ τοὺς ῥωμαίους καταλειφθέντας μόνους ὑπέλαβεν. οὔτε γὰρ βιάσασθαι τοσοῦτον πλῆθος ἐδύναντο, καὶ τὸ δεῖσθαι αὐτῶν, ὀνειδος ὑπελάμβανον, πρὸς τὸ μηδὲ πιστεύειν οἱ δίδωσι. καταλιπόντες δὲ τὸ στρατόπεδον ὡς Κάλωπον, ἐπὶ τοὺς βασιλικοὺς ἀνέφυγον πύργους, τόν τε ἱππικὸν καλούμενον, καὶ τὸν Φασάηλον, καὶ τὸν Μαριάμμην. οἱ δὲ πρὶν τὸν μανάϊμον εἰσιέναι ἔνδον οἱ στρατιῶται διέφυγον, ὅσους τε αὐτῶν κατέλαβον μὴ φθάσαντας ἀνελθεῖν διέφθειραν, καὶ τὰς ἀποσκευὰς διαρπάσαντες ἐνέπρησαν τὸ στρατόπεδον. ταῦτα μὲν οὖν ἕκτῃ γορπιαίου μηνὸς ἐπράχθη. τῇ δὲ τοῦ θερισμοῦ ὁ τε ἀρχιερεὺς ἀνανίας πρὸς τὸν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εὑρὼν διαλανθάνων ἀλίσκεται, καὶ πρὸς τῶν λῃστῶν ἀναιρεῖται σὺν ἐζεκίᾳ τῷ ἀδελφῷ, καὶ τοὺς πύργους ἐπιόντες οἱ στασιασταὶ παρεφύλαττον, μή τις τῶν στρατιωτῶν διαφύγῃ. τὸν δὲ μανάϊμον ἥτε τῶν ὀχυρῶν καταστροφὴ χωρίων, καὶ ὁ τοῦ ἀρχιερέως ἀνανίου θάνατος, ἐτύφωσεν εἰς ὠμότητα. καὶ μηδένα νομίζων ἔχειν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀντιπαλον, ἀφορητος τύραννος ἐπανίστατο. οἱ δὲ πρὶν τὸν ἐλεάζαρον αἰτῶ, καὶ λόγον ἀλλήλοις δόντες, ὡς οὐ χρὴ ῥωμαίων δουλεύοντας, δι' ἐλευθερίας πόθον καταπροέσθαι τοιούτῳ οἰκείῳ δήμῳ, καὶ δεσπότην φέρειν, εἰ καὶ μηδὲν πρὸς βίαιον, ἀλλ' οὖν ἑαυτῶν ταπεινότερον, οἱ γὰρ τοῦ θεοῦ τινὰ τῶν ὅλων ἀφηγεῖσθαι, πάντη μᾶλλον ἢ σκεῦος προσήκειν, σωτῆρα ὄντα, καὶ τὸ ἱερὸν ἐπιχειρουν αἰτῶ. εὐκαίρως γὰρ ἀναβεβήκει προσκυνήσων, ἐσθῆτά τε βασιλικὴν κεκοσμημένος, καὶ τοὺς ζηλωτὰς ἐνέταλους ἐφελκόμενος. ὡς δὲ οἱ πρὶν τὸν ἐλεάζαρον ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν, ὅτι λοιπὸς δῆμος ὑπὸ τοῖς ὅπλοις λίθοις ἀρπάσαντες, τὴν σοφιστὴν ἔβαλλον, οἰόμενοι τούτου καταλυθέντος, διαῤῥέψειν ὅλῳ τῷ στάσει. πρὸς ὀλίγον δὲ οἱ πρὶν τὸν μανάϊμον ἀντισχόντες, ὡς εἶδον πᾶν ἐπ' αὐτοὺς τὸ πλῆθος ὁρμῆσαν, ἔφυγον ὅπη τις ἴσχυεν. καὶ φόνος μὲν ἦν τῶν καταληφθέντων, ἔρευνα δὲ τῶν ἀποκρυπτομένων. καὶ

De cæde Ananiæ pontificis, Manahemi, & militum Romanorum.

SEqventi autem die pontifex Ananias circa Euripos regiæ domus latens capitur, & à latronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circumsidentes autem etiam turres seditiosi custodiebant ne quis militum posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum destructio & pontificis Ananiæ mors, in crudelitatem erexit: & neminem parem sibi in negotiis arbitrans, intolerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autem duo de sociis Eleazari: & mutuo colloqvuti, qvod non decet à Romanis desiderio libertatis deficientes, eandem populari suo prodere, dominumque ferre, & si non violentum, tamen seipsis humiliorem. nam si oporteat cunctis aliquem præesse, quemvis magis alium quã illum decere: atque ita pacti, adoriuntur eum in templo. magno enim fastu adoraturus accesserat, regali habitu indutus, & studiosos sui in armis habebat. Cum igitur hi, qvi circa Eleazarum erant, in illum prosiluissent, reliqvus qvoq; populus sapiens saxa lapidavit sophistam: existimantes qvod illo interempto tota seditio solveretur. Paululum autem stipatores Manahemi resistentes, postquam viderunt totam adversum se multitudinem irruere, quisque qvo potuit diffugit. Et cædes quidem erat eorum, qui comprehensi sunt, perscrutatio autem latentium seqvebatur:

καὶ διεσώθησαν ὀλίγοι λάθρᾳ ἀναδράντες εἰς μασ- A paucique ex eis clam in Maſſadam perfugerunt:
σάδαν, σὺν οἷς ἐλεάζαρος ὁ υἱὸς ἰαείρου ἀνεψιὸς τοῦ cum quibus & Eleazarus filius Jairi, propinqvus
μαναΐμου τοῦ ἡγησαμένου, ὃς ὕστερον ἐτυράννησε τῆς μασσα- genere Manahemo, qui poſtea etiam in Maſſada
δας. αὐτόν τε τὸν μαναΐμον εἰς τὸν καλούμενον ὄφλαν tyrannidem egit. Ipſum autem Manahemum,
συμφυγόντα κἀκεῖ ταπεινῶς ἀπολαυθάνοντα ζωῆς ἱκε- cum fugiſſet in locum qvi Ophlas vocatur, atque
σίαν ποιησάμενοι βασάνοις, ἀνεῖλον. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἀφ' illic humiliter deliteſceret, capientes extraxe-
ἡγεμόνας, τόν τε δορυφορικώτατον τῆς τυραννίδος ὑπη- runt in publicum, multiſque tormentis excru-
ρέτην ἀψάλωμον. ὁ δὲ οὖν δῆμος ὡς ἔφην εἰς τοῦ- B ciatum interfecerunt. Similiter autem ſub eo
τον συμπεφωνήκει, ἐλπίζων τινὰ τῆς ὅλης στάσεως λαμ- agentes principes, præcipuumque tyrannidis
βάνειν διόρθωσιν. οἱ δὲ καταλῦσαι τὸν πόλεμον οὐ βού- ejus adjutorem Abſalomon nomine. Et populus
λοντες, ἀλλὰ δεδεέστερον πολεμεῖν, μανάϊμον ἀνῄρηκεσαν quidem, ſicut dixi, in his adjutor fuit, ſuſpicans
ἀμέλει δὲ δήμου πολλὰ τοῖς στρατιώταις ἀνείναι τῷ aliquam totius ſeditionis correctionem futuram.
πλείονι θράσει παλαίοντος, οἱ δὲ προσεκείντο χαλε- Hi vero non ut comprimerent bellum, ſed ut
πώτερον, μέχρι μηκέτι ἀντέχοντες οἱ περὶ τὸν μετίλιον, cum majori licentia gererent, interfecerunt Ma-
ἕτερος ἦν τῶν ῥωμαίων ἔπαρχος, ἀναπέμπουσι πρὸς τοὺς περὶ τὸν ἐλεάζαρον, ἐξαιτούμενοι μόνας τὰς C nahemum. Deniqve cùm populus multum pre-
ψυχὰς ἀσπαστοὺς. τὰ δ' ὅπλα, καὶ τἄλλα λοιπὰ caretur, ut oppugnationem militum relaxarent,
κτήσιν προσδώσειν λέγοντες. οἱ δὲ καὶ τῶν ἱκεσίων ἁρπά- vehementius inſiſtebant, donec ulterius reſiſtere
σαντες, ἀπέπεμψαν πρὸς αὐτούς, γοργίαν τε νικομη- non valentes, Metilius Romanorum præfectus &
δοῦς υἱὸν, καὶ ἀνανίαν σαδδουκὶ, καὶ ἰούδαν ἰωνάθου, δεξιάς τε reliqvi mittunt ad Eleazarum, precantes, ut ſo-
καὶ ὅρκους δώσοντας. ὧν ἡμερῶν κατῆρε τοὺς στρα- lam eorum paciſceretur vitam: arma autem &
τιώτας ὁ μετίλιος. οἱ δὲ μέχρι μὲν ἦσαν ἐν τοῖς ὅπλοις, reliqva qvæ haberent, ipſis tradentibus ſumeret.
ἔτι ἐπεχείρει τις τῶν στασιαστῶν αὐτοῖς, ἔτι ἐφαίνεν Qui precationem ilico arripientes, remittunt ad
ἀπιθανεύειν. ὡς δὲ καὶ πᾶς σωθῆκας ἅπαντας ἀπέλεντο eos Gorionem Nicodemi filium, & Ananiam Sad-
τοὺς ἰουδαίους, καὶ τὰ ξίφη, καὶ μηδὲν ἔτι ὑποπτεύοντες D ducæum, & Judam Jonathæ, ſcilicet eis dextras
ἀνεχώρουν, ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ περὶ τὸν ἐλεάζαρον, & ſacramentum daturos. Qvibus actis, deduce-
καὶ περιέχοντες, ἀνῄρουν ἔτι ἀμυνομένους, ἔτι ἱκετεύον- bat milites Metilius: ſed qvandiu Romani ar-
τας, μόνας τὰς σωθῆκας καὶ τοὺς ὅρκους ἀναδεδῶλας. ma retinebant, nemo adverſus eos ſeditioſorum
καὶ οἱ μὲν ἕτως ὠμῶς ἀπωφάγησαν ἅπαντες, πλὴν fraudis aliquid molitus eſt. poſtea vero quam
μετιλίου τοῦτον γὰρ ἱκετεύσαντα, καὶ μέχρι περιτομῆς ἰου- ſecundum pactiones omnes ſcuta gladiosqve
δαΐσειν ὑποσχόμενον, διέσωσαν μένον. τὸ δὲ παθος ἐκεί- poſuerunt, neqve qvicqvam ulterius ſuſpicantes
νοις μὲν ἦν κοῦφον. ἐκ γὰρ ἀπλέτου δυνάμεως ἀπε- diſcedebant, facto in eos impetu ſtipatores Elea-
καλῶθησαν ὀλίγοι. ἰουδαίοις δὲ προοίμιον ἀλώσεως ἔδο- E zari, comprehenſos trucidabant neqve reſiſten-
ξε. καὶ κατιδόντες ἀνηκέστους μὲν ἤδη τὰς αἰτίας τοῦ tes, neqve ſupplicantes, ſolas autem pactiones &
πολέμου, τὴν δὲ πόλιν τηλικούτῳ μιάσματι πεφυρμέ- juramenta quæ dederant inclamantes. Et hi
νην, ἐξ οὗ δαιμόνιόν τι μεῖζόν τε προσδοκᾶν εἰκὸς ἦν, εἰ qvidem ita crudeliter interfecti ſunt, præter
καὶ μὴ τὶς ἐκ ῥωμαίων ἄμυνα, ἐπένθουν δημόσια. Metilium. Hunc enim deprecantem, & usqve
καὶ πλήρης μὲν κατηφείας ἦν ἡ πόλις. ἕκαστος δὲ τῶν ad circumciſionem Judaizare ſe promittentem,
μετρίων ὡς αὐτὶς ὑπὲρ τῶν στασιαστῶν δίκας δώσων ſervaverunt ſolum. Detrimentum autem Roma-
ἐτετάρακτο. καὶ δὴ σαββάτῳ συνέβη πραχθῆναι nis quidem erat leve: ex copiis ſiqvidem am-
τὸν φόνον, ἐν ᾧ διὰ τὴν θρησκείαν τῶν ὁσίων, ἔργων pliſſimis pauci fuerunt interempti: Judæorum
ἔχουσιν ἐκεχειρίαν. τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, ὥσ- autem captivitatis illud exordium videbatur.
περ ἐκ δαιμονίου προνοίας, ἀνῄρηνται καθαιρεῖς τοὺς παρ' F Videntes autem graves jam inſtare cauſas bel-
αὐτοῖς ἰουδαίους. ὡς ὑπὸ μίαν ὥραν ἀπωφαγῆναι lorum, urbem autem tali facinore fuiſſe reſper-
μὲν ὑπὲρ δυσμενείας. κενωθῆναι δὲ πᾶσαν ἰουδαίων ſam, ex quo nimirum divina indignatio immi-
τὴν καθαίρεσιν. καὶ δὴ τοὺς ἀφεδρώνας. ὁ φλῶρος nebat, etiam ſi à Romanis nulla ultio timeretur,
συλλαβὼν, κατῆγεν δεσμώτας εἰς τὰ νεώρια. lugebant publicè, & triſtitia civitas premeba-
tur. moderati autem quique, quaſi pro ſeditio-
ſis cauſas reddituri, turbabantur. ſiquidem ſab-
bato illam cædem contigerat perpetrari, qvo ſci-
licet die propter religionem à ſanctis qvoqve o-
peribus agunt quietem.

Κεφ. λγ.

CAP. XIX.

Πρὸς δὲ τούτοις ἐκ τῆς καισαρείας πολῆται, ὅλον τὸ G Eodem autem die, eademqve hora, quaſi ali- De Judæo-
ἔθνος ἐξαιρεῖται, καὶ διαμεμαθέντες, πάσας τε qua cæleſti providentia Cæſarienſes qvo- rum mi xi-
κώμας τῶν σύρων, καὶ τὰς προσεχεῖς ἐπόρθουν qve Judæos apud ſe habitantes trucidaverunt: ma ſtrage
πόλεις, φιλαδέλφειάν τε, καὶ γαβωνίτιν, καὶ γέ- ita ut uno tempore ſuper viginti millia homi- Cæſareæ &
ρασαν, καὶ πέλλαν, καὶ σκυθόπολιν, ἔπειτα γαδά- num cæderentur, & cunctis Judæis vacuata Cæ- in omni Sy-
ροις καὶ ἵππῳ, καὶ τῇ γαυλανίτιδι προσπεσόντες, ſarea remaneret. Nam & eos, qvi effugerant ria.

comprehendens Florus, vinctos in arenam deduxit. Poſt Cæſarienſem verò cladem tota gens efferata eſt. Diviſiqve Judæi, Syrorum vicos ac finitimas civitates protinus vaſtaverunt, id eſt, Philadelphiam, & Gebonitin, & Geraſam, & Pellam, & Scythopolim. Deinceps verò irruerunt & in Gadaram & Hippon & Gaulanitidem: & alia quidem ſubruentes loca: alia verò inflammantes,

etiam in Cedasam Tyriorum & Ptolemaidem, Gabam qvoqve, Cæsareamque tendebant. Obstitit autem eorum incursui neqve Sebaste, neq; Ascalon: sed his qvoqve flamma vastatis Anthedona & Gazam everterunt. Multa autem circa fines harum civitatum diripiebantur, vici scilicet & agri, eorumque qui capiebantur virorum immensa cædes fiebat. neque Syri minorem numero multitudinem de Judæorum gente vastabant, sed etiam eos, qvi in civitatibus erant, comprehensos disperdebant: non solum ob vetus odium, sed ne discrimen imminens prævenirent. Gravis ergo conturbatio totam Syriam pervaserat, & omnis civitas in binos dividebatur exercitus: unaque alterutris salus erat, si prævenissent alteros cæde facienda: & dies quidem ducebantur in sanguine, noctes autem molestiores formido faciebat. Nam licet viderentur amoliri Judæos, tamen etiam aliarum gentium Judaizantes cogebantur habere suspectos: & ob hoc ipsum qvod in eis videbatur ambiguum, neque temere eos placebat interfici, & rursus ob ipsam religionis commixtionem quasi penitus externos timebant: Provocabat autem ad cædes adversæ partis, etiam illos qui prius fuerant mansueti, avaritia. siquidem substantias cæsorum passim diripiebant: & quasi victores eorum prædam qvos trucidaverant, in domos alias transferebant. Glorioſior autem erat qui plura collegisset, quasi scilicet plures virtute superasset. Erat autem cernere civitates plenas cadaveribus insepultis, & inhumatos passim jacere cum parvulis senes, fœminas autem neque pudenda contectas. Et omnis quidem provincia plena erat inenarrabilium calamitatum. majorum autem metus quam quæ peracta erant, facinorum imminebat. Et hactenus quidem Judæis adversum alienigenas conflictus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines, etiam Judæos qui illic habitabant, experti sunt hostes. Hi enim cum Scythopolitis conspirantes, & consanguinitatem utilitati propriæ postponentes, adversum Judæos cum gentilibus dimicabant: Suspecta tamen eorum ipsa belli fuit aviditas. Denique Scythopolitæ veriti ne civitatem noctu adirent, & magna sua calamitate civibus excusarent defectionem, edixerunt eis, ut si vellent inter eos firmare consensum, & circa alienigenas ostendere fidem, transirent cum omnibus filiis suis in lucum, quibus quæ fuerant jussa sine suspicione facientibus: diebus quidem secutis duobus quieverunt Scythopolitæ. tertia vero nocte exploratores, alios incautos, alios vero dormientes invadunt, subitoqve omnes interfecerunt, qui fuerunt numero tredecim millia: postque eorum bona diripuerunt. Dignum autem etiam videtur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cujusdam non ignobilis viri filius erat, fortitudine quoque corporis & audacia animi insignissimus: qvibus utrisque ad incommoda suæ gentis abusus est. Multos siquidem Judæorum propinquos Scythopoli, quotidie obtruncabat, & freqventer integros cuneos fudit, ita ut totius aciei momentum solus existeret. Comprehendit autem eum digna civili cæde pœna. Nam cum Scythopolitæ circumfusi Judæis,

ἐχώρουν ἐπὶ κέδασιν τῶν τυρίων, καὶ πτολεμαΐδα, Γάβαν τε καὶ καισάρειαν. ἀντέσχε δ' οὐδὲ σεβαστὴ τῆς ἑρμαίας αὐτῶν οὐδὲ ἀσκάλων. ἀλλ' ἐπὶ ταύτας πυρπληθήσας, ἀνηθόνα καὶ γάζαν κατέσκαπτον. πολλαὶ δ' ὡσεὶ ἑκάστῳ τούτων τῶν πολέμιων ἀνηρπάζοντο κῶμαι, καὶ τῶν ἁλισκομένων ἀνδρῶν φόνος ἦν ἄπειρος. οὐ μὴν οἱ σύροι τῶν ἰουδαίων ἔλαττον πληθος ἀνήρουν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λαμβανομένους ἀπεσφαττον, οὐ μόνον κατὰ μῖσος ὡς πρότερον. ἀλλ' ἤδη καὶ τὸν ἐπ' ἐαυτοῖς κίνδυνον φθάνοντες. ἐπεὶ δ' ὅλων τῶν συρίων ἐπῆλθε παράταξις, καὶ πᾶσα πόλις εἰς δύο διῄρητο στρατόπεδα. σωτηρία δ' τοῖς ἑτέροις ἦν, τὸ τοὺς ἑτέρους φθάσαι. καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἐν αἵματι διῆγον, τὰς δὲ νύκτας δέος χαλεπώτερας. ἀπεσκεδάννυτο γὰρ τοὺς ἰουδαίους δοκοῦντες ἕκαστοι, τοὺς ἰουδαΐζοντας ἔχειν ἐν ὑποψίᾳ, καὶ τὸ παρ' ἑκάστοις ἀμφίβολον οὔτε ἀνελεῖν τις ἐπεχείρει ῥᾳδίως, καὶ μεμιγμένον ὡς βεβαίως ἀλλόφυλον ἐφοβεῖτο. προσκαλεῖτο δ' ἐπὶ τὰς σφαγὰς τῶν ἀλλοφύλων, καὶ τοὺς πάλαι πεπιστευμένους εἶναι. δοκοῦντας, ἢ πλεονεξίᾳ. τὰς γὰρ οὐσίας τῶν ἀναιρεθέντων ἀδεῶς διήρπαζον, καὶ καθάπερ ἐκ παρατάξεως τὰ σκῦλα τῶν ἀνῃρημένων εἰς τοὺς σφετέρους οἴκους μετέφερον, ἐνδοξότερος δὲ ἦν ὁ πλείους κερδάνας, ὡς καταχύσεως πλειόνων. ἦν δ' ἰδεῖν τὰς πόλεις μεστὰς ἀταφων σωμάτων, καὶ νεκροὺς ἅμα νηπίοις γέροντας ἐξῃρημένους, γυμνά τε μήτε τῆς ἐπ' αἰδῶ σκέπης μετειληφότα. καὶ πᾶσαν μὲν τὴν ἐπαρχίαν μεστὴν ἀθλίων συμφορῶν, μείζονα δ' τῶν ἐκάστῳ τετολμημένων τὰ ἐπὶ τοῖς ἀπειλουμένοις μετάσχοντα.

Κεφ. λδ.

Μέχρι μὲν δὴ τούτων ἰουδαίοις πρὸς ἀλλόφυλον ἦσαν συμβολαί, κατατρέχοντες δ' εἰς σκυθόπολιν, τοὺς παρ' ἐκείνοις ἰουδαίους ἐπειρῶντο πολεμεῖν. παρῴκηντο γὰρ μὴ τῶν σκυθοπολιτῶν, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας ἐν ἑτέρῳ θέμενοι τὴν συγγένειαν, ἐμμένουσι τοῖς ὁμοφύλοις χώροις. ὑποπτεύθη δ' αὐτῶν καὶ τὸ λίαν πρόθυμον. οἱ γὰρ σκυθοπολῖται δείσαντες μὴ νύκτωρ ἐπιχειρήσωσι τῇ πόλει, καὶ μὴ μεγάλης αὐτῶν συμφορᾶς τοῖς οἰκείοις ἀπολογήσωνται πρὸς τῆς ἀποστάσεως, ἐκέλευον αὐτοὺς εἰ βούλονται τὴν ὁμόνοιαν βεβαιῶσαι, καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀλλοεθνεῖς πίστον ἐπιδείξασθαι, μεταβαίνειν ἅμα παῖς γυναιξὶν εἰς τὸ ἄλσος. τῶν δὲ πεισθέντων τὸ πρωτάχθεν χωρὶς ὑποψίας δύο μὲν ἡμέρας ἠρέμησαν οἱ σκυθοπολῖται, τὴν πίστιν αὐτῶν δελεάζοντες. τῇ τρίτῃ δὲ νυκτὶ φυλαξάμενοι, οὓς μὲν ἀφύλακτους, οὓς δὲ κοιμωμένους, πάντας ἀπροφάσιστον, ὄντων τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ μυρίους καὶ τρισχιλίους, τάς τε κτήσεις διήρπασαν ἁπάντων. ἄξιον δ' ἀφηγήσασθαι καὶ τὸν σίμωνος πάθος, ὃς ἦν μὲν τῶν σαούλου τινὸς τῶν οὐκ ἀδοκίμων, ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ τόλμῃ ψυχῆς ἐπὶ πλεῖστον ἀλλοφύλων ἀμφοτέρους κατεχρήσατο. πρωΐαν γοῦν ἑκάστην πολλοὺς μὲν αἱρεῖ τῶν πρὸς τῇ σκυθοπόλει ἰουδαίων, τρεπόμενος δὲ πολλάκις αὐτοὺς πάντας, μέγα βοηθὲς τῇ ῥᾳδιουργίᾳ. πρεσβύτερον δ' αὐτὸν ἄξια πάντη τοῦ συγγενικοῦ φόνου. ἐπεὶ γὰρ πρόσχοντες οἱ σκυθοπολῖται κατη-

Jews, qvibus utrisque ad incommoda suæ gentis abusus est. Multos siquidem Judæorum propinquos Scythopoli, quotidie obtruncabat, & freqventer integros cuneos fudit, ita ut totius aciei momentum solus existeret. Comprehendit autem eum digna civili cæde pœna. Nam cum Scythopolitæ circumfusi Judæis,

κατηκόντιζον αὐτοὺς ἀνὰ τὸ ἄλσος, ἀπασσάμενος τὸ ξίφος ἐπ' οὐδένα μᾶλλον τρέπεται τῶν πολεμίων. καὶ γὰρ ἐώρα τὸ πλῆθος ἀνήνυτον. ἀναβοήσας γὰρ μάλα σκληρῶς ἀξιά γε ὧν ἔδρασε πάσχω σκυθόπολις καθ' ὑμῶν, ὅτι τοσούτῳ φόνῳ συγγενῶν τὴν πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν ἀπεσωσάμην. τοιγαροῦν οἷς ἄπιστον μὲν οὐδὲν ἔργασται τὸ ἀλλόφυλον, ἠσθήσεται δὲ εἰς ἔχθρα τὸ οἰκεῖον, θνήσκω μὲν ὡς ἐναγὴς χερσὶν ἰδίοις. οὐδὲ πρέπον ἐν τοῖς τῶν πολεμίων. τὸ δὲ αὐτὸ ἀν εἴη μοι καὶ πάνυ δικαίωμα τοῦ μιαίσματος ἄξιον, καὶ πρὸς ἀνδρίαν ἔπαινος, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐχθρῶν τῷ ἐμοὶ αὐχήσῃ σφαγῇ, μηδὲ ἐπαλαζονεύσηται πεσόντι. ταῦτα εἰπὼν, ἐλεοῦσιν ἅμα καὶ πεθυμωμένοις ὄμμασι περιεσκέπετο τῷ ἑαυτοῦ ἄλγεϊ. οἷ δὲ αὐτοῦ καὶ γυνὴ καὶ τέκνα καὶ γηραιοὶ γονεῖς. ὁ δὲ πρῶτον τὸν πατέρα τῆς πολιᾶς ἁπτάμενος, διελαύνει τοῦ ξίφους, μεθ' ὃν οὐκ ἄκουσαν τῷ μητρὶ, καὶ ἅτε τούτοις τῷ τε γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, μονονουχὶ ἑαυτῶν ἕκαστον τοῦ ξίφους, καὶ ἀποδόντος φθάσαι τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ διελθὼν πᾶσαν τὰ γένεϊ, καὶ περιστὰς τοῖς σώμασι, τῷ τε δεξιᾷ ἀνατείνας, ὡς μηδένα λαθεῖν, ὅλον εἰς τὸ ἑαυτοῦ σφαγὴν ἐβάπτισε τὸ ξίφος, ἄξιος μὲν ἐλέους ἐ νεανίας δι' ἀλκὴν σώματος, καὶ ψυχῆς εὐρώστημα. τὸ δὲ πρὸς ἀλλοφύλους πίστεως ἕνεκεν, ἀκόλουθοις πάθεσι χρησάμενος. πρὸς δὲ τῷ ἐν σκυθοπόλει φθορᾷ, αἱ λοιπαὶ πόλεις ἐπανίστατο τοῖς καθ' ἑαυτὴν ἰουδαίοις ἑκάστη, καὶ πεντακοσίους μὲν ἅπαντι διχιλίους ἀσκαλωνῖται, πτολεμαεῖς δὲ διχιλίους ἀνεῖλον, ἔδησάν τε οὐκ ὀλίγους καὶ τύρριοι μὲν συχνοὺς διεχρήσαντο, τὸ πλεῖον δὲ αὐτῶν δεσμώτας ἐφρούρουν. ἱππηνοί τε καὶ γαδαρεῖς ὁμοίως, τοὺς μὲν θρασυτέρους ἀπέκλεισαν, τοὺς δὲ φοβεροὺς μᾶλλον ἐφύλασσον. αἵτε λοιπαὶ πόλεις τὸ συνεχὲς, ὅπως ἑκάστη πρὸς τὸ ἰουδαϊκὸν ἢ μῖσος ἢ δέος εἶχον.

Κεφ. λε.

Μόνοι δὲ ἀντιοχεῖς καὶ σιδόνιοι, καὶ ἀπαμεῖς ἐφείσαντο τῶν μεταπεσόντων, καὶ ἅτε ἀνελεῖν τινὰ ἰουδαίων οὐκ ἐθέλοντες, ἅτε δῆτα, τάχα μὲν καὶ μᾶλλον τὸ σφέτερον πλῆθος, ὑπερορῶντες αὐτῶν πρὸς τὰ κινήματα, τὸ πλέον δὲ ἐμοιγε δοκεῖ οἰκτῳ πρὸς οὓς ἑώρων νεωτερίζοντας. γεραστηνοί τε οὔτε εἰς τοὺς ἐμμείναντας ἐπλημμέλησαν, καὶ τοὺς ἐξελθεῖν ἐξελήσαντας προέπεμψαν μέχρι τῶν ὅρων. σωφρόνως δὲ καὶ τῷ ἀρίστῳ βασιλείαν ἐπιβουλὴ τοῦ ἰουδαίων. αὐτὸς γὰρ ἐπεπόρθητο πρὸς κέστιον γάλλον εἰς ἀντιόχειαν, καταλελοιπὼς διοικεῖν τὰ πράγματά τινα τῶν ἑταίρων τοῦνομα νέαρον, σοέμῳ τῷ βασιλεῖ προσήκοντα κατὰ γένος. ἦκον δὲ ἐκ τῆς βαταναίας ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, οἱ τοῦ γένους καὶ σωφρονεῖν τῶν πολιτῶν δοκιμώτατοι, πρᾶται αἰτοῦντες, ἵνα ἐπὶ τοῦ κινήματος καὶ πρὸς σφᾶς, ἔχοιεν αἰτιόχρεω φυλακὴν, κωλύειν τοὺς ἐπανιστωμένους. τούτους δὲ νέαρος ἐκπέμψας νύκτωρ τῶν βασιλικῶν στρατιωτῶν τινὰς, ἅπαντας ἀναιρεῖ, πλὴν ὀλίγου μὲν τοῦργον δίχα τῆς ἀρίστου γνώμης, μᾶλλον δὲ φιλαργυρίαν ἄμετρον εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἐλεεῖν, τὴν βασιλείαν διέφθειρεν.

A passim per lucum eos jaculis configerent, educto Simon gladio, in nullum quidem hostium impetum fecit. Nihil enim se in tanta multitudine promoturum videbat. Exclamans autem miserabiliter: digna, inquit, Scythopolitæ his quæ gessi patior: quippe, qui tam multa cæde civium meorum, benignitati erga vos nostræ fidem feci. Digne enim nobis extera gens infida est, qui in B nostrum genus tanta impietate deliquimus. morior ego quasi profanus propriis manibus: neque enim decet hostili manu cadere. Iste autem ipse finis mihi & celeris digna pœna, & idoneum virtutis decus erit; ut nemo scilicet hostium de meo interitu glorietur, neque insultet cadenti. Hæc dicens, miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit omnem familiam suam. erat autem ei uxor & filii, & provecti in senectutem parenC tes. Ille igitur primum quidem patrem à cæsarie comprehendens, & super eum stans ense penetravit: post quem non sane invitam matrem suam interfecit. super hos autem conjugi & filiis intulit ferrum, singulis sane horum pene occurrentibus gladio, & hostes prævenire cupientibus. Cum vero omnem suam necessitudinem trucidasset, cæsis superstans extulit dexteram, ut D neminem posset latere, & totum in viscera sua ensem demersit: dignus quidem miseratione juvenis propter robur corporis atque animi firmitatem, cæterum quantum ad fidem, quam alienigenis præstitit, digno fine consumptus.

CAP. XX.

De Judæorum alia gravi cæde.

Ad cædem autem quæ in Scythopoli facta est, reliquæ quoque urbes in Judæos apud E se habitantes irruebant: & duo millia quingentos Ascalonitæ, Ptolemais autem duo millia interfecit. Vinxerunt quoque non paucos Tyrii: multosque trucidaverunt: plures autem eorum vinctos custodiis tradidere. Hippeni quoque & Gadarenses similiter audacissimos quidem amoliebantur, terribiles autem solicite adservabant. Reliqvæ quoque urbes adversum JuF dæos singulæ, prout habebant, vel timore vel odio movebantur. Soli autem Antiocheni, & Sidonii, & Apameni, suis cohabitatoribus pepercerunt, & neque interfecere quempiam Judæorum, neque vinculis tradiderunt. forte autem & propter multitudinem suam despexerunt eorum si qui motus fuissent. mihi autem videntur magis erga eos miseratione moti, quos utique nihil G moliri videbant. Gerasseni autem neqve in eos, qui apud se remanere delegerunt, quicquam gessêrunt mali; & egredi volentes usque ad fines suos deduxerunt. Excitata est autem etiam in regno Agrippæ adversum Judæos pernicies. Ipse quidem perrexerat ad Cestium Gallum Antiochiam, relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Varo, Sohemo regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanæa regione septuaginta numero viri & nobilitate & prudentia civium suorum præstantissimi, poscendi præsidii gratia: ut si qui scilicet apud eos quoque motus fierent, haberent idoneam custodiam, per qvam possent insurgentes quosque comprimere. Hos Varus, quosdam armatos de regiis præmittens, interfecit in itinere omnes. Ausus autem est tale facinus præter consilium Agrippæ, & propter nimiam avaritiam impie in gentiles suos agere non recusans, regnũ omne corrupit,

perſeverans poſt tale ſcilicet principium in totum genus exercere iniqvitatem: donec diſcuſſis Agrippa rebus animadvertere quidem in eum veritus eſt propter iniqvitatē Sohemi, procuranda tamen eum regione ſummovit. Seditioſi autem capto præſidio, qvod appellatur Cyprus imminens finibus Hierichuntis, cuſtodes quidem interfecerunt, munimenta autem deſtruxerunt. Per eosdem dies etiam in Machærunte multitudo Judæorum perſuadebat in præſidio relictis Romanis, deſerere caſtellum, eisque tradere. Illi autem qvod rogabantur cogi metuentes, pacti ſunt cum eis diſceſſionem ſuam: & accipientes fidem, tradunt præſidium, qvod diligentibus cœperunt Machæruntii cuſtodiis obtinere.

A διετέλεσε τὰ ὡμὰ εἰς τὸ ἔθνος ἀδικημάτων, μέχρι πολλοῦ ἀγελάστους, ἀνελεῖν μὲν αὐτὸν ἠδέσθη Δίκης σέβας, ἐπαυσε δὲ τῆς ἐπιτροπῆς.

CAP. XXI.

Judæi Alexandriæ occiſi.

IN Alexandria autem ſemper qvidem erat incolis adverſum Judæos ſeditio, jam ab illo tempore, ex qvo ſtrenuis Alexander contra Ægyptios uſus Judæis, præmium ſocietatis tradidit eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem, & jus civitatis æquale cum gentibus: permanebat autem eis honor iſte apud ſucceſſores qvoq; Alexandri: deniqve & in parte urbis locum eis proprium deputaverunt, quatenus haberent converſationem per omnia mundiorem à communione ſcilicet gentium ſeqveſtratam: præſtiteruntque eis, ut etiam Macedones appellarentur. deinceps vero cum in ditionem Romanorum Ægyptus veniſſet, neque Cæſar primus, neqve poſt eum quiſpiam, honores qvos Alexander Judæis decreverat minuit. conflictus autem eorum adverſus Græcos pene continuus erat: & judicibus in multos quotidie ab utraq; parte animadvertentibus, ſeditio accendebatur. Tunc vero cum & apud alios turbata res eſſet, illic magis exarſit tumultus. Nam cum Alexandrini in concionem veniſſent, ut ordinarent pro certis negotiis legationem ad Neronem ferendam, occurrerunt in amphitheatrum permixti Græcis plurimi Judæorum. Qvos cum vidiſſent æmuli, extemplo clamare cœperunt, Judæos hoſtes & exploratores eſſe: ac deinceps inſilientes intulerunt eisdem manus: & reliqvi qvidem fugientes diſſipati ſunt, tres vero ex his comprehenſos, trahebant qvaſi vivos incenſuri. Commoti ſunt autem univerſi Judæi ad opem ferendam: & primum quidem in Græcos ſaxa jaciebant, poſtea vero etiam facibus raptis in amphitheatrum impetum fecerunt, comminantes qvod in ipſo loco tantum ſimul populum concremarent, & pene minas impleſſent rebus, niſi iras eorum compreſſiſſet Tiberius Alexander: magiſtratus civitatis. Nec tamen ipſe coercendi principium ab armis ſumpſit ſed nobiles eorum quosqve ſubmittens, hortabatur, ut deſinerent, neque adverſum ſe milites Romanos commoverent. Seditioſi autem benignam

ΚΕΦ. λς.

Οἱ δὲ σεσιασαὶ καταλαβόμενοι φρούριον, ὃ καλεῖται μὲν κύπρος, καθύπερθε δὲ Ἱεριχοῦντος, τοὺς μὲν φρουροὺς ἀπέσφαξαν, τὰ δὲ ἐρύματα κατέβρηξαν εἰς γῆν. κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, καὶ τῶν ἐν μαχαιροπόλει Ἰουδαίων τὸ πλῆθος, ἔπειθον τοὺς φρουροῦντας βωμαίους ἐκλείπειν τὸ χωρίον, καὶ βαδίδοναι σφίσιν. οἱ δὲ τὴν ἐκ βίας ἀφαίρεσιν δείσαντες ἔτι μᾶλλον σπεύδειν πρὸς αὐτοὺς ἐκχωρήσειν ὑπήντησαν, καὶ λαβόντες τὰς πίστεις βαδίδοσαι τὸ φρούριον, ὅπερ φυλακὴν κρατιστεύμενον καθεῖχον οἱ μαχαιροπόται. κατὰ δὲ τὴν ἀλεξάνδρειαν, αἰεὶ μὲν καὶ πρότερον στάσις πρὸς τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐν τοῖς ὁμόροις, ἀφ' οὗ χρησάμενος πρὸς Ἀλέξανδρος, ἡνίκα τοὺς κατὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἰουδαίους ἀλέξανδρος, ἡνίκα τῆς συμμαχίας ἔδωκε τὸ μετοικεῖν κατὰ πόλιν ἐξ ἰσοτιμίας πρὸς Ἕλληνας. διέμενε δὲ αὐτοῖς ἡ τιμὴ καὶ βαδίδοσα τῶν Ἀλεξάνδρων, οἳ καὶ τόπον ἴδιον αὐτοῖς ἀφώρισαν, ὅπως καθαρωτέραν ἔχοιεν τὴν δίαιταν, ἦθος ὑπομισογόμων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ χρηματίζειν ἐπέτρεψαν Μακεδόνας. ἐπεὶ δὲ Ῥωμαῖοι κατεκτήσαντο τὴν Αἴγυπτον, οὔτε Καῖσαρ ὁ πρῶτος, οὔτε τῶν μετ' αὐτὸν τις ὑπέμεινε τὰς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τιμὰς Ἰουδαίων ἐλαττῶσαι. συμβολαὶ δὲ ἦσαν αὐτῶν ἀλλήλοις πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ τῶν ἡγεμόνων πολλοὺς ἐσημέραι παρ' ἀμφοῖν κολαζόντων, ἡ στάσις μᾶλλον παρωξύνετο. πρὶν δὲ ὡς καὶ βαδίδοσα τοῖς ἄλλοις ἐπιτάραχθη, μᾶλλον ἐζέφθη τὰ παρ' ἐκείνοις. καὶ δὴ τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησιαζόντων ὡς εἰς ἔμελλον ἐκπέμπειν πρεσβείας ὑπὲρ νέρωνα, συνεφέρησαν μὲν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἅμα τοῖς Ἕλλησι συχνοὶ Ἰουδαίων. καταδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀλέφοροι, βαδίδοσα χρήματα ἀνεβόων, πολεμίους καὶ κατασκόπους λέγοντες. ἐπειτα ἀναπηδήσαντες, ἐπέβαλλον τὰς χεῖρας αὐτοῖς. οἱ μὲν σὺν λοιποὶ, φεύγοντες διεφθάρησαν. τρεῖς δὲ ἄνδρας συλλαβόντες, ἔσυρον ὡς ζῶντας κατάφλεξοντες. ἤρθη δὲ πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ὑπὲρ τῶν ἀμυνῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, λίθοις τοὺς Ἕλληνας ἔβαλλον. αὖθις δὲ λαμπάδας ἁρπασάμενοι πρὸς τὸ ἀμφιθέατρον ὥρμησαν, ἀπειλοῦντες κατάφλεξειν ἐν αὐτῷ τὸν δῆμον πάντανδρον. κἂν ἔφθασαν τοῦτο δράσαντες, εἰ μὴ τοὺς θυμοὺς αὐτῶν ἀνέκοψε πρέσβις Ἀλέξανδρος ὁ τῆς πόλεως ἡγεμών. οὐ μέντοι οὔτις γε ἐστὶ τῶν ὅλων ἤρξατο σωφρονίζειν, ἀλλ' ὑποπέμψας τοὺς γνωρίμους αὐτοῖς, παύεσθαι παρεκάλει, καὶ μὴ καθ' ἑαυτῶν ἐρεθίζειν τὸ βωμαίων στράτευμα. κατηχλάζοντες δὲ τῆς βαδίδοσης οἱ στασιῶδες ἐλάσφημοι τὸν πρέσβιν κακῶς σωκιδῶν, ὡς χωρὶς μεγάλης συμφορᾶς οὐκ ἂν παύσαιντο νεωτερίζοντες, ἐπιφήσιν αὐτοῖς τὸν κατὰ πόλιν βωμαίων δύο τάγματα, καὶ σὺν αὐτοῖς πεντακισχιλίους στρατιώτας, κατὰ τύχην παρόντας ἐκ τῆς Ἰουδαίων ἐλεύθερον ἐκ Λιβύης. ἐπέτρεψε δὲ μόνον ἀναιρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν Ἀλαρπάζειν, καὶ τὰς οἰκίας καταφλέγειν. οἱ δὲ ὁρμήσαντες εἰς τὰ

deprecationem ridentes, Tiberium contumeliis appetebant. Qvi poſtqvam vidit absq; magna calamitate tumultuoſos non poſſe compeſci, immiſit in eos duas Romanorum legiones, qvæ in civitate erant: & cū his alios qvinque millia milites, caſu ad Judæorum interitum de Libya venientes, præcepitqve ut non ſolum interficerent, ſed etiā bona eorum diriperent, domosq; inflammarent. Qvi protinus concurrentes

εἰς τὸ καλούμενον Δέλτα, συνωκίσατο δὲ ἐκεῖ τὸ Ἰουδαϊκὸν, ἐπήλυτας ἐν πολλοῖς, ἐμὲν ἀναμωτὶ. συσταφέντες γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ τοὺς ἄμεινον ὡπλισμένους αὐτῶν προτάξαντες, μέχρι πολέμου μὲν ἀντέσχον. ἅπαξ δὲ κλίναντες, ἀνέδην διεφθείροντο. καὶ παντελῶς ἐπ' αὐτῶν ὀλεθρος, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανομένων, τῶν δὲ εἰς τὰς οἰκίας συνωθουμένων. ἐπεπίμπρασαν δὲ καὶ ταύτας οἱ Ῥωμαῖοι προσδιαρπάζοντες τὰ ἔνδον. καὶ οὔτε νηπίων ἐλεος αὐτοῖς, ἔτι οἰδὼς ἐσήει γερόντων, ἀλλὰ μηδὲ πάσης ἡλικίας ἐχώρουν κτείνοντες· ὡς ἐπικλυσθῆναι μὲν αἵματι πάντα τὸν χῶρον, πέντε δὲ μυριάδας σωρευθῆναι νεκρῶν. παρελείφθη δ' ἂν οὐδὲ τὸ λοιπὸν, εἰ μὴ πρὸς ἱκετείαν ἐτράποντο. κατοικτείρας δὲ αὐτοὺς ἀλέξανδρος, ἀναχωρεῖν τοὺς Ῥωμαίους ἐκέλευσεν. καὶ οἱ μὲν ἐξ ἕδους ἔχοντες τὸ παρηγόρημα, ἅμα νόμῳ καὶ φόνοις ἐπαύσαντο. τὸ δημοτικὸν δὲ τῶν ἀλεξανδρέων δι' ὑπερβολὴν μίσους, δυσανάκλητον ἦν, καὶ μόλις ἀπεστατοῦτο τῶν σωμάτων.

ΚΕΦ. ΛΖ.

Τοιοῦτο μὲν τὸ κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν πάθος συνηνέχθη. κεστίῳ δὲ οὐκ ἔτι πρεμεῖν ἐδόκει, παντελοῦς τῶν Ἰουδαίων ἐκπεπολεμωμένων. ἀναλαβὼν δὲ ἀπὸ τῆς ἀντιοχείας τὸ μὲν δωδέκατον τάγμα πλῆρες, καὶ ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνὰ δισχιλίους ἐπιλέκτους, πεζοὺς δὲ ἓξ μυριάδας, καὶ τέσσαρας ἴλας ἱππέων, πρὸς αἷς ταῖς φίλαις τοῦ βασιλέως συμμαχίαις, ἀντέσχε μὲν δισχιλίους ἱππεῖς, καὶ πεζοὺς τρισχιλίους, τοξότας πάντας, ἀκρίπωτας δὲ πεζοὺς μὲν τοὺς ἴσους, ἱππεῖς δὲ χιλίων ἐλάττους (ἔπετο δὲ καὶ ὁ σύμπας μὲν τρισχιλίων, ὧν ἦσαν ἱππεῖς ἡ τελευτὴ μοῖρα, καὶ τὸ πλέον τοξόται) προῆλθεν εἰς πολεμαΐδα. πλῆθος δὲ καὶ ἐκ τῶν πόλεων ἐπίκουροι συνελέγησαν, ἐμπειρίᾳ μὲν ἡγεμόνες τῶν στρατιωτῶν, ταῖς δὲ προθυμίαις, καὶ τῷ κατὰ Ἰουδαίων μίσει τὸ λεῖπον ἐν ταῖς ἐπισήμοις ἀντιπληροῦντες. συμπαρῆν δὲ καὶ αὐτὸς ἀκρίπωτας κεστίῳ, τῆς τε ὁδοῦ, καὶ τῶν συμφερόντων ἐξηγούμενος. ἀναλαβὼν δὲ μέρος τῆς δυνάμεως κεστίος. ὥρμησεν ἐπὶ πόλιν καρτερὰν τῆς γαλιλαίας ζαβουλών, ἣ καλεῖται ἀνδρῶν. διοίσει δὲ ἀπὸ ἔθνους τῷ πολεμαΐδι. καταλαβὼν δὲ αὐτὴν ἔρημον μὲν ἀνδρῶν, καταπεφόβητο γὰρ τὸ πλῆθος εἰς τὰ ὄρη, πλήρη δὲ παντοίων κτημάτων, τὰ μὲν ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν. τὸ δὲ ἄστυ καὶ τοὺς θαυμαστοὺς κάλλει ἔχον τοὺς οἴκους, ὁμοίως τῷ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι καὶ βηρυτῷ δεδομημένους, ἐνέπρησεν. ἔπειτα τὴν χώραν καταδραμών, καὶ διαρπάσας μὲν πᾶν τὸ προσῖπλον, καταφλέξας δὲ τὰς περιοίκους κώμας, ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πολεμαΐδα. πρὸς δὲ τῇ ἁρπαγῇ ἐπὶ τῶν σύρων ὄντων, καὶ τὸ πλέον βηρυτίων, ἀναθαρσήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ διὰ τὸ ἀποκεχωρηκότα στράτευμα κέστιον, τοῖς ἀπολειφθεῖσιν ἀδοκήτως ἐπέπεσον, καὶ περὶ δισχιλίους αὐτῶν διέφθειραν. ὁ δὲ κέστιος ἀναζεύξας ἀπὸ τῆς πολεμαΐδος, αὐτὸς μὲν εἰς καισάρειαν ἀφικνεῖται, μοῖραν δὲ τὴν στρατιὰν πέμψας εἰς ἰόππην, προσέταξε, εἰ μὲν ἐγκαταλαβέσθαι δυνηθεῖεν τὴν πόλιν, φρουρεῖν. εἰ δὲ προαίσθοιντο τὴν ἔφοδον, προεμένους αὐτόν τε, καὶ τὰ ἄλλα δύσασθαι. τῶν δὲ οἱ μὲν κατὰ θάλατταν, οἱ δὲ κατὰ γῆν ἐπεισχθέντες,

εἰς τὸ καλούμενον Δέλτα, συνωκίσατο δὲ ἐκεῖ τὸ Ἰουδαϊκὸν, A in locum, qui vocatur Delta (illic quippe erat Judæorum multitudo collecta) exequebantur ſtrenue juſſa, nec ſane ſine cruenta victoria. Conglobati enim Judæi his qvos melius armatos habebant, in fronte poſitis, aliquandiu quidem reſtiterunt: ſemel vero in fugam verſi mactabantur: nec unus erat exitii modus, cum alii ſub divo atque in campo deprehenderentur, in ædes autem alii concluderentur, & eas quoque ſuccenderent Romani, una etiam diripiendo quæ in his reperiſſent: cum neque illos, aut infantum miſericordia, aut reverentia ſenectutis moveret, ſed in omnes ætates pari cæde ſævirent. Unde totus quidem ille locus ſanguine redundabat: quinquaginta vero congeſta ſunt millia mortuorum: nec tamen ſaltem reliquiæ remanſiſſent, niſi ad preces ſe contuliſſent, eorumque miſertus Alexander Romanos juſſiſſet abſcedere. Sed illi quidem quibus erat conſuetum obedire præceptis, primo ejus nutu necibus pepercerunt: populares autem Alexandrini propter odii magnitudinem difficulter ab inceptо revocabantur, vixque à cadaveribus diſtrahebantur. Apud Alexandriam quidem talis caſus evenit.

CAP. XXII.

De clade Judæorum autore Ceſtio.

Ceſtio vero jam quieſcendum eſſe non videbatur, infenſis ubique Judæis, ſed duodecimam legionem integram ex Antiochia ſecum ducens, & ex reliquis bina millia lecta peditum, & quatuor alas equitum: inſuperque regum auxilia, hoc eſt Antiochi duo millia equitum, & peditum tria millia, ſagittarios omnes, Agrippæ vero tantundem peditum & equitum mille, & cum Sohemus ſequeretur quatuor millibus comitatus, quorum tertia pars equitum erat, pluresque ſagittarii, Ptolemaida progreſſus eſt. Plurimi autem ex civitatibus auxilio convenêre, peritia quidem militibus inferiores, quod autem ſcientiæ deerat, in Judæos odio, itemqve alacritate ſupplentes. Aderat autem ipſe qvoqve Agrippa Ceſtio, & eorum quæ conducerent ſimul & itineris princeps. Ibi cum abducta exercitus parte Ceſtius in validiſſimam Galilææ civitatem contendit Zabulon, quæ appellatur virorum, & ab Judæorum finibus Ptolemaida diſcernit. Cumqve offendiſſet eam civibus deſtitutam (in montes enim multitudo refugerat) omnigenum autem rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas conceſit: ipſum vero oppidum, quamvis admiratus eſſet ejus pulchritudinem, quippe domus habebat ſimiliter ut apud Tyrum & Sidona & Berytum ædificatas, incendit. Deinde curſu territorio peragrato, quicquid inveniſſet obviam depopulatus eſt: inflammatisqve etiam circum eam poſitis vicis, in Ptolemaida revertit. Syris autem adhuc prædæ inhærentibus, & præcipuè Berytiis, recepta Judæi fiducia (Ceſtium enim receſſiſſe cognoverant) repente in eos qui remanſerant irruunt, & prope ad duo millia cædunt. Ceſtius autem ex Ptolemaide profectus, ipſe quidem Cæſaream pervenit: in Joppen vero partem præmiſit exercitus cum præceptis hujuſmodi, ut oppidum cuſtodirent, ſi eo potiri poſſent: aut ſi oppidani impetum præſenſiſſent, tam ſuum quam cæterorum militum præſtolarentur adventum. Illorũ igitur alii mari, alii terra profecti,

utrinqve Joppen facilime capiunt: ita ut ne fugæ qvidem habitatores copiam reperirent, nedum ad pugnam se pararent. Aggressi autem cunctos interficiunt cum familiis, direptamqve civitatem incendunt. Interfectorum autem numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samariæ Nabartenen toparchiam non paucos misit eqvites, qvi & partem finium vendicaverunt, magnamqve indigenarum multitudinem peremerunt; direptisqve patrimoniis, etiam vicos igni dederunt.

ἀμφοτέρωθεν αἱροῦσι τὴν Ἰόππην ταχέως. καὶ μηδὲ φυγεῖν φθασάντων τῶν οἰκητόρων, ἐχ ὅπως καὶ παρασκευάσωνται πρὸς μάχην, ἐμπίπτουσι ἅπασιν ἀνέλπιστον σὺν τῷ ῥωμαλέᾳ. καὶ τὴν πόλιν διαρπάσαντες, ἐνέπρησαν. ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων πεντακόσιοι πρὸς ὀκτακισχιλίοις. ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸ ὅμορον τῆς Ναβατηνῶν ἐπαρχίαν, ἐπέμψε συχνοὺς τῶν ἱππέων, οἳ τὴν τε χώραν ἔπρησαν, καὶ πολὺ πλῆθος διέφθειραν τῶν ἐπιχωρίων, τάς τε κτήσεις διήρπασαν, ἐς τὰς κώμας κατέφλεξαν. εἰς δὲ τὴν Γαλιλαίαν ἔστειλε κέντρον γαλλον ἡγεμόνα ἔχοντα δωδεκάτου τάγματος, σὺν δυνάμει, ὅσην ἀρκέσειν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπελάμβανε. τῶν δὲ καρτερωτάτη τῆς Γαλιλαίας πόλις Σέπφωρις μετ' εὐφημίας δέχεται, καὶ πρὸς τὴν ταύτης εὐβουλίαν, αἱ λοιπαὶ πόλεις ἠρέμουν. τὸ δὲ στασιῶδες καὶ ληστρικὸν πᾶν ἔφυγον εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς Γαλιλαίας ὄρος, ὃ κέντυ μὲν ἄντικρυς τῆς Σεπφώρεως, καλεῖται δὲ Ἀσαμών. τούτοις δὲ Γάλλος ἐπῆγε τὴν δύναμιν. οἱ δὲ ἕως μὲν ἦσαν ὑπερδέξιοι, ῥᾳδίως τοὺς ῥωμαίους ἔβαλλον πρόσθεν ὄντας, καὶ πρὸς Ἀμμοσίους αὐτῶν ἀνεῖλον. προελθόντων δὲ καὶ γυμνουμένων τὴν ὀπλίτας συνάδην ἔφερον, οὔτε ἐν τῇ τροπῇ τοὺς ἱππεῖς ἐξέφυγον. ὥστε ὀλίγους μὲν ἐν ταῖς δυσχωρίαις Γαλατῶν, ἀναιρεθῆναι δὲ ὑπὲρ χιλίους. Γάλλος μὲν οὖν ὡς οὐδὲν ἑώρα κατὰ τὴν Γαλιλαίαν νεωτερίζόμενον, ὑπέστρεφε μετὰ τὰς στρατιὰς εἰς Καισάρειαν. Κέστιος δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐνέβαλεν εἰς Ἀντιπατρίδα. καὶ πυθόμενος ἔν τινι πύργῳ ἀφανεῖ κεῖσθαι πολὺν ὄχλον, συνεθροῖσθαι, Ἰουδαίων δυνάμεις σὺν ὀλίγῃ, προσέπεμψε τοὺς συμβαλοῦντας. οἱ δὲ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, δέει τοὺς Ἰουδαίους διεσκέδασαν. ἐπελθόντες δὲ ἔρημον τὸ στρατόπεδον, καὶ τὰς περὶ κώμας ἐνέπρησαν. ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιπατρίδος Κέστιος εἰς Λύδδα προελθὼν, κενὴν ἀνδρῶν τὴν πόλιν κατέλαμβάνει. Διὰ γὰρ τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἑορτὴν, ἀναβεβήκει πᾶν τὸ πλῆθος εἰς Ἱεροσόλυμα. πεντήκοντα δὲ τῶν φανέντων διαφθείρας, καὶ τὰ ὄντα καταπρήσας, ἐχώρει πρόσω, καὶ διὰ Βαιθωρῶν ἀνάβασιν, στρατοπεδεύει κατά τινα χῶρον Γαβαὼ καλούμενον, ἀπέχοντα τῶν Ἱεροσολύμων πεντήκοντα σταδίους. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι καταδόντες ἤδη πολιορκίζοντα τὴν μητρόπολιν τὸν πόλεμον, ἀφέμενοι τῆς ἑορτῆς ἐχώρουν ὅπλα τε ὅπλα, καὶ μέγα τὸ πλῆθος διαῤῥοῦντες, ἄτακτοι καὶ μὴ προαγωγῆς ἐξεπίδοντες ὅπλα τῷ μάχῃ, μηδὲ τῆς ἀρχῆς ἑβδομάδος ἔννοιαν λαβόντες. ἐν γὰρ δὴ τὸ μάλιστα παρ' αὐτοῖς θρησκεύμενον σάββατον. ὁ δὲ σκοπὸς αὐτοὺς τῆς δυσεβείας ὑμὸς, ἐπῆκτο πολεμοκτονῆσαι καὶ τῷ μάχῃ. μὴ τοσαύτης γὲν ὁρμῆς τοῖς ῥωμαίοις προσέπεσον, ὡς διαῤῥῆξαι τὰς τάξεις αὐτῶν, καὶ διὰ μέσων χωρεῖν ἀναιροῦντας. εἰ δὲ δὴ τῷ μὴ κατὰ θέντι τῆς Φάλαγγος, οἵτε ἱππεῖς σκεδιελθόντες ἐπήμυναν, καὶ τῶν πεζῶν τὸ μὴ σφόδρα καμὸν, καὶ κινδύνευσεν ὅλῃ τῇ δυνάμει κέντρον. ἀπέθανον δὲ ῥωμαίων πεντακόσιοι δεκαπέντε. τούτων ἦσαν οἱ τετρακόσιοι πεζοὶ, τὸ δὲ

De pugna Cestii contra Hierosolymam.

CAP. XXIII.

IN Galilæam qvoque misit Cæsennium Gallum, ductorem duodecimæ legionis: eiqve tantam militum manum attribuit, qvantam genti expugnandæ sufficere posse credebat. eum validissima Galilææ civitas Sepphoris cum favore susceptit. Hujusque prudens consilium secutæ civitates aliæ, quiescebant. Qvi vero seditionibus & latrociniis operam dabant, in Galilææ montem undiqve medium recessere, qvi est contra Sepphorim, & vocatur Asamon. Adversus eos Gallus ductabat exercitum. Illi autem quam diu superiores erant, facilè Romanos ad se ascendentes arcebant, & ex his plures qvam ducentos interfecerunt. Ubi vero eos viderunt circumacto itinere ad celsiora progressos, mature victoriam concesserunt: & neqve pugnam minus armati ferebant, neqve, si terga dedissent eqvitum poterant manus effugere: adeo ut pauci locis asperis delitescerent, amplius vero quam duo millia trucidarentur. Gallus igitur cum nihil jam tentari novitatis apud Galilæam videret, Cæsaream cum exercitu remeabat. Cestius vero cum omni manu reversus in Antipatridem perrexit. Cognitoqve non parvam multitudinem Judæorum in turrim quæ Aphæci vocabatur esse collectam qui cum his congrederentur præmisit. Sed prius quam in manus venirent, Judæi metu dispersi sunt: eorumque castra jam desolata milites adorti, cum vicis circumpositis incenderunt. Ex Antipatride autem Cestius in Lyddam profectus, vacuam viris civitatem offendit. nam propter scenopegiorum dies festos, in Hierosolymam populus omnis ascenderat. quinquaginta vero quos ibi comprehendit occisis, exustoqve oppido ulterius procedebat: perqve Bethoron profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabeo, castra posuit, distante ab Hierosolymis stadiis L. Judæi vero cum jam civitati propinquare bellum viderent, omissis dierum festorum solennibus, ad arma properabant: satisque freti multitudine, incomposiri ad pugnam & cum clamore prosiliebant, ne dierum quidem septem habita ratione feriatorum. erat enim sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur. idem autem furor qui eos ab obsequio pietatis emoverat, in prælio quoque superiores effecit. Tanto namque impetu Romanos aggressi sunt, ut eorum & aciem perrumperent, viaq; aperta cædibus in medios ruerent: ac nisi ei militum parti, qvæ necdum locum amiserat, equites ex circuitu subvenissent, qviq: nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestii exercitus fuisset. Interfecti sunt autē quingenti & quindecim Romanimilites: ex quib. quadringēti pedites,

πὸ ἦ λοιπὸν ἱππεῖς. τῶν ἢ ἰουδαίων, δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι ἡνιοχοῦντες ἦ αὐτῶν ἐδόξαν οἱ μονοβάζου τοῦ τῆς ἀδιαβηνῆς βασιλέως συγγενεῖς, μονόβαζός τε καὶ κενεδαῖος, μεθ' οὓς ὁ περαίτης νίγερ, καὶ σίλας ὁ βαβυλώνιος, αὐτομολήσας εἰς τοὺς ἰουδαίους ἀγρίππα δ' βασιλέως. ἐστρατόπεδευτο γὰρ παρ' αὐτῷ κ' πρόσωπον μὲν ἐν ἀνακοπέντες οἱ ἰουδαῖοι, πρὸς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον. κατόπιν ἦ τοῖς ῥωμαίοις ὄπισθ τ' βαιθωρῶν ἀνιᾶσι, προπεσὼν ὁ γιώρα σίμων πολὺ τ' οὐραγίας ἐσπάραξε, καὶ συχνὰ τῶν σκευοφόρων ἐξαρπάσας, ἤγαγε εἰς τὴν πόλιν. μιμούντ ἦ κεστίου κ' χώραν τρισὶν ἡμέραις, οἱ ἰουδαῖοι τὰ μετέωρα κατειληφότες, ἐπετήρουν τὰς παρόδους, δῆλοι τε ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες ἐξελαυνόντων τῶν ῥωμαίων ὁδόν. ἔνθα δὴ καπδὼν ἀγρίππας οὐδὲ τὰ ῥωμαίων ἀκίνδυνα, πλῆθός τε ἀπείρου πολεμίων τὰ ὄρη πρόσεχοντ, ἔκρινεν ἀποπειρᾶσθαι τῶν ἰουδαίων λόγους. ἢ γὰρ πάντας πείσειν καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἢ τῶν ἐναντίων ἀποσπάσαι τὸ μὴ συμφρονοῦν.

Κεφ. λη.

Ἐπεμψεν οὖν τῶν παρ' αὐτῶν τοὺς μάλιστα γνωρίμους σκήνοις, βορκάϊον τε καὶ φοῖβον, δεξιάς τε ὤφθη κεστίῳ, ξ συγγνώμην ὤφλε ῥωμαίων ἀσφαλῆ πρὸς τῶν ἡμαρτημένων ὑποσχούμενοι, εἰ τὰ ὅπλα ῥίψαντες πρὸς αὐτοὺς μεταβάλοιντο. δείσαντες ἦ οἱ ἐσπασιανοί, μή τι ἂν τὸ πλῆθ ἀδείας ἐλπίδι πρὸς τὸν ἀγρίππαν μεταβάλῃ, τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πρεσβεύοντας ὥρμησαν ἀνελεῖν, καὶ πρὶν ἢ φθέγξασθαι, τὸν μὲν φοῖβον διέφθειραν, ὁ ἦ βορκάϊος τρωθεὶς, ἔφθη ἀφυγεῖν. ἔδημου ἦ τοὺς ἐπαγανακτήσαντας, λίθοις καὶ ξύλοις παίοντες, εἰς τὸ ἄστυ σωήλασαν.

Κεφ. λθ.

Κέστ ἦ τῷ πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν παρασχεῖν κήρυκα ἰδὼν εἰς ὄψιν. ἅπασιν ἐπῆλθε τῷ δύνασθαι, ᾗ τραπέντας μέχρι ἱεροσολύμων καταδιώξειν τραπεδυσάμενος ἦ ὅπλα καλουμένη σκοπῷ, διέχει ἦ ἑπτὰ τ' πόλεως σταδίους, τρισὶ μὲν ἡμέραις οὐκ ἐπεχείρησε τῇ πόλει, τάχα τι πρᾶγμα τῶν ἔνδον ἐνδοθήσεσθαι προσδοκῶν, εἰς ἦ τὰς περιοικίδας κώμας ἐφ' ἁρπαγῇ σὺν τοῖς πολλοὺς διέφηκε τῶν στρατιωτῶν. τῇ τετάρτῃ ἦ, ἥτις ἦν τρισκαιδεκάτου μηνὸς, διατάξας τῷ στρατιᾷ, εἰσῆγεν εἰς τ' πόλιν. ὁ μὲν οὖν δῆμος ὑπὸ τοῖς στασιασταῖς ἐμφρουρος ἦν. οἱ στασιασταὶ ἦ τῷ δ' τάξιαν τῶν ῥωμαίων καταπλαγέντες, τ' μὲν ἔξω μερῶν τῆς πόλεως εἶκον, εἰς ἦ τ' ἐνδοτέραν, καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρουν. κέστ ἦ παρελθὼν ὑπεμίμνησκε τῷ τε βεζεθὰν προσαγορευομένην, καὶ τῷ καινόπολιν, καὶ τὸ καλούμενον δοκῶν ἀγοράν. ἐπειτα πρὸς τ' ἄνω πόλιν ἐλθὼν, ἀντικρὺ τ' βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπεδεύετο. κἂν ἔπερ ἠθέλησε κατ' αὐτῶν σκήνωσε τῷ ὥραν ἐν τοῖς τῶν τειχῶν διαστήμασι, παρ' αὐτίκα τῷ πόλιν ἔσχε, καὶ τὸν πόλεμον συνέδη καταλελύσθ. ἀλλὰ γὰρ ὅτε στρατοπεδάρχης τυράννιος πρίσκος, καὶ τῶν ἱππάρχων οἱ πλεῖστοι, χρήμασιν ὑπὸ φλώρου δελεασθέντες, ἀπέστρεψαν αὐτὸν τ' ἐπιχειρήσεως, καὶ πρόφασιν τῷ αἰτίαν ταύτην ὅτι πόλεμος ἐπὶ πολὺν μῆκος πεύσῃ, καὶ ἰουδαίους ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπεπλῆσθαι σωέπεσεν. ἐν ἦ τούτῳ πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν, ἀνάνω τῷ ἰωνάθου παιδὶ πεισθέντες, ἐκάλουν τὸν κέστιον ὡς ἀνοίξοντες αὐτῷ τὰς πύλας. ὁ ἦ καὶ πρὸς ἐργὸν ὑπερῆλθεν, καὶ μὴ πάνυ πιστεύσας, ἀλλοιότατοι ἦ αὐτῶν ἐδόξαν οἱ μονοβάζου τοῦ τῆς ἀδιαβηνῆς βασιλέως συγγενεῖς, μονόβαζός τε καὶ κενεδαῖος, μεθ' οὓς ὁ περαίτης νίγερ, καὶ σίλας ὁ βαβυλώνιος, αὐτομολήσας εἰς τοὺς ἰουδαίους ἀγρίππα δ' βασιλέως. ἐστρατόπεδευτο γὰρ παρ' αὐτῷ κ' πρόσωπον μὲν ἐν ἀνακοπέντες οἱ ἰουδαῖοι, πρὸς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον. κατόπιν ἦ τοῖς ῥωμαίοις ὄπισθ τ' βαιθωρῶν ἀνιᾶσι, προπεσὼν ὁ γιώρα σίμων πολὺ τ' οὐραγίας ἐσπάραξε, καὶ συχνὰ τῶν σκευοφόρων ἐξαρπάσας, ἤγαγε εἰς τὴν πόλιν. μιμούντ ἦ κεστίου κ' χώραν τρισὶν ἡμέραις, οἱ ἰουδαῖοι τὰ μετέωρα κατειληφότες, ἐπετήρουν τὰς παρόδους, δῆλοι τε ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες ἐξελαυνόντων τῶν ῥωμαίων ὁδόν. ἔνθα δὴ καπδὼν ἀγρίππας οὐδὲ τὰ ῥωμαίων ἀκίνδυνα, πλῆθός τε ἀπείρου πολεμίων τὰ ὄρη πρόσεχοντ, ἔκρινεν ἀποπειρᾶσθαι τῶν ἰουδαίων λόγους. ἢ γὰρ πάντας πείσειν καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἢ τῶν ἐναντίων ἀποσπάσαι τὸ μὴ συμφρονοῦν.

Κεφ. λη.

Ἐπεμψεν οὖν τῶν παρ' αὐτῶν τοὺς μάλιστα γνωρίμους σκήνοις, βορκάϊον τε καὶ φοῖβον, δεξιάς τε ὤφθη κεστίῳ, ξ συγγνώμην ὤφλε ῥωμαίων ἀσφαλῆ πρὸς τῶν ἡμαρτημένων ὑποσχούμενοι, εἰ τὰ ὅπλα ῥίψαντες πρὸς αὐτοὺς μεταβάλοιντο. δείσαντες ἦ οἱ ἐσπασιανοί, μή τι ἂν τὸ πλῆθ ἀδείας ἐλπίδι πρὸς τὸν ἀγρίππαν μεταβάλῃ, τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πρεσβεύοντας ὥρμησαν ἀνελεῖν, καὶ πρὶν ἢ φθέγξασθαι, τὸν μὲν φοῖβον διέφθειραν, ὁ ἦ βορκάϊος τρωθεὶς, ἔφθη ἀφυγεῖν. ἔδημου ἦ τοὺς ἐπαγανακτήσαντας, λίθοις καὶ ξύλοις παίοντες, εἰς τὸ ἄστυ σωήλασαν.

Κεφ. λθ.

Κέστ ἦ τῷ πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν παρασχεῖν κήρυκα ἰδὼν εἰς ὄψιν. ἅπασιν ἐπῆλθε τῷ δύνασθαι, ᾗ τραπέντας μέχρι ἱεροσολύμων καταδιώξειν τραπεδυσάμενος ἦ ὅπλα καλουμένη σκοπῷ, διέχει ἦ ἑπτὰ τ' πόλεως σταδίους, τρισὶ μὲν ἡμέραις οὐκ ἐπεχείρησε τῇ πόλει, τάχα τι πρᾶγμα τῶν ἔνδον ἐνδοθήσεσθαι προσδοκῶν, εἰς ἦ τὰς περιοικίδας κώμας ἐφ' ἁρπαγῇ σὺν τοῖς πολλοὺς διέφηκε τῶν στρατιωτῶν. τῇ τετάρτῃ ἦ, ἥτις ἦν τρισκαιδεκάτου μηνὸς, διατάξας τῷ στρατιᾷ, εἰσῆγεν εἰς τ' πόλιν. ὁ μὲν οὖν δῆμος ὑπὸ τοῖς στασιασταῖς ἐμφρουρος ἦν. οἱ στασιασταὶ ἦ τῷ δ' τάξιαν τῶν ῥωμαίων καταπλαγέντες, τ' μὲν ἔξω μερῶν τῆς πόλεως εἶκον, εἰς ἦ τ' ἐνδοτέραν, καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρουν. κέστ ἦ παρελθὼν ὑπεμίμνησκε τῷ τε βεζεθὰν προσαγορευομένην, καὶ τῷ καινόπολιν, καὶ τὸ καλούμενον δοκῶν ἀγοράν. ἐπειτα πρὸς τ' ἄνω πόλιν ἐλθὼν, ἀντικρὺ τ' βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπεδεύετο. κἂν ἔπερ ἠθέλησε κατ' αὐτῶν σκήνωσε τῷ ὥραν ἐν τοῖς τῶν τειχῶν διαστήμασι, παρ' αὐτίκα τῷ πόλιν ἔσχε, καὶ τὸν πόλεμον συνέδη καταλελύσθ. ἀλλὰ γὰρ ὅτε στρατοπεδάρχης τυράννιος πρίσκος, καὶ τῶν ἱππάρχων οἱ πλεῖστοι, χρήμασιν ὑπὸ φλώρου δελεασθέντες, ἀπέστρεψαν αὐτὸν τ' ἐπιχειρήσεως, καὶ πρόφασιν τῷ αἰτίαν ταύτην ὅτι πόλεμος ἐπὶ πολὺν μῆκος πεύσῃ, καὶ ἰουδαίους ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπεπλῆσθαι σωέπεσεν. ἐν ἦ τούτῳ πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν, ἀνάνω τῷ ἰωνάθου παιδὶ πεισθέντες, ἐκάλουν τὸν κέστιον ὡς ἀνοίξοντες αὐτῷ τὰς πύλας. ὁ ἦ καὶ πρὸς ἐργὸν ὑπερῆλθεν, καὶ μὴ πάνυ πιστεύσας,

A cæteri equites erant: Judæi verò vigintiduo. fortissimi autem videbantur Monobazi regis Adiabeni propinqui, Monobazus & Cenedæus, & post hos Peraita Niger, & Silas Babylonius, qui ad Judæos ab Agrippa rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Judæi, ad civitatem revertebantur. Romanos autem ad Bethoron ascendentes Gioræ filius Simon invadit, multosqve postremi agminis coactores laniavit: ac multos carros cum sarcinis captos, in civitatem reduxit. Cestio vero in agris triduo commorante, Judæi locis superioribus occupatis, observabant ejus transitum: neqve cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cœpissent.

CAP. XXIV.

ITaqve dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplexa, ne Romanos qvidem à periculo tutos esse perspiceret, verbis Judæos experiri decrevit, vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qvi adversarentur, revocandos qvi ab eorum sententia discreparent. Misit igitur ex comitibus suis Borcæum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: ut à Cestio fœdus amicitiæ, certamqve pro peccatis à pop. Rom. veniam pollicerentur, si projectis armis, secum sentire voluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbum qvidem, priusqvam verbum faceret, peremerunt: nam Borcæus vulneratus effugit: populares autem, hoc indigne ferentes factum, cædendo fustibus atqve lapidibus in oppidum compulerunt. Cestius vero, qvia intestinam eorum discordiam, opportunum ad irruendum tempus invenit, totum in eos duxit exercitum: inqve fugam versos, usqve ad Hierosolymam persecutus est. Castris autem in loco positis, qvi appellatur Scopus, intervallo septem stadiorum à civitate discedens, nihil per triduum adversus oppidum conabatur: sperans fortasse intus degentes aliqvid remissuros. In vicos autem circa civitatem, non parvam militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Qvarto autem die, qvi tricesimus mensis erat Octobris, ordinatum in oppidum introduxit exercitum. Populus qvidem à seditiosis custodiebatur: ipsi autem Romanorum disciplina territi, exteriorib. cesserе partibus civitatis: & in partem interiorem templi refugerunt. Cestius vero transgressus Bezethan, qvæ sic vocatur, & Cænopolim & forum qvod appellatur materiarum incendit, deinde cum ad superiorem civitatem venisset, prope aulam regiam castra posuit. Et si tunc voluisset intra muros violenter irrumpere, civitatem ilico possedisset, belloqve finem dedisset. sed Tyrannus & Priscus præfectus castrorum & plures eqvitum magistri, à Floro pecunia corrupti, conatum ejus averterunt: & Judæos intolerandis repleri cladibus contigit. Interea plurimi popularium nobilissimi, & Ananus Jonathæ filius, Cestium qvasi portas ei patefacturi, vocabant. Ille autem & ira fastidiens, & qvod non satis ei credendum putaret,

De obsidione Hierosolymæ à Cestio, & strage.

tam diu id neglexit, donec proditione comperta, A seditiosi Ananum quidem cum cæteris, de muro dejectis lapidibus feriendo, in domos suas refugere coegerunt: ipsi vero per turres dispositi, murum tentantibus repugnabant. Per dies igitur quinque Romanis undique tentantibus frustrabatur conatus. sexto autem Cestius cum plurimis selectis, itemq; sagittariis, à Septentrionali tractu templum aggreditur, Judæis ex porticu resistentibus. qvi freqventer quidem Romanos ad murum adeuntes avertêre, postremo autem repulsi telorum multitudine, recesserunt. Itaque Romanorum qui anteibant, scutis suis muro nixi, & qui eos sequebantur, aliis ac per ordinem aliis similiter superadjunctis, quam sic ipsi appellant, testudinem contexuerunt. unde sagittæ in eam delatæ, irritæ delabebantur: & sine aliqua noxa milites mœnia suffodiebant: templiqve portas incendere moliebantur. Vehemens autem seditiosos stupor invaserat, jamque multi ex civitate diffugiebant veluti continuo caperetur. His autem populus alacrior efficiebatur: & quantum neqvissimi cadebant, tantum ut ipsi portas aperirent, Cestiumque quam optime de se meritum, reciperent, appropinqvabant. Et profecto si paululum in obsidione perseverasset, statim civitatem obtinuisset. sed credo jam tunc infestus Deus pessimis, ejusque sancta illo die finem bello dare prohibuerunt. Denique Cestius, neque animis populi, neque obsessorum desperatione perspecta, repente militem revocat, & sine ulla spei repulsa, inconsulte nimis ac injuste discessit. inopinata vero ejus fuga, latronum fiduciam recreavit: insecutique novissimos aliqvot eqvitum, peditumque peremere. Et tunc quidem Cestius in castra, qvæ apud Scopon munierat, tetendit: altero autem die ulterius recedendo, magis hostes provocavit: jamqve postremos assecuti multos necabant, tum utraqve itineris parte vallata, in transversos tela jactabant, & neqve in eos se retorqvere, a quibus a tergo sauciabantur, novissimi audebant, quandam infinitam multitudinem insequi existimantes: neqve a lateribus instantium vim repellere sufficiebant: cum ipsi quidem graves essent, ordinemqve interrumpere formidarent: viderent autem Judæos leves, & ad excurrendum faciles esse. Unde eveniebat, ut multa mala perpeterentur, cum nihil contra inimicis nocerent. Tota igitur via perculsi, dejectiqve agmine sterne- G bantur: donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextæ legionis dux, & Longinus tribunus, & Æmilius Jucundus alæ præfectus, vix in Gabao pervenirent, ubi castra prius posuerant, multis impedimentis amissis. Hic autem Cestius biduum commoratus, inops consilii quid ageret, cum tertio die majorem hostium vidisset numerum. & omnia circum loca plena Judæis tarditatem sibi obfuisse cognovit: & si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum. Itaqve pro compendio fugæ, cuncta qvæ militibus impedimento erant, amputari præcepi occisisqve mulis atqve asinis, aliisqve jumentis, præter illa qvæ sagittas & machinas ferre

διεμέλλησεν, ἕως οἱ φασιασαὶ τ προδοσίαν αἰσθόμενοι, τοὺς μὲν περὶ τ Ἄνανον ἀπὸ τ τείχους κατέβαλον, & λίθοις πάοντες, συνήλασαν εἰς τὰς οἰκίας. αὐτοὶ δ' ἁλιζόντες ἀπὸ τ πύργων, τοὺς ἀποτειρωμένους τ τείχους ἐβαλλον. πέντε μὲν δὴ ἡμέρας πάντοθεν ἀπτόμενοι τοὺς ῥωμαίους, ἀμήχανον ἦν ἡ προσβολή; τῇ ἑπιούσῃ δ' ἀναλαβὼν ὁ κέστιος, τῶν τε ἐπιλέκτων συχνοὺς, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τὸ προσάρχτιον ἐπιχειρεῖ κλίμα τῷ ἱερῷ. B ἰσθμοῦ δ' ὄντος τ ναῶ εἰργον, καὶ πολλάκις μὲν ἀπεκρούσαντο τοὺς τῷ τείχει προσελθόντας. τῷ δὲ τῶν πολλῶν βελῶν ἀνακοπέντες ὑπεχώρησαν. τῶν δ' ῥωμαίων οἱ πρῶτοι, τοὺς θυρεοὺς εἰς τὸ τεῖχος ἐρείσαντες, & κατ' τούτων οἱ κατόπιν ἄλλους, εἶτα ἑξῆς ὁμοίως, τ καλουμένην παρ' αὐτοῖς χελώνην ἐφράξαντο. καθ' ἣν τὰ βέλη φερόμενα, προσκρουόμενον ἀπέκαμπτε. μηδὲν δ' οἱ C σφετέρων κακούμενοι, τὸ τεῖχος ὑπώρυσσον, καὶ τ ἱερῶν τ πύλην ὑποπιμπράναι παρεσκεύαζοντο. ὀλίγη δ' τοὺς φασιασὰς ἐκπλῆξις κατέλαβεν. ἤδη δ' πολλοὶ διεδίδρασκον ἀπὸ τ πόλεως, ὡς ἁλωσομένης αὐτίκα. τ δ' δῆμον σωθῆναι ἐπὶ τούτοις ἠρρέπει, καὶ καθ' παρεῖκοιεν οἱ πονηροὶ, προσῆσαν αὐτοὶ τὰς πύλας ἀνοίγοντες, καὶ δεξόμενοι τ κέστιον ὡς διερρύη. ἐς ὃ ἐξαίφνης τῇ πλειονεξίᾳ προσεπλεόνασε, καὶ δόλῳ τ πόλιν παρέλαβεν. ἀλλ' οἶμαι διὰ τοὺς πονηροὺς ἀπεστραμμένου ὁ θεὸς ἤδη καὶ τὰ ἅγια, πλῆν λαβεῖν ἐπ' D ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐκώλυσε τὸν πόλεμον.

Κεφ. μ.

Ὅτου κέστιος, ὅτι τ τ πλειονεκτημένων ἀπέγνωσιν, ὅτι τὸ φρόνημα τ δήμου σωιδῶν, ἐξαίφνης ἀνεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, καὶ καταγνοὺς ἐπ' ἀδεμιᾷ πληγῇ τῶν ἐλπίδων, ὠμολογήσθη ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνεζεύξεν. προσῆ δ' τ ἀδοκήτων αὐτῷ τροπὴν ἀναθαρρήσαντες οἱ λῃσταὶ, & τῶν ὑστάτων ἐξέδραμον, καὶ E συχνοὺς τ ἱππέων καὶ πεζῶν διέφθειραν. τότε μὲν οὖν ἐπὶ τ σκοπὸν στρατόπεδα αὐλίζεται κέστιος. τῇ δ' ὑστεραίᾳ προσωτέρω χωρεῖζόμενος, μᾶλλον ἐξεκαλέσατο τοὺς πολεμίους, καὶ τοὺς ὑστάτους αὐτῶν προσκείμενοι διέφθειρον, καθ' ἕτερον δ' τ ὁδοῦ προσιόντες ἠκίνητοι εἰς πλαγίους. οὕτω δ' ὑπερφαλῶσι πρὸς τὸν κατὰ πρόσκοπον ἐλαύνειν οἱ πολέμιοι, ἄπειρον τι πλῆθος ὁμοῦ διώκειν, καὶ τοὺς κατ' πολὺ ἐγκειμένους F ἀναστέλλειν οὐχ ὑπέμενον, αὐτοὶ μὲν ὄντες βαρεῖς, καὶ δεδοικότες τὸ πρὸς τάξιν ἁλῶσαι, τοὺς δ' ἰσθμοὺς ὁρῶντες κύφους, καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς δυσκόλους. ὥστε συνέβαινεν αὐτοῖς πολλὰ κακοῦσθαι μηδὲν ἀντιβλάπτουσι τοὺς ἐχθρούς. παρ' ὅλην δ' τ ὁδὸν παρόμοιοι, & τ φάλαγγ' ἐκπεσόμενοι κατὰ σπόν, μέχρι πολλῶν διαφθαρέντων, ἐν οἷς καὶ πρῖσκος μὲν στρατάρχης τάγματος & ἕκτης, λόγγινος δ' χιλίαρχος, ἔπαρχος δ' ἴλης αἰμιλιος ἰουκοῦνδος ὄνομα, μόγις εἰς γαβαὼ κατήντησαν ὅπου G τὸ πρότερον στρατόπεδον, τὰ πολλὰ & τ σκευῶν ἀποβαλόντες. ἐνθα δύο μὲν ἡμέρας ἐπέμεινεν ὁ κέστιος ἀμηχανῶν ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. τῇ τρίτῃ δ' πολλῶν πολίτας τοὺς πολεμίους θεασάμενος, καὶ πάντα τὰ κύκλῳ μεστὰ ἀνδρῶν, ἐγνω καθ' ἑαυτὸν τὸ βραδυνόν, καὶ εἰ ἔτι μένοι, πλείοσι χρησόμενος ἐχθροῖς. ἵνα δ' σωτηρίαν χρήσαιτο φυγῇ, τὰ τ σκευὰν ἀνῃλωκὼς πρόσθεν προσέταξε. διαφθαρέντων δ' τῶν ὀρέων, & τ ὑποζυγίων, πλὴν ὅσα βέλη παρεκόμιζε & μηχανα

πότ

Itaqve pro compendio fugæ, cuncta qvæ militibus impedimento erant, amputari præcepi occisisqve mulis atqve asinis, aliisqve jumentis, præter illa qvæ sagittas & machinas ferre

αὐτῶν δὲ ὅπλα χρείαν παρεῖχοντο, καὶ μάλιστα δεδοικότες μὴ Ἰουδαίοις κατ' αὐτῶν ἁλῶσι, πρῶτος τοῖς δύναμιν ὅπλα βαδιοῦσιν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, καὶ μᾶλλον τοὺς δυσχωρίας ἧσσον ἐπέκειντο. σωρευθέντων δὲ εἰς τὴν κοίλην κατάβασιν, οἱ μὲν φθάσαντες, εἶργον αὐτοὺς τῆς ἐξόδου, ἄλλοι δὲ τοὺς ὑστάτους κατέωθουν εἰς τοῖς φάραγγα. τὸ δὲ πᾶν ἁλῆθος παρεκπεσὸν κατὰ τὸν αὐχένα τῆς ὁδοῦ, κατεκάλυπτε τοῖς βέλεσιν. ἔνθα καὶ τῶν πεζῶν ἀμηχανούντων προσαμύνειν ἑαυτοῖς, ὅπως φαλέρα τοῖς ἵπποις ὁ κίνδυνος ἦ. οὔτε γὰρ ἐν τάξει τῆς ὁδοῦ βαδίζειν ἐδύναντο βαλλόμενοι, καὶ τὸ προσιὸν τοὺς πολεμίους ἵππασίμων οὐκ ἦν. τὸ δὲ ὅπλα ἅτε πρὸς κρημνοὶ καὶ φάραγγες, εἰς οὓς ὑποφαλέντες κατεφέροντο, καὶ οὔτε φυγῆς τόπον, οὔτε ἀμύνης εἶχον ἐπίνοιαν. ἀλλ' ὑπ' ἀμηχανίας ἐῶ οἰμωγὴν ἐτεράπετο, καὶ τοὺς ἐν ἀπογνώσει ὀδυρμούς. ἀντήχει δὲ αὐτοῖς, τὸ ὠθισμὸς Ἰουδαίων ἐγκέλευσμα, καὶ πρὸς τὴν χαιρόντων ἅμα καὶ τεθυμωμένων. ὀλίγοι δὲν, πᾶσιν ἤρκεσεν τῷ ἅμα κεῖσθαι, εἰ μὴ νὺξ ἐπέλαβεν, ἐν ᾗ Ῥωμαῖοι μὲν εἰς τὸ βαθὺ ἀπέφυγον, Ἰουδαῖοι δὲ πάντα τὰ κύκλῳ περιέχοντες, ἐφύλαττον αὐτῶν τὴν ἔξοδον. ἔνθα δὴ κεστίῳ τῷ Φανερὰν ὁδὸν ἀπογνοὺς, δρασμὸν ἐβουλεύετο, καὶ λαθὼν τοὺς ἀψυχοτάτους στρατιώτας εἰς τετρακοσίους, ἐπέσησε τοῖς ὀχυρώμασι, περιάξας ἀναβάντας, σημαίας τῶν ἐν τοῖς στρατοπέδοις φυλάκων ἰσᾶν, ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν οἴωνται τὴν δυνάμιν ᾗ χώραν μένειν. αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀναλαβὼν, ἡσυχῇ τριάκοντα σταδίους. ἔωθεν δὲ Ἰουδαῖοι κατιδόντες ἔρημον τὴν παυλίν αὐτῶν, ἐπὶ τοὺς ἑξαπατήσαντας τετρακοσίους ἔδραμον, κἀκείνους μὲν ταχέως κατηνόησαν, ἑαυτοῖς δὲ τὸν κέστιον. ὁ δὲ τῆς τε νυκτὸς οὐκ ὀλίγον προῃλήφει, καὶ σωτερώτερον ἤλαυνε μεθ' ἡμέραν, ὥς τε τοὺς στρατιώτας ὑπ' ὀκνηλίας καὶ δέους, τάς τε ἐλεπόλεις, καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἄλλων ὀργάνων καταλιπεῖν, ἃ τότε Ἰουδαῖοι λαβόντες, αὐθις ἐχρήσαντο κατὰ τῶν φευγόντων. προῆλθον δὲ τοὺς Ῥωμαίους διώκοντες, μέχρις ἀντιπατρίδος. ἔνθεν ὡς οὐ κατελάμβανον ὑποφεύγοντες, τάς τε μηχανὰς ἦρον, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσύλων, τῶν τε ἀπολειφθέντων λείαν συνῆγον, καὶ μετὰ παιάνων εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπανῆλθον, αὐτοὶ μὲν ὀλίγους ἀποβεβληκότες παντάπασι, τῶν δὲ Ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων πεζοὺς μὲν τετρακισχιλίους ἀνῃρηκότες ἐπιπεῖς δὲ, τριακοσίους καὶ ὀγδοήκοντα. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη δίου μηνὸς ὀγδόῃ, δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας. μὴ δὲ τὸν κεστίου συμφορὰν, πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν Ἰουδαίων, ὥσπερ βαπτιζομένης νεὼς, ἀπενήχοντο τῆς πόλεως. κοστόβαρος οὖν καὶ σαοῦλος ἀδελφοὶ, σὺν Φιλίππῳ τῷ ἰακίμου, στρατοπεδάρχης δὲ ἦν ἔτος ἀγρίππα βασιλέως, ἀμφοτέρους ὀκτὼ τῆς πόλεως, ὄχοντο πρὸς κέστιον. ὁ δὲ σὺν τούτοις καὶ τῷ βασιλικῷ αὐλῷ πλησιάσθεις ἀντίπας, ὑπεροδὸν τῷ φυγῷ, αὐθις ὑπὸ τῶν στασιαστῶν διεφθάρη, δηλώσομεν. κέστιος δὲ τοὺς περὶ σαοῦλον ἀξιώσαντας, ἀνέπεμψεν εἰς ἀχαΐαν πρὸς νέρωνα, τήν τε αὐτῶν δηλώσαντας φυγὴν, ἐξ πόλεως ἐνατάβαντας. Deniq; Costobarus & Saulus fratres, una cum Philippo Jachimi filio, qui princeps erat exercitus regis Agrippæ, inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qui vero cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, qvemadmodum à seditiosis interemptus sit alias indicabimus. Cestius autem Saulum & cæteros in Achaiam ad Neronem misit, & propriam necessitatem indicaturos, &

(hæc enim velut usui futura servabat, maxime quia timebat ne Judæis contra se capta prodessent) Bethoron versus antecedebat exercitum. At Judæi latioribus qvidem locis minus instabant: contractos vero in angustias atqve descensus, alii ab exitu prohibebant, alii postremos agminis trudebant in vallem: fusaqve omnis multitudo per itineris juga militem sagittis operiebat. ubi etiam peditibus qvo pacto sibimet subvenirent, hæsitantibus, eqvitum periculum promptius erat. nec enim ordinate viam prosequi poterant, obstantibus jaculis: & ne contra hostes irent ascensus ardui prohibebant eqvitantibus invii. jaculatoribus autem rupes ac valles tenebantur: in qvas dejecti qvi aberrassent consumebantur: nullusq; locus aut fugiendi, aut resistendi rationem habebat. Itaque incerti qvid agerent, ad ululatus, qvod desperati solent, fletusqve conversi sunt: qvibus resonabat Judæorum exhortatio, cum clamore lætantium pariter atqve sævientium, totusque pene qvi cum Cestio fuerat, perisset exercitus, nisi nox advenisset, qva Romani quidem in Bethoron confugerunt, Judæi vero obsessis circum omnibus locis, eorum transitus custodiebant. Deniqve ubi Cestius aperto itinere desperato, jam de fuga cogitabat, lectos propè ad CCCC. omnium fortissimos milites, tectorum fastigiis imposuit. hisqve præcepit vigilum qui in castris excubarent, signa clamare: ut eo modo Judæi omnem illic militum numerum arbitrarentur remanere. Ipse autem cum cæteris otiose usq; ad XXX. stadia progreditur. Unde mane cum Judæi locum qvo Romani tetenderant, desolatum vidissent, in quadringentos à quibus decepti fuerant concurrerunt. & illos quidem sine mora jaculis confecerunt: mox autem Cestium perseqvi properabant, sed ille cum nocte non parvum spatium itineris peregisset, die vehementius qvoqve fugiebat: adeo ut metu perculsi milites, machinas, sive tormenta muralia, itemque balistas, multaqve alia instrumenta relinquerent: qvibus tunc ablatis Judæi rursus contra illos qvi ea reliquerant usi sunt. Inseqvendo autem Romanos, Antipatridem usqve venerunt. Deinde cum eos assequi non potuissent, inde redeuntes & machinas secum asportarunt, mortuosqve spoliarunt, & prædam quæ remanserat collegerunt: & pæana canentes in metropolim remearunt, suis qvidem paucis amissis, Romanorum autem & auxiliarium qvinque millibus peditum ac CCC. itemqve nongentis & octoginta eqvitibus interemptis. Hæc qvidem Novemb. mensis VIII. die gesta sunt, anno XII. Neronis principatus.

CAP. XXV.

De Damascenorum sævitia in Judæos, deqve Josephi studiis a Galilæa in

POst Cestii vero casus adversos nobilium Judæorum multi, tanqvam e navi pessum itura, ex civitate enatabant. Deniq; Costobarus & Saulus fratres, una cum Philippo Jachimi filio, qvi princeps erat exercitus regis Agrippæ, inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qvi vero cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, qvemadmodum à seditiosis interemptus sit alias indicabimus. Cestius autem Saulum & cæteros in Achaiam ad Neronem misit, & propriam necessitatem indicaturos, &

belli cauſas derivaturos in Florum. ſperavit enim, & iram in illum excitatum iri, & ſua pericula ſummovenda. Tunc autem Damaſceni, cæde Romanorum cognita, Judæos apud ſe degentes opprimere ſtuduerunt: & cum eos in publicis thermis collectos haberent, (namque id propter ſuſpiciones meditabantur) facilem quidem ſui conatus exitum fore putabant. verebantur autem mulieres ſuas, fere omnes præter paucas Judaizantes, & eorum religione imbutas. Quare hic magna cura fuit eas cælandi, quid agerent: Judæorum autem decem millia, quippe in angusto loco, atque omnes inermes aggreſſi, una hora ſine metu jugulaverunt. Qui vero Ceſtium fugaverant, in Hieroſolymam reverſi, qvos adhuc Romanorum ſtudioſos invenisſent, partim vi, partim blanditiis ſibi etiam ſociabant: & in templum congregati, plures belli duces eligendos eſſe cenſebant. Declaratus eſt igitur Joſephus, Gorionis filius, & pontifex Ananus: omnia quæ in civitate gerenda eſſent, imperaturi: maximeque ut civitatis muros erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum, quamvis Romanis prædam, & ereptas Ceſtio pecunias, & inſuper his plurima ex theſauris publicis in poteſtate haberet, tamen nullis neceſſitatibus propoſuerunt: qvod & ipſum tyrannidis ſuperbia viderent efferri, ejusq; ſtudioſos ſive imitatores, ſatellitum more verſari. verum paulatim Eleazarus ambitione pecuniæ, itemque aſtutia perſuaſit populo ut omnibus parerent. In Idumæam vero qvos mitterent, alios militum duces optarunt, Jeſum filium Sapphæ, unum è pontificibus & Eleazarum novi pontificis filium, Nigro autem mandaverunt, qvi tunc Idumæam regebat, ex regione trans Jordanem poſita genus ducens, unde Peraites cognominabatur, ut ducibus obtemperaret. Sed ne alias quidem regiones omittendas putabant. namque in Hierichuntem Joſephus filius Simonis, & trans flumen Manaſſes, & Tamnam Johannes Eſiæus, toparchias adminiſtraturi miſſi ſunt. huic autem Lydda, & Joppe, & Ammaus erant additæ. Gophniticæ autem & Acrabatenæ regionum Joannes, filius Ananiæ, rector deſignatus eſt: & utriusque Galilææ Joſephus Matthiæ filius, hujus autem præfecturæ juncta erat & Gamala, munitiſſima civitatum qvæ ibi fuere. Aliorum igitur rectorum, pro alacritate ac prudentia ſua, qvisque res ſibi creditas adminiſtrabat. Joſephus autem cum in Galilæam veniſſet, primum curæ habuit, indigenarum ſibi conciliare benevolentiam: multa ſciens ea confici poſſe, licet in aliis peccaviſſet. Deinde conſiderato, quod potentiſſimos quidem amicos haberet, ſi eos participes poteſtatis feciſſet, omnem vero multitudinem ſi pleraq; per indigenas & conſuetos fieri præciperet, LXX. de ſenioribo ejus gentis prudentiſſimos elegit, eoſq; rectores totius Galilææ conſtituit. VII. vero per ſingulas civitates minorum litium judices. nam majora negotia cauſaſq; capitales ad ſe referre juſſit, & illos LXX. Cæterum diſpoſito per civitates jure quo inter ſe uterentur, etiam quemadmodum extrinſecus tuti eſſent animadvertit:

Α καὶ τὰς αἰτίας ἔτι πολέμου τρέψοντας εἰς Φλῶρον. τῇ γὰρ ἐπ' ἐκεῖνον ὀργῇ, κουφίσειν καὶ τοὺς ἑαυτῶν κινδύνους ἤλπισεν.

Κεφ. μα.

Κατὰ τοῦτο δὲ Δαμασκηνοὶ τῶν Ῥωμαίων φθορὰν πυθόμενοι, τοὺς παρ' ἑαυτοῖς Ἰουδαίους ἀνελεῖν ἐπῆλθον. καὶ καθ' μὲν εἶχον αὐτοὺς ἐν τῷ γυμνασίῳ πάλαι σωθησομένους ἀφ' ὑποψίας τοῦτο πραγματεύσαμενοι, ῥᾴστην τὴν ἐπιχείρησιν ἐδόκουν. ἐδεδοίκεσαν γὰρ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ἁπάσας σχεδὸν ὀλίγων ἐξηγμένας τῇ Ἰουδαϊκῇ θρησκείᾳ. διὸ μέγις' αὐτοῖς ἀγὼν ἐγίνετο λαθεῖν ἐκείνας. τοὺς γὰρ Ἰουδαίους, ὡς ἂν ἐν στενῷ χωρίῳ τὸ πλῆθος ὄντας ἀμυήτους, καὶ πάντας ἀνόπλους, ἐπελθόντες ἐν μίαν ὥραν, ἀδεῶς ἔσφαξαν.

Κεφ. μβ.

Οἱ δὲ διώξαντες τὸν κῆνσον, ὡς ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, τοὺς μὲν βίᾳ τῶν ἐπιῤῥωμαϊζόντων, τοὺς δὲ πειθοῖ προσηγοντο, καὶ σωφρονισθέντες εἰς τὸ ἱερὸν, στρατηγοὺς ἀπέδειξαν ἔτι πολέμου πλείονας. ἡρέθη δὲ ἰώσηπος ὁ γωρίωνος, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς ἄνανος, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν ἁπάντων αὐτοκράτορες, καὶ μάλιστα τὸ τεῖχη τῆς πόλεως ἀνεγείρειν. τὸν δὲ σίμωνος υἱὸν ἐλεάζαρον, καὶ περ ὑφ' ἑαυτῷ πεποιημένον τὴν ῥωμαίων λείαν, καὶ τὰ ἁρπαγθέντα κῆνσου χρήματα, πρὸς οἷς πολλὰ τῶν δημοσίων θησαυρῶν, ὅμως οὐκ ἐπέσχεν τοῖς χρείαις, αὐτόν τε τυραννικὸν ὁρῶντες, καὶ τοὺς ὑφ' ἑαυτῷ ζηλωτὰς, δορυφόρων ἔθεσι χρωμένους. κατ' ὀλίγον γε μὴν, ἦτε χρεία τῶν χρημάτων, καὶ γοητείᾳ ἐλεάζαρος, οὐκ ἐσῆλθε τὸν δῆμον, ὥς τε αὐτῷ πειθαρχεῖν πρὸς τῶν ὅλων. εἰς δὲ τὴν ἰδουμαίαν ἑτέρους ἐπέλεξαν στρατηγοὺς, ἰησοῦν τε τὸν ἱερέως σαπφᾶ τῶν ἀρχιερέων ἕνα, καὶ ἐλεάζαρον ἀρχιερέως υἱὸν νέου. τῷ δὲ ἄρχοντι τότε τῆς ἰδουμαίας νίγερι, γένος ὄντι ἐκ τῆς πρὸς ἰορδάνην περαίας, διὸ καὶ περαίτης ἐπικαλεῖτο, πρόσταξαν ἀποπειρασθαι τοῖς στρατηγοῖς. ἠμέλουν δὲ οὐδὲ τῆς ἄλλης χώρας, ἀλλ' εἰς μὲν ἱεριχοῦντα, ἰώσηπος ὁ σίμωνος, εἰς δὲ τὴν περαίαν μανασσῆς, ἡμινᾶ δὲ τοπαρχίας, ἰωάννης ὁ ἐσσαῆνος στρατηγήσων ἐπέμφθη. προσεκληρώθη δὲ αὐτῷ λύδδα, καὶ ἰόππη, καὶ ἀμμαοῦς. τῆς δὲ γοφνιτικῆς καὶ ἀκραβατινῆς, ὁ ἀνανίου ἰωάννης ἦγεμὼν ἀποδέδεικτο, καὶ τῆς γαλιλαίας ἑκατέρας ἰώσηπος ματθίου. προσῴκιστο δὲ τῇ τούτου στρατηγίᾳ, καὶ γάμαλα, τῶν ταύτῃ πόλεων ὀχυρωτάτη. τῶν μὲν οὖν ἄλλων στρατηγῶν ἕκαστος ὡς εἶχε πρὸς τὴν μίαν ἢ σωτέσεως, διὸ καὶ τὰ πεπιστευμένα. ἰώσηπος δὲ εἰς τὴν γαλιλαίαν ἀνελθὼν, πρῶτον ἐφρόντισε τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας τῶν ἐπιχωρίων, εἰδὼς ὅτι πλεῖστα ταύτῃ κατορθώσει, κἂν τἆλλα ἁμαρτάνῃ, σωιδὼς δὲ ὅτι τοὺς μὲν δυνατοὺς οἰκειώσεται μεταδιδοὺς τῆς ἐξουσίας αὐτοῖς, τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, εἰ δι' ἐγχωρίων καὶ σωθήσων τὰ πολλὰ πρὸς τοσούτοις, τῶν μὲν γηραιῶν ἑβδομήκοντα τοὺς σωφρονεστάτους ἐπιλέξας ἐκ δ' ἕθνους, κατέστησεν ἄρχοντας ὅλης γαλιλαίας, ἑπτὰ δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς, τῶν τελεστέρων διαφορῶν. τὰ δὲ μείζω πράγματα, καὶ τὰς φονικὰς δίκας ἐφ' ἑαυτὸν ἀναπέμπων ἐκέλευσε, καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα. κατασκευάσας δὲ τὰ πρὸς ἀλλήλους νόμιμα τῶν κατὰ πόλιν, ὅτι τῷ ἔξωθεν αὐτῶν ἀσφάλειαν ἐχώρει. ᾗ γε-

καὶ γινώσκων ῥωμαίους πρὸς ἁλωσιτᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν, παρατηδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, ἰωτάπατα, καὶ βηροσυβέε, καὶ σελαμεῖν, ἔτι δὲ καὶ περεκχώ, καὶ ἰαφὰ καὶ σιγὼ, τότε ἰταβύριον καλούμενον ὄρος, καὶ ταριχαίας, καὶ τιβεριάδα. πρὸς δὲ τούτοις, τὰ πρὸς ἡμνησὼρ τὴν λίμνην ἀπήλαια, καὶ τὴν κάτω καλουμένην γαλιλαίαν ἀνετείχισατο, τῆς τε ἄνω γαλιλαίας, τὴν τε προσαγορευομένην ἀχαβάρων πέτραν, καὶ σέφ, καὶ ἰαμνιθ, καὶ μηρών. καὶ τὴν γαυλανιτικὴν, σελευκείαν τε καὶ σωγάνην, καὶ γαμαλαν ὀχυρώσατο. μόνοις δὲ σεφφωρίταις ἀφῆκε καθ' ἑαυτοὺς τειχίζειν ἀναδείμασθαι χρημάτων τε ἀπόρους ὁρῶν ὄντας, καὶ προθύμους ὅτι τὸν πόλεμον δίκα προσήκοντος. ὁμοίως γε καὶ γίσχαλα ἰωάννης ὁ λευίου υἱὸς, καθ' ἑαυτὸν ἐτείχιζεν ἰώσηπου κελεύσαντος. τῆς δὲ ἄλλοις ἐρύμασιν αὐτὸς ἅπασι συμπονῶν ἅμα καὶ προεστώσων παρεῖχε. κατέλεξε δὲ καὶ δύναμιν ἐκ τῆς γαλιλαίας ὑπὲρ δέκα μυριάδας νέων ἀνδρῶν, οὓς πάντας, ἐκ τε τῶν συλλεγομένων παλαιῶν ὅπλων ἐγκαπασσαμένους ὡπλίζεν. ἐπεὶ τε σωισδὼν ἀήττητον τὸ ῥωμαίων ἰσχὺν γεγνημένην, δι' παιθεία μᾶλλον καὶ μελέτη τῶν ὅπλων, τὴν μὲν διδασκαλίαν ἀπέγνω τῇ χρείᾳ διακομένην. τὸ δὲ ὑπείκειν ἐρῶν προσιγνόμενον ἐκ δὲ πλήθους τῶν ἡγεμόνων, ῥωμαϊκώτερον ἐτήρει τὴν τάξιν, καὶ πλείους καθίστατο ταξιάρχους. τάξεων δὲ, ἀποδέικνυ διαφορὰς. καὶ τοὺς μὲν ἑκατοντάρχας, καὶ ἑκατοντάρχους, ἔπειτα χιλιάρχοις, καὶ μὴν τοὺς ἡγεμόσι πραγμάτων ἀδροτέρων ἀφίστου μένοις. ἐδίδασκέ τε σημείων ὠφελείας, καὶ σάλπιγγος προσκλήσεις τε καὶ ἀναπλήσεις, προσβολάς τε κεράτων, καὶ περιαγωγὰς, καὶ πῶς δεῖ πρὸς μὲν τὸ κάμνον ὑπαναπαύειν ἐν δὲ προϊόντος, ἐν δὲ τῷ πονεῖν συναμύνειν. ὅσα τε εἰς ὠφέλημα ψυχῆς, ἢ καρτερίαν σώματος, συνεχῶς ἀφηγεῖτο. μᾶλιστα δὲ αὐτοὺς ἤσκει πρὸς τὸν πόλεμον πρὸ ἕκαστα τῶν ῥωμαίων ὑπείξιαν δι' ἡγούμενος, καὶ ὡς πολεμήσουσι πρὸς ἄνδρας, οἳ δι' ἀλκὴν σώματος καὶ ψυχῆς ὠφέλημα, πάσης ὀλίγα δεῖν τὴν οἰκουμένης κρατοῦσιν. ἔφη δὲ πᾶρουν αὐτῶν λαβεῖν τῆς καθ' τὸ πολέμου ὑπείξεως, καὶ πρὸ ὠφελείας, εἰ τῶν συνήθων ἀδικημάτων ἀπάσονται, κλοπῆς καὶ ληστείας, καὶ ἁρπαγῆς, ἔτ' ἐξαπατᾶν τὸ ὁμόφυλον, καὶ μὴ κέρδος οἰκεῖον ἡγεῖσθαι, τῶν βλάβων τῶν συμπολεμίων. διεικεῖτο δὲ καλλίστας τοὺς πολέμους, παρ' οἷς ἂν ἀγαθὴν τὸ σωφροσύνης ἔχωσιν οἱ στρατεύομενοι. τοὺς δὲ οἰκοθεν φαύλους, οὐ μόνον πρὸς ὑπουσίν ἐχθροῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰδίοις χρῆσθαι πολεμίοις. πολλὰ παιδεύσας ὠφελίμων διετέλει, καὶ τὸ ἕτοιμον, εἰς ὠφέλειαν ὑπὲρ συγκειμένης, πεζῶν μὲν ἓξ μυριάδες, ἱππεῖς δὲ μακόσιοι, καὶ πεντήκοντα. χωρὶς δὲ τούτων οἷς ἐπεπίθει μᾶλλον, μισθοφόροι πρὸς τετρακισχιλίους, καὶ πεντακοσίους. σπολέκτους δὲ πρὸς αὐτὸν ἔχειν ἐξακοσίους φύλακας τοῦ σώματος. ἔτρεφον δὲ πλὴν τῶν μισθοφόρων τοῦ ἄλλου στρατιὰν αἱ πόλεις ῥᾳδίως. τῶν δὲ καταλεγθέντων ἑκάστη τοὺς ἡμίσεις ὅπλα τὴν στρατιὰν ἐκπέμπουσα, τοὺς λοιποὺς ὅπλα συμπερισμὸν αὐτοῖς τῶν ὅπλων κατεῖχεν, ὡς τε τοὺς μὲν εἰς ἔθνος, τοὺς δὲ εἰς ἐργασίαν διηρῆσθαι, καὶ τοῖς τὰ ὄντα πέμπουσιν ἀντιχορηγεῖσθαι ῥᾳδίως τῶν ἐναλίτων τοῦ ἀσφάλειαν.

certusque in Galilæam Rom. esse venturos, opportuna loca muro cingebat, hoc est Jotapatam, & Bersabee & Selamin, necnon & Percccho, & Japha, & Sigoph, & montem cui nomen est Itaburio, & Taricheas, & Tiberiada: ad hæc etiam circa Genesar lacum speluncas in ea quæ inferior Galilæa vocabatur munivit. Superioris autem Galilææ Petram quæ Achabrorum dicitur, & Seph, & Jannitæ, & Mero: in Gaulanitide vero Seleuciam, & Soganen, & Gamalam munitione circumdedit. Solis autem Sepphoritis permisit, ut murum sibimetipsis fabricarent: quod eos pecuniosos esse, & ad bellum promptos etiam sine præcepto videret. Similiter autem Gischalam, Josephi jussu per se muro cinxit Joannes Leviæ filius. Cæteris autem castellis omnibus ipse Josephus intererat, jubendo simul atque opem ferendo. Quin & exercitum ex Galilæa, supra centum millia virorum comparavit: quos omnes undique collectis armis veteribus instruebat. Deinde reputans, hoc maximè Rom. invictam esse virtutem, quod dicto essent audientes rectoribus suis, & armorum exercitationi operam darent, doctrinam quidem urgente necessitate despexit: parendi autem facultatem ratus regentium multitudine posse contingere, ità ut Rom. solent divisit exercitum, pluresque fecit ordinum principes. Diversisque militum generibus constitutis, alios decadarchis, alios centurionibus, alios tribunis subdidit: & insuper his ipsis rectores, majorum rerum administratores dedit. Docebatque signorum disciplinas, & provocationes revocationesque buccinarum, & principia cornuū, & circumductiones, & quemadmodum oporteret laborantibus succurrere fortiores, & cum defatigatis partiri pericula: quæque ad fortitudinem animi corporisque tolerantiam pertinerent, instituebat. Maxime vero eos erudiebat ad bellum, usque eò usque Rom. referens disciplinam, & quod cum viris essent præliaturi, qui & viribus corporis, & animi obstinatione, totum pene orbem terræ superâssent. His addidit, quo pacto belli tempore suis essent parituri præceptis, jam nunc periculum se facturum, si consuetis delictis, hoc est, furtis & latrociniis & rapinis abstinuissent: sed neque aut gentilibus fraudem facerent, aut consuetissimorum damna proprium quæstum putarent. Illa enim bella optimè administrari, quorum milites bonam conscientiam gererent: qui vero per se pravi fuissent, his non solum inimicos, sed etiam Deum hostem futurum. Multa in hunc modum admonendo perseverabat. Et jam quidem quantum prælio parandum esset, conflatum erat. Nam LX. peditum millia, CCL. equites, ac præter hos etiam mercenarios, quibus maximè fretus erat, habebat quatuor millia quingentos: necnon & sexcentos circa se electos custodes corporis atque satellites. Exceptis autem mercenariis, facile cæteri milites à civitatibus alebantur. Namque singulæ quas enumeravimus, cum mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad comparandum eis victum tenebant: ut pars armis, atque alia pars faciendis operibus dirimeretur, & armati securitatem rependerent suggerentibus commeatum.

CAP. XXVI.

ΚΕΦ. μγ.

De Josephi periculis & evasione, & Joannis Giscalæi malitia.

JOsepho autem hoc modo administranti Galilæam, insurrexit quidam insidiator, patria Giscala ortus, Leviæ filius, nomine Joannes, callidissimus, ac dolis plenus, & neqvitia quidem nobilissimus omnium, antea verò pauper, & aliquandiu malitiæ suæ impedimentum passus inopiam, facilè mentiri paratus, mirusqve fidem adhibere mendacio: & qui fallaciam virtutem putaret, eaqve adversus amicissimos uteretur: simulator humanitatis, & spe lucri appetentissimus cædium: qui semper quidem immoderata concupisset, spem vero levioribus maleficiis aluisset. Latro enim erat, sui moris, ac solitarius: deinde etiam comitatum inventi audaciæ, primo quidem parvum, ampliorem autem proficiens. Curæ autem habebat, neminem ignavum ascisc ere: sed qui & habitudine corporis, & animi magnitudine, bellorumqve peritia præstarent, hos eligebat: donec CCCC. virorum catervam congregavit, qvorum plures ex Tyriorum finibus & vicis erant. Isque omnem Galilæam depopulabatur: & multos futuri belli metu suspensos lacerabat. Hunc igitur jamdudum regendi milites cupientem, & majora desiderantem, diu pecuniæ retardabat inopia. cumqve videret Josephum sua industria lætari, persvadet ei primùm, ut fabricandi muri patriæ solicitudinem sibi committeret. in qua re quæstus magnos à locupletibus fecit. Deinde callidissima fraude composita, velut oleo, quod non à gentilibus suis tractatum esset, uti caverent omnes apud Syriam Judæi, ut ad confinia oleum mitteretur depoposcit, nummoqve Tyrio, qui quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphoris, eodem precio amphoræ dimidium venundabat. Cumqve Galilæa ferax esset olei, maximo illo tempore magna ubertate redundaret, in ea loca ubi erat penuria solus multumqve mittendo, infinitam summam pecuniæ congregavit: qua mox in eum usus est, qui hoc sibi beneficium præstitisset. Deniqve existimans si Josephum deposuisset, rectorem se Galilææ futurum, quibus præerat latronibus imperavit prædam vehementius exercere, quo multis rebus novis per eas regiones excitatis, aut insidiis alicubi rectorem perimeret, si qui ferret auxilium: aut si latrocinia negligeret, ob hoc eum apud indigenas accusaret. Jamdudum autem rumores dissipaverat, qvod res Galilææ Josephus Romanis prodere cogitaret: multaqve in hunc modum ad ejus perniciem comparabat. Itaqve illo tempore, cum quidam ex vico Dabaritarum, in magno campo custodias agentes, Ptolemæum Agrippæ & Berenices procuratorem aggressi omnes quas ferebat sarcinas abstulissent, in quibus erant non paucæ vestes preciosæ, plurimaqve argentea pocula, & DC. aurei. Neqve hanc prædam occulte administrare potuissent, omnia Taricheas ad Josephũ comportarunt. Illo autem reprehensa violentia, quam regiis intulisset, reponi res ablatas apud aliqvem ejus civitatis potentissimum jubet: paratus eas dominis opportunè remittere. Unde maximum ei periculum comparatum est: namqve raptores earum, qvia prædæ nullam part

A Διοικοῦντι δ' ὅτω τὰ ἰωσήπω τὰ κῶ τ γαλιλαίαν
ὠρχνίσετό τις ἐπιβελ ἀνὴρ δοκο γιχάλων
ὑὸς λῃστὴς ἰωάννης ὄνομα. πανοῦργος ἦ μὴν
δολιώτατ τ ἐπιτηδευμάτων, ἐν δ τοῖς πονηρεύμασιν ἁπάν-
των. πένης δ τὰ πρῶτα, καὶ μέχρι πολλοῦ κώλυμα ἔχων
τῆς κακίας τὴν ἀπορίαν, ἔπειτα ψεύδεσθ, δυ-
νὸς δ ἀπιθάνου πίστιν τοῖς ἐψεσμένοις, ἀρετὴν ἡγού-
μεν τὸ ἀπάτειν, καὶ ταύτῃ κῶ τῶν φίλτατων
χρώμεν, ὑποκρίτης φιλανθρωπίας, καὶ δι' ἐλπίδα
B κέρδους φονικώτατ. ἀεὶ μὲν ἐπιθυμήσας μεγάλων,
τρέφων δ τὰς ἐλπίδας ἐκ τ ταπεινῶν κακουργημά-
των. λῃστὴς γὰρ ἦν μονότροπος, ἔπειτα καὶ σωφθεὶς
εὗρε τῆς τόλμης, τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγοις, πορισάμενος δ
ἀεὶ πλείονα. φρονῶν δ ἦν αὐτῷ μηδένα περιλαμ-
βάνειν ἀλάτων, ἀλλὰ τοὺς δεξία σώματ, καὶ
ψυχῆς εὐρώματι, καὶ πολέμων ἐμπειρίᾳ διαφέ-
ροντας ἐξελέγετο. μέχρι μὲν τετρακοσίων ἀνδρῶν
C συνεκρότησεν, οἱ τ πλέον ἐκ τῆς τυρίων χώρας,
καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κωμῶν φυγάδες ἦσαν, διὸν ἐλπίζετο
πᾶσιν τοῦ γαλιλαίαν, καὶ μετιόρους ὄντας ἤδη τῷ
μέλλοντι πολέμῳ πολλοὺς ἐταράττοντα. ἤδη δ αὐ-
τὸν στρατηγοῦντα καὶ μείζονων ἐφιέμενον, ἐνθεὰ χρη-
μάτων κατεῖχεν. ἐπεὶ δ τὸν ἰώσηπον ἐρῶν αὐτὸς σφό-
δρα χαίροντα τῷ δεσπότῃ, πείθει μὲν πᾶσιν αὐ-
τῷ πιστεῦσαι τὸ τεῖχ ἀνοικοδομῆσαι τῆς πατρίδος,
ἐν ᾧ πολλὰ ὠφελῆ τῶν πλουσίων ἐκέρδησεν. ἔπειτα συν-
D θεὶς σκληρὰν πανουργοτάτην, ὡς ἅρα φυλάττοιντο
πάντες. οἱ κῆ τὴν συρίαν ἰουδαῖοι, ἐλαίῳ χρῆσθαι μὴ
δι' ὁμοφύλων ἐγκεχειρισμένῳ, πέμπειν αὐτοῖς ὅπο
τὸν μεθορίαν ἐζητήσατο. σπουδάζοντ δ ἦ τυρίου
νομίσματ, ὃ τέσσαρας ἀττικὰς δυνατῷ, τέσσαρας
ἀμφορεῖς, τῆς αὐτῆς ὠνῆς ἐπραττε τιμῆς ἡμιαμφόριον.
οὔσης δ τῆς γαλιλαίας ἐλαιοφόρου μάλιστα, καὶ τότε
εὐφορηκυίας, εἰς ἀπανίζοντας πεμπτὸν, πολὺ καὶ μόνον,
E ἄπειρον πλῆθ σπουδαζομένων χρημάτων, οἷς εὐθὺς
ἐχρῆτο κῶ δ τὸν ἐργασίαν ὠφελοῦντος. καὶ τοὺλα-
χὸν εἰ καταλύσειε τὸν ἰώσηπον αὐτὸς ἠγησάμενος τῆς γα-
λιλαίας, τοῖς μὲν ὑφ' αὐτὸν λῃσταῖς πρόσταξεν εὐπρε-
πέστερον ἐγχειρεῖν τοῖς ἁρπαγαῖς, ὅπως πολλῶν νεωτε-
ρισζόντων κῶ τὸν χώραν, ἢ διαχρήσαιτό που τ στρατη-
γὸν ἐνεδρευθέντα λοχήσασι, ἢ πρὸς ἐκεῖνον τοὺς λῃστὰς
διαβάλοι, ὡς τοὺς ἐπιχωρίους. ἔπειτα διεφήμιζ
F παρῄνεσεν, ὡς ἅρα προδιδώη ῥωμαίοις τὰ πράγματα
ἰώσηπ, καὶ πολλὰ τοιαῦτα πρὸς κατάλυσιν τῶν
ὅρος ἐπεφαντάτευτο, καθ' ὃν καιρὸν δοκῇ δαβαρίτῶν
κώμης νεανίσκοι τινὲς τῶν ἐν τῷ μεγαλωπόλῃ κα θε
ζομένων φυλάκων, ἐνεδρεύοντες πτολεμαῖον τὸν ἀ
γρίππα καὶ βερενίκης ἐπίτροπον, ἀφείλοντο πᾶσα
σαν ἦγεν ἀποσκευὴν, ἐν ᾗ πολυτελὴς ἐσθὴς σὺ
ἐλέγετ, καὶ πλῆθ σκευῶν ἀργυρῶν, χευ
τε ἦσαν ἐξακόσιοι. μὴ δυναμένου δ διαθεσθαι κρι
G φα τῷ ἀρπαγῶν, πάντα πρὸς ἰώσηπον εἰς τὰς
χαίας ἐκόμισεν. ὁ δ μεμψάμεν αὐτῶν τὸ πρ
τοὺς βασιλικοὺς βίαιον, τίθησι τὰ κομισθέντα ὡ
τῷ δυνατωτάτῳ τῶν ταρίχαιατῶν εἶναι, πέμψ
κατὰ κρατὴν τοὺς δεσπότας προσαρτύμεν, ὁ
μέγιστον αὐτῷ κίνδυνον ἐπήγαγε. οἱ γὰρ ἁρπασθέ
τες, ἅμα μὲν ὅτι τῆ μηδεμιᾶς τυχόν μεριδ
σκε

ἀπ τῶν κεκομισμένων ἀγανακτῆντες, ἅμα δ' ὁ Ἰωσ- A accepissent; ægre ferentes,& perspicientes qvod
κεψάμβροι δ' Ἰωσήπου τὴν διάνοιαν, ὅτι μέλλοι τοῖς βα- Josephus cogitaverat laborem suum regibus
σιλεῦσι τὸν πόνον αὐτῶν χαρίζεσθαι, νύκτωρ εἰς τὰς κώ- condonare,per vicos nocte discurrunt,omnibus-
μας αὐτῶν διέδραμον, καὶ πᾶσιν ἐπεδείκνυντο τ' Ἰώση- qve prædicant Josephum proditorem esse: eo-
πον ὡς προδότην. ἐνέπλησαν δὲ καὶ τὰς πλησίον πόλεις demqve tumultu civitates proximas repleve-
παραχρῆς, ὥς τε τοῦ τὸν ἕω δέκα μυριάδας ὁπλι- runt, adeo ut C. armatorum millia contra Jose-
τῶν ἐπ' αὐτὸν συνδραμεῖν. καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἐν τῷ phum prima luce concurrerent. Deniqve multi-
παραχθῆναι ἱπποδρόμῳ συνηθροισμένον πολλὰ πρὸς tudo qvidem, in circo apud Tarichæas congre-
ὀργὴν ἀνεβόα, καὶ κατηλάλουν, οἱ δ', καθὰν τὸν προδό- gata, plurima per iracundiam conclamabat, par-
τὴν ἐκκεκραγησαν. παρώξυνε δὲ τοὺς πολλοὺς Ἰωάννης, B tim deponi,partim concremari vociferans prodi-
καὶ σὺν αὐτῷ Ἰησοῦς τις υἱὸς Σαπφᾶ, τότε ἄρχων τῆς Τι- torem: plerosqve autem incitabat Joannes, &
βεριάδος. οἱ μὲν οὖν φίλοι καὶ σωματοφύλακες δ' cum eo Jesus quidam Sapphæ filius, tunc magi-
Ἰωσήπου, καταπλαγέντες τὴν ὁρμὴν δ' πλήθους ἔφυ- stratus Tiberiadis. Josephi igitur amici & satel-
γον, πλὴν ὀλίγων πάντες. αὐτὸς δ' κοιμώμενος ἤδη lites, tantæ multitudinis incursu perterriti, o-
προσφερομένου δ' πυρὸς φλογίζοντος, καὶ μηδενῶν mnes præter qvatuor diffugerunt.Ipse vero dor-
φύλαν τῶν παρόντων οἱ παρέμειναν, οὔτε πρὸς τὴν miens, prope cum jam ignis admoveretur exur-
καθ' αὐτὸν ἐρημίαν, οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐφεσώ- git: & monentibus eum qvatuor qui remanse-
των καταπλαγείς, προπηδᾷ, θεῖς ῥῆξαν μὲν τ' C rant ut fugeret, neqve solitudine sua, neqve il-
ἐσθῆτα, καταπάσαμενος δ' τ' κεφαλὴν κόνιν, ὀπισθρέ- lorum qvi contra se venerant copiis perturba-
ψας δ' ὀπίσω τὰς χεῖρας, καὶ τὸ ἴδιον ξίφος ὑπενέγ- tus, in conspectum illorum prosilit, veste discis-
κας τῷ τένοντι. πρὸς δὲ τῶν μὲν οἰκείως ἐχόντων, καὶ sa, infusoqve capiti pulvere, aversisqve post ter-
μᾶλλον παρακαλούντων οἰκτεῖραι. οἱ δ' ἀπὸ τῆς χώ- gum manibus suoqve cervici gladio annexo.Hæc
ρας, καὶ τῶν πλησίον ὅσοις εὐδόκει φορτικὸς ἐλαυνόμε- autem amicos ei, maxime Tarichеas ad miseri-
νος, προφέρειν τε τὰ κοινὰ χρήματα θᾶττον ἐκέλευ- cordiam commoverant. rustica vero plebs,& fi-
ον, καὶ τὰς προδοτικὰς συμβήκας ἐξομολογεῖσθαι. προσ- nitimorum, qvibus molestior videbatur, non si-
ειλήφεσαν γὰρ οὐκ ἐξ χρήματος οὐδὲν αὐτὸν δρᾶσαι D ne maledictis eum jubebant publicas proferre
τῶν ὑπονοηθέντων, ἀλλὰ ὅτι συγγνώμης παρασχεῖν, pecunias, & facta proditionis fateri. nam ex ha-
πάντα πεποιηκέναι τὰ πρὸς τὸν ἔλεον. τῇ δ' ἰδίᾳ ἡ πρόσει- bitu ejus opinabantur, nihil eorum de qvibus
νωσις, προκατασκευῇ στρατηγήματος καὶ τεχνιτεύων nata fuerat suspicio, penitus negaturum: & im-
τοὺς ἀγανακτοῦντας καθ' αὑτὸ κατ' ἀλλήλων σχεσίασ- petrandæ veniæ causa fecisse omnia qvæ miseri-
θαι, ἐφ' οἷς ὠργίζοντο πάντα ὁμολογήσειν ὑπισχνεῖτο. cordiam provocarent. At illius ista humilitas
εἶτα δοκεῖν αὐτῷ λέγειν, ἐγὼ ταῦτα ἔφη τὰ χρήματα, consilium præstruebat: & contra se indignantes
οὔτε ἀναρπάσειν ἀχρεῖος πρόφασιν προβουλόμενος, οὔτε κερδαί- arte circumveniens, ut super his,unde irascerentur,inter se ipsi discordarent,omnia confessurum
νειν αὐτός. μὴ γὰρ ἡγησάμενη ποτὲ ἡ φίλον τὸν ὑμῖν ἀλά- se pollicetur. Deinde sibi loquendi facultate
φορον, ἢ κερδος τὸ φέρον τῷ κοινῷ βλάβος. ὁρῶν δ' ὡ E concessa, ego,inqvit,has pecunias neqve Agrip-
παρεσκευάσατο μᾶλλον τὸν ὑμετέραν πόλιν ἀσφαλεῖς pæ remittere cogitabam, neqve in propria lucra
δεομένην, καὶ πρὸς τὸν καταισχύνην τείχους χρήζου- convertere. absit enim, ut amicum putem un-
σαν δρυμός, δεδοικὼς δ' τῶν περιέων δῆμον, καὶ τὰς quam, qvi vobis sit inimicus: aut qvæstum ex
ἄλλας πόλεις ἐφεδρεύουσας τοῖς ἁρπασμένοις, κατε- re capiam, qvæ vos communiter læderet. Sed
σχεῖν ἡσυχῇ τὰ χρήματα προειλόμην, ἵνα ὑμῖν περιβά- qvia videbam ô Taricheatæ, maxime civitatem
λωμαι τεῖχος. εἰ δ' μὴ δοκεῖ, προφέρω τὰ κεκο- vestram munitionis egere, & ad extruenda mœ-
μισμένα, καὶ παρέχω διαρπάζειν. εἰ δ' μὴ καλῶς nia minus habere pecuniæ, timebamqve Tibe-
ὑμῖν ἐβουλευσάμην, κολάζετε τὸν διεγέτην. ὅπερ F rienſem populum, & alias civitates raptis pecu-
τούτοις οἱ παρεκάλεσαν μὲν αὐτὸν ἀνδρήμειον. οἱ niis inhiantes, pedetentim eas retinere decrevi,
δ' ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος σὺν τοῖς ἄλλοις σκάμμον, καὶ ut vos muro circundarem. Si hoc non videtur,
διατείλουν. καταλιπόντες δ' ἑκάτεροι τὸν Ἰώση- profero qvæ ablata sunt, & diripienda propono.
πον, ἀλλήλοις διεφέροντο. κἀκεῖνος παῤῥῶν ἤδη τοῖς Sin rectè consului, bene de vobis meritum co-
ἀπειλουμένοις, ἦσαν δ' οἱ παρεκάλουν ὡς τεθορυβημέ- ercetis.Hæc Taricheatæ quidem ab eo dicta,cum
νοι, πᾶσι τοῦ πλήθους παῤῥησιαστικώτερον ὁμίλει. καὶ favore receperunt: Tiberienses vero cum aliis
πολλὰ τ' προπέτειαν αὐτῶν κατονειδίσας, ἐκ μὲν τ' πα- depravando, insuper etiam minitabantur: utri-
ρόντων παρεκάλεσεν ἔφη τειχίζειν, ἀσφαλεῖσθαι δ' ὅμως que autem relicto Josepho, inter se litigabant.
καὶ τὰς ἄλλας πόλεις. ἐὰν δ' ὑπερῇσθε χρημάτων, ἐὰν ὁμο- G Ille autem fretus jam secum sentientibus (erant
νοῶσιν ἐφ' οὓς δεῖ περίζειν, καὶ μὴ παροξυνῶσιν δ' κ' δ' enim prope ad XL. millia Taricheatæ) cum mul-
περίζουτος. ἐνθα δὴ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος τ' ἡπατημέ- titudine liberius loqvebatur: multumqve in eo-
νων ἀπανεχώρει, καὶ τὸ διωργισμένον. διχίλιοι δ' ἐπ' rum temeritatem invectus, ex præsenti quidem
αὐτ' ὥρμησαν ἔνοπλοι, καὶ φθάσαντες εἰς τὸ δωμάτιον pecunia Taricheam ait esse muniendam. curæ
παρελθεῖν, ἀπειλοῦντες ἐφεστήκεσαν. ὅπερ τότε πόλιν autem sibi fore similiter, ut etiam cæteræ tutæ
sint civitates, nec enim pecunias defore, si con-
cordari velint in eos, unde parandæ sunt, & non in eum moveantur qui parat. Itaque tum alia
quidem multitudo quæ decepta fuerat, quamvis irata recedebat: duo vero armatorum millia im-
petum in eum fecere, cumque se ille tecto antè recepisset, instabant ei minitantes. Iterum autem

Josephus in hos qvoq; altera fraude utitur. cumque in summum tectum evasisset, compresso dextera strepitu, nescire ait se, qvid peterent sibi præstari: voces enim se non exaudire confusas. omnia vero quæ juberent esse facturum, si aliquos intromisissent, qvi secum otiose colloqverentur. His auditis, illico nobiliores cum magistratibus ad eum ingrediuntur. qvos ille in intimas ædium partes inductos, clausa janua tamdiu verberavit, qvoad omnium viscera nudata sunt. circumstabat autem interim populus, existimans eos prolixis allegationibus concertare, cum subito Josephus foribus patefactis, cruentos eos dimisit. unde tanto terrore qvi minabantur affecti sunt, ut projectis armis aufugerent. Ob hæc Joannis etiam atqve etiam crescebat invidia, aliasqve nihilominus Josepho moliebatur insidias: morboqve simulato per epistolam postulavit, ut sibi medicinæ gratia Tiberiensibus aqvis calidis uti permitteret. Josephus autem, qvia nondum ei suspectus erat insidiator, ad præfectos civitatis literas fecit, ut & hospitium & utensilia Joanni præberent. Quibus ille potitus, biduo post cujus rei causa venerat agebat: & his fraude circumventis, aliis vero pecunia corruptis, ut Josephum desererent persuasit. His autem cognitis Silas qvem Josephus custodiæ præposuerat, propere de insidiis ei scripsit: atqve ille accepta epistola, noctuqve itinere maturato, matutinus ad Tiberiadem pervenit. Et cætera qvidem multitudo obviam ei processit. Joannes autem, quamvis eum contra se venturum esse suspicaretur, tamen misso quodam ex notis, infirmitate simulata, qvod lectulo detineretur, obsequio se defuisse mandavit. Tiberiensibus autem à Josepho in stadium congregatis, ut ad eos quæ sibi scripta fuerant loqveretur, missis armatis Joannes jussit eum interfici. Qvos cum jam nudare gladios perspexisset, populus exclamavit: atqve ita conversus ad ejus vocem Josephus, ubi ferrum prope jugulo suo imminere prospexit, in lintris desiliit è tumulo, excelso cubitis sex, in qvo verba faciens cum populo steterat: ascensaqve inde navicula cum duobus satellitibus suis, qvæ illuc applicuerat, in medium lacum refugit. milites vero ejus, illico raptis armis, contra insidiatores irruebant. Mox autem veritus Josephus ne bello intestino concitato, propter paucorum invidiam civitas consumetur, nuncium suis misit, qui eos moneret, ut propriæ tantum saluti consulerent: neqve vero qvenquam vel occiderent, vel arguerent noxiorum. Et illi quidem dicto parentes, conquieverunt. qvi vero circum civitatem per agros habitabant, auditis insidiis, & quis earum fabricator esset, contra Joannem veniebat. sed ille prius in Gischala patriam suam fuga receptus est. At Galilæi totis jam civitatibus ad Josephum confluebant. & cum multa essent armatorũ millia congregata, qvi se adversus Joannem communem insidiatorem adesse clamabant: unaque cum eo civitatem qvæ illum suscepisset, ignibus tradituros: ad ea Josephus probare se qvidem eorum benevolentiam, impetum autem cohibendum esse dicebat: prudentia magis inimicos vincere cupiens, qvam perimere. His vero, qvi de singulis civitatibus

A ἰώσηπον, ὀπάτην δολερὰ χρῆσθαι. ἀναβὰς γὰρ ἐπὶ τὸ τέγος, καὶ τῇ δεξιᾷ κατασείλας τὸ θόρυβον αὐτῶν, ἀγνοεῖν ἔφη τίνων αἰτίων τυγχάνειν. οὐ γὰρ καταικούειν μὲν τὰ τῆς βοῆς σύγχυσιν. ὅσα δ' ἂν κελεύσωσι πάντα ποιήσειν, εἰ τοὺς μαλεξομένους ἡσυχῇ πέμψειαν ἔσω πρὸς αὐτόν. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ γνωρίμοι σὺν τοῖς ἄρχουσιν εἰσῆεσαν. ὁ δὲ, σύρας αὐτοὺς εἰς τὸ μυχαίτατον τῆς οἰκίας, καὶ τὰς αὐλείους θυρίδας ἐπικλείσας, ἐμαστίγωσε, μέχρι πάντων τὰ σπλάγχνα γυμνωθῆναι. τότε εἰσιὼν ἤδη πρὸς τὸ πλῆθος, δικαιολογεῖσθαι, μακροτέρᾳ τοὺς εἰσελθόντας, οἰόμενον. ὁ δὲ τὰς θύρας ἐξαπίνης ἀνοίξας, ἠμαγμένους ἐξαφῆκε τοὺς ἄνδρας, καὶ τοσαύτην τοῖς ἀπειλοῦσιν ἐνεποίησε κατάπληξιν, ὡς τὰ ῥίψαντας τὰ ὅπλα φυγεῖν. τοῦτο μὲν οὖν ἰωάννης ἐπετείνετο τὸν φθόνον, καὶ δευτέραν ἤρτυεν ἐπιβουλὴν τῷ ἰωσήπῳ σκηψάμενος ἀσθένειαν, ἐπιστολῆς, τὸν ἰώσηπον ἐπιτρέψαι θερμοῖς ὕδασιν αὐτῷ χρήσασθαι τοῖς ἐν τιβεριάδι θερμοῖς ὕδασιν. ὁ δὲ, ἅπερ ἦν, ἀνεγίνωσκε τὴν ἐπιβουλὴν, γράφει τοῖς τὴν πόλιν ὑπάρχοις, ξενίαν τε καὶ παραπομπὴν ἰωάννῃ ἀποδοῦναι, ὧν ἀπολαύσας μὴ δύο ἡμέρας, ἐφ' ᾧ παρεῖτο διεπράξατο. τοὺς μὲν ἀπάτῃ, τοὺς δὲ χρήμασι διαφθείρων, ἀνέπεισεν ἀποσῆναι ἰωάννου. καὶ γοῦν ταῦτα σιλᾶς ὁ φυλάσσειν τὴν πόλιν ὑπὸ ἰωσήπου καθιστάμενος, γράφει τὰ κατὰ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ κατὰ πάχος. ὁ δὲ ἰώσηπος ὡς ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, σωτήνως B νυκτὸς ὁδεύσας, ἑωθινὸς παρῆν πρὸς τὴν τιβεριάδα. ἐν τῷ μὲν ἄλλο πλῆθος, αὐτῷ ὑπήντα. ἰωάννης δὲ, καίτοι τὴν παρουσίαν ὑποπτεύων ἐπ' αὐτὸν, ὅμως πέμψας τινὰς τῶν γνωρίμων, ὑπεκρίνατο τὴν ἀσθένειαν, καὶ κλινήρης ὤν, ὑστερῆσαι τῆς θεραπείας ἔλεγε. ὡς δὲ εἰς τὸ στάδιον τοὺς τιβεριεῖς ἀθροίσας ἰώσηπος ἐπειρᾶτο C παρακαλεῖν περὶ ὧν ἐπεστάλμην, ὑποπέμψας ὁπλίτας, προσέταξεν αὐτὸν ἀνελεῖν. τοὺς δὲ ξίφη γυμνοῦντας ὁ δῆμος περιὼν ἀνεβόησεν. πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν ἰώσηπος ἀπειρατὴς, καὶ θεάσωμαι ἔφη τὴς σφαγὴς ἤδη τὸν σίδηρον, ἀπεπήδησεν εἰς τὸν αὐλιαλόν. εἰσῆκει δὲ δημηγορῶν ἔτι βουνοῦ τινὸς ἐξαπίνης τὸ ὕψος. καὶ παρορμῶντος ἀπιπηδήσας σκάφους σὺν δυσὶ σωματοφύλαξιν εἰς μέσην τὴν λίμνην ἀνέφυγεν. οἱ στρατιῶται δὲ αὐτοῦ ταχέως ἀρπάσαντες ὅπλα, καὶ τὰ D ἀπὸ βέλων ἐχώρουν. ἔνθα δείσας ἰώσηπος μὴ πολεμιχινηθέντος ἐμφυλίᾳ δι' ὀλίγων φόνον ἀναλώσῃ τὴν πόλιν, πέμπει τοῖς σφετέροις ἀγγέλλων, μόνης φροντίζειν τὰ αὐτῶν ἀσφαλείας, μήτε δὲ κτείνειν τινὰ, μήτε ἀπελέγχειν τῶν αἰτίων. καὶ οἱ μὲν τῷ παραγγέλματι πειθόμενοι, ἠρέμησαν. οἱ δὲ ἀνὰ τὴν περίχωραν, πυθόμενοι τὴν ἀπιβουλὴν, καὶ τὸν συσκιάσαντα, συνηθροίζοντο κατὰ ἰωάννου. φθάνει δὲ ἐκεῖνος εἰς γίσχαλα φυγὼν τὴν πατρίδα. συνέῤῥεον δὲ πρὸς τὸν ἰώσηπον οἱ γαλιλαῖοι κατὰ πόλεις, καὶ πολλαὶ μυριάδες E ὁπλιτῶν ἠθροίσθησαν, παρεῖναι σφᾶς ἐπὶ ἰωάννου τὸν κοινὸν ἐπίβουλον ἔφασαν. συγκατάφλεξειν γὰρ αὐτῷ καὶ τὴν ὑποδεξαμένην πόλιν. ὁ δὲ ἀποδεξάμενος μὲν αὐτῶν ἔφασκε τὴν εὔνοιαν, εἶργε δὲ τὴν ὁρμὴν, χειρώσασθαι σωφρονῶν τοὺς ἐχθροὺς μᾶλλον, ἢ κτεῖναι προσιρούμενος. ἐκλαβὼν δὲ τοὺς ἀφ' ἑκάστης πόλεως σωνε-

F

G

συνιφεςῶτας ἰώσηπ☉ κατ' ὄνομα, πεθύμως ἦ ἀνε- A cum Joanne rebellassent, nominatim exceptis,
δείκνυ τὸ τὺς σφετέρους οἱ δημο☉, καὶ διὰ κηρύκων ἀ- qvippe alacri animo suos qvisqve populus indi-
πειλησούντων ἐντὸς ἡμέρας πέμπτης εἰμὴ καταλίποιεν cabat, præconum voce denunciabat, intra quin-
τ ἰωάννην, τάς τε ὐσίας διαρπάσθαι, καὶ τὰς οἰκίας ἅμα qve dies eorum qvi Joannem non reliqvissent,
τ ἡμέρᾳ καταφλέξειν, τρισχιλίους μὲν ἀπέφηνεν δι' patrimonia diripienda, domosqve eorum cum
ὠ, ὁ δὲ διαφωνούμενος τε ὅπλα διὰ τὴς ποσὶν ἐρρί- familiis exurendas. Et tria qvidem millia statim
ψαν αὐτ. σὺν ἦ τὴς καταλειφθέισιν, ἦσαν ἦ ὅσον εἰς ab eo revocavit, qvi profugi ante pedes ejus ar-
διχιλίους σύρων φυγάδες, ἀνέστελλεν ἰωάννης πάλιν εἰς ma projecerunt. cum reliqvis autem Joannes
τὰς λαθραίους ἐπιβελὰς ἐκ τῶν φανερωτέρων. κρύ- B prope mille Syris fugitivis, transtulit se iterū in
φα γὰν ἔπεμψεν ἀγγέλους εἰς ἱερουσάλυμα, διαβάλλων occultas insidias ex apertis: ac per nuncios in
τ ἰώσηπον ἐπὶ τῷ μεγάθει τὴς δυνάμεως, φάσκων ὅσον Hierosolymam clam missos, Josephum accusa-
οὐδέπω τύραννον ἐλθεῖσθαι τ μητροπόλεως, εἰ μὴ bat, qvod magnum exercitum collegisset: jamqve
προκαταληφθείη. τούτοις ὁ μὲν δῆμο☉ λεὼ προσέχων, nisi præveniatur vi, tyrannus metropoleos ven-
οὐ προσεῖχον δέ. οἱ δυνατοὶ ἦ κ' φθόνου, καὶ τῶν ἀρχόντ- turus esset. Verum ea populus quidem præsci-
των τινὲς λάθρᾳ τῷ ἰωάννῃ χρήματα πρὸς συλλογὴν ens negligebat: livore autem potentes, nonnul-
μισθοφόρων ἔπεμψαν, ὅπως πολεμῇ πρὸς ἰώσηπον. lique magistratuum clam pecunias ad compa-
ἐψηφίσαντο ἦ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ μετακαλεῖν αὐτ ἀπὸ τ C randos mercenarios milites misere Joanni, ut per
στρατηγίας. ἃ μὴν ἤρξεν ὑποχρήσειν τὸ δόγμα. διχιλί- eos bellum cum Josepho gereret. decretumque
ους ἦ κ πεντακοσίους ὁπλίτας, καὶ τέσσαρας τ ἐπιφα- inter se conceperunt, quo idem Josephus mili-
νῶν ἄνδρας ἔστειλαν, τόν τε ἔ νομικοῦ ἰώσεσθρον, καὶ ἀνα- tum administratione decederet: non tamen id fa-
νίαν σαδδουκὶ, καὶ σίμωνα, καὶ ἰούδην ἰωνάθου, πάντας tis esse credebant, ideoqve duo millia & D. armatos, & IIII. miserunt nobiles viros, jurisperiti filium Joazarum, & Ananiam Sadducæum, & Simonem & Judam Jonathæ filios, omnes eloqventia validissimos: ut eorum scilicet monitu averteretur ab Josepho benevolentia multitudinis: & siquidem ipse sponte sua veniret, paterentur eum rationem reddere: sin remanere contenderet, pro hoste haberent. Amici autem Josepho militem qvidem ad eum venturum esse perscripserunt, causam vero non indicaverunt, qvoniam secretum fuit inimicorum ejus consilium: unde factum est, ut qvia præcavere non potuit, qvatuor statim civitates ad inimicos transirent: hoc est, Sepphoris, & Gamala, & Giscala, & Tiberias: qvas tamen continuò sine armis recepit. captos autē qvatuor duces consiliis armatorumqve fortissimos, remisit Hierosolymam: contra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipsos, & a qvibus præmissi fuerant, interfecisset, nisi ante fugissent.

εἰκανὸν δυνατωτάτους, ἵνα οὗ τι τὴν πρὸς τὸν ἰώσηπον δύ-
νοιαν ἀποστρέψωσι. κἂν μὲν ἑκὼν φθάσῃ ἦ, λόγον
ἴσχειν ἐὰν αὐτόν. εἰ ἦ βιάζοιτο μᾶλλον, ὡς πολεμίῳ
χρῆσθαι. ἰωσήπῳ ἦ φθάσασθαι μὲν στρατιὰν ἐπιστάλ-
κεσαν οἱ φίλοι. τὸν ἦ αἴτιαν, οὐ προσεδήλουν, ἅτε δὴ
τῶν ἐχθρῶν λάθρᾳ βεβουλευμένων. διὸ καὶ μὴ προ-
φυλαξαμένου, τέσσαρες πόλεις δίχα τὸν πρὸς τοὺς
ἀμφὶ φέρους ἀπέσησαν ἐλθόντας, σεπφωρίς τε καὶ γά-
μαλα καὶ γίσχαλα, καὶ τιβεριάς. τάχεως ἦ καὶ παν-
τὰς προσηγάγετο δίχα τῶν ὅπλων, καὶ χειροκινήτῳ
στρατηγήματι τοὺς τέσσαρας ἡγεμόνας, τῶν τε ὁπλιτῶν
τοὺς δυνατωτάτους, ἀνέπεμψεν εἰς ἱερουσάλυμα. πρὸς
οὓς ὁ δῆμο☉ ἠγανάκτησεν οὐ μετρίως, καὶ σὺν αὐτοῖς
ὥρμησε τοὺς προπέμψαντας ἀνελεῖν, εἰ μὴ φθάσαντες
ἀπέδρασαν. ἰωάννῃ ἦ τὸ λοιπὸν ἐντὸς ἔ γισχάλων
τείχους, ὁ δὲ ἰώσηπου φόβ☉ ἐφρούρει. καὶ μετ'
ὀλίγας ἡμέρας, πάλιν ἀπέστη τιβεριὰς ὑπαλεσα-
μένων τῶν ἔνδον ἀφίππων τ βασιλέα. καὶ ἔ μὲν μὴ
καταντήσαντος ἐφ' ἑαυτοὺς ἐπύθετο πρόφασιν, ῥω-
μαϊκῶν ἦ ἱππέων ὀλίγων κατ' ἐκεῖνον τὸν ἡμέραν
φανέντων, τὸν ἰώσηπον ἐξεκήρυσσον. τῶν ἦ ἡγ-
γέλη μὲν εἰς ταὐτὸ χαίρας ἡ ἀποστασις διὰ τέως. σκέπ-
τομφὼς ἦ τοὺς στρατιώτας πάντας ὑπὸ σκηνὴν συλλο-
γεῖ, οὔτε μόν☉ ἐξορμᾶν ὑπὸ τοὺς ἀποστάντας, οὔτε
μένειν ἐπέρρωτο, δεδοικὼς μὴ βραδύνοντ☉ αὐτ,
φθάσωσιν οἱ βασιλικοὶ παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. οὐ-
δὲ γὰ τ πόλιν ὑπιοῦσαν ἑκουσίαν ἔξειν ἔμελλον, ἐπε-
χοντ☉ σαββάτου. δόλῳ ἦ προελθεῖν ἐπενόει πρὸς
ἀποστάντας. καὶ τὰς μὲν πύλας τ πολιχναίων ἀποκλεί-
σαι κελεύσας, ὡς μὴ προεξαγγείλοι τις τὸ σκέμμα
τοῖς ἐπιχειρουμένοις, τὰ ἦ ἐπὶ τ λίμνης σκάφη πάντα
συναθροίσας, διακόσια ἦ καὶ τριάκοντα εὗρεν, καὶ
ναῦται τεσσάρων οὐ πλείους ἦσαν ἐν ἑκάστῳ, διὰ τα-
χους ἐλαύνει πρὸς τὴν τιβεριάδα. καὶ τοῦτον ἀπο-
σχὼν τ πόλεως, ἐξ ὅσου συνιδεῖν οὐ ῥᾴδιον λεὼ, κενὰς
τὰς ἀλιάδας, μετεώρους σαλεύειν ἐκέλευσεν. αὐτὸς ἦ
μόνους ἐπὶ τῶν σωματοφυλάκων ἀνεπάλους ἔχων,

CAP. XXVII.

IOannem vero jam intra muros Giscalæ, Jose- Tiberias a
phi timor custodiebat. Et paucis diebus post Josepho re-
iterum rebellavit Tiberias, habitatoribus Agrip- cuperatur & Sepphoris.
pam regem vocantibus. Et cum ille constituto
die ad eos non venisset, pauciqve Rom. eqvites
ibi tum comparuissent, à Josepho defecerunt.
Hisqve apud Taricheas cognitis Josephus, qvi G
milites frumentatum miserat, neqve solus egredi
contra desertores, neqve se continere patiebatur, metuens ne dum ipse tardaret, regii civitatem occuparent. nec enim postero die obstante sabbato qvicquam facere poterat. itaqve dolo eos, qvi se deseruerant circumvenire cogitabat. Et portas qvidem Tarichearum claudi jussit, ne quis consilium suum illis proderet, contra quos suscipiebatur. omnibus autem scaphis qvas in lacu comperit congregatis (ducentæ autem & XXX. fuerunt, qvaternique nautæ non amplius singulis inerant) maturè ad Tiberiadem navigat. cumqve tanto ab eo distaret spacio, unde facile videri non posset, inanibus scaphis in salo relictis, septem ipse solos inermes satellites secum habens,

propius ut conſpiceretur acceſſit. Qvem cum inimici adhuc maledicentes ei ex muro conſpexiſſent, metu perterriti, & ſcaphas armatorum eſſe plenas exiſtimantes, arma projiciunt: manusqve ſupplices agitantes, ut civitati parceret precabantur. Joſephus autem, poſtqvam multis eos minis & exprobrationibus caſtigavit: primum qvod bello contra populum Romanum ſuſcepto, inteſtinis diſſenſionibus vires ſuas ante conſumerent, inimicorumqve vota complerent: deinde, qvod ſecuritatis ſuæ, curatorem de medio tollere properarent, civitatemqve non erubeſcerent ſibi claudere, qvi eam muro cinxiſſet: non repudiaturum ſe ait, ſi qui ſibi ſatisfacerent, quibus intervenientibus amicitiam cum civitate firmaret. Itaqve ſtatim ad eum decem Tiberienſium potentiſſimi deſcenderunt. his autem in unam receptis naviculam piſcatoriam, & procul abductis, alios L. ſenatores venire juſſit, maxime nobiles, velut illi qvoqve fidem ſibi præbere deberent. Deinde novas cauſationes excogitans, alios inſuperatqve alios obtentu fœderis evocabat: utque mature Taricheas recurrerent, gubernatoribus navium repletarum imperabat: quoſque avexiſſent in carcerem collocarent: donec omnem curiam, qvæ DC. haberet viros, duoqve millia popularium comprehenſa in Taricheas ſcaphis abduxit. Reliqvis autem vociferantibus, Clitum quendam eſſe præcipuum defectionis autorem, iramque ipſius pœna illius precantibus ſatiari, nullum quidem Joſephus volebat occidere: ſuorum vero ſatellitum qvendam Leviam egredi juſſit, qvi Cliti manus abſcinderet. Cum vero is præ timore ſolum ſe globo inimicorum commiſſurum negaret: eaqve cauſa indignari Joſephum ſtantem in ſcapha videret, ipſumqve velle deſcendere, ac de ſe ſupplicium ſumere, ut ſaltem unam manum ſibi concederet, orabat. neque hoc abnuente Joſepho, dummodo alteram ſibimet Clitus ipſe præcideret, educto ille dextera gladio, levam ſibi truncavit, tantus eum timor Joſephi invaſerat. Ita tunc Joſephus vacuis ſcaphis, & ſatellitibus VII. populo capto, rurſus Tiberiadem ſibi ſociavit. Paucis autem diebus poſt, Giſchalam quæ cum Sepphoritis defecerat, militibus deprædari permiſit: omnemque prædam conqviſitam popularibus reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tiberienſibus. Nam & hos captos rapinarum damno corrigere voluit, & redhibitione rerum rurſus eos ad benevolentiam revocare.

CAP. XXVIII.

Qvomodo Hieroſolymitæ bello ſe præparaverint, deqve Simonis Gioræ tyrannide.

HActenus apud Galilæam motus erat, jamq; ab inteſtinis diſſenſionibus qvieſcentes, adverſus Rom. inſtruebantur. Hieroſolymis autem Ananus pontifex & potentiores, qvi non cum Romanorum parte ſentirent, muros inſtaurare properabant: multaqve bellica inſtrumenta, perqve omne oppidum ſagittæ, aliaque arma fabricantur: & exercitationibus juſſis manus juvenum operam dabat. Erantqve univerſa plena tumultus, magnaqve triſtitia moderatos occupaverat: multique futuras clades proſpicientes, fletum cohibere non poterant: infeſtaque pacem cupientibus omnia videbantur. Belli autem incentoribus

A ἔγγιον ὀφθῆναι προσῆκε. Ἰουδαῖοι δ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐπιβλασφημοῦντες οἱ μὲν ἀφράκτους, καὶ μὴ τὰ σκάφη γέμειν ὁπλιτῶν νομίσαντες ἔρριψαν τὰ ὅπλα, καὶ καταστένοντες ἱκετηρίας, ἐδέοντο φείσασθαι τῆς πόλεως. ὁ δ' ἰώσηπος πολλὰ μὲν ἀφειδῶς αὐτοῖς, καὶ καταγνοὺς μὲν ἁμαρτεῖν τοὺς φιλοπολέμους, εἰς φόβους ἐμφυλίους προαναλίσκουσι τὴν ἰσχύν, καὶ τὰ εὐκταιότατα πιεῦσι
B τοῖς ἐχθροῖς, ἐπιστὰς τὸν κηδεμόνα τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν, ἀναρπάσαι αὐτοῦ δοῦναι, καὶ κλεῖσαι σὺν αἰδοῖ τὴν πόλιν αὐτῶν τοῖς τειχίσουσι, προσδέχεσθαι τοὺς ἐπιλεγομένους ἔφασκε, καὶ δι' ὧν βεβαιώσαιτο τὴν πόλιν. κατέβαινον δ' εὐθέως δέκα τῶν πρώτων οἱ δυνατώτατοι. καὶ τοὺς μὲν ἀναλαβὼν μιᾷ τῶν ἀλιάδων ἀνήγαγε παρ' ἑαυτόν, πεντήκοντα δ' ἑτέρους τῆς βουλῆς
C τοὺς μάλιστα γνωρίμους κελεύει προσελθεῖν, ὡς καὶ παρ' ἐκείνων πίστιν τινὰ βεβουλόμενος λαβεῖν. ἔπειτα καινοτέρας σκήψεις ἐπινοῶν, ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ὡς ἐπὶ σωθησομένοις προσεκαλεῖτο. τοῖς δ' κυβερνήταις ἐκέλευσε τῶν πλησιοχώρων, μετὰ τάχους εἰς τὰς οἰκείας ἀναπλεῖν, καὶ συγκλεῖσαι τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ δεσμωτήριον, μέχρι πάσαις μὲν τὴν βουλὴν ἅπαν εἰς ἑξακοσίους, πρὸς δὲ χιλίους τῶν ἀπὸ δήμου συλλαβών, ἀνήγαγε σκάφεσιν εἰς τὰς οἰκείας, βοώντων δ' τῶν λοιπῶν, αἴτιον εἶναι μάλιστα τὴν ἀποστάσεως, κλεῖτόν τινα, καὶ φθονηθέντων
D λοιπὸν εἰς ἐκεῖνον ἀπερείδεσθαι τὴν ἐργλείαν, ὁ ἰώσηπος ἀνελεῖν μὲν οὐδένα προῄρητο, λαβεῖν δέ τινα τῶν αὐτῶν φυλάκων ἐκέλευσιν ἐξελθεῖν, ἵνα ἀποκόψῃ τὰς χεῖρας τοῦ κλείτου. δείσας δ' ἐκεῖνος, μὴ ἐχθρῶν φόνου ἀποθησόμενος μέντοι, σὺν ἔφη. χειτλιάζοντα δ' τὸν ἰώσηπον ἐπὶ τοῦ σκάφους ὁ κλεῖτος ἑρῶν, καὶ προσθιμεύμενον ἀποκτανθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῷ τιμωρίᾳ, ἱκέτευεν
E ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τῷ ἑτέρᾳ τῶν χειρῶν καταλιπεῖν. καὶ κείνου κατανεύσαντος, ἐφ' ᾧ τῷ ἑτέρᾳ αὐτὸς ἀποκόψειεν ἑαυτοῦ, ἀσμένως μὲν τῇ δεξιᾷ τὸ ξίφος, ἀπέκοψε τὸν λαιάν. εἰς τοσοῦτον δείους ὑπὸ αὐτοῦ ἰωσήπου προσῆκτο. τότε μὲν δὴ κενοῖς σκάφεσι καὶ δορυφόροις ἐπὶ τὸν δῆμον αἰχμαλωτισόμενος, πάλιν τῷ πρεσβείᾳ προσοικάζεται. μὴ ἡμέρας ὀλίγας, γέλασα σεπφωρίτας σωσαποῦσαν ἑλών, ἐπίτρεψε μὲν διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις. σωσαγῶν μέν τοι
F πάντα, τοῖς δημόταις. δέδωκε, πῖς τι κτᾶσθαι σεπφωρεῖν ὁμοίως καὶ τιβεριάδα. καὶ γὰ κἀκείνους χειροσόμενος, νευθετῆσαι διὰ τὴν ἁρπαγὴν ἠθέλησε, καὶ τῇ ἀποδόσει τῶν χρημάτων, πάλιν εἰς εὔνοιαν προσοικάζεται.

Κεφ. μδ.

G Τὰ μὲν δὴ κατὰ γαλιλαίαν ἐπίπαυτο κινήματα, καὶ τὰ ἐμφυλίων παυσάμενοι θορύβων, ὅπλα τοῖς πρὸς ῥωμαίους ἐτράποντο πολεμίους. ἐν δὲ τοῖς ἱεροσολύμοις, ἄνανός τε ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ τῶν δυνατῶν ἕτεροι τὰ μὴ ῥωμαίων ἐφρόνουν, τὸ τεῖχος ἐπισκοδόμουν, καὶ πολλὰ τῶν πολεμικῶν ὀργάνων. καὶ διὰ πάσης μὲν τῆς πόλεως ἐχαλκεύετο βέλη, καὶ παντοῖα. πρὸς ἄσκησις δὲ γυμνάσιοι τὸ τῶν νέων πλῆθος, καὶ μεσὶ τοῦ πάντα θορύβου. δεινὴ δ' κατῄει τὰ μετρίων, καὶ πολλοὶ τὰς μελλούσας προορώμενοι συμφοράς, ἀπωλοφύροντο. θέσμοι δ' τῆς εἰρήνην αἰσθωσι δύσφημοι. τοῖς δ' τὸ πόλεμον ἐξάψασθαι, ἐκ-

ἐξιστλιάζοντα πρὸς ἡδονὴν, καὶ τὸ κατάσημα τῶν πάλαι πρὶν ἐπελθεῖν ῥωμαίους λαὸν εἶναι ἀπολουμένης. ἀνάνῳ μὲν φροντὶς λαὸν καταμικρὸν ἀφιστεμένῳ τῆς τοῦ πολέμου παρασκευῆς, καμψίνη πρὸς τὸ συμφέρον τοὺς τε στασιώτας, καὶ τὴν τῶν κληθέντων ζηλωτῶν ἀφροσύνην. ἡτήτω δὲ βίας, καὶ ἧς ἔσχε τέλους ἔτυχε δηλώσομεν. κρατῶν δὲ τὴν ἀκραβατίτιδα τοπαρχίαν ὁ γιώρα σίμων, πολλοὺς τῶν νεωτερίζοντων συναθροίσας ἐφ' ἁρπαγὰς ἐτράπετο, καὶ οὐ μόνον τὰς οἰκίας ἐπῄρατο τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα κατῃκίζετο, δῆλος τὴν ἤδη πρόῤῥησιν ἐρχόμενος τυραννεῖν. πεμφθείσης δὲ ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ ἀνάνου καὶ τῶν ἀρχόντων στρατιᾶς, πρὸς τοὺς σὺν μασάδᾳ λῃστὰς, μεθ' ὧν εἶχε κατέφυγε, κἀκεῖ μέχρι τῆς ἀνάνου καὶ τῶν ἄλλων ἀναιρέσεως μένων, σωληίζετο τὴν ἰδουμαίαν, ὡς τε τοὺς ἄρχοντας τοῦ ἔθνους ἐλθεῖν τὸ πλῆθος τῶν φονευομένων, καὶ τὰς συνεχεῖς ἁρπαγὰς, στρατιὰν ἀθροίσαντας ἐμφρούρους τοῖς κώμαις ἔχειν. ἀλλὰ τὰ μὲν καθ' ἰουδαίους ἐν τούτοις ἦν.

A quæ illis placerent, extempore fingebantur: statusque jam tunc qvasi perituræ civitatis erat, anteqvam Rom. venirent. Anano autem apparatum belli omittere cura fuit: & seditiosorum, qvos Zelotas vocabant, amentiam ad utiliora convertere: qvi tamen victus est, & quis illius finis fuerit, in posterioribus explanabimus. At in Acrabatena toparchia Gioræ filius Simon, multis novarum rerum cupidis congregatis, ad rapinas conversus, non solum in domos locupletum irrumpebat, verum etiam corpora verberibus conficiebat: jamqve tunc palam tyrannidem inceptabat. Ab Anano autem missis adversus eum militibus magistratuum, ad latrones qvi erant Masadæ, cum his qvos habebat, effugit: ibique manens, donec Ananus & alii ejus inimici perempti sunt, Idumæam cum cæteris populabatur: adeo, ut magistratus ejus gentis, propter cædium multitudinem & prædarum assiduitatem, collecto milite, vicos præsidiis tuerentur. Et Judæorum quidem res ita habebant.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Γ.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO

LIBER TERTIUS.

CAP. I.

Κεφ. α.

De Veſpaſiani ducis adventu, & clade duplici Judæorum.

NERONEM autem, ubi res apud Judæam non proſpere geſtas accepit, latens qvidem, qvod neceſſe fuit, cum timore ſtupor invadit: aperte autem ſuperbiam ſimulans ultro etiam indignabatur: magiſque ducis negligentia, qvam virtute hoſtium quæ contigerant facta eſſe dicebat: decere ſe putans, propter pondus imperii triſtiora contemnere, videriqve malis omnibus ſuperiorem animum gerere: veruntamen curis arguebatur mentis ejus perturbatio, cum deliberaret cuinam commotum crederet Orientem, qui una & Judæos rebellantes ulciſceretur, proximasque his nationes ſimili morbo correptas antecaperet. Invenit igitur ſolum Veſpaſianum his neceſſitatibus parem, & qui tanti belli magnitudinem ſuſcipere poſſet, virum ab adoleſcentia uſqve ad ſenectutem bellis exercitatum, & qui pop. Rom. jam pridem pacaſſet Occidentem, Germanorum tumultu concuſſum: armiſqve ante illud tempus incognitam Britanniam vendicaſſet. unde patri qvoque ipſius Claudio præſtiterat, ut ſine proprio ſudore triumpharet. Itaqve his omnibus fretus, ætatemque illius cum peritia ſtabilem cernens, obſideſqve fidei liberos, eorumqve florem manus eſſe paternæ prudentiæ, jam tum fortaſſe de tota rep. Deo aliqvid ordinante, mittit eum ad regendos exercitus in Syria conſtitutos, multis pro tempore blandimentis atqve obſeqviis animatum, qualia neceſſitas imperare conſvevit. Ille autem protinus ex Achaja, ubi cum Nerone fuerat, Titum qvidem filium ſuum mittit Alexandriam, ut inde qvintam itemqve decimam legiones moveret. ipſe vero transmiſſus ad Helleſpontum, terreno itinere in Syriam pervenit, ibiqve Romanas vires, multaqve à vicinis regibus auxilia congregavit. At Judæi poſt malam Ceſtii pugnam inſperata felicitate ſublati, animorũ impetus cohibere non poterant: ſed tanquã

A

ΝΕΡΩΝΙ δ' ὡς ἠγγέλη τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν πλαίσματα, λελη-
θυῖα μὲν ὡς εἰκὸς ἔκπληξις ἐμπίπτει δέος. φανερῶς δ' ὑπερηφάνει καὶ παρωργίζε-
το, φαυλοτέρᾳ μᾶλλον, ἢ τοῖς πολεμίων ἥττῃς γε-
γενέναι τὰ συμβάντα λέγων.
πέπεικεν δ' ἡγούμενον αὐτὸν
ἐπὶ τὸν ὄγκον τῆς ἡγεμονίας
καταφρονεῖσθαι τῶν σκυθρωπῶν, καὶ δοκεῖν δεινοῦ
παντὸς ἐπάνω τῇ ψυχῇ ἔχειν, διηλέγχετό γε μὲν ὑ
τῆς ψυχῆς δόρυβος ὑπὸ τῶν φροντίδων. σκεπτό-
μενος δή τινι πιστεύσῃ κινουμένῳ τὴν ἀνατολὴν, ὃς
πιμωρήσεται μὲν τοὺς Ἰουδαίων ἐπανάστασιν, προκαταλή-
ψεται δ' αὐτοὺς ἤδη καὶ τὰ πέριξ ἔθνη συνεστῶτα, μό-
νον διέσκεπτο ὑπεραστιανὸν τῆς χρείας ἀναλογοῦντα, καὶ
τηλικούτου πολέμου μέγεθος ἀναδέξασθαι δυνάμενον,
ἄνδρα τῆς ἀπὸ νεότητος στρατιᾶς ἐγγεγηρακότα, καὶ
προειρευνῆσαι μὲν πάλαι βουλόμενοις τὰ ἑσπέρια,
ὑπὸ γερμανῶν παραχθέντα μᾶλλον, προσκτήσασθαι δ' ἂν
Ῥωμαίοις βρεττανίαν τὴν λανθάνουσαν, ὅθεν αὐτὸς καὶ τὸν
πατέρα κλαυδίῳ παρέσχε χωρὶς ἱδρῶτος ἰδίου θρίαμ-
βον καταγαγεῖν. ταῦτα γε δὴ προκληδονιζόμενος, καὶ
στρατηγὸν μὲν ἐμπειρίας τῆς ἡλικίαν ἐρῶν, μὴ δ' πίστεως
αὐτὸν τοὺς υἱοὺς ὁμήρους, καὶ τὰς πάντων ἀκμὰς χεῖρα τὴν
παρεῶσαν σωτείρας, τάχα τι καὶ θεῖ τῶν ὅλων ἤδη τὸν
θεοῦ προοικονομούμενος, πέμπει τὸν ἄνδρα διαλογιζόμενον
τὴν ἡγεμονίαν τῶν ὅπλων συρίας στρατευμάτων, πολ-
λὰ πρὸς τὸ ἐπῆγον οἷα κελεύουσιν οὐκ ἀνάγκῃ μειλιξά-
μενός τε, καὶ προθεραπεύσας. ὃ δὲ ἀπὸ τῆς ἀχαΐας ἐνθε
σταλεὶς τῷ νέρωνι, τὸν μὲν υἱὸν τίτον ἔστειλεν ἐπ' ἀλεξαν-
δρείας, τὸ τε πέμπτον καὶ τὸ δέκατον ἐκεῖθεν ἀναστήσοντα
τάγμα. περάσας δ' αὐτὸς τὸν ἑλλήσποντον, πεζῇ εἰς συ-
ρίαν ἀφικνεῖται, κἀκεῖ τάς τε ῥωμαϊκὰς δυνάμεις
συνῆγε, καὶ συχνοὺς τῶν γειτνιώντων βασιλέων
συμμάχους.

Κεφ. β.

ΙΟΥΔΑΙΟΙ δὲ μετὰ τὴν κεστίου ἧτταν ἐπῃρμένοι τῇ εὐδο-
κήσει δυσανασχέτως ἠρώτων ὁρμῆς, καὶ ὥσπερ
ἐκπε-

ἐπεπτόμενοι τῇ τύχῃ, προσωτέρω τὸν πόλεμον ἐξή- A fortuna eos exagitante perciti, bellum ulterius
γον. πᾶν γοῦν δύναμις ὅσον ἦν μαχιμώτατον αὐτῶν ἀ- producebant. Denique omni, quanta fuit, manu
θροισθέντες, ὥρμησαν ἐπ' ἀσκάλωνα, πόλις ἐστὶν ἀρ- pugnaſciſs. congregata, Aſcalonem petierunt.
χαία, τῶν ἱεροσολύμων ἑπτὰ καὶ ἑκατὸν σταδίοις ea eſt civitas antiqva, DCC. & XX. ſtadiorum
ἀπέχουσα σταδίους, αἰεὶ δὲ μίσους ἰουδαίοις γεγενημέ- ſpatio ab Hieroſolyma diſtans & Judæis ſemper
νη, διὸ καὶ τότε τὰς πρώτας ὁρμὰς ἐγγὺς ἔδοξεν. ἐξηγοῦν- inviſa: qvæ res fecit, ut etiam tunc primis eo-
το δὲ τῆς καταδρομῆς τρεῖς ἄνδρες, ἀλκιμόν τε καρ- rum incurſibus propior videretur. tres autem
δίαν καὶ σώφρονα, νίγερ τε ὁ περαίτης, καὶ ὁ βαβυλώ- viros aggreſſionis duces habebant, & corpori-
νιος σίλας, ὧν οἷς ἰωάννης ὁ ἐσσαῖος. ἡ δὲ ἀσκάλων B bus, & prudentia præſtantiſſimos, Nigrum Pe-
ἐπετείχιστο μὲν καρτερῶς, βοηθείας δὲ λεῖ σχεδὸν ἐρήμος. raitam, & Silam Babylonium, & Johannem Eſſe-
ἐφρουρεῖτο γὰρ ὑπό τε αὐτείρας πεζῶν, καὶ ὑπὸ μιᾶς num. Aſcalon vero validiſſimo quidem muro
ἴλης ἱππέων, ἧς ἐπῆρχεν ἀντώνιος. οἱ μὲν οὖν πολὺ cincta erat, ſed vacua pene præſidiis. una enim
τῆς ὀργῆς σωφρονέστερον ὑδεύσαντες, ὡς ἐγγύθεν ὡρ- cohors eam peditum, & una equitum ala tueba-
μημένοι, καὶ δὴ παρῆσαν. ὁ δὲ ἀντώνιος, οὐ γὰρ ἠγνόει tur, cui præfectus erat Antonius. Illi igitur ira
μέλλουσιν ἐπὶ τὸν ἔφοδον αὐτῶν, προεξῆγαγε τοὺς multa velocius itinere peracto, ac ſi ex propin-
ἱππέας, καὶ οὐδὲν ἔτι πρὸς τὸ πλῆθος, οὔτε πρὸς τὴν quo venirent, præſto erant. Antonius vero (nec
πόλεμον ὑποδύσεις τῶν πολεμίων, καρτερῶς τὰς πρώ- enim eorum fore impetum neſciebat) eqvites
τας ὁρμὰς ἀνεδέξατο, καὶ τοὺς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὠθου- C jam ex civitate duxerat, & neque multitudinem
μένους ἀνέσειλεν. οἱ δὲ πρὸς ἐμπείρους γε πολέμων veritus vel audaciam, primas hoſtium coitio-
ἄπειροι, καὶ πεζοὶ πρὸς ἱππέας, ἀσυντάκτοι τε πρὸς nes fortiter ſuſtinuit, murumqve properantes
τεῖχομένους, καὶ πρὸς ὁπλίτας ἐξηρτυμένους ἢ καθότε- aggredi refrenavit. Itaq; Judæi, qvi cum peritio-
ρον ὡπλισμένοι, θυμῷ τε πλέον ἢ βουλῇ στρατηγούμενοι, ribus imperiti, & pedites cum eqvitibus, cum ſti-
πρὸς ὑπηθάς καὶ νάρμασι πάντα πρὸ ὄντας patis autem inordinati, leviterque armati cum
ἀντιπαρόμενοι πονοῦσι ῥᾳδίως. ὡς γὰρ αὐτῶν ἅπαξ inſtructis, pluſqve indignationi qvam conſilio
ἤδη σωτηρίαν ἤλπισαν οἱ πρῶτοι φάλαγγες, ὑπὸ τὸ tribuentes, cum morigeris & nutu rectoris o-
ἵππων τρέπονται, καὶ τοῖς καθ' αὐτῶν ὑπὸ τὸ τεῖχος D mnia facientibus dimicabant, facile profliganturur. nam ut ſemel eorum primæ ab eqvitibus
βιαζομένοις ἐπιπίπτοντες, ἀλλήλων ἦσαν πολέμιοι, turbatæ ſunt acies, fugam petunt: & murum ver-
μέχρι πάντες τῆς τῶν ἱππέων ἐφόδου ἔξαντες, ſus ſe à tergo urgentibus incidentes, ſuimetipſi
ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ πᾶν τὸ πεδίον. τὸ δὲ λεῖ πλατύ, καὶ hoſtes erant, donec omnes incurſibus eqvitum
πᾶν ἱππάσιμον, ὃ δὴ καὶ τοῖς ῥωμαίοις συνεργῆσαν, victi, per totum campum diſperſi ſunt, qvi fuit
πλεῖστον εἰργάσατο τῶν ἰουδαίων φόνον. τοὺς τε γὰρ φεύ- plurimus, totusque habilis equitantibus: qvod
γοντας αὐτῶν, φθάνοντες ἐπέστρεφον, καὶ τῶν κατὰ quidem Romanos juvit, ut magna cæde Judæos
δρόμου σωκλυομένων διεκπαίοντες, ἀπείρους ἀνή- proſternerent. nam & fugientes prævertendo,
ρουν. ἄλλοι δ' ἄλλους ὅπη τρέποιντο κυκλούμενοι, καὶ E curſum in eos flectebant: & quos occupaſſent,
προσελαύνοντες, κατηκόντιζον ῥᾳδίως. καὶ τοῖς μὲν ἰου- curriculo transfigendo infinitos peremere. Alii
δαίοις τὸ ἴδιον πλῆθος ἐρημία ὅλη τὰς ἀμηχανίας vero alios qvocunqve ſe vertiſſent circundatos,
καταφαίνετο, ῥωμαίοις δ' ἐν ταῖς ὑπαγαίαις καίπερ exagitantes facile jaculis opprimebant. Et Ju-
ὄντας ὀλίγοις τοῦ πλέω, καὶ προσιδεῖν σφᾶς αὐτοὺς dæis quidem propria multitudo, per deſperatio-
ἐπελάμβανον. καὶ τῶν μὲν φιλονεικούντων τοῖς nem ſalutis, ſolitudo videbatur: Rom. vero li-
πλήσμασιν, αἰδοῖ τε φυγῆς ταχείας, καὶ μεταβολῆς cet ad pugnam pauci eſſent, rebus tamen ſecun-
ἐλπίδι, τῶν δὲ μὴ κοπιώντων ἐν οἷς δύτυχουν, παρέ- dis animati, etiam ſuperfluere ſe putabant. Et
τεινεν ἡ μάχη μέχρι δείλης, ἕως ἀνῃρέθησαν μὲν μύριοι F illi quidem res adverſas ſuperare certantes, dum
τῶν ἰουδαίων πρὸ πλείονες ἄνδρες, καὶ δύο τῶν ἡγεμόνων, pudet cito fugere, mutari fortunam ſperant: Ro-
ἰωάννης τε καὶ σίλας. οἱ λοιποὶ δὲ τραυματίαι τὸ πλέον σω- mani autem, in his quæ proſpere agerent mini-
τῆς προσελαυνόμενοι τῶν ἡγεμόνων νίγερ τῆς ἰδουμαίας εἰς mè delaſſati, ad majorem uſque diei partem pu-
πολίχνιόν τινα, σώλις καλεῖται, σωτέφυγον. ὀλίγοι δέ τι- gnam protrahunt; donec Judæorum quidem per-
νες καὶ τῶν ῥωμαίων ὑπὸ τῆσδε τῆς ἀποτάξεως ἐτρώθησαν. empta ſunt X. millia, duoqve duces Joannes &
οὐ μὴν οἱ ἰουδαῖοι τηλικαύτῃ συμφορᾷ κατεπτήλησαν Silas: cæteri vero plerique ſaucii, cum Nigro qui
τὰ φρονήματα, μᾶλλον δὲ αὐτῶν τὸ πάθος ἦλθε τὰς τόλ- unus reſtabat ex ducibus, in oppidum Idumææ,
μας, ὑπερορῶντες τε τοὺς ἐν ποσὶ νεκροὺς, ἐσπλεόζοντο G quod Salis dicitur, confugere. nonnulli tamen
τοῖς προτέροις κατορθώμασιν ὑπὸ πληγὴν δόλιχον. etiam Rom. in illo prælio vulnerati ſunt. ſed non
ἀλγοῦντες γοῦν οὐδὲ ὅσον ἰάσασθαι τὰ τραύμα- Judæorum ſpiritus clade tanta ſedatus eſt, mul-
τα, καὶ τὴν δύναμιν πᾶσαν ὑπισυλλέξαντες, ὀρ- toq; magis eorum dolor incitavit audaciam, &
γιλώτεροι καὶ πολλῷ πλείους ἐπανέδραμον ἐπὶ τὰ contemnentes quantum ante pedes mortuorum
ἀσκάλωνα. παρεῖπετο δὲ αὐτοῖς μὴ τὰ ἀπείρως, καὶ τὰ jaceret, priſtinis rebus felici er geſtis ad cladem
ἄλλων πρὸς πόλεμον ἐλασσωμάτων, ἡ προτέρα τύ- alteram illiciebantur. deniqve parvo tempore
χη. τὴν γὰρ ἀντωνίου τὰς παρόδους φυλοχίσαντος, intermiſſo, qvod ne curandis quidem vulneri-
bus ſatis eſſet, cunctisqve aggregatis viribus,
majore cum indignatione multoque plures Aſcalonem recurrebant: eadem ſe præter imperitiam aliaqve belli vitia, comitante fortuna. Etenim cum Antonius qua tranſituri fuerant, poſuiſſet inſidias,

ex improviſo in eas delapſi & ab equitibus circundati, priusquam ſe ad pugnam componerent, iterum ſuper VIII. millia procubuerunt: cæteri vero omnes aufugerunt: cumque his Niger multis dum fugeret magni animi facinoribus demonſtratis, & qvoniam hoſtes inſtarent, in turrim quandam tutiſſimam compelluntur cujusdam vici, cui nomen eſt Bezedel. Antonius vero cum ſuis ne vel moras circum turrim, qvæ inexpugnabilis eſſet, diu tererent, vel ducem hoſtium fortiſſimum vivum relinqverent, ignem muro ſupponunt, turriqve inflammata, Rom. qvidem exultantes recedunt, qvaſi etiam Nigro conſumpto: ille autem in caſtelli ſpecus intimum ex turri ſaltu demiſſus evaſit: triduoqve poſt ſociis cum fletu eum ad ſepulturam inveſtigantibus ſeſe oſtendit, gaudioqve inſperato replevit omnes Judæos, tanqvam Dei providentia dux eis in poſterum ſervatus. at Veſpaſianus Antiochiam exercitu adducto (quæ Syriæ metropolis eſt, magnitudine ſimul aliaqve felicitate ſine dubio tertium inter omnes quæ in Rom. orbe ſunt locum obtinens) ubi etiam adventum ſuum regem Agrippam omni manu propria offenderat præſtolari, ad Ptolemaidem properabat. In hac autem civitate occurrerunt ei Sepphoritæ cives oppidum Galilææ colentes, ſoli mente pacata: qui tam ſuæ ſalutis providentia ſoliciti, quam Romanarum virium gnari, etiam priusquam Veſpaſianus veniret, Ceſtio Gallo fidem dederant, dextraſqve junxerant, præſidiumqve militare ſuſceperant tunc quoque benigniſſimè duce ſuſcepto, alacri animo etiam contra gentiles ſuos auxilia promiſerunt: Qvibus interim Veſpaſianus præſidii cauſa poſcentibus, eqvitum peditumqve tantum numerum tradidit, quantum obſtare poſſe arbitrabatur incurſibus, ſi quid Judæi commovere tentaſſent. non enim minimum eſſe videbatur futuri belli periculum, auferri civitatem Sepphorim Galilææ maximam & in loco tutiſſimo conditam, totiusqve gentis futuram præſidio.

ἀδόκητοι τ̃ ἐπέδραις ἐμπεσόντες, καὶ ὑπὸ τ̃ ἱππέων πρὶν εἰς μάχην συμπέζασθαι κυκλωθέντες, πάλιν πίπτουσι μὲν ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους. οἱ λοιποὶ δ̃ πάντες ἔφυγον, σὺν οἷς ὁ Νίγερ, πολλὰ κ̃ τ̃ φυγὴν δι' ὁλομίας ἐπιδειξάμενος ἔργα. συνελαύνουσι δ̃ αὐ τ̃ ἐν περικειμένων τῶν πολεμίων, εἴς τινα πύργον ὀχυρὸν, κώμης Βεζεδὲλ καλουμένης. οἱ δ̃ περὶ τ̃ Ἀντώνιον, ὡς μήτε τρίβοιντο περὶ τὸν πύργον ὄντα δυσάλωτον, μήτε ζῶντα τ̃ ἡγεμόνα, καὶ γενναιότατον τ̃ πολεμίων περιίδοιεν, ὑποτιμῶνται τὸ τεῖχος. φλεγομένου δ̃ τ̃ πύργου, ῥωμαῖοι μὲν ἀναχωροῦσι νικηταί, ὡς διεφθαρμένου καὶ νίγερος. ὁ δ̃ ἐκ τ̃ μυχαίτατον τ̃ φρουρίου ἀπήλαιον καταπηδήσας ἐπὶ τ̃ πύργου διεσώζετο, καὶ μεθ' ἡμέραν τρίτην πῶς μετ' ὀλοφυρμῶν πρὸς κηδείαν αὐτὸν ἐρευνῶσιν ὑποφθέγξεται. προελθὼν δ̃, χαρᾶς ἀνελπίστου πάντας ἐπλήρωσεν Ἰουδαίους, ὡς προνοίᾳ θεοῦ σωθεὶς αὐτοῖς στρατηγὸς εἰς τὰ μέλλοντα.

CAP. II.

Deſcriptio Galilææ, Samariæ & Judææ.

DUæ ſunt autem Galilææ, qvæ ſuperior & inferior appellantur, easqve Phœnice & Syria cingunt. Diſcernit vero ab Occidente Ptolemais territorii ſui finibus, & qvondam Galilæorum, nunc autem Tyriorum mons Carmelus: cui conjuncta eſt Gaba civitas eqvitum, qvæ ſic appellatur, eo qvod equites ab Herode rege dimiſſi, coloni eo deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, uſque ad flumen Jordanem. Ab Oriente vero Hippene & Gadaris, ſed & Gaulanitidis definit, qvi etiam regni Agrippæ fines ſunt. Septentrionalis autem ejus tractus Tyro, itemqve Tyriorum finibus terminatur. Inferioris qvidem Galilææ longitudo à Tiberiade uſqve ad Zabulon, qvi vicina eſt in locis maritimis Ptolemais, protenditur. Latitudine autem patet a vico Xaloth, qui in magno campo ſitus eſt, uſq; ad Berſaben: unde etiam ſuperioris Galilææ latitudo incipit uſq; ad Baca vicum, qvi terram dirimit Tyriorum. Longitudo vero ejus à Thella vico Jordani proximo uſq; ad Meroth extenditur. Sed cum tanta ſint utræq; magnitudine,

Γεσπασιανὸς δ̃ τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐκ τ̃ ἀντιοχείας, ἣ μητρόπολις ἐστὶ τ̃ συρίας, μεγέθους ἕνεκα, καὶ τ̃ ἄλλης εὐδαιμονίας, τρίτην ἀφ' ἁπάντων οἰκουμένης ἔχουσα τόπον, ἐν ᾗ μ̃ πάσης τ̃ ἰδίας ἰσχύος ἐκδεχόμενον αὐτὸς τὴν ἄφιξιν καὶ ἀγρίππαν τὸν βασιλέα κατειλήφει, ἐπὶ πτολεμαΐδος ἠπείγετο. καὶ κ̃ ταύτην ἐκ παντὸς εἴδους τ̃ πόλιν, οἱ τ̃ γαλιλαίας στασιάζοντες, τῶν τ̃ δὲ εἰρήνην ἄγοντες φρονοῦντες. οἱ καὶ τ̃ ἑαυτῶν σωτηρίας, ἐκ τ̃ ῥωμαίων ἰσχύος ἀπροσδόκητοι, πρὶν ἀφικέσθαι οὐεσπασιανὸν, κεσίῳ γάλλῳ πίστεις τε ἔδοσαν, καὶ δεξιὰς ἔλαβον, καὶ παρεδέξαντο φρουράν, ἔτι μὲν φιλοφρόνως ἐκδεξάμενοι τ̃ ἡγεμόνα, προθύμους σφᾶς αὐτοὺς ἐπέσχοντο κ̃ τ̃ ὁμοφύλων συμμάχους. οἷς ὁ στρατηγὸς ἀξιώσοντι, πρὸς τὴν ἀσφάλειαν ἱππῆς τε καὶ πεζοὺς προδιδόντα, ὅσους ἀνδέξειν τ̃ καταδρομῆς, ἔπι ἰουδαίοις προδιακινδυνεύειν ἐπελάμβανεν. καὶ γὰ οὐδὲ μικρὸν ἐδόκει τὸ κινδύνευμα πρὸς τὸν μέλλοντα πόλεμον, ἀφαιρεθῆναι τ̃ σπουδὴν, μεγίστην μὲν οὖσαν τ̃ γαλιλαίας πόλιν, ἐρυμνοτάτῳ δ̃ ἐπικτισμένην χωρίῳ, καὶ φρουρὰν ὅλου τ̃ ἔθνους ἐσομένην.

ΚΕΦ. δ.

ΔΥο δ' ἔσαι τὰς γαλιλαίας, τὴν τε ἄνω, καὶ τὴν κάτω προσαγορευομένην, πέφυκε μὲν ἡ φοινίκη καὶ συρία. διορίζει δ̃ ἀπὸ μὲν δύσεως ἡλίου πτολεμαΐς, πρὸς τ̃ χώρας τέρμασι, καὶ κάρμηλος τὸ πάλαι μὲν γαλιλαίων, νυνὶ δ̃ τυρίων ὄρος. ὧ παρέκειται γάμαλα πόλις ἱππέων, οὕτως ἀγορευομένη, διὰ τὸ τοὺς ὑφ' ἡρώδου τ̃ βασιλέως ἀποτελευτήσαντας ἱππῆς ἐν αὐτῇ κατοικεῖν. ἀπὸ δ̃ μεσημβρίας, σαμαρεῖς τε, καὶ σκυθόπολις μέχρι τ̃ ἰορδάνου ῥεέθρων. πρὸς ἑω δ̃ ἱππηνή τε, καὶ γαδαρὶς ἀποτέμνεται, καὶ ἡ γαυλανῖτις αὐτὴ, καὶ τῆς ἀγρίππα βασιλείας οἱ ὅροι. τὰ προσάρκτια δ̃ αὐτῆς τύρῳ τε καὶ τυρίων χώρᾳ περατᾶ. καὶ τ̃ μὲν κάτω καλουμένης γαλιλαίας, ἀπὸ τιβεριάδος μέχρι χαβουλῶνος. ἐν οἷς σαλλοῖς, πολεμαΐς γείτων τὸ μῆκος ἐκτείνει. πλατύνεται δ̃ ἀπὸ τῆς ἐν τ̃ μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης κώμης, ξαλὼθ καλουμένης, μέχρι βηρσαΐδης, ἣ καὶ τ̃ ἄνω γαλιλαίας εἰς εὖρος ἀρχὴ μέχρι βακὰ κώμης, αὕτη δ̃ πλὴν τῶν τυρίων γῆν ὁρίζει. μηκύνεται δ̃ μέχρι μηρὼθ ἀπὸ θελλᾶ κώμης ἰορδάνου γείτονος. πλατύνεται δ̃ ὅσον τὸ μέγεθος, καὶ τε-

superioris Galilææ latitudo incipit uſq; ad Baca vicum, qvi terram dirimit Tyriorum. Longitudo vero ejus à Thella vico Jordani proximo uſq; ad Meroth extenditur. Sed cum tanta ſint utræq; magnitudine,

καὶ ποτὲ τῆς ἔθνεσιν ἀλλοφύλοις κεκυκλωμένας, πρὸς πᾶσιν αἰεὶ πολέμου πεῖραν ἀντέχον, μάχιμοί τε γὰρ εἰσι νηπίων, καὶ πολλοὶ πάντοτε γαλιλαῖοι, καὶ οὔτε δειλία ποτὲ τοὺς ἄνδρας, οὔτε λειπανδρία τὴν χώραν κατέσχεν. ἐπειδὴ πίων τε πᾶσα κἀ, ὕδατος, καὶ δένδρεσι παντοίοις κατάφυτος, ὡς ὑπὸ τῆς εὐπαθείας πρόσκαλέσασθαι, καὶ τὸν ἥκιστα γῆς φιλόπονον. προσησκήμενον ὑπὸ τῶν οἰκητόρων πᾶσι, καὶ μέρος αὐτῆς οὐδὲν ἀργόν. ἀλλὰ καὶ πόλεις πυκναὶ, καὶ τὸ τῶν κωμῶν πλῆθος, παντάχοῦ πολυάνθρωπον διὰ τὴν εὐθηνίαν, ὡς τὴν ἐλαχίστην ὑπὲρ πεντακισχιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις ἔχειν οἰκήτορας. καθόλου δ' εἰ καὶ τῷ μεγέθει τὴν ἐλάττωσιν ἡ περαία τῆς γαλιλαίας, προέλοιτο δ' ἂν τῇ δυνάμει. ἡ μὲν γὰρ ἐνεργὸς ὅλη, καὶ συνεχὴς ἐστι καρποφόρος. ἡ περαία δ', πολὺ μείζων, ἔρημος δὲ καὶ τραχεῖα τὸ πλέον, πρός τε καρπῶν ἡμερῶν αὔξησιν ἀχρειοτέρα. τέμνει μὲν μαλθακὸν ταύτης, καὶ τὸ πάμφορον, καὶ τὰ πεδία δένδρεσι κατάφυτα ποικίλοις, τὸ πλεῖστον δ', εἰς ἐλαίαν τε καὶ ἄμπελον, καὶ φοινικῶνας ἤσκηται, διαφερόντως χαμαίρρυτος τε πᾶσι, ὑπὸ τῶν ἐρῶν, καὶ πηγαῖς ἀενάοις ἄλλοις, ἅπερ ἐκείνοις σφέλας ἐφθόνησεν. μῆκος μὲν οὖν αὐτῆς ὑπὸ μαχαιροῦντος εἰς πέλλαν, εὖρος δ' ὑπὸ φιλαδελφείας μέχρις ἰορδάνου. καὶ πέλλη μὲν ἡ προσηρήκαμεν, τὰ πρὸς ἄρκτον δείξασα, τὰ πρὸς ἑσπέραν δ' ἰορδάνης, μεσημβρινὸν δ' αὖ πέρας, ἡ μωαβῖτις, καὶ πρὸς ἀνατολὰς, διάβασίς τε, καὶ σιμωνίτις. πρὸς δ', φιλαδελφίδος, καὶ γεράροις ὑποτέτμηται. ἡ δὲ σαμαρῖτις χώρα, μέση μὲν τῆς ἰουδαίας ἐστὶ, καὶ τῆς γαλιλαίας. ἐκκομιδὴ γὰρ ἔστι τῆς ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ καμπῆς γιναίας ὄνομα κώμης, ὁπλίτης τῆς ἀκραβατηνῶν τοπαρχίας. φύσιν δὲ τῆς ἰουδαίας κατ' οὐδὲν διάφορος. ἄμφω τε γὰρ ὀρειναὶ καὶ πιδίδες, ἥς τε γεωργίαν μαλθακὴν, καὶ πολύφορον, καταδένδροί τε, καὶ ὀπώρας ὀρεινῆς καὶ ἡμέρου μεστή. πρόσαρδόμενα γοῦν οὐδαμοῦ μὲν φύσει δαψιλὲς, ὕοντα δὲ τὸ πλέον. γλυκὺ δὲ κᾶμα πᾶν διαφόρως ἐν αὐταῖς, καὶ διὰ πλῆθος πόας ἀγαθῆς, τὰ κτήνη πολέον, ἢ παρ' ἄλλοις γαλακτοφόρα. μέγιστον γε μὲν τεκμήριον ἀρετῆς καὶ εὐφυΐας, τὸ πληθύειν ἀνδρῶν ἑκατέραν. μεθορίζουσι δὲ αὐτῶν ἡ ἀνουὰθ βορκέως προσαγορευομένη κώμη, πέρας ἄμφω τῆς ἰουδαίας, τὸ πρὸς βορέαν. τὸ νότιον δὲ αὐτῆς ὅτι μὴ μεθορμίσης ἐρίζει, προσκυροῦσι τοῖς δραβῶν ἔθνεσι, κώμαι καλοῦσιν αὐτὰς ἰαρδεὶ οἱ τῆδε ἰουδαῖοι. εὖρος μὲν ὑπὸ ἰορδάνου ποταμοῦ μέχρις ἰόππης ἀναπέπταται. μεσογαία δ' αὐτῆς πόλις, τὰ ἱεροσόλυμα κάτω. παρὸ καί τινες οὐκ ἀσκόπως ἐμφαλὸν τὸ ἄσυ τῆς χώρας ὠνόμασαν. ἀφήρηται δὲ οὐδὲ τῶν ἐν θαλάσσῃ περάτων ἡ ἰουδαία, τοῖς φιλιστίοις καταστένουσα μέχρι πτολεμαΐδος. μερίζεται δ' εἰς ἕνδεκα κληρουχίας, ὧν ἀρχὴ μὲν ὡς βασίλειον τὰ ἱεροσόλυμα, πρωτεύουσα τῆς ἀθεΐκου πάσης, ὥσπερ ἡ κεφαλὴ σώματος, αἱ λοιπαὶ δ' μετ' αὐτὴν διῄρηνται τὰς τοπαρχίας· γόφνα δευτέρα, καὶ μετ' αὐτὴν ἀκραβατηνή, θαμνὰ πρὸς πύτους, καὶ λυδδὰ, καὶ ἀμμαοῦς, καὶ πέλλη, καὶ ἰδουμαία, καὶ ἐγγαδδὶ, καὶ ἱερειχοῦς, μετὰ δὲ ἰάμνια, καὶ ἰόππη τῶν πρὸς ἑσπέραν ἀφηγοῦνται,

A tantisque gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus belli periculis restiterunt. nam & pugnaces sunt ab infantia Galilæi & omni tempore plurimi, neqve aut formido unqvam viros, aut eorum penuria regiones illas occupavit: qvoniam totæ optimæ ac fertiles sunt, omniumque generum arboribus consitæ, ut etiam minime agriculturæ studiosos ubertate sua provocent, deniqve excultæ sunt ab incolis totæ, nec pars ulla est earum otiosa: qvin & civitates ibi crebræ sunt, & ubique multitudo vicorum propter opulentiam populosa, ut qui sit minimus, supra qvindecim millia colonorum habeat: prorsus, ut etiam si qvis magnitudine minorem Galilæam dixerit, qvam trans fluvium regionem, viribus tamen eam prætulerit. hæc enim universa colitur, tota fructuum ferax: at illa qvæ trans flumen est, licet multo major sit, pleraqve tamen aspera atqve deserta est, & nutrendis fructibus mansvetis inhabilis. Peræa sane mollicies & ingenium fructuosum, campos habet cum variis arboribus consitos, tum maxime olivetis ac vineis & palmetis excultos. irrigatur autem abunde montanis torrentibus, & fontibus aquæ perennis, qvoties illi Sirio æstuante defecerint. Et longitudo qvidem ejus est à Machærunte in Pellam: latitudo vero à Philadelphia usque ad Jordanem. Et Pella quidem quam supra diximus, Septentrionalis ejus est tractus: occiduus vero Jordanis: meridianum autem Moabitis regio terminat, ab Oriente autem Arabia & Silbonitide, necnon & Philadelphia, itemq; Gerasis clauditur. Samariensis autem regio, inter Judæam qvidem & Galilæam sita est: incipiens enim à vico in planicie posito, cui nomen est Ginæa, in Acrabatenam desinit toparchiam: sed natura nihil à Judæa discrepat, nam utræqve montosæ sunt & campestres, agrosqve colendo molles atque optimæ, necnon & arboribus plenæ: pomisque tam sylvestribus qvam mansuetis abundant, eo qvod natura sunt aridæ, imbriumque satis habent. dulces autem per eas supra modum aquæ sunt, boniqve graminis copia præter alias earum pecora lactis abundant: qvodqve maximum virtutis atqve opulentiæ specimen est, utraque viris referta est. Harum confinium est Anuath vicus, qvi etiam Borceos appellatur. Judææ limes à Septentrione. Meridiana vero pars ejus, si in longitudinem metiare, adjacenti vico Arabum finibus terminatur, cui nomen est Jarda. Latitudo sane à Jordane flumine usqve ad Joppem explicatur. Media vero ejus est Hierosolyma: unde qvidam non sine ratione, umbilicum ejus terræ, eam urbem vocaverunt. Sed nec marinis quidem Judæa deliciis caret, ad Ptolemaidem usqve locis extenta maritimis. In undecim autem sortes divisa est: qvarum prima est tanquam regia Hierosolyma, præ cæteris inter omnes accolas eminens, velut caput in corpore. aliis vero post hanc toparchiæ sunt distributæ. Gophna est secunda, & post eam Acrabata. ad hoc Tamna, & Lydda, itemqve Ammaus, & Pella, & Idumæa, & Engadda, & Herodium, & Hierichus: deinde Jamnia & Joppe finitimis præsunt,

& præter has Gamalitica, & Gaulanitis, & Batanæa, & Trachonitis: qvæ etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem vero terra incipiens, à monte Libano & fontibus Jordanis, usqve ad Tiberiadi proximum lacum. latitudine panditur. à vico autem, qvi appellatur Arphas, ad Juliada oppidum longitudine tendit: & habitatur ab incolis Judæis Syrisqve permixtis.

καὶ πρὸ τούτων, ἥτε γαμαλατικὴ, καὶ γαυλανῖτις, βαταναία τε καὶ τραχωνῖτις, αἳ δ' ἀγρίππα βασιλικαὶ εἰσι μοῖραι, ἀρχομένη δ' ἀπὸ λιβάνου ὄρους καὶ τῶν ἰορδάνου πηγῶν ἡ χώρα, μέχρι τῆς πρὸς λίμνης δι' ρωμένης. ἀπὸ δ' κώμης καλουμένης ἀρφᾶς, μέχρις ἰουλιάδος ἐκτείνεται τὸ μῆκος. οἰκοῦσι δ' αὐτὴν μιγάδες ἰουδαῖοι τε καὶ σύροι. τὰ μὲν δὴ πρὸς τῆς ἰουδαίων τε καὶ τῶν περιοίκων χώρας, ὡς ἐν βραχεῖ μάλιστα σωτόμως ἀπηγγέλκαμεν. ἡ δ' ὑπὸ Ἀγρίππαν καὶ Σεβαστιανοῦ πεμφθεῖσα σεπφωρίταις βοήθεια, χίλιοι μὲν ἱππεῖς, ἑξακισχίλιοι δὲ πεζοὶ, πλακίδου χιλιαρχοῦντος αὐτῶν ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι διαιροῦνται. καὶ τὸ μὲν πεζὸν ἐν τῇ πόλει πρὸς φυλακὴν αὐτῆς, τὸ δ' ἱππικὸν ἐπὶ τῆς περιβολῆς αὐλίζεται. προϊόντες δ' ἑκατέρωθεν συνεχῶς, καὶ τὰ πέριξ τῆς χώρας καταστρέφοντες, μεγάλα τοῖς πρὸ τῶν ἰώσηπον σκάκων αἰτρεμοῦντας, τάς τε πόλεις ἔξωθεν λῃζόμενοι, καὶ προσβάλλοντες ὁπότε δαῤῥήσαιεν ἀνακόπτοντες. ὥρμησε γὰρ μὲν ὁ ἰώσηπος ἐπὶ τὴν πόλιν, αἱρήσειν ἐλπίσας ἣν αὐτὸς πρὸν ἀποστῆναι γαλιλαίων ἐτείχισεν, ὡς καὶ ῥωμαίοις δυσάλωτον εἶναι. διὸ καὶ τῆς ἐλπίδος ἀφήμαρτε, τοῦτο βιάζεσθαι, καὶ δ' μεταπέσθειν σεπφωρίτας, ἀθενέστερος δ' ῥεθείς. παρώξυνε δ' μᾶλλον τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν χώραν, καὶ οὔτε νύκτωρ, οὔτε μεθ' ἡμέραν ὀργὴ τ' ἐπιβουλῆς οἱ ῥωμαῖοι διέλιπον, δηοῦντες αὐτῶν τὰ πεδία, καὶ διαρπάζοντες τὰ ἐπὶ τ' χώρας κτήματα, ἐκτείνοντες μὲν ἀεὶ τὸ μάχιμον, ἀνδραποδιζόμενοι δὲ τοὺς ἀθενεστέρους. πρὸς δ' ἡ γαλιλαία, καὶ αἵματι πανταχοῦ πλήρωτο πᾶσα, πάθους τε ἡ συμφορᾶς ἀδενὸς ἀπείρατος ἦν. μία γὰρ καταφυγὴ διωκομένοις αἱ ὑπὸ ἰώσηπον τειχισθεῖσαι πόλεις ἦσαν.

CAP. III.

De auxilio Sepphoritis misso, & Romanorũ disciplina militari.

DE Judæa qvidem, & qvibus esset cincta regionibus, qvam maxime potui breviter exposui. Qvod autem Vespasianus miserat auxilium Sepphoritis, hoc est, eqvites mille, sexqve millia peditum, Placido eos regente tribuno, castris in magno campo positis bifariam dividuntur. Et pedites qvidem in civitate ipsius tuendæ causa, eqvitatus vero in castris degebat. utrinqve autem assidue prodeundo, & circa eam regionem loca omnia incursando, magnis incommodis Josephum ejusqve socios, qvamvis quietos, afficiebant. & præterea civitates extrinsecus deprædabantur: civitumqve conatus, si quando excurrendi habuissent fiduciam, repellebant. Josephus tamen adversus civitatem impetum fecit, sperans eam posse capere: qvam ipse, antequam à Galilæis deficeret, ita muris cinxerat, ut Romanis quoqve esset invicta. unde etiam spe frustratus est, cum nec vi nec suasu Sephoritas in suas partes pertrahere potuisset: magisqve in Judæa bellum accendit Romanis indigne ferentibus insidias, & propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessantibus, sed passim diripientibus qvicqvid rerum in his reperissent: qvi tamen cum mortem pugnacibus semper inferrent, imbelles ad servitium capiebant: Ignis vero & sanguis Galilæam totam repleverat, nec qvisqvam expers ejus acerbitatis, aut cladis erat. unam salutis spem fugientes habebant in civitatibus, qvas murorum ambitu Josephus communierat. Titus autem Alexandriam transmissus ex Achaja citius qvam per hyemem sperabatur, manum militum cujus causa missus fuerat suscepit: contentoqve usus itinere, mature ad Ptolemaidem pervenit. Cumqve ibi patrem suum reperisset, duabus qvas secum habebat legionibus (erant autem nobilissimæ qvinta & decima) junxit etiam quam ille adduxit qvintamdecimam. Eas autem sequebantur decem & octo cohortes: qvibus accessere ex Cæsarea qvinq; cum una ala eqvitum, & alæ qvinqve Syrorum eqvitum. Decem autem cohortium singulæ mille pedites habebant: in cæteris vero tredecim sexcenti pedites, & centeni viceni equites erant. Satis autem auxiliorum etiam à regibus congregatum est. Antiochus enim & Agrippa & Sohemus bina millia peditum, & sagittarios eqvites mille præbuerunt: cum Arabiæ qvoqve Rex Malchus præter quinque millia peditum, equites mille misisset, qvorum pars major erant sagittarii: ut tota manus computata cum regiis, sexaginta millia circiter peditum equitumqve colligeret, præter calones: qvi plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti nihil à pugnacissimis aberant: qvod tempore qvidem pacis dominorum exercitationibus interessent, belli autem pericula cum ipsis experirentur, & neq; peritia, neq; viribus a qvoquam nisi a dominis vincerentur

Κεφ. ε.

Ὁ δὲ τὸν πραισωθεὶς ἀπὸ τ' ἀχαΐας εἰς τ' ἀλεξάνδρειαν, ὠκύτερον ἢ κατ' χειμῶνος ὥραν, παρελαμβάνε μὲν ἐφ' ἣν ἔστελτο δύναμιν. σωτόνως δ' χεώμενος πορείᾳ, ἀφ' τάχους εἰς πτολεμαΐδα ἀφικνεῖτο, κἀκεῖ καταλαβὼν τ πατέρα δυσὶ τῆς ἅμα αὐτῷ τάγμασιν, ἐν οἷς τὰ δεκατόπτα τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον, ζεύγνυσι τὸ ἀχθὲν ὑπ' αὐτὸ πεντεκαιδέκατον. τὰ δὲ τοῖς εἵπετο ὀκτωκαιδέκατα ἀπῆρεν. ἕσποντο δ' καὶ ἀπὸ καισαρείας πέντε, καὶ ἱππέων ἴλη μία. πέντε δ' ἑτέρας τῶν ἀπὸ συρίας ἱππέων. τῶν δ' ἀσπιδῶν αἱ δέκα μὲν εἶχον, ἀνὰ χιλίους πεζούς. αἱ λοιπαὶ δ' τρισκαίδεκα, ἀνὰ ἑξακοσίους μὲν πεζοὺς, ἱππεῖς δ' ἑκατὸν εἴκοσι. συχνὸν δ' καὶ ὅσον τῶν βασιλέων συνῆλθε συμμαχικὸν, ἀντίοχος μὲν καὶ ἀγρίππα καὶ σόαιμος ὡσαύτως ἐσταλμένων ἀνὰ διακιλίους πεζοὺς πεζέτας, καὶ χιλίους ἱππεῖς. ὁ δ' ἄραβος μάλχος, χιλίους πέμψας ἱππεῖς σὺν πεζοῖς πενταχιλίοις, ὧν τὸ πλέον ἦσαν τοξόται, ὡς τῶν πᾶσαν δύναμιν συνεξαριθμουμένων τῶν βασιλικῶν ἱππέας τε καὶ πεζοὺς, εἰς ἓξ ἀπροίζεσθαι μυριάδας δέκα δεηκόντων. οἱ παμπληθεῖς μὲν ἦσαν, ἀφ' ὧν σωμάσκησιν πολεμικὴν, ἐκ ἂν ἀποτάσσοιντο δ' μαχίμου, κ' μὲν εἰρήνης ἐν ταῖς μελέταις τῶν δεσποτῶν ἀεὶ γρεφόμενοι, συγκινδυνεύοντες δ' ἐν πολέμοις, ὡς μήτε ἐμπειρίας μήτ' ἀλκῆς τινος, πλὴν τῶν δεσποτῶν ἐλαττώμενα.

Καὶ

Κεφ. ς'.

Καὶ τοῦτο μὲν ἂν θαυμάσαι τις ἀνδρῶν τὸ σοφὸν ἡγησαμένων καταστοχαζομένων ἑαυτοῖς τὸ οἰκεῖον, οὐ μόνον εἰς τὰς τοῦ βίου χρείας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρήσιμον. εἰ δέ τις αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἄλλην τῶν στρατιῶν σωτηρίαν ἀποβλέπων, γνώσεται καὶ τὴν τοσήνδε ἡγεμονίαν αὐτοὺς ἀρετῆς κτῆμα ἔχοντας, οὐ δῶρον τύχης. οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀρχὴ τῶν ὅπλων ὁ πόλεμος, οὐδὲ διὰ μόνας τὰς χρείας τὰς χεῖρε κινοῦσιν, ἐν εἰρήνῃ συνηρμοκότες, ἀλλ' ὥσπερ συμπεφυκότες τοῖς ὅπλοις, οὐδέποτε τῆς ἀσκήσεως λαμβάνουσιν ἐκεχειρίαν, οὐδὲ ἀναμένουσι τοὺς καιρούς. αἱ μελέται γὰρ αὐτοῖς, οὐδὲν τῆς ἀληθείας διαλλάττουσιν, ἀλλ' ἑκάστης ἡμέρας στρατιώτης, πάσῃ προθυμίᾳ καθάπερ ἐν πολέμῳ γυμνάζεται. διὸ κουφοτάτας τὰς μάχας διαφέρουσιν. οὔτε γὰρ ἀταξίᾳ διαπτοίδησιν αὐτὰς ἀπὸ τῆς ἐν ἕδρᾳ συντάξεως, οὔτε δέος ἐξίστησιν, οὔτε δαπανᾷ πόνος. ἔπεται γὰρ τὸ κρατεῖν ἀεὶ τῆς τῶν οὐχ ὁμοίων βεβαίου. καὶ οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπών, τὰς μὲν μελέτας αὐτῶν χωρὶς αἵματος εὐταξίας. τὰς εὐταξίας δέ, μετ' αἵματος μελέτας. οὐδὲ γὰρ ἐξ ἀπροόμης διαλωτοὶ πολεμίοις. ὅπῃ δ' ἂν ἐμβάλωσιν εἰς ἐχθρῶν γῆν, οὐ πρὶν ἄπλοντο μάχης, ἢ τειχίσωσι στρατόπεδον. τὸ δὲ οὐκ εἰκῇ ὂν, οὐδὲ ἀνώμαλον ἐγείρουσιν. οὐδὲ πάντες, ἢ ἀπύκτως διαλαβόντες. ἀλλ' εἰ μὲν ἀνώμαλος ὢν τύχοι χῶρος, ἐξομαλίζεται. διαμετρεῖται δὲ παρεμβολὴ τετραγώνου αὐτοῖς. καὶ τειχῶν εὐθὺ ἕπεται, τὰ πρὸς δόμησιν ἐρχαλέα. καὶ τὸ μὲν ἔνδον, εἰς σκηνὰς διαλαμβάνουσιν, ἔξωθεν δὲ κύκλου, τείχους ὕψιν ἐπέχει, πύργοις ἐξ ἴσου διαστήματος κεκοσμημένου. ὅπῃ δὲ τῶν μεταπυργίων, τούς τε ὀξυβέλεις, καὶ καταπέλτας, καὶ λιθοβόλα, καὶ πᾶν ἀφετήριον ἔργανον πρέαται, ἅπαντα πρὸς τὰς βολὰς ἐπίτηδα. πύλαι δὲ ἐνοικοδομοῦνται πασαρες, καθ' ἕκαστον δὲ πρόσκλισις κλίμα, πρός τε εἴσοδους τῶν ἐπιζυγίων διαφορὰς, καὶ πρὸς σκευοφορὰς αὐτῶν εἰ κατεπείγοι, πλατύναι. ξυμπαραμοῦσι δὲ διαμέτρου ἴσον τὸ στρατόπεδον, καὶ μέσους μὲν τοὺς τῶν ἡγεμόνων σκηνοὺς τίθενται; μεσώτατον δὲ τούτων, τὸ στρατήγιον ναῷ πρέπον πλήσιον. ὥσπερ δὲ ἐν σχεδίῳ πόλις καὶ ἀγορά τις ἀποδείκνυται, καὶ χειροτέχναις χωρίον, θῶκοι τε λοχαγοῖς, καὶ ταξιάρχοις, ὅπῃ δικάζοιεν εἴ τινες διαφέροιντο. τειχίζεται δὲ περίβολον, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ πάντα χῶρον ἀποίκους, πλήθει καὶ πυκνότητι τῶν οἰκιῶν. εἰ δὲ ἔπιοι, καὶ τάφρος ἔξωθεν περιβάλλεται, βάθος τετραπήχυς, καὶ εὖρος ἴσον. φραξάμενοι δὲ, αὐλίζονται καὶ σωτάξεις ἑκάστοις μετ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου. πάντα δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ ἄλλα, μετ' εὐταξίας ἀνύεται καὶ ἀσφαλείας, ξυλεία καὶ ὁπλισμὸς εἰ δέοιντο, καὶ ὕδρεια, καὶ σωτάξεις ἑκάστοις. οὔτε γὰρ δεῖπνον ἢ ἄριστον ὁπότε θελήσαι αὐτόξουσιον ἑκάστῳ. πῦρ δὲ ὁμοῦ. τούς τε ὕπνους αὐτοῖς, καὶ τὰς φυλακὰς, καὶ τὰς ἐξεγέρσεις, σάλπιγγες σημαίνουσιν, οὐδὲ ἔστιν ὅτι γίνεται δίχα φωναγγέλματος. ἕως δὲ τῷ ἕῳ, τὸ στρατιωτικὸν μὲν, ὅπῃ τοὺς ἑκατοντάρχας ἕκαστοι, ἕως δὲ τοὺς χιλιάρχους οὗτοι συνίασιν ἀσπασόμενοι, μεθ' ὧν πρὸς τὸ ἡγεμόνα τῶν ὅλων, οἱ ταξίαρχοι πάντες. ὁ δὲ αὐτοῖς τότε ἐξ ἕθους

A qua quidem in re nimis admirandam quis exiſtimaverit Romanorum providentiam. ita ſervos inſtituentium, ut non ſolum vitæ miniſterio, ſed belli etiam neceſſitatibus utiles ſint. Qvod ſi quis eorum aliam qvoque reſpexerit militiæ diſciplinam, profecto cognoſcet tantum eos imperium non fortunæ munere, ſed propria virtute quæſiſſe. Armis enim uti non in bello incipiunt, neqve ſolum, ſi neceſſe ſit, manus movent, cum B in pacis otio ceſſaverint: ſed armis veluti natura cohærentes, nullas capiunt exercitationis inducias, nec tempora præſtolantur. Meditationes autem eorum nihil à vera contentione diſcrepant: ſed in dies ſingulos militum quisq; omnibus armis, tanquam in procinctu poſitus, exercetur: qvo etiam facillimè prælia tolerant. Neque enim ordo neglectus eos à conſueta diſpoſi- C tione diſpergit, neque metus ſtupefacit, neqve laſſitudo exhaurit. Unde ſeqvitur, ut ſemper ſuperent, qvos non itidem confirmatos invenerint. Nec erraverit ſi quis eorum meditationes conflictus eſſe dixerit ſine ſanguine, contraque prælia meditationes cum ſanguine. Nam ne repentino quidem hoſtium incurſu opprimi poſſunt: ſed qvocunque in hoſtilem terram irrupe- D rint, non niſi permunitis caſtris prælio decernunt, quæ quidem non levi opere, nec iniqvo loco erigunt, nec inordinatè deſcribunt: ſed ſi quidem inæquale ſolum fuerit, complanatur: qvatuor vero angulis horum dimenſio deſignatur. Nam fabrorum multitudo, & ferramentorum copia quæ uſus extructionis poſtulat, ſequitur exercitum. Et interior quidem pars caſtrorum tabernaculis diſtribuitur, ambitus autem eorum extrinſecus muri faciem præfert: ordinatis etiam turribus pari ſpatio diſpoſitis: quarum E intervalla catapultis atqve baliſtis, & aliis machinis ſaxa intorquentibus, omnibusque inſtrumentis miſſilium complent, ut cuncta ſcilicet jaculorum genera in promptu ſint. portas autem qvatuor ædificant, tam jumentis aditu faciles, qvam ipſis, ſi quid urgeat, intro currentibus latas. Intus autem caſtra vici ſpatiis interpoſitis di- F rimunt, mediaqve rectorum tabernacula collocant, & inter hæc prætorium divum templo ſimillimum: prorſus ut quaſi repentina quædam civitas exiſtat: forum qvoque & opificum ſtationes: & ſedes militum primatibus, ordinumque principibus, ubi ſi qva ſit inter alios ambiguitas, judicent. Ipſe vero ambitus, & omnia qvæ in eo ſunt, multitudine ſimul & ſcientia, fabricantium opinione citius communitur. qvi ſi G res urget, foſſa extrinſecus cingitur, depreſſa cubitis qvatuor, parique ſpatio lata. Armis autem ſepti, per contubernia cum decore atque otio in tentoriis agunt: omniaqve ab his ordinate etiam alia cauteque per contubernia expediuntur: veluti ſi ligno aquave opus ſit, aut frumento: nec enim cœna vel prandium cum voluerit, in poteſtate cujusqve eſt; ſimul autem omnibus ſomnus eſt, excubias & vigilandi tempora buccinæ ſignificant, neq; eſt omnino quicquam qvod ſine edicto geratur. Mane autem milites quidem ad centuriones, illi vero ad tribunos conveniunt ſalutatum: cum quibus ad ſummum omnium ducem univerſi ordinum principes. Ille autem his

signum aliaqve dat ex more præcepta proferenda subjectis: quibus etiam in acie circumaguntur qvo opus est, ac universi pariter incurrunt itemque sese recipiunt. Cum autem castris egrediendum est, tuba indicium facit: nemoqve otiosus est. sed vel solo nutu moniti, tabernacula tollunt, omniaque ad profectionem instruunt. deinde iterum tuba ut sint parati significat. Illi autem cum mulos & jumenta sarcinis onerave- B rint, velut in curuli certamine signum expectant. Castra vero incendunt: eo quod sibi alia munire facile sit, & ne qvando hostibus eadem usui sint. Et tamen tertio qvoqve tubæ signo indicant, ut exeatur: urgendo aliqva ex causa morantes, ne quis ordinem deserat. Dexterqve duci præco astans, si ad bellum parati sunt, voce patria ter percontatur. illiqve toties alacri & magna voce C paratos esse se respondent, interrogantemque præveniunt: & Martio quodam spiritu repleti cum clamore dextras erigunt. Deinde otiose & cum omni decore progredientes ambulant, suum quisque ordinem velut in bello custodiens: pedites quidem thoracibus & galeis septi, & utroqve latere gladiis accincti. lævus autem gladius multo est longior, cum dexter mensuram palmæ non excedat. qui vero ducem stipant le- D cti pedites, scuta & lanceas gestant: cætera manus hastas & clypeos longos, serramque & corbem & sarculum & securim, necnon & habenam & falcem & catenam, triduique viaticum, ut parum intersit inter onusta jumenta & pedites. Equitibus autem ad dexteram gladius est longior, & contus in manu, transversusque ad eqvi latus clypeus, ternaqve in pharetra vel B amplius dependent lata cuspide jacula, nihil ab hastis magnitudine differentia. Cassides vero & thoracas peditibus habent similes: nulloqve armorum genere ab eqvitum alis discrepant lecti, qui circum ducem versantur. Agmina autem semper cui sorte id obtigerit, antecedit. Talia quidem sunt Romanorum itinera & mansiones, itemque armorum varietas. Nihil vero nec in F præliis inconsultum aut subitum agunt: sed omnia semper seqvuntur facta sententiam: opusqve adhibetur ante decretis. Unde aut minime peccant: aut si peccaverint, facilis est errati correctio. Fortunæ autem successibus meliores consiliorum etiam si aliter successerit, arbitrantur eventus: quasi bonum quidem fortuitum ad rem inconsulte gerendam illiciat: qvæ vero ante cogitata fuerint, etiam si adversus casus exceperit, bene jam meditatos exhibeant ad cavendum ne idem rursus eveniat: & bonorum quidem fortuitorum non is autor sit cui contigerint, tristium vero quæ præter sententiam acciderint, saltem recte consulta videantur esse solatium. Armorum quidem exercitatione comparant, ut non modo corpora, sed animi qvoqve militum fortiores sint. Major autem illis est ex timore diligentia. namqve leges apud eos non desertionis solum, verumetiam minimæ negligentiæ sunt capitales: duceſqve magis quam ipsæ leges

A σημεῖον, καὶ τὰ ἄλλα ὡδαγγέλματα δίδωσι. Διαφέρει εἰς τοὺς ἐπιταγμένους. ὁ δὴ καὶ ὅτι ὠδὰ τάξεως πράττοντες, ὅτι σφέρον ἢ ταχέως, ἵνα εἰ δέοι καὶ πρὸς τὰς ἐφόδους αὐτοῖς, καὶ πρὸς τὰς ἀναπλήσεις ἐπιχωροῦσιν ἀθρόοι. ἐξεῖναι δὲ σπαπτίδου δέον ἐπισημήνῃ μὴν ἡ σάλπιγξ, ἠρεμεῖ δ' οὐδείς, ἀλλὰ ἅμα νεύματι τὰς μὲν σκευὰς ἀναιροῦσιν. πάντα δ' ἐξαρτύονται πρὸς τὴν ἔξοδον, καὶ πάλιν αἱ σάλπιγγες ἐπισημήνουσι παρεσκευάσθαι. οἱ δ' ἐν ταχεῖ τοῖς τε ὀρεῦσι, καὶ τοῖς ἐπιζυγίοις ὅπῃ δέοντες τὴν ἀποσκευὴν, ἑτοῖμοι ὥσπερ ἐφ' ὑσπληγγος ἐξορμᾶν ἕτοιμοι. ἐπισπεῖσαί τε ἤδη τὴν παρεμβολὴν, ὡς αὐτοῖς μὲν ῥᾴδιον ἐκεῖ πάλιν τειχίσασθαι, μὴ γένοιτο δ' ἐκείνῳ ποτὲ τοῖς πολεμίοις χρήσιμον. καὶ τρίτον δ' ὅμως αἱ σάλπιγγες σημαίνουσι τὴν ἔξοδον, ὅπως ἐρχούσας τοὺς δι' αἰτίαν τινὰ βραδυνόντας, ὡς μή τις ἀπολειφθεὶς τάξεως. ὅτε κῆρυξ δεξιὸς τῷ πολεμάρχῳ ὠδᾷ σᾷς, εἰ πρὸς πόλεμον ἐστὶ ἕτοιμοι τῇ πατρίῳ γλώσσῃ, τρὶς ἀναπυθάνεται, κἀκεῖνοι τοσαυτάκις ἀντιβοῶσι, μέγα τι καὶ θρασύμενον, ἕτοιμοι λέγοντες, φθάνουσί τε τὸν ἐπερωτῶντα, καί τι ἀρχαίου πνεύματος ἐπισημαλλόμενοι, τῇ βοῇ σωεξαίρουσι τὰς δεξιάς. ἔπειτα πρόιεντες, ὀδεύουσιν ἡσυχῇ, καὶ μετὰ κόσμου πάντες, ὥσπερ ἐν πολέμῳ τὴν ἰδίαν τάξιν ἕκας ἕκαστος φυλάσσων. οἱ μὲν πεζοὶ, θώραξί τε περιφραγμένοι, καὶ κράνεσι, καὶ μαχαιροφορεῖντες ἀμφοτερωθεν, μακρότερον δ' αὐτῶν τὸ λαιὸν ξίφος πάλλῃ, τοῦδε τῇ δεξιᾷ, σχήματος οὐ πάνυ ἐχὶ μικροῦ. φέρουσι δ' οἱ μὲν πρὸς τὸν στρατηγὸν ὅπλεκτοι πεζοὶ, λόγχην καὶ ἀσπίδα. ὁ δὲ λοιπὴ φάλαγξ, ξυστόν τι καὶ θυρεὸν ὅπιμήκη, πρὸς οἷς πέλεκυν καὶ κόφινον ἄμπυξ τε καὶ πέλεκυν. πρὸς δ' ἱμάντα καὶ δρέπανον, καὶ ἄλυσιν, ἡμερῶν τε τριῶν ἐφόδιον, ὡς ὀλίγον ἀποδεῖν τῶν ἀχθοφορωτῶν ὀρέων, τὸν πεζόν. πῖς δ' ἱππεῦσι μάχαιρα μὲν ἐκ δεξιοῦ μακρὰ, καὶ κοντὸς ὅπιμήκης ἐν χειρὶ, θυρεὸς δ' ὡδᾷ πλάγιος, καὶ κ' γωρυτῷ παρηρτημένα τρεῖς ἢ πλείους ἄκοντες, πλατεῖς μὲν αἰχμὰς, οὐκ ἀποδέοντες δ' ὁράτων μεγέθους. κράνη δ' καὶ θώρακες ὁμοίως τοῖς πεζοῖς ἅπασιν. οὐδενὶ δ' ἑπόμενα Διαλλάττουσιν, οἱ ἀεὶ τὸν στρατηγὸν ὅπλεκτοι, τῶν ἐν ταῖς ἴλαις ἱππέων. κλήρῳ δ' τῶν ταγμάτων ἀεὶ τὸ λαχὸν ἡγεῖται. τοιαῦτα μὲν ῥωμαίων πρεπόντα τε καὶ καταλύσεις, πρὸς δ' ὅπλων Διαφοραί. οὐδὲν δ' ἀπερισκέπτως βουλεύσασθαι ἐν ταῖς μάχαις, οὐδὲ αὐτοσχέδιον. ἀλλὰ γνώμῃ μὲν ἀεὶ πάντες ἔργου πρόκλησις, τοῖς δοχθεῖσι δ' ἐπὶ τὰ ἔργα. παρὸ καὶ σφάλλονται μὲν ἥκιστα, κἂν πταίσωσι δ', ῥᾳδίως ἀναλαμβάνουσι τὰ σφάλματα. ἡγοῦνται τε τῶν ἀπὸ τύχης ὅπλων ἀγαθῶν, ἀμείνους τὰς ὅπῃ τοῖς προβουλευθεῖσι Διαμαχίας, ὡς δ' μὲν αὐτομάτου καλοῦ δελεάζοντα εἰς ἀπερισκεψίαν, τῆς σκέψεως δ' κἂν ἀτυχήσῃ ποτὲ, πρὸς τὸ μὴ αὖθις καλῶς ἐχούσης μελέτῃ. καὶ τῶν μὲν αὐτομάτων ἀγαθῶν, εὐτυχοῦντα αὐτὸν εἶναι. τῶν δ' ὠδᾷ γνώμῃ πρασσόντων σκυθρωπῶν, ὠδᾷ μυθίαν τέχνῃ προσηκόντως βεβουλεῦσθαι. ὠδᾷ σκάζει μὲν οὖν ἐν τῇ μελέτῃ τῶν ὅπλων, οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἀλκίμους. προσαπειλοῦσι δ' καὶ τῷ φόβῳ. εἶπε γὰρ νόμοι παρ' αὐτοῖς, οὐ λειποταξίου μόνον, ἀλλὰ καὶ ῥᾳθυμίας ὀλίγης θανατικοί. εἶπε στρατηγοὶ τῶν νόμων φόβε-

σὶ τῶν

φοβερώτεροι. τῆς γὰρ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τιμῆς, ῥύ- A terribiles: namq; bonos honorando redimunt ne
ονται τὸ δοκεῖν ὠμοὶ πρὸς τοὺς κολαζομένους. τοσοῦ- in coercendis noxiis videantur crudeles. Tanto
τον δ' αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας πειθήνιον, ὡς ἔντε autem obſeqvio rectoribus parent, ut & in pace
εἰρήνῃ κόσμον εἶναι, καὶ ὅπλα τάξεως ἓν σῶμα τοῦ ornamento ſint, & in acie corpus unum totius
ὅλου στρατιάν. οὕτως αὐτῶν συναφεῖς μὲν αἱ τάξεις, conſpiciatur exercitus. ſic eorum copulati ſunt
ὀξυφοροι δέ εἰσιν αἱ πρὸς ἀγωγαὶ, ὀξεῖαι δ' ἀκοαὶ μὲν ordines, ita circumduci ſunt mobiles: & acutis
παραγγέλμασιν, ὄψεις δ' σημείοις, ἔργοις δὲ χεῖρες. ὅθεν auribus ad præcepta, oculisqve ad ſigna, & ad o-
δρᾶσαι μὲν ἀεὶ ταχεῖς, βραδύτατοι δὲ παθεῖν εἰσὶν, οὐδὲ pera manibus: unde facere qvidem ſemper ſtre-
ἔστιν ὅπου συστάντες ἢ πληθυος ἡττήθησαν, ἢ στρατηγημά- nui ſunt, pati vero tardiſſimi. nec eſt ubi præli-
των, ἢ δυχωρείας, ἀλλ' οὐδὲ τύχης. καὶ γὰρ ταύτης αὐτοῖς B antes aut multitudinem hoſtium, aut conſilia
τὸ κρατεῖν βεβαιότερον. οἷς οὖν βελὴ μὲν ἀρχὴ πράξεως, ἔπεται δὲ τοῖς βεβουλευμένοις στρατὸς οὕτω δρα- ſenſere ducum, aut difficultatem regionum: ſed
στήριος, τί θαυμαστὸν εἰ πρὸς ἕω μὲν διήκοντες, ὠκεανὸς δὲ πρὸς ἑσπέραν, μεσημβρινὸν δὲ λιβύης τὸ πόντιον, ne fortunæ qvidē ſuccubuere. nam in ea certio-
καὶ πρὸς ἄρκτον ἴσρος τε καὶ ῥῆνος τῆς ἡγεμονίας rem putant eſſe victoriam. Qvorum igitur actus
ὅροι; δεόντως γὰρ ἄντις ἔστι τὸ κτῆμα τῶν κτησα- à conſiliis incipiunt, conſultaqve adeo ſtrenuus
μένων ἔλασσον. ταῦτα μὲν ἂν διεξῆλθον ἐρωμαίους exeqvitur exercitus, qvid mirum ſi Euphrates
ἐπαινέσαι προαιρούμενος τοσοῦτον, ὅσον εἰς τὸ θαρσυ- ab Oriente, & Oceanus ab Occidente, itemqve
θίαν τῶν κεχειρωμένων, καὶ εἰς ἀποτροπὴν τῶν νεωτε- à meridiano tractu Africæ fertiliſſima regio, & à
ριζόντων. εἴη δ' ἂν τοῖς ἀγνοοῦσι τῶν φιλοκα- C Septentrione Rhenus atqve Danubius ſunt im-
λοῦντων, καὶ πρὸς ἐμπειρίας ἡ ἀγωγὴ τῆς ῥωμαίων perii limites, cum minorem eſſe poſſidentibus
στρατιᾶς. ἐπαινεῖμι δ', ὅθεν ὅτι ταῦτα ἐξέβλυσε. poſſeſſionem rectè qvis dixerit? Hæc ergo pro-
ſecutus ſum, non tam propoſito laudandi Roma-
nos, qvam ſolatio devictorum, & ut novarum
rerum cupidos deterrerem: fortaſſe autem & ad
experientiam proderunt bonarum artium ſtu-
dioſis, Romanæ inſtituta militiæ neſcientibus:
redeo tamen unde digreſſus ſum.

ΚΕΦ. ζ.

CAP. IV.

Impetus Placidi contra Jotapatam.

Οὐεσπασιανὸς μὲν ἅμα τῷ παιδὶ Τίτῳ Πτολεμαΐδι D VEſpaſianus quidem una cum Tito filio in
τῶν Φοινίκων ἐνδιατρίβων τὸν πόλεμον ἐπῆγε τοῖς δυνά- Ptolemaide interim degens, ordinabat ex-
μεσι. ὁ δὲ τὴν Γαλιλαίαν καταλαβὼν πλάκιδος, ἐπεὶ πολὺ μὲν πλῆθος ἀνηρήκει τῶν καταλαμβα- ercitum. At vero Galilæam pervaſerat Placidus,
νομένων. τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἀσθενέστερον Γαλιλαίων καὶ ταῖς ubi maximam eorum qvos comprehendiſſet
ψυχαῖς ἐκπεπτωκὸς. ὁρῶν δὲ τὸ μάχιμον ἀεὶ σωφεύγον εἰς τὴν ὑπὸ Ἰωσήπου τειχισθεῖσαν πόλιν, ὥρμησεν multitudinem, interemit: hæc autem fuit Ga-
ὅπως τὴν ὀχυρωτάτην αὐτῶν Ἰωτάπατα, οἰόμενος lilæorum imbellior turba, animiſque deficiens:
ἐξ ἐφόδου μὲν αἱρήσειν ῥᾳδίως, μέγα δὲ κλέος ἑαυτῷ pugnaciſſimos autem ut vidit ſemper in civita-
παρὰ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ κείνοις ὄφελος εἰς τὰ λοιπὰ πα- tes confugere, quas Joſephus communierat, in
ρέξειν. προεχωρήσεν γὰρ οὐκ ἔτι εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τῆς E Jotapatam, quæ omnium tutiſſima erat, impetum
καρτερωτάτης οἰχομένης. πολύ γε μὴν διήμαρτε τῆς vertit: exiſtimans eam repentino aggreſſu fa-
ἐλπίδος. ἅπτονται γὰρ αὐτὸν οἱ Ἰωτάπατηνοὶ προσιόντα, cillimè captum iri, magnamque & ſibi ex ea re
καὶ τῆς πόλεως ἐκδέχονται, καὶ τοῖς ῥωμαίοις alios apud rectores gloriam comparandam, & il-
συμβαλεῖν ἀδοκήτοις, πολλοὶ καὶ πρὸς μάχην ἕτοι- lis commodum ad reliqva maturius explicanda,
μοι, προθυμοί τε ὡς ἂν ὑπὲρ κινδυνεύσοντες πατρίδος quaſi metu ceſſuris aliis civitatibus, ſi qvæ vali-
καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων, τρέπονται ταχέως. καὶ πολλοὺς diſſima eſſet, occupatam vidiſſent. Multum ta-
μὲν πατρώσκουσι τῶν ῥωμαίων, ἑπτὰ δ' ἀναιροῦσι, διὰ τὸ men opinione deceptus eſt: Jotapateni enim, cum
μήτε ἄτακτον αὐτῶν τὸ προσχώρησιν γνῶναι, καὶ τὰς ejus impetum præſenſiſſent, prope civitatem ad-
πληγὰς ἁπλουστέρας πεφραγμένων πάντοθεν τῶν σω- F venientem excipiunt: congreſſique cum Roma-
μάτων, τούς τε ἰσθμοὺς πρόρρωθεν βάλλειν πάλιν, ἢ nis ex improviſo plurimi & ad pugnam parati
ἐμπλέκεσθαι θαρρεῖν γυμνήτας ὁπλίταις. ἔπεσον δὲ καὶ necnon & alacres (quippe ut pro ſalute patriæ,
τῶν ἰσθμίων τρεῖς ἄνδρες, καὶ ἑτρώθησαν ὀλίγοι. ὁ πλα- item conjugum liberorumque dimicantes) in
κὶδος μὲν ἂν τῇ ὅπλῳ πολὺ ἑρμῆς ἀπανώτερος δι- fugam eos vertunt, multosque ſauciant, ſeptem
ρεθεὶς φόβῳ. ſolum interfectis: quia neque inordinate pu-
gna deceſſerant, ſeptisque undique corporibus
leviter fuerant vulnerati: cum Judæi qvoque
magis eminus jaculari, quam manus conſerere
inermes cum armatis confiderent. ex ipſis autem
Judæis tres eciderunt, paucis præterea ſaucia-
tis. Placidus igitur ab oppido repulſus aufugit.

ΚΕΦ. η.

CAP. V.

Galilæa à Veſpaſiano invaditur.

Οὐεσπασιανὸς δ' ὡρμημένος αὐτὸς ἐμβάλλειν VEſpaſianus vero ipſe Galilæam cupiens in-
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐξελαύνει τὸ πολεμαΐδος, διατάξας τὴν στρατιὰν ὁδεύειν, καὶ τοῖς ῥωμαίοις ἔ- G vadere, ex Ptolemaide proficiſcitur, ordina-
θος. τοὺς μὲν γε ψιλοὺς τῶν ὅπλων καὶ τοξότας προ- to militum itinere, ſicut Romani conſueverunt.
ἄγειν ἐκέλευσεν, ὡς προσκοπεῖν τὰς ἐξαπιναίους τῶν Auxiliatores enim qui levius armati eſſent, itemqve ſagittarios præire juſſit, ad repentinos incurſus ho-
πολεμίων ὁπλομαχὰς, καὶ διερευνᾶν τὰς ὑποπτίας ὑ- ſtium cohibendos, & ut ſuſpectas atq; opportunas inſidiis ſylvas ſcrutarentur. Hos ſequebatur Roma-
λοχαζούσας δυναμένας ὕλας. οἷς ἕπετο καὶ ῥωμαίων ὁπλιτικὴ μοῖρα, πεζοί τε καὶ ἱππεῖς. τούτοις ἀφ' ἑκάστης ἑκα- ni peditatus equitatusqve pars: poſt qvos è ſingulis centuriis deni armaturam ſuam ferentes,

mensuraſqve caſtrorum. Poſt hos ſtratores viarum ibant, qvi aggeris maligna corrigerent, ac aſpera complanarent, ſylvasqve obſtantes præciderent, ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde ſuas, itemqve ſubjectorum ſibi rectorum ſarcinas, & tutelæ cauſa multos cum his eqvites ordinavit. poſt qvos ipſe veniebat, lectos pedites eqvitesqve, necnon & lancearios ſecum ducens, equitumqve præterea ſuorum agmine comitatus. De ſingulis enim turmis proprios centum & viginti equites deputatos habebat. hos ſeqvebantur, qvi expugnandis civitatibus machinas & cætera tormenta portarent, deinde rectores, itemqve præfecti cohortibus tribuni, ſtipati lectis militibus. & poſt hos circum Aqvilam ſigna alia, quæ omnibus apud Romanos agminibus præeſt, qvod & univerſarum avium regnum habeat, & ſit validiſſima. Itaq; illam & principatus inſigne putant, & omen victoriæ, qvoſcunqve bello petierint. Sacras vero ſignorum effigies ſeqvebantur cornicines, & poſt eos acies, in latitudinem ſenis digeſta militibus. hisqve adhærebat ex more quidam centurio diſciplinæ atqve ordinis cuſtos. Servi autem ſingularum legionum cuncti cum peditibus erant, mulis aliisqve jumentis vehentes militum ſarcinas. Poſtremum agmen, in qvo erat mercenaria multitudo, cogebant armati pedites, eqvitumque non pauci. Ita peracto itinere, Veſpaſianus cum omni exercitu ad fines Galilææ pervenit: ibiqve poſitis caſtris, qvamvis promptos ad bellum milites continebat, una & oſtendendo exercitum, qvo hoſtes metu percelleret, ſpatiumque indulgendo pœnitudinis, ſi qvis ante prælium voluntatem mutaret: nihilominus autem murorum inſtruebat obſidium. Itaqve multos quidem rebelliones fugere vel ſolus fecit ducis aſpectus: metum vero univerſis incuſſit. Joſephi enim ſocii, qvi non longe à Sepphori caſtra poſuerant, ubi bellum appropinquare cognoverunt, & jam jamqve Romanos prælio ſecum congreſſuros, non modo ante pugnam, ſed antequam hoſtes omnino conſpicerent, fuga diſjecti ſunt. cum paucis autem relictus Joſephus, ubi animadvertit neqve ſe ad excipiendos hoſtes ſufficientem manum habere, & Judæorum animos concidiſſe: ac, ſi fides his haberetur, pleroſqve libenter ad hoſtes defectum ire: jam tum qvidem bello omni abſtinebat: qvam longiſſime autem periculis abeſſe decrevit: abductisque qui ſecum remanſerant, in Tiberiada confugit.

CAP. VI.

Gadaræ expugnatio.

VEſpaſianus autem Gadarenſium civitatem aggreſſus, primo impetu capit, qvod eam pugnaci multitudine vacuam reperiſſet. Deinde hinc transgreſſus interius, cunctos puberes interfecit, cum Romanos odio gentis, & cladis memoria, quam pertulerat Ceſtius, nullius ætatis miſericordia commoveret. Incendit autem non ſolum civitatem, ſed etiam omnes circum vicos, & oppidula qvædam penitus deſolata, nonnulla qvorum habitatores ipſe cepiſſet. Joſephus autem, qvam tutionis cauſa optaverat civitatem, ipſe metu replevit. Nam Tiberienſes nunqvam eum, niſi de omni bello deſperaſſet,

καὶ τὰ μέτρα τ παρεμβολῆς φέροντες. καὶ μετ' αὐτοὺς ὁδοποιοὶ, τὰ τ σκολιὰ τ λεωφόρου καθυφέντες ἢ χαμαλᾶν τὰ δύσβατα, καὶ τὰς ἐμποδίους ὕλας πρανακόπτειν, ὡς μὴ παλαιπωροῖτο δυσπορούμενον τὸ στράτευμα. κατόπιν ἦ τούτων, τάς τε ἰδίας, καὶ τὰς τῶν ὑπ' αὐτῷ ἡγεμόνων ἔταξεν ἀποσκευὰς, ἢ σχοινοὺς ἅπτι τούτοις πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἱππέων. μεθ' οὓς αὐτὸς ἐξήλαυνε, τούς τε ἐπιλέκτους τῶν πεζῶν, καὶ ἱππέων, καὶ τοὺς λογχοφόρους ἔχων. εἵπετο ἦ αὐτῷ τὸ ἴδιον ἕκαστον τάγματος ἱππικὸν, ἴδιοι δὲ ἑκάστου τάγματος εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἱππεῖς. τέλος ἦ ἠκολούθουν οἱ τὰς ἑλεπόλεις φέροντες ὀρεῖς. καὶ τὰ λοιπὰ μηχανήματα, μετὰ τούτους, ἡγεμόνες τε καὶ στρατοπέδων ἔπαρχοι σὺν χιλιάρχοις, ἐπιλέκτους πρὸ σφᾶς σωματοφύλακας ἔχοντες, πρὸ αἱ σημαῖαι προεῖχον τὸν ἀετὸν, ὃς πάντας ἄρχοντας ὑπερέχει τάγματος, βασιλεύς τε οἰωνῶν ἁπάντων, καὶ ἀλκιμώτατος ὤν. ὃ δὴ καὶ τῆς ἡγεμονίας πεμπόμενον αὐτοῖς, καὶ κληδὼν ἐφ' οὓς ἂν ἴωσι κρατήσειν δοκεῖ. τοῖς ἱεροῖς ἦ ἠκολούθουν οἱ σαλπιγκτὰι, καὶ κατόπιν αὐτῶν ἡ φάλαγξ τὸ σῖφος εἰς ἐξ ἐλατύνασα. τούτοις παρέπεμπε τις ἑκατοντάρχης ἐξ ἕδους τὴν τάξιν ἐπισκοπούμενος. τὸ ἦ οἰκετικὸν ἑκάστου τάγματος ἅπαν τοῖς πεζοῖς εἵπετο, τὰς ἀποσκευὰς τῶν στρατιωτῶν ἅπτι τοῖς ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἄγοντες. κατόπιν ἦ πάντων τῶν ταγμάτων, ὁ μίσθιος ἔχλος, οἷς συνεργοὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἠκολούθουν πεζοί τε, καὶ ἐπιλῖται καὶ τῶν ἱππέων πολλοί. οὗτοι ἐδεύσας εὐεπαρσιανὲς μὴ τῆς δυνάμεως πρὸς τοὺς ὅρους ἀφικνεῖται τ Γαλιλαίας, ἵνα καταστρατοπεδευόμενος, ὡρμημένους εἰς πόλεμον τοὺς στρατιώτας κατέχειν. ἐπιδεικνύμενός τε τ στρατιὰν εἰς κατάπληξιν τοῖς πολεμίοις, καὶ μετανοίας δίδους καιρὸν, εἰ πρὸ μάχης μεταβάλλοιντο. ἅμα ἦ καὶ πρὸς πλουτισμὸν τῶν ἐρυμάτων ἐξηρτύετο.

ΚΕΦ. θ.

ΜΕτάνοιαν μὲν ἐν τῆς ἀποστάσεως ἐφθεὶς ὁ στρατηγὸς πολλοῖς ἐνεχείρησατο, κατάπληξιν ἦ πεῖσιν. οἱ γὰρ περὶ τ Ἰώσηπον ἐστρατοπεδευκότες, οὐκ ἄποθεν τ Σεπφώρεως ὡς ἐπὶ πόλεμον χωρὶν καλυμμένην, ἐπεὶ πλησιάζοντα τ πόλεμον ἤκουσαν, ἔσον τε ἔτι πρὸς ῥωμαίους συμμίξοντας σφίσιν, ἐμένειν πρὸ μάχης, ἀλλὰ καὶ περὶν ἰδεῖν τοὺς ἐχθροὺς, φασκίδναν ἦ φυγῇ. καταλείπει ἦ ὁ Ἰώσηπος μετ' ὀλίγων, καὶ καπηλῶν ὡς οὔτε δέχεσθαι τοὺς πολεμίους δύνασθαι ἔχοντα δύναμιν, καὶ πεπεισμένον τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, ἄσμενοί τε ἂν εἰ πιστεύοιντο χωρεῖν οἱ πολῖται ὅτι ταχέως, ἐδεδίει μὴ ἤδη πρὸς παντὸς ἐπολέμει. τότε ἦ ὡς πρέσβεις πάτων χωρίζεσθαι τῶν κινδύνων ἔκελευεν. ἀναλαβὼν ἦ τοὺς συμμείναντας εἰς Τιβεριάδα καταφεύγει. ἐστασιακὸς ἦ τῇ πόλει τῶν καθαρέων ἐπελθὼν, αἱρεῖ τε κἦ πρώτῳ ἔφοδον αὐτῷ, μαχίμου πλήθους ἔρημον καταλαβὼν, καὶ παρελθὼν ἔσω, πάντας ἡδηδὸν ἀναιρεῖ, μηδεμιᾶς τῶ ῥωμαίων ἡλικίας ἔλεον ποιουμένου, μίσος τε πρὸς τὸ ἔθνος, καὶ μνήμην τῆς κατ' αὐτῶν ὠμότητος, ἐμπιπράσι δὲ οὐ μόνον αὐτῷ τῷ πόλει, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶξ κώμας πάσας τε καὶ πολίχνας, ἃς μὲν παντελῶς συλλελεημένας, ἔστι ἦ ἃς αὐτοὶ ἐξανδραποδιζόμενοι.

ΚΕΦ. ι.

Ὁ ἦ Ἰώσηπος ἐπὶ πρὸς ἀσφάλειαν εἵλετο πόλιν, αὐτὸς ἐνέπλησε δέος καταφυγών. οἱ ἦ λοιποὶ τ Τιβεριάδος, σὺν ἂν εἰ μὴ πρὸς ἅπαν ἀπηγωνικὼς τ πόλεμον, πρὸ-

τὸν ἀετὸν, ὃς πάντας ἄρχοντας ὑπερέχει τάγματος, βασιλεύς τε οἰωνῶν ἁπάντων, καὶ ἀλκιμώτατος ὤν. ὃ δὴ καὶ τῆς ἡγεμονίας πεμπόμενον αὐτοῖς, καὶ κληδὼν ἐφ' οὓς ἂν ἴωσι κρατήσειν δοκεῖ. τοῖς ἱεροῖς ἦ ἠκολούθουν οἱ σαλπιγκτὰι, καὶ κατόπιν αὐτῶν ἡ φάλαγξ τὸ σῖφος εἰς ἐξ ἐλατύνασα. τούτοις παρέπεμπε τις ἑκατοντάρχης ἐξ ἕδους τὴν τάξιν ἐπισκοπούμενος. τὸ ἦ οἰκετικὸν ἑκάστου τάγματος ἅπαν τοῖς πεζοῖς εἵπετο, τὰς ἀποσκευὰς τῶν στρατιωτῶν ἅπτι τοῖς ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἄγοντες. κατόπιν ἦ πάντων τῶν ταγμάτων, ὁ μίσθιος ἔχλος, οἷς συνεργοὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἠκολούθουν πεζοί τε, καὶ ἐπιλῖται καὶ τῶν ἱππέων πολλοί. οὗτοι ἐδεύσας εὐεπαρσιανὲς μὴ τῆς δυνάμεως πρὸς τοὺς ὅρους ἀφικνεῖται τ Γαλιλαίας, ἵνα καταστρατοπεδευόμενος, ὡρμημένους εἰς πόλεμον τοὺς στρατιώτας κατέχειν. ἐπιδεικνύμενός τε τ στρατιὰν εἰς κατάπληξιν τοῖς πολεμίοις, καὶ μετανοίας δίδους καιρὸν, εἰ πρὸ μάχης μεταβάλλοιντο. ἅμα ἦ καὶ πρὸς πλουτισμὸν τῶν ἐρυμάτων ἐξηρτύετο.

ΚΕΦ. θ.

ΜΕτάνοιαν μὲν ἐν τῆς ἀποστάσεως ἐφθεὶς ὁ στρατηγὸς πολλοῖς ἐνεχείρησατο, κατάπληξιν ἦ πεῖσιν. οἱ γὰρ περὶ τ Ἰώσηπον ἐστρατοπεδευκότες, οὐκ ἄποθεν τ Σεπφώρεως ὡς ἐπὶ πόλεμον χωρὶν καλυμμένην, ἐπεὶ πλησιάζοντα τ πόλεμον ἤκουσαν, ἔσον τε ἔτι πρὸς ῥωμαίους συμμίξοντας σφίσιν, ἐμένειν πρὸ μάχης, ἀλλὰ καὶ περὶν ἰδεῖν τοὺς ἐχθροὺς, φασκίδναν ἦ φυγῇ. καταλείπει ἦ ὁ Ἰώσηπος μετ' ὀλίγων, καὶ καπηλῶν ὡς οὔτε δέχεσθαι τοὺς πολεμίους δύνασθαι ἔχοντα δύναμιν, καὶ πεπεισμένον τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, ἄσμενοί τε ἂν εἰ πιστεύοιντο χωρεῖν οἱ πολῖται ὅτι ταχέως, ἐδεδίει μὴ ἤδη πρὸς παντὸς ἐπολέμει. τότε ἦ ὡς πρέσβεις πάτων χωρίζεσθαι τῶν κινδύνων ἔκελευεν. ἀναλαβὼν ἦ τοὺς συμμείναντας εἰς Τιβεριάδα καταφεύγει. ἐστασιακὸς ἦ τῇ πόλει τῶν καθαρέων ἐπελθὼν, αἱρεῖ τε κἦ πρώτῳ ἔφοδον αὐτῷ, μαχίμου πλήθους ἔρημον καταλαβὼν, καὶ παρελθὼν ἔσω, πάντας ἡδηδὸν ἀναιρεῖ, μηδεμιᾶς τῶ ῥωμαίων ἡλικίας ἔλεον ποιουμένου, μίσος τε πρὸς τὸ ἔθνος, καὶ μνήμην τῆς κατ' αὐτῶν ὠμότητος, ἐμπιπράσι δὲ οὐ μόνον αὐτῷ τῷ πόλει, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶξ κώμας πάσας τε καὶ πολίχνας, ἃς μὲν παντελῶς συλλελεημένας, ἔστι ἦ ἃς αὐτοὶ ἐξανδραποδιζόμενοι.

ΚΕΦ. ι.

Ὁ ἦ Ἰώσηπος ἐπὶ πρὸς ἀσφάλειαν εἵλετο πόλιν, αὐτὸς ἐνέπλησε δέος καταφυγών. οἱ ἦ λοιποὶ τ Τιβεριάδος, σὺν ἂν εἰ μὴ πρὸς ἅπαν ἀπηγωνικὼς τ πόλεμον, πρὸ-

τραπῆναι πρὸς αὐτὸν ὥετο. καὶ τῷ τέλει γε, ὁ διημάρτανον αὐτοῦ τὸ γνώμης. ἐώρα μὲν γὰρ οἱ ῥέψει τὰ Ἰουδαίων πράγματα, καὶ μίαν αὐτῶν ἡδέως σωτηρίαν εἰ μεταβάλλοιντο. ἀλλὰς ἂν καὶ ὡς συγγνωσθήσεσθαι ὤετο Ῥωμαίοις τοσοῦτον, ὅμως πιθανὰ μᾶλλον ἔλεγε πολλάκις, ἢ καταπροδοὺς τὴν πατρίδα, καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ στρατηγίαν ὑβρίσας, δυτυχεῖν παρ' οἷς πολεμήσων ἐπέμφθη. χαίρειν ἐν τοῖς ἐντολαῖς τῶν ἱεροσολύμων διέγνω μὴ ἀκριβείας τὰ πράγματα, ὡς μήτε δεῖ μεῖζον ἐξάρας τὴν πολεμίων ἰσχὺν, αὐτὸς εἰς δειλίαν κακίζοιτο, μήτε ἐνδεέστερον ἀπαγγείλας, κἂν μεταγνόντας ἴσως θρασυνθείη ἵνα τὴ ἀσφαλὰς αἱρούμενοι, ταχέως ἀντιπαράψωσιν, ἢ πολεμεῖν ἐγνωκότες, ἀξιόμαχον πρὸς Ῥωμαίους πέμψωσιν αὐτῷ δύναμιν. ὁ μὲν οὖν τοῦτα δηλώσειλας, πέμπει διὰ τάχους δὴ ἱεροσολύμων τοὺς τὰ γράμματα κομίζοντας. οὐεσπασιανὸς ἢ ὥρμηται ἐξαιρεῖν τὰ ἰωτάπατα, πέπυστο γὰρ εἰς αὐτὴν πλείστους τῶν πολεμίων συμπεφυγέναι, καὶ ἄλλως ὀρμητήριον ἰσχυρὸν οὖσαν αὐτῶν, πέμπει πεζούς τε καὶ ἱππεῖς τοὺς προεξομαλιοῦντας τὴν ὁδὸν, ὀρεινὴν ὑπάρχουσαν, καὶ πετρώδη, δύσβατόν τε καὶ πεζοῖς, ἱππεῦσι ἢ ἀμήχανον. οἱ μὲν οὖν τέσσαρσιν ἡμέραις ἐξειργάσαντο, καὶ πλατεῖαν ἤνοιξαν τῇ στρατιᾷ λεωφόρον. τῇ πέμπτῃ ἢ ὁ ἰώσηπος, αὐτὴ ἢ νέα δεκαμηνὶς μῆνες εἴκοσι πέντε. φθάνει παρελθὼν εἰς τὴν ἰωτάπατα ἐκ τῆς τιβεριάδος, καὶ πεπληκότα τοῖς ἰουδαίοις ἀνίσησι τὰ φρονήματα.

Κεφ. ια.

Οὐεσπασιανὸς δὲ τῆς διαγγελίζει τὴν μετάβασιν ἔ ἀνδρὸς αὐτόμολος, καὶ κατὰ τάχος δὴ τὴν πόλιν, ὡς μετ' ἐκείνης αἱρήσων πᾶσαν ἰουδαίαν, εἰ λάβοι τὸν ἰώσηπον ὑποχείριον. ὁ ἢ ἀρπάσας ὥσπερ μέγιστον δύτυχημα τὴν ἀγγελίαν, καὶ προνοίᾳ θεῖ τὸν σωτικώτατον εἶναι δοκοῦντα τῶν πολεμίων, οἱόμενος εἰς αὐθαίρετον εἰρκτὴν παρελθεῖν, δισχιλίοις ἱππεῦσι πέμπει χιλιάρχοις ἑξακοσίοις, καὶ δεκαδάρχῃ ἑβδόμῳ, ἄνδρα τῶν δοκίμων κατὰ χεῖρα καὶ σωφρονοῦντα, προκαταλαβεῖν κελεύσας τὴν πόλιν, ὡς μὴ λάθοι διαδρὰς ὁ ἰώσηπος. αὐτὸς ἢ μίαν ἡμέραν ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν ἕπεται, καὶ μέχρι δείλης ὀδεύσας, πρὸς τὴν ἰωτάπατα ἀφικνεῖται. ἀναλαβὼν ἢ τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὸ προσάρκτιον αὐτῆς μέρος, πρός πη λόφῳ στρατοπεδεύεται, διέχοντι σταδίους ἑπτὰ τῆς πόλεως, πειρώμενος ὡς μάλιστα τοὺς πολεμίους ἀσυνόπτους εἶναι πρὸς ἔκπληξιν, ἢ καὶ θόρυβόν τινα τοιοῦτον τοὺς ἰουδαίους κατάσχειν, ὡς μηδένα ἂ τείχους πολεμήσοντα προσελθεῖν. ῥωμαῖοι δὲ, ὡς ἐώρων αὐτοὺς ἀπροσδόκητον προσβαλεῖν, δι' ὅλης ἀσφαλῶς ἡμέρας. δυσὶ δὲ ἢ τῇ φάλαγγι κυκλοῦσι τὴν πόλιν, ἓ τρίτῳ ἔζωθεν ἐθνίσασι τὴν ἵππον, πάσας διαφράσσοντες αὐτοῖς τὰς ἐξόδους. τὸ δὲ μάλιστα ἐν ἀσφαλείᾳ σωτηρίας, παρώξυνε τοὺς ἰουδαίους πρὸς πόλεμον. οὐδὲν γὰρ ἀνάγκης ἐν πολέμῳ μαχιμώτερον. ὑφορμήσης ἢ μετ' ἡμέραν προσβολῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἰουδαῖοι κατὰ χώραν μένοντες, ἀντεῖχον ἀπορίᾳ τῶν ῥωμαίων ἐξεσταπεδλκότες πρὸ τοῦ τείχους. ὡς δὲ οὐεσπασιανὸς, πύργοις μὲν τοὺς τοίχους καὶ σφενδόναις, καὶ πᾶν τὸ τῶν ἐκβόλων πλῆθος ἐπήγαγε, σκέλεσι βάλλειν, αὐτὸς ἢ μὴ τῶν πρῶ-

A in fugam verſum iri credebant: neque in hoc eos voluntatis ejus fallebat opinio. Videbat enim res Judæorum quorſum evaderent: unamque illos viam ſalutis habere, ſi propoſitum mutaviſſent. Ipſe vero, quamvis adhuc ſibi ſperaret a Romanis veniam tribuendam, mori tamen ſæpe maluiſſet, quam prodita patria, cum dedecore adminiſtrationis ſibi creditæ, apud illos feliciter agere, contra quos fuerat miſſus. Decrevit igitur Hieroſolymam primatibus, quemadmodum ſeſe res haberent, cum fide perſcribere: ne vel minus extollendo vires hoſtium, timiditatis mox argueretur: vel minus aliquid nunciando, fortaſſe cœpti etiam pœnitentes ad ferociam revocaret, utque ſi fœdus eis placeret, cito reſcriberent: aut ſi bellandum eſſet, dignum ei contra Romanos exercitum mitterent. Ille quidem hac epiſtola ſcripta, mature mittit qui Hieroſolymam literas ferret.

CAP. VII.

VEſpaſianus autem Jotapatam excindere cupiens (nam in eam plurimos hoſtium refugiſſe cognoverat, & præterea validiſſimum hoc eorum eſſe receptaculum) præmittit pedites cum equitibus qui montanum iter coæquarent, ſaxis aſperum, ac peditibus quoque difficile, omnino vero equitibus invium. Et hi quidem quatriduo fecere quod juſſum eſt, latamque aperuêre exercitui viam. Quinto autem die, qui menſis Maji vigeſimus & primus erat, prior Joſephus in Jotapatam ex Tiberiade venit, abjectoſque Judæorum ſpiritus erigit. Cum vero tranſitum ejus Veſpaſiano quidam transfuga nunciaſſet, utque mox civitatem peteret incitaret, veluti cum ea totam Judæam capere poſſet, ſi Joſephum ſubjugaſſet: hoc ille nuncio pro maxima felicitate percepto, Dei providentia factum ratus, ut qui hoſtium prudentiſſimus videretur, ultro ſe etiam in cuſtodiam traderet voluntariam: ſtatim quidem cum equitibus mille Placidum mittit, unaque decadarcham Ebutium, tam manu quam prudentia virum inſignem, circumvallare civitatem juſſit, ne clam inde Joſephus elaberetur, Poſtero autem die cuncta manu comitatus ipſe conſequitur, & poſt meridiem uſque acto itinere, ad Jotapatam pervenit: adductoque in Septentrionalem ejus partem exercitu, in quodam tumulo caſtra ponit, diſtante ab oppido ſtadiis ſeptem. Conſulto autem quam maxime conſpici ab hoſtibus affectabat, ut viſu attoniti turbarentur. quod etiam factum eſt: eoſque tantus continuo ſtupor invaſit, ut muris egredi nullus auderet. At Romanos tota die ambulando fatigatos, civitatem ſtatim aggredi piguit: ob eam cauſam duplici acie circumdato oppido, tertium extrinſecus agmen equitum poſuere, omnes Judæis exitus obſtruentes. Sed ea res illos in ſalutis deſperatione audaciores effecit. quippe in bello nihil eſt neceſſitate pugnacius. Itaque poſtridie impetu in muros facto, Judæi primo quidem locis ſuis manentes, Romanis caſtra ante muros habentibus reſiſtebant. poſtea vero quam Veſpaſianus & ſagittarios & funditores, omnemq; jaculatorum multitudinem adhibitâ, miſſilibus in eos permiſit uti: atq; ipſe cum peditibus

Jotapatæ obſidio.

in adverſum collem, unde murus expugnabilis erat, niti cœpit: tunc civitati metuens Joſephus, & cum eo cuncta Judæorum proſiluit multitudo: omnesque in Romanos pariter irruentes, procul a muris eos deterruere, multa manu ſimul & audacia patrando facinora. Neque minora tamen patiebantur quam faciebant. nam quantum ipſos ſalutis deſperatio, tantum pudor incendebat Romanos. & hos quidem peritia cum fortitudine, illos autem duce iracundia ferocitas armabat. Denique cum tota die pugnatum ſuiſſet, prælium nox diremit: in quo Romanorum plurimis ſauciatis, tredecim interfecti ſunt: Judæorum autem cum ſexcenti eſſent vulnerati, ſeptem & decem ceciderunt. Nihiloque minus, Romanis poſtridie iterum irruentibus occurrunt, multoque fortius reſtiterunt: ex eo ſcilicet fiduciam nacti, quod eos pridie præter ſpē ſuſtinuerānt. ſed eos qvoq; pugnaciores experti ſunt, quod eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentium, niſi citovicíſſent. Itaq; per dies quinq; Romanis minime ab aggreſſione ceſſantibus, etiam Jotapatenorum excurſus agebantur, murique fortius oppugnabantur. Et neque Judæi vires hoſtium formidabant, neque Romanos difficultas oppidi capiendi laſſabat. Etenim Jotapata paulominus tota rupes eſt, ex aliis quidem partibus undique vallibus immenſis præceps, ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientium aſpectus ante deficiat. Ab una vero tantum Boreæ parte aditi poteſt, ubi per tranſverſum latus deſinentis montis ædificata eſt: quod quidem ipſum muro civitatis Joſephus fuerat amplexus, quo inacceſſa eſſent hoſtibus ſuperiora cacumina. Aliis vero circum montibus tecta, prius quam in eam pervenirētur, a nullo poterat conſpici: Jotapata quidem ſic erat communita. Veſpaſianus autem & cum natura loci ſimul certandum putans, & cum audacia Judæorum, incipere obſidionem acriter ſtatuit: advocatisque rectoribus ſibi ſubditis, de aggreſſu deliberabat. Cumque aggerem fieri placuiſſet, qua parte murus facilis erat acceſſui. totum ad comparandam materiam miſit exercitum: oppidoq; propinquis montibus exciſis, magnaque vi lignorum & lapidum compa rata, cratibuſq; ad evitanda jacula deſuper miſſa per vallos diſpoſitis, his protecti aggerem conſtruebant. nulla autem noxa vel minima telorum erat, quæ de muro jacerentur. His autem alii terram ex propinquis tumulis eruentes, ſine intermiſſione ſuppeditabant: cunctisque trifariam diſtributis, nullus erat otioſus. At Judæi ſuper eorum tegmina ſaxa ingentia & omne telorum genus curabant immittere, quæ licet minime penetrarent: magnos tamen crepitus dabant, & horribile impedimentum erat operantibus. Tunc igitur Veſpaſianus machinis miſſilium circumpoſitis (erant autem omnes centum ſexaginta) in eos qui ſuper murum aſtarent, juſſit tela contendi: ſimulq; ex catapultis lanceæ percurrebant, ſaxaq; tormentis ingentia mittebantur, ignisq; & ſagittarum frequentiſſima multitudo, quæ non ſolum murū, ſed etiam totum intra jactū earū ſpatiū Judæis inacceſſum fecere:

εἰς τὸ πρόσαντες ἀνώθεν καθ' ὃ τεῖχος ἦν ἄλωτον, θέσεως ἰσχυρᾶς περὶ τὴν πόλιν οὔσης, καὶ σὺν αὐτῷ πᾶν τὸ τῶν ἰουδαίων πλῆθος. συμπεσόντες δὲ τοῖς ῥωμαίοις ἀθρόοι, τοὺς μὲν τείχους ἀνέσειλαν αὐτούς, πολλὰς δὲ ἐπιδεικνύμενοι χεῖρας ἔργα καὶ τόλμης, οὐκ ἐλάσσω γε μὴν ὧν ἔδρων ἀνετλήκεσαν. ἦσαν γὰρ αὐτοὺς ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, πανταχοῦ τοὺς ῥωμαίους αἰδοῖς παρεκρότει. τοὺς μὲν ἐμπειρία μὴ ἀλκῆς, τοὺς δὲ θράσος ὥπλιζε τῷ θυμῷ φρασσομένους. ὡδιαξάμενοι δὲ δι' ὅλης ἡμέρας, νυκτὶ διελύοντο, τρώσαντες μὲν πλείστους ῥωμαίων, τρισκαίδεκα δὲ ἀνελόντες ἄνδρας. αὐτῶν δὲ ἕπεσον μὲν δέκα καὶ ἑπτά, τραυματίαι δὲ ἐγένοντο ἑξακόσιοι. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν προσβάλλουσι τοῖς ῥωμαίοις ἀντεξελθόντες, καὶ πολὺ καρτερώτερον ἀντιπαρετάξαντο. διῤῥαλεώτεροι μὲν οὖν οὐδ' ὡδᾷ λέγειν ἀντεχέτη προτέρᾳ γεγυμνένοι, χερώμενοι δ' οἱ τοῖς ῥωμαίοις μαχιμωτέροις. ὑπὸ γὰρ αἰδοῦς εἰς ὀργὴν ἐξεκαίοντο, τὸ μὴ ταχέως νικᾶν, ἥσσαν ἡγούμενοι. καὶ μέχρι πέμπτης ἡμέρας, προσβολαὶ μὲν ἐγίνοντο τῶν ῥωμαίων ἀδιάλειπτοι, σκοπουμένῃ δ' τῶν ἰωταπατηνῶν, τειχομαχίαν καρτερᾷ. καὶ οὔτε ἰουδαῖοι τῶν πολεμίων ἰσχὺν κατωρρώδουν, ὅτι ῥωμαῖοι πρὸς τὸ τῆς πόλεως δυσέλωτον ἀπεκάμνον.

Κεφ. ιβ.

ΕΣτι δ' ἰωταπάτη πόλιν ὀλίγου πᾶσι κρημνὸς, ὃν μὲν τῶν ἄλλων μερῶν πάντῃθεν φάραγξιν ἀπείροις βάθεσι περιέχει, ὡς τὸ κατιδεῖν πειρωμένων τὰς ὄψεις πρόσω ἐξαναθορεῖν δ' βάθους, ἀπὸ βορέου δ' προσίτη μόνον, καθ' ληγοντι τῷ ὄρει πλαγίῳ προσέκτισται. ἔστι δ' ὁ ἰώσηπος ἐμπεφυκὼς τειχίζων τὴν πόλιν, ὡς ἀκατάληπτον εἶναι πολεμίοις τὸ ὑπὲρ αὐτὸ ἀκρώρειαν. κυκλόθεν δ' ἄλλοις ὄρεσι καλυπτομένη, πλὴν ἐπιφύσει τῆς αὐτῆς, παντελῶς ἄβατος ἦν. ἔχει μὴν ὕτως ὀχυρότητος ἰωταπάτη. διεστασιασμένος δ' τῆτε φύσῃ καὶ χωρίᾳ, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων ἀντιφιλονεικῶν, ἐγὼ καρτερῶς ἅπασαν πολιορκίας, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ἐπ' αὐτὴν ἡγεμόνας, ἐβουλεύετο περὶ τῆς προσβολῆς. δόξαν δὲ χώσαι τὸ ἀνάντες τοῦ τείχους, ὅθι συγκομιδὴν ὕλης ἐπιτήδειον πᾶν τὸ στράτευμα. καὶ κοπέντων τῶν περὶ τὴν πόλιν ὀρῶν, συναλισθείσης δ' ἅμα τοῖς ξύλοις ἀπείρου χερμάδος, οἱ μὲν πρὸς ἀλκὴν τῶν ὑπερθεν ἀφιεμένων βελῶν, γέρρα διατείναντες ὑπὲρ χαρακωμάτων ἔχουσι τὰ παῖς, σώζει ἡ μικρὰ βλαπτόμενοι τοῖς ἀπὸ τοῦ τείχους βολαῖς. οἱ δὲ πύργοι πλησίον ἔχθους ἀναστῶντες, γλῶ αὐτῆς ἀδιαλείπτως προσέφερον, καὶ τειχῆ διηρημένων, ἀργὸς ἦν οὐδείς. οἱ δὲ ἰουδαῖοι πέτρας τε μεγάλας ἄνω τῶν τειχῶν τοῖς σκεπάσμασιν αὐτῶν ἐπιφέροντες, καὶ πᾶν εἶδος βελῶν, ἦν δ' καὶ μὴ δύπνουμένων, πολὺς ὢν ὁ ψόφος καὶ φόβερος, ἐμπόδιον τοῖς ἐργαζομένοις. ὑπεστασιασμένος δ' ὁ κύκλος τὰς ἀφετηρίους μηχανὰς διῆκεν, τὰ πάντα δὲ ἦν ἐκ τοῦ ἐπιπολῆς ὄρθρου ἑκατὸν ἑξήκοντα. βάλλειν ἐκέλευε τοῖς ἀπὸ τοῦ τείχους. ὁμοῦ δ' ὅτι κατωπελ δ' τοῖς λόγχαις ἐπερρίζουν. καὶ παλαντιαῖοι λίθοι μέγεθος ὅσον τ' ἐπτὰ βόλων ἐφέροντο, πῦρ τε καὶ πλῆθος ἀβράβων ὀϊστῶν ἀπαύστου μόνον τὰ τείχη ἀνεπίβατον τοῖς ἰουδαίοις ἐποίησε, καὶ ὄντας, ὅσοις ἐφικνεῖτο χώρας. καὶ γὰρ

καὶ γὰρ τῶν τοξοτῶν τὸ πλῆθος ἀκοντίζοντές τε, καὶ σφενδονῶντες πάντες, ἅμα τοῖς μηχανήμασιν ἔβαλλον. οἱ μὲν ἐργαζόμενοι τὰ καθύπερθεν ἀμυνῆς ἠρέμουν. ἐκτεχόντες γὰρ ληστρικώτερον κατὰ λόχους, ἐξεπάτων τὰ τῶν ἐργαζομένων τὰς σκέπας, καὶ τοὺς γυμνουμένους ἔπαιον, καὶ καθὸ παρείκοιεν ἐκεῖνοι, διερρήσσουν τὸ χῶμα, καὶ τὰ χαρακώματα σὺν τοῖς ζεύγεσιν ἐνεπίπρασαν, μέχρι σωθεὶς ἐπαισθόμενος τὸν διαίρεσιν τῶν ἔργων αἴτιον εἶναι τὰ βλάβης, τὰ γὰρ λάσιμα τοῖς Ἰουδαίοις παρεσκεύασε τόπον, ἐνοῖς τὰς σκέπας. καὶ σωαφθείσης ἅμα αὐτοῖς τῆς δυνάμεως, ἀνείρχθησαν αἱ τῶν Ἰουδαίων ὁδοὶ δύσεις.

ΚΕΦ. ηγ.

Ἐγειρομένου δὲ χώματος ἤδη, καὶ τοῖς ἐπάλξεσιν ἴσον ὅπως πλησιάζοντος, δεινὸν ἰώσηπος νομίσας εἰ μηδὲν ἀντιμηχανήσαιτο τῇ πόλει σωτήριον, συναθροίζει τέκτονας, καὶ τὸ τεῖχος σκέλδυσεν ὑψοῦ. τῶν δὲ ἀδύνατον εἶναι φαλάγγων οἰκοδομεῖν τοσούτοις βέλεσι βαλλομένους, σκέπην αὐτοῖς ἅπινοεῖ τοιάνδε. ὀρυφάκτους πήξαντας κελεύσας, ἐμπετάσαι τε βύρσας νεοδόροις βοῶν, ὡς ἂν δέχοιντο μὲν τοὺς ἀπὸ τῶν πετροβόλων λίθους κολπούμεναι, ἐξολισθαίνοι δ' ἀπ' αὐτῶν τὰ λοιπὰ βέλη, καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς ἰκμάδος ἄχροιτο, προσανίσησι τῶν τεκτόνων, ἐπ' οἷς ἀσφαλῶς ἐργαζόμενοι, δι' ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς τὸ τεῖχος ἤγειραν, ὡς εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος. καὶ συχνοὺς μὲν πύργους ἐνῳκοδόμησαν αὐτῷ, καρτεράν τε ἐπάλξιν ἐφηρμόσαντο, τοῦτο τοῖς ῥωμαίοις ἤδη τῆς πόλεως οἰομένοις εἶναι, πολλὴν ἐπέσπασεν ἀθυμίαν. καὶ πρός τε τὴν ἅπινοιαν δ' ἰώσηπον, καὶ τὸ πλάσμα τῶν ἅπι τῆς πόλεως, κατεπλάγησαν. οὐ μὴν ἀνασταστικὸς ἦν, καὶ πρὸς τὸ πανοῦργον δ' στρατηγήματος, καὶ πρὸς τὰς τόλμας, παρωξύνετο τῇ ἰωσηπιανῶν. πάλαι γὰρ ἀναθαρσήσαντες ἅπι τῇ τειχισμῷ, τοῖς ῥωμαίοις ἐπεξέρχεσθαι, καὶ καθ' ἡμέραν ἐγίνοντο συμπλοκαί, καὶ κατὰ λόχους, ἐπίνοιά τε ληστρικὴ πᾶσι, καὶ τῶν προσχόντων ἁρπαγαί, καὶ τῶν ἄλλων ἔργων πυρπολήσεις, ἕως οὐσπασιανὸς ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν μάχης, διέγνω προσκαθέζεσθαι ἁπάσῃ τῶν ἅπιτηδείων αἱρεῖν τὴν πόλιν. ἦ γὰρ ἀναγκαζομένους δυσερίᾳ τῶν ἀναγκαίων ἱκετεύειν αὐτὸν, ἢ μέχρι παντὸς ἐπιμένοντας διαφθαρήσεσθαι λιμῷ. πολύ τε ῥᾴδιον αὐτοῖς ἔσεσθαι κατὰ τὴν μάχην, εἰ λειπῶν αὐθις σκεπτευχωμένοις ἅπασι. φρουρεῖν δὲ πάσας αὐτῶν σκέλδυσε τὰς ἐξόδους. τοῖς δὲ σίτου μὲν πλῆθος ἔνδον, καὶ τῶν ἄλλων, πολὺ ἁλὸς ἁπάντων. ἔνδεια δὲ ὕδατος. ὡς ἂν πηγῆς μὲν σὺν θύσης τὴν πόλιν, τὸ ὁμοῖον ἁρκουμένων τῶν ἐν αὐτῇ. ἀπάνιον δὲ εἶπε τὸ κλίμα θέρους ὕετος. καὶ τότε μᾶλλον ὥραν πολιορκουμένων, ἀθυμία δεινὴ πρὸς τὴν δ' ὄψους ἐπίνοιαν λύ. ἠχαλέπαινέ τε ὡς ἤδη ἅπιλελοιπότος καθάπαν ὕδατος. ὁ γὰρ ἰώσηπος τὸν τε πόλιν ὁρῶν τῶν ἄλλων ἅπιτηδείων δ' πορον, καὶ τὸ φρονήματος γυναῖα τῶν ἀνδρῶν, βουλόμενος τε ῥωμαίοις περ' ἐλπίδα ἐκτεῖναι τὴν πολιορκίαν, μέτρῳ τὸ πότον αὐτοῖς διένεμεν. οἱ δὲ τὸ ταμιεύεσθαι χαλεπώτερον ἐνδείας ἐπελάμβανον, καὶ τὸ μὴ αὐτεξούσιον αὐτῶν πολέον ἐκίνει τὴν ἔρεξιν, καὶ καθάπερ εἰς ἔσχατον ἤδη δίψους προήκοντες ἀπέκαμνον. διακειμένοι δ' οὕτω

A Arabum enim ſagittariorum manus, & jaculatores, itemque funditores & omnes machinæ tela jaciebant. Neqve tamen his Judæi prohibiti, ne deſuper propugnarent, quieti erant: ſed excurrendo per cuneos more latronum, tegmina operantium detrahebant, nudatosque feriebant: & ubi illi ceſſiſſent, aggerem diſſipabant, vallorumqve munimenta cum cratibus igni tradebant: donec Veſpaſianus cognito, hujus damni cauſam ex diſtributione operum contigiſſe, qvod interjecta ſpacia Judæis locum aggrediendi præberent, adunavit tegmina: conjunctisque pariter viribus obreptiones hoſtium præpeditæ ſunt. Erecto autem propemodum aggere, pauloqve minus æqvato propugnaculis, indignum eſſe ratus Joſephus, nihil contra moliri, qvod oppido ſaluti foret, convocat fabros, murumqve altius jubet extolli. Cumqve illi tam multis obſtantibus jaculis minimè ædificare poſſe affirmarent, hanc eis defenſionem excogitavit. Sudibus fixis per eos boum coria recentia extendi præcepit, qvæ emiſſos tormentis lapides ſinuata ſuſciperent, qvibusqve repulſa tela cætera dilaberentur, & ignis humore langueſceret. hisque ante fabros oppoſitis, illi murum die noctuqve operando, ad viginti cubitorum altitudinem erexerunt, crebris etiam turribus in eo conſtructis, minisqve validiſſimis aptatis. Qvæ quidem res Romanis jam intra civitatem ſe eſſe credentibus magnum mœrorem comparavit, tam Joſephi molitione, qvam oppidanorum obſtinatione perterritis.

CAP. VIII.

AT Veſpaſianus & calliditate conſilii, & hoſtium audacia magis irritabatur: qui jam recepta ex munitione fiducia, Romanos ultro incurſabant: inqve dies ſingulos prælia catervatim, & cujusqve modi latrocinales doli, & eorum quæ caſus obtuliſſet rapinæ, aliorumqve incendia fiebant: donec Veſpaſianus retento milite à pugna, ſtatuit obſidere civitatem, ut eam uſui neceſſariorum penuria caperet. Aut enim coactos inopia ſibi ſupplicaturos, aut ſi ad finem uſque in eadem pertinacia duraviſſent, fame conſumendos ejus habitatores putabat: multoque faciliores expugnatu fore, ſi poſt intervallum rurſus anxiis incubuiſſet. Itaqve omnes exitus eorum aſſervari præcepit. Illi autem frumenti qvidem aliarumqve omnium rerum intus habebant copiam, præter ſalem. aqvæ vero penuria eos affligebat: qvia neqve fons erat intra civitatem, & imbre contentis habitatoribus, rara eſt in illo tractu æſtivis menſibus pluvia. quo tempore obſeſſi etiam hoc vehementius afficiebantur, qvod arcendæ ſiti fuerat excogitatum: qvodqve fieri, velut omnis aqva jam defeciſſet, ægre ferebant. Joſephus enim cum & civitatem videret abundare aliis rebus fortesqve animo viros eſſe, qvo longiorem Romanis obſidionem faceret, qvam ſperabant, jam tum potum menſura civibus miniſtrabat. illis autem conſervari aqvam penuria gravius eſſe videbatur: ampliorem qve cupiditatem movebat, qvod jus bibendi liberum non haberent: ac velut ad extremam ſitim perventum eſſet, labori cedebant. Hoc autem modo affecti

Obſidio Jotapatenorū à Veſpaſiano, & diligentia Joſephi: deque Judæorum excurſione in Romanos

Romanos latere non poterant, qui ex adverſo colle trans murum in unum eos confluere locum, & aquæ menſuram accipere proſpectabant: qvo etiam baliſtarum pervenientibus telis, plurimos occidebant. Veſpaſianus qvidem non multo poſt, exhauſtis puteis, ipſa ſibi neceſſitate traditum iri civitatem ſperabat. Joſephus autem, ut hanc ejus ſpem frangeret: juſſit quam plurimos per murorum minas immerſa undis atqve humida veſtimenta ſuſpendere, ut omnes repente aqua perfluerent. ex qvo mœror ſimul Romanis, ac timor erat, cum tantum aquæ viderent eos ludibrio conſumere, qvos potu indigere credebant. Deniqve dux belli etiam ipſe, qvia penuria civitatem poſſe capere deſperaſſet, iterum conſilium ad vim atque arma convertit: Judæis qvoqve id maximè cupientibus: qvod nec ſe nec civitatem ſalvam fore credebant, & priusquam fame, vel ſiti perirent, mortem bello optabant. Joſephus tamen, præter hoc etiam aliud conſilium, qvo ſibi copia pararetur, per qvandam vallem deviam, propterea qve minus curioſe habitam à cuſtodibus, excogitavit. Mittendo enim per occiduas ejus partes literas ad qvos vellet Judæos extra civitatem degentes, ab his omnia uſui neceſſaria, & qvæ in civitate defecerant, accipiebat: mandato commeantibus, ut plerunq; ad excubias reperent, terga velleribus te[illegible] qvo ſi qvi eos nocte vidiſſent, canum ſimilitudine fallerentur. idqve factitatum eſt, donec ejus fraudem vigiles perſenſerunt, vallemque cinxerunt. Itaqve tunc Joſephus non diu civitatem ſuſtinere poſſe proſpiciens, ſuamqve pariter ſalutem, ſi vellet remanere, deſperans, cum optimatibus de fuga tractabat. verum id populus ſenſit, & circa eum fuſus, ne ſeſe negligeret, precabatur, in qvo ſolo recumberent. ipſum enim ſaluti eſſe civitati manentem, velut omnes ejus cauſa alacri eſſent animo certaturi. qvod ſi etiam capiantur, eundem ſolatio fore. decere autem illum nec inimicos fugere, nec amicos deſerere aut qvaſi ex navi tempeſtate oppreſſa deſilire, qvi ad eam tranqvillo mari veniſſet. ipſum enim magis demerſurum eſſe civitatem, cum jam nemo audebit hoſtibus repugnare, ſi diſceſſiſſet cui confiderent. Joſephus autem qvod ſibi caveret occultans, illorum commodo ſe exitum parare dicebat. nam intra civitatem manendo, neqve ſervatis grande aliqvid ſe profuturum: & ſi caperetur, una cum his eſſe fruſtra periturum, obſidione vero liberatum, extrinſecus maximo eis emolumento fore. mature enim congregatis ex territorio Galilæis, alio bello Romanos ab eorum civitate revocaturum. nunc autem non videre, qvid apud eos reſidens utilitatis afferret, niſi qvod Romanos ad obſidionem magis incitaret, ut ſe caperent magnipendentes: qvem ſi fugiſſe cognoviſſent, multum eſſent de obſidionis impetu remiſſuri. Non flexit his populum Joſephus, ſed hoc circumſiſtere ſe magis incendit. deniqve pueri & ſenes, itemqve mulierculæ cum infantibus flentes ad ejus pedes accidebant, eumque omnes complexi tenebant: ut fortunæ ſocius ſibi remaneret, cum ululatibus ſupplicabant: non invidia ſalutis ejus

οὐκ ἐλάνθανον τοὺς ῥωμαίους. διὸ γὰρ τὸ κατὰ πᾶσαν ὥραν αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἐφ' ἕνα συρρέοντας τόπον, καὶ μετρουμένους τὸ ὕδωρ, ἐφ' οἷς καὶ τοῖς ὀξυβελέσιν ἐξικνούμενοι πολλοὺς ἀνῄρουν. ὡς οὐκέτ' ἀσιανὸς μὴν, οὐκ εἰς μακρὰν τῶν ἀποδοχείων κενουμένων, ἤλπιζεν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης αὐτοὺς φυγαδοθήσεσθαι τὸν λοιπὸν, ὃ ἦν ἰώσηπος πλάσας μὴν τὴν ἐλπίδα παντὶ τῷ αὐτῷ προαιρούμενος, ἐμβρέξαι κελεύει πλείστους τὰ ἱμάτια, καὶ παραιρεμάσαι πᾶσι τοῖς ἐπάλξεσι, ὡς τὴν ἀθρόαν πᾶν ἐξαπίνης τὸ τεῖχος. πρὸς τοῦτο ἀθυμία τῶν ῥωμαίων, καὶ παρέλυσις ἰσχύος, ὁρῶντες μὲν εἰς χλεύην ποιούμενοι τὸν φυγαδοθησόμενον ὕδατος, οὗ οὐδὲ ποτὸν ἔχειν ὑπέλαμβανον. ὡς τε ὁ τῶν στρατηγῶν ἀπορηθέντα τὴν δι' ἐνδείας ἅλωσιν, πρέπειν πόλιν πρὸς ὅπλα καὶ βίαν. ὁ δὴ τοῖς ἰουδαίοις δι' ὀλιγωρίας ἦν, ἀπαγωνιῶσιν γὰρ ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν, πρὸ λιμοῦ καὶ δίψης τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ἡρεῖτο. ὁ μὲν ἰώσηπος πρὸς τοῦτο τὸ στρατήγημα καὶ ἕτερον ἐπενόησεν εἰς εὐπορίαν αὐτῷ. λάθρᾳ γὰρ χαράδρας δυσβάτου, καὶ διὰ τῶν φυλακῶν ἀμελουμένης κατὰ τὰς πρὸς δύσιν μέρη τὸ φάραγγος σκήπτουσάν τινας, πράμματα πρὸς οὓς ἐβούλετο τῶν ἔξω ἰουδαίων διεπέμψατο, καὶ παρ' αὐτῶν ἐλάμβανε, πάντων τὰ ὀλιγοδεέστατα τῶν ὀπιλελοιπότων ἀεὶ τὴν πόλιν ἐπώρησεν, ἔρωτα τὰ πολλὰ φυγὴ τοὺς φυλακὰς καλοῦσας τοῖς εἰσιοῦσι, καὶ τὰ νύκτα καλύπτειν νάκεσιν, ὡς εἰ καὶ κατίδοι τις αὐτοὺς νύκτωρ, φαντασίαν παρέχοιεν κυνῶν. μέχρι σωσαθόμενοι τὸ ὀλίγιστον οἱ φρενροὶ πρεῖχουσι τὴν χαράδραν.

Κεφ. ιδ.

Καὶ τότε ἰώσηπος μὲν τὴν πόλιν οὐκ εἰς μακρὰν ἀνῄρεῖν ὁρῶν, ἐν ἀπόρῳ ἦν τὴν ἐπὶ σωτηρίαν αὐτῷ ὁδόν, δρασμὸν ἅμα τοῖς δυνατοῖς ἐξελθεῖν σωσαθόμενον ἢ τὸ πλῆθος ἐπέχειν αὐτῷ καταγηδόλων, μὴ σφᾶς προδῶν ἐπὶ αὐτῷ μόνῳ κειμένους, εἶναι γὰρ τῇ πόλει καὶ σωτηρίας μένων ἐλπὶς, καὶ φυγόντος αὐτὸς, πάντας ἀγωνιουμένους διὰ αὐτὸν προθύμως. καὶν ἁλῶσι ἢ, φυγὴ μηδὲν πρέπειν ἢ αὐτῷ μήτε φεύγειν τοὺς ἐχθροὺς, μήτε ἐγκαταλείπειν τοὺς φίλους, μηδὲ ἀκαπήδων ὥσπερ χειμαζομένης νεὼς, εἰς ἣν ἐκ γαλήνης παρῆλθεν, ἀπολιπόντα γὰρ αὐτὸν τὴν πόλιν, μηδενὸς ἔτι πολεμίων τοῖς πολεμίοις ἐνδίσεσθαι. διὸ ἂν ἀναμαχέσεσθαι οἰόμενος. ὁ δὲ ἰώσηπος, τὸ καθ' αὑτὸν εἰσφαλὲς ὑποστελλόμενος, ὑπὲρ αὐτῶν ἐφασκε πρεπώδη τὴν ἔξοδον. μᾶλλον μὲν γὰρ οὔτ' ἂν ὠφελῆσαί τι μέγα σωζομένους, κἂν ἁλῶσιν ἢ, σωσαπλόως φεύγοντος. σκῆπτρα ἢ τὰ πολιορκίας ἔχωσιν, ὠφελήσειν αὐτοὺς μέγιστα. τοὺς τε γὰρ ἐκ τῆς χώρας γαλιλαίους σωσαθροίσειν ἡ τάχος, καὶ ῥωμαίους ἑτέρῳ πολέμῳ τὰ πόλεως αὐτῶν ἀνταπαιτήσειν, οὐχ ἑρᾶν ἢ τὸ φυγαδευόμενον αὐτοὺς χρήσιμος εἶναι νῦν, πόλιν ἢ ῥωμαίους παροξύνων μᾶλλον ἐπὶ τὰ πολιορκίαν, ὡς πρεπωδέστερον ποιεῖσθαι λαβεῖν αὐτόν. εἰ ἢ σκήπτρα πρόσωπα, πολὺ τὰ ὑπὲρ τὴν πόλιν ὁρμὴς ἀνήσειν. ὅτι ἔπεισέ τι αὐτοὺς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξέκαυσε τὸ πλῆθος αὐτῷ πρεπέσθαι. πᾶσαι γοῦν τε γέροντες, καὶ γυναῖκα μὴ νηπίων ὀδυρόμεναι προσέπιπτον αὐτῷ, τε τοῖς σὺν ἐμπλεκόμενοι πᾶσιν ἔχοντο, καὶ μὴ κωκυτῶν κοινωνὸν σφᾶς τῆς τύχης μόνον ἱκέτευον, οὐ φθόνῳ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας

ἐμοίγε

ἔμοιγε δοκεῖν, ἀλλ' ἐλπίδι τῶν αὐτῶν. οὐδὲν γὰρ ἡσσον A
πείσεσθαι δεινὸν ἰωσήπῳ μένοντι. ὁ δὲ πυθόμενος ἱκε-
τηρίαν τοῦτο νομίσας, βιαζομένῳ δὲ φρουρὰν, πλὴν δ'
αὐτὸς τῆς εἰς τεῖχος ἀπολείψιν ἑρμῆς καὶ ὁ τῶν ὁδυρο-
μένων ἐκλασεν οἶκτος, μένειν τε ἔγνω, καὶ τελευταῖον
τῆς πόλεως ἀπογνωσιν ὁπλισάμενος, νῦν καιρὸς εἶπων
ἄρχεσθαι μάχης, ὅτι ἐλπὶς οὐκ ἔστι σωτηρίας, καλλεῖ
δ' κλειαν ἀνταλλαξάμενον τὸν βίον, καὶ δράσαντα τὸ
ἔργον εἰς μνήμης ὑψηγόνων παίδων, ἐπ' ἔργα
τρέπεται. καὶ προελθὼν μὲ τῶν μαχιμωτάτων, δι- B
εσκέδασέ τε τοὺς φρουροὺς, καὶ μέχρι δ' τραπέζου τῶν
φωμαίων κατέσχε. τὰς μὲν δὴ τῶν χωμάτων δέρ-
ρεις, αἷς ὑποσκέπουσι, διέσπα. τοῖς δ' ἔργοις ἐνέβαλε
πῦρ. τῇ θ' ἑξῆς ὁμοίως, καὶ τῇ τρίτῃ, καὶ ὅπι συχνὰς
ἡμέρας καὶ νύκτας, πολεμῶν οὐκ ἐκαμνεν. οὐσασα-
σιανὸς δ' τῶν τε φωμαίων κακουμένων τοῖς σκάφαις,
τρέπεσθαί τε δὴ ὑπὸ ἰουδαίων ἠδοῦτο, καὶ τραπέν-
των ἅπαξ ἰώκειν βάρος τῶν ὅπλων ἦσαν βραδεῖς, οἱ τε
ἰουδαῖοι πρὶν τι παθεῖν ἀεὶ δρῶντες, ἀνέφλεγον ἐς τὸν C
πόλεμον, τοῖς μὲν ἐπιλήπτοις τὰς ὁρμὰς αὐτῶν σκολιὰς
ἐκέλευσε, καὶ μὴ συμπλέκεσθαι θανατῶσιν ἀνθρώποις.
ἐδὲν δὲ ἀλκιμώτερον εἶναι τῆς δυσελπιστίας. προσέ-
νευσάν τ' αὐτοῖς τὰς ὁρμὰς, σκοπῶν ὅπου ῥᾴστα, ὥσ-
περ ὕλης τὸ πῦρ. προσῆκεν γὰρ μὲν καὶ φωμαίοις μὴ
ἀσφαλείας, καὶ τὸ νικᾶν, ὡς ἂν ἐξ ἀνάγκης πολεμῶ-
σιν, ἀλλ' οὐ προσχωρουμένοις, τοῖς δ' τῶν ἀράβων τοξό-
ταις, καὶ τοῖς ἀπὸ σφενδονητῶν, καὶ λιθοβόλοις, D
τὰ πολλὰ τοὺς ἰουδαίους ἀνέστελλεν. ἡρέμει δ' οὐδὲ τῶν
ἀφετηρίων ὀρμένων τὸ πλῆθος. οἱ δ' τύποι μὲν εἶχον
κακοῦ μέρος, τῶν δ' πέρρωθεν βαλλομένων ἐνδοτέρω γινό-
μενοι, προσέκειντο τοῖς φωμαίοις χαλεποὶ, καὶ ψυχῆς
καὶ σώματος ἀφειδοῦντες, ἐμάχοντο ἐκ παραδοχῆς
ἑκάτεροι τὸ πεπρωμένον ἑαυτῶν ἀναλαμβάνοντες.

ΚΕΦ. ιε.

Οὐεσπασιανὸς δ' ἡγούμενος τῷ μήκει τοῦ χρόνου
καὶ τοῖς σκάφαις ἀντιπολιορκεῖσθαι, τῶν χω-
μάτων ἤδη τοῖς τείχεσι πελαζόντων, προσῆγεν E
ἄγχω τὸν κριόν. ὁ δέ ἐστι διαπρεπὴς δοκὸς, ἰσῶ
νηὸς φορτηγοῦ. ἐξήρτηται δ' παχέσι σιδήρου κατ' ἄκρον
εἰς κριοῦ πρόσωπον, ἀφ' οὗ καὶ πάλαι, πε-
ποίηκε μόνον. κατηώρηται δ' κάλοις μέσος, ὥσπερ ὑπὸ
πλάστιγγος ἑτέρους δοκοῦ, σταυροῖς ἑκατέρωθεν ὑφεί-
σαις ἐσχεγμένης. ἀνωθούμενος δὲ ὑπὸ πλήθους ἀν-
δρῶν εἰς τὸ κατόπιν, τῶν αὐτῶν ἀθρόως πάλιν εἰς
τοὔμπροσθεν ἐπιβεβώντων, τύπτει τὸ τεῖχος τῷ προ-
ανέχοντι σιδήρῳ. καὶ οὐδὲν οὕτω κραταιὸν πύργος, F
ἢ πρόβολος πλατὺς, ὃς καὶ τὰς πέτρας πλήρεις
ὀνίγκων καταχύσαι δ' ἐπιμονῆς, ὅπι πάντα τὸν πρῶ-
τον ὁ στρατηγὸς τῶν φωμαίων μετέβαινε, βία τοῦ πρό-
σω ἐλθεῖν ἀπόβλητος, ὡς τὸ προσκαθέζεσθαι βλάπτειν
ἢ ἰουδαίων ἠρεμούντων. οἱ μὲν δὴ τοὺς τε καταπέλτας,
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀφετηρίων, ὡς ἐξικνοῖτο τῶν ὅπι δ'
τοίχους κωλύειν πειρωμένων, ἔγγιον προσιόντες
ἔβαλλον. ὁμοίως δ' συνήγγιζον οἱ τοξόται καὶ
σφενδονηταί. διὰ δὲ τοῦτο μηδενὸς τῶν προβόλων
ἅπτεσθαι τολμῶντος, προσῆγον ἕτεροι τὸν κριὸν, χεί-
ροις διωκισμένοι, καὶ καθάπερ πεφραγμένον δέρρεσι,
προς τε αὐτῶν καὶ τὸ μηχάνημα ἀσφάλειαν.

quantum ego arbitror, ſed propria ſpe. nihil e- A
nim ſe mali, remanente Joſepho, exiſtimabant,
eſſe paſſuros. Ille autem ſiquidem parciſſet, hæc
preces eſſe ratus: cuſtodiam vero, ſi per vim co-
geretur (multum enim propoſitum diſceſſus et-
iam querelarum miſericordia fregerat) remane-
re, ſtatuit. communique deſperatione civitatis
armatus, & nunc tempus eſſe dicens pugnam
incipere, cum ſpes nulla ſalutis eſt: pulchrumq;
vitam paciſci pro laude, ac forti aliquo patrato fa- B
cinore in memoriam poſteritatis occumbere: ad
opera ſeſe convertit. Cum pugnaciſſimis ergo
egreſſus, diſjectis cuſtodibus, uſque ad Roma-
norum caſtra excurrebat: & nunc pelles aggeri-
bus impoſitas, ſub quibus tendebant, diſcerpe-
re: nunc operibus ignem immittere. poſteroque
die ſimiliter ac tertio & per aliquot deinceps dies
ac noctes bellando non defatigabatur. Sed Ve- C
ſpaſianus Romanos his excurſibus male affec-
tos aſpiciens (nam & terga dare Judæis pude-
bat, & fugientes inſequi armorũ pondere tarda-
bantur: cum Judæi ſemper aliqvid agentes, pri-
uſquam paterentur, in civitatem refugerent) ar-
matis imperat, ut eorum impetum declinarent,
neve cum hominibus mortis avidis manum con-
ſererent. Nihil eſſe fortius deſperatis. Reſtin-
gui autem illorum impetus, ſi propoſito fruſtren- D
tur, quaſi flammam, ſi materiam non inveniat. Ad
hoc oportere Romanos cautius quærere victori-
am, augendæ poſſeſſionis cauſa non ex neceſſita-
te pugnantes. Per ſagittarios autem Arabum &
Syriæ & funditores, perque ſaxa tormentis emiſ-
ſa plerunque repellebat Judæos. nulla enim telo-
rum machina quieſcebat. Illi autẽ his quidẽ male
accepti cedebant: verum eminus miſſa intra ja-
ctum ſubeuntes, ſævius Romanis inſtabant: cum
neque corpori, neque animæ parcerent: ſed per
vicem utrinque pugnarent, ſuorum quiſque
laborantibus ſubvenientes.

CAP. IX.

IGitur Veſpaſianus ultro ſe exiſtimans longi- De oppu-
tudine temporis, hoſtiumque incurſibus ob- gnatione
ſideri, cum prope jam muris aggeres æquarentur, arietem admovere decrevit. Eſt autem ari- Veſpaſiani
es, immenſa materia, malo navis aſſimilis: cu- contra Jota-
jus ſummum gravi ferro ſolidatum eſt, in arietis patam, ariete & aliis
effigiem fabricato, unde etiam nomen accepit. tormentis
dependet autem funibus medius ex trabe alia, bellicis.
velut ex trutina, palis utrinqve fultus, bene fun-
datis. retrorſum autem magna virorum multitu-
dine repulſus, iiſdemque ſimul rurſus impellen- G
tibus miſſus, in fronte prominente ferro mœnia
percutit: nec eſt ulla tam valida turris, aut mu-
rorum ambitus adeo latus, ut etſi priores ictus
fortiter ſuſtinuerit, aſſiduos vincat. Ad hujus pe-
riculum rei duci Romano tranſire placuit vi ca-
pere oppidum properanti: qvoniam pernicioſa
videbatur obſidio, Judæis minimè qvieſcentibus.
Itaque Romani qvidem baliſtis cæteriſqve miſ-
ſilium machinis, ut facilius ferirentur qvi de muris obſtare tentaſſent propius adhibitis utebantur: neqve ſagittarii aut funditores longius aberant. cum vero ea cauſa muros nemo auderet aſcendere, ipſi arietem applicant cratibus deſuper itemqve pellibus ſeptum, tam pro ſui defenſione qvam machinæ.

Et primo quidem impetu mœnia concussa sunt: A clamorqve oppidanorum, velut jam capti essent, maximus factus est. Josephus autem eundem locum sæpe feriri, neqve multo post murum disturbatum iri prospiciens, qvo commento vim machinæ paulatim falleret excogitavit. Saccos enim paleis confertos, quà semper impetum arietis ferri viderent, demitti jussit ex muro: ut eo modo secundi ictus errarent, aut etiam excepta B vulnera laxitas fruſtraretur. Qvæ qvidem res multum Romanis moræ attulit. nam quocunqve hi machinam convertissent, contra illi qui super murum stabant, palearum traducentes saccos, ictibus supponebant, nihilque murus repercussione lædebatur, donec etiam Romani adversus hoc aliud machinati sunt: proceris enim contis expeditis, in his summis falces quibus saccos abscinderent alligarunt. Cum autem hoc modo C efficax esset opus arietis, ac murus (qui recens ædificatus erat) ictibus cederet, qvod reliqvum erat, Josephus ejusque socii ad ignis auxilium se contulerunt: accensumqve totum qvod aridæ fuit materiæ, tribus ex locis pariter inflammarunt, unaque machinas & propugnacula Romanorum & aggeres concremarunt. Illi vero non sine malo subveniebant, audacia simul eorum D territi, & ne adjumento essent, flammis proruentibus impediti: qvæ aridum nactæ fomitem, & præterea bitumen ac picem, necnon etiam sulfur, opinione citius volitabant: operaque Romanorum multo labore curata, unius horæ spatio pessum dederunt. Hic etiam vir qvidam Judæus, prædicatione ac memoria dignus inventus est, Sammæi filius Eleazarus, cui Saab Galilææ patria fuit. Is enim saxum ingens alte sublatum, tanta vi super arietem ex muro demisit, ut machinæ caput abrumperet, idqve ex mediis hostibus saltu ad eos delatus auferret, nulloque metu reportaret ad murum. Postremo tanqvam signum qvo tela mitterent, hostibus propositus, nudo corpore quinqve sagittarum vulneribus fixus est: earumqve nulla respecta, ubi murum ascendit, unde jam videri ab omnibus poterat F sua audacia ibi constitit, contractusque dolore plagarum cum ariete decidit. Post hunc fortissimi extiterunt duo fratres Neritas & Philippus de vico Ruma Galilæi. Qvi cum super milites decimæ legionis prosiliissent, tanto impetu vique irruerunt, ut & aciem Romanorum perrumperent, qvique adversum ierant, omnes in fugam verterent. Præter hos Josephus quoqve & cætera multitudo, raptis ignibus, machinas & re- G fugia, cum operibus quintæ itemqve decimæ, ejus quæ terga dederat legionis, incendunt. Cæteri autem qui mox consecuti sunt, & instrumenta & omne genus materiæ obruerunt. Rursus autem Romani sub vesperam, erectum arietem ad eam muri partem, quæ pridem quassata fuerat, appulere: ibique propugnatorum quidam Vespasiani plantam sagitta percussam leviter vulnerat, quia vis teli spatio defecisset. Maximam tunc id Romanis perturbationem fecit. his enim, qvi prope aderant viso sangvine perterritis, per omnem fama concurrit exercitum: relictaqve obsidione, plerique cum stupore atque formidine ad ducem belli,

καὶ κῦ τ πρώτην πληγήν, διεσείσθη μὲν τὸ τεῖχ⊙ κραυγὴ ἦ μεγίστη ὠδὴ τῶν ἔνδοθεν ἠρθη, καθάπερ ἑαλωκότων ἤδη. πλάκας ἦ εἰς τὸν αὐτὸν πάσοντας τόπον, ὁ ἰώσηπ⊙ ὁρῶν ὅσον ἔτι κατασφηνούμενον τὸ τεῖχ⊙, σοφίζε) πρὸς ὀλίγον τλὼ βίαν & μηχανήματ⊙. σάκκους ἀχύρων πληρώσαντας ἐκέλευσε καθιμᾶν, καθ' ὃ φερόμενον ἀεὶ τ πρῶτον ὁρᾶν, ὡ πλάζοιτο τὴ ἐμβολὴ, καὶ δεχομένη τὰς πληγὰς, ἐκκένοιεν τῇ χαυνότητι. τοῦτο πλεῖστην διατριβὴν παρέσχε τοῖς ῥωμαίοις, καθ' ὃ μὴ τρέπειεν τ μηχανὴν, ἀντιφθεγγόντων τοὺς σάκκους τῶν ὑπερθεν, ὑποβαλλόντων ἦ τ ἐμβολὰς ὡς μηδὲν κατ' ἀντίτυπίαν βλάπτεσθ τὸ τεῖχ⊙, ἕως ἀντιπονήσαντες κοντοὺς οἱ ῥωμαῖοι μακροὺς, καὶ δρέπανα δήσαντες ἐπ' ἄκρων τοὺς σάκκους ἀπέτεμνον. ἐνεργοῦ ἦ οὕτω τῆς ἐλεπόλεως ἡμομένης, καὶ τὸ πρῶτον τείχους, νεοπαγὲς γὰρ ἦν, ἐνδιδόντ⊙ ἤδη, τὸ λοιπὸν ὑπὸ πλεῖ ἐκ πυρὸς ἅμιλλαν οἱ περὶ τ ἰώσηπον ὥρμησαν, ἀψάμενοι ἦ ὅσων αὐτοῖς εἶχον ὕλης, περιχόθεν ἐπεσθέουσι, κ πᾶσι μηχανήμασι, & τὰ χέρρα, καὶ τὰ χώματα τῶν ῥωμαίων ἐνεπίπρασαν. οἱ δὲ κακῶς ἐπεβοήθουν, πρός τι τλεῖ τλῆναι αὐτῶν καταπεπληγότες, καὶ ὑπὸ τ φλογὸς τὰς ἀμιλίας φθανόμενοι. ξηρὰς γὰρ ὕλης, πρὸς ἦ ἀσφάλτου τι καὶ πίσσης, ἐπ ἦ θείου, διέπλατο τὸ πῦρ ὑπνοίας τάχιον, καὶ τὰ πλεῖ καμάτῳ πεπονημένα ῥωμαίοις, ἐπ μιᾶς ὥρας ἐνέμετο.

ΚΕΦ. ιε.

ΕΝθα καὶ ἀνὴρ τις ἐξεφάνη ἰουδαῖ⊙, λόγου καὶ μνήμης ἄξι⊙. σαμαῖ μὲν πατὴς ἦν, ἐλεάζαρ⊙ δ' ἐκαλεῖτο. σααβ ἦ πατρὶς αὐτῷ τ γαλιλαίας. ὑπερμεγέθη πέτραν ἀράμενος, ἀφῆκεν ἀπὸ & τείχους ὑπὲ τ ἐλέπολιν, μὴ τοσαύτης βίας, ὡς τι δοκῆσαι τ κεφαλὴν & μηχανήματος λῦ & καταπηδήσας, ἐκ μέσων αἴρε) τῶν πολεμίων, καὶ μὴ πλὴς ἀδείας ἐπὶ τὸ τεῖχ⊙ ἐφερε. σκοπὸς ἦ πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς ἡμόμβ⊙, & γυμνῷ τῷ σώματι τὰς πληγὰς δεξάμβ⊙, πέντε μὲν διαπάρε) βέλεσι, πρὸς οὐδὲν ἦ τούτων ὑπεσταφείς, ὅτι τὸ τεῖχ⊙ ἀνέβη, & ἐξέστησε πᾶσι τ ὑπομίας ἔσω, τότε ἱλυσπώμβ⊙ ὑπὸ τῶν τραυμάτων μὴ & κρὺ κατέπεσεν. ἄρισοι μὴ & τὴν ἐφάνησαν ἀδελφοὶ δύο νεῖρας & φίλιππος, ἀπὸ ῥουμᾶς κώμης, γαλιλαῖοι καὶ αὐτοί. πρωηδῶσι μὲν εἰς τοὺς ἀπὸ & δεκάτου τάγματος, ἕτω ἦ ῥοίζῳ καὶ βίᾳ τῆς ῥωμαίους σωέπεσον, ὡς διαῤῥῦξαί τι τὰς τάξεις, κ τρέψασθ καθ' οὓς ἂν ἐφορμήσειαν ἅπαντας. μὴ τούτους, ὅτι ἰώσηπος, & τὸ λοιπὸν πλῆθος δρόμῳ πάλιν πῦρ, τὰ μηχανήματα καὶ τὰς ὑποδύσεις ἅμα τοῖς ἔργοις ὑφῆψαν, ὅτι πέμπτ καὶ & δεκάτου τρεπέντ⊙ τάγματος, οἱ λοιποὶ φθάσαντες, & τὰ ὄργανα & πᾶσαν ὕλην κατέχωσαν. πρὸς δὲ δεύτερον ἀναστήσαντες, πρόσθεν τὸν κριὸν πάλιν, ἧ προπεπονήκει τυπτόμενον τὸ τεῖχ⊙. ἔνθα τις τῶν ἀμυνουμένων ἐπ' αὐτῷ, βάλλει τ εὐστοχώτατον βέλει κῦ τὸν ταρσὸν & ποδὸς, καὶ πεζώσει μὲν ὑπεπλάγης προσεκλύσαντος τὸ βληθὲν & διαστήματ⊙, μέγιστον ἦ θόρυβον ἐνεποίησε τοῖς ῥωμαίοις. πρὸς γὰρ τὸ αἷμα προσχθέντων τ πλησίον, φήμη διὰ πάντης ἐμπίπτει ἐπὶ τὴν πληγὴν & στρατηγοῦ, & τ πλειόνων οἱ πλείους ἀφέμενοι, μετ' ἐκπλήξεως καὶ δέους ὑπὲ τὸν στρατηγὸν συνέ-

Romanis perturbationem fecit. his enim, qvi prope aderant viso sangvine perterritis, per omnem fama concurrit exercitum: relictaqve obsidione, plerique cum stupore atque formidine ad ducem belli,

σωέθεον. πρὸ δὲ πάντων τῶν θείους πρὸ τοῦ πατρὸς
παρῆν. ὡς τὸ πλῆθος ἐς τὸ πρὸ τὸν ἡγούμενον ἔνοια,
καὶ τὴ δὲ παιδὸς ἀγωνία συγχυθῆναι. ῥᾳστα μὲν τι τὸν
τε υἱὸν ὁ πατὴρ δεδίοτα, καὶ τὸν στρατιὰν ἔπαυσε δὲ
θορύβε. τῶν γὰρ ἀλγηδόνων ἐπάνω γιγνόμενος, καὶ πᾶσι
τοῖς ἐπιστημένοις δὲ αὐτὸν ὀφθεῖναι σπεύδουσι, κάλε-
σωτέρου ἰουδαίοις ἐπὶ τὸν πόλεμον. ἑκάστος γὰρ ὡς
τιμωρὸς δὲ στρατηγοῦ τὸν κίνδυνον ἤθελε, καὶ βοῇ
θοδρόκροτοῦντες ἀλλήλους ἐπὶ τὸ τεῖχος ὥρμων. οἱ δὲ
πρὸ τὸν ἰώσηπον, καθὼς ἐπ' ἀλλήλοις πίπτοντες. ὑπὸ
τῶν καταπελτικῶν δὲ τῶν πετροβόλων, ὅμως οὐκ ἀπε-
τρέποντο δὲ τείχους, ἀλλὰ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ πέτραις
τοὺς ἐπὶ τὰ μέρη τὸν κρίον ἐπιβεβηκότας ἐβαλλον.
καὶ ἦνυον μὲν οὐδὲν ἢ μικρὸν, αὐτοὶ δ' ἀβλεπίπως
ἔπιπτον, ὑπὸ μὴ βλεπομένων καθορώμενοι. αὐτοί τε
γὰρ ὑπὸ τῆς σφετέρας πρὸ βελαμπόμενοι φλογὸς, σκο-
πὸς ἦσαν τοῖς πολεμίοις δεσμοπθ., ὥσπερ ἐν ἡμέ-
ρᾳ, δὲ τῶν ὀργάνων πρόρρωθεν μὴ βλεπομένων δυσφύ-
λακτον ἐπὶ τὸ βλεπόμενον. ἦτε σὺν τῶν ὀξυβελῶν, καὶ
καταπελτῶν βία πολλοὺς ἅμα διήλαυνε, καὶ τῶν ὑπὸ
τὰ μηχανῆς ἀφιεμένων πετρῶν ὁ ῥοῖζος ἐπάλξεις τε ἀ-
πέσυρε, δὲ γωνίας ἀπέθρυπτε πύργων. ἀνδρῶν μὲν γὰρ οὐδὲ
ἐπὶ οὕτως ἰσχυρὸν ἦν ὃ μὴ μέχρις ἑκάστης στρώνυ-
φάλαγγος, βία τε δὲ μεγέθει δὲ λίθου. μάθοι δ' ἂν
τις τὸν δὲ μηχανήματος ἀλκὴν, ἐκ τῶν ἐπὶ τῆσδε τῆς
νυκτὸς γιγνομένων.

Κεφ. ιζ.

Πληγεὶς γάρ τις ἀπ' αὐτὸ τῶν πρὸ τὰ ἰώσηπον ἐσω-
τῶν ἀνὰ τὸ τεῖχος, ἀπαρράσσεται τὴν κεφαλὴν
ὑπὸ τὰ πέτρας, δὲ τὸ κρανίον ἀπὸ τριῶν ἐσφενδονή-
θη σταδίων, γυναικός τε μεθ' ἡμέραν ἐγκύμονος πλη-
γείσης τὴν γαστέρα, πρόῃει δὲ νεκρὸν ἐκ οἰκίας, ἐξέ-
πεσεν ἐφ' ἡμιστάδιον τὸ βρέφος. τοσαύτη ἰσχὺς δὲ λίθου
βία. τῶν μὲν ὀργάνων, φοβερώτερος ὁ ῥοῖζος. τῶν δὲ βαλ-
λομένων, ἰσχὺς ὁ ψόφος. ἐπάλληλοι δ' ἐκτύποιν οἱ νε-
κροὶ κατὰ τὸ τείχους ῥιπτόμενοι, καὶ δεινὴ μὲν ἔνδοθεν
κραυγὴ γυναικῶν ἠγείρετο. σιωπῇ δὲ ἔξωθεν οἰ-
μωγαὶ φονευομένων, αἷματι δ' ἐρρεῖτο πᾶς ὁ πρὸ
τῆς μαχῆς τόπος, καὶ προσβατὸν ὑπὸ πλημα-
των τὸ τεῖχος ἐγίνετο. φοβερώτερον δὲ ἐπῆεν τὴν βοὴν
πρὸς ἔνιοι τὸ ὄρη, δὲ οὐδὲν ἐπ' ἐκείνης τὸ νυκτὸς, ἔτε
εἰς ἀκοὴς, οὔτε εἰς ὄψεως κατάπληξιν ἀπελείφθη.
πλῆσαι μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ ἰωτοπάτης ἀγωνιζόμενοι θυ-
μαίως ἔπεσον. πλῆσαι δ' ἐγίνοντο τραυμάτων, ἢ μόλις
πρὸ τὸ ἐωθινὰ φυλακὴν, ἐνδίδωσι τῆς μηχανήμασι
τὸ τεῖχος ἀβλεπίπως τοπόμενον. οἱ δὲ φραξάμενοι
τοῖς σώμασι, καὶ τοῖς ὅπλοις, τὸ καταῤῥιφὲν ἀντωχύ-
ρωσαν πρὸ βληθῆναι τοὺς ἐπιβατηρίους τῶν ῥω-
μαίων μηχανάς.

Κεφ. ιη.

Ὑπὸ δὲ τῶν ἔω συστασιανὸς ἐπὶ τὸ καταλῆψιν τὸ
πόλεως σωθῆναι τὸ στρατὸν, ὀλίγον ὑπὸ τὸ νυκτε-
ρινὸ πόνε ἀναπαύσας. ἐλόμενος δὲ ὑπὸ τὸ
καταῤῥιφθέντων πρὸ αὐτὸ τοὺς ἐργοντας, τοὺς μὲν
γυμνοτέρους τῶν ἱππέων ὑπεβήσας τῶν ἵππων, τειχὴ
διεπέμψε τὸ πεπλωκότος τὸ τείχους, πάντοθεν περιφερ-
μένους τοῖς ὅπλοις, δὲ τοὺς κοντοὺς προῒσχοντας, ὡς ὁπόταν
τὰς ἐπιβατηρίους ἐπάλλοιεν μηχανὰς, κατάρχοιντο τῆς
ἐφόδου. κατόπιν δὲ αὐτῶν ἔταξε δὲ πεζοῦ τὸ ἀκμαιότα-
τον. τὸ δὲ λοιπὸν ἱππικὸν, ἀντιπαρεξέτεινε τοῦ τείχει

A concurrebant: & ante omnes Titus aderat metuens patri. Unde contigit, ut & benevolentia circa rectorem, & filii trepidatio confunderet multitudinem. facilè tamen pater & timore filium, & perturbatione liberavit exercitum. superato enim dolore vulneris, & ab omnibus, qui sui causa pertimuerunt conspici studens, bellum in Judæos sævius incitavit. Nam velut ultor quisque imperatoris omne periculum adire cupiebat: & clamore alius alium adhortantes, murum petebant. Josephus autem cum suis, licet assiduis balistarum itemque tormentorum ictibus caderent, neqvaquam tamen deterrebantur à muro: sed flammis & ferro & saxis eos appetebant, qui arietem protecti cratibus impellerent. Nihil autem, aut parum proficiebat, cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, qvos ipsi contra videre non possent. nam & suis ignibus collucebant, tanquam si dies esset, & certum erant hostibus signum qvo tela dirigerent: machinisque procul non apparentibus, missilia cavere non poterant. Ergo propterea tam catapultarum quam jaculorum vi simul multi transfigebantur: missaque machinis saxa & murorum minas auferebant, & frangebant angulos turrium. virorum autem nulli tam fortiter constipati erant, ut non usque ad extremam aciem saxi magnitudine ac violentia sternerentur. Sciet autem aliquis hujus machinæ vis qvantum valeat, ex his quæ illa nocte contigerunt. in muro cuidam ex circumstantibus Josepho, saxo percusso caput avulsum est, ejusque ad tertium stadium veluti funda excussa calvaria. Interdiu quoque prægnantis fœminæ transjecto utero, ad dimidium stadium infans abactus est: tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribilior erat impetus, & missilium strepitus. Crebri autem mortui, cum per muros dejicerentur, sonabant. & acerbissimus quidem intus excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autem occumbentium gemitus concrepabant: totusque ambitus muri, ad quem pugnabatur, sanguine confluebat: jamque ascendi poterat congestione cadaverum. montes autem resonantes, multo amplius horrorem augebant: nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Jotapata decertantes, fortiter ceciderunt, plurimi etiam sauciati sunt, & tamen vix circa matutinas vigilias murus assiduis machinarum ictibus cessit. Tumque illi quidem corporibus atque armis eam partem quæ dejecta, fuerat, priusquam Romani pontes apponerent, munierunt.

CAP. X.

De iterata impugnatione Jotapatenorum.

MAne autem Vespasianus ad occupandam civitatem jam ducebat exercitum, ex nocturno labore paulum recreatum. Idemque cupiens de convulsa muri parte alios propugnatores depellere, equitum quidem fortissimos equis depositos trifariam collocat: ut tecti armis dirutum latus undique obsiderent, contosque prætenderent: & cum pontes admoveri cœpissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites validissimos ordinavit. Reliquam vero equitum multitudinem secundum muri spatium

per montana loca distendit, ne quis fugiens excidium civitatis lateret. Deinde qvi hos seqverentur constituit sagittarios, paratas sagittas habere jussos: funditores quoque similiter, & appositos machinis. Aliis autem integris muri partibus scalas applicare præcepit, ut qui hos prohibere tentassent, dejectæ partis defensionem relinquerent: cæterique omnibus simul telis oppressi, violentiæ irrumpentium cederent. Josephus autem hoc consilio cognito, per murum integrum labore fatigatos itemque senes disposuit, qvasi lædi non possent: in parte vero collapsa validum & potentissimum quemque. senosq; ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad pericula subeunda sortitus est: hisqve præcepit, ut agminum ululatibus ne metu quaterentur, aures obstruerent: contra sagittarum vero multitudinem communiti protegerentur desuper scutis: paulatimque recederent, donec sagittarii pharetras exinanirent. Si vero pontes à Romanis apponerentur, ipsos prosilire mandavit: atque hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: unumquemque vero ita certare debere, non qvasi conservandam tueretur, sed quasi perditam jam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos, conjugesque suas propemodum ab hostibus capi: vimque futuræ cladis jam nunc collectam in autores ejus effundere. ita quidem in utroque disposuit. Civitatis autem vulgus imbelle, mulieres ac pueri, postquam oppidum triplici acie videre circundatum (nullus enim ad pugnam translatus fuerat à custodiis) strictisqve gladiis ad partem muri dejectam hostes instare, armisqve montana loca omnia desuper collucere, atque Arabum quendam sagittariis tela suggerere, tunc extremo ululatu quasi capta urbe consonuerunt, non ut impendere mala, sed ut adesse jam crederes: Qvare Josephus mulieres, ne misericordia suorum animos effœminarent, intra domos cum interminatione concludit, silere jussas: ipse vero ad partem muri, quæ sibi obtigerat transivit. & scalas quidem applicantibus animum non intendit, sed tantum speculabatur impetum sagittarum. Simul autem ac tubicines universarum legionum consonuerunt, & graviter infremuit exercitus: signoque dato, missis undique sagittis lux obscurari cœpit. Josephi socii memores præceptorum, & adversus clamorem obstructis auribus, & contra sagittarum vulnera corporibus communitis, cum admoverentur pontium machinæ, ipsi eas cursu, & antequam hostes pedem in his ponerent, occupant: eosque ascendere nitentes prælio deturbant, varia manuum itemque animi facinora demonstrantes: & ne vel in extremis calamitatibus deteriores illis viderentur, qui sine periculo fortes contra se essent, curabant. nec prius à Romanis divellebantur, quam vel caderent vel occiderent. Itaq; Judæis perpetuo dimicantibus, cum nec unde mutarent propugnatores haberent, defessis autem Romanorū assidue substituerentur, proque his qvos violentia repulissent, alii succederent: invicem se adhortati latera copulant

Αχ' πᾶσαν τ' ἐρημίαν, ὡς μὴ δύνασθαι τῶν ἀναφλεγόντων ἐκ τ' ἀλώσεως διαφυγεῖν. κατέστησεν ἢ τέτταρσι βέλεσι τοὺς τοξότας, ἔχειν κελεύσας ἕτοιμα τὰ βέλη πρὸς ἄφεσιν. ὁμοίως ἢ σφενδονήτας, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν μηχανημάτων. ἑτέρους ἢ κλίμακας δραμόντας, ἃς φέρειν ἐπάνω τοῖς ἀκεραίοις τείχεσιν, ἵνα οἱ μὲν πύργους κωλύσῃ πρωθυμοῦντας, κατασταθεὶς τ' ἐπὶ τοῖς καταρρίφθεῖσι φυλακὴν, οἱ λοιποὶ ἢ, τὰ' ἀθρόων βιαζόμενοι τῶν βελῶν, ἔξωσι τ' εἰσόδου. ἰώσηπος ἢ συνεὶς τὴν ἀπόνοιαν, ἐπὶ μὲν τὸ μένον τείχους, σὺν οἷς κεκμηκόσιν, ἵησι τοὺς γηραιοὺς, ὡς μηδὲν πάσχῃ βλαβησόμενοι. κ' ἢ τὰ παρερρωγότα τ' τείχους, τοὺς δυνατωτάτους, καὶ πρὸ πάντων, ἀνὰ ἐξ ἄνδρας, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς εἰς τὸ προκινδυνεύειν, ἐκλήρωσατο, ἐκέλευσε πρὸς μὲν τὸν ἀλαλαγμὸν τῶν πραγμάτων ὑπερᾴρας τὰς ἀκοὰς, ὡς μὴ καταπλαγῆναι. πρὸς ἢ τὸ πληθος τῶν βελῶν σωροκλάσαντας καλύπτεσθαι ὑπὲρ τῶν ἰερῶν, ὑποχωρῆσαί τι πρὸς ὀλίγον ἕως τὰς φαρέτρας κενώσωσιν οἱ τοξόται. βαλλόντων ἢ τοὺς ἐπιβατηρίους μηχανὰς αὐτοὺς προσπεδᾶν, καὶ βάλλειν τῶν ἰδίων ὀργάνων ἁπάντων τοῖς πολεμίοις, ἀγωνίζεσθαι, τί ἕκαστον, οὐχ ὑπὲρ σωθησομένης, ἀλλ' ὥσπερ ὀλωλυίας ἤδη τ' πατρίδος ἀμυνόμενον λαμβάνειν τὸ πρὸ ὀφθαλμῶν σφαγησομένους γέροντας, καὶ τὰ τέκνα, καὶ γυναῖκας ἀναιρεθησομένας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν δοῦλον οὐδέπω, καὶ τὸν ἐπὶ τοῖς μελλούσαις συμφοραῖς θυμὸν προαλλίσσοντας, ἐναφεῖναι τοῖς δράσουσιν αὐτάς. ἔταξε μὲν οὖν οὕτως ἑκάτερον. τὸ ἢ ἄρχον λοιπὸν πόλεως πληθος γύναια καὶ παῖδες ὡς ἐθεάσαντο, περιπλῆ μὲν φάλαγγι τὴν πόλιν ἐζωσμένην, οὐδὲν γὰρ ἐκτὸς μάχης μεταξὺ κεκίνητο τῶν πάλαι φυλάκων, πρὸς ἢ τοῖς βεβλημένοις τείχεσι τοὺς πολεμίους ξιφήρεις, καὶ τὴν καταὐγάζουσαν ὄρεσιν λαμπρότητα ὅπλοις, πάντ' βέλη τοὺς τοξότας ἐπανέχοντα τῶν δεράδων, ὑσμινήν τινα κωκυτὸν ἀλώσεως συνήχησαν, ὡς οὐκ ἀπόντων ἔτι τῶν κακῶν, ἀλλ' ἤδη παρόντων. ὁ ἢ ἰώσηπος τὰ μὲν γύναια ὡς μὴ θηλύνοιεν αὖθις τὰς ἑρμὰς τῶν σφετέρων, κατακλείσας τοῖς οἰκείοις, μετ' ἀπωλῆς ἡσυχάζειν κελεύσας. αὐτὸς ἢ πρὸς τῶν ἐρριμμένων ἢ ἔλαχε παρῆναι. τοῖς μὲν οὖν καθ' ἕτερα προσφέρουσι τὰς κλίμακας, οὐ προσεῖχεν. ἀπεκαραδόκει τὸν ἑρμὸν τῶν βελῶν. ἐμοῦ ἢ οἵπερ σαλπιγκταὶ τῶν πραγμάτων ἁπάντων σωρηχήσαν, καὶ δεινὸν ἐπηλάλαξεν ἡ στρατιὰ, καὶ πάντοθεν ἀφιεμένων ὑπὸ σωρήματος τῶν βελῶν, τὸ φῶς ὑπεστέμνετο. μεμνημένοι γὰρ μὲν τῶν Ἰώσηπου προσταγμάτων, οἵπερ σὺν αὐτῷ, τὰς τε ἀκοὰς πρὸς τὸν βόλον, καὶ τὰ σώματα πρὸς τὰς ἀφέσεις ἐφράξαντο, καὶ βαλλόντων τὰς μηχανὰς, ἐπεξέδραμον δι' αὐτῶν, περὶ ἀμφὶ τὰς ἀμφιβαλλόντας. συμπαλεκόμενοι γὰρ μὴν τοῖς ἀνιοῦσι, παντὶα καὶ χειρῶν ἔργα καὶ ψυχῆς ἐναπεδείκνυντο, περιεσόμενοι ὧδε τὰς ἐχάτας συμφοράς, μὴ χείρους φαίνεσθαι τῶν ἐν ἀκινδύνῳ τῶν κ' σφᾶς ἀνδριζομένων. ὥστε οὐ πρότερον ἀπερρήγνυντο τῶν ῥωμαίων, πρὶν ἢ πεσεῖν, ἢ ἀμφθῆναι. ὡς ἢ οἱ μὲν ἔκαμνον δυνατῶς ἀμυνόμενοι, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀμείβειν οὐκ ἔχοντες. τὸ κεκμηκὸς ἢ τ' ῥωμαίων ἀκραιφνὲς ἐδέχετο, καὶ ταχέως ἀντὶ τῶν ὑποδεεστέρων ἐπέβαινον ἕτεροι, ὠθισμελλόμενοι ἀλλήλοις, καὶ πλῆθος μὲν ἐνόσουν,

σαντες, τοῖς ὑπὲρ θυρεοῖς καθύπερθεν φερεξάμβροι, τεῖχος ἀξύρηκτον ἐφύοντο, καὶ καθάπερ ἑνὶ σώματι πάσῃ τῇ φάλαγγι τοὺς ἰουδαίους ἀνωθοῦντες, ἤδη δὲ τείχους ἐπέβαινον.

A protectique desuper longioribus scutis, inexpugnabilis globus effecti sunt: totaque acie velut uno corpore repellendo Judæos, muro jam pedem ponebant.

Κεφ. ιθ.

Ὁ δὲ ἰώσηπος ἐν τῇ ἀμηχανίας συμβαλὼν λαβὼν τὴν ἀνάγκην, ἡ δέεσι δεινὴ σοφὸς ἐπίνοιαν, ὅταν αὐτὴ ὑποτύχωσις ἐρεθίζῃ, ζέον ἔλαιον ἐκέλευσε καταχεῖν τῶν σωματικοτων. οἱ δὲ ὡς παρεσκευασμένον ἔχοντες μὴ τάχος πολλοὶ, καὶ πολὺ πάντοθεν τῶν ῥωμαίων κατέχεον, συνεπαφιέντες καὶ τὰ ἀγγεῖα θερμαινόμενα τῇ θέρμῃ. τοῦτο καμόμενων τῶν ῥωμαίων, διεσκέδασε τὴν τάξιν, καὶ μὴ δεινῶν ἀλγηδόνων ἀπεκυλινδοῦντο δὲ τείχους. ῥᾳστα μὲν γὰρ τὸ ἔλαιον ἀπὸ κόρυος μέχρι ποδῶν ὑπὸ τὰς πανοπλίας διέῤῥει δὲ σώματος ὅλου, καὶ τὴ σάρκα φλεγὸς ἅδην ἔλαιον ἐπεβόσκετο, θερμαινόμενόν τε φύσῃ τάχεως, καὶ ψυχόμενον βραδέως διὰ τὴν πιότητα. τοῖς δὲ θώραξι τοῖς κρανεσιν ἐνδεδεμένοις, ἀπαλλαγὴ τῆς καύσεως οὐκ ἦν. πηδῶντες δὴ καὶ συνειλούμενοι τῇ ἀλγηδόσιν, ἀπὸ τῶν γεφυρωμάτων ἔπιπτον. οἱ δὲ τραπέντες εἰς τοὺς σφετέρους ὠθούμενοι, διὰ χειρωτὶ τῆς καταπτώσεως ἦσαν. ἐπέλιπε δὲ οὔτε ῥωμαίους ἐν ταῖς κακοπραγίαις ἰχὺς, οὔτε τοὺς ἰουδαίους σώσεις. ἀλλ' οἱ μὲν καὶ περ οἰκτρὰ πάσχοντες ὁρῶντες τοὺς καταχυθέντας ὅμως εἰς τοὺς καταχέοντας ἐφέροντο, τὸ ὠὸ αὐτὸ κακίζων ἕκαστος ὡς ἐμπόδιον ὄντα τῆς ῥώμης. οἱ δὲ ἰουδαῖοι δόλῳ δευτέρῳ τὰς ὠθισμοὺς αὐτῶν ἐπεσφαλλον, τῆλιν ἐφθὴν ὑποχέοντες τῶν σανίσιν, αἷς ἐπαλιθαίνοντες, ὑπεσύροντο, καὶ οὔτε τῶν τρεπομένων, οὔτε τῶν ὠθισμαινόντων τὶς ὀρθὸς ἔμενεν. ἀλλ' οἱ μὲν ὑπολισθαίνοντες τῶν ὀλισθητηρίων μηχανῶν συνεπατοῦντο. πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὸ χῶμα κατέπιπτον. ἐπαίοντο δὲ ὑπὸ ἰουδαίων οἱ πίπτοντες. σφαλλομένων γὰρ τῶν ῥωμαίων, ἕτοιμοι τὴν χεῖρα συμπλοκῆς ἐλευθερωθέντες, ὠθοῦσι τὰς βολὰς εὐχόλως. πολλὰ δὲ κακουμένους ἐν τῇ ὠθισμοῦ τοὺς στρατιώτας, ὁ στρατηγὸς ὠθεῖ δείλην ἀνεκάλει. ἔπεσον δὲ τούτων μὲν οὐκ ὀλίγοι, καὶ πλείους τετρώθησαν. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς ἰωταπάτης, ἀπέθανον μὲν ἓξ ἄνδρες, τραυματίαι δὲ ὑπὲρ τριακοσίους ἀνεκομίσθησαν. ἐκαδὶ μὲν οὖν δεσίου μηνὸς, ἡ ὡδάπαξις λύθη.

B & paratum haberent, & plurimum, cito Romanis infundunt: ipsis etiam in eos ahenis missis calore bullientibus. Hæc res Romanorum ardentium aciem dissipavit, & cum dolore sævissimo devolvebantur à muro. siquidem facilè à vertice ad pedes usqve sub armatura oleum per totum corpus fluebat, carnemque non secus ac flamma depascebat: qvod natura facile caleC sceret, seroqve pro sui pinguedine refrigesceret. Thoracibus autem & galeis illigatis incendii fuga non erat. Nunc autem salientes, nunc incurvati dolore, de pontibus decidebant. Ad suos autem contranitentes tutò recedere non poterant, qvoniam facile ab insequentibus vulnerabantur. Sed neque Romanis virtus in rebus adversis, nec Judæis prudentia defuit. Romani enim licet oleo perfusi mirabilia pati viderentur, D tamen in eos, qui perfuderant, ferebantur, præcedentem quisque incursando, tanquam ipse impetum retardaret. Judæi vero progressum eorum dolo altero deceperunt, cum fœno græco decocto pontium tabulata perfunderent: qvibus illi dilabentes retrahebantur, ut neqve fugientium quisquam, neque aggredientium firmo posset eniti vestigio: E sed alii quidem resupinati per ipsas pontium tabulas calcarentur, multi vero super aggeres dejicerentur: & qui cecidissent, à Judæis feriebantur: qvi Romanis desilientibus conflictu jam liberi, facillime tela dirigebant. Cum autem multa milites mala in hac perpeti pugna dux videret, sub vesperam eos revocat: qvorum non paucis trucidatis, plures sunt vulnerati. Ex Jotapata vero sex viris mortuis, plures quam trecenti saucii translati sunt. F Hoc autem modo pugnatum est Junii mensis die vigesimo. At Vespasianus eorum causa, quæ acciderant, consolatus exercitum, postquam ira vidit accensum, neqve tam exhortationem quam opus deposcere, aggeres quidem altius tollit. Tres vero turres quinquagenum pedum in excelsum jubet erigi, ferro undiq; tectas, ut & pondere stabiles essent, neq; ignibus expugnarentur G easq; super aggeres collocat, jaculatoribus & sagittariis, itemque levioribus missilium machinis plenas, funditorum quoq; fortissimis. Qvi cum non conspicerentur propter altitudinem turrium & loricas, ipsi eos qvi super murum astarent facile conspicuos telis feriebant. at illi cum neque à vertice venientes sagittas facilè declinarent, neqve ulcisci possent qvos non viderent: altitudine quidem turrium librata manu jacula superante: ferro autē, quo erant septæ, flammis obstante: ob hæc defensionem muri deserunt: oppugnationemque tentantibus prompte occurrunt. Et Jotapateni quidem ita resistebant. qvamvis multi in dies singulos occumberent, neqve contra mali quicquam hostibus facerent, qvod eos sine periculo prohibere non poterant.

Κεφ. κ.

Ὁ τεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι τὴν στρατιὰν ὠδημυθέμενος, ὡς θυμουμένους εὗρε, καὶ οὐ σπουδοποιὰς, ἀλλ' ἔργων δεομένους σπουδὴν ὡσας μὲν τὸ χώματι, πύργους δὲ τρεῖς, πεντήκοντα ποδῶν ἕκαστον τὸ ὕψος κατασκευάσας πάντοθεν σιδήρῳ κεκαλυμμένους, ὡς ἑδραίοις τὸ εἶναι ὑπὸ βέλθος, καὶ δυσάλωτοι πυρὶ, τῶν χωμάτων ἐπῆρεν, ὅπλοις αὐτοῖς ἀκοντιστάς τε καὶ τοξότας, καὶ τὰ ἀφετηρίων ὀργάνων τὰ κουφότερα, σπουδὴν δὲ τοὺς ῥωμαλεωτάτους σφενδονήτας. οἱ μὲν καθορώμενοι διὰ τὸ ὕψος, καὶ τὰ θωράκια τῶν πύργων, εἰς καθορωμένους τοὺς ὅπλα τείχους ἔβαλλον. οἱ δὲ μήτε κόρυος φερομένων τῶν βελῶν σκολίνειν ῥᾳδίως δυναμένοι, μήτε τοὺς ἀφανεῖς ἀμύνεσθαι καὶ τὸ μὲν ὕψος τῶν πύργων δυσθίκτον ὁρῶντες σκ χειρὸς βέλη, πυρὶ δὲ τὰ ὠθεῖ αὐτῆς σίδηρον δυσαναλωτον, ἐφόβουν ὅπλα τείχους, καὶ σπουδαλλειν πεφωμένους ἐπεξέθεον. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὸ ἰωταπάτης, ἀντεῖχον ἕτως, ἀναῤῥουμένοι τε καθ' ἡμέραν πολλοὶ, κ μηδὲν ἀντικακοῦν τοὺς πολεμίους, ὅτι μὴ μὴ κινδύνων ἀνειργόν, ἔχοντες.

Thus much concerning the affairs of Jotapata.

CAP. XI.

Japhæ expugnatio a Trajano & Tito.

HIs autem diebus Veſpaſianus ad finitimam qvandam Jotapatæ civitatem evocatus, cui nomen eſt Japha, novas res affectantem, & propterea, qvod Jotapatenos præter ſpem reſtitiſſe audierat, inſoleſcentem, mittit eo Trajanum decimæ legionis rectorem, dans ei duo millia peditum & eqvites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationem munitiſſimum reperiſſet (nam præter naturam qua tutum erat, etiam muro duplici cingebatur) habitatores vero ejus vidiſſet paratos ad pugnam ſibi obvios proceſſiſſe, prælium cum his committit: eoſqve pauliſper reluctatos, in fugam vertit: qvos veſtigiis conſecuti Romani, exterioris muri ambitum quo confugerant, cum ipſis irrumpunt. ſecundum autem murum petentibus, cives ſui clauſere civitatem, metu ſcilicet, ne cum his rurſus hoſtes intrarent. Profecto autem Deus Galilæorum clades Romanis donabat, qvi etiam tunc civitatis ejus univerſum populum excluſum mœnibus propriis, ad interitum hoſtibus dedit avidiſſimis cædium. Multi enim ſimul ruentes ad portas, multumqve nominatim præpoſitos inclamantes, inter ipſas preces mactabantur, qvibus hoſtes unum murum, alterum cives clauſerant: & inter medios coacti murorum ambitus, multi qvidem ſociorum gladiis transfigebantur, infiniti vero a Romanis interficiebantur, ne ad ulciſcendum qvidem recepta fiducia. nam præter hoſtilem metum, etiam domeſtica proditio eorum animos fregerat. Deniqve moriebantur, non Romanos, ſed Judæos execrando, qvoad omnes interiere numero hominum, duodecim millia. Unde Trajanus vacuam eſſe civitatem pugnatoribus reputans, & ſi qvi adhuc intus eſſent, nihil eos auſuros eſſe exiſtimans præ timore, imperatori excidium reſervavit. eumq; per nuncios rogavit, ut filium ſuum Titum mitteret, finem victoriæ impoſiturum. ille autem laboris aliquid ſupereſſe ratus, cum milite filium miſit, hoc eſt, quingentis equitibus, & peditibus mille. Qvi maturè ad civitatem profectus ſic ordinavit exercitum, ut in lævo qvidem latere Trajanum conſtitueret, ipſe vero in dextro obſidioni præeſſet. Itaqve militibus ſcalas muris undiqve applicantibus, cum pauliſper deſuper Galilæi obſtitiſſent, continuo mœnia reliquerunt: Titus vero ejusqve comites ſaltu demiſſi, mature civitatem obtinuerunt. Tumqve vehemens cum his qui ſe intus congregavere, pugna commiſſa eſt: nunc per anguſta viarum irruentibus validiſſimis, nunc fœminis ex tectorum culminibus, quæ forte inveniſſent, tela jactantibus, Et hoc qvidem modo uſqve ad ſextam horam ſuſtinuere conflictum. abſumptis autem bellatoribus, cætera multitudo, & ſub divo, & per domos, ſenes pariter ac juvenes mactabantur. Denique virilis ſexus præter infantes nullus remanſit, qui cum mulieribus abducti ſunt ſervitio. Interemptorum quidem in civitate, & in primo congreſſu, numerus fuit XV. millia: captivorum autem duo millia CXXX. Hæc Galilæis clades contigit quinto & vigeſimo die Junii menſis.

ΚΕΦ. ια.

Α Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, οὐεσπασιανὸς ἐπί τινα τῶν τῆς ἰωταπάτης ἀσυλήτων πόλιν (ἰαφὰ καλεῖται) νεωτερίζουσαν, καὶ τῶν ἰωταπατηνῶν ψυχὰ δόξαν ἀντιχόντων ἐπαιρομένην, τρεῖς μὲν ἵππεις καὶ δεκάτου τάγματος ἡγεμόνα ἐκπέμπει, ψυχαδοὺς αὐτῷ χιλίους μὲν ἱππεῖς, πεζοὺς δὲ διχιλίους. ὁ δὲ τὴν μὲν πόλιν δυσάλωτον κατελαβών, ὡς γὰρ τὸ φύσει καρτερὰ τυγχάνουσα, καὶ διπλῷ τείχει τετείχιστο,
Β τεσσαρακοντήκοτας δὲ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἐπίμους εἰς μάχην συμβάλλει, καὶ ὡς ὀλίγον ἀντιχόντας, ἐδίωκε. συμφυγόντων δὲ εἰς τὸ πρῶτον τεῖχος, οἱ ῥωμαῖοι κατὰ πόδας προσκείμενοι συνεισέπεσον. ὁρμήσαντας δὲ πάλιν εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος, ἀποκλείουσι τῆς πόλεως οἱ σφέτεροι, δείσαντες μὴ συνεισβάλωσιν οἱ πολέμιοι. θεὸς δὲ λαῷ ἄρα ὁ ῥωμαίοις τὰ μαλιλαίων πάθη καταζόμενος, ὃς καὶ τοτε τὴν τῆς πόλεως λαὸν αὐ-
C τανδρον χερσὶν οἰκείαις σκηρεθίστα πρὸς ἀπώλειαν, ἔκδοτον φονῶσιν ἐχθροῖς παρέσχησεν. ἐμπίπλοντες γὰρ ἀθρόοι τὰς πύλας, καὶ πολλὰ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ὀνομαστὶ καλοῦντες, ἐν μέσοις ἀποσφάττοντο ταῖς ἱκετείαις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τεῖχος οἱ πολέμιοι, τὸ δεύτερον δὲ ἔκλεισαν οἱ σφέτεροι. μέσοι δὲ τῶν δυεῖν κατειλούμενοι πολεβόλων βύζιον, πολλοὶ μὲν τοῖς ἰδίοις πολεμήτοντο ξίφεσιν, ἄπορροι δὲ ὑπὸ ῥωμαίων ἐπίπτον,
D οὐδὲ ὅσον εἰς ἄμυναν ἀναθαῤῥοῦντες. πρὸς γὰρ τὸ καταπεπλῆχθαι τοὺς πολεμίους, τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἔκλασεν ἡ τῶν οἰκείων προδοσία. πέρας ἔθνησκον, οὐ ῥωμαίων, ἀλλὰ τῶν ἰδίων καταρώμενοι, μέχρι πάντες ἀπώλοντο, μύριοι καὶ διχίλιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες. κενὴν δὲ μαχίμων λογίζομενοι εἶναι τὴν πόλιν οἱ τραιανὸς, εἰ δή τινες ἔνδον εἶεν, οἰόμενος μηδὲν αὐτοὺς τολμήσειν ὑπὸ δέους, ἀνεπιθετεῖ τῷ στρατηγῷ τὸν ἅλωσιν. καὶ σείλας ἀγγέλους πρὸς οὐεσπασιανὸν, ἠ-
E τεῖτο πέμψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τίτον ἐπιθήσοντα τῇ νίκῃ τέλος. ὁ δὲ συμβαλὼν ὑπολείπεσθαί τινα πόνον, μὴ στρατιᾶς τὸν υἱὸν ἐπιπέμψῃ, πεντακοσίων μὲν ἱππέων, χιλίων δὲ πεζῶν. ὁ δὲ πρὸς τὴν πόλιν ἐλθὼν ἅμα τάχους, καὶ διατάξας τὴν στρατιὰν, ἧπι μὲν δεξιὸς λαῷ κέρως, τὸ τραιανὸν ἴσησιν, αὐτὸς δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων, ἐξηγεῖτο πρὸς τὴν πολιορκίαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν κλίμακας πάντοθεν τῷ τείχει προσφερόντων, πρὸς ὀλίγον οἱ μαλιλαῖοι καθύπερθεν ἀμυνόμενοι, λείπουσι τὸν προβολον.
F ἐπικηδήσαντες δὲ οἱ πρεῖτ τίτον, τὸ μὲν πόλεως κράτησαν ταχέως, πρὸς δὲ τοὺς ἔνδον αὐτοῖς συναφέντας, καρτερᾷ μάχῃ συνέχοντο. καὶ γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς οἱ δυνατοὶ προσέπιπτον, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν αἱ γυναῖκες ἔβαλλον πᾶν τὸ προσυχὸν αὐτοῖς. καὶ μέχρι μὲν ἓξ ὡρῶν ἀντέσχον μαχόμενοι. δαπανηθέντων δὲ τῶν μαχίμων, τὸ λοιπὸν ὠλήθρον ἔντα τοῖς ὑποθρίοις, καὶ κατὰ τὰς οἰκίας ἀποσφάττοντο, νέοι τε ὁμοῦ καὶ γέροντες. ἐδόθη
G γοῦν ἄῤῥεν ἀπελήφθη δίχα νηπίων, ἃ μὴ γυναικῶν ἐξευδραποδίσαντο. τῶν μὲν οὖν ἀνευρεθέντων ἀνά τε τὴν πόλιν, καὶ ἧπι τῆς προτέρας διατάξεως, ἀριθμὸς μύριοι πρὸς τοῖς πεντακισχιλίοις ἦν, τὸ δὲ αἰχμάλωτα, διχίλια καὶ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. τῷ τοιούτῳ συνέβη τὸ πάθος γαλιλαίοις εἰκοστῇ δεσίου μηνός.

Eueni-

ΚΕΦ. ΚΒ.

ΕΜενον ὖν οἱ δὲ σαμαρεῖς ἀπὸ τῆς τῶν συμφορῶν ἀθροισθέντες γὰρ ὄρει τῷ καλουμένῳ ὄρῳ, ὅπερ αὐτοῖς ἐστιν ἅγιον, καὶ χώραν μὴ ἔμενον, πολέμου ὑπῆρχεν ἀπειλὴ ἥτε σωδῶν αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα. καὶ ἐδὲ τῆς γειτνιώσι κακοῖς ἐσωφρονίζοντο. ἐπὶ ὖν τοῖς ῥωμαίων δυσπραγίαις ἐν ἀλογίστῳ τῇ καὶ σφᾶς ἀσθένειαν ὠρέωδουν, καὶ μετέωροι πρὸς τὰς πράξεις ὑπῆρχον. ἐδόκει ὖν εὐκατασιωπῷ φήσειν τὸ κίνημα, καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ὑπαντιμενεῖν. καὶ γὰρ ἀεὶ φρουρᾶς ἡ σαμαρεῖτις ὅλη διήλητο. τότε πλῆθος τῶν ἐληλυθότων, καὶ ἡ σωτάξις ἐπὶ φοβερά. κερεάλιον ἂν ἔπαρχον ὄντα τὸ πέμπτε τάγματος, μετ' ἐξακοσίων ἱππέων, καὶ πεζῶν, τρισχιλίων πέμπτ. τούτῳ προσβαίνειν μὴ τὸ ὄρος, καὶ σωάπτειν μάχην σὺν ἀσφαλεῖ ἔδοξε, τῶν πολεμίων πολλῷ καθύπερθεν ὄντων. κυκλωσάμενος ὖν τῇ δυνάμῃ πᾶσαν τὴν χώραν διόλης αὐτοὺς ἐφρούρει τῆς ἡμέρας. σωέβη ὖν ὕδατος ἀπορουμένων τῶν σαμαρέων, ὀκφλεγῆναι τότε καῦμα δεινὸν, ὥρα ὖν ἐπ' ἀέρος, καὶ τῶν ὑπηνέμων τὸ πλῆθος ἀναθάσκειν, ὡς πινὰς μὴ αὐθημερὸν ἀπὸ δίψους ἀποθανεῖν. πολλοὺς ὖν τῆς τοιαύτης ἀπωλείας τὸ δουλεύειν προελομένους, ῥωμαίοις προσφυγεῖν. ἐξ ὧν σωεὶς ὁ κερεάλιος, καὶ τοὺς ἔτι συμμένοντας ὑπὸ τῶν δεινῶν καπαγοτας, ἐπαναβαίνει τῷ ὄρει, καὶ τὴν δύναμιν ἐν κύκλῳ προεισήσας τοῖς πολεμίοις τὸ μὲν πρῶτον ὑπὲ δεξιᾶς προεκαλεῖτο καὶ σώζεσθαι παρεκάλει, διαβεβαιούμενος ἀσφάλειαν τε ὅπλα βίψασιν. ὡς δ' οὐκ ἔπειθε, προσπεσὼν ἀπέκτεινε πάντας, χιλίους ἑξακοσίους ἐπὶ μυρίοις ὄντας. δεσίου μὲν ὡς εἰκάδι καὶ ἑβδόμῃ ἐπράχθη. καὶ τοιαύτης μὲν συμφορᾶς σαμαρεῖται ἐχρήσαντο.

ΚΕΦ. ΚΓ.

ΤΩν ὖν ἀνὰ τὴν ἰωτάπατα διακατεχόντων, καὶ παρ' ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς ἀντεχόντων, πεντάρακος ἦν μὲν ἡμέρα καὶ ἑβδόμη τὰ χώματα τῶν ῥωμαίων ὑπερήρθη τὸ τεῖχος. αὐτομολεῖ δέ τις πρὸς τὸν βεσπασιανὸν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, τῶν τε ἁλιγότητα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐξαγγέλλων, καὶ τὴν ἀσθένειαν. καὶ ὡς ἀγρυπνίᾳ διαπονεῖ, καὶ μάχαις ἐπιπλήκτοις δεδαπανημένοι, δυνατοὶ μὲν εἶεν ἐδὲ βιαζομένους ἐπιφέρειν, καὶ δόλῳ δ' ἂν ἁλῶεν, εἴτις ἐπιθοῖτο πρὸς τὴν ἐσχάτην φυλακὴν, καθ' ἣν ἄνεσίν τε τῶν δεινῶν ἐδόκουν ἔχειν, καὶ καθάπαξ μάλιστα κεκοπωμένους ἐωθινὸς ὕπνος. καταδαρθάνειν ἔφασκε τὰς φύλακας. σωεβούλευε τε καθ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπελθεῖν. τῷ ὖν ἦν μὲν δι' ὑπονοίας ὁ αὐτόμολος, ὅτι πρὸς ἀλλήλους πιστὸν εἰδεῖη τῶν ἰουδαίων, καὶ τὴν πρὸς τοὺς κολάσεις ὑπεροψίαν, ἐπειδὴ καὶ πρότερον ληφθεὶς τὶς τῶν ἀπὸ τῆς ἰωτάπατης, πρὸς πᾶσαν αἰτίαν βασάνων ἀντέσχε, καὶ μηδὲν διὰ πυρὸς ἐξερεῦν ὡς τις πολεμίοις σεῖ τ' ἔνδον ἐπῶν, ἀνεύρισκε ὑπ' ἀνάτων καταμειδιῶν. τάχα μὲν εἰκότα πιστὸν ἐπὶ τὴν προδοσίαν, καὶ τάχα μὲν ἀληθεύειν ὀκεῖνον, μηδὲν ὖν αὐτὸς ἐξ ἑδρας πείσεσθαι μέγα προσδοκῶν, τὸν μὲν φυλάσσειν ἐκέλευσεν, ἐπὶ ὖν τὴν καταλήψιν τῆς πόλεως ὥρμα. σκέλαζε τὴν σπατιάν. καὶ ὖν τὴν μεσονυθείαν ὥραν, ἣ ἐστιν ἡσυχὴ πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ πρῶτος ἐπιβαίνει πίτος σὺν ἑνὶ τῶν χιλιάρχων δομιτίῳ σαβίνῳ τῶν ἀπὸ δ' πέμπτε καὶ δεκάτου τάγματος πινὰς ὀλίγους ἄγων. διαφυλάξαντες ὖν τοὺς φύλακας, εἰσίασιν εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ, μετὰ δὲ σεκος τὶς κερεάλιος χιλίαρχος,

CAP. XII.

SEd ne Samariæ qvidem alieni à calamitatibus remansere: Hi namqve in monte Garizin, qui est illis sanctissimus, congregati, locis suis expectabant: belli autem minas eorum conventus ac spiritus habere videbatur, nec saltem vicinorum malis corrigebantur, sed inconsulta suarum virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum voluntate pendebant. Vespasiano autem placebat motus antecapere, eorumqve impetus prævenire. Nam & si præsidiis tota Samaritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo, qvi coierant & conspiratio timebatur. Eaque causa Cerealem quintæ legionis tribunum, cum sexcentis equitibus tribusqve peditum millibus mittit. Ille autem ad montem quidem accedere, prælioq; congredi neqvaqvam tutum esse duxit, quod hostes plurimi desuper essent: milites vero circumvallatis undique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Evenit autem aqvæ tunc indigentibus Samaritis, etiam graves accendi æstus (erat enim tempus æstatis, neqve se rebus necessariis vulgus instruxerat) adeo ut nonnulli qvidem una die siti morerentur, multi vero ejusmodi morti servitium præferentes, ad Romanos transfugerent: ex qvibus cognito Cerealis, illos etiam, qui adhuc perseverarent, malis infractos, montem ascendit: & circum hostes exercitu constituto, primum eos ad fœdera hortabatur, atqve ut salvi esse mallent, rogabat: si arma projecissent, tutos fore promittens: deniqve qvia persuadere non posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem undecim millia & sexcenti. Hæc Junii mensis vigesimo & septimo die gesta sunt: atqve his calamitatibus Samaritæ oppressi sunt.

De Samaritis à Cerealе devictis.

CAP. XIII.

IOtapatenis autem diu durantibus & præter spem adversa tolerantibus qvadragesimo quidem ac septimo die, Romanorum aggeres super murorum altitudinem sunt elati. qvidam vero ad Vespasianum eodem die profugus venit, paucitatem civium & infirmitatem simul eorum enuncians: qvodqve diuturnis vigiliis, & præliis assiduis consumpti, minime qvidem ulterius vim ferre possent, verum dolo etiam caperentur, si qvis instaret. circa extremam namque vigiliam, qvando & malorum requiem habere videbantur, & maxime defatigatos custodes matutinus somnus occupat, dormire eos dicebat, eademqve hora invadendos esse suadebat. Vespasiano autem, qvia fidem nosset inter se Judæorum, quantaq; superbia pœnas contemnerent, transfuga suspectus erat: nam & antea quidam ex Jotapata captus, omne tormentorum genus fortiter pertulit, & cum ne flammis quidem coactus, quid intus ageretur, hostibus exqvirentibus prodidisset, mortem deridens cruci suffixus est. Fidem tamen proditori conjectura faciebat, fortasse illum vera dicere: ipse autem nihil ex ejus fallacia magnum sibi existimans esse metuendum, asservari hominem jussit, & ad occupandam civitatem parabat exercitum. Hora igitur qvæ fuerat indicata, silentio muros petebat: primusqve incedebat Titus cum uno è tribunis Domitio Sabino, paucis ex qvintadecima legione comitatus. Interfectis autem vigilibus, in civitatem ingrediuntur, & post eos Sextus Cerealis tribunus,

Jotapatæ excidium.

& Placidus, ſubjectos ſibi milites introduce-
bant. Arce vero occupata, cum hoſtes in me-
dio oppido verſarentur, jamque plane dies eſſet,
ne tunc quidem illi qui capti tenerentur, ad-
huc excidium ſentiebant, multo labore ſomno-
que pariter diſſoluti. Et ſi quis evigilaſſet, ne-
bula viſus ejus hebetavit, quæ caſu tunc pluri-
ma ſe circa oppidum fuderat. donec totus irru-
pit exercitus: ſoloque malorum periculo exu-
ſcitati ſunt, morienteſque demum ſe periiſſe cre-
diderunt. Romanos autem memores quid obſi-
dionis tempore pertuliſſent; neque parcendi cui-
quam, neq; miſerendi quenquam tangebat cura:
ſed ex arce plebem ad prona compulſam facilli-
me trucidabant, ubi loci difficultas pugnacibus
quoque negaret copiam reſiſtendi. viarum
namque anguſtiis preſſi, ac per declivia dilaben-
tes, fluente deſuper bello obterebantur. Id
multos etiam qui circa Joſephum lecti erant, ut
manib. propriis liberarentur incitavit. nam
cum ſe viderent Romanorum neminem poſſe
occidere, ne Romanorum manibus oppete-
rent prævenerunt, & in extrema parte civitatis
congregati, ſemet interfecerunt. Quicunque
tamen vigilum primi captam civitatem ſenſe-
rant, in quandam turrim Septentrionalem fu-
ga recepti aliqvandiu quidem reſtiterunt. dein-
de circunfuſi hoſtium multitudine, ſero dextras
dedere: hisque inſtantibus, mortem ſuam æquo
animo præbuerunt. Potuiſſent autem incruen-
to Romani obſidionis fine gloriari, niſi unus ex i-
pſis occidiſſet centurio, Antonius, peremptus in-
fidiis. Nam quidam ex his qui ad ſpeluncas con-
fugerant (erant autem plurimi) rogabat Anto-
nium, dextram ſibi porrigere, ad fidem ſalutis
ac præſidium, qvo tutus aſcenderet, cumque is
manum porrexiſſet incaute, haſta ille præven-
tum ſub inguine perculit, ſtatimque confecit.
Illo quidem die comparentem multitudinem
peremere Romani. poſtea vero ſecutis diebus
ſcrutando latebras, per cuniculos & ſpeluncas
in omnem ſæviebant ætatem, præter infantes ac
fœminas. Itaque captivi qvidem mille ducenti
congregati erant: quadraginta vero millia con-
numerata ſunt excidii tempore & pugnis ſupe-
rioribus mortuorum. At Veſpaſianus civita-
tem ipſam exſcindi jubet, caſtellaque ejus omnia
exurit. Jotapata quidem ita devicta eſt tertiode-
cimo imperii Neronis anno, calendarum Julia-
rum die.

καὶ τὰλακιδῆν, τοὺς ὑπὸ σφίσι τεταγμένους εἰσῆγον
καταλημμένης ἤδη τὰ ἄκρας. καὶ τῶν πολεμίων ἐν μέσῃ
τῇ πόλει στρεφομένων, ἤδη ἤδη ἡμέρας ὄσης, ὅμως ὑπὸ
τὰ ἀλώσεως τοῖς κρατυμένοις αἴσθησις ἦν, καὶ μάτην τε
καὶ οἱ πολλοὶ καὶ ὕπνῳ λελυντο, καὶ τῶν περιεστώτων ὁ-
μίχλη τὰς ὄψεις ἀπημβλυνε πολλὴ, καὶ τύχην τὴν τῆ
πόλει συνεχυθεῖσαν. μέχρι πάσης τῆς σφαγῆς ἐιστεύον-
τες, ἐπὶ μόνην τὴν τῶν κακῶν αἴσθησιν ἐξανέστησαν, καὶ
τὰ ἄλωσιν ὀπίσω δὸν ἀναρρύμνοι. ῥωμαίους δὲ κατὰ τὰ
μνήμην ὧν σφὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθον, οὔτε φειδὼς
οὐδεμιᾶς τινὸς, οὔτε ἔλεος, ἀλλ' εἰς τὸ κάταντες ἐκ τὰ ἄ-
κρας τὸν λεὼν σωωθοιοῦντες ἐφόνευον. ἔνθα καὶ τοὺς
ἐπὶ μάχῃ δυναμένους ἡ δυχωρία τὴν ἄμυναν
ἀφείλατο. θλιβόμενοι γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς, καὶ καὶ
πεσόντες ὑπωλισθάνοντες, ῥέεντι κατ' ἄκρας σκαλύ-
πτοντο τῷ πολέμῳ. τὸ πολλοὺς, καὶ τῶν σφὶ τὰ ἰώσηπον
ἐπιλέκτων, ἐπ' αὐτοχειρίαν παρώξυνε. κατιδόντες γὰρ
ὡς οὐδένα τῶν ῥωμαίων ἀνελεῖν δύναν), πῖρ πεσεῖν αὐ-
τοὶ ὑπὸ ῥωμαίων προσέλαβον, καὶ σωαθροισθέντες
ὅπι τὰ καταλήγοντα τὰ πόλεως σφᾶς αὐτοὺς ἀνέιλον.
ὅσοι γε μὴν ὑπὸ πρώτην τὰ καταλήψεως αἴσθησιν τὰ
φυλακῶν διαφυγεῖν ἔφθασαν, ἀναβάντες εἴς τινα τὰ
προαστείων πύργον μέχρι μὴν τινος ἀπημυίωντο. προ-
χεθέντες δὲ τῷ πλήθει τῶν πολεμίων, ἅμα παρῆσαν τὰς
δεξιὰς, καὶ τοῖς ἐφεξῆς τὴν φυγὴν δῆλοι παρέ-
χον. ἀναμάκτων δ' ἂν ἐν ἐν αὐχήσαι ῥωμαίους τὸ τέ-
λος τῆς πολιορκίας, ἀμὴ καὶ τὴν ἄλωσιν ἐς ἔπεσεν
ἑκατοντάρχης, ὃς ἐν ἀντώνιος. θνήσκει δ' ἐξ ἑνέδρας.
τῶν γὰρ εἰς τὰ σπήλαια τὰς συμπεφυγότων (πολὺ δὲ
οὗτοι πλῆθος ἦσαν) ἱκέτευε τὸν ἀντώνιον ὀρέξαι δεξι-
ὰν αὐτῷ, πίστιν τε σωτηρίας, καὶ βοήθειαν παρὰ ἀνδρὸς. ὁ
δ' ἀφυλάκτως ὤρεξε τὴν χεῖρα, ὁ φθάσας αὐτὸν
σκεῖος, νύσσει κάτωθεν ὑπὸ τὸν βουβῶνα δόρατι, καὶ
παραχρῆμα διεργάζεται. κατ' ἐκεῖνον μὲν οὖν τὸν ἡμέ-
ραν, τὸ φανερὸν πλῆθος ἀνεῖλον ῥωμαῖοι. τοὺς δ' ὑπο-
σαμένους ἀνερρωμένους τοῖς κατα δύσεις, τοὺς ἐν τοῖς ὑπονό-
μοις καὶ τοῖς σπηλαίοις ἐπεζήτουν, καὶ διὰ πάσης ἐ-
χώρουν ἡλικίας, πλὴν νηπίων καὶ γυναικῶν, καὶ τὰ
μὲν αἰχμάλωτα χίλια πρὸς τοῖς ἑξακοσίοις συνῆχθη-
σαν δὲ καὶ κατὰ τὰ τὴν ἄλωσιν, καὶ κατὰ τὰς ὑστέρας
μάχας, πλῆθος ἀπεθάνησαν τετρακισμύριοι, οὐκ ἀσαφῶς
ἐλάττους δὲ τὴν τὰ πόλιν καταισκάψαι κελεύει, καὶ τὰ φρούρια πάντα προσεμπίπρησιν αὐτῆς. ἰωτάπατα μὲν οὖν
ἔτος ἑάλω, τρισκαιδεκάτῳ τῆς νέρωνος ἡγεμονίας
ἔτι, πανέμου νουμηνίᾳ.

CAP. XIIII.

Quomodo Joſeph. capens vitam ſuam redemit facto & verbis.

ROmani vero Joſephum requirentes, & pro-
priæ indignationis cauſa, & quod im-
peratori operæ precium videbatur (captus e-
nim, maxima pars belli eſſet) mortuos itemqve
abditos rimabantur: ille autem in exitio civi-
tatis fortunæ qvodam uſus auxilio, per medios
ſe hoſtes furripuit, & in quendam profundum
puteum ſaltu demiſſus eſt, cui amplum ſpecus
adjunctum erat a latere, quod ſupra ſcrutantes
videre non poſſent: ubi XL. inſignes viros lati-
tantes offendit, rerumque utilium apparatum,
qui non paucis diebus ſufficeret. Hoſtibus au-
tem omnia complexis, interdiu quidem ſe oc-
cultavit: nocte vero ſurſum aſcendens, vigilias explorabat, ut fugeret. Cumque omnia undique

Κεφ. κδ.

ΡΩμαῖοι δὲ τὰ ἰώσηπον, ἀναζητοῦντες, κατά γε ὀργὴν
σφέτεραν, ὁ σοφόδεα δὲ στρατηγὸς φιλοτιμεμένῳ,
μεγίστην δὲ ἦν μοῖραν ὁ πολεμικὸς ληφθεὶς, τοὺς τε
νεκροὺς διηρεύνων, καὶ τὰς ἀποκρύφους τὰ πόλεως μυ-
χοὺς. ὁ δ' ἄρτι τὰ πόλεως ἁλισκομένης, δαιμονίῳ τινὶ συν-
ορμίᾳ χρησάμενος, μέσον μὲν αὐτὸ ἐκκλέπτει τὰ πολεμίων,
καθάλλει δὲ εἰς τινα βαθὺν λάκκον, ὁ πλατὺ αὐτῷ λάκκου
διέζωκτο κατὰ πλευρὰν, τοῖς ἄνωθεν ἀόρατον. ἔνθα πε-
ντεκαίδεκα μὲν τὰ ἀπιόντων ἄνδρας καταλαμβάνει λαν-
θάνοντας, ὡς ἀσκοῦσι δὲ ἀπιτηδείων ἐκ ὀλίγας
ἡμέρας ἀρκεῖν δυναμένου. μεθ' ἡμέραν μὲν οὖν
ὑποστέλλετο τῶν πολεμίων πάντα διειληφότων, νυ-
κτὸς δὲ ἀνιὼν ἐζήτει δεσμοῦ ἀκέδυσιν καὶ τὰς φυλα-
κὰς κατασκέπτετο. φρουρουμένων δὲ πανταχόθεν
τῶν πύρ-

τῶν πύργων δι' αὐτὸν, ὡς λαθεῖν ὄσι λῃ, αὖθις εἰς τὸ
αὐτήλαιον κατῆει. δύο μὲν οὖν ἡμέρας διελανθάνει.
τῇ δὲ τρίτῃ γυναικός ἁλούσης, ἅμα αὐτῆς μεμνῦε-
ται. καὶ οὐεσπασιανὸς αὐτίκα μὲν πυνθάνεται δύο
χιλιάρχους παυλῖνον, καὶ γαλλικανὸν, δεξιὰς τῷ ἰω-
σήπῳ δοῦναι κελεύσας, καὶ παρεγγυήσοντας ἀνελ-
θεῖν. ἀφικόμενοι δὲ, παρεκάλουν οὕτω τὸν ἄνδρα,
καὶ πίστεις παρὰ σωτηρίας ἐδίδοσαν. οὐ μὲν ἔπειθον. ὄσι
γὰρ ἂν εἰκὸς λῃ τὸν τοσοῦτον δράσαντα παθεῖν, ὄσι ὄσι δ'
φύσῃ τῶν βαρβαλοιώτων ἡμέρου, τὰς ὑποψίας συν-
έλεγεν, ἐδεδίει τε ὡς δὴ τιμωρίαν παρακαλοῦντας,
ἕως οὐεσπασιανὸς τρίτον ἔπεμψε χιλίαρχον νικάνορα, γνώριμον τῷ ἰωσήπῳ καὶ συνήθη πάλαι. παρελ-
θὼν δ' ἐκεῖνος, τό τε φύσει βαρβάρων ζητεῖν, παρὰ οὓς
ἂν ἄπαξ ἔλθῃ, διεξῆει, καὶ ὡς δι' ἀρετὴν αὐτὸς θαυ-
μάζοιτο μᾶλλον. ἢ μισοῖτο παρὰ τῶν ἡγεμόνων, παρευ-
δάζειν τε τὸν ἑραστὴν, ὄσι δὴ τιμωρίαν ἀναγαγεῖν αὐ-
τόν. ἐνῆκαν γὰρ ταύτῃ, καὶ μὴ ὥστε προῖοντα λα-
βεῖν, ἀλλὰ σῶσαι παραιρούμενον ἄνδρα γνησίων.
πεσοστεθεὶς δ', ὡς οὔτ' ἂν οὐεσπασιανὸς ἐνεδρεύων φί-
λον ἔπεμπεν, ἵνα δι' κακίστου πράγματος παρέλη-
ται τὸ κάλλιστον, ἀπιστίας φιλίαν, οὔτ' ἂν αὐτὸς ἀπι-
στήσων ἄνδρα φίλον, ὑπήκουσεν ἐλθεῖν. ἐνδοιάζοντος
δ' ἰωσήπου καὶ πρὸς τὸν νικάνορα, τὸ μὲν στρατιωτικὸν
ὑπ' ὀργῆς ἐκκαῆναι τὸ αὐτήλαιον ὥρμητο. κατεῖχε δ'
αὐτοὺς ὁ πολέμαρχος, ζωγρῆσαι τὸν ἄνδρα φιλοτι-
μούμενος. ὡς δ' ὅτι νικάνωρ προσέκειτο λιπαρῶν, καὶ
τὰς ἀπειλὰς δι' πολέμου πληθούσας ὁ ἰώσηπος ἔμα-
θεν, ἀνάμνησις αὐτῷ τῶν διὰ νυκτὸς ὀνείρων εἰσῆρχε-
το, δι' ὧν ὁ θεὸς τὰς μελλούσας συμφορὰς αὐτῷ προση-
μαίνων ἰουδαίων, καὶ τὰ περὶ τοὺς ῥωμαίων βασιλεῖς ἐσή-
μαινε. διὸ δὴ περί τινος ὀνείρων ἱκανὸς συμβάλλειν τὰ
ἀμφίβολα ὑπὸ δ' θείου λεγόμενα. τῶν γε μὲν
ἱερῶν βίβλων ὄσι ἠγνόει τὰς προφητείας, ὡς ἂν αὐ-
τὸς τε ὢν ἱερεὺς καὶ ἱερέων ἐκγονος, ὃς δὴ τῆς τότε ὥ-
ρας ἔνθους γιγόμενος, καὶ τὰ φερικώδη τῶν προ-
φάτων ὀνείρων ἀπάσας φαντάσματα, προσφέρει τῷ
θεῷ λεληθυῖαν δίκην. καὶ ἐπειδὴ τὸ ἰουδαῖον ἔφη φῦ-
λον ὀκλάσαι δοκεῖ σοι τῷ κτίσαντι, μετίθη δὲ πρὸς ῥω-
μαίους ἡ τύχη πᾶσα, καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐπελέξω
τι μέλλοντα εἰπεῖν, δίδωμι μὲν ῥωμαίοις τὰς χεῖρας
ἑκὼν καὶ ζῶ. μαρτύρομαι δὲ ὡς οὐ προδότης, ἀλλὰ
σὸς ἄπειμι λόγων.

ΚΕΦ. κε.

ΤΑῦτα εἰπὼν, ἐνεδίδου τῷ νικάνορι. καὶ τῶν ἰου-
δαίων οἱ συγκαταφυγόντες, ὡς τὸν ἰώσηπον
σωθέντα εἶχον τοῖς προδόταις ὀνειδοῦσιν, αὐθρόοι πε-
ριστάντες, ἢ μεγάλα δὲ ἐβόων, ἑῶσαι, οἱ πάτριοι νόμοι, καὶ κατηφὴς θεὸς, ὁ ἰουδαίοις κτίσας
ψυχὰς θανάτου καταφρονούσας. φιλοζωεῖς ἰώσηπε,
καὶ φῶς ὑπομένεις ὁρᾶν δοῦλον; ὡς ταχέως ἐπελά-
θου σαυτοῦ, τόπους ὑπὲρ ἀλυθερίας ὑποθησόμενον ἔθνε-
σιν; ψεύδῃ μὲν ἄρα δόξαν ἀνδρείας, ψεύδῃ δὲ καὶ
σωθέντος εἶχες, ἐγὼ σωτηρίαν μὲν ἐλπίζεις παρ' οἷς
οὕτως ἐπελέμησας, σώζεσθαι δὲ ὑπ' ἐκείνων, κἂν
ἡ βέβαιον θέλεις. ἀλλ' εἰ καί σοι λήθην τινὰ σαυτοῦ κατέ-
χεεν ἡ ῥωμαίων τύχη, προνοητέον ἡμῖν δὲ πατρῴων νό-
μων. ξήσομέν σοι δεξιὰν, καὶ ξίφος. σὺ δὲ ἂν μὲν ἑκὼν

ipsius causa maximè custodirentur, neque fallendi spes esset, in speluncam iterum descendebat: biduumque ibi delituit. Tertia verò die, capta quadam muliere, quæ cum ipsis fuerat, indicatus est. Tumque Vespasianus propere duos tribunos Paulinum & Gallicanum, jussos pacem dare Josepho, & hortari eum ut ascenderet, mittit. Qvibus tamen ille rogantibus, postquam ad eum venerunt, fidemque pro salute dantibus minimè paruit. Ex his autem magis quæ pati meritus esset, qvi plurima commisisset, quam ex naturali manſuetudine rogantium, suspicionem colligens, velut ad pœnam evocaretur, timebat: donec Vespasianus tertium qvoqve tribunum Nicanorem, Josepho notum, atqve olim consvetum misit. Is autem, qvam mite in eos Romanorum esset ingenium, qvos semel subjugassent, referens, qvodque ipse Josephus virtutis causa magis admirabilis, qvam invisus ducibus haberetur: esseque imperatori studium non eum ad supplicium ducere, qvod etiam sine deditione sibi liceret exigere, sed conservare potius virum fortem: his addebat: quod nec Vespasianus si qvid dolo mosiretur, amicũ ad id mitteret, ut rem optimam pessimæ, hoc est, perfidiæ prætexeret amicitiam: neqve semetipsum illi, ut amicum falleret, obtemperaturum fuisse. Verum Josepho etiam post Nicanoris dicta hæsitante, milites qvidem irati, speluncæ ignem submittere properabant. sed retinebat eos belli ductor, vivum Josephum capere plurimi pendens. Nicanore autem vehementer instante, ubi etiam hostilis multitudinis minas comperit Josephus, nocturna somnia reminiscitur. qvibus ei Deus & futuras Judæorum clades, & qvæ Rom. essent eventura principibus, ostendit. erat autem interpretandis qvoqve somniis idoneus, & conjectare qvæ ambigue divinitus dicerentur, sciebat: qui & sacros prophetarum libros noverat, qvod & ipse sacerdos esset, & parentibus sacerdotibus procreatus. Illa igitur hora qvasi Deo plenus, & recentium somniorum, qvæ horrenda viderat, simulacra mente complexus, occultas preces Deo offert. Et qvia Judæorum, inqvit, labefactari tibi rem creator placuit, fortuna verò ad Rom. tota migravit, animamque meam quæ futura prædiceret, elegisti, do qvidem manus sponte Rom. & vivo. testor autem, qvod non proditor, sed tuus minister ad eos ibo. Simulqve his dictis, Nicanori consentiebat. Verum qvi una confugerant Judæorum, postqvam intellexerunt Josephum rogantibus cedere, universi circumstantes clamabant, certe plurimum ingemiscere leges patriæ. Ubi sunt, qvæ Judæis Deus annuit, quibus mortem contemnentes animas indidit? Vita Josephe captus es, lucemque pateris intueri servientem? qvam cito tui oblitus es? quam multos pro libertate mori persuasisti? falsam profectò opinionem fortitudinis habebas, falsamq; prudentiæ, si salutem apud eos speras, cum qvibus ita dimicasti: aut si hæc etiam certa sunt, ab illis tamen te servari cupis. Sed qvamvis te Romanorũ fortuna tui oblivione perfuderit, nos tamen patriæ gloriæ consulentes & dexteram tibi & gladium commodabimus: Tu vero siqvidem sponte

moriare, dux Judæorum: si vero invitus, prodi-
tor morieris. Vix hæc elocuti sunt, & intentatis
ei gladiis, occidendum illum comminabantur, si
Romanis pareret. Timens igitur impetum Jo-
sephus, & se Dei præceptorum proditorem esse
ratus, si ea non renunciasset morte præventus,
argumentis eos philosophiæ necessariò tractare
incepit. Et qvid enim tantopere, inqvit, ô socii
propriæ cædis avidi sumus? aut cur amicissimas
inter se res, corpus & animam in dissensionem
vocamus? mutatum me esse qvispiam dicet?
sed Romani hoc sciunt. Optimum in bello mori:
sed lege belli, hoc est à victoribus trucidari. Pro-
inde siquidem Romanorum ferrum deprecor,
vere meo gladio meaque manu sim dignus: sin
illi hosti suo parcendum putant, qvanto justius
nosipsi nobis pepercerimus? Qvippe stolidum
est, ea circa nos admittere, pro quibus ab illis dis-
sentimus. Pulchrum enim esse pro libertate mo-
ri, & ipse fateor, pugnando tamen, & illorum
manibus, qui eam præripuêre: nunc autem ne-
qve prælia nobis qbstant, neqve nos interficiu-
nt. Itidem autem timidus est habendus, qvi
mori non vult cum opus est, & qvi vult cum non
oportet. Præterea quis nos metus prohibet ad
Romanos ascendere? nempe mortis. Ergo qvæ
ab hostibus dubie suspecta formidini est, eam
certam ipsi nobis irrogabimus? Verum servitu-
tem dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi
sumus. At viri fortis est semet occidere. Imo ve-
ro ignaviſſimi, quantum opinor. Nam & guber-
natorem timidissimum puto, qui tempestatem
metuens, ante vim turbinis navem sponte sub-
mergit. Qvinetiam propria manu perire, a com-
muni omnium animalium natura discrepat, eo-
qve modo in creatorem nostrum Deum sum-
mum scelus admittitur. Nullum est animal, qvod
ex industria vel per se moriatur. Siqvidem na-
turæ lex validissima, ut velint vivere, in omni-
bus sita est: idcirco & qui nobis adimendum id
putant, hostes ducimus, & qvos nostros insidiato-
res putamus, pœna persequimur. Deum vero
indigne ferre non arbitramini, cum donum ejus
homo despiciat? Ab illo enim accepimus, ut es-
semus: rursumqve, ut esse desinamus, illi red-
dendum est. Corpora qvidem cunctis mortalia
sunt, ex caduca materia fabricata, anima vero
semper immortalis est: Deiqve particula in cor-
poribus collocata. Si qvis ergo depositum homi-
nis furripuerit, aut male tractaverit, pessimus
statim ac perfidiosus habetur. Si Dei depositum
ex proprio corpore qvis ejecerit, eum se latuisse
quem læserit æstimabit? Et servos qvidem fugi-
entes ulcisci, justum creditur, quamvis neqvam
dominos fugerint: ipsi vero Deum fugientes, &
optimum Deum, impie facere non videbimur?

A θνήσκειν, ἰουδαίων στρατηγὸς, ἐὰν ᾖ ἄκων, προδότης
πεθνήξῃ. ταῦθ' ἅμα λέγοντες, ἐπανεῖναι τὰ ξίφη, καὶ
διεπείλουν ἀναιρήσειν αὐτὸν, εἰ τοῖς ῥωμαίοις ἐνδιδοίη.
δείσας ᾖ τὴν ἔφοδον ὁ ἰώσηπος, Ⓒ προδοσίαν εἶναι ἡγε-
μὼν τῶν Ⓑ θεοῦ προσταγμάτων, εἰ προαπθάνοι τ
ἀγγελίας, ἤρχετο πρὸς αὐτοὺς φιλοσοφεῖν ὑπὲρ τῆς
ἀνάγκης. τί γὰρ τοσοῦτον ἔφη σφῶν αὐτῶν ἐπαίροι φονῶ-
μεθ'; ἢ τί τὰ φίλτατα ἀλλαπασιάζομεν σῶμα καὶ ψυ-
χήν; ἠλλάχθαι τις ἐμὲ φησὶν; ἀλλ' οἴδασι ῥωμαῖοι τὸ
τὸ γε. καλὸν ἐν πολέμῳ θνήσκειν. ἀλλὰ πολέμιε νόμῳ,
τυπῆσιν τῶν κρατούντων. εἰ μὲν οὖν τὸν ῥωμαίων
ἀποστρέφομαι σίδηρον, ἄξιός εἰμι ἀληθῶς τυμῆ ξίφους,
καὶ χειρὸς τ ἐμῆς. εἰ ᾖ ἐκείνους εἰσέρχεᾖ φειδὼ πολέ-
μου, πόσῳ δικαιότερον ἂν ἡμᾶς ἡμῶν αὐτῶν εἰσέλθοι.
Ⓒ γὰρ ἠλίθιον ταῦτα δρᾶν σφᾶς αὐτοὺς, ὡς ἂν ὡς
ἐκείνους διώξεμεθα. καλὸν τὸν ὑπὲρ τ ἐλευθερίας ἀπο-
θνήσκειν. φημὶ κἀγώ. μαχομένους μέν τοι, Ⓒ τοῦ τ
ἀφαιρουμένων αὐτὴν. νῦν ᾖ οὔτε εἰς μάχην ἀντεκά-
ζουσιν ἡμῖν, οὔτε ἀναιροῦσιν ἡμᾶς. δειλὸς ᾖ ὁμοίως, ὅ τε
μὴ βουλόμενος θνήσκειν ὅτ' ἂν δέῃ, καὶ ὁ βουλόμενος
ὅτ' ἂν μὴ δέῃ. τί δὲ καὶ δεδοικότες, ὡς ῥωμαίους οὐκ
ἄνιμεν; ἆρα οὐχὶ δύνατον; εἶτα οἷον δεδοίκαμεν οὐκ τ
ἐχθρῶν τοσουτοδόμενον, ἑαυτοῖς βίαιον ἐπιτιμήσομεν;
ἀλλὰ δουλείαν ἐρεῖ τίς. πάνυ γοῦν νῦν ἐσμὲν ἐλεύθε-
ροι. ᾠνοῦν γὰρ ἀνελεῖν ἑαυτὸν φησί τις; οὔ μενοῦν,
ἀλλὰ ἀηνέστατον, ὡς ἔγωγε καὶ κυβερνήτην ἡγοῦμαι
δειλότατον, ὃς τις χειμῶνα δεδοικὼς, πρὸ τ ὀφθῆναι
ἐβάπισεν εἰκῇ τὸ σκάφος. ἀλλ' μὲν ἡ αὐτοχειρία, καὶ
τ κοινῆς ἁπάντων ζώων φύσεως ἀλλότριον, καὶ πρὸς
τ κτίσαντα θεὸν ἡμᾶς, ἔστιν ἀσέβεια. τ μέν γε ζώων ἀθέ
ἐστιν, ὃ θνήσκει μὴ ἐννοίας, ἢ δι' αὐτό. φύσεως γὰρ νόμῳ
ἰσχυρὸς ἐν ἅπασι, τὸ ζῆν ἐθέλειν. Διὰ τοῦτο καὶ τοὺς φανε-
ρῶς ἀφαιρουμένους ἡμᾶς τούτου πολεμίους ἡγούμεθα,
καὶ τοὺς ἐξ ἐνέδρας πιμπρῶμεν. τ ᾖ θεὸν οὐκ εἰδέναι
ἀγανακτεῖν ὅτ' ἂν ἄνθρωπος αὐτοῦ τὸ δῶρον ὑφέλῃ;
καὶ γὰρ εἰλήφαμεν παρ' ἐκείνου τὸ εἶναι. καὶ τὸ μηκέτι εἶ-
ναι, πάλιν ἐκείνῳ δίδομεν. τὰ μέν γε σώματα θνητὰ πᾶ-
σι, Ⓒ οὐκ φθαρτὰ ὕλης δημιουργεῖ), ψυχὴ ᾖ ἀθάνατος
ἀεὶ, Ⓒ θεοῦ μοῖρα τοῖς σώμασιν ἐνοικίζεται. εἴτε ἄν μέν
ἀφανίσῃ τις ἀνθρώπου παρακαταθήκην, ἢ ἀφέλῃ
κακῶς, πονηρὸς εἶναι δοκεῖ καὶ ἄπιστος. εἰ δέ τις θ σφε-
τέρου σώματος ἐκβάλλοι τ παρακαταθήκην θεοῦ, λελη-
θέναι δοκεῖ τ ἀδικήματον, κ κολάζειν μέν, τοὺς ἀπο-
δράντας οἰκέτας δίκαιον νενομίκαμεν, κἂν πονηροὺς κατα-
λίπωσι δεσπότας. αὐτοὶ ᾖ κάλλιστον δεσπότην ἀποδιδρά-
σκοντες τ θεὸν, ἀδοκοῦμεν ἀσεβεῖν; ἆρα σύνιστε, ὅτι τ
μὲν ἐξιόντων θ βίου κ τ τ φύσεως νόμον, Ⓒ τὸ ληφθὲν
παρὰ θεοῦ χρέος ἀποτινόντων, ὅτ' ἂν ὁ δοὺς κομίσασθαι
θέλῃ, κλέος μὲν αἰώνιον, οἶκοι ᾖ κ γένεαι βέβαιοι, κα-
θαραὶ ᾖ ἐπήκοοι μένουσι αἱ ψυχαὶ, χῶρον οὐρανοῦ λα-
χοῦσαι τ ἁγιώτατον, ἔνθεν ὑπ' ὀψιτοκίας αἰώνων ἀ-
γνοῖς πάλιν ἀντενοικίζονται σώμασιν. ὅσοις ᾖ καθ' ἑ-
αυτῶν ἐμάνησαν αἱ χεῖρες, τούτων μὲν ἅδης δέχεται
τὰς ψυχὰς σκοτιώτερος, ὁ ᾖ τούτων πατὴρ θεὸς εἰς
ἐκγόνους πιμπρᾶται τοὺς θατέρου ὕβρεις; Διὰ τοῦτο
μεμί-

An ignoratis, qvod eorum qvi lege naturæ vita exeunt, acceptumqve Deo debitum solvunt, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus domusqve ac familia stabiles sunt? puræ autem & quæ invocantes exaudiant animæ, retinent locum in cælo adeptæ sanctissimum: atqve inde rursum, volventibus seculis, casta corpora jubentur incolere. Qvorum vero manus in seipsos insanierunt, eorum animas tenebrosior Orcus suscipit, pater autem illorum Deus autores injuriæ per nepotes ulciscitur. Hinc &

μεμίσηκε) θεῷ τῷ θεῷ τοῦτο, καὶ θεῷ τῷ σοφωτάτῳ κολάζεται νομοθέτῃ. τοὺς γὰρ ἀνελόντας ἑαυτοὺς, θεῷ μὲν ἡμῖν, μέχρις ἡλίου δύσεως ἀτάφους κρύπτειν ἔκειναν, καὶ τοι καὶ πολεμίους θάπτειν θεμιτὸν ἡγούμενοι. παρ' ἑτέροις δὲ τὰς δεξιὰς τούτων τῶν νεκρῶν ἀποκόπτειν ἐκέλευσαν, αἷς ἐρρωμένως καθ' ἑαυτῶν, ἡγεμόνες, καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον, ἔτω δὲ τῆς χειρὸς τοῦ σώματος. καλὸν οὖν ἐπαίροι διάνοια φρονεῖν, καὶ μὴ ταῖς ἀνθρωπίναις συμφοραῖς προσβάλλουσα τὸ εἰς τὸν κτίσαντα ἡμᾶς δυσσεβείαν. εἰ σώζεσθαι δοκεῖ, σωζώμεθα. καὶ γὰρ οὐκ ἄδοξος ἡ σωτηρία, παρ' οἷς ἀρχὴ τοσούτων ἔργων ἐπεδείξαμεθα τὰς δεξιάς. εἰ τεθνάναι, καλὸν ὑπὲρ τῶν ἐλόντων. οὐ μεταβήσομαι δ' ἐγὼ εἰς τὸν τῶν πολεμίων τάξιν, ἵνα ἐμαυτὸς προδότης γένωμαι. καὶ γὰρ ἂν εἴλεω πολὺ τῶν αὐτομολούντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἠλιθιώτερος, εἴγε σκᾶνοι μὲν ὅπως σωτηρίαν τοῦτο πράττουσιν, ἐγὼ δ' ἐπ' ἀπωλείᾳ, καὶ γε τῆς ἐμαυτοῦ. τὰ μέντοι ῥωμαίων ἐνέδρας ἐπεύχομαι. μὴ γὰρ δεξιὰν ἀναιρήμενος ὑπ' αὐτῶν, δύνωμαι πεθνήξομαι, τῶν ψευσαμένων ἀπιστίαν, νίκης μεῖζον ἀποφέρων θαῦμα μύθου.

Κεφ. κϛ.

Ὁ μὲν ἰώσηπος πολλὰ τοιαῦτα πρὸς ἀποτροπὴν τῆς αὐτοχειρίας ἐλεγεν, οἱ δὲ πεφραγμένας ἀπογνώσει τὰς ἀκοὰς ἔχοντες, ὡς ἂν πάλαι καθοσιωσόμενοι ἑαυτοὺς τῷ θανάτῳ, παρώξυνον πρὸς αὐτόν. καὶ προστρέχων ἄλλος ἄλλοθεν ξιφήρης, σκάκιζόν τε εἰς ἀναισθησίαν, καὶ ὡς ἕκαστος αὐτίκα καταπλήξων, δῆλος ἦν. ὁ δὲ τὴν μὲν ὀνομασὶ καλῶν, τῷ δὲ στρατηγικώτερον ἐμβλέπων, ἕτερος δὲ δραστόμῳ τὴν δεξιὰν, ὃν δὲ δεήσει δυσωπῶν, καὶ ποικίλοις διαιρούμενος πάθεσιν ὅπως τὴν ἀναγκαίαν εἱργμὸν ἀπὸ τῆς σφαγῆς πάντων τὸ σίδηρον, ὥσπερ τὰ κατακυκλωθέντα τῶν θηρίων, ἀεὶ πρὸς τὸν καθιστάμενον ἀντιπροφέρομεν. τὸ δὲ καὶ πᾶσι τὰς ἑκάστου συμφορὰς ἐπὶ τὸν στρατηγὸν αἰδουμένοις, παρελύοντο μὲν αἱ δεξιαὶ, πρωϊολίθαινε δὲ τὰ ξίφη, καὶ πολλοὶ τὰς βομφαίας ἀπέφερον τις, αὐτομάτως παρείθησαν. ὁ δὲ ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ, οὐκ ἠπόρησεν ἀπονοίας, ἀλλὰ πιστεύων τῷ κηδεμόνι θεῷ τὴν σωτηρίαν ἐπιβάλλεται. καὶ ἐπειδὴ δέδοκται τὸ θνήσκειν ἔφη, φέρε κλήρῳ τὰς ἀλλήλων σφαγὰς ἀπενέγκωμεν, ὁ λαχὼν δὲ ὑπὸ τοῦ μετ' αὐτὸν πιπτέτω. καὶ διοδεύσῃ πάντων οὕτως ἡ τύχη. μὴ δὲ ἀπὸ τῆς ἰδίας κεφαλῆς δεξιᾶς ἕκαστος. ἄδικον γὰρ οἰχομένων τῶν ἄλλων πινὰ μετανοῆσαντα σωθῆναι. πιστὸς ἔδοξε πᾶσι πρὸς ἁπάντων, καὶ συνεκληροῦτο πίστις. ἐπίμην δὲ ὁ λαχὼν τῷ μετ' αὐτὸν παρέσχε τὴν σφαγὴν, ὡς αὐτίκα τεθνηξόμενος καὶ στρατηγοῦ. ζωῆς γὰρ ἤδιον, τὸ μὴ ἑκὼν ἰωσήπου θάνατον ἡγοῦντο. καταλείπει δὲ ὅτῳ (ἐπὶ ὑπὸ τύχης χρὴ λέγειν, ἐπὶ ὑπὸ θεοῦ προνοίας) σωθῆναι, μήτε ἑκόντα κλήρου καταδικασθῆναι, μήτε εἰ πλάσαιτο λίποιτο μίαναι τὸ δεξιὰν ὁμοφύλου φόνου, πείθει κἀκεῖνον ἐπὶ πᾶσι ζῆν. ὁ μὲν οὖν οὕτω τῶν τε ῥωμαίων, καὶ τῶν οἰκείων ἀφεφυγὼν πόλεμον, ἐπὶ βεσπασιανὸν ἤγετο ἀφ' ἑαυτοῦ νικάνορος. οἱ δὲ ῥωμαῖοι πάντες ἐπὶ θέαν αὐτοῦ συνέτρεχον, καὶ πολλοὺς συνθλιβομένους πρὸς τοῦ στρατηγοῦ, θορυβος μὲν ἦν, τῶν μὲν χαιρόντων ἐπὶ τῷ ληφθέντι, τῶν δὲ, ἀπολουμένων, τὸ εἰγένετο ἰδίᾳ βιαζομένων. οἱ μὲν πρόσθεν,

A Deo invisum est, & a sapientissimo legis nostræ conditore coercetur. Denique si qvi se occiderint, apud nos quidem usque ad solis occasum insepultos abjici decretum est, cum etiam hostes sepeliri fas esse ducamus: apud alios autem & dextræ jubentur abscindi ejusmodi mortuorum: qvæ in ipsos armatæ sunt: qvoniam ut corpus ab anima, ita manum esse a corpore alienam existimarent. Pulchrum est igitur, o socii, B justa sentire neque humanis cladibus addere, ut creatorem omnium impietate lædamus. si salvi esse volumus salvi simus, nec enim salus apud eos ignobilis est, quibus tantis virtutem operibus demonstravimus. sin mori placet, ab his occidi perpulchrum est, qvi nos ceperint. Non migrabo ego in hostium locum, ut ipse mei proditor fiam. multo enim stolidior sim, C qvam qvi ad hostes ultro profugiunt, siqvidem illi salutis suæ causa id faciunt: ego vero interitus, & qvidem mei. Romanorum tamen insidias votis expeto. nam si me & post junctas dextras perimant, magno animo paratoqve moriar, mendacii perfidiam pro victoriæ solatio mecum auferens. Multa qvidem in hunc modum Josephus ut a cæde propria socios dehortaretur, dicebat. Illi autem obstructis desperatione, qva D se jamdudum morti devoverant, auribus concitantur: & alii aliunde cum gladiis accurrentes ignaviam exprobrabant: & quasi eum mox percussurus, quisque adoriebatur. Ille autem cum alium nominatim vocaret, alium vultu ducis intueretur, alterius dexteram prehenderet, alium precibus exoraret, varia mentis affectione (ut in tali necessitate) distractus, ferrum omE nium a cæde sua prohibebat, non secus ut feræ bestiæ circumclusæ, ad eum semper qui se contingeret, ora convertens. Illorum autem, qvi ducem in extrema qvoqve clade reverendum putabant debilitabantur dextræ, gladiique de manibus elabebantur: multi cum manus ei afferrent, sponte frameas dimittebant. Josepho F autem non defuit in desperatione consilium, sed fretus Dei providentia, salutem in periculum mittit. Et qvoniam mori decretum est, inqvit, agite, cædes mutuas sortiamur: & cui obtigerit, manu seqventis occumbat, atqve ita omniũ fortuna perambulet, neq; sua se qvis dextera feriat: injustum est enim ceteris interemptis, ex aliis qvenqvam, si pœnituerit, salvum esse. Visus vera dicere, & qvod persuasit agitur: ut sors cuiqve obtigit, paratam ei qui sequeretur ne- G cem suam præbebat quasi mox etiam duce perituro. cum Josepho enim perire, vita dulcius æstimabant. Remansit autem ipse cum altero, sive fortuna dici poterat, sive Dei providentia. Consultoqve prospiciens, ne vel sorte gravaretur, vel si novissimo cessisset, gentilis cæde polluereturr illi qvidem, fide interposita, ut viveret persuasit: ipse vero hoc modo & Romanorum & domestico bello liberatus, ad Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani visendi ejus gratia occurrebant: & cum se circa ducem premeret multitudo, varius tumultus erat: his exultantibus, quod captus esset, aliis minitantibus, nonnullis autem propius eum videre certantibus. Et qui longius quidem aberant,

hostem interficiendum esse clamabant: qvi ve- A κολάζειν ἐδόων τὸν πολέμιον. τῶν δὲ πλησίον ἀναμιμνη-
ro propius erant, facta ejus reputantes, mutatio- σκομένοις αὐτὸς τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὴν μεταβολὴν
nes stupescebant. Rectorum autem nemo fuit, θάμβος, τῶν οὐ πρεσβυτέρων ἀδὴς ἦν, ὃς οὐ πρότερον
qui licet ante irascceretur nomini ejus, viri a- ὠργίζετο, τότε πρὸς τὴν ὄψιν οὐκ ἐνέδωκεν αὐτοῦ. μᾶλ-
spectu non mitior factus sit. Titum vero præter λον δὲ τὸ τὸν ἐξ ἀρετῆς, τὸ τὰ καρτερικὸν ἐν τῇ συμ-
alios & fortis Josephi animus in calamitatibus, & φοραῖς ἦρεν Ἰώσηπον, καὶ πρὸς τὴν ἡλικίαν ἔλεω. ἀνα-
ætatis ejus misericordia capiebat: qvalisqve μιμνησκομένῳ τὰ τὰ πάλαι μαχόμενον, καὶ τὸν χερ-
pridem fuisset in præliis reminiscenti, & qualis σὶν ἐχθρῶν ἄρτι κείμενον ὁρῶντι. παρῆν τὰ νοῶν ὅσον
nunc sit in hostium manibus positus intuenti, B δύναται τύχη, καὶ ὡς ὀξέα μὲν τὰ πολέμου ῥοπὴ, τῶν δ' ἀν-
succurrebat quanta esset fortunæ potentia, θρωπίνων οὐδὲν βέβαιον. παρὸ καὶ τότε σωθιέντα μὲν
qvamqve velox belli momentum: humana- πολίτας ἑαυτῷ καὶ πρὸς οἶκτον δ' Ἰώσηπον. πλείστη δ'
rum autem rerum nihil firmum atqve perpe- αὐτῷ, καὶ ὠφελὰ τῷ πατρὶ μοῖρα σωτηρίας ἐγένετο.
tuum. qvamobrem multos ad miserationem Jo-
sephi pertraxit: plurimaqve salutis ejus pars Ti-
tus extitit apud patrem. Vespasianus tamen,
qvasi missurus eum Cæsari, ut cautissime custo-
diretur præcepit. Quo audito, Josephus aliquid C
ei soli se dicere velle ait. Summotisque ab illo o-
mnibus aliis præter filium Titum, ac duos amicos: Tu quidem, inquit, Vespasiane, tantum hoc putas, Josephú te habere captivum: ego autem majorum ad te nuncius venio, præmissus a Deo: alioquin Judæorum legem sciebam, & qvemadmodum duces exercituum mori deceret. Ad Neronem me mittis? quid ita? qvasi qvi Neroni usqve ad te successuri sunt, maneant. Tu es Cæsar Vespasiane & Imperator, atqve hic filius tuus: me autem colligatum arctius tibi asservato: nam dominus qvidem non mei solius es tu Cæsar, verumetiam terræ marisqve ac totius hominum generis; me autem ad majorem pœnam custodiri oportet, si ex tempore & subito in dominum ista confingo. His dictis E Vespasianus statim qvidem fidem non habere videbatur, eaqve Josephum existimabat salutis gratia comminisci; paulatim vero ad credendum impellebatur, jampridem illum excitante ad imperium Deo, sceptraq; multis præmonstrante aliis portentis. Sed & in aliis verum esse Josephū deprehenderat. Altero namqve amicorum qvi secretis intererant, admirari dicente, qvemadmodum (nisi hæc deliramenta sint) neq; Jotapatenis de excidio, neq; sibi de captivitate qvicqvā divinasset, ut a se iram depelleret: Josephus Jotapatenis ait se prædixisse, qvod post diem septimum & qvadragesimū eos maneret exitium, qvodqve ipsum Romani vivum essent in custodia retenturi. Hæc in secreto qvæsita, Vespasianus ubi vera esse comperit a captivis, etiam qvæ de se dixisset credibilia cœperat existimare: sed G neqve custodiam Josepho nec vincula remittebat: vestimentis autem aliisqve muneribus eum donare benignissimeqve fovere non desinebat, etiam Tito magnam honori ejus operam commodante. Quarto autem die mensis Julii Vespasianus in Ptolemaida reversus, inde in loca maritima Cæsaream pervenit, Judææ maximam civitatem, & qvæ majorem incolarum partem Græcos haberet. Igitur & exercitum & rectorem indigenæ omni favore ac benignitate suscipiunt, affectu qvidem qvo Romanos diligerent; plus autē illorū qui excisi fuerant odio: unde etiam multi simul, ut de Josepho supplicium sumeret, cum clamore precabantur. Vespasianus autem de ista quidē petitione,

ΚΕΦ. κζ.

ΟΜΕΝ τοι Οὐεσπασιανὸς φρουρεῖν αὐτὸν μὴ πολλῆς ἀσφαλείας προσέταττεν, ὡς ἀναπεμψων αὐτίκα νέρωνι. ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰώσηπος, μόνῳ τῷ Δημοκλεῖδου φίλων ἔφη σοι θέλειν ἐλεγχθέντος αὐτοῦ. μεταστησαμένου δ' ἐκείνου, πολλοὺς δὲ παῖδας τοῦ τε δυεῖν φίλων, τοὺς ἄλλους ἅπαντας. σὺ μὲν εἶπεν Οὐεσπασιανέ, νομίζεις αἰχμάλωτον αὐτὸν μόλον ἐληφέναι τὸν Ἰώσηπον. ἐγὼ δὲ ἄγγελος ἥκω σοι μείζονων, μὴ δὲ τοῦ θεοῦ πεμπομένου σὺ ἤδειν τὸν Ἰουδαίων νόμον, καὶ πῶς στρατηγοὺς ἀποθνήσκειν πρέπει; νέρωνί με πέμπεις; τί δή, ἕως μὲν νέρωνα μένει σοῦ Δαίδοχοι μένουσι; σὺ καῖσαρ Οὐεσπασιανὲ καὶ αὐτοκράτωρ, σὺ καὶ παῖς εἶ σός. δέσμιος δέ με νῦν ἀσφαλέστερον, καὶ τηρεῖ σαυτῷ. θεατὴς δὲ μόνον ἐμοῦ σὺ καῖσαρ, ἀλλὰ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ πάντες ἀνθρώπων ὅσοι. ἐγὼ δὲ ὅτι πιστεύσας δέσμιος φρουρᾶς μείζονος, εἰ καταχεύδομαι καὶ θεῷ. ταῦτα εἰπόντος, ὠθάζημα μὲν Οὐεσπασιανὸς ἀπιστεῖν ἐδόκει, καὶ τὸν Ἰώσηπον ὑπελάμβανε ταῦτα περὶ σωτηρίας πανουργεῖν. κατὰ μικρὸν δὲ εἰς πίστιν ὑπήγετο, τὸ θεοῦ διεγείροντος αὐτὸν εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἤδη, καὶ τὰ σκῆπτρα δι' ἑτέρων σημείων προδεικνύοντος. ἀτρεκῆ δὲ τὸν Ἰώσηπον ἐν αὐτοῖς καταλάμβανε. τῶν γὰρ τοῖς δαπρήτοις ὠδυτυχούντων φίλων ὁ ἕτερος, θαυμάζων ἔφη, πῶς οὔτε τοῖς ὅτι τῶν Ἰωταπατῶν περὶ ἀλώσεως, οὔτε αὐτὸς προυμαντεύσατο περὶ αἰχμαλωσίας, εἰ μὴ ταῦτα λήρος εἴη Δημοκρουσμένου τὰς ἐπ' αὐτὸ ὀργάς. Ἰώσηπος δὲ καὶ τοῖς Ἰωταπατηνοῖς ὅτι μὲν πεπαρακεκλήν ἑβδόμην ἡμέραν ἁλώσειν δὲ προεῖπεν ἔφη, καὶ ὅτι πρὸς ῥωμαίων αὐτὸς ζωγρηθήσεται. ταῦτα ὠδὲ τῶν αἰχμαλώτων κατ' ἰδίαν ὁ Οὐεσπασιανὸς σκοπούμενος, ἔφρασεν ἀληθῆ, καὶ πιστεύειν περὶ τῶν κατ' αὐτὸν ἤρτο. φρουρᾶς μὲν οὖν καὶ δεσμῶν οὐκ ἄνιεν τὸν Ἰώσηπον; ἐδωρεῖτο δὲ ἐθθῆτι, καὶ τοῖς ἄλλοις κειμηλίοις φιλοφρονούμενος δὲ περὶ πάντων διετέλει, τὰ πολλὰ τοῦ τῇ τιμῇ συνεργοῦντος.

ΚΕΦ. κη.

ΤΕΤΑΡΤΗ δὲ πανέμου μηνὸς, ἀναζεύξας ἐκ τῆς πτολεμαΐδα, κἀκεῖθεν εἰς τὴν ῥωμαίων ἀφικνεῖται καισάρειαν, μεγίστην δὲ τε Ἰουδαίας πόλιν καὶ τὸ πλέον ὑφ' ἑλλήνων ἐποικουμένην. ἐδέξαντο δὲ κὴ τὸ στρατιὰν, καὶ τὸ στρατηγὸν, μὴ πάσης φιλοτιμίας, καὶ φιλοφρονήσεως οἱ ἐπιχώριοι, καὶ κατ' ἔννοιαν μὲν τοῖς πρὸς τοὺς ῥωμαίους, τὸ δὲ πλέον, ἔχθει τῶν καταστραμμένων. διὸ καὶ τὸν Ἰώσηπον αὐθρόοι καταβοῶντες ἠξίουν κολάζειν. οὐεσπασιανὸς δὲ, τοῖς μὲν περὶ τούτου δέησιν, ὡς ὑπὸ

ὡς ἐπ' ἀκρίτου γινομένῳ πλήθους, ἐξέλυεν ἡσυχίᾳ. τῶν δὲ πλοίων τὰ μὲν δύο, χειμερίσοντα ἐκάθισεν ὅπῃ τῆς καισαρείας, ὅπερ ἦν ἀσφαλέστατον ὁρῶν τὸν λιμένα. τὸ δέκατον δὲ καὶ πέμπτον εἰς σκυθόπολιν, ὡς μὴ θλίβοι παντὶ τῷ στρατῷ τὴν καισάρειαν ἀλγεινὴ δὲ ἐκείνη χειμῶνος ὥρα, καθόσον ἐπὶ πυρώδης ἥρους ἐπὶ καύματος, πεδιὰς οὖσα καὶ θαλασσία.

A velut ab inconsulta multitudine oblata: nihil respondendo dissolvit. legionum vero duas quidem hyematum apud Cæsaream posuit, quod opportunam videret esse civitatem. Decimam vero & quintam Scythopolim misit, ne totius exercitus molestia Cæsaream premeret. Erat autem illa quoque aprica per hyemem, quantum æstatis caloribus æstuosa, ut in planicie sita atque maritima.

Κεφ. κθ.

CAP. XV.

ΕΝ δὲ τούτῳ σωαθροισθέντες οἵπερ καὶ φάσιν ἐκπίπλαγτες τὸ πολεμίων, καὶ οἱ διαφυγόντες ἐκ τῆς καταπραμμένων, πλῆθος οὐκ ὀλίγον, ἀνακτίζουν ὁπόσην ὁρμητήριον. σφίσιν, ἐρημωθεῖσαν ὑπὸ κεστίου πρότερον, καὶ τὴν χώρας ἐκπεπολεμωμένης ἀνειργόμενοι, μεταβαίνουσιν ἐγνωσαν εἰς τὴν θάλασσαν. πυξάμοι τε πειρατικὰ σκάφη πλέοντες, τήν τε φοινίκης, καὶ συρίας, καὶ τὴν ἐπ' αἰγύπτῳ πρὸν ἐληίζουν, ἁπλῶς τε πᾶσιν ἐπῆν τὴν τῆδε πελάγη. κατασασιανες δὲ ὡς ἔγνω τὴν σύναξιν αὐτῶν, πέμπει πεζούς τε καὶ ἱππεῖς ὅπῃ τὴν ἰόππην, οἱ νύκτωρ ὡς ἐφύλακτον εἰσέρχουσι τὴν πόλιν. οἱ δὲ ἐν αὐτῇ προαισθόντο μὲν τὴν εἰσβολήν, καὶ καταδείσαντες, ὃ μὲν εἴργαν τοὺς ῥωμαίους ἀπετρέποντο. συμφυγόντες δὲ εἰς τὰς ναῦς, ἐξότερω βέλους διενυκτέρευσαν. ἀλιμένου δὲ ἔσης φύσει τῆς ἰόππης, αἰγιαλῷ δὲ ὑπειληχυίᾳ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν ἐρθίῳ, βραχὺ δὲ σωνδύοντι κατὰ τὰς κεραίας ἐκάτερθεν. αἱ δὲ ἀκταὶ, κρημνοὶ βαθεῖς, καὶ πεφυκυῖαι πετραδες εἰς τὸ πέλαγος, ἔνθα καὶ τῶν ἀνδρομέδας δεσμῶν ἐπιδεικνύμενοι τύπῳ, πιστὸν δὲ τὸ ἀρχαιότητα δὲ μυθικὸν τύπῳ δὲ αἰγιαλὸν ἀντίος βορέας, ἐς πρὸς τὸ δεχόμενους πέτρας ὑψηλὸν ἀνακόπτων τὸ κῦμα, σφαλερώτερον ἐρημίας τὸν ὅρμον ἀπεργάζεται. καὶ δὴ τὸν σαλεύσι τοῖς ἀπὸ τὴν ἰόππης, ὑπὸ τὸ ἔω πνεῦμα βίαιον ὑπιπτεῖ. μελαμβόρειον ὑπὸ τὸ ταύτῃ καλούμενον καλεῖται. καὶ τὰς μὲν πρὸς ἀλλήλους τὰ νεῶν αὐτόθι συνήρραξε, τὰς δὲ πρὸς τὰς πέτρας. πολλὰς δὲ πρὸς ἄντον κῦμα βιαζομένας εἰς τὸ πέλαγος, τὸν τε δὴ αἰγιαλὸν ὄντα πετρώδη, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῷ πολεμίους ἐδεδοίκεσαν, μετέωρον ὑπεραρθεῖσα ὁ κλύδων ἐβάπτισεν. ἦν δὲ ὅτε φυγῆς τοῦ τόπου, ὅτε μήτε σωτηρία, βίᾳ μὲν ἀνέμου τὰ θαλάσσης ἐξωθουμένους, ῥωμαίων δὲ πάλεως φερομένων τῶν βελῶν ἐκκλίνειν. ἐς πολλὴ μὲν οὖν μωὴ συρρηγνυμένων ἐγίνετο τῶν σκαφῶν, πολὺς δὲ ἀγνυμένων ὁ ψόφος. καὶ δὴ πλήθους οἱ μὲν ὑπὸ τὸ κυμάτων καλυπτόμενοι διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ τῆς ναυαγίοις ἐμπαλεκόμενοι. τινὲς δὲ ὡς κατέρω τὴν θάλασσαν ἔφθανον τοῦ σιδήρου σφᾶς αὐτοὺς ἀναιρεῦντες. τοῦ μὲν πολέως ὑπὸ τὸ κυμάτων ἐκφερόμενον ἐλεεῖν τε δὴ ἀποῤῥῶξιν, ὡς αἱμαχθήναι μὲν ὅπῃ πολέως τὸ πέλαγος, πληρωθῆναι δὲ νεκρῶν τὴν ἀγγλίαν. ἐς δὲ τοὺς ὅπῃ τὸ αἰγιαλὸν ἐκφερομένους, ἐφεστῶτες οἱ ῥωμαῖοι διέφθειρον. ἦν δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐκβεβλημένων σωμάτων, πεντακισχίλιοι πρὸς τοῖς διακοσίοις. ῥωμαῖοι δὲ λαβόντες αἰμαχητὶ τὴν πόλιν κατασκάπτουσιν. ἰόππην μὲν οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δεύτερον ὑπὸ ῥωμαίοις ἑάλω. οὐκ ἀσασιανὸς δὲ ὡς μὴ πάλιν οἱ πειρατὰι σωαλισθεῖεν εἰς αὐτὴν, στρατόπεδόν τε ὅπῃ τὴν ἀκροπόλεως ἐγείρει, καὶ τὸ ἱππικὸν ἐν αὐτῷ καταλείπει μὴ πεζῶν ὀλίγων, ἵνα οὗτοι μὲν τὴν χώραν μένοντες, φρουρῶσι τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ ἱππεῖς πρόνομεύωσι τὴν πέριξ, καὶ τὰς πρόσοικους κώμας τε καὶ πολίχνας ἐξαίρωσι τὴν ἰόππης.

DUm hæc aguntur, collecta non exigua multitudo, qvi vel ab hostibus seditione defecerant, vel ex civitatibus eversis effugerant, Joppen sibi receptaculo renovant, qvam antea vastaverat Cestius. Et qvia terra qvam vastaverat arcebantur, migrandum in mare censuerunt: ac piraticis navibus fabricatis, in Syriam ac Phœnicen, itemque in Ægyptum commeantes, plurimos latrociniis prædabantur: omnibusque navigiis invium faciebant illarum partium pelagus. Sed Vespasianus cognito quid constituissent, equites in Joppen necnon & pedites mittit. hiqve nocte in civitatem, quod incustodita erat, ingressi sunt. Ejus autem habitatores (postquam irruptionem præsenserant, ne tunc Romanos arcerent, metu deterriti, naves fuga petierunt: & in his ultra contiguum sagittæ spacium, pernoctavere. Cum vero Joppe natura esset importuosa (namqve in asperum cæteraqve arduum littus desinit ac summis utrinqve cornibus leviter incurvum, quæ vaste supersunt, & ingentibus procellis pelagus turbant: ubi etiam nunc Andromedæ catenarum signis extantibus, fabulæ veteris fides ostenditur: adversus autem Aqvilo feriens littora, summos in objectas cautes fluctus affligit, solitudineqve in tutiorem efficit stationem) in eo salo fluctuantibus Joppenis, prima luce violentius, qvem illac navigantes Melamboream vocant flatus incumbit: & alias qvidem naves inter se, alias vero collisit in scopulos. multæ autem cum magna vi adverso æstui, niterentur ad pelagus (nam & litus saxis infestum, & hostes in eo constitutos timebant) sublatæ in sublime gurgite mergebantur. & neqve fugæ uspiam locus erat, neque manentibus spes salutis: cum & mari ventorum, & civitate Romanorum violentia pellerentur. Itaqve multi ululatus collisis navibus audiebantur, & multi crepitus fractis: Joppenorum autem fluctibus pars obruti, pars naufragiis implicati moriebantur. nonnulli autem ferro se interficientes, veluti id satius esset, mare præveniebant: plurimi autem evecti fluctibus, scopulis carpebantur: ut & pelagus sanguine redundaret, omnisqve ora maritima cadaveribus impleretur: cum etiam ad littus appulsos in eo stantes Romani milites trucidarent. ejectorum autem corporum qvatuor millia ducenta fuerunt. Ita captam nullo prælio civitatem Romani funditus eruunt. Joppe quidem hoc modo brevi tempore bis a Romanis excisa est. Vespasianus autem, ne rursus eo piratæ confluerent, castris in arce munitis, ibi cum peditibus paucis equitatum reliquit: ut hi quidem locis suis manentes, eadem castra defenderent: equites vero omne circa territorium peragrantes ad fines Joppes, vicos & oppidula simul exurerent.

Joppe deinuo capitur.

Illi igitur præceptis obedientes, in dies ſingulos incurſando, excindebant totas regiones atqve vaſtabant. Ubi vero Jotapatæ apud Hieroſolymam caſus nunciatus eſt, primo quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quod nemo qui ſe vidiſſe diceret quæ jactabantur advenerat, non credebant. nec enim vel nuncius aliquis ſuperfuerat: ſed ipſa per ſe fama excidium prædicabat, velox nuncia triſtium: paulatimque per finitimos veritas ambulabat, & apud omnes ambiguitate certior habebatur. quinetiam rebus geſtis plura qvæ facta non erant affingebantur: & in excidio civitatis peremptus dicebatur eſſe Joſephus: quæ res maximo luctu replevit Hieroſolymam: & per ſingulas domos itemque cognationes, amiſſorum qviſqve lugebatur a ſuis: luctus vero ducis publicus erat. & hi quidem hoſpites, alii propinquos, amicos alii, nonnulli etiam fratres flebant: Joſephum autem univerſi adeo ut per dies XXX. nunquam lamenta in civitate ceſſarent, magnaque mercede conducerentur tibicines næniarum. Tempore autem veritate revelata, ut de Jotapata qvidem ubi res habebat, fictum vero qvod de Joſephi morte vulgabatur, eumque vivere & cum Romanis eſſe compertum eſt, ac ſupra captivi fortunam a ducibus honorari: tantam in eum vivum iracundiam, quantam prius cum mortuum crederent benevolentiam, conceperunt. Et ab aliis quidem ignaviæ, apud alios proditionis arguebatur: totaq; in eum civitas plena erat indignatione atque convitiis. Ultro autem his vulneribus excitabantur, magiſq; accendebantur rebus adverſis: & offenſio quæ prudentibus ne ſimilia perferant cautionis & cuſtodiæ cauſam præbet, ad alias calamitates tanquam ſtimulus incitabat: & malorum ſemper incipiebat ex fine principium. denique majore in Romanos impetu ferebantur, velut in Joſephum pariter vindicaturi. Hieroſolymorum quidem habitatores ejuscemodi turbis agitabantur.

A οἱ μὲν οὖν κτ τὰ προστεταγμένα τοῦ χώραν καταιρέχοντες, καθ' ἡμέραν ἔτεμνόν τε, καὶ ἠρήμουν ἅπασαν.

Κεφ. λ.

Ὡς δὲ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα τὸ κτ τοῦ ἰωσηπάτου πάθος ἠγγέλη, τὸ μὲν πρῶτον ἠπίστουν οἱ πολλοί, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, καὶ διὰ τὸ μηδένα τῶν λεγομένων αὐτόπτην παρεῖναι. διεφθάρη γὰρ οὐδεὶς ἄγγελος. ἀλλὰ αὐτομάτη διεκήρυσσε φήμη τὰ ἄλωσιν, ὡκεῖα φύσει τῶν συμφορῶν. κατ' ὀλίγον δὲ διὰ τῶν προσχώρων ὤδευε τὸ ἀληθές, καὶ πᾶσιν ἀμφιβολίας λοιπὴ βεβαιότερον προσετίθετο μᾶλλον τοῖς πεπραγμένοις καὶ τὰ μὴ γενόμενα. τεθνεῶτα γὰρ ὅτι τῆς ἁλώσεως, καὶ ἰώσηπος ἠγγέλετο. τὸν μεγίστου τὰ ἱεροσόλυμα πένθους ἐπλήρωσε, κτ μὲν γὰρ οἴκους, καὶ κτ συγγενείας οἷς προσῆκεν ἕκαστος τῶν ἀπολωλότων ἐθρηνεῖτο. τὸ δὲ ὅτι τοῦ στρατηγοῦ πάθος ἐδημοσιοῦτο. καὶ οἱ μὲν ξένους, οἱ δὲ συγγενεῖς, οἱ δὲ φίλους, οἱ δὲ ἀδελφοὺς ἐθρήνουν. τὸν ἰώσηπον δὲ πάντες, ὡς ὅτι τριακοντοῦ μὲν ἡμέρας μὴ λήγοντας τοὺς ὀλοφύρσεις ἐν τῇ πόλει. πολίτους τε μισθοῦσθαι τοὺς αὐλητάς, οἱ θρηνῳδίαν ἐξῆρχον αὐτοῖς. ὡς δὲ τὸ ἀληθὲς διεκαλύπτετο τῷ χρόνῳ, καὶ τὰ κτ τοῦ ἰωσήπου πάθος ὡσαύτως εἶχεν, ἐχθρὸν μὲν ὄντα τὸ κτ τὸν ἰώσηπον πάθος διέλυσε τὸ, ζῶντα δὲ αὐτὸν ἔγνωσαν, καὶ τῷ δοκεῖν ῥωμαίοις ὄντα πρὸς τῶν ἡγεμόνων ἢ κατ' αἰχμαλώτου τύχην προσπεσεῖσθαι, ποσὴν ὀργὴν ὅτι ζῶντα, ὅσην εὐνοίας ὅτι πεθνεῶτα δεδεγμένοι πρότερον ἀνελάμβανον. καὶ παρ' οἷς μὲν εἰς ἀνανδρίαν, παρ' οἷς δὲ εἰς προδοσίαν ἐκακίζετο. πλήρης δὲ ἀναπαύσεως ἦν καὶ τῶν κατ' αὐτὸ βλασφημιῶν ἡ πόλις. παρῳξύνοντο δὲ πρὸς πληγάς, καὶ προσέτι ἐκείνοις τε πρὸς κακοπραγίας. τί, γὰρ μᾶλλον ὀφείλειν ὁ γένεται τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἀσφαλείας καὶ τῶν ὁμοίων φυλακῆς αἴτιον, ἐκείνους κέντρον ἑτέρων ἐγένετο συμφορῶν. καὶ τὸ τέλος, ἀεὶ τῶν κακῶν αὖθις ἀρχή. μᾶλλον γὰρ ὥρμουν ὅτι τοὺς ῥωμαίους, ὡς καὶ ἰώσηπον ἐν αὐτοῖς ἀμυνούμενοι, τοὺς μὲν οὖν ὅτι τῶν ἱεροσολύμων, τινοῦτι θόρυβοι κατεῖχον.

Κεφ. λα.

Ὁ τεταρταπάνους δὲ καθ' ἑσπέραν τὸ ἀγρίππα βασιλείας, ἐνῆγε γὰρ βασιλεὺς αὐτὸς, ἅμα καὶ δεξιώσασθαι τὸ ἡγεμόνα σὺν τῇ στρατιᾷ τοῦ κτ τὸν οἶκον ὅλῳ προσαιρούμενος, καὶ καταστῆσαι δι' αὐτοῦ τὰ νοσοῦντα τῆς ἀρχῆς, ἄρας ὁπὸ τ' ἀβάλου ἡμισαρείας, εἰς τὴν φιλίππου καλουμένην μεταβαίνει καισάρειαν. ἔνθα μέχρι μὲν ἡμερῶν εἴκοσι τὴν στρατιὰν ἀνεπαύων, καὶ αὐτὸς ἐν εὐωχίαις ἦν, δοσοδιδοὺς τοῦ θεοῦ χαριστήρια τῶν κατωρθωμένων. ὡς δὲ αὐτοῦ πλείους μὲν νεωτερίζειν, ἀφεστάναι δὲ ἠγγέλοντο παρρησίας, μισθὸς δὲ τῆς ἀγρίππα βασιλείας ἦσαν ἀμφότεραι, πανταχόθεν τοὺς ἰουδαίους καταστρέφεσθαι διεγνωκώς, τὴν δὲ τούτοις στρατιὰν εὐκαιρον ἡγεῖτο, καὶ δι' ἀγρίππαν ὡς εἰς ξενίας ἀμοιβὴν, σωφρονίσων αὐτοῦ τὰς πόλεις. πέμπει δὴ τὸν υἱὸν τίτον εἰς καισάρειαν, μεταπέμψοντα τὴν ἐκεῖθεν στρατιὰν εἰς σκυθόπολιν. ἡ δὲ ἐστι μεγίστη τῆς δεκαπόλεως, καὶ γείτων τῆς πτολεμαΐδος. ἔνθα καὶ αὐτὸς ὡδηγήθη, ἐκδέχεσθαι τὸν υἱὸν. καὶ μετὰ τριῶν πεζῶν συνελθὼν, στρατοπεδεύεται μὲν, ὅσον τριάκοντα τῆς πτολεμαΐδος σταδίων κατὰ τινα

Deditio Tiberiadis.

CAP. XVI.

VEſpaſianus autem ſtudio viſendi regnum Agrippæ (nam & ipſe rex invitabat, rectorem cum exercitu ſimul paratus accipere domeſticis divitiis, ac per eos ægras partes regni compeſcere) motis ex Cæſarea maritima caſtris, in eam quæ Philippi dicitur Cæſaream demigravit: ibiqve per dies XX. milite recreato, ipſe quoqve rerum geſtarum gratias Deo referens in epulis erat. Poſtquam vero Tiberiada qvidem novas res cupere, ac deficere Taricheas audivit (ad regnum autem Agrippæ utraque pertinebat) decreto apud ſe undique Judæos excindere, opportunum eſſe credidit adverſus eos exercitum ducere, ſimul ut Agrippæ hoſpitio vicem rependeret, poteſtati ejus civitatibus creditis. Igitur filium ſuum in Cæſaream, ut inde militem Scythopolim traduceret, mittit. Hæc autem civitas Decapoleos maxima, & Tiberiadi vicina eſt. Quo cum ipſe veniſſet, ibi filium præſtolabatur. Deinde cum tribus ultra legionibus progreſſus, ad trigeſimū a Tiberiade ſtadium,

κατά τινα στάθμὸν δ' σύνοπτον τῆς νεωτερίζεσι. στενα- A
θεὶς ὀνομάζε). πέμπει ὃ δεκαδάρχην ουαλεριανὸν
σὺν ἱππεῦσι τετταράκοντα, ἀλλεχθησόμενον εἰρηνικὰ
τοῖς κ' τλὺ πόλιν, καὶ πειρασόμενον ἅπτι πίστεις. ἀκη-
κόει γὰρ ὡς ἐπιθυμοῖ μὲν εἰρήνης ὁ δῆμος, καταπλα-
σιάζοιτο ὃ ὑπό τινων πολεμεῖν βιαζομένων. φοβοῦ-
λάσας ὃ ὁ ουαλεριανὸς, ἐπεὶ πλησίον ἦν τ τείχους,
αὐτός τε καταβαίνει. καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τ ἱππέων ἀπέ-
βησεν, ὡς μὴ δοκοίεν ἀκροβολισόμενοι παρεῖναι. καὶ B
πρὶν εἰς λόγους ἐλθεῖν, ἐπεκθέουσιν αὐτῷ τῶν στασιαστῶν
οἱ δυνατώτεροι μ' ὄχλων. ἐξηγεῖτο ὃ αὐτῶν ἰησοῦς τις
ὀνόματι, πάσης σαφάπυ, ἦ ληστρικῆ σίφους ὁ κορυφαιό-
τατος. ουαλεριανὸς ὃ οὔτε πᾶσαν τὰς ἐπιπλοὰς ἦ στρα-
τηγοῦ συμβαλεῖν ἀσφαλὲς ἡγούμενος, εἰ δὲ τὸ νικᾶν
εἴη βέβαιον, καὶ σφαλερὸν μάχεσθ πολλοῖς μετ' ὀλίγων, ἀ πᾶσθαι δῶν τε πρὸς ἐπίμους, καὶ ἄλλως ἐπι-
πλαγεὶς πρὸς τ ἀδόκητον τῶν ἰουδαίων τόλμαν, φεύγ C
πεζὸς, ἑτεροί τε ὁμοίως πέντε τοὺς ἵππους ἀπέλιπον,
οὓς οἱ πρὶ τὸν ἰησοῦν ἀπήγαγον εἰς τλὺ πόλιν, μεγηθέ-
ντες ὥσπερ μάχῃ ληφθέντας οὐκ ἐπέδησα.

Κεφ. λβ.

Τοῦτο καταδείσαντες οἱ γηραιοὶ ἦ δήμου, καὶ πεῦ-
χειν δοκοῦντες, φεύγουσι μὲν εἰς τὸ τῶν ῥωμαίων
στρατόπεδον, ἐπαγόμενοι ὃ τ βασιλέα πρόσπιπτ-
σιν ἱκέτῃ ἐπασπασιανῷ, μὴ σφᾶς πρὸ ἰδὼν δεόμενοι, μὴ ὃ
πλὴν ὀλίγων ἀπόνοιαν, ἡγήσαιτ τ πόλεως ὅλης. φι- D
σαιτο ὃ ἦ δήμου ῥωμαίοις φιλοφρονοῦντ ἀεί, καὶ τοὺς
αἰτίους πρωτίστους τ ἀποστάσεως, ὑφ' ὧν αὐτοὶ φρου-
ρηθῆναι μέχρι νῦν ὑπὸ δεξιᾶς ἐσπεύδοντο πόλαι. αὐ-
τοῖς ἐνεδίδου τ ἱκεσίας ὁ στρατηγὸς, καὶ τοι ἀφ' τλὺ
ἁρπαγὴν τ ἵππων ἐφ' ὅλην ὠργισμένος τ πόλιν. καὶ γὰ
ἀγωνιῶντα πρὸς αὐτῆς τ ἀγέρπαναν ἐώρα. λαμβανον-
τῶν ὃ πύτων ἦ δήμου δεξιᾶς, οἱ πρὸς τ ἰησοῦν, οὐκ ἐπ
ἀσφαλὲς ἡγούμενοι μένειν ὑπὸ τῆς πίεσμένης, εἰς παρ- E
χωμας ἀποδιδράσκουσι. καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπασπασιανὸς
σὺν ἵππεῦσι, προπέμπει πρὸς τ ἀκρόπολιν τραϊανὸν,
ἀποπειρασθῶν ἦ πλήθους, εἰ πάντες εἰρηνικὰ φρονοῖεν.
ὡς ὃ ἔγνω τὸν δῆμον ὁμονοοῦντα πρὸς τὰς ἱκεσίας, ἀνα-
λαβὼν τλὺ δύναμιν ἦει πρὸς τλὺ πόλιν. οἱ ὃ πύλας τε
πύλας ἀνοίγουσιν αὐτῷ καὶ μετ' εὐφημιῶν ὑπαν-
τῶν, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλοῦντες. τῆς ὃ στρα- F
τιᾶς τριβομένης πρὸς τλὺ τῶν εἰσόδων στενότητα, ὡς ῥᾷον ῥῆ-
ξοι δ' κ' τλὺ μεσημβρίαν τείχους ἐπασπασιανὸς κε-
λεύσας, πλατύνει τλὺ εἴσοδον αὐτοῖς. ἀρπαγῆς μὲν
τοι καὶ ὕβρεως ἀπέχεσθαι, παρήγγελλε τῷ βασιλεῖ
χαριζόμενον, τῶν πτειχῶν ἀφ' ἕτερο ἐφέσατο, συμ-
μένειν πρὸς τὸ λοιπὸν εὐτυχοῦντας τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ
τὰ ἄλλα κεκακωμένοις τλὺ πόλιν ἐκ τῆς στάσεως
ἀνελάμβανεν. ἔπειτα προελθὼν αὐτῆς τε μεταξὺ,
καὶ παρεχώμων στρατοπέδευεν. τειχίζει ὃ αὐτὸν
παρεμβολὴν ὀχυρωτέραν, ὑφορώμενον ἐκεῖ πολέμιν G
τριβλεῖ αὖπ' γίνεσθαι. συνέβρει γὰ εἰς τὰς παρ-
χαίας πᾶν τὸ νεωτερίζον, τῆτε τῆς πόλεως ὀχυρότητι,
καὶ τῇ λίμνῃ πεποιθότες, ἣ καλεῖ γίννησὰρ πρὸς τῶν
ἐπιχωρίων. ἡ μὲν γὰ πόλις ὥσπερ ἡ πιέρειας ὕπαιθρος
ἦσι, καλὰ μὴ τῇ λίμνῃ προσκλύζετο, πάντοθεν ὑπὸ
ἰωσήπυ τετείχιστο καρτερῶς. ἐλάσσω μέντοι τῆς πιέ-
ρειάδ. τ μὲν γὰ ἐκεῖ πρόβολον, ἐν δὲ χῇ τῆς ἀποστά-
σεως δαψιλείᾳ χρημάτων καὶ δυνάμεως ἐκρατύναπ.

in quadam manſione conſpicua novarum rerum ſtudioſis, cui nomen eſt Enabris, caſtra ponit: atq; hinc decadarchum Valerianum cum equitibus L. mittit, qui pacifico ſermone oppidanos alloqueretur, & ad fidem invitaret. audierat enim qvod pacem populus deſideraret: a nonnullis autem ad bellum eum cogentibus, ſeditionem pateretur. Itaque Valerianus ubi muro appropinquavit, & ipſe de equo deſiliit: & ſuos comites idem facere juſſit: ne laceſſendi prælii cauſa, potius veniſſe videretur. Sed priuſquam verbum faceret, armati excurrêre in eum ſeditioſi, qui erant validiores, rectore quodam nomine Jeſu, Tobiæ filio, latrocinalis agminis principe. Valerianus autem, neque præter mandata ducis prælio congredi tutum ratus, etiam ſi de victoria certus eſſet: pugnamque periculoſam eſſe, ſi cum multis pauci, & inſtructis imparati confligerent, inopinata præterea Judæorum ſtupefactus audacia, & ipſe pedes refugit, & quinqve alii ſimiliter equis relictis: quos Jeſus ejuſqve ſocii, veluti pugna non inſidiis captos, læti in oppidum adduxerunt. Id autem veriti ſeniores, & qui eminere in populo videbantur, in Romanorum caſtra profugiunt: adhibitoque ſibi rege, ad Veſpaſiani genua ſuppliciter accidunt, ne ſe deſpiceret obſecrantes: neve quæ paucorum eſſet, totius eſſe civitatis inſaniam exiſtimaret: ſed populo parceret, qui ſemper amica Romanis ſentiret: magiſque ultum iret defectionis autores, a quibus ipſi olim ad fœdus venire properantes, nunc uſque ne id facerent aſſervati fuiſſent. His eorum precibus, quanquam toti civitati propter eqvorum rapinam intenſus eſſet, indulſit. nam & Agrippam videbat ejus oppidi cauſa trepidare. Fide autem per eos populo data, Jeſus ejusqve ſocii, tutum ſibi non eſſe rati apud Tiberiada conſiſtere, ad Taricheas confugiunt. Poſteroqve die Veſpaſianus in arcem præmittit cum eqvitibus Trajanum, qui multitudinem an omnes pacem cuperent, experiretur. cognito autem populum eadem ſentire quæ ſupplices, ad civitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis, cum fauſtis ominationibus obviam prodeunt, ſalutis datorem ac benemeritum acclamantes. Cum vero militem anguſti aditus remorarentur, murorum partem dirui Veſpaſianus ex meridio latere juſſit, eoqve pacto dilatavit ingreſſum: ut præda tamen & injuriis abſtinerent, in gratiam regis edixit: ejuſdemqve cauſa muris pepercit, ſpondentis habitatores ejus poſthac cum reliqvis fore concordes: aliiſque modis malis affectam civitatem ex diſſenſione recreavit.

CAP. XVII.

Taricheari obſidio.

DEinde ab ea digreſſus, inter ipſam & Taricheas caſtra poſuit, muroqve firmavit, belli ſibi moras illic fore proſpiciens: qvod omnis turbarum cupiens multitudo ad Taricheas confluereret; munitione confiſa civitatis, & lacu qvi Geneſar ab indigenis appellatur. Etenim civitatem ita ut Tiberias ſub monte poſitam, qua lacu non alluebatur undique muro validiſſimo, ſed minore tamen quam Tiberiada, Joſephus cinxerat. nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum itemqve virium copia communierat:

Taricheis vero largitatis ejus reliquiæ profecerunt. Scaphas autem plurimas in lacu paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri prælio vincerentur, refugerent: simulque ad navale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munientibus, Jesus ejusqve socii neque multitudine hostium, neqve disciplina militiæ perterriti, cursu eos irruunt: primoqve impetu disjectis muri fabricatoribus, ac parte aliqva ædificii dissipata, ubi armatos congregari viderunt, anteqvam mali aliqvid paterentur, ad suos refugiunt: eosque insecuti Romani, ad navigia compulere. Et illi quidem tantum profecti, unde Romanos contingere missilibus possent, anchoras jaciunt: & sicut acies assolent, densatis inter se navibus, adversus hostes in terra constitutos, navali prælio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima civitatis planicie congregatam, filium suum cum sexcentis eqvitibus lectis eò mittit. Qvi cum infinitum hostium numerum reperisset, Patri quidem majoribus auxiliis opus esse mandavit. Ipse vero eqvitum plerosque, etiam priusquam subsidia venirent alacres esse videns, cum nonnulli eorum multitudinem Judæorum formidarent, unde exaudiri posset constitit: &, ô Romani, ait; pulchrum est namque in principio sermonis admonere vos generis vestri, ut qvi cum quibus pugnaturi simus sciatis: nostras enim manus nemo unqvam toto orbe hostis ullus evasit: Judæi vero, ut etiam pro his dicamus aliqvid, ad hoc usque tempus victi non defatigantur: itaque oportet illis in adversis rebus constanter dimicantibus, etiam nos in secundis perseverantius laborare: aperta quidem fronte vobis plurimum alacritatis inesse conspiciens, gaudeo: vereor autem, ne cui vestrûm tanta timorem multitudo hostium latenter incutiat. Igitur quisqve iterum cogitet, qualis cum quibus decertabit: qvodqve Judæi, licet satis sint audaces, mortemqve contemnant, incompositi tamen bellorumque imperiti sunt, vulgus recte potius quam exercitus appellandi, de vestra vero peritia atque ordinatione referre qvid opus est? Nempe ideirco soli armis exercemur, pacis etiam tempore, ut ne in bello nos cum hostibus numero conferamus. nam qvod perpetuæ militiæ commodum, si pares cum rudibus congrediamur? Quin reputate, quod armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & ducis tuti consilio cum vagis neque rectorem habentibus decertabitis: qvodqve nos hæ virtutes multo plures efficiant, multum autem vitia de hostium numero detrahant. Nec sola hominum multitudo, qvamvis pugnacissimi fuerint, in bello obtinet: sed etiam si vel in paucis sit fortitudo. Si enim & ordinari faciles sunt, & sibimet subvenire: numerosæ autem copiæ plus incommodi ex semetipsis, qvam est hostibus capiunt: Itaqve Judæos audacia & ferocitas ac desperatio sive mentis sævitia ducunt, qvæ rebus secundis aliqvantum valent, minimis vero offensionibus extinguuntur, nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itemqve fortitudo, qvæ & in

περιχαῶσαι ὑ αὐτὸ τὰ λείψανα τῆς φιλοτιμίας μετέλαβον. σκάφη ὑ ἦν αὐτοῖς ὅλη τῆς λίμνης περιεσκαμμένα πολλὰ, ὡς τι τὸ συμφυγεῖν ἐπὶ τῆς γῆς ἡτιμωμένους, κἂν εἰ δέοι ναυμαχεῖν, ἐξηρτυμένα. ὡς δὲ καλλομένων ὑ τῶν ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον. οἱ μὲν τὸ ἡσυχῶ οὔτε ὡς τὸ πλῆθος, οὔτε ὡς τὴν τάξιαν τῶν πολεμίων ὑποδείσαντες, ὡρμήσαν, καὶ ὡς τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν τειχοποιῶν σκεδασθέντων, ὀλίγα τῆς δομήσεως ἀπαράξαντες ὡς ἑώρων τοὺς ὁπλίτας ἀθροιζομένους, πρὶν τι παθεῖν, εἰς τοὺς ὀφετέρους ἀνέφαλον. ἐπιδιώξαντες ὑ οἱ ῥωμαῖοι, συνελαύνουσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σκάφη. καὶ οἱ μὲν ἀναχθέντες εἰς ὅσον ἐξικνεῖσθαι τῶν ῥωμαίων βάλλεσθαι δύναντο, πάς τι ἀγκύρας ἔβαλλον, καὶ πυκνώσαντες ὥστε φάλαγγα τὰς ναῦς ἐπαλλήλους, τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς διεναυμάχουν πολεμίοις. ὁ δὲ σπασιανὸς ὑ τὸ πολὺ πλῆθος αὐτῶν ἠθροισμένον ἀκούων ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ, πέμπει τὸν υἱὸν σὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις ἐπιλέκτοις.

Κεφ. λγ.

Ὁ δὲ ὑὸς ἑτέρωθεν ἄλλων τινὰ τῶν πολεμίων πλῆθος, ὡς μὲν τὸν πατέρα πέμψει πλείονος δυνάμεως αὐτῷ δεῖν λέγων. αὐτὸς ὑ πρὸς μὲν πλείους τῶν ἱππέων ὡρμημένους ὁρῶν, καὶ πρὸν ἀφικέσθαι βοήθειαν, ἔστι ὑ οὓς ἡσυχῇ ὡς τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων καταπεπληγότας, ἐν ἐπηκόῳ σφῶν, ἄνδρες ἔφη ῥωμαῖοι, καλὸν γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ὑπομνῆσαι ὑμᾶς, ἵνα εἰδῆτε τίνες ὄντες, καὶ πρὸς τίνας μάχεσθαι μέλλομεν. τὰς μὲν γὰρ ἡμετέρας χεῖρας, οὐδεὶς εἰς τόδε τῶν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ἀπέφυγεν. ἰουδαῖοι ὑ ἵνα εἶπω καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, μέχρι νῦν οὐ κοπιῶσιν ἡττώμενοι. καὶ δεινὸν ἑσώτων σκέψασθαι τὰς πανοπλίας, ἡμᾶς τοῖς δυτυχήμασιν ἐγκάμνειν. ὡρμημένους μὲν ὑμᾶς εἰς τὸ φανερὸν ὁρᾶν ἔχοντας, χαίρω καὶ βλέπων. δέδοικα ὑ, μή τινι τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, κατὰ πλῆξιν λεληθὸς ἐνεργάσηται. λογισάσθω δὴ πάλιν, οἵῳ πρὸς οἵους ὡρμήμεθα, καὶ διὰ τί ἰουδαῖοι μὲν εἰ καὶ σφόδρα τολμηταὶ, καὶ θανάτου καταφρονοῦντες, ἀλλὰ ἀσώματοί τε, καὶ πολέμων ἄπειροι, καὶ ὄχλος ἂν ἄλλως, οὐ στρατιὰ λέγοιντο. τὸ ὑ τῆς ἡμετέρας ἐμπειρίας, καὶ τάξεως, τί καὶ λέγειν δεῖ; ἐπὶ τούτῳ μέν τι μόνοι καὶ κατ' ἠρήνην ἀσκούμεθα τοῖς ὅπλοις, ἵν' ἐν πολέμῳ μὴ πρὸς τὸ ἀντίπαλον ἀριθμῶμεν ἑαυτούς. ἐπεὶ ὁ τῆς ὄνησις τ' διηνεκοῦς στρατιᾶς, ἐὰν ἴσοι πρὸς ἀστρατεύτους ἀντιπαρατώμεθα; λογίζεσθε ὑ, ὅτι καὶ πρὸς γυμνήτας ἐπλίτης, καὶ ἱππεῖς πρὸς πεζοὺς, στρατηγούμενοι πρὸς ἀστρατηγήτους ἀγωνιζόμεθα. ὡς ὑμᾶς μὲν ταῦτα πολλαπλασίους ποιεῖ τὰ πλεονεκτήματα. πολὺ ὑ τὸν τῶν πολεμίων ἀριθμὸν ὠφελεῖ ὑ τὰ ἐλαττώματα. κατορθοῖ ὑ τοὺς πολεμίους, ὁ πλῆθος ἀνθρώπων κἂν ᾖ μάχιμον, ἀνδρεία ὑ, κἂν ἐν ὀλίγοις ᾖ. οἱ μὲν γὰρ ὠφελοῦσι ῥᾳδίοι, καὶ πρόσαμυνάν ἑαυτοῖς. αἱ ὑ ὑπερογκοι δυνάμεις, ὑφ' ἑαυτῶν βλάπτονται πλέον, ἢ τῶν πολεμίων. ἰουδαίων μὲν οὖν τέλμα καὶ θράσος ἠγεῖται, ὑπονοίας πάρη, κατὰ μὲν τὰς ὑπερογίας δύνανται, σθεννύμενα ὑ ἐν ἐλαχίστοις σφάλμασιν. ἡμῶν ὑ ἀρετὴ καὶ ὑπείθεια, καὶ τὸ ἡνιοῦον, ὁ καὶ τῆς ἄλλοις

Itaque Judæos audacia & ferocitas ac desperatio sive mentis sævitia ducunt, qvæ rebus secundis aliqvantum valent, minimis vero offensionibus extinguuntur, nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itemqve fortitudo, qvæ & in

ἄλλοις δ' τυχήμασιν ἀκμάζει, καὶ τοῖς παύσμασιν εὖ μέχρι τέλους σφάλλεται. καὶ ὑπὲρ μειζόνων ἢ Ἰουδαῖοι ἀγωνιεῖσθε. καὶ γὰρ οἱ περὶ ἐλευθερίας, καὶ πατρίδων ἐκεῖνοις ὁ πόλεμος κινδυνεύεται, τὸ μεῖζον ἡμῖν δ' δόξης, καὶ τὸ μὴ δοκεῖν μὴ τῷ τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν, ἣν ἀντὶ πάλω τὰ Ἰουδαίων περιθεῖναι. σκεπτέον ἢ ὅτι, καὶ παθεῖν μὲν ἡμῖν οὐδὲν ἀνήκεστον φοβερόν. πολλοὶ γὰρ οἱ βοηθήσοντες, καὶ πλησίον, ἁρπάσαι ἢ τῷ νίκῃ δυνάμεθα, καὶ χεὶ τοὺς ἀπὸ δ' πατρὸς ἡμῖν περιπεμένους συμμάχους φθάνειν, ἵν' ἀκοινώνητον τε ἢ τὸ κατόρθωμα καὶ μεῖζον νομίζω ἢ ἐγὼ ὅτι τῆσδε τῆς ὥρας, καὶ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν κρίνεσθαι καὶ μὲ καὶ ὑμᾶς, εἰ τῶν μὲν προκατορθωμένων ἄξιος ἐκείνου, ἐγὼ δ' ἐκείνου παῖς, σπεύδωμεν δ' ὑμεῖς ἐμοῦ. καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ νικᾶν ἔθος, κἀγὼ πρὸς αὐτὸν ὑποστρέφειν οὐκ ἂν ὑπομείναιμι λιφθείς. ὑμεῖς ἢ πῶς οὐκ ἂν αἰσχύνεσθε προκινδυνεύοντος ἡγεμόνος ἡπτώμενοι; προκινδυνεύσω γὰρ εὐθὺς καὶ πρῶτος εἰς τοὺς πολεμίους ἐμβαλῶν. μὴ λείπεσθε δ' ὑμεῖς ἐμοῦ, πεποιθότες τῇ ὁρμῇ ἐμοὶ θεὸν προτιθέντες ἡγεμόνα συμμάχῳ, καὶ προγνώσεσθε σαφῶς, ὅτι τὰ ἔξω μάχης, πλέον τι κατορθώσομεν.

Κεφ. λδ'.

Ταῦτα δ' εἰπὼν διεξιὼν ὁ, προθυμία δαιμόνιος ἐμπίπτει τοῖς ἀνδράσι, καὶ προσγενομένου πεῖν συμβαλεῖν τραϊανοῦ μὲν τετρακοσίων ἀνδρῶν ἱππέων, ἥχαλλον ὡς μεταλλάξης τὰ νίκης αὐτοῖς ἀπὸ τὰ κοινωνίαν. ἐπεμψε ἢ εὐθὺς σπανὸς ἐς ἀντώνιον σίλωνα σὺν δισχιλίοις τοξόταις, κελεύσας καταλαβόντας τὸ ἀντικρὺ τῆς πόλεως ὄρος, τὸ ὑπὸ δ' τείχους ἀνέρχεσθαι. οἱ μὲν ὡς προσετέτακτο τοῖς ταύτῃ πρωμολοῦσι σκοπιὰν προεῖχον. ὁ ἢ πρῶτος πρῶτος τὸν ἵππον ἔλαυνεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ σὺν κραυγῇ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποὶ παρεκτείναντες ἑαυτοὺς, εἰς ὅσον ἐπεῖχον οἱ πολέμιοι τὸ πεδίον. παρὸ καὶ πολὺ πλείους ἐδόξαν. οἱ ἢ Ἰουδαῖοι καί τοι τῇ τε ὁρμὴν καὶ τῇ εὐταξίαν αὐτῶν καταπλαγέντες, παρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον τῇς ἐμβολαῖς, νυσσόμενοι ἢ τοῖς κοντοῖς καὶ βοΐζω τῶν ἱππέων ἀναπεπταμένοι, συνεπατοῦντο. πολλῶν ἢ πανταχοῦ φονευομένων, ἀλαπίδναν ἢ, καὶ πρὸς τὴν πόλιν ὡς ἕκαστος εἶχε τάχος ἔφευγον. πῇ τος ἢ τοὺς μὲν κατόπιν προσκειμένους ἀνῄρει, τοὺς ἢ διεκπαίων ἀθρόους, τοὺς ἢ φθάνων κῇ σῶμα διήλαυνε, πολλοὺς ἢ συμπλοίαι πρὸς ἀλλήλοις πεσόντας ἐμπηδῶν. πάλιν ἢ τοὺς πρὸς ἀλλήλους φυγαῖς ὑποτρέμενοτο, καὶ πρὸς τὸ πεδίον ἀπέστρεφεν, ἕως τῷ πλήθει βιασάμενοι καὶ συνεκπεσόντες εἰς τὴν πόλιν διέφυγον. ἐκδέχεται δ' αὐτοὺς σάσις ἄσω χαλεπή. τοῖς μὲν γὰρ ἐπιχωρίοις ἀπό τε τῆς κτήσεως ἢ τὴν πόλιν, οὐκ ἐδόκει πολεμεῖν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τότε ἀπὸ τὴν ἥπιαν πλέον. ὁ δ' ἔπηλυς πλῆς ὢν, πλέον ἐθίαζετο, καὶ διωρυγμένων ἐπ' ἀλλήλοις κραυγή τε ἦν καὶ θόρυβος, ὡς ὅσον οὔπω φερομένων εἰς ὅπλα. καταπαύσας ἢ τῆς παραχῆς πῦρ, οὐ γὰρ ἦν ἄπωθεν ἔτι τείχους, ἔτος ἦν ὁμαρὸς σιδοῦ, καὶ τί συφαπᾶν μέλοιμι, σκιδιδόντος ἡμῖν ἰουδαίους θεῦ; δέχεσθε τὴν νίκην, οὐκ ἀκούετε βοῆς; σωσάζουσιν οἱ τὰς χεῖρας ἡμῶν ἀφυγόντες. ἔχομεν τὴν πόλιν ἐὰν ταχύνωμεν.

A prospera fortuna viget, nec ad finem usque inter adversa decipitur. Ad hoc majores nobis sunt, quam Judæis, causæ certaminis. nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent, quid est nobis inclyta fama præstantius? & ne post orbis terræ imperium videamur hostium adversariorum loco Judæos habere? Præterea considerate, quod ne patiendi quidem alicujus B intolerabilis mali metus est, multos enim eosque in proximo adjutores habemus. Rapere autem victoriam possumus: & quos a patre mitti nobis speramus auxilio, convenit antecapere, ut & major sit & socium non habeat virtutis effectus. Equidem puto nunc de me ac patre meo vobisque pariter judicium fieri, si ille quidem rebus ante glorioſe gestis dignus fuit, C ego vero ejus sum filius, vosque milites mei, nam illi vincere consuetum est, ego vero reverti ad eum perpetiar victus? quo pacto autem vos non puduerit, duce vestro periculis occurrente, non superare? appetam enim pericula, mihi credite, primusque in hostes irrumpam. nemo autem vestrûm a me discesserit, persuasum habens, impetum meum sustentari ope divina, & manifestissime præsumite, quod multo plus mixti hoD stibus efficiemus, quã si extrinsecus pugnaremo. Postquam Titus hæc prosecutus est, divina quædam alacritas militibus incidit. Et quia Trajanum advenire cum CCCC. equitibus ante prælium contigit, ægre ferebant, tanquam minueretur victoria societate. Misit autem Vespasianus & Antonium Silonem cum duobus millibus sagittariorum: ut occupato monte, qui ex E adverso erat oppido, murorum propugnatores repellerent. Et ab illis quidem ita ut præceptum fuerat, circumventi sunt, ex ea parte subvenire tentantes. Titus autem primus perrexit citato equo in hostes, & post eum cæteri cum clamore, tanto spacio fusi, quantum adversa acies occupaverat, unde multo etiam plures quàm erant apparuerunt. Judæi verò, licet incursu F eorum & disciplina conterriti, paulisper quidem primos sustinuere congressus. Perculsi autem contis, equorumque impetu deturbati conculcabantur: atque ita multis passim peremptis disperduntur, & in civitatem, ut quisque velocitatis habebat, effugiunt. Titus autem aliquos a tergo instans alios per transitũ occidebat, nonnullos cursu antecapiens, ictu ora transverberaG bat. multos autem, alii super alium lapsos involvens, conficiebat: omnesque ad mœnia confugientes præveniens, detorquebat ad campum, donec vi multitudinis elapsi, in oppidum confugerunt. Excipit autem illos acerba dilensio, namque indigenis, & fortunarum suarum, & civitatis gratia, & ab initio bellum gestum, maximeque quod male pugnatum fuerat, non placebat. sed populus advenarum qui plurimus esset vim adhibebat, & inter se discordantium clamor erat, veluti jam arma caperent. Quibus auditis, nec enim procul a muris aberat, Titus exclamat: Hoc tempus est, quid moramur commilitones? Deo nobis dedente Judæos suscipite victoriam. Non auditis clamores? qui manus nostras evasere, discordant: habemus civitatem, si modo properamus.

Verumtamen cum velocitate animis opus est. nihil enim magnum effici sine periculo consuevit. non solum autem hostium concordiam, qvos cito necessitas in gratiam revocabit, sed etiam nostrorum auxilia prævenire debemus: ut præter victoriam, qva tantas copias pauci superamus, etiam civitate soli potiamur. Simul his dictis conscendit eqvum, atqve ad lacum decurrit, & per eum propere civitatem ingreditur, qvem cæteri consecuti sunt. pavor autem ejus audaciæ murorum defensores invasit, & pugnare quidem, vel prohibere venientem, nemo sustinuit. relictis autem excubiis, Jesus qvidem cum sociis in agros effugit: alii vero decurrentes ad lacum, in manus hostium contra venientium incidebant. mactabantur autem alii cum scaphas scanderent, itemqve alii, cum jam provectas assequi natando conarentur: plurimaqve per civitatem fiebat hominum cædes, advenarum qvidem resistentium, qvi non effugissent: indigenarum vero sine pugna, qvoniam spes eos fœderis, & conscientia qvod belli consilium non habuerant, à prælio deterrebat, donec Titus nocentibus interemptis, miseratus indigenas ab internecione reqvievit. At qvi in lacum confugerant, ubi civitatem captam viderunt, quam longissimè ab hostibus recesserunt. Titus vero missis eqvitibus res gestas patri nunciat. Qvibus ille compertis, qvod necesse fuit, & filii virtute admodum lætus, & facinoris claritudine (maxima enim belli pars videbatur exempta) tum qvidem statim circundari civitatem custodibus jussit, ne qvis ex ea subterfugeret, cædemqve evaderet. postero autem die cum descendisset ad lacum rates adversus illos qui eo refugerant, fabricari jussit. qvæ tam materiarum qvam artificum multitudine maturè contextæ sunt.

A δεῖ γὰρ πόνῳ σὺν τῷ τάχει, καὶ λήμματος. οὐδὲν γὰρ τῶν μεγάλων φιλεῖ δίχα κινδύνου καταθῦσαι φθόνον· δεῖ δ' οὐ μόνον ἔχειν τὴν τῶν πολεμίων ὁμόνοιαν, οὓς ἀνάγκη διαλλάσσει τάχεως, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡμετέρων βοήθειαν, ἵνα σὺν τῇ νικῆσαι ποσοῦτο πλῆθος ὀλίγοι, καὶ τὴν πόλιν ἑλωμεν μόνοι. ταῦθ' ἅμα λέγων ἅπτει τὸν ἵππον ἀναπηδᾷ, καὶ καθηγεῖται σὺν τῷ λίμνῃ, δι' ἧς ἐλάσας πρῶτος εἰς τὴν πόλιν εἰσέρχεται, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποί. δέος γὰρ σὺν τῷ πλήθει αὐτὸ τοῖς ἅπαξ τὴν τάχην ἐνέπεσε, καὶ μάχεσθαι μὲν, ἢ διακωλύειν, οὐδεὶς ὑπέμεινε. λιπόντες γὰρ τὴν φρουρὰν, οἱ μὲν σὺν τῷ ἰησοῦ, διὰ τῆς χώρας ἔφυγον. οἱ δ' ἅπτι τὴν λίμνην καταβάντες, ὑπαντιάζουσι τοῖς πολεμίοις σὺν ἐπέπεσον. ἐκτείνοντο γὰρ οἱ μὲν ἀπιβαίνοντες τῶν σκαφῶν. οἱ γὰρ, τοῖς ἀναχθεῖσι σπουδαίως παρῳκοῦντο. πολὺς γὰρ τῶν κατὰ τὴν πόλιν λεὼ φόνος, τῶν μὲν ἐπὶ λύδων, ὅσοι μὴ διαφθάσαν ἔφυγον ἀντιπαρερχομένων, ἀμαχητὶ γὰρ τῶν ἀπιχωρίων. κατὰ γὰρ ἐλπίδα δεξίας, καὶ τὸ σωμάτος, ἃ μὴ βεβουλεῦσθαι πολεμεῖν, μάχης ἀπετρέποντο. μέχρι πότε τοὺς μὲν αἰτίους ἀνελῶν, οἰκτείρας δὲ τοὺς ἀπιχωρίους, ἀνεπαύσατο πόνου. καὶ οἱ μὲν εἰς τὴν λίμνην καταφυγόντες, ἐπεὶ τὴν πόλιν ἐαλωκυῖαν εἶδον, ὡς τάχιστα τῶν πολεμίων ἀνήχθησαν. πέτρος δὲ, σκηπτόμενος πυκὰ τῶν ἱππέων διαγγελίζει τῷ πατρὶ τὸ ἔργον. ὁ δ' ὡς εἰκὸς ὑπερηδέσθη, τῇ τε παιδὸς ἀρετῇ, καὶ τῷ κατορθώματι (μεγίστη γὰρ ἐδόκει καθηρῆσθαι μοῖρα τοῦ πολέμου) πάντα μὲν ἐλθὼν περιχόντας τὴν πόλιν, φρουρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς μή τις ἐξ αὐτῆς, καὶ κτείνων ἐκφύγοι. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρὸς τὴν λίμνην καταβὰς, σχεδίας ἐκέλευσε ποιεῖν ἅπτι τοὺς καταπεφυγότας. αἳ δ' ἐγένοντο ταχέως, ἀφθονίᾳ τῆς ὕλης, καὶ πλήθει τεχνιτῶν.

CAP. XVIII.

De lacu Genesar, & fontibus Jordanis.

LAcus autem Genesar quidem à terra continente appellatur: XL. vero stadiis in latitudine patens, centumqve in longitudine aqvæ dulcis est atqve potabilis. Paluſtri enim crassitudine tenuiores habet latices: & undiqve in littora ac arenas desinens, purus est, ac præter hoc temperatus ad hauriendum. & fluvio qvidem sive fonte lenior est. semper autem frigidior, qvam lacus diffusio patitur, manet: æstiviſqve noctibus ejus aquæ sub divo perflatæ, neqvaquam æstibus cedunt: id enim facere indigenis moris est. Varia autem sunt in eo piscium genera, ab alterius loci piscibus tam sapore qvam specie discreta: mediusqve fluvio Jordane secatur. Cæterum Jordanis fons Panium esse videtur: sed re vera huc terra conditus fertur ex ea qvæ vocatur Phiale. Hæc autem est, qva in Trachonitidem ascenditur ad CXX. stadium à Cæsarea, ad dexteram non longè à via. Et proprie qvidem ex rotunditate Phiala dicitur lacus, rotæ speciem præferens. semper autem intra ejus labra cohibetur unda, nunqvam deficiens vel exuberans. Cumqve interim hoc esse Jordanis principium nesciretur, à tetrarcha qvondam Trachonitidis Philippo deprehensum est. Is namq; missis in Phialen paleis, invenit eas apud Panium redditas, unde antea fluvius nasci credebatur. Naturalis qvidē pulchritudo Panii, re-

Κεφ. λε.

Ἡ δὲ λίμνη γεννησὰρ μὲν ὑπὸ τῆς παραχούσης χώρας καλεῖται, σταδίων εὖρος οὐσα παρασάκοντα, καὶ πρὸς πυτίους ἑτέρων ἑκατὸν τὸ μῆκος, γλυκεῖά τε ὅμως ἐστὶ, καὶ ποτιμωτάτη. καὶ γὰρ τῆς ἑλώδους παχύτητος ἔχει τὸ νᾶμα λεπτότερον. καθαρά τε ἐστὶ πάντοθεν αἰγιαλοῖς ἐπιλήγουσα, καὶ ψάμμῳ, πρὸς δ' ὕκρατος ἀρύσασθαι. ποτιμοῦ μὲν ἡ κρείσσης πρόσκειται θερμότερα, ψυχροτέρα δ' ἡ τῆς λίμνης ἀεὶ μένουσα. καὶ τὸ μὲν ὕδωρ, οὐκ ἀποθεῖ χιόνος ἐξαυθμαθὲν, ὥστε θήρους πυκνὸς πιεῖν ἔθος τοῖς ἀπιχωρίοις. γένη δ' ἰχθύων ἐν αὐτῇ διάφορα πρὸς τὰς ἀλλαχοῦ, μείζονα τε καὶ ἰδέαι, μέση δ' ὑπὸ ἰορδάνου τέμνεται. καὶ δοκεῖ μὲν ἰορδάνης πηγὴ τὸ πάνιον. φέρεται δ' ὑπὸ γῆν εἰς τοῦτο κρυπτὸς ἐκ τῆς καλουμένης φιάλης. ἡ δὲ ἔστιν ἀνιόντων εἰς τὴν τραχωνῖτιν ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι καισαρείας, ἐκ ὁδοῦ κατὰ δεξιὸν μέρος οὐκ ἄπωθεν. ἐκ μὲν οὖν τοῦ περιφερείας, ἐπίμηκες φιάλη κέκληται, περιεχούσης οὖσα λίμνη. μένει δὲ ἀεὶ χείλους αὐτῇ ἀεὶ τὸ ὕδωρ, μήτε ὑπονοσοῦν, μήτε ὑπερχεόμενον. ἀγνοεῖται δ' ὑπὸ πάντων ὅπως ὁ ἰορδάνης ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι, διὰ δὲ τραφαρχήσαντος τραχωνιτῶν ἡλέγχθη φιλίππου. βαλὼν γὰρ ἄχυρα εἰς τὴν φιάλην ἀφῆκε κατὰ τὸ πάνιον, ἔνθεν ἐδόκουν οἱ πάλαι γεννᾶσθαι τὸν ποταμὸν, εὑρεῖν ἀνενεχθέντα. ἔστι γὰρ μὲν πανίου τὸ φυσικὸν κάλλος. ὑπὸ

B C D E F G

ὑπὸ τ̃ βασιλικῆς πρεσβείας πολυτελείας, τὸν ἀ- A gis opibus & Agrippæ divitiis magnificentius ac-
γρίππα τολ̃τον κεκοσμημένον. ἀρχόμεν⊙ ὁ φανε- curata est. Manifestum autem flumen Jordanis
ρὸ ῥεύματ⊙ ὁ ἰορδάνης ἀπὸ ἕδε ἄντρε, κοπὴ μὲν ex hoc antro incipiens, Semechonitis quidem la-
πὰ τ̃ σεμεχωνίτιδ⊙ λίμνης ἕλη τε καὶ πέλματα. δια- cus paludes secat cœnosas: centum autem &
μείψας ὁ ἑπτὰς ἑκατὸν ἕκοσι σταδίοις, μ̃ πόλιν ἰουλιά- viginti aliis præteritis stadiis, post oppidum Ju-
δα, διεκπίπτει τὴν ἡμνησὰρ μέσην. ἔπειτα πολλὰ liada, Genesar lacum medium transemensus, de-
ἀναμετρήσαν⊙ ἐρημίαν, εἰς τὴν ἀσφαλτῖτιν ἔξεισι inde multam per solitudinem in Asphaltiten la-
λίμνην τ̃ τὴν ἡμνησὰρ, ὠμωνυμ⊙ χώρᾳ, cum exit. Ad Genesar vero lacum ejusdem no-
θαυμαστὴ φύσιν τε καὶ κάλλ⊙. ὅτι γὰρ αὐτὴν τί φυτὸν B minis terra prætenditur, natura simul & pulchri-
ἀρνεῖται διὰ τὴν ποιότητα, ἅπαν πεφυτεύκασιν οἱ tudine admirabilis. Nullum enim ipsa pro uber-
νεμόμενοι. ὁ δ ἀὴρ⊙ τὸ εὐκράτον ἁρμόζει καὶ τοῖς διά- tate sui negat arbustum, totamqve plantis conse-
φοροις. καρύαις μὲν γὰρ φυτῶν τὸ χειμερώτατον, ἄπι- vere cultores. cæli vero temperies etiam diver-
οι τε θῆλαι, ἔνθα φοίνικες, οἱ καύματα τρέφοντες. συ- sis aptissima est. nuces enim, quæ arborum ma-
κέαι τε, καὶ ἐλάαι πλησίον τούτων, αἷς μαλθακώτερ⊙ xime frigoribus gaudent, infinitæ floresc unt: ubi
ἀὴρ κατοδέδεικται. φιλοτιμίαν δ᾽ ἄνθρ ἔπεστι τ̃ φύσεως, etiam palmæ, quas nutrit calor æstivus: has
βιασαμένης εἰς ἓν συναγαγεῖν τὰ μάχιμα, καὶ τ̃ ὡρῶν juxta ficus & oleæ, quibus aura mollior destinata
ἀλλήλων ἔριν, ἑκάστης ὥσπερ ἀντιποιουμένης χωρίε. C est: ut naturæ magnificentiam hanc esse quis di-
οὐδὲ μόνον τρέφει φύσις δόξαν τοῖς διαφόροις ἐπιφέρει, xerit, vim adhibentis ut in unum conveniant
ἀλλὰ καὶ διαφυλάσσει. τὰ μὲν γὰ βασιλικώτατα συ- inter se repugnantia, anniqve temporum con-
φυλεῖ τε, καὶ σῴζει, δέκα μησὶν ἀδιαλείπτως χορη- tentionem bonam, veluti singula peculiari stu-
γεῖ. τοὺς δ᾽ λοιποὺς καρποὺς, δι᾽ ὅλ⊙ ἔτους παρέχεται dio terræ faverent. non enim solum nutrit præ-
τοῖς αὐτοῖς. ἔστι γὰρ τῇ τ̃ ἀέρων εὐκρασίᾳ, καὶ πηγῇ ter opinionem poma varia, sed etiam servat, e-
διαφόρου πολυμιγοῦς, καπαρναούμ αὐτὴν οἱ ἐπιχώ- gregia quidem, & quodammodo regalia. Uvas
ριοι καλοῦσι. τοιαύτην φλέβα δ᾽ νέλε τινὲς ἔδοξαν, ἐπεὶ sane caricas intermissione decem mensibus sug-
γλυκᾶ τῇ κῇ τ̃ τὴν ἀλεξανδρέων λίμνην κροκοδείλοις φιλ- gerit, cæteros vero fructus, anni spatio senescen-
πλήσιον. μῆκ⊙ δ᾽ χωρίε κατατείνει σταδίους τ αἰγια- D tes. Nam præter aëris lenitatem, & fonte quo-
λὸν τῆς ἑμωνύμου λίμνης, ἐπὶ σταδίους τριάκοντα, καὶ que irrigatur uberrimo, qui Capernaum ab indi-
εὖρ⊙ ἑκατὸν. ταύτην μὲν ὕστω φύσεως ἔχει. ἐπεσκευασ- genis appellatur. Eum nonnulli venam esse Ni-
μένος δ᾽ ἐπὶ πλεῖστον κάθησιν αἰ χεδίαι, τ̃ δυνάμεως li fluminis opinantur, quod similes coracino Ale-
ἐπιθήσας, ὅσον ὤετο τοῖς κ τ̃ λίμνην αὐτάρκεσθαι ἐπε- xandrino generat pisces. Longitudo autem re-
νήνεγκε. τοῖς δ᾽ σωελαυνομένοις, ὅτι ἐπὶ γλεῶ διαφεύ- gionis secundum littora cognominis lacus XXX
γειν ἐνῆν, σκεπτολεμωμένων πάντων, ὅτι ἐξ ἴσ διανα- stadiis extenditur, & latitudo XX. Horum qui-
υμαχεῖν. τάπερ γὰ σκάφη, μικρὰ ὄντα κ ληῤῥικὰ, dem natura ejusmodi est.
πρὸς τὰς χεδίας ἐπ᾽ ὀλίγοις ἐνῆν, καὶ καθ᾽ ἕκαστον ἐμπολέον-
τες ὀλίγοι πρὸς ἀθρόους ἐφεστῶτας τοὺς ῥωμαίους, ἐγγί- CAP. XIX.
ζειν ἐδεδοίκεσαν. ὁμως δ᾽ οὐκ ἐσκυβαλέοντες τὰς χε- E VEspasianus autem perfectis ratibus, impo- Tarichearũ
δίας, ἔστι δ᾽ ὅπ⊙ κ πλησιάζοντες, τοὺς ῥωμαίους ἔβαλλον sita manu militum, quanta in eos qui lacu excidium.
λίθοις, ὠθοῦντες ἐμπλήσειν ἔπεμπον. σκαφῶν δ᾽ αὖ effugerant satis esset, una provehitur. Illi
πλέον κατ᾽ ἀμφοτέρα. τὰ γὰ χερμάσιν ἀδὲν δρῶν- autem neque compulsi ad terram evadendi fa-
τες ὅπλ μὴ κτύπον ἐπάλληλον, εἰς τὰ πεφραγμένους ἔ- cultatem habebant, infestis omnibus neqve na-
βαλλον, ἐφικτὰ τοῖς ῥωμαίων ἐγίνοντ᾽ βέλεσι, καὶ πλη- vali bello pari conditione pugnandi. nam & sca-
σιάζειν τολμῶντες, πρὶν δρᾶσαί τι παθεῖν ἔφθανον, καὶ phæ parvæ, atque piraticæ adversus rates infir-
σὺν αὐτοῖς ἐβαπίζοντο σκάφεσι. τ̃ δ᾽ διεκπαίειν πε- mæ erant: & cum pauci singulis veherentur, F
μένων, πολλὰς μὲν ἐφικνούμενοι κοντοῖς διέφρον, ὰς δ᾽ cunctis simul instantibus Romanis appropinqva-
ξιφήρεις ἐπικαταπηδῶντες εἰς τὰ σκάφη, τινὰς δ᾽ συν- re metuebant. Verumtamen circum rates na-
τρεχόντας τ̃ χεδίαις ἐναπολῃφθέντας μέσους, εἷλον ἅ- vigando, nonnunquam etiam prope accedendo,
μα τῇς ἁλιάσι. τ̃ δ᾽ βαπιζομένων τὰς ἀναπνεύοντας, lapidibus Romanos eminus appetebant, aut co-
βέλ⊙ ἔφθανεν, ἢ χεδία κατελάμβανε, διαβαίνον minus etiam irritando feriebant: plus autem
ὑπ᾽ ἀμηχανίας εἰς τὰς ἐχθρὰς πλεομένων, ἢ κεφαλὰς ipsis utroqve modo nocebatur. nec enim saxis
ἢ χεῖρας ἀπέκοπτον οἱ ῥωμαῖοι. πολλὴ τὶ καὶ αὐτῶν, καὶ quicquam præter crebros sonitus agebant, quo-
ποικίλη φθορὰ πανταχ̃, μέχρι τραπέντες ἐπὶ τὸν niam contra septos armis jacebantur, contiguiq;
γλῶ ἐξώθησαν οἱ λοιποὶ, κεκυκλωμένων, αὐτοῖς G sagittis eorum efficiebantur, & si accedere pro-
τῶν ἁλιάδων. ἐκκλησόμενοι δ᾽ πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ pius ausi fuissent, priusquam facerent aliquid,
κατηκοντίζοντο τῇ λίμνῃ, πολλὰς δ᾽ σκηπήσαντας patiebantur, cumqve ipsis navigiis mergeban-
qui pilis contingi possent, alios desiliendo in scaphas Romani gladiis transfigebant: nonnullos,
concurrentibus inter se ratibus in medio deprehensos, cum naviculis capiebant. Submersorum au-
tem qui capita sustulissent, aut sagittis præveniebantur, aut ratibus occupabantur: & si desperatione
compulsi inimicis adnatare tentassent, eis vel manus vel capita truncabantur, plurimusqve passim
ac varius erat interitus eorum, donec in fugam versi, cæteri terræ appulsi sunt, circumclusis navi-
culis suis. Excluſi autem multi quidem in ipso lacu telis configebantur, multos vero in terram egressos

peremerunt Rom. Mixtum autem sangvine, plenumqve cadaveribus cerneres totum lacum. nullus enim salvus evasit. Acerbus autem secutis diebus odor illam regionem oppressit & facies. nam littora quidem naufragiis simul plena erant, & corporibus tumidis, calescentes autem ac tabefacti mortui, cœli tractum corrumpebant, ut non Judæis solum ille casus miserabilis videretur, verum etiam autoribus ipsis esset invisus. Iste quidem illius prælii navalis exitus fuit. Perierunt cum his, qui pridem in civitate cecidere, sex millia & quingenti. At Vespasianus, pugna peracta, pro tribunali apud Tarichæas residens, advenam populum ab indigenis secernebat, qui autor belli extitisse videbatur: & an hi quoque servandi essent, cum rectoribus deliberabat, his autem affirmantibus eorum liberationem, detrimento futuram: nec enim demissos quiescere posse homines, qui & patriis carerent, vimqve adhibere ac bellum inferre possent ad quos confugissent: Vespasianus salute quidem indignos esse eos, contraqve servatores suos noverat evasuros: sed de eorum mortis genere cogitabat. Nam si ibi occiderentur, non perpessuros suspicabatur indigenas, tot apud se supplices obtruncari: fideqve interposita deditis vim pigebat afferre: verum ab amicis superabatur, nihil in Judæos non licere dicentibus: quodque utile esset, honesto debere præponi, cum utrumqve obtineri non posset. Indubitata igitur concessa dicentia, solo eos itinere, quod Tiberiade duceret, exire permisit. Cumqve illi facile his, quæ cupierant credidissent, & quo jussum fuerat comitati, neqve pecuniis suis quicquam metuentes abirent: totam ad Tiberiada usqve viam Romani, ne quis evaderet, occupaverunt: eosq; in civitatem conclusos, mox insecutus Vespasianus omnes in stadio constituit. Et seniores quidem cum imbellibus, qui mille ducenti erant, jussit occidi: juvenum autem validissimos sex millia lectos, ad Isthmon Neroni transmisit. Cæteram vero multitudinem triginta millia & quadringentos vendidit, præter alios quos Agrippæ donaverat. nam his, qui ex ejus regno essent, facere quod vellet ipse permisit. Verum & istos rex vendidit. Reliqvum vulgus erant Trachonitæ & Gaulanitæ & Hippeni, pluresqve Gadaritæ, seditiosi & fugitivi, & quibus probra pacis bellum conciliant. Capti sunt autem VI. Idus Septembris.

A οἱ ῥωμαῖοι διέφθειραν ἅπαν γῆς. ἐν ᾗ ἰδεῖν ἦν πελαγωμένῳ μὲν αἵματι, πεπληρωμένῳ δὲ νεκρῶν τὴν λίμνην ἅπασαν. διεσώθη γὰρ οὐδείς. ὀδὴ δὲ τὴν ἑξῆς ἡμέραις πολλαῖς τὴν χώραν, ἐδύσπε τε ἡ ὄψις. οἱ μὲν γὰρ αἰγιαλοὶ ναυαγίων ἦσαν μεστοὶ καὶ διοιδούντων ἔτι νεκρῶν σωμάτων. ἐγκυμονοῦντες δὲ μυδῶντες οἱ νεκροὶ τὸν ἀέρα διέφθειραν, ὡς μηκύνειν οἰκτρὸν ἰουδαίοις τὸ πάθος, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον πᾶσι τοῖς θράσσειν ἐλθεῖν. ἔστι μὲν οὖν τῆς ναυμαχίας τὸ πέλαγος ἀπέβαινον δὲ σὺν τοῖς ἐν πόλεως ἕτεροι πεσοῦσι, ἑξακισχίλιοι πεντακόσιοι.

B

ΚΕΦ. λϛ.

Ὁ δὲ Τεσπασιανὸς ἐπὶ μὲν τὰ μάχιμα, καθίζει μὲν ἐπὶ βήματος ἐν ταριχαίαις, διακρίνων δὲ τὸν ἐπιχωρίων, τὸν ἐπήλυδα λεών, καταρξαμένων δὲ τῆς ἐδόκει πόλεμος, μὴ τὸ ἡγεμόνων εἰ χρὴ σῴζειν ἐσκέπτετο. φαύλων δὲ πάντων βλαβερὸν ἐστὶ τὸν ἄφεσιν αὐτῶν, ἀ γὰρ ἠρεμήσειν ἀπολυθέντας, ἀνθρώπους C ἑστρημένους μὲν πατρίδων, βιάζεσθαι δὲ ἐκ τοῦ καὶ φύγωσι πολεμεῖν δυναμένους. ἐνόμιζε δὲ, ὡς μὲν ἔτι ἄξιοι σωτηρίας εἶεν, καὶ διαφθείρονται τῶν ἀφέντων ἐγίνωσκε, τὸ δὲ τρόπον τὸ ἀναιρέσεως αὐτῶν διενοεῖτο. καὶ γὰρ αὐτόθι κτείνων, ἐκπαλεμώσειν ὑφορᾶτο τοὺς ἱκέτας. ἀ γὰρ ἀνέξεσθαι φονευομένων ἱκετῶν τοσούτων παρ' αὐτοῖς. καὶ μὴ πῇ ἐπιθέσθαι προσελθεῖν ἐκ ἐπέμενεν. ἐξεύπιπτον δὲ οἱ φίλοι, μηδενὶ ἐνδοιαζόντων εὐσεβὲς εἶναι λέγοντας, καὶ χρεῶν τὸ συμφέρον αἱρεῖσθαι πρὸ τοῦ πρέποντος, ὅταν ἡ μὴ δυνατὸν ἀμφω. καλῶς δὲ ἐν αὐτοῖς ἔδοξεν ἀμφίβολον, ἐπιτρέψειν ἐξεῖναι διὰ μέσης τὴν ἐπὶ θεραπαίνας φερούσης ὁδοῦ. τῶν δὲ ταχέως πιθομένων, οἷς ἤθελον, καὶ μὴ φανερῶν ἐν ἀσφαλοῦς τὸ χρήματος, ἅπερ ἐπιτρέπη χωρουμένοις, διαλαμβάνουσι μὲν οἱ ῥωμαῖοι τὸ μέχρι πρὸς πάσαν, ὡς μήτις δοκλίνειεν, συγκλείουσι δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν. καὶ Τεσπασιανὸς ἐπὶ θῶν, ἵστησι πάντας ἐν τῷ στα- D δίῳ. ἐζήρευε μὲν ἅμα τοῖς αἰχμήτοις διακοσίους ἐπὶ χιλίους ὄντας, ἀνελεῖν ἐκέλευσεν. τοὺς δὲ νέων ἐπιλέξας τοὺς ἑξακισχιλίους, ἔπεμψεν εἰς τὸν ἰσθμὸν νέρωνι. καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος εἰς τρισμυρίους, καὶ πεντακοσίους ὄντας πλέασκεν, χωρὶς τῶν αἰχμάτων χαριζόντων. τοὺς δὲ ἐκ τοῦ τότε βασιλικοὺς, ἐπιτρέπειν αὐτῷ πωλεῖν ὃ, τι βούλοιτο. πλέασκε δὲ καὶ τότε ὁ βασιλεύς. ὁ μὲν γε ἄλλος ὄχλος, τραχωνῖται, γαυλανῖται, καὶ ἱππηνοὶ, καὶ οἱ ἐκ τοῦ γαδαρικοῦ, τὸ πλέον ὡς στασιασταὶ καὶ φυγάδες, καὶ οἷς τὰ τῆς εἰρήνης ἐνιδεῖν τὸν πόλεμον πρόξενον, εὐλόγως γεγονότες μιαροὶ ἐγένοντο.

E

ΦΛΑ-

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Δ'.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO, LIBER QVARTUS.

ΚΕΦ. α.

ΣΟΙ μὲν τ ἰωταπατῶν ἀλωσιν γαλιλαῖοι, ῥωμαίων ἀφεστήκεσαν, ἀπὸ τ ἐν ταριχαίαις ἡττηθέντων πρόσεχώρουν, καὶ παρέλαβον πάντα ῥωμαῖοι τὰ φρούρια, & τὰς πόλεις, πλὴν γισχάλων· ἡ τ τὸ ἰταβύριον ὄρος κατελήφοτων. στυγήσῃ δὲ τούτοις, ἡ γάμαλα πόλις παρεσκαγῶν ἀνίκυρος ἐπὶ τ λίμνην κειμένη. τ δ' αἰγίππα λήξεως αὐτῃ τὶ ἦν, καὶ σωγάνη, & σελεύκεια. ἡ δὲ αἱ μὲν ἐν γαυλανιτίδος ἀμφότεραι. ἔστι δὲ ἄνω καλουμένη γαυλανᾶ, μέρος ἦν ἡ σωγάνη, ἔστι κάτω δὲ ἡ γάμαλα. σελεύκεια δέ, πρὸς τῇ συμεχωνίτ λίμνῃ. ταύτη τριάκοντα μὲν εὖρος, ἑξήκοντα δὲ μῆκος ἐκτείνεται. λιμνάζουσι δ' αὐτ τὸ ἔλη, μέχρι δαφνης χωρίου, πάντα ἄλλα τρυφερὰ, & πηγὰς ἔχοντες, αἱ τρέφουσι τ μικρὸν καλούμενον ἰορδάνην ἐπὶ τ τ ζευγῶν ἕως νεῶν, ἐκπίπτουσι τοῦ μεγάλου. τὰς μὲν οὖν ἐν ὄρει σωγάνην, & σελεύκειαν, ἔστιν τὴν ἀρχὴν τ ἀποστάσεως, δεξιᾶς ἀγείπας ἐκπεμπόμενος.

ΚΕΦ. β.

ΓΑμαλα δὲ ἡ ἐκπεσοῦσα πεπιθυῖα τῇ δυσχωρίᾳ, πόλεμον τ ἰωταπάτων. τραχὺς γὰρ αὐχὴν ἀφ' ὑψηλοῦ καταπεσὼν ὄρους, μέσον ἐπαίρει τένοντα. μηκύνει δὲ ἐκατ ἀπέροχῆς εἰς τὸ μεσόθεν σκολιὸν ὅσον κατόπιν, ὡς εἰκάζειν καμήλου τὸ σχῆμα, παρ' ἦν ὠνόμασται, τὸ τραχὺ τ κλίσεως ἐκ ἐξακολουθούντων τ ὀπισθίων. κατὰ πλάγιον μὲν δὴ & ἐκπεσοῦσαν, εἰς φάραγγας ἀβάτους ἐκρήγνυται. τὸ κατ' ἐρᾶν δὲ, ὀλίγον ἀναφεύγει τῆς δυσχωρίας. ὅθεν ἀπήρτηται γῆ ὄρους, & ἔστ ὀπισθίως ἀπόκρημνος τὰ φρῶ, δύσβατον οἱ ὀπισθόχωροι κατεσκεύασαν. πρὸς ὀρθίῳ δὲ τῇ λαγόνι, δεδομημένας πεπυκνωντας δεινῶς ἐπ' ἀλλήλαις αἱ οἰκίαι, κρημνιζομένη τὸ ἡ πόλις εἰκῇ, κατατρέχει εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ὑψηλότ. καὶ πρὸς μεσημβρίαν μὲν ἔκλινεν. ἐνοτὸς δὲ αὐτῆς ἔχθος, εἰς ἄκρον ὑψος ἀνατείνων, ἄκρα τ πόλεως ἦν. ἀτείχιστος δὲ ἐπὶ αὐτῆς κρημνὸς εἰς τὴν βαθυτάτην κατατείνων φάραγγα. πηγὴ δὲ ἐντὸς & τείχους, ἐφ' ἦν τὸ ἄστυ κατέληγεν. ἅπασα φύσει δύσμαχον τὴν πόλιν, intra muros erat, in qvem oppidum desinebat. Qvamvis autem natura inexpugnabilis esset civitas,

CAP. I.

VIcunqve autem Galilæorum Jotapatis excisis Romanis defecerant, hi se ad eos postqvam Tarichææ superati sunt, applicabāt: omniaq; Romani castella & civitates ceperant, præter Giscalā, & qvi montē Itaburium occuparant. Cum his autem rebellarat Gamala civitas, contra Tarichæas posita supra lacū, qvæ ad fines pertinebat Agrippæ, itemq; Sogane & Seleucia. Et hæ qvidem Gaulanitidis regionis erant ambæ: Sogane superioris partis, cui nomen est Gaulana, & inferioris Gamala. Seleucia vero ad lacum Semechonitem, triginta latum, & LX stadiis longum, paludesq; suas ad Daphnen usq; tendentem. Qvæ regio cum alias sit delicioſa præcipue tamen fontes habet, qvi minorem (quem sic appellant) Jordanem alentes sub aureo Jovis templo in majorem deducunt. Soganen quidem ac Seleuciam colentes, in principio defectionis Agrippa sibi fœdere sociaverat. Gamala vero ei non cedebat. freta locorum difficultate amplius quam Jotapata. Jugum namq; asperum, ex alto monte deductum, mediam cervicem erigit: & ubi supereminet, in longitudinem tenditur, tantum contra declive, qvantum a tergo, ut cameli similitudinem præferat: unde nomen etiam duxit, nisi qvod expressam vocabuli significationem indigenæ servare non possunt. Et a fronte quidem ac lateribus, in valles invias scinditur. Pars vero qva de monte pendet, paululum difficultatem refugit. Verum & hanc partem per obliqvum excisa fossa, indigenæ inviam fecerunt. Domus autem crebræ per prona erant ædificatæ, nimioq; præcipitio casuræ similis civitas intra se decurrebat, in Meridiem vergens. Australis vero collis immensa editus altitudine, usum arcis sine muro civitati præbebat, rupesqve superior ad profundam pertinens vallem. Fons autem

Obsidio Gamalensium.

tamen etiam Josephus cum murorum cam ambitu cingeret, fossis & cuniculis reddidit firmiorem. Ejus autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, quam Jotapateni: sed multo pauciores, minusqve pugnaces: situsq; freti difficultate, plures se hostibus putabant. nam plena erat civitas, multis in eam, quod esset tutissima, confugientibus. Unde ab Agrippa quoque præmissis ad obsidionem, per menses septem restitere. Vespasianus autem profectus ex Ammaunte, ubi pro Tiberiade posuerat castra, (Ammaus autem, si quis nomen interpretetur, aquæ calidæ vocantur. Ibi enim ejusmodi fons est, sanandis corporum vitiis idoneus) Gamalam pervenit. & totam quidem civitatem, ita ut diximus positam, custodia circumvallare nequibat. qua vero fieri posset, excubias collocavit: montemqve occupabat superiorem: in quo milites castris, ita ut assolet, muro circumdatis, opus aggerum postremo aggrediuntur. Et a parte quidem Orientis summo supra civitatem loco turris erat: ubi & quintadecima legio, necnon & quinta contra mediam civitatem operabatur. fossas autem decima replevit & valles. Inter hæc Agrippam regem, cum accessisset ad muros, eorumqve defensoribus de traditione loqui tentaret, funditorum quidam ad dextrum cubitum lapide percutit. Et ille quidem propterea familiaribus suis circumseptus est. Romanos autem ira simul ob regem, suiqve metus ad obsidionem protinus incitavit: nullum Judæos crudelitatis modum in alienigenas atqve hostes prætermissum ire credentes, qui circa gentilem suum, & eorum quæ ipsis conducerent svavorem, tam immanes fuissent. Aggeribus autem manus multitudine, operisqve consvetudine cito perfectis, machinas applicabant. Chares autem & Josephus (namq; ipsi erant oppidanorum potentissimi) armatos licet metu perculsos ordinavere: & quanquam non diu obsidionem posse sustinere arbitrabantur, quibus aqua itemqve alia usui necessaria non sufficerent, adhortati tamen eos ad mœnia produxerunt. Et paulisper quidem machinis advenientibus repugnarunt. balistis autem tormentisq; perculsi, in oppidum recesserunt. Itaq; Romani tribus ex locis aggressi, murum arietibus quatiunt: & qva dejectus fuerat, infusi magno cum armorum strepitu ac tubarum sonitu, ipsi quoque insuper ululantes cum oppidanis confligebant. illi autem ad primos aditus interim pertinaces, Romanis ne ultra progrederentur obstabant. Cæterum vi & multitudine superati, undiqve ad excelsa civitatis loca fugiunt. deinde revertentes instantibus sibi hostibus incumbunt: illesqve impingendo per declivia, locorum difficultate & angustia depressos interficiebant. Romani autem cum neq; a vertice imminentibus repugnare, neqve in partem aliquam evadere possent, pronos eos urgentibus hostibus, in domos hostium plano contiguas refugiebant. sed hæ repletæ labebantur, quod pondus sustinere non poterant: unaqve dejecta multas inferiores, itemqve illæ alias deturbabant. Ea res plurimos Romanorum morte consumpsit. incerti enim

Α τειχίζων ὁ ἰώσηπος ἐπήσεν ὀχυρωτέραν, ὑπονόμοις τε καὶ διώρυξιν. οἱ δὲ ἐν αὐτῇ φύσει μὲν ἐχώρει θαρραλεώτεροι τῷ κατὰ τῶν ἰωταπατηνῶν ἦσαν. πολὺ δὲ ἐλάττονες μάχιμοι, καὶ τῷ τόπῳ πεποιθότες, διὸ καὶ πλείονας ὑπεδέχοντο. πεπληρωτο γὰρ ἡ πόλις ὅλη τῶν ὀχυρότητα συμφυγόντων, πρὸ καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς πεμφθέντων ὅτι τῶν πολιορκίαν, ἀντεῖχεν ὅτι μῆνας ἑπτὰ. ὑπῆρχον δὲ, ἄρχεις ἄνω τῆς ἀμμαοῦς, ἔνθα πρὸ τῆς τιβεριάδος ἔστρατοπέδευκει (μεθερμηνευομένη δὲ ἀμμαοῦς, θερμὰ λέγοιτ' ἄν, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πηγὴ θερμῶν ὑδάτων πρὸς ἄκεσιν σπουδῆς) · ἀφικνεῖται πρὸς γάμαλα. ἐστὶν δὲ κυκλοτερὴς φύσεως ἡ πόλις ὅλη ἐχόμενος τοῦ ὄρους. πρὸς δὲ τῆς ὀπισθίας, φάραγξ καθήκει, καὶ τὸ ὑπερκείμενον ἐρυμνὸν καὶ ἀλαμβάνει). τῶν δὲ κειμένων δὲ ὥσπερ ἐν θεάτρου τὸ πᾶν μέτωπον ὑπὲρ αὐτὸς στρατόπεδον, χωμάτων ἤρχετο κατ' οὐρᾶν. καὶ τὸ μὲν κατ' ἀνατολὰς αὐτῷ μέρος, ἔπειρο ὁ ἀνατάτω πόλεως πύργος ἦν, ἐφ' ᾧ τὸ πέμπτον δέκατον ἑστρατοπεδευκὸς πᾶγμα. καὶ τὸ πέμπτον μὲν, καὶ μέσην ἐχεμαζέτο τῆν πόλιν, τὰς διώρυγας δὲ ἀνετέλλετο, καὶ τὰς φάραγγας τὸ δέκατον. καὶ τέτῳ προσελθόντα τῆς τείχεσιν ἀγρίππαν τὸ βασιλέα, ἐπὶ τῷ δωδέκατος τῆς ἐφεσῶσι πρωΐμβρον Δαλέγιος, βάλλει τὶς τ σφενδονητῶν, καὶ τ δεξιὸν ἀγκῶνα λίθῳ ἐκ ὁ μὲν, ὑπὸ τοικείων θᾶττον περιεχέθη. ῥωμαίους δὲ ἐπῆρεν εἰς τῶν πολιορκίαν, ὀργῆτε πρὸς βασιλέως, ἐπὶ σφῶν αὐτῶν δέος. ἠγὸ δὲ πολέμιον ὠμότητος ὑπερβαλὸν κατ' ἀλλοφύλων καὶ πολεμίων, τοὺς πρὸς ὁμόφυλον ἐπ τ συμφερόντων αὐτοὺς συμβουλον ὄντως ἀφειδοῦντας.

Β

C

D

Κεφ. γ.

Συντελεσθέντων οὖν τ χωμάτων θᾶττον πλήθη χειρῶν, ἐπ τ πεπομένων ἐθῶ, προσῆγον τὰς μηχανάς. οἱ δὲ πρὸ τ χάρητα, ἐπ ἰώσηπον, ὅτι μὴ ἦσαν τῶν κ τῷ πόλει δυνατώτεροι, καὶ περ καταπεπληγότας τοὺς ὁπλίτας τάττουσιν, ἐπειδὴ μέχρι πολλᾶ πρὸς τ πολιορκίαν ἀνθέξειν ἐκ ὑπελάμβανον, ὕδατι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδείοις μὴ διηρκέσθαι. ὠθισθέντες δ' ὅμως, ἐξῆρχον ὅτι τὸ τεῖχος. καὶ πρὸς ἐλέγον μὲν ἀπημυνάντο τὰς προσαγούσας τὰς μηχανὰς, βαλλόμενοι δὲ τοῖς καταπέλταις, καὶ τοῖς πετροβόλοις, ἀνεχώρουν εἰς τ πόλιν. ἐ προσάγοντες οἱ ῥωμαῖοι τρεχόθεν τὰς κεφὰς, διασείουσι μὲν τὸ τεῖχος, ὑπερ δὲ τ ῥιφέντων ἐκχεόμενοι, μᾶλλον συλλυπήσαν ἦκον, καὶ κινῆσι τ ὅπλων αὐτοί τε ἐπαλαλάζοντες συνεβόησαν τοῖς κ τ πόλιν. οἱ δὲ πρὸς μὲν κ τὰς πρώτας ὁδοὺς ἐπεκάθηντο, προσωτέρω χωρῶν ὑπολίνον, καὶ καρτερῶς τὰς ῥωμαίους ἀνέτρεπον. βιαζόμενοί τε ὑπὸ πολλῶν, καὶ πάντοθεν τρεπόντων, καὶ πρὸς τὰ ὑψηλὰ τῆς πόλεως προσκαθήμενοι τοῖς πολεμίοις ἐξ ὑποστροφῆς ἐπιπέσοντες, συνῳθοῦντο εἰς τὸ κάταντες, καὶ τῇ στενότητι καὶ δυσχωρίᾳ θλιβόμενοι ἀνήρουν. οἱ δὲ μήτε τὰς κ κορυφὰς ἀμύνασθαι δυνάμενοι, μήτε διεκπαίειν τ σφετέρων προσω βιαζομένων, ὅτι τὰς οἰκίας τ πολεμίων, πρόσγειοι ἦσαν, ἀνέῤῥηγνυν. οἱ δὲ ταχέως κατεπίπτον πληρούμενοι, καὶ τὸ βάρος μὴ στέγοντα. κατέπιπτε δὲ πολλὰς μία τ ὑπ' αὐτῆς πεσοῦσα, καὶ πόλλ' ἐκείνους τοὺς ὑπ' αὐτοῖς. ἔτι πλείονας διέφθειρε τ ῥωμαίων, ὑπὸ γὰρ ἀμηχα-

E

F

G

possent, pronos eos urgentibus hostibus, in domos hostium plano contiguas refugiebant. sed hæ repletæ labebantur, quod pondus sustinere non poterant: unaqve dejecta multas inferiores, itemqve illæ alias deturbabant. Ea res plurimos Romanorum morte consumpsit. incerti enim

ἀμηχανίας καί τι σωιζόμενα ὁρῶντες, ἐπεπήδων τῆς στέγης, καὶ πολλοὶ μὲν κατεχώννυντο τοῖς ἐρειπίοις. πολλοὶ δὲ ὑποφεύγοντες, μέρη σώματος κατελαμβάνοντο, πλείστους δὲ ὁ κονιορτὸς ἄγχων ἀνῄρει. σπουδαίων δὲ καὶ γαμαλεῖς ὑπελάμβανον, ἐς τὰς κώμας ἀμελοῦντες βλάβης, ἐπέκειντο τοῖς τε τὰ πάντα τὰς πολεμίους ἀνωθοῦντες, καί τι καὶ λιθαίνοντας ἐν ἐξόδοις τῆς στενωποῖς, ἐς ἀεὶ τοὺς πίπτοντας ὑπερθεν βάλλοντες, ἔκτεινον. καὶ τὰ μὲν ἐρείπια, χερμάδων πλέω ἢ αὐτοῖς, σίδηρον δὲ παρεῖχον οἱ τῶν πολεμίων νεκροί. σφαττόμενοι γὰρ τὰ τῶν πεσόντων ξίφη, καὶ τῶν δυναμένων ἐχόντων. πολλοὶ δὲ ἀποπίπτοντες ἤδη τῶν δωμάτων, σφᾶς αὐτοὺς βάλλοντες ἔθνησκον. ἢ δὲ τραπέντων ἡ φυγὴ ῥᾴδιος. καὶ γὰρ ἄγνοιαν τῶν ὁδῶν καὶ παχύτητα δ' κονιορτός, μηδὲ ἀλλήλους διαγινώσκοντες ἀνειλοῦντο, καὶ πρὸς σφᾶς ἔπιπτον. οἱ μὲν οὖν μόλις εὑρίσκοντες τὰς ἐξόδους, ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ πόλεως.

A quid facerent, quamvis ſubſidere tecta viderent, tamen eo convolabant. atqve ita multi quidem ruinis opprimebantur: non pauci vero ſubterfugientes, parte corporis mulctabantur. Plurimi autem pulvere ſuffocati moriebantur. Sed ea Gamalenſes pro ſe fieri exiſtimabant: propriaqve incommoda negligentes magis inſtabant: hoſtesqve in ſua tecta urgendo compellebant. qui vero per anguſtos viarum clivos cecidiſſent, eos telis deſuper miſſis interficiebant. Et ruinæ quidem lapidum copiam, ferrum vero eis mortui hoſtes dabant. cæſorum enim gladios auferentes, his contra ſemineces utebantur. Multi jam præcumbentibus tectis, ſemet inde projiciendo moriebantur: tergaqve dantibus ne fuga quidem facilis erat. viarum namqve ignorantia, & caligine pulveris alius alium non agnoſcentes pererrabant, & circa ſe ſternebantur. Sed illi quidem vix reperto exitu, ab oppido receſſerunt.

Κεφ. δ.

Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀεὶ πρόσω μόνων τοῖς πονουμένοις, δεινὸν γάρ τι πάθος αὐτὸν εἰσῆει κατερειπομένου ἑρῶντα πρὸς τοῦ στρατοῦ τὴν πόλιν, ἐν λήθῃ δ' κατ' αὐτὸν ἀσφαλοῦς ἡνιόχου, λανθάνει καὶ μικρὸν ἀνωτάτω τοῦ πόλεως προελθών, ἔνθα μέσοις ἐγκαταλείπει τοῖς κινδύνοις μετ' ὀλίγων παντελῶς. οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς αὐτῷ Τίτος τότε συμπαρῆν, πεμφθεὶς πρὸς Μουκιανόν. εἰς συρίαν ἀπεστάλη. τραπῆναι μὲν οὖν ὅτε ἀσφαλὲς, ὅτε πρέπον ἡγήσατο, μνησθεὶς ὧν τοῦ νεότητος αὐτῷ πεπονημένων, καὶ τοῦ ἰδίας ἀρετῆς, ὥσπερ ἔνθους ἡνιόχου, σωματοῖ μὲν τοὺς ἅμα αὐτῷ τότε σώμασι τῆς παρουσίας. ἐνυφίσταται δὲ καὶ θορυβοῦντα τὸν πόλεμον, καὶ ὅτε ἀνδρῶν πλῆθος, ὅτε βελῶν ὑποπήξας, ἐπέμενε, μέχρι δαιμόνιον τὸ φρόνημα τῆς ψυχῆς συνοήσαντες οἱ πολέμιοι, τὰς ὁρμὰς ἐνέδοσαν. ἀπανώτερον δὲ προσκειμένων, αὐτὸς ὑπὸ πόδα ἀνεχώρει, νῶτα μὴ δεικνὺς ἕως ἔξω δ' τείχους ἐγένετο. πλείστοι μὲν οὖν ῥωμαίων καὶ ταύτῃ ἔπεσον τὰ μάχῃ, ἐν οἷς καὶ ὁ δεκαδάρχης ἔβουτος, ἀνὴρ οὐ μόνον ἐφ' ἧς ἔπεσε προθυμίας, ἀλλὰ παντὸς δ' πρότερον γυμνάσιος φανείς, δ' πλείστα κακὰ Ἰουδαίοις ἐργασάμενος. ἑκατοντάρχης δέ τις γάλλος ὀνόματι, μετὰ στρατιωτῶν δέκα προσχεθεὶς ἐν τῇ παρόδῳ, κατίδον μὲν εἴς τινος οἰκίαν. τῶν δ' ἐν αὐτῇ Ἰερολαλούντων προδοσίαν ὅσα κακὰ τῶν ῥωμαίων, ἡ πρὸς σφῶν ὁ δῆμος ἐβουλεύετο, καπνῷ σαίνοντος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ σύροι, νύκτωρ ἐπανίστανται, δ' πάντας ἀποσφάξας, μετὰ στρατιωτῶν εἰς τοὺς ῥωμαίους Ἰασώζεται.

B eos telis deſuper miſſis interficiebat. Et ruinæ quidem lapidum copiam, ferrum vero eis mortui hoſtes dabant. cæſorum enim gladios auferentes, his contra ſemineces utebantur. Multi jam præcumbentibus tectis, ſemet inde projiciendo moriebantur: tergaqve dantibus ne fuga quidem facilis erat. viarum namqve ignorantia, & caligine pulveris alius alium non agnoſcentes

C pererrabant, & circa ſe ſternebantur. Sed illi quidem vix reperto exitu, ab oppido receſſerunt. Veſpaſianus autem, qui laborantibus ſemper interfuit, ſæviſſimo dolore perculſus, cum ſuper militem ruere civitatem videret, propriæ tuitionis oblitus, clam paulatim ſuperiore in oppido locum prehendit: ibiqve inter media pericula cum paucis omnino relinqvitur. nec enim aderat tunc ei filius Titus, ad Mutianum pridem

D in Syriam miſſus. Et dare quidem terga, neqve tutum neqve honeſtum ſibi putabat. rerum autem qvas ab adoleſcentia geſſerat, ac propriæ virtutis memoria, qvaſi Deo repletus, corpora ſociorum atqve arma condenſat, & cum his bellum una a vertice defluens ſuſtinebat: & neqve virorum neqve telorum multitudinem formidans manebat, donec ejus animi obſtinationem hoſtes divinam eſſe reputantes, impetum remiſe-

E runt. illis autem jam infirmius oppugnantibus, ipſe pedem referens, non prius terga oſtendit, quam extra muros egreſſus eſt. Plurimi qvidem Romani milites in ea pugna ceciderunt, & inter eos Ebutius decadarchus, vir non eo tantum prælio quo periit, ſed ubiqve antea fortiſſimus comprobatus, quique plurimis malis Judæos afeciſſet. In ea pugna centurio qvidam nomine Gallus, cum decem militibus in qvadam domo

F latuit. Ejus autem habitatoribus dum cœnarent, quod in Romanos fuiſſet conſilium populi ſui, inter ſe fabulantibus, hoc audito (nam & ipſe Syrus erat, & hi qvos ſecum habebat) nocte illos aggreditur: omnibusqve mactatis ad Romanos ſalvus cum militibus evadit. Veſpaſianus autem mœrere exercitum adverſis caſibus videns, qvodqve nullam interim tantam experti fuerant cladem: hujusqve rei magis eos pudere, quod ſolum ducem in periculis reliquiſſent, conſolandos putabat: de ſe quidem nihil dicens, ne qvem vel initio culpaſſe videretur. Oportere autem inqviens, qvæ communia eſſent fortiter ferre, naturam belli cogitantes, quodque nusquam eveniat ſine cruore victoria, iterumqve habeat fortuna regreſſum. Multis tunc Judæorum millibus interfectis, exiguam pro his ſtipem ſe inimicæ pependiſſe fortunæ. Atque, ut jactantium eſſet, nimis ſecundis rebus inſoleſcere, ita eſſe

Κεφ. ε.

Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀθυμῶσαν τὸ στρατιὰν ἀνοίᾳ πλαγμάτων, καὶ διότι πως ἀδαμοῦ τηλικαύτῃ συμφορᾷ κέχρηντο, τάχα μὲν πλέον αἰδουμένους ἀπὸ τοῦ στρατηγὸν μόνον τοῖς κινδύνοις ἐγκαταλιπεῖν, παρεμυθεῖτο. περὶ μὲν δ' καὶ αὐτὸν ὑποστελλόμενος, ὡς μηδὲ τινὰ ἀρχὴν μέμφεσθ δοκοίη. δεῖν δὲ τὰ κοινὰ λέγων ἀνδρείως φέρειν, τὴν δὲ πολέμου φύσιν ἐννοοῦντας. ὡς ἀδαμοῦ τὸ νικᾶν ἀναμωτὶ πεφύκηται. ἢ δὲ παλίμπτωτος τύχη πεῖσαι. ποιοῦντας μὲν τοὺς μυρίαδας Ἰουδαίων ἀνελόντας, αὐτὸς ὀλίγου τοῦ δαίμονι δεδωκέναι συμβολήν. ἕνεκα δ' ὥσπερ ἀπειροκάλων τὸ λίαν ἐπαίρεσθαι τῆς εὐπραγίας, οὕτως

G qvodqve nullam interim tantam experti fuerant cladem: hujusqve rei magis eos pudere, quod ſolum ducem in periculis reliquiſſent, conſolandos putabat: de ſe quidem nihil dicens, ne qvem vel initio culpaſſe videretur. Oportere autem inqviens, qvæ communia eſſent fortiter ferre, naturam belli cogitantes, quodque nusquam eveniat ſine cruore victoria, iterumqve habeat fortuna regreſſum. Multis tunc Judæorum millibus interfectis, exiguam pro his ſtipem ſe inimicæ pependiſſe fortunæ. Atque, ut jactantium eſſet, nimis ſecundis rebus inſoleſcere, ita eſſe

ignavorum, in offensionibus trepidare. velox enim est, inqvit, in utrumqve mutatio: & ille vir fortis habetur, cujus sobrius erit animus in rebus qvoqve infeliciter gestis: ut idem scilicet maneat, rectis consiliis peccata corrigens. Qvanqvam ea, qvæ nunc acciderunt, neqve mollitia nostra, neqve Judæorum virtus effecit. nam & illis pugnæ melioris, & nobis deterioris, causa fuit difficultas locorum. Qua in re nimirum qvis reprehenderit alacritatis vestræ temeritatem. nam cum hostes in excelsiora loca refugissent, manus continere debuistis, neqve in summo vertice constituta sequi pericula: sed capta inferiori civitate, paulatim eos, qvi refugerant, ad tutiorem vobis & stabilem pugnam revocare: nunc autem immoderata festinatione vincendi, qvam id incaute fieret, non curastis. Inconsultus autem & furibundus impetus belli, a Romanis alienus est, qui cuncta ordine peritiaqve perficimus, Barbarisqve convenientes, & qvo Judæi maxime possidentur. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere: atqve indignæ offensioni irasci potius qvam mœrere. Optimum autem quisq; de sua manu solatium quærat. ita enim fiet, ut & amissos ulciscamur, & in eos a quibus perempti sunt, vindicemus. Ipse autem, ita ut nunc feci, experiar æqve ac vos pugnando primus ad bella pergere, & novissimus inde discedere. Ille qvidem his dictis recreavit exercitum. At Gamalenses bene gestare, paulisper animos erexere: qvæ nulla ratione, magna magnificeq; provenerat. mox autem reputantes ablatam sibi esse fœderis spem, quodque minime possent effugere (jam enim victus eos defecerat) vehementer dolebant, animosqve remiserant. Nec tamen qvatenus valebant, salutem suam negligebant: sed tam disturbatas partes muri, qui erant fortissimi, quam integras, cæteri amplexi custodiebant: Romanis autem construentibus aggeres, iterumqve tentantibus irruptionem, multi ex civitate per valles devias, qva nulli custodes erant, & per cloacas diffugiebant: eos qvi metu ne caperentur, ibi remanserant, inopia consumebat. solis enim undiqve alimenta, qui pugnare possent, congerebantur. Sed illi qvidem in hujusmodi calamitatibus perdurabant.

ἀνανδρων, τὸ καλῶς πήσειν ἐν τοῖς πταίσμασιν. ὀξεῖα γὰρ ἐν ἀμφοτέροις ἡ μεταβολὴ, καὶ κεῖνος ἄριστος, ὁ καὶ ἐν τοῖς δυτυχήμασιν νήφων, ἵνα μὴ τῇ δι' ὀλιγωρίας ἁμαρτίᾳ τὰ σφάλματα τὰ μέτριοι συμβεβηκότα νικῶ, ἔτι μᾶλλον ἐκτῶν ὑμῶν, ἔτι φθάσῃ τὶ τῶν Ἰουδαίων ἀρετῶν γένοιτο. ἀλλὰ καὶ κεῖνοις ἐπολεμεχθησαν, καὶ ἐξ ὀλίγου ἡμῖν ἄμεινον ἡ δυσχωρία, καθ' ὃν ἄρα τις ὑμῶν μέμψαιτο τῆς ὁρμῆς τὸ ἀπερίσκεπτον. ἀναφυγόντων γὰρ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ τῶν πολεμίων ἑαυτὸς κατέλλειν ἐχρῆν, καὶ μὴ κατὰ κορυφὴν ἱστάμενοις τοῖς κινδύνοις ἐπεσθαι. κρατοῦντας δὲ τῆς κάτω πόλεως, κατ' ὀλίγον προκαλεῖσθαι τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἐδραίαν μάχην. νυνὶ δ' ἀκρατῶς ἐπὶ τὴν νίκην ἐπῄγόμενοι, τῆς εὐσφαλείας ἠμελήσατε. τὸ δ' ἀπερίσκεπτον ἐν πολέμῳ, καὶ τῆς ὁρμῆς μανιώδες, ἐ πρὸς ῥωμαίων, οἳ πάντα ἐμπειρίᾳ καὶ τάξει κατορθοῦμεν, ἀλλὰ βαρβάροις μᾶλλον, καὶ ὧν μάλιστα ἰσοδύνοι κρατοῦντες. χρὴ τοίνυν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἀναδραμεῖν, ἐ θυμοῦσθαι μᾶλλον, ἢ πρὸς ἀδικίαν τοῦ παρ' ἀξίαν πάσχειν. τὸ δ' ἀρίστου ἕκαστον ἐκ τῆς ἰδίας χειρὸς ἐπιζητεῖτω σῴζεσθαι. ἔτω γὰρ τοῖς ἀπολωλόσι τιμωρήσεσθε, καὶ τοὺς ἀνελόντας ἀμυνεῖσθε. πέρασι μὲν δ' ἐγὼ καθάπερ νῦν ἐπὶ πάσης μάχης, προάγειν τι ὑμῶν εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ πλησιάζειν ἀπεχωρεῖν. ὁ μὲν οὖν τοιαῦτα λέγων, τῇ φρονήσει ἀνελάμβανε. τοῖς δὲ Γαμαλεῖσι, πρὸς ὀλίγον μὲν θαῤῥῆσαι τῆς κατορθώσεως παρῆν, ὡς δ' ἐλέγχεσθαι τὰ συμβαίνοντα, ἐ μεγάλως. λογιζόμενοι δ' ὕστερον ἀφῃρῆσθαι σφᾶς αὐτοὺς καὶ δεξιᾶς ἐλπίδα, τὸ τε μὴ δυνασθαι ἀλεξεῖν ἐννοοῦντες, ἤδη δὲ ἐπέλιπε τὰ πρὸς τὴν δίαιταν, δεινῶς ἠθυμουν, ἐ τὴν ψυχὴν ἀνεπεπτώκεσαν. ἐ μέντοι εἰς τὸ δυνατὸν ἠμέλουν σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ προερρηχθέντα δ' τείχους οἱ ἡγεμόνες τὰ μὲν ἐσπασμένα προεῖχόν τε, ἐφύλασσον εἰ λοιπά. τὰ δ' ῥωμαίων ἐπιχωννύντων τὰ χώματα, καὶ πάλιν προωθούμενοι ἐσβολῆς, οἱ πολλοὶ διεδίδρασκον ἐκ τῆς πόλεως, κατὰ τοὺς δυσβάτων φαράγγων, ἢ περ σὺν ἐκείνοις φυλακὴν, ἐ ἀφ' ἑαυτῶν ἐνόμουν. ἐσὶ γὰρ μέσῃ δέει δ' ληφθῆναι, παρέμενον, ἐ ἐνδεία ἀφθείροντο. παντάχοθεν γὰρ τροφὴ τοῖς μάχεσθαι δυναμένοις συνηθροίζετο. καὶ οἱ μὲν, ἐν τούτοις πάθεσι διεκαρτέρουν.

CAP. II.

Itaburius mons occupatur a Placido.

VEspasianus autem inter curas obsidionis, succisivum opus aggreditur adversus eos, qui montem Itaburium occupaverant, inter campum magnum & Scytopolim situm. cujus altitudo quidem XXX. stadiis consurgens, Septentrionali tractu inaccessa est. in vertice autem, XX. stadiorum planities patet, tota muro circumdata. Hunc autem tantum ambitum qvadraginta diebus ædificaverat Josephus: & asias ei materias, & aqvas suggerentibus locis inferioribus. solam enim incolæ pluvialem habebant. Magna igitur in eo multitudine congregata, Vespasianus Placidum cum sexcentis eqvitibus mittit. Huic autem subeundi quidem montis ratio nulla erat. multos autem fœderis ac veniæ spe hortabatur ad pacem: & descendebant ad eum ipsi quoque insidias molientes. nam & Placidus eo studio mitissime cum his loqvebatur, ut eos in planicie caperet: illiq; tanqvam dictis obedientes, ad eum veniebant,

Κεφ. ε.

Οὐεσπασιανὸς δ' πέρασιν ἐπιὼν τὸ πολιορκίας, τὸ ἐπιτύχιον κατέλαβε ἔργον, ὄρος, ὃ ἐσὶ δ' μεταξὺ πεδίου ἐ σκυθοπόλεως μέσον. ἐ τὸ μὲν ὕψος ἐπὶ τριάκοντα σταδίους ἀνίσχει, πᾶσι προσβατὸν πλὴν τὸ πρὸς ἄρκτον κλίμα. πεδίον δὲ ἐσὶν ἡ κορυφὴ σταδίων ἓξ καὶ ἑκατὸν πῶν τετειχισμένον. ἦν δὲ ὑδάτων ἐκτὸς τὸν ὠφέλιμον ὁ ἰώσηπος ἐν τοῖς ἀραιότατα ἡμέραις, τῇ τε ἄλλῃ χορηγέσθαι ὕλῃ κάτωθεν, καὶ ξύλα. καὶ γὰρ τοῖς ἐποίκοις μόνον ἐκ ὄμβριον. πολὺ δὲ πλῆθος ἐπὶ τοῦτο συνειλεγμένου, ἐυεπασιανὸς πλάκιδον μὲν ἱππεῖσιν ἐξακοσίοις πέμπει. τοῦτο τὸ μὲν προσβαίνειν ἀμήχανον ἐκ, ἐλπίδι δ' δεξιᾶς, καὶ προσκλήσεως, πρὸς εἰρήνην τοὺς πολλοὺς προσεκαλεῖτο. κατῄεσαν δ' ἀντιβουλεύοντες. ὅτε γὰρ πλάκιδος ὡμίλει πεδαίτερον, ἀπαδάζων αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ λαβεῖν, καὶ κεῖνοι κατῄεσαν ὡς πειθόμενοι δῆθεν,

ἵνα

ἵνα ἀφυλάκτῳ τοσαῦτα σωσιν. ἐνίκα μὴν τὸ τοιοῦτο τὸ πλανᾶσθαι πανοῦργον, δόξαν μὴν ὧν τῶν Ἰουδαίων μάχης, φυγὴν ὑποκρίνεται, καὶ διώκοντας ἑλκύσας ὀλίγους τῶν πολλῶν ἐν πεδίῳ, τοὺς ἵππους ἐπιστρέφει. τροπὴν μὲν οὖν, πολέμιος μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ὑποτεμόμενος, εἰς γῆν τε ἀνέσθαι. καὶ οἱ μὲν τὸ ἐπαύριον κατολιπόντες, ὀλίγοι ἱεροσολύμων ἔφυγον. οἱ δὲ ἐπιχώριοι πίστιν λαβόντες, ὅτι λελοίπει αὐτοὺς τὸ ὕδωρ, τότε ἐνδόντες σφᾶς αὐτοὺς πλακίδῃ παρέδοσαν.

ΚΕΦ. ζ.

Τῶν δὲ ἐπὶ τῆς γαμάλας, οἱ θρασυβολώτεροι μὲν φεύγοντες διελάνθανον. οἱ δὲ ἀσθενεῖς, διεφθείροντο λιμῷ. τὸ μάχιμον δ' ἀντέσχε τῇ πολιορκίᾳ, μέχρι δευτέρα καὶ εἰκάδι μηνὸς ὑπερεφέρετο, τρεῖς τε ἀπὸ τῆς πέμπτης καὶ δεκάτης τάγματος στρατιῶται τὴν ἐωθινὴν φυλακὴν ὑπεδύοντες, τὸν πρόχειρον καὶ τέτταρα πύργον ὑπορύσσουσιν ὑσυχῇ. τοῖς δ' ὑπὲρ αὐτὸ φύλαξιν, ὅτε μεσούντων ἀῤῥήτως, νυξ μὲν ἦν, ὅτε μεσελθόντων ἐφοβήθη. ἐλθόντες δ' οἱ στρατιῶται φόβον ψόφου, καὶ πέντε τοὺς κατατοπάτους σκυλίσαντες τὰ λίθων, ὑπονηδῶσι. καταῤῥίπτει δ' ὁ πύργος ἐξαίφνης μετὰ μεγίστου ψόφου. καὶ συγκατακρημνίζονται μὲν οἱ φύλακες αὐτοῦ, θορυβηθέντες δ' οἱ κατὰ τοὺς ἄλλους φυλακὰς ἔφυγον, καὶ πολλοὺς διεκπαίειν ταλαιπώρους οἱ ῥωμαῖοι διέφθειραν, ἐν οἷς καὶ ἰώσηπον τὸν ὑπὲρ τὸ παρερρηγμένον δ' ὑπόχυσιν σκιδράσκοντα βαλὼν ἀναιρεῖ. τὸ δὲ ἀνὰ τὴν πόλιν ἀλλοφθέντων ὑπὸ δ' ψόφου, ἀλλοθρομή τε ἦν, καὶ ποία πολλὴ, καθάπερ εἰκὸς ἐπὶ πλωκότων πάντων τῶν πολεμίων. ἔνθα καὶ χάρης καταπεπληγμένος, καὶ νοσηλεύόμενος ὑπὸ πλείστῃ, πολλῷ δέους συνεργήσαντος εἰς θάνατον τῇ νόσῳ. ῥωμαῖοι γὰρ μὲν, μεμνημένοι δ' προτέρου πλήσματος οὐκ εἰσέβαλλον, ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος δ' προκειμένης μηνός. τῇ γὰρ, ἤδη γὰρ παρῆν, ὀργῇ τῆς πληγῆς ἣν παρ' αὐτῶν ἐπλήγησαν ὀδύνης ῥωμαῖοι, τῶν ἱππέων ὑπελθόντας λαθραίως προς οἷς πέζοις, εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ. καὶ παρελθόντος οἱ μὲν φύλακες αὐθόρμητοι μὴ βοῆς ἐχώρουν ὑπὲρ τὰ ὄντα. δῆλης δ' εἰσβολῆς ταχέως καὶ τοῖς εἴσω γνωμένης, οἱ μὲν ἁρπάζοντες τὰ τέκνα, καὶ τὰς γυναῖκας ὑποσυρόμενοι, πρὸς τὴν ἄκραν ἀνέφευγον, μὴ κωκυθῇ καὶ βοῆς. οἱ δὲ τῶν ἐπαντιάζοντες, ἀμελεήτως ἔπιπτον. ὅσοι δ' ἀπεκωλύθησαν ὑπὲρ τὴν κορυφὴν ἀναθραμεῖν, ὑπὸ μηχανίας εἰς τοὺς τῶν ῥωμαίων φορεὰς ἐξέπιπτον. ἄπορος δ' ἦν πανταχῇ φονευόμενοι ὁ σύνος, καὶ τὸ αἷμα πᾶσιν ἐπέκλυζε τὴν πόλιν. πρὸς δὲ τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς τὴν ἄκραν, ἐπεβοήθει σωτὴρ ἀσιανὸς, πᾶσαν εἰσαγαγὼν τὴν δύναμιν. ἦν δ' ἡ κορυφὴ πάντοθεν πετρώδης καὶ δύσβατος εἰς ἄπορον ὑψος ἐπηρμένη, καὶ πανταχόθεν βάθος καταγαίου, σκληρημένη κρημνοῖς, καθήκοντά τε ἐντεῦθεν τοὺς προσβαίνοντας οἱ ἰουδαῖοι, τοῖς τε ἄλλοις βέλεσι, καὶ πέτραις καταβαλλόμενοι ἐκώλυον. αὐτὴ δ' ἦν ὕψος, ἦσαν δυσὶ φύκεσι βέλεσι. γένει δ' πρὸς ἀπωλείαν αὐτῶν ἀνήκουν ὑέλλα δαιμόνιος, ἣ τὰ ῥωμαίων ἔφερεν εἰς αὐτοὺς βέλη, τὰ δὲ αὐτῶν ἀνέστρεφε, καὶ παλαίστρα παρέσυρεν. ὅτε δὲ τοῖς ὑποκρημνίοις ἐφίσαχε λαὸς τῶν βίαν ἐδύναντο δ' πνεύματος μηδὲν εὐρύτερον ἔχοντες, οὔτε τοὺς προσβαίνοντας καθορᾶν. ἐπανεβαίνουσι δὲ

A ut incautum aggrederentur. Vicit tamen astutia Placidi. cœpto enim a Judæis prælio, assimulat fugam: & postquam insequentes ad magnam partem campi pellexit, reflectit in eos equitum manus: plurimisque in terga versis, aliquos interfecit. semotam vero multitudinem cæteram, ab ascensu prohibet. Itaque alii quidem Iturio relicto, in Hierosolymam refugiebant. Indigenæ autem fide accepta, quod eis aqua defecerat: & se, & montem Placido tradiderunt.

CAP. III.

Excidium Gamalæ.

APud Gamalam vero degentium audacissimi quique fuga dispersi latebant, imbelles autem fame corrumpebantur. At vero pugnantium manus obsidionem sustinebat, donec evenit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut tres ex decimaquinta legione milites, circa matutinas vigilias editissimam præ cæteris turrim, quæ in sua parte fuerat, subirent, eamq; occulte suffoderent: cum appositi ei custodes neque adeuntes eos (nox enim erat) nec postquam adiere, sensissent. Iidem autem milites, cavendo ne strepitus fieret, quinque saxis durissimis evolutis resiliunt: subitoque turris cum magno fragore decidit, unaque custodes præcipitantur. At vero qui per alias custodias erant, perturbati fugiebant: multosque evadere ausos peremere Romani: inter quos etiam Josephum, super dirutam muri partem quidam jaculo percussum, interfecit. Intus autem in civitate degentibus, sono concussis, multus erat pavor atque discursus, tanquam omnes essent hostes ingressi. Tuncque Chares ægrotus & jacens defecit, cum timoris magnitudo morbum ejus plurimum juvisset ad mortem. Romani tamen prioris cladis memores, usque ad vigesimam & tertiam diem supradicti mensis oppidum non sunt ingressi. Titus autem (jam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos se absente perculerat, ducentis equitibus præter pedites lectis, otiose in civitatem introivit. eoque prætergresso, vigiles quidem ubi sensorunt, ad arma cum clamore properabant. cognito autem intus constituti ejus ingressu, alii raptis liberis, trahentes etiam conjuges, cum ululatu & exclamationibus in arcem refugiebant: alii Tito occurrentes, sine intermissione trucidabantur: qui vero prohibiti essent in arcem recurrere, nescii quid facerent, Romanorum præsidiis incidebant. ubique autem infinitus erat morientium gemitus: perq; prona loca effusus cruor, totum oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupaverant, omnem Vespasianus induxit exercitum. Erat autem saxosus & accessu difficilimus vertex, in immensum editus, & undique circum rupium multitudine præceps: unde Romanos ad se adeuntes partim telis partim saxis devolutis arcebant Judæi, cum ipsos in excelso loco positos nullæ sagittæ contingerent. Verum ad eorum interitum divino munere quodam, turbo exoritur, Romanorū quidem tela in eos ferens, ipsorū autē a Romanis repellens, & obliqva traducens: ut neq; in præruptis consistere propter violentiam flatus possent, cum nihil esset immobile, neque hostes ad se accedentes videre. Itaq; supergressi

Romani, eos circumveniunt: alios quidem repugnantes antecapiebant, alios manus dantes. in omnes autem vehementius sæviebant, illorum memoria quos in primo aggressu perdiderant. Multi autem undiqve circumclusi, desperatione salutis, filios & conjuges & semetipsos in vallem præcipites dabant, quæ sub arce in profundum patebat. Evenit autem, ut ipsorum in se, qui capti fuerant, immanitate lenior existeret iracundia Romanorum. ab his enim quatuor millia peremptа sunt: qui vero se præcipitaverunt, quinq; millia sunt reperti. Neqve quisquam, præter duas mulieres salvus evasit. quæ sorores erant, Philippi filiæ: qui Philippus Jachimo genitus erat, insigni viro, & qui sub Agrippa rege dux exercitus fuerat. servatæ sunt autem, quod excidii tempore Romanorum impetum latuere. nec enim vel infantibus pepercere, quorum multos singuli raptos ex arce projiciebant. Gamala quidem hoc modo excisa est, tertio & vigesimo die mensis Octobris: quæ vigesimo & primo die mensis Septembris cœperat rebellare.

Ἀρωμαῖοι, καὶ περιέχοντες, οὓς μὲν ἀμυνομένους ἔφθανον, τοὺς δὲ χεῖρας παρέχοντας. ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸ θυμὸν αὐτοῖς ἐπὶ πάντας ἡ μνήμη τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ εἰσβολῇ ἀπολωλότων. ἀπογινώσκοντες δὲ τὴν σωτηρίαν πανταχόθεν οἱ πολλοὶ, περιχόμενοι τέκνα καὶ γυναῖκας ἑαυτοὺς κατεκρήμνιζον εἰς τὴν φάραγγα. βαθυτάτη δὲ αὕτη κεῖται τὴν ἄκραν ὑπωρυκτεῖ. σωθεὶς δὲ τὴν ῥωμαίων ὀργὴν ἐπὶ αὐτοὺς ἀπονοίας τῶν ἁλόντων παρεστέρξαν φανεῖσαν. τεσσαρακόσιοι μὲν γὰρ τούτων ἐσφάγησαν, οἱ δὲ ῥίψαντες ἑαυτοὺς κατὰ πεντακισχιλίους ἀνῃρέθησαν. διεσώθη δὲ πολλοὺ δύο γυναικῶν ἀδελφῆς θυγατέρες αὗται. αὗται δὲ ἐ Φίλιππος, ἰακίμου τινὸς ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς στρατηγήσαντος ἀγρίππα τοῦ βασιλέως Φίλου τυγχάνων. διεσώθησαν δὲ τῷ τῷ ἄλλων ἐργαῖς ῥωμαίων λαθεῖσαι. τότε γὰρ ἤδη νηπίων ἐφείδοντο. πολλὰ δὲ ἑκάστου τότε ἁρπάζοντες, ἐσφενδόνων ἀπὸ τῆς ἄκρας. γάμαλα μὲν οὖν ἕτως ἑάλω τρίτῃ καὶ εἰκάδι μηνὸς ὀκτωβρείου, τῇ δὲ δευτέρᾳ καὶ νουμηνίᾳ μηνὸς ἀρτεμισίου ἤρξαντο μὲν τῆς ἀποστάσεως.

CAP. IV.

Giscala a Tito capitur.

JAmqve solum Giscala oppidulum Galilææ restabat indomitum: cujus multitudo pacis studio tenebatur, quod erant pleriqve agricolæ, spemqve suam semper in fructibus collocaverant. non parvæ autem manus latrocinalis permixtione corrupti erant, quo morbo etiam nonnulli civium laborabant. Hos autem ad defectionem impellebat atqve conflabat Leviæ cujusdam filius, nomine Joannes: homo veneficus & fallax, variusqve moribus, & immoderata sperare promptius, miroqve modo quæ sperasset efficiens: atqve omnibus jam cognitus, quod affectandæ sibi potentiæ causa bellum amaret. huic apud Giscala seditiosorum turba parebat: quorum causa populus etiam legatos fortasse de traditione missurus, Romanorum tamen congressum in parte belli præstolabatur. At Vespasianus contra hos quidem Titum cum equitibus mille, decimam vero legionem circa Scytopolim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsaream ipse regreditur, dandam his ex labore continuo requiem putans, ex civitatum copiis: eorumqve corpora, itemqve animos ad futura certamina existimans esse refovendos. nec enim exiguum sibi laborem supereſſe de Hierosolymis prævidebat, quæ & regalis esset civitas, & cunctæ nationi præstaret. His autem, qui ex bello fugissent in eam confluentibus, etiam naturalis munitio, itemqve murorum ejus constructio, non minimam ei solicitudinem comparabat: cum virorum spiritum & audaciam, & sine muris inexpugnabilem esse cogitaret: ob eamqve rem milites, velut athletas, ante certamina oportere curari. Tito autem civitas Giscala (equitando enim ad eam accesserat) aggressione capi facilis videbatur: sciens tamen quod ea vi capta, passim a militibus populus absumeretur (namqve satiatus erat ipse jam cædibus) miserans multitudinem etiam ipse sine ullo discrimine cum nocentibus intereuntem, plenis hominum muris, quorum pleriqve perditæ factionis erant, mirari se ait, quonam freti consilio,

Μόνη δὲ γίσχαλα πόλιχνη τῆς γαλιλαίας, ἀχείρωτος κατελείπετο, ἧς μὲν πολῆται εἰρηνικὰ φρονεῖν τοῦ. καὶ γὰρ ἦσαν τὸ πλέον γεωργοὶ, καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς καρποῖς ἐλπίσιν ἀεὶ προσανέχοντες. παρεισέφθαρτο δὲ αὐτοῖς ὀλίγα λῃστρικὰ πάγματος, ὧν τινες καὶ δι πολιτικὰ συνέσπων. ἐπῆγε δὲ τούτοις εἰς τὴν ἀποστασίαν, καὶ συνεκρότει λαβίου τινὸς υἱὸς ἰωάννης, γένος ἀνὴρ ποικιλώτατος τὸ ἦθος, προχειρος μὲν ἐλπίσαι μεγάλα, δεινὸς δὲ τῶν ἐλπισθέντων προεγχειρεῖν, παντί τε ὢν δόλος ἀγαπᾶν τὸ πόλεμον εἰς δυνασείας ἁρπάζειν. ἐπὶ τούτῳ τὸ στασιῶδες ἐν ταῖς γίσχαλοις ἐτέτακτο, οἷς τύχοι καὶ προσβαλούσης ὡς προδόσεως, τὸ δημοτικὸν ἐν πολέμῳ μοῖρα τοῦ ῥωμαίων ἔφοδον ἐξεδέχετο. ἐπαισθανόμενοι δὲ ἁπὶ μὲν τούτοις, πέμπει σὺν χιλίοις ἱππεῦσι. τὸ δέκατον δὲ τάγμα ἀπαίρει εἰς σκυθόπολιν. αὐτὸς δὲ σὺν δυσὶ τοῖς λοιποῖς, ἐπανῆλθεν εἰς καισάρειαν, ἅτε σωεχῶς καμάτῳ διδοὺς ἀνάπαυσιν αὐτοῖς, ἐ δι ἀθηνίαν τῶν πόλεων τότε σώματα καὶ τὸ πρόθυμον ἐπισθρέψειν ὁμόμου ἁπὶ τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας. ἐ γὰρ ὀλίγον ἑαυτῷ πόνον ἐώρα, ὡς τοῖς ἱεροσολύμοις λειπόμενον, ἅτε δὴ βασιλεία μὲν οὖσης τῆς πόλεως, ἐ προανεχούσης ὅλης ἔθνους, συῤῥεόντων δὲ εἰς αὐτὴν τῶν ἐκ πολέμου ἀναθρασκόντων. τὴν μὲν φύσει ὀχυρὸν αὐτῆς, ἐ ἀνθρωποσκεύῳ τείχων, ἀγωνίαν ἐ τὴν τύχης ἐνεποίει. τὰ δὲ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰς τόλμας, δυσμεταχειρίστους ἐ δίκην τειχῶν προσελάμβανε. διὸ δὴ τοὺς σταλιώτας καθάπερ ἀθλητὰς προήκει τῶν ἀγώνων.

CAP. V.

Titus civitates Galilææ recipit.

TItῳ δὲ προσιπτασαμένῳ τοῖς γισχάλοις, ἁπεῖς μὲν ἦν ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν ἑλεῖν. ἐνδοὺς δὲ ὡς εἰσβαλὼν ἀνῃρέθη ἀνθρώπων ἀναφθαρησομένων ὑπὸ τῶν σταλιωτῶν ἀνέδην τὸ πλῆθος, ἦν δὲ αὐτῷ κόρος ἤδη φόνων, ἐ δι οἴκτου τὸ πλέον ἀκμῆτος σωαπολλύμενον τοῖς αἰτίοις, ἐβούλετο μᾶλλον ὁμολογίαις σωαγαγέσθαι τὴν πόλιν. καὶ δὴ τοῦ τείχους ἀνδρῶν κατεγέμοντος, οἳ τὸ πλέον ἦσαν ἐκ τοῦ διεφθαρμένου πάγματος, ἐθαυμάζεν ἐφ' οἷς αὐτοὺς, τίνι πεποιθότες, πάσης

πάσης ἐαλωκυίας πόλεως, μόνοι τὰ βαρβαρικῶν ὅπλα μέ-
νουσιν. ἐωρακότες μὲν ὀχυρωτέρας πολλῷ πόλεις ὑπὸ
μίαν προσβολὴν καταπεσούσας. ἐν ἀσφαλείᾳ δ' τ
ἀδίων κτημάτων ὑπολαύοντας, ὅσοι τῆς ῥωμαίων δεξι-
ᾶς ἠξίωσαν, ἃς καὶ νῦν προτείνει αὐτοῖς, μηδὲν
μνησικακῶν τῆς ἀθυμίας. ἵνα γὰρ συγγνώσῃ, ἐλάτ-
τους ἐλπίσι μηκέτι μὲν τι τῶν ἐν τοῖς ἀδυνάτοις ἐπι-
μονεῖν. εἰ δὲ καὶ πεισθήσεσθαι λόγοις φιλανθρώποις, καὶ δε-
ξιᾶς πίστεως, πρεσβύτερον αὐτοὺς ἀφεῖναι τὰ ὅπλα, καὶ ὅσον
ἐδέπω, γνωσθήσεσθαι πρεσβύτερον τοῖς ῥωμαίων μηχα-
νήμασι τὸ τεῖχος, ὦ πατρίδος, ἐπιδείκνυσθαι μόνοι
γαλιλαίων, ἐπ' οἷσιν αὐθαδίας αἰχμαλώτους. πρὸς τοῦ-
τοις τῶν μὲν δημοσίων οὐ μόνον οὐκ ἀποκεκλεῖσθαι τινὶ πε-
ρᾳ, ἀλλ' ἐδὲ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβῆναι. προδεδιληφότο
δὲ ἅπαν τοῖς ληστικοῖς, καὶ φύλακες τῶν πυλῶν ἦσαν,
οἳ μή τινες ἢ προσέλθοιεν ἐπὶ τὰς σπονδὰς, ἢ δέξαιντο
τινὰς τ ἱππέων εἰς τὴν πόλιν. ὁ γὰρ ἰωάννης αὐτός τε ἀγα-
πᾶν ἔφη τὰς προκλήσεις, καὶ τοὺς ἀπιστοῦντας, ἢ πείσειν,
ἢ σὺν ἀνάγκαις. δεῖν μὲν τι τὴν ἡμέραν αὐτὸν ἐκεί-
νην, ἑβδομὰς γὰρ ἦν, χαρίζεσθαι τοῖς ἰουδαίων νόμοις, καθ'
ἣν ὥσπερ ὅπλα κινεῖν αὐτοὺς, ἔτω καὶ τὸ σωτήριον
θεῖναι φιλίας ἀφεῖναι. οὐκ ἀγνοεῖν δ' ἔτι ῥωμαίους, ὡς
ἀρχὴ πάντων αὐτοῖς ἐστὶν ἡ τῆς ἑβδομάδος θεῖσθαι, ἣν
τε τοῦ σώζεσθαι αὐτὴν, ἧκιστον ἀσεβῆσαι τ βιασθέν-
των τ βιάσασθαι. φέρειν δ' ἐκείνῳ μὲν, ἐδεμίαν βλά-
βην τοῦ τ ἱερᾶ ἥσειν. τὴν δ' ἂν τις ἐν νυκτὶ βουλεύσει-
τ ἁπάντων μᾶλλον, ἢ ἐν ἡσυχίᾳ πεδ' αὐτὸν σωθῆναι τῆς φυ-
λάξαι. μέγα δ' κέρδος αὐτοῖς, τὸ μηδὲν τῆς ἑβδομάδος τ
πατρίων νόμων. περὶ δ' τῆς τῆς προσδοκίας ἐμβαλεῖν
χαλεπαίνομεν, τοῖς σώζομένοις τηρεῖν καὶ τοὺς νόμους. πι-
στοῖς ἐπιφέρεται τὸν, ὃ τοσοῦτον τ ἑβδομάδος ἔσχα-
τον ἦμαρ, ὅτου τ ἑαυτῶν σωτηρίας. ἐδεδοίκει δ' ἐγκατα-
λειφθῆναι τῆς χειρώματ πόλεως ἁλούσης, ἐν νυκτὶ καὶ
φυγῇ τοὺς ἐλπίδας ἔχων τ βίᾳ. ἦν δ' δὲ τὸ ἔργον ἀφ' ὧ
σώσωντ τ ἰωάννου ὑπὲρ τ τ ἱεροσολύμων ὁλεθρον,
τὸ μὴ μόνον παθλοῦσαν πᾶσιν τῇ σκέψει τ ὑπερθέσεως,
ἀλλὰ τῆς πόλεως προῤῥωτέρω στρατοπεδεύσας πρὸς
κυδιοσσοῖς. μεσονύκτου δὲ ἐπὶ πυλῶν, κώμη καιρᾷ,
λῃσὶ μίσεις αὐτὴ τ πολέμιοι γαλιλαῖοι, ἔχοσι πλὴν
τὰ οἰκητόρων, σὺν τῷ ὀχυρότητι, τῆς πρὸς τὸ ἔθνος ἀλ-
λοφορᾶς ἐφόδιον. νυκτὸς δ' ὁ ἰωάννης, ὡς ἐδεμίαν πρὸ
τῆ πόλει ῥωμαίων εὑρεν φυλακὴν, τ καιρὸν ἁρπασό-
μενος, ἐ μόνον τὰς πρὸ αὐτὸν ὑπάλξεις, ἀλλὰ τ ὑπε-
ρογέων συχνὰς ἅμα τ ᾠκοῦς ἀναλαβών, ὑπὸ ἱεροσο-
λύμων ἔφθη. μέχρι μὲν ἂν ἔτι σταδίων ὡς οἷόν τε
τὸν σὺν ξαγαγὼν γυναικῶν σὺν παιδίων ὄχλον, ἀνθρώ-
πῳ καπνὸς ἐχομένῳ τῆς ὑπερ αἰχμαλωσίας καὶ δ'
ζῆν φόβος. περαιτέρω δ' πεκόπτοντ ἀπελείποντο,
καὶ δεινοὶ τῶν ἐωμένων ἦσαν ὀλοφύρεσθαι. ὅσον δ'
ἔκας τῶν οἰκείων ἐγένετ προῤῥωτέρω, τοσοῦτον
ἐγγὺς ὑπελάμβανεν εἶναι τῶν πολεμίων, παρεῖναί
τε ἤδη τοὺς αἰχμαλωτισομένους δοκοῦντας ἐπίστε-
πε, καὶ πρὸς τὸν ἀλλήλων σὺν δ' ὁρμὴ ψόφον ἐπτ-
ρέφοντο, καθάπερ ἤδη πυρόντων ἐς ἔφοδον, ἀνοδί-
αις τὰ ἐνέπαλτον οἱ πολλοὶ, καὶ πρὸ τὸ λεωφόρον, ἢ τ
φθανόντων ἕως σωτῆρος τοὺς πολλούς. οἵκτος δ' γυναι-

A cunctis jam civitatibus captis, illi soli Romanorum arma operirentur, cum viderent multo quidem munitiora oppida uno impetu fuisse subversa: securos autem fortunis suis potiri, qui Romanorum dextris credidissent: quas quidem etiam nunc illis ait se porrigere, neq; ob insolentiam succensere, quia spei libertatis ignoscendum putaret: non tamen, etiamsi quis impossibilia velle perseveraret. Quod si dictis humanissimis non paruissent, fidemqve dextris non habuissent: experturos arma crudelia: jam jamq; cognituros esse, mœnia sua ludum fore machinis Romanorum, quibus fidentes, soli ex Galilæis se se ostentarent arrogantes esse captivos. His dictis popularium quidem neminem non modo respondere, sed ne ad murum quidem licuit ascendere: quia totum latrones occupaverant: & custodes erant portis appositi, ne quis vel ad fœdus prodiret, vel equitum quenquam in civitatem reciperet. Joannes autem accipere se conditiones ait, & aut persvasurum, aut necessitatem belli renitentibus adhibiturum. Illum tamen diem Judæorum legi oportere concedi. quoniam sicut arma movere, ita etiam de pace convenire nefas haberent. Nam & Romanos scire, quod ab omni cessaret opere dierum septem circuitio, quam si temerassent, non minus coactos, quam qui cogerent, piaculum commissuros, ipsumq; Titum: nullum enim illi ex mora esse dispendium formidandum, quod unius noctis spatium propter fugæ consilium ceperit: præsertim cum id observare circumsedentem nemo prohibeat: sibi autem magnum esse lucrum, nulla in re despicere patrios mores. Et illum decere, qui pacem non sperantibus indulget, legem quoque servare servatis. His Titum Joannes fallere conabatur, non tantum pro septimi diei religione, quantum pro sua salute solicitus, verebatur autem, ne statim capta civitate, solus destitueretur, qui totam in nocte ac fuga vitæ spem collocasset. Verum profecto Dei nutu in excidium Hierosolymorum Joannem salvum esse cupientis, factum est, ut non solum induciarum causationem Titus admitteret, verum etiam in superiori parte oppidi castra poneret, ad Cydœssam, qui mediterraneus est Tyriorum vicus validissimus, Galilæis semper exosus. Nocte autem Joannes, cum nullas Romanorum excubias circa oppidum videret, arrepta occasione, non solum his quos circa se habebat armatos, sed etiam seniorib. plurimis cum familiis abductis, in Hierosolymam fugiebat. Sed usque ad vigesimum quidem stadium fieri posse videbatur, ut mulieres ac pueros, aliamqve multitudinem secum duceret, homo quem captivitatis, itemqve salutis metus urgeret. ultra vero procedente eo, relinqvebantur: & oriebatur atrox remanentium fletus. quanto enim quisque longius a suis aberat, tanto propiorem se hostibus esse credebat. Jamqve affore qui se caperent existimantes, necessario pavitabant: & ad strepitum, qvem ipsorum cursus faciebat, assidue respectabant, velut instantibus quos fugissent: multique simul ruebant, & circa viam plurimos certamen præcedentium conterebat. Miserabile autem fœmina-

rum & infantium erat exitium. Aut ſi qvam jactarent vocem, nonnullæ viros, aut propinqvos, ut ſe operirentur, orabant. Sed Joannis exhortatio ſuperabat, ut ſeipſos ſervarent inclamantis: eoqve confugerent, unde pro remanentibus etiam ſi raperentur, pœnas a Romanis peterent. Multitudo qvidem eorum, qvi fugerant, ut cuiqve virium fuit, cito diſperſa eſt. Luce vero facta Titus ad muros aderat, fœderis cauſa: populus autem portis ei pateſactis, cum conjugibus occurrentes, tanqvam benemerito, & qvi cuſtodia civitatem liberaſſet, acclamabant: ſimulqve Joannis fugam ſignificantes, ut & ſibi parceret, obſecrabant, & eos qvi ex novarum rerum cupidis reliqvi ſupereſſent, ulciſceretur. Ille autem precibus populi poſtulatus, equitum partem, ut Joannem perſeqveretur, mittit. Sed eum qvidem occupare neqvivere, qvod anteqvam venerant, in Hieroſolymam ſeſe receperat. unaqve vero fugientium prope ad duo millia perimunt: mulieres ac pueros paulo minus qvam tria millia circumactos reducunt. Titus autem indigne ferebat, non ſtatim a Joanne pœnas fraudis exactas: irato vero animo ſatis eſſe, quod ſpe deciderat ad ſolatium putans, captivorum & qvi trucidati fuerant multitudinem, in oppidum cum favore ingreditur: juſſisqve militibus minimam muri partem jure poſſeſſionis abrumpere, minitando magis qvam puniendo reprimebat perturbatæ civitatis autores. Multos enim propter odia domeſtica, vel proprias inimicitias, delatores innocentiæ fore credebat, ſi dignos pœna diſcerneret: meliusq; noxium relinqvere metu ſuſpenſum, qvam immeritum qvenqvam cum eo perdere, exiſtimabat. Illum enim fortaſſis modeſtiorem futurum, vel metu ſupplicii, vel & qvod erubeſceret præteritorum criminum venia: ſine cauſa vero morientium pœnas, nullo modo corrigi poſſe. Præſidiis tamen civitatem circumdedit, quæ tam novarum rerum ſtudioſos compeſcerent, quam pro paçe ſentientes, qvos ibi relicturus erat, majore fiducia firmarent. Galilæa quidem tota, poſtquam multo ſudore Romanos exercuit, hoc modo ſubacta eſt.

CAP. V.

Hieroſolymitani excidii initiũ.

APud Hieroſolymam vero, ad Joannis introitum, omnis populus erat effuſus & circa ſingulos, qui una confugerant, numeroſa turba collecti, quas foris clades experti eſſent, percontabantur. illorum autem fervens quidem adhuc atqve interruptus anhelitus, neceſſitatem ſignificabat. Veruntamen in malis quoque ſibi arrogabant: non Romanorum vim fugiſſe dicentes, ſed ſponte veniſſe, ut cum his extutiori loco pugnarent. Inconſultorum enim atq; inutilium eſſe hominum, incaute pro Giſchalis & invalidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremq; oporteat pro metropoli ſuſcipere, atq; ſervare: ſignificando tamen excidium Giſchalorum etiam qvã dicebant honeſtam diſceſſionẽ ſuam, ut multi fugã eſſe intelligerent, prodiderunt. Auditis autẽ qvæ captivi pertulere, nõ mediocris populũ perturbatio tenuit, magnumq; id eſſe argumentum proprii reputabant excidii. At Joannes eorum qvidem, quos fugientes reliqverat, cauſa minus erubeſcebat, ſingulos autem circuiens ſpe ad bellum incitabat, infirmitatem

A κῶν, καὶ παιδίων ὀλεθρεύεται, καί τινες πρὸς ἀναπλήσεις ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν συγγιῶν, ἐβόρησαν μὴ κωκυτὸν ἐκπέμψαι πρὸ ἐμοῦ. ἀλλ' ἐνίκα τὸ ἰωάννου θρασυκέλευσμα, σώζειν ἑαυτοὺς ἐμβοῶντος καὶ καταφεύγειν, εἴθ' ἕνεκα τοῦ ἀπολειπομένων ἀμυνοῦσθαι ῥωμαίους ἂν ἁρπαγῶσι. τὸ μὲν οὖν τῶν φυγόντων πλῆθος, ὡς ἑκάστου ἰσχὺς εἶχεν ἢ τάχος, ἐσκεδάσθη. τῇ δὲ μετὰ ἡμέραν ὄρθρου τοὺς σωθέντας, πρός τε τὸν τεῖχος παρῆν, ἀνοίγει δ' αὐτῷ τὰς πύλας ὁ δῆμος. ἐξ ἧς γυναικῶν προσελθόντες, ἀνεθρήμησάν τι, ὡς εὐεργέτην, καὶ φρουρὸν ἐλευθερώσαντα τὴν πόλιν. ἐδήλουν γὰρ αὐτῷ τὸν Ἰωάννην φυγεῖν, καὶ παρεκάλουν φείσασθαι τε αὐτῶν, καὶ παρελθόντα, τοὺς ὑπολειπομένους τῶν νεωτερίζαντων κολάσαι. ὁ δὲ τοὺς δεσμοὺς τοῦ δήμου ἐν θάτερον ἡμέρᾳ πέμπει τοὺς ἱππέας, ἰωάννην διώξοντας. οἱ τὸ μὲν οὐ καταλαμβάνουσιν, ἔφθη γὰρ εἰς ἱεροσόλυμα διαφυγών. τῶν δὲ συναπαράντων, ὀπτεύσασι μὲν εἰς ἑξακισμυρίους, γνώσαν δὲ παιδία τεσσαράκοντα ὀλίγον ἀποδέοντα, πρὸς ἐλάσαντες ἐπανῆγον. ὁ δὲ τίτος, ἦχθετο μὲν ὅτι τῆς μὴ θρασυχείρημα τιμωρήσασθαι τὸν ἰωάννου τὴν ἀπάτης. ἱκανὸν δὲ ἀσχήσειν τῷ θυμῷ, θρασυμύθιον ἔχων τὸν πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων, καὶ τοὺς διεφθαρμένους, εἰσῆει τὴν ἀνάφημον εἰς τὴν πόλιν, καὶ τῆς σφαττούσης ὀλίγον δ' ἔτεσχεν θρασυκαρδίους κόμιν καταλήψεως, ἀπλᾶς μᾶλλον, ἢ κελεύσει τοὺς παράγοντας τὴν πόλιν ἀνέσελλε. πολλοὺς δ' ἂν καὶ διὰ τὰ οἰκεῖα μίσει, καὶ διαφορᾶς ἰδίας, ἐνδείξασθαι τοὺς ἀναιτίους ἐδιαχείνοιτο τοὺς τιμωρίας ἀξίους. ἀμεῖνον δ' εἶναι μετίμωρον ἐν φόβῳ τὸ αἴτιον καταλιπεῖν, ἢ τινὰ τοῦ καὶ ἀξίων αἰτίου συναπολεῖν. τὸ μὲν γὰρ ὡς ἐσωφρονήσασθαι κολάσεως, τὸ δὲ τοὺς παρωχηκότι συγγνώμιον ἀφέμενον. διόρθωτον δ' ἐτὸ δὲ τοὺς θρασυκαλωθῆναι τιμωρίαν εἶναι. φυγρᾶ μὲν τε τὴν πόλιν ἠσφαλίσατο, δι' ἧς τοὺς νεωτερίζοντας ἐφέξειν, ἐς τοὺς εἰρηνικὰ φρονοῦντας, θαῤῥαλεωτέρους καταλείψειν ἐμελλε. καλιλαῖα μὲν ἔτως ἐάλω πᾶσα, πολλοῖς ἰδρῶσι πεπονημένοις ῥωμαίοις.

ΚΕΦ. ε.

ΕΠὶ δὲ τὰ ἱεροσόλυμα πρὸς τὴν ἔσοδον ἰωάννου, ὁ πᾶς δῆμος ἐξεκέχυτο, καὶ τοὺς ἕκαστον τῶν συμπεφυγότων, μυρίαν ὁμιλον συναθροισμένων τοὺς ἔξωθεν συμφορὰς ἀνεπυνθάνετο. τῶν δὲ τὸ μὲν ἄθμα θερμὸν ἐπικοπτόμενον, ἐδήλου τὴν ἀνάγκην, ἠλαζονεύοντο δὲ καὶ κακοῖς, οὐ πεφευγέναι τοὺς ῥωμαίους φάσκοντες, ἀλλ' ἥκειν πολεμήσοντες αὐτοὺς ἐξ εἰσφαλοῦς. ἀλογίστων γὰρ ὄντων καὶ ἀπείρων, θρασέως ἐκινδύνευον τοῖς γηχάλα ἐπολίχνας ἀσθενεῖς, δέον τὰ ὄπλα, ἐπὶ τὰς αἰχμὰς ταμιεύεσθαι τῇ μητροπόλει, καὶ συμφυλάσσειν. ἐνθα δὴ παρεδήλουν τὴν ἄλωσιν τῶν γηχάλων, καὶ τὴν λεγομένην εὐκημόνως ἐπανακώρησιν αὐτῶν, οἱ πολλοὶ δ' ἀπιστοῦν ἐνενόουν. ἐς μὲν τὸ τὰ τοῖς τὰς αἰχμαλωτισθέντας ἡκόθη, σύγχυσις ἡ μετρία, κατέχε τὸν δῆμον, καὶ μεγάλα τ' ἑαυτῶν ἀλώσεως συνελογίζοντο πεπρεσβεία. ἰωάννης δ' ὅτι μὲν τοῖς καταλειφθεῖσιν ἥδιον ἠρυθρία. τοιοῦτο δὲ ἑκάστους ὅτι τὸν πόλεμον ἐπῆγε τῆς ἐλπίσι, τὰ μὲν ῥωμαίων

and invalidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremq; oporteat pro metropoli ſuſcipere, atq; ſervare: ſignificando tamen excidium Giſchalorum etiam qvã dicebant honeſtam diſceſſionẽ ſuam, ut multi fugã eſſe intelligerent, prodiderunt. Auditis autẽ qvæ captivi pertulere, nõ mediocris populũ perturbatio tenuit, magnumq; id eſſe argumentum proprii reputabant excidii. At Joannes eorum qvidem, quos fugientes reliqverat, cauſa minus erubeſcebat, ſingulos autem circuiens ſpe ad bellum incitabat, infirmitatem

ῥωμαίων ἀδενῆ καταπαίζων, τὴν ἢ οἰκείαν δυναμιν
ἐξαίρων, καὶ κατέρωνα δόμῳ τὴν ἀπείρων ἀγνοίας, ὡς
ἤδη ἂν πείρα λαβόντες ὑπερβαῖεν ποτὲ ῥωμαῖοι τὸ ἱε-
ροσολύμων τεῖχος, οἱ δὲ καὶ τῆς τῶν γαλιλαίων κώμης
κακοπαθοῦντες, καὶ τοῖς ἐκεῖ τείχεσι καταπέψαν-
τες τὰς μηχανάς. τέτοις τὸ πολὺ τῶν νέων συνδιεφθεί-
ρετο, καὶ τοῖς μὲν τὸ πόλεμον ἤρτο. τῶν δὲ σωφρονούντων καὶ
γηραιῶν, οὐκ ἦν ὅς τις οὐ τὰ μέλλοντα προορώμενος,
ὡς ἤδη τὴν πόλεως οἰχομένης ἐπένθει. ὁ μὲν οὖν δῆμος
ἦν οὕτω τοιαύτῃ συγχυσει. προσῆει δὲ τὸ κατὰ τὴν χώραν
πλῆθος, τῆς ἐν ἱεροσολύμοις ταράχου. ὁ μὲν γὰρ πᾶς
ὄχλος ἀπὸ γεωργίων εἰς καμπύρειαν, καὶ στασιασταὶ ὄντες ἀπὸ
καμπύρειας εἰς ἰάμνιαν καὶ ἄζωτον ἀφικόμενος, παρέσυρε
τὰ αὐτῇς, καὶ φρυρὰς ἐγκαθίστης, ὑπέστρεφε πολὺ
πλῆθος ἐπαγόμενος τῶν ἔθνει δεξιᾷ προσεχωρηκότων.
ἐκινεῖτο δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει, παραχὴ καὶ πόλεμος ἐμφύ-
λιος, ὅσον τι ὑπὸ ῥωμαίων ἀνέπνεον, εἰς ἀλλήλους τὰς
χεῖρας ἀπέστρεφον. ἐπεὶ δὲ ἐρώντων τὸ πολέμου, πρὸς
τὰς ἐπιθυμούσας ἐρίδος, ἔρις καλεπὴ, καὶ πρῶτον
μὲν οἰκείους ἦν πλέον τὸ μὴ ὁμονοούντων πόλαι τὸ φι-
λόνεικον, ἔπειτα ἀφιλονικάζοντες ἀλλήλων οἱ φίλτατοι λα-
οὶ, καὶ συνήθων ἕκαστος πρὸς τὸν τὰ αὐτὰ προαιρούμενος,
ἤδη καὶ πληθος ἀντεπάγοντο. καὶ στάσις μὲν ἐπὶ πλεῖ-
στον. τὸ νεωτερίζον δὲ καὶ τὸ θαλλον ἐπιθύμουν, ἐπικράτει
τὴ νεότητι καὶ τόλμῃ γηραιῶν καὶ σωφρόνων. ἐτράποντο δὲ
πρῶτον μὲν εἰς ἁρπαγὰς ἕκαστοι τῶν ὁπηχωρίων, ἔπειτα
συλλαστόμενοι καὶ λοχᾶς ὅλας λῃστείαν τὴ καὶ τὴ χώραν,
ὡς ὠμότητος καὶ ἀθεμιτότητος ἕνεκεν μηδενὶ τῶν ῥωμαίων
τὰς ὁμοφύλους διαφέρειν, καὶ πολὺ πᾶς πρὸθυμότερος κα-
κοποιεῖν δοκεῖν, τῶν ἔξω ῥωμαίοις ἄλλοσιν.

Κεφ. ια.

Οἱ φρυροὶ δὲ τῶν πόλεων, τὰ μὲν ὄκνῳ τῶν κακοπαθεῖν,
τὰ δὲ μίσει τῶν ἐθνῶν, οὐδὲν ἢ μικρὰ προσημαινον τοῖς
κακωμένοις, μέχρι κόρου τὴ καὶ τὴ χώραν ἀφαπα-
γῶν ἀθροισθέντες οἱ τῶν πανλαχοῦ σωματομάτων δεχίλη-
σοι, καὶ γρόμφοι πονηρίας ἔσχατοι, εἰς τὰ ἱεροσόλυμα
συμπαρεσυρθέρουν, πόλιν ἀσρατήγητον, καὶ πατρίῳ μὲν
ἔθει πᾶν ἀνωδατρήτως δεχομένην τὸ ὁμόφυλον. ὅτε
δὲ οἱ ὁρμένων ἐπὶ πάντων τὰς ἐπιχειρούσας πάντας, ἀπ' ἐυ-
νοίας ἦκειν συμμάχους. οἱ δὴ δίχα τὸ ἕκαστος, ὕστερον
ἐβάπτισαν τὴ πόλιν, πλήθη γὰρ ἀχρήστων, καὶ ἀργῶν προσεχα-
νηλώθη τὰ τοῖς μαχίμοις διαρκῆν δυνάμενα, καὶ πρὸς
τὸν πόλεμον, ἕτοιμον τὸ αὐτῆς καὶ λιμὸν ἀπηκατεσκεύασαν.
ἄλλοι τε ὅσοι τὸ χώρας λῃστῇ παρελθόντες εἰς τὴν πόλιν,
καὶ τὰς ἔνδον προσλαβόντες χαλεπωτέρας, οὐδέν τι τῶν
δεινῶν παρέλιπον. οὐ γὰρ μόνον ἁρπαγῆς, καὶ λωποδυ-
τίας τὴν τόλμαν ἐμέτρουν, ἀλλὰ καὶ μέχρι φόνων ἐχώ-
ρουν, ἐ νυκτὸς, ἢ λαθραίως, ἢ ὅπη τὸς τυχόντας, ἀλλὰ
φανερῶς, καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ τὸ ἀπὸ σημάτων καταρ-
χόμενοι. πρῶτον μὲν γὰρ, ἀνῃροῦν ἄνδρα τῶν βασιλείου
γόνου, καὶ τῶν καὶ τὴν πόλιν δυνατώτατον, ὡς καὶ δημο-
σίους θησαυροὺς πεπιστευθέν, συλλαβόντες ἔρξαν.
ὅπη τούτῳ λαΐαν πνὰ τῶν ὁπλίτων, καὶ σωφᾶν ἰόν
ῥαγουήλου, βασιλικὸν ὄν καὶ τούτων τὸ γόνος, πρὸς
ὃν τοὺς κατὰ τὴν χώραν πρόχειν δοκοῦντας. δεινὴ

A Romanorum asserens. propriasqve vires extollens, & imperitorum ea cavillatione insciitiam decipiens, quod etiamsi pennas sumerent, nunquam Hierosolymorum mœnia transgrederentur Romani, qui pro Galilæorum vicis tanta mala pertulissent, atqve in eorum muris machinas contrivissent. His ejus dictis magna quidem corrumpebatur juvenum manus. prudentiorum autem atqve seniorum nemo erat, qui non futura prospiciens, velut jam perditam civitatem lugeret. Et populus quidem in ea confusione tunc erat. At vero per territorium manus agrestium, ante seditionem quæ Hierosolymis orta est, discordare jam cœperat. Titus enim a Gischala Cæsaream, Vespasianus autem a Cæsarea Jamniam & Azotum profectus, utramqve subegit: impositisqve illic præsidiis, revertebatur, maximam ducens eorum multitudinem qui se fœdere sociaverant. Singulas autem civitates tumultus bellumqve intestinum exagitabat: quantumqve a Romanis respirassent, in semet-ipsos manus vertebant: cum inter amatores belli ac pacis cupidos esset sæva contentio: dudumqve discordium pertinacia primo inter domos accenderetur: deinde inter se amicissimi populi dissiderent: & ad similia volentes quisq; conveniens, aperte jam coacta multitudine rebellaret. Itaq; dissensiones quidem apud omnes erant: novitatis autem armorumq; cupientes senibus ac sobriis juventute atq; audacia præstabant. Primo autem indigenarum singuli prædari cœperunt: deinde ex composito confertis cuneis per territorium latrocinabantur: ut quod ad crudelitatem atqve injustitiam spectat, nihil a Romanis gentiles abessent: atqve ipsis qui vastabantur, illatum a Romanis excidium levius videretur. Civitatum vero custodes, partim quia defatigari pigeret, partim odio nationis, aut nulli, aut minimo erant male affectis auxilio: donec rapinarum societate undiq; congregati collegiorum latrocinalium principes, atqve in agmen conflati Hierosolymis irrumpunt. quæ civitas a nullo regebatur: & more patrio gentiles omnes sine observatione recipiebat: tunc præcipue cunctis existimantibus universos qui superinfluerent, adjumento ex benevolentia venire. Quæ quidem res etiam sine dissensione civitatem postea pessundedit, eo quod iners & inutilis multitudo quæ pugnacibus sufficere possent, alimenta consumpsit: hisque præter bellum etiam seditionem famemque comparavit: aliique latrones ex agris eo transgressi, ac multo sævioribus quos intus invenere sociati, nullum atrox facinus intermittebant. Nec enim rapinis & expoliationibus metiebantur audaciam, sed usqve ad cædes ruebant: non clam, neque per noctem, aut quoslibet homines, verum luce palam nobilissimos quosque adoriendo. Nam primum Antipam regii generis virum, & adeo potentissimum civium, ut etiã publicos thesauros fidei suæ permissos haberet, comprehensum custodiæ tradiderunt: post hunc etiam Leviam quendam, insignem virũ, & Sopham filiũ Raguelis, regalis similiter utrumq; familiæ, omnesq; præterea, qui præstare aliis videbantur. Gravis

autem metus populum possidebat: & velut capta civitate, salutem propriam quisque curabat. Illi autem clausorum vinculis non fuere contenti, neqve tutum arbitrabantur ea potentia viros diutius custodire. nam & ipsos, & domos eorum non paucis viris freqventari, ac per hoc ad ulciscendum esse idoneos, & præterea rebellaturum fortasse populum, iniqvitate commotum. Decreto igitur eos occidi, mittunt qvendam de suo numero Joannem ad cædes promptissimum, qvi lingva patria Dorcadis filius dicebatur: eumq; alii decem armati gladiis secuti ad carcerem, ibi qvos reperissent interficiunt. Fingebant autem hujus immanissimi sceleris causam, cum Romanis eos de traditione civitatis collocutos fuisse, communisqve libertatis proditores interemisse dicebant, prorsus, ut audacia sua tanqvam servatores civitatis, ac bene de ea meriti gloriarentur. Evenit autem populum qvidem ad hoc humilitatis ac formidinis, illos vero insolentiæ progredi, ut in eorum esset arbitrio etiam pontificum designatio. deniqve familiis abrogatis, unde per successionem pontifices creabantur, incognitos atqve ignobiles constituebant, ut impiorum facinorum socios haberent. nam qui supra meritum summos honores adepti erant, his obediebant necessario, qvi sibi eos præstiterant: qvoniam & dignitate præditos, variis machinis fictisqve sermonibus committebant, opportunitatem sibi ex eorum qvi se prohibere poterant, contentione captantes: donec hominum persecutione satiati, in divinitatem contumelias transtulerunt, pedibusqve pollutis in sanctum locum introire cœperunt. Jam vero populo contra eos concitato (namqve autor erat Ananus, ævo maximus pontificum, itemqve sapientissimus: & qvi fortassis civitatem conservasset, si insidiatorum manus potuisset effugere) illi templum Dei adversus populi turbam, castellum ac profugium sibi fecere, qvod pro domicilio habebant tyrannidis. Acerbis autem malis admiscebatur etiam cavillatio, qvæ præ cæteris eorum factis erat dolori. tentando enim qvanto metu populus teneretur, suasq; vires explorando, forte pontifices creare conati sunt, cum his (ut diximus) ex familiis successio deberetur. huic autem fraudi mos antiqvus obtendebatur. nam & olim sorte pontificatum deferri solitum fuisse dicebant. re autem vera, legis erat abrogatio firmioris, per eos qvi ad potentiam designandorum magistratuum licentiam compararent. Itaqve una sacratarum tribuum accita quæ Eniachin appellatur, pontificem sortiebantur: casuqve sors exit homini, per qvem maxime eorum iniquitas demonstrata est, Phani cuidam, filio Samuelis, ex vico Aphthasi, non solum non ex pontificibus orto, sed aperte qvid esset pontificatus, propter rusticitatē penitus nescienti. Deniq; invitum eum rure abstractum, ut in scena fieri solet, aliena ornavere persona: indutumq; sacra veste, quid facere deberet, subito instituebant: ludumq; & jocum esse tantum nefas arbitrabantur. cæteri vero sacerdotes, procul spectantes ludibrio legem haberi, lacrymas vix tenebant, honoresq; sacrorum solvi graviter ingemebant.

A ἢ καταπολῆξις εἶχε τὸ δῆμον, καθάπερ κατλημμένης τῆς πόλεως πολέμῳ, τὸ καθ' αὑτὸ ἕκαστος σωτηρίας ἠγώνια. τοῖς δὲ οὐκ ἀπέχρη τὰ δεσμὰ τῶν συλλημμένων, ἀδὲ ἀσφαλὲς ὤοντο μέχρι πολλοῦ δυνατὸς ἄνδρας ἔτι φυλάσσειν. ἱκανοὺς μὲν γὰρ εἶναι τοὺς οἴκους αὐτῶν πρὸς ἄμυναν οὐκ ὀλιγάνδρους ὄντας. ἀ μὲν, ἀλλὰ καὶ τὸ δῆμον ἐπαναστήσεσθαι τάχα κινηθέντα πρὸς τὸ φθάνομιαν. δόξαν σφῶν ἀναιρεῖν αὐτούς, ἰωάννην τινὰ πέμπουσι τὸ ἐξ αὐτῶν εἰς φόνους προχειρότατον, δορκάδος ὅτου B σκαλεῖτε παῖς καὶ τὸ ἑπιχώριον γλῶσσαν. ὧ δέκα συνελθόντες εἰς τὸ εἱρκτῶν ξιφήρεις, ἀποσφάττουσι τοὺς συνειργμένους. φθάνομένοις δὲ ἔτι τηλικούτῳ, μεγάλων ἀπεψεύδοντο προφάσιν, ἀλεχθεῖναι γὰρ αὐτοὺς ῥωμαίοις περὶ φθάδοσεως τῶν ἱεροσολύμων, καὶ προδότας ἀνηρηκέναι τὸ κοινῆς ἐλευθερίας ἐφασκον, καθόλου τ' ἐπηλάζοντο τοῖς τολμήμασιν, ὡς διεργοῖ καὶ σωτῆρες τὸ πόλεως γεγονημένοι. συνέβη δὲ εἰς πόσον μὲν C τὸ δῆμον ταπείνωσιν καὶ δέος, ἐκείνους δὲ ἀπονοίας προελθεῖν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς εἶναι καὶ τὰς χειροτονίας τῶν ἀρχιερέων. ἄκυρα γὰρ τὰ γνώμη ποιησαντες, ἐξ ὧν καὶ Ἀμμοχάλας οἱ δὲ χιερεῖς ἀπεδείκνυντο, καθίσαντο ἀσήμους καὶ ἀγεννεῖς, ἵν' ἔχοιεν συνεργοὺς τῶν ἀσεβημάτων. τοῖς γὰρ περὶ ἀξίαν ἑπιτυχοῦσι τὸ ἀνωτάτω τιμῆς, ὑπακούειν ἐδόκουν ἀνάγκη τῆς φθάσης. συνέκρυον δὲ καὶ τὰς ἐν τέλει φονικίλους ἑπινοίας καὶ λογοποιίας, καιρὸν ἑαυτοῖς ἐν ταῖς D πρὸς ἀλλήλους τῶν κωλυόντων φιλονικίαις ποιούμενοι; μέχρι τὸ εἰς ἀνθρώπους ὑπερεμπλησθέντες ἀδικημάτων, ἑπὶ τὸ θεῖον μετήνεγκαν τὸ ὕβριν, καὶ μεμιασμένοις τοῖς ποσὶ, παρῆσαν εἰς τὸ ἅγιον, ἐπανισταμένοις τὸ αὐτοῖς ἤδη δὲ πλήθους. ἐνῆγε γὰρ ὁ γερούστατος τῶν δὲ χιερέων ἄνανος, ἀνὴρ σωφρονέστατος, καὶ τάχα ἂν διασώσειε τὴν πόλιν, εἰ τὰς τῶν ἑπιβούλων θύρας ἐξέφυγε.

Κεφ. ς.

Οἱ δὲ τῶν νεῶν δὲ θεὸν φρούριον αὐτοῖς, καὶ τὸ λοιπὸν δῆμον παρασχὼν πίστιν, καὶ καταφυγὴ καὶ τυραννίδων E ὧν αὐτοῖς τὸ ἅγιον. παρεκίνατο δὲ τοῖς δεινοῖς εἰρωνεία τοῦτ' ἐνεργαζομένων ἀλλήνοτερον. λοιπορρώμενοι γὰρ τὸ δῆμον καταλήξεως, καὶ τὴν αὐτῶν δοκιμάζοντες ἰσχύν, κληρωτὰς ἐπεχείρησαν ποιεῖν τὰς δὲ χιερεῖς, ὕσον ὡς ἐφαμὲν καὶ γένος αὐτῶν τὸ Ἀμμοχᾶς. λαὶ δὲ προχήμασι μὲν τῆς ἑπιβολῆς ἐθνος δὲ χαῖον, ἐκ δὲ καὶ πάλαι κληρωτὴν ἐφασαν εἶναι τὴν ἀρχιερωσύνην. τὸ δὲ ἀληθὲς, δὲ βεβαιοτέραν νόμιν καταλῦσαι, καὶ τέχνῃ πρὸς F δυναστείαν, τὰς ἀρχὰς δι' αὐτῶν καθιστάμενοις. καὶ δὴ μεταπεμψάμενοι μίαν τὸ δὲ χιερατικῶν φυλὴν, ἐναλείμ καλεῖται, διεκλήρουν ἀρχιερέα. λαγχάνει δὲ δὴ τύχης ὁ μάλιστα Ἀμμοχᾶς αὐτῶν τὴν θρησκείαν, Φανίας τις ὄνομα, υἱὸς σαμυήλε κώμης ἄφθας, ἀνὴρ δ' μόνον ἀναξιος δὲ χιερεὺς, ἀλλ' δὲ ἑπίστασθαι πρὸς σαφῶς, τί ποτε λαὶ δὲ χιερωσύνη δι' ἀρχαιότητα. ὅπου γὰρ τῆς χώρας αὐτὸν ἀκοντα σύροντες, ὥσπερ ἑπὶ σκηνῆς, ἀλλοτρίῳ κατακόσμουν προσωπείῳ, τὴν τε ἐσθῆτα, περιθέντες ἱερὰν, καὶ τὸ τί δεῖ ποιεῖν ἑπὶ καιροῦ διδάσκοντες. χλαῖνα δὲ λαὶ ἐκείνους, καὶ παμμεγέθη τὸ τηλικοῦτον ἀσέβημα. τοῖς δ' ἄλλοις ἱερεῦσιν ἑπὶ θεωμένοις παίζεσθαι παζόμενον τὸν νόμον, δακρύειν ἐπῆν. καὶ κατῆστενον τὴν τῶν ἱερῶν τιμῶν καταλυσιν.

τούτῳ

πύτλω τλῶ τόλμαν αὐτῶν οὐκ ἤνεγκεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τυραννίδος καταλύσιν, ὥρμηντο πάντες. ἡγοῦντο γὰρ οἱ τοῦ κρείττονες δοκοῦντες αὐτῶν, γοργίων τε ὁ Ἰώσηπος, καὶ Συμεὼν Γαμαλιήλου, περιϊόντες τὰς ἐκκλησίας ἅθροους, καὶ κατ' ἰδίαν τοὺς ἐντυγχάνοντας ἕκαστον, ἤδη ποτὲ τοὺς λυμεῶνας τῆς ἐλευθερίας, ἡγοῦντο παύσασθαι. ἔτι δοκιμώτατοι τῶν ἀρχιερέων, Γαμαλᾶ μὲν Ἰησοῦς, Ἀνάνου δ' Ἄνανος, πολλὰ τὸν δῆμον εἰς νουθέτησιν κατανυστίζοντες ἐν ταῖς συνόδοις, ἐπῆγον τοῖς ζηλωταῖς. ἔστο δὲ αὐτοὺς ἐκάλουν, ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς ἐπιτηδεύμασιν, ἀλλ' ὑ ζηλώσαντες τὰ κάκιστα τῶν ἔργων, καὶ ὑπερβαλλόμενοι ἀλλήλους σπουδῇ τὸν ὄχλον εἰς ἐκκλησίαν, καὶ πάντων ἀναγκαιοτάτων μὲν ἐπὶ τῇ καταλήψει τῶν ἁγίων, τῶν τε ἁρπαγῶν, καὶ τοῖς πεφονευμένοις.

Κεφ. ιγ.

Ὅτε ὁ θεὸς τλῶ ἄμυναν ὡρμημένων, τῷ δυσεπιχειρήτους, ὅπερ λεῖ, τοὺς ζηλωτὰς ὑπολαμβάνῃ, καταστὰς ἐν μέσοις Ἄνανος, καὶ πολλάκις εἰς τὸν ναὸν ἀποβλέψας, ἐμπλήσας τὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων ἡ καλόν γε εἶπεν λεῖ ἐμοὶ τεθνάναι, πρὶν ἐπιδεῖν τὸν οἶκον τὸν θεοῦ τοσούτοις ἄγοσι καταγέμοντα, καὶ τοὺς ἁγίους καὶ ἁγίας χώρας τοσὶ μιαιφόνων στενοχωρουμένας. ἀλλὰ θαρσεῖμεν ὁ τλῶ δὲ χιερεμίαχλεῖ ἐθέτο, καὶ τὸ τιμιώτατον καλύμμων τῶν σεβασμίων ὀνομάτων, ζῶ καὶ φιλοψυχῶ, μηκέτι ὑπὲρ τὸ μὴ χήρως ὑπομένειν εὐκλεῶς θανάτου. εἰ γὰρ δὴ μόνος ἐμὶ καθάπερ ἐν ἐρημίᾳ, τλῶ ἐμαυτὸν ψυχλεῖ ἐπιδώσω μόνλεω ὑπὲρ τοῦ θεοῦ. τί γὰρ καὶ δεῖ ζλῶ ἐν δήμῳ συμφορῶν ἀναιδήτων, καὶ παρ' οἷς ἀπολωλεν ἢ τὸν ἐν χερσὶ παθῶν ἀντίληψις. ἁρπαζόμενοι γὰρ ἀνέχεσθε, καὶ τυπτόμενοι σιωπᾶτε, καὶ τοῖς φονευομένοις ἀδεῶς ἐπιστένειτε ἀναφανδόν. ὦ τῆς πικρᾶς τυραννίδος. τί μεμφόμεθα τοὺς τυράννους; μὴ γὰρ οὐκ ἐτεράφησαν ὑφ' ὑμῶν, καὶ τῆς ὑμετέρας ἀνεξικακίας; μὴ γὰρ οὐχ ὑμεῖς προϊδόντες τοὺς πρώτους σωισαμένους, ἐπὶ ὀλίγοι, πλείους ἐποιήσατε τῇ σιωπῇ, καὶ καταλιζομένων ἠρεμοῦντες καθ' ἑαυτῶν ἐπερέψατε τὰ ὅπλα; δέον τοὺς πρώτους αὐτῶν ἐπικόπτειν ὁρμάς, ὅτε λοιδορίας καθήπτοντο τῶν συγγυμῶν. ὑμεῖς δ' ἀμελήσαντες ἐφ' ἁρπαγαῖς παρωξύνατε τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ πρὸ ἡμένων οἰκῶν, λόγῳ λεῖ ἐδεῖς. τοιγαροῦν αὐτοὺς ἥρπαζον τοὺς δεσπότας, καὶ συρομένους διὰ μέσης τῆς πόλεως, ἐδεὶς ἐπήμυνεν. οἱ δὲ καὶ δεσμοῖς ἠκίσαντο τοὺς ὑφ' ὑμῶν προδοθέντας. ἐῶ λέγειν πόσους καὶ πόσα τοὺς, ἀλλὰ ἀκαταλήκτους ἀκμάτους. ἐδεὶς ἐβοήθησε τοῖς δεδεμένοις. ἀκόλουθον λεῖ ἐπιδεῖν τοὺς αὐτοὺς φονευομένους. ἐστείδομεν καὶ ἔτο, καθάπερ ἐξ ἀγέλης ζώων ἀλόγων ἐλκομένου δ' κρατῆσαι ὄντος ἀεὶ ῥωμαίου, ἐδὲ φωνλεῖ τις ἀφῆκεν, ἐχ ὅπως σκίνησε τλῶ δεξιάν. φέρετε δὴ τίνων φέρετε πατούμενα βλέποντες τὰ ἅγια, καὶ πάντες ὑποδεύοντες αὐτοὺς τοῖς ἀνοσίοις τοὺς τῶν τολμημάτων βαθμούς, μὴ βαρυύεσθε τλῶ ὑπερολεῖ. καὶ γὰρ νυῦ πάντως ἂν ἐπὶ μεῖζον ἐτρέψαν, εἰ τῶν ἁγίων κατέλθοιμ μεῖζον ἔχον. κεκράτηκ μὲν ἦν τὸ ὀχυρώτερον τῆς πόλεως, λεγέσθω γὰρ νυῦ τὸ ἱερὸν, ὡς ἄκρα τις ἢ φρούριον. ἔχοντες δ' ἐπὶ τετειχισμένλεω τυραννίδα τοσαυτλω, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑπὲρ κορυφλεῖ βλέποντες, τί βάλεσθε, καὶ τίσι τοὺς

A Populus autem hanc eorum audaciam non tulit, ſed omnes quaſi ad deponendam tyrannidem animos intenderant. nam qui præſtare cæteris videbantur, Gorion Joſephi filius, & Simeon Gamalielis, tam ſingulos circumeuntes, quam ſimul univerſos in concionibus hortabantur, quo tandem aliquando libertatis corruptores ultũ irent, ſanctumqve locum ab hominibus ſceleratis purgare properarent. Pontifices etiam probatiſſimi, B Gamala quidem filius Jeſu, Anani autem Ananus, populum frequenter in cœtibus exprobrando ejus ſegnitiem, contra Zelotas excitaverunt. ita enim ſe ipſi vocabant, uti bonarum profeſſionum æmuli, ac non qui peſſimam facinorum immanitatem ſuperaſſent. Itaqve in concionem populo congregato, cunctisqve indignantibus occupationes ſanctorum, itemqve rapinas & cæ- C des, nondum autem promptis ad ulciſcendum, propterea quod inexpugnabiles (id enim verum erat) Zelotæ putabantur, ſtans inter eos medius Ananus, & ad legem crebro reſpectans, cum lacrymis oppleſſet oculos: Equidem, inquit, mori potius deberem, quam Dei domicilium videre tantis refertum piaculis: atqve inacceſſa & ſancta loca ſceleratorum pedibus frequentari: ve- D rum tamen ſacerdotali veſte amictus, & ſanctiſſimum venerabilium nominum ferens, vivo: atq; animæ amore teneor, nec pro ſenectute quidem mea mortem ſuſtinens glorioſam. Igitur ſolus ibo, & tanquam in ſolitudine animam meam ſolam dabo pro Deo. nam quid opus eſt vivere in populo, clades ſuas minime ſentiente, & apud quos mala præſentia nemo prohibet? ſiquidem ſpoliari patimini, ac verberari reticetis, & ne ge- E mitu quidem aperto quisquam proſequitur interemptos. O acerbam dominationem! Quid de tyrannis querar? Nunquid non a vobis veſtra potentia nutriti ſunt? nunquid non deſpectis qui primi erant, cum adhuc pauci eſſent, vos dum tacetis, plures eos feciſtis? atqve illis armatis quieſcentes, in vosmetipſos arma vertiſtis? cum primos eorum conatus oportuiſſet infringi, F quando cognatos convitiis appetebant. Vos autem negligendo, ad deprædationem noxios irritaſtis, quia vaſtatarum ædium nulla ratio erat. Itaque jam domini ipſi rapiebantur, eisque cum per mediam civitatem traherentur, nemo erat auxilio. Illi autem a vobis proditos, etiam vinculis affecere: non dico quales & quantos, ſed quod non accuſatos, indemnatos, vinctos nemo adjuvit. reſtabat eosdem videre trucidari. hoc G etiam vidimus, velut e grege brutorum animalium cum præcipua quæque duceretur hoſtia, ne vocem quidem quisquam emiſit, ne dum dexteram movit. Patiemini ergo, patiemini etiam ſancta conculcari videntes? Cumqve omnes audaciæ gradus nefariis hominibus ſubjeceritis, eorum præſtantiam reveremini? nunc enim profecto ad majora procederent, ſi quid majus quod everterent inveniretur. Tenetur quidem munitiſſimus civitatis locus, fanum appellatione, re arx quædam ſive caſtellum. Tanta igitur contra vos tyrannide munita: & inimicis ſuper verticem poſitis, ut videtis, quid cogitatis, aut quibus

veſtras ſententias applicatis? An Romanos ex- A
pectatis, ut ſanctis veſtris opitulentur? Ita qvi-
dem ſe noſtræ civitatis habent res: eoqve jam
calamitatis ventum eſt, ut miſereatur noſtri et-
iam hoſtis. Non exurgetis ô miſeri reſpectisqve
vulneribus veſtris, quod etiam feras beſtias fa-
cere videmus, non ultum ibitis in hos, qvi vos
percuſſere? Non ſuas quisque recordabitur
clades, & ante oculos poſitis quæ pertulerit, ad
ultionem animos acuet? Periit apud vos (ni fal- B
lor) affectionum omnium cariſſima, & maxime
naturalis, cupiditas libertatis. ſervitutis autem
ac dominorum amantes facti ſumus, tanquam
ſubjugari a majoribus didicerimus. Atqve illi
quidem multa & maxima bella, ut in libertate
viverent, pertulerunt, ne aut Ægyptiorum aut
Medorum potentiæ cederent, dummodo ne fa-
cerent quæ juberentur. Et quid opus eſt de ma- C
joribus loqui? Hoc ipſum bellum quod cum
Romanis nunc gerimus, verum commode an
contra incommode non referam, palam qvid ha-
bet cauſæ, niſi libertatem? Ergo qvi dominis to-
tius orbis ſervire non patimur, gentiles noſtros
ferimus tyrannos? Quanquam externis obedi-
entes, ad fortunam ſemel id referunt, cujus injus-
ria victi ſunt. At vero peſſimis ſuorum cedere D
ignavorum eſt, & cupientium ſerviendi. Ad
hæc autem, quia Romanorum mentio facta eſt,
non vos celabo, quid dum loqvor intervenerit,
mentemqve retraxerit: quod etiam ſi ab his cap-
ti fuerimus (abſit autem hujus dicti periculum)
nihil acerbius experiemur, quam iſti nos affece-
re. Quo pacto autem non lacrymis dignum ſit,
illorum qvidem in templo donaria cernere, gen-
tilium vero ſpolia, qvi nobilitatem hujus maxi- E
mæ omnium civitatis compilaverunt: eosqve
viros trucidatos videri, quibus etiam illi poſt vi-
ctoriam obtemperaſſent? Et Romanos quidem
nunquam transgredi auſos eſſe limitem profano-
rum, aut ſacratæ quicquam conſvetudinis præ-
terire, ſanctorum autem ambitum, quamvis pro-
cul aſpectum perhorreſcere: quosdam vero in
his locis natos ac ſub noſtris moribus educatos, F
& qui Judæi vocentur, inter media ſancta deam-
bulare, manibus adhuc ſuis gentili cæde calenti-
bus? Quis igitur externum bellum metuat, ex
comparatione domeſtici? Multo nobis æquior
eſt hoſtis. nam ſi proprie rebus ſunt aptanda vo-
cabula, fortaſſe reperietur, legum qvidem con-
ſervatores nobis fuiſſe Romanos, hoſtes vero in-
tus haberi. Verum hos inſidiatores libertatis G
exitio deberi, neqve facinorum eorum dignum
excogitari poſſe ſupplicium, certum eſt: idemqve
omnibus vobis, & ante orationem meam eſſe
perſvaſum, atqve ipſis vos rebus quas pertuliſtis, in eos eſſe commotos. pleriq; autem fortaſſe multi
dinem eorum, atqve audaciam reformidant: & præterea qvod in loco ſuperiore conſiſtunt. Sed hæc
veſtra negligentia conflata ſunt, ita nunc magis proficient, ſi morabimur. nam & numerus illorũ in c
ſingulos alitur, eo qvod neqviſſimus quisq; ad ſimiles profugiat: & audaciã plus accendit, qvod nullũ
huc ejus impedimentum intervenit: locoq; ſuperiore utentur, & quidem cũ apparatu, ſi iis tempus de

γνώμας προσλάλητε; ὦ ἡμᾶς ἄρα προεμψύχη-
ἡμῶν βοηθήσωσι τοῖς ἁγίοις; ἐχθρὸν μὲν ἔτω τὰ πεπ-
τῇ πόλει, καὶ ποῖος ποτὲ τὸν ἡκέμοι συμφορῶν, ἵνα ἡμᾶς
ἐλεήσωσι καὶ πολέμιοι. οὐκ ἐξαναστήσεσθε ὦ τλημονέστα-
τοι, καὶ ποῖς τοὺς πλησίας ὑπισχνουμένοις, ὁ καὶ τῶν ἠθέ-
ων ἐστὶν ἰδεῖν, τοὺς τύπους ἀμυνεῖσθε; οὐκ ἀναμνη-
θήσεσθε τῶν ἰδίων ἑκάστῳ συμφορῶν, ἃς ἀπαντῶντα
ποῦ ὀφθαλμῶν θήσουσι, τὰς ψυχὰς ἀπ' αὐτῶν ἡδέως
τι ποῖς τὸ ἄμυναν; ἀπολωλεν ἄρα παρ' ὑμῖν τὸ πανι-
ώτατον τῶν παθῶν, καὶ φυσικώτατον, ἐλευθερίας ἐπιθυ-
μία. φιλόδουλοι ἢ καὶ φιλοδέσποτοι γεγόναμεν ὥσπερ
οὐκ ἀπογόνων τὸ ἀποστατεῖν ἀπαλαβόντες, ἀλλ' οὐκ
οἱ γε πολλὰς καὶ μεγάλας ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας πολέμους
διήνεγκαν, καὶ ὅπερ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὅπερ τὴν μήδων δυναστείας
ἠτιήσαντο, ὑπὲρ δὲ μὴ ποιῆν τὸ κελευόμενον. καὶ τὶ δεῖ
τῶν προγόνων λέγειν, ἀλλ' ὀλίγῳ πρὸς ῥωμαίους πολεμος,
ἐὰν διελέγχειν, πότερον λυσιτελὴς ὢν καὶ σύμφερον, ἢ
τἐναντίον, τίνα δ' οἶμαι ἔχει φάσιν; ἢ τὴν ἐλευθε-
ρίαν; εἶτα τοὺς τοιχωρύχους δεσπότας μὴ φέροντες, τῶν
ὁμοφύλων τυράννων ἀνεξόμεθα; καίτοι τὰ μὲν τῆς ἔξω-
θεν ἐπακούειν, ἐνέγκαι τις ἂν εἰς τὸν ἅπαξ ἠτιθέσθαι
τύχην. τὰ δὲ τῆς οἰκείοις ἔκειτο πονηροῖς, ἀγνῶν ἔτι καὶ
προσαιρημένων. ἐπειδὴ δ' ἅπαξ ἐμνήσθην ῥωμαίων, οὐκ
ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς ἐπῶν, ὃ μεταξὺ τῶν λόγων ἐμ-
πεσὸν, ἐπέστρεψε τὸν λογισμὸν, ὅτι καὶ ἀλωμὲν ὑπὸ σκέ-
νοις, ἀπίη ἡ φάτνη δὲ λέγω, χαλεπώτερον οὐδὲν παθεῖν
ἔχομεν, ὧν ἡμᾶς λελαθείκασιν ὅτι. πῶς δ' ἂν δα-
κρύων ἄξιον, σκεύων μὲν ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ ἀναθήματα
βλέπειν. τὴν ὁμοφύλων δὲ σκύλα συλησάντων καὶ ἀνε-
λόντων τὴν τῆς πατροπόλεως ἀγλαΐαν, καὶ πεφονευμένους
ἄνδρας, ὧν ἀπέχονται ἂν καὶ ἐκεῖνοι κρατήσαντες; καὶ ζω-
μένους μὲν μηδέποτε ὑπερβαίνειν τὸν ὅρον τῶν βεβήλων, μη-
δὲ παραβαίνειν τῶν ἱερῶν ἐθῶν, πεφρικέναι δὲ πόρρωθεν
ὁρῶντας τοὺς τῶν ἁγίων περιβόλους, γυμνήτας δέ τινας ἐν
τῇδε τῇ χώρᾳ καὶ τραφέντας, ὑπὸ τοῖς ἡμετέροις ἐξη-
σι, καὶ ἰσθμοὺς καλυμμένους, ἐμπεδοπετῶν μέσοις τοῖς ἁγί-
οις, θερμὰς ἔτι τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἐχόντας φό-
νων; εἶτα τὶς δέδοικε τὸν ἔξωθεν πόλεμον, καὶ τὰς ἐν συγ-
κλύδῳ πολλῷ τῶν οἰκείων ἡμῖν μετοιωτῆρας; καὶ γὰρ ἂν εἰ ἐτοί-
μως δεῖ τοῖς πράγμασι τὰς κλήσεις ἐφαρμόζειν, τάχι-
ἂν εὕροι τις ῥωμαίους μὲν ἡμῖν βεβαιωτὰς τῶν νόμων, πο-
λεμίους δὲ τοὺς ἔνδον. ἀλλ' ὅτι μὲν ἐξώλεις οἱ δημόβελοι
ἐλευθερίας, καὶ ποῖς ἃ δεδράκασιν οὐκ ἄντις ὑπονοή-
δίκλιν ἀξίαν κατ' αὐτῶν, οἶμαι πάντας εἰκὸς πεπεσμέ-
νους οἴκοθεν, καὶ ποῖς τῶν ἐμῶν λόγων παρωξυμμένους τοῖς ἐ-
γοις ἐπ' αὐτοὺς ἃ πεπόνθατε. καταπλήσσον δ' ἴσως
πολλοὶ, τότε πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὸ τόλμαν, ἐπὶ δὲ τὸ οὐδὲ τ
πλεονεξίαν. παύσαι δ' ὥσπερ συνέσει λαβὲ τὸ μετέ-
ἀμέλησαν, καὶ νῦν αὐξηθῆσε δ' πλέον ὑφεθέμενοι. καὶ γὰ
πλῆθος αὐτοῖς ἐπιῤῥέῃ καθ' ἡμέραν, πανὸς πανη
ποῖς ὁμοίοις αὐτομολοῦντος, καὶ τὸ τόλμαν ἐξαπὸ μ
χειρωμένοις, μηδὲν ἐμπόδιον, τότε τόπῳ καθύπερθεν ὄντ
χήσαντες καὶ μὴ προσκλῆς, ἂν ἡμεῖς χρόνον δῶμ
πο

πιστεύσατε ἢ ὡς ἐὰν προβαίνωμεν ἐπ' αὐτοῖς, ἔσην τῇ A
συνειδήσει παφνώτεροι, καὶ τὸ πλεονέκτημα δ' ὕψος, ὁ
λογισμὸς ἀπολεῖ. πάχα τὸ θεῖον ὑβρισμένον ἀναστρέψει
κατ' αὐτῶν τὰ βαλλόμενα, καὶ τοῖς σφετέροις ἀμφιπε-
σοῦσι βέλεσιν οἱ δυστυχεῖς. μόνον ὀφθῶμεν αὐτοῖς καὶ
καταλέλειπται. καλὸν ἢ κἂν προσῇ τις κίνδυνος, ἀπο-
θνήσκειν πρὸς τοῖς ἱεροῖς πυλῶσι, καὶ τ' ψυχὰς εἰ καὶ μὴ
πρὸ παίδων, ἢ γυναικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ δὲ θεοῦ, καὶ τ' ἁγί-
ων προέσθαι. προήσομαι δ' ἐγὼ, γνώμην τε καὶ χεῖρα, καὶ B
ἔτε τινὸς ἄν τις ὑμῖν λείψει πρὸς ἀσφάλειαν ἐξ ἡμῶν,
ἔτε δ' σώματος ὄψεσθε φειδόμενον. τότις ὁ ἀνανος
προεκρότει τὸ πλῆθος. ὅτι τοὺς ζηλωτὰς, οὐκ ἀγνοῶν
μὲν ὡς εἶεν ἤδη δυσκατάλυτοι, πλήθει τε καὶ νεότητι καὶ
προσήματι ψυχῆς, τὸ πλέον ἢ συνειδήσει τ' εἰργασμέ-
νων. ἐλπὶς δ' ἦν δώσειν αὐτοὺς εἰς ἐλάττω συγγνώμας, ἐφ'
οἷς ἔδρασαν ἐλπίσαντας. ὅμως ἢ πᾶν ὅτι οὕτω παθεῖν
προηρεῖτο μᾶλλον, ἢ προϊδεῖν ἐν τοιαύτῃ τὰ πράγματα C
συγχύσει. τὸ ἢ πλῆθος ἄγειν αὐτοὺς ἔφασκε καθ' ὧν πα-
ρεκάλει, καὶ προκινδυνεύειν ἕκαστος ἐπειμέτατο.

ΚΕΦ. ιδ'.

ΕΝ ὅσῳ ἢ ἀνανος κατέλεγέ τε, καὶ συνέπειθε τοὺς
ἐπιτηδείους πρὸς μάχην, οἱ ζηλωταὶ πυθόμενοι τ'
ἐπιχείρησιν (παρῆσαν γὰρ οἱ ἀγγέλλοντες αὐτοῖς
πάντα τὰ πρὸς δῆμον παροξύνοντα), καὶ ὁπλῖται προ-
πηδῶντες ἀθρόοι τε καὶ κατὰ λόχους, κἀνενος ἐφέροντο τῶν
προσυγχεόντων. ἀθροίζει δ' ὑπὸ ἀνάνου ταχέως τὸ D
δημοτικὸν, πλήθει μὲν ὑπερέχον, ὅπλοις ἢ καὶ τῷ μὴ
συγκεκροτῆσθαι, λειπόμενον τ' ζηλωτῶν. τὸ προθυμον ἢ
παρ' ἑκατέροις, ἀνεπλήρου τὰ λείποντα. τ' μὲν ὑπὸ τῆς
πόλεως ἀνεπηφέτων ὀργῇ, ἰσχυροτέραν τ' ἅπαντων, τ'
δ' ὑπὸ δ' ἱερὰ τόλμαν πάντες πλήθει ὑπερέχοσαν. ἐ
οἱ μὲν, ἀοίκητον ὑπολαμβάνοντες ἑαυτοῖς τ' πόλιν, εἰ
μὴ τοὺς λῃστὰς σκεδάσειαν αὐτῆς. οἱ ζηλωταὶ ἢ εἰ μὴ
κρατοῖεν, οὐκ ἔσιν ἧς τιν ὑστερήσειν τιμωρίας. συνεβόη-
γνυτο ἢ στρατηγέμενοι τοῖς πάθεσι, τὸ μὲν πρῶτον καὶ τ' E
πόλιν καὶ πρὸ δ' ἱερὰ λίθοις βάλλοντες ἀλλήλους, καὶ
πρόρρωθεν ἀμυνόμενοι. καὶ δὲ τὰς τροπὰς οἱ κρατοῦν-
τες ἐχρῶντο τοῖς ξίφεσι; καὶ πολὺς ἐπ' ἀμφοτέρων
φόνος, τραυματίαι δὲ ἐγίνοντο συχνοί. καὶ τοὺς μὲν
ὑπὸ δ' δήμου, διεκόμιζον εἰς τὰς οἰκίας οἱ προσήκοντες.
ἐ δὲ βληθέντας τῶν ζηλωτῶν. εἰς τὸ ἱερὸν ἀνῆσι καθα-
ρμάτων τὸ θεῖον ἔδαφος, καὶ μένον ἂν τις εἴποι τὸ σκεί-
νεων ἅμα, μιᾶναι τὰ ἅγια. καὶ μὲν οὖν τὰς συμβολὰς F
ἐκτρέχοντες, ἀεὶ πρεῖσσον οἱ ληστρικοί. τεθυμωμένοι
δὲ οἱ δημοτικοὶ, καὶ πλείους ἀεὶ γινόμενοι, κακίζον-
τες τοὺς ἐνδιδόντας, καὶ μὴ διδόντες τοῖς τρεπομένοις
ἀναχώρησιν οἱ κατόπιν βιαζόμενοι, πᾶν μὲν ὑπερέ-
φυσι τὸ σφέτερον εἰς τοὺς ἑαυτῶν, κἀκείνων μηκέτι
ἀντεχόντων τῇ βίᾳ, καὶ μικρὸν δὲ ἀναχωρουντων εἰς
τὸ ἱερὸν, συνδιαπίπτουσιν οἱ πρὸ τ' ἄνανον. τοῖς δὲ κατά-
πληξις ἐμπίπτει τερουμένοις δ' πρώτου πρὸς βόλου,
καὶ καταφυγόντες εἰς τὸ ἐνδοτέρου ταχέως ὑποκλεί- G
ουσι τὰς πύλας, τῷ δὲ ἀνάνῳ, προσβαλεῖν μὲν
οὐκ ἐδόκει τοῖς ἱεροῖς πυλῶσιν, ἄλλως τε καὶ κείνων
βαλλόντων ἄνωθεν, ἀδέμιτον δ' ἡγεῖτο καὶ κρατήσαν

A Quod si adversus eos ire cœperimus, humiliores
erunt, mihi credite, conscientia: & celsioris lo-
ci beneficium, reputatio scelerum perdet. For-
tasse autem Dei pariter spreta majestas, in ipsos
tela retorserit, suisqve missilibus consumentur
impii. Videant nos tantummodo, & dejecti sunt:
quanquam pulchrum est, ut etiam si quod peri-
culum immineat, pro sacris januis moriamur:
B ac si non liberis & conjugibus, pro Deo tamen e-
jusque sanctis animas profundamus. Præbebo
autem manum, atque sententiam: & neque
consilium vobis ullum deerit ad cautionem, neq;
me corpori meo parcere videbitis. His Ananus
contra Zelotas populum hortabatur: non qui-
dem nescius jam expugnari vix posse propter
multitudinem ac juventutem animorumq; per-
tinaciam, multoqve magis propter conscientiam
C commissorum: nec enim concessum iri veniam
his quæ perpetraverant, sperabant: verumta-
men quidvis perpeti præstabilius existimabant,
quam in tanta rerum perturbatione rempublicã
negligere. Populus autem duci se clamabat in
eos, contra quos rogabatur: & ad subeunda
pericula quisque promptus erat. Sed dum Ana-
nus magis idoneos discerneret, atque ordinaret
D ad prælium, Zelotæ cunctis conatibus ejus co-
gnitis (certos enim qui omnia sibi nunciarent
habebant) in pontificem commoventur: ac mo-
do per cuneos, modo simul universi prosiliunt:
neqve obvio cuiquam parcebatur. Cito autem
& Ananus populum congregavit, multitudine
quidem superiorem: armis vero constipatis, nõ
erant Zelotæ inferiores. alacritas vero, quod de-
erat, in utrisque supplebat. nam & cives armis
E iram conceperant fortiorem: & qui de templo
exierant, quavis multitudine majorum audaci-
am. quippe illi quidem habitare se in civitate
minime posse arbitrabantur, nisi Zelotas exime-
rent: hi vero nisi vicissent, nullum se non sub-
ituros esse supplicium. Manus autem conserva-
re, pro ducibus obedientes, motibus animorum.
Et primo quidem in civitate ac pro templo emi-
F nus missis lapidibus semet invicem appetebant.
si vero aliqua pars terga vertisset, victores gladi-
is utebantur. cumque plurimi sauciarentur,
multæ cædes utrobique fiebant. Et populares
quidem in domos referebantur a suis. Zelota-
rum autem quicunque vulneratus fuisset, in
templum ascendebat, sacram humum cruore
perfundens, ut solo eorum sanguine violatam re-
ligionem recte quis dixerit. Semper quidem la-
G trones excurrendo in congressionibus prævale-
bant. Irati vero populares, proficiente quotidie
numero suo, cum desides increparent, quique a
tergo sequebantur, non aperiendo fugientibus
viam invitos eos repugnare compellerent, universos quidem suos in hostes convertunt. illis autem,
quia vim ferre non poterant, paulatim ad templum recedentibus, irrumpit una cum sociis Ananus.
Unde factum est, ut eos quod ambitu exteriori expulsi essent, metus invaderet: ideoque in murum
interiorem fuga recepti, mature januas occluderent. Verum Anano portis quidem sacris manus
afferre non placebat, hostibus quoque desuper tela torquentibus, nefas esse existimanti, etiamsi vicisset,

non luſtratum prius populum introducere. Ex omni autem ſuorum multitudine ſex fere armatorum millia ſortitus, cuſtodes eos in porticibus collocat. his autem qui ſuccederent, in excubiis alios per ordinem ponit. Multi autem honeſtorum ab optimatibus ad id electi, mercede conductos pauperes vice ſua præſidiis deſtinabant. Fit autem his omnibus exitii cauſa Joannes, qvem ex Giſcalis effugiſſe prædiximus: Is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, jamdudum rebus communibus moliebatur inſidias. Itaqve tunc eadem quæ populus ſentire ſe ſimulans, aderat Anano: tam diebus cum proceribus capienti conſilium, quam noctibus peragranti cuſtodias: omniaq; ſecreta Zelotis renunciabat: nullumqve populi conſilium non prius quam caperetur, inimici ſciebant ejus indicio. immoderatis vero & Ananum, & populi principes placabat obſequiis, ne in aliquam ſuſpicionem veniret affectans. Sed hæc ejus honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate ſuſpectior: eoqve ipſo quod etiam non accitus aſſiduus erat, arcanorum proditor habebatur. Etenim perſpiciebat Ananus, omnia ſua conſilia hoſtes intelligere. & quæ Joannes faceret, ſuſpicionem proditionis habebant. ſubmovere autem illum non erat facile, neqve poſſibile, quod malitia prævaleret: ac prætor hoc multorum non ignobilium, qui ſummis rebus adhibebantur, patrocinio ſuccinctus erat. Viſum eſt igitur ab eo ſacramentum benevolentiæ cauſa peti: nihilq; dubitans, & fidem populo ſe ſervaturum juravit, neqve factum ejus inimicis ullum, neqve conſilium proditurum: unaqve deponendis rebellibus, & manu & voluntate operam collaturum. Itaq; Ananus ejusqve ſocii, quoniam jurato credidерunt, nulla jam ſuſpicione ſuis eum conſiliis adhibebant: moxqve ab iisdem concordiæ cauſa legatus intromittitur ad Zelotas. curæ namqve habebant, ne fanum culpa ſua polluеretur, neve quisquam in eo procumberet Judæorum. Ille autem, quaſi Zelotis ac non contra pro benevolentia juraviſſet, ingreſſus ad eos, medius conſtitit: & ſæpe quidem ſe illorum cauſa in magno periculo fuiſſe dixit, ne quid ſecretorum ignorarent, quæ in eos Ananus cum ſociis cogitaſſet, nunc autem ingens cum ipſis omnibus ſubiturũ eſſe diſcrimen, niſi divinum quoddam præſto fuerit auxilium. nihil enim jam morari Ananum: ſed perſvaſiſſe quidem populo, ad Veſpaſianum legatos mittere, ut ad capiendam civitatem qvã primum venire properaret, indixiſſe autem luſtrationem poſtero die, ut religione ſimulata intromiſſi, vel etiam vi prælio manus conſererent.

μὴ προηγμένοις εἰσάγειν τὸ πλῆθος, ἀλλὰ πεντακισχιλίους ὁπλίτας, καθίστησιν ἐπὶ τοῖς στοαῖς φρουρεῖν, διεδέχοντο δ' ἄλλοι τούτους. καὶ παντὶ μὲν ἦν ἀνάγκη παρεῖναι πρὸς τὴν φυλακήν, οὐκ εὐόδως. πολλοὶ γὰρ ἐν ἀξιώμασιν ἀφεστῶτες τοῦ ἄρχειν δοκούντων, μισθαρθροι πενιχρότερους ἀντ' αὐτῶν, ὑπὲρ τῶν φρουρὰν ἔπεμπον.

Κεφ. ιε.

Γίνεται δὲ τότε τοῖς πᾶσιν ὀλέθρου φανερὸς Ἰωάννης, ὃν ἔφαμεν ἀπὸ μικρῶν ἀρξάμενον, δολιώτατον ἀνὴρ, καὶ δεινὸν ἔρωτα τυραννίδος ἐν τῇ ψυχῇ φέρων, ὃς πόρρωθεν ἐπεβούλευε πράγμασι. καὶ δὴ τότε τὰ δήμου φρονεῖν ὑποκρινόμενος, συμπαιδεύει μὲν τῷ ἀνάνῳ, βαλλομένῳ μὲν σὺν τοῖς δυνατοῖς μεθ' ἡμέραν, καὶ νύκτωρ ὑπόπτοις τὰς φυλακάς. ἀπήγγελλε δὲ τὰ ἀποῤῥήτα τῶν ζηλωτῶν, καὶ πᾶν σκέμμα δήμου περὶ καλῶς βεβουλῆσθαι, ὥστε τοῖς ἐχθροῖς ἐγνώσκετο δι' αὐτοῦ. μηχανώμενος δὲ τὸ μὴ δι' ὑποψίας ἐλθεῖν, ἀμέτροις ἐχρῆτο τοῖς θεραπείαις, εἰς τε τὸν ἄνανον, καὶ τοὺς δήμου προεστῶτας. ἐχώρει δ' εἰς τοὐναντίον αὐτῷ τὸ φιλότιμον. ἀφ' ὧν γὰρ τοῖς ἀλόγοις κολακείαις μᾶλλον ὑποπίπτει, καὶ τὸ παντάχοῦ παρεῖναι μὴ καλούμενον, ἔμφασιν προδοσίας τῶν ἀποῤῥήτων παρεῖχε. συνεώρων μὲν γὰρ, αἰσθανομένους ἅπαντας τοὺς ἐχθροὺς, τὰ παρ' αὐτοῖς βουλεύματα, πιθανώτερον δ' ἦν εἰς ἰωάννου πρὸς ὑποψίας δ' ἀφεῖλεν. ἀποσκευάσασθαι μὲν οὖν αὐτὸν οὐκ ἦν ῥᾴδιον, οὔτε δυνατὸν ἐκ πονηρίας, καὶ ἄλλως ἔτι ἀσήμων, ὑποζωσμένων τε πολλοὺς τῶν συνεδρευόντων τοῖς ὅλοις. ἐδόκει δ' αὐτὸν ὅρκοις πιστώσασθαι πρὸς εὔνοιαν. ὤμνυε δ' ὁ ἰωάννης ἑτοίμως, δυνήσειν τε τῷ δήμῳ, καὶ μήτε βουλεύσειν τινα, μήτε πρᾶξιν προδώσειν τοῖς ἐχθροῖς, συγκαλύπτειν δὲ τοὺς ὑπεναντίους, καὶ χειροτονήσειν καὶ γνώμην. οἱ δὲ τῷ ἄνανον πιστεύσαντες τοῖς ὅρκοις, ἤδη χωρὶς ὑποψίας, εἰς τὰς συμβουλίας αὐτὸν παρελάμβανον. ἐν δὴ τῷ προσέχειν ἐπαγέμποντι πρὸς τοὺς ζηλωτὰς, τοῖς ἀλλύσεων. λόγου δὲ αὐτοῖς ἀπόδοσιν, τὸ παρ' αὐτοῖς μὴ μιαίνειν ἱερὸν, μηδέ τινα τῶν ὁμοφύλων εἰς αὐτὸ πρᾶξαι. ὁ δὲ ὥσπερ τοῖς ζηλωταῖς ὑπὲρ εὐνοίας ὁμόσας, καὶ κατ' αὐτῶν, παρελθὼν εἴσω, καὶ καταστὰς εἰς μέσους, πολλάκις μὲν ἔφη κινδυνεύσειν δι' αὐτοὺς ἵνα μηδὲν ἀγνοήσωσι τῶν ἀποῤῥήτων, ὅσα κατ' αὐτῶν οἱ τοῖς τὸν ἄνανον ἐβούλευσαντο. νῦν δὲ τὸ μέγιστον ἀναῤῥίπτειν κίνδυνον σὺν πᾶσιν αὐτοῖς, εἰ μή τις θεοσημεία βοηθεία δαιμόνιος. ἐγὼ δὲ ἐπὶ μείζονι ἄνανον, ἀλλὰ πείσαντα μὲν τὸν δῆμον πεμφθέναι πρέσβεις πρὸς ἀεσπασιανὸν, ἵνα ἐλθὼν τάχος καταλάβῃ τὴν πόλιν. ἀγνείαν δὲ παρηγγελκέναι κατ' αὐτῶν εἰς τὴν ἑξῆς ἡμέραν, ἵνα μὴ θρησκείαν εἰσελθόντες, ἢ καὶ βιασάμενοι, συμμίξωσιν αὐτοῖς. ἐκ ἐρᾶν δὲ μέχρι τινὸς ἢ τῶν φρουρῶν εἴσεσθαι, ἢ καταπέζοντας πρὸς τούτους. προστίθει δὲ ὡς αὐτὸς εἰσπεμφθείη κατὰ θεοῦ πρόνοιαν ὡς πρέσβυς ὑπὲρ ἀλλύσεως. τὸν δὲ ἄνανον ταῦτας αὐτοῖς προτείνειν, ὅπως ἀνύποπτοις ἐπέλθῃ. δεῖν οὖν ἢ τινὰ λόγῳ τοῦ ζῆν τοὺς φρουρουμένους ἱκετεύειν, ἢ πρόφασθαί τινα

ὡς δὲ

Se autem non videre, quam diu aut obſidionem ſuſtinebunt, aut cum tanta manu acie congredientur. Ad hæc addebat, quod ipſe DEI providentia transactionis eſſet cauſa legatus. hanc enim ſpem Ananum his proponere, quo nihil ſuſpicantes eos ſubito aggrederetur. Itaqve oportere, ſi quis habendam vitæ rationem duceret, aut obſidentibus ſupplicare, aut foris aliquod

πρὸς τ ἔξωθεν ἐπικουρίαν. τοὺς γ ἡλπισμένους ἐλπίδι A
συγγνώμης εἰ κρατηθεῖεν, ἐπιλελῆσθαι τ ἰδίων πλημ-
μάτων, ἢ νομίζειν ἅμα τῷ μετανοεῖν τοὺς δεδρακότας,
εὐθέως ὀφειλὴν διηλλάχθαι κ τοὺς παθόντας. ἀλλὰ τ
μὲν ἀδικησάντων πολλάκις γίνεσθαι, κ τιθὲ
μεταμέλειαν. τῆς ἀδικηθείσης δ τὰς ὀργὰς ἐπ ἐξουσίας
χαλεπωτέρας. ἐφεδρεύειν δ ἀεὶ ἐκείνοις, φίλους τ συν-
ωμότας τ ἀποθνησκόντων, κ δῆμον τοσοῦτον ὑπὲρ καλαύ-
σεως νόμων κ δικαστηρίων τεθυμωμένον, ὅπου κἂν ἡ τὶ B
μέρος ἐλέους ὑπὸ πλείονος ἂν αὐτὸ δ μεγαλαυχοῦντος ἀφανισθεῖσαν. τοιαῦτα μὲν ἐπίκλην ἀθρόως δε-
διοτόμου. κ τ ἔξωθεν βοήθειαν ἀναφανδὸν μὲν οὐκ
ἐμφανῆ λέγων; ἠνίστατο δ τοὺς ἰδιώτας. ἵνα δ καὶ τοὺς
ἡγεμόνας τ ζηλωτῶν ἰδίᾳ παροξύνῃ, τ ἄνανον εἰς τε ὠ-
μότητα διεβάλλει, κ ἀπλᾶν ἐκείνοις ἐξαιρέτως ἔλεγεν.
ἦσαν δ ἐλεάζαρος μὲν υἱὸς σίμωνος, ὃς δὴ καὶ πιθανό-
τατος ἐδόκει τ ἐν αὐτοῖς, νοῆσαί τε τὰ δέοντα, κ τὰ νοη-
θέντα πρᾶξαι. ζαχαρίας τε υἱὸς φαλέκ, ἐξ ὧν ἐκ τ C
ἱερέων ἑκάτεροι. ἔτι πρὸς τ κοινὰς τὰς ἰδίας καθ'
αὐτῶν ἀπάτας ἀκούσαντες, ἔτι δ' ὡς οἱ περὶ τ ἄνανον
δυνασταίειν ἑαυτοῖς προεπιμύθιοι ῥωμαίους ἐπικαλοῖντο,
καὶ γὰρ ὅτι ἰωάννης πρόσθεν ψευσαίατο, μέχρι πολλοῦ μὲν ἠ-
πόρουν, τὸ τί χρὴ πεισθέντας εἰς ὀξὺ ἔτω καιρὸν σωθεω-
σομένους. παρεσκευάζετο μὲν γὰρ τ δῆμον ὑπὸχρεῶν αὐ-
τοῖς, σὺν εἰς μακρὰν, αὐτῶν γ τὸ σώφρονον τ ὑποβουλῆς
ὑποτετμῆσθαι τὰς ἔξωθεν ἐπικουρίας. πάντα γὰρ ἂν D
φθορᾶς παθεῖν, πρὶν κ πυθέσθαι τινὰ τ συμμαχῶν. ἐδόξε
δ' ὅμως ὑπακαλεῖσθαι τοὺς ἰδουμαίους. ὑ γράψαντες
ὑπισχνεῖσθαι σώφρονα, ὡς ἄνανος προδιδοίη ῥωμαίοις τ
μητρόπολιν ἐξαπατήσας τ δῆμον. αὐτοὶ δ' ὑπὲρ τ ἐλ-
ευθερίας ἀποστάντες ἐν τῷ ἱερῷ φρουροῦντο, ὀλίγος δ'
ἔτι χρόνος αὐτοῖς βοηθείας τῆς σωτηρίας. εἰ γ μὴ βο-
ηθήσουσιν ἐκεῖνοι κ τάχος, αὐτοὶ μὲν ὑπ' ἀνάγκης τὲ
ὑ τοῖς ἐχθροῖς, ἡ πόλις δ' ὑπὸ ῥωμαίοις φήσαι γενο-
μένη. τὰ γ πολλὰ, τοῖς ἀγγέλοις ἐνετέλλοντο πρὸς τοὺς E
ἄρχοντας τ ἰδουμαίων μεταλέγειν. προσεβλήθησαν δ'
ὅτι τῆς ἀγγελίας, δύο τ δραστηρίων ἀνδρῶν, ἐπεῖν τε
ἱκανοὶ, κ πεῖσαι πρὸς πραγμάτων, τὸ γ τούτων χρησιμώ-
τερον, ὠκύτητι ποδῶν διαφέροντες. τοὺς μὲν δὴ ἰδουμαίους αὐτόθεν ἡδέσιον προθησομένους, ἅτε θορυβώδες ὑ
ἀπεκτον ὄν, εἰσίτε μετέωρον πρὸς τὰ κινήματα. ὑ
μεταβολαῖς χαῖρον, πρὸς ἐλάχιστον γ κλαγκέαν τ δεο-
μένων τὰ ὅπλα κινοῦν, ὑ καθάπερ εἰς ἑορτὴν εἰς τοὺς F
ποδωκέστατους ἐπηγγέλμενον. ἐδόκει τάχιστ εἰς τὴν ἀγγελίαν,
εἰς ὃ μηδὲν ἐλλείποντες προθυμίας οἱ πεμφθέντες, σκα-
λᾶτο δ' αὐτῶν ἀνανίας ἑκάτερος, κ δὴ πρὸς τοὺς ἄρ-
χοντας τ ἰδουμαίων παρῆσαν.

ΚΕΦ. ιε.

Οἱ γ πρὸς τ ὑπισχνεῖσθαι, καὶ τὰ ῥηθέντα, ποδωκέστατοι τ
ἀφιγμένων σκοπιαγράφοι, ὥσπερ ἐμμανεῖς πε-
ριέθεόν τε τὸ ἔθνος, καὶ διεκήρυσσον τῆς σπου- G
δαίων. ἤθροιζο δ' ἡ πληθὺς τάχιον ὑ ποδωκιγέλματος,
καὶ πάντες ὡς ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῆς μητροπόλεως ἤρπα-
ζον τὰ ὅπλα. συντεχθέντες δ' εἰς δύο μυριάδας. παρ-
εγένοντο πρὸς τὰ ἱεροσόλυμα, χρώμενοι πόσαρ-
σιν ἡγεμόσιν, ἰωάννῃ τε, καὶ ἰακόβῳ παιδὶ σωσᾶ.
πρὸς δὲ τούτοις λευ, σίμωνι υἱὸς καθλᾶ. καὶ φινέας

præſidium petere. Quos autem ſi victi eſſent, veniæ ſpes foveret, immemores audaciæ ſuæ credere, ſimul ac factores pœnituerit admiſſorum, in gratiam ſtatim eos qui perpeſſi ſunt redituros. Sed nocentium quidem ſæpe inviſam etiam pœnitudinem fieri, læſis autem iram in licentia ſæviorem: imminere autem illis ait interfectorum amicos atqve cognatos, totumqve populum pro diſſolutis legibus ac judiciis indignatione flagrantem: ubi etiam ſi qua pars miſericordiæ fuerit, majori jam iraſcentium turbæ ceſſuram. Talia quidem variabat Joannes, terrorem incutiens multitudini: externum vero auxilium aperte quidem indicare quod diceret non audebat: Idumæos autem ſignificabat. utq; principes Zelotarum privatim etiam commoveret, crudelitatis Ananum arguebat, ipſis eum maxime minitari confirmans.

CAP. VI.

ERant autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam præter alios idoneus eſſe videbatur & recte conſulere, & quæ conſuluiſſet efficere, itemqve Zacharias filius Amphicali, uterqve a ſacerdotibus genus ducens. Hi præter communes etiam privatis interminationibus cognitis, quodque Anani factio potentiæ ſibi comparandæ cauſa Romanos accerſeret (nam & hoc Joannes affinxerat) diu quidem quid agerent dubitabant, anguſtiis temporis concluſi. populum enim haud multo poſt eos aggredi paratum eſſe cogitabant: externi vero ſubſidii facultatem, inſidiarum ſibi celeritate præreptam: priusque fore ut omnia paterentur, quam auxiliarium quisquam iſta cognoſceret. advocari tamen Idumæos placuit, ſcriptaqve breviter epiſtola, quod circumvento populo Ananus vellet Romanis metropolim prodere: ipſi autem pro libertate diſſidentes, in templo obſiderentur: minimumque temporis ſalutem ſibi promitteret: ac niſi mature ſubvenirent, ipſos quidem Anano atque inimicis, at vero civitatem Romanis ilico ſubjugandam: pleraqve nuntiis ad rectores Idumæorum referenda mandant. Ad hoc autem lecti ſunt duo viri ſtrenui & dicendi peritiſſimi, & ad perſvadendum ſatis idonei: quodque his rebus eſſet utilius pedum velocitate præſtantes. nam Idumæos confeſtim parituros certum erat, quod turbarum cupiens & incondita eſſet natio, ſemperqve ad motus facilis atque ſuſpenſa, & rerum mutationibus læta, minimisqve petentium blanditiis ad bella promptiſſima: & velut ad feſtorum quandam ſolennitatem, ſic ad prælia properans. celeritatem autem nuncii exigebant: atque iſtis nihil deerat alacritatis: uterque autem Ananias vocabatur: Jamque apud rectores aderant Idumæorum. Illi autem ſimul epiſtola mandatisque attoniti, quaſi furibundi circumcurſare gentem, militiamque denunciare cœperunt. Itaqve mox & dicto citius multitudo convenerat, omnesqve pro libertate metropoleos arma rapiebant. Congregati autem prope XXM. cum ducibus quatuor Hieroſolymam veniunt: hoc eſt Joanne & Jacobo Soſæ filiis, & præterea Simone Cathlæ & Phinea,

Idumæorum adventus pro Hieroſolymitanis & acta.

Cluſoth filiis. Ananum autem profectio legatorum, itemqve vigiles ejus latuit, ſed non etiam Idumæorum adventus, hoc enim ante cognito, portas eis clauſit, & muris cuſtodes appoſuit. non tamen viſum eſt bello cum his congredi, ſed verbis eis ante perſvadere concordiam. Stans ergo in adverſa turri Jeſus, poſt Ananum ævo pontificum maximus: Cum multæ, inquit, & variæ turbæ tenuerint civitatem, in nulla re ſic miranda fortuna eſt, ut in eo, quod peſſimis etiam inopinata conſpirant. etenim perditiſſimis hominibus contra nos auxilio veniſtis, tanta cum alacritate, quanta nec in Barbaros advocante vos metropoli venire decuiſſet. Et ſi quidem viderem conſenſionem veſtram ſimilem eſſe horum hominum qui vos rogaverunt, non exiſtimarem impetum carere ratione. nihil enim æque ac morũ cognatio concordiam firmat. Nunc vero illi quidem, ſi quis eorum ſingulos explora verit, mille mortibus digni reperientur: nam ludibria & purgamenta totius ruſticæ plebis, luxu abſumptis patrimoniis ſuis, poſtquam in vicis & civitatibus proximis audaciam exercuere, poſtremo in ſacrã civitatem clam influxere ut latrones, ſolumq; religioſum immanitate polluerunt ſcelerum, eosq; videas ſine metu inter ſancta ebrios, & aviditate ventris peremptorum ſpolia conſumentes. veſtra vero multitudo armatorumq; talis ornatus eſt, qualem deceret eſſe, ſi publico vos conſilio metropolis invitaret, in alienigenas laturos auxilia. quid igitur hoc eſſe quis dixerit, niſi fortunæ injuriam: cum pro nequiſſimis conveniſſe & integræ nationis veſtræ arma videantur conſpirare? Jamdudum quidem reperire nequeo, quidnam fuerit quod vos tam cito commoverit. nec enim ſine magna cauſa fieri potuiſſet, ut arma pro latronibus adverſus cognatum populum caperetis. quid? Romanos audiſtis & proditionem? his enim quidam veſtrum obſtrepebant nunc, liberandæ metropoleos cauſa veniſſe dicentes. unde mirati ſumus præter alia, noxiorum tale commẽtum. viros enim natura libertatis amatores, eoq; cum externis hoſtibus pugnare paratiſſimos, aliter contra nos efferare non poterant, quam vaſtatæ libertatis proditione mentita. Sed enim vos conſiderare oportet, qui nos inſimulaverint, fidemqve in nos veritatis ex rebus communibus, non ex ficto ſermone colligere. Quid enim paſſi, nunc demum nos dedimus Romanis, cum ab initio ſiciuerit aut ab his non deficere, aut quia defecimus, cito redire in gratiam, priusquam circa nos omnia vaſtarentur? namq; jam, ne volentibus quidem nobis, transactio facilis eſt: cum & ſuperbos eos effecerit Galilæa ſub jugum miſſa: morteqve graviorem afferat turpitudinem, appropinquantes placare. Equidem quod in me eſt, pacem morti antepono. ſemel autem bello appetitus, poſtquam pugna commiſſa eſt, glorioſam mortem vita captivi exiſtimo potiorem. Sed utrum nos populi principes ajunt clam miſiſſe aliquem ad Romanos, an etiam totum populum communi ſuffragio? ſiquidem nobis dicant, quos amicos miſerimus

κλησώθη. τ῀ ἦ ἄνανον, ἡ μὲν ἔξοδος τ῀ ἀγγέλων, ὥσπερ Α
ἔτυχε φύλακας ἔλαθεν. ἡ δ' ἔφοδος τ῀ ἰδυμαίων, οὐ
ἐπ. πρόγνωσις γὰρ ἀποκλῆσαι τὰς πύλας αὐτοῖς, καὶ ἀφ' φυ-
λακῆς ἔσχε τὸ τεῖχος. καθ' ἑαυτὸν μέλλω αὐτὸς ὁπλε-
μῶν σὺν ἔδοξεν, ἀλλὰ λόγοις πεῖσαι πρὸ τ῀ ἔπαλων. φὴς
οὖν ὅτι τ῀ ἀνίκητος αὐτῶν πύργον, ὁ μ῀ ἄνανον γεραί-
τατος τ῀ ἀρχιερέων ἰησοῦς, πολλῶν ἔφη καὶ ποικίλων τὴν
πόλιν κατεχηκότων θορύβων, ἐν οἷς δεινὴ ἀναμάσσειν τὴν
τύχην ἔτος, ὡς τὴ συμπεσάτειν τοῖς πονηροῖς, καὶ τὰ πα-
ράδοξα. παρεῖναι γοῦν ὑμᾶς, ἀνθρώπους ἐξωλεστάτους
μ῀ τοιούτης σπουδῆς ἐπιμιμνήσκεσθαι καθ' ἡμῶν, μᾶλ-
λον εἰκὸς ἦν ἐλθεῖν, οἷς τ῀ μητροπόλεως καλούσης ἀπὸ
τῶν βαρβάρων, καὶ εἰ μὴ ἑαυτὸν τὴν αὐτοῖς ὑμῶν ἐξ Β
ὁμοίων τοῖς καλέσασιν ἀνδρῶν, σὺν ἂν ἄλογον τὴν ἁρ-
μὸν ἐπελάμβανον. οἷδεν γὰρ ἔτως συνίσησι τὰς οἰκεί-
ας, ὡς τρόπων συγγένεια. νῦν δ' εἰ μὲν τις αὐτῶν ἐξετά-
ζοι καθ' ἕνα, μυρίων ἕκαστος διεφθάρται θανάτων
ἄξιος. τὰ γὰρ θύματα, καὶ καθάρματα τ῀ χώρας ὅλης
κατεσωτὰ σώματα τὰς ἰδίας οὐσίας, καὶ σπουδάσαντες
τὴν ἀσέλειαν ἐν τ῀ περιέχουσι τὴν καὶ πόλεσι, πολυ-
πλῆ λεληθότως περιεισέρρυσαν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν. λῃ-
στὴ δὲ ἐπ' ἐρημολῶν ἀσεβημάτων, μιαίνοντες καὶ τὸ ἀσέ-
βημον ἐδαφος, ἐς ὁρᾶν ἐστι νῦν ἀδείας ἐμμεθυσκομένους
τῆς ἁγίοις, καὶ τὰ σκῦλα τ῀ πφονευομένων καπηλεύ- Γ
σκοντας ἐς τὰς ἀπωλείας ἐργασίας. τὸ δ' ὑμέτερον πλῆ-
θος, καὶ τ῀ κόσμον τ῀ ὅπλων ὁρᾶν ἐστι, οἷος ἔπρεπε, κα-
λούσης τ῀ μητροπόλεως κοινῇ βουλὴ μὲν συμμάχους
κατ' ἀλλοφύλων, τὰ δὲ νῦν ἔστι τί τοῖς, ἢ τύχης ἐπήρειαν; ὅταν δὲ λοιμὸν πονηροῖς αὐτὸν ἐρῶ
συναισχύνον αὐτοῖς, μέχρι πολλ῀ μὲν ὀκνῶ, πῶς δὴ ποτὲ Δ
τὸ κινῆσαν ὑμᾶς ἔτως ταχέως ἐγίνετο. μὴ γὰρ ἀν δίκαι-
μεγάλης αἰτίας ἀναλαβεῖν τὸν πανοπλίαν ἐπὶ λῃ-
στῶν, καὶ δήμου συγχύσεως. ἐπεὶ δ' ἠκούσαμεν ῥωμαίους,
καὶ θεοδοσίαν (πεύσῃ γὰρ ὑμῶν ἐξευρόντων τινὲς ἀρτίως,
τ῀ μητροπόλεως ἐπ' ἐλευθερώσει παρεῖναι) πλέον τ῀ ἄλ-
λων τολμημάτων ἐθαυμάσατε τὸν ἀλιτηρίους, τ῀ ἐπὶ
τὸ ψεῦδος ἀπονοίας. ἄνδρας γὰρ φύσει φιλελευθέρους,
καὶ ἀφ' ὅτου μάλιστα τοῖς ἔξω πολεμίοις μάχεσθαι παρε-
σκευασμένους, σὺν ἐνὸς ἄλλως ἐξαρκοῦσιν, καθ' ἡμῶν, Ε
ἢ λοιδορήσοντας θεοδοσίαν τ῀ παθόντος ἐλευθερίας.
ἀλλ' ὑμᾶς γε χρὴ σκέπτεσθαι τὸν τε ἀφαλλόντας, καὶ
καθ' ὧν, σωφρονεῖν τε τ῀ ἀληθῆ, καὶ σὺν τ῀ ἀπατηλῶν
λόγων, ἀλλ' ἐκ τ῀ κοινῶν πραγμάτων. τί γὰρ δὴ καὶ παθόν-
τες ἂν ἡμεῖς, ῥωμαίοις ἐσφαλόμεθα ἑαυτὸν νῦν, πρὶν
ἢ μηδὲ ἁπτεσθαι τὸ πρῶτον, ἢ ἐσχωρῆσαι ταχέως ἀπο-
στάντας, ὄντων ἐπὶ τ῀ περιέχοντος; νῦν μὲν γὰρ οὐδὲ
βουλομένοις ἀφαλύσασθαι ῥᾴδιον, ὅτι ῥωμαίους μὲν ὑφεῖ-
λησε πεποίηκεν ἐπιχείρησις ἡμαλιλαίας, φέρει δ' αἰσχύ-
νην ἡμῖν θανάτου χαλεπωτέραν, τὸ θεραπεύειν αὐτοὺς
ἔντας ἤδη πλησίον. καὶ ἔγωγε κατ' ἐμαυτὸν μὲν ἂν εἰρή-
νην ἐσθιμήσαιμι θανάτου, πολεμοῦμεν δ' ἅπαξ καὶ
συμβαλεῖν, θανάτου δὲ κλεινὸν ζῆν αἰχμάλωτον. πα-
τρῴους φασὶν ἡμᾶς, τοὺς δ' ἡμῖν ἐσεσῶτας πέμψαι
κρύφα ἐπὶ ῥωμαίους, ἢ καὶ τ῀ δήμου κοινῇ ψηφισα-
μένου; ἢ μὲν ἡμᾶς, ἵνα στώσωσι τοὺς πεμφθέντας φίλους,
τοὺς

τὰς Ἀθηναίων τοῦ προδοσίαν οἰκέτας. ἐφωράθη A qui ſervi fuerint proditionis miniſtri. Cum iret
τις ἁπών; ἀναχωμιζόμθ- ἑάλω; γραμμάτων γεγο- aliquis deprehenſus eſt, rediens captus eſt, literas
νασιν ἐγκρατεῖς; πῶς ἂν τοὺς μὲν πολίτας ἐ- nacti ſunt? Quemadmodum autem tantam ci-
λάθομθ, οἷς κ̓ πᾶσαν ὥραν συναναστρεφόμεθα; τοῖς vium multitudinem lateremus, cum quibus o-
δ̓ ὀλίγοις & φρουρᾶ μθοις, κ̓ μηδ̓ εἰς τοῦ πόλιν ἐκ τοῦ mni hora verſaremur? Paucis autem, atque his
ἱερᾶ προελθεῖν δυναμθίοις, ἐγνώσθη τὰ κ̓ τοῦ χώρου inclusis, qui de templo ne in civitatem quidem
λαθραίως ἐνεργάσμα; ναὶ δ̓ ἔγνωσαν ὅπ δεῖ δίκας prodire poſſent, quo pacto ſunt cognita, quæ oc-
δοῦναι τ̃ πολμησάντων; ἕως δ̓ ἦσαν ἀδεεῖς αὐτοὶ, προ- culte extra civitatem fierent? An vero nunc co-
δότης ἡμῶν ἀδεὶς ὑπωπτεύετ. εἰ δ̓ δὴ τ̃ δήμου ἀνα- B gnovere, quando auſorum pœnæ reddendæ
φέρουσι τοῦ αἰτίαν, ἐν φανερῷ δήπ ἦν ἐβουλεύσαντο. ſunt? donec autem ſine metu fuere, neminem
ἀδεὶς γὰ ἀπειρήκει τ̃ ἐκκλησίας, ὥστε τἀναντίον ἂν τ̃ μελλού- noſtrum proditorem ſuſpicabantur? Sin ad
σεως ἔπασχεν ἡ φήμη πρὸς ὑμᾶς φανερώτερα. τί δαί populum cauſam referunt, publicum habuit nempe
κ̓ πρέσβεις ἔδει πέμπειν ψηφισμθους τὰς ἀλλά- concilium, nemo aberat concioni: ideoqve ma-
σεις; κ̓ τίς ὁ χειροτονήσειεν, εἰπάτωσαν. ἀλλὰ ἕτοιμθ nifeſtior ad vos nuncius fama citius properaſſet.
δυσθανατώντων, κ̓ πλησίον ὄντος τὰς τιμωρίας ἀπα- Quid autem opus erat legatos mittere, cum certa
κρουομθων, σκῆψις ἐσίν. ἐπὰ δὴ κ̓ προδοθῆναι τοῦ πό- nobis eſſet de transactione ſententia? Et quis
λιν εἰμαρτὸ, μόνους ἂν πλησίον κ̓ ἕτ τὰς ἀλαβάλ- deſignatus ſit dicant. Sed hæ quidem male per-
λοντας, ἂν τοῖς πολμήμασιν ἐν μόνον κακὸν λείπ προ- C iturorum, & inſtantes pœnas evitare cupientium
δοσία. ἔχει ὑμᾶς, ἐπειδὴ περ ἅπαξ πάρεσε μ̓ τῶν ὅ- cauſationes ſunt. Quin etiam ſi civitatem prodi
πλων, τὸ μὲν δικαιότατον ἀμυνεῖν τῇ μητροπόλει, κ̓ in fatis eſſet, id quoq; ipſos qui nos criminantur
συνεξαίρειν τὰς τε δικαίας κατάλυσας τυράν- auſuros opinor: quorum audaciæ unum malum
νους, οἳ πατήσαντες τὰς νόμους, δπ̓ τοῖς αὐτῶν ξίφεσι πε- videtur deeſſe proditio. Vos autem oportet,
πείκ̓ τὰς κρίσεις. ἄνδρας γὰ ἀκαταλλάκτους τ̃ δπ̓ quia ſemel cum armis adeſtis, primum (id quod
φανῶν ἐκ μέσης τ̃ ἀγορᾶς ἁρπάσαντες, δεσμοῖς τε eſt juſtiſſimum) juvare metropolim, & una no-
προσηκίσαντο, κ̓ μηδὲ φανλεῖ, μηδὲ ἱκεσίαν ἀναχόμε- biscum tyrannos eximere, per quos judicia diſſo-
νοι, διέφθειραν. ἔξεσι δ̓ ὑμῖν παρελθοῦσιν ἔσω μὴ πο- D luta ſunt: qui calcatis legibus jura ſuis gladiis
λέμιν νόμῳ, θεασαμθ τὰ πκμήρια τ̃ λεγομένων, οἴκοις permiſere: deniq; nobiles viros non incuſatos,
ἠρημωμένοις τ̃ ἐκείνων ἁρπαγῆς, & γυμνοὺς, & χθυεὰς ex medio raptos foro primum vinculis cruciarũt:
τ̃ ἀπροφασμένων, μελανειμονούσας, κωκυτὸν ὃ θρή- deinde non voce neque prece eorum morati, nec
νον ἀνὰ τοῦ πόλιν ὅλην. ἐδεὶς γὰ ἔσιν, ὃς ἐ γέγηθεν τ̃ τ̃ αἰσχίσων καταθρομῆς. οἷσε δπ̓ ποθ̃ν ἐξώκειλαν i tradiderunt. Licet autem vobis non belli le-
δοτόνοιας, ὥς τε μὴ μόνον ἐκ τ̃ χώρας, & τ̃ ἔξω γεν πόλε- ge ingreſſis, horum videre argumentum, quæ di-
ων, δπ̓ τὸ πρόσωπον, & τοῦ κεφαλοῦ ὅλα τ̃ ἔθνους με- xi, deſolatas domos rapinis, conjuges in veſte
τενεγκεῖν τοῦ ληῤῥικοῦ πόλεμον, ἀλλὰ & ἀπὸ τ̃ πόλεως E lugubri ac familias peremptorum, & per totam
δπ̓ τὸ ἱερόν. ὁρμητήριον γοῦν αὐτοῖς ἔτ, & καταφυ- civitatem ululatus & fletus. nullus enim non
γὴ, ταμιεῖον τε τ̃ ἐφ̓ ἡμᾶς ὠφελημάτων γέγονεν. ὁ δ̓ perſecutionem expertus eſt impiorum. Qui ad
ἀπὸ τ̃ οἰκουμένης προσκεκλυσμθ- χῶρ-, κ̓ τοῖς hoc inſaniæ prorupere, ut latrocinalem audaciã
ἀπὸ περάτων γῆς ἀλλοφύλοις ἀκοῇ τετιμημέν-, ἀπὸ non ſolum ex agris atq; alienis civitatibus in hãc,
τ̃ ὠφελημθέντων ἐπὶ τοὺς θεμένων καταπατεῖτ. νεα- qvæ & caput & facies gentis eſt, ſed in fanum et-
νεύοντας δ̓ ἐν ταῖς ἀπογνώσεσιν ἤδη, δῆμοι τε δή- iam ex civitate transferrent. Deniqve hoc ſibi &
μοις, κ̓ πόλεσι πόλεις συγκρούειν, κ̓ κ̓ τῶν ἰδίων ad excurſus, & ad perfugium elegerunt, isqve
ἀπολάγχνων τὸ ἔθν- σπαράττειν. ἀνθ̓ ὧν τὸ μὲν κάλ- fiſcus illis eſt eorum quæ in nos comparantur: &
λιστον, κ̓ πρέπον ὡς ἔφλεν ὑμῖν, ἐξαίρειν τοὺς ἀλιτηρί- F locus toti orbi terræ venerabilis, quique ab uni-
ους, & πατὴρ αὐτῆς τ̃ ἀπάτης ἀμυνομένους, ὅπ συμμά- verſis alienigenis, ab extremo limite mundi ve-
χους ἐτόλμησαν καλεῖν ἐς ἑστ τιμωρὸς δεδιέναι. εἰ δ̓ ἀμ- nientibus, honoratur, per hæc quæ apud nos na-
βάλλεσθε τοὺς τ̃ τιώτων δπ̓ικλήσεις, ἀλλά τοι πάρεσι τε- ta ſunt portenta conculcatur. Exultant autem
μένοις τὰ ὅπλα, κ̓ παρελθοῦσιν εἰς τοῦ πόλιν σχήμα- rebus deſperatis, populos committi populis, &
τι σκηνῶν, ἀναλαβεῖν τὸ μέσον συμμάχων τε κ̓ πο- civitatibus civitates, gentesqve in ſua viſcera
λεμίων ὄνομα, δίκας ὑμόμενος. κ̓ τί λογίσασθε, delectum habere, cum debueritis (ut dixi) quod
ὅταν κρατήσωσιν ἐφ̓ ὁμολογημένοις, κ̓ τηλικούτοις factu eſſet optimum ac deceret, nobiscum nocen-
κεκινήκωσι πεῤ ὑμῶν, οἳ τοῖς ἀκαταλλάκτοις μηδὲ λόγ- G tes eximere: atqve hanc ipſam fallaciam ultum
μεταδόντες. λαμβανέτωσαν δ̓ οὐ πεύτλιν ἐκ τ̃ ire, quod auxilio vos advocare auſi ſunt, qvos
ὑμετέρας ἀφίξεως τοῦ χάριν. εἰ δὲ οὔτε σύναιμοι metuere vindices debuiſſent. Quod ſi ejusmodi
ἀνκτῶν ἡμῖν, οὔτε κεκινήκατε δεῖ, πρίτην ἐσὶ κατάλυ- hominum preces reverendas putatis, attamen
σιν ἑκατέρους, κ̓ μήτε τοῖς ἡμετέραις δπ̓ικαίνειν licet vobis armis depoſitis, cognatorum habitu
συμφοραῖς, μήτε τοῖς δπ̓ουλίοις τῆς μητροπόλεως introire civitatem: medioqve inter hoſtes atq;
auxiliares ſuſcepto nomine, de noſtris diſcordiis
judicare: quanquam reputare quid habebunt commodi, cum de manifeſtis ac tantis criminibus apud
vos cauſam dicturi ſunt, qui hominibus non accuſatis, ne verbum quidem facere permiſere. Ferant
igitur hanc ex veſtro adventu gratiam. Si vero neq; nobiſcum indignari neq; judicare vultis, tertium
reſtat, ut relictis utrisqve partibus, nec noſtris cladibus inſultetis, nec cum inſidiatoribus metropoleos

maneatis. Nam etsi maxime quenquam nostrum A suspicamini Romanis collocutum, observare vobis itinera licet: tumqve demum tueri metropolim, cum factum aliquid hujusmodi patuerit, qvale delatum est, & in autores ejus, si convicti fuerint, vindicare. Non enim vos præveniunt hostes, juxta civitatem sedibus positis. Sin horum nihil vobis gratum aut mediocre videtur, ne portarum claustra miremini, qvatenus arma B portabitis. Hæc quidem Jesus loqvebatur: Idumæorum autem multitudo nequaquam animum advertebat, ardens iracundia, qvod non paratū habuisset introitum: proqve armis inter se duces indignabantur, captivitatem esse existimantes, si ea quibusdam jubentibus deposuissent. Unus autem ducum Simon filius Cathlæ, vix placato suorum tumultu, stans in eo loco unde exaudiri a pontificibus posset, non jam mirari se ait, si C libertatis propugnatores in templo obsiderentur incluſi, cum illi cunctæ genti communem clausêrint civitatem: & Romanos quidem fortasse, coronatis etiam portis recipere sint parati, Idumæos autem ex turribus alloqvantur, captaqve jubeant, pro libertate arma projicere: cognatisq; non credentes custodiam civitatis, judices eos discordiarum fieri velint: & alios accusando qvod D indemnatos cives occiderint, ipsi totam damnent ignominia nationem. deniq; urbem omnibus alienigenis religionis causa patentem, nunc domesticis præclusistis. Valde enim contra vos festinabamus, & ad gerendum cum gentibus bellum: qvi ob hoc adesse properavimus, ut vos servaremus liberos. Nempe taliter vos etiam hi quos obsidetis læsere, tamqve verisimiles puto suspiciones in illos quoque colligitis. Deinde E qui reipub. defensores sunt intus in custodia tenentes, genere conjunctissimis gentibus simul universis civitatem præclusam tyrannidem perferre dicitis, cum tam contumeliosis nos jubeatis obtemperare præceptis: nomenqve potentiæ aliis, qvi vos tyrannos patiuntur, annectitis. Qvis cavillationem vestri sermonis tulerit, cum rerum repugnantiam videat? Etenim vobis et- F iam nunc Idumæos excludentibus civitate (namque ipsi nos a patriis sacris arcetis) recte quis eos incusaverit, qui custodiuntur in templo, quod cum ausi essent plectere proditores, quos viros nobiles & innocentes pro societate facinoris dictitatis, non a vobis inceperint, summaqve proditionis membra præciderint? Sed licet illi molliores quam res poscebat inventi sint, nos tamen G domicilium Dei servabimus Idumæi, & pro communi patria propugnabimus: tamqve foris irruentes, quam intus insidiantes, hostes pariter ulciscemur. Hic autem manebimus pro muris armati, donec aut vos Romani respiciendo liberent, aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

συμμῶσιν. εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα ῥωμαίοις ὑποπτεύεται διειλέχθαι τινὰς, ὥρα τηρεῖν ἔχειν τὰς ἐφόδους. κἂν τι τῶν Διὰ τὸν ἐλημμένων ἔργων Διακαλύπτηται, τότε φυγεῖν τὴν μητρόπολιν ἐλθόντας, κωλύειν τε τὰς αἰτίας πιφωσκομένας. ἐὰν γὰρ ὑμᾶς φθάσωσιν οἱ πολέμιοι, τῇ πόλει προσοχθισμένας. εἰ δὲ μηδὲν ὑμῖν τούτων εὔγνωμον ἢ μέτριον δοκεῖ, μὴ θαυμάζετε τὰ κλεῖθρα τῶν πυλῶν, ἕως ἂν φέρητε τὰ ὅπλα. τοιαῦτα μὲν ἐπῄει λέγειν. τῶν δὲ ἰδουμαίων ὅτι τὸ πλῆθος προσεῖχεν, ἀλλὰ παρόρμητο μὴ τυχὸν ἑτοίμης τῆς εἰσόδου, καὶ διηνανάκτουν οἱ στρατηγοὶ, πρὸς τὸν ἀποβλεπόντων τὰ ὅπλων ἀφαίμαξιν ἠγανακτηκότες, τὸ κελεύοντας τινὰς αὐτὰ ῥίψαι. σίμων δὲ υἱὸς καθλᾶ τῶν ἡγεμόνων εἷς, μόλις τε τὸν οἰκείων καταστάσεως θόρυβον, καὶ ὡς εἰς ἐπήκοον τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ἐκέπ θαυμάζειν, ἔφη, φρουρουμένων ἐν τῷ ἱερῷ τὸν προμάχων τῆς ἐλευθερίας, εἶτα καὶ τῶν ἔθνη κλείσαι τινὰς ἤδη τῶν κοινῶν πόλεων καὶ ῥωμαίους μὲν εἰσδέχεσθαι προσκαλούμενον, πέλας δὲ καὶ προφασιζομένους τὰς πύλας· ἰδουμαίοις δὲ ἀπὸ τῶν πύργων Διαλέγουν, καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὅπλα κελεύσαι ῥῖψαι. μὴ πιστεύοντες δὲ τοῖς συγγνώσεσι τῶν τῆς μητροπόλεως φυλακῶν, τὰς αὐτὰς δικαιοῦσθαι πίστεις τὸν Διαφόρων· καὶ κατηγοροῦντες τινῶν, ὡς ἀποκτείναιεν ἀκρίτους, αὐτοὶ καταδικάζοιεν ὅλα ἔθνη ἀπράτους. τὸ γοῦν ἅπασι τοῖς ἀλλοφύλοις ἀναπεπταμένον εἰς θρησκείαν πόλιν, τοῖς οἰκείοις νῦν ἀποκεκλεῖσθαι. πάνυ γὰρ σπεύδειν ἐπὶ σφαγὰς ἑαυτῶν δόμων, καὶ τὸν κατὰ τῶν ὁμοφύλων πόλεμον, οἱ Διὰ τὸ ταχύνοντες, ἵνα ἀτυχήσαντες ὑμᾶς τηρήσωμεν ἐλευθέρους. τοιαῦτα μὲν τοῖς, πρὸς τὸν φρουρουμένων ἠδίκηθε, καὶ πιθανὰς ἔτως ὑποψίας οἴεσθαι καὶ κατ' ἐκείνων συνελέξατε. ἐπεὶ τὸν ἔνδον φρουρὰ καταπιοῦσα, ἵνα μὴ κήδονται τῶν κοινῶν πραγμάτων, καὶ τοῖς συγγενεστάτοις ἔθνεσιν ἀθρόως ἀποκλείσαντες τὴν πόλιν, ὑβριστικὰ δὲ ἔτω προστάγματα κελεύοντες, τυραννεῖσθε λέγετε, καὶ τὸ τῆς δυναστείας ὄνομα, τοῖς ὑφ' ὑμῶν τυραννουμένοις προσάπτετε. τίς ἂν ἐνέγκαι τὴν εἰρωνείαν τῶν λόγων, ἀφορῶν εἰς τὴν ἀναλογίαν τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ καὶ νῦν ὑμᾶς ἀποκλείσειν ἰδουμαίους τῆς μητροπόλεως, ἃς αὐτοὶ τῶν πατρίων ἱερῶν εἴργετε. μέμψαιτο ἂν εἰκότως τις τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ πολιορκουμένους, ὅτι θαρσήσαντες τὰς προδοσίας κωλύειν, ἃς ὑμεῖς ἄνδρας ὑπισχνεῖσθε, καὶ ἀπατῶντας λέγετε Διὰ τὴν κοινωνίαν, ὅσα ἀφ' ὑμῶν ἠρξαντο, καὶ τῆς κοινοπαθείας μέρη προσαπέκρυψαν. ἀλλ' εἰ κἀκεῖνοι τῆς χρείας ἐχθροὶ γεγόνασι μαλακώτεροι, τηρήσωμεν ἰδουμαῖοι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς κοινῆς πατρίδος προπολεμήσωμεν, ἀμυνόμενοι τοὺς τε ἔξωθεν ὑπούλους, καὶ τοὺς ἔνδον προδιδόντας ἀμυνόμενοι πολεμίους, ἐνθάδε περὶ τῶν τοίχων μαχούμενοι ἐν τοῖς ὅπλοις, ἕως ἂν ῥωμαῖοι κάμωσι προσέχοντες ὑμῖν, ἢ ὑμεῖς ἐλεύθερα φρονήσαντες, μεταβάλησθε τούτοις τε μὴ τῶν ἰδουμαίων ἐπιβοὰ πλῆθος, ὃ γὰρ ἰησοῦς ἀμυμῶν ἀνεχώρει, τοὺς μὲν ἰδουμαίους μηδὲν φρονοῦντας ἱερὸν μέτριον, ἀπέχοντας τοῦ πόλιν πολεμουμένου. ἐν δὲ τοῖς ἰδουμαίοις ἐν ἠρεμίᾳ τὰ φρονήματα. καὶ γὰρ τεθυμωμένοι πρὸς τοὺς ὕδεν εἰρχθέντες τῆς πόλεως, καὶ τὰ ζηλωτῶν ἰσχυρὰ

CAP. VII.

De clade Judæorum ab Idumæis facta.

HIs dictis Idumæorū quidem multitudo clamore consensit: Jesus autē tristis recessit, cum nec Idumæos quicquā sentire moderatū, & dupliti bello oppugnari civitatē videret. Quippe nec Idumæorū tumor & spiritus quiescebat, indigne ferentium contumeliam, quod essent civitate prohibiti: & quod Ze-

ἰσχυρὰ δοκιμῶντες, ὡς οὐδὲν ἐπαμυνόντας εἰώρων, ἠπόρουν-
το, καὶ μετενόουν πολλοὶ τῷ ἄφιξιν. ἡ δὲ αἰδὼς ἔτ τέλεον ἀ-
πέσαντες ἐπανεχώρησαν, ἐπὶ καὶ τ μεταμέλειαν ὥστε μένειν
αὐτόθι πρὸς τείχεσι κακῶς αὐλιζόμενοι.

ΚΕΦ. ιζ.

ΔΙὰ γὰρ τῆς νυκτὸς, ἀμήχανον ὅσην χειμὼν,
ἄνεμοί τε βίαιοι σὺν ὄμβροις λαβροτάτοις, καὶ συνε-
χεῖς ἀστραπαὶ, βρονταί τε φερωνύμιοι, καὶ μυκή-
ματα σφομένης τῆς γῆς ἐξαίσια. προδηλον δὲ ἦν ἐπὶ B
ἀνθρώποις ὀλέθρῳ τὸ κατάσημα, ἅτ ὅλων συγκεχυμέ-
νον. καὶ ἀκμὴ μικρὰ τὶς ἂν εἰκάσαι συμπλώματος τὰ πε-
ρατα. μία γὰρ τοῖς ἰδουμαίοις, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει παρέση
δόξα. τοῖς μὲν, ὀργιζεσθαι τ θεὸν, ὅτι τῇ στρατιᾷ, καὶ σὺν
αὐτοῖς ἀφορμᾶν ἐπενεχόντας ἅλωσιν τῇ μητροπόλει. τοῖς
δὲ περὶ τ ἄνανον, νενικηκέναι χωρὶς πολεμίων, καὶ τ
θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν στρατηγεῖν. καὶ τοῖς ἤδη ἄρα τ μελ-
λόντων στοχάσεσθαι, καὶ καταμαντεύοντο τ ἐχθρῶν, ἃ τοῖς
ἰδίοις αὐτῶν ἐπῆλθε παθεῖν. οἱ μὲν γὰρ ἰδουμαῖοι συστρα- C
φέντες τοῖς σώμασιν, ἀλλήλοις ἀντέβαλλον καὶ τὰς χεῖρας
ὑπὲρ κεφαλῆς συμφράξαντες, ἦσαν ὑπὸ σκέπην τοῖς
ὑετοῖς. οἱ δὲ ζηλωταὶ μᾶλλον ἔτ καθ' αὑτὰς κινδυνεύ-
οντες ὑπὲρ ἐκείνων ἐβασανίζοντο, καὶ συνελθόντες ἐσκέπτοντό τι
να μηχανὴν αὐτοῖς ἀμυνῆς ἐπινοήσαι. τοῖς μὲν οὖν
θερμοτέροις, ἐδόκει μὴ τ ὅπλων βιάζεσθαι τὰς φυλακὰς
ἐπιόντας. ἔπειτα δὲ εἰσπεσόντας εἰς μέσον τ πόλεως, ἀνα-
φανδὸν ἀνοίγειν τοῖς συμμάχοις τὰς πύλας. τὰς δὲ D
φύλακας εἶχεν ὧδε τὸ ἀδόκητον αὐτῶν πεπραγμέ-
νους ἄλλως τε, καὶ τοὺς πλείονας αὐτῶν ὄντας ἀνόπλους,
καὶ πολέμων ἀπείρους. καὶ τ μὲν πόλιν δυσωπάκτου
ἔσεσθαι τὸ πλῆθος κατειλημμένον ὑπὸ χειμῶνος εἰς
τὰς οἰκίας. εἰ δέ καί τις γένοιτο κίνδυνος, πρέπειν αὐτοῖς
πᾶν ὅτι οὖν παθεῖν, ἢ ὧδε ἰδεῖν τοσοῦτον πλῆθος διὰ αὐ-
τοὺς αἰσχρῶς ἀπολλύμενον. οἱ δὲ σωφρονέστεροι βιάζεσθαι
μὲν ἀπεγίνωσκον, ὁρῶντες ἃ μόνον τὰ ἑαυτῶν φρον-
τίσοντες, ἀλλὰ καὶ τὸ πόλεως τεῖχος ἅλως τὰς E
ἰδουμαίους ἀπιμελῶς φυλασσόμενον, ὥστό τι παντάχοθεν
τ ἄνανον παρεῖναι, καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐπισκέπτεσθαι τὰς
φυλακάς. ὃ δὴ τ μὲν ἄλλως νυξὶν, ὅτας εἶχεν, αἰεί δὲ
καὶ ἐκείνῃ ἔτι καὶ τῷ ἀνάγκη ῥᾳδυμίαν, ἀλλ' ὡς τε
αὐτὸς ἐκεῖνος ἐπόλοιτο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν φυλά-
κων, στρατηγήσας τ ἐμπαρμένης ἤδη. καὶ δὴ τ νυκτὸς
προχωρήσης, καὶ ὑπὸ χειμῶνος ἐπακμάζοντος, κατεμί-
ζει μὲν τοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ φρουροὺς, ὑπὸ F
νοιαν ἐμβάλλει τῶν ἱερῶν αἴροντας περιόντων, ἐκτεμὼν
τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σιωπῇ ἐργάσατο αὐτοῖς πρὸς τὸ μὴ
παρακροαθῆναι τ ψόφον, ὅτε τῶν ἀνέμων ἦχος, καὶ τὸ
τῶν βροντῶν ἐπάλληλον. ἀλαλαξάντες δὲ οἱ ἱερὰ
φθεγγόμενοι πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς πρίοσι χερνίβοις,
τῷ τ τοὺς ἰδουμαίους ἀνοίγεσι πόλιν. τοῖς δὲ, τὸ μὲν
πρῶτον ἐμπίπλη παραχὴ, τοὺς περὶ τ ἄνανον ὑπολαμβά-
νοντάς σφισι, καὶ πᾶς ὑπὸ ξίφους ἔχεσθαι δεξιὰν, ὡς ἀμυνέ- G
μενος. ταχέως δὲ γνωρισθέντες τοὺς ἥκοντας εἰσήεσαν. οἱ
μὲν οὖν ἑστῶτες ὑπὸ τῷ πόλιν, οὐδὲν ἂν κωλῦσαι ἀ-
πολωλέναι τ δῆμον αὐτανδρον, ὅτας εἶχον ὀργῆς. νεῶ
δὲ πρῶτος ζηλωτὰς εὐθύνοντες τῆς φρουρᾶς ἐξελέ-
σθαι, δεομένων πολλὰ καὶ τῶν εἰσδεξαμένων μὴ προϊ-
δεῖν δι' οὓς ἦλθον ἐν μέσοις τοῖς δεινοῖς, μηδὲ αὐτοῖς
χαλεπώτερον ὑπισχνεῖσθαι τὸν κίνδυνον. τῶν μὲν γὰρ φρου-
ρῶν ἀλόντων, ῥᾴδιον αὐτοῖς εἶναι χωρεῖν ὑπὸ τῷ πόλιν,

A lotarum vires esse firmas crediderant erubescentium, postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderent, ut jam venisse pœniteret. Pudor autem nulla re penitus gesta redeundi, pœnitudinem superabat. Itaqve ibidem prope murum temere tabernaculis positis, manendum esse statuere. Infinita vero hyems nocte illa venit, ventiqve violenti cum imbribus orti sunt, & crebra fulgura, horrendaqve tonitrua, concussæqve terræ vasti mugitus: certumqve erat apud omnes, hominum exitio mundi statum esse turbatum, neqve parvum quid rerum hæc signa portendere. Una vero Idumæis & oppidanis erat opinio: illis qvidem irasci Deum militiæ causa, existimantibus neqve se posse evadere, si adversus metropolim arma movissent: Anano autem ejusqve sociis, etiam sine prælio vicisse, Deumqve pro se bellum administrare credentibus. Sed profecto falsi erant interpretes futurorum, & quæ sui passuri essent, contra hostes fore divinabant. Verum Idumæi quidem catervatim densatis corporibus invicem sese fovebant, scutisqve contextis protecti capita, minus pluvia lædebantur: Zelotæ autem magis illorum qvam suo periculo cruciabantur: collectiqve deliberabant, si quam reperire subsidii machinam illis possent. Horum autem ardentioribus videbatur, vi armorum custodes invadere: atqve in civitatem impetu facto palam portas auxiliatoribus aperire. nam & custodes ex improviso, & qvod plures inermes ac belli expertes essent, facile turbatum iri, & multitudinem civium difficulter colligi posse: quoniam domi quisque propter hyemem contineretur. quin etsi periculum aliquod intervenerit, quivis subire satius qvam negligere tot copias sui causa turpiter perituras: at qui prudentiores erant, vim adhiberi dissvadebant. non enim sui tantum causa custodes ampliari, sed etiam civitatis murum videbant propter Idumæos diligentius custodiri: & ubiqve adesse Ananum, omnibusq; horis invisere custodias existimabat. sed hoc aliis noctibus ita habuerat. illa vero, non sua desidia reqvieverat, sed ut & ipse & custodū manus fato duce interirent. Namq; jam nocte provecta, & gliscente hyeme, custodes in porticu dispositos opprimit somnus. At Zelotis consilium subit, ut ferris templo sacratis portarum vectes secarent. affuit autem illis, ne exaudiretur, crepitus, ventorum sonus, & crebra tonitrua: fanoqve egressi, ad murum clanculo veniunt: serratamq; portam, qvæ versus Idumæos erat, aperiunt. Illi autem primum Ananum conari aliqvid suspicati, unusquisq; dextram ad gladium, quasi repugnaturi applicant mature: deinde his, qui ad se venerant agnitis, introibant. Qvi qvidem, si tunc manus vertere in civitatem voluissent, nihil obstabat quo minus totus populus interiret: tanta ira ferebantur. verum Zelotas primo eximere custodia festinabant: illis quoq; multum precantibus, qui eos receperant ne despicerent malis obsessos, quorum gratia venerant, neqve his acerbius periculum importarent. captis enim custodibus faciliorem illis in civitatem impetum fore:

sed si semel eos concitassent, jam illos contineri non posse, quin si senserint congregentur, & per ascensus nitentibus se opponant. Idem igitur Idumæis visum est: jamqve in templum per civitatem subibant, cum suspensi Zelotæ adventum eorum præstolarentur. Deniqve his ingressis, etiam ipsi confidenter ex interiori fano progressi sunt, mixtiqve Idumæis in custodes irruerunt. Cæsis autem nonnullis, quos somnus oppresserat, omnis multitudo ad clamorem vigilantium suscitata est, raptisqve armis ad repugnandum non sine stupore properabant. Ac primum quidem Zelotas solos conari aliquid suspicantes, quasi eos superaturi numero confidebant: ubi vero foris alios circumfundi viderent, Idumæos irrupisse sensere. Et major quidem pars eorum, armis pariter animisqve depositis in quæstibus erant. pauci vero juvenum fortiter communiti, occurrendo Idumæis, aliquandiu segniorem multitudinem protegebant: alii cladem civitatis habitatoribus nunciabant. Illorum autem auxilio venire nullus audebat, cognito Idumæos irrupisse: sed ipsi quoque irrita vociferantes, cum fletibus respondebant: plurimusqve mulierum ululatus suscitabatur, si quando custodum quisquam in periculum aliquod incidisset. Quin & Zelotæ Idumæorum clamorem geminabant, magisqve horribiles tempestas faciebat omnium voces. Nemini autem Idumæi pepercere, quod natura crudelissimi ad cædes erant, & hyeme graviter afficiebantur, propterea qve his qui se excluserant, ut inimicis utebantur, tam supplicantibus quam repugnantibus infensi. Multos enim cognationem referentes, utqve commune fanum revererentur orantes, gladiis transfigebant. Nullus autem fugiendi locus, neqve spes salutis erat. Compulsi autem circa se, magis quã vi oppressi laniabantur, cum recedendi spatium non daretur, nec interfectores a cædibus temperarent. Incerti autem quid agerent, in civitatem se præcipitabant: miseri (ut mihi videtur) eo quod fugiebant crudelius subeuntes exitium, donec templum exterius sanguine redundavit. Octo autem millia & quingentos mortuos dies invenit. Nec tamen his Idumæorum ira satiata est: sed versis in civitatem manibus, omnes domos diripiebant: quemque fortuito invenissent, morti dabant. Et cæteræ quidem multitudinis cædem supervacuam esse ducebant: pontifices autem perveſtigabant: & in illos pleriqve ferebantur, statimque comprehensos obtruncabant: stantesque super eorum cadavera, nunc Anano populi benevolentiam, nunc Jesu quæ de muro dixerat, exprobrabant. Ad hoc autem impietatis progressi sunt, ut etiam insepultos eos abjecerint: cum præsertim Judæis tanta sepulturæ cura sit, ut etiam judicio cruci suffixos, ad occasum solis deponant atque sepeliant. Et quidem non erraverim, si Anani mortem dixero excidii civitatis fuisse principium, & ex illo die muros eversos, remque publicam Judæorum periisse. quo pontificem rectoremque salutis suæ jugulatum in media civitate viderunt. Erat autem & alias

εἰ ἅπαξ ταύτῃ προκινήσαιεν, ὅτε ἂν ἔτι ἐκείνων κρατήσαι, πρὸς ἡδονὴν αὐτοῖς σωτηρίαν αὐτὰς, καὶ τὰς ἀνόδους ἀποφράξειν. συνεδόκει ταῦτα τοῖς ἰδουμαίοις, καὶ διὰ τῆς πόλεως ἀνέβαινον πρὸς τὸ ἱερὸν, μετεώροί τε οἱ ζηλωταὶ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐκαραδόκουν. καὶ παρόντων ἔσω, καὶ αὐτοὶ προῆσαν ἐκ τοῦ ἐνδοτέρω ἱεροῦ. μιγέντες δὲ τοῖς ἰδουμαίοις προσέβαλλον τοῖς φυλακαῖς. καὶ πρὸς μὲν τοὺς προτέρους ἀπέφαυσαν κωμωμένους. πρὸς δὲ τὸν ἐγερτήριον βοὴν, διανέστη πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἁρπάζοντες τὰ ὅπλα, πρὸς τὴν ἄμυναν ἐχώρουν. ἕως μὲν οὖν μένειν τοὺς ζηλωτὰς ὑπῆρχεν ἐπιλάμβανον ἐλάφρως, ὡς τῷ πλήθει πρέσβυτοι. καθιδόντες δὲ ἔξωθεν ἐπιόντας ἄλλους, ἠθροίσθησαν τὴν εἰσβολὴν τῶν ἰδουμαίων. καὶ τὸ μὲν πλέον αὐτῶν ἅμα ταῖς ψυχαῖς κατέβαλλε τὰ ὅπλα, καὶ πρὸς οἰμωγὰς λεῶ. φραξάμενοι δ' ὀλίγοι τῶν νέων, γενναίως ἐδέχοντο τοὺς ἰδουμαίους, καὶ μέχρι πολλοῦ τὸ ἀργὸν πλῆθος ἔσχεπον. οἱ δὲ κραυγῇ διεσήμαινον τοῖς κατὰ τὴν πόλιν τὰς συμφοράς. κἀκείνων ἀμυνῶν μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὡς ἐμάθον εἰσπεφωκότας τοὺς ἰδουμαίους. ἄχαν δ' ἀντιβοῶν καὶ ἀντωλοφύροντο, καὶ πολὺς γυναικῶν κωκυτὸς ἠγείρετο, κινδυνῶδές τε ἔκαστοι τοὺς φυλάκων. οἱ δὲ ζηλωταὶ τοῖς ἰδουμαίοις συνεπηλάλαζον, καὶ τῶν ἐκ πάντων βοῶν, ἐκείνων ἐπίπροσθεν ἐφέροντο. ἐφείδοντό τε οὐδενὸς ἰδουμαῖοι, φύσει τι ὠμότατοι φονεύειν ὄντες, καὶ τῷ χειμῶνι κεκακωμένοι, καὶ τοὺς ἀποκλείσαντων ἐχθροὺς τοῖς ὅπλοις, ἴσον δ' ὁμοίοις τοῖς ἱκετεύουσι τοῖς ἀμυνομένοις. καὶ πολλὰς τῶν τε συγγένειαν ἀναμιμνήσκοντας, καὶ δεομένους τὸν κοινὸν ἱερὸν λαβεῖν αἰδῶ, δηλοῦντον τοῖς ξίφεσιν. λεῶ δὲ φυγῆς μὲν οὐδεὶς τόπος, οὐδὲ σωτηρίας ἐλπὶς, σωννοῦμενοι δὲ πρὸς ἀλλήλους, καπνόσποντο, καὶ τὸ πλέον σκιαζόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ λεῶ χωρήσεως τόπος, ἐπήεσαν δ' οἱ φονεύοντες, ὑπὸ ἀμηχανίας κατεκρήμνιζον ἑαυτοὺς εἰς τὸν πλιν, οἰκτρότερον ἔμοιγε δοκεῖ ὁ διεφθάρθαι ὀλέθρῳ, τὸ αὐθαίρετον ὑπομένοντες. ἐπεκλύσθη δὲ τὸ ἔξωθεν ἱερὸν πᾶν, αἵματι, καὶ νεκροῖς ὀκτακισχιλίοις καὶ πενταισχοσίοις ἡμέρᾳ κατελάμβανεν.

ΚΕΦ. ιη.

Ὅτι δὲ κορέσθησαν οἱ θυμοὶ τοῖς ἰδουμαίων, ἀλλ' ὅτι τὴν πόλιν ἐρημώμενοι, πᾶσαν μὲν οἰκίαν διήρπαζον, ἔκτεινον δὲ τοὺς συντυγχάνοντας, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτοῖς, ἐδόκει ὠφελίμαλωμα, τοὺς δὲ ἱερεῖς ἀνεζήτουν. καὶ κατ' ἐκείνων λεῶ τοῖς πλείοσις ἡ φορὰ, ταχέως δ' ἁλόντες διεφθείροντο, καὶ τοῖς νεκροῖς αὐτῶν ὑπιστάντες, τὸν μὲν ἄνανον τῆς πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας, τὸν δ' ἰησοῦν τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους λόγων ἐπεσκώπτον. προῆλθον δὲ εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας, ὥς τε καὶ ἀτάφους ῥῖψαι, καίτοι παρὰ τοῖς ἰουδαίοις πρὸ τῆς ταφῆς πρόνοιαν ποιουμένοις, ὥστε καὶ τοὺς ἐκ καταδίκης ἀνασταυρουμένους πρὸ δύσεως ἡλίου καθελεῖν τε καὶ θάπτειν. οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι δὲ εἰπὼν ἀλώσεως ἀρχὴν τῇ πόλει τὸν ἀνάνου θάνατον, καὶ ἀφ' ἐκείνης τὴν ἡμέρας ἀνατραπῆναι τὸ τεῖχος, καὶ διαφθαρῆναι τὰ πεάσματα ἰουδαίοις, ἐν ᾗ τὸν ἀρχιερέα, καὶ ἡγεμόνα τῆς ἰδίας σωτηρίας αὐτῶν ὑπὸ μέσης τῆς πόλεως εἶδον ἀποσφαγμένον. λεῶ γὰρ δὴ τότε ἄλλα,

σεμνὸς

σμνὸς ὁ ἀνὴρ Ϛ δικαιότατ Θ, Ϛ πρὸς τ ὄγκον τ τε δι-
ηθείας κ τ ἀξίας, Ϛ ἧς ἦρχε τιμῆς, ἠγαπηκὼς τὸ ἰσότι-
μον κ τοῖς τὰς ταπεινοτέρας, φιλελεύθερ Θ ὢν ἐκπό-
πως, καὶ δημοκρατίας ἐραστής, πρό τε τ ἰδίων λυσιτε-
λῶν τὸ κοινῇ συμφέρον, ἀεὶ προτίθεμέν Θ, Ϛ πρὸς πάντας
τοιοῦτόν Θ τὸν εἰρηνικόν. ἅμαχα γὰρ ἤδει τὰ ῥωμαίων.
προσκοπούμεν Θ ὢν ἐπὶ ἀνάγκης κ τ πόλεμον, ὅπως
εἰ μὴ διαλυσαίντο ἰουδαῖοι, δεξιῶς διαφθείροιντο. κα-
θόλ ὢν εἰπεῖν, ζῶντ Θ ἀνάνου, πάντως ἂν διελύθησαν.
δεινὸς γὰρ λαὸν, εἰπεῖν τε κ, πεῖσαι τ δῆμον. ἤδη ὢν κεχειρώτο, B
Ϛ τοὺς ἐμποδίζοντας, ἢ πολεμικῶς, ἢ λόγοις ἂν τρι-
βεῖσιν ῥωμαίοις παρέσχον ἐπὶ τούτῳ στρατηγῶ. παρέ-
ζοντο ὢν αὐτῷ καὶ ὁ ἰησοῦς, αὐτὸ μὲν λαμπρόν Θ κ
σύγκριτον, πρὸς ὄχλον ὢν τ ἄλλων. ἀλλ' οἶμαι κατακεί-
νους ὁ θεὸς ὡς μεμιασμένης τ πόλεως ἀπώλειαν, Ϛ πυ-
ρὶ βαλόμεν Θ ἐκκαθαρθῆναι τὰ ἅγια, τοὺς αὐτεχο-
μένους αὐτῶν, Ϛ φιλοσυργάντας προείκηψεν. οἱ ὢν πρὸ
ὀλίγου τοῦ ἱερὰν ἐαθῆται προεικόμενοι, Ϛ τ κοσμικῆς C
θρησκείας κατάρχοντες, προσκυνούμενοί τε τοῖς ἐκ τ
οἰκουμένης ὡσυβάλλοντο εἰς τ πόλιν, ἐρριμμένοι γυμνοὶ
βορὰ κυσὶν κ θηρίοις ἐβλέποντο. αὐτοῖς ἐπ' ἐκείνοις στε-
ναζειν ἐν τοῖς ἀνδράσι δεκτὸν τ δρετοῦ ὀλοφυρομένοις,
ὅτι τοιούτοις ἤθεσι τ κακίας.

Κεφ. θ.

Ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν ἀνάνου κ ἰησοῦ τέλ Θ τοιοῦτον ἀπέ-
βη. Μετὰ ὢν ἐκείνους οἵ, τε ζηλωταὶ, κ τ ἰδουμαί-
ων τὸ πλῆθ Θ, τ λαὸν ὥσπερ ἀγεσίοων ζώων ἀγε-
λαῖον σπεύδοντες ἐσφαζον. κ τὸ μὲν εἰκῇ ὂν, ἐφ' ᾧ κατα-
ληφθείη τύχῃ διεφθείρετ. τοὺς ὢν εὐγενεῖς, κ νέους συλ-
λαμβάνοντες, εἰς εἱρκτὴν κατάκλειον δεδεμένους, κατ'
ἐλπίδα δ τοῦ προσεθίσειν τινὰς αὐτοῖς τ ἀναίρεσιν ὑπερ-
τιθέμενοι. προσέχε ὢν οὐδείς, ἀλλὰ πάντες δ παῤῥαθυ-
μῶ τ πονηρῶν κ τ παιδικόθ Θ, προείλοντο τ θάνατον.
δεινὰς ὢν τ ἀρνήσεως αἰκίας ὑπέμενον μαστιγούμενοί τε
Ϛ σφαδαλούμενοι. μὴ ὢν τὸ μηκέτ' αἴρειν τὸ σῶμα τ βα- E
σάνοις, μόλις ἡδιοῦτο δ ξίφους. οἱ συλληφθέντες ὢν
μεθ' ἡμέραν, ἀνηροῦντο νύκτωρ. Ϛ τοὺς μὲν νεκροὺς ἐκ-
φοροῦντες ἐρρίπτουν, ὡς ἑτέροις ἐν δεσμοτηρίοις τόπ Θ. λαὸς
ὢν τοσοῦτος δ ὁμοῦ καταπλήξις, ὡς μηδένα πλημμέλη-
μήτε κλαίειν φανερῶς τ προσήκοντα νεκρὸν, μήτε θά-
πτειν. ἀλλὰ λαθραῖα μὲν λαὸς αὐτῶν κατακεκλεισμένα
τὰ δάκρυα, κ μὴ προεκψέως, μή τις ἐπακούσῃ τ ἐ-
χθρῶν, ἔστενον. ἴσως γὰρ τοῖς πεπραγμένοις, ὁ περήσας ἐυ- F
θὺς ἔπαιχε. νύκτωρ ὢν κόνιν αἴροντες χεροῖν ἐλίγου, ἐ-
πιῤῥίπτουσι τοῖς σώμασι, κ μεθ' ἡμέραν ἔστις προθάλος,
μυρίοι ὢν κ διχίλιοι τ εὐγενῶν νέων, ἄτω διεφθάρησαν.
οἱ ὢν ἤδη διαμεμισηκότες τὸ φονεύειν ἀνεδίδουν, ἐρωτεύον-
το δικαστήρια καὶ κρίσεις. καὶ δή τινα τ ὑπὸ φανερᾶς
τῶν δικτεύειν προθέμενοι ζαχαρίαν υἱὸν βαρύχ.
παρώξυνε δ' αὐτοὺς τὸ λίαν τ ἀνδρὸς μισοπόνηρον καὶ
φιλελεύθερον. διὸ ὢν καὶ πλείστ Θ, ὡς τε μὴ μόνον ἐλπί- G
ζειν τ ἁρπαγὰν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ προσυποσκάπτειν
ἀσφαλῶς δυνατὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν αὐτῶν κατάλυσιν.

A vir laudabilis atqve justissimus, & præter nobilitatis ac dignitatis & honoris, quo erat præditus, amplitudinem, infimis amabat æquari. Libertatis autem maxime fautor erat: & is qui populi affectaret imperium. Commodis autem propriis communes semper utilitates anteponebat, super omnia paci studens. Sciebat enim Romanos non posse expugnari: ac prospiciebat, si paciscì utiliter nequissent Judæi, omnino eos perituros. ut autem breviter dicam, cum Anano vivo ad transactionem venissent. Mirus enim erat dicere, mirus populo persvadere, qvæ vellet. Jam vero impedientes bellantesqve subegerat. Plurimum autem moræ sub tali duce attulissent Romanis. Huic junctus erat Jesus, illo quidem comparatione inferior, sed præstans cæteris: ut putem Deum, qui tanquam violatam civitatem perire flammis, purgariqve sancta vellet, consulto defensores eorum, & qui ea carissima ducerent, amputasse. Itaqve paulo ante sacris indumentis amictos, & toto orbe celebertimæ religionis autores, quique undique in civitatem commeantibus venerabiles habebantur, jacere nudos prædam canibus ac feris videres. Quos quidem viros ipsam puto gemuisse virtutem, tantum licuisse vitiis flentem.

[FLAVII JOSEPHI de BELLO JUDAICO LIBER V.]

Secundum Rufini distinctionem.

CAP. I.

ANano quidem & Jesu ejusmodi finis evenit. Post illos vero tam Zelotæ, quam Idumæi passim plebem, quasi nefandorum animalium gregem, irruendo mactabant. Et vulgus quidem in quolibet loco deprehensum necabatur: correptos autem nobiles, & adolescentes, vinctos in carcerem concludebant, spe, nonnullos eorum sibi posse sociari nece dilata. Verum hæc nullum movebant, sed cuncti mortem præoptaverant, dummodo ne adversus patriam communem nequissime conspirarent: sævissima tamen ante cædem verbera sustinebant, exulcerati plagis atqve tormentis. cumq; jam corpus non sufficeret cruciatibus, tandem gladium merebantur, quos autem die cepissent, eos in custodiam nocte ducebant: extractosq; inde, si quos mori contigisset abjiciebant, ut vinctis aliis locus esset. Tantus autem populum pavor occupaverat atqve formido, ut ne flere quidem palam quisquam, sive sepelire proprium funus auderet, sed erant occultæ clausorum etiam lacrymæ, & ne quis inimicorum audiret, circumspectantes gemebant. paria namqve his, qui lugebantur, etiam qui luxissent ilico patiebantur. exiguam vero nocte sublatam terram manibus corporibus injiciebant, & nonnunquam die, si quis fuisset audacior. Duodecim autem millia hoc modo nobilium periere. Illi autem jam cædes exosi, nullo pudore judicii vim & cognitionis cavillando imitabantur. Itaq; cum illustrium qvendam Zachariam Baruch filium interficere decrevissent, (irritabantur enim quod neqvissimis inimicus nimis erat, & probis amicus, itemq; locuples) neq; solum fortunarum ejus direptionē sperarent, sed etiam remotū iri virum ad se dejiciendos potentē,

De altera strage, & creditu Idumæorum, Zelotarumqve crudelitate.

septuaginta plebejorum honestissimos ex præcepto convocant, judicum specie potestate carentes, & apud eos Zachariam, quasi res proderet Romanis, accusant: quodque ad Vespasianum proditionis causa misisset. Sed neque argumentum, neque ulla probatio criminis erat. ipsi autem misisse dixerunt, & hoc haberi pro fide veritatis volebant. Zacharias autem ubi nullam spem salutis sibi relictam esse vidit, per insidias non in judicium, sed in carcerem ductus, vitæ suæ desperationem libertate non privavit: sed exorsus veri quidem similitudinem objectorum derisit, & illata sibi crimina breviter diluit: in accusatores autem ratione conversa, omnes eorum iniquitates per ordinem prosecutus est, multaque de perturbatione rerum querebatur. Zelotæ vero obstrepentes, vix a gladiis temperabant, speciem cavillationemque judicii sui usque ad finem permanere cupientes, & præter hoc judices experiri, an periculoso tempore justitiæ memores forent. Igitur omnes septuaginta pro eo sententiam ferunt, & pro eo mori, quam sibi ascribi ejus interitum maluere. Illo vero absoluto Zelotarum clamor tollitur, & universi quidem judicibus irascebantur, qui simulationem datæ sibi potestatis non intellexerant. duo vero ex audacissimis aggressi Zachariam, in medio templo interficiunt: & illudendo, habes, inquiunt, & a nobis de absolutione sententiam certiorem: eumque statim in subjectam vallem de templo projiciunt. Judices vero, contumeliæ causa versis gladiis ferientes, templi ambitu pepulere. cædi enim eorum pepercerant, ut disjecti per civitatem, nuncii fierent apud omnes servitutis. Idumæos autem jam venisse pœnitebat, neque his gesta placebant. Quibus collectis, Zelotarum quidam secreto indicabat universa: & quæcunque hi qui eos advocaverant scelerate fecissent, omnia demonstrabat: arma quidem cepisse eos, quasi Romanis a pontificibus metropolis proderetur, reperisse autem nullum proditionis indicium. Illos vero, qui tutari eam simularent, & belli facinora ausos & tyrannidis, ab initio quidem prohibendos fuisse. Verum quia semel in societatem intestinæ cædis incidissent: finem delictis adhibendum, neque vires hominibus suggerendas morem patrum destruentibus. Nam etsi portas graviter ferrent sibi atque in oppidum aditum esse præclusum, pœnas ab his, qui prohibuerant esse repetitas: & Ananum quidem peremptum: una vero nocte populum totum pene consumptum. Quarum rerum multos quidem suarum pœnitere sentirent: eorum autem viderent, a quibus rogati essent, crudelitatem immensam: ne ipsos quidem per quos salvi erant erubescentium. in oculis enim auxiliatorum pessima facinora committere, illorumque injurias Idumæis imputari, quatenus ea non prohibeant, neque ab his separentur. Debere igitur (quoniam de proditione, quæ dicta sunt, calumniam fuisse patuisset, nullusque Romanorum impetus timeretur, adversus civitatem vero inexpugnabilis esset potentia corroborata) il

A συγκαλέσιν ἂν ἐξ ἐπιτάγματος, ἑβδομήκοντα τ' ἐν πόλει δήμοτῶν εἰς τὸ χῆμα δικαστῶν, ἔρημον ἐξουσίας, νῷ δ' ζαχαρίᾳ κατηγορεῖν, ὡς ἐνδιδοίη τὰ πράγματα ῥωμαίοις, καὶ ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ παρ' αὐτοῖς ἀπεσταλκώς. ἦν δ' ἔτι ἔλεγχος τῆς τ κατηγορημάτων, ἔτι τεκμήριον, ἀλλ' αὐτοὶ πεπεῖσθαι καλῶς ἔφασαν, καὶ δεῖν εἶναι πίστιν τῆς ἀληθείας ἡξίουν. ὁρῶν μὲν ζαχαρίας σωτηρίαν ἐλπίδα, κεκλεῖσθαι δὲ κατ' ἐνέδρας εἰς εἰρκτὴν, οὐκ εἰς δικαστήριον, ἐπιστὰς τῷ δεσμοφύλακι οὐκ ἀπέρρηξεν. ἀλλὰ καταστὰς, τὸ μὲν πιθανὸν τῶν κατηγορημάτων διεκλύσατο, καὶ διαβεβαιούμενος ἀπέλυσε τὰς ἐπιφερομένας αἰτίας. εἶτα τὸν λόγον εἰς τοὺς κατηγόρους ἀπέστρεψεν, ἐξῆς πάσας αὐτῶν διεξιὼν τὰς ἀνομίας, καὶ πολλὰ περὶ τῆς συγχύσεως κατωλοφύρατο τῶν πραγμάτων. οἱ ζηλωταὶ δὲ ἐθορύβων, καὶ μέλις τῶν ξιφῶν ἀπεκράτουν, τὸ χῆμα καὶ τὴν εἰρωνείαν τῆς δικαιοσύνης, μέχρι τέλους παίζειν πεφαρμάκωμοι, ὡς ἄλλως πρὸς ἡλωτὰς τὰς δίκας, εἰ μὴ διὰ τῶν αὐτῶν κινδύνων μεθήσουσι τὴν δικαίαν. φέρουσι δὴ οἱ ἑβδομήκοντα τὴν κενομένην τὰς ψήφους ἀπολύσεως, ὡς σὺν αὐτοῖς προείλοντο πεθνάναι μᾶλλον, ἢ τὴν ἀναιρέσεως αὐτοὺς λαβεῖν τὴν ἐπιγραφήν. ἤρξη δὲ βοὴ τῶν ζηλωτῶν πρὸς τὴν ἀπόλυσιν, καὶ πάντων μὲν ἂν ἀγανάκτησις ἐπὶ τοῖς δικασταῖς, ὡς μὴ συνιεῖσι τὴν εἰρωνείαν τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐξουσίας. δύο δὲ τολμηροτάτων, προσπεσόντες ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ, διαφθείρουσι τ ζαχαρίαν, καὶ πεσόντα ἐπιχλεύάζοντες ἔφασαν, καὶ παρ' ἡμῶν τὴν ψῆφον ἔχεις, καὶ βεβαιοτέραν τὴν ἀπόλυσιν. ῥίπτουσι τε αὐτὸν κάτεως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ τῆς ὑποκειμένης φάραγγος. τοὺς δὲ δικαστὰς πρὸς ὕβριν ἐπεστραμμένους τοῖς ξίφεσι τύπτοντες, ἐξέωσαν διὰ πυλῶν, οἱ ἐν δ τ φεισάμενοι σφαγῆς αὐτῶν, ἵνα σκεδασθέντες ἀνὰ τὴν πόλιν, ἀγγέλοι πᾶσι τ δουλείας γένωνται.

ΚΕΦ. κ.

Τοῖς δ' ἰδουμαίοις ἤδη τ παρουσίας μεταμέλε, καὶ προσίεσθαι τὰ πραττόμενα. συναγαγὼν δ' αὐτοὺς τις ἀπὸ τ ζηλωτῶν κατ' ἰδίαν ἐλθὼν, ἐνεδείκνυτο τὰ συμπραττόμενα δεινὰ τοῖς καλέσασι, καὶ τὰ κατ' τ μητροπόλεως διεξῆει. προδεδόσθαι μὲν γὰρ ὡς ἀπὸ τ ἀρχιερέων προδιδομένης ῥωμαίοις τῆς μητροπόλεως, ὅπλα δ' ἐρηκέναι δ' προδοσίας τεκμήριον οὐδέν. τοὺς δὲ σκευὴν ἀποκρυπτομένους φυλάττεσθαι καὶ πολέμου καὶ τυραννίδος ἐγχείρημα τολμῶντας. προσῆκεν μὲν οὖν αὐτοῖς διακωλύειν ἀπ' ἀρχῆς. ἐπεὶ δ' ἅπαξ εἰς κοινωνίαν ἐμφυλίου φόνου προσέπεσον, ὅρον γοῦν ἐπιθῆναι τοῖς ἁμαρτήμασι, καὶ μὴ τοῦ μὲν χορηγοῦντας ἰσχὺν τοῖς καταλύουσι τὰ πάτρια, καὶ γὰρ εἴ τινες χαλεπαίνοντο κλεισθῆναι τὰς πύλας εἰς ὑποδοχὴν, ἀλλὰ τοὺς ἱερέας τε τιμωρῆσαι. καὶ πεθνάναι μὲν ἄνανον, διεφθάρθαι δὲ μιᾶς νυκτὸς, ὀλίγου δεῖν πάντα, τὸν δῆμον. ἐφ' οἷς τῶν μὲν οἰκείων πολλοὺς αὐθαίρετον μεταμελείας, τ ἐπικαλεσαμένων δὲ ὁρᾶν ἀμέτρητον τὴν ὠμότητα, μὴ δὲ δι' οὓς ἐσώθησαν αἰδουμένων. ἐν ὁμματοις τῶν συμμάχων τὰ αἴσχιστα τολμᾶν, καὶ τοὺς σκεπτομένους τῶν ῥωμαίων ἰδουμαίοις προσαπεδόσθαι, μέχρις οὗ μήτε κωλύῃ τις, μήτε χωρίζηται τῶν δρωμένων. ὅπου ἐπιδὴ διαβολὴ μὲν πέφηνε τὰ τῆς προδοσίας ἔφοδον δ' ῥωμαίων οὐδεμία προσδοκᾶται, δυνατὸν τὰ ἐπιτειχίσαι τῇ πόλει δυσκατάλυτον, αὐτὸ ἀναχ

ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκε, καὶ ξ μὴ κοινωνεῖν τοῖς φαύλοις ἀ- A domum recedere: malorumqve ſocietatem vi-
πάντων, ἀπολογησαζ ὡς ὧν φρενακιωθέντες μετέ- tando cuncta diluere flagitia, quorum non ſpon-
σχοιεν. τύτοις πιθέντες οἱ ἰδυμαῖοι, πρῶτον μὲν λύσι te, ſed decepti participes extitiſſent. Perſvaſum
ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις ὡς δι χιλίοις δεσμώτας· οἱ φυ- eſt Idumæis. Et primum eos, qui erant in cuſto-
γόντες ἐκ πόλεως, ἀφικνοῦνται πρὸς σί- diis ſolvunt, prope ad duo millia popularium, ſta-
μωνα, ὡς μικρὸν ὕστερον ἐρῶμεν. ἔπειτα ἐκ ἱεροσο- timqve relicta civitate ad Simonem veniunt, de
λύμων ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκε, καὶ σωφρονήσαντες quo paulo poſt commemorabimus: deinde do-
αὐτῶν ἡ ἀναδοξον ἀμφοτέροις ὅ, τε δῆμος ἀ- mum ex Hieroſolymis abiere. Evenit autem eo-
ίγνοιῶν τὴν μετανοιαν, ἐθαρσησε πρὸς ὀλίγον, ὡς ἐχθρῶν B rum diſceſſum utrisqve pariter inopinatum vi-
κεκινθισμένων, οἵτε ζηλωτὴ μᾶλλον ἐπανέσησαν ἢ deri. nam & populus neſcius pœnitudinis, pau-
ὡς τὸ συμμάχων καταληφθέντες, ἀλλ' ἀπηλλαγ- lulum fiducia recreatus eſt, veluti inimicis leva-
μένοι τῶν δυσωπήτων, καὶ ἀφειδεπόντων ἀναγνωμῶν. οὐκ tus: & Zelotarum crevit inſolentia, quaſi non
ἔπι γοῦν μέλλησις ἢ σκέψις ἐν τοῖς ἀδικημάτων, ἀλλ' auxiliis caruiſſent, ſed iis eſſent liberati, quorum
ὀξυτάτης μὲν ἐχρῶντο ταῖς βουλαῖς εἰς ἕκαστα. τὸ δο- pudore ac reverentia criminibus temperabant.
χθέν τε, τάχιον καὶ τὸ βουλαῖς συνήργουν. μάλιστα δ' Deniqve nulla jam erat facinorum mora neqve
ἐπ' ἀνδρίαν τε καὶ δύμωσιαν ἐφέρων, τὸν μὲν φθόνῳ λυ- cunctatio: ſed feſtinatis quidem conſiliis in re-
μαινόμενοι, τὸ δ' ἀγνοῆσον, δέει. μόνον γὰρ αὐτῶν ἀσφά- bus ſingulis utebantur: quæ vero placuiſſent,
λειαν ἀφελάμβανον, τὸ μηδένα τῶν δυνατῶν καταλι- C ipſa cogitatione citius peragebant. Maxime au-
πεῖν. ἀνηρέθη γοῦν σὺν πολλοῖς ἑτέροις καὶ γυρέων, ἀ- tem in viros fortes atqve inſignes cædibus ſævie-
ξιώματι μὲν καὶ γένει πρεσβύτερος δ καὶ bant: cum invidia nobilitatem abſumerent me-
φρονήματος ἐλευθερίᾳ μέσος, εἰ καί τις ἕτερος ἰδ- tu virtutum: unamqve cautionem putarent,
δαίων. ἀπώλεσε δ' αὐτὸν ἡ παῤῥησία μάλιστα πρὸς nullum optimatum ſupereſſe. Itaque occiſus eſt
τοῖς ἄλλοις πλεονεκτήμασιν. ὃν ὁ περαίτης νίγερ αὐτ cum multis aliis Gorion, dignitate ſimul & gene-
τὰς χεῖρας διέφυγε, ἀνὴρ ἄριστος ἐν τοῖς πρὸς ῥωμαίους re præſtans, & plus poſſe populum gaudens, ple-
πολέμοις γενόμενος, ἐς καὶ βοῶν πολλάκις τὰς τε ὠτι- nusqve ſpiritu, libertatis amator, ut nullus alius
λὰς ἀπέδειξε, καὶ μέσης ἐσύρετο τὸ πόλεως. ἐπεὶ δ D Judæorum, quem tamen libertas præter alias vir-
ἔξω τῶν πυλῶν ἦκε, τὴν σωτηρίαν ἀπογνὺς, πρὸς ταφῆς tutes perdidit. Sed ne Peraita quidem Niger
ἐκέτευεν. οἱ δ' προαπολήσαντες, ἧς ἐπεθύμει μάλιστα, eorum manus effugit, bellis cum Romanis geſtis
γῆς, μὴ μεταδώσειν αὐτῷ τὸν φόνον ἐνήργουν. ἀναιρε- vir ſtrenuus comprobatus: qui etiam ſæpe vo-
θέντα δ νίγερ, τιμωρησάμενος ῥωμαίους αὐτῆς ἐπρά- ciferans, & cicatrices oſtendens, per mediam ci-
σατο, λιμόντε καὶ λοιμὸν ὅτι τῷ πολέμῳ, καὶ πρὸς ἅ- vitatem trahebatur. Ductus vero extra portas,
πασι τοῖς ἀλλήλων χεῖρας. ἃ δὴ πάντα κατ' αὐτῶν deſperata jam ſalute, ne ſepultura careret ſuppli-
ἐκύρωσεν ὁ θεὸς, ἐς τὸ δικαιότατον, ὅτι ζηλώσαντ τὰ ἀλλή- cabat. Illi autem prius interminati, quod humum
λων δόσεις ἐμελλον οὐκ εἰς μακρὰν στασιάσαντες. ei quam deſiderabat conceſſuri non eſſent, mox
νίγερ μὲν ὃν ἀνηρημένον, τὰς πρὸς τὰ κατάλυσεως αὐτ E etiam mortem intulere. Qui tamen cum occide-
φόβους ἐποιήσατο. ὅλας δ μέρος ἀδὲν λαβὼν, ὧ μὴ πρὸς retur, Romanos eis ultores imprecatus eſt: fa-
ἀπώλειαν ἐπενοεῖτο πρόφασις. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν δι- memque præter bellum ac peſtilentiam, & ad hæc
ενεχθὲν πινὶ πάλαι, διέφθαρτο. τὸ δ μὴ προσκρῦσαν omnia ipſorum mutuas manus: eaqve univerſa
κατ' εἰρωνίαν, ὅτι κρείσσες ἐλάμβανε τὰς αἰτίας. καὶ ὁ confirmavit apud impios Deus, & quid juſtiſſi-
μὲν μὴ δ ὅλως αὐτῆς πρόσων, ὡς ἀσπερήφανος, ὁ mum eſſet effecit, ut audaciam ſuam quam pri-
προσιὼν δ μὴ παῤῥησίας, ὡς καταφρονῶν ὁ θεραπεύων mum experirentur inter ſe diſſidentes. Niger
δ ὡς δυσκόλως ἀπωθούμενος. μία δ ἦν τότε μεγί- quidem occiſus, quem habebant de oppreſſione
στων, καὶ μεγιστάτων πημονῆς, θάνατος. καὶ διέφυ- F ſui metu eos levavit. Pars autem plebis nulla
γὸν ἂν ὀλίγοι, εἰ μὴ σφόδρα τὶς ἦν πενίας, ἢ δι' ἀγνοιαν, ἢ erat, cui non ad interitum excogitabatur occiſio.
διὰ τύχην. Namque alii quod jamdudum aliis civibus reſti-
tiſſent, interficiebantur: qui vero nihil offen-
derant, pacis tempore ſubitas cauſas excipiebant.
Et qui omnino libere eos non adiſſent, pro con-
temptoribus: qui vero obſequentes, pro inſidia-
toribus habebantur: unaqve maximorum cri-
minum & mediocrium pœna, mors erat. neque
evaſit quisquam, niſi aut ignobilitate, aut fortuna
perhumilis.

ΚΕΦ. κα'.

CAP. II.

Ρωμαίων δ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἠγεμόνες, ἕρμαιον ROmani autem omnes ad civitatem animos intendebant, hoſtium diſſenſionem lucrum ſibi eſſe cenſentes: & Veſpaſianum, penes quem ſumma rei poteſtas erat, incitabant, divi-
ἡγούμενοι τὴν στάσιν τῶν πολεμίων, ὥρμων τε πρὸς τὴν πολιν, καὶ τὸ διαστασιαστὸν ἤπτοντο, ὡς ἂν ὄντα De inteſtina diſcordia Hieroſolymorum.
κύριον τῶν ὅλων, φαύλοις πρόνοιαν δεῖν σύμμαχον σφίσι, τὸ τεταράχθαι τὰς ἐχθρὰς κατ' ἀλλήλων. εἶναι μέν G
τι τὴν θοπαλὴν ἐξεῖαν, καὶ ταχέως ἐς δαίους ὁμονοήσειν, ἢ
κοπιάσαντας ἐν τοῖς ἐμφυλίοις κακοῖς, ἢ μετανοήσαν-
τας. διαστασιαὸς δ πλῆθον αὐτὰς ἔφη δεῖν ἁ-
μαρτάνειν, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ χειρῶν τε καὶ ὅπλων ἐπι-
δείξιν ποιησαμένους, οὐκ ἀκίνδυνον, ἀλ-
λὰ μὴ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ἀσφαλὲς σκοπουῦτας.

næ providentiæ dicentes auxilio in ſemet hoſtes eſſe converſos: veruntamen velox eſſe momentum, & Judæos cito in concordiam redituros, aut inteſtinis malis defeſſos, aut redactos in pœnitudinē. Ad quos Veſpaſianus ait: Plurimum eos quid fieri conveniat ignorare: tanquam in theatro cupientes quantum armis ac manibus poſſent oſtentare potius cum periculo: quam ſecum quid eſſet utile reputare.

Nam si statim civitatem aggrederentur, ipsos causam hostibus fore concordiæ, ac vires eorum etiam nunc vigentes in se provocaturos. Sin operirentur, paucioribus ac moderatioribus his usuros domestica seditione consumptis. Deum namqve melius quam ipsos disponere, qui sine labore Judæos Romanis traderet, nulloqve periculo exercitui victoriam condonaret. Proinde manibus propriis intereuntibus inimicis, maximoqve malo, hoc est, seditione turbatis, debere se potius periculorum spectatores esse, quam cum hominibus mortem appetentibus atqve intestina rabie insanientibus confligere. Si quis autem putaverit victoriæ gloriam sine prælio fieri viliorem, sciat, inquit, armorum incerto exitu commodius esse commode perficere quod intendit. Neqve enim manu præclaris esse minus laudabiles, quia paria gesserint moderatione atqve prudentia. Simul autem dum hostes imminuerentur, etiam milites ex laboribus assiduis recreatos valentiores ductum iri. Præterea non id esse tempus, ut maturæ occupanda videatur victoriæ claritudo. nec enim armis fabricandis, aut muris, vel auxiliis congregandis Judæos operam dare, atqve ideo moras differentibus nocituras: sed bello domestico ac dissensione tumidos, miserabiliora pati quotidie, quam ipsi eos captivos afficerent intromissi. Proinde sive quis securitatem consideret, finendos esse, qui semet absumerent: sive facti gloriam clariorem, nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas: si quidem ratione recta diceretur, non ipsorum, sed discordiæ fuisse victoriam. Hæc Vespasianus: eiqve dicenti rectores militum consentiebant: moxque apparuit quam utile fuisset ejus consilium. Namque in dies singulos multi ad eum confluebant fugiendo Zelotas. Erat autem fuga difficilis, quod omnes exitus custodibus obsidebantur. Et si quis sibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet, interficiebatur. qui tamen eis dedisset pecuniam, salvus abibat: & qui non dabat, solus proditor habebatur. Restabat igitur, pecuniosis fugam redimentibus solos paupores jugulari. Mortui vero per omnes vias coacervabantur innumeri, multiqve etiam transfugere cupientium, rursus in civitate perire præoptabant. nam spe sepulturæ in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deviaverant, ut neqve intus neqve per itinera occisis humum concederent: sed veluti cum patriis legibus etiam naturæ jura disturbare pepigissent, suaqve in homines injustitia divinitatem quoque polluere, ita sub sole putrescere mortuos relinqvebant. Sepelientibus autem suorum corpora, idem quod transfugis, imminebat supplicium mortis: statimq; sepultura indigebat, qui hanc alteri præstitisset: & ut breviter dicam, nulla tam bona, quam misericordia, perierat in illis cladibus mentis affectio: hisqve irritabantur noxii, quæ miseranda vidissent, a vivis in mortuos, a mortuis in vivos iracundiam transferentes. Modum autem excedente metu, superstitibus mortui adepti requiem beatiores videbantur: & qui erant in custodiis comparatione sui cruciatus, insepultos quoqve fortuna-

A εἰ μὲν γὰρ αὐθωρὸν ἐπέσησαν τῇ πόλει, αὐτοὶ τὴν μάχης ἔσεσθαι τοῖς πολεμίοις, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν ἀκμάζουσαν ἐπ' αὐτοὺς παρεκάλουν. εἰ δ' ὑπομείνειαν, ὀλιγωτέρους χρήσεσθαι, δαπανηθεῖσιν ἐν τῇ στάσει. στρατηγεῖν μὲν γὰρ ἄμεινον αὐτὸν τὸν θεὸν, ἀκινδύνως παραδιδόντα Ἰουδαίους, καὶ τὴν νίκην ἀκινδύνως τῇ στρατιᾷ χαριζόμενον. ὡς τε χεῖρας ἀλλοφθειρομένων χερσὶν οἰκείαις τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸ μεγίστῳ κακῷ στάσει χρωμένους, θᾶττον μᾶλλον αὐτοὺς ἀποκαθῆναι τὸν κινδύνων, ἢ θανατῶσιν ἀνθρώπους, καὶ λελυσηκόσι κατ' ἀλλήλων χεῖρα μίσηλον. εἰ δέ τις οἴεται τὸ δόξαν τῆς νίκης ἀσλοτίμως ἔσεσθαι δίχα μάχης, γνώτω δὲ ἀλλὰ τὸ ἄπαλων σφαλερῶν, τὸ μεθ' ἡσυχίας κατορθωμα λυσιπλέστερον. ἐγὼ δ' οὐχ ἥττον δικλεὲς οἴεσθαι χρῆναι τὴν χεῖρα λαμπρῶν, τὰς ἐγκρατείᾳ καὶ σωφρόσυνῃ τὰ ἴσα ἀλλαπάξαντας. ἅμα μὲν τοι μέγα μὲν τῶν πολεμίων, καὶ τὴν αὐτῶν στρατιὰν ἀναληφθῆναι σὺν τῶν συνεχῶν πόνων ἐρρωμενέστερον ἄξειν. ἄλλως τε καὶ τῶν σφαζομένων τὸ θεῖον τὴν νίκην λαμπρύνειν. ἐστὶν εἶναι κομψόν. ἐν δὲ θεῖον καθαιρεῖν ὅπλων ἢ τειχῶν, οὐδὲ θεῖον συλλογᾶν ὅπλα πέρων, ἰδιωτῶν ἀχολήτων, καὶ τὸν ὑπερθεσιν ἔσεσθαι τῶν διδόντων, ἀλλ' ἐμφύλιον πολέμων, ἐσχυνοῖα τραχηλιαζομένους, καὶ ἡμέραν οἰκτροτέραν παίζειν, ὧν ἂν ἐπελθόντες αὐτοὶ ἀλαθεῖεν αὐτοὺς ἀλόντας. ἔτι οὖν τὸ ἀσφαλὲς τῆς ὑποπτίας, χειρῶσαι τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἀναλισκομένους, ἐᾶν. εἴτε τὸ δικλεέστερον ἐκ κατορθώματος, ἀδῆλον τοῖς οἴκοι νοσοῦσιν ὅπλα χειρῶσαι, ἔφησε γὰρ εὐλόγως, οὐκ αὐτῶν τὴν νίκην, ἀλλὰ τῆς στάσεως. παῦσαι δὲ ἀστασιάστους λέγοντι, σωφρονοῦσι ἡγεμόνες, καὶ ὠφελεῖμα τὸ στρατηγικὸν τῆς γνώμης ἀνεφαίνετο.

B

C

D

E

F

G

Κεφ. κβ.

Πολλοὶ γὰρ καθ' ἡμέραν ἠυτομόλουν, τοὺς ζηλωτὰς διαδιδράσκοντες. χαλεπὴ γὰρ ἡ φυγὴ, φρουρᾶς διειλημμένων τὰς ἐξόδους πάσας, καὶ τὸ ἀπωσούμενον ἀλισκόμενον ὡς πρὸς ῥωμαίους ἀπόντα, διαχρωμένων. ὅ, γε μὴν χρῆμα ὃς ἐζήφιστο, καὶ μόνον δὲν ἀμὴ δίδοις προδοσίης, ὥστε κατιλλίπτειν, τὸν εὐπόρων τὴν φυγὴν ὠνουμένων, μόνος ὑποφάτιεσθαι τοὺς πένητας. νεκροὶ γὰρ τὰς λεωφόρους πάσας ἐσωρεύοντο πεμπτοληθεὶς, καὶ πολλοὶ τῶν ὁρμημένων αὐτομολεῖν, πάλιν τὴν ἔνδον ἀπόλειψιν ἠρεῦντο. τὸ γὰρ ἐπὶ τῆ πατρίδι θάνατον ἐλπὶς ταφῆς ἐποίει μετριώτερον. οἱ γὰρ ἐς πόστιον ὠμέστητον ἐξώκειλαν, ὡς μήτε τοῖς ἔνδον ἀναιρεμένοις, μήτε τοῖς ἀνὰ τὰς ὁδὸς μεταδέναι γῆς, ἀλλὰ καθάπερ σωθήκας πεπιημένοι τοῖς τὰ πατρίδι συγκαταλύσαι καὶ τοὺς τὰ φύσεως νόμους, ἅμα πᾶσι εἰς ἀνθρώπους ἀδικήμασι συμμιᾶναι καὶ τὸ θεῖον, ὑφ' ἡλίῳ τοὺς νεκροὺς μυδῶντες ἀπέλιπον. τοῖς γὰρ θάπτουσι πινὰ τὰ μεσοπόνων, ὃ δὲ τοῖς αὐτομολοῦσιν ὅπιτιμίου, θανάτος ἦν, καὶ δεσμὸς παρεγχρῆμα ταφῆς ἑδὴ τὰ ἑτέρῳ χαριζόμενον. καὶ ὅλως τὸ εἰπεῖν, οὐδὲν ἔτως ἀπωλώλη χρηναν πάθος ἐν καὶ τότε συμφοραῖς, ὡς ἔλεος. ἀγὼ ἐκρεῖν οἰκτείρειν, παῦσαι παρεύξωνε τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ ἀπὸ μὲν τὰ ζωὴν ἐπὶ τοὺς ἀνηρημένους, ἀπὸ γὰρ τὰ νεκρῶν, ἐπὶ τοὺς ζῶντας τὰς ὀργὰς μεταφέρον, καὶ δι' ὑποψολὴν δέους, ἀ πρὸ ἐν τοῖς πρόλιφθέντας ὡς ἀναπαυομένους ἐμακάριζεν. οἱ, τε ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις οἰκιζόμενοι, καὶ σύγκλοιν, καὶ τοὺς ἀτάφους ἀπέφεσιν

tum. Namque in dies singulos multi ad eum confluebant fugiendo Zelotas. Erat autem fuga difficilis, quod omnes exitus custodibus obsidebantur. Et si quis sibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet, interficiebatur. qui tamen eis dedisset pecuniam, salvus abibat: & qui non dabat, solus proditor habebatur. Restabat igitur, pecuniosis fugam redimentibus solos paupores jugulari. Mortui vero per omnes vias coacervabantur innumeri, multiqve etiam transfugere cupientium, rursus in civitate perire præoptabant. nam spe sepulturæ in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deviaverant, ut neqve intus neqve per itinera occisis humum concederent: sed veluti cum patriis legibus etiam naturæ jura disturbare pepigissent, suaqve in homines injustitia divinitatem quoque polluere, ita sub sole putrescere mortuos relinqvebant. Sepelientibus autem suorum corpora, idem quod transfugis, imminebat supplicium mortis: statimq; sepultura indigebat, qui hanc alteri præstitisset: & ut breviter dicam, nulla tam bona, quam misericordia, perierat in illis cladibus mentis affectio: hisqve irritabantur noxii, quæ miseranda vidissent, a vivis in mortuos, a mortuis in vivos iracundiam transferentes. Modum autem excedente metu, superstitibus mortui adepti requiem beatiores videbantur: & qui erant in custodiis comparatione sui cruciatus, insepultos quoqve fortuna-

φεωνον ὠδεῖμονας. καταπατῆτο μὲν οὖν πᾶς αὐτοῖς ἀνθρώπων. ἐγελᾶτο δὲ καὶ τὰ θεῖα, καὶ τὰς τῶν προφητῶν φήμας, ὥσπερ ἀγυρτικὰς λογοποιίας ἐχλεύαζον. πολλὰ δ' ἦσαν οἷς ἐπὶ ἀρετῇ, καὶ κακίᾳ τοῦ βίου ἐπαινουμένοις, ἃ τῶν ἐξ ἀρχῆς οἱ ζηλωταὶ, καὶ τὰ κατὰ τὴν πατρίδα τῶν προφητείαν πάλαι ἠξίωσαν. λέγεται γάρ δή τις παλαιὸς λόγος ἀνδρῶν, ἐν ἅπαντι τὴν πόλιν ἁλῶναι, καὶ φλεγῆναι τὰ ἅγια νόμῳ πολέμου. ταῦτα ἐὰν καταφρονήσῃ, καὶ χεῖρες οἰκεῖαι τοῦ θείου τέμωσιν οἷς οὐκ ἀπιστήσαντες οἱ ζηλωταὶ διεχείρισαν ἑαυτοὺς ἐπίδοσιν.

ΚΕΦ. κγ.

ΗΔη δ' Ἰωάννης τυραννιῶντι, τὸ μὲν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ ἰσότιμον ἠδοξεῖτο, καὶ κατ' ὀλίγους μὲν τῶν πονηροτέρων, ἀφιλοίαζε δὲ σωτάγματος. ἀεὶ δ' τοῖς μὲν τῶν ἄλλων δόγμασιν ἀπιθῶν, τὰ δ' αὐτοῦ πρόσθεν δεσποτικώτερον, δῆλος ἦν μοναρχίας ἀντιποιούμενος. ἔσχον δ' αὐτῷ, τινὲς μὲν δέει, τινὲς δὲ κατ' εὔνοιαν. ἔθνος γὰρ ἦν ἀπάτῃ καὶ δόλῳ πρόσαντες. πολλοὶ δ' πρὸς ἀσφαλείας ἡγεμόνι τῆς αὐτῶν, τὰς αἰτίας ἤδη τῶν πολεμουμένων, ἐφ' ἑνὶ, καὶ μὴ πολλοῖς ἀναφέρειν. τὸ γὰρ μισεῖν δρασθέντος αὐτοῦ καὶ τὸ χεῖρον, καὶ καθ' ἑνὸς μίσει διαφέρειν εἶχεν οὐκ ὀλίγους. πολλὴ δ' μοῖρα τῶν ἀνδρικαθησαμένων ἀπελείπετο, παρ' οἷς ἴσχυε μὲν καὶ φθόνος, δυνατὴν ἡγεμένων ὑποστείχεσθαι τὴν πρὶν ἰσοτιμίαν. τὸ πλέον δ' εὐλάβεια τῆς μοναρχίας ἀπέτρεπεν. ὅτε γὰρ καταλύσαι ῥᾳδίως ἤλπιζον αὐτὸν ἄπαξ κρατήσαντα, καὶ καθ' ἑαυτοὺς φόβον ἔξειν, τὸ δ' ἐχθρὸν ἀνέλπιστον. προηρεῖτο δ' ἕκαστος ὁπότε δεήσειεν, ἢ δουλεύειν ἑκουσίως ὑπ' ἀνδραπόδοις μοῖρα πολέμου. διῃρεῖτο μὲν οὖν ἐκ τούτων, καὶ τοῖς ἐναντιωθεῖσιν Ἰωάννης ἀντεβάσιλευεν. ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς διεφύλαττε λάθρᾳ, καὶ οὐδὲν ἢ μικρὸν ἐποτὲ διηκροβολίζοντο τοῖς ὅπλοις. ἤρχον δ' καὶ ὧν δήμου, καὶ πότεροι πλείονα λείαν ἀνάξουσιν ἀντεφιλονείκουν. ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τρισὶ τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἐχρημάζετο, πολέμῳ καὶ τυραννίδι, καὶ στάσει, καὶ συγκλείσιν μετριώτερον διὰ τοῖς δημοτικοῖς ὁ πόλεμος. ἀμέλει διαδιδράσκοντες ἐκ τῶν οἰκείων, ἔφυγον πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ Ῥωμαίοις ἧς ἀπέλιπον ἐν τοῖς ἰδίοις σωτηρίας, ἠξίουν. τὸ παρὸν δ' ἤδη κακὸν σκιᾷ πρὸς τὸ μέλλον καταλύσειν.

ΚΕΦ. κδ.

ΦΡάσαι δὲ τὸ πρῶτον ἱεροσολύμων, καρτερώτατον τῶν ἐχόντων βασιλέων εἰς τε τὰ ἔκθεσιν κτήσεως ἐν πολέμῳ ῥοπὰς, καὶ σωμάτων ἀσφάλειαν καθεσκευασμένον, ὁ σκαλῆτο μασσάδα. ὅτε προκατειλήφοτες οἱ προαγορεύόμενοι σικάριοι. δέει γὰρ ἀνεστέλλοντο τῆς πολίτου ἁρπαγῆς. ὡς δ' τῶν Ῥωμαίων στρατιὰν ἤρεμοῦσαν, στάσει δ' ἐν τυραννίδι ἰδίᾳ τὰς ἐν ἱεροσολύμοις ἰουδαίους ἐπυθοντο διηρημένους, ἀθροίσαντες ἤθροιστο τολμημάτων. καὶ τὸν ἑορτὸν τῶν ἀζύμων, λαὸν ἄγουσιν ἰουδαῖοι σωτήρια ἐξόδου τῆς ἀπ' αἰγυπτίους δουλείας, ἀνεῳγότες εἰς τὸν πύργον νυκτὸς, τοὺς ἐμποδὼν ὄντας λαθόντες. καὶ πολίχνιον τινὰ καταφρόνησιν καλούμενον ἐγγαδδὶ, ἐν ᾧ τὸ μὲν ἀμυνοῦν δυνάμενον πρὶν ὅπλων ἅψασθαι, καὶ σωπλαθὲν, φθάσαντες ἐσκέδασαν, καὶ τῆς πόλεως ἐξέβαλον.

tissimos demonstrabant. Omne quidem ab illis jus hominum calcabatur, ridebatur etiam divinitas, prophetarumq; responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebant. Cum vero multa contempsissent de virtute ac vitiis statuta majorum, etiam quæ de patria olim prædicta fuerant, vera esse exitu probavere. Vetus enim quidam sermo ferebatur, tunc demum civitatem captum iri, sancta quoque flammis exurenda esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, fanumq; Dei propriæ manus ante violassent. Quibus Zelotæ, nihil de eorum fide dubitantes, ministros se præbuerunt.

CAP. III.

De Gadarensium deditione & strage.

AT Joannes jamdudum tyrannidem affectans, parem cum similibus honorem habere dedecus existimabat: paulatimqve sibi nequiores adjungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorum decretis non obediendo, suaqve jubendo imperiosius, quod solus dominari cuperet non latebat, eiqve sociabantur nonnulli metu, alii gratia (mirus enim erat oratione atqve fallacia persvadere quæ vellet) multi vero propterea quod sibi tutum esse ducebant, priorum delictorum causas uni potius ascribi quam omnibus. Ad hæc quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, etsi magna pars eum contrariæ factionis reliqverat. apud quos etiam livor nonnihil valebat, grave putantes, ut paulo ante pari succumberent. Plus autem metus eos, ne sub unius potestate viverent, exagitabat. nec enim facile sperabant eum, si semel obtinuisset, dejici posse: occasionemqve in se habiturum timebant, quod in principio restitissent. Proinde quisque bello potius quidvis pati decreverat, qvam sponte serviens mancipii loco perire. Hinc igitur seditio dividitur, & Joannes in contraria dissentientibus parte regnabat. Sed inter ipsos quidem munita omnia erant custodibus: nihilqve aut parum agebatur, si quando armis prælium lacessebant. in populum vero vel maxime contentionem susceperunt, & quis majorem prædam caperet, utrinqve certabant. Cum tamen civitas trium malorum ingentium tempestate laboraret, hoc est belli, dominationis, itemqve seditionis, eorum comparatione bellum popularibus mediocrius videbatur. deniqve relictis sedibus patriis ad alienigenas profugiebant, & Romanorum beneficio salutem, quam inter suos desperaverant, assequebantur. Qvartum vero præterea malum commotum est gentis exitio. Haud procul ab Hierosolymis castellum erat validissimum, reponendis opibus ad munimenta belli, tutandisqve corporibus ab antiqvis regibus ædificatum, qvod Massada dicebatur: id occuparant, qui vocantur sicarii, qvod a rapinis amplioribus timore continebantur. Hi cum Romanorum exercitum otiosum esse viderent, apud Hierosolymam vero Judæos dominatione atque discordia secessisse, majora facinora aggrediuntur. Die festo azymorum (qui apud Hebræos ad memoriam salutis, qva ex Ægyptiorum servitio liberati, in terram patriam devenerunt, solenniter celebratur) nocte deceptis, qui sibi erant oppositi, municipium quoddam Engaddi invasere: ubi pugna qvidem Judæos ante præventos atq; dispersos, quam arma caperent, sive concurrerent, civitate pepulere.

eos vero, qui in fuga defecerunt, mulieres videlicet ac pueros, supra septingentos interfecerũt. Ædibusqve deinde compilatis, fructus quoque jam maturos depopulati in Massada portaverũt, & illi quidem omnes circum castellum vicos, totamqve regionem populabantur, non parvo undiqve perditorum ad eos numero in dies singulos confluente: simul autem concitati sunt etiam per singulos Judææ tractus in latrocinia, qui interim quiescebant. Ac veluti in corpore, si quando principale membrum tumor afficit, omnia pariter ægrotare necesse est: ita propter civitatis tumultum atqve discordiam, etiam qui foris erant nequissimi prædarum invenere licentiam. Singuli vero vicis propriis dilaceratis, deinde in solitudinem recedebant. Congregati autem & catervatim conjurantes, exercitu quidem pauciores, plures vero quam latrocinalis conspiratio, in templa & oppida ferebantur. Et sequebatur quidem, ut in bello fieri solet, ab his eos male affici quos petiissent. verum prævenirebatur ultio, cum mox latrones a præda refugerent: nullaqve pars erat Judææ, quæ non una cum Hierosolymis præcellentissima civitate inceriret. Hæc Vespasiano a transfugis indicabantur. nam licet omnes exitus a seditiosis custodirentur, & cum quis ad eos accessisset interficeretur, tamen erant, qui ad Romanos clam profugerent: ducemqve Romanorum & opem ferre civitati, & reservati populi reliquias hortarentur. multos enim quod bene Romanis vellent, periisse, multos adhuc in periculo dicebant esse superstites. Ille autem jam tum miserans eorum calamitates, propius ad eos velut Hierosolymam obsessurus accedit, re autem vera, ut civitatem obsidione liberaret: spe autem ante reliqua subigendi: nullumqve impedimentum extrinsecus obsidioni relinquendi. Cum igitur venisset in Gadara, transamnanæ regionis metropolim validissimam, mensis Martii quarta die civitatem ingreditur. jam enim optimates, ignorantibus seditiosis, legatos ad eum de traditione miserant, tam pacis desiderio quam suis patrimoniis metuentes. multi enim apud Gadara locupletes habitabant, quorum legationem inimici nesciebant, nisi quod Vespasiano appropinquante id cognoverunt. Et civitatem quidem se retinere posse desperabant, quod & intestinis inimicis numero inferiores erant, neque procul abesse videbant a civitate Romanos. si vero fugere decrevissent, sine sanguine id facere, nullaque a noxiis pœna repetita, non honestum sibi putabant. Itaq; Dolesum comprehensum (namqve is non dignitate solum ac nobilitate civitatis princeps habebatur, sed etiam legationis autor erat) interficiunt: miniaque iracundia mortuo verberato, extra civitatem dilapsi sunt. Jam vero propius accedente Romano exercitu, Gadarensium populus Vespasiano cum acclamationibus in civitatem recepto, fidei dextras ab eo accepit: equitumq; & peditum præsidia contra fugitivorum excursus. muros enim prius quam id Romani peterent, ipsi destruxerant: ut eo sibi fides esset, quod pacem diligerent, si bellum gerere ne volentes quidem posse viderentur. Vespasianus autẽ misso Placido cum D. equitibus ac tribus millib. peditum adversus eos qui ex Gadaris fugerãt

A τὸ δὴ φυγῶν ἦσον ὂν γυναικά τε καὶ παῖδας, ὑπὲρ ἑπτακοσίους ἀναιρεῦσιν. ἔπειτα τάς τε οἰκίας ἐξεσκεύασμένους, καὶ τὰ καρπῶν τὰς ἀκμαίας ἁρπάσαντες ἀνέβαινον εἰς τὰ μασάδα. καὶ οἱ μὲν ἐλήζοντο πάσας τὰς περὶ τὸ φρούριον κώμας, καὶ τὰ χάραν ἐποίουν ἅπασαν, πρὸς διαφθορομένων αὐτοῖς καθ' ἡμέραν ἐπακτικόθεν σὺν ὀλίγων. συνέῤῥει δὲ καὶ τὰ ἄλλα τῆς ἰουδαίας κλύσματα, τότε πέως ἠρεμεῖν τὸ ληστρικόν. καθάπερ δὲ ἐν σώματι τὸ κυριώτατόν τε φλεγμήνῃ, πάντα τὰ μέλη συνέσχε, διὰ γὰρ τὸ ἐν μητροπόλει εἶναι καὶ παραχρῆ, ἄδεια ἔχον εἰ καὶ τὰ χώραν πονηροὶ τὰ ἁρπαγῶν, καὶ τὰς οἰκείας ἕκαστοι κώμας ἁρπάσαντες, ἐπῆλθον εἰς τὴν ἐρημίαν ἀφίεσαν τὸ σωματοειδὲς μὲν τι καὶ συνομωμύκὸς καὶ λόχμης, σφαλερὰς μὲν ὀλιγωτέρους, πολεῖς δὲ λησμονήν, πρὸς ἐπιπλοῦν ἱερεῖς καὶ πολέσι. καὶ πάλαι μὲν σωθέσαγεν, ἐφ' οἷς ὁρμήσαν εἰς ἐν πολέμῳ καταληφθέντας. φθάνειν δὲ τὰς ἀμυίας ὡς λησὼν ἅμα τὰ ἁρπαγᾶς διαδιδράσκοντων. ἐδέν δὲ μέρος τῆς ἰουδαίας, ὃ μὴ τῇ μεγαλοχάρᾳ πόλει σωσαπώλυτο.

ΚΕΦ. ιη.

Τάδε ἐπαστασιανὸς ὡδὲ τὰ αὐτομόλων διηγέλετο. καὶ περ γὰρ φρουρούντων τὰς ἐξόδους τὰ στασιαστῶν ἀπάσας, καὶ διαφθειρόντων τὰς ὑπωσοῦν μεσονίσας, ὅμως ἦσαν οἱ διελάνθανον, καὶ καταφεύγοντες εἰς τὰς ῥωμαίους, τὰ στρατηγὸν ἐπῆγον ἀμυναν τῇ πόλῃ, καὶ τὰ δῆμον ἐπεισώσαν λείψανα. διὰ γὰρ τὴν πρὸς ῥωμαίους εὐνοιαν, ἀνῃρῆσθαί τε τὰς πόλεις, καὶ κινδυνεύειν τὰς πελούσας. ὁ δὲ οἰκτείρων ἤδη τὰς συμφορὰς αὐτῶν, τὸ μὲν δοκῶν ἐκπολιορκήσων ἀνίστη τὰ ἱεροσόλυμα, τὸ δὲ ἀληθὲς, ἀπαλλάξων πολιορκίας. ἐδὲ δὲ πρεκαταφρόνησαν τὰ λεπτόμενα, καὶ μηδὲν ἔξωθεν ἐμποδὸν τῇ πολιορκίᾳ καθαιρεῖν. ἐλθόντων οὖν ἤδη τὰ χάδαρα μητρόπολιν τῆς περαίας καρτερὰν τετάρτῃ δύσεως μηνὸς εἰς τὴν πόλιν. ἐδὲ ἔτυχον οἱ δυνατοὶ λάθρα τὰ στασιωτῶν, πρεσβευσάμενοι πρὸς αὐτὸν περὶ παραδόσεως, πάθος τὰ εἰρήνης, καὶ διὰ τὰς ἐλπίδας. πολλοὶ δὲ τὰ χάδαρα κατώκων πλούσιοι. τούτων τὴν πρεσβείαν ἠγνόησαν οἱ διάφοροι, πλησίον δὲ ἤδη ὄντα στασιασιανὸν διεπύθοντο, καὶ καταφρόνησαν μὲν αὐτοὶ τὴν πόλιν ἀπέγνωσαν διαφθεῖν, τὰ τε ἔνδον ἐχθρῶν πλήθει λυπήσομενοι, καὶ ῥωμαίους ὁρῶντες ἐμαχρὰν τὰ πόλεως. φοβηθέντες δὲ κελεύουσι ἠδέξαντο ἀναιμωτὶ, καὶ μηδεμίαν πρὸς τὰ αὐτῶν εἰσπραξάμενοι τιμωρίαν. συλλαβόμενοι δὲ τὰ δόλεσιν, ὅτι δὲ μόνον αἰξιώματι τὰ πόλεως πρῶτος, ἀλλ' ἐδοκει καὶ τὰ πρεσβείας αὐτὸς, κτείνουσί τε αὐτὸν, καὶ δι' ὀργῆς νεκρὸν αἰκισάμενοι, διέῤῥαπτον κατὰ τὰ πόλεως. δείσαντες δὲ ἤδη τὰ ῥωμαϊκὴν δυνάμεως, ὅτε δῆμος τῶν χαδάρων μετ' εὐφημίας τὸν στασιασιανὸν εἰσεδέξαντο δεξιὰς παρ' αὐτῶν πίστεως ἔλαβον, καὶ φρουρὰν ἐκτὸς τε καὶ πρὸ τῶν, πρὸς τὰς τῶν φυγάδων καταῤῥαμάς. τὸ δὲ τῆς αὐτοὶ πρὸ ἀξιώσαν ῥωμαίους καθεῖλον, ὅπως ἐν πίστις αὐτοῖς ᾖ τὸν αἰρεῖσθαι εἰρήνην, τὸ μηδὲ βουληθέντας πολεμεῖν. στασιασιανὸς δὲ, δεῖ μὲν τοὺς διαφθάντας ἐκ τῶν χαδάρων, πλάκιδον σὺν ἱππεῦσιν πεντακοσίοις, καὶ πεζοῖς τρισχιλίοις πέμπει,

B

C

D

E

F

G

μ

Gadarensium populus Vespasiano

μὴ ὑπὸ τῆς ἄλλης στρατιᾶς ὑποστρέψειν εἰς ἡμισάρσαν. οἱ A ipſe cum cæteris militum copiis Cæſaream regre-
δὲ Φυγάδες ὡς αὐφνίδιον τοὺς διώκοντας ἱππεῖς ἐθεάσαν- ditur. At fugitivi poſtquam equites repente a
το, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, εἴς τινα κώμην συνειλουῦται tergo inſeqventes videre, priusquam in manus
βηθενναβρὰν προσαγορευομένην. ἐν ᾗ νέων πλῆθος venirent, in vicum quendam, cui nomen eſt Be-
οὐκ ὀλίγον εὑρόντες, καὶ τοὺς μὲν ἑκόντας, τοὺς δὲ βίᾳ κα- thenabro, ſe recepere. ubi reperta non pauco-
θοπλίσαντες, ἐκόμπως προσπηδῶσιν ὑπὲρ τοὺς ταφὲὶ τὸ πλάτος rum juvenum multitudine, hisq; partim volenti-
κίδιον. οἱ δὲ πρὸς μὲν πλῆθος ἐμβολὴν ὀλίγον ἔξαν bus, partim vi armatis, temere contra Placidum
ἅμα καὶ προσκαλέσασθαι τοιοῦτοι τοὺς ἀπὸ τοῦ ejusq; milites proſiliunt. Illi autem primo qui-
τείχους πρόσω τέρω. λαβόντες δὲ εἰς ὑπαντίον τοῦ πλαυ- B dem impetu paululum receſſerunt, ea ſimul arte,
νόν τι, καὶ κατηκόντιζον. καὶ τοὺς μὲν φυγάδας αὐτῶν, ut eos a muro longius provocarent: deinde lo-
οἱ ἱππεῖς ὑπεδέχοντο, τοὺς συμπλοκὰς δὲ τὸ πρῶτον εὐ- co opportuno circundatos, telis agentes eminus
τόνως διέφθειρον. ὀλίγον τι τόλμης ὑπιδεικνύ- ſauciabant. Itaque fugientes quidem ab equiti-
μενοι οἱ Ἰουδαῖοι διεφθείροντο. πεπυκνωμένοις γὰρ προσ- bus præveniebantur Judæi: qui vero manus
πίπτοντες τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ τὸ παντελῶς ὥσπερ τετει- conſeruiſſent, a peditibus trucidabantur, nihil
χισμένοις, αὐτοὶ μὲν ἐκ εὐρυχωρίας βέλος ἀφιέμενον, plus audaciæ demonſtrantes. condenſos enim
ἀδύ- aggrediendo Romanos, armis non ſecus ac muro
ηὐτονόουν ῥῆξαι τὴν φάλαγγα. ἐπιεικέστερον δὲ τοῖς ſeptos, ipſi quidem telis aditum non inveniebant;
ἐκείνων βέλεσι, καὶ τοῖς ἀχρειωτάτοις ἀφιγμένοις ἠρέ- C neque ſufficiebant aciem rumpere: illorum au-
μουν, ὥρμων ὑπὸ τὸ σίδηρον. διεφθείροντο δὲ οἱ μὲν κατὰ σῶ- tem transfigebantur telis, & immaniſſimis feris
μα παιόμενοι τοῖς ξίφεσιν, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἱππέων σκεδαννύ- ſimiles ruebant ultro in ferrum, & ſternebantur,
μενοι. αὐτοδὴ γὰρ ἐπὶ τὴν φάλαγγα τοὺς ὑπὸ τὸν κώμην alii gladiis ora percuſſi, alii ab equitibus diſſipati:
ἑρμᾶς αὐτῶν ἀφικέσθαι, καὶ συνεχῶς παρελαύνων κατ' quoniam cura erat Placido, curſum eorum a vi-
ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἔπαττε ὑπιστρέφων ἅμα, καὶ τοῖς βέλεσι co intercludere: aſſidueque prætercurrens ea
χρώμενος, εὐσχόλως ἀνήρει τοὺς φθάνοντας. καὶ δέει parte, cedentesqve reflectens, una etiam libratis
τοὺς πόρρωθεν ἀνέστρεφε, μέχρι βίᾳ διεκπαίοντες οἱ γυ- ſagittarum ictibus utebatur: hisque proximos
ναιόπαιδες εἰς τὸ τεῖχος διέφυγον. ἀπορία δ' ἦν τοὺς interficiebat. metu vero longe fugientes aver-
Φύλακας. ὅτε γὰρ ἀποκλεῖσαι τοὺς ἀπὸ τῶν γοδάρων ὑ- D tebat, donec elapſi qui fortiores erant ad murum
περέμενον, μὴ τοὺς σφετέρους, καὶ δεξάμενοι συναποκλῆσαι effugere. Ejus autem cuſtodes quid agerent,
προσδόκων. ὁ δὴ καὶ συνέβη σωωσθέντων γὰρ αὐτῶν εἰς neſciebant. Nec enim excludi Gadarenſes ſuo-
τὸ τεῖχος, παρ' ὀλίγον μὲν οἱ τῶν Ῥωμαίων ἱππεῖς συνέπε- rum cauſa patiebantur: & ſi eos recepiſſent, una
σον, ἅμα δὲ ἀλλὰ καὶ φθασάντων ἀποκλεῖσαι τὰς πύλας, cum his ſe perituros videbant, quod etiam con-
προσβαλὼν ὁ πλάκιδος, καὶ μέχρι δείλης ἡμέρας tigit. Illis enim compulſis ad murum, pene his
ἀγωνισάμενος, ἅτε τείχους, καὶ τῆς ἐν τῇ κώμῃ σκηνῆς. τὰ Romanorum equites irrupêre. Portis autem an-
μὲν οὖν ἀρχὰ πλήθη διεφθείρετο, φυγὴ δὲ ἀδυνα- te præcluſis, admoto milite Placidus ad veſperam
τωτέρων, τοὺς δὲ οἰκίας οἱ στρατιῶται διήρπασαν, καὶ τὴν κώ- E usque acerrime oppugnato muro pariter ac vico
μην ἐνέπρησαν. οἱ δὲ Ἀλαφράντης ἐξ αὐτῆς τοὺς κατὰ τὸν potitus eſt: ibique tunc vulgus quidem iners
χώραν συνανέστησαν. καὶ τὰς μὲν αὐτῶν συμφορὰς ἐξ occidebatur, fortiores vero fugam petebant. do-
αἴροντες ὑπὲρ μέζον, τὸν δὲ Ῥωμαίων στρατιὰν πᾶσαν mus vero a militibus diripiebantur, & vicus igni
ὑπάνδρα λέγοντες, πάντας παντεχόθεν ἐξέσεσθαι τῷ δέει traditus eſt. Qui vero inde evaſerant, tam ſecum
γρώμενοί τε παμπληθεῖς, ἐφέροντο ὑπὲρ τὸ ἱερὸν χωρίον. illam regionem ad fugam incitarunt: & extol-
αὐτὴ γὰρ ἔτι μόνη τὰς ἐλπίδας αὐτῶν ἔθαλπε τῆς σωτη- lendo proprias calamitates in majus, totumque
ρίας, καρτερὰ τείχη τε, καὶ πλήθει οἰκητόρων τυγχά- Romanorum exercitum adventare dicendo, me-
νουσα. πλάκιδος δὲ, τῆς ἱππάδος, καὶ τῆς πεζαγούσης tu omnes undique commoverunt. plurimo autē
ἐμπεζαγούσας τεθαῤῥηκὼς ἔπαττε. καὶ μέχρι μὲν ἰορδάνου F numero aucti, in Hierichunta ſeceſſerunt. hæc
τοὺς ἀεὶ καταλαμβανομένους, ἀνῄρει. συνελάσας δὲ πρὸς enim etiam tunc eorum ſpem ſalutis fovebat,
τὸ ποτάμιον πᾶν τὸ πλῆθος εἰργομένους ὑπὸ ῥεύματος, quod eſſet valida & populoſa. Placidus vero e-
τραφὲν γὰρ ὑπὸ ὄμβρων ἄβατον ἦν, ἀνυπερὸν παρεσκέ- quitibus rebusque an proſpere geſtis fretus eos
ασατο. παρώξυνε δὲ ἡ ἀνάγκη πρὸς μάχην, τοὺς φυ- inſequebatur: & usque ad Jordanem quidem
γῆς τόπον οὐκ ἔχοντας, καὶ τοῖς ὄχθοις ὑπομήκισον πα- ſemper quos occupabat, morti dabat. omnem
ρεκτείνοντες σφᾶς αὐτοὺς, ἐδέχοντο τὰ βέλη, καὶ τοὺς τῶν vero ad flumen coactam multitudinem, fluminis
ἱππέων ἐμβολὰς, οἱ πολλοὺς αὐτῶν κατέκοπτον, εἰς τὸ ῥεῦ- impetu prohibitam, quod auctum imbribus va-
μα καταβαλόν. καὶ τὸ μὲν ἐν χερσὶν αὐτῶν διαφθείρει, dum tranſire non poterant, aperto prælio aggre-
μύριοι πεντακισχίλιοι, τὸ δὲ βιασθὲν ἐμπηδῆσαι εἰς τὸν G ditur. Itaque neceſſitas eos ad pugnam compu-
ἰορδάνην πλῆθος ἐκουσίως, ἄπορον ἦν. ἐάλωσαν δὲ lit, quod fugæ locum non haberent: prætentiq;
πρὸς δισχιλίους καὶ διακοσίους, λείαν τε παμπληθῆ ad ripæ longitudinem, tela equitum & incurſus
ὄνων καὶ προβάτων, καὶ καμήλων καὶ βοῶν. ἰουδαίους excipiebant. a quibus multi perculſi, in fluvium
μὲν οὖν, οὐδὲν ἐλάττων ἤδε ἡ πληγὴ προσαγουσα, ceciderunt. nam qui manibus eorum cæſi ſunt,

tredecim millia fuerunt. alii cum vim ſuſtinere non poſſent, in Jordanem ſponte deſilierunt, erat autem numerus infinitus. & præterea capta ſunt circiter duo millia virorū ac ducenti: cum præda maxima ovium & aſinorum itemq; camelorum & boum. Judæis quidem hoc vulnus inflictū quamvis par ſuperioribus,

majus tamen ſeipſo viſum eſt: non ſolum quod eam totam regionem qua fugerant, cæde repleverant, ſed etiam quod refertus mortuis Jordanis pervius non erat, & Aſphaltites quoque lacus repletus erat cadaveribus, quæ per multa flumina devoluta ſunt. Placidus autem ſecunda fortuna uſus, in vicos proximos & municipia contendit, captisqve Abila, & Juliade, & Beſemoth, omnibusqve ad lacum Aſphaltitem usqve, ideneos ex transfugis ubiqve collocat. deinde milite ſcaphis impoſito, eos qui in lacum refugerant ſubegit. Et trans fluvium qvidem tota regio Romanis ceſſit, & ubiqve omnia usqve ad Machærunta devicta ſunt.

CAP. IV.

De captis oppidis quibusdam deſcriptioqve civitatis Hierichuntinæ.

DUm hæc autem aguntur, motus circa Galliam nunciatur, & quod Vindex una cum optimatibus indigenarum a Nerone defeciſſet: de quibus alibi diligentius ſcriptum eſt. Veſpaſianum vero ad impetum belli qvæ nunciata ſunt incitarunt, jam tunc futura bella civilia totius qꝫ imperii pericula proſpicientem: cum ſi partes Orientis ante pacaſſet, minus Italiæ metuendum exiſtimaret. Obſtante autem hyeme, per ſubactos interim vicos atqve oppida præſidia collocabat: & decuriones civitatibus apponens, multa etiam eorum quæ vaſtata fuerant inſtaurabat. Prius tamen comitatus militum copiis quas Cæſaream adduxerat, in Antipatridem venit, ibiqve per biduum civitate compoſita, tertia die vaſtando, inflammando, omnemqve ſubvertendo circum Thamnam toparchiam, in Lyddam & Jamniam procedebat. Et cum ſeſe utraqve tradidiſſet, conſtitutis illic habitatoribus idoneis in Ammaunta pervenit: occupatoqve ad metropolim earum aditu caſtra muro circundat. Quintaqve in his relicta legione cum cætera manu in Bethlepton toparchiam proficiſcitur: eaqve & vicina regione itemqve circum Idumæam igne conſumptis, caſtella quidem locis opportunis munivit. Captis autem duobus vicis in media Idumæa poſitis, hoc eſt Begabri & Caphartophan, plusquam decem millia hominum peremit: prope autem ad mille cepit. exactaqve inde cætera multitudine, non parvam militum ſuorum partem ibi conſtituit, qui omnia montana loca incurſando vaſtabant. Ipſe autem cum reliqvo exercitu in Jamniam rediit: unde per Samaritidem ac per Neapolim, quæ dicebatur ab indigenis Mabortha, ſecundo Junii menſis die in Coream deſcendit: ibiqve poſitis caſtris, poſtridie in Hierichunta pervenit: in qua unus ei rectorũ Trajanus, quem e locis trans Jordanem ducebat, militem jungit, cunctis illic devictis. Sed ex Hierichunte quidem multitudo ante Romanorum adventum in adverſam Hieroſolymis montanam regionem diffugerat: non pauci autem qui remanſere perimuntur. Deſolatam vero offenderat civitatem, cui in planicie ſitæ nudus mons ac ſterilis imminet, idemqve longiſſimus. a Septentrionali enim regione usqve ad Scythopolitanos agros, a meridiana vero usqve ad terram Sodomiticam & Aſphaltitis lacus terminos extenditur.

καὶ μείζων ἔδοξεν ἑαυτῆς, ἀλλὰ τὸ μὴ μόνον τὴν χώραν ἅπασαν ἧς ἔφυγον πληρωθεῖσαν φόνου, μηδὲ νεκροῖς ἀλλαχοῦ τὸν ῥεῦσαν τὸν Ἰορδάνην, ἐμπλησθείσης τῶν σωμάτων καὶ τῆς ἀσφαλτίτιδος λίμνης, εἰς ἣν παμπληθεῖς ὑπὸ τῶν πολεμίων κατεσύρησαν. πλακὶδος δὲ δεξιᾷ τύχῃ χρώμενος, ὥρμησεν ἐπὶ τὰς πέριξ κώμας, καταλαμβανομένους τοὺς φεύγοντας, καὶ ἰουλιάδα καὶ βησιμώθ, πάσης τε μέχρι τῆς ἀσφαλτίτιδος πάσας, ἐγκαθίσησιν ἑκάστῃ τὰς ἐπιτηδείους τῶν αὐτομόλων. ἔπεμψε σκάφεσιν ἐπιβιβάσας τοὺς φεύγοντας ἀνευρεῖν τοὺς εἰς τὴν λίμνην καταφυγόντας. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν περαίαν, ὡς προεχώρησεν ἡ ἐπ' αὐτὸν πᾶσα, μέχρι μαχαιροῦντος.

ΚΕΦ. κς.

ΕΝ δὲ τούτῳ τῷ τῆς γαλατίαν ἀγγέλλει κίνημα, καὶ εἴνδηξ ἅμα τοῖς δυνατοῖς τῶν ἐπιχωρίων ἀφεστὼς νέρωνος, ὡς ἐν ἀπελευθέροις ἀναγκαίοις ἀπασι. καὶ πάσιν ἐπήρετο εἰς τὸ ἑρμῆν ἐς πόλεμον τὰ ἡγεμονικὰ μέλλοντας ἐμφυλίους πολέμους, καὶ τὸ ὅλης κινδύνων τὴν ἡγεμονίας, ἐν ᾧ προφερόμενος τὰς κατὰ τὸν ἀνατολὴν, ὑπῆρχε φόβου ὥστε τοὺς κατὰ τὴν ἰταλίαν φόβους. ἕως μὲν οὖν ἐπῆχεν ὁ χειμὼν, τὰς ὑπολειφθείσας διησφάλιζετο κώμας τε καὶ πόλεις φρουρᾶς. δεκαδάρχας μὲν κώμης ἐγκαθίστας, ἑκατοντάρχας δὲ πόλεσι. πολλὰ δὲ ἀνωκοδόμησε, καὶ τὰ πεπορθημένων. ὑπὸ δὲ τὴν ἐαρινὴν ὥραν, ἀναλαβὼν τὸ πλέον τῆς δυνάμεως, ἦλθεν ἐπὶ τὰ καισαρείας ἐπὶ ἀντιπατρίδος. ἔνθα δυσὶν ἡμέραις ἐγκαθεσταμένῳ τὴν πόλιν, τῇ τρίτῃ σπεύσει πᾶσιν καὶ πᾶσι τοῖς πέριξ πᾶσιν. καταπρεψάμενος δὲ τὰ ὡς εἰς τὴν θαμνᾶ τοπαρχίαν, ὑπῆλθεν εἰς λύδδης εἰς ἰαμνίας ἐχώρει. καὶ προσεχέρωμένας ἑκατέρας ἐγκαθέσεις οἰκήτορες τῶν προσκεχωρηκότων ἱκανοὺς εἰς ἀμμαοῦντα ἀφικνεῖται καταλαβόμενος δὲ τοὺς ὑπὲρ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν εὐκόλως, στρατοπέδου τε τειχίζει, καὶ τὸ πέμπτον ἐν αὐτῇ πᾶγμα καταλιπὼν, ὡς ὅσοι μὴ τῶν ἄλλης δυνάμεως ὑπὸ τὴν βεθλεπτηφῶν τοπαρχίαν. πυθόμενος αὐτὸν τε καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἀγγέλων, καὶ τὰ πέριξ τῆς ἰδουμαίας φρέαμα τοῖς ὑπαίθροις τόποις ἐπετείχισε. καταλαβόμενος δὲ δύο κώμας, τὰς μεσογείτιδας τῆς ἰδουμαίας, βίπτασιν, καὶ καφάρτοβαν, κτείνει μὲν ὡσεὶ μυρίους, αἰχμαλωτίζει δὲ ὡσεὶ χιλίους, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐξελάσας, ἐγκαθίσησι τῆς ἰδίας δυνάμεως οὐκ ὀλίγον, οἳ καταστέχοντες ἐπόρθουν ἅπασαν τὴν ὀρεινήν. αὐτὸς δὲ μετὰ τοῦ λοιποῦ δυνάμεως, ὑπέστρεφεν εἰς ἀμμαοῦντα, ὅθεν ἀφ' ἑσπέρας, καὶ πρὸς τὴν νεάπολιν καλουμένην, μαβαρθὰ δὲ ὑπὸ τὴν ὀρεινὴν κατέβας εἰς κορέαν δι' ἡμέρας δεκαπέντε μάλιστα πεδιάδα. τῇ δὲ ἑξῆς, εἰς ἱεριχοῦντα ἀφικνεῖται, καθ' ἣν αὐτῷ συμμίσγα πρεσβεῖς εἰς τὰ ἡγεμόνων, τὴν ὑπὸ τὴν περαίας ἄγων δυνάμεων, ἤδη τὰ περὶ τὸν ἰορδάνην κεχειρωμένων. τὸ μὲν οὖν πολὺ πλῆθος ὑπὸ τῆς ἱεριχοῦντος φεύγουσαν τὴν ἔφοδον αὐτῶν, εἰς τὰς ἄνυδρους ἱεροσολύμων ὀρεινὰς ἀφανεῖς, καταλαμφθέντες ὑπὸ ὀλίγων ἀφθείρε.

ΚΕΦ. κζ.

ΤΗν δὲ πόλιν ἔρημον κατὰ πληθυσμὸν, ἤτις ἰδρυ μὲν τὸ πεδίῳ, ψιλὸν δὲ περὶ αὐτὴν ἔκαρπον ὀρος μήκιστον. κζ τὸ δὲ ὄρθιον κλίμα μέχρι τοῦ συνοικουμένου τῶν γῆς, ἐκτείνε. κζ δὲ τὸ μεσημβρινὸν, μέχρι τῆς σοδομιτῶν χώρας καὶ τῶν πιράτων τῆς ἀσφαλτίτιδος.

ἐπὶ

ἔστι ᾗ ἀνώμαλόν τι πᾶν, καὶ ἀοίκητον ἀπὸ τοῦ ἀγονίαν. A totus autem asper est, & qvod nihil gignat, non
ἀντικεῖται τούτῳ, τὸ πρὸς τῷ Ἰορδάνῃ ὄρος, ἀρχόμενον habitatur. Huic objacet citra Jordanem mons a-
ἀπὸ Ἰουλιάδος, καὶ τῶν βορείων κλιμάτων. μῆκος δὲ ἔστιν lius, incipiens a Juliade ac Septentrionali regio-
ἐπὶ μεσημβρίαν ἕως σαμόῤῥων, ἥπερ ὁρίζει τοῦ πέτραν ne, prolixius autem in meridiem usqve ad Ba-
τὴν Ἀραβίας. ἐν τούτῳ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ σιδηροῦν καλούμενον cra, qvæ Petram disterminat Arabiæ civitatem.
ὄρος, μετωνομασμένον μέχρι τῆς μωαβίτιδος. ἡ μέση δὲ In hoc est etiam Ferreus mons appellatus, ad Mo-
τῶν δύο ὀρέων χώρα, τὸ μέγα πεδίον καλεῖται, ἀπὸ κώμης abitidem usqve longus. Inter duos autem mon-
Γαναβαρὰ, διῆκον μέχρι τῆς ἀσφαλτίτιδος λίμνης. tes regio quæ Magnus campus vocatur, a Gen-
ἔστι δὲ αὐτοῦ μῆκος μὲν, σταδίων χιλίων διακοσίων, εὖ- B nabara vico ad lacum Asphaltidem usqve pa-
ρος δὲ ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα. μέσον δὲ τέμνεται ὑπὸ Ἰορδάνου ποταμοῦ. tens, habet ducentorum & triginta stadiorum
λίμνας τε ἔχει τοῦ τε ἀσφαλτῖτιν καὶ τοῦ τιβεριάδα longitudinem, latitudinem vero centum & vi-
καλουμένην, φύσιν ἐναντίας. ἡ μὲν γὰρ ἁλμυρώδης καὶ ἄγονος, ginti, mediusqve ab Jordane dividitur. Sunt
ἡ τιβεριὰς δὲ γλυκεῖα καὶ γονιμος. ἐκπυρεῖται δὲ ὥρᾳ autem illic duo lacus, Asphaltites & Tiberiensis
θέρους τὸ πεδίον, καὶ διὰ ὑπερβολὴν αὐχμοῦ, ὥστε ἐκλύεσθαι natura contrarii. namqve alter salsus ac sterilis
ὑπὸ τοῦ ἀέρος. πᾶν γὰρ ἄνυδρον, πλὴν τοῦ Ἰορδάνου, παρὸ est, Tiberiensis vulgo dulcis & fœcundus. æsta-
καὶ τοὺς μὴ ἐπὶ τοῖς ἔχθαις φοινικῶνας εὐθαλεστέρους, tisqve tempore illa planicies ardore solis incen-
ἢ πολυφορωτέρους εἶναι συμβέβηκεν. ἥπιον δὲ τοὺς πέ- ditur, & vitioso opprimitur aëris tractu; omni-
ραθεν κεχωρισμένους. ὥστε μὴ τι τοῦ ἱερεχοῦντα, ἐστὶ C bus circum aridis præter Jordanem. unde eve-
πηγὴ δαψιλὴς τε, καὶ ἀπὸ ἀρδείας λαμπροτάτη, πα- nit, ut palmæ qvæ in ripis sunt magis floreant, &
ρὰ τοῦ παλαιὰν ἀναβλύζασα πόλιν, ἣν ἴησοῦς ὁ ναυῆ fertiliores sint: minus autem qvæ longe remo-
πάσης στρατηγὸς ἑβραίων, πρώτην ἔλε γῆς χαναναίων tæ sunt. Ad ipsam vero Hiericho largissimus fons
δορίκτητον. ταύτην τοῦ πηγὴν, λόγος ἔχει κατ' ἀρ- est, rigandisqve arvis uberrimus, juxta veterem
χὰς, ἐ μόνον γῆς καὶ δένδρων καρπὸς ἀπαμβλύνειν, scaturiens civitatem: quam Jesus Nave filius,
ἀλλὰ καὶ γυναικῶν γονάς. καθόλε τε πᾶσιν εἶναι νο- Hebræorum ductor, primam in Chananæorum
σώδη τε καὶ φθοριμαῖον, ἐξημερωθῆναί τε καὶ ἡμέραν terra bello possederat. Hunc fontem aliquando
πιώσιμον ὑγιεινοτάτην, καὶ γονιμωτάτην, ὡς ἐλισ- D ferunt non solum terræ atq; lignorum fructus,
σάγε δ' αὐτοφήτης. γνώμης δ' οὖν ἦν ὁ ἡλίας ἐκ Διό- sed etiam fœminarum partum obtundere solitũ,
δοχος, ὃς ὑπεξενωθεὶς τοῖς κατὰ τοῦ ἱερεχοῦντα, εὐεργε- cunctaqve pariter morbo ac peste corrumpere.
τῆσαν ὑπὲρ φιλοφρονησαμένων αὐτὸν τῶν ἀνθρώπων, αὐτούς Postea vero mansve visse, contraque saluberrimũ
τε ἀμείψασθαι, καὶ τοῦ χώραν αἰωνίῳ χάριτι. προελ- ac feracissimum esse factum ab Helisæo prophe-
θὼν δὲ ὑπὲρ τοῦ πηγὴν, καὶ καταβαλὼν εἰς τὸ ῥεῦμα, ta: qui Heliæ notus fuerat atqve successerat.
πλῆρες ἁλῶν ἀγγεῖον κεράμου, ἐπῆρε τὰς ἀέρα δεξιὰν Receptus enim hospitio ab Hierichuntinis habi-
ἀνατείνας δικαίαν, καὶ πηγῇ σπουδὰς μειλιχτηρίους tatoribus, quod humaniores eos expertus erat,
χεόμενος, τοῦ μὲν, ἠτεῖτο μαλάξαι τὸ ῥεῦμα, καὶ ipsos & omnem illam regionem perpetua gratia
γλυκυτέρας φλέβας ἀνοῖξαι. τὸν δὲ, ἐγκεράσαντος τὸ E remuneratus est: progressusqve ad fontem, la-
ῥεύματι γονιμωτέρας ἀέρας, δοὺς τὰ ἄμα καὶ καρπῶν genam fictilem salis plenam in profluentem a-
εὐθυμίαν τοῖς ἐπιχωρίοις, καὶ πίνουσι δαδοχεῖ, μηδὲ quam misit. Juxta deinde ad cœlum dexteram
ἐπιλιπεῖν αὐτοῖς τὸ τότων ὑγιεινὸν ὕδωρ, ἕως μέ- tendens, fontiqve immergens blanda libamina,
νωσι δίκαιοι. τοιούτης δ' εὐχαῖς πολλὰ προχειρισάμενος, ipsum quidem precabatur ut fluenta leniret, ac
ἐξ ἐπιστήμης ἔτρεψε τοῦ πηγὴν, καὶ τὸ πρὶν ὀρφανίας dulciores aquarum venas aperiret: Deum vero
αὐτοῖς καὶ λιμοῦ ποιήσαν ὕδωρ, ἐκ τοῦ εὐτεκνίας καὶ κό- ut fœcundioribus auris flumina temperaret ora-
ρους χορηγὸν καταστῆναι. τοσαύτην γοῦν ἐν τῇς ἀρδείας ἐ- bat: tamqve ubertatem fructuum quam succes-
σχεν δυνάμιν, ὡς οὐ μόνον ἐφάρμοστος χώρας, νοσι- F sionem prolis daret indigenis, nec eos genitrix fi-
μώτερον εἶναι τοῖς μέχρι κόρου χρωμένοις. παρὸ καὶ τῶν liorum aqua deficeret, quoad justi manerent. ad
μὴ δαψιλέστερον χρωμένων, ἡ ὄνησις ἐστὶν ὀλίγη, τότε has preces ex disciplina manibus quoq; multa
δὲ ὀλίγου δαψιλὴς. ἀφ' οὗ γοῦν πλέονα τῶν ἄλλων ἀ- operatus, fontem immutavit: & qvi antea cau-
πάντων, καὶ πεδίον μὴ ἔπαυσεν ἐδωδιμώτατα σταδίων μή- sa erat his orbitatis ac famis, idem victus ac fœ-
κους, εὖρος δὲ ἑκατὸν, ἐκτρέφει τὰ ἐν αὐτῷ ὡραιότατος cunditatis autor est effectus. Deniq; rigationis
καλλίστας τε καὶ πυκνοτάτας; τῶν δὲ φοινίκων ἐπαρ- ejus tanta potentia est, ut si attigerit modo terrã,
δομένων ἤδη πολλὰ τῇς γεύσεσι, καὶ τῇς παρηγορίαις sapidior sit, aquis diu perseverantibus. unde eo
διαφορᾷ. τότων οἱ πότιμοι πατάρμοι, καὶ μέλι δα- qvæ largius abutuntur, exiguum emolumentum
ψιλὲς ἀνίασιν, ὁ πολὺς δὲ λοιπὸς χῶρον. καὶ μελιτοτρό- G habent: qvæ vero parcius, plurimum. Amplius
φος δὲ ἡ χώρα. φέρει δὲ καὶ ὀποβάλσαμον, ὃ δὴ τιμιώ- tamen quam cæteri fontes spaciũ rigat, & septua-
τατον τῆς δε καρπῶν, κύπρου τε, καὶ μυροβαλάνου, ὡς ginta quidem stadiis longam, viginti autem latã
οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν τινα εἰπόντα, θεῖον εἶναι τὸ χωρίον, planiciem permeat. optimos autem in ea paradi-
sos ac densissimos educat, palmarumqve irriguarum genera, tam sapore quam nominibus varia: qva-
rum pinguissimæ calcibus pressæ, plurimum mellis emittunt, non multum alio melle deterius: qvanqvã
& mellis altrix est illa regio, & opobalsami ferax, qui omnium carissimus est fructus ibi nascentium.
itemqve cyprum & myrobalanum gignit: ut qui divinum esse illum tractum dixerit, non erraverit.

ubi & larga & optima generantur quæ sunt carissima. Sed nec in aliis ei fructibus aliqua facile toto orbe regio certaverit: adeo multiplicatum quod fatum est reddit. Cujus rei causa mihi videtur esse aquarum vis læta, & aëris calor: cum hic provocet quæ nata fuerint atque diffundit: liquor autem firmis singula radicibus stringat, viresque suggerat æstivo tempore: quo sic perusta est illa regio, ut nihil facile procedat ac pullulet. aqua tamen, si ante solis ortum hauriatur, auræ spiritu refrigescit, naturamq; contrariam aëri sumit. hyeme vero contepescit, eaq; mersis mitissima efficitur. Tanta est autem cœli temperies, ut quo tempore in alia Judææ regione ningit, lino illic tantum indigenæ vestiantur. Distat autem ab Hierosolymis CL. stadiis, & ab Jordane stadiis LX. totumq; habet a Hierosolymis spatium desertum atque saxosum: ad Jordanem vero & lacum Asphaltiten, licet humilius, æqve tamen incultum ac sterile. Sed de Hiericho, quam sit fortunatissima, satis dictum est.

CAP. V.

Lacus Asphaltites.

COmmemoratione autem dignum puto, Asphaltitis quoque naturam exponere lacus. Is enim salsus quidem ac sterilis est: nimia vero levitate, etiam quæ gravissima sunt, in eum jacta fluitant. demergi autem quis in profundum nec de industria facile potest. Denique Vespasianus, qui ejus visendi causa illuc venerat, jussit quosdam natandi inscios, vinctis post terga manibus, in altum projici: & evenit omnibus, tanquam vi spiritus sursum repulsos desuper fluitare. Ad hæc mirabilis est coloris mutatio, quæ ter in singulos dies superficiem vertit, & solis radiis variata resplendet. Multis autem locis vomit nigras bituminis glebas, quæ super undam & habitu & magnitudine tauris sine capitibus assimiles natant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nacti quod aggestum est, ad naves trahunt: & quia lentum est, repletas eas abrumpere nequeunt: sed quasi religata scapha, pendet a cumulo, donec menstruo mulieris atqve urina solvatur. Est autem utile non modo ad compagines navium, sed ad corporum etiam curationē multis remediis admiscetur. longitudo lacus est quingentorum & octoginta stadiorum, qui ad Zoara usqve Arabiæ tenditur. latitudo autem centum quinquaginta stadiis patet. Huic Sodomitica terra vicina est: olim quidem tam fructibus quam divitiis civitatum fortunata, nunc autem omnis exusta, ut quæ habitatorum impietate fulminibus conflagrasse memoratur. Deniq; adhuc in ea divini reliquias ignis, & oppidorum quinque videre licet imagines, & renascentes in fructibus cineres: qui colere quidem sunt edulibus similes, carpentium vero manibus in fumum dissolvuntur & cinerem. Terræ quidem Sodomiticæ fabula ejusmodi fidem habet ex facie.

Geraſæ devastatio, simul de Neronis morte Galbæ, & Othonis.

CAP. VI.

AT Vespasianus Hierosolymorum habitatores concludi undiqve cupiens apud Hiericho & Adidam castellis erectis, utrobiqve auxiliarium pariter ac Romanorum præsidia collocat.

A ἐν ᾧ δαψιλῆ τὰ φυτὰ φύεται καὶ κάλλιστα γίνεται. τὸ μὲν γὰρ ἄλλων αὐτῷ καρπῶν ἔνεκεν, οὐκ ἂν ῥᾳδίως τὸ ὅλον ἐληθείη κλῆμα τῆς οἰκουμένης, ὕστω τὸ καταβληθὲν πολύχουν ἀναδίδωσιν. αἴτιον δὲ μοι δοκεῖ τὸ θερμὸν τῶν ἀέρων, καὶ τὸ τῶν ὑδάτων εὔγονον, τὰ μὲν προσκαλουμένων τὰ φυόμενα, καὶ διεχόντων, τὰ δὲ ἐκμαδοῦντος ῥιζώσης ἕκαστον ἰσχυρῶς, καὶ χορηγούσης τὰ ἐν θερμῷ δυνάμιν. ἐξικνεῖται δέ ἐστιν ὕστω τὸ χωρίον, ὡς μηδένα ῥᾳδίως παρασιέναι. τὸ δὲ ὕδωρ πρὸ ἀνατολῆς αὐτὸ λάμνον, ἐπὰν ἐξουθερμανθῇ, γίνεται ψυχρότατον, καὶ τῷ ἀέρι ἐναντίαν πρὸς τὸ περιέχον φύσιν λαμβάνει. χειμῶνος δέ, ἀναπλησιάζει, καὶ τοῖς ἐμβαίνουσι γίνεται παρασωτικόν. ἐστι δὲ καὶ τὸ περιέχον ὕστως εὔκρατον, ὡς λινοῦν ἀμφιέννυσθαι τοὺς ἐπιχωρίους, ἢ φορμοῖς τὰ ἄλλης ἰδαίας. ἀπέχει δὲ ἱεροσολύμων μὲν σταδίους ἑκατὸν πεντήκοντα, ἀπὸ δὲ Ἰορδάνου ἑξήκοντα. καὶ τὸ μὲν μεσόγειον ἱεροσολύμων αὐτῆς, ἔρημον καὶ πετρῶδες. τὸ δὲ μέχρι Ἰορδάνου, καὶ τὸ ἀσφαλτῖτιδος, χθαμαλώτερον μέν, ἔρημον δὲ ὁμοίως καὶ ἄκαρπον. ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἱεριχοῦντα εὐδαιμονέστατα ἅπαντα διὰ τὸ ἀφθόνως δεδῆλωται. ἄξιον δὲ ἀφηγήσασθαι καὶ τὴν φύσιν τῆς ἀσφαλτῖτιδος λίμνης, ἥτις ἐστὶ μὲν ὡς ἔφην πικρὰ, καὶ ἄγονος, ἔστι δὲ κουφότης, καὶ τὰ βαρύτατα τῶν εἰς αὐτὴν ῥιπτόντων ἀναφέρει, καταδῦναι δὲ εἰς τὸ βυθὸν, οὐδὲ σπουδαίως ῥᾴδιον. ἀφικόμενος γοῦν καθ' ἑσπέραν ἐπ' αὐτὴν Οὐεσπασιανὸς ἐκέλευσε πινὰς τῶν νεῦν οὐκ ἐπισταμένων, δεδεμένας ὀπίσω τὰς χεῖρας B ῥιφῆναι καὶ εἰς βυθόν, καὶ συνεβη πάντας ἐπινήξασθαι καθάπερ ὑπὸ πνεύματος ἀναβιαζομένους. ἔστι δὲ περὶ τούτων, καὶ ἡ τῆς ὥρας μεταβολὴ θαυμασιωτάτη. τρὶς γὰρ ἑκάστης ἡμέρας τὴν ἀπόφασιν ἀλλάσσει, καὶ πρὸς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀντιτυγχάνει ποικίλως. τὸ μὲν γὰρ ἀσφαλτῶδες καὶ πολλὰ μέρη, βώλους μέλανας ἀναδίδωσιν. αἱ δὲ ἐπανηχοῦσι τὴν ὀχθήν, καὶ τὸ μέγεθος, ταύροις ἀκεφάλοις ὡδὶ παλήσιαι. προσελαύνοντες δὲ οἱ τῆς λίμνης ἐργάται, καὶ δραστήριοι C ὄντες σωτῆρι ἔλκουσιν εἰς τὸ σκάφη· πληρώσαντες δὲ, ἀποκόπτειν ῥᾴδιον, ἀλλὰ διὰ σύριγγα προσήρτηται τῷ μηρύματι τὸ σκάφος, ἕως ἂν ἐμμείνῃ γυναικῶν αἷμα, καὶ οὖρα, ἀφελύσουσιν αὐτὸ, οἷς μόνοις ἔκκειται. καὶ χρήσιμον δὲ μόνον εἰς ἁρμονίας νεῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀκέσιν σωμάτων, εἰς πολλὰ χρήσιμον τῶν φαρμάκων ὑπάρχει. ταύτης τῆς λίμνης, μῆκος μὲν ἐγγὺς ὀγδοήκοντα καὶ πεντακόσιοι στάδιοι, καθ' ὃ δὴ μέχρι ζοάρων τῆς Ἀραβίας ἐκτείνει, εὖρος δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. λατνιὰ δὲ ἡ σοδομῖτις αὐτὴ, πάλαι μὲν εὐδαίμων γῆ, καρπῶν τε ἕνεκα, καὶ τῶν κατὰ πόλεις πλούτου· νῦν δὲ κεκαυμένη πᾶσα φασὶν ὡς δι' ἀσέβειαν οἰκητόρων κεραυνοῖς καταφλεγῆναι. ἔστι γοῦν ἔτι λείψανα θείου πυρὸς, καὶ πέντε μὲν πόλεων ἰδέαι σωαί. ἔστι δὲ καὶ τοῖς καρποῖς ἀπορρὴν ἀναγλυφομένοις, οἱ χρόαν μὲν ἔχουσι τοῖς ἐδωδίμοις ὁμοίαν, ἁφὴ δὲ μαινομένων δὲ χειρῶν, εἰς κανὸν ἀφανοῦν δὲ τέφραν. τὸ μὲν δὴ περὶ τὸ σοδομῖτιν μυθολόγημα, τοιαύτην ἔχει πίστιν ἀπὸ τῆς ὄψεως.

Κεφ. κη.

Ὁ δὲ Οὐεσπασιανὸς, πανταχόθεν περιχίζων τοὺς ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις, ἔν τε τῇ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν Ἀδίδοις ἐγκαρσιοπεδα, καὶ φρουρὰς ἀμφοτέρους ἐγκαθίστησιν ἐκ τῶν ὑφωμαίων καὶ συμμαχικῶν τάγματος. πέμπει

πέμπει δὲ καὶ εἰς γέρασα λόχιον ἄνιον, ὡπλισμένους μοῖραν ἱππικῶν, καὶ συχνοὺς πεζούς. ὁ μὲν ἐν ἐξόδῳ ἑλὼν τὴν πόλιν, ἀποκτείνει μὲν χιλίους τοὺς νέους, ὅσοι μὴ διαφυγεῖν ἔφθασαν. ἁλοὺς δὲ ἠχμαλώτισε, καὶ τοὺς κτήσεις διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις ἐκέλευσεν. ἐπέβη τε τοὺς οἰκίας ἐμπρῆσαι, πᾶσι τοὺς περὶ αὐτὴν χώρους ἐχώρει. φυγὴ δὲ ἦσαν τῶν δυνατῶν, καὶ φθορὰ τῶν ἀσθενεστέρων. τὸ καταλειφθὲν δὲ πᾶν ἐνεπίπρατο, καὶ διειλήφει πόλεμος, τῷ τε ἐφεστῶτι ὅλεθρος, καὶ τῷ περὶ αὐτὸν πᾶσιν, οἱ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις τοὺς ἐξόδους ἀφῄρηντο. τοὺς μὲν γὰρ αὐτομολεῖν προσαιρουμένους οἱ ζηλωταὶ παρεφύλασσον. τοὺς δὲ ἔτι τὰ ῥωμαίων φρονοῦντας, ἐν ᾧ καὶ τὸ στράτευμα, παντάχοθεν τὴν πόλιν περιεῖχον.

Κεφ. κβ.

Οὐεσπασιανὸς δὲ εἰς καισάρειαν ἐπανῆλθε, καὶ καταπλαγόμενος μὲν πίστιν τὴν δυνάμεως ἐπ' αὐτῶν τὴν ἱεροσολυμιῶν ἐξελαύνειν, ἀγγέλλεται δὲ νέρων ἀνῃρημένος, τρισκαίδεκα βασιλεύσας ἔτη καὶ ἡμέρας ὀκτώ, ὥστε ἃ λέγειν ὀκνῶ πρὸς τοὺς δεχομένους ἐξενεγκεῖν πιστεύσας τὰ πράγματα τοῖς πονηροτάτοις, νυμφιδίῳ καὶ τιγελλίνῳ, τοῖς μὲ ἀναξίοις τῶν ἐλευθέρων, καὶ ὡς ὑπὸ τούτων ἐπιβουλευθείς, κατελείφθη μὲν ὑπὸ τῶν φυλάκων ἁπάντων, διαφθορὰς δὲ συνθέσασι τῶν ἀπελευθέρων, ἐν τοῖς προαστείοις ἑαυτὸν ἀνεῖλε. καὶ ὡς οἱ καταλύσαντες αὐτὸν, μετὰ πολὺν χρόνον δίκας ἔδοσαν. τὸν τε κατὰ γαλατίαν πόλεμον ὡς ἐτελεύτησε, καὶ τῶς γαλάται ὑποδεχθεὶς αὐτοκράτωρ ὑπὸ ῥωμαίων ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς ἱσπανίας. καὶ ὡς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αἰτιαθεὶς ἐπὶ ταπεινοφροσύνῃ, ἐβουλοφορήθη καὶ μέσου τοῦ ῥωμαίων ἀγορᾶν, ἀπεδείχθη τε αὐτοκράτωρ ὄθων, τοῦ τε τότε στρατιὰν ἐπὶ τοὺς ἀντελλίου στρατηγοὺς καὶ κατάλυσιν. ἔπεμψε τοὺς καὶ ἀντέλλιον παράσχοις, καὶ τοῦ ὠθὶ τὸ καπετώλιον συμβολαὶ, ὅπως τὶ αὐτῶν ἐπέμενε καὶ μαχιμώτερος, διαφθείραντες ἀντέλλιον, καὶ τὰ γερμανικὰ τάγματα, καταστήσαντο ἐμφύλιον πόλεμον. πάντα ταῦτα διεξιέναι μὲν ἀπ' ἀκριβοῦς παρητησάμην, ἐπιδηλα δὲ ὅλως πᾶσιν ἐστι, καὶ πολλῶν ἐλλείψεων τὶ καὶ ῥωμαίων ἀνεκτέον πάθος. σπουδῆς δὲ ἕνεκα τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦ μὴ διηρτῆσθαι τοῦ ἱστορεῖσθαι, κεφαλαιωδῶς ἕκαστον ἐπεσημηνάμην. ἐπὶ οὐεσπασιανὸς πλοῦν τὸ μὲν πρῶτον, ἀνεβάλλετο τοῦ τῶν ἱεροσολύμων στρατιὰν, καταδοκῶν ὡς τίνα φήσει τὸ κρατῶν μὴ νέρωνα. αὖθις δὲ γάλβαν ἀκούσας αὐτοκράτορα, πρὶν διαπλεῦσαί τι ὠθὶ τὸ πόλεμον καινὸν ἐπιχειρεῖν. πέμπει δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν τίτον, ἀσπασόμενον καὶ λυσόμενον τοὺς ὠθὶ ἐνδεσίους ὀκτλάς. τῆς αὐτῆς δὲ αἰτίας ἅμα πέμψαι ἐπὶ ἀγρίππαν ὁ βασιλεὺς πρὸς γάλβαν ἔσπευδε. καὶ ἀλὶ ἀχαΐας χειμῶνα δὲ τοῦ ὦρα, μακρὰς ναυσὶ πλεόντων, φθάνει γάλβας ἀναιρεθείς, μῆνας ἑπτὰ, καὶ ἡμέρας, ἐξ ἃ τὸν ἡγεμονίαν παρέλαβεν ὄθων, ἀντιπαρῆλθε τὰ πραγμάτων. ὁ μὲν ἐν ἀγρίππας ἐς τοῦ ῥώμην ἀφικέσθαι διέγνω, μηδὲν ἐξόδοις πρὸς τοῦ μεταβολὴν. τίτος δὲ καὶ μείνας ὀλίγον ἐπὶ τὸ ἐλαιῶν ἐς τὸν συρίαν ἔπλει, καὶ κατὰ τύχην εἰς καισάρειαν ἀφικνεῖται πρὸς τὸ πατέρα. καὶ οἱ μὲν μετέωροι ὠθὶ τὸ ὅλων ὄντες, εἰς ἂν ἀναλάβοιμεν τὰ ῥωμαίων ἡγεμονίας, ἀνεῤῥώρουν τοῦ ὅπη ἑκάστοις στρατεύσασθαι, καὶ ἀλὶ τὸ ὠθὶ τὸ πατρῷον φόβον, τοῦ ὅπη τοὺς ἀλλοφύλους ὁρμᾶν, ἄφοβον ἐνόμιζον.

A Mittit autem Geraſam L. Annium equitatus ei parte multisqve peditibus attributis. Qui primo aggreſſu civitate capta, mille juvenum, qui ne fugerent præventi erant, interficit: familias captivas ducit, bona militibus prædari permittit. Incenſis deinde domibus, proximos petiit. Erat autem fuga potentium & interitus infirmorum: quodqve occupatum fuiſſet, flammis dabatur: omnibusq; tam montanis locis quam tota planicie bello oppreſſis, apud Hieroſolymam degentes exeundi copiam non habebant: cum transfugere quidem cupientes a Zelotis aſſervarentur, eos vero, qui etiam tunc a Romanis diſſidebant, undiqve civitate vallata cohiberet exercitus. Veſpaſiano autem Cæſaream reverſo, & cum omnibus copiis in ipſam Hieroſolymam proficiſci paranti nunciatur Nero peremptus, cum per annos tredecim & octo dies imperaſſet. De quo referre, quemadmodum dehoneſtarit imperium, nequiſſimis hominibus Nymphidio, & Tigillino, & indigniſſimis libertorum permiſſa republica: quodque horum captus inſidiis, ab omnibus ſuis ſenatoribus deſtitutus, cum quatuor libertis fidelibus in ſuburbanum fugerit, ibique ſemet occiderit, & quod multo poſt tempore, qui eum depoſuerant, pœnas dederint: bellumque per Galliam quo pacto deſierit, & quod Galba creatus Imperator, Romam redierit ab Hiſpania: & quemadmodum incuſatus a militibus, tanqvam humilioris eſſet animi, in medio foro necatus ſit, & Otho declaratus ſit Imperator, militesq; ſuos contra Vitellii duxerit exercitum: necnon & Vitellii turbas, & circum capitolium pugnam: & qvemadmodum Antonius Primus & Mutianus Vitellium interfecerint, & Germanorum agmina bellumq; civile ſedaverint: hæc omnia recuſavi narrare, confidens qvod a multis Græcorum itemqve Romanorum ea cuncta copioſe perſcripta ſunt. ordinis autem rerum continuandi gratia, ac ne interciſa pendeat hiſtoria, ſummatim ſingula deſignavi. Igitur Veſpaſianus primo quidem in Hieroſolymam expeditionem differebat, expectans quonam vergeret imperium poſt Neronem. deinde ubi Galbam imperare cognovit, nihil conari decreverat, priusquam ille qvoque ad ſe de bello aliquid perſcriberet. Mittit autem ad eum Titum filium ſuum & ſalutatum frumul, & ut de Judæis mandata acciperet. Ob easdem cauſas & rex Agrippa navigavit ad Galbam. Sed dum Achaiam, quod hyems erat, longis navibus prætervehuntur, interfici Galbam contigit, ſeptem menſibus poſt & totidem diebus. Deinde Otho ſuſcepit imperium, ac tres menſes rempub. gubernavit. Agrippa vero nihil mutatione deterritus, Romam pergere ſtatuit. Titus vero divino quodam impulſu, ex Achaia ad Syriam navigat, & mature inde Cæſaream venit ad patrem. Suſpenſi autem de omnibus quaſi mutante Romano Imperio, Judæorum militiam negligebant, patriæ quoque metuentes, aggredi alienigenas importunum arbitrabantur.

CAP. VII.

Κεφ. λ.

De Simone Geraseno: novæ conspirationis principe.

INterea tamen bellum aliud in Hierosolyma excitatur. Erat Simon Gioræ filius, patria Gerasenus, ætate juvenis, sed calliditate posteriori Joanne, a qvo jam pridem civitas possidebatur, viribus autem corporis audaciaqve præstantior. ob qvam ex Acrabatena quoque toparchia, cujus rector erat, pulsus ab Anano pontifice, ad latrones pervenerat, qui Massadam occuparant. Is autem primo quidem ita suspectus erat, ut eum ad inferius castellum cum mulieribus, qvas secum adduxerat, transire permitterent, ipsi excelsius incolentes, rursus autem propter necessitudinem morum, fidelis esse videbatur. nam & ductor erat prædatum exeuntibus, & cum ipsis territorium Massade populabatur. nec tamen eos ad majora exhortando metuebat. dominandi enim cupidus magnorumqve appetens, qvia mortem Anani comperit, in montana loca discessit ac voce præconum servis libertate promissa, itemq; liberis præmio, cunctos qui ubiqve fuerunt neqvissimos congregavit. Jamqve validis conflatis copiis, montanos vicos diripiebat. Semper autem accedentibus pluribus sociis, audebat etiam in humiliora loca descendere, & civitatibus quoque jam terribilis erat: multosq; potentium vis ejus & prospere gesta solicitabant. nec jam servorum tantum sive latronum exercitus erat, sed multorum etiam popularium, tanqvam regi parebat obsequium. Excursus autem agebatur in Acrabatenam toparchiam: & in majorem usqve Idumæam. Vicum enim cui nomen est Nain, muro amplexus, ad tuitionem sui pro castello habebat. In valle autem quæ appellatur Pharan, multas quidem dilatavit speluncas: multas vero paratas invenit, atqve his conditorum, prædæ receptaculis utebatur. Quin & direptos illic fructus reponebat, multæqve catervæ diversabantur: neqve dubitabatur, quod in Hierosolymam copiis & apparatu præluderet. Unde insidias veriti Zelotæ, ac prævenire eum qvi contra se cresceret cupientes, pleriqve cum armis egrediuntur. His autem Simon occurrit, commissoqve prælio multos occidit, & reliqvos compellit in oppidum. Nondum autem viribus fretus, ab obsidione deterretur. Prius autem Idumæam subjugare conatus est. Itaqve cum XX. millibus armatorum ad fines ejus properabat. Idumæorum autem principes mature ex agris vigintiquinqve fere millibus pugnacium civium congregatis, pluribus autem qui sua servarent domi relictis, propter sicariorum qui Massadæ versabantur incursus, Simonem in finibus præstolabantur. ubi conflictu habito, ac per totum diem tracto prælio neqve victor, neqve victus abscessit. Et ipse quidem in Nain vicum, Idumæi vero domum regressi sunt. Non multo autē post, Simon cum majoribus copiis eorum fines petebat: castrisque in quodam vico cui nomen est Thecue positis, ad custodes Herodii, quod non longe aberat, de sociis suis Eleazarum misit, ut castellum traderent persvasurum: quem quidem sine mora suscepere custodes

Ἐπανίστα δὲ ἄλλο τοῖς ἱεροσολύμοις πόλεμος. υἱὸς γὰρ ἦν Γιώρα, σίμων τις γεραστεὺς τὸ γένος κωμήτης, νεανίας μὲν ἡλικίᾳ, τὴν δὲ γνώμην ἰωάννου θρασύτερος ἤδη τὴν πόλιν. ἀλλὰ τῇ σώματος, καὶ τάλμῃ διαφέρων, διὰ ταῦτα καὶ ἀνανίᾳ ἀρχιερεῖ φυγαδευθεὶς ἐξ ἧς εἶχε τοπαρχίας ἀκραβατηνῆς πρὸς τοὺς καταληφότας τὴν μάσαδα λῃστὰς προσῆλθε. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ταῦτα αὐτοῖς διὰ τὰ ψυχὰς, εἰς τὸ κατωτέρω φρουρίον φρέαρ μον, ἐπέτρεψαν αὐτῷ παρελθεῖν ἅμα ταῖς γυναιξίν, ἃς ἄγων ἦκεν, αὐτοὶ τὸ ὑψηλότερον οἰκοῦντες. αὖθις δὲ διὰ συγγένειαν ἠθῶν, καὶ ὅτι πιστὸς ἐδόκει, συμπεριφέρεσθαι τοῖς ἐξιοῦσι, καὶ συνεπέρθει τὰ πρὸς τὴν μάσαδα, μᾶλλον ὅτι τὰ μέτριος προσκαλῶν ἐπῆλθεν. οἱ μὲν γὰρ ἐν ἡδονῇ ὄντες τῷ φρουρίῳ, καθάπερ φωλεᾷ χωρίζεσθαι μακρὰν ἐδεδοίκεσαν. ὁ δὲ τυραννικῶν, καὶ μεγάλων ἐφιέμενος, ἐπιδὴ τάχιστα τὴν ἀνεύνοιαν ἔλαθεν ἦκεν, εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀφίξας, καὶ προκηρύξας δέλοις μὲν ἐλευθερίαν, γέρας δὲ ἐλευθέροις, τοὺς πανταχόθεν πονηροὺς συνήθροιζεν. ὡς δὲ καὶ αὐτῷ καρτερὸν τὸ στράτευμα ἤδη, τοὺς ἀνὰ τὴν ἰδουμαίαν κώμας κατέτρεχεν. ἀεὶ δὲ προσγινομένων πλειόνων, ἐπιθαρσὴς καθεσταίη εἰς τὰ χθαμαλώτερα. καὶ πρὸς πόλεσιν ἤδη φοβεροὺς καὶ, πολλοὶ προὺς τὴν ἰσχύν, καὶ τὴν εὐνοιαν τῶν κατορθωμάτων ἐφθείροντο δυνατοί, καὶ οὐκ ἐπὶ καὶ δούλων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐλευθέρων ὄχλος, ὡς πρὸς βασιλέα πάρεσκεν. κατέτρεχε δὲ τὴν ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν, καὶ τὰ μέχρι τῆς μεγάλης ἰδουμαίας. καὶ δή τινα καλούμενον ναὶν τεῖχος κατασκάψας, ὥσπερ φρουρίῳ πρὸς ἀσφάλειαν ἔχῃ. καὶ δὲ τὴν φαρὰν προσαγορευομένην φάραγγα, πολλὰ μὲν ἀνδρώνας κατήλασε, πολλὰ δὲ σπήλαια ἑτοιμα, ταμιεῖοις ἔχῃ τε ἅρπαγῶν, καὶ τὰς λείας ἐνδοχείοις. ἀνετίθη δὲ καὶ τοὺς ἁρπαζομένους εἰς αὐτὰ καρπούς, οἵ τε πολλοὶ τὸ λόχων διεσπανείχον ἐν ἐκείνοις. δῆλος δὲ καὶ τὸ τε στράτευμα προσγυμνάζων, καὶ τὰς σκοπιὰς καὶ τὰ ἱεροσολύμων. ὅθεν οἱ ζηλωταὶ δείσαντες αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν βέλει, καὶ προλαβεῖν βουλόμενοι τὰ κατ' αὐτὸν προφθάσωσιν, ἐξίασι μετὰ τῶν ὅπλων οἱ πλείους. συμπλέκεται δὲ σίμων, καὶ θαρραλέως ὁρμᾷ, συχνοὺς μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, συνελαύνει δὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν πόλιν. ἔπειτα δὲ θαρρῶν τῇ δυνάμει, ἃ μὲν τοῖς τείχεσι προσβαλεῖν ἀπέτρεπε, χειρώσασθαι δὲ πρότερον τὴν ἰδουμαίαν ἐπεβάλετο. καὶ δὴ δισμυρίους ἔχων ὁπλίτας, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς ὅρους αὐτῆς. οἱ δὲ ἄρχοντες τῆς ἰδουμαίας καὶ τὸ πλῆθος ἀθροίσαντες ἐκ τῆς χώρας τὸ μαχιμώτατον, ὡσεὶ πεντακισχιλίους καὶ δισμυρίους, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐάσαντες φρουρεῖν τὰ σφέτερα, καὶ τὰς τῶν ἐν μασάδᾳ σικαρίων καταδρομὰς, ἐδέχοντο τοὺς σίμωνα πρὸς τοῖς ὅροις, ἔνθα συμβαλὼν αὐτοῖς, καὶ δι' ὅλης πολεμήσας ἡμέρας, ἔτε νενικηκὼς, ἔτε νενικημένος διεκρίθη. καὶ ὁ μὲν εἰς τὸν ναὶν, οἱ δὲ ἰδουμαῖοι διελύθησαν ἐπ' οἴκου. καὶ μετ' οὐ πολὺ, σίμων μείζονι δυνάμει πάλιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ὥρμησε. στρατοπεδευσάμενος δὲ κατά τινα κώμην, ἣ δεκάτη καλεῖται, πρὸς τοὺς ἐν ἡρωδείῳ φρουροὺς, ὅπερ ἦν πλησίον, ἐλεάζαρόν τινα τῶν ἑταίρων ἐπεμψε, πείσοντα παραδοῦναι τὸ ἔρυμα. ἦσαν οἱ φύλακες ἑτοίμως ἐδέξαντο, τὴν

τὴν αἰτίαν ἀγνοῦντες δι' ἣν ἦκοι. Φθεγξάμενον δὲ περὶ προδόσεως, ἐδίωκον ἀπροσιμένοι τὰ ξίφη, μέχρι φυγῆς τόπον οὐκ ἔχων, ἐρρίψεν ἀπὸ τείχους ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑποκειμένην φάραγγα. καὶ ὁ μὲν αὐτίκα πλήσσεται. τοῖς δὲ ἰδουμαίοις ἤδη κατορρωδοῦσι τὴν ἰσχὺν Σίμωνος, ἔδοξε περὶ συμβολῆς καταστῆσαι τὴν φαλαγγα τῶν πολεμίων. εἰς ὃ τοῦτο ἐπιτηρήσας ἑαυτὸν ἐπίμους ἐπεδίδου Ἰάκωβος, εἷς τῶν ἡγεμόνων, περὶ προδοσίαν ἐνθυμούμενος. ἑρμήσας γὰρ ἀπὸ τοῦ ὄλυρα, καὶ μὴ πρότερον σωνήθροισε τὴν κώμην τοῦτο τὸ ἰδουμαίων τὸ στράτευμα, προσχώρησε πρὸς Σίμωνα, καὶ πρώτην αὐτῷ προδώσειν ἔφη τὴν αὑτοῦ πατρίδα, λαοῦ ὄρκους, ὡς ἀεὶ τιμιωτάτων ἀλλοτρίοις. συνεργήσειν δὲ ὑπέσχετο, καὶ περὶ τῆς ὅλης ἰδουμαίας. ἐφ' οἷς ἡσθεὶς φιλοφρόνως τε Σίμων, καὶ λαμπρῶς ἐπαρθεὶς ὑπεδέξατο, ἐπιδηπερεῖς τὰς ὀφειλομένας ὑπέστρεψε, τὸ μὲν πρῶτον πολλαπλασίονα τοῦ στρατοῦ εὑρεῖν ἐνόμιζε Σίμων. ἔπειτα δεξιούμενος τοὺς τε ἡγεμόνας, καὶ κατ' ὀλίγους πάντα τὸν πλῆθος, ἐνόμιζε ὡς τε δέξασθαι Σίμωνα, καὶ προδοσίαν δίκαια μάχης αὐτῷ τοῦ ὅλων ἀρχεῖν. ἅμα δὲ παῦσαι διαπεπτοημένους, καὶ Σίμωνα δι' ἀγγέλων σκαλεύσας, σκεδάσαι ὑποκινούμενος τοὺς ἰδουμαίους, ὃ δὴ παρέσχεν. ὡς γὰρ τοῦ ἤδη πλησίον ἡ στρατιὰ, πρῶτος ἀναπηδήσας ἐπὶ τοῦ ἵππου, μετὰ τῶν σωνδιεφθαρμένων ἔφυγε. πλοῖα δὲ ἐμπίπλαντα τοῦ πλήθους, καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν λυθέντες ἐκ τῆς τάξεως, ἀνεχώρουν ἕκαστοι πρὸς τὰ ἴδια.

ΚΕΦ. λα.

ΣΙμων δὲ μεγάλην δόξαν εἰς τοῦ ἰδουμαίων εἰσήλασεν ἀνάπυστος, καὶ προσβαλὼν ἀδοκήτως, πρώτην αἱρεῖ τοῦ πόλιν χεβρών, ἐν ᾗ πολέμιος σκρότησε λείας, πάμπολλα δὲ διήρπασε κτήνη. ὡς δὲ φασὶν οἱ ἐπιχώριοι τῆς χεβρὼν, οὐ μόνον τῆς τῆδε πόλεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν αἰγύπτῳ μέμφεως ἀρχαιοτέραν. διοχίλια γὰρ αὐτῇ, καὶ τριακόσια ἔτη συνηρίθμηται. μυθεύουσι δὲ αὐτὴν καὶ οἰκητήριον ἀβράμου τοῦ ἰουδαίων προγόνου γεγονέναι, μετὰ τῆς ἐκ τῆς μεσοποταμίας ἀποικίσεως, τοὺς τε παῖδας αὐτοῦ καταβιῶσαι εἰς αἴγυπτον ἔνθεν, ὧν καὶ τὰ μνημεῖα μέχρι δεῦρο ἐν τῇδε τῇ πολίχνῃ δείκνυται, πάνυ καλῆς μαρμάρου καὶ φιλοτίμως εἰργασμένα. δείκνυται δὲ καὶ πεδίον ἐξ οὗ ἄσεως τερεβίνθου μεγίστη, καὶ φασὶ τὸ δένδρον ἀπὸ τῆς κτίσεως μέχρι νῦν διαμένειν.

ΚΕΦ. λβ.

ΕΝθεν ὁ σίμων διὰ πάσης ἐχώρησε τῆς ἰδουμαίας, ἀμόνον πόλεις καὶ κώμας πορθῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ χώραν ἅπασαν λυμαινόμενος. δίκαια γὰρ ὁ πόλεμος, πάσαρες αὖπω σωείποντες μυριάδες, ὡς μηδὲ τοῦ ὁπλιτεύειν ἐξαρκέντων πρὸς τὸ πλῆθος. προσῆν δὲ τοῦ χρείας, ὠμότητι τοῦ αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸ γένος ὀργὴ, δι' ἃ μᾶλλον ἐξερημῶσαι συνέβαινε τοῦ ἰδουμαίαν. καθάπερ δὲ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων κατέπιν, ὕλην ἐστὶν ἰδεῖν ἐψιλωμένην πᾶσαν, ὕστερον τὸ μὴ νοῆσαι τῆς σίμωνος ἐρημίας κατελείπετο. καὶ τὰ μὲν ἐμπιπράντες, τὰ δὲ κατασκάπτοντες, πᾶν δὲ τὸ πεφυκὸς ἀνὰ τοῦ χώραν, ἢ συμπατοῦντες ἠφάνιζον, ἢ νεμόμενοι, καὶ τοῦ ἱερὸν, ὑπὸ τῆς πορείας, σκληροτέραν ἐποίουν τῆς ἀκάρπου, καθόλου τὸ ἐπεῖν, ὧδε σημεῖον τὶ καταλείπετο τοῖς πορθουμένοις δὲ γεγονέναι. τοῦτο πάλιν τοὺς ζηλωτὰς ἐπῆγειρε, καὶ φανερῶς μὲν ἀντιπαρετάσσοντο

A cauſæ neſcii cur veniſſet. mox autem de traditione prolocutum, ſtrictis gladiis perſeqvebantur: donec fugæ locum non reperiens, de muro in ſubjectam vallem ſe projecit. & ille quidem hoc modo ſtatim moritur. Idumæis autem vires Simonis formidantibus placuit, priusqvam bello congrederentur explorare hoſtium copias. ad hoc autem ſe miniſtrum obtulit parato animo Jacobus, unus e rectoribus, cogitans proditionem. Deniqve profectus ab Oluro (in hoc enim vico tunc Idumæorum collectus erat exercitus) ad Simonem venit: primumqve ſe patriam ſuam traditurum eſſe pacisſcitur, accepta fide quod ſemper ei cariſſimus foret. mox etiam de tota Idumæa operam pollicetur. Ob quas res humaniſſime apud Simonem cœnatus, ampliſſimisq; promiſſis animatus, ubi ad ſuos rediit, primo Simonis exercitum multiplici numero mentiebatur eſſe majorem. deinde rectoribus etiam paulatimqve multitudine univerſa perterritis, ut Simonem reciperent, ſvadebat, eiqve ſine pugna rerum omnium permitterent principatum. ſimul autem hoc agens, & Simonem ipſum per nuncios evocabat, diſjecturum ſe pollicitus Idumæos, quod & præſtitit. Nam cum jam appropinquaret exercitus, eqvum primus inſcendit, & cum ſociis corruptionis effugit. pavor autem occupat univerſam multitudinem, ac priusquam ad manus venirent, domum quisque ſuam ſoluti ordine receſſerunt. Simon vero præter opinionem ſine ſanguine Idumæam introivit: primumq; aggreſſus ex improviſo Chebron municipium capit, in quo maxima præda potitus eſt, multosq; fructus diripuit. Chebron autem indigenæ ferunt non ejus terræ modo civitatibus, verumetiam Ægypti Memphi antiquiorem. deniqve duo millia & trecenti ejus connumerantur anni. hoc autem narrant Abraham quoque parenti Judæorum fuiſſe domicilium, poſteaquam Meſopotamiæ ſedes reliquit: ejusqve poſteros hinc ad Ægyptum eſſe profectos: quorum etiam nunc monumenta extant in eadem civitate, peroptimo marmore liberaliter fabricata. Cernitur autem ſexto ab oppido ſtadio arbor maxima terebinthus: eamq; memorant ab initio mundi creati nunc usqve durare. Hinc totam Simon pervaſit Idumæam, non modo vicos ejus & civitates depopulando, ſed excidendo etiam territoria. nam præter armatos XL. eum millia ſeqvebantur, ut his ne victui quidem neceſſaria ſatis eſſent. Ad has autem neceſſitates accedebat ejus crudelitas & inſuper iracundia, quo magis vaſtari contigit Idumæam. Et qvemadmodum poſt locuſtas ſylva cerni ſolet frondibus ſpoliata, ſic etiam qua Simonis tranſiſſet exercitus, a tergo ſolitudinem relinqvebat: & alia quidem comburendo, alia diruendo, & quicquid in civitate vel in agris natum eſſet conterendo calcibus, aut depaſcendo delebant: perqve terram cultam iter agendo, faciebant eam ſterili duriorem, prorſus ut ne ſignum quidem vaſtatis relinqueretur, quod aliquando fuiſſent. Hæc omnia rurſus Zelotas incitaverunt, & aperto quidem bello confligere

pertimuere: insidiis vero per itinera collocatis, uxorem Simonis rapiunt, eorumqve præterea quos habebat in obseqvio plurimos. deinde tanquam Simonem ipsum cepissent, in civitatem exultantes redeunt. continuo namq; sperabant, armis eum depositis, pro uxore sibi supplicaturum: Illum autem non misericordia, sed ira conjugis raptæ pervaserat. cumqve ad muros Hierosolymorum venisset, ut fera saucia qvæ percussores prendere neqvisset, ita in quos reperisset, effundebat insaniam. deniqve olerum sarmentorumqve causa progressos e porta, imberbes pariter ac seniores correptos verberabat ad necem: ut animi indignatione id solum abesse videretur, qvod non etiam vesceretur corporibus mortuorum. multos autem abscissis manibus dimittebat in civitatem, una perterrefaciens inimicos, & populum revocare cupiens a nocentibus. Hisqve mandabat ut dicerent, jurare Simonem per Deum qui cuncta regeret, quod nisi cito sibi redderent conjugem suam, muro perrupto omnibus qui in civitate essent similiter uteretur, neqve cuiqvam ætati parceret, aut ab innocentibus discerneret noxios, donec his ejus mandatis, non modo populus, sed etiam Zelotæ metu perculsi, remisissent ei mulierem. atqve ita delinitus, paulisper ab assidua cæde reqvievit.

A καὶ δόλῳ, περιλοχίσαντες ἢ ἐν τῇ παρόδοις ἁρπάζουσι Σίμωνος τὴν γυναῖκα, καὶ σφίσι αὐτῶν θεραπείας συχνὰς. ἔπειτα ὡς αὐτὸν ἠχμαλωτισμένοι τὸν Σίμωνα, γενηθέντες εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον, ὅσον ἀδέπω περισταδὸν καλαθέμενοι τὰ ὅπλα, ὡς τὰς γυναῖκας ἱκετεύσοντες. τὸ δὲ οὐκ ἔλεος ἔσχεν, ἀλλ' ὀργὴ ὡς τὸν ἡρπασμένης, καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τῶν ἱεροσολύμων ἐλθὼν, καθάπερ τὰ τρωθέντα τῶν θηρίων, ἐπιδὴ τὰς τραύματας ἀνεπήδησεν, ἐφ' οὓς εὗρε τὸν θυμὸν ἠφίει. ὅσους γὰρ λαχανείας ἕνεκεν ἢ φρυγανισμοῦ προελθόντας ἔξω πυλῶν, ἀνόπλους καὶ γέροντας συλλαμβάνων ἠκίζετο, καὶ διέφθειρε δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως, μονονοὺ καὶ τῶν νεκρῶν γλυφόμενος τὰ σώματα. πολλοὺς δὲ καὶ χλροκοπήσας, εἰσέπεμπε καπηλήσασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα, καὶ δημοσιάσας τὸν δῆμον ὑπὲρ χειρῶν ποιεῖς τοὺς αἰτίους. ἐπιπλὴν δὲ αὐτοῖς λέγων, ἐπὶ σίμωνι θεὸν ὄμνυσι τὸν πάντων ἔφορον, εἰ μὴ ταχέως ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, ῥήξας τὸ τεῖχος, πᾶσι θανήσεσθαι πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει, μηδεμίας φειδόμενος ἡλικίας, μηδὲ ὑπὲρ τῶν ἀναιτίων δίκην τοὺς αἰτίους. τοῦτο δὲ μόνον ὁ δῆμος, ἀλλὰ καὶ οἱ ζηλωταὶ καλαπλαγέντες ὑποπέμπουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, καὶ τότε μὲν σκιμελιχθεὶς ὀλίγον, ἀνεπαύσατο δὲ συνεχοῦς φόνου.

GAP. VIII.

De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano.

NOn solum autem per Judæam erat seditio bellumq; civile, verumetiam per Italiam. In medio namqve Romanorum foro Galba peremto, creatus Otho Imperator cum Vitellio imperium affectante pugnabat: qvem Germanicæ tunc legiones elegerant. Habito autem apud Bebriacum Galliæ Cisalpinæ prælio cum Valente & Cecinna Vitellii ducibus, primo die Otho superavit, altero Vitelliani: multisqve trucidatis, & adversæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum semet occidit, postqvam biduum tresqve menses imperium tenuit. Acceserunt autem Vitellii ducibus Othonis milites, & ipse jam Vitellius Romam cum exercitu veniebat: dum interea Vespasianus quinto die Junii mensis Cæsarea profectus, eas qvas nondum subegerat Judææ partes petivit: & in montana regione, qvo primum ascendit, toparchias duas Gophniticam & Acrabatenam subegit: deinde post has Bethel & Ephrem municipia: ibiqve præsidiis collocatis, usqve Hierosolymam equitabat. multos vero tunc deprehensos necabat, multosqve capiebat. Ducum autem unus Cerealis cum equitum parte ac peditum, superiorem quæ dicitur vastabat Idumæam, & Caphetram quidem castellum ex itinere captum incendit. alterum vero quod Capharin dicitur, admoto milite oppugnabat, muro satis valido cinctum. diutius autem ibi se moraturum speranti, oppidani subito portas aperuere, & supplices ei se tradidere. Quibus subjugatis, Cerealis in Chebron alteram civitatem antiquissimam tendit, sitam (ut dixi) in montanis locis, haud procul ab Hierosolymis. Vi autem irrumpens in eam, reliqvam multitudinem, quam ibi offendit, cum puberibus interemit: oppidum vero ipsum exurit. Omnibusqve jam captis,

ΟΤ μόνον δὲ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν στάσις λαὸν καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν Ἰταλίας. ἀνῄρητο μὲν γὰρ κατὰ μέσον τὸν ῥωμαίων ἀγορὰν Γάλβας, ὑποδεδεγμένος δὲ αὐτοκράτωρ ὄθων, ἐπολέμει Βιτελλίῳ βασιλεύοντι. ἦσαν γὰρ ἤρητο τὰ κατὰ Γερμανίαν τάγματα, καὶ ῥωμαίων συμβολῆς κατὰ Βεβριακὸν τῆς Γαλατίας πρὸς τὰ Ἄλπεια καὶ κομίνιαν τὰς Βιτελλίου στρατηγὰς, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ ὠφελεῖ ὄθων, τῇ δευτέρᾳ δὲ Βιτελλίου στρατιωτικὸν, καὶ πολὺ φόνον γενομένου, διεχώρησαν μὲν ὄθωνος ἑαυτὸν ἐν Βεξέλλῳ τοῦ ἥττων πυθομένου, ἡμέρας δύο καὶ τρεῖς μείνας μετὰ τοὺς τῶν πραγμάτων. ὑποχωρήσαντος δὲ τοῖς Βιτελλίου στρατηγοῖς ἡ στρατιὰ, καὶ κατέβαινεν αὐτὸς εἰς τὴν ῥώμην μὴ τὰ δυνάμεως. ἐν δὲ τούτῳ καὶ θεασιανὸς ἀναζεύξας ἀπὸ καισαρείας πέμπτῃ δεκάτῃ μείωσι, ὥρμησεν ὅλην τὴν μεσόπωτα καταστραμμένην τὴν Ἰουδαίας χωρίων. ἀναβὰς δὲ εἰς τὴν ὀρεινὴν, αἱρεῖ δύο τοπαρχίας, τήν τε γοφνιτικὴν καὶ τὴν ἀκραβατηνὴν καλουμένην, μεθ' ἃς βηθηλᾶ τε καὶ ἐφραὶμ πολίχνια, οἷς φρουρὰς ἐγκαταστήσας, μέχρις ἱεροσολύμων ἐπῆλθεν. φθορὰ δὲ ἦν πολλῶν καταλαμβανομένων, καὶ πολλοὺς ἠχμαλώτιζεν. κερεάλιος δὲ αὖτε τὴν ἡγεμονικὴν μοῖραν ἱππέων καὶ πεζῶν ἀναλαβὼν, τὴν ἄνω καλουμένην ἰδουμαίαν ἐπῆρθη, καὶ καφεθραμὶν φόδοπολίχνιον ἐξ ἐφόδου λαβὼν ἐμπίμπρησιν. ἐπέρας δὲ καλουμένην καφαραβὶν προσβαλὼν ἐπολιόρκει. πάνυ δὲ ἰσχυρὸν τὸ τεῖχος. καὶ τρίψας πρὸς δοκὼν τὸ πλεῖον χθόνον, αἰφνιδίως ἀνοίγουσιν οἱ ἔνδον τὰς πύλας, καὶ μεθ' ἱκετηρίων προσελθόντες αὐτῷ παρέδοσαν. κερεάλιος δὲ τούτους θαρρήσαντας, ὅτι χεβρὼν ἑτέρας πόλεως ἀρχαιοτάτης ἐχώρει. κεῖται δὲ ὡς ἔφην αὐτὴ κατὰ τὴν ὀρεινὴν, ὑπὲρ ἱεροσολύμων. βιασάμενος δὲ τὰς εἰσόδους, τὸ μὲν ἐγκαταληφθὲν πλῆθος, ἠνδραπόδισεν. τὸ δὲ ἄστυ κατέπιμπρησι. καὶ πάντων ἤδη κεχειρωμένων, τὴν

τὴν

πλὴν ἡρωδίου καὶ μασάδας, καὶ μαχαιρῶντες (πάσας γὰρ τὰς λῃστῶν κατεῖληφτο) σκοπὸς ἤδη τὰ ἱεροσόλυμα πρὸς νύκτα ῥωμαίοις.

A præter caſtella Herodium & Maſſadam & Machærunta, quæ a latronibus tenebantur, ſola jam Hieroſolyma Romanis ante oculos erat, quæ expugnanda reſtabat.

Κεφ. λδ.

Ὁ δὲ σίμων ὡς ἐρρύσατο τὸν ἑαυτοῦ ζηλωτῶν τὴν γυναῖκα, πάλιν ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς ἰδουμαίας ὑπέστρεψε, καὶ προσελαύνων πανταχόθεν τὸ ἔθνος, εἰς ἱεροσόλυμα πολλὰς φυγὴν συνελαύνασεν. ἔπειτα δὲ αὐτὸς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κυκλωσάμενος αὐτὴν τὸ τεῖχος, ὅντινα λάβοι τῶν προσιόντων καὶ τὴν χώραν ἐργατῶν διέφθειρεν. εἰ δέ τις ἐπὶ δημοσίμων μόνον ἐξίοι, ῥωμαίων φοβερώτερος, οἱ ζηλωταὶ δὲ ἔνδον ἑκατέρων χαλεπώτεροι. καὶ τούτοις ἐπῆν ὕβρις κακῶν ἐλπὶς τὸ σωτήριον τῶν γαλιλαίων διέφθειρε. τὸν τε δὴ ἰωάννην παρῆγον εἰς ἰσχὺν ἔτι, καὶ κεῖνος αὐτὸς ἐξ ἧς προεπιήσατο δυνάσειας ἠμείβετο, πάντα ἁρπαγῶν ὁρᾶν, ὧν ἔκαστος ἐπεθύμει. πόθοι δὲ ἦσαν ἁρπαγῆς ἀπλήρωτοι, καὶ τῶν πλησίον οἰκιῶν ἔρευνα, φόνος τε ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν ὕβρεις ἐπαίζοντο, μεθ' αἵματος δὲ τὰ συληθέντα κατέπινον, καὶ μὴ ἀδείας ἐνεδηλυπόθουν τῷ κόρῳ, κόμας σεσηθερωμένοι, καὶ γυναικείας ἑαθῆτας ἀναλαμβάνοντες, καπηλεύμενοι δὲ μύροις, καὶ πρὸς δίπεδα ὑποῤῥέοντες ὀφθαλμούς. ἐ μόνον δὲ κόσμον ἀλλὰ καὶ πάθη γυναικῶν ἐμιμοῦντο, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας, ἀθεμίτους ἡδονὰς ἐπενόησαν. ἐνελινδοῦντο δὲ ὡς πορνείῳ τῇ πόλει, καὶ πᾶσιν ἀκαθάρτοις ἐμίαναν ἔργοις. γυναικίζομενοι δὲ τοῖς ὄψεσι, φόνων τε δεξιᾶς. θρυπτόμενοι δὲ τοῖς βαδίσμασιν, ἁπιόντες ἐξαπίνης, ἐγίνοντο πολεμισταί, τότε ξίφη προφέροντες ἀπὸ τῶν βεβεβλημένων χλανιδίων, τοὺς προσυχόντας διήλαυνον. τοὺς ἀποδιδράσκοντας δὲ ἰωάννου, σίμων φονικώτερος ἐξεδέχετο, καὶ διαφυγών τις τὸν ἐντὸς τείχους τύραννον, ὑπὸ δὲ τοῦ πυλῶν διεφθείρετο. πᾶσι δὲ φυγῆς ὁδὸς τοῖς αὐτομολεῖν πρὸς ῥωμαίους βουλομένοις ἀπεκόπη. διαστασιάζει δὲ πρὸς τὸν ἰωάννου ἡ δύναμις, καὶ πᾶν ὅσον ἐν ἰδουμαίοις ἐν αὐτῇ, χωρισθὲν ἐπιχειρεῖ τῷ τυράννῳ, φθόνῳ τὸν ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ μίσει τὸν ὠμότητος. συμβαλόντες δὲ ἀναιροῦσι τοὺς πολλοὺς τῶν ζηλωτῶν, καὶ σωλαύνουσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὸν βασιλικὸν αὐλὸν καταισκλασθέντας ὑπὸ χαράπης. συγχωρεῖ δὲ αὐτῇ δὲ τὰ ἀδιαβενῶν βασιλέως ἰζᾶ. σωεισπίπτουσι δὲ οἱ ἰδουμαῖοι, κἀκεῖθεν εἰς τὸ ἱερὸν ἐξώσαντες τοὺς ζηλωτὰς, ἐφ' ἁρπαγὴν ἐτρέποντο τὰ ἰωάννου χρημάτων. κατὰ γὰρ τὸν προειρημένον αὐλὸν, αὐτός τε ἦν, κἀκεῖ τὰ λάφυρα τῆς τυραννίδος κατῄει. ἐν δὲ τούτῳ τὸ κατὰ τὸν πολιτικὸν ἐσκεδασμένον πλῆθος τῶν ζηλωτῶν, εἰς τὸ ἱερὸν, πρὸς τοὺς διαπεφυγότας ἠθροίσθη, καὶ κατ' ἀγὰν αὐτοὺς παρεσκευάζετο ἰωάννης, ὅπως τε τὸ δῆμον, καὶ τοὺς ἰδουμαίους. τοῖς δὲ ἀχθομένοις τὴν ἔφοδον αὐτῶν καταδεῖσαι παρῆσαν μαχιμώτατοι ἐσθῆτος, ὡς τὸν ἀπόνοιαν, μὴ νύκτωρ ἀπὸ τῶν ἱερῶν παρεισδύντες, αὐτούς τε διαφθείρωσι, καὶ τὸ ἄστυ καταπρήσωσι. σωελθόντες οὖν μετὰ τῶν ἀρχιερέων, ἐβουλεύοντο πίνα χρὴ τρόπον φυλάξασθαι τὰ ἐπιθέσιν. θεὸς δὲ ἀργὰς γνώμας αὐτῶν εἰς κακὸν ἔτρεψε, καὶ χαλεπώτερον ἀπωλείας, ἐπενόησαν τὸ πρὸς σωτηρίαν φάρμακον. ἵνα γοῦν καταλύσωσιν ἰωάννου, ἐκέλευσαν δέχεσθαι σίμωνα, καὶ μεθ' ἱκετηρίων δεύτερον ἐπάγεσθαι ἑαυτοῖς τύραννον. ἐπῃνέθη δὲ ἡ βουλὴ,

CAP. IX.

SImon autem ubi uxorem ſuam a Zelotis recepit, ad reliquias Idumææ tendit perſequendas: & undiqve circumacta natione, Hieroſolymam compulit plerosqve fugere, cum ipſe qvoque ad eam ſeqveretur. Deinde muro ejus obſeſſo, ſi quem operariorum ex agris adeuntem multitudinem cepiſſet, interficiebat. Eratqve populo foris Simon Romanis terribilior; intus Zelotæ utrisqve ſæviores: quos etiam Galilæi novis inventis & audacia factionum corrumpebant. Nam & Joannem ad potentiam ipſi provexerant: & Joannes eis pro potentia quam ſibi comparaverat, vicem referens, omnia quæ deſiderarent ut facerent permittebat. Inſatiabilis autem rapinarum cupiditas, domorumqve locupletum perſcrutatio. Cædes autem virorum & fœminarum injuriæ, pro ludo habebantur, prædamque cum ſanguine devorantes ſine aliqvo metu, poſt ſatietatem muliebri libidine caleſcebant: comptiqve crines, ac fœminarum veſte induti, lotiqve unguentis, & ut forma placeret, oculos illiti, non ſolum ornatum, ſed impudentiam quoque mulierum imitabantur: & obſcœnitate nimia nefarios coitus exigentes, ut in lupanari verſabantur, civitatemqve totam impuris facinoribus profanabant. Effœminantes autem vultum, dextras ad cædem promptas habebant: delicatoqve inceſſu enervati, ſubita incurſione bellatores fiebant: & de paludamentis verſicoloribus eductis gladiis, caſu obvios transverberabant. Eos autem qui Joannem fugiſſent, excipiebat ſævior in cædibus Simon: quique inteſtinum evaſiſſet tyrannum, ab eo qui prope erat occidebatur. Omnis autem fugæ via tranſire cupientibus ad Romanos, abſciſſa erat. Inter Joannis autem copias quantum erat Idumæorũ diſſidebant: ſeparatiqve ab aliis, adverſum tyrannum tam livore potentiæ quam crudelitatis ejus odio armantur. deinde pugna congreſſi, multos Zelotarum perimunt, cæterosqve in aulam regiam compellunt, quam Grapte ædificaverat. hæc autem fuerat cognata Izatæ regis Adiabenorum. Una vero irrupere Idumæi, atq; inde Zelotis in fanum pulſis, Joannis pecunias prædabantur. in aula enim ſupradicta & ipſe degebat, & tyrannidis ſpolia depoſuerat. Inter hæc autem Zelotarum qui per civitatem diſperſi erant, ad illos qui in templum fugerant aggregati ſunt: eosqve Joannes adverſus populum & Idumæos educere cogitabat. Iſtis autem non tam impetus eorum metuendus erat, cum pugna plus poſſent, quam confidentia, ne de templo nocte ſubreperent, ſeq; pariter occiderent, atq; oppidum concremarent. Itaq; collecti cum pontificibus deliberabant, quonam pacto impetum præcaverent. Sed profecto Deus ſententias eorum in deterius vertit, & interitu acerbius excogitabant ſalutis remedium. nam ut Joannem dejicerent, Simonem recipere ſtatuerunt, & cum precibus alterum ſibi tyrannum imponere. Itaque decreto obtemperatur,

De Simonis geſtis contra Zelotas

missoqve Matthia pontifice, rogant Simonem, ut ad se introiret, quem sæpe timuerant. cum his autem precatores erant, etiam qui Zelotas Hierosolymis fugerant, domus quisque suæ desiderio & fortunarum. Ille autem nimis superbe se dominum fore pollicitus, veluti civitatem liberaturus ingreditur, cum salutis eum latorem ac defensorem sui populi clamor designaret. ubi vero cum suis copiis introiit, mox de propria potentia deliberabat: nec minus eos a quibus rogatus erat, quam eos contra quos fuerat advocatus, inimicos putabat. Joannes autem cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiam, quæ in civitate habebat (nam statim res eorum Simon cum sociis diripuerat) salutem jam desperabat. Templum tamen adjuvante populo Simon aggreditur. Illi autem in porticibus, perqve propugnacula stantes impetum propulsabant: multiqve ex Simonis parte oppetebant, multi saucii referebantur, qvoniam Zelotæ ad dexteram superiores erant, eoq; ictus impenetrabiles habebant. Et quamvis loco plus possent, turres tamen quatuor maximas fabricaverant, ut ex alto videlicet missilia torqverent, unam ad Orientalem angulum, ad Septentrionalem alteram, super xystum tertiam, in angulo alio contra civitatem inferiorem. Quarta vero turris supra verticem Pastophoriorum condita erat: ubi moris est unum de sacerdotibus astantem post Meridiem, quod septimus quisque dies inciperet, tuba significare: rursusqve vesperi, quod desineret, nunc ferias populo, nunc ut opus faciat, denunciantem. Per turres autem disposuerunt balistas saxoru mqve tormenta, & sagittarios, & fundarum scientes. Itaqve tunc Simon pigrius ad impetus movebatur, cum suorū pleriqve molliscerent: amplioribus tamen copiis fretus, propius accedebat. machinarum enim missilia delata longius, multos pugnantium perimebant.

A καὶ τὸν ἀρχιερέα ματθίαν πέμψαντες, ἐδέοντο σίμωνος εἰσελθεῖν, ὃν πολλὰ ἔδεισαν. συμπαρεκάλουν δὲ οἱ ἐκτῶν ἱεροσολύμων, τοὺς ζηλωτὰς φεύγοντες, πόθῳ τε οἴκων καὶ τῶν κτημάτων. ὁ δὲ αὐτοῖς ὑπερηφάνως κατανεύσας τὸ δεσπόζειν, εἰσέρχεται μὲν ὡς ἀπαλλάξων τοὺς ζηλωτὰς τῆς πόλεως, σωτὴρ ὑπὸ δήμου, καὶ κηδεμὼν ἀφημερώθη. παρελθὼν δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως, ἐσκόπει τὸ σφῶν ἑαυτοῦ δυνατώτερον, καὶ τοὺς καλέσαντας οὐχ ἧττον ἐχθροὺς ὑπώμιζεν, ἢ καθ' ὧν ἐκέκλητο. σίμων μὲν ὅτῳ σὺν ὁπλίτῃ τριττῷ ξανθικῷ μέρει, ἱεροσολύμων ἐγκρατὴς ἐγένετο. ἰωάννης δὲ καὶ τοὺς τῶν ζηλωτῶν πληθος εἰσερχομένους τὸ ἐξόδων τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὰς τοῦ πόλεως ἀποκλείσας, ὥσχετο μάχῃ· τοὺς γὰρ σφετέρους οἱ σφεῖς τὸν σίμωνα ὑπήρπασαν, ἐν ὁπόρῳ τὴν σωτηρίαν εἶχον. προσέβαλλε δὲ τῷ ἱερῷ σίμων, τοῦ δήμου βοηθοῦντος· καὶ κεῖνοι καταστάντες ἀπὸ τῶν στοῶν, καὶ τὸ ἐπάλξεων, ἠμύνοντο τὰς προσβολάς. συχνοὶ δὲ ἔπιπτον τοῦ σίμωνα, καὶ πολλοὶ τραυματίαι κατεφέροντο. ῥᾳδίως γὰρ ἐξ ὑπερδεξίας τὰς βολὰς οἱ ζηλωταὶ, καὶ σὺν ἀσφαλείᾳ ἐποιοῦντο. πολεμονεκτοῦντες δὲ τῷ τόπῳ, καὶ πύργους ἐπὶ προκατασκευασμένοις ὑποβάθροις μεγίστους, ὡς ἀφ' ὑψηλοτέρων ποιεῖσθαι τὰς ἐφέσεις. τὸ μὲν κατὰ τὸν ἀνατολικὸν, καὶ βόρειον γωνίαν, τὸ δὲ ξυστὸν καθυπέρθεν, τὸ δὲ τρίτον, κατὰ γωνίαν ἄλλην ἀντικρὺ τοῦ κάτω πόλεως, ὁ λοιπὸς; ὑπὲρ τὸν κορυφαῖον κατεσκεύασε τὸ παστοφορίων, ἔνθα τῶν ἱερέων εἷς ἐξ ἕθους ἑσπέρᾳ· ἑκάστην ἑβδομάδα ἐσήει, προσεσήμαινε σάλπιγξι δείλης, καὶ πελεθεῖσαν αὖθις ἐπέρχεσθαι, ὅτε μὲν ἀνίησιν τὸν λαὸν καταγγέλλων, ὅτε δὲ ἔργων ἔχεσθαι. διέτεινον δὲ καὶ τοὺς πύργους, ἐξ ὑπερτελεῖς τε καὶ λιθοβόλους μηχανὰς, τοῖς τε τόξοις, καὶ σφενδονήταις. ἔνθα δὴ τοὺς μὲν προσβολὰς, ὀκνηροτέρας ἐποιεῖτο ὁ σίμων, μαλακιζομένων αὐτῷ τῶν πλείστων, ἀντεῖχε δὲ ὅμως τῇ ἐκ δυνάμεως. τοὶ δὲ ἀπὸ τῶν ὀργάνων βέλη πρῴτερον φερόμενα, τοὺς πολλοὺς τῶν μαχομένων ἀνῄρει.

B

C

D

E

CAP. X.

De Vespasiano in Imperatorem electo.

PEr idem tempus Romanos quoque sæviora mala circumveniunt, aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea ingentem multitudinem secum trahens. Et cum eum destinata militi spacia non caperent, totam urbem pro castris habebat, omnemqve domum replevit armatis. illi autem conspectis Romanorum divitiis oculis insvetis, & auri argentiqve stupore perfusi, vix cupidinem continebant, adeo ut in rapinas se converterent, & eos qui obstare conarentur occiderent. Et in Italia quidem ita res erant. Vespasianus autem postqvam Hierosolymis proxima depopulatus, Cæsaream revertebatur, audiit Romanorum tumultus, & Vitellium principem. Hoc autem, licet ipse imperium pati, sicut bene imperare nosset, ad indignationem perductus est: dominumq; dedignatur eū, qui veluti desertum invasisset imperium. Dolore autem saucius cruciatum ferre non poterat, neqve aliis vacare bellis, cum patria vastaretur. Verumtamē qvantū ira impellebatur ad ulciscendum, tantum longinquitatis cogitatio reprimebat: multa enim for-

ΚΕΦ. λε.

ΚΑτὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, καὶ ἐς τοὺς ῥωμαίους πάθη χαλεπὰ. παρῆν μὲν γὰρ ἀπὸ γερμανίας οὐιτέλλιος, ἅμα τῇ στρατιωτικῷ, πολὺ πλῆθος ἐπισυρόμενος ἕτερον. μὴ χωρούμενοι δὲ τοῖς ἀποδεδεγμένοις εἰς τοὺς στρατιώτας οἰκήσεσιν, ὅλαις ἐπεποίηντο τὴν ῥώμαίων στρατόπεδον, καὶ πᾶσαν οἰκίαν ἐπλήρωσεν. οἱ δὲ ἀπήλαυνον ὀφθαλμοῖς τὸν ῥωμαίων πλοῦτον θαυμάζοντες, καὶ ἐπιλαμφθέντες πόνου εἰς ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ, τὰς ἐπιθυμίας μόλις κατεῖχον, ὡς τε μὴ ἐφ' ἁρπαγὰς τρέπεσθαί τε, καὶ τοὺς ἐμποδὼν γινομένους ἀναιρεῖν. τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν, ἐν τούτοις εἶχεν.

F

ΚΕΦ. λς.

ΟΥεσπασιανὸς δὲ ὡς τὸ πλησίον ἱεροσολύμων κατασπρεψάμενος ἐπέστρεψεν εἰς καισάρειαν, ἀνέκειτο τὰς κατὰ τὸν ῥώμαίων παρασκευάς, καὶ οὐϊτέλλιον αἰτιώμενος. ἔδοξεν οὖν αὐτὸν καθάπερ ἄρχεσθαι κατάπερ ἄρχειν καλῶς ὑπισχνούμενον, εἰς ἀμφισβήτησιν προήγαγε, καὶ τὸν ὡς ἐρήμῃ καταμανέντα τῆς ἡγεμονίας, ἠδέως διεστέλλετο. προσαλγήσας δὲ τοῖς πάθεσι, καρτερεῖν τὸν βάσανον οὐκ οἷός τε ἦν, καὶ τῆς πατρίδος παρθενευομένης, ἑτέροις προσδοκολέσι πλέμοις ἀλλ' ὅσον ὁ θυμὸς ἤπειγεν ὑπὸ τὸν ἄμυναν, τοσοῦτον ἄρχεν ἡ ἔννοια τοῦ διαφήματος. πολλὰ γὰρ φάσκων παυρ-

G

παυσῆσαν τὴ τύχλω, πρὶν αὐτὸς εἰς τὴν Ἰταλίαν πε- A tunam posse nova facere, priusqvam ad Italiam,
ραιωθῆναι, καὶ πεύτα χειμῶν ὢρα τελέουσα, σφαδά- præsertim hyemis tempore ipse transiret: plusq;
ζουσαν ἤδη κατέσχε τὴ ὀργήν. συνιέντες δ' οἵτε ἡγεμόνες, jam crescentem iracundiam cohibebat. Rectō-
καὶ οἱ στρατιῶται καθ' ἑπαρχίαν, φανερῶς ἤδη μεταβολὴν rem autem cum militibus convenientes, aperte
ἐβουλεύοντο, καὶ διαναστάντες, ἑῴων, οἱ μὲν ὅτι τῆς jam de mutatione tractabant: & cum indignati-
Ῥώμης στρατιῶται τευφῶντες, καὶ μηδὲ ἀκοῦσαι πολέμου one vociferarentur, incusabant Romæ constitutos
φήμην ὑπομένοντες, διαχειροτονῆσαι οἷς βέλοιντο τὴν milites, & in deliciis agentes, qui ne famam qvi-
ἡγεμονίαν, καὶ πρὸς ἐλπίδα πλημμάτων ἀποδεικνύοντες dem belli sustineant, quibus libuerit decernere
αὐτοκράτορας. αὐτοὶ δὲ διὰ τοσούτων κεχωρηκότες πό- B principatum, & spe qvæstus imperatores creare.
νων, καὶ γηρῶντες ὑπὸ ταῖς κράνεσιν, ἑτέροις χαρίζοντο Se autem laboribus tot exactis sub galeis sene-
τὴν ἐξουσίαν, καὶ ταύτην τὴν ἀξιώτερον ἄρχειν παρ' αὐτοῖς scentes, aliis condonare potestatem, cum apud
ἔχοντες. τίνα δικαιοτέραν ποτὲ τῆς εἰς αὐτοὺς εὐνοίας se digniorem habeant imperio. cui si hanc amī-
ἀποδώσειν ἀμοιβὴν, εἰ τῷ νικῶντι καταθύσουσι; τοσούτῳ serint, qvam justiorem, vel qvando referrent er-
δὲ ἄμεινον ἡγεμονεύειν Οὐιτελλίου δικαιότερον, ga se benevolentiæ gratiam? Tanto autem Ve-
ὅσῳ καὶ αὐτοὺς τὴν ὑπεροψίαν ἀποδειξάντων. ἀλλὰ μὴν μικροτέρους spasianum quam Vitellium justius esse principem
τὸν ἀπὸ Γερμανίας διενεγκόντας πολέμους, ἀδὲ τὴν ἐκεῖ- fieri, qvanto illis, qui eum declarassent ipsi præ-
θεν καλαγόντων τὸ τύραννον, ἡττήσθαι τοῖς ὅπλοις ἀγῶνος. C starent. non enim se minora pertulisse bella, qvā
ἐνδεήσειν δὲ ἀδεές. ἀλλὰ τὸν συγκλητον, καὶ τὸ Ῥωμαίων δῆ- qui ex Germania venissent: neqve illis, qvi ty-
μον ἀνέξεσθαι τὴν Οὐιτελλίου λαγνείας, ἀντὶ τὴν Οὐεσπασιανοῦ rannum inde deducerent, in armis deteriores
σωφροσύνης, ἀδὲ αὐτὸ μὲν ἡγεμόνα ἀγαθὸν τύραννον esse. Nullum autem in creando Vespasiano fore
ὠμότατον, παῖδα δ' αὐτὸ πατρὸς αἱρεῖσθαι πρὸς ταύτην. certamen. non enim senatum populumve Ro-
μέγιστον γὰρ δὴ πρὸς ἀσφάλειαν εἰρήνης εἶναι, τὰς γνησί- manum, Vitellii libidines pro Vespasiani pudi-
ους τὴν Βασιλέων ἀρετὰς. εἴτε σωφροσύνης μέρος, citia perpessuros: nec pro bono Imperatore cru-
πρόσεισι τὸ ἄρχειν, Οὐεσπασιανὸν αὐτὸς ἔχειν· εἴτε νέό- delissimum tyrannum, aut filium pro patre opta-
τητος ἀλκὴ τὸν. καρπώσεσθαι γὰρ τὸ παρ' ἀμφοῖν ἡλι- turos principem. Maximum enim pacis tutamen
κίας τὸ ὠφέλιμον. χορηγήσειν δὲ καὶ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ τὸ D esse, veram in Imperatore præstantiam. Ergo si-
μόριον τῆς ἀποδειχθῆσιν, εἴτε τρία τάγματα, καὶ τὰς πα- ve periclæ senectutis debeatur imperium, habere
ρὰ τῶν Βασιλέων συμμαχίας ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ συμπερή- se Vespasianum? sine adolescentiæ viribus, Ti-
σειν τάτε πρὸς ἡῶ πάντα, καὶ τὸ ἐυρώπης ἅπαν τὸ ἀπὸ Οὐι- tum, ex amborum enim ætate quod sit commo-
τελλίου φέρων κεχώρηκεν. καὶ τὰς ἀπὸ τῶν Ἰταλίας δὲ dum decerpturos. Non solum autem se mini-
συμμάχους, ἀδελφὸν μὲν Οὐεσπασιανὸν καὶ παῖδα ἕτερον, ὧν straturos declarati imperii vires, qui tres legio-
τὸν μὲν προθήσειν πολλῶν τῶν ἀξιωμάτων νέων, τὸν δὲ καὶ nes, regumqve habeant auxilia: sed etiam to-
πόλεως φυλακὴν πεπιστεῦσθαι, μέρος οὐκ ἐλάχιστον εἰς tum Orientem partemqve Europæ extra Vitellii
ἅπαντα τὸν ἡγεμονίας. καθόλου τε ἂν βραδύνωσιν αὐ- timorem constitutam: atqve insuper qui essent
τοὶ, τάχα τὴν συγκλητον ἀποδείξειν τὸ τοῦ σωτηρίου E in Italia propugnatores Vespasiani, fratrem atq;
κρείττονος στρατιωτῶν ἀτιμάσαντα. τοιαῦτα καὶ συνεφρόνουν alium filium: qvorum alteri multos dignitate
οἱ στρατιῶται διελάλουν. ἔπειτα συναθροισθέντες, καὶ præditos juvenes sociatum iri sperabant, alteri
ἀλλήλους παρακελευσάμενοι ἀναμορύσσειν τὸ Οὐεσπασιανὸν vero etiam urbis esset commissa præfectura: quæ
αὐτοκράτορα, καὶ σώζειν τὴν κινδυνεύουσαν ἡγεμονίαν pars ad imperii principia non parum valeret.
παρεκάλουν. τῶν δὲ Φρυγῶν μὲν ἐν πάλαι πρὸς τῶν Postremo si ipsi cessarent, senatum fortasse de-
ἄλλων, ὅτι γε μὴ αὐτὸς ἄρχειν προῄρητο, τῆς μὲν ἔργοις claraturum eum principem, qvem conservatores
ἐσαῦθις ἄξιον ἡγεμόνα, προκινδύνων δὲ καὶ λαμπρότητι milites dehonestarent. Hæc primo per cuneos
κινδύνων, τὴν ἐν ἰδιώταις ἀσφάλειαν. ὀρθρινῷ δὲ F milites loqvebantur. deinde se adhortari invi-
μᾶλλον οἱ ἡγεμόνες ἐπέκεινα, καὶ προελθόντες οἱ στρα- cem, Vespasianum Imperatorem appellant:
τιῶται ξιφήρεις, ἀναιρεῖν αὐτὸν ἠπείλουν, εἰ μὴ βέλοιτο eumqve ut in periculo constitutum imperium
ζῆν ἀξίως. πολλὰ δὲ πρὸς αὐτοὺς διαπρεσβευόμενος ἐξ ὧν conservaret, orabant. Illi autem olim quidem
ἀνωδύνητο τὴν ὀργὴν, τελευταῖον ὡς οὐκ ἐπείσθη, εἴκει rerum omnium cura fuit, neqvaqvam vero im-
τοῖς ἐνοχλοῦσι.

Κεφ. λζ.

Προτρεπομένων δ' αὐτὸν ἤδη μυκιανὸς τὲ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων εἰς αὐτοκράτορα, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς G ἀγόντων βοώσης αὐτῷ ὅτι πᾶν τὸ ἀντίπαλον, αὐτὸς πρῶτον τῶν ἀπ' ἀλεξανδρείας ἔχειτο πραγμάτων, εἰδὼς πλεῖστον τῆς ἡγεμονίας μέρος τὸν σῖτον οὖσαν, διὰ τὴν ἐκείνου χορηγίαν. ἧς κρατήσας εἰ παρέλθοι καὶ βία καθαιρήσειν ἠλπιζεν οὐδὲν πλεῖον. οὐ γὰρ ἀνέ-

rare volebat, dignum quidem se factis existi-
mans, privatæ autem vitæ securitatem, clarioris
fortunæ periculis antepōnens. Recusanti autem
rectores magis instabant: & circumfusi milites
cum gladiis mortem ei minitabantur, nisi vivere
vellet, ut dignus esset. diu tamen reluctatus, qvod
renuebat imperium postremo cum his, qui se de-
signaverant minime dissvadere pollet accepit.

CAP. XI.

Ægypti descriptio, & Phari.

Mutiano autem cæterisqve rectoribus, qui eum ad imperium invitaverant, & exercitu alio vociferante, ut se in hostes omnes duceret, prius res Alexandrinas procurandas putavit: sciens Ægyptum plurimam esse partem imperii. propter frumentariam functionem: eaqve si potitus esset, vi quoque, si perstaret, Vitellium dejiciendum sperabat. nec enim perpessu-

ſurum eſſe populum fame oppreſſum. Simul etiam duas legiones, quæ apud Alexandriam degerent, ſibi cupiebat adjungere. Cogitabat etiam propugnaculo ſibi fore illam regionem, adverſus incerta fortunæ. Nam & terra difficilis acceſſu, mariqve impetuoſa eſt: & ab Occidente quidem aridam Libyam habet objectam, a meridie vero limitem, qui Syenem ab Æthiopia dirimit, navibusqve invias Nili fluminis cataractas. itemqve ab Oriente mare rubrum, ad Copton civitatem usqve diffuſum. Septentrionale vero munimentum habet terram usque ad Syriam, & quod dicitur Ægyptium pelagus, totum portubus carens. Hoc quidem modo Ægyptus ex omni parte tuta eſt. Inter Peluſium vero & Syenem, per duo millia ſtadiorum porrigitur. Ex Plinthine autem ad Peluſium, navigatio eſt ſtadiorum trium millium & ſexcentorum. Nilus autem ad Elephantinem oppidum usqve navibus aſcenditur. namqve ulterius progredi, ut ſupra diximus, cataractæ non ſinunt. Portus autem Alexandrinus etiam in pace navibus aditu difficilis eſt. nam & oſtium peranguſtum habet, ſaxisqve latentibus a directo curſu deflectitur: & læva quidem pars manu factis brachiis cingitur: a dextera vero Pharus objecta inſula, turrim maximam ſuſtinet, ad CCC. usque ſtadia navigantibus igne lucentem, ut quam longiſſime difficultatem applicandarum navium præcaveant. Circum hanc autem inſulam, opere inſtructo ingentes muri ſunt: quibus afflictum pelagus, & adverſis obicibus fractum, aſperiorē facit meatum, eoqve periculoſum per anguſtiam aditum. Intus tamen portus ipſe tutiſſimus eſt, & XXX. ſtadiis magnus. in quem tam quæ deſunt illi terræ ad beatitudinem devehuntur: quā quæ ſuperant ex domeſticis & indigenis, in totū orbem diviſa exportantur. Itaqve non ſine ratione, Veſpaſianus Alexandrinarum rerum erat cupidus, ad totius imperii firmamentum. Proinde ſtatim ad Tiberium Alexandrum literas dedit, qui Ægyptum & Alexandriam regebat, indicans militum alacritatem: quodque ipſe (quod neceſſe fuit) ſuſcepto munere principatus, operam atqve adjumentum ejus aſſumeret, Alexander autem, ſimul ut Veſpaſiani legit epiſtolam, prompto animo, & legiones ejus ſacramento rogavit & populum: utriqve autem libentiſſime paruere, virtutem viri ex proxima adminiſtratione ſcientes. Et ille quidem permiſſa ſibi poteſtate, omnia quæ imperii uſus exigeret, adventui quoque principis neceſſaria jam parabat.

A ξεσχ πένησαν ὅτι ῥώμης τὸ πλῆθος, τὰ δύο τε ὅτι τὴν ἀλεξανδρείας τάγματα συναποίησαιτο βυλόμενος. ἐνεθυμεῖτο γὰρ καὶ τοῦτο τὸ χωρὸν ἔχειν τὸ ἀπὸ τῆς τύχης ἀδήλων. ἔστι γὰρ κατὰ τὴν γῆν δυσέμβολος, καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν ἀλίμενος. καὶ μὴν ἑσπέραν, προβεβλημένην τὴν ἄνυδρα τῆς λιβύης, καὶ τὴν μεσημβρίαν, τῷ διορίζουσαν ἀπὸ αἰθιόπων τὴν συήνην, καὶ τὰς ἀναλώτους ὑπὲρ μὲν καταῤῥάκτας, ἀπὸ τῆς ἀναπλῆς, ὅτι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀναχεομένην μέχρι κοπτοῦ. βόρειον τὸ τεῖχος αὐτῇ, ἥτις μέχρι συήνης γῆ, καὶ τὸ καλούμενον αἰγύπτιον πέλαγος, πᾶν ἄπορον ὁρμῶν. πεπείρασται μὲν ἔτως ἡ αἴγυπτος πάντοθεν. τὸ μεταξὺ δὲ πηλούσιος καὶ συήνης, μῆκος αὐτῆς σταδίων δισχιλίων, ἐπὶ ἀπὸ τῆς πλινθίνης ἀναπλους εἰς πηλούσιον, σταδίων τρισχιλίων ἑξακοσίων. ὁ δὲ νῖλος, ἀναπλεῖται μέχρι τῆς ἐλεφάντων καλουμένης πόλεως, ὑπὲρ οὗ ἐργοις περιωτέρω χωρεῖν εἰς περιήκαμεν καταῤῥάκτας. δυσπερίστατος δὲ λιμένι ναυσὶ, καὶ κατ' ἰσθμίου, ἀλεξανδρείας. στενὸς τε γὰρ ἔσπλους, καὶ πέτρωμα ὑφάλους τὰν ἐπ' ἀὐτῷ καμπὴν μέμβλωκε δρόμου. καὶ τὸ μὲν ἀριστερὸν αὐτοῦ μέρος, πεφραγται χειροποίητοις σκέλεσιν· ἐν δεξιᾷ δὲ, ἡ περιαγορεύομένη φάρος νησος περίκειται, πύργον ἀνέχουσα μέγιστον, ἐκπυρσεύουσα τοῖς κατάπλουσιν ὅτι τριακοσίους σταδίους, ὡς ἐν νυκτὶ πόῤῥωθεν ἐρμίζοιντο πρὸς τὴν δυσχέρειαν καὶ κατάπλου. πρὸ ταύτης τῆς νησίδος, καταβέβληται χειροποίητα τείχη μέγιστα, περιεργαζόμενον δὲ τούτοις τὸ πέλαγος, καὶ τοῖς ἄντικρυς ἔρχεσιν ἐφηγούμενον ἐκτραχύνει τὸ πόρον, καὶ σφαλερὰν ἅμα στενῶν τῶν εἴσοδον ἀπεργάζεται. ὁ μὲν τοίνυν λιμὴν ἀσφαλέστατος ἔνδον, καὶ τριάκοντα σταδίων τὸ μέγεθος, εἰς ὃν πάντε λείπουσι τῇ χώρᾳ πρὸς εὐδαιμονίαν κατάγῃ, καὶ τὰ εἰσευσύνται τῶν ἐπιχωρίων ἀγαθῶν εἰς πᾶσαν μερίζεται τῶν οἰκουμένων. ἐφίετο μὲν ἂν εἰκότως, τῶν τούτῳ πραγμάτων βεβαιοῦσθαι εἰς βεβαίωσιν τῆς ὅλης ἡγεμονίας. ὑπισέλλει δ' οὖν εὐθὺς τὰ διεπόντα τῶν αἰγυπτίων, καὶ τῷ ἀλεξάνδρῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀλεξάνδρῳ, δηλῶν τὸ τῆς προθυμίας, καὶ ὡς αὐτὸς ἀναγκαίως τὸ βάρος τῆς ἡγεμονίας, συνεργὸν αὐτὸν καὶ βοηθὸν προσλαμβάνοι. προσαναγνοὺς δὲ τῶν ὑπισχνουμένων ἀλέξανδρος, ἅμα προθύμως πάντα πράγματα καὶ τὸ πλῆθος εἰς αὐτὸν ὥρκωσεν, ἑκάτεροι δ' ἀσμένως ὑπήκουσαν, τῶν δρεττῶν δ' ἀνδρὸς ἐκ τῆς ἐγγὺς στρατηγίας εἰδότος. καὶ ὁ μὲν πίστις ἤδη τὰ πρὸς τὸν δρεττῶν ἐχέτω, προπαρεσκεύαζεν αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς τὸν ἄφιξιν. ταχὺ δ' ὑπονοίας ἀπήγγελλον αἱ φῆμαι τὸν ὅτι τῆς ἀναπλῆς αὐτοκράτορα, καὶ πᾶσα μὲν πόλις ἑορτάζει, εὐαγγέλια δὲ καὶ θυσίας ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπετέλει. τὰ δὲ κατὰ μυσίαν, καὶ παννονίαν τάγματα, μικρῷ πρόσθεν κεκινημένα πρὸς τὰ ἐπιπλέον τόλμαν, μείζονι χαρᾷ ἐπεστάσιασεν τῶν ἡγεμονίαν ὤμνυον. ὁ δὲ ἀναζεύξας ἀπὸ κομαρείας εἰς βηρυτὸν παρῆν, ἔνθα πολλαὶ μὲν ἀπὸ τῆς συρίας αὐτῷ, πολλαὶ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν πρεσβεῖαι συνῆντων, στέφανος παρ' ἑκάστης πόλεως, καὶ συγχαρητικὰ προσφέρουσαι ψηφίσματα. παρῆν δὲ καὶ μιθριδάτης, ὁ τῆς

B

C

D

E

F

G

CAP. XII.

Veſpaſianus Joſephum captivitate liberat.

OPinione vero citius declaratum in Oriente Veſpaſianum Imperatorem, ubique fama nunciavit. Et univerſæ quidem civitates feſtos dies habebant, nunciiqve lætitiam pro eo ſimul & ſacrificia celebrabant. legiones vero apud Mœſiam Pannoniamqve degentes, quæ propter Vitellii audaciam paulo ante fuerant concitatæ, jusjurandum Veſpaſiano majore gaudio præbuerunt. Veſpaſianus autem Cæſaream reverſus, in Berytum venerat, ubi multæ quidem e Syria, multæqve ab aliis provinciis legationes aderant obviam, coronas ei & gratulatoria decreta a ſingulis civitatibus offerentes. Affuit autem rector etiam provinciæ Mutianus,

ὁ τῆς

ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγεμὼν, τὸ πεῖθημον τ̃ δήμων, ϲ τὰς κ̃ πόλιν ὁρκους ἀπαγγέλλων.

Κεφ. λη.

Προχωρήσης ὁ πανταχ̃ κ̃ νῦν τ̃ τύχης, κ̃ τ̃ πραγμάτων συνενδιδόντων ἐκ πλείστου μέρους, ἤδη περίεϲτο τῇ ἐπιϲτεύϲει, ὡς ὑπὸ δίκαι δαιμονίᾳ προνοίας ἄψαιτο τ̃ ἀρχῆς, ἀλλὰ δικαία τις εἱμαρμένη πρόφαϲις τὸ κρατεῖν τ̃ ὅλων ἐπ' αὐτ̃. ἀναμιμνήϲκεϲθαι δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα. πολλὰ γὰρ αὐτῷ γεγόνει πανταχ̃, προφαίνοντα τὴν τε ἡγεμονίαν κ̃ τὰς ὑϕ' ἑωυτ̃ φωνὰς, ὃς αὐτ̃ ἔτι ζῶντι νέρωνι αὐτοκράτορα προσειπεῖν ἐθαῤῥήϲειεν. ἐξεπίτηδες δὲ τ̃ ἄνδρα δεσμώτην ἔτι ὄντα παρ' αὐτῷ, κ̃ προσκαλεσάμενον μετὰ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ϲ φίλοις, πρῶτον μὲν αὐτὸς τὸ δραϲθὲν ὑπ' αὐτ̃ ἐκδιηγεῖτο, κ̃ ὅσα τοῖς ἰωταπάτοις διὰ αὐτ̃ ἐκαμάτου ἐπὶ πλεῖϲτα ταῖς μαντείαις, ἃς αὐτὸς μὲν ὑπώπτευϲε τὸ τῆς πλάϲματα δ' εἶναι, ἀποδεδειχθῆναι δὲ ὑπὸ χρόνου κ̃ τ̃ πραγμάτων θείας. αἰϲχρὸν δ' ἂν ἔφη τ̃ προθεϲπιϲάναί μοι τὴν ἀρχὴν, κ̃ ἀξιόπιϲτον τ̃ θεῖ φωνῆς, ἔτι αὐχμαλώτου καὶ δεδεμένου τ̃ τύχῃ ὑποκρίνειν.

Κεφ. λθ.

Καὶ καλέϲας τ̃ ἰώϲηπον, λυθῆναι κελεύϲ. τοῖς μὲν οὖν ἡγεμόϲιν ἐκ τ̃ εἰς τ̃ ἀλλόφυλον ἀμοιβῆς, λαμπρὰ κ̃ πρὸς αὐτῶν ἐλπίζειν παρέϲη. σωῶν δὲ τὸν πατρὸς τ̃τον δίκαιον ὦ πάτερ, ἔϕη, ϲὺν ἰώϲηπον ϲ τὸ ὄνειδος ἀϕαιρεθῆναι ϲὺν τῷ ϲιδήρῳ. χλήϲει δὲ ὅμοιον τῷ μὴ δεδέϲθαι τ̃ ἀρχὴν, ἂν αὐτὸς μὴ λύϲωμεν, ἀλλὰ κόψωμεν τὰ δεϲμά. ἔϲτι γὰρ ὅπου τ̃ μὴ δεόντως δεδέντων πράττειν. ϲυνεδόκει δὲ ταῦτα, ϲ παρελθών τις, πελέκει δέκαϲε τ̃ ἅλυϲιν. ὁ δὲ ἰώϲηπος εἰλικρινῶς θεῖ τ̃ προειρημένων χάριν τ̃ ἐπιλοιποῦ, ἤδη ϲ θεῖ τ̃ μελλόντων ἀξιόπιϲτος ἦν.

Κεφ. μ.

Οὐεϲπαϲιανὸς δὲ τ̃ πρεϲβείας χρηματίϲας, ϲ καταϲκαμμένῳ ἑκάϲτης τὰς δίκαις δικαίως ϲ ἀξίων, εἰς ἀντιόχειαν ἀφικνεῖτο. ϲ βουλόμενος τοῖς χρὴ τρέπεϲθαι, πρεσβυτέραν τ̃ εἰς ἀλεξάνδρειαν ὁρμῆς, τὰ κ̃ τ̃ ῥώμην ἐκίνει, τ̃ μὲν βέβαιον οὖϲαν ἐρῶν, τὰ δὲ ὑϕ' ἑαυτ̃ πραγματόμενα. πέμπει δὴ μετιανὸν εἰς τ̃ ἰταλίαν, ϕυλάξοντα ἱππέων τε ϲ πεζῶν ϲυχνὰ διώκειν. ὁ δὲ ἀρτ̃ ϲ χειμῶνος ἀκμὴν δείϲας τὸ πᾶν, πεζῇ τὴν ϲραλίαν ἦγε διὰ καππαδοκίας κ̃ ϕρυγίας.

Κεφ. μα.

Ἐν δὲ τούτῳ ϲ ἀντωνίου πρῖμος, ἀναλαβὼν τὸ τρίτον τάγμα τ̃ μυϲίας, ἔτυχε δὲ ἡγεμονεύων αὐτόθι, ἰλλυρίδι ϕυλακὴν ὁμοῦ ἠπείγετο. ἰλλυριὸς δὲ αὐτῷ ϲυναντήϲαντα μὴ πολλῆς δυνάμεως κινῆναι ϲκεπτόμενος, μέγα θαῤῥῶν τ̃ ἀνδρὶ, ἀρτ̃ ἐπ' ὀθωνι νίκην. ὁ δὲ ὀθων τ̃ ῥώμης ἐλαύνων διὰ παιόνων τ̃ γαλατίας τ̃ ἀντωνίου καταλαμβάνει. μεθόριος δέ ἐϲτιν ἡ πόλις αὕτη τ̃ ἰταλίας. καλιϲθὲν δὲ ϲυνεδρίου τὸ πλῆθος τ̃ πολεμίων, κ̃ τὴν εὐταξίαν, ϲυμβαλεῖν μὲν οὐκ ἐθάῤῥει, ϲφαλερὰν δὲ τὴν ἀναχώρηϲιν λογιζόμενος, προδοϲίαν ἐβουλεύετο. ϲυναγαγὼν δὲ τοὺς ὑϕ' αὐτὸν ἑκατοντάρχας, κ̃ χιλιάρχους ἐνῆγε, μεταβαίνειν πρὸς τὸν ἀντώνιον, παραιτῶν μὲν τὰ ἰλλυρίδος πράγματα, τὴν οὐεϲπαϲιανοῦ δὲ ἰσχὺν ἐπαίρων, κ̃ παρ' ὧν μὲν εἶναι λέγων μόνον τ̃ ἀρχ̃ ὄνομα, παρ' ὧν δὲ τὴν δύναμιν, κ̃ αὐτοὺς δὲ ἄμεινον προλαβόντας, τὴν ἀνάγκην ποιῆϲαι χάριν, κ̃ μέλλοντας ἡδέως τοῖς ϑείοις,

A populorum alacritatem, juratoqve per ipſum principem ſacramenta renuncians. Ubiqve autem Veſpaſiani votis obſecundante fortuna, rebusqve ad eum plurima ex parte inclinatis, cogitare cœpit, quod non ſine Dei providentia ſumpſiſſet imperium: ſed juſta qvædam fati ratio, ad ejus potestatem circumduxiſſet rerum omnium principatum. Recordatus autem ſigna, & alia (multa enim ſibi contigerant imperium præmonſtrantia) & Joſephi dicta, quibus eum Nerone vivo auſus fuerat appellare imperatorem, admirabatur virum quem adhuc habebat in vinculis: advocatoq; Mutiano cum amicis & rectoribus aliis, primum quam ſtrenuus fuiſſet Joſephus, quantumqve Jotapatenis expugnandis propter eum laboraſſet exponit. deinde vaticinationes ejus, quas ipſe quidem timoris cauſa ſuſpicaretur eſſe figmenta: tempus autem divinas fuiſſe, & rerum exitus probaviſſet. Tumq; inhoneſtum eſſe ait, ut qui ſibi auguraſſet imperium, vocisque Dei miniſter ac nuncius extitiſſet, adhuc captivi loco haberetur, fortunamqve ſuſtineret adverſam: vocatumqve ad ſe Joſephũ ſolvi jubet. Hoc autem facto, alii quidem rectores ex ea gratia quam alienigenæ retuliſſet, præclara etiam de ſe ſperanda eſſe arbitrabantur. Titus vero, qui cum patre aderat, juſtum eſt, inquit, pater, una cum ferro etiam probro Joſephũ ſolvi. erit enim, tanquam nec initio vinctus ſit, ſi non diſſolverimus, ſed inciderimus catenas. namque id agi ſolet in his, qui non recte fuerint vincti. Eadem Veſpaſiano placebant. & quidam interveniens ſecuri catenas abrupit. Joſephus quidem pro his, quæ prædixerat, præmio famæ donatus, & de futuris jam dignus cui credendum eſſet habebatur.

B

C

D

E

CAP. XIII.

Veſpaſianus autem reſponſo legationibus reddito, juſteq; pro meritis adminiſtrationibus ordinatis, Antiochiam venit. Et quonam primum tenderet cogitans; Alexandrino itinere præſtabilius eſſe duxit, quæ Romæ agerentur curare. Alexandriam enim ſtabilem eſſe, Romanas autem res a Vitellio perturbari. Mittit igitur in ItaliamMutianum cum multis equitum peditũq; copiis. qui tamen propter hyemis aſperitatem veritus navigare, per Cappadocas & Phrygas ducit exercitum. Inter hæc autem Antonius Primus adducta legione tertia ex his, quæ apud Mœſiam morabantur (illam enim regebat provinciam) bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem cum magna manu Cæcinnam obviam ei mittit. Is autem Roma profectus, quamprimum circa Cremonam Galliæ Antonium cõſequitur, quæ confinis Italiæ civitas eſt: ibiqve conſpecta hoſtium ordinatione ac multitudine, prælio quidem congredi non audebat. diſceſſum autem periculoſum reputans, de proditione deliberabat. Convocatis autem centurionibus & tribunis ſibi ſubditis, ut tranſirent ad Antonium ſvadebat: Vitellii quidẽ rebus detrahens, Veſpaſiani autem vires extollens: & alterum nomen imperii tantũ, alterum virtutẽ habere coñemorans: ipſis quoqve melius eſſe, ſi id ſponte faciant, quod neceſſe eſt: cumqve ſe multitudine ſuperatum iri ſciant,

De Vitellii morte & moribus.

F

G

voluntate periculum prævenire. Nam Veſpaſianum quidem idoneum eſſe etiam ſine ipſis ad reliqva vindicanda: Vitellium vero ne cum ipſis quidem præſentia poſſe ſervare. Multa locutus in hunc modum quod voluit perſvaſit: & cum milite transfugit ad Antonium. Eadem vero nocte milites pœnitudo ſimul ac metus ejus, ſi viciſſet, a quo miſſi fuerant, occupavit, eductisq; gladiis, Cæcinnam obtruncare voluerunt. feciſſentqve niſi his advoluti tribuni ſupplicaſſent. quamobrem cæde quidem ſe abſtinuerunt, vinctum autem quaſi proditorem Vitellio transmittendum habebant. His auditis Primus Antonius continuo ſuos movet, eosqve cum armis in defectores ducit. illi autem inſtructi ad prælium, pauliſper quidem reſtiterunt. mox autem loco pulſi, Cremonam fugerunt. Primus autem comitatus equitibus curſus eorum prævertit: & ante civitatem circumcluſam pleramqve multitudinem peremit. aggreſſus autem reliquos, oppidum militibus prædari permiſit. in quo multi quidem hoſpites mercatores, multi vero indigenæ periere, totusqve Vitellii exercitus, virorum XXX. millia & ducenti. quin & Antonius eorũ quos de Mœſia adduxerat quatuor millia & quingentos amittit. ſolutum autem vinculis Cæcinnam, rerum geſtarum nuncium ad Veſpaſianum mittit. qui ad eum intromiſſus & collaudatus eſt, & proditoris dedecus inſperatis protexit honoribus. Romæ autem Sabinus ubi Antonium appropinquare cognovit, fiducia recreatus eſt: collectisq; vigilum cohortibus, nocte occupat Capitolium. luce vero facta multi nobilium ſociati ſunt ei, & Domitianus fratris filius, pars ingens obtinendæ victoriæ. Sed Vitellius de Primo quidem minime curabat. his autem iratus, qui cum Sabino defecerant, & nobilium ſanguinem pro ingenita crudelitate ſitiens, immittit Capitolio quam ſecum adduxerat militum manum. ubi multa ab his itemqve ab illis, qui templum tenebant pugnantibus, audacter admiſſa ſunt: poſtremo autem Germani, quod multitudine ſuperabant, collem obtinuerunt. Et Domitianus quidem cum multis Romanorum viris inſignibus, divina quadam ratione ſalvus evaſit: reliqva vero multitudo tota laniatur. Et Sabinus quidem ad Vitellium ductus occiditur: milites autem direptis donariis templum incendũt. Tumqve poſtero die cum exercitu venit Antonius, eumqve Vitellii milites excipiunt: & trifario commiſſo intra urbem prælio, omnes interiere. Procedit autem ebrius de palatio Vitellius, & ut aſſolet in extremis longiore luxu prodigæ menſæ refertus, tractus autem per populum, varioq; contumeliarum genere dehoneſtatus, in media urbe jugulatur, octo menſes ac dies quinque potitus imperio: quem ſi vivere diutius contigiſſet ut opinor, ejus luxuriæ minime ſufficere potuiſſet imperium. aliorum vero mortuorum ſupra L. millia numerata ſunt. Hæc quidem geſta ſunt die tertio menſis Dec. Poſtero autẽ die Mutianus cum exercitu Romam ingreditur, & Antonii militib. a cæde repreſſis (adhuc n. hoſpitia perſcrutando, & Vitellii milites, & ex populo plurimos, qui cum illo ſenſerãt,

τ γνώμης τ κίνδυνον φθάσαι. ἐαυτὸν μὲν γὰρ ἱκανὸν εἶναι, κ χωρὶς αὐτῶν προθήσεσθαι τὰ λοιπά, βέλτιον δ ἦδε σὺν αὐτοῖς τηρῆσαι τὰ ὄντα. πολλὰ τοιαῦτα λέγων, ἔπεισε κ πρὸς τ ἀντώνιον αὐτὸ μολεῖν μ τ δυνάμεως. τ δ αὐτῆς νυκτὸς ἐμπίπλει μετάνοια τοὺς στρατιώτας, κ δέος ὃ προπέμψαντος εἰ κρείττων γένοιτο. ἀναπαύμενοι δ τὰ ξίφη, τ κεφαλὴν αὐτῶν ὥρμησαν ἀνελεῖν. κἂν ἐπράχθη τὸ ἔργον αὐτοῖς, εἰ μὴ προαπήντησαν οἱ χιλίαρχοι καθικέτευσαν αὐτούς. οἱ δ κτείνειν μὲν ἀπέσχοντο, δήσαντες δ τ προδότην, οἷοί τε ἦσαν πέμπειν βιτελλίῳ. παῦται ἀκόυσας ὁ πρίμος, αὐτίκα τοὺς στρατιώτας ἀνίησι, κ μ τ ὅπλων ἤλπιζε τοὺς ἀποστάντας. οἱ δ ὡς παρεκάλουν πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον, αὖθις δ πάντες, ἐφέλκον εἰς τ κρέμαστρα. κ τοὺς ἱππεῖς ἀναλαβὼν πρίμος, κατὰ μὲν τὰς εἰσόδους αὐτ, κ τὸ μὲν πολὺ πλῆθος κυκλωσάμενος, πρὸς τ πύλεως ἀφθόνῳ, τῷ δ λοιπῷ σωφάσεσιν διαπάσσει τὸ ἄδυτον τοῖς στρατιώταις ἐφῆκεν, ἔνθα δὴ πολλοὶ μὲν τ ξένων ἔμποροι, πολλοὶ δ τ ἐπιχωρίων ἀπώλοντο, πᾶσαι δ βιτελλίου στρατιαὶ, μυριάδες τρεῖς ἀνδρῶν κ ἑξακόσιοι. τ δ ὑπὸ τ μυσῶν, ἀντώνιος τῆς ἀκιλλίας ὑποκάλλει, κ πενταπόσιος. λύσας δ τ κεφαλίνναν, πέμπει πρὸς ἐαυτὸν, ἀγγελοῦντα τὰ πεπραγμένα. καὶ ὡς ἐλθὼν, ἀπεδέχθη τὰ ὑπ αὐτοῦ, κ μετ τ προδοσίας ἐπαίνῳ, τῆς παρ ἐλπίδαι τιμῆς ἐπεκάλυψεν.

Κεφ. μϛ.

Ἀνεῴγοντο δ ἤδη, κ κ τ ῥώμην σαβῖνος μὲν πλησίον ἀντωνίου ὢν ἀπηγέλλετο, κ συναθροίσας τὰ τ νυκτοφυλάκων στρατιωτῶν τάγματα, νύκτωρ καταλαμβάνει τὸ καπετώλιον. μεθ ἡμέραν δ αὐτῷ πολλοὶ τ ὀπτιμόνων προσεχώρουν, κ δομετιανὸς ὁ δ ἀδελφῆς παῖς μεγίστη μοῖρα τ εἰς τὸ κρατεῖν ἐλπίδων, βιτελλίῳ δ πέμπει μὲν ἐλαττόνων φρουτὶς λεῴ, πλήθουσι δ ὅλοι τοὺς σωματοφύλακας τῷ σαβίνῳ, κ λαμπρῶς ἐμφυτον ὠμότητα, δι ὧν αἵματος δ ὤφλε, δ στρατιώταις τῶν συγκαταλθόντων αὐτῷ δυνάμεν ἐπαφίησι τῷ καπετωλίῳ. πολλὰ μὲν οὖν ἔκ τε τούτου, κ τ ὑπὸ δ ἱερᾶ μαχομένων ἐγλήφθη. τέλος δ τῷ πλήθει προέντες οἱ ὑπὸ τ γερμανίας, ἐκράτησαν δ λόφου. κ δομετιανὸς δ σὺν πολλοῖς τ ἐντελεῖ ῥωμαίων, δαιμονιώτερον λάσιος, τὸ δ λοιπὸν πλῆθος ἅπαν κατέκοπη. κ σαβῖνος ἀναχθεὶς ὑπὸ βιτελλίου, ἀναιρεῖ. διαπάσαντες τε οἱ στρατιῶται τὰ ἀναθήματα, τ ναὸν ἐμπιπρῶσι. κ μ μίαν ἡμέραν, εἰστλαύνει μὲν ἀντώνιος μ τῆς δυνάμεως, ἐπαλλήλων δ ἐστὶ βιτελλίου, καὶ τειχῆ κ τὴν πόλιν συμβαλόντες, ἀπώλοντο πάντες. προέρχεται δ μεθύων ἐκ δ βασιλείου βιτέλλιος, καὶ δαψιλέστερον ὥσπερ ὁ ἐκ τῆς ἀσώτου τραπέζης κεχορεσμένος. συρεὶς δ διὰ δ πλήθους, καὶ παντοδαπῆς αἰκίας ἐξυβρισθείς, ὑπὲ μέσης τῆς ῥώμης δι ὅλου φάτνης, μιᾶς ἐκτὸς ἡμέρας κ ἡμέρας πέντε; ὃν εἰ σωφρόνει πλείω χρόνον βιῶναι, ὑπολιπεῖν αὐτοῦ τῇ λαγνείᾳ τ ἡγεμονίαν εἰμὴ τ δ ἄλλων νεκρῶν ὑπὲρ πεντε μυριάδας ἠριθμήθησαν. τοῦτο δ τρίτῃ μηνὸς ἀπελλαίῳ πεπραχθη. τῇ δ ὑστεραίᾳ, μηνὸς ἔσθ μ τ σταλὰς, κ τὰς σὺν αὐτῷ πᾶσας δ κίνων (ἐπηλθε γὰρ ἀνοίγοντας οἰκίας, πολλὰς μὲν τ βιτελλίου στρατιωτῶν, πολλὰς δ τ δημοσίων, ὡς σκεύων αἵρεσιν, φθά-

potuiſſet imperium. aliorum vero mortuorum ſupra L. millia numerata ſunt. Hæc quidem geſta ſunt die tertio menſis Dec. Poſtero autẽ die Mutianus cum exercitu Romam ingreditur, & Antonii militib. a cæde repreſſis (adhuc n. hoſpitia perſcrutando, & Vitellii milites, & ex populo plurimos, qui cum illo ſenſerãt,

φθάνοντες τὴν ὀργὴν τὴν ἀκμὴν Δομιτιανοῦ) Ἐς πρεσβευτὴν τὸν δομετιανὸν, σωίσησι τὴν πολιθει μέχρι τ̃ πατρὸς ἀφίξεως ἠρεμίνα. ὁ ὴ δῆμος ἀπηλλαγμένος ἤδη τ̃ φόβων, αὐτοκράτορα ἐσεβασιανὸν ΔΦήμουν, Ἐ ἅμα τὴν τε τύτε βεβαίωσιν ἑόρτας ἄγε, καὶ τὴν οὐιτελλίε κατάλυσιν. εἰς ὴν τ̃ ἀλεξάνδρειαν ἀφικνεμένω τὴν ἐσεβασιανὴν, τὰ δότε τ̃ ῥώμης ΔαγγέλιΑ ἦκε, καὶ πρέσβεις, ὑπ πάσης τ̃ ἰδίας οἰκεμένης σωηδόμενοι. μεγίση τε ἦσα μὴ τὴν ῥώμλν ἡ πόλις, σενότερα ἔ πληθες ἠλέγχετ. κενερωμένης ὴ ἤδη τ̃ ἀρχῆς ἁπάσης, καὶ σεσωσμένων παρ' ἐλπίδα ῥωμαίοις τ̃ πραγμάτων, ἐσεβασιανὸς ὅλη τὰ λείψανα τ̃ ἰουδαίας τ̃ λογισμὸν ἐπέτρεφεν. αὐτὸς μέν τοι εἰς τὴν ῥώμλν ὥρμητο λήξαντος ἔ χειμῶνος ἀνάγκῃ, καὶ τάχος, τὰ κ̃ τὴν ἀλεξάνδρειαν διῳκέ. τὸν ὴ υἱὸν τίτον μὴ τ̃ σὺν εἰτῷ δυνάμεως ἀπέστειλεν ἐξαιρήσοντα τὰ ἱεροσόλυμα. ὁ ὴ σεσελθὼν πέρῃ μέχρι νικοπόλεως, ἔνθεν ὴ αὖτη διέχει τ̃ ἀλεξανδρείας σταδίως, κἀκεῖθεν ἀναβὰς ἔ νεὶλε κ̃ τ̃ μυδήσιον νόμον, μέχρι πόλεως θμέως. ἐκεῖθεν ὴ ἀποβὰς, ἐδεύτη κ̃ κ̃ πλίχνλν τινὰ πάνυ αὐλίζε). δεύτερος αὖτω σαθμὸς ἡρακλέες πόλις, Ἐ τρίτος πηλούσιον γίνε). δυσὶ ὴ ἡμέραις ἐντεῦθε τ̃ στρατιὰν ἀναλαβὼν, τῇ τρίτῃ διέξεισι τὰς ἐμβολὰς ἔ πηλουσίε, καὶ σεσελθὼν σαθμὸν ἕνα Δρὰ τ̃ ἐρήμε, ὡς ὸς τὴν ἔ κασίε διὸς ἱερὸν στρατοπεδεύετ, τῇ ὴ ὑστεραίᾳ κ̃ τ̃ ὀστρακίνλν. ἔτος ὲ σαθμὸς λῶ ἄνυδρος. ἐπισκήπτις ὴ ὕδατον οἱ ὀπιχώριοι χρεών). μὴ πιόντα, ὡς ῥινοκορούρους ἀναπαύε), κἀκεῖ μὲν εἰς ῥαφίαν σεσελθὼν σαθμὸν τὸ πρῶτον, ἔστι ὴ πόλις αὕτη συρίας ὀρχὴ, τὸ πέμπλον ἐν χώρᾳ πέτρε) στρατόπεδον, μεθ' ὃν εἰς ἀσκάλωνα, κἀκεῖθεν εἰς ἰάμνιαν, ἔπειτα εἰς ἰόππλν, κ̃ ἐξ ἰόππης, εἰς καισάρειαν ἀφικνέται, διεγνωκὼς αὐτόθι τὰς ἄλλας δυνάμεις ἀθροίζειν.

occidebant, examinationis diligentiam iracundia prævenientes) Domitianum productum populo rectorem insinuat, usque ad patris adventum. populus autem jam timore liberatus imperatorem prædicat Vespasianum: simulqve & illum confirmatum, & Vitellium esse dejectum, festa lætitia celebrabat.

CAP. XIV.

Titus mittitur contra Judæos a patre.

CUm autem Vespasianus Alexandriam venisset, gesta ei Romæ nunciata sunt, & legati ei ex toto orbe congratulantes affuerunt: cumq; maxima post Romam civitas esset, angustior multitudini videbatur. Firmato autem jam totius orbis Imperio, rebusqve pop. Rom. præter spem conservatis, Vespasianus in Judææ reliquias intendit animum. Et ipse quidem exacta hyeme, Romam proficisci parabat, resque apud Alexandriam mature componere proponebat. filium vero Titum cum selectis copiis ad excidendam Hierosolymam mittit. Qui terreno itinere Nicopolim usque progressus, ab Alexandria civitate XX. stadiorum intervallo distantem, inde militem longis navibus imponit: Niloqve flumine post Mendesium tractum, Thmuin usq; vehitur. hinc autem egressus in terram apud Tanin civitatem divertit. unde secunda ei mansio fuit civitas Heraclea, & Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die Pelusii fines transiit: unamqve mansionem profectus per solitudines, ad Casii Jovis templum castra posuit. posteroqve die apud Ostracinen, quæ mansio aquæ inops est, ob quam causam advectitia utuntur indigenæ. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: & inde progressus in quartam mansionem, Raphiam venit, quæ prima occurrit Syriæ civitas. Gaza vero quintæ mansionis castra suscepit: & postea in Ascalonem, atque hinc Jamniam, deinde Joppen, & ex Joppe Cæsaream pervenit: decreto apud se, alias militum copias congregare.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Ε'.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO,

LIBER SEXTUS.

(*Secundum Rufini distinctionem.*)

CAP. I. ΚΕΦ. α.

De triplici seditione apud Hierosolymam.

TITUS qvidem ad eum modum qvem prædiximus, emensa ultra Ægyptum ad Syriam usqve solitudine, Cæsaream venerat. ibi enim exercitum decreverat ordinare. Illo autem adhuc apud Alexandriam una cum patre imperium, quod nuper ei Deus permiserat, disponente, contigit etiam seditionem, qvæ apud Hierosolymam erat, auctã trifariam dividi, & aliam partem in aliam verti, quod ut in malis optimum quis dixerit, factumq; justitiæ. nam Zelotarum qvidem in populum dominatio, quæ autor erat excidii civitatis, unde cœperit, & per qvos creverit, diligenter superius declaratum est. hanc autem non erraverit qvisquam, dicens seditionem in seditione esse factam ac veluti rabida fera, externorum penuria, in sua viscera sævire solet: sic Eleazarus Simonis filius, qvi& ab initio Zelotas in templum a populo separaverat, velut indignari simulans ob ea, quæ in dies singulos Joannes auderet, cum ne ipse quidem a cædibus quiesceret: re autem vera sese posteriori tyranno subjectum esse minime ferens, summæ rei desiderio, propriæq; potentiæ cupiditate, ab aliis defecit: ascitis etiam Juda Chelciæ filio, & Ezronis Simone potentissimis: præterqvos erat etiam Ezechias Chobari filius, non ignobilis. Horum singulos Zelotæ non exigui sequebantur: occupatoq; interiore templi aditu, super ejus portas in sacris foribus arma ponunt. & abundare quidem se suis necessariis confidebant. sacrarum enim rerum copia suppetebat, nihil impium existimantibus: paucitati vero suorum timentes, pleriqve in locis suis otiosi manebant. Joannes autem quanto superior erat virorum multitudine, tanto loco superabatur: hostesqve habens a vertice, neqve sine metu conabatur incursus, & præ iracundia cessare non poterat. Plus autem mali perferens, quam Eleazari partem afficiens, tamẽ non remittebat. crebri n. fiebant impetus, & missilium jactus, totumq; polluebatur cædibus templũ. Filius autem Gioræ Simon, qvẽ rebus desperatis

ΑΜΕΝ πῶς ἐν συμφοραῖς ἀλλήλοις τρόπον διοδεύσας ὁ λόγος μέχρι συμφορᾶς ἐρημίαν, εἰς καιρίαν παρλῶ, ταύτῃ διεξωσιν προσωπαίζοντας τὰς δυνάμεις. ἔτι γὰρ κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ τὸν ἀλεξάνδρειαν συνκαθιζομένων τοῦ πατρὸς τὴν ἡγεμονίαν νέον αὐτοῖς ἐγκεχειρισμένων. τὸ δὲ θεῖον, σωτῆρα τ' ἐπὶ τοῖς ἱεροσολύμοις σῶσιν ἀναπεμάσαντα τιμωρὸν ἡφέας, καὶ καθ' αὑτὸ θάτερον ὑπερέψαν μέρος, ὅπερ ἂν τις ὡς ἐν κακοῖς ἀγαθὸν εἰπεῖ. δικης ἔργον. ἡ μὲν γὰρ κατ' ἐμὲ δημοτικὴ ζηλωτῶν ὑπόθεσις, ἥπερ κατῆρξεν ἀλώσεως τῇ πόλει, πεφθεγγόμενη μὲν ἀκριβείας, ὅλην τε ἔφυ, καὶ πρὸς ὅσον κακὸν ἀνηυρέθη. ταύτῃ γ' ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν, σάσ σῶσιν εἰληφέας. καθάπερ θηρίον λυσσῆσαν, ἐνδεία τ' ἔξωθεν ὑπὸ τὰς ἰδίας ἤδη σάρκας ὁρμᾶ. ὕτως ἐλεάζαρον ὁ δὲ σίμωνα, ὃς δὴ κατὰ πρῶτα δῆμον τοὺς ζηλωτὰς ἀπέσησεν εἰς τὸ τέμενος, ὡς ἀναναγκαῖ δῆθεν ὑπὸ τῆς ὁσημέρας τ' ἰωάννην τὸλμῶντας, ἀγὰ ἀνεπαύετο φονῶν ὄντες, τὸ γ' ἀληθὲς, αὐτὸς μείζονι τυράννῳ μὴ φέρων ὑποπεσεῖν, πόθῳ τ' ὅλων καὶ δυνάστειας ὑπὸ θυμοῦ δίσῃ, ὠδυλαβεῖν ἐδόκει τὰ τ' χελκία καὶ σίμωνα τ' ἐζρῶνος τ' δυνατῶν, πρὸς οὓς ἐζεκίας λαὸν χρῶμενος πᾶς οὐκ ἄσημον. καθ' ἕπασιν γὰρ ἐν ὀλίγοις τ' ζηλωτῶν ἠκολούθησαν, καὶ καταλαβόμενοι τ' ἐνδότερον ἱερὸν ἐβόλοντο πρὸ τοὺς ἱερὰς πύλας, ὑπὲρ τ' ἁγίων μετεώπων πίπτοντας τὰ ὅπλα. πλήρεις μὲν οὖν ὑπαρχόντων ὄντες ἐμάχοντο. ἐγὰ δὲ ἀφθονία τ' ἱερῶν ἐμένετο πεφαγμάτων, τοῖς γε μηδὲν ἀσεβὲς ἡγεμένοις. ὀλιγωτὴν γὰρ τὴν καθ' ὅσον ἐρρώοδοντες, ἐγκαθιζόμενοι τὰ πολλὰ καὶ χώρων ἐμένον, ὁ δ' ἰωάννης ὅσον ἀνδρῶν ὑπερεῖχε πλήθει, τοσοῦτον ἐλείπετο τοῦ τόπου, καὶ καὶ κορυφὰς ἔχων τὰς πολεμίους, ἔτ' ἀδείας ἐποιεῖτο τὰς προσβολὰς, ὅτι δ' ὀργῆς ἠρέμει. κακοῦργον γὰρ ὄντα ἀλεόν ἤπερ διαπεφευγότες τὸν τ' ἐλεάζαρον, ὅμως ὑπ' ἀνίεσι. σωεχῶς γ' ἐνδρομαὶ καὶ ἀλλήλων καὶ βελῶν ἀφέσεις ἐγίνοντο, καὶ φόνοις ἐμιαίνετο πανταχῇ τὸ ἱερόν. ὁ δὲ γιώρα σίμων, ὃν ἐν τ' ἀμηχανίαις ὑπεκλη-

προκληθὲν αὐτῷ τύραννον ἐλπίδι βοηθείας ὁ δῆμος
προσηγάγετο, τοῦ τε ἄνω πόλιν ἔχων, καὶ τὸ κάτω πολὺ
μέρος, ἐρρωμενέστερον ἤδη τοῖς περὶ τὸν Ἰωάννην ἐβάλλετο,
ὡς ἂν καὶ ὑπερθεν πολεμουμένοις. ἦν δὲ ὑπὸ χεῖρα
προσιὼν αὐτὸς, ὥσπερ ἐκείνοις τοῖς ἄνωθεν. ἐκ τοῦ Ἰωάννου
διχόθεν πολεμουμένῳ, συνέβαινε βλάπτεσθαί τε, καὶ βλάπτειν
εὐκόλως. ἐκαθέστου ἡ βία τὸ ἀμφὶ τὸν Ἐλεάζαρον
ὧν ταπεινότερον, τοσοῦτον ἐπλεονέκτει ἐν ὑψηλῷ δὲ Σί-
μωνος. παρὸ καὶ χειρὶ μὲν τοὺς κάτωθεν προσβολὰς
εὐμαρῶς εἶργε. τοὺς δὲ ἄνωθεν λίθοις δὲ ἱερὰ κατασκοπί-
ζοντας, ἀνέστελλε τοῖς ὀργάνοις. ἐξυβελεῖς τε δὴ αὖτῳ, καὶ
καταπελτῶν παρῆσαν οὐκ ὀλίγοι, καὶ λιθοβόλοι, δι' ὧν οὐ
μόνον ἠμύνετο τοὺς πολεμοῦντας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς τῶν ἱε-
ρουργούντων ἀνῄρει. καίπερ δὴ πρὸς πᾶσαν ἀσέβειαν
σκληρυσκόπτους, ὅμως τοὺς θύειν ἐθέλοντας ἐφίεσαν,
μετὰ ὑποψιῶν μὲν καὶ φυλακῆς τοὺς ἐπιχωρίους προ-
διερευνώμενοι. τοὺς δὲ ξένους ἀδεέστερον, οἱ καὶ πρὸς τὰς
εἰσόδους δυσωπήσαντες αὐτῶν τὴν ὠμότητα, τὰ ἀναλώματα
τῆς σίτου ἐγίνοντο. τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὀργάνων βέλη μέχρι δὴ
βωμοῦ, καὶ δὴ νεὼ ἀφ' ὑπερφερόμενα, τοῖς τε ἱερεῦσι, καὶ τοῖς ἱερουργοῦσιν ἐνέπιπτε. καὶ πολλοὶ ἀπεύσαντες
ἀπὸ γῆς περάτων, πρὸς τὸ δυώνυμον καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
χῶρον ἅγιον, πρὸ τῶν θυμάτων ἔπεσον αὐτοῖς. ἐς τὸν ἕλληνα
πᾶν ἐς βαρβάροις σεβάσμιον βωμὸν, κατέσπασαν ἰδίῳ
φόνῳ. νεκροῖς δὲ ἐπιχωρίοις ἀλλόφυλοι, καὶ ἱερεῦσι βέ-
βηλοι συνεφύροντο, ἐς πάντα δαπὼν αἷμα πνευμάτων
ἐν τοῖς θείοις πρὸς βωμοῖς ἐλιμνάζετο.

Κεφ. β.

Τί τηλικοῦτον ὦ τλημονεστάτη πόλις πέπονθας ὑπὸ
ῥωμαίων, εἰ σὺ τὰ ἐμφύλια μύσος προκαθαιρόν-
τες εἰσῆλθον; θεὸς μὲν γὰρ οὐκέτι ἦς ἔτι χώρος, οὐκέτι
μένειν ἐδύνασο, πρὸς οἰκείων νεκρομένη σωμάτων, καὶ
πολέμου τὸν ναὸν ἐμφυλίου πολυάνδριον δυναμένη δ' ἂν γοῦν πάλιν ἀμείνων, ἔσῃ ποτὲ τὸν προδήσαντα θεὸν ἐξιλάσῃ. ἀλλὰ καθεκτέον γὰρ τὰ πάθη τοῦ νόμου τῆς
συγγραφῆς, ὡς ἂν κατολοφυρμῶν οἰκείων ὁ καιρὸς, ἀλλ'
ἀφηγήσεως πραγμάτων. δίειμι δὲ τὰ ἑξῆς ἔργα τῆς
στάσεως.

Κεφ. γ.

Τριχῇ τοῦ βουλῶν τὸ πολεμούμενον, οἱ μὲν
περὶ τὸν ἐλεάζαρον τὰς ἱερὰς ἀπαρχὰς διεφυ-
λάσσοντες, καὶ δὴ ἰωάννου τοῦ μέθυ ἔφερον. οἱ
δὲ σὺν τούτῳ διαρπάζοντες τοὺς δημότας, ἠγείροντο καὶ
δὴ σίμωνος. ἦν δὲ καὶ ἐκείνῳ τροφὴ καὶ τὰ σπασθῶν ἡ
πόλις. ὅπότε μὲν οὖν ἀμφοτέρωθεν ἐπιχέροιτο, τοὺς συν-
όντας ὁ ἰωάννης ἀντέστρεφε, καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως
ἀνιόντας ἀπὸ τῶν στοῶν βάλλων, τοὺς δὲ ἀπὸ δὲ ἱερᾶ κα-
τακοντίζοντας, ἡμύνετο τοῖς ὀργάνοις. εἰ δὲ ἐλαθε-
ρωθείη ποτὲ τῶν καθυπερθεν ἐπικειμένων, διαπαυσε
δὲ αὐτοὺς πολλάκις μέθη τε καὶ κάματος, ἀδεέστερον
τοῖς περὶ τὸ σίμωνα μὴ πολεμίων ἐπεξέτρεχεν. ἀεὶ δὲ ὅσον
τρέψαιτο τὸ πόλεως συνεμπίπτα τοῖς οἰκίας σίτα μετὰ
ἐς παντοδαπῶν ἐπιτηδείων. τὸ δὲ αὐτὸ πάλιν ὑποχωρούντος ἐπὶ τῶν σίμωνος ἔπιπτεν, ὥσπερ ἐπιτηδὲς ῥω-
μαίοις διαφθείροντες, ἃ παρεσκεύασατο πρὸς πολιορ-
κίαν ἡ πόλις, καὶ τὰ νεύρα τῶν αὐτῶν ὑποκόπτουσες δυνά-
μεως. συνίεσαν γὰρ. τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν πάντα συμφλεγῆ-
ναι, καὶ μεσοκόμιον ἐρημίας γενέσθαι καὶ ὡς ἀναχωρήσεως τὴν πόλιν
καθαπανῆσαι δὴ πᾶν τὸ σῖτον, ὃς ἂν αὐτοὺς ἐκ-
επ' ἀλλότα διήρκεσεν εἰ πολιορκουμένοις λιμῷ ξὺν ἐάλωσαν

A invitatum, ultro sibi tyrannum spe auxilii populus introduxerat: & superiorem civitatem retinens, & inferioris plurimam partem, animosius jam Joannem ejusqve socios adoriebatur, quasi desuper impugnarentur. subjectus autem illorū manibus erat, sicut & illi superiorum. Et Joannem eveniebat duplex prælium perferentem, lædi pariter ac lædere: quantoq; vincebatur, eo quod Eleazaro esset humilior, tantō plus lædebat. Simone celsior constitutus: cum inferiores aggressus etiam sola manu sine labore prohiberet: desuper vero ex fano jaculantes, machinis deterreret. Quippe balistis & non paucis lanceis utebatur, saxorumq; tormentis: quibus non solum bellantes ulciscebatur, sed multos etiam sacra celebrantium perimebat. Quanquam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur, tamen eos, qui sacrificare cuperent recipiebant, cum suspicione & custodibus indigenas perscrutando. Hospites enim etiam, qui exorassent eorum crudelitatem, post exituri subcisiva seditionis opera consumebantur. Missilia namque machinarum vi ad aram usque templumq; pervenientia, in sacerdotes sacra celebrantes cadebant: ac multi, qui properantes ab ultimis finibus terræ ad sanctissimum locum venissent, ante ipsas hostias procubuerunt: aramqve universis Græcis & Barbaris adorandam, suo sangvine imbuere. Indigenis autem mortuis alienigenæ, ac sacerdotibus profani miscebantur: perqve atria divina, stagnū fecerat diversorum cadaverum sangvis. Quid tantum passa es, ô miserrima civitas a Romanis, qui tua intestina scelera purgaturi flammis intoiere? Jam enim Dei locus non eras, neque manere poteras, domesticorum funerum facta sepulchrum, & quæ fanum civili bello tumulum constitueras: poteris autem denuo fieri, poteris, si unquam vastatorem tui Deum placaveris. Sed enim reprimenda sunt, quæ dolent, lege scribendi: quando non domestici luctus, sed exponendarum rerum hoc tempus est. Prosequar autem seditionis facinora cætera. Ergo divisis trifariam insidiatoribus Eleazarus quidem ejusque socii, qui sacras primitias conservabant, in Joannem ebrii ferebantur. Qui vero huic parerent, plebē diripientes in Simonem rebellabant, cum ipsi quoque Simoni contra diversæ partis seditiosos adjumento esset civitas. Si qvando igitur ex utraqve parte appetebatur Joannes, obvertebat socios suos: & de civitate quidem subeuntes, missis ex porticibus telis, de templo vero jaculantes, machinis ulciscebatur. Quoties autem desuper instantium molestia caruisset (freqventer enim ebrietate & lassitudine cessabant) liberius in Simonem ejusq; socios cum pluribus irruebat. Semper autem quantum in civitate pepulisset in fugam versos, ædes frumenti plenas omniumqve utensilium incendebat: idemq; hoc illo regrediente, Simon insecutus agebat: veluti consulto pro Romanis omnia corrumperent, qvę ad obsidionē civitatis erant præparata, suarumq; viriū nervos abscinderent. Denique contigit una exuri omnia circum templum, & inter proprias acies solitudinem atqve aream pugnæ fieri civitatem: concremari autem paulo minus omne frumentum,

qvod non paucis annis sufficere potuisset obsesA sis: deniq; fame capti sunt, qva minime, qvivissent, nisi eam sibimet comparavissent. Undiqve autem insidiatoribus & confinibus oppugnantibus civitatem medius populus velut aliqvod magnum corpus lacerabatur. Senes vero ac mulierculæ intestinis malis attonitæ, pro Romanis vota faciebant: externumq; bellum, qvo domesticis malis liberarentur, expetebant, Gravis B autem metus ac terror fœdissimus occupaverat: & neqve consilii capiendi tempus erat, ut voluntatem mutarent, neqve pactionis aut fugæ spes cupientibus. Etenim custodiebantur omnia: dissidentesqué latronum principes, quoscunqve Rom. pacatos esse, vel transfugere ad eos velle sentirent, qvasi communes hostes interficiebant: solumqve in occidendis vita dignis concordes erant. Et pugnantium quidem nocte dieq; cla- C mor perpetuus erat: sed metu acerbiores erant lugentium quæstus. Et assiduas qvidem lamentationis causas, calamitates præbebant: timor autem includebat ululatus: atqve obmutescente dolore præ formidine, tacito gemitu cruciabantur: neqve jam, aut reverentia vivis apud domesticos erat, neqve mortuis cura sepulturæ adhibebatur. Qvorum amborum hæc causa e- D rat, qvod de se quisque desperabat. In omni enim re animos remiserant, qui cum seditiosis non erant, quasi continuo modis omnibus morituri. At vero seditiosi congesta in tumulum cadavera conculcantes dimicabant: & ex mortuis hauri- entes audaciam, quos sub pedibus cernerent, immanius sæviebant: semperq; aliquid in se pernicioſum excogitantes, & quod visum fuisset sine misericordia facientes, nullam cædis aut cru- E delitatis viam prætermisere: adeo ut etiam sacris materiis ad bella conficienda instrumenta Joannes abuteretur. Nam cum olim fulcire templum populo itemq; pontificibus placuisset, idq; XX. cubitis altius ædificare, rex quidem Agrippa ex monte Libano aptas ei materias maximis sumptibus & labore devexit: hoc est, ligna & magnitudine simul & directa proceritate spectabilia. Interventu autem belli opere interrupto, F Joannes his sectis, quod sufficere longitudinem reperit, turres ædificavit: & adversus eos constituit, qui desuper a templo pugnarent, post muri ambitum contra exhedram Occidentalem admotas, qua solum poterant, quod aliæ partes gradibus ex longinqvo fuerunt occupatæ. Et ille quidem fabricatis ex impietate machinis subactũ iri speravit hostes. Deus vero laborem ejus in- G utilem demonstravit; & priusqvam in his quicquam poneret Roman. adduxit. Etenim Titus, postqvam partem ad se collegit exercitus, aliis vero ut ad Hierosolymam occurrentes scripsit, Cæsaream profectus est. Erant autem tres legiones, qvæ pridem sub ejus patre Judæam vastaverant, & duodecima, quæ olim cum Cestio male pugnaverat, quæque licet per id fortitudine esset insignis, tunctamen eorum etiam memoria quæ pertulerat, alacrius ad vindictam properabat. Harum quidem qvintam legionem jussit sibi per Ammaunta occurrere, decimam vero ascendere per Hierichunta. Ipse qvidem cum cæteris egressus est, qvas regum quoque auxilia,

ἔπερ ἤκμασε δυνατὸν λαὸ, εἰ μὴ ἔπαν ἐαυτοῖς παρεσκεύασαν.

Κεφ. δ.

ΠΑντοχόθεν ἦ τ πόλεως πολεμουμένης ὑπὸ τ ἰδιωτῶν, καὶ συγκλύδων, μέσος ὁ δῆμος ὥσπερ μέγα σῶμα διεσπαράσσετο. γηραιοὶ ἦ καὶ γυναῖκες ὑπ' ἀμηχανίας τ ἔσω κακῶν ἠυχοντο ῥωμαίοις, καὶ τ ἔξω θεν πόλεμον, ἐπ' ἐλευθερίᾳ τ ἔσω κακῶν ἐκαραδόκουν. κατάπληξις ἦ δεινὴ, καὶ δέος λῃ τοὺς γνησίους, καὶ ἔτι βουλῆς καιρὸς εἰς μεταβολὴν, ἔτι συμβάσεως ἐλπὶς, ἔτι φυγῆς τοῖς ἐθέλουσιν. ἐφρουρεῖτο γὰρ πάντα, καὶ τὰ λοιπὰ ἐφασιάζοντες ἐχαλήνων, τοὺς ἐπιφανεῖς φρονοῦντας ἢ περὶ αὐτομολίαν ὑποπτεύοντες, ὡς κοινοὺς πολεμίους ἀνῄρουν, καὶ μόνον ὠμοῦσθαι τὸ φονεύειν τοὺς σωτηρίας ἀξίους. καὶ τ ἐκ μαχομένων, ἀλλεπαλλήλοις κραυγαῖς, μεθ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ. δεινότεροι ἦ οἱ τ πενθούντων ἀδύρμοι ἀεί. καὶ θρηνούντων μὲν αἰτίας ἐπαλλήλους αἱ συμφοραὶ παρεῖχον, τοὺς ἦ οἰμωγὰς ἐκέκλειεν ἡ κατάπληξις αὐτῶν. φιλοπενθοῦντες ἦ, τὰ μὲν πάθη τοῦ φόβου μεμυκόσι τοῖς στεναγμοῖς ἐβασάνιζον. ἔτι περὶ τοὺς ζῶντας λῃ αἰδὼς ἔτι τις παρῆκεν, ἔτι παρῆν τ ἀποθνῃσκόντων ταφῆς. αἴτιον ἦ ἀμφοτέρων, ἡ καθ' ἑαυτὸν ἑκάστου ἀπόγνωσις. παρῃωρήκεσαν γὰρ εἰς πάντα τοὺς παρόντας οἱ φασιάζοντες, ὡς ἀπολλύμενοι πάντως ὅσον οὐδέπω. πάντες δὴ τοὺς νεκροὺς ἐπ' ἀλλήλοις πεσόντας ὑπεπάτουν, οἱ φασιασταὶ συναπολέκοντες, καὶ τ ἀπόνοιαν ἀπὸ τ ἐν τοῖς πάθεσιν ἀνῶντες, ἦσαν ἀχειρώτεροι. παρεξελθεῖν ἦ οὐκ ἦν τὸ καθ' αὑτὸ ὀλέθριον, καὶ πᾶν τὸ δοχθὲν ἀφειδῶς ὁρῶντες, ἀδεμίαν ἔτι αἰτίας ἔδει, ἵνα ὠμότητος πυρέλιπον.

Κεφ. ε.

ΑΜέλει ἰωάννης τῷ ἱερὰν ὕλην εἰς πολεμικῶν καταβάλλειν ἐργαλείων ἀπειρήκει. δόξαν γάρ ποτε τοῦ λαοῦ, καὶ τοῖς ἀρχιερεῦσιν ὑποσπεῖξαι τ ναὸν ὄντος πηχῶν πρὸς ψιλώσαι, κατάγει μὲν ἀπὸ λιβάνου μεγίστους ἀναλώμασι καὶ πόνοις τῶν χρήσιμον ὕλην ὁ βασιλεὺς ἀγρίππας, ξύλα θεᾶς ἄξια τοῦ τε ὑψηλοτάτου καὶ τοῦ μεγέθους. μεσολαβήσαντος ἦ τ πολέμου τὸ ἔργον, ὁ ἰωάννης τεμὼν αὐτὰ, πύργους κατεσκεύαζεν, ἐξαρκοῦντα τοῦ μήκους εὑρών, πρὸς τοὺς ἀπὸ τ καθυπερθεν ἱερᾶ μαχομένους, ἴσους τε προσαγαγὼν καὶ πύργοις τ πρὸς δύσιν ἐξέδρας ἀνίκητος, ἥπερ καὶ μόνη δυνατὸν λῃ, τ ἄλλων μερῶν βαθμοῖς πρέπον θεν ἀλλήλοις ἐνόντων. ὁ μὲν τοῖς καταβαλοῦσιν ἐξ ἀσεβείας ὀργάνοις, κρατήσειν ἤλπισε τ ἐχθρῶν. ὁ ἦ θεὸς, ἄχρηστον αὐτῷ τὸν πόνον ἀπέδειξε, πρὶν ἐπιθεῖναί τινα τ πύργοις, βωμαίους ἐπαγαγών.

Κεφ. ς.

ΟΤὰρ δὴ τίτος ἐπιδὼν τὰ μὲν σπήλαια τ δωμάτων τοῖς αὐτῶν, τοῖς ἦ ἔτι ἱεροσολύμων σωμάτων ἐπεπλέν, ἐξήλαυνε τῆς καμαρείας. λῃ δὲ τέλα, μὲν τὰ πρότερον αὐτοῦ τῷ πατρὶ σωθησάμενα, τῷ ἰουδαίων τάγματα, καὶ τὸ πάλαι σὺν κεστίῳ πᾶσαν δωδεκάτην, ὅπερ καὶ ἄλλως ἔτι μνήμιον δι' ἀνδρείαν ὑπῆρχον, ἔτι καὶ τῷ μνήμιον ὧν ἔπαθεν εἰς ἄμυναν ἦσι προθυμότερον. τούτων μὲν σὺν τὸ πέμπτον διὰ ἀμμαοῦς ἐκέλευσεν αὐτῷ συναντᾶν, καὶ Δ' ἱεριχοῦντος τὸ δέκατον ἀναβαίνειν. αὐτὸς ἦ ἀνέζευξε μετὰ τῶν λοιπῶν, πρὸς οἷς αὐτὸς τῶν βασιλέων συμμαχίαι

πᾶσαν

πάσαις πολέσιν, καὶ συχνοὶ τ̃ ἀπὸ τ̃ συρίας ἐπίκουροι σωνῆλθον. ἀνεπληρώθη δὲ καὶ ὃ τεσσάρων ταγμάτων, ὅσον ἀπέστασιασὲς ἐπιλέξας, μικιανῷ σωέπεμψεν εἰς ἰταλίαν, ἐκ τ̃ ἐπελθόντων μὴ πίτε. διχίλιοι μὲν γὰρ αὐτῷ τ̃ ἀπ' ἀλεξανδρείας στρατευμάτων ἐπίλεκτοι, τρισχίλιοι δὲ σωείποντο τ̃ ἀπ' εὐφράτε φυλάκων. φίλων δὲ δοκιμώτατ© εὔνοιάν τε καὶ σώεσιν, πρέσβ© ἀλέξανδρ© πρότερον μὲν αὐτὸς τῷ αὐγούστου διέπων, τότε δὲ τ̃ στρατευμάτων ἄρχων, κριθεὶς ἄξι© ἐξ ὧν ἐδεδειώσατο πρῶτ© ἐγκρεμμῦσαι ἄρτι τῷ ἡγεμονίαν, ἐπὶ μὴ πίστεως λαμπρὰς ἐξ ἀδήλε τ̃ τύχη σωνέτο, σύμβελός γε μὲν τ̃ δὲ πολέμε χρείας, ἡλικία τε πρεσβύτερος, καὶ κατ' ἐμπειρίαν ἔπετο. πρεσβεύε δὲ εἰς τῷ πολεμίαν τίτ@, πρῶτον μὲν οἱ βασιλικοὶ, καὶ πᾶν τὸ συμμαχικὸν, ἐφ' οἷς ὁδοιποιοῦσι μετρητὴ στρατοπέδων, ἔπειτα τὰ τ̃ ἡγεμόνων σκευοφόρα, καὶ μετὰ τὰς τούτων ἑπόμενοι αὐτὸς, τάς τε ἄλλας ἐπιλέκτους καὶ τὰς λογχοφόρους ἔχων· κατόπιν αὐτῷ δὲ τάγματ© ἱππικόν. ἔπει δὲ πρὸ τ̃ μηχανημάτων, καὶ ἐπ' σκεύοις, μετ' ἐπιλέκτων χιλιάρχοι, καὶ ἀετοφόροι ἔπαρχοι. μετὰ δὲ τούτους, πρὸ τ̃ αἰετῶν αἱ σημαῖαι, ἔμπροσθεν οἱ σαλπιγκτὴ τ̃ σημείων. ἔπι δὲ τούτοις, ἡ φάλαγξ τὸ σίφ© εἰς ἓξ πλατυώσα. τὸ δὲ οἰκετικὸν ἑκάστε τάγματ© ὄπισθ@, καὶ πρὸ τούτων τὰ σκευοφόρα. τελευταῖοι δὲ πάντων οἱ μίσθιοι. ἔτι τούτων φύλακες οἱ ἀργοί. πρόσαγον δὲ τὰ δυάμιν ἐν κόσμῳ καθ' ῥωμαίοις σώηθες, ἐμβάλλει δὲ ἀφ' ὁ σαμαρείτιδ© εἰς γοφνὰ, κατέλιμμεν τὸ πρότερον ἀπὸ πατρὸς, καὶ τότε φρουρεμένον. ἔνθεν μίαν ἡμέραν αὐλισάμεν@, ἀπὸ τοῦ ἑῴου πρός, καὶ ἅμα νυκτὸς ἡμέρας σταθμὸν στρατοπεδεύε κ̃ τ̃ ἀπὸ ἰσαδαίων πατρίως ἀκανθῶν αὐλῶνα καλούμενον, πρὸς πυκνώμη καθεσταμένη καλυμμένη. σημαίνει δὲ τὸ λόφον σαύλα, διέχοντα ἀπὸ τ̃ ἱεροσολύμων, ἔσον ἀπὸ τριακοντα σταδίων.

Κεφ. ζ.

Ἀναλαβὼν τε ἐντεῦθεν ὅσον εἰς ἑξακοσίους τ̃ ἐπιλέκτων ἱππέων, ἦει τοῦ τε πόλιν πρόσκεψόμεν@ ὅπως ὀχυρότητ© ἔχοι, καὶ τὰ φρονήματα τ̃ ἰουδαίων, εἰ πρὸς τ̃ ὄψιν αὐτοῦ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, ὑποδείσαντες ἐνδοῖεν, πέπεσο γάρ, ὥσπερ ἐω ἀληθές, τοῖς στασιώδεσι καὶ ληστρικοῖς τ̃ δήμου ὑπεπηχέτο πολὺ μὲν ἐρρωμένε, ἀσθενέστερον δ' ὅμως τ̃ ἐπαναστάσεως ἠρεμεῖν. ἕως μὲν οὖν ὀρθὸν ἱππάζετο τ̃ λεωφόρου καταίνασαν πρὸς τὸ τεῖχ©, ἀδεὴς πρὸφαίνετο τ̃ πύργων. ἐπεὶ δὲ ἐκ τ̃ ὁδὸς πρὸς τ̃ ψηφῖνον πύργον ἀποκλίνας, πλάγιον ἦγε τὸ τῶν ἱππέων σῖφ©, προσπηδήσαντες ἐξαίφνης ἄπαροι, καὶ τὰς γυναικείας καλουμένας πύργας, μετὰ τῆς ἀνίκητε τῶν ἑλένης μνημείων πύλης, διεκπαίσαι τῆς ἵππου, καὶ τὰς μὲν ἐπ' κ̃ τῷ ὁδὸν θέοντας, ἀντιμέτωπον ἱστάντες ἐκώλυσαν σωνάψαι τοῖς ἐγκλίναις. τὸν δὲ πίτον ἀποτέμνοντα σὺν ὀλίγοις. περὶ δὲ, πρόσω μὲν ὧν χωρεῖν ἀδύνατον, ἐκτετείφριστο γὰρ ἀπὸ τ̃ τείχους πᾶσι τὰς κηπείας ἅπαντα, κήποις τε ἐπικαρσίοις, καὶ πολλοῖς ἕρκεσι διειλημμένα. τῷ δὲ πρὸς τὰς σφετέρους ἀναδρομὴν, πλῆθος τῶν ἐν μέσῳ πολεμίων ἀμήχανον ἐώρα· οἱ δὲ ἀνὰ τῷ λεωφόρον, ὧν οἱ πολλοὶ μηδὲ γινώσκοντες τ̃ βασιλέως κίνδυνον, ἀλλ' ὁμόμοι

plura quam dudum, multiqve Syri auxiliares comitabantur. Suppletum est autem quatuor legionum quantum Vespasianus selectum cum Mutiano miserat in Italiam, ex his qui cum Tito accesserant. duonamqve millia de Alexandrino exercitu lecta, tria millia vero ab Euphrate eum sequebantur, & amicorum spectatissimus benevolentia simulqve prudentia, Tiberius Alexander, qui antea quidem Ægyptum administraverat, tunc autem dignus qui exercitum regeret, propterea judicatus, quod primus incipienti fuit hospes imperio, & cum fide clarissima incertæ fortunæ sociatus est: idemq; consultor in usus bellicos ætate ac peritia præcipuus aderat.

CAP. II.

Titus exploratorHierosolymæ periclitatur.

PRogredientem vero in hostilem terram Titum, antecedebant regia omniaqve auxilia, post eos viarum stratores, castrorumqve metatores. Deinde rectorum sarcinæ atqve armati. Post hos ipse Titus, & alios lectos habens & signiferos, quorum agmen equites sequebantur. Hi vero ante machinas ibant, & secundum illos una cum lectis tribuni, & præfecti cum cohortibus. Post autem circum Aquilam signa, & ante signa tubicines, deinde acies senum virorum ordinibus dilatata. Servile autem vulgus a tergo cujusq; legionis, & ante hos sarcinæ. Omnium vero novissimi mercenarii, eorumqve custodes coactores agminis. Procedens autem decenter cum exercitu, ita ut mos est Romanis, in Gophnam per Samaritidem venit, quæ & prius ab ejus patre fuerat occupata, & tunc præsidiis tenebatur. Ibi autem unam moratus vesperam, mane inde proficiscitur: peractaqve diei mansione, castra ponit in loco qvem Judæi sermone patrio Acanthonaula vocitant, juxta vicum qvendam Gabath Saul nomine, quod significat vallem Saul, distantem ab Hierosolymis stadiis fere XXX. Hinc sexcentis prope lectis equitibus comitatus, perrexit in civitatem, quam tuta esset, Judæorumqve animos exploraturus, si forte se conspecto, priusquam ad manus veniretur, metu cederent. audierat enim qvod erat verum a seditiosis & latronibus oppressum populum desiderare quidem pacem: sed quod rebellantibus infirmior esset, nihil conari. Quamdiu quidem per viam qvæ ad murum duceret equitabat, nemo ante portas apparuit: ubi vero itinere ad turrim Psephinon declinato, transversum agmen equitum duxit, infiniti subito prosiliunt, qua Muliebres turres vocantur: & per eam quæ contra monumentum Helenæ porta est egressi, equitatum intercidunt. atqve alios quidem etiam tunc via currentes, ne cum his qui divertebant sese jungerent, a fronte oppositi, prohibuerunt. Titum vero cum paucis separant. Ille autem ultra quidem minus progredi poterat: a muro n. cuncta fossis patebant: & transersi erant horti, multisq; maceriis impediti. ad suos autem in aggere constitutos recursus, intercedente hostili manu, desperabatur. Qvorum pleriqve imperatoris periculum nesciebant: sed existimantes

eum ſecum reverti, etiam ipſi fugiebant. Titus autem in ſua tantum fortitudine ſitam eſſe proſpiciens ſpem ſalutis, flectit eqvum: & ut ſe ſeqverentur cum clamore comites adhortatus, in medios hoſtes irruit, vi ad ſuos tranſire feſtinans. Qvo qvidem tempore maxime intelligi potuit, & belli momenta & imperatorum pericula Deum curare. Tot enim adverſus Titum miſſilibus jactis, cum neqve galea, neqve thorace ſeptus eſſet (non bellator enim ſed explorator, ut dixi, proceſſerat) nullum in ejus corpus delatum eſt: ſed tanqvam ne eum ferirent, ex induſtria mitterentur, omnia prætervolabant. gladio vero ſemper a lateribus inſtantes dirimens, multosqve ante ora ſubvertens, ſuper cadentes agebat eqvum. Illorum autem clamor erat, propter audaciam Cæſaris, ut eum aggrederentur, cohortatio: fugaqve & diſceſſio repentina, qvocunqve diverteret curſum. Huic autem ſe periculi participes, cum a tergo & a lateribus funderentur, adjunxerant. una enim erat unicuiqve ſpes ſalutis, viam cum Tito patefacere, priusqvam circumventus opprimeretur. Deniqve duorum ex nimis pertinacibus, alter cum eqvo percuſſus eſt: altero vero dejecto & occiſo, eqvus ejus abductus eſt. Titus vero cum cæteris in caſtra ſalvus evadit. Judæis qvidem, qvod aggreſſione prima ſuperiores fuerant, inconſulta ſpes animos extulit, magnamqve his in poſterum fiduciam momentum temporaneum comparavit.

CAP. III.

De eruptionibus Judæorum contra Romanos caſtra metantes.

Cæſar autem poſtqvam ex Ammaunte legio ſibi conjuncta eſt nocte, luce inde digreſſus ad Scopon accedit, unde jam & civitas & clara templi magnitudo conſpici poterat: qva parte Septentrionalem regionem civitatis contingens locus humilior, proprie Scopos nominatus eſt, diſtans a civitate ſtadiis VII. ibiqve duabus legionibus ſimul, qvintæ legioni vero retrorſum ſtadiis tribus caſtra muniri jubet, labore namq; nocturni itinéris attritos milites progredi viſum eſt, ut ſine formidine murum ſtruerent. Mox autem cœpto ædificio, decima qvoqve legio per Hierichunta aderat a Veſpaſiano præoccupatam: ubi quædam pars armatorum in præſidio fuerat collocata. His autem præceptum erat ſexto ab Hieroſolymis ſtadio caſtra ponere, qua in parte mons, qui appellatur Elæon, contra civitatem ab Oriente ſitus eſt, altaqve interiacente valle diſcernitur, cui nomen eſt Cedron. Intra civitatem vero ſine requie conſligentium diſſenſione, tum primum ingens ſubito bellum foris interveniens refrenavit: & cum ſtupore ſeditioſi Romanorum caſtra inſpectantes, trifariam diſtributa mala, inter ſe iniere concordiam: rationemq; invicem requirebant, quidnam expectarent, quidve perpeſſi, tres muros contra vitam ſuam paterentur opponi: belloqve tanta ſe fundente licentia, tanquam ſpectatores bonorum operum ſibiqve utilium reſiderent mœnibus clauſis, remiſſisque armis ac manibus. In nosmetipſos profecto, exclamat aliquis, tantummodo fortes ſumus. Romanorum autem lucro ex noſtra ſeditione ſine ſanguine oppidum cedet. His alios atqve alios congregantes exhortabantur: raptisq;

A ἀναπαυσαμένῳ κἀκεῖνον ἀνέφλεγον. ὁ δ', καλῶν εἰς ἐμὲ μόνη τῇ καθ' αὑτὸν ἀλκῇ κεῖσθαι τὸ σώζεσθαι, τόν τε ἵππον ὑπερέβαλλε, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐμβοήσας ἔπεσθαι, μέσους ἐμπηδᾷ τοῖς πολεμίοις, διακόπτων πρὸς τοὺς σφετέρους διαζόμενος. ἔνθα δὴ μάλιστα παρῆν μοι νοεῖν, ὅτι θεῶν πολέμων ῥοπαὶ καὶ βασιλέων κίνδυνοι μέλουσι τῷ θεῷ. τοσούτων γὰρ ἐπὶ τὸν πάντα ἀφιεμένων βελῶν, μήτε κράνος ἔχοντα, μήτε θώρακα (πεφύλακτο γὰρ ὡς ἔφην ὑπὸ πολεμίων, ἀλλὰ κατάσκοπος) ἀδέν ἥψατο δὲ σώματος. B κενὰ δ' ὥσπερ ὑπὸ πτηνῶν ἀσχέτων παρεῤῥοίζοντο πάντα. τοῦ δ' ξίφεσι καὶ πολυρρόοις ἀεὶ λόγχαις, καὶ πολλὰς τὰ ἀπὸ προσώπων ἀναστέπων, ἤλαυνεν ὑπὲρ τοὺς ἐμπεσόντας τὸν ἵππον. τὸ δὲ κραυγῆς ἰσχὺς πρὸς τὸ θράσημα δὲ καίσαρος, καὶ θορυβώδεσι ὁρμαῖς ἐπ' αὐτόν. φυγὴ δὲ καὶ διαχωρισμὸς ἄφνως, καθ' ὃς ἐπελαύνων γένοιτο. σωπῇ πονοῦντο δὲ οἱ δὲ κινδύνῳ μετέχοντες καὶ νῶτα, καὶ καὶ πολυρρὰ νυστάζοντες. μίαν δὲ ἐλπὶς ἰσόσωσιν ἐκάστῳ, τὸ σωθῆναι ἐν τῇ πρώτῃ φθάσαντι κυκλωθῆναι. δύο γοῦν τῶν ὑπερέρων, τὸ μὲν, σὺν τῷ ἵππῳ πρὸς C ἐχόντες κατηκόντισαν, θάτερον δὲ καταπηδήσαντα διαφθείραντες, τὸν ἵππον ἀπήγαγον. μὴ δὲ τὸ λοιπὸν πᾶν ὅπλον τὸ στρατόπεδον διασώζεσθαι. τῆς μὲν ἂν ἰουδαίοις πλεονεκτήσασι καὶ τὸ πρῶτον ὅπλισιν, ἐπῆρε τὰς διανοίας ἀσκεπὲς ἐλπὶς, καὶ πολὺ θάρσος αὐτοῖς εἰς τὸ μέλλον, πρόσκαιρος ῥοπὴ πρόξενή.

Κεφ. η.

D Καίσαρ δὲ ὡς αὐτῷ συνέμιξε διὰ νυκτὸς τὸ λοιπὸν τῆς ἀμμαοῦς τάγμα, μεθ' ἡμέραν ἐκεῖθεν ἄρας, ὅπου τὸ σκοπὸν καλούμενον προσῆσιν. ἔνθεν ἦν, τε πόλις ἤδη καταφαίνετο, καὶ τὸ δὲ ναὸς μέγεθος ἐκλαμπρον, καὶ τὸ βορείῳ κλίματι τὸ πόλεως χθαμαλὸς συνάπτων ὁ χῶρος, ἑτοίμως σκοπὸς ὠνόμασεν. τὸ δὲ πόλεως σταδίους ἑπτὰ διέχων, ἐκέλευσε πρεσβαλλεσθαι στρατόπεδον τοῖς δύο τάγμασιν ὁμοῦ. τὸ δὲ πέμπτον, ὀπίσω τούτων τρισὶ σταδίοις. κόπῳ γὰρ τὸ διὰ νυκτὸς πρόοδος τετριμμένους, ἐδόκει σκέπης ἀξίους εἶναι, ὡς ἂν ἀδεέστερον τὸ χωμάτων καταρχομένων δὲ ἅρτι τὸ δομήσεως, καὶ τὸ δέκατον τάγμα διὰ ἱεριχοῦντος ἤδη παρῆν, ἔνθα καθῆσε τὸς ὁπλίτας τὴν μοῖραν φρουρεῖσθαι τῷ ἐμβολῇ, ὑπὸ ἀσφαλείας τὸ προκατειλημμένῳ. πεσσοπέτακτο δὲ αὐτοῖς ἐξ ἀπέχοντας τὰ ἱεροσολύμων σταδίους, στρατοπεδοῦσαι καὶ τὸ ἐλαιῶν καλούμενον ὄρος, ὃ τῇ πόλει πρὸς ἀνατολὴν ἀντίκειται, μέσῃ φάραγγι βαθείᾳ διειργόμενον, ἣ κεδρὼν ὀνόμασται.

Κεφ. θ.

Τῶν δὲ ἀνὰ ἄστυ συῤῥηγνυμένων ἀδιαλείπτως, τότε πρῶτον ἀνέπαυσε τὸ ἐπ' ἀλλήλοις ἐμμανὲς ἔξωθεν πόλεμος ἐξαίφνης πολὺς ἐπελθών, καὶ μετ' σκοπολήξεως οἱ συστάσαι τὰς ῥωμαίους ἀφορῶντες, στρατοπεδουμένους τριχῇ, κακῆς ὁμονοίας κατήρχοντο, καὶ λόγον ἀλλήλοις ἐδίδοσαν, τί μένοιεν ἢ τί πάσχοντες ἀνέχοιντο τεῖα τὰ ἀναπνοῆς αὐτῶν ὑπερφρονοῦντα τείχη, καὶ δὲ πόλεμος μετ' ἀδείας ἀνιπολίζοντα ἑαυτὸν, οἱ δ' ὥσπερ θεατὴ καλῶν καὶ συμφόρων ἔργων καθεζόμενοι τεκτῆνες, τῷ χεῖρε καὶ τὰς πανοπλίας παρέντες. καθ' αὑτὸ ἄρα ἡμναῖοι μόνον ἡμεῖς ἐσεβόησαν. ῥωμαίους δὲ σὺν τῆς ἡμετέρας σφίσεως κερδήσωσιν ἀναμωτὶ τῷ πόλιν πύτοις ἀθροίζοντες ἀλλήλους παρεκρότων, καὶ τὰς πανοπλίας

πλίας ἀρπάσαντες, αὐφνιδίως ἐπικῆσι τῇ δεκάτῃ A armis, ſubito in legionem decimam ruunt: per-
τάγματι, Ϲ διὰ τ φάραγγος αἴξαντες μ' κραυγῆς qve vallem facto impetu, cum ingenti clamore
ἐξαισίᾳ, τ χῶμα τοῖς περιοῦσι τ πολεμίων. οἱ murum ædificantes Romanos aggrediuntur. Illi
δὲ περὶ τὸ ἔργον διῃρημένοι, κ διὰ τ τὰ πολλὰ τεθεικό- autem in opere diſtributi, armis ob eam cauſam
τες τ ὅπλων (οὔτε γὰρ θαρσεῖν τοὺς Ἰουδαίους περὶ σκή- pleriqve depoſitis (nec enim excurſum Judæos
μιλιν ἐπελάμβανον, κ περιημελημένων τῶν παρόντων ſuſuros eſſe credebant, & ſi maxime vellent, ani-
ταῖς ὁρμαῖς τῇ στάσει συνεταράχθησαν ἀδοκήτως, mos eorum ſeditione diſtractum iri arbitrabantur) præter opinionem perturbati ſunt: atqve
κ τ ἔργων ἀφέμενοί τινες μὴ ἀνεχώρουν εὐθέως, πολ- B opere quisque dereliꝯto confeſtim alii receſſere:
λοὶ δὲ πρὶν τὰ ὅπλα λαβεῖν πρὶν ἐπισκαφῆναι πρὸς τοὺς multi autem ad arma properantes, priusquam ſe
ἐχθροὺς, ἐφορεύοντο παιόμενοι. προσγίνοντο δὲ τοῖς Ἰου- in hoſtes converterent, feriebantur. Plures au-
δαίοις ἀεὶ πλείους, διὰ τὴν κρατεῖν τοὺς πρώτους τεθαρ- tem Judæis ſemper adjiciebantur, eorum freti
ρηκότες, κ τ ἔντων πολλὰ πολλάσιος εὐδοκοῦν σφίσι τε καὶ victoria qui præceſſerant, & quod cum pauci eſ-
τοῖς πολεμίοις, δεξιᾷ τῇ τύχῃ χρώμενοι. μάλιστα δὲ ſent, multiplex numerus & ſibi & hoſtibus vide-
τοὺς ἐν ἕξει συντάξεως ὄντας, κ μ' κόσμῳ κ' ἀσφαλεί- bantur, quod ſecunda fortuna uterentur. Roma-
ματων πολεμεῖν εἰδότας, ἀλαζόνα φαντάσεσθαι δορυφορεῖ. διὸ ni autem maxime ordinari conſveti, & cum de-
καὶ τότε περληφθέντες οἱ ῥωμαῖοι τ ἐμβολαῖς εἶκον. Ϲ core atqve præceptis bellum gerere ſcientes, ex
ὁπότε μὲν διασφαῖεν οἱ κ' λαμβανόμενοι, ὅτε δρό- C perturbatione trepidabant. unde tunc quoque
μῳ τοὺς Ἰουδαίους ἐπῄεσαν, κ διὰ τ ὁρμὴν ἦσσον φυλατ- præventi aggreſſione cedebant. Si quando tamẽ
τόμενοι, ἐπέπιπτον. ἀεὶ δὲ πληθύοντες τ σκοπιᾶς, ſeſe converterent ab inſequentibus occupati, &
μᾶλλον παρατόμενοι τελευταῖον ἀπὸ τ στρατοπέδου τρέ- a curſu reprimebant Judæos, & ob impetum mi-
πονται. Ϲ δοκεῖ τότε κινδυνευθῆναι τὸ τάγμα πᾶν, εἰ μὴ nus cautos feriebant. Semper vero excurſione
τις αὐτῷ ἀγγελθεὶς αὐτὸς διὰ τάχους ἐπεβοήθησε καὶ gliſcente magis magisque turbati, poſtremo ca-
πολλὰ ἐνειδίσας εἰς ἀναισχυντίαν, διασπάσας μὲν τοὺς φεύ- ſtris pulſi ſunt: totaque legio tunc in periculum
γοντας, αὐτὸς δὲ παλαιοῖς τοῖς Ἰουδαίοις περιπεσών, μεθ' ventura fuiſſe videbatur, niſi hoc mature ſibi
ὧν ἦκεν ἐπιλέκτων, συχνοὺς μὲν ἀναιρεῖ, πτοεῖ δὲ D nunciato, Titus eis tuliſſet auxilium: multisqve
πλείους, τρέπει δὲ πάντας, κ σωθῆναι κ' φάραγγος. οἱ increpans ignaviam, & ſuos a fuga revocaſſet: Judæisqve a latere ipſe cum his irruens, quos circa ſe habebat electos, multos quidem occidiſſet, plures vero ſauciaſſet, omnes autem in fugam vertiſſet, atqve in vallem præcipites compuliſſet. Illi autem prono in loco multa mala perpeſſi, poſtquam in adverſam partem evaſere, flectunt ſe iterum, & valle intercedente cum Romanis dimicabant. Igitur ad medium diem ita bellatum eſt. Paulo autem poſt meridiem, Titus his qui ſecum erant in ſubſidio collocatis, aliisqve de cohortibus adverſus excurrentes oppoſitis, reliqvum agmen ad murum in ſummo montis ædificandum remiſit. Judæis autem hæc fuga eſſe videbatur. Cumq; ſpectator quem in muro poſuerant, amictu agitato ſignum dediſſet freqventiſſima multitudo tanto impetu proſiliit, ut eorũ curſus immaniſſimis beſtiis eſſet aſſimilis. Deniq; adverſa acie ſtantium nemo impetum ſuſtinuit: ſed tanquam machina percuſſi, continuo diſſipati, pulſiq; in montem refugiunt. In aſcenſu autem medio Titus cum paucis relictus eſt: multumq; monentibus amicis, qui pro imperatoris reverentia contempto periculo perdurave-
rant, ut mortem appetentibus Judæis cederet, neque pro his in diſcrimen veniret, quos ante ipſum ſalvos eſſe non oporteret: ſed potius fortunam ſuam reputaret, quod non militis officio fungeretur, verum & belli & orbis dominus eſſet: neve in tanta fuga ſubſiſteret; in quo omnia niterentur: hæc ne audire quidem ſinulans, & ad ſe accurrentibus obſtabat: eosqve in ora feriens, cum vi obtinerentur, occidebat, & per declive repente incumbens, multitudinem proturbabat. Illi autem & viribus ejus & obſtinatione perterriti ne tum quidem in civitatem fugere: ſed in utrumqve latus ab eo declinantes, rurſum fugientes inſequebantur. quos tamen aggreſſus a latere,

ΚΕΦ. ι'.

Ἰουδαίους δ' ὅτε ἐδόκει φυγὴ κ σκοπιᾶς καταστῆναι θορυβώδη, ὃς αὐτοῖς ὅπλα τ' τύχης καθῆκε, περιπηδῶσι πλῆθος ἀκραυφνέστερον μ' τοιαύτης ὁρμῆς, ὡς τ δρόμον αὐτῶν τοῖς ἀχειροτάτοις εἰκάζειν ῥᾴδιον. ἀμελήσαντες δ' ὧν ἔθεσαν ἐν τοῖς ἔργοις, ὁδοὺς ἔμεινε τ ἐμβολαῖς, ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ὀργάνου πεμόμενοι, διέῤῥηξαν τ τάξιν, κ πρὸς τὸ ὄρος τραπέντες ἀνέφυγον. λείπει δ' ἐν μέσῳ τῷ περιόντι πίτος μετ' ὀλίγων, Ϲ πολλὰ τ φίλων θορυβουμένων, ὅσοι δι' αἰδῶ τ πρὸς τ ἡγεμόνα δ' κινδύνῳ καταφρονήσαντες, ἔστησαν, εἴξαι δυνατῶσιν Ἰουδαίοις, Ϲ μὴ προκινδυνεύειν τούτων ἐς ἐλπίδα περὶ αὐτοῦ μένειν, λαμβάνειν δ' ἔννοιαν τ καθ' αὑτὸν τύχης, Ϲ μὴ σφαλῶτα τάξιν ἀποπληροῦται κ δ' πολέμῳ κ τ οἰκουμένης δεσπότῃ, ὀξέως ὕστερον ὑφίστασθαι προπλῳ, ἐν ᾧ συλεύσαντα πάντα, τούτων ὑδὲ ἀκύειν ἔδοξε. τοῖς δὲ κατ' αὐτὸν ἀνατρέχουσιν, ἀνθίστατο, κ κ' σῶμα παίων βιαζομένους ἀνῄρει, καπτομένοις δ' πεσοῦσι ἀθρόοις ἐμπίπλων, ἀνεώθει τὸ πλῆθος. οἱ δὲ περὶ τε τὸ θράσημα, κ τλεῶ ἰσχυῖ καταπλαγῆτες, ὑδὲ ὕστερον μὲν ἀνέφυγον εἰς τλεῖ πόλιν, καθ' ἑκάτερον δὲ ἐγκλίνοντες ἀπ' αὐτοῦ τοῖς ἀνωτέρω φεύγουσι προσέκειντο. καὶ τέλος δὲ κ' πλευρὰν προσβάλλων,

ipſorum quoque impetum præpediebat. Dum hæc aguntur, etiam illos qui ſuperiora caſtra muniebant, ubi fugere inferiores videre, metus ac turba occupat: totumqve agmen diſpergitur, ſuſpicantium excurſum quidem Judæorum ferri non poſſe, Titum vero in fugam verſum: nec enim unquam illo manente alios fugituros fuiſſe. & tanquam Panico terrore circumdati, alius alio ferebantur: donec quidam cum in media pugna verſari imperatorem vidiſſent, plurimum metuentes, univerſæ legioni ejus periculum cum clamore nunciaverunt. Itaque pudore revocati. & fuga majus aliquid ſibi exprobrantes, quod Cæſarem deſeruiſſent, totis viribus in Judæos ütebantur, & ſemel impulſos urgebant per declivia. Illi autem paulatim recedentes pugnabant. cumqve Romani plus poſſent, eo quod ſuperiores erant, in vallem omnes coacti ſunt. Titus autem contra ſe poſitis imminebat: & legionem quidem ad muri fabricam redire jubet: ipſe vero cum his quibus antea reſiſtendo hoſtes arcebat. Itaq; ſi me nihil addentem obſequio, neqve invidia detrahentem, verum dicere oportet, ipſe Cæſar bis totam legionem periculo liberavit, atqve ita caſtra muniendi copiam militibus præbuit.

A τὸς ὁρμὰς ὑπεστήμετο. κἂν τύτῳ αὐτῆς ἄνω τὴ χῆζ-
σι τὸ στρατόπεδον, ὡς ἐθεάσαντο τὸς κάτω φεύγοντας,
πάλιν ἐμπίπτει ταραχὴ καὶ δέος, καὶ θρασκίδνα ἅπαν τὸ
πᾶγμα, δοκησάντων ἀνυπόστατον μὲν εἶναι τὴν τ Ἰουδαίων
ἐκδρομὴν, παραφθαι δ αὐτὸν τίνα. ὁ γὰ ἂν πω τὸς
ἄλλους φυγεῖν ἐκεῖνα μένοντ, καὶ καθάπερ πανικῷ
δείματι κυκλωθέντες, ἄλλ ἀλλαχῆ διεφέροντο, μέ-
χρι τινὲς κατιδόντες ἐν μέσῳ τ πολέμ τ ἡγεμόνα στρε-
φόμενον, καὶ μέγα δείσαντες ἀμφ' αὐτῷ, θροῦσι τὸν
κίνδυνον ὅλῳ τῷ πάγματι. τὸς δ αἰδὼς ἐπέστρεφε, καὶ
πλέον τι φυγῆς κακίζοντες ἀλλήλους ἐπὶ τὸ καταλι-
πεῖν κίνδυνον, πάσῃ βίᾳ τ Ἰουδαίων ἐχέσθην, καὶ κλί-
νοντας ἅπαξ ἀπὸ τ κατάντες σωρηδὸν αὐτὸς εἰς τ κοῖ-
λον. οἱ δ ὑπὸ πόδα χωρῶντες, ἐμάχοντο, καὶ πλεονεκτῆ-
σαι οἱ ῥωμαῖοι τῷ καθάπερ ἐν εἶναι, σωρεύουσι πάντας
εἰς τ φάραγγα. προσέκειτο δ τοῖς καθ' αὐτὸν ὁ πτ, καὶ
τὸ μὲν πᾶγμα πάλιν ἐπὶ τ τείχοποιΐαν ἔπεμψεν. αὐτὸς
δ ὅσων οἷς πρότερον ἀνέκλασε εἶργε τὸς πολεμίους. ὡς τε
χῆ μήτε ἱεροπρεπές τι προσιδέντα, μήτε ὑφελόμενα φθό-
νῳ τὰ ἀληθῆ εἰπεῖν, αὐτὸς καίσαρ δὶς μὲν ἐρρύσατο κιν-
δυνεύον ὅλον τὸ πᾶγμα, καὶ δ προβάλλεται δ τὸ στρατόπε-
δον αὐτοῖς ἄδειαν παρέχε.

B

C

CAP. IV.

De inteſtina pugna azymorum diebus.

REmiſſo autem pauliſper bello externo, iterum inteſtinum ſeditio ſuſcitavit. Azymorumq; inſtante die, qui eſt Aprilis menſis quartusdecimus (hoc enim ſe primum tempore opinantur Judæi ab Ægyptiis eſſe liberatos) Eleazarus quidem cum ſociis portam ſubaperiens, introire cupiebat ex populo qui templum adorare cuperent. Joannes autem die feſto ad protegendas inſidias uſus eſt: & ſuorum quosdam ignotiores, armis ſub veſte latentibus inſtructos, quorum plerique impuri erant, occulte inter alios ſani occupandi gratia ſubmittit. illi autem poſtquam intravere, veſtimentis abjectis, ſubito armati apparuerunt. Magna vero ſtatim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem a ſeditione populus, omnibus ſine diſcrimine putaret, Zelotæ vero ſibimet ſolum inſidias comparatas. Verum hi quidem relicta portarum cuſtodia, & alii ex propugnaculis deſilientes, priusquam manus conſererent, in templi cloacas confugere. Populares autem ad aram delati, & circum templum appulſi conculcabantur, cum lignis paſſim ferroqve cæderentur. Multos autem occiſorum inimici privato odio, quaſi diverſæ factionis ſocios interficiebant. Et quicunqve antehac inſidiatorem aliqvem offenderat, tunc agnitus quaſi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocentes afficerent, induciis conceſſere nocentibus, progreſſosqve ex cloacis dimiſerunt. ipſi autem interius templum & omnes ejus apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simonem. Seditio quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes diviſa eſt. Titus autem caſtra propius civitatem

D

E

F

G

Κεφ. ια.

ΑΝῳήσαντ ὑπὸ τὸς βραχὺ δ ἠρεμίας πολέμ,
πάλιν ἔνδον ἡ στάσις ἐπηγείρετ, καὶ τ τ ἀζύμων ἑ-
ορτὴν ἡμέρας πεντεσκαιδεκάτ ἡγοῦμενοι σω-
θῆναι μη-
νὸς, ἐν ᾗ δικαίως ἰουδαῖοι τ πρώτων ἀπαλλαγῶν κακῶν
αἰγυπτίων, οἱ μὲν πρὸ τ ἐλεάζαρον ὠθοῦντες τὰς
πύλας, ἐδέχοντο ἐκ δ δήμ τὸς προσκυνῆσ ἐθέλοντας
ἔσω, ἰωάννης δ προκάλυμμα τ ὅπλων λαβὼν μισθω-
τ ἑορτὴν, τ σὺν αὐτῷ κρυπτοῖς ὅπλοις συσκευάσας
τὸς ἀσημοτέρους, ὧν οἱ πολέμιοι ἦσαν ἄναγνοι, ἅμα σπου-
δῆς παρεισπέμπει προκαταλήψομένους τὸ ἱερόν. οἱ δ ὡς
ἔνδον ἐγένοντο τὰς ἐσθῆτας ἀποῤῥίψαντες, ἐφάνησαν
ἐξαπίνης ὁπλῖται. ταραχὴ δ μεγίστη πρὸ τ ναὸν αὐτὴ-
κα καὶ θόρυβοι. τ μὲν ἐξω τ στάσεως λαὸ, καὶ πάν-
των ἄκεμπτον οἰομένων εἶναι τ ἐπιθέσιν. τ δ ζηλωτ ὅπλ
σφίσι μόνοις. ἀλλ' οἱ μὲν ἀφέμενοι τὸ φρουρεῖν ἐπὶ τὰς
πύλας, καὶ τ ἐπάλξεων καταπηδήσαντες πρὶν εἰς χεῖρας
ἐλθῖν, εἰς τὸς ὑπονόμους δ ἱερὸ κατέφυγον. οἱ δ ἀπὸ
δ δήμ πρὸς τὸ βωμὸ καταπήσαντες, καὶ πρὸ τ ναὸν
συνειλέμενοι καὶ ἑπτυχότες, ξύλοις τε ἀνέδην παίοντες
καὶ σιδήρῳ. πολλὰς δ τ ἡσυχίων κατ' ἔχθραν καὶ μίσ-
ος ἰδίαν ὡς ἀνῃρεσιασμὰς ἀνῄρουν οἱ λάφυροι, καὶ πᾶς ὁ
προσκρούσας τινὶ τ ἐπιθέλων πάλαι, τότε καιρὸν ἐπιγνωσθεὶς, ὡς ζηλωτὴς πρὸς αἰτίαν ἀνελέγετο. πολλὰ δ
δεινὰ τὸς ἀναιτίους λαβόντες, ἐκέχυτο μᾶλλον τοῖς αὐτο-
ῖς ἔθνεσιν, καὶ προελθόντας ἐκ τ ὑπονόμων δίεσπειρε αὐ-
τοὶ δ καὶ τὸ ἐνδοτέρω ἱερὸν καταλαβόντες, καὶ τὰς ἐν αὐτῷ πα-
ρασκευὰς πάσας, κατεδαίδρυσαν ἤδη δ σίμων. ἡ μὲν
οὖν στάσις. ἔτω τριμερὴς οὖσα πρότερον, εἰς δύο μέρος
προείκοπτε.

Κεφ. ιβ.

ΟΔ πτ ἔγνω, ὑπὸ δ σκηπτὸ τῇ πόλει στρατο-
πεδεύσασθαι προαιρούμ, πρὸς μὲν τὰς ἐκτε-
χνους, ἔστησεν ἐπιλέκτους ἱππέων τε καὶ πεζῶν,
ὅσους ἀρκέσειν ὑπελάμβανε. τῇ δ ὅλῃ δυνάμει, προσ-
έταξεν ἐξομαλίζειν τὸ μεταξὺ τοῦ τείχους ἅπασαν κατα-

transferre cupiens de Scopo, contra excurſus quidem lectos equites ac pedites, quos ſatis eſſe arbitrabatur, poſuit: alium vero exercitum juſſit totum quod erat usque muros ſpacium complanare,

καθαιρηθέντων τῶν παντὸς ἔρκους καὶ προβλήματος, ὅσα κήπων περιεσκέπασαν καὶ δένδρων οἱ οἰκήτορες, ὕλης τε ἡμέρου μεγάλου πάσης σκεπαστέως, ἀνεπλήσθη μὲν τὰ κοῖλα καὶ χαραδρώδη τόπα. τὰς δὲ πετρώδεις ἐξοχὰς σιδήρῳ κατεργαζόμενοι, χθαμαλὸν ἐποίουν πάντα τὸν χῶρον ἀπὸ τοῦ σκοποῦ μέχρι τῶν ἡρώδου μνημείων ἀποτείνοντες τῇ τῶν ὄφεων ἀποκαλουμένῃ κολυμβήθρᾳ. καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας οἱ ἰουδαῖοι καὶ τῶν ῥωμαίων ἐπέδρα συνεκάλουν πιάνδε. τῶν στασιαστῶν οἱ μὲν τολμηρότεροι προελθόντες ἔξω τῶν γυναικείων καλουμένων πύργων, ὡς ἐκβεβλημένοι δῆθεν ὑπὸ τῶν ἐφεστηκότων φρονούντων, καὶ δεδοικότες τὴν τῶν ῥωμαίων ἔφοδον, ἀνελάγγανον, καὶ παρ' ἀλλήλοις ὑπεκέκρυπτον. οἱ δὲ λοιποὶ ἀπὸ τοῦ τείχους, δῆμος εἶναι δοκῶν, ἐφειλεῖτο ἔδοον, καὶ δεξιὰν ἔδιδοσαν, καὶ τὰς ῥωμαίους ἐκάλουν, ἀνοίξειν ὑπισχνούμενοι τὰς πύλας. ἅμα δὲ ταῦτα κακηγοροῦντες, καὶ τὰς σφετέρας ἐβαλλον λίθοις, ὡς ἀπελαύνοντες τῶν πυλῶν. καὶ κεῖνοι βιάζεσθαι τὰς εἰσόδους ὑπεκρίνανθ', καὶ τὰς ἔνδον ἱκετεύειν, σωτηρίως τε πρὸς τὰς ῥωμαίους ὁρμήσαντες, ὑπερφόμενοι παρακαλούμενοι προσεώκεσαν. ὧδε μὲν οὖν τοῖς γραπτοῖς τὸ πανοῦργον αὐτῶν, οὐκ ἐλέιπετο πίστεως. ἀλλ' ὡς τὰς μὲν ἐν χερσὶν ἑτοίμους πρὸς πιμπρασίαν, τὰς δὲ ἀνοίξειν τὴν πόλιν ἐλπίζοντες, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν. πιτοῦ δὲ ὑποψίας ἦν τὸ τῆς ἐπικλήσεως ὠφέλιμον. καὶ γὰρ πρὸ μιᾶς ἡμέρας προκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ ἐπὶ συμβάσεις Ἰώσηπος μέτριον οὐδὲν εὗρισκε, καὶ τότε τοὺς στρατιώτας καὶ χώραν μένειν ἐκέλευσεν. ἔφασαν δέ τινες τῶν ἐπὶ τοῖς ἔργοις προτεταγμένων ἁρπάσαντες τὰ ὅπλα, πρὸς τὰς πύλας ἐκδραμεῖν. τούτοις οἱ μὲν ἐκβεβλῆσθαι δοκοῦντες, τὸ πρῶτον ὑπεχώρουν. ἐπεὶ δὲ μείζους τῆς πόλης ἐγίνοντο πύργων, ἐκθέοντες ἐκυκλοῦντο σφᾶς, καὶ προσεπέκειντο κατόπιν. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους, πληθὺς χερμάδων, καὶ βελῶν παντοίων ἄθροον κατέχεαν, ὥς τε συχνοὺς μὲν ἀνελεῖν, τρῶσαι δὲ πλείους. ἐπεὶ γὰρ ῥᾴδιον τοῦ τείχους καταφυγεῖν τὸ κατόπιν βιαζομένοις, καὶ ἄλλως αἰδὼς τὰ ἁμαρτίας τῶν ἡγεμόνων καὶ δέος παρεκελεύετο τῷ πλήθει μᾶλλον προσλιπαρεῖν. διὸ δὴ μέχρι πλείστου διαδοχαλιζόμενοι, καὶ πολλὰς ὑπὸ τῶν ἰουδαίων λαμβάνοντες πληγάς, ἀμέλει δὲ καὶ ἐλάττους ἀνταπιδίδοντες, πάλιν ἀνωθοῦντο τοὺς κυκλωσαμένους. ὑποχωροῦσι δὲ αὐτοῖς οἱ ἰουδαῖοι καὶ μέχρι τῶν ἐλένης μνημείων ἐπίπτο βάλλοντες. ἔπταισαν δέ τινες ἀπροκαλῶς ἐξυβρίζοντες εἰς τὸ τύχαι, ἔσκωπτόν τε τοὺς ῥωμαίους δεδεσθέντες ἀπάτῃ, καὶ τοὺς Ἰουδαίους ἀνασείοντες ἐσκίρτων, καὶ μὴ χαρᾶς ἀνέδοων. τοὺς δὲ στρατιώτας ἀπῆλή τε τῶν ταξιαρχῶν, καὶ χαλεπαίνων κρίσαι, τέτοις ἐξεδέχετο. ἰουδαῖοι μὲν οἷς δὲ τὸν νοια μένη στρατηγεῖ, πάντα μὴ προνοίας πράττουσι καὶ σκέψεως, ἀπροβουλίας τε σωτηρίσοντες καὶ λόχους, ἔπειδὴ δὲ αὐτῶν τῆς ἐνέδρας καὶ τύχη, διὰ τὸ πεισθῆνιον, καὶ τὸν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιάν τε καὶ πίστιν. ῥωμαῖοι δὲ οἷς δι' εὐταξίαν, καὶ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας εὐπειθῆς ἀεὶ δουλεύει καὶ τύχη, νῦν ὑπὸ τῶν ἐναντίων πλάττουσι, καὶ διὰ χειρῶν ἀκρασίαν, ἀλίσκονται τὸ πάντων ἄμαχιστον, ἀστρατήγητοι μαχόμενοι παρόντος καίσαρος.

Cunctis igitur maceriis ac sepibus dirutis, quibus hortos ac prædia incolæ præmunierant, omniq; opposita quamvis frugifera sylva excisa, repletum est quicquid erat cavum & vallibus impeditum. saxorum autem eminentissimis ferro truncatis, humiliorem totum illum tractum a Scopo usque ad Herodis monumenta fecerunt, serpentium stagnum continentia, quod olim Bethara vocabatur.

CAP. V.

His denique diebus Judæi Romanis hujusmodi insidias paravere. Seditiosorum audaciſſimi extra muliebres (quæ sic appellabantur) progressi turres, simulato quod pacis eos studiosi pepulissent, & quod timerent impetum Romanorum, ibidem versabantur, & alter sub altero vitabundi latebant. Alii vero per muros dispositi, populumq; se esse simulantes, clamore pacem implorabant, fœdusqve poscebant: portasqve se patefacturos esse pollicentes, invitabant Romanos. Hoc autem vociferantes, una etiam contra suos, veluti portis eos abigerent, lapides jaciebant. illiqve se vi perrumpere aditus velle simulabant, & civibus supplicare. cumqve ad Rom. sæpissime ire conarentur, reversi perturbatis similes videbantur. Verum hæc eorum calliditas, apud milites quidem fide non carebat, sed tanquam hos quidem in manibus haberent paratos ad supplicium, illos vero civitatem sibi aperturos sperarent, opus aggredi festinabant. Tito autem suspecta erat invitatio, quia rationē non haberet. pridie namqve provocatos eos ad pactionem per Josephum, nihil mediocre sentire cognoverat, etiam tunc igitur milites manere loco suo præcepit. Jam vero quidam operibus appositi, raptis armis ad portas excurrere cœperunt. Hi autem qui expulsi videbantur, primo quidem cedebant: deinde ubi ad turres portæ propinquabant, cursu eos circumveniunt, & a tergo persequebantur. qui vero in muro stabant, lapidum his multitudinem, omnigenumq; telorum simul infundunt: adeo ut multos quidem necarent, plurimos vero sauciarent. nec enim facile erat a muro diffugere, aliis retro violenter instantibus, & præter hoc pudor quod rectores peccaverant, itemqve metus, in delicto perseverare svadebat. Quamobrem cum hoste diu decernentes, multis vulneribus acceptis, neqve paucioribus redditis, postremo eos a quibus circumventi fuerant repulere. quos tamen recedentes usque ad Helenæ monumentum, Judæi urgendo jaculis sequebantur. deinde insolenter fortunæ maledicentes, & Romanos vituperabāt fraude pellectos: scutaq; alte sublata crispantes tripudiabant, & cum lætitia vociferabantur. Milites autem interminatio principum & Cæsar iratus, hujusmodi oratione corripuit: Judæi quidem, quos sola regit desperatio omnia cum deliberatione faciunt atq; prudentia, fraudes & insidias componendo; eorumq; dolos fortuna prosequitur, quod sunt morigeri, sibiq; invicē benevoli ac fideles: Romani vero, quibus ob disciplinam & consvetudinē obediendi rectorib. fortuna famulatur, nunc contra peccāt, & intemperantia manuum debellantur: quod omniū est pessimum, præsente Cæsare, sine rectore dimicantes.

De Judæorum dolo in Romanorū milites.

Certe, inquit, plurimum ingemiscent militiæ leges, plurimum pater, cum hoc vulnus audierit, ille quod cum bellando senuerit, nunquam isto modo peccarit. leges autem, si cum in eos qui minimum quid præter ordinem moverint, morte vindicent, nunc totum desertorem exercitum videant. Modo autem scituros esse eos ait, qui arroganter egere, quod apud Romanos etiam vincere sine præcepto ducis, infamiæ est. Hæc Titus ad rectores locutus cum indignatione, certus erat, qua lege in omnes erat usurus. Et hi quidem abjecerunt animos, quasi jamjamqve juste morituri: circumfusæ vero legiones Titum pro commilitonibus obsecrabant: paucorumq; temeritatem condonari cunctorum obedientiæ precabantur: emendaturos enim peccatum præsens, futuræ compensatione virtutis. Placatus est Cæsar utilitate simul ac precibus. namq; unius hominis animadversionem usqve ad factũ promovendam putabat, multitudinis vero ad veniam. Militibus quidem reconciliatus est, multum monens ut post hæc prudentius agerent. ipse vero, qvemadmodum Judæorum ulciscereturinsidias, cogitabat. intervallo autem quod usq; ad muros civitatis erat, per quatriduum coæquato, sarcinas aliamqve multitudinem cupiens tuto traducere, militum validissimos a Septentrionali tractu in occiduum septemplici ordine contra murum prætendit, peditibus in fronte, ac post eos equitibus aciē terna dispositis, mediisqve inter utrosqve sagittariis. Excursibus autem Judæorum tanto præsidio præclusis, impedimenta trium legionum, itemq; alia multitudo sine timore transiit. Ipse quidem Titus cum prope duobus stadiis abesset a muro, ad anguli ejus partem contra turrim qvæ appellatur Psephinos, castra ponit: ad qvam muri ambitus ex Aquilone pertinens, flectitur ad Occidentem: altera vero pars exercitus eam turrim versus, qvæ appellatur Hippicos, muro circumdatur, duum stadiorum spacio similiter a civitate discedens. decima tamẽ legio in Elæon monte, ubi erat, manebat.

A ἡ μεγάλα μὲν συναξήνεγκε τὰς τραλιᾶς νόμους, μεγάλα δ' αὐτὸς τὸν πατέρα, τὸν δὲ τὴν πληγὴν πυθόμενον, ὅτι ὁ μὲν ἐν πολέμοις γηράσας, ἀδέ ποτε ἔπταισεν ἔτως. οἱ νόμοι δ' ἀεί, καὶ τοὺς βραχύ τι τῆς τάξεως παραβαίνοντας, θανάτῳ κολάζουσι. νῦν δ' ὅλην τραλιὰν εωρᾶτε λιποτακτοῦσαν. γνώσεσθε μέλλοντα αὐτίκα τοὺς ἀπαιδεύτους μᾶλλον, ὅτι τὸ νικᾶν παρὰ ῥωμαίοις δίκα παραγγέλματος ἀδοξεῖται. ταῦτα διατεινάμενος πρὸς τοὺς B ἡγεμόνας, δηλῶν ὡς πάντων χρῆσθαι τοῖς νόμοις. οἱ μὲν παρεθάρσησαν τὰς ψυχάς, ὡς ἔσον ἀδεπῶ πεισθησόμενοι δικαίως. θᾶττον δὲ τὰ πράγματα τοῦ τίτου, θᾶττον τὸν τραλιατῶν ικέτας, καὶ τὴν ὀλίγων παρρησίαν χαρίσασθαι τῇ πάντων ἀπειθείᾳ κατωλιβόλην. ἀναλήψεσθαι γὰρ αὐτοὺς τὸ παρὸν πλῆγμα, καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀρετῆς. πείθει δ' ἡγεμόνας ἅμα καὶ πικεσίας, καὶ τὴν συμφέρουσαν. τὰ μὲν γὰρ καθ' ἑνὸς τιμωρίαν ὤετο χειλίαις μέχρις ἔργου παροκόπην, τὰ δ' ὅπλα πλήθους, μέχρι λέγω. τοῖς μὲν οὖν C τραλιάταις διελλάπετο, πολλὰ νουθετήσας αὐτοὺς εὐαγ φρονιμωτέρους. αὐτὸς δ' ὅπως ἀμυνεῖ τὰ ἰουδαίων ἐσκέπτετο βουλευόμενος. πότερον δ' ἡμέρας ἐξισωθέντος μέχρι τοῦ τειχῶν διαστήματος, βουλόμενος μὴ ἀσφαλείας τῆς τῶν ἀποσκευῶν, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος παραγαγεῖν, τὸ καρτερώτατον τῆς δυνάμεως ἀνύπαρξέτησε τοῦ τείχους τὸ βόρειον κλίμα, ἐπὶ πρὸς ἑαυτέραν ἐφ' ἑπτὰ βαθύνας τὴν φάλαγγα, τὸ πεζῶν προπαγμῶν, καὶ D κατὰ πὶν τῶν ἱππέων τρισὶ στίχων ἑκατέρων ἔδομοι καὶ μέσον εἰσήκεισαν οἱ τοξόται· τοσούτῳ δ' ἐφ' ἑκάστου πεφραγμένων ἰουδαίοις τὰ σκόρμων, τὰ τε ὑπὸ ζύγα τὰ τρῶν παγμάτων, καὶ ἡ πλησὺς, ἀδεῶς παρῳδεύσειν. αὐτὸς μὲν οὖν τὸ ἀπέχων ὅσον εἰς σαδίους δύο δ' τείχους, καὶ πὶ γωνίαν αὐτοῦ μέρος, ἀντικρὺ δ' ψηφῖνα καλουμένου πύργου, στρατοπεδεύεται, πρὸς ὃν ὁ κύκλος δ' τοῖχος πρὸς ἄρκτον καθήκων, ἀνακάμπει πρὸς δύσιν. ἡ δ' ἑτέρα μοῖρα τῆς τραλιᾶς, καὶ τὸ ἱππικὸν προσαγορευόμενον πύργου τειχίζεται, διεστῶτα τῆς πόλεως, ἐμοίως δύο σαδίους. τὸ μὲν τι δέκατον τάγμα καὶ χώραν ὅλην δ' ἐλαιῶν καλουμένου ὄρους ἔμενε.

Civitas autem trino muro circumdata erat, nisi qua vallibus inviis cingebatur. ex ea namqve parte, unius muri habebat ambitum. & ipsa qvidem super duos colles erat condita, contrariis frontibus semet inspicientes, intervenientevalle discretos, in qvam domus creberrimæ desinebant: collium vero alter, quo superior civitas sedet, multo est excelsior, & in prolixitate directior: adeo ut qvoniam tutus erat, castellum a David qvondam rege vocaretur (is pater Salomonis fuerat, qui primus templum ædificaverat) a nobis autem forum superius. alter autem, qui appellatur Acra, inferiorem sustinet civitatem, & undiqve declivis est. Contra hunc autem tertius collis erat, natura humilior qvam Acra, & alia lata valle ante divisus. verum postea qva tempestate Asamonæi regnabant, & vallem aggeribus repleverunt, ut templo conjungerent civitatem, & Acræ altitudinem cæsam humiliorem fecerunt, ut ex ea quoque fanum supereminens cerneretur. Vallis autem qvæ Tyropœon appellatur, qva diximus superioris civitatis collem dirimi ab inferiori, usq; ad Siloam pertinet. ita enim

CAP. VI.

Descriptio Hierosolymorum.

Κεφ. ιγ.

Τριστὸ δ' ὠχυρωμένη τείχεσιν ἡ πόλις, καθὰ μὴ ταῖς ἀδάτοις φάραγξ. ν ἐκύκλωτο (πεύτη γὰρ εἰς λὰ ωβόλος) αὐτὴ μὲν ἐπὲρ δύο λόφων ἀντιπρόσωπον ἔκτισο, μέση φάραγξι διηρημένων, εἰς λὰ ἐπάλληλοι καπίλησον αἱ οἰκίαι. τὸ δ' λόφων, ὁ μὲν τὴν ἄνω πόλιν ἔχων, ὑψυλότερος πολλῷ, καὶ τὸ μῆκος ἰσύπερος λά. διὰ γοῦν τ' ὀχυρότητα, φρούριον μὲν ἐπὶ δαβίδου δ' βασιλέως ἐκαλεῖτο, πατὴρ σολομῶντος λά ἔτος, δ' πρῶτα τὸν νεὼν κτίσαντος. ἡ δ' ἄνω ἀγορὰ πρὸς ἡμῶν. ἄπερος δ' ὁ καλούμενος ἄκρα, καὶ τὴν κάτω πόλιν ὑφεσὼς, ἀμφίκυρτος. τὸν δ' ἀντικρὺ τρίτος λά λόφος, παπὺς τερὶς τὴ φύσι τ' ἄκρας, καὶ πλατεῖα φάραγξι διῤῥεγόμενος ἄλλη πρότερον, αὖθις μὲν καθ' ὃς οἱ ἀσαμωναῖοι χρόνους ἐβασίλευον, τὴν τε φάραγγα ἔχωσαν συνάψαι βουλόμενοι τὸ ἱερὸν τὴν πόλιν, καὶ τῆς ἄκρας καπεργασόμενοι τὸ ὕψος, ἐποίησαντο χθαμαλώτερον, ὡς ὑπερφαίνοιτο δ' παύτης τὸ ἱερόν. ἡ δ' τῶν τυροποιῶν προσαγορευομένη φάραγξ, λὰ ἔφαμεν τὴν τε τῆς ἄνω πόλεως, καὶ τὴν κάτω λοφον διϊστᾶσαν, καθήκει μέχρι σιλωᾶς. ἔτω δὲ τὴν πη-

τὴν πηγὴν γλυκεῖαν τε καὶ πολλὴν ὥστε σκαλεῖσθαι. A fontem, qui dulcis est ac plurimus, vocabamus.
ἔξωθεν δ', αἱ τῆς πόλεως δύο λόφοι βαθείαις φάραγξι περιεῖχοντο, καὶ διὰ τὰς ἑκατέρωθεν κρημνὰς, πρόσοδον οὐδαμόθεν εἶχον. τῶν δὲ τριῶν τειχῶν, τὸ μὲν ἀρχαῖον, διά τε τὰς φάραγγας, καὶ τὸν ὑπερκείμενον αὐτῶν λόφον ἐφ' οὗ κατεσκάφη, δυσάλωτον εἶχον. πρὸς δὲ τῷ πλεονεκτήματι ὧν τόπου, καὶ καρτεροῖς ἐδεδόμητο, δαιδάλου τε καὶ σολομῶντος, ἐπὶ τῶν μεταξὺ τούτων βασιλέων, φιλοδομηθέντων πρὸς τὸ ἔργον. ἀρχόμενον δὲ καταβαίνειν ἀπὸ τῆς ἱππικῆς καλουμένης πύργου, καὶ διατεῖνον ἐπὶ τὸ ξυστὸν λεγόμενον, ἔπειτα τῇ βουλῇ συνάπτον, ἐπὶ τῷ ἑσπερίῳ τῆς ἱερᾶς στοᾶς ἀπηρτίζετο. κἄτεισι δὲ πρὸς δύσιν, ἀπὸ τῆς αὐτοῦ μὲν ἀρχόμενον πύργου, διὰ δὲ βηθσὼ καλουμένης χώρας κατατεῖνον ἐπὶ τὴν ἑωθινὴν πύλην, ἔπειτα πρὸς νότον ἐπὶ τὸν σιλωὰμ ὑπερέχον πηγὴν, ἔνθεν τὸ πάλιν σκολιὸν πρὸς ἀνατολὰς, ἐπὶ τὸν σολομῶνος κολυμβήθραν, καὶ δηλοῦν μέχρι χώρας τινὸς, ἣν καλοῦσιν ὄφλᾶς, τῇ πρὸς ἀνατολὰς στοᾷ τῇ ἱερᾷ συνάπτει. τὸ δὲ B de rursus in Orientem versus, qua stagnum Sa-
δεύτερον τεῖχος ἀπὸ πύλης εἶχεν, ἣν γιναθ σκάλεως τῆς πρώτης τείχους ὥστον, κυκλούμενον τὸ προσάρκτιον κλίμα μόνον ἀνήκει μέχρι τῆς ἀντωνίας. τὸ δὲ τρίτον τῷ δὲ ἀρχὴ ὁ ἱππικὸς πύργος, ὅθεν μέχρι τοῦ βορείου κλίματος κατατεῖνον ἐπὶ τὸ ψήφινον πύργον, ἐπέτα καθήκον ἀντικρὺ τῶν ἑλένης μνημείων, ἃ βασιλεία βασιλὶς Ἰζάτη, ἡ τοῦ βασιλέως θυγάτηρ, καὶ πολλαὶ τῶν βασιλικῶν μηκυνόμενον, σκάμπτει μὲν γωνιαίῳ πύργῳ, καὶ τὸ δὲ γναφέως προσορθούμενον μνῆματι τῷ παλαιῷ περιβόλῳ συνάπτον ἐς τὸν κεδρῶνα καλούμενον φάραγγα κατέληγε. ὃς τῇ προσκτισθείσῃ πόλει περιῆκεν ἀγρίππας, ἥπερ ἦν πᾶσα γυμνή. πληθύει γὰρ ὑπερχομένη, καὶ μικρὸν ἐξαίρει τὸ περίβολον, ἃ δὲ ἱερὰ τὰ προσάρκτια, πρὸς τῷ λόφῳ συμπολίζοντες, ἐπ' ὀλίγον προσῆλθον καὶ τὸ πέρην περιεκτήσαντο λόφον, ὃς καλεῖται βεζεθά, κεῖται δὲ ἀντικρὺ τῆς ἀντωνίας, ἀποτεμνόμενος ὑπὸ ὀρύγματι βαθεῖ. διεπρεύσθη γὰρ ὑπὸ τέκτονες, ὡς μὴ τῷ λόφῳ συνάπτοντες οἱ θεμέλιοι τὴν ἀντωνίας, εὐπρόσοιτοί τε εἶεν, καὶ ἧττον ὑψηλοί. διὸ δὴ καὶ πλεῖστον ὕψος τῆς πύργους προσεδίδου τὸ βάθος τῆς τάφρου. ὑπερχωρεῖσθαι δὲ κλήθη βεζεθὰ τὸ νεόκτιστον μέρος, ὃ μεθερμηνευόμενον ἑλλάδι γλώσσῃ, καινὴ λέγοιτ' ἂν πόλις. δεομένων συνῆν τούτῳ σκέπης, ὁ πατὴρ δὲ νῦν βασιλέως, ἐμώνυμος ἀγρίππας, ἄρχει μὲν δὲ προσήκοντος τύχης. δείσας δὲ κλοιόδιον καὶ σφυρᾶ, μὴ τὸ μέχρι τοῦ κατασκαφθῆναι νεωτερισμοῦ πραγμάτων ὑποψίαν, καὶ φόβους παύσῃ θεμελίους μόνον βαλόμενος. καὶ δὲ δὴ ἂν ἐπὶ πλεῖστον ἡ πόλις, εἰ πρόκοπτε τὸ τεῖχος ὡς ἤρξατο. λίθοις μὲν γὰρ εἰκοσαπήχεσι τὸ μῆκος, καὶ τὸ εὖρος δεκαπήχεσι συνηρμόζετο, μήθ' ὑπορυγῆναι σιδήρῳ ῥᾳδίως, μήθ' ὑπ' ἐρεχάνοις ἁλισθῆναι δυναμένοις. δέκα πήχεις αὐτὸ τὸ τεῖχος ἐπλατύνετο, καὶ τὸ ὕψος πλεῖον μὲν ἂν ὡς εἰκὸς εἶχε, μὴ διακωλυθείσης τοῦ καταρξαμένου φιλοδομίας. αὖθις δὲ ὑπό τινι μετὰ ταῦτα ἐγειρόμενον ὑπὸ ἰουδαίων, εἰς εἴκοσι πήχεις ἀνέστη. καὶ διπήχεις μὲν αἱ ἐπάλξεις, τεσσάρων δὲ τοὺς προμαχῶνας εἶχεν

Foris autem civitatis duo colles profundis vallibus cingebantur, & utrinqve obstantibus rupibus, nulla ex parte adiri poterant. Trium vero murorum vetustissimus quidem, propter valles imminentemqve his desuper collem quo erat conditus, facile capi non poterat. ad hoc autem quod loco præstabat, etiam firmissime structus erat, David & Salomonis, aliorumqve interea regum largissimis impensis operi insumptis. Hac autem parte incipiens a turri, cui nomen est Hippico, ad eam quæ dicitur Xystus pertinens: deinde curiæ conjunctus, in occiduam templi porticum desinebat. parte autem altera ad Occidentem ex eo loco ductus, per eum qui vocatur Beriso descendens in Essenorum portam: deinde supra fontem Siloam in meridiem flexus, atqve inlomonis est, & usqve ad locum pertinens, qvem Ophlan vocant, cum Orientali porticu templi conjungitur. Secundus autem murus, a porta quidem habebat initium, quam Genath appellabant. hæc autem fuerat muri prioris. Septentrionalem vero tantummodo tractum ambiens: usqve ad Antoniam ascendebat. Tertio muro turris Hippicos principium dabat: unde ad Boreæ tractum pertinens, deinde ad Psephinam turrim veniens, contra munimentum Helenæ, quæ Adiabenorum regina fuerat, Izatæ regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, a turri quidem in angulo posita flectebatur contra Fullonis quod dicitur monumentum. cum vetere autem ambitu junctus in Cedron vallem, quæ sic dicitur, desinebat. Hoc muro eam partem civitatis, quam ipse addiderat, Agrippa cinxerat, cum esset omnis ante nuda. exuberans enim multitudine, paulatim extra mœnia serpebat, templiqve Septentrionali regione colli proxima civitati adjuncta non paululum processerat. quin & quartus collis incolebatur, cui nomen est Bezetha, situs quidem ex adverso Antoniæ, fossis autem altissimis separatus: quæ de industria ductæ sunt, ne Antoniæ fundamentis colli cohærentibus, & accessui facilis sit, & minus edita: unde etiam fossæ altitudo plurimum turribus celsitudinis adjiciebat. Nominata est autem pars addita civitati voce indigena Bezetha, quod Latino sermone dicitur nova civitas. Ejus autem partes incolis protegi desiderantibus, pater hujus regis eodem nomine Agrippa, murum quidem ita ut prædiximus inchoarat. veritus autem Claudium Cæsarem, ne magnificentiam constructionis ad novarum rerum ac discordiæ suspicionem traheret, fundamentis tantummodo jactis, ab opere destitit. Nec enim expugnabilis esset civitas, si perfecisset muros ut cœperat. Saxa n. XX. cubitis longa, & decem lata contexebantur: quæ neqve ferro facile suffodi possent, neq; machinis dimoveri: hisq; murus dilatabatur, profecto autem altitudinis quoque plus habuisset, si ejus magnificentia qui ædificium aggressus erat, minime fuisset inhibita. Rursus autē idem murus, etiam Judæorū studio fabricatus, ad XX. cubitos crevit. & minas quidem binis cubitis, propugnacula vero trinis habebat:

totaqve altitudo ad XXV. cubitos erigebatur. Murum autem supereminebant turres, viginti quidem cubitis in latitudinem, viginti vero in altitudinem, quadratis angulis structæ, & sicut ipse murus plenæ ac solidæ. præterea structura ac pulchritudo saxorum nihil erat templo deterior. post altitudinem vero turris solidam, viginti cubitis elatam, cellæ desuper ac cœnacula erant, aquarumq; pluvialium receptacula, & tortuosi latiqve singularum ascensus. Ejusmodi quidem turres nonaginta tertius murus habebat: earum autem intervalla cubitos ducentenos. medius vero murus in quatuordecim turres, & antiqvus in sexaginta, divisi erant. omne autem civitatis in gyro spacium triginta tribus stadiis finiebatur. Cum autem totus admirabilis esset tertius murus, admirabilior Psephina turris ad Septentrionem Occidentemqve surgebat in angulo, qua parte Titus castra posuerat. ex ea namqve per LXX. cubitos ædita, Sole orto Arabia prospici poterat, & usqve ad mare, itemqve ad ultima finium Hebræorum. Erat autem octo angulis. Contra eam vero turris Hippicos, & juxta duæ, quas Herodes rex in antiquo muro ædificaverat: quæque magnitudine sive pulchritudine ac firmitate, universis quæ toto orbe essent, præstabant. nam præter naturalem animi liberalitatem, rex pro amore civitatis, operum excellentiam propriis affectibus indulgebat: personisqve tribus carissimis, quarum nominibus turres appellavit, fratri & amico, conjugi memoriam dedicando: huic quidem, ut dixi, amoris causa peremptæ, iis autem bello amissis, cum fortiter decertassent. Hippicos quidem turris amici vocabulo dicta, quatuor angulis erat. Singulæ autem XXV. cubitos in latitudine itemqve longitudine habebant, & excelsæ XXX. cubitos erant, nusquam inanes. supra soliditatem vero, saxisqve adunatam compaginem puteus XX. cubitis altus erat imbribus excipiendis: super hanc autem duplici tecto domus: XXV. cubitis alta, inque varia membra divisa: & desuper eam minæ quidem binis, propugnacula vero ternis cubitis ambiebant: ut omnis altitudo ad octogintaquinque cubitos numeraretur. Secunda vero turris, quam fratris nomine Phaselon appellaverat, æqve lata fuerat ac longa, cubitis quadragenis: per totidem autem cubitos in pilæ modum facta & solida ejus altitudo surgebat. & super hanc decem cubitis ædita porticus erat, instructa brachiis, itemqve propugnaculis septa. In media vero porticu supereminens alia turris stabat, in membra magnifica & balneas divisa, ne quid regalis ei usus videretur deesse: in summo autem propugnaculis minisqve erat ornata, cum omnis ejus celsitudo prope ad XC. cubitos tolleretur. & specie quidem videbatur assimilis Pharí turri, quæ Alexandriam navigantibus ignem procul ostendit: ambitu vero ampliore dilatabatur, tunc autem tyrannicum domicilium exhibebat Simoni. Tertia vero turris Mariamnes (sic enim regina vocabatur) usq; ad XX. cubitos farta, per XX. alios cubitos in latitudinem tendebat, & magnificentiora cæterisq; ornatiora diversoria sustinebat: cum id proprium, seq; dignum esse rex putaviſſet,

ὡς τὸ πᾶν ὕψος εἰς ἑκατὸν πέντε πήχεις ἀναπίπτ. Ἡ δὲ τείχους ὑπερεῖχον οἱ πύργοι πήχεις εἴκοσι μὲν εἰς εὖρος, εἴκοσι δὲ εἰς ὕψος, τετράγωνοί τε καὶ πλήρεις ὥσπερ αὐτὸ τὸ τεῖχος ὄντες. ἦγε μὲν ἁρμονία, καὶ τὸ κάλλος τῶν λίθων, ὁμοίως ἀπεδέδει ναῷ. μὴν δὲ τὸ νάσσον ὕψος τῶν πύργων, ὅπερ ἐπὶ εἰκοσάπηχυ, πολυτελὴς ἦσαν οἶκοι, καὶ καθ' ὑπερῷον ὑπερῷα, δεξάμεναί τε πρὸς τὰς τῶν ὑετῶν ὑποδοχὰς σκεπὴ πολεῖσαι, καὶ πλατεῖαι καθ' ἕκαστον ἀνόδοι. τριστὰς μὲν οὖν πύργος τὸ τρίτον τεῖχος ἐίχεν ἐνενήκοντα. τὰ δὲ μεταπύργια τούτων, ἀνὰ πήχεις διακοσίας. τὸ δ' αὖ μέσον εἰς τεσσαρακαιδέκα πύργους, τὸ δὲ ἀρχαῖον εἰς ἑξήκοντα μεμέρισο. τῆς πόλεως δὲ ὁ πᾶς κύκλος σταδίων ἦν τριάκοντα τριῶν. θαυμασία δ' ὄντος ἄλλου τρίτου τείχους, θαυμασιώτερος ἀνέσχε κατὰ γωνίαν βόρειός τε, καὶ πρὸς δύσιν ὁ ψηφῖνος πύργος, καθ' ὃν ἐστρατοπέδευσε Τίτος. ὅδε γὰρ ἑβδομήκοντα πήχεις ὑψηλὸς ὤν, ἀφανῆ τὰ ἀνίσχοντος ἡλίου παρεῖχεν ἀφορᾶν, καὶ μέχρι θαλάττης τε τῆς ἑῴας κληρουχίας ἐκάλα. ὀκτάγωνος δὲ ἦν. τούτου δὲ ἄνωθεν ὁ ἱππικὸς, καὶ παρ' αὐτὸν δύο, κατεσκεύάσθησαν ὑφ' ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἀρχαίῳ τείχει, μέγεθός τε καὶ κάλλος ἦσαν καὶ ἰσχυρότητα, τῇ τῶν οἴκων μάλιστα διαφοροι. πρὸς γὰρ τὴν φύσιν μεγαλοψύχως. ἐπὶ τῇ πρὸς τὴν πόλιν φιλοτιμίᾳ, τῷ ὑπερέχειν τῶν ἔργων ὁ βασιλεὺς πάθεσιν οἰκείοις ἐχαρίζετο, καὶ τρισὶ τοῖς ἡδίστοις προσώποις ἀφ' ὧν ὠνόμασε τοὺς πύργους, ἀδελφῷ καὶ φίλῳ, γυναικὶ τῇ μνήμῃ ἀνέθηκε. τῷ μὲν, ὡς προεῖπα, καὶ μὴν κτείνας δι' ἔρωτα. τοὺς δὲ ὑποβαλὼν ἐν πολέμῳ γυναίως ἀγωνισαμένους. ὁ μὲν οὖν ἱππικὸς ὑπὸ φίλου προσαγορευθεὶς, τετράγωνος μὲν ἦν, εὖρος δὲ καὶ μῆκος, εἴκοσι καὶ πέντε πηχῶν ἑκάτερος, καὶ ὕψος τριάκοντα, ἐδάμαζε διήκειν. ὑπὲρ δὲ τὰ πλήρεις, καὶ τοῖς πέτρους συνειλημμένοις εἰς σκοχλίαν ὄμβρων, εἰκοσαπήχης λάκκος ἦν τὸ βάθος. ἐπάνω δὲ τούτου, δίστεγος εἰκοστὴν ἦν, εἴκοσι καὶ πέντε πηχῶν τὸ ὕψος, εἰς μικρά τε διῃρημένος, ὑπὲρ οὗ τύρσις μὲν διπήχεις, προμαχῶνες δὲ πεδιδέσμενοι τριπήχεις. ὡς τὸ πᾶν ὕψος, εἰς ἑβδομήκοντα πήχεις συναριθμεῖσθαι. ὁ δὲ δεύτερος πύργος ὃν ὠνόμασεν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Φασάηλον, τὸ μὲν πλάτος καὶ τὸ μῆκος, ἴσον εἶχε τεσσαράκοντα πηχῶν ἕκαστον. ὑπὲρ τεσσαράκοντα δὲ ἦν τὸ ναῦσον αὐτοῦ ὕψος, ἐπ' ἄνω δὲ αὐτοῦ πρεῖπει στοὰ δεκαπήχης τὸ ὕψος, θωρακίοις τε καὶ προβόλοις σκεπομένη. μέσῳ δὲ ὑπερῳκοδόμητο τῇ στοᾷ πύργος ἕτερος, οἷς τε οἴκοις πολυτελὴς, καὶ δὴ καὶ βαλανεῖον διῃρημένος, ὡς μηδὲν ἐνδεῖν τῷ πύργῳ βασίλειον δοκεῖν. τὰ δὲ ἄκρα τοῖς προμαχῶσι καὶ τῇ τύρσει μᾶλλον, ἢπερ ὁ πρὸ αὐτοῦ κεκόσμητο. πηχῶν δὴ τὸ πᾶν ὕψος, ὡς ἐνενήκοντα, καὶ τὸ μὲν ἀκρωτήριον παρεῖκε τῷ κατὰ τὸν Φάρον ἐκπυρσοῦντι πυρὶ ἐπ' ἀλεξανδρίας πλέουσι. τῇ δὲ εὐρυχωρίᾳ δὴ, πολὺ μείζων ἦν. πτερυγίοις γε μὴν τετραγωνίοις ἀπεδείχθη δὲ σίμωνος. ὁ δὲ τρίτος πύργος ἡ μαριάμμη, ἔστι γὰρ ἡ βασιλὶς ἐκαλεῖτο, μέχρι μὲν εἴκοσι πηχῶν, νάσσος ἦν. εἴκοσι δὲ πήχεις εἰς εὖρος διέβαινε καὶ μῆκος ἴσον. πολυτελεστέρων δὴ καὶ μικιλωτέρων τῶν ἄλλων τὸν οἴκησιν εἶχεν ἔπαινον, τοῦ βασιλέως οἰκεῖον ὑπολαβόντες, τὸν

ὑπὸ

ὅτε γυναικὸς ὀνομασθέντα κεκοσμῆσθαι πλέον, ἢ τὰς ἀπ' ἀνδρῶν, ὥσπερ ἐκείνας ἡ γυναικὸς ὀχυρωτέρας. τάττω τὸ πᾶν ὕψος, πεντήκοντα καὶ πέντε πηχῶν λευκῆτι ὄντες οἱ τρεῖς τὸ μέγεθος, πολὺ μείζονες ἐφαίνοντο διὰ τὸ τόπον. αὐτὸ τε γὰρ τὸ ἀρχαῖον τεῖχος ἐν ᾧ ἦσαν ἐφ' ὑψηλοῦ λόφου δεδόμητο, καὶ ὁ λόφος καθάπερ κορυφή τις ὑψηλοτέρα περαυξάνει εἰς τριάκοντα πηχῶν, ὥσπερ λευκοὶ οἱ πύργοι κείμενοι, πολὺ δὴ πλέον μετεώρους περιελάμβανον. θαυμάσιον δὲ καὶ λίθων λευκὸν τὸ μέγεθος. ἐκ γὰρ ἐξαικόντας χερμάδος, ἐκ δὲ φλεκτῶν ἀνθρώπους πετρῶν συνῳκήκεσαν, λευκὴ δὲ μάρμαρος ἐτμήθη. καὶ τὸ μὲν μῆκος ἑκάστης, πηχῶν λευκῶν εἴκοσι, δέκα δὲ εὖρος, καὶ βάθος πέντε. συνελόντι δ' ἐπ' ἀλλήλοις, ὡς δοκεῖν ἕκαστον πύργον, μίαν εἶναι πέτραν ἀναπεφυκυῖαν, ἔπειτα δὲ ἐξειργάσθαι χερσὶ τεχνιτῶν, εἰς χῆμα γωνίας. ἔτως ἁρμοσθεν ἡ συναφθεῖα τῆς ἁρμονίας διεφαίνετο. κλιμένοις δὲ πρὸς ἄρκτον αὐτοῖς ἔνδοθεν ἡ βασιλέως αὐλὴ προσέζευκτο, παντὸς λόγου κρείττων. ἔτε γὰρ πολυτελείᾳ, ἔτε κατασκευῆς τινος ἔλειπεν ὑπερβολή. ἀλλὰ τετείχιστο μὲν ἅπασι τριάκοντα πήχεις τὸ ὕψος, κύκλῳ κατ' ἴσον διάστημα. κεκοσμημένοις δὲ πύργοις διειλημμένη, ἀνδρῶσί τε μεγίστοις, καὶ εἰς ξενῶνας ἑκατονταπλασίους. ἐν οἷς ἀδιήγητος μὲν ἡ ποικιλία τῶν λίθων λευκῶν. συνῆκτο γὰρ πολὺς ὁ παντοχόθεν πανταχοῦ θαυμασιὸς ὄρος, μήκη τε δοκῶν, καὶ λαμπρότητι πρεπόντων. εἰκὼν δὲ πᾶσι, καὶ διαφοραὶ σχημάτων τοῖς τοίχοις μυρίαι. πᾶσι γε μὴν ὑπεσκάφησαν πλήρεις, καὶ τὰ πλεῖστα ἐν ἑκάστοις κλιμένων, ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ. περίεισαν δὲ ἀλλήλων ἐν κύκλῳ πολλαὶ, καὶ σύλοι πρὸς ἑκάστῳ διάφοροι. τάχα μὲν τούτων ὕποπτα, παντοχόθεν χλοερὰ, ἐποικίλαν μὲν ὕλαν, μακροὶ δὲ αὐτῶν περίπατοι, καὶ περὶ τούτοις εὐρύπεδα βαθῆς, καὶ δεξαμεναί τε πολλαχοῦ χαλκουργημάτων περίπλεοι, δι' ὧν τὸ ὕδωρ ἐξεχεῖτο, ἐπολλοὶ περὶ τὰ ἁμάραπύργει, πελειάδων ἡμέρων. ἀλλὰ γὰρ οὐθ' ἑρμηνεύσαι δυνατὸν ἀξίως τὰ βασίλεια, καὶ φέρει βάσανον ἡ μνήμη, τοῖς δ' ληϊστικοῦ πυρὸς δαπάνας ἀναφέρεσα. ὑπὸ γὰρ παραφορηθέντες κατέφλεξαν, ἀλλ' ὕστερον ἐνδον ὑπεκάλων, ὡς προειρήκαμεν ἐν ἀρχῇ τῆς ὑποστάσεως. καὶ τότε μὲν τῆς ἀντωνίας ἤρξατο τὸ πῦρ, μετέβη δ' ἐπὶ τὰ βασίλεια, ἐπὶ τὰ τριῶν πύργων τοῖς στέγας ἐπενεμήθη.

ut uxoris nomine appellata turris, plus haberet pulchritudinis quam quæ virorum nominibus vocitatæ sunt: sicut illæ hac munitiores erant, cui fœmina nomen dederat, & cujus omnis altitudo per LV. cubitos erigebatur. Sed quanquam tres turres tantæ magnitudinis erant, ex loco tamen, quo erant sitæ, multo videbantur esse majores, nam & ipse antiqvus murus, in quo erant, excelso loco fuerat conditus, & ipsius collis velut quidam vertex altus prope ad XXX. cubitos eminebat, supra quem turres positæ multum sublimitatis assumpserant. Mirabilis etiam fuit lapidum magnitudo. nec enim ex vulgaribus saxis, aut quæ homines ferre possent, verum secto marmore candido, & singulis per XX. cubitos longis, latisqve decem, ac per V. altis erant ædificatæ, quæ ita inter se copulata erant, ut singulæ turres, singula saxa viderentur: sic autem manibus artificum in faciem angulosqve formata, ut nusquam junctura compaginis appareret. His autem in Septentrionali parte positis, intus aula regia conjungebatur: narratione omni præstantior. Nec enim magnificentia vel structura operis, aliqua ex parte superari poterat: sed tota quidem muro per XXX. cubitos edito cincta erat. æqualis autem distantiæ turribus ornatissimis ambiebatur, ornata virorum receptaculis & cœnaculis lectorum centum capacibus. Inenarrabilis autem fuit marmorum varietas in ea, collectis ibi plurimis quæ ubiq; rara videbantur, & fastigia simul proceritate trabium & ornamentorum claritudine mirabilia. membrorum etiam multitudo, & innumeratæ species ædificii, plenaqve omnia supellectilis, cum pleraq; in singulis ex auro essent, atqve argento. adhæc multæ porticus, aliam per aliam in circulum flexæ columnæq; in singulis, & quæ inter eas sub dio patebant spacia, cum essent utiqve viridariis sylvisq; variata. tum prolixas ambulationes habebat, altis euripis cinctas, cisternas ubiqve signorum æneorum plenas, quibus aqua effundebatur, multasqve turres mansvetarum circum latices columbarum. Sed enim neqve pro merito exponi regia, qualis fuerit, potest: habetqve memoria cruciatum, referens, quantas res latrocinalis flamma consumpserit, nec enim hæc a Romanis incensa sunt, sed ab insidiatoribus intestinis, ut supra memoravimus in principio dissensionis, & ab Antonia quidem omnia corripuit ignis: transiit autem in regiam, triumq; turrium tecta corripuit. Fanum autem conditum erat, ut dixi, supra durissimum collem. Et initio quidem vix templo atqve aræ sufficiebat, jacens in summo planicies, quod undiq; præceps erat atq; declivis. Cum autem rex Salomon, qui etiam templum ædificaverat, muro ejus partem ab Oriente cinxisset, una porticus aggeri est imposita; & manebat

Κεφ. ιδ'.

Τὸ δὲ ἱερὸν ἵδρυτο μὲν ὥσπερ ἔφθημεν ἐπὶ λόφου καρτεροῦ. κατ' ὀρθὰς δὲ μόλις ἐξήρκει τὸ ἀνωτάτω χθαμαλὸν αὐτοῦ, τῷ τε ναῷ, καὶ τῷ βωμῷ. πᾶν γὰρ περὶξ ἀπεκρημνίσθη καὶ κατάντης. ὃ δὲ βασιλέως Σολομῶνος, ὃς δὴ καὶ τὸν ναὸν ἔκτισε, τὸ κατ' ἀνατολὰς μέρος ἐκτειχίσαντες, ἐπετείνησαν τῷ χώματι. ἐκ πάντα γε τὰ λοιπὰ μέρη, γυμνὸς ὀνὰς ἦν. πᾶς δ' ἐξῆς αἰῶσιν ἀεί τι λαὸς προσχωννύων ἀνίσωμα ὁ λόφος ηὐρύνετο. διώκοδόμησαν δὲ καὶ τὸ προσαρκτιον τεῖχος τοσοῦτον προσέλαβον, ὅσον ὕστερον ἐπέσχεν ὁ πάντως ἱεροῦ περίβολος. τειχίσαντες δὲ τριχῇ κύκλῳ τὸ λόφον, καὶ μεῖζον ἐλπίδος ἐκπονήσαντες ἔργον, ὡς ὁ μακροὶ μὲν ἐξανηλώθησαν αἰῶνες αὐτοῖς, ἐκ οἱ ἱεροὶ δὲ θησαυροὶ πάντες ἐκ ἀνεπιμπλάσθη οἱ ὧν ἡ τῆς οἰκουμένης

The temple was built as I said before upon a strong hill. but scarce was the ascent to the highest plain sufficient for the temple and the altar. for all round about it was precipitous and steep. but king Solomon, who built the temple, made a wall on the East side, and added to the hill. and all the other parts were naked rock. but every successive age added something to the height of the hill, and enlarged it. they also built the North wall, and added so much to the city, as the sacred inclosure afterwards took in. and when they had walled round the hill three ways, and had finished a work greater than could be hoped for, though the lives of many ages were spent in it, and all the sacred treasures of the whole habitable

ex aliis partibus nudum, quoad seculis posterioribus, semper aliquid aggeris accumulante populo coæquatus collis latior effectus est. Perrupto autem Septentrionali quoque muro, tantum assumpsere spacium qvantum postea totius fani ambitus incluserat. Triplici autem muro colle circumdato, spe majus opus extructum est: in quo longa secula consumpta sunt, omnesqve thesauri sacri, qvos toto orbe

missa Deo munera repleverant, tam in superiore ambitu, qvam inferiore templo ædificatis: cujus quod humilimum fuit, trecentenis cubitis munierant, in qvibusdam vero locis pluribus. non tamen omnis altitudo fundamentorum videri poterat, multum vallibus obrutis, ut angustas vias oppidi coæquarent. Saxa vero qvadragenûm cubitorum magnitudinis erant. nam & pecuniarum copia, & populi largitas, majora dictu conabatur: qvodq; nunquam posse perfici sperabatur, diuturnitate ac perseverantia explicabile videbatur. Tantis autem fundamentis digna erant opera imposita. Duplices porticus omnes, quas columnæ sustinebant quinis & vicenis cubitis altæ, de singulis saxis marmore candido, & laqvearia cedrina protegebant. quorum naturalis magnificentia, qvodq; ligno rasili erant, apteqve cohærebant, operæ precium spectantibus, exhibebat: nulloqve, aut pictoris, aut sculptoris opere extrinsecus ornabatur. Latæ autem per XXX. cubitos erant: omnisq; gyrus earum sex mensura stadiorum cum Antonia concludebatur. Totum autem sub dio spacium variabatur: omnium quidem generum lapidibus stratum: qua vero ad secundum templum ibatur, cancellis septum saxeis ad tres cubitos altis, nimiumqve grato opere factis: ubi æquis depositæ intervallis columnæ stabant, legem castimoniæ præmonentes aliæ Græcis, aliæ Latinis literis, in locum sanctum transire alienigenas non debere. Sanctum enim vocabatur alterum fanum, & quatuordecim gradibus ascendebatur a primo: quadratumqve surſum erat, & proprio muro circundatum, cujus exterior celsitudo, quamvis XL. cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur. interior autem XXV. cubitorum erat: qvoniam in altiori loco per gradus ædificata non tota pars interior cernebatur, colle obtecta. Post XIV. autem gradus, spacium erat usqve ad murum CCC. cubitis planum. Hinc rursum alii quinque gradus, & scalæ ad portas ducebant: a Septentrione quidem ac meridie octo, quaternæ utrinqve videlicet, duæ vero ex Oriente. Necessario namqve proprius locus, religionis causa mulieribus destinatus, muro discernebatur: altera quoqve porta opus esse videbatur. Contra primam vero, secreta erat ex aliis regionibus una porta Meridiana, & una Septentrionalis, quibus ad mulieres introibatur: per alias enim tranſire ad mulieres non licebat. Sed nec suam portam interjecto muro transgredi licebat. Patebat enim locus ille pariter indigenis & hospitibus fœminis, religionis causa venientibus: occidua vero pars nullam portam habebat, sed perpetuus ibi murus erat extructus. Inter portas autem porticus, a muro intro prope a thesauro adversæ: magnis & pulcherrimis columnis sustinebantur. erant autem simplices, ac præter magnitudinem nulla re ab inferioribus aberant. Portarum autem, aliæ quidem auro & argento undiqve tectæ erant, itemqve postes ac frontes: una vero extra templum ære Corinthio, quæ multum argento inclusas & inauratas honore superabat. Et binæ fores quidem in singulis januis erant tricenis cubitis altæ,

A δασμοὶ πεμπόμενοι τῷ θεῷ τὰς τε ἄνω συνέβαλλεν, καὶ τὸ κάτω ἱερὸν ἀμφεδείμαντο. τοῦτο τὸ πανυστατον, ὑπὲρ τριακοσίων ἀνεστηχὸς πηχῶν; καίτοι τινὰς κἀπὶ πλείονος. ἐμοὶ μὲν τοι πᾶν τὸ βάθος ἐφαίνετο τῶν θεμελίων. ὅτι πολὺ γὰρ ἔχωσαν τὰς φάραγγας, ἀνισοῦν βουλόμενοι τὰς στενωπὰς τῇ ἄστει. πέτραι γὰρ παραπλησιαι τὰ πήχει τὸ μέγεθος ἦσαν ἐς δομήματος. ἦ τε γὰρ δαψίλεια τῶν χρημάτων, καὶ τοῦ λαοῦ φιλοτιμία, λέγειν μείζονας ἐπιστῶντας τοῖς ἐπιβολαῖς, καὶ τὸ μηδὲ ἐλπισθὲν ἔξειν πέρας, ἐπιμονῇ καὶ χρόνοις ἐδοκίμου. ἐπῆν δ' ἄξια τῶν τοιούτων θεμελίων, καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἔργα. διπλαῖ μὲν γὰρ αἱ στοαὶ πᾶσαι. κίονες δ' αὐτῆς εἰκοσιπέντε πηχῶν τὸ ὕψος ἐφεστήκεσαν, μονόλιθοι λαξευτοὶ μαρμάρου. κεδρίνοις δ' ὑπερόφοις ἐστεγάσμεναι ὠρόφωντο. τούτων ἡ μὲν φυσικὴ πολυτέλεια, καὶ τὸ εὔξεσον, καὶ τὸ ἁρμόνιον, παρεῖχε θεωρίαν ἀξιόλογον. ὑδενὶ δ' ἔξωθεν, ἔστι ζωγραφίας, ἔστι γλυφίδος ἔργῳ περισπλαίζετο. καὶ πλατεῖαν μὲν ἦσαν ὅτι τριάκοντα πήχεις. ὁ δὲ πᾶς κύκλος αὐτῶν, εἰς ἑξ σταδίους συνεμετρεῖτο, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἀντωνίας. τὸ δ' ὕπαιθρον ἅπαν, ποικίλοις παντοδαπῶν λίθων κατεστρωμένον. μέχρι τούτου περιόντων ὅτι τὸ δεύτερον ἱερὸν, δρύφακτος περιέβλητο λίθινος, τριπήχης μὲν ὕψος, πάνυ δὲ χαριέντως διειργασμένος. ἐν αὐτῷ δ' εἱστήκεσαν ἐξ ἴσου διαστήματος στῆλαι, τὰ μὲν ἁγνείας περιφανῶς νόμον. αἱ μὲν ἑλληνικοῖς, αἱ δὲ ῥωμαϊκοῖς γράμμασι, μὴ δεῖν ἀλλόφυλον ἐντὸς τοῦ ἁγίου παριέναι. τὸ γὰρ δεύτερον ἱερὸν, ἅγιον ἐκαλεῖτο. ἐς πεντεκαίδεκα μὲν βαθμοῖς ἐπανέβαινον ἀπὸ τοῦ πρώτου, πτεραγωγὸν δὲ ἄνω ἐς τεῖχος περιφερόμενον ἰδίως. τοῦτο τὸ μὲν ἔξωθεν ὕψος καθάπερ πεντεκαίδεκα πηχῶν ἐφαίνετο, ἀπὸ τῶν βαθμῶν ἐκαλύπτετο. τὸ δ' ἔνδον ὀκτὼ ἐς πέντε πηχῶν ἦν. πρὸς γὰρ ὑψηλοτέρῳ δεδομημένον τοῖς βαθμοῖς, ἐκεῖ ἦν ἅπαν ἔσω καταφανὲς, καλυπτόμενον ἀπὸ τοῦ λόφου. μιᾷ δὲ τὰς δεκαπεντε βαθμὰς, τὸ μέσον ἐς τεῖχος διάστημα, πηχῶν ἦν δέκα, πᾶν ἰσόπεδον. ἐνῆν δ' ἄλλοι πάλιν πεντέβαθμοι κλίμακες ἀνήγον ὅπι τὰς πύλας, αἱ δὲ ἀπὸ μὲν ἄρκτου, ἐς μεσημβρίας ὀκτὼ, καθ' ἑκάτερον τέσσαρες, δύο δ' ἦσαν ἐξ ἀνατολῆς κατ' ἀνάγκην. διατετείχισμένον γὰρ ἦν τὸ κλίμα τῶν γυναικῶν ἰδίᾳ πρὸς θρησκείαν χώρᾳ, ἔδει δὲ πύλας εἶναι πύλῃ. τὸ μὲν δὴ αὖτη τοῦ πρώτου ἄνδρος. καὶ τῶν ἄλλων κλιμάτων, μία μεσημβρινὴ πύλη, καὶ μία βόρειος, δι' ἧς εἰς τὸ γυναικωνῖτην ἐσῆγον. καὶ γὰρ τὰς ἄλλας, οὐκ ἐξῆν παρελθεῖν γυναῖξιν, ἀλλ' οὐδὲ καὶ τὸ ὀπίσω ὑπερβαλεῖσθαι τὸ διάτειχισμα. ἀνεῖτο γὰρ μόνον τοῖς τε ἐπιχωρίοις, καὶ τοῖς ἔξωθεν ὁμοφύλοις εἰς ὅσον τοῖς θρησκείαν ὁ χῶρος. τὸ δὲ πρὸς δύσιν μέρος, οὐκ εἶχε πύλην, ἀλλὰ διηνεκὲς ἐδεδόμητο ταύτῃ τὸ τεῖχος. αἱ μὲν δὴ μεγάλαι τῶν πυλῶν ἀπὸ τοῦ τείχους, εἴδον ἐσταμένων τοῦ γυναικοφυλακίων, σφόδρα μὲν καλοῖς καὶ μεγάλοις ἀνείχοντο κίοσιν. ἦσαν δ' ἀπλαῖ, καὶ ἀπλέτου μεγέθους τὰ κάτω καὶ ὅδεν ἀπελείποντο. τῶν δὲ πυλῶν, αἱ μὲν ἔνερθεν, χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ κεκαλυμμέναι παντάχοθεν ἦσαν, ὁμοίως τε τῶν φατνωμάτων, καὶ τοῦ ἐπέρυθρα, μία δ' ἡ ἔξωθεν ἔμπροσθεν κεκονιμένη χαλκῇ, πολὺ τῇ τιμῇ τὰς κατεργούσας καὶ πολυχρύσους ὑπεραίρουσα. καὶ δύο μὲν ἑκάστῃ πυλῶν θύραι, τεσσάκοντα δὲ πηχῶν τὸ ὕψος ἑκάστης,

καὶ τὸ

ab inferioribus aberant. Portarum autem, aliæ quidem auro & argento undiqve tectæ erant, itemqve postes ac frontes: una vero extra templum ære Corinthio, quæ multum argento inclusas & inauratas honore superabat. Et binæ fores quidem in singulis januis erant tricenis cubitis altæ,

καὶ τὸ πλάτος ἴσον πεντεκαίδεκα. μετὰ δὲ τοὺς ἑνδόξους, ἐνδοτέρω πλατυτέρους περὶ ἑκάτερον τριακονταπήχεις ἐξέδρας εἶχον εὖρος τὸ ἓξ μῆκος πυργοειδεῖς. ὑψηλαὶ δὲ ὡσεὶ τοῦ ἀρχαίου πεντηκοντάπηχυς. δύο δὲ ἀνεῖχον ἑκάστην κίονες, δώδεκα πηχῶν τὸ πάχος ἔχοντες. καὶ τὸ μὲν ἄλλων, ἴσον ἦν τὸ μέγεθος. ἡ δὲ ὡσεὶ τοῦ κορινθίου κρηπὶς ἀπὸ τῆς γυναικωνίτιδος ἐξ ἀναπλήσεως ἀνοιγομένη τὸ δὲ ναοῦ πύλης ἀντικρὺ, πολὺ μείζων. πεντήκοντα γὰρ πήχων ἦσαν τοῦ ἀναστήματος, τεσσαράκοντα πήχεις τὰς θύρας εἶχε, ἐς τὸ κόσμον πολυτελέστερον, ἢ δὲ ἀψὶς πάχος ἐξ χρυσοῦ. ἔστι δὲ τῆς ἑνδεκάτης πύλαις ἐπέχειν ὁ πατὴρ μοῦ Ἀλέξανδρος. βαθμοὶ δὲ δεκαπέντε ἀπὸ τοῦ μείζονα πύλην ἀπὸ τῶν γυναικῶν ἀλλοτρίασματος ἀνοῖγον. τὰ γὰρ κατὰ τὰς ἄλλας πέντε βαθμῶν ἦσαν βραχύτεροι. αὐτὸς δὲ ὁ ναὸς κατὰ μέσον κείμενος τὸ ἁγιώτερον, δώδεκα βαθμοῖς ἦν ἀναβατός. καὶ τὸ κατὰ πρόσωπον ὕψος τὸ καὶ εὖρος, ἴσος ἀνὰ πήχεις ἑκατόν. κατόπιν δὲ τοῦ ἀραίου πήχεσι στενώτερος. ἔμπροσθεν γὰρ ὥσπερ ὤμοι παρ' ἑκάτερον, εἰκοσιπήχεις διέβαινον. ἡ πρώτη δὲ αὐτοῦ πύλη, πηχῶν ἑβδομήκοντα τὸ ὕψος ἦσαν, καὶ εὖρος εἴκοσι καὶ πέντε, θύρας εἶχε. ἔστι δὲ ἀφανὲς καὶ ἀλλόκλαστον ἐνέφαινε. κεχρύσωτο δὲ τὰ μέτωπα πάντα, καὶ δι' αὐτῆς ὅ, τε πρῶτος οἶκος ἔσωθεν ἅπας κατεφαίνετο, μέγας ὢν, καὶ τὰ πρὸ τοῦ ἔσω πύλης, πάντα λαμπόμενα χρυσῷ τοῖς ὁρῶσιν ἐπέπιπτον. ἔστι δὲ ναοῦ ὄντος ἔσω διστέγου, μέσος ὁ πρῶτος οἶκος πρὸ κεῖτο, καὶ διαφανὴς εἰς τὸ ὕψος, ἀνατεινόμενος μὲν δὴ ἑνενήκοντα πήχεις, μηκυνόμενος δὲ δὴ πεντήκοντα, καὶ ἀλλοίων δὴ εἴκοσιν. ἡ δὲ ἀλλὰ δὲ οἶκος πύλη, κεχρύσωτο μὲν εἰς ἔφλεω πᾶσα, καὶ ὅλος πρὸ αὐτοῦ τοῖχος. εἶχε δὲ τὰς χρυσοῦς ὑπὲρ αὐτῆς ἀμπέλους, ἀφ' ὧν βότρυες ἀνδρομήκεις κατεκρέμοντο. ὄντος δὲ ἤδη δὲ ναοῦ διστέγου, τετράστεγος τῆς ἔξωθεν ἦν, καὶ θύρας εἶχε χρυσᾶς, πεντήκοντα πέντε πήχεων τὸ ὕψος, εὖρος δὲ ἑκκαίδεκα. περὶ δὲ τούτων, ἰσόμηκες καταπέτασμα, πέπλος ἦν βαβυλώνιος, ποικίλτος ἐξ ὑακίνθου καὶ βύσσου, κόκκου τε καὶ πορφύρας, θαυμασίως μὲν εἰργασμένος, οὐκ ἀθεώρητον δὲ τὴν ὕλης τὴν κρᾶσιν ἔχων, ἀλλ' ὥσπερ εἰκόνα τοῦ ὅλου. ἐδήλου γὰρ αἰνίττεσθαι τῇ κόκκῳ μὲν τὸ πῦρ, τῇ βύσσῳ δὲ τὴν γῆν. τῇ δὲ ὑακίνθῳ τὸν ἀέρα, καὶ τῇ πορφύρᾳ τὴν θάλασσαν. τὰ μὲν, ὅτι χροᾶς ὁμοιουμένων, τὴν δὲ βύσσον καὶ τὰ πορφύρας, λέγει τις ἡμῶν, ἐπειδὴ τὰ μὲν, ἀναδίδωσιν ἡ γῆ, τὰ δὲ ἡ θάλασσα, κατεργάζεται δὲ ὁ πόντος, πᾶσιν τοῖς ἀρίστοις θεωρεῖται, πολλῶν ζωδίων. παρέκειντο δὲ ἔσω, τὸ ἀπέπεδον δὲ ναοῦ μέρος ἐξεδέχετο. τότε τοίνυν, τὸ μὲν ὕψος, ἐξήκοντα, πηχῶν, καὶ τὸ μῆκος ἴσον. εἴκοσι δὲ πηχῶν, τὸ πλάτος ἦν. τὸ δὲ, ἑξηκονταπήχυ πάλιν διῄρητο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος, ὑποτεταμένον ἐπὶ τεσσαράκοντα πήχεις, εἶχεν ἐν αὑτῷ τρία θαυμασιώτατα καὶ θεάσηται πᾶσιν ἀνθρώποις ἔργα, λυχνίαν, τράπεζαν, θυμιατήριον. ἐνέφαινον δὲ οἱ μὲν ἑπτὰ λύχνοι, τοὺς πλανήτας, τοσοῦτοι γὰρ ἀπ' αὐτῆς διήρηνται τῆς λυχνίας. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἄρτοι δώδεκα, τόν τε ζῳδιακὸν κύκλον, καὶ τὸν ἐνιαυτόν.

A qvinisdenis etiam latæ. post introitum vero, ubi latiores fiebant, tricenis utrinqve cubitis exedras habebant: exemplo quidem turrium longas & latas, supra vero qvam viginti cubitis celsas. singulas autem binæ columnæ duodenûm cubitorum crassitudine sustinebant. Et aliarum quidem portarum magnitudo par fuit. quæ vero supra Corinthiam posita, quo mulieres conveniebant, ab Oriente aperiebatur, porta templi sine dubio major erat, quinquaginta enim cubitis surgens, quadraginta cubitorum fores habebat, ornatumqve magnificentiorem: quoniam crassiori argento atqve auro vestiebatur: quod quidem novem portis infuderat Tiberii pater, Alexander. Gradus autem quindecim a muro, qui mulieres segregabat, ad majorem portam ducebant namqve illis, qui ad alias portas iter dirigerent, quinque gradibus erant breviores. Ipsum vero templum in medio positum, hoc est, fanum sacrosanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Et a fronte quidem altitudo ejus & latitudo, centenos cubitos habebat: pone autem XL. cubitis angustius erat. aditus enim, veluti quibusdam humeris, utrinqve vicenûm cubitorum producebantur. Prima vero ejus porta septuaginta cubitis alta erat, & vigintiquinque lata, neqve fores habebat. cœlum enim undiqve conspicuum lateqve patens significabat. erantqve totæ frontes inauratæ: ac prima ædes omnis perlucebat extrinsecus: auroqve circum interiorem fani partem splendida cuncta cernentibus occurrebant. Cum autem interior ejus pars contignatione interspta esset, adjacens ei prima ædes patebat in altitudinem perpetuam: perqve nonaginta cubitos tollebatur, cum longa quadraginta cubitos esset, ac viginti transversa. Interior vero porta tota inaurata erat, ut dixi, & circumeam auratus paries. desuper autem habebat aureos pampinos, unde racemi statura hominis pendebant. & quia contignatio intercedebat, templum exteriore humilius videbatur: & fores habebat aureas, quinquaginta & quinque cubitis altas, sexdecim vero latas. adhæc aulæum longitudine pari: hoc est, velum Babylonium, hyacintho, & byssо, & cocco, & purpura variatum, mirabili opere factum, neqve contemplationis expers colorum permixtione, sed velut omnium rerum imaginem præferens. cocco enim videbatur ignem imitari, & byssо terram, & hyacintho aërem, ac mare purpura, partim quidem coloribus, byssо autem ac purpura origine: quoniam byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit. eratq; in eo perscripta omnis cæli ratio, præter signa. Introgressos autem inferior pars excipiebat: cujus altitudo quidem habebat sexaginta cubitos, & longitudo totidem, ac latitudo viginti. rursus autem sexaginta cubiti divisi erant. Et prima quidem pars ad quadraginta cubitos avulsa, hæc tria mirabilia & prædicanda opera cunctis hominibus habebat, candelabrum, & mensam, & thuribulum. Septem vero lucernæ, stellas errantes significabant: tot enim ab ipso candelabro oriebantur. Duodecim vero panes in mensas positi, signorum circulum, atqve annum.

Thuribulum autem per tredecim odores, qvibus replebatur, ex mari & inhospito & inhabitabili, designabat omnia Dei esse, Deoqve servire. Intima vero templi pars, viginti cubitorum erat. discernebatur autem similiter velo ab exteriore, nihilqve prorsus in ea erat positum: inaccessa vero, & inviolata, & invisibilis omnibus habebatur, sanctiqve sanctum vocabatur. Circa latera vero inferioris templi, multa erant membra pervia, triplici tecto suspensa: & ad utrumqve latus, ad ea introitus a porta patebat. Superior autem pars eadem membra non habebat, qvo minus erat angustior, celsior autem qvadraginta cubitis, nec ita, ut inferior ambitiosa. Colligitur enim centum cubitorum celsitudo universa, cum in solo quadraginta cubitos habuerit. Exterior autem facies, nihil qvod animus, aut oculi mirarentur non habebat. crustis enim aureis gravissimis undiqve tecta, ultra primos ortus igneo splendore lucebat: ut cum intuerentur contendentium oculi, qvasi solis radiis averterentur. Hospitibus quidem adeuntibus, procul monti niveo similis videbatur. nam ubi deauratum non erat templum, candidissimum erat. In summo autem aureis verubus horrebat acutissimis, ne ab insidentibus avibus polluueretur. Nonnullorum autem saxorum ejus, longitudo qvadragintaquinqve cubitorum erat, altitudo qvinqve, & latitudo sex. Ara vero pro templo, qvindecim cubitis alta, lata vero & longa cubitis qvadragenis, quadrataqve stans, veluti cornutis angulis eminebat, & a meridie ascensus in eam clementer arduus resupinabatur: sine ferro autem constructa erat, nec unquam eam ferrum tetigerat. Templum autem aramqve cingebat ex pulcherrimo saxo lorica gratissima, usq; ad cubitum surgens, qvæ populum a sacerdotibus segregabat. Gonorrhœos, hoc est, semine fluentes, itemqve leprosos tota civitas arcebat, & fœminis menstrua solventibus clausa erat. prædictum autem limitem, ne puris qvidem mulieribus transgredi permittebatur. Viri autem, qvi non per omnia casti fuissent. ab interiori aula, & qui puri essent, a sacerdotibus prohibebantur. Qui vero ex origine sacerdotum genus ducentes, cæcitatis causa munere non fungebantur, cum incolumibus intra limitem aderant partesq; generis consequebantur: vestibus tantum utebantur plebejis: quoniam sacerdotali solus qvi sacra celebrabat amiciebatur. Ad altare vero templumq; accedebant carentes omni vitio sacerdotes, veste quidem amicti byssina: maxime vero mero abstinentes, ac sobrii religionis metu, ne quid rem divinam faciendo peccarent. Pontifex autem cum ipsis non tamen semper ascendebat, sed diebus quibusq; septimis, & per singulos menses Calendis: vel si quando patria festivitas atqve annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat velamine præcinctus, eoq; rectus femora usq; ad genitalia: lintheum vero habens intrinsecus demissum usq; ad pedes, & hyacinthinum desuper indumentum rotundū, ex quo fimbriæ pendebant, alternis nodis aurea tintinnabula, malaq; granata sustinentes: tintinnabulis quidem tonitrua, malis vero fulgura designantib. Pectoris autē

τὸ θυμιατήριον ἦ, Δι' ὃ τρισκαίδεκα θυμιαμάτων, οἷς ἐκ θαλάσσης ἀνεπίμικτος τ' καὶ ἀοικήτου ὁ οἰκημένης, ἐσήμαινεν, ὅτι θεοῦ πάντα καὶ τοῦ θεοῦ. τὸ δ' ἐνδοτάτω μέρος ἔκοσι μὲν ἐλέου πηχῶν. διήρητο δ' ὁμοίως καὶ πετάσμασι πρὸς τὸ ἔξωθεν. ἔκειτο δ' οὐδὲν ἔλως ἐν αὐτῷ, ἄβατον ἦ καὶ ἄχραντον καὶ ἀθέατον ἐλέου πᾶσιν. ἁγίου ἦ ἅγιον ἐκαλεῖτο. ὤφει ἦ τὰ πλάγια δ' κάτω ναοῦ, οἱ ἀλλήλων ἦσαν οἴκοι τρίστεγοι πολλοί, καὶ παρ' ἑκάτερον εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης εἴσοδοι. τὸ ἦ ὑπερῷον μέρος, τούτους μὲν οὐκ ἔτ' εἶχε τοὺς οἴκους, πλάτους καὶ τὸ ὕψος ἔλαττον ἦν. ἀλλὰ ὑπὸ παραπετάσμασι πηχῶν, καὶ λιτότερον δ' κάτω. σταδίου γὰρ ἅπαν ὤφει εἰς ἑξήκοντα, τρὶς δ' ἑπτὰ δὲ πηχῶν ἑκατὸν τὸ πᾶν ὕψος. τὸ δ' ἔξωθεν αὐτοῦ πρόσωπον, οὐδὲν ἔτι εἰς ψυχῆς, ἔτι εἰς ὀμμάτων ἐκπλῆξιν ἀπέλιπε. πλαξὶ γὰρ χρυσοῦ πυρὸς βαρυτάτοις πανταχόθεν κεκαλυμμένος, ἅμα τοῖς πρώτοις ἀνατολαῖς, πυρωδεστάτην ἀπέπαλλεν αὐγήν, ὥστε βιαζομένων ἰδεῖν τοὺς ὄφεις, ὥσπερ ἡλιακῆς ἀκτῖσιν ἀπέστρεφε. τοῖς γὰρ μὴ εἰσιοῦσιν ὄρει χιόνος πλῆρες καταφαίνετο. καὶ γὰρ ἅμα μὴ κεχρύσωτο λευκότατος ἦν. καὶ κεραυνοῖς ἦ χρυσοῦς ἀνεκρεμάσθη μίσος· ὧν μή τινι προσκαθεζομένῳ μολύνοιτο ὑπὸ ὀρνέων. τὸ ἦ ἐν αὐτῷ λίθων ἔνιοι, μῆκος πέντε καὶ πεντεκαίδεκα πηχῶν ἦσαν, ὕψος πέντε, εὖρος ἦ ἕξ. τὸ αὐτὸ δ' ὁ βωμὸς πεντεκαίδεκα μὲν ὕψος ἦν πήχεων, εὖρος ἦ καὶ μῆκος ἐκτείνων ἴσον, ἀνὰ πεντήκοντα πήχεις. περάγων δ' ἵδρυτο, κεραστοειδὴς πρανέσι γωνίαις, καὶ ἀπὸ μεσημβρίας, ἐπ' αὐτὸν ἄνοδος ἠρέμα προσάντης ὑπῆρχε. κατεσκεύαστο δ' ἀπὸ σιδήρου, καὶ οὐδέ ποτε ἔψαυσεν αὐτοῦ σίδηρος. περίεστε ἦ τὸν τε ναὸν, καὶ τὸ βωμὸν, εὐλιθόν τι χαμαίζηλον γύσιον, ὅσον πηχυαῖον ὕψος, ὃ διήρχου ἐξωτέρω τὸ δῆμον ἀπὸ τῶν ἱερέων. γονορροϊκοῖς μὲν δὴ καὶ λεπροῖς ἡ πόλις ὅλη διήργε, γυναικῶν ἦ ἐμμήνοις ἀπεκέκλειστο, παρελθεῖν ἦ ταύτας οὐδὲ καθαροῖς ἔξεῖν, ἐν παρόδῳ μόνον. ἀνδρῶν δ' οἱ μὴ καθαρὸν πᾶν ἠγνοκότες, ἔργον τὸ τῆς ἐνδεῖν αὐλῆς, τῶν ἱερέων πάλιν οἱ μὴ καθαρεύοντες ἔργον τ'.

ΚΕΦ. ιε.

Τῶν ἦ ἀπὸ φυλῆς ἱερέων ἕως Δι' ἡρώων οὐκ ἐλειτούργουν, παρῆσαν τε ἅμα τοῖς ὁλοκλήροις ἐνδοτέρω ὃ γῆσιν, καὶ τὰς ἀπὸ ὃ φυλῆς ἐλάμβανον μερίδας, ταῖς γε μὲν ἐσθήσεσιν ἰδιωτικοῖς ἐχρῶντο. τὸν γὰρ ἱερέα, ὁ λειτουργῶν ἠμφιέννυτο μόνος. ὅτε ἦ τὸ θυσιαστήριον, ἔτι ναὸν ἀνέβαινον, οἱ τῶν ἱερέων ἄμωμοι, βύσσου μὲν ἀμπεχόμενοι, μάλιστα δ' ἀπὸ ἀκράτου νήφοντες, δέει τῆς θρησκείας, ὡς μή τι ἁμάρτοιεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ. ὁ ἦ ἀρχιερεὺς, ἀνῆει μὲν οὐκ αὐτοῖς, ἀλλ' οὐκ ἀεὶ, ταῖς δ' ἑβδομάσι καὶ νεομηνίοις, καὶ ἤ τις ἑορτὴ πάτριος ἢ πανήγυρις πάνδημος ἀγομένη δι' ἔτους. ἐλειτούργει ἦ, τὰς μηροὺς μὲν ἄχρις αἰδοίων λαζῶσματι καλύπτων, λινοῦ τε ποδύτην ἔνδοθεν λαμβάνων, καὶ ποδῆρες καλύπτηρα ὑακίνθινον ἔνδυμα, στρογγύλον θυσανωτὸν ἔργον. τῷ ἦ θυσάνων ἀπήρτηντο κώδωνες χρύσοι, καὶ βοαὶ ᾠδαλλήλοις, βρονταῖς μὲν οἱ κώδωνες, ἀστραπῆς δ' αἱ βοαὶ σημεῖον. ἡ δὲ τὸ ἔν-

δυμα

δυμα τῆ στέρνῳ περιπλέξαι παρία, πίντε διλωθισμένη A veſtimentum vittæ cingebant, quinque variatæ
ζώναις πεποίκιλτο, χρυσῷ τε καὶ πορφύρᾳ καὶ κόκκῳ, βύσσῳ coloribus: hoc eſt, auri, purpuræ, cocci, byſſi,
δ' βύσσῳ, καὶ ὑακίνθῳ, διὰ ὧν ἔφαμεν, καὶ τὰ τοῦ ναοῦ καλύ- & hyacinthi: quibus etiam vela templi diximus
πτεσθαι σωνυφάνθαι. τούτοις δ' καὶ ἐπωμίδα κε- eſſe contexta, iisdem autem habebat etiam epo-
κραμμένην εἶχεν, ἐν ᾗ πλείω χρυσὸς ἦν. χίτωνα μὲν ἔνδυτον midem temperatam, in qua plus auri erat: & ha-
ἐνεδύετο θώρακι ὅμοιον εἶχεν. δύο δ' αὐτὴν ἐνέπρεπον ἀ- bitu quidem indumento thoraci ſimilis videba-
σπίδισκαι χρυσαῖ, κατεκέκλειντο δ' ἐν ταύταις κάλλι- tur: duabus autem fibulis aureis, aſpidum ſpe-
στοί τε καὶ μέγιστοι σαρδώνυχες, τὰς ἐπωνύμους τῶν δ' cie vinciebatur: quibus incluſi erant optimi,
ἐθνῶν φυλῶν ἐπιγεγραμμένας. καὶ ἦ ἕτερον ἄλλοι B maximique ſardonyches, ſcripta tribuum gentis
περιῆρτηντο λίθοι δώδεκα, καὶ τρεῖς εἰς τέσσαρα μέρη Judææ nomina præferentes. ex altera vero par-
διηρημένοι, σάρδιον, τοπάζιον, σμάραγδος, ἄνθραξ, te, duodecim pendebant alii lapides, in quatuor
ἴασπις, σάπφειρος, ἀχάτης, ἀμέθυστος, λιγύριον, partes terni diviſi. hoc eſt, ſardius, topazius,
ὄνυξ, βήρυλλος, χρυσόλιθος, ὧν ἑφ' ἑκάστῳ πάλιν, εἷς ſmaragdus: carbunculus, jaſpis, ſapphirus:
τῶν ἐπωνύμων ἐγέγραπτο. τὴν δὲ κεφαλὴν, βυσσίνη μὲν achates, amethyſtus, lyncurium: onix, beryllus,
ἔσκεπε μίτρα, κατέστεπτο δ' ὑακίνθῳ. ὑπὲρ δὲ χρυσᾶς chryſolithus. quorum ſingulis ſingula item co-
ἄλλος στέφανος, ἐκτύπωμα φέρων τὰ ἱερὰ γράμ- gnomina erant ſcripta. Caput autem byſſina ti-
ματα. τοῦτα δέ ἐστι φωνήεντα τέσσαρα. τούτῳ μὲν ara tegebat, hyacinthis coronata. Et circa eam
οὖν τῷ ἐσθῆτι, σὺν ἐφόρει τὸ ἄλλον χρόνον, λιτὸν δὲν C alia corona erat aurea, ſcriptas ferens ſacras li-
δ' ἀνελάμβανεν. ὁπότε δ' εἰσίοι εἰς τὸ ἄδυτον, ἐσήει δ' teras, quæ ſunt quatuor elementa vocalia. Ea
ἅπαξ κατ' ἐνιαυτὸν μόνος ἐν ἡ νηστεύων ἔθος ἡμέρᾳ quidem veſte non ſemper, ſed alia minus ambiti-
πάντας τοῦ ἔτους. καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς πόλεως, καὶ τοῦ ναοῦ oſa utebatur, illa vero ſi quando adyta introibat.
τὰ τε ἐθνῶν τάξεις ἐθῶν καὶ νόμων, αὖθις ἀκριβέστερον ἐ- ſolus autem atq; ſemel in anno intrabat, quo die
ρῶμεν. τὰ δὲ ὀλίγα περὶ αὐτῶν καταλείπεται λέγειν. cunctos jejunare Deo mos erat. Sed de civitate,
ἡ μὲν ἀντωνία, καὶ γωνίαν μὲν δύο στοῶν ἔκειτο δ' πρώτου ac templo & moribus & legibus iterum diligenti-
ἱερᾶ, τῆς τε πρὸς ἑσπέραν, καὶ τῆς πρὸς ἄρκτον. δεδό- us referemus. non enim pauca ſuper his expo-
μητο δ' ὑπὲρ πέτρας πεντηκονταπήχους μὲν ὕψος, D nenda ſunt. cæterum Antonia in angulo quidem
πρὸς κρημνὸν ἦ πᾶσης. ἔργον δ' ἦν ἡρώδου βασιλέως, ἐν duarum porticuum ſita erat prioris templi, quæ
ᾧ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλόνουν ἐπεδείξατο. πρῶτον ad Occidentem Septemtrionemque ſpectarent,
μὲν ὑπερίζης ἡ πέτρα, πλαξὶ κεκαλυμμένη λείοις λίθων, in ſaxo autem fuerat extructa, quinquaginta cu-
ἧς τε κάλλος, καὶ ὡς ἀπολιθάνοι πᾶς ὁ προσβαίνειν bitis alto, & undique præruptò: quod opus Hero-
κατιόντα πρὸς μέσον. ἔπειτα πρὸς τῇ πύργῳ δομή- dis regis fuit, ubi maxime ingenii ſui magnifi-
σεως, τριῶν πηχῶν τὸ ὕψος, ἐνδοτέρω δὲ τούτου, τὸ centiam demonſtravit. Primum enim a radici-
πᾶν λίθημα τῆς ἀντωνίας, ὅθεν τεσσαράκοντα πήχεις bus ſaxum ipſum lævibus cruſtis obtegebatur,
ἠγείρετο. τὸ δὲ ἔνδον βασιλείων εἶχε χώραν καὶ λόγον quo & decus adderet operi, & facile dilaberen-
ἔσω. μεμέρισο δὲ εἰς πᾶσαν εἶκόνα ἰδέαν τε καὶ χρῆσιν, E tur, qui vel aſcendere vel deſcendere tentavi-
ἐν οἰκοῦσί τε καὶ βαλανεῖα καὶ στρατοπέδων αὐλὰς πλατεῖας, ſent. deinde ante turris ædificium murus erat
ὡς τῷ μὲν πάντα ἔχειν τὰ χρειώδη, πόλις εἶναι cubitorum trium. intra hunc omne ſpatium An-
δοκεῖν. τῇ πολυτελείᾳ δὲ βασίλειον. περιεῖχε δὲ ὅ- toniæ in quadraginta cubitos erigebatur. Intus
σα τὸ πᾶν ὄχλημα, καὶ γωνίαι τέσσαρσιν ἐπίσης διειλημμέ- autem regiæ latitudinem ac deſcriptionem ha-
νοις ἐργοις. ὧν οἱ μὲν ἄλλοι, πεντήκοντα τὸ ὕψος, ὁ δὲ ἐπὶ bebat, diviſam in omnem uſum habitationum &
τῇ μεσημβρινῇ, καὶ κατ' ἀνατολὰς γωνίᾳ κείμενος, ſpeciem, id eſt, atria, & balnea, & aulas caſtris
ἑβδομήκοντα πηχῶν ἦν, ὡς καθορᾶν ὅλον ἀπ' αὐτοῦ τὸ aptiſſimas: ut quantum ad uſum neceſſarium
ἱερόν. καθὰ δὲ συνῆπτο τῷ ἱερῷ στοᾷς, εἰς ἀμφοτέρας F pertinet, civitas videretur, magnificentia vero
ἦγε καταβάσεις. δι' ὧν καλοῦντες οἱ φρουροὶ, καθεστήκει γὰρ ἀεὶ palatium. inſtar vero turris toto habitu forma-
ἐπ' αὐτῆς τάγμα φωμαίων, καὶ διεξόδους ἔχει τὰς ta, quatuor aliis per angulos turribus cingeba-
στοὰς μὴ τῶν ὁπλων, ἐν ταῖς ἑορταῖς, τὸν δῆμον ὡς μήπω tur: quarum cæteræ quinquaginta cubitis erant
νεωτερεῖν τι παρεφύλαττον. φρούριον δ' ἐπῆκτο τῇ altæ, quæ vero ad Meridianum Orientalemque
πόλει μὲν τὸ ἱερὸν, τοῦ ἱεροῦ δὲ ἡ ἀντωνία. καὶ δὲ ταύτῃ angulum ſita erat, LXX. cubitis eminebat, ut ex
εἰσὶ τῶν τριῶν φύλακες ἦσαν, καὶ τῆς ἄνω πόλεως ἴδιον ea totum templum videri poſſet. Qua vero por-
φρούριον ἦν, τὰ ἡρώδου βασίλεια. ἡ Βεζεθὰ δὲ λόφος, ticibus jungebatur, utrinque deſcenſus habebat,
διῃρητο μὲν ὡς ἔφην ἀπὸ τῆς ἀντωνίας, πάντων δὲ ὑ- unde cuſtodes commeabant, ſemper namque in
ψηλότατος ὢν μέρει τῆς καινῆς πόλεως προσῴκιστο, ἐ- ea Rom. milites reſidebant: & cum armis appo-
μόνος τῷ ἱερῷ κατ' ἄρκτον ἐπισκοτῶν. ὧπερ μὲν δὴ τῆ G ſiti cuſtodes, ne quid populus feſtis diebus novi
πόλεως, καὶ τῶν τειχῶν αὐθις ἐκεῖσε ἀκριβέστερον ἔκα- committeret obſervabant. caſtrum enim erat
στα προτεθημένος, ὅθι δ' παρέντος ἀποχρώντως impoſitum oppido quidem templum, templo ve-
εἴρηκα. ro Antonia. In hac autem porticu cuſtodes erant,

& ſuperioris civitatis aliud caſtellum, regia Herodis erat. Bezetha autem collis, ut ita dixi, ab Antonia ſeparabatur: qui cum omnium eſſet altiſſimus, etiam parti novæ civitatis conjungebatur, temploque Septentrionali ſolus obſtabat. De civitate quidem, ac muris ejus, iterum ſcribere plenius cupiens in præſentia ſatis dixi.

CAP. VII.

Deditionē Judæi recuſant, & Romanos adoriuntur.

PUgnaciſſima autem maximeqve diſſentiens multitudo circa Simonem erat, hominum decem millia, præter Idumæos: quinquaginta vero decem millium duces, quibus ipſe quaſi dominus omnium præerat. Idumæi autem qui erant ejus partium, cum eſſent numero quinqve millia, duces decem habebant. Horum autem principes videbantur, Soſæ Jacobus, & Cathlæ filius Simon. Joannes autem qui templum occupaverat, ſex armatorum millia habebat, quos viginti duces regebant: tunc autem illi acceſſerant etiam Zelotarum, depoſitis diſcordiis, duo millia quadringenti: qui Eleazaro, quem ante habuerant, & Simone Arini filio utebantur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter ſe gerentibus populus erat præmium: & plebis pars, quæ non eadem quæ illi committeret, ab utrisq; diripiebatur. Tenebat autem Simon quidem ſuperiorem civitatem, murumqve majorem usq; ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum a Siloa flectitur ad orientem, & usqve ad Monobazi aulam deſcendit. Is rex erat Adiabenæ gentis, ultra Euphratem habitantis. Tenebat etiam montem Acræ, quæ inferior eſt civitas, usqve ad Helenæ regiam, quæ Monobazi fuerat mater. Joannes autem, templum & circum templum aliquatenus, itemqve Ophlam, & vallem quæ Cedron appellatur. & aliis quæ interjacebant incenſis, medium bello quod inter ſe gerebant ſpacium aperuere. Nec enim caſtris Romanorum prope murum poſitis, intra civitatem ſeditio quieſcebat: ſed ad primum eorum impetum pauliſper ſanitate recepta, mox ad priſtinum morbum rediere. Rurſusqve diſcreti, pro ſua quisque parte pugnabat: omnia faciendo, quæ obſidentes optarent. nihil enim acerbius a Romanis paſſi ſunt, quam ipſi ſe tractarunt: neque poſt illos civitas aliquid novæ calamitatis experta eſt. Sed illa quidem graviores prius caſus pertulit, antequam ſubverteretur. qui vero eam debellarunt, majus aliquid perfecere. Dico enim, quod ſeditio civitatem, Romani vero ſeditionem cepere, quæ multo erat mœnibus tutior. & res quidem adverſas ſuis, juſtitiam vero recte quis Romanis aſcriberet. intelliget autem quod dies cuiqve ſuggeſſerit. Veruntamen his intra civitatem ita ſe habentibus, Titus cum lectis equitibus foris circumiens, qva muros aggrederetur explorabat. Hæſitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus qua valles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmior videbatur, placuit ad Joannis pontificis monumentum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec ſecundo muro conjungebatur) invadere. neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non ſatis nova civitas frequentabatur. Sic in tertium murum facilis aditus illac erat: per quem, ſuperiorem civitatem, & per Antoniam, templum capi poſſe cogitabat. Hæc eo colluſtrante, quidam ex amicis ejus, Nicanor nomine, ad humerum lævum ſagitta percutitur: cum propius una cum Joſepho acceſſiſſet: pacemq; in muro ſtantibus (dicendi enim peritus erat) ſvadere tentaret. Unde cognitis eorum conatibus Cæſar ex eo, quod neo ad ſalutem ſe hortantibus abſtinuere, excitatur in obſidionem: ſimulq;

ΚΕΦ. ις.

Τὸ μάχιμον δ' ἐν αὐτῇ, καὶ στασιάζον πλῆθος, ὡς ἐσίμωνα μὲν μύριοι ἦσαν, δίχα τ' ἰδουμαίων, πεντήκοντα δ' ἡγεμόνες τ' μυρίων, ἐφ' οἷς ἕτερος τ' ὅλων. ἰδουμαῖοι δ' αὖτῳ σωπλέοντες εἰς πεντακισχιλίους, ἄρχοντας εἶχον δέκα. τούτων πρόσχειν ἐδόκουν, ὅτι δ' σωσᾶ ἰάκωβος, καὶ σίμων υἱὸς καθλᾶ. ἰωάννης δ' τὸ ἱερὸν κατειληφὼς, ἑξακισχιλίους ὡπλίτας εἶχεν, ὑφ' ἡγεμόνας ἑκάστοις. προσετίθουντο δ' αὖτῳ πολλοὶ καὶ οἱ ζηλωταί, πανσάμενοι δ' διαφέρειας, διχίλιοι μὲν ὄντες καὶ πεντακόσιοι, χρώμενοι δ' ἀρχαντι, τῷ καὶ πρότερον ἐλεαζάρῳ, καὶ σίμωνι δ' ἰασίρᾳ. πολεμούντων δ' τούτων ὡς ἐφάνη, ἆθλον ὁ δῆμος ἦν ἑκατέροις, καὶ τὸ μὴ σωαδίκως δ' λαὸς μέρος, ὑφ' ἁμφοῖν διηρπάζετο. κατεῖχε δ' ὁ μὲν σίμων, τήν τε ἄνω πόλιν, καὶ τὸ μέγα τεῖχος, ἄχρι δ' κεδρῶνος, ὅπου δεχαίᾳ τείχους ὅσον ἀπὸ τῆς σιλωᾶς ἀνακάμπτον εἰς ἀναπλοῦν, ἐ μέχρι τ' μονοβάζου κατέβαινεν αὐλῆς. βασιλεὺς δ' ἦτος ἦν τ' ὑπὲρ εὐφράτου ἀδιαβηνῶν. κατεῖχε δ' καὶ τὴν πηγλᾶ, καὶ τ' ἄκραν, αὕτη δ' ἦν ἡ κάτω πόλις, ἐ τὰ μέχρι τ' τ' ἑλένης βασιλείων τ' δ' μονοβάζου μητρός. ὁ δ' ἰωάννης τὸ ἱερὸν, καὶ τὸ πέριξ ἐπ' ὀκτὼ ὀλίγον, τόν τε ὄφλαν ἐ τὴν κεδρῶνα καλουμένην φάραγγα. τὸ μεταξὺ δ' τούτων ἐμπεφορυκότες πᾶ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ χώραν ἀνέσαν. εὐθὺ γὰρ πρὸς τοῖς τείχεσιν ἑστᾶτες δυσμάχων ῥωμαίων, ἔνδον ἡ στάσις ἠρέμει. βραχὺ δ' πρὸς τὴν πρώτην ὑπονήψαντες σκιρτήσαι, ἀνενόησαν, καὶ κατ' σφᾶς πάλιν διαστάντες ἐμαχοντο, κατά τε δύχλους πᾶσι τοῖς πολιορκοῦσιν ἐπιπτον. ὅτε γοῦν αὐτοῖς τὰ χείρω ὑπὸ ῥωμαίων ἔπασχον, ὧν ἀλλήλοις ἔδρασαν, ὅτε μ' τότε ἡ πόλις ἐπράθη καμνοτέρα πάθος. ἀλλ' ἡ μὲν χαλεπώτερόν τι πρὸ δ' πεσεῖν ἠτύχησεν, οἱ δ' ἕλοντες αὐτὴν κατώρθωσάν τι μεῖζον. φημὶ γὰρ ὡς τ' μὲν πόλιν ἡ στάσις, ῥωμαίοις δ' εἷλον τ' στάσιν, ἥπερ ἦν πολὺ τ' τειχῶν ὀχυρωτέρα. καὶ τὸ μὲν σκυθρωπὸν τῆς εἰκείους, τὸ δίκαιον δ' ἄν τις εὐλόγως ῥωμαίοις προσγράφοι. νοείτω δ' ὅπη τοῖς πράγμασιν ἕκαστος ἀγέτω.

ΚΕΦ. ις.

Τῶν γε μὲν ἐνδον ἕτω διακειμένων, ὁ τίτος μετ' ὀπλιτῶν ἱππέων προσιὼν ἔζωθεν, ἤ προσβάλλοι τοῖς τείχεσι κατεσκέπτετο. ἀπορεμένῳ δ' παντῆθεν, ὅτε γὰρ κρὶς τὰς φάραγγας ἦν πυ προσιτὸν, καὶ κρὶς ἀκρα τὸ πρῶτον τεῖχος ἐφαίνετ' τῶν ὀρυγείων στερεώτερον, ἐδόκει κρὶς τὸ ἰωάννου δ' ἀρχιερέως μνημεῖον προσβαλεῖν. ταύτῃ γὰρ πρῶτον ἦν ἔρυμα χθαμαλώτερον, καὶ τὸ δεύτερον δ' συνῆπτεν, ἀμεληθέντων καθ' ἃ μὴ λίαν ἡ καινὴ πόλις συνῳκίσθη τειχίζειν, ἀλλ' ὅπη τὸ τρίτον ἦν ἡ εὐπετεια, διοὐ τὴν ἄνω πόλιν, καὶ διὰ τῆς ἀντωνίας τὸ ἱερὸν αἱρήσειν ἐπενόει. ἐν δ' τούτῳ προσιόντος αὐτοῦ τοξευτής τις τῶν φίλων, ὀνόματι νικάνωρ, κρὶς τὸν λαιὸν ὦμον, ἔγγιον μ' δ' ἰωσήπου προσελθών, καὶ πρόμαθος ἐφλασικὰ τοῖς ὅπλοις τείχους, ἠνάγκασε λιθοβολῆσαι. διὰ τάδε τοὺς ἐρμαῖς αὐτῶν ὅπλοις ἀγχοῦς καθεῖρε, εἰ μηδὲ τῶν ὅπλων σωτηρία προσιόντων ἀπέχοιντο, παροξυνόμενος πρὸς τὴν πολιορκίαν, ἅμα τε σωπα-

Κεφ. ις.

Το μάχιμον δ' ἐν αὐτῇ, καὶ στασιάζον πλῆθος, ὡς ἐσίμωνα μὲν μύριοι ἦσαν, δίχα τ' ἰδουμαίων, πεντήκοντα δ' ἡγεμόνες τ' μυρίων, ἐφ' οἷς ἕτερος τ' ὅλων. ἰδουμαῖοι δ' αὖτῳ σωπλέοντες εἰς πεντακισχιλίους, ἄρχοντας εἶχον δέκα. τούτων πρόσχειν ἐδόκουν, ὅτι δ' σωσᾶ ἰάκωβος, καὶ σίμων υἱὸς καθλᾶ. ἰωάννης δ' τὸ ἱερὸν κατειληφὼς, ἑξακισχιλίους ὡπλίτας εἶχεν, ὑφ' ἡγεμόνας ἑκάστοις. προσετίθουντο δ' αὖτῳ πολλοὶ καὶ οἱ ζηλωταί, πανσάμενοι δ' διαφέρειας, διχίλιοι μὲν ὄντες καὶ πεντακόσιοι, χρώμενοι δ' ἀρχαντι, τῷ καὶ πρότερον ἐλεαζάρῳ, καὶ σίμωνι δ' ἰασίρᾳ. πολεμούντων δ' τούτων ὡς ἐφάνη, ἆθλον ὁ δῆμος ἦν ἑκατέροις, καὶ τὸ μὴ σωαδίκως δ' λαὸς μέρος, ὑφ' ἁμφοῖν διηρπάζετο. κατεῖχε δ' ὁ μὲν σίμων, τήν τε ἄνω πόλιν, καὶ τὸ μέγα τεῖχος, ἄχρι δ' κεδρῶνος, ὅπου δεχαίᾳ τείχους ὅσον ἀπὸ τῆς σιλωᾶς ἀνακάμπτον εἰς ἀναπλοῦν, ἐ μέχρι τ' μονοβάζου κατέβαινεν αὐλῆς. βασιλεὺς δ' ἦτος ἦν τ' ὑπὲρ εὐφράτου ἀδιαβηνῶν. κατεῖχε δ' καὶ τὴν πηγλᾶ, καὶ τ' ἄκραν, αὕτη δ' ἦν ἡ κάτω πόλις, ἐ τὰ μέχρι τ' τ' ἑλένης βασιλείων τ' δ' μονοβάζου μητρός. ὁ δ' ἰωάννης τὸ ἱερὸν, καὶ τὸ πέριξ ἐπ' ὀκτὼ ὀλίγον, τόν τε ὄφλαν ἐ τὴν κεδρῶνα καλουμένην φάραγγα. τὸ μεταξὺ δ' τούτων ἐμπεφορυκότες πᾶ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ χώραν ἀνέσαν. εὐθὺ γὰρ πρὸς τοῖς τείχεσιν ἑστᾶτες δυσμάχων ῥωμαίων, ἔνδον ἡ στάσις ἠρέμει. βραχὺ δ' πρὸς τὴν πρώτην ὑπονήψαντες σκιρτήσαι, ἀνενόησαν, καὶ κατ' σφᾶς πάλιν διαστάντες ἐμαχοντο, κατά τε δύχλους πᾶσι τοῖς πολιορκοῦσιν ἐπιπτον. ὅτε γοῦν αὐτοῖς τὰ χείρω ὑπὸ ῥωμαίων ἔπασχον, ὧν ἀλλήλοις ἔδρασαν, ὅτε μ' τότε ἡ πόλις ἐπράθη καμνοτέρα πάθος. ἀλλ' ἡ μὲν χαλεπώτερόν τι πρὸ δ' πεσεῖν ἠτύχησεν, οἱ δ' ἕλοντες αὐτὴν κατώρθωσάν τι μεῖζον. φημὶ γὰρ ὡς τ' μὲν πόλιν ἡ στάσις, ῥωμαίοις δ' εἷλον τ' στάσιν, ἥπερ ἦν πολὺ τ' τειχῶν ὀχυρωτέρα. καὶ τὸ μὲν σκυθρωπὸν τῆς εἰκείους, τὸ δίκαιον δ' ἄν τις εὐλόγως ῥωμαίοις προσγράφοι. νοείτω δ' ὅπη τοῖς πράγμασιν ἕκαστος ἀγέτω.

Κεφ. ις.

Τῶν γε μὲν ἐνδον ἕτω διακειμένων, ὁ τίτος μετ' ὀπλιτῶν ἱππέων προσιὼν ἔζωθεν, ἤ προσβάλλοι τοῖς τείχεσι κατεσκέπτετο. ἀπορεμένῳ δ' παντῆθεν, ὅτε γὰρ κρὶς τὰς φάραγγας ἦν πυ προσιτὸν, καὶ κρὶς ἀκρα τὸ πρῶτον τεῖχος ἐφαίνετ' τῶν ὀρυγείων στερεώτερον, ἐδόκει κρὶς τὸ ἰωάννου δ' ἀρχιερέως μνημεῖον προσβαλεῖν. ταύτῃ γὰρ πρῶτον ἦν ἔρυμα χθαμαλώτερον, καὶ τὸ δεύτερον δ' συνῆπτεν, ἀμεληθέντων καθ' ἃ μὴ λίαν ἡ καινὴ πόλις συνῳκίσθη τειχίζειν, ἀλλ' ὅπη τὸ τρίτον ἦν ἡ εὐπετεια, διοὐ τὴν ἄνω πόλιν, καὶ διὰ τῆς ἀντωνίας τὸ ἱερὸν αἱρήσειν ἐπενόει. ἐν δ' τούτῳ προσιόντος αὐτοῦ τοξευτής τις τῶν φίλων, ὀνόματι νικάνωρ, κρὶς τὸν λαιὸν ὦμον, ἔγγιον μ' δ' ἰωσήπου προσελθών, καὶ πρόμαθος ἐφλασικὰ τοῖς ὅπλοις τείχους, ἠνάγκασε λιθοβολῆσαι. διὰ τάδε τοὺς ἐρμαῖς αὐτῶν ὅπλοις ἀγχοῦς καθεῖρε, εἰ μηδὲ τῶν ὅπλων σωτηρία προσιόντων ἀπέχοιντο, παροξυνόμενος πρὸς τὴν πολιορκίαν, ἅμα τε σωπα-

Deditionē Judæi recuſant, & Romanos adoriuntur.

PUgnaciſſima autem maximeqve diſſentiens multitudo circa Simonem erat, hominum decem millia, præter Idumæos: quinquaginta vero decem millium duces, quibus ipſe quaſi dominus omnium præerat. Idumæi autem qui erant ejus partium, cum eſſent numero quinqve millia, duces decem habebant. Horum autem principes videbantur, Soſæ Jacobus, & Cathlæ filius Simon. Joannes autem qui templum occupaverat, ſex armatorum millia habebat, quos viginti duces regebant: tunc autem illi acceſſerant etiam Zelotarum, depoſitis diſcordiis, duo millia quadringenti: qui Eleazaro, quem ante habuerant, & Simone Arini filio utebantur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter ſe gerentibus populus erat præmium: & plebis pars, quæ non eadem quæ illi committeret, ab utrisq; diripiebatur. Tenebat autem Simon quidem ſuperiorem civitatem, murumqve majorem usq; ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum a Siloa flectitur ad orientem, & usqve ad Monobazi aulam deſcendit. Is rex erat Adiabenæ gentis, ultra Euphratem habitantis. Tenebat etiam montem Acræ, quæ inferior eſt civitas, usqve ad Helenæ regiam, quæ Monobazi fuerat mater. Joannes autem, templum & circum templum aliquatenus, itemqve Ophlam, & vallem quæ Cedron appellatur. & aliis quæ interjacebant incenſis, medium bello quod inter ſe gerebant ſpacium aperuere. Nec enim caſtris Romanorum prope murum poſitis, intra civitatem ſeditio quieſcebat: ſed ad primum eorum impetum pauliſper ſanitate recepta, mox ad priſtinum morbum rediere. Rurſusqve diſcreti, pro ſua quisque parte pugnabat: omnia faciendo, quæ obſidentes optarent. nihil enim acerbius a Romanis paſſi ſunt, quam ipſi ſe tractarunt: neque poſt illos civitas aliquid novæ calamitatis experta eſt. Sed illa quidem graviores prius caſus pertulit, antequam ſubverteretur. qui vero eam debellarunt, majus aliquid perfecere. Dico enim, quod ſeditio civitatem, Romani vero ſeditionem cepere, quæ multo erat mœnibus tutior. & res quidem adverſas ſuis, juſtitiam vero recte quis Romanis aſcriberet. intelliget autem quod dies cuiqve ſuggeſſerit. Veruntamen his intra civitatem ita ſe habentibus, Titus cum lectis equitibus foris circumiens, qva muros aggrederetur explorabat. Hæſitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus qua valles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmior videbatur, placuit ad Joannis pontificis monumentum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec ſecundo muro conjungebatur) invadere. neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non ſatis nova civitas frequentabatur. Sic in tertium murum facilis aditus illac erat: per quem, ſuperiorem civitatem, & per Antoniam, templum capi poſſe cogitabat. Hæc eo colluſtrante, quidam ex amicis ejus, Nicanor nomine, ad humerum lævum ſagitta percutitur: cum propius una cum Joſepho acceſſiſſet: pacemq; in muro ſtantibus (dicendi enim peritus erat) ſvadere tentaret. Unde cognitis eorum conatibus Cæſar ex eo, quod neo ad ſalutem ſe hortantibus abſtinuere, excitatur in obſidionem: ſimulq;

σωπα-

σωτάγμασι δηοῶν τὰ πρὸ τ πόλεως ἠφίει, καὶ συμφέροντας σκέλδοσι τὴν ὕλην ἐγείρειν χώματα. τριχῆ δὲ διαπάξας τὴν φαλαγγα πρὸς τὰ ἔργα, μέσους ἵστησι τῶν χωμάτων τοξότας τε ἀκοντιστὰς καὶ πέλτας, καὶ πρὸ τούτων τοὺς ὀξυβελεῖς καὶ καταπέλτας, καὶ τοὺς λιθοβόλους μηχανὰς, ὡς τάς τε σκορπιοὺς ἔργοι τ πολεμίων ἀπὸ τὰ ἔργα, καὶ τοὺς ἀπὸ τ τείχους κωλύειν πειρωμένους. κοπτομένων δὲ τ δένδρων τὰ πρόαστα μὲν ἐν πέριξ ἠγυμνώθη. συμφερομένων δὲ ἀπὸ τὰ χώματα τ ξύλων, καὶ τ φαλαγγος ἅπασης ἀπὸ τὸ ἔργον ὡρμημένης, ἀδεὲς τὰ πᾶσι τ Ἰουδαίων ἠρέμει. A

B

Κεφ. ιη.

Τὸν μὲν οὖν δῆμον ἐν ἀφθονίαις ὄντα καὶ φόνου, συνέβαινε τότε ἀθαρρεῖν, ἀναπνεύσαι τε δοκοῦντα μένων πρὸς τοὺς ἐξωθεν ἀπελάμβανον καὶ λήψεσθαι πάλιν πάντα τ ἀρπαγὴν αὐτοὺς δίκας, εἰ Ῥωμαῖοι περιγένοιντο. ἰωάννης δὲ καὶ τοὺς χωρεῖν ἀπὸ τοὺς ἔξω πολεμίους τ πρὸς αὐτὸν ὡρμημένους, δέος δ' σίμωνα ἐμέμνει. ἀ μὲν γὰρ σίμων ἠρέμει· ἀεὶ γὰρ ἐν ἐλπίσι τῆ παλιρροίᾳ. τὰ δὲ ἀφθέγματα διέκρινεν ὅπου δ' τοῖχος, ὅσῳ κρείσσων τε ἀφῆρέντο πρότερον, καὶ τ ἀπὸ τ ἀντωνίας φρουρὰν ἐλόντες ἐλαττον. ἀλλὰ τούτων μὲν τοῖς πολλοῖς, ἀχρεῖον ἡ κτῆσις ἦν δι' ἀπειρίαν. ἐλίγοι δὲ ἀπὸ τ πολεμίων αὐτομόλων διδαχθέντες, ἐχρῶντο κακῶς τοῖς ὀργάνοις. χερμάσι δὲ καὶ τόξοις τοὺς χωνευτὰς ἔβαλλον ἀπὸ δ' τοίχους, καὶ κατὰ συντάξεις ἐκτρέχοντες αὐτοῖς ἐπεπολέμουν. τοῖς δ' ἐργαζομένοις μὲν, ἀπὸ μὲν τ βελῶν ἡ σκέπη γέρρα χαρακωμάτων ὑπέστεπε μένα. τὰ δὲ ἀφετήρια, πρὸς τοὺς σκέλλοντας. θαυμαστὰ δὲ πᾶσι μὲν κατεσκεύαστο τοῖς τάγμασι, διαφόρως δὲ τοῖς δωδεκάτοις, βιαιότεροί τε ὀξυβελεῖς, καὶ μείζονα λιθοβόλα, δι' ὧν ἀ μόνον τοὺς σκορπιοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπὸ τοίχους ἀνέτρεπον. πελωρίων μὲν ἦσαν οἱ γαλατικοὶ πέτροι, δύο δὲ καὶ πλέον ἀπήεσαν σταδίους. ἡ πληγὴ δὲ, ἀ τοῖς προσεντυχοῦσι μόνον, ἀπὸ πολὺ δὲ καὶ τοῖς μετ' ἐκείνους μὲν ἀνυπόστατος. οἱ γε μὲν Ἰουδαῖοι, τὸ πρῶτον ἐφυλάττοντο τὸν πέτρον, λάθη γὰρ μὴ ὡς μήτε τῇ ῥοίζῳ σημαινούσῃ μόνῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ λαμπρότητι προορᾶσθαι. σκοποὶ οὖν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν πύργων καθεζόμενοι προεμήνυον, ὁπόταν σκαφθεὶς ὁ ὄργανον, καὶ ἡ πέτρα φέροιτο, τῇ πατρίῳ γλώττῃ βοῶντες, ὁ ὑὸς ἔρχεται. διέφευγον δὲ καθ' ὃ ἦκε, καὶ προσκατεκλίνοντο. σωθέντων δὲ φυλαττομένων ἄπρακτον διεκπίπτειν τὸν πέτρον. ἀντεπινοοῦσι δὲ Ῥωμαῖοι μελανύνειν αὐτὸν. τότε γὰρ ὁμοίως προορώμενοι εὐστόχουν· καὶ πολλοὺς ἅμα μιᾷ βολῇ διέφθειρον. ἀλλ' οὐδὲ κακὰ μῶν μετ' ἀδείας παρεῖχον Ῥωμαίοις ἐγείρειν τὰ χώματα. πᾶσι δὲ πανοίᾳ καὶ τόλμῃ χρώμενοι, καὶ νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν ἔργον. C

D

E

Κεφ. ιθ.

Τῶν δὲ ἔργων συντετελεσμένων, μολιβδίδι μὲν καὶ λίνῳ διαμετροῦσιν οἱ τέκτονες τὸ διάστημα πρὸς τὸ τεῖχος, ἀπὸ τ χωμάτων ῥίψαντες· ἀ γὰρ ἐνθεν ἄλλως ἄνωθεν βαλλομένοις. εὑρόντες δ' ἐγγυτέρω τὰ ἀφετήρια διαστήσας, ὡς μὴ τοὺς κριοὺς ἐρείσειν ἀπὸ τ τείχους, σκέλδοσι τυπτεῖν. τειχόξεν δ' ἐξοπίσω κατὰ πολὺ σφεντήσαντο αἰφνιδίως τὴν πόλιν, πραυγή τε ὦρτο τῶν ἔνδον ἠχώ, καὶ τοῖς σπασαμένοις ἴσον ἐμπίπτει δέος. κοινὸν δ' ἑκάτεροι τὸν κίνδυνον ἰδόντες, κοινὴν ἐπενόουν ἤδη ποιεῖσθαι καὶ τὴν ἄμυναν. F

G

A suburbana militibus vastare permittit, collectaque omni materia, jubet aggerem construi. Tripartito autem exercitu ad opera, medios in aggeribus jaculatores & sagittarios constituebat, & ante eos balliſtas, aliasque machinas atque tormenta: quibus & excursus hostium in opera prohiberet, & qui ex muris obstare tentarent. Cæsis autem arboribus, momento suburbana nudata sunt. Collectis autem lignis in aggeres, cum totus operi intentus esset exercitus, nec Judæi segnes erant. populum quidem in rapinis ac cædibus constitutum fiducia tunc habebat, quod respiraturus esset, illis adversus hostes distractis, existimantem pœnas se ab noxiis repetiturum, si Romani superassent. Joannes autem quamvis in externos socii sui irrumpere properarent, metu tamen Simonis manebat. Verum Simon non quiescebat, proximus enim erat obsidioni, missilibus per murum dispositis, quæ ridem Romanis abstulerat, quæque apud Antoniam capta fuerant. Sed horum possessio, propter imperitiam plerisq; non erat utilis. pauci autem a transfugis docti, male utebantur instrumentis. Sed cum lapidibus, & sagittis aggerem jacientibus militibus imminebant, perqve cuneos excurrentes, manus etiam conferebant. Operantes autem crates super vallum oppositæ protegebant, omnibusq; legionibus contra excursus erant machinæ comparatæ mirabiles. præcipue vero decimæ legionis balliſtæ vehementiores, & tormenta saxorum, quibus non solum irruentes, sed etiam super murum stantes avertebantur. nam & singula saxa talenti pondus æquabant, & ultra stadii modum torqvebantur. ictus autem non solum primis quos offendissent, sed aliqvando posterioribus quoqve intolerabilis erat. Judæi sane cavebant a lapidibus, quod erant candidi: nec tantum sono ac fremitu noscebantur, sed etiam claritudine prospiciebantur. deniqve speculatores in turribus præsidentes, prædicebant, quando impelleretur machina, saxumqve ferretur: patria lingva clamantes, filius venit. itaq; præsciebant, in qvos veniret, atqve ita vitabant: & hinc eveniebat, ut illis declinantibus lapis irritus intercideret. Proinde Romani excogitant, atramento decolorare lapides. tunc enim missi, non similiter incertos ictus habebant, multosq; simul unius impetu corrumpebant. Sed ne male qvidem affecti Judæi, aggeris instruendi Romanis copiam dabant. omni vero eos molitione atqve audacia, die noctuqve prohibebant. Perfectis autem operibus, plumbo & lino ab aggeribus jacto, fabri qvod erat ad murum spacium metiuntur. nec enim alioqvi id fieri poterat, qvoniam desuper telis petebantur. Cumq; pares intervallo arietes invenissent, eos applicant: propiusq; dispositis machinis, Titus, ne ex muro arietes prohiberentur, extribus partibus murū pulsari jubet. Sonitu autem circunstrepente civitatem, clamor ingens civiū sublatus est, itemq; seditiosos pavor invasit. Et qvia periculum comune utrisq; videbatur, comuniter jam repugnare cogitabāt.

vociferantibus inter se discordibus, quia omnia pro commoditate hostium facerent: cum si non perpetuam concordiam sibi Deus præbeat, saltem in præsentia contra Romanos oporteat conspirare. Simon autem præcone misso, volentibus ex templo ad murum egrediendi copiam dedit: idemque & Joannes, licet minus crederet, permisit. Illi autem obliti odiorum ac discordiarum suarum, in unum corpus coëunt: murumque amplexi, faces inde quamplurimas jaciebant contra machinas Romanorum, contraque impulsores arietum: eosque sine intermissione telis petebant. audacissimi vero catervatim prosilientes, machinarum tegmina dissipabant: hisq; appositis irruentes, peritia quidem pauca, plura vero audacia perficiebant. Semper autem aderat adjumento laborantibus ipse Titus: & juxta utrasque machinas equitibus ac sagittariis ordinatis, ignem quidem ferentes prohibebat: jaculantes vero a turribus, reprimebat, nocendi tempus arietibus faciens: & tamen murus ictibus non cedebat, nisi quod quintæ legionis aries commovit angulum turris: murus autem stabat incolumis. nec enim statim cum turri periculum sensit, quæ multo altius eminebat, nullamque partem muri secum trahere poterat in ruinam. Cum autem ab excursibus paululum quievissent, observato Romanos per opera & castra esse dispersos, quia labore & formidine Judæos discessisse arbitrarentur, excurrunt omnes qua turris erat Hippicus, porta latenter: ignemque operibus injiciunt. Usque ad castrorum quoque munimenta, in Romanos animati procedebant. Horum autem periculo mature, & qui erant propius excitati sunt, & qui procul aberant convenêre. Romanorum autem disciplinam vincebat audacia Judæorum: & quos prius offenderant in fugam versis, aliis qui colligerentur instabant. Gravis autem circum machinas pugna commissa est, illis incendere, his incendium prohibere certantibus, incertusque clamor utrinque tollebatur, & multi, qui in fronte steterant, ceciderunt. Sed Judæi confidentia superiores erant, ignisque opera tetigerat, incensaque omnia cum instrumentis penitus essent, nisi lecti de Alexandria restitissent pleriqve, præter opinionem sui viriliter dimicantes. nam gloriosissimis in hoc bello prælati sunt, donec Imperator equitum valentissimis comitatus, in hostes irruit: & ipse quidem duodecim repugnatores peremit: metu autem cladis eorum cætera multitudine in fugam versa omnes compulit in civitatem, eoque modo aggeres liberavit incendio. In hac autem pugna, unum ex Judæis vivum capi contigit, eumque Titus crucifigi pro muro jussit, si forte reliqui vel hoc spectaculo territi

A διαβοώντων ἢ πρὸς ἀλλήλους τ διαφόρων ὡς πάντα πρὸς τοῦτο ποιοῖεν ὑπὲρ τ πολεμίων, δέον εἰ καὶ μὴ διηνεκῆ δίδοσιν αὐτοῖς ὁμόνοιαν ὁ θεὸς, ἐν γοῦν τῷ παρόντι, τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν ὑπὲρ θεμένους, κ ῥωμαίων συνελθεῖν. κηρύσσει μὲν ἄδειαν ὁ σίμων τοῖς ἀπὸ τ ἱερᾶ παρελθεῖν ἔξω τὸ τεῖχος, ἔπιτρέπει ἢ καὶ περ ἀπιστῶν ὁ ἰωάννης. οἱ ἢ δ μίσους κ τ ἰδίων διαφορῶν λαβόντες ἀμνησίαν, ἓν σῶμα γίνονται καὶ τὸ μὲν τεῖχος

B πρὸς ἀλλήλους τ διαφόρων ὡς πάντα πρὸς τοῦτο ποιοῖεν ὑπὲρ τ πολεμίων, δέον εἰ καὶ μὴ διηνεκῆ δίδοσιν αὐτοῖς ὁμόνοιαν ὁ θεὸς, ἐν γοῦν τῷ παρόντι, τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν ὑπὲρ θεμένους, κ ῥωμαίων συνελθεῖν. κηρύσσει μὲν ἄδειαν ὁ σίμων τοῖς ἀπὸ τ ἱερᾶ παρελθεῖν ἔξω τὸ τεῖχος, ἔπιτρέπει ἢ καὶ περ ἀπιστῶν ὁ ἰωάννης. οἱ ἢ δ μίσους κ τ ἰδίων διαφορῶν λαβόντες ἀμνησίαν, ἓν σῶμα γίνονται καὶ τὸ μὲν τεῖχος περιχέοντες, ἀπ' αὐτοῦ πυρᾶν τε παμπληθῆ κ τ μηχανημάτων ἐνίεσαν, κ τοὺς ἔξωθεν τοὺς ἐλεπόλεις ἀδιαλείπτως ἔβαλλον. οἱ πολιορκούμενοι ἢ κ τ ταχὺ παρεπιδόντες, τὰ μὲν ἔξω τ μηχανημάτων ἐσπαράττοντο, ἔπιπτον μὲν ὀλίγοι, πολλοὶ ἢ τὰ πλεῖστα ἐπεσπῶντο. παρεβοήθει ἢ τοῖς πονοῦσιν αὐτὸς ἀεὶ τῖτος, καὶ παρ' ἑκάστου τ ὀργάνων τὰς πεῖρας, καὶ τοὺς πόνους διαιρῶν, ἔργα μὲν τοὺς τὸ πῦρ ἐπιφέροντας. ἀνέστελλε ἢ τοὺς ἀπὸ τ πύργων βάλλοντας, ἐνεργοὺς ἢ ἐποίει τοὺς ἐλεπόλας. ἀμελεῖ τῆς πληγῆς ὑπήκουε τὸ τεῖχος, εἰ μὴ καθόσον ὁ δ πεντεκαιδεκάτ τ τάγματος κέρως, γωνίαν διεκίνησε πύργ. τὸ ἢ τεῖχος, ἀκέραιον ἦν. ἀδὲ γὰ δίχως ἀπεκινδύνευε τῷ πύργῳ πεδέχουσι πολὺ, κ μὴ δυναμένῳ ἀναπρῆξαί τι ῥᾳδίως δ ἐπιβόλης. παυσάμενοι ἢ τ ἐκδρομῶν πρὸς ὀλίγον, ἐπὶ τοὺς ῥωμαίους ἐπιτηρήσαντες ἐσπεδασμένους ἐπὶ τὰ ἔργα κ, κ τὰ στρατόπεδα, καμάτῳ γὰ ἀναχωρήσαι καὶ δεῖν τοὺς ἰουδαίους ἡγήσαντο, ἐκθέουσι κ τ ἱππικὸν πύργου διὰ πύλης ἀφανοῦς πάντες, πῦρ τε τοῖς ἔργοις ἐπιφέροντες. κ μέχρι τ ἐρυμάτων, ἐπὶ τοὺς ῥωμαίους προσελθεῖν ὡρμημένοι. πρὸς ἢ τὴν κραυγὴν αὐτῶν, οἵ τε πλησίον συνίσχυσαν ταχέως, καὶ οἱ πόρρωθεν συνέθεον. ἐφῆκε ἢ ἡ ἰουδαίων τόλμα, τὴν ῥωμαίων διάταξιν, καὶ τοῖς προσεντυγχάνουσι τρεψαμένοις προσέκειντο, κ τοὺς συλλεγομένους. δεινὴ ἢ περὶ τοὺς μηχανὰς συμπίπτει μάχη τ μὲν ὑπαιθρίοις πέρανα. τ ἢ κωλύειν βιαζομένων. κραυγή τε παρ' ἀμφοτέρων ἀσήμαντος κ, κ πολλοὶ τ προαγωνιζομένων ἔπιπτον. ἰουδαῖοι ἢ ὑπερεῖχον θάρσει, κ τ ἔργων ἥπτετο τὸ πῦρ, καταφλεγῆναι τ' ἂν ἐκινδύνευε πάντα μὴ τ ὀργάνων, εἰ μὴ τ ἀπ' ἀλεξανδρείας ἐπιλέκτων ἀντίσχοιεν οἱ πολλοὶ, ὧδε τὴν σφετέραν ὑπολήψιν ἀνδρισάμενοι. κ γὰ τ εὐδοξοτάτων διέσυγκαν κ τ αὐτῶν τὴν μάχην. μέχρι κῆμαι τὰς τ ἱππέων δυνατωτάτας ἀναλαβών, ἐμβάλλει τοῖς πολεμίοις, καὶ δώδεκα μὲν, αὐτὸς τ προμάχων ἀναιρεῖ. πρὸς ἢ τὸ τούτων πάθος ἐκκλίνουσι δ λοιπὸ πλῆθος, ἐπιμενῶν συνελαύνει πάντας εἰς τὴν πόλιν, κἀκ δ πυρὸς διασώζει τὰ ἔργα. σωθεὶς δ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, καὶ ζωγρηθεῖσάν τινα τ ἰουδαίων, ὃν ὁ τῖτος ἀνασταυρῶσαι πρὸ δ τείχους ἐκέλευσεν, εἴ τι πρὸς τὴν ὄψιν ἐνδοῖεν οἱ λοιποὶ καταπλαγήτες. μὴ ἢ τὴν ἀναχώρησιν, κ, ἰωάννης ὁ τ ἰδουμαίων ἡγεμών, πρὸ δ τείχους γνωρίμῳ τινὶ σταλωτῇ διαλεγομένῳ, ὑπό τινος τ δρασσῶν κ δ στερνὰ τοξεύσαντος, κ ὡδαχεῖμα θήσεται, μέγιστόν τε τοῖς ἰουδαίοις πένθος, ἐλύπει τοὺς στασιαστὰς ἀπολιπών. κ γὰ καπί τε χεῖρα, ἐ σύνεσιν διάσημος ἦν.

Τῇ δ'

concederent. Post ejus vero discessum, etiam dux Idumæorum Joannes, dum ante muros cum noto milite loquitur, a quodam Arabe pectus sagitta percussus, continuo periit: magnumq; & Judæis luctū, & seditiosis mœrorem reliquit. nam & manu promptus erat, & sapientia nobilis.

Κεφ. κ.

Τῇ δ' ὑπερῃ νυκτὶ, παραχρῆ τοῖς ῥωμαίοις ἐμπίπτει φόβος. ὁ γὰρ τίτος πύργους τρεῖς κατασκευάσαι κελεύσαντος πεντηκονταπήχεις, ἵν' ἐκάστῳ χώματος ὑπερῆσαι δυνηθῇ τῶν ὑπ' αὐτοῖς τειχῶν τὸ ὕψος, συνέβη ποσῶν αὐτομάτως ἕνα μέρος νυκτὸς. μεγίστου δ' ἀρθέντος ψόφου, δείσαντες ἐμπίπτειν τῷ στρατῷ, καὶ τοὺς πολεμίους ὑπερβαίνειν σφίσι δόξαντες, ὑπὸ τοῦ ὅπλα πάντες ἔθεον. ταραχὴ γὰρ τῶν πραγμάτων καὶ θόρυβος ἦν, καὶ τὸ συμβὰν ἀδήλου εἰπεῖν εἶχον, ὑπονοοῦσαν ἀποδυρόμενοι διέφερον, μηδενός τε φανομένου πολεμίου, δι' ἀλλήλων ἐπλήττοντο, καὶ τὸ σύνθημα μὴ ἀποδῶναι ἕκαστον τὸ παλαιὸν ἐπηρώτα, καθάπερ ἰουδαίων ἐμβεβηκότων εἰς τὰ στρατόπεδα. πανικῷ τε δείματι κυκλουμένοις παρεῴκεσαν, ἄχρι μαθὼν τὸ συμβὰν τίτος, διαγγέλλειν ἐκέλευσε πᾶσι, καὶ μόλις ἐπαύσαντο τῆς ταραχῆς. ἰουδαίους μὲν γὰρ τοὺς λοιποὺς καρτερῶς ἀντέχοντας, ἐκάκωσαν οἱ πύργοι. καὶ γὰρ ὀργάνων τοῖς κυφοτέροις ἀπ' αὐτῶν ἐβάλλοντο, καὶ τοῖς ἀκοντίσταις, καὶ τοξόταις, καὶ λιθοβόλοις. ὅτε γὰρ τέτων αὐτοῖς διὰ τὸ ὕψος ἐφικνεῖντο, καὶ τοὺς πύργους ἰσοῦ ἀμήχανον ἦν, μήτε ἀνατραπῆναι ῥᾳδίως διὰ τὸ βέλτος, μήτ' ἐμπεσεῖν διὰ τὸ σιδηροῦν δυναμένους, ᾧ κατεκαλύπτοντο. τρεπομένοι δ' ἐξωτέρω βέλους, οὐκ ἔτ' ἐκώλυον τὰ κριῶν τοὺς ἐμβολάς, οἱ διαλείποντες παίοντες, λύειν κατ' ὀλίγον. ἤδη γὰρ νικῶνι ὁ τοῖχος ἐνδιδόντος (αὐτοὶ γὰρ ὁ τῶν ἰουδαίων τὸ μεγίστῳ σκάλευσαν ῥωμαίων ἐλέπολιν, ὑπὸ δ' πάντα νικᾶν) ἀπέκαμνον μὲν πάλαι πρός τε τὰς μάχας, καὶ τὰς φυλακὰς, πρόῤῥωθεν τῆς πόλεως διανυκτερεύοντες, ἄλλως δ' ὑπὸ ῥᾳθυμίας. καὶ ὃ βουλεύσας πάντα κακῶς, ὡς εἰκὸς αὐτοῖς δόξαν φυλάττειν τὸ τεῖχος, ἑτέρων μετ' αὐτὸ λειπομένων δύο, μαλακισθέντες ἀνεχώρουν οἱ πολλοί. καὶ τῶν ῥωμαίων ὑπερβάντων καθάπαξ παρέῤῥηξεν ὀγκίνων κατελιπόντες τὰς φυλακὰς πάντες, εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος ἀναφεύγουσιν. οἱ δ' ὑπερβάντες, τὰς πύλας ἀνοίξαντες, πᾶσαν ὑπεδέχοντο τὴν στρατιάν. καὶ ῥωμαῖοι μὲν ἕτω δὴ πρώτου τείχους, πεντεκαιδεκάτῃ κρατήσαντες ἡμέρᾳ, ἑβδόμῃ δ' ἰὼ ἀρτεμισίου μηνὸς, αὐτοῦ τε πολὺ κατασκάψαντες, καὶ τὸ πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως, ἃ καὶ πρότερον κέκτηντο.

Κεφ. κα.

Μετὰ στρατοπεδεύσαντες οὖν πρὸς ἕσπερ, καὶ τὰ ἀσφαλείας παρεμβολὴν καλῶς μόλις, ὑπὲρ τῶν τὸ μεταξὺ, μέχρι δ' κεδρῶνος. ὑπὸ γὰρ δὴ τὸν πύργον τείχους ὅσον ἐξωτέρω βέλους εἶναι. πρόσβολὰς δ' εὐθέως ἐποιοῦντο. μεμαθήκοτες δ' οἱ ἰουδαῖοι, καρτερῶς ἀπημύνοντο τὸ τείχος. οἱ μὲν πρὸς τὸ ἰωάννου ὑπὸ τε τὴν ἀντωνίας, καὶ τὸ πρόπυργον στοᾶς τὸ ἱερὸν, καὶ τὸν ἀλεξάνδρου τὸ βασιλέως αὐτῶν μνημεῖον μαχόμενοι. τὸ γὰρ σήμαντήριον, τῷ πρὸς τὸ ἰωάννου τὸ ἱερέως μνημεῖον ἐμβολὴν διαλαβόντες, ἐφράξαντο μέχρι πύλης καθ' ἣν τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸν ἱππικὸν πύργον εἰσῆκτο. πρόπυλον τε τὸ δὴ πολλάκις εἰς τὰς πύλας, συνεχῶς ἐπολέμουν, καὶ σωθέντες ὑπὸ τοῦ τείχους, καὶ μὴν τὰς συμπλοκὰς, ἡττῶντο τῶν ῥωμαίων ὑπερῃμένοι ὄντες ἄπειροι. πρὶν γὰρ τὰς τῶν τειχομαχίας. καὶ τὰς μὲν, ἰσχὺς μετ' ἐμπειρίας παρεκρότει. ἰουδαίους δ' τόλμα δεῖ τρεφομένη, καὶ τὸ φύσει καρτερικὸν ἐν συμφοραῖς. πρόσω δ' ἐλπὶς ἐπὶ σωτηρίας, ἢ καὶ ῥωμαίοις ὁ τάχους κρατήσων. ἕθ' ἑτέρων δ' ἥπτετο κόπος, ἀλλὰ πρόσβολαὶ καὶ τειχῶν

A

NOcte vero quæ ſecuta eſt, incredibilis tumultus Romanis incidit. Nam cum tres turres Imperator Titus quinquagenûm cubitorum conſtrui præcepiſſet, ut his per aggeres ſingulos poſitis, hinc hoſtes in muro ſtantes facilius in fugam verteret, una earum ſponte ſua nocte intempeſta lapſa eſt. ingenti vero ſonitu facto, metus occupavit exercitum. Conari autem aliquid Judæos ſuſpicati, ad arma currebant, eaq; re turba in legionibus ac tumultus erat, cumq; nemo quid accidiſſet referre poſſet, diu queruli alius aliud opinabantur: nulliſqve interveni-entibus hoſtibus ſemetipſos timebant, ſignumqve diligenter ſinguli a proximis requirebant, tanquam Judæi jam caſtra poſſiderent. Panicoqve terrore capti videbantur, donec Titus, cognitis quæ res erant, verum cunctis indicari juſſit: tandemqve tumultus eo nuncio conquievit. Judæi quidem cætera fortiter ſuſtinentes, male turribus affecti ſunt. machinis enim levioribus, & jaculatoribus, ac ſagittariis, ſaxorumqve tormentis inde feriebantur. Sed neqve harum æquare ipſi poterant celſitudinem, & turres excidendi ſpes non erat, cumque neque everti propter gravitatem, neqve incendi propterea quod ferro tegebantur, facile poſſent, ultra jactum teli fugientes, arietum impetus non vetabant: qui ſine intermiſſione ferientes, paulatim aliquid proficiebant. Itaqve muro jam cedente magno arieti Romanorum, quem Judæi Nicona vocabant, quod omnia vinceret, quamvis & antea defeſſi erant pugna & vigiliis, cum longe ab oppido pernoctarent: tamen etiam negligentia, vel quod male conſulerent, murum ſibi ſupervacuum eſſe credentes, quibus alia duo munimenta ſupereſſent, laſſatiqve plurimi receſſere. cum autem Romani, qua primum murum Nicon perruperat, aſcendiſſent, ad ſecundum omnes Judæi relictis cuſtodiis refugerunt. portis autem Romani, qui tranſierunt patefactis, exercitum recepere. Et hi quidem hoc modo potiti muro, quinto nonas Maji, & partem ejus maximam diruunt, & Septentrionalem civitatis regionem, quam ante Ceſtius vaſtave[illegible] Titus autem notato qua Aſſyriorum caſtrum eſt, militem transfert, occupato omni quod inter Cedrona fuerat ſpacio: & ultra ſagittæ jactum a ſecundo muro ſeparatus, oppugnationem ſtatim aggreſſus eſt. Tunc igitur partiti murum Judæi, fortiter reſtiterunt. Et Joannes quidem, ejusqve ſocii ex Antonia & Septentrionali porticu templi ab Alexandri monumento pugnabant. Simonis autem manus juxta monumentum Joannis aditum clauſerant, usqve ad portam, qua in Hippicon turrim aqua inducebatur. Sæpe autem proſilientes e portis, cominus dimicabant: compulſiq; intra muros in conflictu quidem Romanorum diſciplina, propter imperitiam vincebantur: in murali autem certamine ſuperabant. eos n. fortuna atqve ſcientia, Judæos vero audacia, qvam timor aleret, ſuſtentabant: quod natura erant in calamitatibus duri. Ad hæc autem, & iſtis ſuberat ſpes ſalutis, & Romanis citæ victoriæ. neutros autem laſſitudo fatigabat: ſed aggreſſiones, murorumqve

De caſu turris & duorum murorum obtentu.

oppugnationes, & excursus crebri per cuneos A die bus totis agebantur. nullaqve prælio rum ſpecies aberat, cum a prima luce incipientia utrisqve inſomnis & die gravior nox dirimeret. his quidem occupatum iri murum continuo metuentibus, illis vero ne Judæi caſtra pervaderent. Itaqve in armis pernoctantes, prima luce utriq; pugnæ parati erant. Et Judæi quidem certabant, quis eſſet promptior ad periculum, eoqve modo gratia emineret apud duces ſuos. maxime vero B Simonis eos metus ac reverentia commovebat, eoqve modo illum ſinguli ſubjectorum colebant, ut ad ſemet quoque interficiendos parati eſſent, ſi hoc ille juſſiſſet. Romanos autem ad virtutem hortabatur conſvetudo vincendi, & quia vinci non aſſveverant, crebræq; militiæ, exercitationesqve perpetuæ, & imperii magnitudo: ante omnia vero Titus ſemper ubiqve præſens. nam C & inertia, ſpectante atqve opitulante Cæſare, graviſſimum facinus videbatur: & ei qui bene decertaſſet, teſtis aderat, qui rependeret præmium. præterea fructus erat, vel cognoſci ſolum principi virum fortem: idcirco multorum major viribus alacritas demonſtrata eſt. Deniqve iſtis ipſis diebus, validiſſima Judæorum acie inſtructa pro mœnibus, telisqve utrinqve miſſis, D quidam Longinus de numero equitum ex acie Ro. progreſſus, in mediam aciem Judæorum irruit: hisqve diſjectis, hoc impetu duos fortiſſimos perimit, unius obviam tendentis ore percuſſo, alterius eodem telo quod priori extraxerat, transfixo latere refugientis: & ex mediis hoſtibus ad ſuos primus occurrit. Ille igitur ob virtutem inſignis erat: æmuli autem ejus fortitudinis multi extiterunt. Et Judæi quidem negli- E gentes quid paterentur, tantummodo qualiter afficerent conſiderabant: morsqve his leviſſima ducebatur: ſi quo interfecto hoſte cecidiſſent. Titus autem non minus ſaluti militis, quam victoriæ conſulebat: & temerarios impetus deſperationem dicens, ſolam vero eſſe virtutem, ſi quis prudenter & caute ſine proprio incommodo fortiter faceret, in ea re potius, quæ periculum F non haberet, virtutem eſſe præcipiebat.

χαμαχίαι, & καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐκ τῶν ἑωθινῶν ὡρῶν μέχρι τῶν ἑσπερινῶν αἱ συνεχεῖς καὶ διὰ βίας μάχαι τὰς ἡμέρας ἐποίουν. οὐδὲ ἔστιν ἥτις ἰδία μάχης ἀπελείπετο. νὺξ δ' ἀνέπαυε μόλις ἑωθινὸν ἐρχομένους. ἀμφοτέροις ἡ νὺξ, καὶ χαλεπωτέρα τῆς ἡμέρας. δέος τε γὰρ ὅσον οὔπω καθεῖλε τὸ τεῖχος. τὴν δὲ ὀλιγωρίαν ἰσδαίους τοῖς στρατοπέδοις. ἔνθα τοῖς ὅπλοις ἑκάτεροι διανυκτερεύοντες, ἕτοιμοι πρὸς μάχην ἦσαν. καὶ τῷ μὲν ἰσδαίοις, ἔρις ἦν ὃς τις προκινδυνεύσας χαρίσαιτο τοῖς ἡγεμόσι, μᾶλλον δὲ σιωπῇ αἰδὼς ἦν καὶ δέος, ὅτῳ τε προσέσχεν ἕκαστος αὐτῶν ὑποπτεύοντες, ὡς ἐς πρὸς αὐτοχείρων ἑτοίμως ἔχειν κελεύσοντος. Ῥωμαίοις δὲ, ἐπ' ἀνδρίαν ἦν προτροπὴ, ὅτι κρατεῖν εἰώθασι, καὶ ἡττᾶσθαι αἰσθάνεται, συνεχὴς τε στρατιὰ, καὶ διηνεκὴς μελέτη, καὶ μέγεθος ἡγεμονίας, πρὸ πάντων δὲ πάσι παρὼν ἐν δυστυχήμασι τίτος, τηνικαῦτα μάλιστα θεὸν παρόντος καὶ συναγωνιζομένου ἡγούμενος, δῆλον εἶχεν, καὶ τὸν καλῶς ἀγωνισαμένων, μάρτυς αὐτὸς ἐς τιμήσων, παρῆν. κέρδος δὲ καὶ τὸν ἥδη, καὶ τὸ γνωσθῆναι καὶ ἀνδρεῖον γενόμενον. ἀλλὰ τὰ πολλοὶ τὴν σφᾶς ἰσχὺν ἀμύνειν τῇ προθυμίᾳ διεφάνησαν.

Κεφ. κδ.

Παραλαμβανομένων γοῦν τῶν πύργων τὰς ἡμέρας τῶν ἰσδαίων πρὸ τοῦ τείχους καρτερῶς ἐφ', ἑκάστου διαγωνιζομένων ἐπὶ πλέον ἦν τὰ πραγμάτων ἑκάτερα, λεγιῶνός τις τῶν ἱππέων ἐξαλλόμενος τῆς ῥωμαϊκῆς τάξεως, ἐμπηδᾷ μέσῃ τῇ τῶν ἰσδαίων φάλαγγι, καὶ διασπασθέντων πρὸς τὴν ἐμβολὴν, δύο τοὺς γνωσιμωτάτους ἀναιρεῖ, τὸν μὲν κατὰ στόμα πλήξας ἐπαναπαύσασα, τὸν δ' ἀναστάσης ἐκ τοῦ προτέρου τόπου, κατὰ πλευρὰν διαπείρει τραπόμενον. ἐκ μέσων τε τῶν πολεμίων, πρῶτος εἰς τοὺς σφετέρους ἔδραμεν. ὁ μὲν οὖν διώκειν ἔπεσπόμενος ἐδόκει, ζηλωτὴς τῆς ἀνδρίας ἐγένοντο πολλοί. οἱ ἰσδαῖοι μὲν ἀμελοῦντες τοῦ παθεῖν, τὸ διαθεῖναι μόνον ἐσκόπουν. ὅπως ἀναιρεθεὶς αὐτοῖς ἐδόκει κάλλιστος, εἰς μὲν τὸν ἀναιρεθέντα πολλοὶ τῶν ἐπὶ τὰ πολέμια προῆσαν. πρῶτος δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀσφαλείας, ἐχθίστον δὲ κρατεῖν πλέονος, τὸ μὲν ἀνεσκεπὲς ὀρμεῖν, δόκιμον λέγων, μόνιμον δὲ ἀρετὴν τὴν μετὰ προνοίας, τὸ δὲ μηδὲν τὸ δρᾶν πάσχειν, ἐν ἀκινδύνῳ τοῦ σφᾶς, ἐκέλευσεν ἀνδρίζεσθαι.

Κεφ. κε.

Προσῆγε δ' αὐτὸς τὸν βορείᾳ τείχους τῷ μέσῳ πύργῳ τὴν ἐλέπολιν, ἐν ᾧ τῶν ἰσδαίων τις ἀνὴρ γόης ὄνομα κάσωρ ἐλέχα μετὰ ἑπτὰ ἑαυτοῦ δέκα, τοὺς λοιποὺς φυγόντων ἐπὶ τοὺς τοίχους. ὅτε μέχρι μὲν πολὺ ἐστεφανωμένοι τοῖς θωρακίοις ἠρέμουν. λυομένου δὲ τοῦ πύργου ἀναίσανται, καὶ προτείνας ὁ κάσωρ τὰς χεῖρας ὡς ἱκετεύων δῆλον, ἐκάλει τὸν καίσαρα, καὶ τῇ φωνῇ κατακλύζομένου ἐλεήσας σφᾶς παρεκάλει. πιστεύσας δ' ἐξ ἀπλότητος ὁ τίτος, καὶ μέλανος ἤδη τοὺς ἰσδαίους ἐλπίσας, ἐπέσχε μὲν τὸν ἐμβολέα, κωλύει τε τοξεύειν τοὺς ἱκέτας, λέγειν δ' ἐκέλευσεν ὅτι βούλεται πρὸς καίσαρα. ὃ δ' εὐθὺς ἀπὸ δεξιᾶς καταβῆναι θέλειν, ὁ τίτος σωθήσεσθαι μὲν αὐτὸν τῆς εὐκολίας ἔφη, σωθήσεσθαι δ' εἰ πάντες ταῦτ' ἤδη φρονοῦσι, καὶ τῇ πόλει δίδοναί γε πίστιν ἐτίμως. τῶν δέκα δ', οἱ πέντε μὲν αὐτῷ συνυπεκρίνοντο τὰ ἱκετηρίαν, οἱ λοιποὶ δ' οὐκ ἄν ποτε δουλεύσειν ῥωμαίοις ἔφασκον, πρὶν ἐλεύθερους δοθῆναι. καὶ μέχρι πολλοῦ διαφερομένων,

CAP. IX.

De Caſtore Judæo Romanis illudente.

ITaque a Septentrionali parte, mediæ turri applicat arietem: in qua Judæus quidam verſutus ac ſubdolus, Caſtor nomine, cum decem aliis militibus ſuis delituerat, fugatis cæteris formidine ſagittarum. Hi cum pavidi ſub loricis aliquandiu quieviſſent, concuſſa turri ſurgunt. extentisque manibus Caſtor veluti ſupplex Cæſarem implorabat: & voce miſerabili, ut ſibi parceret, obteſtabatur. Cui Titus pro ſimplicitate ſua credulus, jamq; Judæos exiſtimans belli pœnitere, arietes quidem impulſione ceſſare jubet, ac ſagittarios ſupplicibus prohibet. Caſtori autē quid vellet eloqui permittit. Cumqve ille reſpondiſſet, ad fœdus velle deſcendere: Titus gratulaturum ſe ait, ſi omnes eadem ſentire voluiſſent: paratoqve animo fidem pacis etiam civitati daturum. Sed cum ex illis decem Caſtoris ſociis quinque itidem ſupplices eſſe ſimularent, cæteri nunquam ſe Romanis ſervituros clamant, dum mori liberis liceat. deniqve illis ſuper hoc ambi-

νων, ἐπείσετο μὲν ἡ προσβολή. πέμπων δ' ὁ Καῖσαρ πρὸς τὸν Σίμωνα, σχολὴν βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἐπιφερόντων ἐλεγεν, ὡς σὺν ἐπ' ὀλίγον αὐτὸς Ἀλαβαζίοις τῶν Ῥωμαίων ἐρεθίζει ἅμα ἡσυχάζοντας πέμπων, καταφανὴς ἐν τοῖς ἀπιθάνοις, ὅτι τὴν δεξιὰν προσκαλῶν. οἱ δ' ὥσπερ ἀγανακτοῦντες, ὑπὲρ τὰ θωράκια διήρουν τὰ τοῖς ξίφη γυμνά, καὶ τοὺς θώρακας αὐτῶν πλήξαντες, ὡς ἀποφαγμένοι κατέπιπτον. Ἰάμβλιχος ἦν τῶν περὶ αὐτὸν ἐπιφανὴς τῶν ἀνδρῶν προσήματος, καὶ μὴ δυνάμενοι κάτωθεν ἀκριβῶς τὸ γενόμενον ἰδεῖν, ἐθαύμαζον τὴν εὐτολμίας αὐτοὺς, καὶ ὃ πάθος ἠλέουν. τρέχει δέ τις ἐν τούτῳ πρὸς τὸν ῥίνα τοῦ Καίσαρος, κἀκεῖνος εὐθέως ἀναστάσεως τὸ βέλος, ἐπιδείκνυ τῷ πίτνῳ, καὶ ὁ δίκαια πάσχων κατεμέμφετο. πρὸς ἦν τὸν βαλόντα σχετλιάσας κρῦσαι, ἔπεμπε παρεσόμενον τὴν ἰώμενον δοῦναι τῷ Καίσαρι δεξιάν. ἀλλ' ὁ μὲν, ὅτ' αὐτὸς ἔφη προσελεύσεσθαι, φρονεῖν γὰρ οὐδὲν ὑγιὲς τοὺς δεομένους, καὶ τοὺς ἀρημένους τοῦ φίλων κατέσχεν. αἰνείας δέ τις τῶν εὐτολμων, αὐτὸς ἔφη προσελεύσεσθαι καὶ τὸν Καίσαρα καλοῦντος, ὅπως δέξαιτό τις καὶ τὸ δῶρον ὃ φέρει μετ' αὐτοῦ, προθυμότερον ὁ αἰνείας Ἀλβανὸς τὸν κόλπον προσέβραξεν. δράμων δ' ὁ Καίσαρ πέτραν, ἐπαφῆσιν αὐτῷ, καὶ τοῦτο μὲν διήμαρτε φυλαξάμενος, πεζόν τινα δὲ ἕτερον προσελθόντα, συνοῦσάν τι κρύπτειν ἐπὶ τῷ ἀπάτῃ, πρὸς βλάβης μὲν ἔγνω τῶν ἐν πολέμοις ἕλεον. τὸ γὰρ ἀπλούστερον, ἦν ὑποπτεῦσαι τὸν πανοῦργον· τοὺς δ' ἐμβολὰς τῆς ἐλεπόλεως ὀργῇ τοῦ χλεύης, ἐποιοῦντο θυμωτέρας. ὑποδιδόντα τὸ πύργον ἐμπίπτουσιν οἱ πρὸς τὸν Καίσαρα, καὶ Ἀλβᾶς τῆς φλογὸς εἰς τὸν ἐπ' αὐτῷ κρυπτὸν ἀλλόμενοι, πάλιν δόξαν ἀνδρίας Ῥωμαίοις παρέσχον, ὡς ῥίψαντες σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὸ πῦρ.

Κεφ. κδ.

Αἱρεῖ ἦν Καῖσαρ ταύτῃ τὸ τεῖχος ἡμέρᾳ πέμπτῃ μετὰ τὸ πρῶτον, καὶ τῶν ἰουδαίων φυγόντων ἀπ' αὐτοῦ, παρέρχεται μετ' ὀλίγων εἴσω τῶν πολιτῶν, καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν ἐπιλέκτων, καθ' ὃ τῆς καινῆς πόλεως, ἐμπορικὰ τε λεὼ καὶ χαλκεῖα, καὶ ἱματίων ἀγορὰ, πρὸς τῷ τείχος, πλάγιοι κατατεινόν οἱ στενωποί. εἰ μὲν οὖν ἡ τείχους πλέον εὐθέως διέλυσεν, ἢ πολέμου νόμου παρελθὼν ἐπόρθησε τὸ λοιπὸν, σὺν ἂν οἶμαι, τῆς ἐμπλήκτου βλάβης τοῦ κρατοῦντος. νῦν δ' ἰσθμὸς μὲν ἐλπίσας δυσαποσόν ἔχον κακῶν τὸ μὴ θέλειν, πρὸς δ' ἀναχώρησιν ἐμμαρῆ τοῖς εἰσβολὴν σὺν ἐπλάτυνεν. ὁ γὰρ ἐπιβουλεύσας ἐς εὐεργετεῖν προσελάμβανεν. παρελθὼν γὰρ ἔπι κτείνειν τινὰ τῶν καταλαμβανομένων ἐπέστρεψεν, ἵνα τὸν ἐπισπάσασθαι τοὺς οἰκείους. ἅμα μὲν τοῖς στασιάζουσι εἰ βούλοιτο μάχεσθαι δίκαιος ὁ δῆμος βλάβης, ἄδειαν ἔχοιεν ἐπίδοσ, τοῦ δήμου ἢ τοὺς κτήσοιτο προσήκειν δώσειν. ὡς πολίτης γὰρ ἐποιεῖτο σῶσαι τὸν μὲν πόλιν αὐτῷ, τὸν ναὸν τῇ πόλει. τὸ μὲν οὖν λαὸν ἕτοιμον εἶχεν εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ πάλαι, τοῖς μαχίμοις δὲ ἐδόκει τὸ φιλάνθρωπον ἀθένειαι, καὶ τὸν τίτον, ἀδυναμίαν δ' ἄλλως πάλιν ἐλεῖν, τοῦτο προσεπεύειν προσελάμβανον. Ἀλαπλῶσι δὲ τοῖς δημόταις ἰσχνότερον εἰ ὡς ἐδόσεως μνησθῆναι τοῖς αὐτῶν, καὶ τοὺς ἀφιγμένους ἐρημίαν ἀποφάσκοντες, ὅτι ἥκοιεν καὶ τοῖς εἰσελθοῦσι Ῥωμαίων, οἱ μὲν τοὺς στενωποὺς προαπολύσαντες, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν,

A gentibus cessabat expugnatio. Castor autem interea Simonem per internuncios admonebat, ut dum vacuum esset tempus, de rebus urgentibus consilium caperet: paulisper enim se illudere imperatori Romano. Simul autem hoc agens, ad pacem hortari contradicentes socios videbatur. Illi autem velut ægre ferentes, in thoracas nudos fixere gladios: hisque percussis velut interfecti cecidere. Titus vero ejusque socii obstupuere tanta eorum pertinacia, cum ex inferiori loco quod factum erat, vere videre non potuissent: mirabanturque simul audaciam, & calamitatem miserabantur. Interea Castorem ad narem quidam sagitta percutit, tumque ille telum extractum Imperatori ostendens, iniqua se perpeti querebatur. At Titus incusato qui hoc emiserat, astantem Josephum mittit, ut Castori dexteram porrigeret. verum is neque se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare respondit, & amicos qui voluere ire prohibuit. Cum vero quidam ex perfugis Æneas, iturum sese dixisset ad eum, invitante Castore, ut etiam secum in quo ferret argentum aliquid susciperet: ad hæc ille studiose aperto sinu accurrit: alter vero supervenit saxum demisit. Et ipsum quidem, quoniam præcaverat, ferire non potuit: sed alium militem qui aderat, vulneravit. Cæsar vero fallaciam reputans, intellexit misericordiam in bello nocere. minusque decipi calliditate sævitiam: arietisque impulsionibus, iracundia fraudis, vehementius utebatur. Castor autem ejusque socii turrim ictibus jam cedentem incendunt: perque flammas in ejusdem missi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Romanos habuêre, tanquam se ignibus tradidissent. Capit autem hac parte murum Titus, die quinto postquam primum ceperat: fugatisque inde Judæis intro eum lectis mille transiit, quos circa se habebat, armatis: ubi nova civitas quod lanæ venditores erant, fabriqve ærarii, vestiumque mercatus, & ad murum angustæ viæ transversæ tendebant. Enimvero si vel statim muri disturbâsset maximam partem, vel quæ ceperat lege belli vastasset; nullum credo damnum victoriæ fuisset admixtum. hunc autem Judæos exoratum iri sperans, cum liceret capere facilem discessioni aditum non dilatavit. nec enim quibus consulebat, insidiaturos sibi putabat.

CAP. X.

De secundo muro bis obtento a Romanis.

Deniqve postquam ingressus est, neqve cædi qvenqvam permisit eorum qui comprehendebantur, neqve domus incendi: sed tam seditiosis, si pugnare vellent, sine populi detrimento copiam dabat, quam ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi namqve petebant sibi civitatem servari, templum vero civitati. At enim populum quidem ad ea quæ hortabatur & antea paratum habebat, Titumque imbelli animo, quod cæteram civitatem tenere non posset, has proponere conditiones putabant. mortem autem populo denunciantes; & si verbum quisquam de traditione fecisset, pacemve nominasset, mox interficiendum eum esse minitantes, Romanis qui introiêre; alii per viarum angustias obstabant, alii ex ædibus:

bellicosi autem pro inertia ducebant humanitatem;

alii murum per ſuperiores portas egreſſi, pugnare cœperant. quibus rebus perturbati cuſtodes, de muro ſeſe demiſerunt, relictisqve turribus in caſtra receſſerunt. clamor autem audiebatur militum intra civitatem, quod ab hoſtibus cingerentur: foris autem degentium clauſis contubernalibus metuentium. creſcente autem numero Judæorum, & propter locorum peritiam, viarumqve ſcientiam prævalente, multi Romanorum trucidabantur, & ab incumbentibus pellebantur, cum magis neceſſitate reſiſterent. nec enim multis ſimul fugiendi copia per anguſtias muri patebat: omnesqve pene qui tranſierant, perempti fuiſſent, niſi Titus eis opem tuliſſet. Diſpoſitis enim per ſumma viarum ſagittariis, & ubi plus erat multitudinis aſtans, miſſilibus hoſtes abigebat, & cum eo Domitius Sabinus, vir bonus etiam in illo prælio comprobatus: duravitq; tam diu, ſagittis eos prohibens irruere, donec omnes milites receſſere. Romani quidem ita ſecundo muro potiti, ad extremum pulſi ſunt. Oppidanis vero qui pugnaces erant, ſpiritus crevit, & ſecundis rebus amentes erant, neqve Romanos auſuros eſſe ad civitatem accedere ſuſpicantes, neqve vinci ſe poſſe, ſi ad prælium proceſſiſſent. nam quia iniqui erant, officiebat eorum ſententiis Deus: & neqve Romanorum vim, multo majorem illa quæ pulſa fuerat, ſupereſſe cernebant: neqve famem, jamjamq; ſerpentem. adhuc enim malis publicis alebantur, & ſanguinem civitatis bibebant. boni autem jamdudum inopia laborabant, & penuria victus jam multi defecerant. populi tamen interitum, ſeditioſi pro levamine ſui ducebant: & ſolos eos qui pacem non probarent, ſalvos eſſe cupiebant, quique vivere contra Romanos optarent. contrariam vero multitudinem, velut onus quoddam, conſumi gratulabantur. & ita quidem circa ſuos affecti erant. Romanos autem, quod civitatem iterum ingredi conabantur, armati prohibuerunt, diſjectis muri partibus objectu corporum præmunitis: ac per triduum ſuſtinuêre fortiter dimicantes. Quarto autem die, Titum vehementius aggreſſum nequaquam ferre potuerunt, ſed vi coacti, rurſum quo antea refugerunt. Ille autem interim muro potitus, totam ejus Septentrionalem partem ſtatim depoſuit: in Meridiana vero per turres præſidia collocavit.

CAP. XI.

De aggeribus in tertium murū, & oratione prolixa Joſephi pro deditione facienda, & fame obſeſſorum.

JAmqve tertium murum Titus aggredi cogitabat. Videbatur autem breviſſimi temporis ejus obſidio: ſpatiumqve conſilii ſeditioſis eſſe dandum, ſi quid diſturbatione ſecundi muri aut famis metu remitterent. nec enim diutius eis prædas poſſe ſufficere: ipſe ocio commode utebatur. Nam cum dies adveniſſet, quo militibus oportebat alimenta diſtribui, in conſpicuo hoſtibus loco ductis, juſſit duces ordinato exercitu pecuniam ſingulis numerare. Illi autem prolatis armis ex involucris muniti procedunt, equitibus ornatos equos ducentibus: locaqve ſuburbana per multum ſpacium auro argentoqve lucebant. Illo autem ſpectaculo nihil aut jucundius ſuis, aut horribilius hoſtibus videbatur. ſpectantibus enim

ἄλλοι δ' ἔξω τ τείχους κ τὰς ἄνω πορηθέντες πύλας, πρὸς ὃς προσχθέντες οἱ Φρυροὶ τ τείχους καθελόμβοι τ πύργων, ἀνεχώρουν εἰς τὰ στρατόπεδα. κραυγὴ δ' ἦν τ μὲν ἔσω πάντοθεν πολεμίους κεκυκλωμένων, τ δ' ἔξω θεῖ τῆς ἀποκλεφθῆναι δεδοικότων. πληθύνοντες δ' ἀεὶ οἱ Ἰουδαῖοι, κ πολλὰ πλεονεκτοῦντες κατ' ἐμπειρίαν τ τόπων, ἐπιπορευτικόν τε πολλὰς, κ προσαπλοῦντες ἐξώθουν. οἱ δ' κατ' ἀνάγκην τ πλέον ἀντέσχον. ἐπεὶ δ' ἦν ἀθρόοις διαφυγεῖν διὰ στενὰ τ τείχους. δοκοῦσι τ' ἂν καταστῆναι πάντες οἱ παρελθόντες, μὴ προσαμυνάντ Θ τότε διασῶσαι γὰρ ἐπ' ἄκρους τοῖς στενωποῖς τοὺς τόξοτας, κ κ τ μάλιστα πληθύνοντας αὐτοὺς, ἀνέστελλε τοῖς βέλεσι τοὺς πολεμίους. Ϲ σὺν αὐτῷ δομίτ Θ σαβῖν Θ. ἀνὴρ ἀγαθὸς Ϲ κ ταύτῃ φανεὶς τ μάχλου. παρέμεινε δ συνεχῶς τοξεύων κῆμαρ, Ϲ τοὺς Ἰουδαίους κωλύων παρελθεῖν, μέχρι πάντες ἀνεχώρησαν οἱ στρατιῶται. ῥωμαῖοι μὲν οὕτω κρατήσαντες τ δευτέρου τείχους, ἐξεώθησαν. τ δ' ἀνὰ τὸ ἄστυ μαχίμων ἐπῆρθη τὰ φρονήματα, κ μετέωροι πρὸς τ ἀπειλὰς ἦσαν, ὅτ' ἂν ῥωμαίους εἰς τ πόλιν πλημμύσιν ἐπιπαρελθεῖν, ὅτ' ἂν αὐτοὶ παρελθόντες, ἡτιθασευμένους δουλεύοντες. ἐπεσκότει δ' αὐτῶν τ γνώμας Ἀλλ' ὁ τῆς ἀδικίας ὁ θεὸς, Ϲ ὅτε τ ῥωμαίων ἰσχὺν ἔσω πλείω κατιδεῖν τ ἐλευθερίας ἐβλεπεν, ὅτε τ ὑφέρπουσα λιμὸν αὐτοῖς. ἐπὶ δ' παρὸν εὐθέως ἐκ τ δημοσίων κανῶν, κ τὸ τ πόλεως αἷμα πίνειν. ἔνθεν τ τοὺς ἀγαθοὺς ἐπῆρε πόλεμος, Ϲ ἀπαίρει τ ἀπιθανέων, διελύοντο πολλοί. τ δ' ἐκ λαῶν φθοραὶ, ἑαυτῶν οἱ σωσιασταὶ κ φισμὸν ἐπελάμβανον. μόνους γὰρ ἠξίουν σώζεσθαι, τοὺς μὴ ζητοῦντας ἐρεύνειν, Ϲ κ ῥωμαίων ζῆν προαιρουμένους. τὸ δ' ἐναντίον πληθ Θ. ὥσπερ ὑπὸ βαρβάρων βαρ Θ. ἥδοντ' ἀπανωτέρω. τισὶ μὲν δὴ πρὸς τοὺς ἔνδον ἦσαν. ῥωμαίους δ' πάλιν τ εἰσόδου πεφωλεύοντες, σκώλυον φεύγουσι, κ τὸ καταῤῥιφὲν ἀνιστάμενοι τοῖς σώμασι. τρισὶ μὲν ἀντέχον ἡμέρας καρτερῶς ἀμυνόμενοι, τῇ πεμπτῃ δ' προσβαλόντα ῥωμαίους πᾶν σθ κ ἤνεγκαν. ἀλλὰ βιαζόμενοι, ἦ κ πρότερον ἀναφεύγουσιν. ὁ δ' πάλιν τ τείχους κρατήσας, τὸ προαίρετον, μὲν διὰ θεὸς κατέῤῥιψε πάσῃ δ' κ μεσημβρίαν, φρουροὺς τοῖς πύργοις ἐγκαθίησιν, τῷ τρίτῳ προσβάλλειν ἐπινεύει.

Κεφ. κε.

ΔΟξαν δ' ἐπαινεῖναι πρὸς ὀλίγον τ πολιορκίαν, κ διὰ λιμὸν βελῆς σωσιασταῖς φθάσαι, ἐπὶ πρὸς τ καθαίρεσιν ἐνδοῖεν τ δευτέρου τείχους, ἢ κμὴ τὸν λιμὸν ὑποδέσαντες (τ γὰρ εἰς πολὺ τὰς ἁρπαγὰς αὐτοῖς ἐξαρκέσειν) εἰς δέον κατεζεῆτο τὴν ἄνεσιν. ἐκ μέρους γὰρ τῆς προθεσμίας, καθ' ἣν ἔδει δοῦναι τοῖς στρατιώταις τροφὰς, ἐν ἀποπλῳ τοῖς πολεμίοις σκηδοτε τοὺς ἡγεμόνας σκηπάζαι τὴν δύναμιν ἀπεκλυμένην ἐκ πόρου τ δεύτερον. οἱ δ' ὥσπερ ἐθ Θ ἀποκαλύψαντες τὰ ὅπλα, ἦσαν ἐκπεπυσμένοι, πῶς, κατὰ φέρεται προσῆεσαν, κ τοὺς ἵππους ἄγοντες οἱ ἱππεῖς κεκτημένοι. ὅτι πλεῖον δ τὸ πρὸ τῆς πόλεως ἀργύρου κ χρυσοῦ ἀπελάμπετο. κ τῆς ὄψεως σκηνῆς, ἥδιον ἔστε τοῖς ὑφειμένοις ἐπιτερπέστερον, ἔστε τοῖς πολεμίοις παρεῖχε φοβερώτερον. κατεσκηθη γὰρ ἀφορώντων

τότε

τότε ἐχοῦσον τεῖχος ἅπαν, καὶ ἱερὸν τὸ βόρειον κλίμα, τάς τε οἰκίας μεστὰς ἐπὶ πολὺ νεκρῶν ἐστιφθότων ἐσορᾶν, καὶ τὸ πόλεως ἅδην ὃ μὴ κεκάλυπτο πλῆθος διεφαίνετο. καταπλήξας δὲ αὐτοὺς ἡ τῶν πολεμιστηρίων ἔκπυστος, τῶν τε ὅπλων ἀμυθήτου πᾶσιν ἐρῶσι, καὶ τὸ κάλλος τῶν ὅπλων, καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν ἀνδρῶν. δοκεῖσι τ' ἄν μοι πρὸς ἐκείνων εἰ ταραξαι μεταβαλέσθαι τὸ ὄψιν, εἰ μὴ δι' ὑπερβολὴν ὧν τὸ δῆμον ἔδρασαν κακῶν, συγγνώμην ἂν ἔδωκαν καὶ ἀπήλπιζον. ἀποκλῄουσι γὰρ μὴ κολάσεως οἱ παύσαντες, πολὺ κρεῖσσονα τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ἡγοῦντο. καὶ τὸ χρεὼν δι' ἐμφανῶν τῶν τε ἀναιτίων τοῖς αἰτίοις σωματολέθρων, καὶ τῇ ἐσόδῳ τὸν πόλιν. τέσσαρσι μὲν οὖν ἡμέραις οἱ ῥωμαῖοι καθ' ἕκαστον πάγμα διετέλεσαν τὰς τροφὰς κομιζόμενοι. τῇ πέμπτῃ δ' ὡς ἅδην ἀπῆντα τῶν τ' ἰουδαίων εἰρηνικὸν, διχῇ διελὼν τὰ πάγματα ἦγε, ἤρχετο χωμάτων, κατά τε τὴν ἀντωνίαν, καὶ τὸ Ἰωάννου μνημεῖον. ταύτῃ μὲν τὸν ἄνω πόλιν αἱρήσειν ὑπενόουν, τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὴν ἀντωνίαν. τάττοντος δὲ μὴ λαφύσσοντος, ἅδην τὸ ἄσυ κατέχειν ἀκίνδυνον ἦν. πρὸς ἑκατέρῳ δὴ μέρει, δύο ἠγείρετο χώματα, καθ' ἓν ἑκάστου πάγματος. καὶ τὰς μὲν ἅδην τὸ μνημεῖον ἐργαζομένας, οἵ τε ἰδουμαῖοι, καὶ τὸ μετὰ Σίμωνος ὁπλιτικὸν, εἶργον ἐπεκθέοντες. τὰς δὲ πρὸς τῇ ἀντωνίᾳ, οἱ μετὰ Ἰωάννου, καὶ τὸ ζηλωτῶν πλῆθος. ἐπολεμοῦντο δ' ἐκ χειρὸς μόνον ἀφ' ὑψηλοτέρων μαχόμενοι, καὶ τοῖς ὀργάνοις δι' ἅδης χρῆσθαι μεμαθηκότες. ἦν γὰρ καθ' ἡμέραν τριῶν, καὶ μικρὸν ἔδεησε τὸν ἐμπρῆσαι. εἶχον δ' ὀξυβελεῖς μὲν τριακοσίους, τεσσαράκοντα δὲ τὸ λιθοβόλων, δι' ὧν τὰ χώματα τοῖς ῥωμαίοις ἐποίουν δυσεργότερα. τὸν δὲ σώζεσθαί τε τὴν πόλιν, καὶ ἀπώλυσθαι εἰδὼς ἑαυτὸν, ἅμα καὶ τῇ πολιορκίᾳ προσέκειτο, καὶ δι' ὥραν εἰς ἰουδαίους μετανοίαν, σὺν ἡμέρᾳ. τοῖς δὲ ἔργοις, ἀνέμισγε συμβουλίαν, καὶ πολλάκις γινώσκων ἀνυπακουέστερον ὄχλων τὸν λόγον, αὐτὸς τεσῶζεσθαι παρεκάλει ῥᾳδίονας τὴν πόλιν ἤδη παρῳλημμένην, καὶ τὸν ἰώσηπον καλεῖν τῇ πατρίῳ γλώσσῃ διαλέγεσθαι, τύχαι ἐνδοῦναι πρὸς ὁμόφυλον δοκῶν αὐτούς.

ΚΕΦ. κϛ.

Ὁ δὲ τῶν ἐκείνων τὸ τεῖχος, καὶ πρώμνων ἐξωτέρω βέλους εἶναι καὶ ἐν ἐπηκόῳ, πολλὰ κατελεεινόλλ. Φείσεσθαι μὲν ἑαυτῶν ἐν δήμου, Φείσεσθαι δὲ τοῦ πατρίου, καὶ δὲ ἱεροῦ, μηδὲ γυμνὸς πρὸς ταῦτα, τὰ ἀλλοφύλων ἀπολεστέρους. ῥωμαίους μὲν γε τοὺς μὴ μετέχοντας, ἐντρέπεσθαι τὰ τῶν πολεμίων ἄγια, καὶ μέχρι παντὸς τὰς χεῖρας ἐπέχειν. τοὺς δὲ ἐντραφέντας αὐτοῖς, κἂν ἐκβεσωθῇ μόνους ἔχοντας, ὥρμηθαι πρὸς ἀπώλειαν αὐτῶν. ἢ μᾶλλον τὰ καρτερώτατα μὲν αὐτῶν ὀρῶν, τύχῃ πεπλωκότα, λῷπμενον ἢ τὰ τῶν ἀλωκότων ἀσθενέστερον. γεγνώσκειν ἢ τῶν ῥωμαίων ἰσχὺν ἀνυπόστατον, καὶ τὸ ἀκμαῖον τούτοις, ἐκ ἀπείρατον αὐτοῖς. εἰ δὲ δὴ καὶ πολεμεῖν ἐπὶ ἕλωσι ἡμᾶς καλοῦν, χαλεπὸν τὸ πρῶτον. τὸ δὲ ἀπὸ ἐπανορθώσεως, καὶ μακροῖς ἐξαίρειν χρόνοις, ἐπὶ τὰ ἀπορώτερα τὸ ζυγὸν, δυσθανατούντων ἐν φιλελευθέροις εἶναι. δεῖν δὲ τοὺς δεσπότας ἀδοξεῖν πεπονηκότας, ἐν οἷς ἐπεκράτησε πάντα. τὸ δὲ ῥωμαίους διαφθονεῖν, πλεῖον εἰ μή τι διὰ ἥλιον, ἢ κρύος ἄχρηστον. μεταβαίνειν δὲ

& vetera plena erant mœnia, & Septentrionalis regio. quin & domos refertas intuentibus cerneres, nullamqve civitatis partem quam non infusa multitudo tegebat, metus autem quamvis audaciſſimos ceperat, omnem ſimul exercitum, armorumqve pulchritudinem conſpicientes, & ordinationem virorum. Et fortaſſe ad illam ſpeciem ſeditioſi animos mutaviſſent, niſi malorum immanitate, quæ in populum commiſerant, dandam ſibi veniam a Romanis deſperaſſent: imminente autem, ſi deſtitiſſent, morte ſupplicii, bello mori præſtabilius eſſe ducebant. prævalebat etiam fatum, quod innocentes cum nocentibus, & civitatem cum ſeditioſis perire decreverat. Quatriduo igitur per ſingulas legiones alimenta conſecuti ſunt Romani. Quinto autem die, cum omnia faciens Titus, nihil Judæos pacatum cogitare ſenſiſſet, bifariam diviſo exercitu, Antoniam verſus ad Joannis monumentum aggeres inchoavit: iſta parte ſuperiorem civitatem captum iri cogitans, & per Antoniam templum, namq; hoc niſi cepiſſet, ne oppidum quidem tutum erat obtinere. In utraqve autem parte duo aggeres erigebantur, a ſingulis legionibus ſinguli. Et juxta monumentum quidem operantes, a Judæis & Simonis ſociis infeſtantibus prohibebantur: ad Antoniam vero ab Joannis ſociis cum multitudine Zelotarum, non ſolum quia de ſuperiore loco pugnabant, verumetiam quia machinis jam uti didicerant. paulatim enim uſus quotidianus aluit peritiam. Habebant autem balliſtas trecentas, & quadraginta tormenta ſaxorum, quibus difficiliorem aggerum extructionem Romanis efficiebant. Titus autem ſibi ſalvam fore fortunam ſciens & perituram eſſe civitatem, una & obſidioni vehementer inſtabat: nec pœnitudinem Judæis ſvadere ceſſabat: conſiliumq; factis admiſcens, & orationem ſæpe armis efficaciorem cognoſcens tam ipſos ut ſalvari vellent rogabat, tradita ſibi civitate, quæ jam capta videretur, quam & Joſephum allegabat, patria lingua verba facturum, ſperans eos hominis gentilis monitu aliquid remiſſuros. Itaqve Joſephus murum circuiens, ſimulq; extra teli jactum ſtans, unde exaudiri facilius poſſet, multis orabat, ut ſibi ac populo parcerent, templo ac patriæ, neve contra hæc fierent alienigenis duriores. Romanos enim ſancta revereri, cum quibus nulla ſibi ſocietas eſſet, manusq; ſuas ad hoc usqve cohibere. ipſos vero in his edoctos, cum ſervare poſſent, ſponte ad eorū interitum ruere. quin potius viderent muros cōcidiſſe firmiores, exciſis vero infirmiores ſupereſſe: Romanorumq; vires cognoſcerent ſuſtinere non poſſe, hisq; ſervire non eſſe novum, neqve inexpertum Judæis. Nam licet pulchrum ſit pro libertate pugnare, tamen id in principio decere fieri. ſemel autem ſubditum, qui multo tempore paruiſſet Imperio, jugum excutientem, malæ mortis cupidum, non libertatis amatorem videri. Debere autem dedignari dominos humiliores, non quorum in poteſtate ſunt omnia. Nam quid Romanos effugiſſe, niſi quod propter æſtus aut frigora eſſet inutile? imo vero tranſiſſe,

ad eos undiqve fortunam, deumqve per singulas nationes ducentem imperium, nunc esse in Italia. Hanc autem validissimam legem, tam feris bestiis qvam hominibus esse præfinitam, potentioribus cedere: apud eosqve esse victoriam, apud quos robur fuerit armorum. Idcirco etiam majores eorum, qvanqvam multum & animis, & corporibus, & aliis subsidiis meliores, cessisse Romanis: quos nisi Deum scissent illis favere, nunqvam perpessi fuissent. ipsos vero qua tunc re fretos resistere, cum ex magna parte capta sit civitas: cives autem etiam si muros integros haberent, excidio pariter affecti sint. Nec enim latere Romanos, quæ fames teneat civitatem: & modo quidem consumi populum, continuo vero etiam bellatores interituros: nam etsi Romani desierint, & ab obsidione cessaverint, neque civitatem strictis gladiis irruerint, Judæis tamen inexpugnabile bellum intus assidere, qvod horis singulis aleretur: nisi forte contra famem quoque arma caperent ac dimicarent, soliqve possent etiam infortunium superare. His addebat, optimum esse ante intolerabilem calamitatem mutare sententiam: dumqve liceret, salutare consilium sequi. Nec enim antea gestorum causa succensere Romanos, nisi ad finem usqve insolentes essent: natura eos esse in imperio manswetos, atqve iracundiæ præferre quod utile est. Utile autem putare, neqve civitatem vacuam viris, neqve desertam habere provinciam: idcirco velle imperatorem cum his dexteram jungere: nec enim cuiqvam salutem daturum si viceperit civitatem, præsertim qui nec in extremis ei cladibus rogati paruerint. Brevi autem murum quoque tertium captum iri, priores qui capti sunt, fidem facere. & qvamvis perrumpi tutamina non possint, famem pro Romanis pugnaturam. His monentem Josephum multi in muro stantes vituperabant, multi vero conviciis, nonnulli etiam jaculis appetebant. Illé autem cum manifestis eos calamitatibus minimé flecteret, ad gentiles transit historias: O miseri, vociferans, vestrorumqve auxiliatorum immemores, armis & manibus cum Romanis bellum geritis, qvasi qvem alium sic vicerimus. Qvando autem non Deus omnium conditor, Judæorum defensor est, si lædantur? Non resipietis? Unde progressi pugnatis, quantumqve auxiliatorem violatis? Non recordamini opera divina parentum, atqve hunc sanctum locum, quanta bella nobis aliquando peremit? Ego autem facta Dei narrare auribus indignis horresco: sed tamen audite, ut cognoscatis non solum vos Romanis, sed etiam Deo resistere. Nechias, qui tum erat rex Ægyptiorum, idemqve Pharao vocabatur, cum infinita manu descendit, reginamqve Saram materni nostri generis rapuit. Quid igitur vir ejus Abraham proavus noster? Armis credo ultus est injuriam? Atqvi CCC. & XVIII. præfectos habebat, qvorum singulis infinita multitudo parebat. An ipse qvidem qviescere maluit absente Deo? puras autem manus ad hunc locum tendens, qvem vos polluistis, invictum sibi auxiliatorem ad militiam legit? Nonne secunda vespera incorrupta regina remissa est ad maritum? Adorans autem qvem vos gentili cæde cruentastis locum,

A πρὸς αὐτοὺς πάντοθεν τ τύχλω καὶ κ ἔθνος τ θεὸν ἐμπεδιάγοντα τὴν ἀρχὴν, νυνὶ δὲ τ ἰταλίας εἶναι. νόμον γὰρ μιὰν ἀθέλητος, κ ὡδὶ θηρσὶν ἰσχυρότατον, κ ὡδὶ ἀνθρώποις, εἶκειν τοῖς δυνατωτέροις, κ τὸ κρατεῖν, παρ' οἷς ἀκμὴ τ ὅπλων, εἶναι. Διὰ δὲ τοῦτο τοὺς προγόνους αὐτῶν, ἐπὶ τοῖς ψυχαῖς, κ τοῖς σώμασιν, ἔτι δὲ τ ἄλλοις ἀφορμαῖς ἀμείνους ὄντας, οὐδὲν ῥωμαίοις, ὅσον ἂν εἰ μὴ τ θεὸν ἤδεσαν σφῶν αὐτοῖς ἔθ' ὑπομεῖναι. αὐτοὺς δ, τίνι ἐπιπλήττοντες ἀντέχθε. ἐαλωκέναι μὲν ὅτι πόλεως τῆς πόλεως μέρος, τ δ' ἔνδον εἰ κ τὰ τείχη περίεμεν, ἀλλωσίως χεῖρον διακεῖσθαι. ἀ γὰρ λανθάνειν ῥωμαίους τ ἐν τῇ πόλει λιμὸν, ὡ νυνὶ μὲν τ δῆμον, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ τοὺς μαχίμους. εἰ γὰρ δὴ κ, παύσαιτο ῥωμαίοι τ πολιορκίας, μὴ δ' ὅτιπτ' ἂν ποιεῖν τῇ πόλει ξυμφέρει, αὐτοῖς γε τ ἄμαχον πολέμιον ἔνδον ὠδὶ καθ' ἑκάστην ὥραν τρέφομεν. εἰ μὴ κ, πρὸς τ λιμὸν ἄρα τὰ ὅπλα, κ μάχεσθαι διώμνυντο, μόνοι τε κ, παίδων ἀπείρατοι. πεισθεῖεν δ' ὡς καλὸν πρὸ αἰσχρᾶς συμφορᾶς μεταβαλέσθαι, κ πρὸς τὸ σωτήριον, ἕως ἔξεστι φέψαι. κ γὰρ ἀεὶ μνησικακήσειν αὐτοῖς ῥωμαίους τ γεγενημένων, εἰ μὴ μέχρι τέλους ἀπωθήσαιντο. φυσικὸν γὰρ ἐν τῇ κρατεῖν ἡμέρους εἶναι, κ πρὸ τ ἡμῶν θήσεσθαι τὸ συμφέρον. ἔτι δ' εἶναι μήτε τὴν πόλιν ἀνδρῶν κενὴν, μήτε τὴν χώραν ἔρημον ἔχειν. διὸ κ, νυνὶ καίπερ βέλτιστ δεξιὰν αὐτοῖς ὀφθῆναι. ἀ γὰρ ἂν σῶσαι πολλὰ βίᾳ λαβεῖν τὴν πόλιν, κ μάλιστα μηδ' ἐν ἐχούσαις συμφοραῖς ὑπακούσαντων ὀφθῆναι. ἔ γε μὴν τοῦχέως τὸ τεῖχος ἁλῶσθαι, τὰ προεαλωκότα πίστιν εἶναι. κἂν ἄῤῥηκτον ᾖ τὸ ἔρυμα, τ λιμὸν ὑπὲρ ῥωμαίων αὐτοῖς μάχεσθαι. ταῦτα τ ἰώμενον ὠφελοῦντα, πολλοὶ μὲν ἐσχωπτον δοτὸ τ τείχους, πολλοὶ δ' ἐβλασφήμουν, ἔνιοι δ' ἐβαλλον. ὁ δ' ὡς τ φανερᾶς ὄντος ἐπὶ τοῖς συμβαλίαις, ἐπὶ τοὺς ὁμοφύλους μετέβαινεν ἱστορίας.

B ὦ δύσλεοι βοῶν, κ τ ἰδίων ἀμνήμονες συμμάχων, ὅπλοις κ χερσὶ πολεμεῖτε ῥωμαίοις; τίνα γὰρ ἄλλον ἔτος ἐνικήσαμεν. ποτὲ δ' θεὸς ὁ κτίσας ἀν ἀδικῶν δ' ἰουδαίων ἔκδικος. ὅσα δ' ἐπισφάντες ὄψεσθε, πόθεν ὁρμώμενοι μάχεσθε, κ πηλίκον ἐμπίπτετε συμμαχον; ὅσα ἀναμνησθεὶς πατέρων ἔργα θαυμάνια, κ τ ἅγιον τόνδε χῶρον; ἡλίκους ὑμῖν πάλαι πολέμους καθεῖλεν; ἐγὼ μὲν φείδομαι τοῦ ἔργου δ' θεῦ λέγων εἰς ἀναξίους ἀκοὰς, ἀκούετε δ' ὑμεῖς ἵνα γνῶτε μὴ μόνον ῥωμαίοις πολεμοῦντες, ἀλλὰ κ τῷ θεῷ. βασιλεὺς ὁ ποτὲ νεχαὼς αἰχμάλωτον, ὁ δ' αὐτὸς ἐκάλεσε κ Φαραὼ, Βαρεὰ χρεὶ καλοῦσι, ἥρπασε σὺν ἅρμα βασιλίδα δ' ὑμῶν ἡμῶν τῶν μητέρων. τὸ δ' ὠὸν ἐκ ταύτης ἀνὴρ ἀβραάμ, πρόπατωρ ὑμέτερον. ἆρα τ ὑβρισθὲν ἡμιῶσαι τοῖς ἔθνεσι, καίτοι ἐκ[illegible]δεκα μὲν ἐτῶν ἀκμὴν ἔχων, δύναμιν δ' ὑφ' ἑκάστου τούτων ἄπορον. ἢ αὐτοὺς μὲν ἐρημίαι ἡσυχάσειν τὸ μὴ συμπαρόντος θεῦ, καθαρὰς δ' ἀνατείνειν τὰς χεῖρας εἰς δὲ νῦν ἐμπέπλησθε χῶρον ὑμεῖς, τ ἀκίνητον αὐτοῦ βοῶν ἔσεσθαι λόγιον. ἀ μὴ μίαν ἑαυτῶν ἄρξαντος μὲν ἡ βασίλισσα ἀνεπέμφθη πρὸς τὸν ἄνδρα; πρόσεισιν δ' τ ὑφ' ὑμῶν αἰμαχθέντα χῶρον ὁμοφύλῳ φόνῳ,

C τρέ-

καὶ τρέμων ἀπὸ τῶν ἐν νυκτὶ φαντασμάτων, ἔφυγε Α ac tremes nocturnis somniis Ægyptius exagitatus aufugit, auroqve & argento amatissimos Deo donavit Hebræos. Dicam translata in Ægyptum majorum nostrorum domicilia? Qui cum annos quadringentos tyrannis ac regibus alienigenis subjacerent, armis ac manibus ulcisci possent, semetipsos Deo potius permisere. Quis nescit, Ægyptum repletam omni genere serpentium, omnique morbo corruptam? Quis terram infructuosam? quis Nili defectionem, & continuas decem plagas? & ob hoc parentes nostros cum præsidio incruentos, & sine periculo deduci, quos Deus sibi sacerdotes ducebat? An non ab Assyriis raptam nobis sanctam arcam, Palæstina & Dagon simulacrum gemuit, & tota gens quæ rapuerat? corruptis vero occultis corporum, ac per ea cum cibo visceribus exhaustis, cymbalorum ac tympanorum sono manibus noxiis reportaverunt, sanctum placationibus expiantes? Deus erat qui hæc parentibus administrabat, propterea quod omissis armis ac manibus, ejus se judicio permisere. Rex Assyriorum Sennacherib cum totam ducens Asiam, ad hanc urbem castra posuisset, num manibus humanis cecidit? nonne ab armis quiescentes in votis erant, & angelus Dei in una nocte infinitum delevit exercitum? posteroq; die excitatus Assyrius CLXXXV. millia reperit mortuorum, atqve ita cum reliquis Hebræos inermes, nec persequentes fugiebat? Scitis etiam in Babylone servitium, ubi per annos LXX. populus exulans, non ante libertatem recepit, quam eam Deo Cyrus donaret: qui eos etiam est prosecutus, iterumque auxiliatori suo sacerdotum more serviebant. Breviter dicam, nullum est operæprecium quod armis parentes nostri fecerint, aut non sine armis Deo permissa potestate impetraverint. Domi autem manentes, ut placebat judici superabant. Pugnantes vero, semper de spe deciderunt. Nam ubi rege Babyloniorum urbem obsidente, contra Hieremiæ prædicationem Sedechias rex noster cum eo congressus est, tam ipse captus est, quam cum templo civitatem vidit excindi. Atqui videte, quanto ille rex vestris ducibus ejusq; populus vobis erat moderatior. Deniqve Hieremiam vociferantem, invisos esse eos Deo propter delicta, quæ in eum commiserant, captum iri autem nisi traderent civitatem, neqve rex neque populus interfecit. Sed vos (ut intus gesta prætermittam, neq; n. digne possum iniquitates vestras exponere) me, qui vobis salutem svadeam, querimini, telisqve appetitis irati, quod vos vestrorum commonefacio peccatorum, nec dici ea toleratis, quorum quotidie facta committitis. Idem tunc fuit, cum Antiocho qui dictus est Epiphanes obsidente civitatem, multis modis offensa divinitate, majores nostri cum armis progressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt; oppidum vero ab hostibus direptum est: sanctumq; per triennium sexq; menses penitus desolatum est. Et quid pluribus opus est? Ipsos Romanos quis contra Judæorũ gentes ad militiam provocavit, nonne indigenarũ impietas? Unde

ὁ αἰγύπτιος, ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ τοὺς θεοφιλεῖς Ἑβραίους ἐδωρεῖτο. σιγῶ τὴν εἰς αἴγυπτον μετοικίαν τῶν πατέρων; εἰ τυραννεύμενοι, καὶ βασιλεῦσιν ἀλλοφύλοις ὑποπεπωκότες τετρακοσίοις ἔτεσι, παρὸν ὅπλοις ἀμυνασθαι καὶ χερσὶ, σφᾶς αὐτοὺς ἐπέτρεψαν τῷ θεῷ. τίς οὐκ οἶδε τὸν ἐκ παντὸς θηρίων καταπεπληθεῖσαν αἴγυπτον, καὶ πάσῃ φθορᾷ νόσῳ, τὸν ἄκαρπον γῆν, τὸ δηλητηριωδέστερον νεῖλον τὰς ἐπαλλήλους δέκα πληγάς. τοὺς Β δὲ πατέρας μὴ φονικὰς ὑποπεπτωκότας πατέρας ἡμῶν, ἀναμάκτους, ἀκινδύνους οἴους ὁ θεὸς ἑαυτῷ νεωκόρους ἤγαγε. ἀλλὰ τὸν ὑπὲρ ἀσυρίων ἁρπαγῆναι ἁγίαν ἡμῖν λάρνακα, οὐκ ἐστέναξε μόνη ἡ παλαιστίνη, καὶ δαγὼν τὸ ξόανον, ἐστέναξε γὰρ πᾶν τὸ ἁρπασθὲν μόνον ἔθνος. σηπόμενοι γὰρ τὰ κρυπτὰ τοῦ σώματος, καὶ δι' αὐτῶν τὰ ἀπολαύγχνα μετὰ τῶν σιτίων καταφέροντες, χερσὶ τὲ λυττώμενοις ἀνεκόμισαν, κυμβάλων, καὶ τυμπάνων ἤχῳ, τῇ πᾶσι μειλικτηρίοις ἱλασκόμενοι τὸ ἅγιον; θεὸς ἦν C ὁ ταῦτα πατράσιν ἡμετέροις χρατηγῶν, ὅτι τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὅπλα παρέντες, αὐτῷ κρῖναι τὸ ἔργον ἐπέτρεψαν. βασιλεὺς ἀσυρίων σεναχήριμος, ὅτε πᾶσαν τὴν ἀσίαν ἐπιὼν ὥρμησε τὴν δε ἐπιστρατεύσατο τὴν πόλιν, ἆρα χερσὶν ἀνθρωπίναις ἔπεσεν; οὐχ αἱ μὲν ὑπὸ τῶν ὅπλων ἠρεμοῦσαι ἐν εὐχαῖς ἦσαν. ἄγγελος δὲ θεοῦ μιᾷ νυκτὶ τὴν ἄπειρον στρατιὰν ἐλυμήνατο, καὶ μεθ' ἡμέραν ἀναζεὶς ὁ ἀσύριος, ὀκτωκαιδέκα μυριάδας D ἐπὶ πεντακισχιλίοις νεκρῶν εὗρε, μὴ δὲ τὰ καταλειπομένων ἀνόπλων, καὶ μὴ διώκοντας Ἑβραίους ἔφυγε; ἴστε δὲ καὶ τὴν ἐν βαβυλῶνι δουλείαν, ἔνθα μεταναστὰς ὠὴ ὁ λαὸς ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ὁ μετέτερον εἰς ἐλευθερίαν ἀνεκαίπτισεν, ἢ κῦρον ὕστερ χαρίσασθαι τοῦ θεοῦ. πρεσβεύσαντα γοῦν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ πάλιν τὰ αὐτῶν σύμμαχον ἐνεωκόρουν. καθόλου δὲ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι καὶ πρόθυμοι οἱ πατέρες ἡμῶν τοῖς ὅπλοις, ἢ δίχα τούτων δημαρτον ὑπερέψαντες τοῦ θεοῦ. μένοντες μὲν γὰρ κατὰ χώραν, E ἐνίκων ὡς ἐδόκει τῷ κρείττονι μαχόμενοι δὲ ἔπταισαν ἀεί. ὅτε μὲν γὰρ βασιλεὺς βαβυλωνίων ἐπολιόρκει ταύτην τὴν πόλιν, συμβαλὼν στρατιᾷ ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς ὧδε τοὺς ἱερεμίου προφητείας, αὐτός τε ἑάλω, καὶ τὸ ἅγιον μὴ ὃ ναὸς κατασκαπτόμενον εἶδε. καίτοι πόσῳ μετριώτερος ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκεῖνος τὰ ὑμετέρων ἡγεμόνων ἦν, ὁ δὲ καὶ αὐτὸς λαὸς ὑμῶν. βοῶντα γοῦν τὸν ἱερεμίαν ὡς ἀπεχθάνοιντο μὲν τοῦ θεοῦ διὰ τὰς εἰς αὐτὸν F πολυμελείας, ἀλώσοιντο δὲ εἰ μὴ ὧδε δοίεν τὴν πόλιν, ἔθ' ὁ βασιλεὺς, ἔθ' ὁ δῆμος ἀνεῖλεν. ἀλλ' ὑμεῖς ἵνα εἰδῶσι τὰ ἐνδον, ὃ δὲ ἐρμηνεύσας διωκόμενον τὰς ὧδε νομίας ὑμῶν ἀξίως, ἐμὲ τὸν ὧδε καλοῦντα πρὸς σωτηρίαν ὑμᾶς, βλασφημεῖτε, καὶ βάλλετε παροξυνόμενοι πρὸς τὰς ὑπομνήσεις τῶν ἁμαρτημάτων, μηδὲ τοὺς λόγους φέροντες, ὧν παρέχα δρᾶτε καθ' ἡμέραν. ἔστω δὴ ἴσως ἀνιόχῳ δὲ κληθέντος ἐπιφανοῦς προσκαθε- G ζομένου τῇ πόλει, πολλὰ πρὸς τὸ θεῖον ἐξυβρικότος, οἱ πρόγονοι μὴ τῶν ὅπλων προῆλθον. αὐτοὶ μὲν ἀπεσφάγησαν ἐν τῇ μάχῃ. διηρπάγη δὴ καὶ τὸ ἅγιον τοῖς πολεμίοις, ἠρημώθη δὲ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἓξ τὸ ἅγιον. τί δεῖ τἄλλα λέγειν; ἀλλὰ ῥωμαίους τίς ἐστρατολόγησε καὶ ἔθνους; ἦν ἡ τῶν ἐπιχωρίων ἀσέβεια; πόθεν δὲ

ſervire cœpimus? Nonne a ſeditione majorum, quando Ariſtobuli & Hyrcani furor, & inter eos contentio, Pompejum intulit civitati, & Romanis Deus indignos libertate ſubjecit? Deniqve tres menſes obſeſſi, quanquam nihil quale vos in ſanctum legesqve deliqverant, & majoribus ad bellum ſubſidiis utebantur, ſeſe tradiderunt. Antigoni autem filii Ariſtobuli neſcimus exitũ? quo regnum obtinente, Deus iterum captivitate perſeqvebatur populum delinqventem. Et Herodes quidem Antipatri filius, Soſium & Romanum adduxit exercitum. circundati vero per ſex menſes obſidebantur, donec capti peccatorum ſuorum ſupplicia pependerunt: direptaq; eſt ab hoſtibus civitas. Ita nunqvam genti arma data ſunt. Oppugnationi vero ſine dubio cohæret excidium. Oportet ergo, ut opinor, ſacri loci poſſeſſores judicium Deo de omnibus permittere: manusqve tunc humanas contemnere, cum a ſuperno ipſi judice non recedant. Vos autem quid ex his, quæ legis conditor bene dixit, egiſtis? Quid, quod is execratus eſt prætermiſiſtis? Quantum autem illos qui cito periere, impietate ſuperaſtis? non occulta dedignantes peccata, hoc eſt furta, inſidiasqve atqve adulteria, rapinis, cædibus certatis, novasqve maleficiorum excogitaſtis vias. Sanctum vero templum, factum eſt omnium receptaculum: & indigenarum manibus pollutus eſt locus, quem Romani ex tam longinqvo adorabant, multa per legem noſtram de ſuis moribus derogantes. Deinde poſt hæc in quem fuiſtis impii, hunc auxiliatorem ſperatis? Valde quidem juſti eſtis, ſupplices, purisqve manibus adjutorem veſtrum rogatis. Talibus rex noſter precibus adverſum Aſſyrium ſupplicavit, cum magnum illum exercitum Deus una nocte proſtravit. Similia vero Aſſyriis Romani committunt, ut etiam ſimilem ultionem ſperetis? Nam ille quidem ab rege noſtro accepta pecunia, ut vaſtitati parceret civitatis, neglecto jurejurando ad incendium templi deſcendit: Romani autem ſolenne poſcunt tributum, quod parentes noſtri eorum parentibus penſabant. Et ſi hoc impetraverint, neqve populantur civitatem neq; ſancta omnino tangunt. Concedunt autem vobis familias liberas & poſſeſſiones tenere, ſacrasqve leges ſalvas manere patiuntur. Inſania eſt profecto, ſperare Deum talem circa juſtos fore, qualis injuſtis apparuit: præſertim qui ſtatim ulciſci noverit cum oportet. Deniqve Aſſyrios prima nocte, qua caſtra civitati admoverant, fregit. Quod ſi etiam veſtram progeniem liberaret, Romanos vero dignos pœna judicaret, confeſtim eis illo tempore ſicut Aſſyriis iraſceretur, quo genti manus Pompejus attulit, quo poſt illum Soſius aſcendit, quo Galilæam Veſpaſianus excidit, poſtremo non nunc Titus civitati appropinquaret. Sed neqve Magnus, neqve Soſius quicquam paſſi ſunt, & civitatem victoria ceperunt. Veſpaſianus autem ex bello quod nobiſcum geſſit, etiam imperium adeptus eſt. Nam Tito quidem etiam fontes nunc uberiores profluunt, qui prius vobis aruerant. Deniqve ante ejus adventum ſcitis & Siloam, & omnes extra civitatem fontes adeo defeciſſe, ut ad utrunqve

A ἠρξάμεθα δουλεύειν; ἀρ' οὐχὶ ἀπὸ στάσεως τῶν προγόνων, ὅτε ἡ ἀριστοβούλου καὶ ὑρκανοῦ μανία, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἔρις, πομπήϊον ἐπήγαγε τῇ πόλει, καὶ ῥωμαίοις ὑπέταξεν ὁ θεὸς τοὺς σὺν ἀξίαις ἐλευθερίας. τρισὶ γὰρ μησὶ πολιορκηθέντες, ἑαυτοὺς παρέδοσαν, ὅτι ἁμαρτάνοντες εἰς τὰ ἅγια καὶ τοὺς νόμους ἡλίκα ὑμεῖς, καὶ πολὺ μείζοσιν ἀφορμῶν πρὸς τὸν πόλεμον χρώμενοι. τὸ δ' ἀνδρικώτατον πόλου δ' ἀριστοβούλου παῖδες, οὐκ ἴσμεν, ὃ βασιλεύοντος, ὁ θεὸς ἀλώσῃ πάλιν τὸν λαὸν ἠλαύνει πολεμικῶν καὶ ἡρῴδης μὲν ὁ ἀντιπάτρου υἱὸς, σοσίου δὲ ῥωμαίων στρατιὰν ἤγαγε. περιεχθέντες δὲ ἐπὶ μῆνας ἕξ, ἐπολιορκοῦντο, μέχρι δίκας τῶν ἁμαρτιῶν δόντες ἐάλωσαν, καὶ διηρπάγη τοῖς πολεμίοις ἡ πόλις. ἔτως οὐδέποτε τοῖς ἔθνεσι τὰ ὅπλα δέδοται τῶν πολεμίων, καὶ τὸ ἁλῶναι παντελῶς περισσὸν ἐστὶ τὸν ἱερὸν τόπον ἀνεμέναντες, ὑπερέπεται πάντα τῷ θεῷ δικάζειν, καὶ καταφρονεῖν τῶν χειρῶν ἀνθρωπίνων, ὅτι αὐτοὶ πείθωσι τὰ ἄνω δικαιοῦν. ὑμῖν δὲ τὰ διειλεγμένων ὑπὸ τοῦ νομοθέτου πέπρακται. τὰ δὲ τῶν ἐκείνων κατεγελώντων φθάλλεται; πόσῳ δὲ ἐστὶ τὸ χεῖρον ἀλόντων ἀσεβέστεροι, ἃ τὰ κρυπτὰ μὲν τῶν ἁμαρτημάτων ἠδοξήκατε, κλοπὰς λέγω καὶ ἐνέδρας, καὶ μοιχείας· ἁρπαγὰς δὲ ἐρίζετε, καὶ φόνους, καὶ ξένας καινοτομεῖτε κακίας ὁδούς; ἐκδοχεῖον δὲ πάντων τὸ ἱερὸν γέγονε, καὶ χερσὶν ἐμφύλιοι θεὸς μεμίανται χῶρος, οὐδὲ ῥωμαίοι πρόρριζον ἐξεκύλισαν, ἀλλὰ τῶν ἰδίων ἐθῶν φθάλλοντες, εἰς τὸ ἡμέτερον B νόμιον. εἶτα δὴ τούτοις τὰ ἀσεβηθέντα συμμαχον προσδοκᾶτε; πάνυ γοῦν ἐστὶ δίκαιοι ἱκέται, καὶ χερσὶ καθαραῖς τὸν βοηθὸν ὑμῶν φθάκαλεῖτε. τοιαύτας ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ἱκετεύσεν ὅπλα τὰ ἀσύριον, ὅπου τὸ μέγαν ἐκεῖνον στρατὸν μιᾷ νυκτὶ κατέγρωσεν ὁ θεός. ὁμοία δὲ τῷ ἀσυριακῷ ῥωμαίοι δρῶσιν, ἃ καὶ ἄμεινον ὑμεῖς ὑμῶν ἐλπίσατε; ἀλλ' ὁ μὲν χρήμασι φθαρεὶς βασιλέως ὑμῶν λαῶν ἐφ' ᾧ μὴ ἀφεῖναι τὴν πόλιν, κατέβη φθάσας τὸν ἕρκος ἐμπρῆσαι τὸν ναόν. ῥωμαῖοι δὲ τὸ σωθῆναι δασμὸν αἰτοῦσιν, ὃν οἱ πατέρες ἡμῶν τοῖς ἐκείνων πατράσι παρέχον. C τοῦτο τυχόντες, ὅτε περθοῦσι τὴν πόλιν, ὅτε ψαύουσι τῶν ἁγίων. διδόασιν δ' ὑμῖν πάλιν ῥᾳδίας τὰς ἐλευθερίας, καὶ κτήσεις τὰς ἑαυτῶν ἑκάστοις, καὶ τοὺς ἱεροὺς νόμους σώζουσι. μανία δὴ τὸν θεὸν προσδοκᾶν ὅτι δικαίοις, οἵῳ ἐπ' ἀδίκοις ἐφάνη. καὶ φθάχρημα δ' ἀμείνων εἶδεν ἔτι δεῖ. τοὺς γοῦν ἀσυριακοὺς καὶ νύκτα τὴν πρώτην φθάστρατοπεδεύσαντας σκόλοπες. ὡς τε εἰ καὶ τὸ ἡμέτερον ῥᾳδίας ἐλευθερίας, ἢ ῥωμαίους κολάσεως ἀξίους ἔκρινε, καὶ φθάχρημα καθάπερ τοῖς ἀσυριακοῖς ἐνέσκηψεν, ὅτε δ' ἔθνος ἥψατο τοιοῦτο, ὅτε μετ' αὐτὸν ἀνῆκε σοσίῳ, ὅτε δ' ἐπάτασιαν ἐπέρθει τὴν γαλιλαίαν. τὰ τελευταῖα νῦν, ὅτε ἤγγιζε πὸτ τῇ πόλει καίτοι μάγος μὲν, σοσίου πρὸς τὸ μηδὲν παθεῖν, ἀνὰ κράτος ἐλάσσον τὴν πόλιν. ἐπάτασιαν δὲ οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς πολέμιε, βασιλείας ἤρξατο. πῦρ μὲν γὰρ πηγαῖ πολυσωτέρους ῥέουσιν, αἱ ξηρανθεῖσαι πρότερον ἡμῖν. πρὸς γὰρ τὴν αὐτοῦ παρουσίας, τοῖς τε σιλωὰμ ἐπιλιπεῖν ἔστε, καὶ τοὺς πρὸ τοῦ ἄστεος ἅπαντας, ὥς τε πρὸς ἀμφορεῖς ὠκεῖαν

D

E

F

G

ὠνεῖσθαι τὸ ὕδωρ. τὸ γὰρ νῦν ἕτω πληγύσι τοῖς πολεμίοις ἡμῶν, ὡς μὴ μόνον αὐτοῖς καὶ κτήνεσιν, ἀλλὰ καὶ κήποις ἀφορκεῖν. τάχα μὲν τέρας ἔτι πεπείρασθε καὶ πρότερον ἐφ' ἁλώσει πόλεως γεγενημένον, ὅθ' ὁ παρειρημένος Βαβυλώνιος ἐπεστράτευσεν, ὃς τὴν τε πόλιν ἑλὼν, ἐνέπρησε καὶ τὸν ναὸν, οὐδὲν οἶμαι τότε ἡσεβηκότων πλεῖστον ἡλίκα ὑμεῖς. ὡς τε ἔγωγε περιδήλως μὲν οὐκ ἂν ἁγίων οἶμαι τὸ θεῖον, ἐκπεπλευκέναι παρ' οἷς πολεμεῖτε νεῶ. ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἀγαθὸς οἰκίαν αἰσχρὰν φεύγειν, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ συγήσει. τὸ δὲ θεὸν ἐπιστήσεσθαι τοῖς ὑμετέροις κακοῖς θαυμάσῃ; ὃς πάντα κρυπτὰ φορᾷ, καὶ τὰ σιγωμένων ἀκούει. τί δὲ σιγᾶται παρ' ὑμῖν, ἢ τι κρύπτεται, τὶ δ' οὐχὶ καὶ τοῖς ἐχθροῖς φανερὸν γέγονε; πομπεύετε γὰρ παρανομοῦντες, καὶ καθ' ἡμέραν ἐρίζετε τὰς χείρονας ἥττας, τὰ ἀδικήματα ὥσπερ ἀρετὰς ἐπιδείξαι πειρώμενοι. καταλέλειπται δ' ὅμως ἔτι σωτηρίας ὁδὸς ἐάν θέλητε, καὶ τὸ θεῖον εὐμαλακτον ἐξομολογουμένοις, καὶ μετανοοῦσιν. ὡσιδήρειοι, ῥίψατε τὰς πανοπλίας, λάβετε ἤδη κατερειπωμένης αἰδοῦς πτερίδα, ἐπισπάσθητε, καὶ θεάσασθε τὸ κάλλος, ἧς πεφοβίδοτε. οἷον ἄστυ, οἷον ἱερὸν, ὅσον ἐθνῶν δῶρα. ἐπὶ ταῦτα τὰς ὁδηγεῖ φλόγας; ταῦτα τις μηκέτι εἶναι θέλει. καὶ τὶ σώζεσθε τούτων ἀξιώτερον; ἀτεγκτοι καὶ λίθων ἀπαθέστεροι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα γνησίοις ὄμμασι βλέπετε, γλυκεῖαν γοῦν ὑμετέραν οἰκτείρατε, καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἑκάστῳ γλυφέσθω πάντα καὶ γυνὴ, καὶ γονεῖς, ὃς ἀναλώσει μὲν μικρὸν, ἢ λιμὸς, ἢ πόλεμος. οἶδα ὅτι μοι συγκινδυνεύσῃ μήτηρ καὶ γυνὴ, καὶ γένος οὐκ ἄσημον, καὶ πάλαι λαμπρὸς οἶκος; καὶ τάχα δοκῶ ἀφ' ταῦτα συμβεβουλεύσθαι. ἀποκτείνατε αὐτὰς, λάβετε μισθὸν τὸ ἑαυτῶν σωτηρίας τίμιον αἷμα. κἀγὼ θνήσκειν ἕτοιμος, εἰ μετ' ἐμὲ σωφρονεῖν μέλλετε. τοιαῦτα δ' ἰώσπερ μὴ δακρύων ἐμβοῶντος, οἱ σωσιάσαι μὲν ἅτε ἐνέδοσαν, ἅτε ἀσφαλῆ τὴν μέλλουσαν ἐκείνου. ὁ δὲ δῆμος ἐκινήθη πρὸς αὐτομολίαν. καὶ οἱ μὲν τὰς κτήσεις ἐλαχίστου πωλοῦντες, οἱ δὲ τὰ πολυτελέστατα τῶν κειμηλίων, τὰς μὲν χρυσὰς ὡς μὴ φανερὰς θέειν ἀπὸ τῶν ληξῶν καταπίνοντες, ἕτερα πρὸς τοὺς ῥωμαίους ἀφοδιάζοντες ὁπότε κατενέγκαιεν, εὐπόρουν πρὸς ἃ δέοιντο. διηρεῖτο γὰρ τοῖς πολλοῖς ὁ πᾶς εἰς τὴν χώραν, ὅπου βούλοιτο ἕκαστος. καὶ ἔτι αὐτὰ μᾶλλον πρὸς αὐτομολίαν παρεκάλει, τῶν μὲν ἔσω κακῶν ἐρημουμένους, μὴ δουλεύοντας δὲ ῥωμαίοις. οἱ δὲ πρὸς τὰ ἰωάννου, καὶ τὰ σίμωνα, πρόφασιν τοῦ τὰς τούτων ἐξόδους πλέον, ἢ τὰς ῥωμαίων εἰσόδους, καὶ σκιὰν τοῖς ἐπονοίοις παρέχειν μόνον, εὐθέως ἀπεφαίνετο.

ΚΕΦ. κζ.

Τοῖς μὲν εὐπόροις, καὶ τὸ μένειν πρὸς ἀπώλειαν ἴσον ἦν. πρόφασιν δὲ αὐτομολίας, ἀνῃρεῖτο τις ἀφ' τοῦ ὑπάρχειν. τῷ λιμῷ δ', ὑπονοίαι τῶν σωσιασάντων σωπήματος, καὶ καθ' ἡμέραν ἀμφότερα προσεξεκαίετο τὰ δεινά. φανεροὶ μὲν γὰρ ἐδαμοῦ σῖτος ἦν ἐπαπειλοῦντες δ', διηρεύνων τὰς οἰκίας, ἔπειτ' εὑρόντες μὲν, ὡς ἀρνησαμένους ἠκίζοντο. μὴ εὑρόντες δ' ὡς ἀμελέστερον κρύψαντας, ἐκαπάνιζον. ἦν δὲ καὶ τοῖς ἔτι μένειν ἀπόρως ἔχουσιν ἀνάγκη τοῦ ἐπιβουλεύειν. ἐπὶ γὰρ τοῖς ἐπὶ τῶν ἀποδιδομένων ἐπιτιμῶντες, ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τῶν ἀνουμένων ἐπεβούλευον. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀποδιδομένοις, ὡς ἐπὶ τοῖς ἐκ περιουσίας ἐπιτιμῶντες, ἐπὶ τοῖς ἀνουμένοις, ὡς ἐπὶ τοῖς ἐκ τῆς ἀνάγκης ἐπιβουλεύοντες. ἐπὶ δὲ τοῖς ἐπὶ τῶν ἀποδιδομένων ἐπιτιμῶντες, ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τῶν ἀνουμένων ἐπεβούλευον. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀποδιδομένοις, ὡς ἐπὶ τοῖς ἐκ περιουσίας ἐπιτιμῶντες, ἐπὶ τοῖς ἀνουμένοις, ὡς ἐπὶ τοῖς ἐκ τῆς ἀνάγκης ἐπιβουλεύοντες.

A aqua mercaretur. nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, ut non modo ipsis & jumentis eorum, sed etiam hortis sufficiant. Deniqve hujus prodigii & ante periculum factum est in excidio civitatis, quando supra memoratus Babylonius rex cum exercitu advenit, qui & captam civitatem incendit & templum: quamvis ut opinor, nihil tunc illi tantum, quantum vos impie nunc, B commisissent. Itaqve sanctis relictis, Deum fugisse putaverim: hisqve nunc adesse, quibuscum bellum geritis. An bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet, & domesticos oderit: Deum vero malis vestris inhærere arbitramini, qui etiam occulta consp icit, & audit omnia quæ tacentur? Quid autem apud vos tacetur? quid celatur? quid non etiam inimicis planum factum C est? Iniquitates enim vestræ velut in promptu neminem latent: inqve dies singulos, quis pejor sit, certamen habetis. atqve ita nequitiam, ut virtutem demonstrare contenditis. Verumtamen reliqua salutis via est, si velitis, & divinitas confessis ac pœnitentibus solet sese placabilis offerre. Arma projicite, pudeat vos patriæ jam dirutæ. convertite oculos, & aspicite ejus quam proditis pulchritudinem, quale oppidum, quale D templum, quam multarum gentium munera. Quis in hæc flammas adducit? quis hæc jam non esse desiderat? Et quid est hoc quod salvum esse debeat dignius? ô duri & lapidibus stupidiores. Si hæc non veris luminibus cernitis, saltem familiarum vestrarum miseremini. Versentur in conspectu cujusqve filii, conjuges, & parentes, quos paulo post aut bellum, aut fames absumpserit. Scio quia una cum his periclitabitur mihi mater & conjunx, & familia non ignobilis, domusqve olim clarissima. Et fortasse propterea, E mè quisquam hæc svadere crediderit. Interficite illos, accipite mercedem salutis vestræ sanguinem meum. Ipse quoque mori paratus sum, si post me resipiscitis. Hæc Josepho vociferante cum lacrymis, seditiosi quidem neqve animos flexerunt, neqve tutam sibi mutationem fore judicaverunt. Populus vero ad profugiendum F commotus est, & alii possessionibus suis, alii rebus carissimis exiguo precio venundatis, aureos, ne Iatrones eos deprehenderent, transglutiebant. cum vero ad Romanos elapsi fuissent, exonerato ventre habebant usui necessaria. Titus enim plerosqve per agros, quo vellet quisque pergere dimittebat: idque magis eos ad perfugium G hortabatur, quod & intestinis malis carebant, nec Romanis serviebant. Joannes autem & Simon cum sociis, ne his magis pateret exitus, quã Romanis aditus, obstruebant: & qui vel umbrã suspicionis dedisset, continuo necabatur. Ditioribus quidem manere etiam sicut profugere, par causa erat pereundi: nam quasi transfugere voluisset, propter patrimonium quisq; occidebatur. Cum fame autem crescebat desperatio seditiosorum, & in dies singulos utrunq; malum amplius accendebatur. Et palã quidé nulla erant frumenta, irrumpentes autẽ scrutabãtur domos. Et siquidẽ invenissent aliquid, eos qvi negaverant verberabãt: si vero nihil invenissent, quasi diligentius celavissent, tormentis itidé afficiebãt.

Habendi autem argumento erant corpora miserorum, cum ea quæ ſolidis viribus ſtarent, abundare putarentur. Tabidi autem transfigebantur: nec rationis eſſe videbatur, ſtatim fame morituros occidere, multi vero clam univerſa bona ſua uno frumenti modio qui ditiores eſſent, itemqve pauperes hordei permutarunt. Incluſi deinde intimis ædium tectis, quidam ſumma penuria infectum triticum comedebant. panem alii conficiebant, ut neceſſitas metusqve monuiſſet. Et menſa quidem nusquam apponebatur, ſed incoctum ſubtrahentes igni cibum diripiebant. Miſerabilis autem erat victus, dignumqve lacrymis ſpectaculum, cum potentiores quidem plus haberent, infirmiores autem injuriam deplorarent, quippe cum fames ſuper omnes clades haberetur. Nihil enim ſic perdit hominem ut pudor: nam quod reverentia dignum eſt, in fame negligitur. Deniqve uxores viris, & filii parentibus, & quod miſerrimum, matres cibum infantibus ex ipſo ore rapiebant: & marceſcentibus inter manus cariſſimis nemo parcebat, quin vitæ guttas auferret. Edentes vero talia non latebant, ſed ubiqve aderant qui iſta diriperent. Nam ſicubi clauſam domum vidiſſent, eos qui intus erant, cibum capere hoc ſuſpicabantur indicio: ſtatimqve ruptis foribus irruebant, victumqve jam contuſum dentibus, ex gutture pene revocabant, ipſos faucibus ſtrangulantes. Pulſabantur autem ſenes ne cibum defenderent: lacerabantur mulieres, ea quæ haberent in manibus occulentes: nullaqve miſeratio vel cani erat capitis, vel infantiæ: ſed abſtractos pueros & ex bucella pendentes, humo allidebant. Si quis autem incurrentes antevenîſſet, quodque raturi fuerant devoraſſet, tanquam læſi cruentiores erant. Acerbiſſimos autem cruciatus excogitabant, dummodo alimenta reperirent: nunc excruciantes genitalium vias, nunc virgis acutis pores transfigendo. horrendaqve etiam auditu quis patiebatur? in unius panis confeſſionem, & ut unum pugnum farinæ abditum indicaret. Tortores autem nec eſuriebant (minus enim crudele videretur, quod neceſſitas impetraret) exercentes autem dementiam ſuam, ſexqve ſibi dierum commeatum præparantes, hisqve occurrentes, qui per Romanorum cuſtodias agreſtis oleris herbarumqve gratia colligendarum nocte erepſiſſent, cum jam ſe hoſtes evaſiſſe credebant, quæ attuliſſent eripiebant: multumqve ſupplicantibus, & horribile Dei nomen implorantibus, ut aliqvam partem ſibi concederent eorum, quæ cum periculo ſibi collegiſſent, nihil penitus dabant: gratumqve videbatur, ſi ſpoliati non perirent. Hæc quidem humiliores a ſatellitibus patiebantur. Honorati vero ac divites ad tyrannos perducebantur, quorum alii inſidiarum falſo accuſati occidebantur, alii quia Romanis proderent civitatem. Et plerumq; delator ſubornatus indicabat, quod profugere voluiſſent. Si vero qvem Simon expilaſſet, eũ ad Joannẽ remittebat: & quẽ Joañes expoliaſſet, eũ Simon excipiebat: ſibiq; invicem propinabant ſanguinem popularium, miſerorumq; cada-

A πεκμήριον ἦν δ' τι ἰσχὺν ἢ μὴ, τὰ σώματα τ' ἀθλίων, ὡν οἱ μὲν ἐπ' εὐεξίας ὄντες, ὑπάρειν τροφὴν ἐδόκουν. οἱ τηκόμενοι δ' ἤδη παρωδοῦντο, καὶ κτείνειν ἄλογον ἐδόκει, τῆς ἐπ' ἐνδείας πεθνηξομένοις αὐτίκα. πολλοὶ δ' λάθρα τὰς κτήσεις ἑνὸς ἀντηλλάξαντο μέτρῳ πυρῶν μὲν οἱ πλουσιώτεροι τυγχάνοιεν ὄντες, οἱ δ' πενέστεροι κριθῆς. ἐπεὶτα καθακλείσαντες ἑαυτὸς εἰς τὰ μυχαίτατα τ' οἰκιῶν, τινες μὲν ἐπ' ἄκρας ἐνδείας ἀνέρχοντο τ' σῖτον ἡδιον, οἱ δ' ἔτι σον ὡς ἦπε ἀνάγκη, καὶ τὸ δεῖν παρῆνει. ἐ τραπεζα μὲν ἐδαμοῦ παρετίθετο· ἁρπάζοντες δ' ὠμὰ τὰ σῖτα διήρπαζον. ἐλεεινὴ δ' ἦν ἡ τροφὴ, καὶ δακρύων ἄξιον ἡ θέα, τ μὲν δυνατωτέρων, τὰ ἐνεκτέντων; τ δ' ἀσθενῶν ὀδυρομένων πάντων μὲν δὴ παθῶν ὑφεῖτο δ' λιμὸς, ἐδὲν δ' ἔτως ἀπόλλυσιν ὡς αἰδῶς. τὸ γὰρ ἄλλως ἐντροπῆς ἄξιον, ἐν τούτῳ καταφρονεῖται. γυναῖκες γὲν ἀνδρῶν, καὶ παῖδες πατέρων, καὶ τὸ οἰκτρότατον μητέρες νηπίων ἐξήρπαζον ἐξ αὐτῶν τ σωμάτων τὰς τροφὰς, καὶ τ φιλτάτων ἐν χερσὶ μαραινομένων, οὐκ ἦν φειδῶτες δ' ζῶν ἀφελέσθαι σπλαγμές. τοιαῦτα δ' ἐσθίοντες, ὅμως δ' διελάνθανον, πανταχὸ δ' ἐφίστατο οἱ ζητήσοντες, καὶ τούτων τ ἁρπαγὰς, ὁπότε γὰρ καπόδοιεν ὑποκεκλεισμένην οἰκίαν, σημεῖον ἦν ὅτι, τὰς ἔνδον τροφὰς ἐσφέρεσθαι τροφῆς. δ' θύρας δ' ἐξαράξαντες τὰς θύρας εἰσεπήδων, καὶ μόνον οὐκ ἐκ τ φαρυγγῶν ἀναθλίβοντες τὰς ἀκόλας ἀνέφερον. ἐτύπτοντο γέροντες ἀντεχόμενοι τ σιτίων, καὶ κόμας ἐσπαράττοντο γυναῖκες συγκαλύπτουσαι τὰ ἐν χερσίν. ἐδέ τις ἦν οἰκτος πιλιᾶς ἢ νηπίων; ἀλλὰ σωρεύοντες τὰ παιδία τ ψυχομένων ἐκκρεμάμενα, κατέφερον εἰς ἑδαφος. τῆς δ' φαύσεσι τὼ εἰσερομένω αὐτῶν, καὶ τρεσκαταπίεσι τὸ ἁρπαγησόμενον, ὡς ἀδικηθέντες ἦσαν ὠμότεροι. δεινὰς δ' βασάνων ὁδὰς ἐπενόουν τοῦς ἐρεύνᾳ τροφῆς, ὀρθοῦσι μὲν ἐμφράττοντες τῆς ἀθλίοις τὰς τ αἰδοίων πόρους, ῥάβδοις δ' ὀξείαις ἀναπείροντες τὰς ἕδρας. τὰ φρικτὰ δ' καὶ ἀκοῆς, ἐπαχέ τις εἰς ἐξομολόγησιν ἑνὸς ἄρτου, καὶ ἵνα μείωσιν δράκα μίαν κεκρυμμένων ἀλφίτων. οἱ βασανισταὶ δ' οὐκ ἐπένων, καὶ γὰρ ἦπον ἂν ὠμὸν ἐν τὸ μετ' ἀνάγκης. γυμνάζοντες δ' τὼ δυσνοίαν, καὶ πρὸσφορωσκάζοντες αὐτοῖς, εἰς τὰς ἑξῆς ἡμέρας ἐφύλαττον δ' τὼ ῥωμαίων φρουρὰν νύκτωρ ἐξερπύσαντο δ' λαχάνων συλλογὴν ἀγρίων καὶ πάντων, ὡς αὐτῶντες ὅτε ἤδη διαπεφεύγοιεν τὰς πολεμίους ἑδοκοῦσι, ἁρπάζοντα τὰ κομισθέντα. καὶ πολλάκις ἱκετευόντων, καὶ τὸ φρικτὸν δ' καλούμενον ὄνομα δ' θεῦ, μεταδοσίαν τι μέρος αὐτοῖς ὧν κεκτήσαντες ἐλεγχαν, δ' ὁπόσων μετεδοσαν ἀγαπητὴν δ' ἦν, τὸ μὴ ἐ πᾶσι πολέσι στυγνημένον. οἱ μὲν δὴ ταπεινότεροι τοιαῦτα πρὸς τ δορυφόρων ἔπασχον. οἱ δ' ἐν ἀξιώματι καὶ πλούτῳ, πρὸς τὸν τυράννους ἀνήγοντο. τούτων οἱ μὲν ἐπ' ἐλπίδι ψευδεῖ δ' καλούμενοι, διεφθείροντο, οἱ δ' ὡς προδώσειν ῥωμαίοις τ πόλιν. τὸ δ' ἐπιμότατον ἦν, μηδενὸς πρὸς ἐνθλητὸν, ὡς αὐτομολῶν ἐλεγχόντων. ὁ δ' ἐπὶ σίμωνα γυμνωθεὶς, πρὸς ἰωάννην ἀνέπεμπετο, καὶ τῶν ἐπ' ἰωάννᾳ συλλεγέντων, ὁ σίμων μετελάμβανεν. ἀνθαιμοῦσιν δ' ἀλλήλοις τὰ αἵματα τῶν δημοτῶν, καὶ τὰ κτήματα

B

C

D

E

F

G

μαπε τ ἀθλίων διεμείζοντο. καὶ ἔ μὲν κρατεῖν, σάσεις ἐν ἀμφοτέροις, τ ἢ ἀσεβημάτων ὁμόνοια. καὶ γὰρ ὁ μὴ μεταδοὺς ἑκ τ ἀλλοτρίων κακῶν ἁπάντων μονοτρόπως ἐδόκει πονηρός. καὶ ὁ μὴ μεταλαβὼν ὡς ἀγαθοῦ τινος, ἤλγει τ νοσφισμὸν τῆς ὠμότητος. καὶ δίκαιον μὲν οὐδὲ ἐπιχειρῆσαι τὰς ἀθεμιτότητας αὐτῶν, ἀδύνατον. σαφηνίσαι δ' εἰπεῖν, μήτε πόλιν ἄλλην τοιαῦτα πεπονθέναι, μήτε ἔθνος ἐξ αἰῶνος γεγονέναι, κακίας γενικωτέραν. οἶμαι τελευταῖον, καὶ τὸ μῖσος ἐφαύλιζον τ ἑβραίων ὡς ἧττον ἀσεβεῖς δοκεῖν παρὰ ἀλλοτρίους. ἐξωμολογήσαντο δ' ὅπερ ἦσαν, δοῦλοι, καὶ σύγκλυδες, καὶ νόθα ἔθνος φθάρματα. τὴν μὲν γε πόλιν ἀνέτρεψαν αὐτοὶ, ῥωμαίους δ' ἄκοντας, ἠνάγκασαν ἀπεραφθῆναι σκυθρωπῶς κατορθώμασι, καὶ μόνον οὐχ ἑλκύσαι ἐπὶ τ ναὸν βεβδελυγμένον τὸ πῦρ. ἀμελεῖ καιόμενον ἐκ τ ἄνω πόλεως ἀφορῶντες, οὔτε ἤλγησαν, οὔτε ἐδάκρυσαν· ἀλλὰ ταῦτα τὰ πάθη, ὧδε ῥωμαίοις εὑρέθη. καὶ πεῖσαι μὲν καὶ χώραν ὕστερον μὴ ἀποδείξεως τ πραγμάτων ἐρῶμεν.

Κεφ. κη.

ΤΙτῳ δ' τὰ μὲν χώματα παρῄκοπτε, καί τι πολλὰ κακουμένων ἀπὸ τ τείχους τ τραπιωτῶν, πέμψας δ' αὐτὸς μοῖραν τ ἱππέων ἐκέλευσε τὰς κατὰ φάραγγας ἅπαν συγκομιδὴ τροφῆς ἐξιόντας ἐνεδρεύειν. ἦσαν δέ τινες μὲν καὶ τ μαχίμων, οὐκ ἐπὶ ἁρπαγαῖς ὁρμῶντες; τὸ δ' πλέον ἐκ δ' ὅλου πενητες, ὃς αὐτομολεῖν ἀπετρέπετο τὸ περὶ τ οἰκείων δέος. ὅτε δὲ λήσεσθαι τὰς φυσιαίρεσις ἤλπιζον μ γυναικῶν καὶ παιδίων ἀφιδρύσκοντες, καὶ καταλιπεῖν ταῦτα τοῖς λῃσταῖς οὐκ ἀνέμενον ἀπὸ αὐτῶν σφαγιάσματα. τολμηρὰς δ' πρὸς τὰς ἐξόδους ὁ λιμὸς ἐποίει. καὶ κατελείποντο λιποθυμοῦντες εἰς τὰς πολεμίας ἁλίσκεσθαι. λαμβανόμενοι δ' κατ' ἀνάγκην ἡμύοντο. καὶ μ μάχιμοι ἱκετεύειν ἄωρον ἐδόκει. μαστιγούμενοι δὲ καὶ πρὸς ἅπασι ζῶμενοι δ' θανάτῳ πᾶσιν αἰκίαν, ἀνεσταυροῦντο δ' τείχους ἀντικρύ. οὕτω μὲν οὖν οἰκτρὸν τὸ πάθος κατεφαίνετο, πεντακοσίων ἑκάστης ἡμέρας, ἔστι δ' ὅτε καὶ πλειόνων ἁλισκομένων. ὅτε δ' τὰς βίᾳ ληφθέντας ἀφεῖναι ἀσφαλὲς, καὶ φυλάττειν πάντας φρουρὰν τ φυλαττόντων ἐώρα, τοῦτο μὲν πλέον οὐκ ἐκώλυε. τάχα δ' ἂν ἐνδοῦναι πρὸς τὴν ὄψιν ἐλπίσας αὐτὰς, εἰ μὴ πρόδηλοι ἦσαν ὅμοια πάσχοντες. προσήλουν δ' οἱ στρατιῶται διὰ ὀργὴν, κ μῖσος τὰς ἁλόντας, ἄλλον ἄλλῃ σχήματι πρὸς χλευασμὸν, κ διὰ τὸ πλῆθος χώραν τε ἐλείπετο τοῖς σταυροῖς, κ σταυροὶ τοῖς σώμασιν. οἱ στρατιῶται δ' τοσοῦτον ἀπεδέησαν δ' μεταβαλέσθαι πρὸς τὸ πάθος, ὡς τινὰ καὶ πρωϊαίτερον αὐτοῖς σοφίσασθαι πρὸς τὸ λοιπὸν πλῆθος. σύροντες γὰρ τὰς τ αὐτομολων οἰκείας διὰ τὸ τεῖχος, καὶ τ δημοτ τὰς διὰ πίστιν ὡρμημένας, εἶα πόσχοιν οἱ ῥωμαίοις πρόσφευγοντες ἐπεδείκνυσαν, κ τὰς κεκρατημένας ἱκετας ἔλεγον ἀκ αἰχμαλώτους. ὅτε πολλὰς τ αὐτομολῶν ὡρμημένων μέχρι πάλης ἐγνώσθη, κατέσχεν ἔσω. ἐνίοι δ' κ φθάσαντες ἅμα δρᾶσαι, ὡς διὰ βέβαιον τιμωρίαν; ἀναπαυσιν ἡγούμενοι τὸν ἐκ τῶν πολεμίων θάνατον, ἐν λιμῷ συγκεισ. πολλὰς δ' καὶ χειρακτησαμένους κελεύσας πὶ τ

tractis, & si qui erant popularium proniores ad pacem, & quæ paterentur, qui ad Romanos profugerent, demonstrabant: & qui comprehensi tenebantur, eos supplices non captivos esse dicebant. Ea res multos perfugere cupientium, donec verum cognosceretur inhibuit. Fuerunt autem, qui statim dilapsi sunt, quasi ad verum supplicium properantes. Illatam enim ab hostibus mortem, comparatione famis requiem esse ducebant. Multis autem captivorum Titus

vera partiebantur. Et dominandi quidem causa erat in utroque dissensio, scelerum vero concordia. Nam qui ex alienis malis partem alteri, sibi totum vendicans, non dedisset, nequissimus videbatur. Et qui non accepisset, velut boni alicujus damno dolebat, quia crudelitatis parte caruisset. Singillatim quidem iniquitates eorum explanare non potero: ut autem breviter dicam, neque aliam civitatem unquam talia perpessam puto, neque ullam nationem post hominum memoriam malicia ferociorem fuisse. Postremo etiam genti Hebræorum maledicebant, ut minus impii viderentur in alienos. Veruntamen, quod erant, & servos se, & convenas & degeneris gentis abortiones esse confessi sunt. Deniq; civitatem ipsi evertêre, & Romanos invitos hanc tristem admittere victoriam coegêre: tardiusq; venientem in templum ignem pene traxêre. Deniqve cum hi ardere superiorem civitatem vidissent, neqve doluere, neq; illacrymavere: sed apud Romanos, qui hæc paterentur inventi sunt. Verum hæc quidem suo loco postea cum rerum documentis dicemus.

CAP. XII.

De Judæis crucifixis & aggeribus combustis.

TIto autem aggeres proficiebant, quamvis a multo milite male afficerentur: parte vero equitatus missa, jussit per valles ad alimenta comportanda exeuntibus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli etiam pugnatores, quibus jam minime præda sufficeret: major vero pars ex populo pauperes, quos profugere deterrebat pro affectibus suis metus. nec clam enim seditiosis fieri posse sperabant, ut cum conjugibus ac liberis diffugerent: eosqve latronibus relinqvere non patiebantur vice sua jugulandos. Audaciores autem faciebat ad exeundum fames, restabatqve jam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Deprehensi autem necessitate repugnabant: metu supplicii, seroqve videbantur supplicare: post pugnam itaqve verberati, & ante mortem modis omnibus excruciati, contra murum cruci suffigebantur. Tito quidem miserabilis videbatur ista calamitas, cum Judæi in dies singulos quingenti, nonnunqvam etiam plures caperentur. Sed neq; captos dimittere tutum erat, tantamqve asservare multitudinem custodum videbat esse custodiam: maxime vero propterea non prohibuit, citius eos existimans ea facie remissuros. tanquam similia passuros, nisi se dedissent. Milites autem diversis modis suffigebant, ira & odio & ludibrii causa: & propter multitudinem quam cepissent, jam spacium crucibus deerat, & corporibus cruces. Seditiosis vero tantum defuit, ut ea clade moverentur, quod etiam in contrarium eis cessit, ad deterrendam reliquam multitudinem. Transfugarum enim familiaribus ad murum

etiam manus abſcidi præcepit, eosqve ad Joannem & Simonem intromiſit, ut propter calamitatem nec viderentur profugi, nec crederentur: ſaltem nunc deſinerent admonens, neve ſe compellerent ad excidium civitatis: ſed lucrarentur in extremis mutata voluntate, & proprias animas, & patriam tantam & templum, cujus participem non habebant. ſimul autem aggeres circumeundo, operantes urgebat, veluti factis verba non multo poſt ſecuturus. Ad hæc in muris ſtantes, & ipſi Cæſari, & patri ejus maledicebant, mortemq; ſe contemnere clamabant, eamq; ſervituti recte præferre, multa vero mala Romanis facere dum ſperant, nec ſe nec patriam curantes, ut ipſe diceret, perituros: mundumq; Deo templum hoc melius eſſe: quamvis & id ſervaturus ſit, qui incoleret: quem ipſos quoque auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus illuſuros. quibus facta non adfore: finem enim Dei eſſe. Talia conviciis admiſcentes vociferabantur. Et inter hæc Antiochus quoque aderat Epiphanes, multos alios armatos ſecum ducens, & præterea caterva ſtipatus qui Macedones appellabantur, omnes ætate pares & paulo maturiores adoleſcentibus, more Macedonum inſtructi armis & eruditi. unde etiam nomen habebant, pleriqve tamen famam gentis æquare non poterant. Omnium enim regum qvi Romanis parebant, feliciſſimum Comagenum fieri contigit, prius quam fortuna mutaretur. Oſtendit autem ille quoque in ſenecta ætate, nullum ante mortem beatum dici oportere. Cæterum filius ejus adhuc eo vigente præſens ſe mirari ajebat, quidnã eſſet quod Romanos adire pigebat muros. erat enim bellator ipſe naturaqve promptiſſimus, tantusq; viribus, ut multum peccaret audacia. Cum vero Titus ad hoc ſubriſiſſet, laboremqve communem eſſe dixiſſet, ſicut erat Antiochus cum Macedonibus in murum impetum fecit. & ipſe quidem pro viribus ſuis ac peritia cavebat tela Judæorum, ſagittis eos appetens: adoleſcentes autem omnes præter paucos attriti ſunt. Nam pudore promiſſionis diutius pugna certaverant, & ad extremum multi faucii receſſêre: hoc reputantes, quod etiam viris Macedonibus vincere cupientibus fortuna opus ſit Alexandri. A Romanis enim duodecimo die menſis Maji aggeres inchoati, vix nono & vigeſimo perfecti ſunt, cum totos dies ſeptem & decem laboraſſent: ingentes enim quatuor jacti ſunt. & unus quidem, qui erat ad Antoniam, & a quinta legione fuerat extructus, contra medium ſtagnum, quod Struthium vocatur: alter vero a duodecima viginti cubitis diſtans. Decima vero legio, quæ ſupra memoratis præſtat, in Septentrionali parte opus erexerat, ubi ſtagnum eſt qvod appellatur Amygdalon. Ab hoc autem quintadecima legio triginta diſcedentem cubitis aggerem fecit ad pontificis monimentum. Jam vero admotis aggeribus, Joannes ſubfoſſa intus terra usqve ad aggeres, Antoniam verſus diſpoſitis per cuniculum ſudibus opera ſuſpendit: illataqve ſylva pice ac bitumine illita, igni immittit. ſuccenſis autem fulcimentis

A τ ἐαλωκότων, ὡς μὴ δοκῆσιν αὐτόμολοι ἢ πεφόβωνται ἀφ' τὴν συμφορὰν, εἰσέπεμψε πρὸς τ Σίμωνα, ϗ τὸν Ἰωάννην, νῦν γε ἤδη παύσασθ παρανῶν, ἢ μὴ πρὸς ἀναίρεσιν τ πόλεως αὐτὸν βιάζεσθ. κερδήσετε δ' ὀψ τ ὑστάτης μεταμελείας, τὰς τε αὐτῶν ψυχὰς, ϗ τὴν πάτριδα ϗ ναὸν ἐκκωμώντων ἄλλοις. πρεῖττον ἦν τὰ χώματα τὰς ἐργαζομένους ἅμα κατηφῆσαι, ὡς ἐκ τῆς μακρᾶς ἀχολυθήσοντ ἔργους τ λόγῳ. πρὸς ταῦτα αὐτόν τε ἐβλασφήμουν ἀπὸ τ τείχους πάντα, ϗ τ πατέρα αὐτ. ἢ δ' μὴν θνατὸς καταφρονῶν ἐῶν. ἠρῆσθ γὰρ αὐτὸν πρὸ ὀλέθρου καλῶς. ἐρχόμενοι δ' ἔσαν ἀν ὅμων ἦ κακαὶ ῥωμαίους, ἕως ἐμπέσωσι. πατρίδ δ' ὁ μέλλων τοῖς ὡς αὐτὸς φησιν ἀπολωμένοις. ἐναῦ ἀμείνω τάττει τῷ θεῷ, τ κόσμον εἶναι. σωθήσεσθ γε μὲν ἢ δ' ὅταν ὑπὸ δ καπνωθῶτ. ἐν ἢ αὐτοὶ σύμμαχον ἔχοντες, πᾶσαν χλοάζειν ἀπέλεια ὑστρῶσαν ἔργων. τὸ γὰρ πλῆθ, εἶναι δ' θεῦ. τοιαῦτα τοῖς λοιδορίαις ἀναμίσγοντες ἐπεκραύγασαν.

B

C

Κεφ. κθ.

Ἐν ᾧ τούτῳ, ϗ Ἐπιφανὴς ἀντίοχ, παρῆν, ἄλλους τε ἐπιλέκτους συχνοὺς ἔχων, ϗ ὡς αὐτὸν εἶφ μακεδόνων καλούμενον ἡλικίας πάντας ὑψηλοὺς ὁλόχρουν ὑπὲρ ἀνθηρᾶς, τ μακεδονικὸν τρόπον ὡπλισμένους τε ἐπαγωγοὺς μᾶλλον ἢ πολεμικούς. ὅθεν ϗ τὴν θράσυνσιν ἔχον, ὑστεροῦντες οἱ πολλοὶ δ' ἦσαν. δ' δαιμονήσας γὰρ μάλιστα τ ὑπὸ ῥωμαίοις βασιλέων τ κομμαγηνὸν σωτῆρα, πρὶν γδοὺς μεταβολῆς. ἀπέφηνε ἢ καὶ κεῖν θαρσήσας ὡς ἑδέν χρὴ λέγειν πρὸ θνατὸς μαχέσεσθαι. ἀλλ' ὅτε πρῶτ ἀκμάζοντ αὐτ τὴν καὶ πρὶν ἄνδρας θαυμάζειν ἔφασκε, τὰ δ' ὅπως ῥωμαῖοι καταγνοῖεν πρσιέναι τ τείχ. πολεμίους δέ πως αὐτὸς λαῶ, ϗ φύσ ἐβοήθ κατά γε τὴν ἀλκὴν τοσοῦτ, ὡς ὀλίγῳ τὴν τόλμαν ἀφαρπάσαι. μεταβάσαντ ἢ δ' πάτε, ϗ κοινὸς ὁ πόν ἐκάντ ὡς εἶχεν ὥρμησεν ὁ ἀντίοχ μᾶ τ μακεδόνων πρὸ τὸ τεῖχ. αὐτὸς μὲν οὖν ἀφ' ἵππου ἦλθ, ϗ κατ' ἐμπρόσθεν, ἐφυλάττετ τὰ τ ἰσθμῶν βέλη τοξευόντων εἰς αὐτόν. τὰ μὲν ἄκρια δ' αὐτῷ συνετρίβη πάντα, πολλοὶ ὀλίγων. ἀφ' ὁ δ' αἰδῶτ ὑποχόντος, πρὸς φιλονεικ μαχόμενα, ϗ τέλ ἀνεχώρησαν τραυματίαι πολλοὶ συνειδότες ὅτι ϗ τοῖς ἀληθῶς μακεδόσιν οἱ μέλλοιεν χρᾶσθαι, δέοιτ' ἀλεξάνδρου τύχης.

D

E

Κεφ. λ.

Τοῖς ᾧ ῥωμαίοις δεκάμηνος δωδεκάτῳ μηνὸς ἀρτεμισίου, σταθλεύθη τὰ χώματα πόλις ἐπ' αὐτῇ ἐικάδι, τ δεκάτῃ σωνεχῶς συνημμένων ἡμέρας. μέγιστα δ' ἐχώθη τὰ τέσσαρα. ϗ θάτερον μὲν τὸ ὀπὶ τὴν ἀντωνίαν ὑπὸ δ πέμπτ πῆγμα ἐβλήθη ϗ μέσον τῆς ὁρμῆς καλυμένης κολυμβήθρας. τὸ ᾧ ἕτερον ὑπὸ δ δωδεκάτ διεξῶτ ὅσον εἰς πήχεις ἑκατόν. τῷ δεκάτῳ ᾧ πῆγμα διέχον τὰ πολὺ τάττων, ϗ βόρειον κλῖμα τὸ ἔργον ἦν, ἐ κολυμβήθρᾳ ἀμύγδαλον προσαγορευομένῳ. τάττ ᾧ τὸ πεντεκαιδέκατον ὑπὸ τριάκοντα πηχῶν ἔχον ϗ τὸ δ' ἱερέως μνημεῖον. προσαγορευομένων δ' ἤδη τ ὀρυγμάτων, ὁ μὲν ἰωάννης ἔνδοθεν ὑπερύξας τὸ ϗ τὴν ἀντωνίαν μέχρι τ χωμάτων, ἐ Ἀλαλαῶν σαυροῖς τὰς ὑπονόμους, ἀνακρηπίσας τὰ ἔργα. πίσσῃ ᾧ ϗ ἀσφάλτῳ διαχεόμενον ὕλαν ὑποκαίουσι, ἐνίησι πῦρ, ϗ τῶν σαυρῶν ὑποκαέντων ἤτε διώρυξ

F

G

supra memoratis præſtat, in Septentrionali parte opus erexerat, ubi ſtagnum eſt qvod appellatur Amygdalon. Ab hoc autem quintadecima legio triginta diſcedentem cubitis aggerem fecit ad pontificis monimentum. Jam vero admotis aggeribus, Joannes ſubfoſſa intus terra usqve ad aggeres, Antoniam verſus diſpoſitis per cuniculum ſudibus opera ſuſpendit: illataqve ſylva pice ac bitumine illita, igni immittit. ſuccenſis autem fulcimentis

διώρυξ ἐνέδωκεν ἀθρόα, καὶ μετὰ μεγίστου ψόφου κατ- A fossa repente subsedit, cumque magno sonitu in
εσείσθη τὰ χώματα εἰς αὐτόν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον μετὰ eam aggeres decidêre. ac primo quidem cum
κονιορτοῦ καπνὸς ἐγένετο καὶ ὑς, πυγμῇ τῆς πλησμα- pulvere fumus ex alto excitatus est, cum ignem
τι δὲ πυρός. τῆς γὰρ θλιβείσης ὕλης διαθερωσκομένης ruina concluderet. peresa vero materia qva
ἤδη φανερὰ φλὸξ ἐρρήγνυτο. καὶ τοῖς ῥωμαίοις ἔκπλη- premebatur, flamma jam clarior apparebat. Et
ξις μὲν πρὸς τὸ αἰφνίδιον, ἀθυμία δὲ πρὸς τὴν δόκησιν Romanos repentini quidem facti stupor occupat:
ἐμπίπτει· καὶ κρατήσειν οἱ μὲν ἐδόκουν, ἤδη τὸ συμβὰν καὶ molitionem vero Judæorum ægre ferebant, jam-
πρὸς τὸ μέλλον ἔλυσε τὴν ἐλπίδα· τὸ γὰρ ἀμυνεῖν ἀρχεῖον que se vicisse credentium & spes eo casu refrixit,
ἐδόκει πρὸς τὸ πῦρ, καὶ εἰσβεβλῆσθαι τὰ χώματα κατανη- B & in posterum subvenire adversus ignem minus
θέντων. μετὰ δὲ ἡμέρας δύο, καὶ τοῦς ἄλλους ἤδη θέντας utile videbatur, etiam si esset extinctus semel ag-
χώμασιν οἱ περὶ τὸν σίμωνα. καὶ γὰρ δὴ προσαγόντες geribus devoratis. Biduo vero post, alios etiam
ταύτῃ τοὺς ἑλεπόλεις οἱ ῥωμαῖοι, διέσειον ἤδη τὸ τεῖχος. aggeres Simon cum sociis aggreditur. illa enim
τεφθαῖος δέ τις ἀπὸ γαρσὶς πόλεως τῆς γαλιλαίας, καὶ parte Romani admotis arietibus concutere mu-
μεγήσαρος τῶν βασιλικῶν μαθαμμης ἱεράπων, rum cœperant. Tephthæus autem quidam ex
μετ' ὀλίγων ἀδιαβηνός τις υἱὸς ναβαταίου, τοὔνομα κληθεὶς Garsi ortus, civitate Galilææ, & Megassarus ex
ἀπὸ τῆς τύχης, καὶ ἀγίρας, ὅπερ σημαίνει χωλὸς, regalibus famulis Mariamnes, cumqve his Adi-
ἁρπάσαντες λαμπάδας, προσεπήδησαν ἤδη τοῖς μη- C abenus quidam, filius Nabatæi, nomen habens
χαναῖς. τούτων τῶν ἀνδρῶν, ἔτε πολεμικώτεροι καὶ πόλε- ex fortuna Agiras, cujus est interpretatio clau-
τὸν πόλεμον, ἐκ τῆς πόλεως ἐφάνησαν, οὐδὲ φοβερώτεροι. dus, raptis facibus in machinas evolarunt. hisq;
καθάπερ γὰρ εἰς φίλους ἐκτεχόντες, ἐς πολεμίων σί- viris neqve audaciores in illo bello extra civitatē
φος, ἔτε ἔδεισαν, ἔτε ἐμέλλησαν, ἔτε ἀπίσησαν· ἀλ- apparuere, neqve magis horrendi. nam velut in
λὰ διὰ μέσων ἐκθορόντες τῶν ἐχθρῶν, ὑφῆψαν τὰς μη- amicos, non in agmen hostium excurrerent, nihil
χανάς. βαλλόμενοι δὲ, καὶ τοῖς ξίφεσιν ἀνωθούμενοι cunctati sunt, aut substitêre: sed per medios ini-
πάντ' ἦν, ἃ πρότερον ἐκ δὲ κινδύνου μετεκινήθησαν, ἢ micos facto impetu, machinas incendêre. acti
θραξάσθαι τῶν ἐργάνων τὸ πῦρ. αἰρομένης δὲ ἤδη τοῦ φλο- autem missilibus, & gladiis detrusi, non prius a
γὸς, ῥωμαῖοι μὲν ἀπὸ τῶν στρατοπέδων σπασθέντες ἐβοή- D periculo demoti sunt, quam ignis instrumenta
θουν· ἰουδαῖοι δὲ ἐκ τοῦ τείχους ἐκώλυον, καὶ τοῖς σβεννύειν corriperet. Sublata vero jam flamma, Romani
πειρωμένοις ἐπεπολέκηντο, καὶ μηδὲν τῶν ἰδίων φειδόμενοι qui dem concurrentes e castris, auxilio propera-
σωμάτων. καὶ οἱ μὲν ἔλυον τοὺς ἑλεπόλεις τῶν ὑπὲρ αὐτοὺς bant: Judæi vero ex muro eos prohibebant,
χερρῶν ἐκ τοῦ πυρὸς φλεγομένων. οἱ δὲ ἰουδαῖοι, καὶ manusqve cum his conferebant, qui flammas ex-
διὰ τῆς φλογὸς ἀντελαμβάνοντο, καὶ σιδήρῳ ζέοντες tingvere conarentur propriis corporibus nullo
θρασυνόμενοι τὰς κεφὰς ἐμεθίεσαν. διέκαιε δὲ ἀπὸ modo parcentes. Et illi quidem arietes igni sub-
τούτων ἤδη τὰ χώματα τὸ πῦρ, καὶ τὰς ἀμυνούσας προσε- trahere, cum eorum tegmina cremarentur: Ju-
λάμβανεν. ἐν τούτῳ δὲ οἱ μὲν ῥωμαῖοι κυκλούμενοι τῇ E dæi vero etiam per flammas eos retinere certa-
φλογῇ, καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ἔργων ἀπογινόντες, ἀνεχώ- bant. & quamvis fervens nacti essent ferrum,
ρουν ἤδη τὰ στρατόπεδα. ἰουδαῖοι δὲ προσεκείντο πόλεως tamen arietes non amisêre. Hinc autem flamma
ἀεὶ γινόμενοι, τῶν ἔνδοθεν προσβοηθούντων, καὶ τῇ κρατεῖν transiit in aggeres, & auxiliantes præveniebat
τεθαῤῥηκότες, ἀπαμιδὸν τοῖς ἐχθροῖς τῆς ὁρμῆς. προσ- incendium. Itaqve Romani flamma circumda-
ελθόντες δὲ μέχρι τῶν ἐρυμάτων, ἤδη συνεπλέκοντο τοῖς ti, quoniam servare posse opera desperabant, in
φρουροῦσι. τάξις ἐστὶν ἐκ διαδοχῆς ἱσταμένη, τῷ δὲ castra discedunt. Judæi vero magis instabant,
στρατοπέδῳ μὴ τὸ ὅπλον, καὶ δεινὸς ἐπ' αὐτῇ ῥωμαίων νό- cum semper eorum numerus cresceret, ex civi-
μος, τὸν ἀναχωρήσαντα καθ' ἓν δηλονότι συνεῖναι αἰτίαν θνή- tate accedentibus adjumentis, minusqve cau-
σκειν. ἔτι δὲ μὴ κολάσεως τὸ μετ' ἀρετῆς θάνατον προ- F tos haberent impetus, freti victoria. progressi
κρίναντες, ἱσταντο. καὶ πρὸς τὴν τούτων ἀνάγκην, πολλοὶ τῶν τραπέντων ἐπεστράφησαν αὐθάδεσι. διαθέντες autem usque ad munimenta castrorum prælio
γὰρ καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς ἤδη ἐπὶ τείχους, ἔργον τὸ προσγινό- cum eorum custodibus decertabant. Est enim
μενον πλῆθος ἐκ τῆς πόλεως ἐδέησε εἰς ἀσφάλειαν ἢ statio pro castris per vices succedentium arma-
φυλακὴν τῶν σωμάτων ποιεῖσθαι μένειν. συνεπλέκοντο γὰρ torum, & acerbissima in eos sanctio Romanorum,
οἱ ἰουδαῖοι τοῖς προσιοῦσι, καὶ τοῖς ἀκμαῖς ἀφυλάκτως ἐμ- ut qui loco de qualibet causa cessisset, occide-
πίπτοντες, αὐτοῖς σώμασι τοὺς ἐχθροὺς ἔπαιον. ἔτε γὰρ ἔρ- retur. hi pœnali exitio gloriosa morte prælata, ste-
γοις αὐτοὶ πόλεον, ἢ τοῖς ἀκμαῖς ἀφυλάκτως ἐμπίπτοντες, terunt fortiter: eorumqve necessitate simul ac
αὐτοῖς σώμασι τοὺς ἐχθροὺς ἔπαιον. ἔτε γὰρ ἔρ- pudore, plurimi fugientium rediêrunt: bastistisq;
γοις αὐτοὶ πόλεον, ἢ τοῖς ἀκμαῖς ἀφυλάκτως ἐμ- G in muro dispositis ex civitate accedentem multi-
πίπτοντες, αὐτοῖς σώμασι τοὺς ἐχθροὺς ἔπαιον. ἔτε γὰρ ἔρ- tudinem prohibebant, nihil pro cautione sive tu-
γοις αὐτοὶ πόλεον, ἢ τοῖς ἀκμαῖς ἀφυλάκτως ἐμ- tamine suorum corporum providentem. nam
πίπτοντες, αὐτοῖς σώμασι τοὺς ἐχθροὺς ἔπαιον. ἔτε γὰρ ἔρ- quoscunqve obvios habuissent, cum his con-
γοις αὐτοὶ πόλεον, ἢ τοῖς ἀκμαῖς ἀφυλάκτως ἐμ- grediebantur Judæi: & in spicula irruentes in-
πίπτοντες, αὐτοῖς σώμασι τοὺς ἐχθροὺς ἔπαιον. ἔτε γὰρ ἔρ- caute, ipsis corporibus inimicos feriebant. Sed
γοις αὐτοὶ πόλεον, ἢ τοῖς ἀκμαῖς ἀφυλάκτως ἐμ- neqve hi actis magis quam fiducia superabant, & Romani plus audaciæ quam quod male tractarentur, cedebant. Jam vero Titus aderat ab Antonia, quo secesserat, locum aliis aggeribus prospiciens: multumqve increpatis militibus, si cum hostium muros obtinerent, in suis periclitarentur,

& velut ex carcere contra se dimissis Judæis, ob- A sessorum paterentur ipsi fortunam, ipse cum electis militibus hostes a latere circumvenit, illi autem cum in ora ferirentur, contra eum conversi durabant. mixta vero acie, pulvis quidem lumina, clamor vero aures exuperabat, neq; aut amicum quisquam internoscere poterat, aut inimicum. Judæis autem non tantum virium fiducia, quantum salutis desperatione perseverantibus, B etiam Romanos pudor armorum & gloriæ, & præsentia periclitantis Cæsaris reddidit fortiores. Itaq; putaverim eos ad extremum nimia ferocitate animorum, vel totam multitudinem Judæorum fuisse rapturos, nisi prævento pugnæ momẽto, in civitatem se recepissent. Corruptis autem aggeribus Romani mœrore tenebantur, quod tam longum laborem una hora perdidêre, & multi quidem solutis machinis captum iri civitatem C jam desperabant.

CAP. XIII.

De muro extructo ab exercitu Romano circum Hierosolymam triduo.

Titus autem cum ducibus quid fieret deliberabat. Et calidioribus quidem placebat, omni admoto milite vi muros experiri: adhuc enim Judæos cum exercitus parte dimicasse, universi vero militis impetum tolerare non posse, verum sagittis esse obruendos. Prudentiores autem rursus aggeres fieri svadebant: alii & sine aggeribus assideri, egressus eorum tantummodo observando, ac ne victus intro ferretur monebant, & civitatem fami relinqvere, neq; cum hoste manu confligere: nec enim expugnari eorum confidentiam posse, quibus optatum est ferro procumbere, vel etiam sine hoc interficere, quæ sævior est cupiditas. Ipsi autem Tito, cessare quidem prorsus tanto cum exercitu, honestum non videbatur: & pugnare cum his super vacuum, qui semetipsos perdituri essent. Aggeres autem fieri, impendiorum penuria operosum judicabat, egressus vero civitatis observari, operosius. Nec enim circundari eam propter magnitudinem locorumq; difficultatem, ab exercitu posse, & præterea ad excursus incautum: contra manifestam enim viam observatam, occultas vias excogitaturos Judæos, tam F necessitate quam locorum scientia. Si quid autem clam esset illatum, diutius obsidionem trahendã, verendumq; ne victoriæ gloriam diminuat temporis longitudo. Hæc enim cuncta quidem effici posse, sed celeritatem ante gloriam duci: debere tamen si celeritate uti velit & cautione, totam muro cingere civitatem. Hoc enim modo omnes exitus posse præcludi: & Judæos aut omnibus modis salute desperata, civitatem tradituros, aut fame victos facillime capiendos. aliter enim se non posse quiescere. Verum & aggeres curaturum esse, cum infirmiores habeat, qui prohibeant. Quod si cuiquam magnum opus & inextricabile videatur, eum considerare debere, quod neq; parvum opus Romanos deceat facere: & sine labore magnum quid perficere, ne Deo quidem facile sit. His dictis duces exhortatus, jubet eos exercitus in opera distribuere. Divinus autem quidam impetus militibus incidit: ambitumq; partiti, nõ solum rectores inter se, verum ipsi etiam ordines certabant. Et miles quidem decadarcho, decadarchus autem hecatontarcho, isq; chiliarcho placere properabat: chiliarchorum vero ostentatio ad duces usq; pertinebat

ὥσπερ ἐκ δεσμωτηρίου καθ' αὐτῶν ἐξαφεὶς Ἰουδαίους ἀνέπτις, αὐτὸς μὲν τῶν ἐπιλέκτων καὶ τοὺς πολεμίους αὐτῆς. οὐδεμίᾳ γὰρ παύσασθαι, ἢ μέχρις ἔτι ἐπιφερόντος σκαρτέρουν. μιγείσης δὲ τῆς διατάξεως, ὁ μὲν κονιορτὸς τὰ ὄμματα, ἡ κραυγὴ δὲ τὰ ἀκοὰς ἐπεκράτει, καὶ οὐδὲ ἕτερος παρὰ τὸν ἑτέρου τὸν ἐχθρὸν, ἢ τὸν φίλον. Ἰουδαίων δὲ ἃ σῶσαι ἐπὶ καὶ ἀλκὴν, ὅσον ἀπογνώσει σωτηρίας θαρσοῦντων, καὶ ῥώμης ἐπίνωσεν αἰδὼς δέους τε καὶ ὅπλων, καὶ ἀκινδυνοῦντος παραιρῶν. οὓς τὰ μὲν δοκῆσαι τὰ πλοῦτος ὅτι περιβολὴν ὑμῶν, καὶ ὅλην ἁρπάσαι τὰ Ἰουδαίων πλῆθος, εἰ μὴ τὴν ὁπλίσεως θαρσήσαντας, ἀναχώρησιν εἰς τὴν πόλιν. διεφθαρμένων δὲ τὰ χωμάτων, ῥωμαῖοι μὲν ἦσαν ἐν ἀθυμίᾳ τὸ μακρὸν καμάτων ὅτι μιᾶς ὥρας ἀπολέσαντες. καὶ πολλοὶ μὲν τὰ σωθῆναι μηχανὰς ἀπήλπιζον ἁλώσεσθαι τὴν πόλιν.

Κεφ. λα.

Τίτος δὲ μὲν τὰ ἡγεμόνων ἐβουλεύετο καὶ τὰς μὲν θερμοτέροις, πᾶσαν ἐδίκαιε παρασκευὴν τὴν δυνάμιν, ἀποπειρᾶσθαι δὲ τείχους βίᾳ. μέχρι μὲν γὰρ νῦν καταπάτασμα Ἰουδαίοις τὰ φαλάγγων συμπεπλέχθαι παρόντων δὲ ἀνδρῶν, ἀδεῶς τὴν ἐξόδων οἴσειν, καὶ χωρὶς ὅπλων γὰρ ἐπὶ τὰ βελῶν. τὰ δὲ ἀσφαλεστέρων, οἱ μὲν καὶ τὰ χωμάτα ποιεῖν πάλιν οἱ δὲ καὶ δίκαια τούτων παρασκαλίζειν μόνον τὰ φυλάσσοντας, τὰς τε ἐξόδους αὐτῶν, καὶ τὰς εἰσκομιδὰς τὰ σιτηδείων παρήνουν, καὶ τὰ λιμῷ καταλιπεῖν τὴν πόλιν, μηδὲ συμπλέκεσθαι καὶ χεῖρα τοῖς πολεμίοις. ἄμαχον γὰρ εἶναι τὴν ἀπογνῶσιν, ἃς εὐκὴ μὲν τὰ σιδήρῳ πεσεῖν, δοκεῖ τὰ καὶ δίκαια τοῦτο, πάθος καλεπώτερον αὐτῷ τὸ μὲν ἐργεῖν καθ' ἡλικίαν μὴ τοσούτης δυνάμεως, σὺν ἐδόκει πεζεῖν, καὶ τὸ μάχεσθαι ἀστεῖον, πρὸς ἀλλήλων φθαρησομένους. βαλλόντων γὰρ χώματα, δύσεργον ἀπιφαίνειν, ὕλης ἀπορίᾳ, καὶ τὰ φυλάττειν τὰς ἐξόδους, δυσεργότερον. κυκλώσασθαι τε γὰ τῇ φαλάγγι τὴν πόλιν, μῆκος μέγεθος καὶ δυσχωρίαν, σὺν εὐμαρὲς εἶναι, καὶ σφαλερὸν ἄλλως πρὸς τὰς ἀπιόντας τῶν φανερῶν φυλαττομένων, ἀφανεῖς ἀπιοῦσαν Ἰουδαίους ὁδὸς, κατά τε ἀναγκαῖα καὶ διέμπειραν. εἰ δέ τι λάθρᾳ παρεισκομισθήσοιτο, τρισὶν ἑστῶσι πολίτῃ πολιορκίᾳ, δεδιέναι τὰ μὴ τὴν δόξαν τὰ κατορθώματος αἰσθὲ τὸ μῆκος ἐλαττώσει τὰ χρόνε. τοῦτο γὰρ εἶναι πᾶν ἀνύσιμον. πρὸς τὰ εὐκλείας τὸ ταχὺ. δεῖν μὲν γε εἰ τὰ ταχὺ μετ' ἀσφαλείας βέλτιστο χρήσασθαι πρὸς τὴν ἄλλην τὴν πόλιν. μόνως γὰρ ἅπαντας ἀποφράξαι τὰς ἐξόδους καὶ Ἰουδαίους ἢ πρὸς ἀπορίαν ἀπογνόντας τὴν σωτηρίαν, σφᾶσθαι τὴν πόλιν ἢ λιμῷ πόντας χειρωθήσεσθαι ῥᾳδίως. ἃ δὲ γὰ ἠρεμήσειν αὐτὸς ἄλλως, ἀλλὰ καὶ τὰ χωμάτων ἐπιμελήσεσθαι πάλιν, χρώμενον τοῖς κωλύουσιν ἀπονωτέροις. εἰ δέ τα μέγα δοκεῖ καὶ δυσπάλευτον τὸ ἔργον, χρὴ εἶναι σκοπεῖν, ὡς ὅτι ῥωμαίοις τι μικρὸν ἐνεργῶν πεζεῖ, καὶ δίκαια πόνε κατορθοῦν τὰ τὰ μεγάλων εὐδοκῆ ῥᾴδιον, ἀλλ' ἢ θεῷ μόνῳ. τούτοις πείσας τὰς ἡγεμόνας, θαμὲν μὲν σκέλα τὰς δυνάμεις ἐπὶ τὸ ἔργον. ὁρμὴ δέ τις ἐμπίπτει δαιμόνιος τοῖς στρατιώταις, καὶ μεμαμώντων τὰ εἰδέναι, ἃ μόνον πρὸς τὴν μεγαλοφυΐαν ἐργάζεται ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς τάξεων πρὸς ἀλλήλας καὶ στρατιώτης μὲν δεκαδάρχαι. δεκαδάρχης δὲ ἑκατοντάρχαι, ἑκατοντάρχης δὲ ἐσπεύδεν χιλιάρχαι χιλιάρχων δὲ τοὺς ἡγεμόνας ἔτεινεν ἡ φιλοτιμία καὶ τὰ ἡγεμόνων τὰ ἅπαντας, ἕρα-

ἐκράδυε καῖσαρ. πρεῖῶν γὰρ αὐτῷ ἑκάστης ἡμέρας πολλάκις, ἐπεσκόπει τὸ ἔργον. ἀρξάμενος δ' ἀπὸ τῶν ἀσσυρίων παρεμβολῆς, καθ' ἣν αὐτὸς ἐστρατοπεδεύσατο, ἐπὶ τὴν κατωτέρω κωμόπολιν, ἦγε τὸ τεῖχος. ἔνθεν μὲν ἐπὶ κεδρῶνα ἐπὶ τὸ ἐλαιῶν ὄρος, εἶτα ἀνακάμπτων κατὰ μεσημβρίαν περιλαμβάνει τὸ ὄρος, ἄχρι τοῦ πρὸς ἑσπέραν καλουμένης πέτρας, τέν τε ἐξῆς λόφον ὃς ἐπίκειται τῇ κατὰ τὴν σιλωὰμ φάραγγι, κἀκεῖθεν ἐκκλίνας πρὸς δύσιν, εἰς τὸν τῆς πηγῆς κατῆγε φάραγγα. μεθ' ὃν ἀναβαίνων κατὰ τὸ ἀνάνε ἐπὶ ἱερέως μνημεῖον, καὶ διαλαβὼν τὸ ὄρος, ἔνθα πομπεῖος ἐστρατοπεδεύσατο, πρὸς κλίμα βόρειον ἐπέστρεφε. κατελθὼν μέχρι κώμης (ἐρεβίνθων οἶκος καλεῖται) κατ' εὐθεῖαν τὸ ἡρῴδε μνημεῖον τεῖχον κατ' ἀνατολὰς τοῦ ἰδίου στρατοπέδου συνῆψεν, ὅθεν περ ἤρξατο. τὸ μὲν οὖν τεῖχος ἑνὸς δέοντος παρὰ σταδίους δισχιλίους, ἐξῆν δ' αὐτὸ περιοδεύειν τρισκαίδεκα φρούρια· κατὰ τούτων οἱ κύκλοι δέκα συνεμβαλλόντι σταδίων. τρισὶ δ' οἰκοδομήθη τὸ πᾶν ἡμέρας. ὡς τὸ μὲν ἔργον, μείζων εἶναι ἄξιον, τὸ δὲ τάχος ἠπίστει πίστεως. περικλείσας δὲ τῷ τείχει τὴν πόλιν, καὶ δυσὶν μὲν τοῖς φρουρίοις ἐγκαταστήσας, τὸ μὲν πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς περιῶν αὐτὸς ἐπεσκέπτετο· τὴν δευτέραν ἐπέτρεψεν ἀλεξάνδρῳ, τὸ τρίτην δ' ἔλαχον οἱ τῶν τάγματων ἡγεμόνες. διεκληρώσαντο δ' οἱ φύλακες τὰς ὕπνους, καὶ δι' ὅλης νυκτὸς περιήεσαν τὰ φρούρια.

ΚΕΦ. λϚ.

Ἰουδαίοις δὲ μὲν τὸ ἐξόδου, ἀπεκόπη πᾶσα σωτηρίας ἐλπίς· καὶ βαθύνας ἑαυτὸν ὁ λιμὸς κατ' οἴκους καὶ συμμορίας τὸ δῆμον ἐπεδόσκετο. καὶ τὰ μὲν τέγη πεπλήρωτο γυναικῶν καὶ βρέφων λελυμένων· οἱ δὲ νεανίσκοι διοιδοῦντες ὥσπερ εἴδωλα κατὰ τὰς ἀγορὰς ἀνελοῦντο· καὶ κατέπιπτον, ὅπου ποτὲ τὸ πάθος καταλαμβάνοι, ἀθρόαν τὴν τῶν θαπτόντων, ὅτε ἴσχυον οἱ κάμνοντες, καὶ τὸ διστονοῦν, ὄκνος δὲ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν, καὶ τὸ κατὰ σφᾶς ἄδηλον. πολλοὶ γοῦν τοῖς ὑπ' αὐτῶν θαπτομένοις ἐπαπέθνησκον. πολλοὶ δὲ πρὶν τὰς θήκας πρὸν ἐπισπεῖσαι τὸ χρεὼν προῆλθον. ἔτι δ' ἡ θρασεῖα ἐν τῇ συμφορᾷ, κατ' ὀλοφυρμὸν ἦν, ἀλλ' ὁ λιμὸς ἤλεγχε τὰ πάθη. ξηροῖς γὰρ τοῖς ὄμμασι, καὶ σεσηρόσι τοῖς στόμασιν οἱ δυσθανατοῦντες, ἐφεώρων τὰς φθάσαντας ἀναπαύσασθαι. βαθεῖα δὲ τὴν πόλιν περιεῖχε σιγὴ, καὶ νὺξ θανάτου γέμουσα, καὶ τούτων οἱ λῃσταὶ χαλεπώτεροι. τυμβωρυχοῦντες γὰρ τὰς οἰκίας, ἐσύλων τὰς νεκρὰς, καὶ τὰ κατακαλύμματα τῶν σωμάτων περιστῶντες, μὴ γέλωτος ἐξήεσαν, τάς τε αἰχμὰς τῶν ξιφῶν ἐδοκίμαζον ἐν τοῖς πτώμασι. καί τινας τῶν ἐρριμμένων ἔτι ζῶντας διήλασαν ἐπὶ πεῖραν δ' σιδήρου. τὰς δὲ ἱκετεύοντας χρῆσαι σφίσι δεξιὰν ἢ ξίφος, τῷ λιμῷ κατέλιπον ὑποφαίνοντες. καὶ τῶν σκηνούντων ἕκαστος ἀπεινώτας εἰς τὸν ναὸν, ἀφεώρα τὰς στασιαστὰς ζῶντας ἀπολιπών. οἱ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐκ δημοσίᾳ θησαυρὸς τοὺς νεκροὺς ἐπῆλθον ἐκέλευον, τὸ σωμεῖα φέροντες· ἔπειθ' ὡς ἀφήρκεσαν, ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐρρίπτουν εἰς φάραγγας. περιὼν δὲ πάντας ὁ τίτος ὡς ἐπλήσατο πεπλησμένους τῶν νεκρῶν, καὶ βαθὺ μὲν ἰχῶρα μυδώντων τὸν ἐπορρέοντα τὰ σωμάτων, A ducum vero certamina Cæsar ipse dijudicabat. In dies enim singulos circuiens, opus sæpissime inspiciebat. Cœptum enim a castris Assyriorum, ubi ipse tendebat, ad inferiorem Cænopolim murum duxit. Hinc per Cedronem ad Eleon montem revertens, a meridie montem complectitur, usqve ad saxum quod Peristereonos vocatur, eiqve proximum collem, qui super vallem imminet Siloam, ac inde ad Occidentem flexo ædificio, ad vallem fontis descendit. Hinc subiens ad Anani pontificis monumentum, circundato monte, ubi Pompejus castra posuerat, ad Septentrionalem redit regionem. Et cum præcessisset, ad vicum, cui nomen est Erebinthonicus, post illum Herodis monumentum ab Oriente clausum castris suis conjunxit, unde cœperat. Murus quidem uno minus XL. stadiorum erat. Ad hoc autem foris castella tredecim ædificata sunt: eorum gyrus denis stadiis numerabatur. Totum autem opus triduo constructum est, ut id quidem dignū mensibus videretur, celeritas vero fide careret. Muro autem circuncluſa civitate, per castella, custodibus collocatis, primam quidem vigiliam noctis ipse circuiens explorabat: secundam vero Alexandro permiserat: tertia vero obtigit legionum ducibus. Somnos autem vigiles inter se sortiebantur, totaq; nocte per castellorum spacia circuibant.

CAP. XIV.

IUdæis autem cum exeundi facultate, omnis etiam spes salutis adempta est: auctaq; jam fames, totas domos ac familias depascebatur. Et tecta quidem plena erant mulieribus exanimatis, atque infantibus: viarum autem angusta senibus mortuis. Adolescentes autem ac juvenes turgidi, velut umbræ mortuorum, per fora versabantur: & ubi quem casus occupaverat, decidebant. Sepelire autem funera, neque poterant præ labore, & eos quibus aliqua vis supererat, pigebat, & propter multitudinem mortuorum, & quod de ipsis erat incertum. Deniq; super eos quos sepelierant, multi moriebantur. Multi autem ad sepulchra, priusquam fati dies veniret, & vivi properabant: neqve luctus in illis calamitatibus, neqve fletus erat, sed fame superabantur affectus. Siccis autem oculis, & corruptis oribus, qui tardius morerentur, eos qui ante se requiescerent, tuebantur. Altum vero silentium civitatem, plenaq; mortuis nox comprehenderat, & latrones his acerbiores. domos enim, quæ tum sepulchra erāt, & cadavera spoliabant, & velamina corporibus detrahentes, cum risu egrediebantur. hisqve gladiorum mucrones probabant: nonnullosqve jacentium adhuc spirantes, ferro experiendi causa transverberabant. Si quis autem manum rogasset aut ferrum sibi commodari, qvo famem evaderet, superbissime negligebatur. Animas vero efflantium quisqve, in morte templum obtutibus intuebatur, cum vivos relinqveret, seditiosos. Illi autem, primo quidem sumptu publico jubebant mortuos sepeliri, cum fœtorem ferre non possent: deinde qvod non sufficiebant, in valles eos ex muro præcipitabant. Qvas circuiens Titus ubi plenas cadaveribus vidit, altamqve saniem tabefactis corporibus defluentem,

De fame Hierosolymorum & secundo aggere extructo.

ingemuit: & extentis manibus Deum teſtabatur, factum illud ſuum non eſſe. Civitas qvidem ita erat affecta. Romani vero, cum jam nemo ſeditioſorum auderet excurrere (nam etiam eos mœror, famesqve tangebat) dies lætos agebant: frumenti, aliarumqve rerum neceſſariarum habentes copiam de Syria proximisqve provinciis, multi autem juxta murum ſtantes, magnamqve alimentorum abundantiam demonſtrantes, ſatietate ſui famem hoſtium incendebat. Seditioſis autem nihilo magis calamitate cedentibus, Titus reliqvias populi miſeratus, & properans ſaltem hoc liberare quod ſupereſt, iterum aggeres inchoabat, quanquam difficulter materiam reperiret. omnes enim civitati proximas ſylvas, opera prima conſumpſerant. a nonageſimo vero ſtadio milites alias congerebant: & Antoniam ad ſolam ex quatuor partibus, majores prioribus aggeres ſtruebantur. Cæſar autem agmina circuiens, atqve opus urgens, quod in manibus eos haberet latronibus oſtendebat. Sed illis pœnitudo plane perierat: & anima ac corporibus ſeparati, utrisqve velut alienis utebantur. Nec enim vel animas affectio manſveta, vel corpora dolor tangebat, qui etiam mortuam plebem, qvaſi canes lacerabant, replebantqve langventibus carcerem.

CAP. XV.

De cæde Judæorum intra & extra Hieroſolymam.

DEniqve Simon Matthiam, per quem obtinuerat civitatem, excruciatum peremit. Bocthi filius erat, ex pontificibus populo maxime fidelis & carus. Is, cum a Zelotis male populus tractaretur, quibus jam Joannes acceſſerat, ut adjutorem Simonem reciperet, populo perſvaſit nulla cum eo prius habita pactione, nec aliquid mali metuens. Ingreſſus autem ille, poſtquam obtinuit civitatem, inimicum eum æqve atqve alios eſſe dicebat, qui pro ſe conſilium dederat, velut hoc ſimplicitate ſvaſiſſet: productumqve eum & accuſatum, quod cum Romanis ſentiret, morte damnavit, ne purgationis quidem ei facultate conceſſa, cum tribus filiis ſuis. quartus enim ad Titum ante profugerat. Prius autem ſe occidi, quam filios obſecrantem, atqve hanc pro illa, quod civitatem ei aperuiſſet, gratiam poſtulantem, ut augeret ejus dolorem, noviſſimum juſſit interfici. Ille quidem ſuper cæſos in conſpectu ſuo filios jugulatur, coram Romanis productus: ita enim Simon Anano Bamadi filio præceperat, qui erat ejus ſatellitum crudeliſſimus, cavillatus ſi quid eum juvarent, ad quos exire voluiſſet, corpora vero ſepeliri prohibuit. Poſthos Ananias quidam, pontifex, filius Mesbali nobilis, & ſcriba curiæ, vir fortis, ex Ammaunte, genus ducens, & cum his quindecim ex populo clariores necantur. Joſephi vero patrem concluſum aſſervabant: miſſoq; præcone denunciãt, ne quis in civitate degentium vel colloqveretur cum eo, vel in unũ veniret, proditionis metu propoſito: & eos qui hæc cum illo deflerent, ante qvæſtionem perimebant. Iſta videns quidam Judas filius Judæ unus ex numero præfectorum Simonis, qui turrim ab eo ſibi creditam cuſtodiebat, fortaſſe quidem nonnihil etiam miſericordia crudeliter pereuntium, magis autem ſui providentia, convocatis decem fidiſſimis contubernalium: quousqve

A στενάξας, καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας, κατεμαρτύρετο τὸν θεὸν, ὡς οὐκ ἐκ τὸ ἔργον αὐτὸς. τὰ μὲν δὴ κατὰ τὴν πόλιν εἶχεν ὅτω. δωμαῖοι δ' μηδενὸς ἔτι τ στασιαστῶν ἐκτερέχοντ, (ἤδη γὰρ τ τότων ἀθυμία κ λιμὸς ἐφῆπτο, ἐπ' ἀθυμίας ἦσαν) σίτ τε εὐφορίαν κ τ ἄλλων ἐπιτηδείων ἐκ τ συρίας, κ τ ἄλλων τ πλησίον ἔχοντες, ἰσάμωμοι δ' ἅπι πολὺ δ' τεῖχος πλησίον, κ πολὺ πλῆθ τ ἐδωδίμων ἐπιδεικνύμενοι, τῇ κ σφᾶς κόρῳ, τ λιμὸν τ πολεμίων ἐξέκαμον. πρὸς δ τὸ πάθ τ στασιαστῶν
B μηδὲν ἐνδιδόντων, πῖτ οἰκτείρων τὰ λείψανα δ δήμου, ἐπανεδάζων τὸ γοῦν πρὸν ἐξαρπάσαι, πάλιν ἤρχετο χωμάτων, χαλεπῶς αὖτῷ τ ὕλης παρεχομένης. ἡ μὲν γὰρ πρὸ τὴν πόλιν πᾶσα τ περιοῦσα ἔργοις ἐκέκοπτο, σωρηφόρων δ' ἄλλων ἀπ' ἐνεγκεῖν ξυλία ἐνδεῶς εἶχον, κ πρὸς μόνης ὕψους τ ἀντωνίας κ μέρη τέσσαρα πολὺ μείζονα τ περιόντων χωμάτων. πρὸς δ' ὀκνοῦντα καὶ τὸ γνωμα, κ καταπείγων τὸ ἔργον ἐπεδείκνυ
C τῆς λησταῖς, ὡς ἐν χερσὶν εἴησαν αὐτός. μόνους δ' ἐκείνους ἄρα κακῶν ἀπολώλει μεταμέλεια, κ τὰς ψυχὰς χωρίσαντας ἀπὸ τ σωμάτων, ἀμφοτέροις ὡς ἀλλοτρίοις ἐχρῶντο. ἅτε γὰρ πάθ αὐτῶν ἦμερον τ ψυχῆς, ἅτε ἀληθῶν ἥπτετο δ σώματ, οἵ γε ἔνεκρον τ δῆμον ὥσπερ κύνες ἐσπάραττον, κ τὰ δεσμωτήρια τ ἀῤῥώστων ἐνεπίμπλασαν.

ΚΕΦ. ΛΓ.

ΣΙμων γοῦν ὁδὲ ματθίαν δι' ὃν κατεῖχε τὴν πόλιν
D ἀβασάνιστον ἀνεῖλε. βοηθὸς πᾶσι λεῖ ἦτ ἐκ τ ἀρχιερέων ἐν τοῖς μάλιστα τῷ δήμῳ πιστὸς, καὶ τίμι; ὃς ὑπὸ τῆς ζηλωτικῆς κακοπραγμόνων δ πληθὺς, οἷς ἤδη κ ἰωάννης προσῆλθ, πείθει τ δῆμον ἑαυτῷ συναφεῖναι τ σίμωνα βοηθὸν, ὀδὲν ἅτε πρόσω δεδοκηκὼς φαῦλον ἐξ αὐτοῦ. παρελθὼν δ' ἐκεῖν ὡς ἐκράτησε τ πόλεως, ἐχθρὸν ἐν ἴσῳ τοῖς ἄλλοις ἡγεῖτο, κ τ ὑπὲρ αὐτοῦ σύμβουλον, ὡς ἂν ἐξ ἀπλότητ γεγονὼς
E μόν. ἀχθέντα δ' τοιγαροῦν κ κατηγορούμενον τὰ ἑαυτοῦ φρονεῖν, καὶ ὑπὲρ μὲν ἀνάτου, μηδὲν ὁπολογίας ἀξιώσας σὺν τοῖσιν ἑαυτοῦ. ὁ γὰρ τέταρτ ἐφῆκε δρομέας πρὸς πίτον. ἱκετεύοντα δ' ἀναμεθεῖναι πρὸς τ τέκνων, κ ταύτην αἰτούμενον τὴν χάριν ἀνθ' ὧν ἀνοίξειαν αὐτῷ τὴν πόλιν, πλησίον ἀνελεῖν ἐκέλευσεν. ὁ μὲν οὖν ἐν ὄψει φονευθεὶς, ἐναπεφάγη τοῖς παροῦσιν ἀνίκτιρμος τ ἑαυτοῦ εὐεργετῶν θεσπεσίως. ἔτι γὰρ ὁ σίλων ἀνάγκη τὸ βαμαδᾶ προσέταξεν, ὃς λεῖ ὠμότατ αὐτῷ δορυφόρων, ἐπέρωνα δ' ὁμῶ τι βοηθήσουσιν αὐτῷ, πρὸς ὃς ἐξελθεῖν ἤθελε. διέπλησε τὰ ἀπείπε τὰ σώματα. μ τότους ἱερεύς τις ἀνανίας υἱὸς μασβάλε τ ἐπιφανῶν, κ ὁ γραμματεὺς τ βελῆς ἀριστεύ, χίλ ἐξ ἀμμαυδ, καὶ σὺν τούτοις πεντεκαίδεκα τ ὀπὸ δ δήμου λαμπρῶν, ἀναιρεῖται. τ δ' ἰωσήπου πατέρα συγκλείσαντες, ἐφύλαττον. κηρύττουσι δ' μηδένα τ κτ τὴν πόλιν, μήτε συνομιλεῖν, μήτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναθροίζεσθ, δέει προδοσίας, καὶ τὰς συνολοφυρομένους, πρὸ ἐξετάσεως ἀνήρουν.

ΚΕΦ. ΛΔ.

ΤΑῦτα ὁρῶν ἰούδης τὶς υἱὸς ἰούδ, τῶν ὑπάρχων δ σίμων ἐις ὢν, καὶ πεπιστευμένος ὑπ' αὐτοῦ πύργον φυλάττειν, τάχα μὲν τι καὶ οἰκτῳ τῶν ὠμῶς ὀπολλυμένων, τὸ δ' πλέον ἑαυτ προνοίᾳ, συγκαλέσας τοὺς πιστοτάτους τῶν ὑπ' αὐτὸν δέκα. μέχρι τίν

τίνος αὐτὴξόμθα, ἔφη, τῶν κακῶν; ἢ τίνας σωτηρίας ἔχομεν ἐλπίδας πιστὰ προδόντες; ἀχὲ μὴν λιμὸς ἤδη καθ' ἡμῶν; ῥωμαῖοι δ' ὀλίγοι μὲν ἔνδον, σίμων δ' ἐς πολὺς ἐνεργάτης ἀπίστου· καὶ δέος μὴν ἤδη παρ' αὐτὸ κλάσεως. ἢ δ' ὠμὴ ῥωμαίοις δεξιὰ βέβαιος. φέρε πύλας δόντες τὸ τεῖχος, σώσωμεν ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν. πείσεται δ' οὐδὲν δεινὸν σίμων, ἐὰν ἀπεγνωκὼς ἑαυτὸν τάχιον δῶ δίκην. τούτοις τ δέκα περὶ ἑσπέραν, ἀπὸ τὴν ἕω τοὺς λοιποὺς τ ὑποστεταγμένων, ἄλλον ἀλλαχόσε διέπεμπεν, ὡς μὴ φωραθείη τι τ βεβουλευμένων. αὐτὸς δ' ὡς περὶ τρίτην ὥραν ἀπὸ τοῦ πύργου σκοπεῖ τοὺς ῥωμαίους. τ δ' οἱ μὲν, ὑπόπτους ἐφαίνοντο, οἱ δὲ ἠπίστουν, οἱ πολλοὶ δ' ὤκνουν, ὡς τε μὴ μικρὸν ἀκινδύνως λήψόμενοι τὴν πόλιν. ἐν ὅσῳ δ' ἅπτος μετ' ὀλίγων παρῆν τοῦ τείχους, ἔφθη γνοὺς ὁ σίμων, καὶ μὴ τάχος τοῦτο πρᾶγμα περικαταλαμβάνει, καὶ τοὺς ἄνδρας συλλαβὼν, ἐν ὀψιτῶν ῥωμαίων ἀναιρεῖ, καὶ περὶ τὸ τεῖχος λωβησάμενος ἔῤῥιψε τὰ σώματα.

Κεφ. λε.

Κατὰ τοῦτο περὶ ἑσπέραν, ἅ δὲ ἀνὴρ ῥωμαλέων, βάλλεται τὴν κεφαλὴν λίθῳ, καὶ ῥαγὲν τὸ πλῆγμα πίπτει καρωθείς. ἐνδρομὴ δ' ὅλη τοῦ πλήθους τῶν ἰουδαίων γίνεται, κἀὰν ἔφθη συρεὶς εἰς τὴν πόλιν, εἰ μὴ ταχέως κῆσαρ ἔπεμψε τοὺς ὑπασπίζοντας. μαχομένων δ' τούτων, ὁ ἰώσηπος μὲν ἀίρεται, βραχὺ τῶν πραττομένων ἐπαίων. οἱ σεσιαρεῖ δ' ὡς ἀνελόντες ὃν ἐπεθύμουν μάλιστα, μὴ χαρᾶς ἀνέχοων. διαγγέλλει δ' εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸ καθαλοιπόμενον θλῆθος ἐπέχεν αὐθυμία, πεπεισμένους οἰχεσθαι τοῦ ὄντα, δι' ὃν αὐτομολεῖν ἐθαῤῥοῦμεν. ἀκούσασα δ' ἡ μήτηρ ἐν τοῦ δεσμοτηρίου, τεθνάναι τὸν υἱὸν, ὡς μὲν τοὺς φύλακας, ὑπὸ ἰωσηπιστῶν ὅτ' ἔφη πεπεῖσθαι. καὶ δὲ ζῶντος ὑποπλαύειν. ἰδία δ' ὀλοφυρομένη ὡς τὰς γεραπαιδίσκας, ὅτον εἰληφέναι τ' εὐτεκνίας ἔλεγε καρπὸν, τὸ μηδὲ θάψαι τὸν υἱὸν, ὑφ' ὃ παφήσεσθαι ὠφελησόμενον. ἀλλὰ γὰρ ἔστε παύτῳ δεῖ πλέον ὠδίναι τὸ ψεῦδος, ἔστε τὰς λησὰς ἔθαλπε. ταχέως γὰρ ἐκ τ πληγῆς ἀνέψυξεν ὁ ἰώσηπος, καὶ περελθὼν, τὰς μὲν σὰς εἰς μακρὰν ἔσεσθαι δίκας αὐτῷ δώσειν ὑπ' ὀργῆς τ δ' ἥμον δεῖ πίστιν περικαλεῖται. θάρσος δ' τοῦ λαοῦ, καὶ τῆς σεσιαρεῖς ἐκπλήξις ἐμπίπτει πρὸς τὸν ὄψιν αὐτοῦ.

Κεφ. λς.

Τῶν δ' αὐτομόλων, οἱ μὲν ὑπ' ἀνάγκης ὑπὸ τείχους ἐπὶ δόων ταχέως. οἱ δ' περιόντες ὡς ὀλίγη μάχη καὶ χερμάδων, ἔπειτα πρὸς τοὺς ῥωμαίους ἐφέροντο. σωτηρίᾳ δ' τύχη, τῶν ἔσω χαλεπωτέρα, καὶ ὑπὸ τοῦ σφίσι λιμοῦ, σωτηνώτερον εὔρισκον πρὸς ἔλεθρον τοῦ ῥωμαίοις κόρου. παρεγίνοντο μὲν γὰρ ὑπὸ τ ἐνδείας πεφυσημένοι, καὶ ὥσπερ ὑδρωπῶντες, ἔπειτα ἀθρόως κενοῖς ὑπερεμπιπλάμενοι τοῖς σώμασιν ἐῤῥήγνυντο. πλεῖστων δὲ ἐμπερίας ταμιευσαμένων τὰς ὀρεξεις, καὶ κατ' ὀλίγον προσθέντων τροφὴν ἀπαθετισμένῳ τοῦ σώματι φέρειν. καὶ τοὺς ὕστερον σωζομένους, ἐπὶ πᾶσι πλήγη μετελάμβανε. τῶν γὰρ ῥωμαίων τοὺς ὄρους τῶν αὐτομόλων φωρᾶν τ δ' χαλκοῦ λυμάτων χρυσοὺς ἐκλέγων. καταπίνοντες δ' ὡς ἐφαμὲν αὐτοὺς περήεσαν, ἐπειδὴ ἀνηρεύνων πάντας οἱ σεσιαρεῖς, καὶ πολὺ πλῆθος ἦν ἐν τῇ πόλει χρυσοῦ. δώδεκα γοῦν ἀττικῶν ὠνοῦντο, τὰ πρότερον ἰσχύοντα πέντε.

A tandem, inquit, hæc mala fuſtinebimus? qvamve ſalutis ſpem habemus, ſervantes peſſimo fidē? Ecce jam fames oppugnat. Romani vero pene intus ſunt. Simon autem bene quoque meritis infidelis eſt: metusqve etiam apud eum pœnæ, & apud Romanos certa fœderis dextera. Ergo age, tradito muro & nosmet ſervemus & civitatem. Nihil autem grave Simon patietur, ſi cum de ſe deſperaverit, pœnas citius pendet. His ubi B decem aſſenſi ſunt, mane cæteros quos ſubjectos habebat, per diverſum dimittit, ne qvid eorum quæ cogitaverat proderetur. ipſe vero de turri hora tertia Romanos invocabat. illorum autem alii præ ſuperbia contemnebant, alii non credebant, alios etiam pigebat, velut mox capturos civitatem nullo periculo. Interea vero, cum Titus ad murum cum armatis ſuccederet, ante rem C Simon cognovit, turrimqve velociter occupat: Romanisqve eos inſpectantibus cuſtodes peremit, & per murum projecit corpora mortuorum. Ibiqve circuiens Joſephus (nec enim rogare ceſſabat) caput vulneratur lapide, ſtatimqve attonitus cadit. Excurſus autem ad ejus caſum factus eſt Judæorum: abreptusqve eſſet in civitatem, niſi Cæſar miſiſſet, qui eum protegerent. Illis autem pugnantibus Joſephus quidem tollitur, pa- D rum quod ageretur intelligens. ſeditioſi vero, tanqvam interfecto qvem maxime cupiebant, cum lætitia conclamaverunt. Spargitur autem hic rumor per civitatem: ex quo reſiduam multitudinem mœror tenuit, vere periſſe credentem, cujus fiducia profugere cogitabant. Audito autem Joſephi mater in carcere, mortuum eſſe filium ſuum, ad cuſtodes quidem, ex Jotapatis hoc ait certo ſe credere, nec enim vivo potiri. Secreto autem flens, ad ancillas: hunc, inquit, fœcunditatis recepiſſe fructum, quod ne ſepelire quidem E ſibi filium licuiſſet, a quo ſepeliri ſperaſſet. Verū ne illam quidem mendacium diutius cruciavit, neqve latrones refecit. Cito enim curato vulnere Joſephus reſipuit: progreſſusq; clamabat, illos ſibi non multo poſt vulneris pœnas daturos. populum autem rurſum ad fidem hortabatur. unde populo quidem fiducia, ſeditioſis vero ſtupor incidit ejus aſpectu. Profugorum autem alii ſtatim de muro neceſſitate proſiliebant: alii velut ad pugnam cum lapidibus progredi ſimulantes, mox ad Romanos profugiebant. Hos autem ſævior ea quam intus pertulerant fortuna conſeqvebatur: & fame, quam domi reliqverant, ve- G lociorem apud Romanos inveniebant ad exitium ſatietatem. aderant namq; inflati ex inedia, & velut morbo intercutis aqvæ turgidi. deinde vacuata replentes corpora diſrumpebantur: niſi qvi periti deſideria cohibuiſſent, paulatimqve cibum deſveto corpori obtuliſſent. Verum & eos, qvi hoc modo ſervarentur, alia plaga ſuſcepit. Quidam apud Syros ex transfugis deprehenditur, e fimo ventris aureos colligens. Transglutientes autem (ut ſupra diximus) eos veniebant, quod cunctos ſeditioſi ſcrutabantur: & maxima vis auri fuerat in civitate: deniqve duodecim atticis comparabant, qvod antea vigintiqvinqve

valebat. Verum hac arte per unum detecta, totis castris fama percrebuit, quod auro transfugæ pleni venirent. Arabum autem multitudo & Syri, scissis ventribus supplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo sæviorem contigisse Judæis: una deniqve nocte duorum millium patefacta sunt viscera. Et hac Titus injustitia cognita, pene jussisset autores circumfuso equitatu jaculis appeti, nisi magna fuisset multitudo noxiorum multoq; plures puniendi, quam qui fuerant interempti. Convocatis autem auxiliarium ducibus, itemqve militum Romanorum (nam etiam militum quosdam hæc tangebat invidia) utrisqve iratus dicebat: si qui militum suorum hæc committerent lucri causa incerti, nec arma propria quisquam erubesceret auro argentoqve facta: Arabes autem & Syri primo in alieno bello licenter calamitates inferrent: deinde crudelitatem in cædibus & in Judæos odia Romanis ascriberent. hac enim quosdam suorum milites infamia participare. & his quidem mortem interminatus est, si quis in eadem postea repertus fuisset audacia. ad legiones autem mandata dedit, ut suspectos investigarent, atqve ad se deferrent. Verum profecto avaritia contemnit omne supplicium, sævisq; hominibus lucrandi amor innatus est: nullaqve omnino calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imo vero hæc alias, & modum habent, & metu subjugantur. Deus autem, qui damnaverat populum, omnem viam salutis ad interitum verterat: deniqve id quod cum pœna interdixerat Cæsar, occulte in profugos admittebatur. Et si quis transfugisset, circumspectantes ante ne quis Romanorum videret, eos scindebant, & ex visceribus quæstum nefarium trahebant. in paucis autem reperiebatur, & plerosqve sola spes consumebat. Hic quidem casus multos transfugarum reduxit.

καὶ ἐκθοσιν. ἀλλά τι τῆς Ἰουδίκης ἐλεγχθείσης δι' ἑνὸς, ἀνεπίπλα ὁ μὲν φήμη εἰς τὰ στρατόπεδα, ὡς μεστοὶ χρυσίου παρέσιεν αὐτόμολοι. τὸν τ' Ἀράβων πλῆθος, καὶ οἱ Σύροι τὰς ἰκέτας ἀνατεμνοντες, ἠρέθιζον τὰς γαστέρας. τότε δ' παῦσαι οὐδὲν ἔμοιγε δοκεῖ συμβῆναι ἰουδαίοις χαλεπώτερον. μιᾷ γοῦν ἀνεχρίθησαν νυκτὶ πεντακισχίλιοι. καὶ γὰρ τὴν ὠμότητα τὴν τοῦ νομίσαι τινὰ χρυσὸν ἐν τοῖς σπλάγχνοις κατασκοπεῖν τοὺς αἰτίους, εἰ μὴ πολὺ πλῆθος ἐκώλυε, καὶ τῶν ἀνηρημένων πολλαπλασίους ἦσαν οἱ κολασθησόμενοι. συγκαλέσας δὲ τοὺς τε συμμάχων ἡγεμόνας, καὶ τοὺς τῶν τάγματων, σωφρονέστερόν τε καὶ τῶν στρατιωτῶν τινες, ὡς ἐκάστοις ἀγανακτῶν ἔλεγεν. εἰ τῷ μὲν αὐτῷ στρατοπεδευόντων τινὲς τοιαῦτα δρῶσι κέρδους ἕνεκεν ἀδήλου, μηδὲ τὰ ὅπλα σφῶν αὐτῶν αἰσχυνόμενοι πεπιασμένα ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ. πῶς δ' ἄρα ψυχὴ καὶ τῶν σύρων, εἰ πρῶτον μὲν ἐν ἀλλοτρίῳ πολέμῳ, τοῖς παθήσιν αὐτοῖς ὁσίως χρῶντο, ἔπειτα τῇ ὠμότητι φόνους ὠμότητι, καὶ τοῦ θεοῦ ἰουδαίους μισεῖ, ὡμοιωμένοις δικαίοις. καὶ δὴ νῦν ἐνίους αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν σωσαπλανεῖν τὰ κακοδοξίας. τότε μὲν οὖν διηπάτησε θάνατος, εἴ τις ἀνευρεθείη πάλιν τὸ αὐτὸ πλημμέλων. τοῖς δ' ἀπὸ τῶν τάγματων, ἐπέστειλεν ἐρευνήσοντας τοὺς ὑποπτους ἀναγαγεῖν ἐπ' αὐτόν. καταφρονῶν δ' ὡς ἔοικε φιλοχρηματίᾳ πάσης κολάσεως, καὶ δεινὸς ἐμπέφυκεν ἀνθρώποις ὁ κερδαίνειν ἔρως. οὐδὲν δ' ἄτοπον πάθος πλεονεξία φοβοῦμαι δ'. ἢ ταῦτα μὲν ἄλλως τε μέτρον ἔχει καὶ φόβοις ὑποπίπτει. θεὸς δ' ἦν ὁ δὲ λαὸν πάντες καταχρεῶνται, καὶ πᾶσιν αὐτοῖς σωτηρίας ὁδὸν εἰς ἀπώλειαν ἀποτρέφων. ὁ γοῦν μὴ ἀπλῆς ἀπέπεμψεν ὁ κύριος, λάθρᾳ τῶν αὐτομόλων ἐπλήρουν, καὶ τοὺς ἀμφιδρασκοντας, πρὶν πᾶσιν ὀφθῆναι περαιτέρω, ἐσφαττον οἱ βάρβαροι. πεπισκεμμένοι δὲ μήπως ἔνδοθεν ῥωμαίων ἀνέκυζον, καὶ τῶν ἀπολάγνων τὰ μιαρὸν κέρδος ἕλκων. ὀλίγοις δ' ἐνέμεινε, καὶ τοὺς πολλοὺς ὠμηνίλισκεν ἐλπὶς μονη. ὅτε μὲν δὴ τὸ πάθος, πολλοὺς τῶν αὐτομόλων ἐπανήγαγε.

CAP. XVI.

De sacrilegio circa templum & relatis ex urbe cadaveribus & fame.

JOannes autem, ubi rapinæ ex populo defuêre, ad sacrilegium sese convertit: multaq; donaria templi retinens, multaq; vasa divinæ rei ministerio necessaria, crateras, & lances, & mensas, ne urceolis quidem abstinuit, quos Augustus ejusq; uxor miserat. Romanorum quidem imperatores honoraverunt semper templum atqve ornaverunt: tunc autem Judæus etiam alienigenarum dona distrahebat. ad socios autem dicebat, sine metu divinis abuti debere, qui pro Deo, qui pro templo militarent, & ex ipso ali. Propterea q; sacrum vinum, & oleum, quod sacerdotes sacrificiis reservabant, tutum erat effudisse, namqve in templo & multitudini distribuit, & illi sine horrore ungebantur & potabant. Non equidem recusabo dicere, quæ dolor jubet. Puto si Romani contra noxios venire tardassent, aut hiatu terræ devorandam fuisse civitatem, aut diluvio perituram, aut fulminum ac Sodomæ incendia passuram. multo enim magis impiam progeniem tulit, quam quæ illa pertulerat.

Κεφ. λζ.

Ἰωάννης δ' ὡς ἐπέλιπον αἱ ἁρπαγαὶ τοῦ δήμου, πρὸς ἱεροσυλίαν ἐτρέπετο. καὶ πολλὰ μὲν ἐκ τ' ἀναθημάτων κατεχώνευε δ' ναοῦ πολλὰ δ' τ' πρὸς τὰς λειτουργίας ἀναγκαίων σκεύη, κρατῆρας τε καὶ πίνακας, καὶ τραπέζας· ἀπέχετο δ' οὐδὲ τ' ὑπὸ δ' σεβασμοῦ, καὶ τ' ξενικὸς αὐτοῦ πεμφθέντων ἀνέκαθεν φέρων. οἱ μὲν γὰρ ῥωμαίων βασιλεῖς, ἐτίμησάν τε, καὶ προσεκόσμησαν τὸ ἱερὸν αὐτὸ δ' ὁ ἰουδαῖος, καὶ τὰ τ' ἀλλοφύλων καταπατα. πρὸς δ' τοὺς συνόντας, ἔλεγε, ὡς δεῖ μὴ ἀδίκως καθαγιάσαι τοὺς θεοὺς, ὑπὲρ δ' θεοῦ, καὶ τοὺς τὸν ναὸν στρατευομένους, ἐξ αὐτοῦ τρέφεσθαι. ἀφ' ὅτου καὶ τὸν ἱερὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον, ὃ τοῖς ὁλοκαυτώμασιν οἱ ἱερεῖς ἐφύλαττον ἐκχεῖν εἰς κενώσεως; εἰ δ' ἐν τῷ συνόδῳ ἱερῷ, διένειμε τοῦ πλήθει, καὶ κοινοὶ ἅλες φείδης, πολὺ δ' ἐν ἡλείφοντο, καὶ ἔπινον ἐξ αὐτῶν. οὐκ ἂν ὑποστειλαίμην εἰπεῖν, ἃ μοι κελεύει τὸ πάθος. οἶμαι γὰρ ῥωμαίων βεβαιούντων ἦλθε τοὺς ἁλιτηρίους, ἢ καταποθῆναι ἂν ὑπὸ χάσματος ἢ καταλυσθῆναι τῷ πόλιν, ἢ τοὺς τῆς σοδομαίων μεταλαβεῖν κεραυνούς. πολὺ γὰρ τῶν τοῦτο παθόντων λοιπὸν γένεαν ἀθεωτέρων.

τῇ γοῦν

τῇ γοιῶ τότων ἀπονοίᾳ πᾶς ὁ λαὸς σωαπώλετο. καὶ πρὸς τί μέρος ἐκ διηγεῖσθαι τὰς συμφοράς; ἀλλὰ ὡς ἦν τὸν ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις μανναῖος ὁ λαζάρου φυγὼν, διὰ μιᾶς ἐλεγεῖ ἐκκεκομίσθαι πύλης, ἣν αὐτὸς ἐπέπιστο μυριάδας ἑνδεκα νεκρῶν ἔτι πεντακισχιλίους ὀκτακοσίους ὀγδοήκοντα. ἀφ' ἧς αὐτοῖς ἡμέρας παρεσκευάσθη, πρὸ ἑπτακαιδεκάτης ξανθικοῦ μηνὸς ἄχρι πανέμου καλανδῶν. ἔτο δ' ἣν πλῆθος ὀχλικὸν, καὶ ἀδὲ αὐτὸς ἐφεστὼς, ἀλλὰ δημοσίᾳ μισθὸν διδὺς ἐξ ἀνάγκης ἠριθμεῖ. τοὺς δ' λοιποὺς, οἱ προσήκοντες ἔθαπτον. ταφὴ δ' ἦν, τὸ προσκομισθέντας ἐκ ἄστεος ῥίψαι. μετὰ δὲ τοῦτον λαμπράντων πολλοὶ τῶν ἐπισήμων, πᾶσι πόσοις τῶν ἀστόρων νεκρῶν ἀπήγγελλον μυριάδας ἑξήκοντα. λαβὰ τῶν πυλῶν ἐκκομιζομένων. τῶν δ' ἄλλων ἀνεξεύρετον εἶναι τὸν ἀριθμόν. μηκέτι δ' εὐτονοιῶντων τοῖς πλουσίοις ἐκφέρειν, ἔλεγον συστρεφόντας εἰς τοὺς μεγίστους οἴκους, τὰ πτώματα ἀποκλείειν. καὶ δ' μὲν σῖτος τὰ μέτρον πραθῆναι ταλάντου, μετεπίπτει δ' ὡς ἐδὲ πολογεῖν ἔτι οἷόν τε ἦν πρὸς τοῖς ἐκ τοῦ χωρίου τῆς πόλεως, πρόσελθεῖν τινὰς εἰς τοσοῦτον ἀνάγκης, ὡς τε τοὺς ἀμάρας ἐρευνῶντας καὶ παλαιὸν ὄνθον βοῶν, πρόσφορεῖ τὰ ἐκ τότων σκύβαλα, καὶ τὸ μηδὲ ὄψει φορητὸν πάλαι, τότε τροφὴν εὑρέθη τροφαί. ταῦτα ῥωμαῖοι μὲν ἀκούοντες, ἠλέησαν· οἱ στασιασταὶ δ' καὶ βλέποντες, ἀ μετενόουν· ἀλλ' ἐκ ἐτύγχανον μέχρις αὐτῶν προσελθεῖν. πεπήρωντο δ' ὑπὸ θεῶν, ὁ τῆτε πόλει, καὶ αὐτοῖς ἤδη παρῆν.

A deniqve cum eorum pertinacia desperata totus populus interiit. Et quid opus est singulatim narrare clades? Mannæus Lazari filius, transgressus ad Titum, per unam portam quæ sibi credita fuerat centum & quindecim millia & octingenta dixit elata cadavera, ex quo die castra prope civitatem posita sunt, ex die quartadecima mensis Aprilis, usqve ad calendas Julii. hæc autem immensa est multitudo: nec tamen ipse fuit B appositus portæ, sed publicam mercedem dividens, mortuos ex necessitate numerabat. cæteros enim propinqvi sepeliebant. sepultura autem fuit, elatos ex oppido projicere. Post hunc autem nobiles profugi, omnia mortuorum egenorum sexcenta millia portis ejecta nunciabant: aliorum vero numerum minime posse comprehendi: cum autem pauperibus efferendis non sufficerent, congesta in maximis ædibus cadavera esse inclusa, & frumenti quidem modium veniisse talento. post autem ubi muro circundata civitate, ne herbas quidem legere jam liceret, ad hoc necessitatis quosdam fuisse compulsos, ut cloacas rimarentur, boumq; veterem fimum alimentum haberent, stercusq; collectum, quod ne visui quidem tolerabile fuerat, cibus erat. Hæc C Romani quidem audientes miserati sunt: seditiosos autem ne videntes quidem pœnitebat, sed patiebantur usqve ad ea progredi. fatum enim eos reddiderat cæcos, quod jam & ipsis imminebat & civitati.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Ζ'.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO

LIBER SEPTIMUS.

(Secundum Rufini distinctionem.)

CAP. I. Κεφ. α.

De suffossione murorum, successione aggerum & Sabino oppugnante muruũ.

LAdes quidem Hierosolymorum in pejus quotidie procedebant, cum & seditiosi magis accenderentur adversis inclusi, postquam populum fames ipsosq; jam possederat. Quin & multitudo congestorum in civitate cadaverum, & visu horrenda erat, odoremq; pestiferũ èmittebat, cum excursus etiam pugnantium moraretur. Nam veluti per aciem ruerent, plurima cæde excitata: conculcare mortuos cogebantur: & qui super eos pedem ponerent, neq; miserabantur, neq; horrebant: nec saltem sibi augurio fore putabant contumeliam mortuorum. Gentili autem cæde polluti, dexteras ad externum bellum præparabant, tanqvam exprobrantes Deo (ut mihi videtur) supplicii sui tarditatem. non enim spe victoriæ major pars eorum, sed desperatione salutis ferocius ferebatur. Romani autem quamvis plurimum in aggreganda materia laborarent tamen intra viginti & unum dies aggeres erexerunt, attonsis omnibus ad nonaginta usque stadia circa oppidum lucis. Erat autem miserabilis terræ facies nam quæ antea arboribus & paradisis ornata fuerat, ea tunc deserta præcisis undiq; arboribus cernebatur: nec ullus qui pridem Judæam viderat alienigena & suburbana pulcherrima civitatis, cum ejus solitudinem tunc videret, continere lacrymas poterat, vel non gemere mutationem qvantũ pristinis derogasset. Omnia namq; insignia pulchritudinis, bellum deleverat: nec quis subito advenisset, qui locum prius scierat, eũ cognosceret, sed præsens qværeret civitatem. Romanis autem ac Judæis, finitum opus aggerum, par faciebat timoris initium. namq; hi, nisi eos quoque exurerent, captum iri civitatem putabãt: Romani autem, fortasse nec voluntatem sibi fore illis incensis alios parare. nam & materiæ defecerant: & labori quidẽ corpora militũ, crebris vero offensionibus animi cesserant. Verum civitatis cladibus tristius Romani quam cives in ea degentes afficiebantur. ad mala enim quæ hinc accidebant, etiam pugnatoribus nihilo segnioribus utebantur, sed

Α μὲν οὖν τ̃ ἱεροσολύμων πόλις, πεξέκλυσε καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ χεῖρον, τ̃ στασιαστῶν μᾶλλον παροξυνομένων ἐν τ̃ συμφοραῖς, ἢ δ' ἐλπὶς μηδ' τ̃ δῆμον, ἤδη κακώσεως νεμομένου. τ̃ γε μὲν πλῆθος τ̃ σεσωρευμένων ἀνὰ τ̃ πόλιν πτωμάτων, ὄψιν τε φερικῶδες εἶχ', καὶ λοιμώδη πρόσπτωσιν ὀσμὴν, πρός τε τὰς ἐκδρομὰς, ἐμπόδιον τοῖς μαχομένοις. ὥσπερ γὰρ ἐξ ἀφανοῦς τάξεως φόνῳ μυρίῳ χρησμωδούσης χωρουμένας, ἐπὶ τὰ σώματα πατῶν. οἱ δ' ὑπερφρονοῦντες, ὅτι ἐφεστῶτα, ὅτι ἠλέουν, ὅτι πληδόνα κακῶν σφῶν αὐτ̃ ἐπελάμβανον, τ̃ εἰς τὰς καταιχομένας ὕβριν. πρὸς δ' ἐμοφύλων Φένικας τὰς δεξιὰς, ὑπὲρ τ̃ πρὸς τὰς ἀλλοφύλας πόλεμον ἐξέτεινον, ὀνειδίζοντες ἐμοὶ τὴν δοκῆ τὸ θεῖον εἰς βραδυτῆτα τ̃ ἐπ' αὐτοῖς κολάσεως. ὁ γὰρ ἐλπίδι νίκης ὁ πόλεμος, ἤδη δ' ὑποχωρούσῃ σωτηρίας ἐθρασύνετο. ῥωμαῖοι δ' ἡμέρᾳ μιᾷ πλὰ τ̃ ὕλης συγκομιδῇ βαλαπωρούμενοι τὰ χώματα διῆγεραν μιᾷ δέουσιν ἡμέρας κέ ἐγερθεὶς ὡς πρωΐας δ' τ̃ πρὸ τὸ ἄστυ χώραν, ἐπ' εὐεπιχείρητα σαθίας ἐν κύκλῳ πᾶσαν. ἐν δ' πᾶσι ἐλεεινὴ, ἐ τ̃ γῆς ἡ θέα. τὰ γὰρ πάλαι δένδρεσι, ἐ ῥᾳθύμοις κεκοσμημένα, τότε παντάχοθεν ἠρήμωτο, καὶ πρὸς ἐκκοπὴν τ̃ ὕλην. ὁδός τε τ̃ πάλαι ἰσθαίαν, καὶ τὰ πρὸς καλλη πρόσαντα τ̃ πόλεως ἐωρᾶτο ἀλλόφυλος, ἔπιπλα τῶν τότε βλέπων ἐρημίαν, ὃν ὠλοφύρατο, καὶ κατεστέναξε τ̃ μεταβολὴν παρόντα γέγονε. πάντα γὰρ ἐλυμήνατο τὰ σημεῖα ὁ κάλλος ὁ πολέμου, ἐ ὃν ἄνλος ἐξαπίνης ὑπῆρξεν τ̃ προγεγονότων, εἰ νέμοιτο τ̃ τόπον, ἀλλὰ πυρὸν ἐζητεῖτο τὴν πόλιν.

Κεφ. β.

Ρωμαίοις δ' καὶ ἰουδαίοις τὸ τέλος τ̃ χωμάτων, ὅσον ἐπὶ δέος ἀσχολίαν. οἱ μὲν γὰρ εἰ μὴ ἐ τοῦτο παύσαιεν, ἀλώσεσθαι τ̃ πόλιν προσεδόκων. ῥωμαῖοι δ', ἂν ἐπαίρησθαι κακῶν ἀλαφθαρέντων. ὕλης γὰρ τε ἐν ἀφθονία ἐ τ̃ μὲν πόνων ἤδη τὸ σῶμα, τ̃ δ' ἐπακλήλων πλαγμάτων, αἱ ψυχαὶ πρὸς σφαλὼς ἐλείποντο. πρὸς γε μὲν καὶ τ̃ πόλιν συμφορὰς, ῥωμαίοις τὰ λοιπὸν εἶναι συνέβαινε πρὸς ὀθυμίας, ἢ τοῖς ἐν αὐτῇ. ῥᾳθυμία γὰρ τὰ τηλικαῦτα πάθη τ̃ς μαχομένοις ὐδὲν ἐχρῶντο μαλακωτέροις, ἀλλ' ἐθρασύν-

ἐθραῦοντ' πάντοτε τὰς ἐλπίδας, τ μὲν χωμάτων τῆς A eorum ſpes frangebatur, cum aggeres inſidiis
ἀπιθυλαῖς, τ δ' ὀρυγάνων στερρότητι & τάχους, & δ' machinæ ſoliditate muri, manus vero conflictus
χῶρα μάχης τ τ συμπλεκομένων ὁλμοῖς πλεονεκτε- audacia repugnantium ſuperaretur: & præcipue,
μένου. τὸ δ' μέγιστον, σαφέστατά τε καὶ λιμῷ & πολέμῳ, καὶ quod cum ſeditione fameqve ac bello totqve ma-
τοσούτων κακῶν εὑρίσκοντες ἔτι νῦν τὸ ἀδούλωτον τῆς lis præſtantiores Judæorum animos invenirent,
ψυχῆς ἰουδαίους ἔχοντας, ὑπελάμβανέν τε τ ἀνδρῶν virorum quidem inexpugnabiles eſſe impetus
ἀμάχους μὲν τὰς ὁρμὰς, ἀνάλωτον δ' τὸ ἀπὸ συμφο- arbitrabantur, invictam vero animorum magni-
ρᾶς εὐθυμίαν εἶναι. τί γὰρ ἂν μὴ ὑποστεῖναι δεξιᾷ τύ- tudinem quæ calamitatibus aleretur. nam qvis
χῃ χρώμενος, τοὺς ὑπὸ κακῶν πρὸς ἀλκὴν τρεπομέ- B eos in rebus ſecundis ſuſtineat, qui malis ad vir-
νους; οἱ μὲν οὖν ἐρρωμενέστερος διὰ παντὸς τ χωμά- tutem incitarentur? Illi qvidem propterea cau-
των ἐπιουσῶν τὰς φυλακάς. οἱ δ' περὶ τ ἰωάννην, καὶ tius cuſtodias præparabant. Joannis autem fac-
τὸ ἀντωνίαν ἅμα καὶ πρὸς τὸ μέλλον, εἰ καταῤῥιφθείη tio apud Antoniam, ſimul & quæ futura time-
τὸ τεῖχος, ἠσφαλίζοντο. καὶ πρὶν διασεῖσαι τοὺς κρόκους, bantur, ſi disjiceretur murus cavebat, & ante-
ἐπῆλθον τοῖς ἔργοις. ἐμὲ μὲν σκεδαστὸν γε & διαχειρι- quam arietes admoverentur operibus inſtabat:
σεως. ἀλλὰ προελθόντες μὴ λαμπάδων πρὶν ἐγγίσαι niſi quia conatus eorum irritus fieret. Aggreſſi
τοῖς χώμασι ψυχρότεροι τ ἐλπίδος ὑπέστρεψαν. enim cum facibus aggerem, ſpe decepti remea-
πρῶτον μὲν γὰρ, οὐδὲ ὁμονοεῖν ἡ σκέψις αὐτῶν ἐδόκει, καὶ vêre. Nam primum ne concordare quidem eo-
μέρος ἐκ πηδώντων, κἀκ διαλειμμάτων, καὶ μεμελ- C rum videbatur conſilium, paulatim & per inter-
λημένως μὴ δέος, καθόλου τ εἰπεῖν, οὐκ ἰουδαϊκῶς. τὰ valla, & cunctanter, non ſine metu proſilientium,
γὰρ ἴδια & ἔθους, ὑστέρησε μὲν, ἡ τόλμα, καὶ ὁρμὴ, καὶ neqve Judæorum more, ut breviter dicam. de-
θυμὸς ὁμοῦ πάντων, καὶ τὸ μηδὲν πλέονας ἀναφρέφειν. ὑπο- erant enim quæ propria gentis eſſent, audacia,
νωτέρους δ' ἑαυτῶν προελθόντες, καὶ τοὺς ῥωμαίους εὗρον curſus, & omnium ſimul impetus: & ut non ſine
ἐῤῥωμενέστερον & συνήθως ὠθισταμένους. τοῖς μὲν offenſione recederent. Langvidiores vero pro-
γὰρ σώμασι, καὶ ταῖς πανοπλίαις, ἔτως ἐφράξαντο τὸ greſſi quam ſolebant, etiã Romanos ſolito prom-
χώμα πανταχόθεν, ὡς τῷ πυρὶ μηδαμόθεν καταλιπεῖν ptiores offendêre: qui corporibus quidem atqve
παράδυσιν. τῇ δ' ψυχῇ ἐπόνησεν ἔπας, μὴ με- D armis ita undiqve aggeres ſepsêre, ut nusqvam
τακινηθείσαν τ τάξεως πρὸ θανάτου. πρὸς γὰρ τὸ πίστους igni aditum relinqverent: animum vero ita
αὐτῶν ὑποκόπτειν τὰς ἐλπίδας, εἰ καὶ πάνυ καὶ φλε- confirmaverunt, ne quis loco antequam occum-
γούσῃ τὰ ἔργα, δόξῃ τοὺς σφαλιοῦντας εἶχεν αἰδώς, εἰ πάντα beret moveretur. nam præter omnium rerum
κρατήσαντες, παντελῆ μὲν ἀρετῆς, διάνοια δ' ὅπλων, deſperationem ſi etiam illud opus eſſet exuſtum,
πληθος δ' ἐμπειρίας, ἰουδαίοις δ' ῥωμαίων. ἅμα δ' ἔτι, & acerbiſſimus pudor milites occupaverat, ſi aut
τὸ ἀφετήριον συνήρχετ' προπηδώντων ἐφικνούμενα, καὶ calliditati virtus cederet, aut arma temeritati, aut
πεσών τις, τοῦ μὲν ἑαυτὸν, ἐμπόδιον ἐᾷ, ὅτε κίνδυνος & peritia multitudini, aut Judæis Romani. Simul
μὴ πόσον χωρεῖν, ἐπὶ τὰ μαλακώτερα. τ δ' ἐνδοτέ- autem miſſilia pro illis faciebant in proſilientes
ρω βέλη ὑποδραμόντων. οἱ μὲν πρὶν εἰς χεῖρας ἐλ- E delata: & qui cecidiſſet, poſteriores impediebat,
θεῖν τοῦ εὐταξίας, καὶ τὸ πυκνωμα τ πολεμίων καὶ πλα- ac periculum antecedentis mollores eos efficie-
γόντες, οἱ δ' νυσταλέωμοι τῆς ξυσοῖς ἐπαλινδρόμουν. καὶ τέ- bat. Qui vero intra teli jactum venire properaſ-
λος, ἀλλήλους κακίζοντες εἰς φυλίαν, ἀνεχώρουν ἄπρακτοι. ſent, alii diſciplina hoſtium & denſitate perterri-
νεμεσῶντο παντέμπορ μὲν ὁ ἐπιχείρησις ἐοῦ. ti, alii confixi haſtis retrocedebant: & ad extre-
ἀναχωρησάντων δ' ἰουδαίων, προσῆγον οἱ ῥωμαῖοι τὰς mum alius alium timiditatis arguens, re infecta,
ἑλέπολεις, βαλλόμενοι πέτρους τε ἀπὸ τ ἀντωνίας, καὶ revertebantur. Calendis autem Julii tentata fu-
πυρὶ καὶ σιδήρῳ, καὶ παντὶ τῷ χορηγουμένῳ ἰουδαίοις ὑπὸ erat expugnatio. Judæis autem inde digreſſis,
& ἀνάγκη βέλει. καίπερ δὲ πολὺ τῆς τέχνῃ πεποιθότες, F Romani machinas admovêre: quamvis ab An-
καὶ τ ὀργάνων καὶ φρονοῦντες, ὅμως ἐκώλυον τοὺς ῥωμαί- tonia ſaxis atqve igni ferroq; peterentur, & quod-
ους προσιέναι. οἱ δὲ τοῦ αὐτοῦ τ ἰουδαίων & μὴ πληγῆ- cunqve hoſtibus telum neceſſitas attuliſſet. nam
ναι τοῦ ἀντωνίαν ὑπολαμβάνοντες γίνεσθαι διαφέρε- licet multum mœnibus Judæi confiderent, ma-
νως & τείχους, καὶ σαθρὰς ἐλπίσαντες εἶναι τὰς θεμελίους, chinasq; contemnerent, tamen eas applicare pro-
ἀντεφιλονείκουν. & μὲν ὑπῆκτο τὸ τυπτόμενον, hibebant Romanos. Illi autem Judæis ſtudium
ἀλλ' οἱ μὲν συνεχῶς βαλλόμενοι, καὶ πρὸς μηδὲν τ κα- eſſe rati, ne murorum infirmitate Antonia læde-
θύπερθεν κινδύνων ἐνδιδόντες, ἐπέργες παρεῖχον τοῖς retur: & fragilibus eam fundamentis ſuſpican-
ἑλεπόλεις. ὡς δ' ἦσαν ἐλάτταις, καὶ πρὸς ἐῤῥωμένους πῶς πέ- G tes, contra certabant. Nec tamen quod feriebā-
τρους, ἕτεροι τὰς θυρεὰς ὀροφώσαντες ὑπὲρ τ σωμάτων, tur, ictibus obediebat: ſed ipſi quidem crebris in
χερσὶ καὶ μοχλοῖς, ὑπώρυττον τὰς θεμελίους, καὶ ſe miſſilibus jactis, cum nullis periculis deſuper
τοσαράς γε λίθους προσαρτήσαντες ἐξέσεσαν. ἀνέ- venientibus laſſarentur, arietum opus urgebant.
παυτο δ' νυξ ἑκατέρους, καὶ ἐς αὐτὴν τὸ τεῖχος ὑπὸ τῶν cum vero inferiores eſſent, ac lapidibus frange-
κειῶν σεσαλευμένον, καθ' ὃ τοῖς πρόσθεν διαχειρι- rentur, aliis ſcutis ſuper corpora concameratis,
σθεῖσιν χώμασιν ὁ ἰωάννης ὑπώρυξεν, ἐνδεὴς & ὀλώρυχος, fundamenta manibus, & vectibus ſuffodiebant.
ἐξαπίνης κατέῤῥηκεν. Itaqve ſaxis quatuor obſtinato labore concuſſis,
quietem utrisq; nox attulit: & in ea murus arietibus labefactatus, ex qua parte prioribus Joannes ag-
geribus inſidiando murum ſuffoderat, ſubſidente cuniculo repente labitur.

Verum præter ſpem utrorumqve animi affecti ſunt. Nam Judæi quidem quibus mœrorem eſſe oportebat, quod ruina præter ſpem acciderat, & adverſus eam præcauti non fuerant, tanqvam maneret Antonia confidebant. Romanorum autem inopinatam lætitiam ex celeri ſubverſione natam, conſpectus alius murus, quem intrinſecus Joannes ædificaverat, cito reſtinxit. Verumtamen priore facilior oppugnatio videbatur. Tunc enim & aſcenſum per ruinas promptiorē, & Antonia eſſe infirmiorem murum qui recens erat, citoqve deſtrui poſſet arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat aſcendere: quod ei qui primus id tentaviſſet, certiſſimum eſſet exitium. Titus vero ſpe atq; oratione putans alacritatem pugnántium excitari, & adhortatione atq; promiſſis ſæpe qvidem periculorum naſci oblivia, interdum autem mortem ſolere contemni, in unum congregatos fortiſſimos experiebatur dicēs: Commilitones, hortari qvidem ad ea quæ periculum non afferunt, aperte & ipſis qui rogantur, & qui eos rogant, ignaviæ reprehenſionem parit. exhortatione autem opus eſt in ſolis rebus ambiguis: quippe illa per ſe qvenq; gerere dignum eſt. Itaq; difficilem vobis in murum eſſe aſcenſum ipſe profiteor: quod autem vel maxime oporteat gloriæ cupidos pugnare cum difficillimis rebus, pulchrumq; ſit cum laude mori, nec erit infructuoſum ſi qui primi fortiter fecerint, proſeqvar. Primum quidem vos illud hortetur, quod nonnullos fortaſſe deterreat, Judæorum patiens animus, & in adverſis rebus dura conſtantia. Romanos enim eosqve milites, quibus in pace bella diſcere, in bello autem vincere conſvetum eſt, a Judæis manu vel animo ſuperari turpiſſimum eſt: idq; in fine victoriæ, cum etiam Dei nitamur auxilio. namqve offenſiones noſtræ, Judaicæ deſperationes ſunt. Illorum autem clades, favore Dei veſtrisq; virtutibus creſcunt. Etenim ſeditio, fames, obſidio, murorumqve ſine machinis caſus, quid ſit aliud quam in illos ira Dei, noſtrumq; adjumentum. Igitur non ſolum deterioribus inferiores videri, ſed etiam divinum præſidium prodere, vobis non convenit. Qvo pacto autem non turpe videatur, Judæos qvidem quibus non magni pudoris eſt vinci, qui ſervire didicerint, quo minus in poſterum id patiantur, mortem contemnere: atqve in nos medios frequenter excurrere, non victoriæ ſpe, ſed oſtentationis gratia: nos autem totius pene terræ marisq; victores, quibus etiam non vincere probro habetur, ocioſos ſedentes, ne ſemel quidē in hoſtes aliquid audaciter expertos, famem ac fortunam cum his armis operiri? maxime cum parvo diſcrimine totum poſſitis efficere. Deniq; in Antoniam ſi aſcenderimus, habebimus civitatem. Nam etſi pugnandum ſit adverſum intus poſitos, qvod non arbitror, attamen capiti ac reſpirationi hoſtium inſedere victoriā nobis pleniſſimā repromittit. Eqvidem prætermiſſa nunc eorum laude, qui in bello cecidere, & immortalitate qui Martio furore proſtrati ſunt, ex morbo pacis tempore mortem aliter ſentientibus imprecor,

Κεφ. γ.

Τούτῳ συμβάντι παρὰ δόξαν, ἑκατέροις διήνεγκε τὰ φρονήματα· Ἰουδαίοις μὲν γὰρ ἐς ἀθυμίαν ἐπικὸς ἦν, πρὸ παρελπίδα ἡφεθὲν τὸ πλῆθος, καὶ μὴ προσφαλίζεσθαι πρὸς αὐτὸ, θαῤῥοῦντες ὡς μόνοις σωτὴρ ἀντωνία. Ῥωμαίων δὲ γε τὸν παρ' ἐλπίδα χαρὰν ὅτι τὸ καθαιρεθὲν ἦν, ταχέως ἔσβεσεν ὄψις ἑτέρου τείχους, ὅπερ ἔνδοθεν οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην ἀντῳκοδομήκεσαν. Ἀμαρεστέρα μὲν γὰρ τὸ πρότερον ἡ προσβολὴ καθεφαίνετο. τότε γὰρ ἀναβλωσίν τε τῶν καθαιρεθέντων ῥᾴων ἐδόκει, καὶ τὸ τεῖχος ἀσθενέστερόν πως τῆς ἀντωνίας, καὶ ταχέως τὸ πρόσκαιρον εἶναι, λύειν ὑπελάμβανον. ἐμέλλησε τὸ μὴ τολμᾶν τις ἀναβλῶσαν πρῶτος τοῖς δεξαμένοις δοκεῖ ἀπώλεια.

Κεφ. δ.

Νομίζων δ' ὁ Τίτος ἐγείρεσθαι μᾶλλον τὰς τῶν πολεμιωτῶν προθυμίας ἐλπίδι καὶ λόγῳ, τοὺς τε προεστῶτας, καὶ τοὺς ὑποχείρους πολλάκις μὲν λήθῃ ἐργάζεσθαι τὸν κινδύνων, ἔστι δ' ὅτε καὶ θανάτου καταφρόνησιν, συναγαγὼν ὅτι πλείστους τῶν ἀλκίμων, ἐπῆρε τὸν ἀνδρῶν. ὧν συραλιῶν τοιάδε λέγων, τὸ μὲν θρασυκέλευστον ὅτι τὰ μὴ φέροντα κίνδυνον, αὐτόθεν τοῖς θρασυκελεύστοις ἀκλεέστατον. ἀμελήσῃ δὲ τοῦ θρασυκέλευστου, φέρει καταγνῶναι ἀνανδρίας. δεῖν δ' οἶμαι πρὸς τοῖς ἀσφαλέσι τῶν πραγμάτων, ὡς ἐκεῖνα γε καθ' αὑτὰ πράττειν ἄριστον. ὥστε ἐγὼ μὲν ἀρχὴν καλεπτεῖν τὴν ὅτι τὸ τεῖχος ἄνοδον, αὐτὸς ὑμῖν προτίθημι. τὸ δ' ὅτι μάλιστα προσήκει μάχεσθαι τοῖς δυσκόλοις τὰς ἀρετὰς ἐφιεμένοις, ὅτι καλὸν ἐν ἐπικλείᾳ πλάτη, καὶ ὡς οὐκ ἄκαιρον ἔσται τοῖς καταῤῥᾳθυμοῦσι τὸ ψυχρὸν διέξιμεν πρῶτον μὲν ἐν ὑμῖν ψεύδεσθαι προτρέπει, τὸ πῶς ἴσως ὀκνηρότερον, ἡ Ἰουδαίων μακροθυμία, καὶ τὸ καρπερικὸν ἐν οἷς κακοπαθοῦσιν. αἰσχρὸν γὰρ ῥωμαίους τινὰς καὶ στρατιώτας ἐμοὺς, καὶ διδακτὸν μὲν ἐν εἰρήνῃ τὸ πολεμεῖν, ἐθιμον δ' ἐν πολέμῳ τὸ κρατεῖν ἔχοντας, ἡττᾶσθαι καὶ χεῖρας Ἰουδαίων ἢ καὶ ψυχάς. καὶ παντὸς πρὸς τὴν νίκης καὶ συνεργοῦμεν· τῶν δὲ θεῶν τὰ μὲν ἡμέτερα πλάσματα, τὸ Ἰουδαίων ἐστὶν ἀπονοίας. τὰ δ' ἐκείνων πάθη, πῶς τὰ ἡμέτερα ὀρεκτὰ, καὶ τὸ θεῶν συνεργίας αὔξει. εἰσὶ γὰρ καὶ λιμὸς, καὶ πολιορκία, καὶ δίχα μηχανημάτων πίπτοντα τείχη, τί ἂν ἀλλ' ἢ θεῶν μᾶλλον μείωσις ἐκείνοις βοηθεία δ' ἡμετέρα. τὸ πίνειν μὴ μόνον ἐλαττοῦσι χρέων, ἀλλὰ καὶ τῶν θείων σῖτα, χεῖρα προδιδόναι, πρὸς ἡμῶν οὐκ ἀνεκτόν. πῶς δ' οὐκ αἰσχρὸν, Ἰουδαίους μὲν οἷς πολλοὶ αἰσχυνῶν ἀφέρει τὸ λειπόμενον μαθεῖν δουλεύειν, ὑπὲρ δὲ μηκέτι δεῖν τὰ παρεῖν θανάτου καταφρονεῖν, καὶ πολλάκις ἐς μέσους ἡμᾶς ἐκτρέχειν, οὐκ ἐλπίδι δὲ κρατήσειν, ἀλλὰ λόγῳ ψιλῷ ὀπτηδεῖν ἀνδρίας. ὑμᾶς δ' τῆς γῆς ὀλίγα δεῖν ἁπάσης καὶ θαλάσσης κρατοῦντας, οἷς καὶ τὸ μὴ νικᾶν, ὄνειδος, μὴ δ' ἅπαξ εἰς τοὺς πολεμίους παρεμβάλλοντας. πειρῶμεν δ' τὸν λιμὸν κατ' αὐτῶν, καὶ τὴν τύχην δεχώμεθα, μὴ τισὶν ὅπλοις· καὶ πολλὰ δι' ὀλίγα δὲ ῥᾳθυμοῦσι, τὰ πᾶν καθορθοῦσθαι δυνάμενα. ἀναβάντες γὰρ ὅτι τὴν ἀντωνίαν, ἕξομεν τὴν πόλιν. ἐὰν δὲ γένηταί τις ἔτι πρὸς τοὺς ἔνδον ὅπερ οὐκ οἴομαι μάχη, τάχα καὶ χερσὶ φλὰ εἶναι, καὶ τοῖς ἀναπεσοῦσι θᾶττον τῶν πολεμίων, ταχέως τὴν ὁλοχερῆ νίκην ἐγκρατῆ. ἐγὼ, τὸ μὲν ὑμῖν ἄρτι τὸν ἐν πολέμῳ πλουτεῖν, καὶ τὸν ὅτι τοῖς ἀφειμένοις πρόσθεν ἀπτωσίαν θαλέπτω. ἐὰν δ' ἄν τοις ἄλλως ἔχωσι, τὸν κατ' ἠρεμίαν οὐκ νέον θάνατον, οἷς μετὰ τὸ σῶμα καὶ ἡ

καὶ ἡ ψυχὴ τάφῳ παρακείνη. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τ' ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὅτι τοὺς μὲν ἐν ὅπλοις παρὰ ψυχὰς σιδήρῳ τ' σωμάτων ἀπολυθέισας, τὸ καθαρώτατον στοιχεῖον αἰθὴρ ξενοδοχῶν, ἄστροις ἐγκαθιδρύει· δαίμονες δ' ἀγαθοὶ, & ἥρωες δ' μφεῖς, ἰδίοις ἐκγόνοις ἐμφανίζον. τοὺς δ' ἐν νοσῳ τοῖς σώμασι σωπακίσους, κἀν τοῖς μαλίστα κηλίδων ἢ μιασμάτων ὢσι καθαροί, νὺξ ὑπόγ & ἀφανίζει, καὶ λήθη βαθεία δέχε λαμβανόσους τε ἅμα, & τε βίε, καὶ τ' σωμάτων, ἐπὶ τ' μνήμης περιγραφή. εἰ δ' ἐκέλωσεν μὲν ἀνθρώπις ἀναγκαῖα τελευτὴ, κᾶφότερον δ' εἰς αὖτε νόσε πάσης σιδηρ & ὑπηρέτης, πῶς οὐκ ἀγωνὲς μὴ διδόναι τοῖς χρείοις, ὁ τῷ χρεὼν ἀποδῶσομεν· καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐ δυναμένων σωθῆναι τῶν ἐπιχειρησάντων διεξῆλθον. ἔνεσι δ' σώζεσθ τοῖς ἀνδριζομένοις, καὶ οὐ τῶν σφαλερωτάτων. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ καταρρέφθεν εὐεπίβατον. ἔπειτα πᾶν τὸ οἰκοδομηθὲν εὐδιάλυτον. ὑμεῖς τε πολέμιοι θαρσήσαντες, ὅτι τῷ πρόξιν, ἀλλήλοις πρόσεστε καὶ βοήθεια γίνεσθε. & τοῖς πολεμίοις τὸ ὑμέτερον πρόσημα, ταχέως κλάσει τὰ φρονήματα. καὶ τάχα ἂν ὑμῖν ἀναμάκτου τὸ κατόρθωμα γένοιτ', μόνον καταρξαμένοις. ἀναβαίνοσας μὲν γὰρ, κωλύειν πάρεσον δ' κἂν τοῖκὸς, λαθόντας δ' καὶ βιασαμένους, ἅπαξ, σὺν ὠθισμῷ ἐπικαὶ ὀλίγοι φθάσον. τ' δ' καταρξάμενον, αἰσχυνοίμεθ' ἄν, εἰ μὴ πείσαιμι ζηλωτὸν, ἐν τοῖς ἐπικαίροις. καὶ ὁ μὲν ζῶν, ἄρξει τ' νῦν ὁμοίων, μακάρια δ' ἀπολαβήσ καὶ τοῖς πεσοῦσι τὰ ἀριστεῖα.

ΚΕΦ. ε.

ΤΟιαῦτα & πάντ διεξιόντ, τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος ἔδεισε & κινδύνῳ τὸ μέγεθ. τ' δ' ἐν τοῖς στείραις στρατευομένων συβὰν τ' τόνομα, γένῳ ἀπὸ συρίας, ἀνὴρ καὶ χεῖρα, & καὶ ψυχὴν ἄριστ ἐφάνη. καί τι προϊδὼν ἄν τις αὐτ ἀπὸ γε τ' σωματικῆς ἕξεως ἀδύνατον εἶναι στρατιώτην ἔδοξε· μέλας μὲν γὰρ τ' χρόαν, & καὶ ψυχὴν ἄριστ ἐφάνη. καί τι προϊδὼν ἄν τις αὐτ ἀπὸ γε τ' σωματικῆς ἕξεως ἀδύνατον εἶναι στρατιώτην ἔδοξε· μέλας μὲν γὰρ τ' χρόαν, ἰσχνὸς, τ' σάρκα πεπληρέ· ἀλλ' ἐνῴκει τις ἡρωϊκὴ ψυχὴ λεπτῷ σώματι, & πολὺ τ' ἰδίας ἀλκῆς στενοτέρῳ. πρῶτος γὰρ ἀναστὰς, ἔτι δίδωμι καὶ σαυτ, ἔφη, προθύμως ἐμαυτὸν, πρῶτ ἀναβαίνω τὸ τεῖχ· καὶ εὐχομαι μὲν μετ' τῆ τε ἰσχύϊ καὶ τῇ γνώμῃ, τῷ σῷ ἀνθρώπῳ τύχῃ. εἰ δ' νεμεσηθείη τῆς ἐπιβολῆς, ἴδοι με, μὴ παύσαντα παρ' ἐλπίδας, ἀλλ' ὑπὲρ σὲ κείμ τὸν θάνατον ἠρημένον. ταῦτα εἰπὼν καὶ τῇ μὲν δεξιτερᾷ χειρὶ τὸν θυρεὸν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς προβαλόμενος, ἐχώρ πρὸς τὸ τεῖχ, μάλιστα πρὸ ὧρον τ' ἡμέρας ἔκτου. ἅπαντ δ' αὐτῷ καὶ τ' ἄλλων ἕνδεκα μόνοι ζηλωταὶ τ' ἀνδρείας γιόμενοι. προῆγε δ' πολὺ πάντας ἀνὴρ, ὁρμῇ τινὶ δαιμονίῳ χρώμενος. οἱ φρουροὶ δ' ἀπὸ τείχους, κατηκόντιζόν τε αὐτὸς, καὶ βέλεσι πάντοθεν ἀπείροις ἐβαλλον, καὶ πέτρας ἐξαίσιας κατεκύλιον, αἳ σὺν τ' μὲν ἕνδεκα παρέσυρον ἑνίους. ὁ δ' σαβῖν ἁπάντων τοῖς ἀφιεμένοις, καταχωννύμενος ὑπὸ τ' βελῶν, ἐ προτερον ἐπέσχε τὸ ὁρμῶν ἢ γόνασ ἐπ' ἄκρῳ, καὶ τρεψάσθαι τοὺς πολεμίους. καταπλαγέντες γὰρ αὐτὸ τῷ τε δύναμιν οἱ ἰσθοῦσι, καὶ τὸ θράσημα τ' ψυχῆς, ἅμα δὲ καὶ πλείους ἀναβεβηκέναι δόξαντες ἐτράπησαν. ἔνθα δὴ καταμέμψαιτ' ἄν τις ὡς φθονερὰν ὅτι τοῖς ἀρετοῖς τῷ τύχῳ, καὶ κωλύσαι ἀεὶ τὸ θράσος τ' κατορθωμάτων. ὁ γοῦν ἀνὴρ ἐτ ὅτε ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς ἐσφάλη, καὶ πλήσας πρός τινα πέτραν, ti non steterunt. Qua in re fortunam quis veluti

A quorum anima cum corpore sepultura damnatur. Quis enim virorum fortium nescit, quod animas in acie ferro corporibus absolutas, purissimum elementum æther hospitio receptas inter sidera collocat: manesqve se bonos ac propitios heroas, videndos offerunt posteris suis? Quas vero morbus corporis tabesqve consumpserit: & si maxime probris ac piaculis purgatæ sint, subterraneæ tenebræ operiunt, altaqve oblivio suscipit, corporis simul & vitæ ac memoriæ fine circumscriptas. Quod si necessario mors homini decreta est, ad hoc autem omni morbo levius est, ferri ministerium, cui non videatur ignavum negare usui, quod debito redditurus sit. Et hæc quidem velut servari neqveant, vel qui conati fuerint, prosecutus sum. est autem salutis spes in maximis quoque periculis qui virilem animũ gerunt. Primum enim quod decidit patet incessui: deinde totum quod ædificatum est, facillime dissolvi potest. Vosqve plures hoc opus aggredientes, alius alii pro adhortatione fietis atqve subsidio: vestraqve obstinatio brevi animos hostium franget: ac fortasse nobis, si eam tantum cœperimus, incruenta res efficietur. Etenim ascendentes quidem nos prohibere scilicet conabuntur. si vero clam vel etiam per vim aliquid egerimus semel, quamvis paucos non sustinebunt. Me autem profecto pudeat, nisi qui primus hoc fecerit invidendum remunerationibus fecero: & qui vixerit quidem nunc æqualibus præsit: beatissima vero præmia sequentur occisos. Talia dicente Tito, cætera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum vero unus, qui in cohortibus militarent, Sabinus nomine, genere Syrus, vir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum ante vidisset, quantum ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset: erat enim colore nigro, exilis habitudine: sed anima quædam heroica in macro corpore, atque angustiore viribus suis habitabat. Cum primus itaqve surrexisset, dedo me, inquit, tibi alacri animo Cæsar, & ante omnes in murum ascendo: atqve opto quidem, ut vires ac voluntatem meam sequatur fortuna tua, quod si cœpto casus inviderit, scito me non præter spem, quod res aliter cesserit, sed quod sic decreverim, pro te moriturum. His dictis, & scutum læva capiti prætendens, strictoq; dextera gladio, circa horam diei sextam murum petebat, sequebantur autem ex aliis, qui soli ejus virtutis æmuli esse cupiebant, undecim viri. Multo autem omnes antecedebat divino quodam impetu excitatus, cum de muro custodes jaculis & sagittis undiqve infinitis appeterent, atqve ingentia saxa devolverent, quæ nonnullos de undecim dejecerunt. Sabinus autem missilibus occurrens, licet obrueretur sagittis, non tamen ante impetum cohibuit, quam summa muri prehenderet, hostesqve in fugam verteret. viribus enim ejus atq; animi pertinacia territi, pluresq; ascendisse ravirtutibus invideat, semperqve præclaris facinoribus officiat non incusaverit? Siquidem hic vir neqve ab incepto erravit, & offensione lapidis

cum maximo crepitu pronus decidit. Unde factum est, ut Judæi reversi, ubi solum & jacentem videre, ex omni eum parte jaculis peterent. Ille vero genibus nixus, & scuto protectus, primo quidem ulciscebatur hostes, multosque ad se appropinquantes sauciavit: vulnerum autem multitudine remisit dexteram: & ad extremum priusquam redderet animam sagittis est obrutus, vir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna uteretur, pro mensura vero cœpti facinoris cecidit. Cæteri autem tres pene jam summa tenentes, obtriti lapidibus perierunt, & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt. Hæc quidem tertia die mensis Julii gesta sunt.

πέλεκυς ἐπ' αὐτῆς μὴ μείζω ψόφον καπῆσαι. ἀπογραφέντες δ' οἱ ἰουδαῖοι καὶ καθιδόντες μόνον τὸν αὐτὸν καὶ πεπωκότα, πάντοθεν ἔβαλλον. ὁ δ' εἰς γόνυ κλινας, καὶ προκαλυψάμενος τὸν θυρεὸν, τὸ μὲν πρῶτον ἠμύνατο, καὶ πολλοὺς τῶν προσιασάντων ἐτραυσεν. αὖθις δ' ἀπὸ πολλῆς τραυμάτων, παρῆκε τὴν δεξιὰν, καὶ τέλος πρὶν ἀποδοῦναι τὴν ψυχὴν, κατεχώσθη πῖς βέλεσιν, ἀνὴρ ἄξιος μὲν ἀμείνονι χρῆσθαι δι' ἀνδρίαν τύχῃ, πεσὼν δ' ἐπιβολῆς ἀναλόγως. τῶν δ' ἄλλων, τρεῖς μὲν τοὺς ἤδη πρὸς τοῖς ἄκροις ὄντας σωτερίψαντες, ἀπέκτειναν τοῖς λίθοις. οἱ δ' ὀκτὼ τραυματίαι καταστρέφοντες, ἀνεκομίσθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. ταῦτα μὲν ἦν, τρίτῃ πανέμοι μηνὸς ἐπράχθη.

CAP. II.

Romani Antoniam invadunt, & a Judæis repelluntur.

Biduo autem post, viginti de numero excubantium per aggeres militum congregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equitum, & tubicinem unum ad se vocant: nonaque noctis hora per ruinas ad Antoniam ociose procedunt. occisis autem primis custodibus somno oppressis, murum obtinent, ac buccina signum dari præcipiunt: quo cæteri quidem vigiles subito excitantur, & fugiunt priusquam multitudinem quæ murum ascenderat, cernerent. nam & timor illis, & tuba imaginem quandam, ut magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cæsar autem signo audito, propere armat exercitum: & cum ducibus primis lictorum caterva comitatus, ascendit. Cum autem Judæi ad templum interius confugissent, ipsi quoque per cuniculum irruperunt, quem Joannes adversum Romanorum aggeres aperuerat. Dispositique amborum agminum seditiosi, tam Joannis quam Simonis, arcebant eos summa vi atque alacritate repugnandi. siquidem excidii finem putabant, locum sanctum penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principium fuit. Ad ipsum autem adytum validissima pugna committitur: his quidem templum vi occupare certantibus, Judæis vero Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidem ac hastæ utrisq; inutiles erant, strictis autem ensibus dimicabãt. Neque conflictu discerni poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis viris & propter angustias permutatis, cum & vocis intellectum magnitudo confunderet, multaq; mors esset utrinque, armaque simul & cadavera jacentium conculcata frangerent præliantes. Semper autem si bellum fluctuans gravasset alteram partem, potiorum exhortatio & inferiorum conquestio nascebatur. Neque aut fugæ, aut persecutioni locus erat: sed propinquæ mutationes confligentium, & inclinationes permixte fiebant exercitus. Qui vero inter primos stetissent, aut occidendi aut moriendi necessitatem habebant, quod refugere non dabatur. nam & posteriores utriusque partis, suos in frontem urgebant, nullumq; inter dimicantes bello vacuum intervallum reliquerãt.

Κεφ. ς.

Μετὰ δ' ἡμέρας δύο τῶν προκειτέντων τινὲς ἀπὸ τοῦς χώμασι φυλάκων ἔκοσι συνελθόντες, προσκαλοῦνται μὲν τὸν δ' πέμπτα τάγματος σημιαφόρον, καὶ δύο τινὰς τῶν ἱλαις ἱππέων, καὶ σαλπιγκτὴν ἕνα· ὑπ' δ' ὥραν τῆς νυκτὸς ἑνάτην, προσβαίνουσι μὲν ἡσυχῇ διὰ τῶν ἐρειπίων, ἀπὸ τὴν ἀντωνίαν ἀποφαίνοντες δ' τοὺς πρώτους τῶν φρουρῶν κοιμωμένους, κρατοῦσι δὲ τείχους, καὶ τῷ σαλπιγκτῇ σημαίνειν ἐκέλευσαν· ὡς δ' τὸ μὲν ἄλλων φυλάκων ἐξανάστασις αἰφνίδιος ἦν καὶ φυγὴ, πρὶν τινὰ τὸ πλῆθος ἀπιδεῖν τῶν ἐπιβεβηκότων. ὅτε γὰρ φόβος καὶ ἡ σάλπιγξ, φαντασίαν αὐτοῖς δ' πλῆθος ἀναβεβηκέναι πλειόνων παρεῖχε. κἂν σπερ δ' σημεῖα καλαχοῦσι, ἐξοπλίζει τὸ τι δυνάμει διὰ τάχους, καὶ μὴ τῶν ἡγεμόνων, πρῶτος ἀναβαίνει τοὺς ἀπλήκτους ἔχων. καταφρονούντων δ' ἰουδαίων εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ αὐτοὶ διὰ τῶν ὀρυχος εἰσέπεσον, ἵν' ὁ ἰωάννης ἐπὶ τὰ χώματα τῶν ῥωμαίων ἐπώρυξε. καὶ διαστάντες ἀπ' ἀμφοτέρων οἱ φυλάκες τῶν τάγματων, δ τε ἰωάννε, καὶ δ' σίμωνος, ἔργον αὐτοὺς, ἀδεμίαν ὅπῃ ἰσχύος ὅτε προθυμίας ἐλλείποντες ἐπεβοήθουν. πέρας γὰρ ἀλώσεως ἐπελάμβανον, τὸ ῥωμαίους παρελθεῖν εἰς τὸ ἅγιον· ὃ δὴ κἀκεῖνοι, δ' κρατεῖν δοκεῖ. συῤῥήγνυται δ' ὡσεὶ τὰς εἰσόδους, μαχη καρτερὰ, τ' μὲν, καταλαβεῖν καὶ τὸ ἱερὸν ἐπιζομένων, τ' δ' ἰουδαίων ἐξωθουμένων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἀντωνίαν καὶ τοὺ βέλη μὲν ἐπ' ἀμφοτέροις ἄχρηστα, καὶ τὰ δόρατα ἀσπασίμωροι δ' τὰ ξίφη συνεπλέκοντο, καὶ ὡσεὶ τοῦ συμβολαὶ, ἀκριτον ἐπ' ἀμφοτέρωθεν ἑκάστοι μάχοιντο. πεφυρμένων μὲν τ' ἀνδρῶν καὶ ὡσεὶ τοῦ ξενοχωρίαν διηλλαγμένων, τ' δ' βίας ἀσημάντου προσαπτόσης διὰ τὸ μέγεθος. φόνος τε ἐπ' ἀμφοτέρωθεν πολὺς, καὶ πεσόντων πάντοθεν σώματα καὶ τὰς πανοπλίας πατοῦντες, ἐθέρσυνον οἱ μαχόμενοι. ἀεὶ δ' ἐφ' ὁπότερον βέβηκε ῥέπων ἐπάλεμος, ὠθισμὸς μὲν ἦν τ' πολεμοντων, οἰμωγαὶ δ' τ' τρεπομένων. ὅπου δ' αἱ φυγαὶ τύπον εἶχον, ἔνθ' αἱ διώξεις, ἀλλ' ἀνώμαλοι ῥοπαὶ καὶ μεταβολαὶ, μεμιγμένης ἐγίνοντο τ' ὠθισμοῦ. τοῖς δ' ἐμπροσθεν γινομένοις, ἦ δ' θνήσκειν ἦ δ' κτείνειν ἀνάγκη παρῆν. οὐκ ἔστι ἀναφυγῆς. οἱ γὰρ καὶ νῶτα προσωθιαζόμενοι, τὰς σφετέρας παρ' ἀμφοῖν, ἐδέξη μάχη μεσαίχμιον κατέλιπον. πολεμοντων δ' τ' ἰουδαίων τοῖς θυμοῖς τοῦ ῥωμαίων ἐμπρήσαι, καὶ κλινομένης καθάπαν ἤδη τῆς ὠθισμοῦ, ἀπὸ γὰρ ἑνάτης νυκτὸς ὥρας, εἰς ἑβδόμην τῆς ἡμέρας ἐπολέμουν, οἱ μὲν ἀθρόοι, καὶ τὸν τῆς ἁλώσεως κίνδυνον

Cum autem Judæorum animi Romanorum peritiam vincerent, jamque omnino tota acies pelleretur, (a nona enim hora noctis ad septimam diei usque pugnabant) hi quidem simul omnes excidii

κίνδυνον ἔχοντες ἀνδρείας ἐφόδιον. ῥωμαῖοι δ' μέρει τ δυνάμεως, ἄπω γὰρ ἐπανεβέβηκει τὰ τάγματα, καὶ ἐκείνοις ἐπανεῖχον οἱ μαχόμενοι, τότε κατεῖν τ ἀντωνίας ἀποχρῆν, ὅτι & παρόντ ἐδόκει.

ΚΕΦ. ζ.

Ἰουλιανὸς δέ τις ἑκατοντάρχης τ ἀπὸ τ βιθυνίας, οὐκ ἄσημ ὢν ἀνὴρ, ἐν ἐγὼ κατ' ἐκεῖνον ἰσόρροπον τ πόλεμον, ὅπλων τε ἐμπειρίᾳ, & ἀλκῇ σώματ, καὶ ψυχῆς ἀδάμαντι πάντων ἄρις, ὁρῶν τὰς ῥωμαίους ἐνδιδόντας ἤδη καὶ κακῶς ἀμυνομένους, παρεστὼς ὄπιθεν τίτῳ κ τῷ ἀντωνίαν, ὡς πηδᾷ, καὶ νικῶντας ἤδη τοὺς ἰουδαίους, τρέπεται μὲν μέχρι τῆς & ἐνδοτέρω ἱερᾶς γωνίας. ἔφυγε δ' τὸ πλῆθος ἅθροον, ὅτε τῷ ἰσχὺν, ὅτε τῷ τόλμαν ἀνθρωπίνῳ ὑπολαμβάνοντες. ὁ δ' διὰ μέσων τ σκεδαννυμένων ἄλλοτε ἄλλη διώκων, ἐφόνευε τοὺς καταλαμβανομένους, καὶ τῆς ὄψεως σκέπης, ἀδὲν ὅτε τῷ καιρίᾳ θαυμασιώτερον, ὅτε τοῖς ἄλλοις παρέσῃ φρικωδέστερον. ἐδόκει δ' ἄρα καὶ αὐτοὺς ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης, ἵνα μὴ χαλεπὸν διαφυγεῖν θνητὸν ὄντα. τὰ γὰρ ὑποδήματα πεπαρμένα πυκνοῖς & ὀξέσιν ἥλοις ἔχων, ὥσπερ τ ἄλλων στρατιωτῶν ἕκας, καὶ κ λιθοστρώτῳ τρέχων, ὑπολισθαίνει· πεσὼν δ' ὕπτιος μ μείζω τῆς παντοδαπίας ἦχε, τοὺς φεύγοντας διαστρέφει. καὶ τῶν μὲν ἀπὸ τῆς ἀντωνίας ῥωμαίων, ἤδη βοὴ ἦν ταὐτὸν δεισάντων, οἱ δ' ἰουδαῖοι περισπάντες αὐτὸν ἅθροοι, τοῖς τε ξυστοῖς, καὶ τ ῥομφαίαις πάντοθεν ἔπαιον. ὁ δ' πολὺ μὲν τῷ δορὶ σίδηρον ἐξεδέχετο. πολλάκις δ' ἀναστῆναι πράσσων, ὑπὸ & πληθὺς τ τυπτόντων ἀνετράπη, καὶ κείμενος δ' ὅμως, ἐνύσσε τῷ ξίφει πολλούς. ἐδὲν γὰρ ἀνῃρεῖτο ταχέως, τῷ τε κράνει κ τῷ θώρακι πεφραγμένος, πάντα τὰ κατ' ἰσχὺν σῴζων, & τ αὐχένα σωζόμενον, μέχρι κοπτομένων αὐτῷ τ ἄλλων μελῶν, καὶ μηδενὸς προσιόντος τολμῶντος, ἐνέδωκε. δεινὸν δ' πάθος εἰσῆλθε καὶ τοὺς ῥωμαίους ἔτως ἀναρέτους, καὶ ἐν ὄψει τοσούτων φονευόμενον. καὶ αὐτὸν μὲν ὁ τόπος διέκλεισε & βοηθεῖν ἐθέλοντας, τοὺς δυναμένους δ' κατέπληξις. ἰουλιανὸς μὲν οὖν ἀπὸ δυσθανατήσας· καὶ τ κτεινάντων ὀλίγους ἀπολῆσαι κατέλιπεν, μόλις ὑποσφάξαντας, μέγιστον & τῷ ῥωμαίοις καὶ καίσαρι μόνον, ἀλλὰ & τῷ πᾶσι πολεμίοις κλέος καταλιπών. ἰουδαῖοι δ' κ τ νεκρὸν ἁρπασάμενοι, πάλιν τοὺς ῥωμαίους τρέποντας, κ κατακλείσαντες εἰς τὸν ἀντωνίαν. ἠγωνίσατο δ' ἐξ αὐτῶν ὑπερφυῶς κ ταὐτὰ τοῖς μὲν χερσὶ, ἀλεξᾶς μὲν τις καὶ γυφθᾶς & ἰωάννου τάγματος· ἐπ δ' τ σεβαστὸν, μαλαχίας τε, & ὁ & μέρτωνος ἰούδας, & σωζᾶ ὑὸς ἰάκωβος, τ ἰδουμαίων ἡγεμόνων, τ δ' ζηλωτῶν ἀδελφοὶ δύο, παῖδες ἰαείρου, σίμων τε κ ἰούδης.

ΚΕΦ. η.

Τιτος δ' τοῖς μὲν ἔνδον αὐτὸς στρατιώτας, κατασκάπτειν παρεσκεύαζε τὰς βεμελίους τ ἀντωνίας, κ τῇ δυνάμει πάσῃ ῥᾳδίαν τὴν ἄνοδον εὑρεθῆναι. αὐτὸς δ' τὸν ἰώσηπον προσκαλεσάμενος, ἐπέπυστο γὰρ ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, πανέμου δ' ἐν ἐπτακαιδεκάτῃ, τὸν ἐνδελεχισμὸν καλούμενον, ἀνδρῶν ἀπορίᾳ διαλελοιπέναι τὸν θεὸν, καὶ τ δῆμον· ὅτι τούτῳ δυνατὸν ἀθυμεῖν. λέγειν δ' τῷ ἰωάννῃ, πάλιν ἐκέλευσεν ἃ καὶ πρότερον, ὡς εἰ καί τις αὐτὸν ἔρως κακὸς ἔχοι & μάχεσθαι, προελθόντι μεθ' ὅσων βούλεται πολεμεῖν ἐξεῖναι, A periculum pro nutrimento virtutis habebant: Romani vero exercitus parti (nondum enim ascenderant legiones, illisq; spes pugnantium nitebatur) satis esse visum est in præsentia, Antoniam obtinere.

CAP. III.

De Juliani Romani militis insignis fortitudine.

JUlianus vero quidam centurio ex Bithynia non ignobilis, quem in illo bello & armorum peritia & viribus corporis & animi spiritu omnium fortissimum ipse cognovi, ubi Romanos jam cedere & male repugnare conspexit (propter Titum autem apud Antoniam stabat) subito prosiliit, jamq; Judæos vincentes solus ad interiorem usqve templi angulum persecutus est. Fugiebat autem universa multitudo, neqve vim ejus neq; audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios alio dejecerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaq; facie nihil Cæsari admirabilius, aut aliis horribilius visum est. Verum & ipsum profecto fata persequebantur, quæ ab homine vitari non possunt. Calceos namqve habens, creberrimis atqve acutis clavis, ut cæteri solent milites, fixos, dum strato saxeis crustis solo curreret, labitur: magnoq; cum armorum sono dejectus, intergum fugientes reduxit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatus est, saluti ejus metuentium: Judæi vero multi simul gladiis & hastis undiq; feriebant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat: sæpe autem conatus erigere se, percutientium multitudine revolutus est, & jacens tamen gladio multos perculit. nec enim cito peremptus est, quando galea & thorace omnia membra neci opportuna septus erat, namq; diu cervicem contraxerat, donec concisis aliis ejus membris remisit vires, cum ei nemo auderet succurrere. Nimius autem dolor Cæsarem tenuit, ubi tantæ fortitudinis virum in conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod locus se quidem intercludebat auxilium ferre cupientem: alios autem, ne possent, metus impediebat. Julianus igitur diu cum morte luctatus, cum non paucos interfectorum suorum sauciis reliquisset, ægre peremptus est: magna sui gloria, non apud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud hostes quoque relicta. Judæi vero etiam mortui rapto corpore, Romanos in fugam versos, in Antoniam conclusêre. Fortiter autem in eo prælio decertavêre, Alexas quidem & Gyphthæus, ex agmine Joannis, ex parte vero Simonis, Malachias; & Mertonis filius Judas, & Sosæ filius Jacobus, dux Idumæorum: Zelotæ vero fratres duo filii Jairi Simon & Judas.

CAP. IV.

Josephi oratio pro deditione Judæorum, & profugium eorum.

TItus autem militibus suis imperat Antoniæ fundamenta diruere, facilemq; ascensum cuncto exercitui præparare. Ipse vero Josepho ad se vocato (namq; audierat eo die qui erat mensis Julii septimus decimus, divinam observantiã, quæ entelechismos vocatur, virorum penuria defuisse, eaq; re populum nimis dolere) iterum dici Joanni præcepit quæ ante mandaverat: quod etiam si quis eum pugnandi sævus amor teneret, cum qua placeret ei multitudine, ad bellum progredi liceret;

dum modo non una secum & civitas interiret simul & templum: | sanctum tamen locum violare desineret, neve in Deum nefas admitteret. Potestatem autem haberet si vellet, sacra intermissa celebrare per Judæos quos ipse delegisset. Itaq; Josephus, ne soli Joanni hæc intimarentur, sed etiam pluribus, unde exaudiri posset constitit, & mandata Cæsaris Hebraico sermone disseruit. Multum autem eos qvo patriæ parcerent precabatur, ignemqve depellerent jam templo contiguum, Deoq; vota redderent conveta. His dictis populus tristitia simul & silentio tenebatur. Multis autem conviciis tyrannus Josepho cum execrationibus lacerato, postremo addidit, nunqvam sibi excidium esse metuendum, qvoniam Dei civitas esset. Atqve cum exclamatione, sane vero, inqvit Josephus, eam puram Deo conservasti, inviolataq; sancta mansêre: nec in eum cujus speras auxilium, quicquam impium deliqvisti: sed solennia sacra conseqvitur. Et si quidem tibi quisquam quotidianum auferat cibum, impium eum hostem putabis: Deum vero, qvem perpetua religione privaveris, belli auxilio speras futurum? Et Romanis peccata imputas? qui nostras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipse intercidisti sacra, Deo reddi compellunt. Qvis non inopinatæ mutationis causam gemat, ac defleat civitatem? cum alieni quidem, hostesq; impietatem tuam corrigant. tu vero Judæus & inter leges educatus, illis qvoq; in has sævior inveniaris. Atqvi Joannes etiam pœnitere malorum, non est turpe in rebus extremis, bonumqve tibi exemplum patriam servare cupienti propositum est, Jechonias rex Judæorum: qui quondam Babyloniis bellum sibi inferentibus, sponte civitate priusquam caperetur excessit, & cum cognatione sua voluntariam captivitatem sustinuit, ne hæc sancta hostibus proderet, Deiq; domum videret exuri. Ob hoc sacra Judæorum commemoratione laudatur: eumq; memoria transmissa per secula semper nova immortalem posteris tradidit. Bonum ô Joannes exemplar, & si periculum præsto sit: ego autem veniam quoqve tibi a Romanis spondeo, dum memineris, qvod gentilis moneam, & Judæis ista promittam: spectariq; oporteat, quis sit author & unde consilium. Absit enim unqvam me ita captivum vivere, ut genus aut leges patrias obliviscar. Rursum indignaris & clamas, mihiq; maledicis. Etiam acerbiora mereor, qvi hæc adversus fata svadeo, Deiq; sententia condemnatos servare contendo. Qvis ignorat scripta veterum prophetarum, & responsum impendens miserrimæ civitati? Jam tunc enim ejus excidium prædixêre, cum quis homicidium gentile cœpisset. Vestrorum autem cadaverum non civitas tantum, sed etiam templum omne repletum est. Deus plane, Deus ipse cum Romanis ignem sibi lustrationis infert, totq; scelerum plenam exurit civitatem. Hæc Josepho cum fletu & lacrymis

A δίχα δ' σωτηρίας τὴν πόλιν, ἐς τὸν ναὸν αὐτὸν μηκέτι μὴν τι μιαίνειν τὸ ἅγιον, μηδὲ εἰς τὸν θεὸν τολμᾶν ἁμαρτάνειν παρεῖναι δ' αὐτὰ τὰς θυσίας ἐκπλεῖν; δι' ὧν ἂν θυηλέξῃ Ἰουδαίων. ἐς ὁ Ἰώσηπος, ὡς ἂν εἴη μὴ τῷ Ἰωάννῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς, ἐν ἱκετείᾳ ἦν, πάντα δ' ἡμῶν ἐδημηγόρει ἐφ' ἑκάτερα. καὶ πολλὰ μὲν ἐσ-
B λοιδόρει φείσασθαι τὴν πατρίδα, καὶ διαπεδάσαι δ' ἤδη τὸ πῦρ, τίνες τε ἐναγισμοὺς ἀποδώσουσι τῷ θεῷ. πρὸς ταῦτα δὲ δήμου μὲν ἦν κατήφεια, καὶ σιγή, πολλὰ δ' ὁ τύραννος ἐλοιδορηθεὶς τῷ Ἰώσηπῳ, καὶ κατα-
C ρασάμενος, τὸ πάλαι πάντων προσέθηκεν, ὡς οὐκ ἂν ποτε δείσειεν ἄλωσιν. θεὸς γὰρ ἀρχὴν τῆς πόλεως. καὶ ὁ Ἰώσηπος πρὸς ταῦτα ἀνέκραγεν. πάνυ γοῦν καθαρὰν τοῦ θεοῦ τετήρηκας αὐτῷ, ἀμίαντον ἢ μόνον τὸ ἅγιον. εἰ δὲ ἦν ἐλπίζεις σύμμαχον, ἤδειν ἱκέτας σε τοὺς ἐθίμους θυσίας ἀποδεξάμενον. κἂν μόνῳ σοὶ τις ἀφέληται τὸν καθ' ἡμέραν προφορὰν ἀσεβέσατε, ἔτον ἡγῇ πολέμιον.
D αὐτὸν ἢ, ὃν τὰ πάντων θρησκείας ἑτέρους θεοῦ, ἐλπίζεις σύμμαχον ἕξειν ἐν τῷ πολέμῳ; ἐξὸν μόνους τοὺς ἁμαρτίας ἀναπίμπλης; οἱ μέχρι νῦν κήδονται τῶν ἡμετέρων νόμων, καὶ τοὺς ὑπὸ σοῦ βλασφημουμένους θυσίας, ἀποδίδοσι τῷ θεῷ βιάζονται. τίς σοι ἂν γένοιτο, καὶ κατολοφύροιτο τῆς ὑπαδόξου μεταβολῆς τὴν πόλιν; ἴσθι ἀλλόφυλοι μόνοι, καὶ πολέμιοι τῷ σῷ ἀσεβείαν ἐπανορθοῦνται. οὐ ἢ Ἰουδαῖος ὁ τοῖς νόμοις ἐντρεφεὶς, κάκείνων πρὸς αὐτὸν
E γένῃ χαλεπώτερος. ἀλλά σοι Ἰωάννη καὶ μεταγνῶναι μόνον ἐκ κακῶν, σὸν αἰσχρὸν ἐν ἑκάστοις, καὶ καλὸν ὑποδείγμα βιωμόνῳ σώζειν τὴν πατρίδα σοι πρόκειται, βασιλεὺς Ἰουδαίων Ἰεχονίας· ὃς ποτε στρατεύσαντι τὸ Βαβυλωνίῳ δι' αὐτὸν, ἑκὼν ἐξέβη πρὶν ἁλῶναι τῆς πόλεως, καὶ μὴ ἡμέρας αἰχμαλωσίαν ὑπέμεινεν ἐθελούσιον, ὑπὲρ δὲ μὴ ὑποδοῦναι ταῦτα πολεμίοις τὰ ἅγια, καὶ τὴν οἰκεῖαν δ' θεὸν προϊδέσθαι φλεγόμενον. ἀλλ' ὅτι λογίσῃ
F τι αὐτὸν πρὸς ἀπάντων Ἰουδαίων ἱερὸς ὑμνεῖ, καὶ μνήμη ῥέουσι δι' αἰῶνος ἀεὶ νέα, τοῖς ὀπτηρομένοις ὑποδίδωσιν ἀθάνατον. καλὸν ὦ Ἰωάννη ὑπόδειγμα, καὶ πρόσεσῃ κίνδυνος. ἐγὼ δέ σοι, καὶ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίων συγγνώμην ἐγγυῶμαι. μέμνησο ἢ, ὡς ἐμέ φύλος ὢν Ῥωμαίοις, ἐς Ἰουδαίους ὢν ἐπαγγέλλομαι, καὶ χρὴ σκοπεῖν, τίς ὁ συμβουλεύων, καὶ πόθεν. μὴ δ' ἔγωγε ποτὲ ἡδυμίλητος ζῶν ἔτως αἰχμάλωτος, ἵνα πάσωμαι δ' ἥδυς, ἢ τῶν πατρίων ὑπολάθωμαι. πάλιν ἀναπτεῖς, καὶ κέκραγάς μοι λοιδορούμενος. ἄξιός γε καὶ χαλεπωτέρων, ὃς ἀντίκρυς εἰμαρμένης τὸ Ῥωμαίων, καὶ τοὺς ὑπὸ θεοῦ βιάζομαι καλοκαγαθοὺς σώζειν. τίς σοι δίδει τὸν παλαιῶν προφητῶν ἀναγραφὰς, καὶ τὰ ὑπερφέροντα τῇ πλημμελεῖ πόλει χρησμοὺς, ἤδη ἐνεστῶτα; τότε γὰρ ἄλωσιν ἐσεσθαι προεῖπον, ὅταν ὁμόφυλος τὸν ἄρξῃ φόνου. τὰ ἡμετέρων ἢ πωμάτων, ἐχ ἡ πόλις, καὶ τὸ ἱερὸν ἢ πᾶν πεπλήρωται. θεὸς ἄρα, θεὸς αὐτὸς ἐπάγει μὴ ῥωμαίων καθάρσιον αὐτῷ πῦρ, καὶ τῶν τοιούτων μιασμάτων χέρνιβα πόλιν, ἀναπράξει. ταῦτα λέγων Ἰώσηπος μετ' ὀδυρμῶν καὶ δακρύων, λιγυρῷ τῷ φωνῇ ἀνεκόπη. ἐξωμόσαν μὲν, ὥπτειράν τε δ' πάθος, καὶ τὰ προαιρέσεως αὐτὸν ἐθαύμασαν. οἱ ἢ θεῖ τὰ Ἰωάννου παρωξύνοντο μᾶλλον ὅλῃ τὸς ῥωμαίους ὑπομιμνήσκοντες ἐγκρατεῖς γνώσεως ἐκείνου.

Τῶν δὲ

proseqvente, vox ejus singultibus interrupta est. Et Romani qvidem miserati dolorem, admirati sunt. Joannes autem ejusqve socii magis contra Romanos irritabantur, illum quoque capere cupientes

ΚΕΦ. θ.

Τῶν γε μὲν εὐγενῶν, πολλὰς σκίνησεν ὁ λόγος, καὶ τινες μὲν ὀρρωδήσαντες τὰς φυλακὰς τ σεισιασῶν καὶ χώραν ἔμενον, ἀπώλειαν μέντοι σφῶν τε αὐτῶν καὶ τ πόλεως κατεγνώκεσαν. εἰσὶ δ' οἱ καιροφυλακήσαντες ἄδειαν ἀναχωρήσεως, πρὸς τὸς ῥωμαίους κατέφυγον. ὧν ἦσαν ἀρχιερεῖς μὲν, ἰώσηπός τε καὶ ἰησοῦς, υἱοὶ δ' ἀρχιερέων, τρεῖς μὲν ἰσμαήλης τε καὶ γαμαλιήλης καὶ ματθίας παῖς ἀλαδρὰς μ τ τοῦ πατρὸς ἀπώλειαν, οὗ ὁ τε γειώρα σίμων ἀπέκτεινε, σὺν τρισὶν υἱοῖς ὡς πρόειρη). πολλοὶ γὰρ τ ἄλλων εὐγενῶν, τῆς ἀρχιερεῦσι συμμετεβάλλοντο. καίσαρ δ' αὐτὸς τά τε ἄλλα φιλοφρόνως ἐδέξατο, καὶ γινώσκων ἀλλοφύλοις ἤθεσιν ἀηδῆ τοῦ ἀλατρεύειν ἔχειν, ἀπέπεμψεν αὐτὸς εἰς γόφναν τέως σκεῖ πράγμασιν μένειν ἀποδώσων τε ἑκάστῳ τὰς κτήσεις, καὶ σχολὴν ἀπὸ τε πολέμου γενόμενος. οἱ μὲν οὖν εἰς τὸ δοθὲν πολίχνιον, μ τ πάσης ἀσφαλείας, ἀνεχώρησαν ἄσμενοι. μὴ φανομένων δ' αὐτῶν, διεφήμισαν οἱ σεισιασταὶ πάλιν, ὡς ἀποφαγεῖν τὸ ῥωμαίων οἱ αὐτόμολοι, δῆλον ὅτι, τὸς λοιποὺς ἀποτρέποντες τ φόβῳ ἀλαζονεύεσθαι. ἐλύπησε δ' ὡς καὶ μᾶλλον αὐτοῖς τὸ πανήγυρις τοῦς καιρὸν, ἐπεσχέθησαν γὰρ τὸ δὲς αὐτομολεῖν.

ΚΕΦ. ι.

Ἀτ' ὅτις δ' ὡς ἀνακαλέσας τὸς ἄνδρας ἀπὸ τῆς γόφνας τίτος, ἐκέλευσε μ τ δ' ἰωσήπῳ περιελθόντας τὸ τεῖχος ὀφθῆναι τῷ δήμῳ, πλεῖσοι πρὸς τὸς ῥωμαίους ἔφευγον. γινόμενοι δ' ἀθρόοι, καὶ πρὸ τῶν ῥωμαίων ἱστάμενοι, μετ' οἰμωγῆς καὶ δακρύων ἱκέτευον τὸς σεισιαστάς· τὸ μὲν πρῶτον, ὅλην τὸς ῥωμαίους δέξασθαι τῇ πόλει, καὶ τοῦ πατρίδα σῶσαι πάλιν· εἰ δὲ μή, δ τε ἱερὰ πάντως ἐξελθεῖν, καὶ ῥύσασθαι τ ναὸν αὐτῆς. ἐὰν δὲ τλήσωσι ῥωμαίους μὴ μ τ μεγίστης ἀνάγκης καὶ φλέξαι τὰ ἅγια. τοῖς μᾶλλον ἀντεφιλονείκουν, καὶ πολλὰ βλάσφημα τῆς αὐτομόλοις ἀνθικηρυττόντες, ὅπλοις τ ἱερῶν πυλῶν τύς τε ἐξυβελεῖς καὶ καταπέλτας, καὶ λιθοβόλους μηχανὰς διέφησαν. ὡς τὸ κύκλῳ μὲν ἱερὸν ἀπὸ πλήθους νεκρῶν, περιστοιχέναι πολυανδρίῳ, τὸν δὲ ναὸν αὐτὸν φρουρεῖν. τῆς δ' ἁγίοις, καὶ ἀβάτοις, μ τ ἅπαξ εἰσεπηδῶν, θερμὰς ἔπι τὰς χεῖρας ἐξ ἐμοφύλων ἔχοντες φόνων· καὶ πεῖσαι ψαν εἰς τοσοῦτον ἀθεμιτότητος, ὡς τε θεοῦ ἂν εἰκὸς ἀγανάκτησιν ἡμέρᾳ ἰδαίᾳ, εἰ ῥωμαῖοι τοιοῦτα ἐξυβρίζοιεν εἰς αὐτὸς, τοιούτων εἶναι ἀθέμιτα ῥωμαίων τότε πρὸς ἰουδαίους ἀσεβοῦντας εἰς τὰ ἴδια. τ μὲν γε σαλιωτῶν οὐκ ἔστιν ὅς τις ἐ μ τ φείσηται εἰς τ ναὸν ἀφεῖσθαι, καὶ προσεκύνει, τύς τε λῃστὰς ἤνεγκε, πρὶν ἀνηκέστοις πάθεσι μεταγνῶναι. πίτος δ' ὑπερπαθήσας πάλιν ἐξωνείδιζε τὸς περὶ τ ἰωάννην λέγων, ἆρ' οὐχ ὑμεῖς ὠμιαρώτατοι, τ δορύφακτον ὅπου πεβάλεσθε τ ἀγίων; ἆρ' οὐχ ὑμεῖς τὰς ἐν αὐτῷ σήλας διεσήσατε χράμμασιν ἑλληνικοῖς, καὶ ἡμετέροις κεχαραγμένας; ἃς μηδένα τὸ γένος ὑπερβαίνειν ἀθέμιτον ἐγνώκαμεν; οὐχ ἡμεῖς δὲ τὸς ὑπερβάντας, ὑμῖν ἀνεμάξαν ἐπετρέψαμεν, κἂν ῥωμαῖός τις ἦ; τί οὖν νῦν ἀλιτήριοι, καὶ νεκροὺς ἐν αὐτῷ κατεπατεῖτε; τί δὲ τὸν ναὸν αἱμαλιζόμενοι, καὶ ἐγχωρίῳ φύρετε; μαρτύρομαι θεοὺς ἐγὼ πατρῴους, καὶ εἴ τις ἐφέστηκε τοῦτο τὸν χῶρον, νῦν μὲν γε οὐκ οἶδα, μαρτύρομαι δ' καὶ στρατιὰν ἐμὴν, καὶ τοὺς παρ' ἐμοὶ ἰουδαίους, καὶ ὑμᾶς αὐτούς, ὡς οὐκ ἐγὼ τοῦδ' ὑμᾶς

A Nobilium tamen plurimos commovit ejus oratio. Et nonnulli quidem ſeditioſorum cuſtodias formidantes, locis ſuis manebant, jamdudum certi de ſuo pariter & civitatis exitio. Fuerunt autem, qui capto diſceſſionis tempore, ad Romanos confugêre: in quibus erant pontifices Joſephus & Jeſus. Filii vero pontificum, tres quidem Iſmaëlis, cui apud Cyrenen fuerat caput abſciſſum, & Matthiæ quatuor: alterius vero Matthiæ unus, qui poſt interitum patris aufugerat, quem Simon Gioræ cum tribus filiis, ut ſupra dictum eſt, interemit. Multi autem nobiles cum pontificibus defecêre: eosqve imperator cum per alia humane ſuſcepit, tum ſciens in alienigenis moribus illis verſari moleſtum eſſe, in Gophnam dimiſit, ut ibi manerent interim, multas etiam pollicitus poſſeſſiones cuiqve peracto bello ſe reddiB turum. Illi quidem in deſtinatum municipium C læti cum omni cautione diſcedunt. His autem in civitate non viſis, rumor ſeditioſis iterum diffamatus eſt, quod Romani transfugas occidiſſent, ut hoc metu videlicet a fuga reliquos deterrerêt. Et pauliſper quidem hæc calliditas eorum, ſicut antea, valuit, timor autem profugere cupientes inhibuit. Rurſus autem poſtquam eos Titus revocatos a Gophna cum Joſepho murum circumD ire, & populo conſpici juſſit, multi ad Romanos fugiebant. In unum vero congregati, & ante Romanos ſtantes, cum lacrymis atqve ululatu ſeditioſos rogabant, primo quidem ut in civitatem Romanos ſuſciperent, patriamq; ſervarent: ſi hoc diſpliceret, ſaltem de fano exirent, templumqve ſibi liberarent. Nec enim auſuros ſine maxima neceſſitate Romanos ignem ſanctis immitE tere. His illi magis adverſabantur, multaq; in transfugas vociferati convitia, ſupra ſacras portas jacula & baliſtas & ſaxorum diſpoſuêre tormenta, ut omne quidem circum fanum ſpacium multitudine mortuorum ſepulchro, templum vero ipſum caſtello ſimile videretur. In loca vero ſancta & inacceſſa, cum armis adhuc & manibus gentili cæde calentibus inſiliebant: & ad hanc F proceſsêre legis injuriam, ut quam Judæos indignationem oporteret exercere ſi hæc Romani admitterent: ea tunc in Judæos propria ſacra temerantes, uterentur Romani milites. Nemo ſane fuit eorum qui non cum honore templum aſpiceret, atqve adoraret: latronesq; optaret, antequam immedicabile malum contingeret, præliterе. Titus autem dolens vicem eorum, iterum Joannem ejusq; ſocios increpabat, dicens: Nonne G vos, ô ſceleratiſſimi, cancello, ſanctum locum protexiſtis? Nonne literis Græcis ac noſtris inciſas tabulas conſtituiſtis, quibus ne ſepta cuiquã transgredi liceret edicitur? Nonne eos qui transiſſent, quamvis Romanus quis eſſet, vobis necare permiſimus? Quid igitur in eo etiam mortuos cõculcaſtis, ô nocentiſſimi? Aut cur templum & externi & gentilis ſanguinis confuſione polluiſtis? Teſtor ego patrios deos, & ſi quis unquam hunc locum ante aſpexit (nunc enim neminem credo) itemqve teſtor & exercitum meum & Judæos qui apud me ſunt, & vosipſos, quod non ego vos

violare hæc compellam: quin & si locum acies vestra mutaverit, neqve accedet ad sancta quispiam Romanorum, nec quicquam in eorum contumeliam faciet. servabo autem vobis etiam templum nolentibus.

CAP. V.

De iterata pugna, extructis aggeribus, & excursionibus Judæorum.

HÆc Josepho internunciante principis dicta, latrones ac tyranni existimantes non benevolentia, sed timiditate hos sermones fieri, in superbiam tollebantur. Titus autem, qui neqve seipsos miserari eos, neqve templo parcere prospiciebat, rursus bellum gerere decrevit. Sed universum quidem iis militem, quod locus eum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de singulis centuriis viris fortissimis lectis, etiam chiliarchis singulis millenos attribuit: hisq; duce præposito Cereali, hora noctis nona jubet in custodias impetum fieri. Cum autem ipse quoque in armis esset, unaque descendere statuisset, amici eum propter periculi magnitudinem ducumqve dicta continuerunt. plus enim operis eum in Antonia præsidentem militum certamini facturum esse dixerunt, quam si periculum subisset: omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos bellatores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locutus ad milites, ut de eorum virtute judicaret: ne aut fortis quisquam indonatus abiret, aut contra impunitus ignavus lateret: sed omnium spectator ac testis fieret ipse, qui & ulciscendi & remunerandi esset dominus: illos quidem ad aciem hora qua supra memoratum est, dimisit. Progressus autem ad speculam in Antonia quid fieret expectabat. Verum hi qui missi fuerant, non ita, ut sperabant, somno oppressos invenêre custodes: sed coortis cum clamore, confestim manus conseruêre, excubitorum autem tumultu exciti cæteri catervatim excurrêre. Itaq; primorum quidem impetum excipiebant Romani: qui autem illos seqverentur, in agmen proprium incidebant, multisqve suorum velut hostibus utebantur. Vocis namqve agnitionem confusus partium clamor, oculorum autem singulis nox ademerat: cum præterea quosdam furor cæcos, alios iracundia, alios timor efficeret: idcirco obvium quenque sine discretione feriebant, Romanis quidem scutorum conjunctione septis, & per globos prosilientibus, ignoratio minus nocebat: signi enim sui quisque meminerat. Judæi vero disjecti, tam impetus quam recessus temere facientes, sæpe imaginem inter se hostili aliis alii demonstrabant: cum revertentem suum quisque per tenebras, quasi Romanum aggredientem exciperet. Deniq; plures a suis quam ab hostibus sauciati sunt, donec orto die, visu jam pugna discerneretur: & in acie stantes ordine, sagittis atqve telis uterentur. Neutri vero cedebant, neqve labore fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim, & multi simul in conspectu imperatoris de virtute certabant: illumq; diem sibi quisque promotionis initium fore putabat, si fortiter dimicasset. Judæis autem & proprium cujusqve periculum, & quod templ
strabat audaciam; quod tyrannus stans hos rogaret, alios verberaret, & ad pugn

ἀναγκάζω μιαίνειν· κἂν ἀλλάξητε τόπον, ὅτε παρελθόντας τὰς ῥωμαίων ἐνυαλίου. τηρήσω τὸν ναὸν ὑμῖν, κ μὴ ἰωσήπου λαλοῦντος· σὺ δὲ καιρὸν τύραννε· οὐκ ἀπ' εὐνοίας, ἀλλὰ τὰς παρακλήσεις δοκοῦντας, ὑπερφ ὅτε οἴκτον ἑαυτῶν τὰς ἀνδρας, ὅτε φ ἀμφὶς εἰσῆγε, πάλιν πρὸς πόλεμον

ΚΕΦ. ια.

ΠΑσιν μὲν οὖν τὴν δύναμιν ἐπέ πόλιν μὴ χωρεμφύλιον τὸν τόπον.

λέξας ἀφ' ἑκάστης ἑκατοντάρχ τοῖς χιλιάρχοις ἀνὰ χιλίους παρέδ πέζας ἡγεμόνα κερεάλιον, ὑπὲρ λακῆς περὶ ὥραν ἐννάτην νυκτὸς ἐνάτ ἐν ταῖς ἐπαύλεις, καὶ συγκαταβαίνειν αὐτὸς φίλει δὲ τὸ μέλλον· ἐν χειρὶ τὴν ἡγεμόνων λεγόμενα. πολέμ ἔφασαν ὑπὲρ τῆς ἀντωνίας καθεζόμε ἀγωνοθετοῦντα τοῖς στρατιώταις, ἢ εἰ κ νέοι. πάντας γὰρ ἐρῶντος καισαρ μισθὸς ἔσεσθαι. τούτοις πεισθεὶς ὁ καῖ στρατιώτας ἐπομόσειν ἐπὶ ὧν, ἵνα κε τῶν, καὶ μήτε τὰ ἀγαθῶν τὰς ἀγέρας ὧν ἀτιμώρητον· παλαίειν, γλίχεσθ τοὺς ἁπάντων, ὁ δὲ σχολάζων, καὶ τ μὲν, ὑπὲρ τῶν πεζῶν ἔπεμπε καθ' ἑ ῥηγμα, παρελθὼν δ' αὐτὸς εἰς τὸ κά νίας, ἀκαριαῖος τὸ μέλλον.

ΚΕΦ. ιβ.

ΟΙ μὲν οἱ γε πεμφθέντες τὰ κειμωμφύρας ὡς ἤλπισαν, ἀλ κραυγῆς εὐθέως συνεπελέκε ἐκκοιτάντων βολὴν ἐνδοθεν οἱ λοιποὶ τὰ μὲν δὴ πρώτων τὰς ὁρμὰς, ἐξεδέχ ἔπιπτον δ' οἱ μετ' ἐκείνους τῷ σφετε πολλοὶ τοῖς οἰκείοις ὡς πολεμίοις ἐχ διὰ σκότος ὑπήγνυσιν, ἡ κραυγὴ συ φοῖν, τὸν ὑμμάτων, ἡ νὺξ ἕκαστον φλωτίαν ἄλλως, ὃς μὲν οἱ θυμοὶ πα φόβοι. διὰ δὲ τ τὸ προσυχόντα π ῥωμαίους μὲν οὖν συνταπικοτας, κ δόντας, ἡ πον ἐβλαπτεν ἄγνοια. μνήμην δ' σωθήματος. ἰουδαῖοι δ ἐς τὰς τε προσβολὰς, ἐς τὰς ἐπυχα μῶσι, πολλάκις φαντασίαν πυρ μίων. τὸ προσφέροντα γὰρ ἕκας ὡς ὑπάντα ῥωμαῖον ἐξεδέχετο. τὸ ἰδίων, ἢ τὸ πολεμίων ἐτεώθησαν, ἑα ὄψει τὸ λοιπὸν ἡ μάχη διεκρίνετο. στάντες, τῆς τε βέλεσιν εὐτάκτως ἐχ νους. ἀδ' ἕτεροι ὑπ' ὄπ' εἶχον ὅτ' ἐπ ἐφορῶντος πάτρα, κατ' ἄνδρα, κα ἀλλήλοις, ἐς προκοπὴς ἕκας ἐπ ἐᾶν ἀρξειν ἐπελάμβανεν, εἰ ἰουδαίοις δ' ἐφάνθη τὰς τόλμας τῶν, καὶ ἱεροῦ φόβος, καὶ ὁ καὶ τὰς μὲν ῥωμαλέων, τὰς

ρων ἀπλάτης. συνέβαινε δὲ τὸ μὲν πλέον, σπουδαίων ἕνεκα τοῦ μάχεσθαι, ἐν ὀλίγῳ δὲ, καὶ ταχέως ἀντιστρέφειν τὰς ῥοπάς. ἑκάτεροι γὰρ ἔστε φυγῆς, ἔστε διώξεως μῆκος εἶχον, ἀεὶ δὲ πρὸς τὸ συμβαῖνον, εἰκὸς ἀπὸ τῆς ἀντωνίας ὁ θόρυβος ἦν· θαρρεῖν δὲ καὶ κρατεῖν τοῖς σφετέροις ἐπείκαζον, καὶ μᾶλλον τρεπομένους. ἦν δ' ὥσπερ ἐπὶ πολέμου θέατρον. οὐδὲν γὰρ ἔστε πᾶν, ἔστε τοὺς περὶ αὐτὸν ἐλάνθανε τὸν τοῦ μάχεσθαι. τὸ δὲ πλέον ἐξαμβλοῦσι τῆς νυκτὸς ἐνάτης ὥρας, ὑφ' ἣν πέμπτῃ τὴν ἡμέραν διελύθησαν, ἀφ' ἧς περ ἤρξαντο τοῦ συμβολῆς, μηδετέρου βεβαίως κλίναντες τὰς ἑτέρας, ἀλλὰ τὴν νίκην μέσην ἐν ἀγχωμάλῳ τῇ φυγατάξᾳ καταλιπόντες. Ῥωμαίων μὲν ἐπισήμως ἠγωνίσαντο πολλοὶ, ἰουδαίων δὲ οὐ μὴν τὸν αὐτὸν σίμωνα ἰούδας ὁ μέρτωνος, καὶ σίμων ὁ ἰωσίου. τὸν δὲ ἰδουμαίων ἰάκωβος καὶ σίμων, καθλᾶ μὲν υἱὸς ὄντος πάνυ, σῶσαι δὲ ὁ ἰάκωβος. τὸν δὲ ἰωάννου γυφθαῆ, καὶ ἀλέξαν. τὸν δὲ ζηλωτῶν, σίμων ὁ ἰαείρου.

Κεφ. ιγ.

ΕΝ τούτῳ δὲ ἡ λοιπὴ τῶν Ῥωμαίων δύναμις, ἡμέραις ἑπτὰ καταστρεψαμένη τὰς τῆς ἀντωνίας θεμελίους, μέχρι τοῦ ἱερᾶς πλατείαν ἄνοδον ἐντρεπόμενοι, πλησιάσαντες δὲ τῷ πρώτῳ περιβόλῳ τὰ τάγματα, κατήρχετο χωμάτων. τὸ μὲν ἄντικρυς τῆς ἔσω ἱερᾶς γωνίας, ἥπερ λῶ κατ' ἄρκτον καὶ δύσιν. τὸ δὲ πρὸς λιβὸς βόρειον ἐξέδρᾳ, ἡ μεταξὺ τῶν δύο πυλῶν λῶ. τῶν δὲ λοιπῶν δύο, θάτερον μὲν πρὸς τὴν ἑσπέριον στοὰν, ὃ ἔξω ἦεν ἱερᾶ. τὸ δὲ ἕτερον, ἔξω πρὸς τὴν βόρειον. προσῆκτο μὲν τὰ μὴ πολλὰ καμάτου καὶ παλαιπωρίας αὐτοῖς τὰ ἔργα, ὑπὸ λίθων ἄφ' ἑκατὸν σταδίων συγκομιζόντων. ἐκακοῦτο δὲ ἐνίοτε καὶ κατ' ἐπιβουλὰς αὐτοὶ, διὰ πρόνοιαν δὲ κρατοῦντες ἀδεέστεροι. ὑπ' ὀργῆς δὲ ἤδη σωτηρίας, χρώμενοι τολμηροτέροις τοῖς ἰούδαίοις.

Κεφ. ιδ.

ΤΩν γὰρ ἱππέων τινὲς ὁπότε προσέλθοιεν ὑπὲρ ξυλείαν ἢ χόρτου συλλογὴν, τὸ ἡμιδὲς χρόνον, ἀνιέσαν βόσκεσθαι τοὺς ἵππους ἀπεχαλινωμένους, ἐς οἱ ἰουδαῖοι καὶ σίφων σκιρτῶντες ἥρπαζον. καὶ τούτου συνεχῶς γινομένου, νομίσας κρῆναι ὅπερ ἦν, ἀμέλειαν τῶν σφετέρων πλέον, ἢ τῇ ἰουδαίων ἀνδρίᾳ γίνεσθαι τὰς ἁρπαγὰς, ἐγνω σκυθρωπότερον τοὺς λοιποὺς πρὸς φυλακὴν τῶν ἱππέων ὑπερέψαι, καὶ κελεύσας ἀπαχθῆναι τοῦ ὑπὲρ θάνατον τῶν ἀπολεσάντων σταλωτῶν ἕνα, φόβῳ τοῖς ἄλλοις ἐτήρησε τοὺς ἵππους. ἀκέπι γὰρ ἕως νέμεσθαι, καθάπερ ἦν συμπεφυκότες αὐτοῖς ὑπὲρ τὰς χρείας ἐξήεσαν. οἱ μὲν οὖν προσεπολέμουν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰ χώματα διήλασαν.

Κεφ. ιε.

ΜΕτὰ δὲ μίαν ἡμέραν αὐτῶν τῆς ἀνόδου, πολλοὶ τῶν στασιαστῶν, οἷς ἁρπαγαί τε ἐπέλιπον ἤδη, καὶ ὁ λιμὸς ἤπτετο, σπουδῇ ἐντες τοῦ τὸ ἐλαιῶν ὄρος, Ῥωμαίων φυλακῆς ὑπὲρ ἦεντο, ὡς ὥρᾳ δεκάτῃ τὴν ἡμέραν, οἰόμενοι πρῶτον μὲν ἀδοκήτων, ἔπειτα πρὸς θεραπείας ἤδη τῷ σώματι ὄντων ῥᾳδίως διεκπεσεῖν. προαισθόμενοι δὲ τὴν ἔφοδον αὐτῶν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ταχέως ἐκ τῶν πλησίον φρουρίων συνδραμόντες, ἔργον ὑπερπηδᾶν καὶ διακόπτειν τὸ περιτείχισμα βιαζομένους. γνωμένης δὲ καρτερᾶς τῆς συμβολῆς, ἄλλα τε πολλὰ παρ' ἑκατέρων γνωμαίως ἐπράχθη, Ῥωμαίων μὲν μετὰ τῆς ἰσχύος, ἐμπειρίᾳ δὲ πολεμεῖν χρωμένων. ἰουδαίων δὲ ἀφειδέσι ταῖς ὁρμαῖς, καὶ

A tionibus incitaret. Quominus autem plerumq; pugnatum est, sed cito & brevi momento prælia mutabantur. neutra enim pars prolixum fugæ spacium vel persecutionis habebat. Pro suorum autem eventu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & stare si fugerent, acclamantium: eratq; veluti qvoddam belli theatrum. nec enim vel Titum, vel alios, qui una erant quicquã B eorum quæ in pugna gerebantur latebat. Postremo nona hora noctis cœpto prælio, quinta die dissoluti sunt, cum neutri eo loco unde pugnam inière certa fuga cessissent, verum mediam in ancipiti prælio victoriam reliquissent. Romanorum qvidem plurimi nobiliter decertarunt. Judæorum vero partis quidem Simonis, Judas Mertonis filius, & Simon Josiæ: Idumæiq; Jacobus, & C Simon, hic Cathlæ filius, Jacobus autem Sosæ: de Joannis autem sociis Gyphthæus & Alexas: & de Zelotis, Simon filius Jairi. At Romanorum reliqua manus, die septimo subversis Antoniæ fundamentis, latam viam usqve ad templum fecit, admotæq; muro legiones, mox aggeres inchoabant: unum contra interioris templi angulum, qui ad Septentrionem Orientemq; spectabat: alterum contra exedram, ad Aquilonis partem in- D ter duas portas ædificatam. aliorum duorum unum contra porticum Occidentalem templi exterioris, alterum contra Septentrionalem. Magno tamen opus cum labore ac miseriis proficiebat, cum materias a centesimo usqve stadio deportarent. Interdum autem insidiis lædebantur: cum ipsi quidem vincendi facultate minime caverẽt, Judæis vero propter desperationem salutis audacioribus uterentur. Nonnulli enim equitum, E quoties ad ligna sive fœnum colligendum existent, interea dum id facerent, eqvos suos frenis exutos pasci sinebant: quos Judæi per cuneos erumpentes rapiebant. Itaq; cum id crebro fieret, Cæsar existimans, quod erat verum, negligentia suorum magis quam Judæorum virtute rapinas contingere, tristi animadversione cæteros ad eqvorum custodiam revocare statuit: unoq; milite qui eqvum perdiderat morte damnato, eo metu eqvos suos cæteris conservavit. Nunqvam enim eos posthac in pascua dimittebant, sed tanqvam natura his connexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templum oppugnabant, aggeresq; erigebant. Altera vero die post eorum ascensum, multi seditiosorum, quos rapinæ defecerant & fames urgebat, congregati, in præsidia G Romanorum, quæ Elæon montem versus collocata erant, circa undecimam diei horam impetũ faciunt. sperabant enim primo qvidem inopinatos, deinde curandi corporis causa qviescentes, facile decipi posse. Verum cognito illorum conatu, Romani de propriis custodiis celeriter collecti obstabant eis, murum transcendere ac perrumpere violenter ambitum conatis. Conflato autem vehementi prælio, & alia multa ab utraqve parte fortiter gesta sunt: cum Romani præter fortitudinem etiam bellandi peritia, Judæi vero immoderato impetu &

re compellam: quin & ſi locum acies ataverit, neqve accedet ad ſancta quisquam manorum, nec quicquam in eorum contemptum faciet. ſervabo autem vobis etiam templum nolentibus.

CAP. V.

De iterata pugna, extructis aggeribus, & excurſionibus Judæorum.

HÆc Joſepho internunciante principis dicta, latrones ac tyranni exiſtimantes non benevolentia, ſed timiditate hos ſermones fieri, in ſuperbiam tollebantur. Titus autem, qui neqve ſeipſos miſerari eos, neqve templo parcere proſpiciebat, rurſus belſum gerere decrevit. Sed univerſum quidem liis militem, quod locus eum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de ſingulis centuriis viris fortiſſimis lectis, etiam chiliarchis ſingulis millenos attribuit: hisq; duce præpoſito Gereali, hora noctis nona jubet in cuſtodias impetum fieri. Cum autem ipſe quoque in armis eſſet, unaque deſcendere ſtatuiſſet, amici eum propter periculi magnitudinem ducumqve dicta continuerunt. plus enim operis eum in Antonia præſidentem militum certamini facturum eſſe dixerunt, quam ſi periculum ſubiiſſet: omnes enim fore ſub oculis imperatoris optimos bellatores. His dictis paruit. Deinde ob hoc ſolum ſe manere locutus ad milites, ut de eorum virtute judicaret: ne aut fortis quisquam indonatus abiret, aut contra impunitus ignavus lateret: ſed omnium ſpectator ac teſtis fieret ipſe, qui & ulciſcendi & remunerandi eſſet dominus: illos quidem ad aciem hora qua ſupra memoratum eſt, dimiſit. Progreſſus autem ad ſpeculam in Antonia quid fieret expectabat. Verum hi qui miſſi fuerant, non ita, ut ſperabant, ſomno oppreſſos invenêre cuſtodes: ſed coortis cum clamore, confeſtim manus conſeruêre, excubitorum autem tumultu exciti cæteri catervatim excurrêre. Itaq; primorum quidem impetum excipiebant Romani: qui autem illos ſeqverentur, in agmen proprium incidebant, multisqve ſuorum velut hoſtibus utebantur. Vocis namqve agnitionem confuſus partium clamor, oculorum autem ſingulis nox ademerat: cum præterea quosdam furor cæcos, alios iracundia, alios timor efficeret: idcirco obvium quenque ſine diſcretione feriebant, Romanis quidem ſcutorum conjunctione ſeptis, & per globos proſilientibus, ignoratio minus nocebat: ſigni enim ſui quisque meminerat. Judæi vero diſjecti, tam impetus quam receſſus temere facientes, ſæpe imaginem inter ſe hoſtium aliis alii demonſtrabant: cum revertentem ſuum quisque per tenebras, quaſi Romanum aggredientem exciperet. Deniq; plures a ſuis quam ab hoſtibus ſauciati ſunt, donec orto die, viſu jam pugna diſcerneretur: & in acie ſtantes ordine, ſagittis atqve telis uterentur. Neutri vero cedebant, neqve labore fatigabantur. Sed Romani quidem & ſigillatim, & multi ſimul in conſpectu imperatoris de virtute certabant: illumq; diem ſibi quisque promotionis initium fore putabat, ſi fortiter dimicaſſet. Judæis autem & proprium cujusqve periculum, & quod templo metuerent, miniſtrabat audaciam; quod tyrannus ſtans hos rogaret, alios verberaret, & ad pugnandum intermina-

ἀναγκάζω μισεῖν; καὶ ἀλλαξήτε δ' ὡς τάξεως τὸν τόπον, ὅτε προσελθόντας τις ῥωμαίων τοῖς ἁγίοις, ὅτε ἐνοχλήσ. τηρήσω γὰρ ὑμῖν, κ' μὴ θέλουσι. ταῦτα δ' ἰωσήπ. ἀλαλάζοντ. ἀκμὴ δὲ καίσαρ., οἱ λῃσταὶ, ἐ ὁ τύραννος οὐκ ἀπ' εὐνοίας, ἀλλὰ κ' δειλίαν γινέσθ. τὰς ῥωμαίων δοκοῦντες, ἐκέρτομουν. ἦν δ' ὡς ὅτε οἰκτον ἑαυτῶν τὸς ἄνδρας, ὅτε φθάσω τινὰ δ' ναὸς πιεσθέντας ἐώρᾳ, πάλιν πρὸς πόλεμον ἄκων ἐχώρει.

ΚΕΦ. ια.

ΠΑσαν μὲν οὖν τὴν δύναμιν ἐπάγειν αὐτοῖς, ἐχ οἷόν τε ἦν μὴ χωρησάντων τῷ τόπῳ. τριάκοντα δ' ἐπιλέξας ἀφ' ἑκάστης ἑκατοντάρχας τοὺς ἀρίστους, καὶ τοῖς χιλιάρχοις ἀνὰ χιλίους ῥωμαίους. τούτων δ' ἐπιτάξας ἡγεμόνα κερεάλιον, ἐπιτίθησι παρασκευάζειν τὴν φυλακὴν ὡς ἐν ὥρᾳ τὴν νυκτὸς ἑνάτην. ὄντα δ' καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ συγκαταβαίνειν παρεσκευασμένον, εἴ τι φίλοι ἀλ. τὸ μέγεθ. ἐ κινδυνῶδ κατέχον, κ' τὰ ῥωμαίων τ ἡγεμόνων λεγόμενα. κωλύει γὰρ αὐτὸν ἀνύσειν ἔφασαν ἐπὶ τ ἀντωνίας καθεζόμενον, καὶ τὴν μάχην ἀγωνοθετοῦντα τοῖς στρατιώταις, ἢ εἰ καταβὰς παρακινδυνεύοι. πάντας γὰρ ὁρᾶν τ. καίσαρ., ἀγαθοὺς πολεμιστὰς ἔσεσθ. τούτοις πεισθεὶς ὁ καίσαρ, δι' ἐν ἕτ τοῖς στρατιώταις ἐπομένειν ἐπῶν, ἵνα μέλλῃ τοὺς ἀρίστους αὐτῶν, καὶ μήτε τ ἀγαθῶν τὶς ἀγέρας., μήτε τ ἀναπτεραν ἀπιμώρητ. ἀλαλάξη, ἠλάλαξε δ' αὐτίπλης ἐ μάρτυς ἁπάντων, ὁ ἐ καλάζων, καὶ ἐ πιμᾶν κύριος. τοὺς μὲν, ὅπι τὴν πρᾶξιν ἔπεμπε καθ' ἣν ὥραν καὶ προείρητο, προελθὼν δ' αὐτὸς εἰς τὸ κάτοπτον ἀπὸ τ ἀντωνίας, σκοπιὰν ἐποιεῖτο τὸ μέλλον.

ΚΕΦ. ιβ.

ΟΙ μὲν οἵ γε πεμφθέντες τοὺς φύλακας εὗρον κοιμωμένους ὡς ἤλπισαν, ἀλλ' ἀναπηδήσαντες μ κραυγῆς εὐθέως συνεκάλεσαν. ὡς δ' τὸν τ σκηνιτῶν βοὴν ἐνδοθεν οἱ λοιποὶ κ' σὺν ὅπλοις ἐξέθεον. τ μὲν δὴ πρώτων τὰς ὁρμὰς, ἐξεδέχοντο ῥωμαῖοι, προεπέπτωτο δ' οἱ μετ' ἐκείνους τῷ σφετέρῳ τάγματι, καὶ πολλοὶ τῶν οἰκείων ὡς πολεμίοις ἐχρῶντο. τὸν μὲν γὰρ ἀλ. ἔσθησιν ὁπλισμοῦ, ἢ κραυγὴ συγχυθεῖσα παρ' ἀμφοῖν, τὸν δ' ὁμμάτων, ἢ νὺξ ἔκαστον ἀφεῖλε, ἐ τυφλώττειν ἄλλως, ὃς μὲν οἱ ἰδιοὶ παρεσκεύαζον, ὃς δ' οἱ φόβοι. ἀλ. ὅτ τ πρόσωπόν τε πλήττειν ἐκ ἀκριτον. ῥωμαίους μὲν οὖν συνασπισμοὶ, κ' κατάξεις προσπαδόντας, ἦττον ἔβλαπτεν ἄγνοια. ἐ γὰρ ἐκ παρ' ἑκάστῳ μνήμη δ' σωμάτ. ἰουδαῖοι δ' ἀεὶ σπεδασυνόμενοι, ἐ τὰς τε προσβολὰς, ἐ τὰς ὑποχωρήσεις ἀνέδην ποιούμενοι, πολλάκις φαντασίαν παρεῖχον ἀλλήλοις πολεμίων. τ ὑποστρέφοντα γὰρ ἕκαστ. οἰκεῖον ἀλ. σκότος, ὡς ὀπίσω τὰ ῥωμαῖον ἐξεδέχετο. πλείστ γοῦν ὑπὸ τῶν ἰδίων, ἢ τ πολεμίων ἐτρώθησαν, ἕως ἡμέρας ἐπιφώσκ. ἔλυε τὸ λοιπὸν ἡ μάχη διεκρίνετο. κ' κ' φάλαγγα ἀλλάξαντες, τοῖς τε βέλεσιν εὐτακτοι ἐχρῶντο, ἐ ταῖς ἀμύναις. ἀδ' ἕτερος ἦν ὅτ' εἶχεν ὅτ' σκοπῶν. ἀλλ' οἱ μὲν ὡς ἐφορῶντ. πάντα, κατ' ἄνδρα, καὶ κ' σωπάζεις ἦσαν ἀλλήλοις, ἐ ὡσαύτως ἕκαστ. σκοπὸν αὐτῷ τὸν ἡμέραν ἄρξειν ὑπελάμβανεν, εἰ γυμνάσας ἀγωνίσαιτο. ἰουδαίοις δ' ἐβράδυνε τὰς τάλμας, ὅτε ὠκὺ σφῶν αὐτῶν, καὶ ἱεροῦ φόβ., καὶ ὁ τύραννος ἐφεῖτο καὶ τὸς μὲν ὠθισμοῦ, τὸς δ' μαστιγῶν καὶ δυσχώ-

ρα,

ρων ἀπλῶς. συνέβαινε δὲ τὸ μὲν πλεῖον, ἐν ἀμφιβόλῳ ἔτι
ναι τὴν μάχην, ἐν ὀλίγῳ δὲ, καὶ ταχέως ἀντιστρέφειν
τὰς ῥοπάς. ἑκάτεροι γὰρ ἔτε φυγῆς, ἔτε διώξεως μῆ-
κος εἶχον, ἀεὶ δὲ πρὸς τὸ συμβαῖνον, οἰκείαν ἐποιοῦντο τῆς
ἀντωνίας τὸ θόρυβον. καὶ ἀγῶνα μὲν ἢ κράτη τῶν σφε-
τέροις ἐπιβοώντων, καὶ μένειν τρεπομένους. καὶ γὰρ ὥσπερ ἐν πο-
λέμου θεάτρῳ. οὐδὲν γὰρ ἔτε πέρας, ἔτε τὸν ἐκ αὐτῶν ἐ-
λανθάνειν τὴν τύχην μάχης. τὸ δὲ πέρας δεξάμενοι τῆς
νυκτὸς ἐνάτης ὥρας, ὑπὲρ πέμπτην τὴν ἡμέραν διελύ-
θησαν, ἀφ' ἧς περ ἤρξαντο τόπου τῆς συμβολῆς, μηδ' ἕτε-
ροι βεβαίως κλίναντες τὸν ἕτερον, ἀλλὰ τὴν νίκην με-
σσὴν ἐν ἀγχωμάλῳ τῇ ὠφελουμένῃ καταλιπόντες. Ῥω-
μαίων μὲν ἐπισήμως ἠγωνίσαντο πολλοὶ, ἰουδαίων δὲ οὐ
μὴν τοῖς σίμωνα ἰούδας ὁ μέρτωνος, καὶ σίμων ὁ δὲ
ἰωσίου. τῶν δὲ ἰδουμαίων ἰάκωβος καὶ σίμων, καθλᾶ μὲν
ἦν τις πάϊς, σώσιπος δὲ ὁ ἰάκωβος. τῶν δὲ μὴ ἰωάννης γυφθαῖ-
ος, καὶ ἀλέξας. τῶν δὲ ζηλωτῶν, σίμων υἱὸς ἰαείρου.

Κεφ. ιγ.

ΕΝ τούτῳ δὲ ἡ λοιπὴ τῶν ῥωμαίων δυνάμις, ἡμέραις
ἑπτὰ καταστρεψαμένη τὰς τῆς ἀντωνίας θεμελίους,
μέχρι τοῦ ἱεροῦ πλατεῖαν ἄνοδον ἐντεπόησαντο, πλη-
σιάσαντα δὴ τῷ πρώτῳ περιβόλῳ τὰ πάγματα, κατήρ-
χετο χωμάτων. τὸ μὲν ἄντικρυς τῆς δ' ἔσω ἱερᾶς γω-
νίας, ἥπερ λῶν κατ' ἄρκτον καὶ δύσιν. τὸ δὲ κατὰ βόρειον
ἐξέδρων, ἢ μεταξὺ τῶν δύο πυλῶν λαῶν. τῶν δὲ λοιπῶν δύο,
θάτερον μὲν κατὰ τὴν ἑσπέριον στοάν, ἣ ἔξω θεν ἱερᾶς. τὸ
δὲ ἕτερον, ἔξω κατὰ τὴν βόρειον. πρόσκειτο μὲν τι μὴ
πολλῷ καμάτῳ καὶ παλαιπωρίᾳ αὐτῶν τὰ ἔργα, ἐκ τύλων
ὕλων ἀφ' ἑκατὸν σταδίων συγκομίζοντες. ἐκακοῦτο δὲ
ἐφ' ὅπη καὶ κατ' ὀλιγωρίας αὐτοὶ, μᾶλλον πρόνοιαν δὲ κρα-
τοῦντες ὄντες ἀδεέστεροι. ἐκ δὲ ἀπογνώσιν ἤδη σωτηρίας, χρώ-
μενοι τολμηροτέροις τοῖς ἰουδαίοις.

Κεφ. ιδ.

ΤΩν γὰρ ἱππέων τινὲς ὁπότε προσέλθοιεν ὅπῃ ξυλεί-
αν ἢ χόρτου συλλογὴν, τὸ κωμῳδεῖν ἔχρῆν, ἀνίε-
σαν βόσκειν τοὺς ἵππους ἀποχαλινώσαντες, ἐς οἱ
ἰουδαῖοι καὶ σίφων σκηπδῶντες ἥρπαζον. καὶ τοῦτο
συνεχῶς γινομένου, νομίσας καίσαρ ὅπερ ἦν, ἀμέλειαν
τῶν σφετέρων πλέον, ἢ τῇ ἰουδαίων ἀνδρίᾳ γίνεσθαι τὰς ἁρ-
παγὰς, ἐγνω σκυθρωπότερον τοὺς λοιποὺς πρὸς φυλα-
κὴν τῶν ἱππέων ὑπισχνεῖσθαι, καὶ κελεύσας ἀπαχθῆναι
τοῦ ὑπὲρ θάνατον τῶν ἀπολεσάντων σταλίωνα ἕνα, φόβῳ
τοῖς ἄλλοις ἐτήρησε τοὺς ἵππους. ἀκέτι γὰρ ἐῶν νέμεσθαι,
καθάπερ ἦν συμπεφυκότες αὐτοῖς ὑπὸ τὰς χρείας ἐζήκε-
σιν. οἱ μὲν οὖν πρεσπελέμουν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰ χώ-
ματα διήγειρον.

Κεφ. ιε.

ΜΕτὰ δὲ μίαν ἡμέραν αὐτῶν τῆς ἀνόδου, πολλοὶ τῶν
στασιαστῶν, οἷς ἁρπαγαί τε ἐπέλιπον ἤδη, καὶ ὁ
λιμὸς ἤπτετο, σὺν ἐλθόντες τὸ κατὰ τὸ ἐλαιῶν ὄρος,
ῥωμαίων φυλακῆς ὑπὸ τὴν ἕνατην, πρὸς ὥραν δεκάτην τῆς
ἡμέρας, οἰόμενοι πρῶτον μὲν ἀδοκήτων, ἔπειτα πρὸς
θεραπείας ἤδη τῶν σωμάτων ὄντων ῥᾳδίως διεκπε-
σεῖν. παραθόμενοι δὲ τὴν ἔφοδον αὐτῶν οἱ ῥωμαῖοι,
καὶ ταχέως ἐκ τῶν πλησίον φρουρίων συνδραμόντες,
ἔργον ὑπερπηδᾶν καὶ διακόπτειν τὸ πρόσχωμα
βιαζομένους. γνομένης δὲ καρτερᾶς τῆς συμβολῆς,
ἄλλα τε πολλὰ παρ' ἑκατέρων γνωμίως ἐπράχθη,
ῥωμαίων μὲν μὴ τῆς ἰσχύος, ἐμπειρίᾳ δὲ πολεμίων
χρωμένων. ἰουδαίων δὲ ἀφειδέσι ταῖς ὁρμαῖς, καὶ

A tionibus incitaret. Quominus autem plerumq; pugnatum est, sed cito & brevi momento prælia mutabantur. neutra enim pars prolixum fugæ spacium vel persecutionis habebat. Pro suorum autem eventu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & stare si fugerent, acclamantium: eratq; veluti qvoddam belli theatrum. nec enim vel Titum, vel alios, qui una erant quicquã
B eorum quæ in pugna gerebantur latebat. Postremo nona hora noctis cœpto prælio, quinta die dissoluti sunt, cum neutri eo loco unde pugnam inière certa fuga cessissent, verum mediam in ancipiti prælio victoriam reliquissent. Romanorum qvidem plurimi nobiliter decertarunt. Judæorum vero partis quidem Simonis, Judas Mertonis filius, & Simon Josiæ: Idumæiq; Jacobus, &
C Simon, hic Cathlæ filius, Jacobus autem Sosæ: de Joannis autem sociis Gyphthæus & Alexas: & de Zelotis, Simon filius Jairi. At Romanorum reliqua manus, die septimo subversis Antoniæ fundamentis, latam viam usqve ad templum fecit, admotæq; muro legiones, mox aggeres inchoabant: unum contra interioris templi angulum, qui ad Septentrionem Orientemq; spectabat: alterum contra exedram, ad Aquilonis partem in-
D ter duas portas ædificatam. aliorum duorum unum contra porticum Occidentalem templi exterioris, alterum contra Septentrionalem. Magno tamen opus cum labore ac miseriis proficiebat, cum materias a centesimo usqve stadio deportarent. Interdum autem insidiis lædebantur: cum ipsi quidem vincendi facultate minime caverẽt, Judæis vero propter desperationem salutis audacioribus uterentur. Nonnulli enim equitum,
E quoties ad ligna sive fœnum colligendum exissent, interea dum id facerent, eqvos suos frenis exutos pasci sinebant: quos Judæi per cuneos erumpentes rapiebant. Itaq; cum id crebro fieret, Cæsar existimans, quod erat verum, negligentiæ suorum magis quam Judæorum virtute rapinas contingere, tristi animadversione cæteros ad eqvorum custodiam revocare statuit: unoq; mili-
F te qui eqvum perdiderat morte damnato, eo metu eqvos suos cæteris conservavit. Nunqvam enim eos posthac in pascua dimittebant, sed tanqvam natura his connexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templum oppugnabant, aggeresq; erigebant. Altera vero die post eorum ascensum, multi seditiosorum, quos rapinæ defecerant & fames urgebat, congregati, in præsidia
G Romanorum, quæ Elæon montem versus collocata erant, circa undecimam diei horam impetũ faciunt. sperabant enim primo qvidem inopinatos, deinde curandi corporis causa qviescentes, facile decipi posse. Verum cognito illorum conatu, Romani de propriis custodiis celeriter collecti obstabant eis, murum transcendere ac perrumpere violenter ambitum conatis. Conflato autem vehementi prælio, & alia multa ab utraqve parte fortiter gesta sunt: cum Romani præter fortitudinem etiam bellandi peritia, Judæi vero immoderato impetu &

effrenatis animis uterentur. Dux autem his pudor erat, illis necessitas. nam & amittere Judæos, veluti laqveis irretitos, Romanis turpissimum videbatur: & illi unam spem salutis, si murum vi perrumpere possent, habebant. & quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Judæis in fugam versis, atqve in vallem coactis eqvo in adversum montem a latere incitato prætervectus, rapit unum ex hostibus fugam petentem, juvenem, & gravem corpore, & armis undiqve septum, talo comprehensum. Tantum se inclinavit eqvo currente, tantamqve dexteræ vim itemqve cæteri corporis, & eqvestris peritiæ demonstravit. Iste qvidem tanqvam munus aliqvod rapuisset, captivum ferens, ad Cæsarem venit. Titus autem vires ejus, qvi ceperat admiratus, & captivo, qvia murum aggredi tentaverat supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, utq; aggeres mature fierent perurgebat. Inter quæ Judæi adversis præliis male tractati, tumescente paulatim bello & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore assolet, membra peste occupata, prævenientes ne ulterius procederet, abscindebant. Porticus enim parte, quæ ab Aquilone in Orientem pertinens Antoniæ jungebatur, incensa, deinde ad XX. fere cubitos abrupêre, immisso sanctis incendio manibus suis. Biduo autem post, prædicti mensis vicesimo & quarto die, Romani porticum inflammavêre: & usq; ad quartumdecimum cubitum igne progresso, Judæi similiter culmen abjiciunt, neqve omnino recedentes ab operibus, & Antoniæ continentiæ dirimentes, cum liceret eis ac deberent incendium prohibere. Itaqve immisso igne, cursum ejus otiose pro sua utilitate metiebantur. Circa templum autem nunqvam prælia cessavêre: sed frequens erat paulatim contra se excurrentium pugna. Iisdem autem diebus, quidam ex Judæis, vir & corpore brevis, & vultu despicabilis, tamqve genere quam rebus aliis vilissimus, Jonathas nomine, progressus ad Joannis pontificis monumentum, cum alia multa superbe ad Romanos prolocutus est, tum quem fortissimum haberent ad singulare prælium provocavit. At qui contra stetêre, multi quidem dedignabantur: erant autem inter eos (ut assolet) etiam, qui timerent: quosdam vero non inconsulta movebat ratio, cũ mortis cupido non debere confligere. Nam qui de salute desperassent, eos neqve cautos impetus habere, neq; Deum vereri: & cum his in discrimen venire, quos neq; vincere magnum sit, & vinci cum dehonestamento periculosum, non fortitudinis, sed ferocitatis videri. Qvum autem diu nemo procederet, multaq; Judæus eorum timiditati illuderet, homo arrogãs & superbus, Romanus ex ala equitum nomine Pudens, insolentiã ejus exosus, fortasse autem etiam corporis brevitate sublatus, inconsulte prosiliit: & cæteris commissa cũ eo pugna risum præbuit, a fortuna proditus. Lapsum enim Jonathas interfecit: deinde pede supra mortuum posito, læva scutum, dextra-

A τῆς ὑμῶν ἀκαταστασίας. ἐστι γὰρ ἡ τὸ μὲν αἰδὼς, τὸ δ' ἀνάγκη. πῶς γὰρ ἐξαφῆναι Ἰουδαίους ὥσπερ ἄρκυσιν ἐνειλημμένους, Ῥωμαίοις αἴσχιστον ἐδόκει, καὶ κεῖνοι μίαν ἐλπίδα σωτηρίας εἶχον εἰ βιασάμενοι ῥήξειαν τὸ τεῖχος. καί τις ἀπὸ τετρήρους τῶν ἱππέων πεδάνιος τοὔνομα, τῶν πολεμίων ἤδη τοὺς Ἰουδαίους, καὶ τὴν φάλαγγα σπωμένων, ἐδίωκεν ἐκ πλαγίου παρελαύνων τὸν ἵππον, ἁρπάζει τινὰ φεύγοντα τῶν πολεμίων νεανίαν, εὐβάρητον ἄλλως τὸ σῶμα, καθωπλισμένον ὁπλαῖς ἑπταβύρσοις. πόδα μὲν ἑαυτὸν ἐκτρέχοντος ἐπέκλινε ἵππου. ποδὸς δ' ἐπιδείξας τὴν δεξιὰν τόνον, καὶ τοῖς λοιποῖς σώμασιν, ἐπὶ δ' ἐμπειρίας ἱππικῆς. ὁ μὲν οὖν ὥσπερ τι κειμήλιον ἁρπασάμενος ἦκε φέρων καισαρεῖ τὴν αἰχμαλωσίαν. τὸν δὲ λαβόντα τὴν δύναμιν θαυμάσας, τὸν δὲ ληφθέντα τοῖς τεῖχος ἐπιχειρήσεως κολάσαι κελεύσας, αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ τὸ ἱερὸν διαμάχαις ἦν, καὶ τὰ χώματα κατεπείγων.

B

C

Κεφ. ις.

Ἐν ᾧ Ἰουδαῖοι κακοῦμενοι ταῖς συμβολαῖς, ἀεὶ κατ' ὀλίγον χωρυφούμενοι δὲ πολέμῳ, καὶ τῷ ναῷ πλησίον ὄντι, καθάπερ σηπομένῳ σώματι, ἀπέκοπτον τὰ προσειλημμένα μέλη, φθάνοντες τῷ εἰς τὸ πρόσω νομῷ. τῆς γὰρ βορείας, καὶ κατ' δύσιν στοᾶς τὸ συνεχὲς πρὸς τὴν ἀντωνίαν ἐμπεφήκουσης, ἔπρεπε ἀπερρῆξαι ὅσον πήχεις εἴκοσι, ταῖς ἰδίαις χερσὶν δρέπανα φέροντες καίειν τὰ ἄρυα. μετὰ δ' ἡμέρας δύο, τετάρτῃ καὶ εἰκάδι δὲ πρεσπεμπομένῳ μέσος, τὴν παλαιὸν στοὰν ὑποπιπρῶσι ῥωμαῖοι, καὶ μέχρι πεντεκαίδεκα πηχῶν προκόψαντος δὲ πυρὸς, ἀποκόπτουσιν ἑμοίως Ἰουδαῖοι τὴν ὀροφὴν, μήτε καθάπαν ἐξιστάμενοι τῶν ἔργων, καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀντωνίαν συναφὲς αὐτῶν διαιροῦντες. διὸ καὶ παρὸν κωλύειν ὑποπιπράντες. οἱ δὲ πρὸς τὴν ἐμβολὴν δὲ πυρὸς ἠρεμήσαντες, τὴν νομὴν ἐνέμησαν αὐτῶν, σφίσι χρήσιμως. τῇ μὲν δὴ τὸ ἱερὸν, καὶ διέλιπον αἱ συμβολαὶ, συνεχὴς δ' ἦν καὶ μέρος ἐκθεόντων ἐπ' ἀλλήλους ὁ πόλεμος.

D

E

Κεφ. ιζ.

Τῶν Ἰουδαίων δέ τις καὶ τὰς ἡμέρας, ἀνὴρ τὸ σῶμα βραχύς, καὶ τὴν ὄψιν εὐκαταφρόνητος, γλῶσσῃ τε ἕνεκα, καὶ τῶν ἄλλων ἄσημος, ἰωνάθης ἐκαλεῖτο, προελθὼν καὶ τὸ δεξιρέως ἰωάννου μνημεῖον, ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τοὺς ῥωμαίους ὑπερηφάνως ἐφθέγγετο, καὶ τὸν ἄριστον αὐτῶν εἰς μονομαχίαν προὐκαλεῖτο. τῶν δὲ παύτῃ πως παγμένων, οἱ πολλοὶ μὲν ὑπερηφάνουν. ἦσαν δέ τινες καὶ εἰκὸς ἐδεδοικέναι, ἦλθε τοί γε μὴ τισὶν καὶ λογισμὸς σὺν ἀσπίδι, θανάτου μὴ συμπολεμεῖν. τοὺς γὰρ ἀπεγνωκότας τὴν σωτηρίαν, τὰ δ' ἄλλα καὶ τοὺς ὁρμὰς ἀπαμιεύτους ἔχειν, καὶ τι θεῖον ἀδυσώπητον, τότε πολεμεῖν πρὸς ἅς τὸ νικᾶν ἐν μέσῳ, καὶ μετ' αἰσχύνης τὸ ληφθῆναι σφαλερὸν, σὺν ἀνδρίᾳ, ἀλλὰ θεασύτητος εἶναι. μηδ' ἑνὸς δ' ὑπολυπουμένους, καὶ δὲ Ἰουδαῖοι πολλὰ καταχερτομοῦντες αὐτοὺς εἰς δειλίαν, ἀλαζὼν γάρ τις ἦν ἑαυτὸν σφόδρα, καὶ τῶν ῥωμαίων ὑπερηφανῶν, πόδης τις ὄνομα τῶν σκίλης ἱππέων βδελυξάμενος αὐτοῦ τὰ τε ῥήματα, καὶ τὸ αὐθάδες εἰκὸς ἦν, καὶ πρὸς τὴν βραχύτητα δὲ σώματος αὐτὸν ἀσκέπτως ἐπαρθῆναι, προπηδᾷ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα πρὸς εὐπαλῶς συμβαλὼν, προεδόθη δ' ὑπὸ τῆς τύχης. πεσόντα γὰρ αὐτὸν ὁ ἰωνάθης ὑποσφάξαι προσδραμὼν, ἐπιβὰς ὑπτίας τοῦ νεκροῦ, τότε ξίφος ἡμαλμένον ἀνέσεισε,

καὶ τῇ

ἡμῖν τῇ λοιπῇ τ Ἰουδαίων, ἐπηλάλαξε τε τῇ φωνῇ πολλὰ, Ἐ ὡς τ πεσόντα κομπάζων, ἢ τὰς ὀρῶντας ἐμπαροινοῦντα Ῥωμαίους ἐπισκώπτων, ἕως αὐτὸν ἀναστρεφόμενον Ἐ μαπείζοντα, πείσας τὰς ἑκατοντάρχης τοξότας, διήλασε βέλει. ὡς δὲ τ τε Ἰουδαίων Ἐ τ Ῥωμαίων, κραυγὴ συνεχὴς ἦν διάφορος. ὁ δὲ πληγεὶς ἐκ τ ἀλληδόνων ἐπὶ τὸ σῶμα ἔ πολεμίοις κατὰ πόδας, ἀκινήτως ἐπὶ τοῖς ἐν πολέμῳ τελουμένοις ἐπὶ τοῖς ἀλόγως εὐτυχοῦσι νέμεσιν.

Κεφ. ιη.

Οἱ δ' ἀνὰ τὸ ἱερὸν φυλάσσοντες φανερῶς τ ὀκ ἀνίεσαν τὰς ἐπὶ τ χωμάτων φαλίωσας ἀμυνομένους καθ' ἑκάστην ἡμέραν, Ἐ ἔ ὀλίγοις μέρεσι νὺξ ἐδόκει γίνεσθαι, δόλον ἐνεκάλουν τοιόνδε. τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας τὸ μεταξὺ τ δοκῶν, Ἐ τ ἐν αὐτοῖς ὀροφῆς, ὕλης ἀναπεπλᾶσιν αὖης, ὡς ἦν ἀσφάλτῳ τε Ἐ πίσσης, ἐπῆται ὡς καπνοειδέμενοι δῆθεν ἀναχωρεῖν. ὡς δὲ τ μὲν ἀσπίδων πολλοὶ τ ὁρμῆς φερόμενοι ὑποδέκονται τοῖς ἀναχωροῦσιν, ἐπὶ τε τῶν φαλίδων ἐπῆσαν ὑποθέμενοι κλίμακας. οἱ δ' σωφρονέστεροι ἄλογον ὑπόπτευ τ Ἰουδαίων ἀνοησίαν ὑπενόησαν τε μένειν. κατεπλήσθη μὲν τ ἀναπεπταμένων ἡ στοὰ, καὶ τάττω οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν ἀναπιμπρᾶσιν αὐτῶν. αἰρομένης δ' αἰφνιδίως πάντοθεν τ φλογὸς, τὰς τε ἔξω ἔ κινδύνῳ ῥωμαίους ἐκπλῆξις ἐπέχε δεινὴ, Ἐ τὰς ὑπὸ τοῖς ἐστῶσι ἀμηχανία. κυκλέμενοι δ' ἀνὰ τ φλογὸς, οἱ μὲν εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω κατεκρήμνιζον ἑαυτὲς, οἱ δ' εἰς τὰς πολεμίους. πολλοὶ δ' ἐλπίδι σωτηρίας εἰς τὰς σφετέρας καταπηδῶντες, ἐκλῶντο τὰ μέλη, πλείστων δ' ἔφθανε τὰς ὁρμὰς τὸ πῦρ, καί τινες τὴν φλόγα σιδήρῳ. ὑπεξῆγε δὲ εὐθέως, καὶ τὰς ἄλλως φθειρομένας, τὸ πῦρ ὅπῃ πλεῖστον ἐκφερόμενον. καίσαρα δ' κρίνει καλεπαίνοντα τοῖς ἀπολλυμένοις ἐπὶ δὴ δίκα ὠμότητος ἀναπεπλῆσθαι. ὅμως εἶκε τῆς ἀσθενείας τ ἀνδρῶν, καὶ μηδένας προσιμιῶσιν δυναμένους, Ἐ τὸ γοῦν ὠφελημένον ἐᾶν τοῖς φθειρομένοις, τὸ βλέπειν ὑπὲρ ἃ τὴν ἡφίει τὴν ψυχὴν ὀδυνώμενον. βοῶν τε δὴ αὐτοῖς καὶ προπηδῶν, Ἐ τοῖς πρὸ αὐτὸν ἐκ τ ἐναντίων ἐπαμυνόμενος ὠθούμενος, δῆλος ἦν. τὰς δ' φωνὰς ἑκάστου, καὶ τὴν ἀφέσιν, ὥσπερ τι λαμπρὸν ἀποφέρων ἐπιτάφιον, εὐθυμῶν ἀπέθνησκεν. ἔνιοι γεμίζειν ὅπῃ τ τάχιον τῆς στοᾶς ὄντες πλατὺν ἀναχωρήσαντες, ἐκ μὲν πυρὸς διεσώθησαν, ὑπὸ δὲ τ Ἰουδαίων πρὸς ἐκείνου μὲν ἀντίχον ἁρπαγησόμενοι. τέλος δὲ πάντες ἔπεσον.

Κεφ. ιθ.

Καὶ τελευτῶν τις αὐτῶν νεανίας, ἐνέμαλε λόγος, ὅλον ὑπισχνούμενος τὸ πάθος, ἢ κατ' ἄνδρα μνήμης ἀξίων ὄντων πάντων τ ἀπολωλότων, ἄρξασθαι φανείς. ὃν οἱ μὲν Ἰουδαῖοι τῆς τε ἀλκῆς ἀγαθοὶ, καὶ ἄλλως ἀνελεῖν ἀθενοῦντα, κατεβόων πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ δεξιᾶς παρεκάλουν. ὁ δὲ ἀδελφὸς κορνήλιος ἐκ θατέρου, μὴ καταχώσαι τὸ σφέτερον κλέος, ἢ τὴν ῥωμαίων φρατρίαν. τάττω πειθὴς, καὶ ἀμφοτέροις φανερὸν ἑκατέροις τοῖς τάγμασι τὸ ξίφος, ἑαυτὸν ἀναιρεῖ. τῶν δὲ τῷ πυρὶ φθειχθέντων, ἀστῶν μὲν τὰς πανοργίας ἀφανίζεται. προσκαλεσάμενος γάρ τινα τ φαλιωτῶν λάθριον, ὡς σωφρονίσων, μεγάλῃ τῇ φωνῇ, κληρονόμον ἔφη καταλείπωσε τ ἐμαυτὲ κτημάτων, εἰ προσελθών με δέξαιο. ὁ δὲ ἐπιπλεως φρονήσαντος, ὁ μὲν ἐπ' αὐτὸν κατενεχθεὶς, ἔζησεν. ὁ δὲ δεξάμενος

Aque cruentum gladium conspicabat: armisq; cum fremitu concussis, exercitui & jacenti insultans, spectantes Romanos increpabat: donec eum tripudiantem & vana jactantem, Priscus centurio sagitta transfixit: eoque facto, & Judæorum & Romanorum clamor varius excitatus est, ille autem dolore in vertiginem tortus, supra corpus hostis incubuit: belliq; felicitatem ratione carentem, quam velox ultio sequeretur ostendit.

CAP. VI.

SEditiosi vero templum tenentes aperte qvidem & qvotidie militibus in aggeribus positis repugnabant. Vicesimo autem septimo die prædicti mensis, hujusmodi dolum excogitant. Occidentalis porticus spacium, qvod inter culmen & trabes erat vacuum, sylvis aridis, itemqve sulfure ac bitumine replevêre. Deinde velut oppressi cedebant. Qvare multi quidem temerarii fugientibus instabant, & in porticum ascendere positis scalis nitebantur. qui vero prudentiores erant, nullam fugæ causam Judæis fuisse cogitantes, locis suis manebant. Verum porticu repleta his qui ascenderant, ignem immittunt Judæi: excitataq; undiqve subito flamma Romanos & qvi extra periculum steterunt ingens stupor invasit, & desperatio qvos incendium ceperat occupavit. flammis enim cincti semetipsos retrorsum in oppidum, alii vero in hostes præcipitabant: multi spe salutis desilientes in puteos, ilico debilitabantur: alios, dum conantur, præveniebat incendium: alii ferro flammam antevertebãt. statim vero & alios fugientes ignis comprehendebat, plurimum pervagatus. Cæsarem vero licet morientibus indignaretur, quod injussi porticum ascenderant, misericordia tamen eorum tetigit. Cumqve nemo prohibere posset incendium, hoc erat tamen solatio pereuntibus, quia videbãt ejus dolorem, pro qvo ipsi animam perderent. Vociferans enim, & ante alios profiliens, & comites suos qvam possent auxilium ferre obsecrans, cernebatur. Ejusqve voces & affectiones quisque, velut aliquam præclarissimam sepulturam, secum auferens moriebatur. Nonnulli tamen recepti in partem porticus latiorem, flammarum quidem periculum evasêre. obsessi autem a Judæis, cum diu saucii restitissent, postremo universi cecidêre. Post omnes autem qvidam juvenis, nomine Longus, toti huic ornamento fuit calamitati: & quam vis sigillatim digni sint memoria, qui perière, omnium tamen fortissimus demonstratus. Qvem Judæi qvidem, & quia fortis erat, & quia interficere eum cupiebant, ad se descendere promissa fide hortabantur. Frater vero ejus Cornelius, qui ex altera parte stabat, ne gloriam suam Romanamq; militiam dehonestaret orabat: cui magis obtemperavit, sublatoq; altius gladio, ut ab utrisq; partibus cerneretur, semetipsum occidit. Eorum autem qvos ignis obsederat, Artorius qvidam, calliditate servatus est. Appellato enim clara voce Lucio qvodam, commilitone & contubernali suo: hæredem te, inquit, relinqvo totius patrimonii mei, si me exceperis. Cum autem ille prompto animo accurrisset, ipse qvidem, qui se in eum projecerat, vixit: Lucius vero pondere oppressus, constratoqve lapidibus

Romani flammis pereunt dolo Judaico, & de Artorio quodam

solo allisus, continuo moritur. Ea calamitas pauliſper quidem Romanis triſtitiam comparavit, in poſterum tamen cautiores effecit, & adverſus Judæorum inſidias juvit, quibus plerumq; locamoresq; hominum neſcientes lædebantur. Exuſta eſt vero porticus ad turrim usqve Joannis, quam ille belli tempore quod cum Simone gerebat, ſupra poſtes qui in Xyſtum ducerent ædificaverat. reliqvum vero Judæi, poſtqvam conſumpti fuerant, qui aſcenderant, abſciderunt. Poſtero autem die Romani quoque, porticum quæ in Boreæ parte fuit, ad Orientalem usqve totam incendũt: continentem angulos ejus, quæ appellatur Cedronos, ſuper vallem ædificata: unde etiam profunda erat & horribilis ejus altitudo.

CAP. VII.

De fame Judæorum.

CIrca templum quidem ita ſe res habebant. Eorum vero qui per civitatem fame corrumpebantur, infinita multitudo moriebatur. Inenarrabiles autem clades eveniebant. Per ſingulas namqve domos ſicubi aliqua veſtigia cibi apparuiſſent, bellum illico gerebatur: & amiciſſimi inter ſe ad manus veniebant, miſeris deripientes animis viaticum. Fides autem penuriæ nec morientibus habebatur: ſed etiam quos viderent expirare, ſcrutabantur latrones: ne quem forte cibum ſinu occultans quiſpiam, moreretur. Ipſos autem ſpes egeſtate victus hiantes, veluti canes rabidos decipiebat: & impingentes in oſtia, tanquam ebrii ferebantur, easdemq; domos bis ac ter eodem momento deſperatione inquietabant, omniaq; dentibus neceſſitas ſubigebat: & ea colligentes, quæ nullum, quamvis ſordidiſſimum, mutorum animalium, non horreret, comedere patiebantur. Deniq; nec cingulis nec calciamentis abſtinuêre, coriaq; ſcutis detracta mandebant. Quin etiam fœni veteris laceramenta victui habebantur: cujus nonnulli exiguum pondus quatuor Atticis vænundabant. Et quid opus eſt famis improbitatem ex rebus anima carentibus demonſtrare? Factum enim relaturus ſum, neqve apud Græcos, neqve apud Barbaros cognitum, & dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile. Itaqve libenter hanc calamitatem intermitterem, ne mentiri me poſteri æſtimarent, niſi teſtes multos haberem, & fortaſſe patriæ frigidam referrem gratiam, parcius ea diſſerens, quorum fata perpeſſa eſt.

CAP. VIII.

De muliere quæ per famem filium coxerat.

MUlier quædam ex numero trans Jordanem habitantium incolarum, Maria nomine, Eleazari filia de vico Vetezobra, quod ſignificat domus hyſſopi, genere ac divitiis nobilis, cum alia multitudine refugiens in Hieroſolymam recepta, cum cæteris obſidebatur. Hujus alia quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex transamnanis locis in oppidum comportaverat. Reliquias vero conditorum, & ſi alimenta reperiſſet, irrumpentes domum ejus ſatellites, quotidie auferebant. Graviter autem mulier indignabatur: propterea q; ſæpiſſime raptoribus maledicens, & imprecans, eos contra ſe vehementius irritabat: cum neq; iratus, neq; miſerans eam quiſquam vellet interficere. Sed victum quidem parando aliis parabat: undiq; autem adempta jam erat ei etiam rapiendi facultas, famesq; viſceribus & medullis irrepſerat.

A ὑπὸ δ' βάρους τῆ λιθοβολίᾳ πεσοῦσα κεχθεὶς, ἔδωκε μάθημα. ἔτι τὸ πᾶν θέρος ἡμέρου μὲν ὠμότητος ἐνεπίμπλη ἀνθρώπους, ἐπὶ δὲ τὸ μέλλον ἔμπειρος, κατεσκόπουν φυλακικωτέρους, καὶ πρὸς τὰς ἐνεδρὰς ἀπίστους ἀφέλησιν, ἐν αἷς τὰ πολλὰ δι' ἀγνοίαν τῶν τόπων, καὶ τὸ ἦθος τῶν ἀνδρῶν ἐβλάπτοντο. κατεκαήη δὲ καὶ μέχρι Ἰωάννου πύργου, ὃν ἐκεῖνος ἐν τῇ πρὸς αἱμονᾶν πολέμῳ κατεσκεύασεν, ὑπὲρ τὰς ἐξαγωγὰς ὑπὲρ τὸν ξυστὸν πύλας. τὸ δὲ λοιπὸν ὁπλιζόμενοι ἤδη Ἰουδαίοις τῆς ἀναβάσιν ἐπέσχον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ καὶ ῥωμαῖοι τὸ βόρειον στοὰν ἐνέπρησαν μέχρι τῆς ἀνατολικῆς ἄλεω, ὧν ἡ σαπρὰ πᾶσα γωνία τὸ κεδρῶνος καλουμένης φάραγγος ὑπερδεδόμητο, παρὸ ἑσπέριον ἐῶ τὸ βαθὺ ἐν μὲν τοῖς τὸ ἱερὸν ἐν τούτοις ἐῶ.

Κεφ. κ.

B Τῶν δ' ὑπὸ τὸ λιμὸς φθειρομένων καὶ τὴν πόλιν, ἄπορον μὲν ἔπιπτε τὸ πλῆθος ἀνήριθμα δ' ἐγίνετο τὰ πάθη. καθ' ἑκάστην γὰρ οἰκίαν εἴ που τροφῆς ὤφθη φαντασία σκιά, πόλεμος ἦν, καὶ μέχρι χειρῶν ἐχώρουν οἱ φίλτατοι πρὸς ἀλλήλους, ἁρπάζοντες τὰ παραπωλούμενα τῆς ψυχῆς ἐφόδια. πίστις δ' οὐδεμία τοῖς θνήσκουσιν ἦν, ἀλλὰ καὶ τοὺς σκηπτόντας οἱ λῃσταὶ διῃροῦντο, μή τις ὑπὸ κόλπων ἔχων τροφὴν, σιτήσαιτο τὸν θάνατον αὐτῷ. οἱ δ' ὑπὸ σπάνεως κεχηνότες, ὥσπερ λυσσῶντες κύνες ἐσφάλλοντο, καὶ παρεφέροντο, καὶ τὰ θύρας C ἐνσταθμοὶ μεθυόντων τρόπον, καὶ ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τοὺς αὐτοὺς οἴκους ἐστενάζοντο δὶς ἢ τρὶς ὥρᾳ μιᾷ. πάντα δ' ὑπ' ὀδόντας ἦγεν ἡ ἀνάγκη, καὶ τὰ μηδὲ τοῖς ὑποζυγίοις τῶν ἀλόγων ζώων τροφὰ, συλλέγοντες ἐφόρουν. ζωστῆρων γοῦν καὶ ὑποδημάτων τὸ πλῆθος οὐκ ἀπέσχοντο, καὶ τὰ δέρματα τῶν θυρεῶν διαδέροντες ἐμασῶντο. τροφὴ δ' ἦν καὶ χόρτος τοῖς παλαιοῖς ἀπορρίμμασι τῶν D ἄλλων ἔνιοι συλλέγοντες, ἐλάχιστου σταθμὸν ἐπώλουν ἀττικῶν τεσσάρων.

Κεφ. κα.

Καὶ τὰ δεινὰ τοῦτο ἐπ' ἀψύχοις ἀναίδεια δ' ἦν λιμῷ λέγειν; εἶμι γὰρ αὐτὸ σημανῶν ἔργον. οἷον μήτε παρ' Ἕλλησι, μήτε παρὰ βαρβάροις ἰσορρεπῆ, φεμιὸν μὲν εἰπεῖν, ἄπιστον δ' ἀκοῦσαι. καὶ ἐγὼ μὴ δεξάμενος τεκμηρίοις τῆς αὐτῆς ἀνθρωπίνης, κἂν παρέλιπον τὴν συμφορὰν ἡδέως, εἰ μὴ τὰ κατ' ἐμαυτὸν εἶχον ἀπείρους μάρτυρας. ἄλλως τε καὶ ψυχρὰν κατατιθέμενον τῇ πατρίδι χάριν καλυφέμενός τ' ἂν λόγοι, δ' πίνων γε τὰ ἑρμαῖα. γυνὴ τις τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην κατοικούντων, μαρία τὄνομα, πατρὸς ἐλεαζάρου, κώμης βαθεχὼρ, σημαίνει δ' ἔστι οἶκος ὑσσώπου, λαμπρὸς γένος καὶ πλοῦτῳ διάσημος, μετὰ δ' λοιπῆς πλήθους εἰς τὰ ἱεροσόλυμα κατεφυγάδευσε συνεπλιορκεῖτο. ταύτης τὴν μὲν ἄλλην κτῆσιν οἱ τύραννοι διήρπασαν, ὅσην ἐκ τῆς περαίας ἀνασκευασαμένη μετῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. τὰ δὲ λείψανα τῶν ἀμυλίων, κἂν ἔτι τροφῆς ὀλίγον ἦν, καθ' ἡμέρας ἁρπαζόντες ἤρπαζον οἱ δορυφόροι. δεινὴ δὲ τὸ γυναῖον ἀγανάκτησις ἐπῆν, καὶ πολλάκις λοιδορήσασα, καὶ κατηρωμένη τοὺς ἁρπαγας, ἐφ' ἑαυτὴν ἠρέθιζεν. ὡς δ' οὔτε προξενουμένης τις οὔτ' ἐλεῶν αὐτὴν ἀνῄρει καὶ τὸ μὲν εὑρεῖν τι σιτίον ἄλλως σκοπιὰ, πανταχόθεν δ' ἄπορον ἦδη καὶ τὸ εὑρεῖν, ἐλιμὸς δὲ δι' ἁπαλάγχνων καὶ μυελῶν ἐχώρει.

καὶ

καὶ ὃ λιμὸς μᾶλλον ἐξῆπτεν οἱ θυμοί, σύμβολον λαβόντες τὴν ὀργὴν μὴ τῆς ἀνάγκης, ὅτι τῷ φύσιν ἐκβῆναι, καὶ τὸ τέκνον· τῷ δ' αὐτῇ πεῖσαι σπουδάσαι, ὃν ἁρπάσασα μέση βρέφος εἶπεν· ἄθλιον ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ καὶ στάσει, τίνι σε τηρήσω; τὰ μὲν Ῥωμαίοις, δουλείαν δὲ ἂν ζήσεσθαι ἐπ' αὐτοῖς. φθάνει δὲ δουλείαν ὁ λιμός, εἰ καὶ στασιασταὶ δ' ἀμφοτέρων χαλεπώτεροι. ἴθι γοῦν μοι τροφή, καὶ τοῖς στασιώταις ἐχθρὲ καὶ τῷ βίῳ μῦθος, ὁ μόνος ἐλλείπων Ἰουδαίων συμφορᾶς. καὶ ταῦθ' ἅμα λέγουσα κτείνει τὸν υἱόν, ἔπειτ' ὀπήσασα, τὸ μὲν ἥμισυ κατέθηκε, τὸ δὲ λοιπὸν κατακαλύψασα ἐφύλαξεν. οὗτος δ' οἱ στασιασταὶ παρῆσαν, καὶ τῆς ἀθεμίτου κνίσης ἀπὸ σαφοῦς ἐπέλαβον, εἰ μὴ δείξειε τὸ βρωθὲν, ἀπειλοῦντες αὐτῇ θάνατον. ἡ δὲ μοίρας αὐτοῖς εἰπεῖν καλῶς τετηρηκέναι, τὰ λείψανα δὲ τέκνου διεκάλυψε. τοὺς δ' οὗτος φρίκη καὶ φρενῶν ἔκστασις ἔσχεν, καὶ βρέφος τῷ ὄψιν ἐπεπήγεσαν. ἡ δὲ, ἐμὸν ἔφη ἔστι τὸ τέκνον γνήσιον, καὶ τὸ ἔργον ἐμόν. φάγετε, καὶ γὰρ ἐγὼ βέβρωκα. μὴ γένησθε μήτε μαλακώτεροι γυναικὸς, μήτε συμπαθέστεροι μητρὸς. εἰ δ' ὑμεῖς δυσσεβεῖς, καὶ τῷ ἐμοὶ ἀποτρέφεσθε θυσίαν, ἐγὼ μὲν ἥμισυ βέβρωκα, καὶ τὸ λοιπὸν δ' ἐμοὶ μενάτω. μὴ ταῦτα οἱ μὲν τρέμοντες ἐξῆεσαν πρὸς ἓν τοῦτο δειλοὶ, καὶ μόλις ταύτης τῆς τροφῆς τῇ μητρὶ ἀπέχωρήσαντες. ἀνεπλήσθη δ' εὐθέως ὅλη δι' μύσους ἡ πόλις, καὶ πρὸ ὀμμάτων ἕκαστος τὸ πάθος λαμβάνων, ὡς παρ' αὐτῷ καινοτομηθὲν ἔφριττεν. ἀπειλὴ δ' ἦν τὸ λιμωττόντων ὅτι τὸ θάνατον ἦν, καὶ μακαρισμὸς τῶν φθασάντων, πρὶν ἀκοῦσαι, καὶ θεάσασθαι κακὰ τηλικαῦτα. ταχέως δ' καὶ Ῥωμαίοις ἀπηγγέλθη τὸ πάθος. τῶν δ' οἱ μὲν ἠπίστουν, οἱ δ' ὠκτειραν, τοὺς δὲ πολλοὺς εἰς μίσος ἔθνους σφοδρότερον σπεῦσαι προελθεῖν. καίτοι δ' ἀπελογεῖτο καὶ περὶ τούτου τοῦ θεοῦ, φάσκων Ῥωμαίοις αὐτὸ ἱσθαῖς εἰρῆνον, καὶ αὐτονομίαν προτείνειν, καὶ πάντων ἀμνηστίαν τῶν τετολμημένων. τοὺς δ' ἀντὶ μὲν ὁμονοίας φέρειν, ἀντὶ δ' εἰρήνης πόλεμον, πρὸ κόρου δὲ καὶ εὐθηνίας, λιμὸν αἱρεμένους; ἰδίους δὲ χεροὶν δεξαμένους καίειν τὸ σωτηρίαμον ὑφ' ἡμῶν ἱερὸν, αὐτοὺς εἶναι καὶ τοιαύτης τροφῆς ἀξίους. καλύψειν μέν τοι τὸ τῆς τεκνοφαγίας μύσος, αὐτῷ τῷ τὸ πατρίδι πρόμαχοι, καὶ ἀποκαλύψειν ὅτι τὸ οἰκούμενης ἡλίῳ καθαρὸν πόλιν, ἐν ᾗ μητέρες ἔτρεφον τοιούτοις τροφαῖς. προσῆκεν μὲν τοι πρὸ μητέρων πατράσι τοῖς τοιούτοις τροφοῖς, οἱ δὲ μὴ τηλικαῦτα πάθη μένουσιν ἐν τοῖς ὕστερον. πρὸς ἅμα διέξιον, ἐνενόει δὲ τοῖς ἀπόγνωσιν τῶν ἀνδρῶν· ἃ γὰρ ἂν ἔτι σωφρονήσαι τοὺς πάντα πεποιηκότας ἐφ' οἷς ἐποίουν οὐ μεταβαλέσθαι, μὴ παθοῦσιν.

Κεφ. ιθ'.

Ἤδη δὲ τῶν δύο τεγμάτων σωστετελεκότων τὰ χώματα λῴω μέρος ἐγγὺς, προσέμβαλε τοὺς κριοὺς τῷ ἑτέρου ἐξέδρᾳ, καὶ ἔσωθεν ἱερού. πρὸ δὲ τούτων ἐξ ἡμέρας ἀβλεπήτως στερρότατη πασῶν ἑλέπολις τύπτουσα τὸν τοῖχον, οὐδὲν λύουσα. ἀλλὰ καὶ ταύτης καὶ τῶν ἄλλων τὸ μέγεθος, καὶ ἡ ἁρμονία τῶν λίθων οὐ μείνων. τὸ δὲ βορείου πύλης ὑπορύττουσιν ἕτεροι τοὺς θεμελίους, καὶ πολλὰ παλαιπωρήσαντες, τοὺς ἔμπροσθεν λίθους ἐξεκύλισαν· ἀνέσχε δ' ὑπὸ τῶν ἐνδοτέρω καὶ διέμεινεν ἡ πύλη, μέχρις ἂς ἀπὸ τῶν ὀρυγμάτων καὶ τῶν

A Plus vero quam fames iracundia succendebat. Igitur vi animi de necessitate impulsa, rebus adversis contra naturam excitatur: raptoque filio, quem lactantem habebat: miserum te, ait infans, in bello & fame & seditione cui te servavero? Apud Romanos etiam si vixeris, serviturus es: fames autem prævenit servitutem: his vero seditiosi sæviores sunt. Esto igitur mihi cibus, & seditiosis furia, & humanæ vitæ fabula, quæ sola B deest calamitatibus Judæorum. Et hoc simul dicens, occidit filium, coctumque medium comedit, adopertum vero reliqvum servavit. Ecce autem aderant seditiosi, & contaminatissimi nidoris odore capti, mortem ei statim, nisi qvod parasset, ostenderet, minabantur. Illa vero bonam partem se reservasse respondens, aperit filii reliquias. Illos autem confestim horror cepit, C atqve dementia, visuque ipso diriguerunt. At mulier: & hic, inqvit, est vere filius & facinus meum. comedite: nam & ego comedi. Nolo ut sitis aut fœmina molliores, aut matre misericordiores. Quod si vos pietatem colitis, & mea sacrificia repudiatis, ego quidem comedi, reliqvum ejus me manebit. Post hoc illi quidem tremen- tes exierunt, ad hoc solum timidi, vixq; hoc cibi matri cessêre. Mox autem repleta est eo scelere D tota civitas: & unusquisque ante oculos sibi cladem illam proponens, tanquam hoc ipse admisisset, horrebat. Ab omnibus autem quos fames urgebat, properabatur ad mortem: & beati appellabantur, qui priusqvam id paterentur interiissent. Cito autem Romanis etiam nunciata est illa calamitas. eorumqve alii non credebant alii miserabantur, multos autem vehementius ejus gentis odium cœpit. Cæsar autem super hoc E Deum placabat: siquidem Judæis pacem obtulisset, eisqve liberam proposuisset omnium oblivionem, qvæ commiserant. Illos autem pro concordia seditionem, bellum pro pace, pro satietate atqve opulentia famem optasse: & qui propriis manibus templum, qvod ipse eis servasset, incendere cœperant, hujusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus hujus nefandi victus, ruina sese patriæ operturum, neqve relicturum in orbe terræ, ut sol inspiciat civitatem, in qva matres sic vescerentur. Ante matres autem patribus hujusmodi alimenta deberi: qui nec post ejusmodi clades arma deponerent. Simul hæc dicens, desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta jam pertulissent, quibus anteqvã G paterentur, mutare sententiam sperabantur.

CAP. IX.

De expugnatione muri, & incendio templi.

Octavo autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfecissent, ad exhedram Occidentalem templi exterioris admoveri arietes jussit: cum quibus ante sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine intermissione pulsando; nihil omnino profeciset. Verum & hujus & cæterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Septentrionalis autẽ portæ alii fundamenta suffodiebant: multumq; fatigati, exteriores tantũ lapides evellere potuere, ab interioribus autem portæ sustinebantur. tamq; diu mansêre, donec instrumentorum &

vectium conatibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuêre. Judæi vero præventi, ne eas subire prohiberent, cum his congressi dimicabant. & alios quidem retro depellentes præcipitabant, accedentes alios subsidio trucidabant. multos de scalis egredientes, prius qvam se scutis obtegerent, ferientes gladiis præveniebant, nonnullas autem scalas armatorum plenas, in latus declinantes, dejiciebant. Unde Romanorum quoque non parva cædes sequebatur. Alii signis ablatis pro his decertabant, rapinam eorum gravissimæ fore turpitudini ducentes. Postremo tamen Judæi & signis potiuntur: & eos qui una ascenderant interficiunt, cæteri vero clade intereuntium perterriti descendunt. Romanorum quidem nemo non aliqvo facto opere procubuit. Seditiosorum autem, qui prioribus præliis etiam tunc fortiter pugnaverunt, & præterea Eleazarus fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cum videret se alieno templo cum damno & nece militum parcere, ignem portis subjici jussit. Inter hæc autem ad eum profugi veniunt, Ananus Ammauntinus, Simonis satelles crudelissimus, & Archelaus filius Magadati, idcirco sperantes veniam, quod Judæos victores reliquerant. Titus autem, cum hanc eorum in Judæos crudelitatem audivit, utrunqve obtruncare decrevit. Dicebat enim necessitate, non voluntate venisse: nec salute dignos esse, incensam ipsorum causa patriam deserentes. Veruntamen cohibuit iracundiam fides, eosqve dimisit, sed non eo loco habendos, quos etiam alios credidit. Jam vero portis milites ignem admoverant, liquefactoqve argento cito lignum flammæ absumpserant, cum subito auctæ proximas inde porticus corripuêre. Judæis vero ignem circum se videntibus, corpora simul animiq; ceciderunt: & stupore attoniti, adjuvare quidem vel extingvere nemo conatus est: stantes vero aspiciebant, nec tamen his, quæ absumerentur, dolentes, saltem ut quod reliqvum esset salvum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul undiqve inflammari porticus potuerunt. postero autem die Titus partem militum jussa incendium restingvere, perq; proxima portis loca viam sternere, ut facilior agminibus esset ascensus, rectores ad se convocat: sexqve collectis, qui erant proceres, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido decimæ, & Tito Frigio quintædecimæ cum quibus erat etiam Æternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum, & Marcus Antonius Julianus procurator Judææ, congregatisq; præterea chiliarchis & procuratoribus, consilium de templo proposuit. Aliis quidem videbatur lege belli utendū esse: nunquam enim Judæos a novis rebus posse desinere templo manente, quo omnes ubicunq; essent colligerent. Nonnulli si templum reliquissent Judæi, neqve armis pro eo quisquam certaret, conservandum esse svadebant:

καὶ τῶν μοχλῶν ἁπτόμενοι τῶν πυλίδων ἀπεωθοῦντο, κλίμακας τε σφῶν προσέφερον. οἱ δ' Ἰουδαῖοι κωλύσειν μὲν οὐκ ἔφθασαν, ἀναβᾶσι δὲ συμπεσόντες, ἐμάχοντο. καὶ τοὺς μὲν ἀνωθοῦντες εἰς τὰ πίσω κατεκρήμνιζον, τοὺς δ' ἐπαναβαίνοντας ἀνήρουν. πολλοὺς δὲ τῶν κλιμάκων ἀποβαινοντας, πρὶν φράξασθαι τοῖς θυρεοῖς παίοντες τῷ ξιφιδίῳ ἔφθανον. ἐνίους δὲ μεμεστους ὁπλιτῶν κλίμακας, ὠθοῦντες κλίνοντες ἄνωθεν κατέσφαττον. ἐπὶ δὲ οὐκ ὀλίγοι, καὶ αὐτῶν φόνος. οἱ δ' ἀνενέγκαντες τὰς σημαίας τοῖς αὐτῶν ἐπολέμουν, δεινὸν ἡγούμενοι, καὶ πρὸς αἰσχύνην τοῦτο τὴν ἁρπαγήν. τέλος δέ, καὶ τῶν σημείων οἱ Ἰουδαῖοι κρατοῦσι, καὶ τοὺς ἀναβάντας ἀμφθείρασιν· οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὸν τῶν ἀπολωλότων πάθος ἐκπλαγέντες, ἀνεχώρουν. τῶν μὲν οὖν ῥωμαίων ἄπρακτος ἐδόκει ἀπεῖναι. τῶν δὲ στασιαστῶν, οἱ καὶ τοὺς πρὸ τοῦ μάχας ἠγωνίσαντο γενναίως ἐκ τότε, καὶ Ἐλεάζαρος ἀδελφιδοῦς τυράννου σίμωνος. ὁ δὲ τίτος ὡς εἶδε τὴν οἰκείαν τοῖς ἀλλοτρίοις ἱεροῖς φειδώ, πρὸς βλάβης τοῖς σφαλεῖσιν γινομένην καὶ φόνου, τὰς πύλας προσέταξεν ὑφάπτειν.

Κεφ. κγ.

ΕΝ δὲ τούτῳ πρὸς αὐτὸν αὖθις μολοῦσιν, ἄνανός τε ὁ ἀπ' ἀμμαοὺς τῶν σίμωνος δορυφόρων ἐφονικώτατος, καὶ χέλας ὁ μαγαδάτου συγγενόμενοι ἐλπίσαντες, ἐπειδὴ κρειττόνων ἰουδαίων ἀπεχώρουν. τίτος δὲ καὶ τὸ παράδειγμα προβαλλόμενος τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὸν ἄλλον πρὸς τοὺς ἰουδαίους ὠμότητα πεπυσμένος, ὥρμητο κτείνειν ἑκατέρους. ὑπὸ ἀνάγκης ἦκειν λέγων αὐτοὺς, οὐκ ἐκ προαιρέσεως παρεῖναι, καὶ σωτηρίας οὐκ ἀξίους εἶναι τοὺς φλεγομένης ἤδη δι' αὐτοὺς τῆς πατρίδος ἐξαλλομένους. ἐκράτησε δ' ὅμως ἡ πίστις καὶ ἀφῆκε τοὺς ἄνδρας, ἐν μέσοις δὲ ἴσῃ μοίρᾳ κατέστησε τοῖς ἄλλοις. ἤδη δὲ τὰς πύλας οἱ σταλέντες προσῆγον τὸ πῦρ καὶ προεκόμιζον οἱ ἄρχοντες διεδίδου ταχέως εἰς τὴν ξυλείαν τοὺς φλόγας, ἔνθεν ἀθρόως ἐκφερόμεναι τῶν στοῶν ἐπελαμβάνοντο. τοῖς δ' ἰουδαίοις ὁρῶσι τὸ πῦρ ἐν κύκλῳ, μὴ τῶν σωμάτων παρείθησαν αἱ ψυχαί. καὶ ἅμα τὴν κατάπληξιν, ἀμυνεῖν μὲν ἡ σθεννύειν οὐδεὶς· αὐτοὶ δ' ἐξῶθεν ἀφεώρων· ἐπὶ μέγα πρὸς τὸ δαπανώμενον ἀθυμοῦντες, εἰς γῆν τὸ λοιπὸν ἐσωφρόνουν, ἀλλ' ὡς ἤδη καὶ ναῶν κεκομμένων, τὰς ψυχὰς ὑπερωμαίους ἔθεντο. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν ὑπιοῦσαν νύκτα, τὸ πῦρ ἐπεκράτει. καὶ μέρος ἦδη ἔκ ὁμοῦ πᾶσαν ἔκαυσαν ὑφάψαντες τὰς στοάς.

Κεφ. κδ.

ΤΗ δ' ὑπιούσῃ, τίτος μέρος τῆς δυνάμεως σβεννύειν τε καὶ ὁδοποιεῖν εἰς διαρεσέαν τὸ πυγμάτων ἄνοδον κελεύσας, αὐτὸς συνῆγε τοὺς ἡγεμόνας. καὶ συνελθόντων ἐξ τῶν χρυσοφοριστῶν, τιβέριός τε ἀλεξάνδρου καὶ πάντων τῶν στρατευμάτων ἐπάρχοντος, καὶ σέξτος κερεαλίς τὸ πέμπτον ἄγοντος πυγμα, καὶ λαρκίος λεπίδου τὸ δέκατον, καὶ τίτος φρυγίου τὸ πεντεκαιδέκατον. πρὸς οἷς φρόντων ἐπὶ λιβέρνιος, στρατοπεδάρχης τῶν ἀπ' ἀλεξανδρείαν δύο πυγμάτων, καὶ μάρκος ἀντώνιος ἰουλιανὸς, ὁ τῆς ἰουδαίας ἐπίτροπος, καὶ μετὰ τούτους ἐπιτρόπων καὶ χιλιάρχων ἀθροισθέντων, βουλὴ πρὸ τοῦ ναοῦ προυτίθη. τοῖς μὲν οὖν ἐδόκει χρῆσθαι τῷ τοῦ πολέμου νόμῳ· μὴ γὰρ ἂν ποτε ἰουδαίους παυσασθαι νεωτερίζοντας τοῦ ναὸν μένοντος, ἐφ' οὗ οἱ πανταχόθεν συλλέγοιντο. τινὲς δὲ παρήνουν, εἰ μὲν καταλίποιεν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ μηδὲν ἐπ' αὐτῷ τὸ ὅπλα. θεῖη σώζειν.

εἰ ἦ πολεμίων, ἀπιβάντας καταφλέγειν. φρόνημα γὰρ
ἐκεῖνο ναὸν εἶναι. καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι τῶν ἀναγκασάντων
ἀσέβειαν, οὐκ αὐτῶν. οὓς πρῶτον μὲν ἀπιβάντες ἐπ'
αὐτῷ πολεμοῦντι ἰουδαῖοι φήσας, ἀντὶ τῶν ἀνδρῶν ἀμύνε-
σθαι τὰ ἄψυχα, μηδὲ καταφλέξειν ποτὲ τηλικοῦτον ἔρ-
γον. ῥωμαίων γὰρ ἔσεσθαι τοῦτο βλάβος, ὥσπερ κόσμον
τῆς ἡγεμονίας αὐτὸ μένοντος. ἀναῤῥωσάντες δ' ἤδη
πρόσω ἦσαν τῇ γνώμῃ φρόντων τε καὶ ἀλέξανδρος, καὶ
κερεάλις. τότε μὲν οὖν ἀφαλύει τὸ συνέδριον, καὶ τὰς B
ἄλλας δυνάμεις ἀφανεῖσαι κελεύσας τοῖς ἡγεμόσιν,
ὅπως ἐῤῥωμένστερον ἐν τῇ ὥρᾳ παρέξει χρήσωνται τοῖς
ἐπὶ τὰ πρὸς ἑῴαν ἀπιλέκτοις, ὁδοποιεῖν ἀφ' ἑαυτῶν
προστάξεν, καὶ τὸ πῦρ σβεννύειν. κατ' ἐκείνην μὲν δὴ
τὴν ἡμέραν, καμάτου τε καὶ παταπλήξεως ἐκράτησε
τὰς ὁρμάς.

ΚΕΦ. κε.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ συλλεξάμενοί τε τὸν ἰσχὺν, καὶ ἀνα-
θαρσήσαντες ἐπεκθέουσι διὰ τῆς ἀνατολικῆς πύ-
λης τοῖς φύλαξι δεύτερον ἱερᾶ τῶν ἀπὸ τέρας ὥρας
ἄγων. οἱ δ' καρτερῶς μὲν ἐδέξαντο αὐτῶν τὴν ἐμβολὴν, C
καὶ φραξάμενοι τοῖς θυρεοῖς καθ' ὑπερβολὴν ὥσπερ τεῖχος
ἐπύκνωσαν τὴν φάλαγγα, δῆλοί τε ἦσαν οὐκ ἐπὶ πολὺ
συμμένοντες, πλῆθει τε ἐκπεχόντων, καὶ θυμοῖς ἡττώ-
μενοι. φθάσας δὲ τὴν ὥραν τάξεως τὴν ῥοπὴν καὶ αὖθις,
καθεώρα γὰρ ἀπὸ τῆς ἀντωνίας, ἐπήμυνε μετὰ τῶν ἀπιλέ-
κτων ἱππέων. ἰουδαῖοι δὲ τὴν ἐφοδον οὐχ ὑπέμειναν,
ἀλλὰ τῶν πρώτων πεσόντων, ἐτράπησαν οἱ πολλοί. καὶ D
ὑποχωρεῖσι μὲν τοῖς ῥωμαίοις ἀπιστρεφόμενοι, πρόσ-
εισιν δὲ μεταβαλλομένων δ' ἀνέφαλον πάλιν, ἕως πε-
ρὶ πέμπτην τῆς ἡμέρας ὥραν, οἱ μὲν βιασθέντες, εἰς τὸ
ἔνδον συνεκλείσθησαν ἱερόν.

ΚΕΦ. κϛ.

Τίτος δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἀντωνίαν διεγνω-
κὼς τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὑπὸ τὸν ἕω, μὴ πάσης
ἐμβαλεῖν τὴν δυνάμεως, καὶ τὸν ναὸν φρουρήσειν. ὃ E
ἦ ἄρα κατεψήφιστο μὲν τὸ πῦρ ὁ θεὸς πάλαι. παρῆλ-
θεν δ' ἡ εἱμαρμένη χρόνων περίοδος, ἡμέρα δεκάτη λώου
μηνὸς καθ' ὃν καὶ τὸ πρότερον ὑπὸ τῶν βαβυλωνίων
βασιλέως ἐνεπρήσθη. λαμβάνουσι δ' αἱ φλόγες ἐκ τῶν
οἰκείων τοῦ ὀρχοῦ, καὶ τοῦ αὐτοῦ. ὑποχωρήσαντες
γὰρ οἱ τίτου, πρὸς ὀλίγον λωφήσαντες οἱ στασιασταὶ, πά-
λιν τοῖς ῥωμαίοις ἐπιπίπτουσι, καὶ τῶν νεῶ προμάχων γίνε-
ται συμβολὴ, πρὸς τοὺς σβεννύντας τὸ πῦρ. ὑπ' ἐνδοτέρω ἱερᾶ. F
οἱ τρεψάμενοι τοὺς ἰουδαίους, μέχρι τοῦ ναοῦ παρῆλθον.
ἔνθα δή τις τραλλιανῶν, ὅτε τὸ θεῖον πρόμενος,
ὅτε ἐπὶ τηλικούτῳ δείσας ἐγκλήματι, δαιμονίῳ ὁρ-
μῇ τινὶ χρώμενος, ἁρπάσας μέν τι τῶν φλεγομένων ὕ-
λης, ἀναπτερωθεὶς δ' ὑπὸ τραλλιανοῦ, τὸ πῦρ ἐνίησι θυ-
ρίδι χρυσῇ, καθ' ἣν εἰς τοὺς περὶ τὸν ναὸν οἴκους εἴσο-
δον ἦν τοῖς βορείοις κλίμασι. αἰρομένης δὲ φλογὸς, ἰου-
δαίων μὲν ἐγείρεται κοινὴ πάντες ἀξιᾶ, καὶ πρὸς τὸν G
ἄμυναν σπεύδειν, ὅτε δ' ζῆλον ἐπὶ φειδοῖ λαμβάνοντες,
ὅτε παραβοήθουσι τῷ ἰσχύι, διὸ καὶ φυλακικοὶ πρότερον
ἦσαν οἰχόμενοι. δραμών δέ τις ἀγγέλλει τίτῳ, κἀκεῖ-
νος ἔτυχε μὲν κατὰ σκηνὴν ἀναπαυόμενος ἀπὸ τῆς μά-
χης, ὡς εἶχεν ἀναπηδήσας, ἔδραμε πρὸς τὸν ναὸν ἵε-
ρξων τὸ πῦρ. κατόπιν δὲ, οἵ τε ἡγεμόνες ἕπονται πάντες,
καὶ πᾶν ἑστὼς τάξεις ἠκολούθει τὰ τάγματα. βοᾷ
δ' ἐκεῖ καὶ θόρυβος, ὅτε τηλικαύτης δυνάμεως

A si vero id pugna obtinuissent, ignibus consumendum: quoniam castellum jam videretur esse non templum: & piaculum non ipse, verum illi, qui id fieri coegêre, committerent. Tito autem, nec si super stantes dimicarent Judæi, pro hominibus anima carentia ulciscendum esse dicente, neqve se unquam tantum opus incensurum: jam enim Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore imperii, si maneret: jam certi quid vellet, ad ejus accedunt sententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimisit: jussisq; militibus quiescere, itemq; ducibus, ut his in procinctu validioribus uteretur, viam sternere per ruinas lectis ex cohortibus imperat ignemq; restingvere. Illo quidem die Judæos labor timorq; ab impetu continuit. Postero autem collectis viribus, & recepta fiducia, per Orientalem portam contra templi exterioris custodes, secunda hora diei procurrunt. Illi autem primam quidem coitionem fortiter excepêre: septiq; scutis, a fronte murum condensa acie imitantur: certum tamen erat eos non diu daturos, quod & multitudine infestantium & animis vincerentur. Cæsar autem priusquam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia prospectabat,) cum equitibus lectis venit auxilio, impetum vero ejus non sustinuêre Judæi: sed primis interfectis, pleriqve fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, revertentes instabant: cum autem illi retorsissent, iterum refugiebant, donec circa horam quintam, Judæi vi coacti templum introire, concluси sunt. Titus autem discessit in Antoniam; decreto postridie mane cum omni exercitu aggredi, templumq; oppugnare. Sed id plane Dei sententia jamdudum igne damnaverat: evolutisq; temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus mensis Augusti, quo etiam prius a rege Babyloniorum fuerat concrematum. A domesticis autem causam principiumqve sumpsit id incendium. Nam cum paulisper Titi discessu seditiosi quievissent, Romanos rursus aggrediuntur, custodumq; templi cum ignem exterioris fani restingventibus pugna committitur. Hiqve Judæis in fugam versis, usqve ad templum accessêrunt.

CAP. X.

Qvemadmodum templum incensum est invito Tito.

Hic itaqve tunc militum quidam, non expectato cujusquam edicto, neqve tantum facinus veritus, sed divino quodam motus impetu, a contubernali suo sustollitur, & ex ardente materia raptum ignem in fenestram inserit auream, unde ad membra circum templum ædificata de Septentrionali regione aditus erat. Flamma vero excitata, Judæorum quidem calamitate digno clamor exoritur, & ad subveniendum properabant: neq; jam vitæ parcendum rati, neq; viribus temperandum, amisso eo cujus gratia cautissimi videbantur: mature autem hoc Tito quidam nunciat. Et ille (namq; casu in tabernaculo quiescebat sicut a prælio redierat) exilit, templumqve curriculo petit, prohibiturus incendium, omnesqve post eum duces, & hos agmina perterrita sequebantur. Clamor autem ac tumultus erat tanto exercitu

cum maximo crepitu pronus decidit. Unde factum est, ut Judæi reversi, ubi solum & jacentem vidêre, ex omni eum parte jaculis peterent. Ille vero genibus nixus, & scuto protectus, primo quidem ulciscebatur hostes, multosque ad se appropinquantes sauciavit: vulnerum autem multitudine remisit dexteram: & ad extremum priusquam redderet animam sagittis est obrutus, vir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna uteretur, pro mensura vero cœpti facinoris cecidit. Cæteri autem tres pene jam summa tenentes, obtriti lapidibus perierunt, & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt. Hæc quidem tertia die mensis Julii gesta sunt.

πέλωνις ἐπ' αὐτῆς μ̃ μεγίστ ψόφ κατέπεσεν. ἐπιγραφέντες δ' οἱ ἰουδαῖοι κ̃ καλοῦντες μόνον τὸ αὐτὸν κ̃ πεπλωκότα, πάντοθεν ἔβαλλον. ὁ δ' εἰς γόνυ κλινας, κ̃ προκαλυψάμεν@ τ̃ θυρεὸν, τὸ μὲν πρῶτον ἠμύνατο, C πολλὰς τ̃ προσπιπτόντων ἔτρωσεν. αὖθις δ' ἀπὸ πλήθους τραυμάτων, παρῆκε τὴν δεξιὰν, κ̃ πλησίον ἀποδοῦναι τὴν ψυχὴν, κατεχώθη τοῖς βέλεσιν, ἀνὴρ ἄξι@ μὲν ἀμείνονι χρῆσθαι δ' ἀνδρίαν τύχῃ, πρὸς ὃ τ̃ ἐπιβολῆς ἀναλόγως. τ̃ δ' ἄλλων, τρεῖς μὲν τὰς ἤδη πρὸς τῆς ἄκρου ὄντας σωτηρίαν, ἀπέκτειναν τοῖς λίθοις. οἱ δ' ὀκτὼ τραυματίαι καταισύροντες, ἀνεκομίσθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. ταῦτα μὲν δὴ, τρίτῃ πανέμῳ μιᾶς ἐπεσάχθη.

CAP. II.

Romani Antoniam invadunt, & a Judæis repelluntur.

Biduo autem post, viginti de numero excubantium per aggeres militum congregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equitum, & tubicinem unum ad se vocant: nonaque noctis hora per ruinas ad Antoniam ociose procedunt. occisis autem primis custodibus somno oppressis, murum obtinent, ac buccina signum dari præcipiunt: quo cæteri quidem vigiles subito excitantur, & fugiunt priusquam multitudinem quæ murum ascenderat, cernerent. nam & timor illis, & tuba imaginem quandam, ut magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cæsar autem signo audito, propere armat exercitum: & cum ducibus primis lictorum caterva comitatus, ascendit. Cum autem Judæi ad templum interius confugissent, ipsi quoque per cuniculum irruperunt, quem Joannes adversum Romanorum aggeres aperuerat. Dispositique amborum agminum seditiosi, tam Joannis quam Simonis, arcebant eos summa vi atque alacritate repugnandi. siquidem excidii finem putabant, locum sanctum penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principium fuit. Ad ipsum autem adytum validissima pugna committitur: his quidem templum vi occupare certantibus, Judæis vero Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidem ac hastæ utrisq; inutiles erant, strictis autem ensibus dimicabât. Neque conflictu discerni poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis viris & propter angustias permutatis, cum & vocis intellectum magnitudo confunderet, multaq; mors esset utrinque, armaque simul & cadavera jacentium conculcata frangerent præliantes. Semper autem si bellum fluctuans gravasset alteram partem, potiorum exhortatio & inferiorum conquestio nascebatur. Neque aut fugæ, aut persecutioni locus erat: sed propinquæ mutationes confligentium, & inclinationes permixte fiebant exercitus. Qui vero inter primos stetissent, aut occidendi aut moriendi necessitatem habebant, quod refugere non dabatur. nam & posteriores utriusque partis, suos in frontem urgebant, nullumq; inter dimicantes bello vacuum intervallum reliquerât.

Μετὰ δ' ἡμέρας δύο τ̃ προκοιτούντων τινὲς ἐπὶ τῆς χώμασι φυλάκων ἔτι παρελθόντες, προσκαλοῦνται μὲν τὸν τ̃ πέμπτης τάγματ@ σημαιοφόρον, κ̃ δύο τινὰς τ̃ ἱππέων ἑπτέων, κ̃ σαλπιγκτὴν ἕνα· κ̃ δ' ὥρᾳ τ̃ νυκτὸς ἐνάτῃ, προσβαίνουσι μὲν ἡσυχῇ διὰ τ̃ ἐρειπίων, ἐπὶ τὴν ἀντωνίαν ἀποφαίνοντες δ' τοὺς πρώτους τ̃ φρουρῶν κοιμωμένους, κρατοῦσι δ' τείχους, κ̃ τὴν σαλπιγκτὴν σημήνειν ἐκέλευσαν· πρὸς ὃ τ̃ μὲν ἄλλων φυλάκων ἐξανάστασις αἰφνίδι@ ἐν κ̃ φυγὴ, πρὶν τινὰ τὸ πλῆθ@ ἐπιδεῖν τ̃ ἐπιβεβηκότων. ὅτε γὰρ φόβ@ κ̃ ἡ σάλπιγξ, φαντασίαν αὐτοῖς δ' πλήθους ἀναβεβηκέναι πολεμίων παρῆχε. κ̃ σαφ δ' σημεῖα καλαχῦσαι, ἐξοπλίζει τὸ τε δυνάμει διὰ τάχους, κ̃ μ̃ τ̃ ἡγεμόνων, πρῶτ@ ἀναβαίνει τοὺς ἐπιλέκτους ἔχων. καταρράγντων δ' ἰουδαίων εἰς τὸ ἱερὸν, κ̃ αὐτοὶ διὰ τ̃ διώρυχ@ εἰσέπεσον, ἣν ὁ ἰωάννης ὑπὸ τὰ χώματα τ̃ ῥωμαίων ὑπώρυξε. κ̃ διαστάντες ἀπ' ἀμφοτέρων οἱ φυλάσσοντες τῶν τ̃ μάτων, δ τε ἰωάννε, κ̃ δ' σιμων@, ἔργον αὐτοὺς, ἀδεμίαν ὅτι ἰσχύ@ ὅτε προθυμίας ἐλλείποντες ὑπερβολήν. πέρας γὰρ ἀλώσεως ὑπελάμβανον, τὸ ῥωμαίους παρελθεῖν εἰς τὸ ἅγιον· ὃ δὴ καὶ ἐκεῖνοι, δ κρατεῖν δοκεῖ. συρρήγνυται δ' ἐκ τοῖς εἰσόδοις, μαχαιροφορία, τ̃ μὲν, καταλαβεῖν κ̃ τὸ ἱερὸν εἰσβιαζομένων, τ̃ δ' ἰουδαίων ἐξωθουμένων αὐτοὺς δ' πρὸ τοῦ ἀντωνίαν. κ̃ τὰ βέλη μὲν ἐκ ἀμφοτέροις ἄχρηστα, κ̃ τὰ δόρατα ἀσαφῆ μᾶλλον δ' τὰ ξίφη συνεπαλέκοντο, κ̃ ἐκ τοῦ συμβολοῦ, ἀκριτον ἐκ ἑκατέρωθεν ἑκάστοι μάχοιντο. πεφυρμένων μὲν τ̃ ἀνδρῶν κ̃ ἐκ τοῦ στενοχωρίαν δημαγμένων, τ̃ δ' βίας ἀσημάντ@ προσαιτιᾶσθαι διὰ τὸ μέγεθ@. φόν@ τε ἐκατέρωθεν πολὺς, κ̃ τ̃ πεσόντων τότε σώματα κ̃ τοὺς παντοδαπὰς πατοῦντες, ἐθέρευον οἱ μαχόμενοι. ἀεὶ δ' ἐφ' ὁπότερον βεβηκε φέρων ἐπόλεμος, ὡς ἀνέλυσις μὲν ἐκ τ̃ πολεμοκτόνων, οἰμωγαὶ δ' τ̃ τρεπομένων. ὅτε δ' οὐ φυγὴ τέλον εἶχον, ἐκ' οὐ διωξις, ἀλλ' ἀναμαλοὶ ῥοπαὶ κ̃ μεταβολὴς, μεμιγμένης ἐγίνοντο τ̃ παρατάξεως. τοῖς δ' ἐμπροσθεν γινομένοις, ἢ τ̃ θνήσκειν ἢ τ̃ κτείνειν ἀνάγκη παρῆν. οὐκ ἔσης ἀναφυγῆς. οἱ γὰρ κ̃ νῶτα προσσωθιαζόμενοι, τὰς σφετέρας παρ' ἀμφοῖν, ἐδέδη μάχη μεσομάχμιον κατέλιπον. πολεμοκτόνων δ' τ̃ ἰουδαίων τῆς θυμοῖς τῶν ῥωμαίων ἐμπαθείαν, κ̃ κλινομένης καταπαύειν ἤδη τ̃ προτάξεως, ἀπὸ γὰρ ἑνάτης νυκτὸς ὥρας, εἰς ἑβδόμην τ̃ ἡμέρας ἐπολέμουν, οἱ μὲν αὐθρόοι, κ̃ τὸν τ̃ ἁλώσεως κίνδυνον

Cum autem Judæorum animi Romanorum peritiam vincerent, jamque omnino tota acies pelleretur, (a nona enim hora noctis ad septimam diei usque pugnabant) hi quidem simul omnes excidii

κίνδυνον ἔχοντες ἀνδρείας ἐφόδιον. ῥωμαῖοι δ' μέρει τ δυνάμεως, ἔπωθεν ἐπαναβεβήκει τὰ τάγματα, καὶ τοῖς ἐπανεῖχον οἱ μαχόμενοι, τότε κρατεῖν τ' ἀντωνίας ἀποχρῆν, ὅτι δ' παρόντ' ἐδόκει.

ΚΕΦ. ζ.

Ἰουλιανὸς δέ τις ἑκατοντάρχης τ ἀπὸ τ Βιθυνίας, οὐκ ἄσημ' ὢν ἀνὴρ, ἐν ἐγὼ κατ' ἐκεῖνον ἰσόρροπα τ πολέμων, ὅπλων τε ἐμπειρίᾳ, καὶ ἀλκῇ σώματ', καὶ ψυχῆς μεγέθεσι παντῶν ἄριστ', ὁρῶν τὰς ῥωμαίους ἐνδιδόντας ἤδη καὶ κακῶς ἀμυνομένους, παρεῖχον δ' πτῶ κ τὴν ἀντωνίαν, ἐσπηδᾷ, καὶ νικῶντας ἤδη τὰς ἰουδαίους, τρέπεται μέν' μέχρι τῆς ἐνδοτέρω ἐσχάτης γωνίας. ἐφέλκει δ' τὸ πλῆθ' ἅθροον, ὅτε τὴν ἰσχὺν, ὅτε τὴν τόλμαν ἀνθρωπίνην ὑπολαμβάνοντες. ὁ δ' διὰ μέσων τ σκεδαννυμένων ἄλλοτε ἄλλη διέθεον, ἐφόνευε τὰς καταλαμβανομένους, καὶ τῆς ὄψεως σκέψις, οὐδὲν ὅτε τῷ κρίσει θαυμασιώτερον, ὅτε τοῖς ἄλλοις παρέσῃ φρικωδέστερον. ἐδόκει δ' ἄρα καὶ αὐτὰς ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης, ἵν' ἀμήχανον διαφυγεῖν θνητὸν ὄντα. τὰ γὰρ ὑποδήματα πεπαρμένα πυκνοῖς ὀξέσιν ἥλοις ἔχων, ὥσπερ τ ἄλλων στρατιωτῶν ἕκας', καὶ κ λιθοστρώτ' τρέχων, ὑπολισθαίνει· πεσὼν δ' ὑπ' μ' μεγίστ' τῆς πανοπλίας ἦχε, τοὺς φεύγοντας ὑπερέφει. καὶ τῶν μὲν ὑπὸ τῆς ἀντωνίας ῥωμαίων, ἦρθη βοὴ σὺν τάνδρὶ δειπόντων, οἱ δ' ἰουδαῖοι συνιέντες αὐτὸν ἅθροον, τοῖς τε ξυστοῖς, καὶ τ ῥομφαίας πάντοθεν ἔπαιον. ὁ δ' πολὺν μὲν τῷ δορὶ σίδηρον ἐδεδέχετο. πολλάκις δ' ἀναστῆναι πειράσας, ὑπὸ πλήθους τ τυπτόντων ἀνετράπη, καὶ κάμνων δ' ὅμως, ἐνυπλῆ τῷ ξίφει πολλούς. οὐδὲ γὰρ ἀνῃρέθη ταχέως, τῷ τε κράνει κ τῷ θώρακι πεφραγμένος, πάντα τὰ κῶλα πρὸς σφαγὴν, ἐ τ αὐχένα συνέλκων, μέχρι κοπτομένων αὐτῷ τ ἄλλων μελῶν, καὶ μηδενὸς προσομιλοῦντ', ἐνέδωκε. θανὼν δ' πάθ' εἰσῆλθε καιρὸς ἀνδρὸς ἄτως ἀναρέτου, καὶ ἐν ὄψει τοσούτων φονδομένου. καὶ αὐτὸν μὲν ὁ τόπ' διέκλεισε δ' βοηθεῖν ἐθέλοντας, τὸν δυναμένους δ' κατάπληξις. ἰουδαίους μὲν γὰρ πολλὰ δυσθανατήσας; καὶ τ κτεινάντων ὀλίγους ἀπολλῆσαι καταλιπών, μόλις ἀποσφάττεται, μέγιστον ὠφελῶν ῥωμαίους καὶ κάμνων μόνον, ἀλλὰ ἐ πρὸς τοῖς πολεμίοις κλέ' καταλιπών. ἰουδαῖοι δ' κ τ νεκρὸν ἁρπασόμενοι, πάλιν τὸν ῥωμαίους τρέπονται, καὶ κατακλείσουσιν εἰς τὴν ἀντωνίαν. ἠγωνίσατο δ' ἐξ αὐτῶν ἐπισήμως κ ταύτῃ τὴν μάχην, ἀλεξᾶς μὲν τις καὶ γυφθαῖος ἐ ἰωάννου τάγματ'· ἐκ δ' τ πρὸς σίμωνα, μαλαχίας τε, ἐ ὁ μέρτων' ἰούδας, ἐ σωζᾶ υἱὸς ἰάκωβ', τ ἰδουμαίων ἡγεμών, τ δ' ζηλωτῶν ἀδελφοὶ δύο, παῖδες ἰαείρ, σίμων τε κ ἰούδης.

ΚΕΦ. η.

Τιτ' δ' τοῖς μὲν σὺν αὐτῷ στρατιώτας, κατασπάσθαι προσέταξε τὸν θεμελίων τ ἀντωνίας, κ τὴν δυνάμει πᾶσῃ ῥᾳδίαν τὴν ἄνοδον ἐντεῦθεν ἔχειν. αὐτὸς δ' τὸν ἰώσηπον προσκαλεσάμεν', ἐπέπυστο γὰρ ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, πανέμου δ' ἐν ἐπὶ καὶ δεκάτῃ, τὸν ἐνδελεχισμὸν καλούμενον, ἀνδρῶν ἀπορίᾳ ἀναλελοιπέναι τὸν θεὸν, καὶ τ δῆμον ὅτι τούτῳ δυνατῶς ἀθυμεῖν. λέγειν δ' τῷ ἰωάννῃ, πάλιν ἐκέλευσεν ἃ καὶ πρότερον, ὡς εἰ καί τις αὐτὸν ἔρως κακὸς ἔχοι ἐ μάχεσθ', προελθόντι μεθ' ὅσων βούλεται πολεμεῖν ἔξειη,

A periculum pro nutrimento virtutis habebant: Romani vero exercitus parti (nondum enim ascenderant legiones, illisq; spes pugnantium nitebatur) satis esse visum est in præsentia, Antoniam obtinere.

CAP. III.

JUlianus vero quidam centurio ex Bithynia non ignobilis, quem in illo bello & armorum peritia & viribus corporis & animi spiritu omnium fortissimum ipse cognovi, ubi Romanos jam cedere & male repugnare conspexit (propter Titum autem apud Antoniam stabat) subito prosiliit, jamq; Judæos vincentes solus ad interiorem usqve templi angulum persecutus est. Fugiebat autem universa multitudo, neqve vim ejus neq; audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios alio dejecerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaq; facie nihil Cæsari admirabilius, aut aliis horribilius visum est. Verum & ipsum profecto fata persequebantur, quæ ab homine vitari non possunt. Calceos namqve habens, creberrimis atqve acutis clavis, ut cæteri solent milites, fixos; dum strato saxeis crustis solo curreret, labitur: magnoq; cum armorum sono dejectus, intergum fugientes reduxit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatus est, saluti ejus metuentium: Judæi vero multi simul gladiis & hastis undiq; feriebant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat: sæpe autem conatus erigere se, percutientium multitudine revolutus est, & jacens tamen gladio multos perculit. nec enim cito peremptus est; quando galea & thorace omnia membra neci opportuna septus erat, namq; diu cervicem contraxerat, donec concisis aliis ejus membris remisit vires, cum ei nemo auderet succurrere. Nimius autem dolor Cæsarem tenuit, ubi tantæ fortitudinis virum in conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod locus se quidem intercludebat auxilium ferre cupientem: alios autem, ne possent, metus impediebat. Julianus igitur diu cum morte luctatus, cum non paucos interfectorum suorum saucios reliquisset, ægre peremptus est: magna sui gloria, non apud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud hostes quoque relicta, Judæi vero etiam mortui rapto corpore, Romanos in fugam versos, in Antoniam conclusêre. Fortiter autem in eo prælio decertavêre, Alexas quidem & Gyphthæus, ex agmine Joannis, ex parte vero Simonis, Malachias, & Mertonis filius Judas, & Sosæ filius Jacobus, dux Idumæorum; Zelotæ vero fratres duo filii Jairi Simon & Judas.

De Juliani Romani militis insigni fortitudine.

CAP. IV.

TItus autem militibus suis imperat Antoniæ fundamenta diruere, facilemq; ascensum cuncto exercitui præparare. Ipse vero Josepho ad se vocato (namq; audierat eo die qui erat mensis Julii septimus decimus, divinam observantiã, quæ entelechismos vocatur, virorum penuria defuisse, eaq; re populum nimis dolere) iterum dici Joanni præcepit quæ ante mandaverat: quod etiam si quis eum pugnandi sævus amor teneret, cum qua placeret ei multitudine, ad bellum progredi liceret;

Josephi oratio pro deditione Judæorum, & profugium eorum.

dum modo non una secum & civitas interitet si- A
mul & templum: | sanctum tamen locum violare
desineret, neve in Deum nefas admitteret. Pote-
statem autem haberet si vellet, sacra intermissa
celebrare per Judæos quos ipse delegisset. Itaq;
Josephus, ne soli Joanni hæc intimarentur, sed
etiam pluribus, unde exaudiri posset constitit, &
mandata Cæsaris Hebraico sermone differuit.
Multum autem eos qvo patriæ parcerent preca- B
batur, ignemqve depellerent jam templo contí-
guum, Deoq; vota redderent consveta. His di-
ctis populus tristitia simul & silentio tenebatur.
Multis autem conviciis tyrannus Josepho cum
execrationibus lacerato, postremo addidit, nun-
qvam sibi excidium esse metuendum, qvoniam
Dei civitas esset. Atqve cum exclamatione, sane
vero, inqvit Josephus, eam puram Deo conser-
vasti, inviolataq; sancta mansêre: nec in eum C
cujus speras auxilium, quicquam impium deli-
qvisti: sed solennia sacra consequitur. Et si qui-
dem tibi quisquam quotidianum auferat cibum,
impium eum hostem putabis: Deum vero, qvem
perpetua religione privaveris, belli auxilio spe-
ras futurum? Et Romanis peccata imputas? qui
nostras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipse in-
tercidisti sacra, Deo reddi compellunt. Qvis non D
inopinatæ mutationis causam gemat, ac defleat
civitatem? cum alieni quidem, hostesq; impieta-
tem tuam corrigant. tu vero Judæus & inter le-
ges educatus, illis qvoq; in has sævior inveniaris.
Atqvi Joannes etiam pœnitere malorum, non
est turpe in rebus extremis, bonumqve tibi ex-
emplum patriam servare cupienti propositum
est, Jechonias rex Judæorum: qui quondam Ba-
byloniis bellum sibi inferentibus, sponte civitate E
priusquam caperetur excessit, & cum cognatione
sua voluntariam captivitatem sustinuit, ne hæc
sancta hostibus proderet, Deiq; domum videret
exuri. Ob hoc sacra Judæorum commemoratio-
ne laudatur: eumq; memoria transmissa per secu-
la semper nova immortalem posteris tradidit. Bo-
num ô Joannes exemplar, & si periculum præsto
sit: ego autem veniam qvoqve tibi a Romanis F
spondeo, dum memineris, qvod gentilis mone-
am, & Judæis ista promittam: spectariq; oporteat,
quis sit author & unde consilium. Absit enim
unqvam me ita captivum vivere, ut genus aut
leges patrias obliviscar. Rursum indignaris &
clamas, mihiq; maledicis. Etiam acerbiora mere-
or, qvi hæc adversus fata svadeo, Deiq; sententia
condemnatos servare contendo. Qvis ignorat G
scripta veterum prophetarum, & responsum im-
pendens miserrimæ civitati? Jam tunc enim ejus
excidium prædixêre, cum quis homicidium gen-
tile cœpisset. Vestrorum autem cadaverum non
civitas tantum, sed etiam templum omne repletũ
est. Deus plane, Deus ipse cum Romanis ignem
sibi lustrationis infert, totq; scelerum plenam ex-
urit civitatem. Hæc Josepho cum fletu & lacrymis

δίκα δ' σωσαπολέσῃ τὴν πόλιν, ἐς τ' ναὸν αὐτῷ μηκέτι
μὴν τι μιαίνειν τὸ ἅγιον, μηδ' εἰς τ' θεὸν τὴν μεμελετη-
παρεῖναι δ' αὐτῷ τὰς ἐπιλελοιπυίας ἱυσίας ἐκπλῆν,
δι' ὧν ἂν ἐπιλέξῃ ἰουδαίων. ἐ ὁ ἰώσηπ@, ὡς ἀνέπη
μὴ τῷ ἰωάννῃ μέγον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς, ἐν ἐπηκόῳ ἦς,
τότε δ' ἠρῶτα@ διῆλεγεν ἐβραΐζων. καὶ πολλὰ πρεσ-
λαλῶν ἐλεῖν φείσασθαι τ' πατρίδ@, καὶ ἀφεῖναι δ' ναῦ
γόμενον ἤδη τὸ πῦρ, τὰς τε ἐναγισμὰς ἀποδιδόναι τῷ
θεῷ. πρὸς ταῦτα δ' ὁμῶς μὲν λῶν κατήφεια, καὶ σιγή,
πολλὰ δ' ὀτύραννο@ λοιδορηθεὶς τ' τῷ ἰωσήπῳ, καὶ κα-
τάρασάμεν@, τὸ πλεῖστον πρόσθεν ἦκεν, ὡς οὐκ ἂν πο-
τε δείσαντα ἅλωσιν. θεῦ γὰρ ἀρχὴν τὴν πόλιν. καὶ ὁ
ἰώσηπ@ πρὸς ταῦτα ἀνέκραγε. πάνυ γοῦν καθαρὰν
τῷ θεῷ τετήρηκας αὐτὴν, ἀμίαντον μέχρι τὸ ἅγιον. ἃς
ὃν ἐλπίζεις σύμμαχον, ἀφ' ὧν ἱκετεύεις τὰς ἐθίμους
ἱυσίας ἀποβαλὼν ἔσῃ; καὶ μὴν σέ τις ἀφέληται τὴν
καθ' ἡμέραν τροφὴν ἀσεβέσατε, ἔτον ἡγήσῃ πολέμιον.
αὐτὸν δ', ὃν τ' αἰωνίᾳ θρησκείας ἐστέρησας θεόν, ἐλπίζεις
σύμμαχον ἕξειν ἐν τῷ πολέμῳ; ἐ ἐμοὶ μὲν τὰς ἁμαρ-
τίας ἀνατίθῃς; οἱ μέχρι νῦν κρίνοντες τ' ἡμετέρων νόμων,
καὶ τὰς ὑπὸ σοῦ λελοιπυίας ἱυσίας, ἀποδίδοσθαι τῷ θεῷ
βιάζονται. τίς οὖν ἂν γένοιτο, καὶ κατλοφύροιτ'
τῆς δόξης μεγαλόλης τὴν πόλιν; ἔγε ἀλλόφυλοι
μὲν, καὶ πολέμιοι τὴν σὴν ἀσέβειαν ἐπανορθοῦντο. σὺ δ'
ἰουδαῖ@ ὁ τοῖς νόμοις ἐντραφείς, κἀκείνων πρὸς αὐτὸς
μένῃ χαλεπώτερ@. ἀλλά σοι ἰωάννῃ καὶ μεταν@ῆσαι
μὲν ὀκ κακῶν, οὐκ αἰσχρὸν ἐν ἐσχάτοις, καὶ καλὸν ὑπο-
δείγμα βελομένῳ σώζειν τὴν πατρίδα σοι πρόκειται,
βασιλεὺς ἰουδαίων ἰεχονίας· ὃς ποτε στρατεύσαντι τῷ
Βαβυλωνίῳ δι' αὐτὸν, ἑκὼν ἐξέβη πρὶν ἁλῶναι τῆς πόλε-
ως, καὶ μὴ ψυχρᾶς αἰχμαλωσίαν ὑπέμεινεν ἐθελήσιον,
ὑπὲρ δὲ μὴ φθαρῆναι τοῦτο πολεμίοις τὰ ἅγια, καὶ
τὸν οἶκον δ' θεῦ φιλεῖδεν φλεγόμενον. ἀλλ' ὅτο λόγ@
τὸ αὐτὸν πρὸς ἀπάντων ἰουδαίων ἱερὸς ὑμνεῖ, καὶ μνήμη
ῥέουσι δι' αἰῶν@ ἀεὶ νέα, τοῖς ἐπιγινομένοις φθάδίδω-
σιν ἀθάνατον. καλὸν ὦ ἰωάννη ὑπόδειγμα, κἂν
πρόσῃ κίνδυν@. ἐγὼ δέ σοι, καὶ τῶν ὅτο ῥωμαίων
συγγνώμην ἐγυῶμαι. μέμνησο δ', ὡς ὁμόφυλ@ ὢν
φθαινῶ, ἐ ἰουδαί@ ὢν ἐπαγγέλλομαι, καὶ ζῆν σκοπῶ,
τὸ συμβεβλῶν, καὶ πόθεν. μὴ γὰρ ἐγωγε ποτε ἡδοίμην
ζῶν ὕτως αἰχμάλωτ@, ἵνα πατρῴωμαι δ' ἡδυς, ἢ τῶν
πατρίων ἐπιλάθωμαι. πάλιν ἀγανακτῆς, καὶ κέκερ-
μάς μοι λοιδορεῖσθ@. ἄξιός γε καὶ χαλεπωτέρων, ὃς
ἀντιπρυς ὑμαρτῶν τῆς φθαινῶ, καὶ τὰς ὑπὸ θεῦ βιά-
ζομαι καλακτὰς σώζειν. τὶς οὖν οἶδε τὰς τ' παλαι-
ῶν προφητῶν ἀναγραφὰς, καὶ τ' ἐπιῤῥέποντα τῇ τλη-
μονι πόλει χρησιμὸν, ἤδη ὄνες ὦτα; τότε γὰρ ἅλωσιν αὐτὴς
προεῖπον, ὅταν ὁμόφυλ@ τὶς ἄρξῃ φόνυ. τ' ἡμετέ-
ρων δ' πλωμάτων, οὐχ ἡ πόλις, καὶ τὸ ἱερὸν δ' πᾶν πεπλή-
ρωται. θεὸς ἄρα, θεὸς αὐτὸς ἐπάγει μὲ ῥωμαίων καθάρ-
σιον αὐτῷ πῦρ, καὶ τῶν τοιούτων μιασμάτων χέμυσαν
πόλιν, ἀναρπάζει. ταῦτα λέγων ἰώσηπ@ μετ' ὀδυρ-
μῶν καὶ δακρύων, λυγμῷ τὴν φωνὴν ἀνεκόπη. ἐ ῥω-
μαῖοι μὲν, ὥκτειράν τε ἔ παῖδες, καὶ τ' προαιρέσεως
αὐτὸν ἐθαύμασαν. οἱ δ' ὡεὶ τ' ἰωάννην παρωξύνοντο
μᾶλλον ἢ τοὺς ῥωμαίους ἐπῄνουν τῆς ἐγκρατοῦς
ψυχῆς ἕνεκα.

Τῶν γι

proseqvente, vox ejus singultibus interrupta est. Et Romani qvidem miserati dolorem, admirati sunt.
Joannes autem ejusqve socii magis contra Romanos irritabantur, illum quoque capere cupientes

Κεφ. θ.

Τῶν γε μὲν εὐγενῶν, πολλοὺς ἐκίνησεν ὁ λόγος, καί τινες μὲν ὀρρωδοῦντες τὰς φυλακὰς τῶν στασιαστῶν καὶ χώραν ἔμενον, ἀπωλέσαι μέντοι σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως κατεγνώκεσαν. εὐθὺς δ' οἱ καιροφυλακήσαντες ἄδειαν ἀναχωρήσεως, πρὸς τοὺς Ῥωμαίους κατέφυγον. ὧν ἦσαν ἀρχιερεῖς μὲν, Ἰώσηπός τε ὁ Ἰησοῦ, καὶ οἱ δ' ἐξ ἱερέων, τρεῖς μὲν ἰσμαήλης καὶ ναρκισσηνοί τε καὶ πτερτοματθίου παῖς Ἀλφαῖος μὲν τὸν πατρὸς ἀπωλείαν, οὗ ὁ Σίμων Γιώρα τίμων ἀπέκτεινε, σὺν τρισὶν υἱοῖς ὡς πρόσθεν. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων εὐγενῶν, τοῖς ἀρχιερεῦσι συμμετεβάλλοντο. κἀῦσαρ δ' αὐτοὺς τά τε ἄλλα φιλοφρόνως ἐδέξατο, καὶ γινώσκων ἀλλοφύλοις ἤθεσιν ἀηδῶς τὸν Ἀλαζαρίου ἔχειν, ἀπέπεμψεν αὐτοὺς εἰς γόφναν τέως ἐκεῖ Ῥωμαίων μένειν ἀποδώσων δὲ ἑκάστῳ τοὺς κτήσας, καὶ σχολὴν ἄσπερ πολέμιον γῆν ἀμύνων. οἱ μὲν οὖν εἰς τὸ δοθὲν πολίχνιον, μετὰ πάσης ἀσφαλείας, ἀνεχώρησαν ἄσμενοι. μὴ φανομένων δ' αὐτῶν, διεφήμισαν οἱ στασιασταὶ πάλιν, ὡς ἀποσφαγείεν ὑπὸ Ῥωμαίων οἱ αὐτόμολοι, δῆλον ὅτι, τοὺς λοιποὺς ἀποτρέποντες τοῦ φεύγειν ἀλλοδιδράσκειν. λύων δ' ὡς καὶ πρότερον αὐτοῖς τὸ πανήργημα πρὸς καιρὸν, ἐπεχέθησαν γὰρ ὑπὸ δέους αὐτομολεῖν.

Κεφ. ι.

Τοῦτο δ' ὡς ἀνακαλέσας τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τῆς γόφνας Τίτος, ἐκέλευσε μετὰ Ἰωσήπου περιελθόντας τὸ τεῖχος ὀφθῆναί τε δήμῳ, πλεῖσι πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐλθοῦσιν. γινόμενοι δ' ἀθρόοι, καὶ πρὸ τῶν Ῥωμαίων ἑστῶτες μετ' οἰμωγῆς καὶ δακρύων ἱκέτευον τοὺς στασιαστάς· τὸ μὲν πρῶτον, ὅλην τοὺς Ῥωμαίους δέξασθαι τῇ πόλει, καὶ τὸν πατρῷα σώσειν πάλιν· εἰ δὲ μή, τό γε ἱερὸν πάντως ἀπελθεῖν, καὶ ῥύσασθαι τὸν ναὸν αὐτοῖς. εἰ γὰρ ἂν τολμήσειν Ῥωμαίους μὴ μεγίστης ἀνάγκης καθαφλέξαι τὰ ἅγια. τούτοις μᾶλλον ἀντεφιλονείκουν, καὶ πολλὰ βλάσφημα τοῖς αὐτομόλοις ἀνθικερατοῦντες, ὅτι τῶν ἱερῶν πυλῶν τοὺς τε ἐξυβελεῖς καὶ καθαπέλτας, καὶ λιθοβόλους μηχανὰς διέφθειραν. ὡς τὸ κύκλῳ μὲν ἱερὸν ὑπὸ πληθους νεκρῶν, περιστοιχέναι πολυανδρίῳ, τὸν δὲ ναὸν αὐτὸν Φρουρεῖν. τοῖς δ' ἁγίοις, καὶ ἀβάτοις, μετὰ τῶν ἄλλων εἰσεπηδᾶν, θερμὰς ἐπὶ ταῖς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντες φόνων· καὶ πεῖσαι αὐτοὺς τοσοῦτον Ῥωμαίους, ὡς τελεῖν ἂν εἰκὸς ἀγχαλάκτην ὑμέναν ἰουδαίων, εἰ Ῥωμαίοι παθεῖν ἐξυβρίζοιεν εἰς αὐτούς, τοιοῦτον εἶναι Ῥωμαίων τότε πρὸς ἰουδαίους ἀσεβοῦντας εἰς τὰ ἴδια. τὸ μὲν γε σταλιῶν οὐκ ἔστιν ὅς τις ἀμὴ φρίκης εἰς τὸν ναὸν ἀφεώρα, καὶ προσεκύει, τούς τε λῃστὰς ἠύχετο, πρὶν ἀνηκέστα πάθωσι μεταγνῶναι. πάλιν δ' ὑπερπαθήσας πάλιν ἐβωνείδιζε τοὺς θεοὺς τὸν ἰωάννην λέγων, ἆρ' οὐχ ὑμεῖς ὠμιαρώτατοι, τὸν δορυφάκτην τοῦτον πρὸ βάλεσθε τῶν ἁγίων; ἆρ' οὐχ ὑμεῖς ἦτε οἱ τὴν ἁγίαν σηλαν διεσήσατε χρήμασιν ἑλληνικοῖς, καὶ ἡμετέροις κεχαραγμένας, ἃς μηδένα τὸ γήσιον ὑπερβαίνειν Ῥωμαίων ἔθελε; ἆρ' οὐχ ἡμεῖς δὲ τοὺς ὑπερβάντας, ὑμῖν ἀναιρεῖν ἐπετρέψαμεν, κἂν Ῥωμαῖος τις ᾖ; τί οὖν νῦν ἁλιτήριοι, καὶ νεκροὺς ἐν αὐτῷ καταπατεῖτε; τίνα τὸν ναὸν ἁλίσκεσθαι, καὶ ἐγχωρεῖν φύρετε; μαρτύρομαι θεοὺς ἐγὼ πατρῴους, καὶ ὅπως ἐφεώρα ποτὲ τόνδε τὸν χῶρον, νῦν μὲν γὰρ οὐκ οἶδα, μαρτύρομαι δὲ καὶ στρατιὰν ἐμὴν, καὶ τοὺς παρ' ἐμοὶ ἰουδαίους, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς, ὡς οὐκ ἐγὼ ταῦθ' ὑμᾶς

A Nobilium tamen plurimos commovit ejus oratio. Et nonnulli quidem seditiosorum custodias formidantes, locis suis manebant, jamdudum certi de suo pariter & civitatis exitio. Fuerunt autem, qui capto discessionis tempore, ad Romanos confugêre: in quibus erant pontifices Josephus & Jesus. Filii vero pontificum, tres quidem Ismaëlis, cui apud Cyrenen fuerat caput abscissum, & Matthiæ quatuor: alterius vero Matthiæ unus, qui post interitum patris aufugerat, quem Simon Gioræ cum tribus filiis, ut supra dictum est, interemit. Multi autem nobiles cum pontificibus defecêre: eosque imperator cum per alia humane suscepit, tum sciens in alienigenis moribus illis versari molestum esse, in Gophnam dimisit, ut ibi manerent interim, multas etiam pollicitus possessiones cuique peracto bello se reddiB turum. Illi quidem in destinatum municipium læti cum omni cautione discedunt. His autem in civitate non visis, rumor seditiosis iterum diffamatus est, quod Romani transfugas occidissent, ut hoc metu videlicet a fuga reliquos deterrerêt. Et paulisper quidem hæc calliditas eorum, sicut antea, valuit, timor autem profugere cupientes inhibuit. Rursus autem postquam eos Titus reC vocatos a Gophna cum Josepho murum circumire, & populo conspici jussit, multi ad Romanos fugiebant. In unum vero congregati, & ante Romanos stantes, cum lacrymis atque ululatu seditiosos rogabant, primo quidem ut in civitatem D Romanos susciperent, patriamq; servarent: si hoc displiceret, saltem de fano exirent, templumque sibi liberarent. Nec enim ausuros sine maxima necessitate Romanos ignem sanctis immitE tere. His illi magis adversabantur, multaq; in transfugas vociferati convitia, supra sacras portas jacula & baliftas & saxorum dispositêre tormenta, ut omne quidem circum fanum spacium multitudine mortuorum sepulchro, templum vero ipsum castello simile videretur. In loca vero sancta & inaccessa, cum armis adhuc & manibus gentili cæde calentibus insiliebant: & ad hanc F processêre legis injuriam, ut quam Judæos indignationem oporteret exercere si hæc Romani admitterent: ea tunc in Judæos propria sacra temerantes, uterentur Romani milites. Nemo sane fuit eorum qui non cum honore templum aspiceret, atque adoraret: latronesq; optaret, antequam immedicabile malum contingeret, pœriteG re. Titus autem dolens vicem eorum, iterum Joannem ejusq; socios increpabat, dicens: Nonne vos, ô sceleratissimi, cancello, sanctum locum protexistis? Nonne literis Græcis ac nostris incisas tabulas constituistis, quibus ne septa cuiquã transgredi liceret edicitur? Nonne eos qui transissent, quamvis Romanus quis esset, vobis necare permisimus? Quid igitur in eo etiam mortuos cõculcastis, ô nocentissimi? Aut cur templum & externi & gentilis sanguinis confusione polluistis? Testor ego patrios deos, & si quis unquam hunc locum ante aspexit (nunc enim neminem credo) itemque testor & exercitum meum & Judæos qui apud me sunt, & vosipsos, quod non ego vos

violare hæc compellam: quin & si locum acies vestra mutaverit, neqve accedet ad sancta quispiam Romanorum, nec quicquam in eorum contumeliam faciet. servabo autem vobis etiam templum nolentibus.

CAP. V.

De iterata pugna, extructis aggeribus, & excursionibus Judæorum.

HÆc Josepho internunciante principis dicta, latrones ac tyranni existimantes non benevolentia, sed timiditate hos sermones fieri, in superbiam tollebantur. Titus autem, qui neqve seipsos miserari eos, neqve templo parcere prospiciebat, rursus bellum gerere decrevit. Sed universum quidem his militem, quod locus eum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de singulis centuriis viris fortissimis lectis, etiam chiliarchis singulis millenos attribuit: hisq; duce præposito Cereali, hora noctis nona jubet in custodias impetum fieri. Cum autem ipse quoque in armis esset, unaque descendere statuisset, amici eum propter periculi magnitudinem ducumqve dicta continuerunt. plus enim operis eum in Antonia præsidentem militum certamini facturum esse dixerunt, quam si periculum subisset: omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos bellatores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locutus ad milites, ut de eorum virtute judicaret: ne aut fortis quisquam indonatus abiret, aut contra impunitus ignavus lateret: sed omnium spectator ac testis fieret ipse, qui & ulciscendi & remunerandi esset dominus: illos quidem ad aciem hora qua supra memoratum est, dimisit. Progressus autem ad speculam in Antonia quid fieret expectabat. Verum hi qui missi fuerant, non ita, ut sperabant, somno oppressos invenêre custodes: sed coortis cum clamore, confestim manus conseruêre, excubitorum autem tumultu exciti cæteri catervatim excurrêre. Itaq; primorum quidem impetum excipiebant Romani: qui autem illos sequerentur, in agmen proprium incidebant, multisqve suorum velut hostibus utebantur. Vocis namqve agnitionem confusus partium clamor, oculorum autem singulis nox ademerat: cum præterea quosdam furor cæcos, alios iracundia, alios timor efficeret: idcirco obvium quenque sine discretione feriebant, Romanis quidem scutorum conjunctione septis, & per globos prosilientibus, ignoratio minus nocebat: signi enim sui quisque meminerat. Judæi vero disjecti, tam impetus quam recessus temere facientes, sæpe imaginem inter se hostili aliis alii demonstrabant: cum revertentem suum quisque per tenebras, quasi Romanum aggredientem exciperet. Deniq; plures a suis quam ab hostibus sauciati sunt, donec orto die, visu jam pugna discerneretur: & in acie stantes ordine, sagittis atqve telis uterentur. Neutri vero cedebant, neqve labore fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim, & multi simul in conspectu imperatoris de virtute certabant: illumq; diem sibi quisque promotionis initium fore putabat, si fortiter dimicasset. Judæis autem & proprium cujusqve periculum, & quod templo metuerent, ministrabat audaciam; quod tyrannus stans hos rogaret, alios verberaret, & ad pugnandum intermina-

ἀναγκάζω μιαίνειν; κἂν ἀλλάξητε τὴν τάξεως τὸπον, ὅτε προσελθόσεταί τις τῶν ῥωμαίων τοῖς ἁγίοις, ὅτε ἐνυβρίσῃ. τηρήσω τὸ ναὸν ὑμῖν, κἂν μὴ θέλωσι. ταῦτα τοῦ ἰωσήπου παραγγέλλοντος καὶ τοῦ καίσαρος, οἱ λῃσταὶ, καὶ ὁ τύραννος οὐκ ἀπ' εὐνοίας, ἀλλὰ καὶ θαλλὸν γενέσθαι τοῖς πράγμασι δοκοῦντες, ὑπερεφάνευν. ἔτι τε ὡς ἔπεικεν ἑαυτῶν τοὺς ἄνδρας, ὅτε φόβῳ τινὰ καὶ ναοῦ παιμφθέντες εἰώθασι, πάλιν πρὸς πόλεμον ἄκων ἐχώρει.

ΚΕΦ. ια.

ΠΑσιν μὲν οὖν τοῦ δυνάμιν ἐπάγειν αὐτοῖς, ἀχ οἷόν τε ἦν μὴ χωρεμένοις τῷ τόπῳ. τρισὶ κοντάρια δ' ἑκάστης ἑκατοντάρχαις τοὺς ἀρίστους, καὶ τοῖς χιλιάρχοις ἀνὰ χιλίους ἔταξε. τούτων δ' ἑκάστοις ἡγεμόνα περεάλιον, ὑπὲρ ἕξ προστάξε τὴν φυλακὴν περὶ ὥραν τὴν νυκτὸς ἐνάτην. ὄντα δ' καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ συγκαταβαίνειν παρεσκευασμένον, οἵ τε φίλοι ἀφ' τὸ μέγεθος καὶ κινδύνου κατέχον, καὶ τὰ ἔταξε ἡγεμόνων λεγόμενα. πλέον γὰρ αὐτὸν ἄνοσεν ἔφασαν ὑπὲρ τὴν ἀντωνίας καθεζόμενον, καὶ τὸν μάχην ἀγωνοθετοῦντα τοῖς στρατιώταις, ἢ εἰ καταβὰς προκινδυνεύοι. πάντας γὰρ ὁρῶντος καίσαρος, ἀγαθοὺς πολεμιστὰς ἔσεσθαι. τούτοις πεισθεὶς ὁ καίσαρ, διὰ ἓν ἔτος τοῖς στρατιώταις παρεμένειν εἶπεν, ἵνα κρίνῃ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, καὶ μήτε τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀγέρας, μήτε τὰ ἐναντίων ἀπαμώρητος ἀφαλάθῃ, ἡσυχὴν δ' αὐτοῖς ἐς μάρτυς ἀπάντων, ὁ ἐς κολάζειν, καὶ ἐς τιμᾶν κύριος. τοὺς μὲν, ὅπως τάξιν ἔπεμπε καθ' ἑαυτὸν ὥραν καὶ παρέσεσθαι, παρελθὼν δ' αὐτὸς εἰς τὸ κάτοπτον ἀπὸ τῆς ἀντωνίας. ἐκαραδόκει τὸ μέλλον.

ΚΕΦ. ιβ.

ΟΤ' μὲν οἵ γε πεμφθέντες τοὺς φύλακας εὗρον κοιμωμένους ὡς ἤλπισαν, ἀλλ' ἀναπηδήσαι μὴ καραυγῆς εὐθέως συνεταράχθησαν. πρὸς δὲ τὸν τῶν ἐκκειτάντων βοὴν ἐνδοθεν οἱ λοιποὶ καὶ ἐπὶ τὸ ἐξέθεον. τῶν μὲν δὴ πρώτων τὰς ἁρμὰς, ἐξεδέχοντο ῥωμαῖοι, πρὸς ἐπίπλουν δ' οἱ μετ' ἐκείνους τοῦ σφετέρου τάγματι, καὶ πολλοὶ τοῖς οἰκείοις ὡς πολεμίοις ἐχέωντο. τὸν μὲν γὰρ βοῆς ἐπίγνωσιν, ἡ καραυγὴ συγχυθεῖσα παρ' ἀμφοῖν, τὸν δ' ὁμμάτων, ἡ νὺξ ἕκαστον ἀφεῖλετο, καὶ τυφλώττειν ἄλλως, ὃς μὲν οἱ θυμοὶ παρεσκεύαζον, ὃς δ' αἱ φόβοι. ἀφ' ὅτε τὸ πρόσχυσιν πολιτεῖν ἐπὶ ἀκριτον ῥωμαίους μὲν οὖν συνηπατικοτας, καὶ καὶ σπανίζοντας πρόσπιπτον, ἦτον ἔλαπεν ἄγνοια. καὶ γὰρ ἐπὶ παρ' ἑκάστῳ μνήμη τὸ σύνθημα. ἰουδαίοι δ' ἀεὶ σκεδαννύμενοι, καὶ τὰς τε προσβολὰς, καὶ τὰς ὑποχωρήσεις ἀνέδην ποιοῦμενοι, πολλάκις φαντασίαν παρέχον ἀλλήλοις πολεμίων. τὸ ὑποστρέφοντα γὰρ ἕκαστος οἰκεῖον ἀφ' σκέτος. ὡς ὅπιστα ῥωμαῖον ἐξεδέχετο. πλείστους γοῦν ὑπὸ τῶν ἰδίων, ἢ τὸ πολεμίων ἐτρώθησαν, ἕως ἡμέρας ἡμωμένης. ὕψει τὸ λοιπὸν ἡ μάχη διεκρίνετο. καὶ φάλαγγα ἀφαστάντες, τοῖς τε βέλεσιν εὐτακτοις ἐχέωντο, καὶ τοῖς ἀμύνοις. ἀσὶ δ' ἕτεροι ἦ ἄτ' εἶκον ἄτ' σκοπίων. ἀλλ' οἱ μὲν ὡς ἐφερῶντο πίτυ, κατ' ἄνδρα, καὶ καὶ σπανίζοις πλέον ἀλλήλοις, καὶ πρόσκοπῆς ἕκαστος σκεύλου αὐτῷ τὸν ἡμέραν ἄρξειν ὑπελάμβανεν, ἃ γυναῖος ἀγωνίσατο. ἰουδαίοις δ' ἐράδδε τὰς τόλμας, ὅτε πρὸς σφῶν αὐτῶν, καὶ ἃ ἱεροῦ φόβος, καὶ ὁ τύραννος ἔφεσις καὶ τὰς μὲν ἀμυναλῶν, τὰς δ' μαστιγῶν καὶ διεγεί-

ρων,

ρων ἀπλᾶις. συνέβαινε ᾗ τὸ μὴ πολέμιον, ταχὺ ἀφίστασθαι τὴν μάχην, ἐν ὀλίγῳ ᾗ, καὶ ταχέως ἀντιστρέφεσθαι τὰς ῥοπάς. ἀδύ ἕτεροι γὰρ ὅτε φυγῆς, ὅτε διώξεως μηκος εἶχον, ἀεὶ ᾗ πρὸς τὸ συμβαῖνον, οἰκεῖον ὂν τῆς ἀντωνίας τὸ θόρυβον τοῦ θαρρεῖν ᾗ καὶ κρατεῖσι τοῖς σφετέροις ἐπέδειον, καὶ μὴ φεύγειν πρέπειν. τοῦ δ' ὥσπερ ἐπὶ πολέμου θέατρον. οὐδὲν γὰρ ὅτε πᾶν, ὅτε τὸν πρὸ αὐτὸν ἐλάνθανε τὴν τοῦ μάχου. τὸ ᾗ πέρας ἑξάμηνοι τῆς νυκτὸς ἐνάτης ὥρας, ὑπὲρ πέμπτην τὴν ἡμέρας διελύθησαν, ἀφ' ἧς περ ἤρξαντο τοῦ συμβολῆς, μηδ' ἑτέροι βεβαίως κλίναντες τὸν ἕτερον, ἀλλὰ τοῦ νίκου μέσου ἐν ἀγχωμάλῳ τῇ ταραχῇ καταλιπόντες. Ῥωμαίων μὲν ἐπισήμως ἠγωνίσαντο πολλοὶ, ἰουδαίων δ' οὐ μὲν τὸ πρὸ σίμωνα ἰούδας ὁ μέρτωνος, καὶ σίμων ὁ ὑὸς ἰωσία. τὸ ᾗ ἰδουμαίων ἰάκωβος καὶ σίμων, καθὰ μὲν ἕτερος πᾶς, σῶσιπ ᾗ ὁ ἰάκωβος. τὸ ᾗ μὴ ἰωάννης γυφθαῖος, καὶ ἀλέξας. τὸ ᾗ ζηλωτῶν, σίμων ὑὸς ἰαείρου.

Κεφ. ιγ.

ΕΝ τούτῳ δ' ἡ λοιπὴ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις, ἡμέρας ἑπτὰ καταστρεψαμένη τὰς τῶν ἀντωνίας θεμελίους, μέχρι τοῦ ἱερὸν πλατείαν ἄνοδον ἐντετέμνοντο, πλησιάσαντες ᾗ τῷ πρώτῳ περιβόλῳ τὰ τάγματα, κατήρχετο χωμάτων. τὸ μὲν ἄντικρυς τῆς ἔσω ἱερᾶς γωνίας, ἥτις ἦν κατ' ἄρκτον καὶ δύσιν. τὸ ᾗ κατὰ βόρειον ἐξέδρων, ἡ μεταξὺ τῶν δύο πυλῶν ἦν. τῶν ᾗ λοιπῶν δύο, θατέρου μὲν κατὰ τὸν ἑσπέριον στοάν, ὃν ἔξωθεν ἱερόν. τὸ ᾗ ἕτερον, ἔξω κατὰ τὸν βόρειον. πρόσθεν μὲν τι μὴ πολλὰ καμάτου καὶ παλαιπωρίας αὐτοῖς τὰ ἔργα, ὡς τέως ὕλην ἀφ' ἑκατὸν σταδίων συγκομίζουσιν. σκοπεῖτο δ' ἀφ' ὅπη καὶ κατ' ὀλιγωρίας αὐτοῖς, ἀφ' ἀσφαλείας ὂν κρατοῦντες ἀδεέστεροι. ὡς δὲ ὑπόγνωσιν ἤδη σωτηρίας, χρώμενοι τολμηροτέροις τοῖς ἰουδαίοις.

Κεφ. ιδ.

ΤΩν γὰρ ἱππέων τινὲς ὁπότε πρόσθεν ἐξέλθοιεν ὑπὲρ ξυλείαν ἢ χόρτου συλλογὴν, τὸ κομιδῆς χρέων, ἀνίεσαν βόσκεσθαι τοὺς ἵππους ἀποχαλινώντες, ὃς οἱ ἰουδαῖοι καὶ σίφων σκιρτῶντες ἥρπαζον. καὶ τούτου συνεχῶς γινομένου, νομίσας καίσαρ ὅπερ ἦν, ἀμέλειαν τοῦ σφετέρων τολέου, ἢ τῇ ἰουδαίων ἀνδρία γίνεσθαι τὰς ἁρπαγὰς, ἔγνω σκυθρωπότερον τοὺς λοιποὺς πρὸς φυλακὴν τῶν ἱππέων ὑπισχνεῖσθαι, καὶ κελεύσας ἀπαχθῆναι τὸν ὑπὲρ θάνατον τῶν ἀπολεσάντων σταλωτῶν ἕνα, φόβῳ τοῖς ἄλλοις ἐτήρησε τοὺς ἵππους. ἀκέτι γὰρ ἔων νέμεσθαι, καθάπερ ᾗ συμπεφυκότες αὐτοῖς ὑπὸ τὰς χρείας ἐξήεσιν. οἱ μὲν οὖν πρόσθεν πολέμιοι τῷ ἱερῷ, καὶ τὰ χώματα διήγειρον.

Κεφ. ιε.

ΜΕτὰ ᾗ μίαν ἡμέραν αὐτῶν τῆς ἀνόδου, πολλοὶ τῶν στασιαστῶν, οἷς ἁρπαγαί τε ἐπέλιπον ἤδη, καὶ ὁ λιμὸς ἤπτετο, σπουδῇ ἐλθόντες τοῦ τὸ ἐλαιῶν ὄρος, Ῥωμαίων φυλακὰς ὑπὸ τῇ νυκτὶ, περὶ ὥραν δεκάτην τῆς ἡμέρας, οἰόμενοι πρῶτον μὲν ἀδοκήτων, ἔπειτα πρὸς θεραπείας ἤδη τῷ σώματος ὄντων ῥᾳδίως διεκπεσεῖν. προσαθρόμενοι ᾗ τὴν ἔφοδον αὐτῶν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ταχέως ἐκ τῶν πλησίον φρουρίων συνδραμόντες, ἔργον ὑπερπηδᾶν καὶ διακόπτειν τὸ προτείχισμα βιαζομένους. γνωμένης δὲ καρτερᾶς τῆς συμβολῆς, ἄλλα τε πολλὰ παρ' ἑκατέρων γενναίως ἐπράχθη, Ῥωμαίων μὲν τῆς ἰσχύος, ἐμπειρίᾳ δὲ πολεμίων χρωμένων. ἰουδαίων δ' ἀφειδέσι τῆς ὁρμῆς, καὶ

A tionibus incitaret. Quominus autem plerumq; pugnatum est, sed cito & brevi momento prælia mutabantur. neutra enim pars prolixum fugæ spacium vel persecutionis habebat. Pro suorum autem eventu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & stare si fugerent, acclamantium: eratq; veluti qvoddam belli theatrum. nec enim vel Titum, vel alios, qui una erant quicquã B eorum quæ in pugna gerebantur latebat. Postremo nona hora noctis cœpto prælio, quinta die dissoluti sunt, cum neutri eo loco unde pugnam inière certa fuga cessissent, verum mediam in ancipiti prælio victoriam reliquissent. Romanorum qvidem plurimi nobiliter decertarunt. Judæorum vero partis quidem Simonis, Judas Mertonis filius, & Simon Josiæ: Idumæiq; Jacobus, & C Simon, hic Cathlæ filius, Jacobus autem Sosæ: de Joannis autem sociis Gyphthæus & Alexas: & de Zelotis, Simon filius Jairi. At Romanorum reliqua manus, die septimo subversis Antoniæ fundamentis, latam viam usqve ad templum fecit admotæq; muro legiones, mox aggeres inchoabant: unum contra interioris templi angulum, qui ad Septentrionem Orientemq; spectabat: alterum contra exedram, ad Aquilonis partem inD ter duas portas ædificatam. aliorum duorum unum contra porticum Occidentalem templi exterioris, alterum contra Septentrionalem. Magno tamen opus cum labore ac miseriis proficiebat, cum materias a centesimo usqve stadio deportarent. Interdum autem insidiis lædebantur: cum ipsi quidem vincendi facultate minime caverẽt, Judæis vero propter desperationem salutis audacioribus uterentur. Nonnulli enim equitum, E quoties ad ligna sive fœnum colligendum exissent, interea dum id facerent, eqvos suos frenis exutos pasci sinebant: quos Judæi per cuneos erumpentes rapiebant. Itaq; cum id crebro fieret, Cæsar existimans, quod erat verum, negligentia suorum magis quam Judæorum virtute rapinas contingere, tristi animadversione cæteros ad eqvorum custodiam revocare statuit: unoq; milite qui eqvum perdiderat morte damnato, eo metu eqvos suos cæteris conservavit. Nunqvam F enim eos posthac in pascua dimittebant, sed tanqvam natura his connexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templum oppugnabant, aggeresq; erigebant. Altera vero die post eorum ascensum, multi seditiosorum, quos rapinæ defecerant & fames urgebat, congregati, in præsidia Romanorum, quæ Elæon montem versus collocata erant, circa undecimam diei horam impetũ G faciunt. sperabant enim primo qvidem inopinatos, deinde curandi corporis causa qviescentes, facile decipi posse. Verum cognito illorum conatu, Romani de propriis custodiis celeriter collecti obstabant eis, murum transcendere ac perrumpere violenter ambitum conatis. Conflato autem vehementi prælio, & alia multa ab utraqve parte fortiter gesta sunt: cum Romani præter fortitudinem etiam bellandi peritia, Judæi vero immoderato impetu &

effrenatis animis uterentur. Dux autem his pudor erat, illis necessitas. nam & amittere Judæos, veluti laqveis irretitos, Romanis turpissimum videbatur: & illi unam spem salutis, si murum vi perrumpere possent, habebant. & quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Judæis in fugam versis, atqve in vallem coactis eqvo in adversum montem a latere incitato prætervectus, rapit unum ex hostibus fugam petentem, juvenem, & gravem corpore, & armis undiqve septum, talo comprehensum. Tantum se inclinavit eqvo currente, tantamqve dexteræ vim itemqve cæteri corporis, & eqvestris peritiæ demonstravit. Iste qvidem tanqvam munus aliqvod rapuisset, captivum ferens, ad Cæsarem venit. Titus autem vires ejus, qvi ceperat admiratus, & captivo, qvia murum aggredi tentaverat supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, utq; aggeres mature fierent perurgebat. Inter quæ Judæi adversis prœliis male tractati, tumescente paulatim bello & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore assolet, membra peste occupata, prævenientes ne ulterius procederet, abscindebant. Porticus enim parte, quæ ab Aquilone in Orientem pertinens Antoniæ jungebatur, incensa, deinde ad XX. fere cubitos abrupêre, immisso sanctis incendio manibus suis. Biduo autem post, prædicti mensis vicesimo & quarto die, Romani porticum inflammavêre: & usq; ad quartumdecimum cubitum igne progresso, Judæi similiter culmen abjiciunt, neqve omnino recedentes ab operibus, & Antoniæ continentiæ dirimentes, cum liceret eis ac deberent incendium prohibere. Itaqve immisso igne, cursum ejus otiose pro sua utilitate metiebantur. Circa templum autem nunqvam prœlia cessavêre: sed frequens erat paulatim contra se excurrentium pugna. Iisdem autem diebus, quidam ex Judæis, vir & corpore brevis, & vultu despicabilis, tamqve genere quam rebus aliis vilissimus, Jonathas nomine, progressus ad Joannis pontificis monumentum, cum alia multa superbe ad Romanos prolocutus est, tum quem fortissimum haberent ad singulare prœlium provocavit. At qui contra stetêre, multi quidem dedignabantur: erant autem inter eos (ut assolet) etiam, qui timerent: quosdam vero non inconsulta movebat ratio, cũ mortis cupido non debere confligere. Nam qui de salute desperassent, eos neqve cautos impetus habere, neq; Deum vereri: & cum his in discrimen venire, quos neq; vincere magnum sit, & vinci cum dehonestamento periculosum, non fortitudinis, sed ferocitatis videri. Qvum autem diu nemo procederet, multaq; Judæus eorum timiditati illuderet, homo arrogãs & superbus, Romanus ex ala equitum nomine Pudens, insolentiã ejus exosus, fortasse autem etiam corporis brevitate sublatus, inconsulte prosiliit: & cæteris commissa cũ eo pugna risum præbuit, a fortuna proditus. Lapsum enim Jonathas interfecit: deinde pede supra mortuum posito, læva scutum, dextra-

A τῆς ψυχῆς ἀκαταχέτους. ἐστρατήγει δ' τ μὲν αἰδὼς, τ δ' ἀνάγκη. τότε γὰρ ἐξαφῦναι ἰουδαίους ὥσπερ ἄρκυσιν ἐνειλημμένους, ῥωμαίοις αἴσχιστον ἐδόκει, κἀκεῖνοι μίαν ἐλπίδα σωτηρίας ἔχοντες εἰ βιασάμενοι ῥήξειαν τὸ τεῖχος. καὶ τ λάτα στείρης τὸν ἱππέων πεδάνιον τ ἔνομα, τρεπομένων ἤδη τ ἰουδαίων, κ' κῆ τ φάραγγα σωζουμένων, ῥᾴθιον ἐκ πλαγίου παρελαύνων τ ἵππον, ἁρπάζει τινὰ φεύγοντα τ πολεμίων νεανίαν, εἴτε ἄρα τι ἄλλως τὸ σῶμα, κ' καθωπλισμένον ὁπλαῖς B σφυρᾶ. πόσσον μὲν ἑαυτὸν ἐκτρέχοντι ἐπέκλινε ἵππῳ. ποσὸν δ' ἐπεδείξατο τ τε δεξιᾶς τ τόνον, καὶ τ λοιπ σώματος, ἔτι δ' ἐμπειρίας ἱππικῆς. ὁ μὲν δὴ ὥσπερ τι κειμήλιον ἁρπασάμενος ἦκε φέρων καίσαρι τ αἰχμάλωτον. πτος δ' τ μὲν λαβόντα τ δυνάμεως θαυμάσας, τ δ' ληφθέντα τ εἰς τὸ τεῖχος ἐπιχειρήσεως κολάσαι κελεύσας, αὐτὸς ἐν τοῖς εἰς τὸ ἱερὸν διαμάχαις εἶν, κ' τὰ χώματα κατηπείγετο. C

Κεφ. ις.

Ἐν ᾧ ἰουδαῖοι κακῶν μὲν τοῖς συμβολαῖς, ἀεὶ κατ' ὀλίγον κορυφούμενα δ πολέμε, Ϲ τῷ ναῷ προσέρποντος, καθάπερ σωματος, ἀπέκοπτον τὰ προειλημμένα μέλη, φθάνοντες τὸν εἰς τὸ πρόσω νομόν. τῆς γὰρ βορείας, καὶ κ' δύσιν φορᾶς τ στοᾶς ἐχούσης πρὸς τὸν ἀντωνίαν ἐμπεσόντας, ἔπλα ἀπέῤῥηξαν ὅσον πήχεις εἴκοσι, τοῖς ἰδίοις χερσὶν δρύσσοντες καίειν τὰ ἀ- D ρια. μ' δ' ἡμέρας δύο, τετάρτῃ κ' εἰκάδι δ προσιοῦσι μὲν πρὸς τὸν πλησίον φορὰν ὑποπεσόντες ῥωμαῖοι, Ϲ μέχρι πεντεκαιδέκατος πήχεως προέβαινον δ πυρός, ὑποκοπτόντων ἑκατέρωθεν ἰουδαίων τὸν ὀροφὰν, μήτε καθάπαξ ἐξιστάμενοι τ ἔργων, κ' τὸ πρὸς τὸν ἀντωνίαν στόμα φλὰς αὐτῶν διαῤῥήξαντες. διὸ κ' παρὸν κωλύειν ὑποπεσόντες. οἱ γὰρ πρὸς τὸν ἐμβολὰν δ πυρὸς ἠρεμήσαντες, τὸν νομὸν ἐνέπρησαν αὐτῶν, σφίσι χρήσιμος. ὧδε μὲν δὴ τὸ ἱερὸν, δ' ἐλέλειπτο αἱ συμβολαὶ, συνεχὴς δ' λὸς κ' μέρος ἐκθεόντων ἐπ' ἀλλήλους ὁ πόλεμος. E

Κεφ. ιζ.

Τῶν ἰουδαίων δέ τις κ' τὰς ἡμέρας, ἀνὴρ τὸ σῶμα βραχὺς, καὶ τὸν ὄψιν εὐκαταφρόνητος, ψυχῆς τε ἕνεκα, Ϲ τ ἄλλων ἀσημος, ἰωνάθης ἐκαλεῖτο, προελθὼν κ' τὸ δ' δρχιερέως ἰωάννου μνημεῖον, ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τὸς ῥωμαίους ὑπερηφάνως ἐφθέγγετο, κ' τ ἄριστον αὐτῶν εἰς μονομαχίαν προὐκαλεῖτο. τ δ' αὐτὴν ὠρᾶτε ταγμένων, οἱ πολλοὶ μὲν ὑπερηφάνουν. ἦσαν δ' οἱ κ' τὸ εἰκὸς ἐδεδοίκεσαν, ἤπερ τε μὲν τινῶν κ' λογισμὸς οὐκ ἀσκεῖ θνατοῖς, μὴ συμβαλέσθαι. τὸς γὰρ ἀπεγνωκότας τὰ σωτηρίαν, τάτ' ἄλλα κ' τὰς ἐρμὰς ἀταμιεύτους ἔχειν, κ' τὸ θεῖον ἀδυσώπητον, τότε θρασυκαλλεῖς πρὸς ἅς Ϲ τὸ νικᾶν δ μέγα, Ϲ μετ' αἰσχύνης τὸ ληφθῆναι σφαλερὸν, οὐκ ἀνδρίας, ἀλλὰ θρασύτητος εἶναι. μηδ' ἑνὸς δ' ὑπολυπεῖν πρόθυμος, κ' δ' ἰουδαῖος πολλὰ καταχερτομῶντα αὐτοὺς εἰς G δειλίαν, ἀλαζὼν γάρ τις λὸς ἑαυτῷ σφόδρα, καὶ τῶν ῥωμαίων ὑπερήφανος, πόδης τις ὄνομα τῶν ἐπ' ἴλης ἱππέων βδελυξάμενος αὐτ' τά τε ῥήματα, καὶ τὸ αὐθάδες εἰκὸς ἦ, Ϲ πρὸς τ βραχύτητα δ σώματος αὐτὸν ἀσκέπτως ἐπαρθῆναι, προπηδᾷ. κ' τὰ μὲν ἄλλα, ὡς ἐπὶ συμβαλὼν, προεδόθη δ' ὑπὸ τ τύχης. πεσόντα γὰρ αὐτὸν ὁ ἰωνάθης ὑποσφάττει προσδραμών, ἐπὶ τὰ στῆθος τ νεκροῦ, τότε ξίφος ἡμαλγμένον ἀνέσεις, pede supra mortuum posito, læva scutum, dextra-

καὶ τῇ

καὶ τῇ λαιᾷ τὸν θυρεὸν, ἐπηλάλαξέ τε τῇ στρατιᾷ πολλὰ, καὶ πρὸς τὸν πεσόντα κομπάζων, καὶ τοὺς ὁρῶντας ῥωμαίους ἐπισκώπτων, ἕως αὐτὸν ἀνασκιρτῶντα καὶ ματαΐζοντα, πρίσκος τις ἑκατοντάρχης τοξεύσας, διήλασε βέλει. πρὸς ὃ τῶν τε ἰουδαίων καὶ τῶν ῥωμαίων, κραυγὴ συνεξήρθη διάφορος. ὁ δὲ δινηθεὶς ἐκ τῶν ἀλγηδόνων ἐπὶ τὸ σῶμα τοῦ πολεμίου κατέπεσεν, ὠκυτάτην ἀποφήνας ἐν πολέμῳ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀλόγως εὐτυχοῦσι νέμεσιν.

Κεφ. ιη.

Οἱ δ' ἀνὰ τὸ ἱερὸν στασιασταὶ φανερῶς τ' οὐκ ἀνίεσαν τοὺς ἐπὶ τῶν χωμάτων στρατιώτας ἀμυνόμενοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τοῦ προειρημένου μηνὸς ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι, δόλον ἐνσκευάζονται τοιόνδε. τῆς ἑσπερίου στοᾶς τὸ μεταξὺ τῶν δοκῶν, καὶ τῆς ὑπ' αὐτῆς ὀροφῆς, ὕλης ἀναπιμπλᾶσιν αὔης, πρὸς δὲ ἀσφάλτου τε καὶ πίσσης, ἔπειτα ὡς καταπονούμενοι δῆθεν ὑπεχώρουν. πρὸς ὃ τῶν μὲν ἀσκέπτων πολλοὶ ταῖς ὁρμαῖς φερόμενοι προσέκειντο τοῖς ὑποχωροῦσιν, ἐπί τε τὴν στοὰν ἐπῄεσαν προσθέμενοι κλίμακας. οἱ δὲ συνετώτεροι ἄλογον τὴν τροπὴν τῶν ἰουδαίων ὑπονοήσαντες ἔμενον. κατεπλήσθη μέντοι τῶν ἀναπηδησάντων ἡ στοά, κἀν τούτῳ οἱ ἰουδαῖοι πᾶσαν ὑποπιμπρᾶσιν αὐτήν. αἰρομένης δ' αἰφνιδίως πάντοθεν τῆς φλογὸς, τοὺς τε ἔξω τοῦ κινδύνου ῥωμαίους ἔκπληξις ἐπέσχε δεινή, καὶ τοὺς περισχεθέντας ἀμηχανία. κυκλούμενοι δ' ὑπὸ τῆς φλογὸς, οἱ μὲν εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω κατεκρήμνιζον ἑαυτοὺς, οἱ δ' εἰς τοὺς πολεμίους. πολλοὶ δ' ἐλπίδι σωτηρίας εἰς τοὺς σφετέρους καταπηδῶντες, ἐκλῶντο τὰ μέλη, πλείστων δ' ἔφθανε τὰς ὁρμὰς τὸ πῦρ, καί τινες τὴν φλόγα σιδήρῳ. περιεῖχε δ' εὐθέως, καὶ τοὺς ἄλλως φθειρομένους, τὸ πῦρ ἐπὶ πλεῖστον ἐκφερόμενον. καίσαρα δὲ καίπερ χαλεπαίνοντα τοῖς ἀπολλυμένοις ἐπειδὴ δίχα παραγγέλματος ἀναβεβήκεσαν, ὅμως οἶκτος εἰσῄει τῶν ἀνδρῶν, καὶ μηδενὸς προσαμύνειν δυναμένου, τοῦτο γοῦν παραμύθιον ἦν τοῖς φθειρομένοις, τὸ βλέπειν ὑπὲρ οὗ τις ἠφίει τὴν ψυχὴν ὀδυνώμενον. βοῶν τε γὰρ αὐτοῖς καὶ προπηδῶν, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπαμύνειν παρακαλῶν, δῆλος ἦν. τὰς δὲ φωνὰς ἕκαστος, καὶ τὴν διάθεσιν, ὥσπερ τι λαμπρὸν ἀποφέρων ἐντάφιον, εὔθυμος ἀπέθνησκεν. ἔνιοι γε μὴν ἐπὶ τὸν τοῖχον τῆς στοᾶς ὄντα πλατὺν ἀναχωρήσαντες, ἐκ μὲν τοῦ πυρὸς διεσώθησαν, ὑπὸ δὲ τῶν ἰουδαίων περισχεθέντες ἐπὶ πολὺ μὲν ἀντεῖχον διατιτρωσκόμενοι. τέλος δὲ πάντες ἔπεσον.

Κεφ. ιθ.

Καὶ τελευταῖον τις αὐτῶν νεανίας, ὄνομα λόγγος, ὅλον ἐπικοσμήσας τὸ πάθος, καὶ κατ' ἄνδρα μνήμης ἀξίων ὄντων πάντων τῶν ἀπολωλότων, ἄριστος φανείς. ὃν οἱ μὲν ἰουδαῖοι τῆς τε ἀλκῆς ἀγάμενοι, καὶ ἄλλως ἀνελεῖν ἀσθενοῦντες, καταβῆναι πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ δεξιᾷ παρεκάλουν. ὁ δὲ ἀδελφὸς κορνήλιος ἐκ θατέρου, μὴ καταισχῦναι τὸ σφέτερον κλέος, καὶ τὴν ῥωμαίων στρατιάν. τούτῳ πεισθεὶς, καὶ διαράμενος φανερὸν ἑκατέροις τοῖς τάγμασι τὸ ξίφος, ἑαυτὸν ἀναιρεῖ. τῶν δὲ τῷ πυρὶ περισχεθέντων, ἀρτώριός τις πανουργίᾳ διασώζεται. προσκαλεσάμενος γάρ τινα τῶν στρατιωτῶν λούκιον, ᾧ συνεσκήνει, μεγάλῃ τῇ φωνῇ, κληρονόμον ἔφη καταλείπω σε τῶν ἐμαυτοῦ κτημάτων, εἰ προσελθὼν με δέξαιο. τοῦ δὲ ἑτοίμως προσδραμόντος, ὁ μὲν ἐπ' αὐτὸν κατενεχθεὶς, ἔζησεν. ὁ δὲ δεξάμενος

A qve cruentum gladium coruſcabat: armisq; cum fremitu concuſſis, exercitui & jacenti inſultans, ſpectantes Romanos increpabat: donec eum tripudiantem & vana jactantem, Priſcus centurio ſagitta transfixit: eoqve facto, & Judæorum & Romanorum clamor varius excitatus eſt. Ille autem dolore in vertiginem tortus, ſupra corpus hoſtis incubuit: belliq; felicitatem ratione carentem, B quam velox ultio ſeqveretur oſtendit.

CAP. VI.

Romani flammis pereunt dolo Judaico, & de Artorio quodam

SEditioſi vero templum tenentes aperte qvidem & qvotidie militibus in aggeribus poſitis repugnabant. Viceſimo autem ſeptimo die prædicti menſis, hujusmodi dolum excogitant. Occidentalis porticus ſpacium, qvod inter culmen & trabes erat vacuum, ſylvis aridis, itemqve ſulfure ac bitumine replevêre. Deinde velut op- C preſſi cedebant. Qvare multi quidem temerarii fugientibus inſtabant, & in porticum aſcendere poſitis ſcalis nitebantur. qui vero prudentiores erant, nullam fugæ cauſam Judæis fuiſſe cogitantes, locis ſuis manebant. Verum porticu repleta his qui aſcenderant, ignem immittunt Judæi: excitataq; undiqve ſubito flamma Romanos & qvi extra periculum ſteterunt ingens ſtupor D invaſit, & deſperatio qvos incendium ceperat, occupavit. flammis enim cincti ſemetipſos retrorſum in oppidum, alii vero in hoſtes præcipitabant: multi ſpe ſalutis deſilientes in puteos, ilico debilitabantur: alios, dum conantur, præveniebat incendium: alii ferro flammam antevertebāt. ſtatim vero & alios fugientes ignis comprehendebat, plurimum pervagatus. Cæſarem vero li- E cet morientibus indignaretur, quod injuſſi porticum aſcenderant, miſericordia tamen eorum tetigit. Cumqve nemo prohibere poſſet incendium, hoc erat tamen ſolatio pereuntibus, quia videbāt ejus dolorem, pro qvo ipſi animam perderent. Vociferans enim, & ante alios proſiliens, & comites ſuos qvám poſſent auxilium ferre obſecrans, cernebatur. Ejusqve voces & affectiones quisque, velut aliquam præclariſſimam ſepulturam, F ſecum auferens moriebatur. Nonnulli tamen recepti in partem porticus latiorem, flammarum quidem periculum evasêre. obſeſſi autem a Judæis, cum diu ſaucii reſtitiſſent, poſtremo univerſi cecidêre. Poſt omnes autem qvidam juvenis, nomine Longus, toti huic ornamento fuit calamitati: & quamvis ſigillatim digni ſint memoria, qui periêre, omnium tamen fortiſſimus G demonſtratus. Qvem Judæi qvidem, & quia fortis erat, & quia interficere eum cupiebant, ad ſe deſcendere promiſſa fide hortabantur. Frater vero ejus Cornelius, qui ex altera parte ſtabat, ne gloriam ſuam Romanamq; militiam dehoneſtaret orabat: cui magis obtemperavit, ſublatoq; altius gladio, ut ab utrisq; partibus cerneretur, ſemetipſum occidit. Eorum autem qvos ignis obſederat, Artorius qvidam, calliditate ſervatus eſt. Appellato enim clara voce Lucio qvodam, commilitone & contubernali ſuo: hæredem te, inquit, relinqvo totius patrimonii mei, ſi me exceperis. Cum autem ille prompto animo accurriſſet, ipſe qvidem, qui ſe in eum projecerat, vixit: Lucius vero pondere oppreſſus, conſtratoqve lapidibus

solo allisus, continuo moritur. Ea calamitas pauliſper quidem Romanis triſtitiam comparavit, in poſterum tamen cautiores effecit, & adverſus Judæorum inſidias juvit, quibus plerumq; loca moresq; hominum neſcientes lædebantur. Exuſta eſt vero porticus ad turrim usqve Joannis, quam ille belli tempore quod cum Simone gerebat, ſupra poſtes qui in Xyſtum ducerent ædificaverat. reliqvum vero Judæi, poſtqvam conſumpti fuerant, qui aſcenderant, abſciderunt. Poſtero autem die Romani quoque, porticum quæ in Boreæ parte fuit, ad Orientalem usqve totam incendũt: continentem angulos ejus, quæ appellatur Cedronos, ſuper vallem ædificata: unde etiam profunda erat & horribilis ejus altitudo.

CAP. VII.

De fame Judæorum.

CIrca templum quidem ita ſe res habebant. Eorum vero qui per civitatem fame corrumpebantur, infinita multitudo moriebatur. Inenarrabiles autem clades eveniebant. Per ſingulas namqve domos ſicubi aliqua veſtigia cibi apparuiſſent, bellum illico gerebatur: & amiciſſimi inter ſe ad manus veniebant, miſeris deripientes animis viaticum. Fides autem penuriæ nec morientibus habebatur: ſed etiam quos viderent expirare, ſcrutabantur latrones: ne quem forte cibum ſinu occultans quiſpiam, moreretur. Ipſos autem ſpes egeſtate victus hiantes, veluti canes rabidos decipiebat: & impingentes in oſtia, tanquam ebrii ferebantur, easdemq; domos bis ac ter eodem momento deſperatione inquietabant, omniaq; dentibus neceſſitas ſubigebat: & ea colligentes, quæ nullum, quamvis ſordidiſſimum, mutorum animalium, non horreret, comedere patrebantur. Deniq; nec cingulis nec calciamentis abſtinuêre, coriaq; ſcutis detracta mandebant. Quin etiam fœni veteris laceramenta victui habebantur: cujus nonnulli exiguum pondus quatuor Atticis vænundabant. Et quid opus eſt famis improbitatem ex rebus anima carentibus demonſtrare? Factum enim relaturus ſum, neqve apud Græcos, neqve apud Barbaros cognitum, & dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile. Itaqve libenter hanc calamitatem intermitterem, ne mentiri me poſteri æſtimarent, niſi teſtes multos haberem, & fortaſſe patriæ frigidam referrem gratiam, parcius ea diſſerens, quorum fata perpeſſa eſt.

CAP. VIII.

De muliere quæ per famem filium coxerat.

MUlier quædam ex numero trans Jordanem habitantium incolarum, Maria nomine, Eleazari filia de vico Vetezobra, quod ſignificat domus hyſſopi, genere ac divitiis nobilis, cum alia multitudine refugiens in Hieroſolymam recepta, cum cæteris obſidebatur. Hujus alia quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex transamnanis locis in oppidum comportaverat. Reliquias vero conditorum, & ſi alimenta reperiſſet, irrumpentes domum ejus ſatellites, quotidie auferebant. Graviter autem mulier indignabatur: propterea q; ſæpiſſime raptoribus maledicens, & imprecans, eos contra ſe vehementius irritabat: cum neq; iratus, neq; miſerans eam quiſquam vellet interficere. Sed victum quidem parando aliis parabat: undiq; autem adempta jam erat ei etiam rapiendi facultas, famesq; viſceribus & medullis irrepſerat.

A ἐπεὶ δὲ βάρος τῇ λιθοστρώτῳ περιοχθὲς, ἐφ' ὑψηλῆ-
μα θυήσκει. ἔστι τὸ πρὸ τοῦ ἱεροῦ κεῖρον μὲν ῥωμαίους
ἐπεπόνησεν ἀθυμίαν, πρὸς δὲ τὸ μέλλον ἡμᾶς, κατεσκά-
ασε φυλακικωτέρους, καὶ πρὸς τὰς ἐνέδρας ἀπίστους
ὠφέλησεν, ἐν αἷς τὰ πολλὰ δι' ἄγνοιαν τῶν τόπων, καὶ τὰ
ἤθη τῶν ἀνδρῶν ἐβλάπτοντο. κατεκάη δὲ καὶ μέχρι
τοῦ ἰωάννου πύργου, ὃν ἐκεῖνοι ἐν τῇ πρὸς σιμωνα πολέ-
μῳ κατεσκάσαμεν, ἀπὸ τῆς ἐξαγούσης ἀπὸ τὸν ξυ-
στὸν πύλας. τὸ δὲ λοιπὸν ὀπισθόφθαρμοις ἤδη ἰουδαίοις
τῆς ἀναβάσεως ἐπεκράτουν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ καὶ ῥωμαῖοι τὸ
βόρειον στοὰν ἐνέπρησαν μέχρι τῆς ἀνατολικῆς ὅλης, ἐν
ᾗ σαναίησα γωνία τὸ κεδρῶν καλουμένης φάραγ-
γος ἀπερρωδόμητο, παρὸ δὲ φοβερὸν ἦν τὸ βάθος. ἐν
ταῖς μὲν οὖν πρὸ τοῦ ἱεροῦ ἐν τούτοις ἦν.

Κεφ. κ.

Τῶν δ' ἐπὶ τοῦ λιμοῦ φθειρομένων κατὰ τὴν πόλιν,
ἄπειρον μὲν ἐπέπλητο τὸ πλῆθος· ἀδιήγητα δὲ συμ-
βαίνε τὰ πάθη. καθ' ἑκάστην γὰρ οἰκίαν εἴ που
τροφῆς ὤφθη φαντασία τινά, πόλεμος ἦν, καὶ μετὰ χειρῶν
ἐχώρουν οἱ φίλτατοι πρὸς ἀλλήλους, ἐξαρπάζοντες τὰ
παραμόνια τῆς ψυχῆς ἐφόδια. πίστις δ' οὐδεμία τοῖς
θνήσκουσιν ἦν, ἀλλὰ καὶ τοὺς σκληροτέρους οἱ λῃσταὶ δη-
μοσίων, μή τις ἔτι κρύπτειν ἔχων τροφὴν, συκοπλήσῃ τὸν
θάνατον αὐτῷ. οἱ δ' ἔτι σώδεις κεκμηκότας, ὥσπερ λυσ-
σῶντες κύνες ἐσφάλλοντο, καὶ περιέφερον, εἴ τι ζύμας
ἐνδόμυοι μεθυόντων τρόπον, καὶ εἴ τι ἀμηχανίας ἐς
τὰς αὐτὰς οἴκους εἰσεπήδων δὶς ἢ τρὶς ὥρα μιᾷ. πάντα
δ' ἦν ὀδύνης ἤδη ἡ ἀνάγκη, καὶ τὰ μηδὲ τῆς ῥυπα-
ρωτάτης τῶν ἀλόγων ζώων τροφῆς, συλλέγοντες ἐώθη
τις φέρειν. ζωστῆρας γοῦν καὶ ὑποδημάτων τὸ πλά-
τος οὐκ ἀπέχοντες, εἰ τὰ δέρματα τῶν ἀσπίδων ἀπεδέρον-
το ἐμασῶντο. τροφὴ δ' ἦν χόρτος τισὶ παλαιῶν ἀπαρ-
αύγματα· τὰς δ' ἴνας ἔνιοι συλλέγοντες, ἐλάχιστον σταθ-
μὸν ἐπώλουν ἀττικῶν τεσσάρων.

Κεφ. κα.

Καὶ τὰ δεῖ τὸν ἐπ' ἀψύχοις ἀνηκέστοις δ' λιμὸν λέ-
γειν; εἰμὶ γὰρ αὐτὸς ἀπλάσων ἔργον, οὐκ ἐμὴ
παρ' ἕλλησι, μήτε παρὰ βαρβάροις ἱστορηθὲν, φέ-
κτον μὲν εἰπεῖν, ἄπιστον δ' ἀκοῦσαι. καὶ ἐγὼ μὴ δόξαν
μι τερατεύεσθαι τοῖς αὐθις ἀνθρώποις, κἂν παρέλιπον τὰ
συμφορὰν ἡδέως, εἰ μὴ τοῖς κατ' ἐμαυτὸν εἶχον ἀπείρους
μάρτυρας. ἄλλως τε καὶ ψυχρὰν κατατιθέμην τῇ
πατρίδι χάριν καὶ φερόμην τὸν λόγον, ἐλάττω τε τὰ ἔρ-
γα. γυνή τις τῶν πέραν τοῦ ἰορδάνου κατοικούντων, μα-
ρία τὄνομα, πατρὸς ἐλεαζάρου, κώμης βαθεζὼβ, ση-
μαινούσης ὕσσωπον, ἀξιόλογος καὶ πλούσιον ὄγκου
σημεῖον, μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους εἰς τὰ ἱεροσόλυμα κα-
τεφύγοι συνεπολιορκεῖτο. ταύτης τὰ μὲν ἄλλα
κτήσιν οἱ τύραννοι διήρπασαν, ὅσα ἐκ τῆς περαίας ἀνα-
σκευασαμένη μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν πόλιν. τὰ δὲ λεί-
ψανα τῶν κειμηλίων, καὶ ἔτι προθύμως ἀποκρυπτομένη,
ἡμέρας ἐπανηδόντες ἥρπαζον οἱ δορυφόροι. δεινὴ δὲ
τὸν γυναῖκα ἀγανάκτησις εἰσῄει, καὶ πολλάκις λοι-
δορούσα, καὶ κατάρωμένη τοὺς ἁρπαγας, ἐφ' ἑαυ-
τὴν ἠρέθιζεν. ὡς δ' οὔτε παροξυνόμενός τις οὔτ' ἐ-
λεῶν αὐτὴν ἀνῄρει καὶ τὸ μὲν εὑρεῖν τι σπάνει ἄλλως
ἐποιεῖτο, πανταχόθεν δ' ἄπορον ἦν ἤδη καὶ τὸ εὑρεῖν,
ἐλιμὸς δὲ διὰ σπλάγχνων καὶ μυελῶν ἐχώρει,

χ ἧ

ἠμὲ δ' λιμὸς μᾶλλον ἐξέκαιον οἱ ϑυμοὶ, σύμβολον λαβόν- A Plus vero quam fames iracundia succendebat. Igitur vi animi de necessitate impulsa, rebus adversis contra naturam excitatur: raptoque filio, quem lactantem habebat: miserum te, ait infans, in bello & fame & seditione cui te servavero? Apud Romanos etiam si vixeris, servitурus es: fames autem prævenit servitutem: his vero seditiosis sæviores sunt. Esto igitur mihi cibus, & seditiosis furia, & humanæ vitæ fabula, quæ sola deest calamitatibus Judæorum. Et hoc simul dicens, occidit filium, coctumque medium comedit, adopertum vero reliqvum servavit. Ecce autem aderant seditiosi, & contaminatissimi nidoris odore capti, mortem ei statim, nisi qvod parasset, ostenderet, minabantur. Illa vero bonam partem se reservasse respondens, aperit filii reliquias. Illos autem confestim horror cepit, atqve dementia, visuqve ipso diriguerunt. At mulier: & hic, inqvit, est vere filius & facinus meum. comedite: nam & ego comedi. Nolo ut sitis aut fœmina molliores, aut matre misericordiores. Quod si vos pietatem colitis, & mea sacrificia repudiatis, ego quidem comedi, reliqvum ejus me manebit. Post hoc illi quidem trementes exierunt, ad hoc solum timidi, vixq; hoc cibi matri cessêre. Mox autem repleta est eo scelere tota civitas: & unusquisqve ante oculos sibi cladem illam proponens, tanquam hoc ipse admisisset, horrebat. Ab omnibus autem quos fames urgebat, properabatur ad mortem: & beati appellabantur, qui priusqvam id paterentur interiissent. Cito autem Romanis etiam nunciata est illa calamitas. eorumqve alii non credebant alii miserabantur, multos autem vehementius ejus gentis odium cœpit. Cæsar autem super hoc Deum placabat: siquidem Judæis pacem obtulisset, eisqve liberam proposuisset omnium oblivionem, qvæ commiserant. Illos autem pro concordia seditionem, bellum pro pace, pro satietate atqve opulentia famem optasse: & qui propriis manibus templum, qvod ipse eis servasset, incendere cœperant, hujusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus hujus nefandi victus, ruina sese patriæ operturum, neqve relicturum in orbe terræ; ut sol inspiciat civitatem, in qva matres sic vescerentur. Ante matres autem patribus hujusmodi alimenta deberi: qui nec post ejusmodi clades arma deponerent. Simul hæc dicens, desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta jam pertulissent, quibus anteqvā paterentur, mutare sententiam sperabantur.

σαι τὶ ἐργῶ μὴ τῆς ἀνάγκης, ὅπι τῶ φύσιν ἐχώρει, καὶ τὸ τέκνον· ἰὼ δ' αὐτῆ πούς ὑποκάτω, ὃν ἁρπασαμένη βρέφος εἶπεν ἄθλιον ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ καὶ στάσει, τίνι σε τηρήσω; τὲ μὲν ϖῶ ῥωμαίοις, δουλείαν ἂν ζήσομεν ἐκ αὐτός. φθάνει δὲ δουλείαν ὁ λιμός, οἱ στασιασταὶ δ' ἀμφοτέρων χαλεπώτεροι. ἴϑι γοῦν μοι τροφὴ, καὶ τοῖς στασιασταῖς ἐμοῦνος, καὶ τῆς βίῳ μῦθος, ὃ μόνος ἐλλείπων τοῖς Ἰουδαίων συμφοραῖς. καὶ ταῦϑ' ἁμαλέξασα κτείνει τὸν υἱόν, ἔπειτ' ὀπήσασα, τὸ μὲν ἥμισυ κατέϑυσε, τὸ δὲ λοιπὸν κατακαλύψασα ἐφύλαξεν. ὧν ϑέως δ' οἱ στασιασταὶ παρῆσαν, καὶ τῆς ἀθεμίτου κνίσης ἀπόσμης ἡπείλουν, εἰ μὴ δείξει τὸ ϖῶ ἐποίησε δεδρακὸς, ἀποσφάξειν αὐτίκα ϖῶ ϑέως. ἡ δὲ μοίραν αὐτοῖς εἶπεν ἁπάσαν καλῶς τετηρηκέναι, τὰ λείψανα δὲ τέκνου διεκάλυψε. τὸς δ' ϖῶ ϑέως φρίκη καὶ φρενῶν ἔκστασις ἥρει, καὶ ϖῶ τίκτει ὄψιν ἐπεπήγεσαν. ἡ δὲ, ἐμὸν ἔφη ἔστι τὸ τέκνον γνήσιον, καὶ τὸ ἔργον ἐμόν. φάγετε, καὶ γὰρ ἐγὼ βέβρωκα. μὴ γένησϑε μήτε μαλακώτεροι γυναικὸς, μήτε συμπαθέστεροι μητρὸς. εἰ δ' ὑμεῖς ϖῶ σεβεῖς, καὶ τῶ ἐμῶ ϖῶ ἀποστρέφεσϑε ϑυσίαν, ἐγὼ μὲν ἥμισυ βέβρωκα, καὶ τὸ λοιπὸν δ' ἐμοὶ μενάτω. μὴ ταῦτα οἱ μὲν τρέμοντες ἐξήεσαν πρὸς ἓν ϖῶ δειλοὶ, καὶ μόλις τούτης τῆς τροφῆς τῇ μητρὶ ϖῶ χωρήσαντες. ἀνεωλήϑη δ' εὐθέως ὅλη ϖῶ μυσαρὰ ἡ πόλις, καὶ πρὸ ὀμμάτων ἕκας τὸ πάθος λαμβάνων, ὡς παρ' αὐτὰ κἀνοτμηθὲν ἐφρίττεν. ἀπεδὴ δ' τὰ λιμωττόντων ὅπι τὸ ϑάνατον ἦν, καὶ μακαρισμὸς τὰ ϑανόντων, πρὶν ἀκῆσαι, καὶ ϑεασαῖς κακὰ τηλικαῦτα. ταχέως δ' καὶ ῥωμαίοις διηγγέλη τὸ πάθος. τῶν δ' οἱ μὲν ἠπίσαν, οἱ δ' ὤκτειραν, τὸς δὲ πολλὸς εἰς μίσος ϖῶ ἔθνος σφοδρότερον σπένδη προελθεῖν. καίτοι δ' ἀπελογεῖτο καὶ ϖῶ τίτος τῶ ϑεῶ, φάσκων ϖῶ μὲν αὐτὸ ἰουδαίοις ἐφεῖναι, καὶ αἰτνομίαν προτείνειν, καὶ πάντων ἀμνησίαν τῶν τετολμημένων· τὸς δ' ἀντὶ μὲν ὁμονοίας στάσιν, ἀντὶ δ' εἰρήνης πόλεμον, ϖρὸ κόρυς δ' καὶ εὐθηνίας, λιμὸν αἱρεμένους; ἰδίαις δ' χερσὶν δεξαμένους καὶ σῶσαν τὸ σωτηρίμενον ὑφ' ἡμῶν ἱερὸν, αὐτὸς εἶναι καὶ τοιαύτης τροφῆς ἀξίους. καλύψαι μέν τοι τὸ τῆς τεκνοφαγίας μύσος, αὖτ' τῷ τ' πατρίδι τῷ σώματι, καὶ ἀπαλεῖψειν ὅπι τὸ οἰκεμένης ἡλίῳ καθορᾶν πόλιν, ἐν ᾗ μητέρες ἔτω τρέφοντο: ϖροσῆκεν μὲν τοι καὶ ϖρὸ μητέρων πατράσι τέκνα τοιαύτης τροφῆς, οἳ δὲ μὴ τηλικαῦτα πάϑη μένουσιν ἐν τοῖς ὕστεροις. πρὸ δ' ἅμα διεξιὼν, ἐνενόει τέκνα δεδογμένοις τ' ἀνδρῶν· ἃ δ' ἂν ἔτι σωφρονήσαι τὰς πάντα πρόπαν ϑέτας ἐφ' οἷς εἶκε καὶ μεταβαλέσϑαι, μὴ πάϑῃσιν.

Κεφ. κϑ.

ΗΔη δ' τῶν δύο πυγμάτων σωτετελεκότων τὸ χώματα λάϑρα μᾶλλον ἐγόητο, προσήγον σκέλεσι τὰς κριὸς καὶ τέχνῃ ἑτέρου ἑτέρων, καὶ ἔσω- ϑεν ἱεροῦ. ϖρὸ δὲ τούτων ἓξ ἡμέρας ἀδιαλείπτως στρέβοντες πασῶν ἐλέπολις τύπτουσα τὸν τοῖχον, οὐδὲν λύουσεν. ἀλλὰ καὶ ταύτης καὶ τῶν ἄλλων τὸ μέγεϑος, καὶ ἡ ἀρμονία τῶν λίϑων ἰὼ ἀμείνων. τὸ δ' βορείου πύλης ὑπωρύττον ἕτεροι τὸς ϑεμελίους, καὶ πολλὰ πελεκήσαντες, τὸς ἔμπροσϑεν λίϑους ἐξεκύλισαν· ἀνέσχε δ' ὑπὸ τῶν ἐνδοτέρω καὶ διέμεινεν ἡ πύλη, μέχρις τὰς ϖλὰ τῶν ὀρμένων καὶ τῶν

CAP. IX.

OCtavo autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfecissent, ad exhedram Occidentalem templi exterioris admoveri arietes jussit: cum quibus ante sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omnino profeciset. Verum & hujus & cæterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Septentrionalis autē portæ alii fundamenta suffodiebant: multumq; fatigati, exteriores tantū lapides evellere potuere, ab interioribus autem portæ sustinebantur. tamq; diu mansêre, donec instrumentorum & De expugnatione muri, & incendio templi.

vectium conatibus desperatis, Romani scalas A porticibus applicuêre. Judæi vero præventi, ne eas subire prohiberent, cum his congressi dimicabant. & alios quidem retro depellentes præcipitabant, accedentes alios subsidio trucidabant. multos de scalis egredientes, priusqvam se scutis obtegerent, ferientes gladiis præveniebant, nonnullas autem scalas armatorum plenas, in latus declinantes, dejiciebant. Unde Romanorum quoque non parva cædes sequebatur. Alii signis ablatis pro his decertabant, rapinam eorum gravissimæ fore turpitudini ducentes. Postremo tamen Judæi & signis potiuntur: & eos qui una ascenderant interficiunt, cæteri vero clade intereuntium perterriti descendunt. Romanorum quidem nemo non aliqvo facto opere procubuit. Seditiosorum autem, qui prioribus præliis etiam tunc fortiter pugnaverunt, & præterea Eleazarus fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cum videret se alieno templo cum damno & nece militum parcere, ignem portis subjici jussit. Inter hæc autem ad eum profugi veniunt, Ananus Ammauntinus, Simonis satelles crudelissimus, & Archelaus filius Magadati, idcirco sperantes veniam, quod Judæos victores reliquerant. Titus autem, cum hanc eorum in D Judæos crudelitatem audivit, utrunqve obtruncare decrevit. Dicebat enim necessitate, non voluntate venisse: nec salute dignos esse, incensam ipsorum causa patriam deserentes. Verum tamen cohibuit iracundiam fides, eosqve dimisit, sed non eo loco habendos, quos etiam alios credidit. Jam vero portis milites ignem admoverant, liquefactoqve argento cito lignum flammæ absumpserant, cum subito auctæ proximas E inde porticus corripuêre. Judæis vero ignem circum se videntibus, corpora simul animiq; ceciderunt: & stupore attoniti, adjuvare quidem vel extingvere nemo conatus est: stantes vero aspiciebant, nec tamen his, quæ absumerentur dolentes, saltem ut quod reliqvum esset salvum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul undiqve inflammari porticus potuerunt. postero autem die Titus parte militum jussa incendium restingvere, perq; proxima portis loca viam sternere, ut facilior agminibus esset ascensus, rectores ad se convocat: sexqve collectis, qui erant proceres, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido decimæ, & Tito Frigio quintædecimæ cum quibus G erat etiam Æternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum, & Marcus Antonius Julianus procurator Judææ, congregatisq; præterea chiliarchis & procuratoribus, consilium de templo proposuit. Aliis quidem videbatur lege belli utendū esse: nunquam enim Judæos a novis rebus posse desinere templo manente, quo omnes ubicunq; essent colligerent. Nonnulli si templum reliquissent Judæi, neqve armis pro eo quisquam certaret, conservandum esse svadebant:

καὶ τῶν μοχλῶν ἁπτόμενοι τοὺς ἀπαντῶντας, κλίμακας τε σταθείσας προσέφερον. οἱ δ' Ἰουδαῖοι κωλύσαι μὲν οὐκ ἐφθασαν, ἀναβᾶσι δὲ συμπεσόντες, ἐμάχοντο. καὶ τοὺς μὲν ἀνωθοῦντες εἰς τὰ πρόσω κατεκρήμνιζον, τοὺς δ' ἐπαναβαίνοντας ἀνήρουν. πολλοὺς δὲ τῶν κλιμάκων ἀποβαινοντας, πρὶν φράξασθαι τοῖς θυρεοῖς παίοντες τε ῥομφαίαις ἔφθανον. ἐνίους δὲ μεμιγμένους ὁπλίταις κλίμακας, ὡς ἐκκλίνοντες ἄνωθεν κατέπιπτον. ἓως δ' οὐκ ὀλίγοι, καὶ αὐτῶν φόνος. οἱ δ' ἀνενέγκαντες τὰς σημαίας πρὸς αὐτῶν ἐπολέμουν, δεινὸν ἡγούμενοι, καὶ πρὸς αἰχμαλώτων τούτων τὴν ἁρπαγὴν. τέλος δέ, καὶ τῶν σημαιῶν οἱ Ἰουδαῖοι κρατοῦσι, καὶ τοὺς ἀναβάντας διαφθείρουσιν· οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὸν τῶν ἀπολωλότων πάθος ἐκπλαγέντες, ἀνεχώρουν. τῶν μὲν οὖν ῥωμαίων ἀπράκτως οὐδεὶς ἀπέθανε. τῶν δὲ στασιαστῶν, οἱ καὶ τὰς πρόσθεν μάχας ἠγωνίσαντο γενναίως ἐκ τότε, καὶ Ἐλεάζαρος ἀδελφιδοῦς τυράννου Σίμωνος. ὁ δὲ Τίτος ὡς ἐώρα τὸν ἐπὶ τοῖς C ἀλλοτρίοις ἱεροῖς φειδῶ, πρὸς βλάβης τοῖς σφετέροις γινομένην καὶ φόνον, τὰς πύλας προσέταξεν ὑφάπτειν.

Κεφ. κγ.

Ἐν δὲ τούτῳ πρὸς αὐτὸν αὖτομολοῦσιν, Ἄνανός τε ὁ ἀπ' Ἀμμαοὺς τοῦ Σίμωνος δορυφόρων ἐφοινικώτατος, καὶ Ἀρχέλαος υἱὸς Μαγαδδάτου συγγνώμην ἐλπίσαντες, ἐπειδὴ κρατοῦντων Ἰουδαίων ἀπεχώρουν. τίτος δὲ καὶ πανήργημα προσέβαλλετο τὸν ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἄλλην πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ὠμότητα πεπυσμένος, ὥρμητο κτείνειν ἑκατέρους. ὑπὸ ἀνάγκης ἦκθαι λέγων αὐτοὺς, οὐκ ἐκ προαιρέσεως παρεῖναι, καὶ σωτηρίας οὐκ ἀξίους εἶναι τοὺς φλεγομένης ἤδη δι' αὐτοὺς τῆς πατρίδος ἐξαλλομένους. ἐπράτθη δ' ὅμως ἡ γνώμη τοῦ πίστις, καὶ ἀφίησι τοὺς ἄνδρας, ἐν μέλει ἐν ἴσῃ μοίρᾳ κατέστασι τοῖς ἄλλοις. ἤδη δὲ τὰς πύλας οἱ σταλέντες προσῆγον τὸ πῦρ καὶ προσεπιῤῥίπτουν· οἱ ἄργυρος διεδίδει ταχέως εἰς τὸν ξύλειον τοὺς φλοιούς, ἐν ἓν ἀθρόως ἐκφερόμενα τῶν ξύλων ἐπελαμβάνοντο. τοῖς δ' Ἰουδαίοις ὁρῶσι τὸ πῦρ ἐν κύκλῳ, μετὰ τῶν σωμάτων παρείθησαν αἱ ψυχαὶ, καὶ διὰ τὴν κατάπληξιν, ἀμυνεῖν μὲν ἢ σβεννύειν ὥρμησεν οὐδείς· αὐτοὶ δ' ἐξῶτες ἀφεώρων· ἐν μέλει πρὸς τὸ δαπανώμενον ἀθυμοῦντες, εἰς γῆν τὸ λοιπὸν ἐσωφρόνουν, ἀλλ' ὡς ἤδη καὶ δι' ναὸν κειμένου, τὴν θυμὸν ἐπὶ ῥωμαίους ἔθηγον. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν, καὶ τὰ ἐπιόντα νυκτὸς, τὸ πῦρ ἐπεκράτει. τῇ μέρᾳ δὲ ἐκ θυμὸν πάντα θεὸν ἴχνους ὑφάψαι τὰς στοάς.

Κεφ. κδ.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ, τίτος μέρη τῆς δυνάμεως σβεννύειν τε καὶ ὁδοὺς τὰς πύλας ὁδοποιεῖν εἰς διαρεσέαν τῶν πραγμάτων ἄνοδον κελεύσας, αὐτὸς συνῆγε τοὺς ἡγεμόνας. καὶ συνελθόντων ἐξ τῶν πρωτοφανεστάτων, πρεσβύτου τε Ἀλεξάνδρου καὶ πάντων τῶν στρατευμάτων ἐπάρχοντος, καὶ σέξτου κερεαλίου τοῦ πεμπτου ἄγοντος τάγμα, καὶ λαρκίου λεπίδου τοῦ δεκάτου, καὶ τίτου φρυγίου τοῦ πεντεκαιδεκάτου. πρὸς οἷς φρόντων ἦν λιπαρνὸς, στρατηδάρχης τῶν ἐπὶ Ἀλεξανδρείαν δύο πραγμάτων, καὶ μάρκος ἀντώνιος ἰουλιανὸς, ὁ τῆς Ἰουδαίας ἐπίτροπος, καὶ μετὰ τούτους ἐπιτρόπων καὶ χιλιάρχων ἀθροισθέντων, βουλὴ πρὶ τοῦ ναοῦ προυτίθη. τοῖς μὲν οὖν ἐδόκει χρῆσθαι τῷ τοῦ πολέμου νόμῳ· μὴ γὰρ ἂν ποτε Ἰουδαίους παύσασθαι νεωτερίζοντας τοῦ ναοῦ μένοντος, ἐφ' ὃν οἱ πανταχόθεν συλλέγωνται. τινὲς δ' παρήνουν, εἰ μὲν καταλίποιεν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ μηδὲν ἐπ' αὐτῷ τοιοῦτον θεῖεν σώζειν.

εἰ ἢ πολεμιων, ὑπεβάλλε καταφλέγειν. φρούριον γὰρ, A si vero id pugna obtinuissent, ignibus consumendum: quoniam castellum jam videretur esse non templum: & piaculum non ipse, verum illi, qui id fieri coegêre, committerent. Tito autem, nec si super stantes dimicarent Judæi, pro hominibus anima carentia ulciscendum esse dicente, neqve se unquam tantum opus incensurum: jam enim Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore imperii, si maneret: jam certi quid vellet, ad ejus accedunt sententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimisit: jussisq; militibus quiescere, itemq; ducibus, ut his in procinctu validioribus uteretur, viam sternere per ruinas lectis ex cohortibus imperat, ignemq; restingvere. Illo quidem die Judæos labor timorq; ab impetu continuit. Postero autem collectis viribus, & recepta fiducia, per Orientalem portam contra templi exterioris custodes, secunda hora diei procurrunt. Illi autem primam quidem coitionem fortiter excepêre: septiq; scutis, a fronte murum condensa acie imitantur: certum tamen erat eos non diu daturos, quod & multitudine infestantium & animis vincerentur. Cæsar autem priusquam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia prospectabat,) cum equitibus lectis venit auxilio, impetum vero ejus non sustinuêre Judæi: sed primis interfectis, pleriqve fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, revertentes instabant: cum autem illi retorsissent, iterum refugiebant, donec circa horam quintam, Judæi vi coacti templum introire concluси sunt. Titus autem discessit in Antoniam; decreto postridie mane cum omni exercitu aggredi, templumq; oppugnare. Sed id plane Dei sententia jamdudum igne damnaverat: evolutisq; temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus mensis Augusti, quo etiam prius a rege Babyloniorum fuerat concrematum. A domesticis autem causam principiumqve sumpsit id incendium. Nam cum pauliſper Titi discessu seditiosi quievissent, Romanos rursus aggrediuntur, custodumq; templi cum ignem exterioris fani restingventibus pugna committitur. Hiqve Judæis in fugam versis, usqve ad templum accessêrunt.

CAP. X.

Hic itaqve tunc militum quidam, non expectato cujusquam edicto, neqve tantum facinus veritus, sed divino quodam motus impetu, a contubernali suo sustollitur, & ex ardente materia raptum ignem in fenestram inserit auream, unde ad membra circum templum ædificata de Septentrionali regione aditus erat. Flamma vero excitata, Judæorum quidem calamitate digna clamor exoritur, & ad subveniendum properabant: neq; jam vitæ parcendum rati, neq; viribus temperandum, amisso eo cujus gratia cautissimi videbantur: mature autem hoc Tito quidam nunciat. Et ille (namq; casu in tabernaculo quiescebat sicut a prælio redierat) exilit, templumqve curriculo petit; prohibiturus incendium, omnesqve post eum duces, & hos agmina perterrita sequebantur. Clamor autem ac tumultus erat tanto exercitu

Quemadmodum templum incensum est invito Tito.

sine ordine concitato. Cæsar autem voce simul ac dextera pugnantibus signo dato, ignem jubebat extingvi. Sed neqve vox ejus audiebatur, quod aures eorum major clamor obstrueret, nutumq; dexteræ non attendebant, cum alios bellum, alios ira distraheret. Introcurrentium vero agminum impetum, non præcepta neqve interminationes continebant: sed quo furor eos duceret, sequebantur. Ad ipsos autem introitus conferti, multi quidem sese invicem conculcabant: multi vero ardentibus adhuc & fumantibus porticuum incidentes ruinis, eadem quæ victi patiebantur. Cum vero ad templum accessissent, edicta quidem Cæsaris non audire simulantes, præcedentem quisqve ut ignem immitteret hortabatur: seditiosis autem jam subveniendi quidem spes nulla erat, sed fuga & cædes omnia possidebat. Magna vero populi multitudo invalida & inermis, ubicunqve occupati fuerant, interficiebantur. Et circum aram quidem ingens mortuorum numerus congerebatur: per gradus vero templi, & sangvis multus profluebat, & eorum corpora, qui supra ceciderant delabebantur. Cæsar autem ubi neqve impetum insanientium militū continere poterat, & flamma dominabatur, intro cum rectoribus ingressus, & sanctum templi, & qvæcunqve illic erant aspexit, ea quidem quæ apud alienigenas erant fama meliora, jactatione vero & opinione domestica non minora. Cum autem flamma nondum ex ulla parte ad interiora penetrasset: nec membra, qvæ circum templum erant depasceretur, qvod erat verum, existimans adhuc illud posse servari, & ipse prosiluit, militesq; rogare, ut ignem restingverent conabatur: & Liberalem centurionem de stipatoribus suis, fuste mulctatos, qui non obedirent jussit arcere. Illorum autem furor belliq; impetus quidam vehementior, Judæorumq; odia, & Cæsaris reverentiam & prohibentis metum superabant: plerosq; autem prædarum spes incitabat, suspicantes intus omnia pecunia referta esse: quoniam fores auro factas conspicerent. Præterea quidam miles ex his, qui intra verant, cum Cæsar ad inhibendum incendium cucurrisset, ignem jam cardinibus portæ subjecerat. tumq; subito, postqvā flamma intus apparuit, & duces cum Cæsare discedebant, & stantes extra succendere nemo prohibebat. Templum quidem hoc modo invito Tito exuritur. Sed qvamvis hoc multum qvis deflendum putet, ut opus omnium qvæ audivimus, aut vidimus maxime admirabile, tam extructionis genere, qvam magnitudinis, itemq; munificentiæ in singulis rebus, & gloriæ quæ de sanctis habebatur, maximum tamen ex fato capiet solatium: quod ut animalibus, ita operibus locisqve fatum sit ineluctabile. Mirabitur autem in eo etiam circumacti temporis rationem & fidem. Nam & mensem, ut dictum est, eumq; diem servavit, quo primum a Babyloniis templum erat incensum. Eta prima quidem structione templi, qvā Solomon rex inchoaverat, usq; ad hoc excidiū, quod evenit secūdo anno principis Vespasiani, mille centum triginta colliguntur anni, & septem menses, ac dies quindecim.

A ἀπάκτως κεκινημένης. ὁ μὲν οὖν καῖσαρ τῇ τε φωνῇ ἅμα τῇ δεξιᾷ, διεσήμαινε τοῖς μαχομένοις τὸ πῦρ σβεννύναι. ἐπὶ δὲ βοῶντος ἦκουον, μείζονι κραυγῇ τὰς ἀκοὰς κατειλημμένοι, καὶ τοῖς νεύμασι τὰς χεῖρας οὐ προσέχοντες, οἱ μὲν τοῦ πολεμεῖν, οἱ δὲ ὀργῇ θεραπευόμενοι. τῶν δὲ παγμάτων ἐσθεόντων ἔτι φλογμοῖς, ἔτι ἁπλῆ κατεῖχε τὰς ὁρμὰς, ἀλλὰ θυμὸς ἁπάντων ἐκράτησε, καὶ τοῖς εἰσόδοις συνωθούμενοι, πολλοὶ μὲν ὑπ' ἀλλήλων κατεπατοῦντο, πολλοὶ δὲ θερμοῖς ἔτι καὶ τυφομένοις τοῖς ἐρειπίοις τῶν στοῶν ἐμπίπτοντες, ἠτιμωμένων συμφορᾶς ἐτρέφοντο. πλησίον δὲ ναοῦ γινόμενοι, τὸ μὲν σῶμα τῶν ἀγγελμάτων προσεποιοῦντο μηδὲ κατανεύειν, πῖς πῦρ αὐτῶν ἢ τὸ πῦρ ἐνιέναι παρεκελεύοντο. τῶν δὲ ζηλωτῶν, ἀμηχανία μὲν ἦν ἤδη δὲ βοηθεῖν φόνος ἦν πανταχοῦ καὶ τροπή. τὸ δὲ πλέον λαὸς ἀθενὴς καὶ ἄνοπλος, ὅπου καταληφθείη τις ἀπεσφάττετο. καὶ τοῦ μὲν τὸν βωμὸν, πλῆθος ἐσωρεύετο νεκρῶν. κατὰ δὲ βωμοῦ βάθρων, ἅμα τε ἐρρεῖτο πολὺ, καὶ τὰ τῶν ἄνω φονευομένων σώματα κατωλίσθαινε. καίσαρ δὲ, ὡς ἔτι τὰς ὁρμὰς ἐνθουσιώντων τῶν ζηλωτῶν κατασχεῖν εἶδε πλέον, καὶ τὸ πῦρ ἐπεκράτει, παρελθὼν μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐντὸς, ἐθεάσατο δὲ ναοῦ τὸ ἅγιον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, πολὺ μὲν τοῦ φθόνου τοῖς ἀλλοφύλοις φήμης ἀμείνω· δὲ τοῦ κέμπτου τοῦ φθόνου τοῖς οἰκείοις δόξης οὐκ ἐλάττω. τῆς φλογὸς δὲ ἐδέπω διϊκνουμένης ἔνδοθεν ἔσω, τὸν δὲ ναὸν οἴκους νενομισμένης νομίσας, ὅπερ ἦν, ἔτι σώζεσθαι τὸ ἐργον διώκων, παρῆλθε, καὶ αὐτὸς τοὺς φθονοκαλεῖν τοὺς ζηλωτὰς ἐπέρᾶτο τὸ πῦρ σβεννύειν, καὶ Λιβεράλιον ἑκατοντάρχην τοῦ αὐτὸν λογχοφόρων ξύλοις παίοντα τοὺς ἀπειθοῦντας, ἐκέλευσεν εἴργειν. τῶν δὲ καὶ τῷ καίσαρι αἰδῶ, καὶ τὸ δέος κωλύοντος φόβον, ἐνίκων οἱ θυμοὶ, καὶ τὸ μὲν ἐπιόντας μίσος, καὶ πολεμικὴ τὰς ὁρμὴ λαβροτέρα. τοὺς δὲ πολλοὺς ἐνῆγε ἁρπαγῆς ἐλπὶς, δόξαν τε ἔχοντας, ὡς πάνδον ἅπαντα χρημάτων μεστὰ εἴη, καὶ τὰ περὶ ἱερῶν λίθους χρυσοῦ πεπληρωμένα. φανή δέ τις καὶ τῶν ἔσω παρελθόντων, σκηπήσαντος δὲ καίσαρος ἐπὶ τοὺς ἑστῶτας τῶν ζηλωτῶν, πῦρ εἰς τὰς θύρας ἐμβαλὼν τοῦ πύλης ἐν σκότῳ, ἐξ ἀπίνης τε ἔνδοθεν ἐκφανέντος φλογὸς, οἵ τε ἡγεμόνες μετὰ καίσαρος ἀνεχώρουν, καὶ τὰς ἔξωθεν ὁδοὺς ὑφάπτειν κωλύων. ὁ μὲν οὖν ναὸς ἔτως ἄκοντος καίσαρος ἐμπίπραται.

Κεφ. κζ.

Πολλὰ δὲ ἄν τις ἐπολοφυράμενος, ἔργῳ πάντων ὧν ὄψῃ καὶ ἀκοῇ παρειληφαμὲν θαυμασιώτατον, καὶ σκυθρωπότατον τε ἕνεκα καὶ μεγέθους, ἔτι τε καθ' ἕκαστον πολυτελείας, καὶ τοῦ τῶν ἁγίων δέξῃς, μείζων λάβοι θαυμασίαν τὴν εἱμαρμένην ἄφυκτον ἅπασιν ὥσπερ ἐμψύχοις, ἔτως καὶ ἔργοις καὶ τόποις. θαυμάσαιτο δὲ ἄν τις ἐν αὐτῇ τοῦ χρόνου τὰ ἀκριβείαν. ἐμοῦ γοῦν, ὡς ἔφην, ἐμέρᾳ ἐπετήρησε τὸ αὐτὸ, ἐν ᾗ πρότερον ὑπὸ βαβυλωνίων ὁ ναὸς ἐνεπρήσθη. ἐκ δὲ τοῦ μὲν τῆς πρώτης κτίσεως, μὲν κατέβαλε σολομὼν ὁ βασιλεὺς, μέχρι τῆς νῦν αἱρέσεως, ἡ γέγονεν ἔτει δευτέρῳ τῆς Οὐεσπασιανοῦ ἡγεμονίας, ἔτη συνάγεται χίλια ἑκατὸν τριάκοντα, πρὸς δὲ, μησὶν ἑπτὰ, καὶ πεντεκαίδεκα ἡμέραι. ὁ δὲ

B

C

D

E

F

G

ἀπὸ δὲ τοῦ ὕστερον, ἕως ἔτους δευτέρου τῆς βασιλεύοντος Κύρου ἐπράξατο ἀγγαῖος, ἐπὶ μέχρι τοῦ κατὰ Οὐεσπασιανὸν ἁλώσεως, τριακοσταεννέα ἔτη καὶ ἡμέραι πεντεκαίδεκα πέντε.

A A posteriore vero, quam secundo anno Cyri regis Aggæus fecerat, usqve ad excidium quod Vespasiano imperante sustinuit civitas, anni sexcenti trigintanovem, & dies quadragintaqvinq;

ΚΕΦ. ια.

CAP. XI.

Κατακαιομένου δὲ τοῦ νεὼ τὰ μὲν περιπιπτόντων ἕως ἁρπαγή, φόνος τε καὶ καταλαμβανομένων μυρία ὅσα ἦν ἡλικίας ἕως ἔλεος, ὅτι συγγνώμης ἀλλὰ καὶ παιδία, καὶ γέροντες, καὶ βέβηλοι, καὶ ἱερεῖς ὁμοίως ἀνῃρεῖτο, καὶ πᾶν γένος ἐπεξῄει ἑστὼς ἐν κύκλῳ ὁ πόλεμος· ὁμοῦ τε ἱκετεύοντας καὶ ἀμυνομένους. συνῄει δὲ ἡ φλὸξ ἅμα πλῆθος ἀκφερομένη πρὸς τὰ πεπόντων στεναγμοῖς. καὶ ἅμα μὲν τὸ ὕψος τοῦ λόφου, καὶ τὸ φλεγόμενον μέγεθος ἔργου, πᾶσαν ἂν τις εἰκάσειε τὴν πόλιν. τὸ δὲ βοῆς ἐκείνης ἀδὲν ἅπαν οὐθὲν ἂν, ἢ μεῖζον, ἢ φοβερώτερον. τὸ τε τῶν ῥωμαϊκῶν ταγμάτων ἀλαλαγμὸς ἕως συμφερομένων, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐν κύκλῳ κεκυκλωμένων κραυγή, ἅτε ἀπολλυμένων ἄνωλαῦ, τροπή τε μετ' ἀκωλήτου εἰς τὰς πολεμίους, καὶ πρὸς τὸ πᾶν οἰμωγαί. συνεβόα δὲ πρὸς τὸν λόφον, τὸ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος. ἤδη δὲ πολλοὶ τῷ λιμῷ μαραινόμενοι, καὶ μεμυκότες, ὡς εἶδον τὸ ναὸν πῦρ, εἰς ἐδυρμοὺς πάλιν καὶ κραυγὴν εὐτόνησαν. συνῄει δὲ ἤτε περαία, καὶ τὰ περὶ ὄρη, βαρύτερον ποιοῦντα τὸν ὀρυμαγδόν. ἕως δὲ ἔρρυδε τὸ πάθος φοβερώτερον. τὸ μέντοι γε ἱερὸν λόφον ἀκριζῶν ἂν τις εἰκάσειε κατάπεδον, πάντοθεν δὲ πυρὸς κατειλημένον. δαψιλέστερον δὲ τὸ αἷμα δὲ πυρὸς εἶναι, καὶ τῶν φονευόντων, πλείους τοὺς φονευομένους. ἐδαμοῦ γὰρ ἡ γῆ διεφαίνετο τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ σωροῖς ἐπεμβαίνοντες οἱ κραιπάλῃ σωμάτων ἔπι τοὺς διαφεύγοντας ἔθεον. τὸ μὲν οὖν ληστρικὸν πλῆθος ὠσάμενοι τοὺς ῥωμαίους, μόλις εἰς τὸ ἔξω διεκπίπτουσιν ἱερὸν, κἀκεῖθεν εἰς τὴν πόλιν. ὁ δημοτικὸς δὲ τὸ λειφθὲν, ἔπι τὸν ἔξω σηκὸν κατέφυγε.

B Cum templum autem incenderetur, etiam quicquid in manus forte venisset rapiebatur, & cædes erat infinita deprehensorum. Nec ætatis miseratio, aut reverentia castitatis: sed & pueri & senes & sacri & profani similiter interficiebantur, atqve omne genus hominum belli calamitas persequebatur, unaqve supplices cum repugnantibus necabantur: flammaq; ulterius progrediens, cum gemitu occumbentium concrepabat. Et pro altitudine quidem collis, ardentisqve operis magnitudine, totam quis arderè crederet civitatem. Illo autem clamore nihil C majus aut horribilius excogitari potest. Nam & Romanarum legionum fremitus erat, & seditiosorum ferro igniq; clausorum clamor ingens, & populi sursum deprehensi ad hostes fuga cum stupore, ac calamitatis conquestio: in colle autem constitutis, etiam multitudo oppidi consonabat. Jam vero multi fame marcidi, in mortem pene luminibus clausis, postqvam ignem templi D vidêre, in questus interim vires clamoremqve receperunt. Resonabat autem & trans fluvium regio & montes circumpositi graviorem sonitum reddebant: & tamen erant clades acerbiores tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exuri radicitus quis putaret, ita undiq; flamma plenum: videbatur autem sanguis igne largior esse, pluresqve interfectoribus interfecti: omnisq; terra cadaveribus tegebatur, & supra E corpora mortuorum gradientes milites cursum fugientium sequebantur. Latrocinalis quidem multitudo, tandem pulsis Romanis, in exterius templum, deinde in civitatem invadit. populi autem quod fuit reliqvum, in exteriorem porticum confugerat. Sacerdotum autem nonnulli primum verubus, itemq; sedibus suis, quæ ex plumbo factæ erant, avulsis, in Romanos pro F missilibus utebantur: deinde cum nihil proficerent, ignisq; in eos evomeretur, in parietem secedentes octo cubitis latum ibi manebant. Duo tamen ex nobilibus, cum ad Romanos transeundo servari possent, aut communem cum cæteris durare fortunam, semetipsos in ignem injecêre, & cum templo concremati sunt, Meirus filius Belgæ, & Josephus Dalæi. Romani autem, quod G frustra se circum templum ædificiis parcere judicabant, cum ipsum templum arderet, omnia simul incendunt, & quicquid ex porticibus reliqvum erat, & portas: præter unam ex parte Orientali, alteram ex Meridiana, quamvis eas quoque postea funditus everterint. Quinetiam arculas, quæ gazophylacia vocantur, incendunt, in quibus magna vis erat pecuniæ, ac plurimum vestium, aliaqve bona, & (ut breviter dicam) omnes Judæorum congestæ divitiæ, quod opulentissimus quisqve illuc totas domos exhausserant. Venerunt autem etiam in eam quæ restabat unam porticum, extra templum quo confugerant ex populo mulierculæ, itemqve pueri & promiscua multitudo, prope ad sex hominum millia.

De sacerdotibus, gazophylacioq; & porticu.

Sed priusquam de his Cæsar quicquam decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrantes milites incendunt porticum. Hinc contigit, ut alii qvum se ex flamma præcipitarent morerentur, alios ipsa corrumperet: ex tanto autem numero nemo servatus est. His causa interitus quidam pseudopropheta fuerat, qui eo die prædicaverat in civitate, quod eos in templum Deus ascendere signa salutis accepturos juberet. Multi enim a tyrannis tunc subornati prophetæ, populo denunciabant, ut expectarent Dei auxilium, quo propterea minus profugerent, & eos qui supra timorem & custodiam fierent, spe s retineret. Cito autem in adversis homini persvadetur. Quod si etiam malorum instantium liberationem polliceatur qui fallit, necessario, qui ea patitur, spei totus efficitur.

CAP. XII.

De prodigiis excidiū Hierosolymæ præcedentibus & præsagiis.

DEniqve miserabilis populus, illis quidem fallacibus Deumq; calumniantibus, credulus erat. Certis vero prodigiis & futuram solutionem prænunciantibus, neqve attendebant animo, neqve credebant: sed velut attoniti, nec aut oculos habentes, aut animas, edicta Dei dissimulavêre: modo cum supra civitatem sidus stetit simile gladio, & per annum perseveravit, cometes modo cum ante defectionem primiqve belli motus ad diem festum Azymorum populo conveniente (octavus autem dies erat Aprilis mensis) nona hora nocturna, circum aram itemqve templum tantum lumen effulsit, ut clarissimus dies putaretur: & hoc usqve ad mediam permansit horam: quod imperitis quidem bonum augurium esse videbatur: sacrorum vero peritis, prius quam eveniret, statim dijudicatum est. Eodemqve festo die etiam bos cum ad hostiam duceretur, agnum in medio fani peperit. Orientalis autem porta interioris templi, cum esset ænea atq; gravissima, & sub vesperam vix a viginti viris clauderetur, serisq; ferro vinctis obseraretur, pessulosq; altos haberet in saxeum limen demissos, uno perpetuo lapide fabricatum, visa est noctis hora sexta sponte patescere. His autem curriculo per custodes templi magistratui nunciatis, ascendit ille, vixq; eam potuit claudere. Verum & hoc iterum ignaris quidem signum optimum videbatur. Deum namq; bonorum portam aperuisse dicebant. Prudentiores vero templi tutamen sponte sua dissolutum iri cogitabant: & hostium donum esse, portas aperiri: solitudinemq; illo ostento signari inter se pronunciabant. Post dies autem festos diebus paucis, vicesimoprimo die mensis Maji visio quædam apparuit fidem excedens. Pro fabula autem fortasse quod dicturus sum haberetur, nisi qui viderunt superessent, & clades dignæ præsagiis secutæ fuissent. namqve ante solis occasum visi sunt per inane ferri currus totis regionibus, & armatæ acies tranantes nubila, & civitati circumfusæ. Festo autem die, quem Pentecosten vocant, nocte sacerdotes intimum templum more suo ad divinas res celebrandas ingressi, primum quidem motum quendamqve strepitum senserunt,

πρὶν ἢ κρίσεως κρῖναί τι περὶ αὐτῶν ἢ κελεῦσαι τὸν ἡγεμόνας, φερόμενοι τοῖς θυμοῖς οἱ στρατιῶται, τὸν στὰν ὑφάπτουσι, καὶ συνέβη τοὺς μὲν, ἐκπηδῶντας αὐτοὺς ἐκ τῆς φλογὸς διαφθαρῆναι, τοὺς δ' ἐν αὐτῇ· πεσόντων δ' ἐκ τοσούτων ὀλίγοι.

Κεφ. λ.

ΤΟύτοις αἴτιον τῆς ἀπωλείας, ψευδοπροφήτης τις κατεσκεύασε κηρύξας τ' ἡμέραν τοῖς ὅλοις τ' πόλεως. ὡς ὁ θεὸς ὅτι τὸ ἱερὸν ἀναδεῖναι κελεύει, δεξομένους τὰ σημεῖα τῆς σωτηρίας. πολλοὶ δ' ἦσαν ἐγκάθετοι πρὸς τῶν τυράννων τότε πρὸς τὸ δῆμον προφῆται, μᾶλλον μὲν τὴν ἀπὸ θεοῦ βοήθειαν καταγγέλλοντες, ὡς ἧττον αὐτομολοῖεν, καὶ τὰς ἐπάνω δέοις καὶ φυλακῆς γινομένους, ἐλπὶς πρὸς κρατῶν. πείθεται ἢ πρὸς ἀνθρώπου συμφορᾶς. ὅταν ἢ δὴ καὶ τῶν κατεχόντων δεινῶν ἀπαλλαγὴν ὁ ἐξαπατῶν ὑπογράφῃ, τοῦ ὁ πάσχων ὅλος γίνεται τ' ἐλπίδος. τὸν μὲν ἄθλιον δῆμον, οἱ μὲν ἀπατεῶνες, καὶ κατεψευδόμενοι θεοῦ, τῶν καὶ παρέπεμψαν. τοῖς δ' σημασίαις, ἃ προσημαίνουσι τοῖς μέλλουσιν ἐρημίαις τεσσι, ὅτι προσεῖχον, ὅτι ἀπίστουν, ἀλλ' ὡς ἐμβεβροντημένοι, καὶ μήτ' ὄμμασι, μήτε ψυχαῖς ἔχοντες, τῶν θεοῦ κηρυγμάτων παρῆκουσαν.

Κεφ. λα.

ΤΟσόν μὲν ὅτι ὑπὲρ τὴν πόλιν ἄστρον ἔστη ξομφαίᾳ ὅμοιον, καὶ κομήτας ἐπ' ἐνιαυτὸν κομήτης. ὅτε δὲ λοιμὸς πρὸ τῆς ἀποστάσεως, καὶ θεὸς τὸν πόλεμον κινήματος αἴρουσι δὲ λαὸς πρὸς τὴν τῶν ἀζύμων ἑορτὴν, ὀγδόη δὲ νέα ξανθικὲ μηνὸς, καὶ νυκτὸς ἐνάτην ὥραν, τοσοῦτον φῶς περίλαμψε τὸν βωμὸν, καὶ τὸν ναὸν, ὡς δοκεῖν ἡμέραν εἶναι λαμπράν, καὶ ὃ τε παρέτεινεν ἐφ' ἡμίσειαν ὥραν. ἃ τοῖς μὲν ἀπείροις, ἀγαθὸν ἐδόκει, τοῖς δ' ἱερογραμματεῦσι, πρὸς τῶν ἀποβεβηκότων εὐθέως ἐκρίθη. καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν βοῦς μὲν ἀχθεῖσα ὑπό τ' πρὸς τὴν θυσίαν, ἔτεκεν ἀρνα ἐν τῷ ἱερῷ μέσῳ. ἡ δ' ἀνατολικὴ πύλη τ' ἐνδοτέρω, χαλκῆ μὲν οὖσα καὶ στιβαρωτάτη, κλεῖθρα μὲν ἡ νὺξ δεκάλιθος μόλις ὑπ' ἀνδρῶν ἔκλεισε, καὶ μοχλοῖς μὲν ἐπερειδομένη σιδηροδέτοις, καὶ καταπήγας δ' ἔχουσι βαθυτάτους, εἰς τ' ἔδαφος ὄντα ὁλόκληρος λίθου καταπεμένους, ὤφθη κατὰ νυκτὸς ὥραν ἕκτην, αὐτομάτως ἀνεῳγμένη. δραμόντες δ' οἱ τ' ἱερᾶς φύλακες, ἠγγείλαν τῷ στρατηγῷ, κἀκεῖνος ἀναβὰς, μόλις αὐτὸν ἴσχυσε κλεῖσαι. πάλιν δ' τοῖς μὲν ἰδιώταις κάλλιστον ἐδόκει τέρας. ἀνοῖξαι δὴ τὸν θεὸν αὐτοῖς τὰ τῶν ἀγαθῶν πύλας. οἱ λόγιοι δ', λυομένην αὐτομάτως τ' ναὸν τὴν ἀσφάλειαν ἐνεόσαν, καὶ πολεμίοις δῶρον ἀνοίγειν τὴν πύλην, δηλωτικὸν τ' ἐρημίας ἀπέφαινον ἐν ἑαυτοῖς τὸ σημεῖον. μετ' ὀλίγον τὴν ἑορτὴν ἡμέρᾳ ὕστερον ἢ πεντήκοντα καὶ ἑπτακοσίαις μιᾶς, καὶ ἐκάδι δεκατεμισυ μιᾶς, φάσμα δαιμόνιον ὤφθη μεῖζον πίστεως. τερατεία δ', ἂν ἔδοξεν οἶμαι τὸ ῥηθησόμενον, εἰ μὴ καὶ τοῖς ὁρασαμένοις ἰσχυρὸ, καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα πάθη τῶν σημείων ἴσου ἄξια. περὶ γὰρ ἡλίου δύσιν ὤφθη μετέωρα πᾶσιν τὴν χώραν, ἅρματα καὶ φάλαγγες ἐνόπλων, διατρέχουσαι τῶν νεφῶν, καὶ κυκλούμεναι τὰς πόλεις. τῇ δὴ τὴν ἑορτὴν, ἣ πεντηκοστὴ καλεῖται, νύκτωρ οἱ ἱερεῖς παρελθόντες εἰς τὸ ἔνδον ἱερὸν, ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος τοῖς τὰς λειτουργίας, πρῶτον μὲν κινήσεως ἀντιλαβέσθαι ἔφασαν καὶ κτύπου, μετὰ δὲ

μὴ ὃ παῦται φωνῆς ἀθρόας, μεταβαίνωμεν ἐν τέσθεν. τὸ δὲ τούτων φοβερώτερον, ἰησοῦς γάρ τις υἱὸς ἀνανίου ἰδιωτῶν ἀγροικότερος, πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἔτι πολέμου, τὰ μάλιστα τῆς πόλεως εἰρηνευούσης, καὶ εὐθηνούσης, ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἐφ' ἣν σκηνοπηγίας πάντες ἐθος τῷ θεῷ, καὶ τὸ ἱερὸν ἐξαπίνης ἀναβοᾶν ἤρξατο· φωνὴ ἀπ' ἀνατολῆς, φωνὴ ἀπὸ δύσεως, φωνὴ ἀπὸ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, φωνὴ ἐπὶ ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν ναὸν, φωνὴ ἐπὶ νυμφίους καὶ νύμφας, φωνὴ ἐπὶ τὸν λαὸν πάντα. ἔτο μεθ' ἡμέραν, καὶ νύκτωρ, καὶ πάντας τοὺς συνόπτας ἔφριττε κεκραγώς. τῶν δ' ἐπισήμων τινὲς δημοτῶν ἀγανακτήσαντες πρὸς τὸ κακόφημον, συλλαμβάνουσι τὸν ἄνθρωπον, καὶ πολλοῖς αἰκίζονται πληγῆς. ὁ δ' οὐδὲν εἰπὼν ἑαυτῷ φθεγξάμενος, ἐπ' ἰδίᾳ πρὸς τοὺς παίοντας, ἃς καὶ πρότερον φωνὰς βοῶν διετέλει. νομίσαντες δὲ οἱ ἄρχοντες, ὅπερ ἦν, δαιμονιώτερον εἶναι τὸ κίνημα τὸ ἀνδρὸς, ἀνάγουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ὠδαῖον ῥωμαίοις ἔπαρχον, ἔνθα μάστιξι μέχρις ὀστέων ξαινόμενος, οὐδ' ἱκέτευσεν, οὐδ' ἐδάκρυσεν· ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα τῇ φωνῇ ὀλοφυρτικῶς παρεγκλίνων, πρὸς ἑκάστην ἀπεκρίνατο πληγὴν, αἰ αἰ ἱεροσολύμοις. ἔτ' ἀλβῖνος διερωτῶντος, ὅτου γὲ ἔπαρχος ἦν, τίς εἴη, καὶ πόθεν, καὶ ἅ τι παθὼν φθέγγοιτο, πρὸς ταῦτα μὲν οὐδ' ὁπωσοῦν ἀπεκρίνατο. τὸν δ' ἐπὶ τῇ πολιτθρηνῶν ἔρων, ἃ διέλειπε, μέχρι καταγνὺς μανίαν ὁ ἀλβῖνος, ἀπέλυσεν αὐτόν. ὁ δὲ τὸν μέχρι τοῦ πολέμου χρόνον, ὅτε οὐδενί τινι τῶν πολιτῶν, οὔτ' ὤφθη λαλῶν, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ὥσπερ ἐγχεῖρα μεμελετηκὼς, αἰ αἰ ἱεροσολύμοις ἐθρήνει. ὅτε δέ τινι τῶν τυπτόντων αὐτὸν δυσημερήσας κατηρᾶτο, ὅτε τὰς τροφὰς μεταδιδόντας εὐλόγει. μία δὲ πρὸς πάντας λοιδορία, ἡ σκυθρωπὴ κληδόνων ἀποκρισις. μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἐκεκράγει, καὶ ὅτ' ἐφ' ἑπτὰ ἔτη, καὶ μηδὲν πάσχων ἐφθέγξατο, πρὸς ταῦτα μὴν οὐδ' ὁπωσοῦν ἀπεκρίνατο. τὸν δ' ἐπὶ τῇ πολιορκίαν ἔργῳ τὰς κληδόνας ἰδὼν, ἀνεπαύσατο. πρὸ γὰρ ὀλίγου ἔτι ἔτειχες, αἰ, αἰ πάλιν τῇ πόλει, καὶ τῷ λαῷ, καὶ τῷ ναῷ. προσέθηκεν αἰ αἰ ὁ κἀμοί, λίθος ἐκ βαλλίστρας ἐμβαλὼν αὐτὸν, ὠδαγρέπημα κτείνει, φθεγξαμένῳ δὲ ἐπὶ τὰς κληδόνας ἐκείνας, τὸ ψυχρὸν ἀφῆκεν. ταῦτα τὰς ἐννοίας εὑρήκει, τὸν μὲν θεὸν ἀνθρώπων κηδόμενον, καὶ παντοίως προμηνύοντα τῷ σφετέρῳ γένει τὰ σωτήρια, τοὺς δ' ἐπ' ἀνοίας καὶ κακῶν αὐθαιρέτων ἀπολλυμένους. ὅπου γε ἰουδαῖοι καὶ τὸ ἱερὸν μὴ τὸ καθαίρεσιν τῆς ἀντωνίας τετράγωνον ἐποίησαντο, ἀναγεγραμμένον ἐν τοῖς λογίοις ἔχοντες; ἀλλὰ σεαυτῷ τὸ πόλιν καὶ τὸν ναὸν, ἐπειδὰν τὸ ἱερὸν γένηται τετράγωνον. τὸ δ' ἐπάρασαν αὐτοὺς μάλιστα πρὸς τὸν πόλεμον, τὸ χρησμὸς ἀμφίβολος ὁμοίως ἐν τοῖς ἱεροῖς εὑρημένος γράμμασιν, ὡς κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἀπὸ τῆς χώρας τις αὐτῶν ἄρξει τῆς οἰκουμένης. ἔτο οἱ μὲν ὡς οἰκεῖον ἐξέλαβον, καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ἐπλανήθησαν περὶ τὸ κρίσιν. ἐδήλου δ' ἅμα τὴν περὶ ἡγεμονίαν, ἀποδειχθέντος ἤδη ἰουδαίας αὐτοκράτορος. ἀλλὰ γὰρ ἀδύνατον ἀνθρώποις τὸ χρεὼν διαφυγεῖν, κἂν προορωμένοις. οἱ δὲ καὶ τὰ σημεῖα,

A postea vero subitam vocem audiere, quæ diceret, Migremus hinc. Quod autem his horribilius fuit, Jesus quidam, filius Anani, plebejus & rusticus, quadriennio prius quam bellum gereretur, in summa civitatis pace atqve opulentia, cum ad festum diem veniisset, quo ategias in honorem Dei componi in templo ab hominibus mos est, repente exclamare cœpit: Vox ab Oriente: Vox ab Occidente: Vox a quatuor ventis: Vox in Hierosolymam & templum: Vox in maritos novos novasq; nuptas: Vox in omnem hunc populum. Atqve hæc inter diu noctuq; clamitans, omnes civitatis vicos circuibat. Nonnulli autem virorum insignium, adversum omen indigne ferentes, corripiunt hominem, multisq; verberibus afficiunt. Ille autem neqve pro se, nec ad eos qui se mulctabant, secreto quicquam loqvutus, eadem quæ prius vociferans perseverabat. Magistratus autem rati, quod erat verum, magis divinum esse hominis motum, ducunt eum ad Romanorum præfectum: ubi plagis usq; ad ossa laceratus, neq; supplex cuiquam fuit, neq; lacrymavit: sed ut poterat inclinans maxime flebiliter vocem ad singulos ictus respondebat: Veh veh Hierosolymis. Albino autem interroganti (is namq; judex erat) quis esset, vel unde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessavit a luctu miseræ civitatis, donec eum Albinus furere judicatum dimisit. Ille autem ad belli usqve tempus neqve adibat quenquam civium, neqve loqui visus est: sed quotidie velut orationem quandam meditatus, Veh veh Hierosolymis querebatur. Sed neq; impreçatus est cuiquam, cum in dies singulos mulctaretur, nec victum offerentibus bene dicebat. Sola vero ejus responsio ad omnes erat, triste præsagium. Maxime autem diebus festis vociferabatur: idq; per annos septem, & quinque menses continuos faciens neqve voce raucior fuit, neqve delassatus est, donec obsidionis tempore ipsa re perspectis auguriis ipse quievit. Supra murum enim circumiens iterum, Veh veh civitati ac fano ac populo, voce maxima clamitabat. Cum autem ad extremum addidit, veh etiam mihi, lapis tormento missus eum statim peremit, animamq; adhuc illa omnia lugentem dimisit. Hæc si quis reputet, profecto inveniet, Deum quidem hominibus consulere, modisq; omnibus præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria: ipsos autem ob dementiam suam malis voluntariis interire: quandoquidem & Judæi post Antoniam captam quadratum fanum fecerant: cum in sacris libris scriptum haberent, capiendam civitatem ac templum, si fanum quatuor angulis esset effectum. Sed quod maxime eos ad bellū excitaverat, responsum erat ambiguum, itidem in sacris libris inventum, quod eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terræ habituus imperium. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt, multiqve sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autem plane responso, Vespasiani designabatur imperium, qui apud Judæam creatus est imperator. Sed enim homines fatum vitare non possunt, etiam si præviderint. At vero hi signorum

qvædam pro ſua libidine interpretati ſunt, alia contempsêre: donec patriæ excidio ſuaq; pernicie, eorum iniqvitas confutata eſt.

CAP. XIII.

De Imperio Titi, & ſacerdotum interfectione.

ROmani quidem, poſtqvam ſeditioſi ad civitatem confugêre, templo itemq; omnibus circum locis ardentibus, ſigna in fano repoſuêre contra portam Orientalem: hiq; ibi ſacrificio celebrato, maximis cum clamoribus declarabant Titum Imperatorem. Usqve adeo vero præda ſatiati ſunt milites univerſi, ut in Syria dimidio qvām pridem fuerat pretio pondus auri væniret. Ex his autem ſacerdotibus, qui in templi pariete perduraverant, puer ſitiens a Romanis cuſtodibus pacem petebat, ſitimq; fatebatur. Sed ubi illi tam ætatis qvam neceſſitatis miſerti, dedêre ei dexteram, & ipſe bibit, & qvam ſecum attulerat lagena repleta, ſurſum refugiens abiit ad ſuos: nec eum quisquam cuſtodum aſſequi valuit, ſed ejus perfidiæ maledicebant. Ille autem nihil ſe præter placita feciſſe dicebat. Dexteram enim ſibi datam, non ut apud ipſos remaneret, ſed ut tantum deſcenderet, atq; ut aquam acciperet: quæ cum fecerit, in fide manſiſſe. Aſtutiam quidem propter ætatem, maxime pueri, qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta vero die ſacerdotes oppreſſi fame deſcendunt, & a cuſtodibus ad Titum perducti, ut ſalutem ſibi concederet orabant. Ille autem veniæ quidem tempus illis præteriſſe fatus, periſſe vero id cujus eos gratia merito conſervaſſet, decere autem ſacerdotes interire cum templo, duci homines ad ſupplicium jubet. Sed tyranni cum ſociis, quoniam bello undiqve tenebantur, circumdatis autem usqvam erat fugæ copia, Titum ad colloqvia provocant. Ille autem pro humanitate naturali ſemper oppidum ſervare cupiens, & amicis præterea ſvadentibus (latrones enim jam moderatiores factos eſſe arbitrabantur) in parte occidua templi interioris conſiſtit. Hic enim ſuper Xyſtum erant portæ, ac pons qui civitatem ſuperiorem templo jungebat, isqve tunc inter tyrannos ac Titum interveniebat. Multi autem militum utrinqve denſi aſtabant: Judæi quidem circum Simonem ac Joannem ſuſpenſi ſpe veniæ: Romani vero ad Cæſarem ſpeculandi ſtudio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato militibus, Titus, ut & iracundiam & ſagittas continerent, adhibitoq; interprete, quo argumento ſuperior oſtendebatur, prior alloqui cœpit. Etiamne ſaturati eſtis patriæ malis, ô viri? quibus neqve virtutis noſtræ, neqve infirmitatis propriæ venit in mentem: ſed inconſulto impetu ac furore perditis populum & civitatem ſimul ac templum, ipſi quoque juſte perituri: qui primum quidem, poſtquam vos Pompejus fortiter debellaverat, novas res affectare non deſtitiſtis, deinde etiam bellum apertum contra Romanum populum extuliſtis: utrumne multitudine freti? atqui parva manus vobis Romani exercitus fatis reſtitit. Auxiliatorum fide? Et quæ gens imperio noſtro libera, Judæos præ Romanis optaret? Sed viribus corporum? Atqui ſcitis nobis ſervire Germanos. Firmitate

A ἀ μὴ ἐκεῖναν τοῖς ἐθέλουσι, ἀ δ' ἐξ ἀθέσεως, μέχρις ἐπ' ἀλώσει τ πατρίδ, καὶ τ σφῶν αὐτῶν ὀλέθρῳ, διηλέγχθησαν τὴν ἄνοιαν.

Κεφ. λϛ.

ΡΩμαῖοι μὲν τ μὴ σεσιασῶν, καταπρῴζοτων εἰς τ πόλιν, καμόμενοι δ αὐτὰ τὰ ναῦ, καὶ τ περιέχ ἅπαντων, καμίσαντες τὰς σημαίας εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἀθέμενοι τῆς ἀνατολικῆς πύλης ἄντικρυς, ἐθύσαν τε αὐτοῖς αὐτόθι, καὶ τὸν τῶν μὴ μεγίστων ἐφήμων ἀπέφηναν αὐτοκράτορα. τ δ' ἁρπαγῆς ἅτως ἐνεπλήσθησαν οἱ στρατιῶται πάντες, ὡς τε καὶ τὴν συρίαν ἐως ἡμῶν τῆς πάλαι τιμῆς, τ σταθμὸν ἀργυρίου πιπρᾶσκεσθαι.

Κεφ. λγ.

Τῶν δ' ἀνὰ τ τεῖχον δ' ναῶ ἱερέων ἁλιαλαπτέντων, πᾶς δ' ἡψοις ἱκέτευε τὰς φύλακας τῶν ῥωμαίων δέησιν δεξιὰν αὐτῷ, καὶ τὸ δίψ ἐξομολογεῖτ. τ δ' τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἀνάγκης οἴκτου λαβόντων καὶ ὄντων δεξιᾶς, καλαβὼς αὐτὸς πεπίνκ, καὶ ἐ φέρων ἦκεν αἰγύειον πλῆσαι ὕδατ, ὤχετο φεύγων πρὸς τὰς σφετέρας. τ δ' φυλάκων καταλαβεῖν μὲν οὐδεὶς ἴσχυσε, πρὸς δ' τὴν ἀπιστίαν ἐλασφήμουν. καὶ κεῖν ἀδὲν ἔφη ὡμολογεκέναι δ' συνθηκῶν. λαβεῖν δ δεξιὰν ἐ δ μένειν παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ δ καταβαίνειν μόνον καὶ λαβεῖν ὕδωρ, ἅπερ ἀμφότερα πεποιηκώς, πρὸς ἐδόκει εἶναι. τὸ μὲν δὴ πανοῦργημα ἀλ. τὴν ἡλικίαν μᾶλλον δ παῖδες, ἀπεθαύμαζον οἱ στρατιῶται. πέμπτῃ δ' ἡμέρᾳ λιμώττοντες οἱ ἱερεῖς καταβαίνουσι, καὶ πρὸς τίτον ἀναχθέντες ἐκέτευ τ φυλάκων, ἐκέτευον τυχεῖν σωτηρίας. ὁ δ' τ μὲν τῆς συγγνώμης καιρὸν αὐτοῖς παρῳχηκέναι φήσας, οἰκεῖος δ' εἰ ἐν δίκαιος ἂν αὐτοὺς ἔσωζε, πρέπειν δ' τοῖς ἱερεῦσι τῷ ναῷ συναπολέσθαι, κελεύει κολάσαι τοὺς ἄνδρας.

Κεφ. λδ.

Οἱ δ' πρὸς τοὺς τυράννους, ὡς τ πολέμου παντὸς ἔχοντος ἐκφεύγειν, καὶ πρὸς τὸ ἐσπεσόντας ἀλαφρῶν ἁλῶναι δεῖν, προσκαλοῦνται τὸν τίτον εἰς λόγους. ὁ δ' ἀλ. τὸ φιλάνθρωπον φύσει, τὸ μὲν ἄστυ πρόσω σῶσαι προῃρεῖτο, καὶ τ φίλων ἔναγχον, ἤδη δ μετρίαζειν τοὺς ληστὰς ὑπελάμβανεν, ἱστατο κατὰ τὸ πρὸς δύσιν μέρ δ' ἔξω τοῦ ἱεροῦ. ταύτῃ δ' ἦσαν τ ξυστὸν ἦσαν πύλαι, καὶ γέφυρα παρέκειτο τῷ ἱερῷ τῶν ἄνω πόλιν. αὐτῇ τότε μέση τ τυράννων λεὼ καὶ δ ἡμίσεα ῥ. τὸ δ' πλῆθ ἑκατέροις, φύρδην ἐφέστηκει. ἰσθοῦσοι μὲν πρόσω σῶσαι μόνα, καὶ ἀναγκαῖοι, μετέωροι συγγνώμης ἐλπίδ ῥωμαῖοι δ' καὶ σφᾶς μᾶλλον παραδοκῶντες αὐτῶν τὴν ἀξίωσιν. ὑφαρπάζει δ' εἰς ἀμαθεστάτης τίτ, θυμοῦται βελῶν μὴ σφίσιν ἐγκρατεῖς, καὶ τ ἑρμαῖα ὑφαρπάσθαι μὴ, ὅπερ ἐκ τεκμηρίου δ κρατεῖν, πρῶτ πρῆξαι λέγει. ἀρχὴ γὰρ δὴ κεκορέσθαι τ τῆς πατρίδ κακῶν, ἄνδρες, οἱ μήτε τῆς ἡμετέρας τῆς δυνάμεως, μήτε τῆς ἑαυτῶν ἀσθενείας εὐτυχίαν λαβόντες, ὁρμὴ δ' ἀσκέπτως καὶ μανίᾳ, τὸν τε δῆμον, καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἀπολωλεκότες, ἀπολεῖσθαι δ καὶ αὐτοὶ δικαίως; εἰ πρῶτον μὲν ἀφ' δ πομπῆ εἶλεν ὑμᾶς κ κράτ, σφᾶς ἐπωσάσθε νεωτερισμούς, ἔπειτα καὶ φανερὸν ἐγένεσθε πρὸς ῥωμαίους πόλεμον; ἁρπάσαντες πλῆθ πεμφθέντες; κ μὲν ἐλάχιστον ὑμῖν μέρ ἀντήρκεσε δ ῥωμαίων στρατιωτικῇ. πρὸ πολεμίων συμμαχῶν; ἐ π τῶν ἔξω τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας ἐθνῶν ἐμέλλεν αἰρήσεσθαι ἰουδαίους πρὸ ῥωμαίων; ἀλλ' ἄλκῃ σωμάτων; καὶ μὴν ἴστε γερμανοὺς δουλευούσας ἡμῖν ὀχυρώτη

B

C

D

E

F

G

τα

ἢ τειχῶν; καὶ τίς μείζων ὠκεανὸς τείχους κώλυμα, ὃν
ὑμῖν ἐβεβλήκασιν οἱ Βρεττανοὶ, τὰ Ῥωμαίων ὅπλα σέβον-
τες; καρτερίαν ψυχῆς καὶ πανουργίαν στρατηγῶν; ἀλ-
λὰ μᾶλλον ἤδειτε καὶ καρχηδονίους ἀπόλεμον. παρῆν ὑ-
μᾶς ἐπιχειρεῖν Ῥωμαίων, ἢ Ῥωμαίων φιλανθρωπία
οἰ πρῶτον μὲν ὑμῖν τόν τε χώραν ἐδόμεν νέμεσθαι, καὶ
βασιλεῖς ὁμοφύλους ἐπεστήσαμεν ἔπειτα τοὺς πατρίους
νόμους ἐτηρήσαμεν, καὶ ζῆν οὐ μόνον καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ
καὶ τοὺς ἄλλους ἐπετρέψαμεν ὡς ἐθέλεσθε. τὸ δὲ μέγιστον,
δασμολογεῖν τὰ ὑμῖν δοκοῦν τῷ θεῷ, καὶ ἀναθήματα συλλέ-
γειν ἐπετρέψαμεν· καὶ τοὺς πάντα φέροντας ὅτε ἐνδεῖς
ἦσαμεν, ὅτε ἐκωλύσαμεν, ἵν' ἡμεῖν πλουσιώ-
τεροι, καὶ εὐδαιμονέσθε τοῖς ἡμετέροις χρήμασι καθ'
ἡμῶν. ἔπειτα τηλικούτων ἀγαθῶν ἀπολαύοντες, ὅτι
τοὺς εὐδαίμονας ἠνέγκατε τὸν πόρον, καὶ δίκλεω τὰ ἀπηνε-
στεύτων ἑρπετῶν, τοῖς σώμασι τὸν ἐναφήκατε. ἐγὼ
γοῦν κατεφρονήσατε τὸν νέρωνος ῥᾳθυμίας, καὶ παρ-
ῤῥήγματα, ἢ ἀτάσματα, τὸ ἄλλον χρόνον κακοήθως
ἠρεμοῦντες, ἐν τῇ μείζονι νόσῳ διεφάνητε, καὶ πρὸς ἐλ-
πίδας ἀναιδεῖς, καὶ ἀμέτρους ἐξετείνατε τὰς ἐπιθυμίας.
ἦκεν ὁ πατήρ ἐμὸς εἰς τὴν χώραν, ἃ πεμφθησόμενος ὑ-
μᾶς τὸν κύριον, ἀλλὰ νουθετήσων. δέον γοῦν ἕνεκα ὅτι
ἐπανάστασιν ἔθνους παρεῖν, ὅτι τὴν ἐξίζουσαν ὑμῶν ἁρα-
μεῖν, καὶ ταύτην ἐκπορθεῖν τὴν πόλιν εὐθέως, ὁ γαλι-
λαίαν ἐᾶτε καὶ τὰ περιχώρους, ὅπως ὑμῖν χρόνον εἰς μετα-
νοίαν. ἀλλ' ὑμῖν ἀσθενείας τὸ φιλάνθρωπον ἐδόκει, καὶ
τὴν ἡμετέρας πραότητος, τὴν τολμαν ἐπεθρέψατε.
νέρωνος οἰχομένου, ἔθ' ὅπερ ἐχρεῶν τοὺς πονηροτάτους ἐ-
ποιήσατε, καὶ ἐμφυλίοις ἡμῶν παραχαῖς ἐπεθαῤῥήσατε
καὶ χωρισθέντων εἰς τὴν ἀγυπτον ἐμοῦ τε καὶ τοῦ πατρὸς, εἰς
ἀφροσύνας καὶ πόλεμον κατεχήσασθε τοῖς κηρυξι. καὶ
τὸν ἡδέσθητε παράσημον αὐτοκράτορα γεγενημένους, ὡς
καὶ στρατηγὸς φιλανθρώπως ἐπράσσετε. μεσοφυγόσης
γοῦν ἡμῖν τῆς ἡγεμονίας, καὶ τῶν μὲν καὶ ταύτην ἠρεμοῦ-
ντων πάντων, πεσουμένων ἢ καὶ σειομένων τὸ ἔξω-
θεν ἐθνῶν, πόλιν οἰκείαν πολεμίοι. καὶ πρεσβείαν μὲν
ὑμῶν πρὸς τὸν ἑσπέριον εὐφράτην ὅτι νεωτερισμοῦ,
ἀφόβοι ἢ τειχῶν ἀνοικοδομούμενοι κηρυκεῖον ἦσαν, καὶ
τυράννων φιλονεικίαν, καὶ πόλεμον ἐμφύλιον, μόνα
τοῖς ἔτω πονηροῖς πρέποντα. ἦκον ὅτι τὴν πόλιν ἐγὼ,
ὡς ὁ πατρὸς ἄκοντος, λαβὼν σκυθρωπὸν ὡς ζυ-
γὸν μάτιον, τὸ δῆμον ἀκούσιον ἡρωϊκὰ φρονεῖν, ἤθλων. ὑ-
μᾶς παύσασθαι πρὸς πόλεμον παρεκάλουν, μέχρι πολλῶν
πολεμιωτῶν ἐφειδόμεθα, δεξιὰς αὐτομόλοις δέδω-
κα, καταφυγοῦσι πίστιν ἐτήρησα, πολλοὺς αἰχμαλώτους
ἠλέησα, τοὺς ἐπιόντας βασανίσας, ἐκάλασα τείχεσιν
ὑμετέροις μηχανὰς ἄκων προσῆγον, ἀεὶ φονῶντας
τοὺς σφαλέντας ἐφ' ὑμῖν κατέσχον. καὶ ἐκάστου νίκης
ἡδέως ἥμαρτον, ὑμᾶς εἰς εἰρήνην προκαλεσάμενος. ἐ ἱε-
ρὸν πλησίον γιγνόμενος, πόλιν ἑκὼν ἐξελαμβόμενος τὸ ἐ πολέ-
μιον νόμιον. φεισάμενος ἢ παρεκάλουν τὰ ἴδια ὑμᾶς αἰτῶν, καὶ
σῶσαι τὸν ἑαυτοῖς, δοὺς ἀδεῶς τε ἐξόδου καὶ πίστιν σω-
τηρίας. εἰ δὲ βάλησθε καὶ μάχης καιρὸν, ἐν ἄλλῳ τόπῳ,
πάντων ἀτρεμούντων, καὶ τὸν ναὸν ἰδίαις χερσὶ συνεπή-
σατε. ἔπειτα μιαρώτατοι προκαλεῖσθέ με τοῖς
λεγομένοις γῦν, ἵνα τι σώσητε τοιοῦτον οἷον ἀπώλεσε;

A murorum? Et qui major Oceano murus? atqve obſtaculum? quo ſepti Britanni, adorant arma Romanorum. Animorum obſtinatione, vel aſtutia ducum? Atqvi Carthaginenſes captos eſſe noveratis. Itaqve vos contra Romanos ipſorum excitavit humanitas, qui primum vobis & terram dedimus poſſidendam, & gentiles impoſuimus reges, deinde leges ſervavimus patrias, & vivere vos non ſolum diſcretos, ſed cum aliis etiam
B veſtra voluntate conceſſimus: quodq; maximum eſt, tributum capere Dei nomine, ac donaria colligere permiſimus: eaq; offerentes neqve monuimus, neqve prohibuimus, ut hoſtes nobis efficeremini ditiores, noſtraq; pecunia vos contra nos inſtrueretis: Ergo tantis bonis affecti, ſatietatem in eos qui hæc vobis præſtiterant, extuliſtis,
C & immitium exemplo ſerpentium virus blandientibus infudiſtis. Eſto, Neronis negligentiam contempſiſtis, & veluti ruptum aliquod membrum, ſive contractum alias, male quieti in majore vitio detecti eſtis, & ad ſpes improbas, etiam cupiditates immodicas explicaſtis. Venit pater meus ad patriam veſtram non ut pœnas a vobis ob ea quæ in Cæſtium commiſeratis, exigeret, ſed monitis emendaret. Deniqve cum deberet, ſi
D depopulandæ nationis cauſa veniſſet, ſtirpem veſtram petere, atqve hanc delere civitatem, Galilæam & circa eam loca vaſtare maluit, ut pœnitendi vobis præberet inducias. Sed hæc ejus humanitas infirmitas videbatur, noſtraq; lenitate aluiſtis audaciam. Et Nerone mortuo, feciſtis quod nequiſſimi ſolent, & ex inteſtinis noſtris
E diſſenſionibus fiduciam præſumpſiſtis: meq; ac patre meo digreſſis ad Ægyptum ad ſtruendum bellum tempus illud utile putaviſtis. Neq; vos puduit perturbare principes declaratos, quos etiam duces humaniſſimos fueratis experti. Deniq; ubi ad nos confugit imperium, & omnibus in eo
F quieſcentibus, per legatos autem gratulantibus exteris nationibus, ecce iterum hoſtes Judæi: & legationes quidem a vobis trans Euphraten uſq; novarum rerum gratia miſſæ, murorum autem novi ambitus: ſeditio etiam, tyrannorumq; contentio, & bellum inteſtinum, quæ ſola hujuſcemodi nequiſſimos decent. Juſſus ergo ab invito
G patre cum mandatis triſtibus ad civitatem venire, lætabar, cognito populum de pace ſentire. Ante bellum rogabam vos deſiſtere, pugnantibus aliquandiu parcebam, ſponte ad me venientibus dexteram dedi, fidem ſervavi confugientibus, multos captivos miſeratus, verberibus urgentes bellum coercui, muris veſtris machinas invitus admovi, ſemper cædis veſtræ cupidos milites continui. Quoties vici, toties vos ad pacem tanquam victus provocavi. Cum prope ad templum acceſſiſſem, conſulto iterum legis belli oblitus parcere vos propriis ſanctis orabam, templumqve ſervare, data vobis exeundi copia & fide ſalutis: vel etiam pugnare alio tempore ſi velletis, in alio loco facultatem præbui. Iſta omnia ſpreviſtis: & templum manibus veſtris incendiſtis. Deinde ſceleratiſſimi nunc me ad colloqvium provocatis, ut quid tale conſervetis quale periit?

Qua vosmetipsos salute dignos esse post templi excidium judicatis? Quinetiam nunc armati statis, & nec in extremis supplices assimulatis. O miseri, qua fiducia? Nonne populus vester exanimatus? Templum vero periit, mihiq; subdita est civitas: in manibus autem meis habetis animas vestras. Et tamen fortitudinis esse gloriam mortem arbitramini. Non contendam cum pertinacia vestra. Projectis autem armis, traditisq; corporibus, vitam vobis indulgeo, & sicut in privata domo, dominus mitis ultus graviora, cætera mihi servo. Ad hæc illi responderunt, fidem quidem se ab eo minime posse accipere: nam juraſſe nunqvam id facturos: exeundi vero per munitiones, qua murum sepserat, cum conjugibus ac liberis facultatem petebant. Ituros enim se in solitudinem ipsiq; oppidum relicturos. Ob hoc Titus vehementer iratus, quod in sorte captorum constituti, victorum sibi conditiones ponerent, declarari quidem his jussit voce præconis, ne ulterius ad se profugerent, neve fidem sperarent: nulli enim esse parcendum: cunctis autem viribus dimicarent, & quantum possent, saluti suæ consulerent: jam enim se omnia jure belli gesturum. Militibus autem diripere civitatem atqve inflammare permisit. Illi autem ipso quidem die nihil egerunt. postero autem die Archivum, Acram, & curiam, & qui vocatur Ophla, succendêre: & progrediebatur ignis usq; ad Helenæ regiam, quæ in media erat Acra: nec minus civitatis mortuis plenæ vici domusq; ardebant. Eodem die Izatæ regis filii, & fratres, cumq; his multi nobiles ex populo congregati, ut fidem sibi daret, Cæsari supplicarunt. Ille autem, quanquam cæteris omnibus iratus erat, mores tamen non mutavit, sed eos suscepit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat: regis autem filios ac propinqvos postea vinctos Romam perduxit, fidem obsidum præstaturos.

CAP. XIV.

De præda seditiosorũ & succensione interioris civitatis.

Seditiosi autem ad domum regiam profecti, ubi (quia tuta erat) multi facultates suas deposuerant, & Romanos hinc pellunt, & omnibus popularibus qui eo convenerant prope ad octo millia & quadringentos occisis pecuniam etiam diripuêre. Vivos autem duos milites Romanos cepêre, unum equitem, alterum peditem. & peditem quidem interfectum per omnem traxêre civitatem, velut uno corpore omnes Romanos ulciscerentur, eques vero quiddam his quod salûti foret, svadere pollicitus deducitur ad Simonem: cumq; ibi quæ diceret non haberet, Ardalæ cuidam ex numero ducum traditur puniendus. Is autem eum revinctis post terga manibus oculisq; fascia obstrictis, in conspectum Romanorum veluti capite cæsurus produxit. Verum ille, dum gladium Judæus educeret, ad Romanos refugit. Hunc Titus quoniam ab hostibus esset elapsus, non est passus quidem occidi, indignum vero esse Romanorum militem judicavit, quia vivus fuerat captus: & armis ablatis eum agmine pepulit, quæ res prudẽti viro gravior esse morte videbatur. postero autẽ die Romani, versis in fugam ex inferiori civitate latronibus, omnia Siloam usq; igni tradidêre

A οἵους ὑμᾶς αὐτοὺς ἀξιῶ τῷ θεῷ τ ναὸν σωτηρίας; ἀλλὰ καὶ νῦν μὴ τ ὅπλων ἐσήκατε, καὶ ἐν ἐχάτοις ἱκετεύετε γουῦ ἱκέτας, ὦ παλαιπωροι, τίνι πεποιθότες; ἐ νεκροὺς μὲν ὑμῶν ὁ δῆμος; οἴχεται γὰρ ὁ ναὸς, τὰ ἐμοὶ γὰρ ἡ πόλις· ἐν χερσὶ δὲ τ ἐμοῖς ἔχετε τὰς ψυχάς; εἰθ' ὑπολαμβάνετε δόξαν ἀνδρίας τὸ θανατᾶν, ἐ μᾶλλον ἐγὼ φιλονεικήσω πρὸς τὴν ἀπονοιαν ὑμῶν. φείσασθε τοίνυν τῶν ἑαυτῶν, καὶ ὡ δαδεστὶ τὰ σώματα, χαρίζομαι τὸ ζῆν. ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ πατρῴᾳ δεσπότης, τὰ μὲν ἀνήκεστα κολάσας, τὰ δὲ λοιπὰ σώζων ἐμαυτῷ.

B

Κεφ. λε.

Πρὸς ταῦτα ἀποκρίνονται, δεξιὰν μὲν μὴ δύνασθαι παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ὁμωμοκέναι γὰρ, μηδέποτε ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξοδον δι' ἡσυχίαν ἀφέντι χίσματος· ἀπὸ γυναικῶν δὲ καὶ τέκνων. ἀπελθόντας γὰρ εἰς τ ἔρημον, ἐ καταλείψειν αὐτοῖς τὴν πόλιν. πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας ὁ Τίτος, εἰ τύχοιεν ἁλωκότων ἔχοντες αἱρέσεις αὐτῷ πρότερον νενικηκότων, κηρύξας μὲν ἐκέλευσεν εἰς αὐτοὺς, μήτε αὐτὸ μολεῖν, μήτε δεξιὰν ἐλπίζειν· φείσασθαι γὰρ οὐδενὸς· ἀλλὰ ἅπασι δυνάμει μάχεσθαι, καὶ σώζειν ἑαυτοὺς, ὅπως ἂν δύνωνται· πάντα γὰρ αὐτοὺς ἤδη πράξειν πολέμιον νόμῳ. τοῖς δὲ ῥᾳδιώτατα ἐμπιπράναι, καὶ διαφθείρειν ἐπέτρεψε τὴν πόλιν. οἱ δὲ ἐκείνην μὲν ἐπέσχον τὴν ἡμέραν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, τε, τε δεχθὲν, καὶ τὴν ἄκραν, καὶ τὸ βουλευτήριον, καὶ τὸν ὀφλᾶν καλούμενον ὑφῆψαν· καὶ προῆλθε τὸ πῦρ μέχρι τ ἑλένης βασιλείων, ἃ δὴ κατὰ μέσην τὴν ἄκραν ἦν. ἐκαίοντο δ' οἴκοι πλήρεις, καὶ οἰκίαι νεκρῶν· καὶ τὸ λιμῷ διεφθαρμένων πλῆθος.

C

D

Κεφ. λς.

Κατὰ ταύτην τ ἡμέραν, οἵ, τε ἰζάτου βασιλέως υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ, πρὸς οἷς πολλοὶ τ ἐπιφανῶν δημοτῶν ἐκεῖ συνελθόντες, ἱκέτευσαν καὶ παρ' αὐτοῦ δοῦναι δεξιὰν αὐτοῖς. ὁ δὲ κατὰ πρὸς πάντας τοὺς ἄλλοις ὠργισμένος, οὐκ ἠλλάξατο τὸ ἦθος, δέχεται δὲ τοὺς ἄνδρας, καὶ τοὺς μὲν ἐν φρουρᾷ πάντας εἶχε, τοὺς δὲ βασιλέως παῖδας, ξὺν γυναιξὶν ὄντας, ὕστερον εἰς ῥώμην ἀπήγαγε, πίστιν ὁμήρων παρέξοντας.

E

Κεφ. λζ.

Οἱ στασιασταὶ δ' ὅτι τ βασιλικὸν ὁρμήσαντες αὐλὴν, εἰς ἓν δι' ὀχυρότητα πολλοὺς τοὺς κτήσεις ἐπιθέντο, τοὺς τε ῥωμαίους ἐπ' αὐτοὺς τρέπουται, καὶ τὸ συνηθροισμένον αὐτοῦ δῆμον πᾶν φονεύσαντες, ὀνομαὶ εἰς ὀκτακισχιλίους καὶ τετρακοσίους, τὰ χρήματα διήρπασαν· ἐζώγρησαν δὲ καὶ ῥωμαίων δύο, τὸν μὲν ἱππέα, τὸν δὲ πεζόν. καὶ τὸν μὲν πεζὸν ἀποφάξαντες δι' ὅλης ἕωσαν πρὸς τὴν πόλιν, ὥσπερ ἑνὶ σώματι πάντας ῥωμαίους ἀμυνόμενοι. ὁ δ' ἱππεὺς ὠφέλιμόν τι αὐτοῖς πρὸς σωτηρίαν ὑποθήσεσθαι λέγων, ἀνάγεται πρὸς σίμωνα, παρ' ᾧ μηδὲν ἐπὶ τῶν ἔχων, ἀρδάλα τινὶ τῶν ἡγεμόνων ὡς δώσοντι κολασθησόμενος. ὁ δ' αὐτὸν ἐπισώρευσε τῷ χάρει δήσας, καὶ ταινίᾳ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνέλιξε τ ῥωμαίων πρόκλησιν εἰς καταπληξιν. φθάνει δ' ἐκεῖνος εἰς τοὺς ῥωμαίους διαφυγών, ἐν ὅσῳ τὸ ξίφος ἐπάσατο ὁ ἰσδαῖος. ὃν τὴν διαφυγὴν μὲν ἐκ τ πολεμίων, ἀνελεῖν μὲν ἐκ ἠξίωσε πίστος. ἀνάξιον δ' ῥωμαίων εἶναι κρίνας, ὅτι ζῶν ἑλήφθη, τιμωρίαν ἐφείλετο, ξ ἐπάγματος ἐξέβαλεν, ἅπερ ἓν αἰχμωμένῳ θανάτου χαλεπώτερα.

F

G

Κεφ. λη.

Τῇ δ' ἑξῆς ῥωμαῖοι ἐπιφερόμενοι τοὺς λῃστὰς ἐκ τῶν κάτω πόλεως, τὰ μέχρι τ σιλωᾶ πάντα ἐνέπρησαν. καὶ τ

καὶ ἔδει μὲν ἤδη τὰ διαπεπραμένα, τῆς ἁρπαγῆς δημόσιον ἐπιδεῖν πάντα οἱ ζηλωταὶ παρεσκευασμένοι, ἀνεχώρουν εἰς τὸν ἄνω πόλιν. καὶ γὰρ αὐτοῖς μεταύοια μὲν ἀδεμία τῶν κακῶν, ἀλαζονεία δ' ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς. καιομένου γὰρ ἀφορῶντες τὸν πόλιν, ἱλαροῖς τοῖς προσώποις εὐθυμοι προσεδέχοντο τὸν τελευτὸν ἔλεγον· πεφονευμένων μὲν δήμων, κεκαυμένου δὲ ναοῦ, φλεγομένης δὲ ἄστεως, μηδὲν καταλιπόντες τοῖς πολεμίοις. ἀμέλει ὅγε ἰώσηπος ἐν ἐσχάτοις ἱκετεύων αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν λειψάνων τῆς πόλεως ἐκαμνεν. ἀλλὰ πολλὰ μὲν πρὸς τὴν ὠμότητα, καὶ τὴν ἀσέβειαν εἰπών, πολλὰ δὲ συμβουλεύσας πρὸς σωτηρίαν, ὀδὲν δὲ χαλεπαίνων πλέον ἀπηνέγκατο· ἐπεὶ δ' ὅτε προδοσίας ὑπὲρ τοῦ ὅρκου ἑαυτὸν ὑπέμενον, ὅτε πολεμεῖν ἐξ ἴσου ῥωμαίοις ἐθ' οἷοί τε ἦσαν, ὥσπερ ἱκέτῃ προικλημένοι· τότε δὲ φονεύειν ἐθέλουσι σκιὰν τὰς δεξιὰς, σκιδνάμενοι κατὰ τὸ ἔμπροσθεν τῆς πόλεως, τοῖς ἐρημίοις ὑπελόχων τοὺς αὐτομολεῖν ὁρμημένους. ἠλίσκοντο δὲ πολλοὶ, καὶ πάντας ὑποφαίνοντες, ὑπὰ γὰρ ἐνδείας οὐδὲ φυγεῖν ἴσχυον, ἐρρίπτουν αὐτῶν κυσὶ τοὺς νεκρούς. ἐδόκει δὲ πᾶσι τρόπος ἀπωλείας ἐλαφρότερος· ὥστε καὶ ῥωμαίοις ἀπηλπικότες ἤδη τὸ ἕλεον, ὅμως προσέφευγον, καὶ φονεύσι τοῖς ζηλωταῖς ἐκόντες ἐνέπιπτον. τόπος τε οὐδὲ τῆς πόλεως, οὐδὲς γυμνὸς ἦν, ἀλλὰ ἅπας νεκρῶν εἶχεν ἡ ῥύσεως. καὶ πεπλήρωτο νεκρῶν, ἢ ἀφ' ὑσσίν, ἢ ἀφ' λιμὸν ὀπολωλότων.

ΚΕΦ. λθ.

ΕΘαλπε δὲ τοὺς τε τυράννους, καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς ληστρικὸν, ἐλπὶς ἐκάστη πρὸς τὸ ὑπονόμων, εἰς οὓς καταφεύγοντες ἐκ προσεδόκων ὀρύνηθήσεσθαι· μὴ δὲ τὸν παντελῆ τῆς πόλεως ἅλωσιν, ἀναζυξάντων ῥωμαίων προελθόντες, ἀποδράσεσθαι ἐπεχείρουν. τὸ δὲ θεὸν ἀεὶ ὄνειρος αὐτοῖς. ἔτε γὰρ τὸ θεὸν, ἔτε ῥωμαίους λήσειν ἔμελλον. τὸ γοῦν καὶ τὸ μὲν τοῖς ὑπογείοις πεποιθότες, αὐτοὶ πλείονα τῶν ῥωμαίων ἐνέπιπτον, καὶ τοὺς ἐκ τῶν καιομένων καταφεύγοντας εἰς τοὺς διώρυχας, ἐκτεινόντες ἀνέδην καὶ ἐσύλων. κἂν εἴ τινος εὕροιεν τροφὴν ἁρπάζοντες, αἵματι πεφυρμένην κατέπινον. καὶ γὰρ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐν τῇ ἁρπαγῇ ἤδη πόλεμος αὐτοῖς ἐδοκεῖτο· εἰ δ' ἄν μοι μὴ φθάσαντες ὑπὸ τῆς ἁλώσεως, δι' ὑπερβολὴν ὠμότητος, γεύσασθαι καὶ τῶν νεκρῶν.

ΚΕΦ. μ.

ΚΑῖσαρ δ' ὡς ἀμήχανον καὶ ἐξελεῖν δίχα χωμάτων τὸν ἄνω πόλιν προκρημνισθὲν ἔσαν, διανέμει τοῖς ἔργοις τὰς δυνάμεις, λόγῳ μισθοὺς ἀκαδ' χαλεπὴ δὲ, διὰ τῆς ὕλης ἡ κομιδὴ, πάντων ὡς ἔφθη τὸν τεῖχος τὸν πόλιν ἐφ' ἑκατὸν σταδίους ἐψιλωμένων εἰς τὸ πρότερον χώματα τῶν μὲν ὑπὸ τεσσάρων στρατιῶν ἠγείρετο τὰ ἔργα καὶ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τῆς πόλεως, ἀντικρὺς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς. τὸ δὲ συμμαχικὸν πλῆθος, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος καὶ τὸν ξυστὸν, ἐξ ὧν κατὰ τὸν φυγὰν, καὶ τὸν σίμων πύργον, ὃν ὠκοδόμησε πρὸς ἰωάννῃν πολεμῶν ἑαυτῷ φρούριον. καὶ ταύτας τὰς ἡμέρας, οἱ τῶν ἰδουμαίων ἡγεμόνες κρύφα συνελθόντες, ἐβουλεύσαντο περὶ παραδόσεως σφῶν αὐτῶν, καὶ πέμψαντες ἄνδρας πέντε πρὸς τίτον. ἱκέτευον δοῦναι δεξιὰν αὐτοῖς. ὃ δὲ καὶ τοὺς τυράννους ἐνδώσειν ἐλπίσας, ὑποπτευθέντων ἰδουμαίων, οἱ πολὺ δὲ πολέμου μέρος ἦσαν, σφαδέως μὲν, ἀλλ' ἂν καταινέσειε τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς,

A & oppidum quidem gaudebant absumi, rapinis vero carebant: quoniam latrones exinanitis prius omnibus, in superiorem civitatem recedebāt. Erat namqve illis malorum quidem nulla pœnitudo: arrogantia autem tanquam in rebus secundis. Deniqve ardere civitatem lætis vultibus aspicientes, alacri voto mortem se expectare dicebant, quod perempto populo, incenso templo, & flagrante oppido, nihil essent hostibus relicturi. Sed tamen Josephus in extremis eorum rebus, pro reliquiis civitatis obsecrando laborabat. Sed multa quidem in eorum crudelitatem atqve impietatem locutus, multa vero pro salute adhortatus, nihil amplius quam elusus est: quia neqve se tradere propter jusjurandum patiebantur, neqve pugnare cum Romanis ex æqvo jam poterāt, veluti custodia circumvallati: cædisq; insuper consvetudo dexteras commovebat. Dispersi autem per civitatem, per ruinas latitabant, profugere paratis insidiantes. Multi autem capiebantur, omnesq; interficiebantur: nam propter inediam fugere non valebant: mortuos autem canibus projiciebant. Omne autem pereundi genus, fame levius videbatur: adeo ut ad Romanos qvoqve sine licentia, etiam desperata misericordia, tamen fugerent: atqve in seditiosos a cæde non cessantes, sponte inciderent. nullusq; in civitate locus vacuus erat: sed cuncta mortuos habebant, quos fames aut latrones confecerant, & cadaveribus eorum plena erant, qui alimentorum penuria vel seditione perierant. Tyrannos autem fovebat, factionemq; latrorum, spes ultima sita in cloacis: quo si fugissent, minime invenirī posse arbitrabantur: sed peracto excidio, post Romanorum digressum prodire ac fugere cogitabant. Id autem plane illis erat somnium. Nec enim vel Deum, vel Romanos fuerant latituri. Tunc quidem subterraneis freti, plura quam Romani concremabant, & qui ex incendiis fugientes in cuniculos descendissent, eos improbe necabant, itemq; spoliabant. Quinetiam cibum sicubi reperissent concretum sangvine rapientes, devorabant. Erat autem inter se illis jam rapinarum causa bellum, eosq; putaverim, nisi excidio prævenīti essent, nimia crudelitate mortuorū quoque corpora degustaturos fuisse.

CAP. XV.

CÆsar autem fieri non posse prospiciens, ut sine aggeribus superiorem caperet civitatem, in præruptō undiqve loco sitam, distribuit operibus militem vicesimo die mensis Augusti. Erat autem transvectio materiæ difficilis: omnibus, ut dictum est, circum civitatem usq; ad centesimum stadium in priorum aggerum extructione detonsis. Quatuor quidem legionum opus in Occidentali parte civitatis contra aulam regiam erigitur: auxiliarium vero manus, & cætera multitudo xystum versus, ac pontem, & Simonis turrim, quam cum Joanne bellum gerens, pro castello sibi ædificaverat. His autem diebus, Idumæorum duces clam congregati, consilium de sui traditione cepēre: missisqve ad Titum quinque, ut dexteram sibi daret, precabantur. Ille vero tyrannos sperans esse cessuros Idumæis abstractis, qvoniam belli pars videbantur, sero qvidem, veruntamen vitā his polli-

Superior pars civitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Judæorum ad Titum.

BIBL. UNIV. GENT

legatos remisit. Discessum autem parantibus Simon præsensit, & eos qvidem, qvi ad Titum perrexerant, quinqve viros statim occidit: duces vero, qvorum nobilissimus erat Sosæ filius Jacobus, correptos in custodiam conjicit. Nec multitudinem Idumæorum, abductis rectoribus, quid ageret nescientem, sine custodia habebat: sed diligentioribus eam custodiis amplectebatur: & tamen custodes profugientibus obstare non poterant. Qvamvis enim multi necarentur, plures tamen erant qvi fugerent. Omnes autem suscipiebantur a Romanis, quod Titus nimia lenitate priora præcepta neglexerat: ipsiqve milites jam & spe lucri, & satietate, cædibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum conjugibus ac liberis, parvo quenque pretio venundabant. Cum multi autem distraherentur, & emptores pauci essent, qvanqvam voce præconis edixerat, ne qvis solus transfugeret: ut eo modo familias suas educerent, tamen hos qvoqve recipiebat: appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidem multitudo væniit. Ex populo vero servati sunt plusquam quadraginta millia, quos imperator quomodo cuiq; gratum erat, dimisit. Iisdem autem diebus etiam sacerdotum unus, filius Thebuthi, nomine Jesus, accepta fide salutis a Cæsare, ut de sacris donariis quædam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo, his quæ in templo erant posita, similia: mensasq; & crateras, & pateras, omnia ex auro solido & gravissimo facta. Tradit etiam vela, pontificum indumenta, cum gemmis, & vasa multa sacrificio comparata. Quinetiam custos sacræ pecuniæ comprehensus, Phineas nomine, vestes & cingula sacerdotum ostendit, multamq; purpurã & coccum, quæ ad usum reposita catapetasmatis servabantur. Cum quibus aliquantum cinnami erat, casiæ, pigmentorumqve aliorum multitudo, quibus commixtis Deo in dies singulos adolebant. Tradita sunt autem ab eo & ex aliis opibus multa, & sacra ornamenta non pauca: quorum gratia, licet vi capto, ut transfugæ tamen data est venia.

CAP. XVI.

De occupata reliqva parte civitatis.

IAm vero perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat a cœpto opere octavus & decimus dies, Romani quidem machinas admovebant. Seditiosorum autem alii, qui civitatem desperaverant, muris relictis in Acram recedebant, alii se in cloacas demittebant: multi dispositi prohibebant eos qui arietes applicarent. hos autem superabant multitudine ac virtute Romani: quodqve maximum est, læti mœstos atqve jam debiles. Cum autem pars esset aliqua muri subruta, nonnullæq; turres arietibus pulsatæ cessissent, statim quidem propugnatores earũ diffugiunt: timor autem etiam tyrannos necessitate major invadit. nam & priusquam transgrederentur hostes, torpore tenebantur, & ad fugiendum suspensi erant. Videres autem paulo ante superbos, & factis impiis arrogantes, ita tunc humiles esse ac trémere, ut miseranda esset, quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem ambitu & muro, quo mœnia çingebantur, invaso atqve perrupto, custodes pellere, atqve egredi:

A καὶ τὰς ἄνδρας ἀνέπεμψε. Διδασκαλομένων δ' ἐπιχωρεῖν, αὐθαίρετοι σίμωνι, καὶ πεντε μὲν τὰς ἀπλήστους ἐκείνους ἔπεν, δύο δὲ ἀναιρεῖ τὰς δ' ἡγεμόνας, ὧν Ἰακωβος ὁ Σωσᾶ ἐπημότατος ἦν. ὁ δ' Σωσᾶ ἰάκωβος συλλαβὼν ἤρχυσε. τὸ δὲ πλῆθος τὸ ἰδουμαίων ἀμηχανῶν ἔχ' τὴ ἀφαίρεσιν τὴ ἡγεμόνων οὐκ ἀφύλακτον εἶχε, καὶ τὸ τεῖχος φορεῖς ἐπιμελεστέρας διελάμβανεν. ἐ μὲν ἀπίσχυον οἱ φερεοὶ πρὸς τὰς αὐτομολίας ἰσχυον. ἀλλὰ καὶ πολὺς ὧν φονευομένων, πολὺ πλείους οἱ διαφεύγοντες ἦσαν. ἐδέχοντο δ' ῥωμαῖοι πάντας, ὅτε πότε διὰ πεῖσμα τὸ πρότερον ἀμελήσαντος Τίτου γέλματος, καὶ αὖτοὶ κορυ B δ' κτείνειν ἀπεχόμενοι, ἐ κέρδος ἐλπίδι. τὰς δὲ δημοτικὰς καταλιπόντες μόνας, τὰ ἄλλον ὄχλον ἐπώλουν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐλαχίστης τιμῆς ἕκαστον, πλῆθος τε τῶν πιπρασκομένων, καὶ ὀλιγότητι τῶν ὠνουμένων. καίπερ δὲ προκηρύξας μηδένα μένειν αὐτομολεῖν, ὅπως καὶ ῥᾳδίας ἐξαγάγοιεν, ὅμως καὶ τότας ἐδέχετο· ἐπέσπετο μὲν τισὶ C διακρινοῦντας ἀπ' αὐτῶν, εἴ τις εἴη κολάσεως ἄξιος· ἐ τὰ μὲν ἀπεμπολῆ ἔντων, ἀπίρου τι πλῆθος ἦν. οἱ δὲ ἡμοῦντες διεσώθησαν ὑπὲρ πεντακισμυρίους, οὓς διαφῆκε Καῖσαρ, ἢ φίλον ἕκαστον.

Κεφ. μα.

ΕΝ δὲ τὰ αὐτὰς ἡμέραις, ἐ τῶν ἱερέων τις Ἰησοῦς ὄνομα, λαβὼν παρ' ἰσωτηρίας ὅρκους παρὰ Καίσαρος, ἐφ' ᾧ παραδώσει τινὰ τῶν ἱερῶν κειμηλίων, ἔξεισι, ἐ παραδίδωσιν ἀπὸ τοῦ πίνακος τοῦ ναοῦ, λυχνίας D δύο, τὰς τὰ ναὸν κειμήλιας παραπλησίας, τραπέζας τε, ἐ κρατῆρας, καὶ φιάλας, πάνθ' ὁλόχρυσα, καὶ βαρύτατα. παραδίδωσι δὲ καὶ τὰ καταπετάσματα, καὶ τὰ ἐνδύματα τὰ ἀρχιερέων, σὺν τοῖς λίθοις. ἐ πολλὰ τ' ἄλλα τῶν ἱερουργίας σκευῶν ἄλλα. συλληφθεὶς δὲ καὶ ὁ φυλαξ τοῦ ἱεροῦ φινέας ὄνομα, τούς τε χιτῶνας, καὶ τὰς ζώνας ἐπέδειξε τὰ ἱερέων, πορφύρᾳ τε πολλῇ καὶ κόκκῳ, ἃ πρὸς χρείας ἀπέκειτο τοῦ καταπετάσματος· σὺν οἷς κιννάμωμόν τε πολὺ καὶ κασίαν, ἐ πλῆθος ἑτέρων ἀρωμάτων, ἃ συμμίσγοντες ἐθυμίων ἑσημέραι τῷ θεῷ. παρεδίδου δὲ ταῦτα πολλὰ καὶ τὰ ἄλλων κειμηλίων, κόσμος ἱερὸς οὐκ ὀλίγος, ἅπερ αὐτῷ βίᾳ ληφθέντι, πλὴν τὰ αὐτομόλων συγγνώμην ἔδωκε.

Κεφ. μβ.

ΣΥντετελεσμένων δὴ ἤδη καὶ τὰ χώματος ἑβδόμη γοργοπαῖος μὴν, ἐν ὀκτωκαιδέκατος ἡμέραις, ῥωμαῖοι μὲν προσῆγον τὰς μηχανάς. τῶν δ' ἰουδαίων, οἱ μὲν ἀπεγνωκότες ἤδη τὴν πόλιν, ἀνεχώρουν εἰς τὸν ἄκραν· οἱ δ' ἐγκατιδύοντο τοῖς ὑπονόμοις· πολλοὶ δ' διαφθάντες ἡμιῶντο τοὺς προσάγοντας τὰς ἐλεπόλεις ἐκράτουν δ' καὶ τούτων ῥωμαῖοι, πλήθει τε καὶ βίᾳ, καὶ τὸ μέγιστον, ἀθυμοῦντες ἀθύμων ἤδη, καὶ παρειμένων. ὡς δ' προσέβαλον μέρος τι τοῦ τείχους, καὶ τινες τῶν πύργων τυπτόμενοι τοῖς κριοῖς ἐπέπτωσαν, φυγὴ μὲν ἦν ἀθρόως τῶν ἀμυνομένων, δέος δ' καὶ τοὺς τυράννους ἐμπίπτει σφοδρότερον τῆς ἀνάγκης. πρὶν δὲ ὑπερβῆναι τοὺς πολεμίους, ἐναρχόν τε καὶ μετέωροι τοῖς φυγὴν ἦσαν. ἰδὼν δ' ἰδὼν τοὺς πάλαι σεβαρούς, καὶ τοῖς ἀσεβήμασιν ἀλαζόνας, πτοὶ πεπτηῶτας καὶ τρέμοντας, ὡς ἐλεεινὸν εἶναι καίπερ ἐν πονηροτάτοις τὴν μεταβολήν. ὥρμησαν μὲν οὖν ἐπὶ τὸ ἐσχατείχισμα θραμένιτης, ὠσειάν τε τοὺς φρουροὺς, καὶ διαπτάντες ἐξελθὼν. ὡς δ'

F

G

legatos remisit. Discessum autem parantibus Simon præsensit, & eos qvidem, qvi ad Titum perrexerant, quinqve viros statim occidit: duces vero, qvorum nobilissimus erat Sosæ filius Jacobus, correptos in custodiam conjicit. Nec multitudinem Idumæorum, abductis rectoribus, quid ageret nescientem, sine custodia habebat: sed diligentioribus eam custodiis amplectebatur: & tamen custodes profugientibus obstare non poterant. Qvamvis enim multi necarentur, plures tamen erant qvi fugerent. Omnes autem suscipiebantur a Romanis, quod Titus nimia lenitate priora præcepta neglexerat: ipsiqve milites jam & spe lucri, & satietate, cædibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum conjugibus ac liberis, parvo quenque pretio venundabant. Cum multi autem distraherentur, & emptores pauci essent, qvanqvam voce præconis edixerat, ne qvis solus transfugeret: ut eo modo familias suas educerent, tamen hos qvoqve recipiebat: appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidem multitudo væniit. Ex populo vero servati sunt plusquam quadraginta millia, quos imperator quomodo cuiq; gratum erat, dimisit. Iisdem autem diebus etiam sacerdotum unus, filius Thebuthi, nomine Jesus, accepta fide salutis a Cæsare, ut de sacris donariis quædam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo, his quæ in templo erant posita, similia: mensasq; & crateras, & pateras, omnia ex auro solido & gravissimo facta. Tradit etiam vela, pontificum indumenta, cum gemmis, & vasa multa sacrificio comparata. Quinetiam custos sacræ pecuniæ comprehensus, Phineas nomine, vestes & cingula sacerdotum ostendit, multamq; purpurã & coccum, quæ ad usum reposita catapetasmatis servabantur. Cum quibus aliquantum cinnami erat, casiæ, pigmentorumqve aliorum multitudo, quibus commixtis Deo in dies singulos adolebant. Tradita sunt autem ab eo & ex aliis opibus multa, & sacra ornamenta non pauca: quorum gratia, licet vi capto, ut transfugæ tamen data est venia.

CAP. XVI.

De occupata reliqva parte civitatis.

IAm vero perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat a cœpto opere octavus & decimus dies, Romani quidem machinas admovebant. Seditiosorum autem alii, qui civitatem desperaverant, muris relictis in Acram recedebant, alii se in cloacas demittebant: multi dispositi prohibebant eos qui arietes applicarent. hos autem superabant multitudine ac virtute Romani: quodqve maximum est, læti mœstos atqve jam debiles. Cum autem pars esset aliqua muri subruta, nonnullæq; turres arietibus pulsatæ cessissent, statim quidem propugnatores earũ diffugiunt: timor autem etiam tyrannos necessitate major invadit. nam & priusquam transgrederentur hostes, torpore tenebantur, & ad fugiendum suspensi erant. Videres autem paulo ante superbos, & factis impiis arrogantes, ita tunc humiles esse ac trémere, ut miseranda esset, quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem ambitu & muro, quo mœnia çingebantur, invaso atqve perrupto, custodes pellere, atqve egredi:

ὡς ἢ τὰς μὲν πάλαι πιστὰς ἑώρων ἐδαμοῦ, διέφυγον δὲ ὅπῃ τινὶ σωτηρία ἔδοξεν ἑκάστοις ἡ ἀνάγκη. προσθέοντες δ', οἱ μὲν ὅλον ἀνατετραφθαι τὸ πρὸς δύσιν τεῖχος ἤγγελλον, οἱ δ' ἐμβεβληκέναι τὰς ῥωμαίους, οἱ δ' ἤδη τὸ πλησίον ἔνδον ζητοῦντες αὐτοὺς, ἕτεροι δ' ἀφορᾶν ἔφασαν ἐπὶ τῶν πύργων πολεμίους ἕλεγον πλάζοντας τὰς ὄψεις ὑπὸ δέους, ὑπὸ φόβου πεσόντες, ἀνωμοζον τῷ ἑαυτῶν φρενοβλάβειαν. καὶ καθάπερ ἐσπανισμένοι τὰ νεῦρα, τῆς φυγῆς ἠπόρουν. ἔνθα δὴ μάλιστ' ἄν τις καταμάθοι τῷ τε ὑπὸ θεοῦ δυνάμιν ὑπὲρ τοὺς ἀνοσίους, καὶ τῷ ῥωμαίων τύχῃ. οἱ μὲν γὰρ τύραννοι, τὸ ἀσφαλὲς ἐκμηνυσαν ἑαυτοὺς, καὶ τῶν πύργων καταβῆσαν ἑκόντες, ἐφ' ὧν βίᾳ μὲν οὐδεὶς πω ἀλῶναι μόνῳ δ' ἐδύναντο λιμῷ. ῥωμαῖοι δ' ὅσα δὴ τοῖς ἀθενεστέροις τείχεσι καμόντες παρέλαβον τύχῃ τὰ μὴ δυνατὰ τοῖς ὀργάνοις. πάντες γὰρ ἰσχυρότεροι μηχανήματος ἦσαν οἱ τρεῖς πύργοι, οἷς ὧν ἀνωτέρω δεδηλώκαμεν. καταλιπόντες δὴ τούτους, μᾶλλον δ' ὑπὸ θεοῦ καταβληθέντες ἀπ' αὐτῶν, ὥρμησαν ἐς τὸν ὑπὸ σιλοᾶ φάραγγα καταφεύγοντες. αὖθις δ' ὀλίγον ἀνακύψαντες ἐκ θέους, ὥρμησαν ἐπὶ τὸ τῆδε τοῖχισμα. χρησάμενοι δὲ τῇ τόλμῃ ἀμφὶ νεσπέρας δ' ἀνάγκης, κατέσχησαν γὰρ ἤδη τὸν ἰσχὺν ἅμα τῷ δέει τε συμφορᾶς, ὑπὸ τῶν φρουρῶν ἀνωθοῦν, σκεδασθέντες ὑπ' ἀλλήλων, κατέδυσαν εἰς τοὺς ὑπονόμους. ῥωμαῖοι δὲ τῶν τειχῶν κρατήσαντες, τάς τε σημαίας ἔρησαν ὑπὲρ τῶν πύργων, καὶ μετ' κρότου καὶ χαρᾶς ἐπῳάνιζον ὑπὲρ τῇ νίκῃ, πολὺ δ' ἀρχῆς κυβέρνεσον δὲ πολέμου τὸ τέλος εὑρηκότες. ἀνοιμωκτοὶ γοῦν δὲ τελευταῖοι τείχους ὑπεβάντες ἠπίσω, καὶ μηδένα βλέποντες ἀντίπαλον, ἀήθως ἠπόρουν. εἰσχυθέντες δὲ τοῖς στενωποῖς ξιφήρεις, τούς τε καταλαμβανομένους ἐφόνευον ἀνέδην, καὶ τῶν συμφυγόντων τοὺς οἰκίας, αὐτανδρους ἐνεπίπρασαν. πολλὰ δὲ κερδαίζοντες, ἐπὶ ἐνδεῖν παρέλθοιεν ἐφ' ἁρπαγῇ ὅλας οἰκίας νεκρῶν κατελάμβανον, καὶ τὰ δώματα πλήρη τῶν λιμῷ πεφθαρμένων. ἔπειτα πρὸς τὸν ὄψιν πεφρικότες, κενοῖς χερσὶν ἐξήεσαν. ὁ μὲν οἰκτείροντες τοὺς ἔτως ἀπολωλότας, τοιοῦτο καὶ πρὸς τοὺς ζῶντας ἔπασχον. ἀλλὰ τὸν ἐντυχόντα διελαύνοντες, ἀπέφραξαν μὲν τοὺς στενωποὺς νεκροῖς, αἵματι δ' ὅλην τὴν πόλιν κατέκλυσαν, ὡς πολλὰ τῶν φλεγομένων σβεσθῆναι τοῦ φόνου. καὶ οἱ μὲν κτείνοντες, ἐπαύσαντο πρὸς ἑσπέραν, ἐν τῇ νυκτὶ, τὸ πῦρ ἐπεκράτει. φλεγομένοις δ' ἐπανέτειλεν ἱεροσολύμοις, ἡμέρᾳ χορπαίᾳ μηνὸς ὀλδόης πόλει τοσαύτας χρησαμένῃ συμφορᾶς καὶ τηλικαύτης, ὅσους ἀπὸ κτίσεως ἀγαθοῖς κεχρημένη, πάντως ἂν ὑπόφθονον ἔδοξεν, ἡ μὲν ἀξία κατ' ἀλλότριον τηλικούτων ἀτυχημάτων, ἢ τὸ γηγενὲς σφετέρων ἐνεγκεῖν, ὑφ' ἧς ἐνετράφη.

ΚΕΦ. μγ.

ΠΑρελθὼν ὁ πτος ἔσω, τότ' ἄλλα τῆς ὀχυρότητος τοῦ τείχους πόλιν, καὶ τῶν πύργων ἀπεθαύμασεν, ὃς οἱ τύραννοι καὶ φρενοβλάβειαν ἀπέλιπον. καταδὼν γὰρ τότε ναὸν αὐτῶν ὕψος, καὶ τὸ μέγεθος ἑκάστης πέτρας, τοῦ τε ἀκριβείας τῆς ἁρμονίας, καὶ ὅσα μὲν εὖρος, ἡλίκοι ἦσαν τοῦ ἀναπαύσιν, σὺν θεῷ γ' ἐπολεμήσαμεν ἔφη, καὶ θεὸς οὗ ὁ τῶνδε τῶν ἐρυμάτων ἰουδαίους καθελών. ἐπεὶ χεῖρες τε ἀνθρώπων ἢ μηχαναὶ, τὰ πρὸς τούτους τοὺς πύργους δυνάμεις; τότε

A cum vero, qvos antea fideles habuerant, nusqvā viderent, fugiebant qvo qvemqve necessitas impulisset. Adeuntes autem alii cum totum ab Occidente murum subversum esse nunciarent, alii subiisse Romanos, ac etiam propinqvare se qværentes, alii etiam videre hostes in turribus affirmarent, metu fallente conspectum, in ora prostrati, pro sua dementia qverebantur: ac veluti succisi nervos, qva fugerent hæsitabant. Unde & B maxime qvis, & virtutem Dei perspexerit contra injustos, & fortunam Romanorum. Tyranni siqvidem semetipsos tuitione privavêre, ac sponte de turribus descendêre: unde vi nunqvam, sola vero fame capi poterant. Romani vero qui tantum in muris inferioribus laboraverant, eos qvos instrumentis non potuissent, nunc fortuna cepêre. Omnibus enim machinis tres turres validi- C ores erant, de qvibus supra memoravimus. Relictis itaq; his, vel (qvod est verius) Dei nutu ab his depulsi, confestim qvidem ad vallem Siloam confugêre. rursum autem ubi a metu paululum respiraverunt, munitionem qua murus erat accinctus ex ea parte petiêre. Usi autem infirmiori audacia, quam necessitate (jam enim vires eorum labor, metus & calamitas fregerat) a custodibus retruduntur, & per diversa disjecti, in cloacis D delitescunt. Romani vero muris potiti, signa in turribus posuêre: & plausu atqve lætitia victoriam & cantu celebrabant, qvod principio finem belli multo senserant leviorem. Deniqve fine sangvine murum nacti, novissimum non esse credebant, cumq; nullum reluctantem viderent, pro incerto mirabantur. In angustias autem viarum strictis gladiis fusi, & qvos cepissent inter- E ficiebant nullo discrimine: domosq; totas, cum omnibus qui eo confugerant, igni tradebant. Multas vero vastantes qvas prædæ causa penetrassent, integras mortuorum familias, & plenas mortuis tecta, qvos fames confecerat, offendebant. Ipsum deinde horrentes aspectum, vacuis manibus egrediebantur. Nec tamen eo modo peremptos miserantes idem etiam circa vivos F patiebantur: sed unumqvemqve obvium transfigendo, & angusta viarum cadaveribus obstruendo, totam civitatem sangvine diluêre, ut pleraq; incensorum cædes extingverent. Et occidentes qvidem vespere cessabant, nocte vero crescebat incendium. Ardentibus autem Hierosolymis, illuxit dies Septembris mensis octavus civitati, tot clades cum obsideretur expertæ, G quot bonis si usa esset ex qvo fuerat condita, invidenda fuisset: nulla tamen alia re tantis infelicitatibus digna, nisi quod talem progeniem qva subversa est, edidit. Intro autem Titus ingressus, & alia, & civitatis munitiones ac turrium cautes miratus est, qvas tyranni per dementiam deseruerant. Conspecta quidem earum solida altitudine, itemqve magnitudine, subtiliqve lapidum compagine singulorum, qvantumq; patebant vel qvantum erigerentur, Deo, inqvit, plane adjuvante pugnavimus: & Deus erat, qvi detraxit ab istis munimentis Judæos. Nam quæ hominum manus, aut quæ machinæ ad istas valerent? Tunc

quidem multa ejusmodi cum amicis collocutus est: quos vero a tyrannis vinctos in castellis reperit, relaxavit. Cum autem alia civitatis deleret, murosq; subverteret, eas turres fortunæ suæ monimentum reliquit: qua commilitante his potitus fuisset, quæ capi non potuissent. Quia ergo milites interficiendo defatigabantur, magnaqve adhuc extabat superstitum multitudo, solos quidem armatos Cæsar, & qui manum opponerent, jubet interfici, reliqvam vero multitudinem salvam esse. Illi autem cum his quos occidi mandatum fuerat, etiam senes, ac debiles trucidabant: vegetos autem atqve utiliores coactos in templũ in destinatum mulieribus ambitum concluserũt. Custodem autem his Cæsar apposuit unum ex libertis, & amicum suum Frontonem, qui fortunam quam quisque meritus esset, decerneret. Ille autem latrones quidem omnes, atqve seditiosos, cũ alius ab alio indicaretur occidit: juvenes autem lectos, qui procero atqve formoso essent corpore, triumpho servabat: ex residua multitudine septẽ & decem majores annis, vinctos mittit ad Ægyptum, operibus deputandos. Plurimos autem per provincias Titus distribuit, in spectaculis ferro & bestiis consumendos. Qui vero infra decimum & septimum annum ætatis agerent, venditi sunt. Iisdem autem diebus, quibus secernebantur a Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non præbebatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem præ multitudine hominum frumenti penuria.

CAP. XVII.

De numero captivorum & peremptorum.

ET captivorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt, nonaginta & septẽ millium comprehensus est numerus, mortuorum vero per omne tempus obsidionis undecies centum millia. Horum pleriqve gentiles fuêre, sed non indigenæ: ab omnibus enim regionibus ad azymorum diem festum congregati, bello subito circumfusi sunt: ubi primo quidem illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur, deinde citius fames. Quod autem caperet tantam hominum multitudinem civitas, certum erat ex his, qui subCestio fuerant enumerati. Is enim tunc vires civitatis ac florem Neroni significare cupiens, contemnenti nationem, a pontificibus petiit, ut si qvo modo possent multitudinem numerarent. Illi autem, cum dies festus adesset, qui Pascha vocatur, quando a nona quidem hora usqve ad undecimam hostias cædunt, per singulas vero contubernia non pauciorum quam decem virorum fiunt: solum enim epulari non licet, multi etiam viceni conveniunt: hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quingentas numeravêre. Fiunt autem, ut denos epulatores per singulas imputemus, vicies centena ac septingenta millia, sancti omnes ac puri: nec enim leprosis sive vitiliginosis, aut semine fluentibus, quos gonoroicos vocant, neqve mulieribus menstruo cruore pollutis, neqve aliis inquinatis participare sacrificia permittebatur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui religionis causa venissent. Magna vero hæc multitudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen velut in carcerem tota gens fato conclusa est, & farta hominibus civitas bello obsidebatur.

μὼ ἐν πολλὰ τοιαῦτα διειλέχθη πρὸς τοὺς φίλους τοὺς ὑπὸ τυράννων δεσμώτας οἰ καπηλήφθησαν εἰς τοὺς φρουρίοις ἀνῆκεν. αὐθις ὑπ τὸν ἄλλων ἀφανίζων πόλιν, ἐ τὰ τείχη καθασκάπτων, τέτους τοὺς πύργους καπέλιπε μνημεῖον ἰσχυ τ αὐτῦ τύχης, ἢ συσταλιώτοι χρήσαιμεν σκράτησε τ ἁλώναι μὴ δυναμένοις.

ΚΕΦ. μδ.

ΕΠὰ δ' οἱ στρατιῶ μὼ ἔκαμνον ἤδη φονεύοντες, πολὺ δέ τι πλῆθ τ φειόντων ἀνεφαίνετο, κελεύει κ̃σαρ, μόνους μὼ τοὺς ἐνόπλους ἐ χέρας ἀντιχόνλας κτείνειν, τὸ ἄλοιπον πλῆθ, ζωγρεῖν. οἱ ὑ μὴ τ παρηγελμένων τὸ, πρεσβύτερον, κ τοὺς ἀθενεῖς ἀνῆρων. τὸ δ' ἀκμάζον κ χρήσιμον εἰς τὸ ἱερὸν συνελάσαντες, ἐγκατέκλεισαν τῶ τ γυναικῶν περίβολον. ἐ φρουρὸν μὼ ἐπέστησε κ̃σαρ, ἕνα τ ἀπελεύθερον. φρόντωνα ὑ τ φίλων, ὅπικεκινδυνευκότα τὼ ἀξίαν ἑκάστω τύχην. ὁ ὑ τοὺς μὼ σωσιώδεις κ λῃστρικοὺς πάντας ἀπ' ἀλλήλων ἐνδεικνυμένους, ἀπέκτεινε. τ ὑ νέων τοὺς ὑψηλοτάτους κ καλοὺς ὅπιλέξας ἐτήρει τῷ θριάμβῳ, ὁ ὑ λοιπὸν πλῆθος τοὺς ὑπὲρ ἑπτακαίδεκα ἔτη ὄντας, ἐπεμψεν εἰς τὰ κατ' αἴγυπτον ἔργα πολείσους δ' εἰς τὰς ἐπαρχίας διεδωρήσατο πτ, φθαρησομένους ἐν τοῖς θεάτροις, σιδήρῳ κ θηρίοις. οἱ δ' ἔντὸς ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἐπράθησαν. ἐφθάρησαν δ' αὐτῶν ἐν αἷς διέκρινεν ὁ φρόντων ἡμέραις ὑπ' ἐνδείας, χίλιοι πρὸς τοῖς μυρίοις. οἱ μὼ ὑπὸ μίσους τ φυλάκων, μὴ μεταλαμβάνοντες τροφῆς, οἱ δ' ἀπροσπέμπτοι διεδόμενοι. πρὸς ὑ τὸ πλῆθ λιμὸς ἐνῆκε κ σῖτος.

ΚΕΦ. με.

ΤΩν μὼ οὖν αἰχμαλώτων πάντων ὅσοι καθ' ὅλον ἐλήφθη τ πόλεμον ἀριθμὸς ἐπέβη μυριάδες, καὶ ἑπτακισχίλιοι συνήχθη. τ δ' ἀπολωλότων κ πάσων τῶν πολιορκίαν, μυριάδες ἑκατὸν καὶ δέκα. τ τῶν τὸ πλέον ὁμόφυλον μὼ, ἀλλ' οὐκ ἐπιχώριον. ἀπὸ πάσης ὑ τ χώρας ἔλης ἐπὶ τὼ τ ἀζύμων ἑορτὼ συνελήλυθότες, ἐξαπίνης τῷ πολέμῳ περιεχέθησαν, ὡς τε τὸ μὼ πρῶτον αὐτοῖς τῶν στενοχωρίαν ἡμέρᾳ λοιμώδη φθορὰν, αὐθις ὑ κ λιμὸν ὠκύτερον. ὅτι δ' ἐχώρει τοσοῦτος ἡ πόλις, δῆλον ἐκ τ ὅτι κεφὰς συναριθμηθέντων, ὃς τὴν ἀκμὴν τ πόλεως ἐμήνυσεν ἡγεμόσι τῶν Ῥωμαίων βούλομ καὶ φρονῆσαι τ ἔθνος, παρεκάλεσε τοὺς ἀρχιερεῖς ἔπως δυνατὸν εἴη τῶν πληθῶν ἐξαριθμήσασθ. οἱ δ' ἐνιαύσιος ἑορτὴ, πάσχα καλεῖται, καθ' ἣν ὑσίαν μὼ ἀπὸ ἐνάτης ὥρας μέχρι ἑνδεκάτης, ὥσπερ ὑ φατρία πρὸς ἑκάστην γίνεται θυσίαν, οὐκ ἔλαττον ἀνδρῶν δέκα (μόνον γὰρ οὐκ ἔξεστι δαίνυσθ) πολλοὶ ὑ καὶ σὺν ἕκασιν αἱρούζον), τ μὼ θυμάτων ἑκατὸν πέντε μυριάδες ἠριθμήσαν, πρὸς ὑ πεντακισχίλια ἑξακόσια. γίνον ὑ ἀνδρῶν ἵν' ἑκάστῳ δέκα δαιτυμόνας θῶμεν, μυριάδες ἑβδομήκοντα κ διακόσιαι, καθαρῶν ἁπάντων κ ἁγίων. ὅτε γὰρ λεπροῖς, ὅτε γονορρύοις, ὅτε γυναιξὶν ἐπεμιλύοις, ὅτε τοῖς ἄλλως μεμιασμένοις ἐξὸν, τῆσδε τῆς θυσίας μεταλαμβάνειν. ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἀλλοφύλοις, ὅσοι κ θρησκείαν παρῆσαν. πολὺ ὑ ὅτ πλῆθ ἐξωθεν συνέρρει. τότε μὲν ὥσπερ εἰς εἱρκτὸν ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης πᾶν συνεκλείσθη τὸ ἔθν, κ νοσῶν ὁ πολεμ τὸν πόλιν ἀνδρῶν ἐκύκλωσε.

Πᾶσαν

Κεφ. μς.

Πάσαν γοῦν ἀνθρωπίνην καὶ δαιμόνιον φθορὰν ὑπερβάλλει τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων. ὅπη γοῦν τῶν φανερῶν, οὓς μὲν ἀνεῖλον, οὓς δ' ἡχμαλώτισαντο ῥωμαῖοι, οὓς δ' ἐν ταῖς ὑπονόμοις ἀνηρεύνων, καὶ πύθεσθαι ἀναξέηγνυμένοις, ὅσοις μὲν ἐνετύγχανον ἔκτεινον. εὕρισκον δ' καὶ νεκροὶ πλείους δισχιλίων, οἱ μὲν ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, οἱ δ' ὑπ' ἀλλήλων, τὸ πλέον δ' ὑπὸ λιμοῦ διεφθαρμένοι. δεινὴ δ' ὑπῆν τοῖς ἐπεισπίπτουσιν ὀδμὴ τῶν σωμάτων, ὡς πολλοὺς μὲν ἀναχωρεῖν δίχεως. τοὺς δ' ὑπὸ πλεονεξίας εἰσδύεσθαι νεκροὺς σεσωρευμένους ἐμπατοῦντας. πολλὰ γὰρ τῶν κειμηλίων ἐν ταῖς διώρυξιν εὑρίσκετο, καὶ πᾶσαν ἦσαν τὴν ὁδὸν ἐποίει τὸ κέρδος. ἀνήγοντο δ' καὶ δεσμῶται πολλοὶ τῶν τυράννων. οὐδὲ γὰρ ἐν ἐσχάτοις ἐπαύσαντο τῆς ὠμότητος. ἀπεπίσατο γε μὲν ὁ θεὸς ἀμφοτέρους ἀξίως. καὶ ἰωάννης μὲν λιμώττων μὴ τῶν ἀδελφῶν ἐν ταῖς ὑπονόμοις, λεὼ πολλάκις ὑπερηφάνησε φθῆναι ῥωμαίων δεξιὰν λαβεῖν ἱκέτευσε. σίμων δ' πολλὰ διαμαχήσας τῇ ἀνάγκῃ, ὡς διὰ τ' ἐξῆς δηλώσομεν, ἑαυτὸν παρέδωκεν. ἐφυλάχθη δ' ὁ μὲν τῷ θριάμβῳ σῴζεται· ὁ δ' ἰωάννης δεσμοῖς αἰωνίοις. ῥωμαῖοι δ' πάσης ἐσχατιὰς ἤδη ὑπερῆσαν, καὶ τὰ τείχη κατέσκαψαν.

Κεφ. μζ.

Ἑάλω μὲν οὕτως ἱεροσόλυμα ἔτει δεκάτῳ τῆς οὐεσπασιανοῦ ἡγεμονίας, γορπιαίου μηνὸς ὀγδόῃ. ἁλοῦσα δ' καὶ πρότερον πεντάκις, τὸ δεύτερον ἠρημώθη. ἀσωχαῖος μὲν γὰρ ὁ τῶν αἰγυπτίων βασιλεύς, καὶ μετ' αὐτὸν ἀντίοχος, ἔπειτα πομπήϊος, ὕπατος δὲ πούπιος οὐν ἡρώδῃ σῴζοντες ἑλόντες, ἐτήρησαν τῷ πάλιν. πρὸ δ' τούτων ὁ τῶν βαβυλωνίων βασιλεὺς κρατήσας, ἠρήμωσεν αὐτὴν μὴ ἔτη τῆς κτίσεως χίλια τετρακόσια ἑξήκοντα ὀκτὼ, μῆνας ἕξ. ὁ δ' πρῶτος κτίσας ἦν χαναναίων δυνάστης, ὁ τῇ πατρίῳ γλώσσῃ κληθεὶς, βασιλεὺς δίκαιος. ἦν γὰρ δὴ τοιοῦτος. διὰ τοῦτο ἱεράσατό τε τῷ θεῷ πρῶτος, καὶ τὸ ἱερὸν δειμάμενος, ἱεροσόλυμα τὴν πόλιν προσηγόρευσε, σόλυμα καλουμένην πρότερον. τὸν μὲν δὴ τῶν χαναναίων λαὸν ἐκβαλὼν ὁ τῶν ἰουδαίων βασιλεὺς δαβίδης, κατοικίζει τὸν ἴδιον, καὶ μετὰ τοῦτον ἔτεσι τετρακοσίοις ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ, μησὶν ἓξ, ὑπὸ βαβυλωνίων κατασκάπτεται. ἀπὸ δ' δαβίδου δὲ βασιλέως, ὃς πρῶτος αὐτῆς ἐβασίλευσεν ἰουδαίων, μέχρι τῆς ὑπὸ τίτου γραφομένης κατασκαφῆς, ἔτη χίλια ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἐννέα. ἀπὸ δ' τ' πρώτης κτίσεως, ἔτη μέχρι τῆς ἐσχάτης ἁλώσεως, δισχίλια ἑκατὸν ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτά. ἀλλὰ γὰρ οὔθ' ἡ ἀρχαιότης, οὔθ' ὁ βαθὺς πλοῦτος, οὔτε τὸ ἀμφιφοίτητος ὅλης τῆς οἰκουμένης ἔθνος, οὐθ' ἡ μεγάλη δόξη τῆς θρησκείας, ἤρκεσε πρὸς ἀπώλειαν αὐτῇ. τοιοῦτον μὲν δὴ τέλος τῆς ἱεροσολύμων πολιορκίας.

A Itaqve superat omnem humanam, & divinitus emissam pestem numerus peremptorum, quos partim palam occidêre, partim cepêre Romani. Rimantes enim cloacas, & sepulchra eruentes, qvos offendissent jugulabant. Inventi autem sunt ibi qvoqve plusqvam duo millia, quorum alii manu sua, plures autem mutuis se vulneribus interfecerant, cum alios fames corrupisset. Fœdus autem corporum odor introeuntibus occurrebat, adeo ut statim multi recederent: alii B plura habendi cupidine, congesta cadavera calcantes, se immergerent, multæ namque opes in cuniculis inveniebantur, nefasque omnem viam lucri faciebat. Subducebantur autem multi, qvos tyranni vinxerant: nec enim in extremis a crudelitate cessaverant. Ultus est autem Deus utrumque merito. Et Joannes quidem oppressus fame cum fratribus in cloacis, quam sæpe despexit, a Romanis dexteram sibi C dari precatus est. Simon vero multa vi cum necessitate luctatus sicut infra designabimus, semet tradidit. Servatus est autem alter, triumpho: Joannes autem vinculis sempiternis. Romani vero extremas urbis partes incendunt, murosque subvertunt.

CAP. XVIII.

D ITa qvidem Hierosolyma capta est, secundo anno principatus Vespasiani, Septembris mensis octavo die. Quinqvies autem prius capta, tunc iterum vastata est. Ægyptiorum qvidem rex Asochæus, & post eum Antiochus, deinde Pompejus, & post hos cum Herode Sosius captã urbẽ servavere. Antea vero rex Babyloniorum ea potitus excidit: post annos ex qvo ædificata E est, mille trecentos sexaginta, & menses octo, & dies sex. Primus autem conditor ejus fuerat Chananæorum dynasta, qui patria lingva justus appellatus est rex. Erat quippe talis. Ideoqve sacerdotium Deo primus exhibuit, & fano primum ædificato, Hierosolymam civitatem vocavit, cum ante Solyma vocaretur. Chananæorum qvidem populo rex Judæorum David pulso, colendam suo populo tradidit: & qva- F dringentesimo sexagesimoqvarto anno post, ac mensibus tribus, a Babyloniis eversa est. A rege autem Davide, qui primus Judæus in ea regnavit, usque ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centum septuaginta novem. Ex qvo primum autem condita est, usqve ad excidium. anni duo millia centum septuaginta septem. Sed enim neqve antiquitas, neque ingentes divitiæ, neqve per totum orbem terræ diffusa fama, nec magna religionis gloria qvicqvam juvit, qvominus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum obsidionis fuit.

Hierosolymæ urbis historia brevis.

POstqvam vero qvos occideret qvidve raperet, non habebat exercitus, qvod iratis animis omnia deerant (nec enim parcendo si esset qvod ageret, abstinuissent) jubet eos Cæsar totam funditus jam eruere civitatem ac templum: relictis quidem turribus, qvæ præter alias eminebant, Phasaelo & Hippico, & Mariamne: muriqve tanto, qvantum civitatem ab Occidente cingebat. Id qvidem, ut esset castrum illic custodiæ causa relinqvendis: turres autem, ut posteris indicarent qvalem civitatem, quamve munitissimam, Romanorum virtus obtinuisset. Alium vero totum ambitum civitatis ita complanavere diruentes, ut qvi ad eam accessissent, habitatam aliqvando esse vix crederent. Hic quidem finis eorum dementia, qvi novas res movere tentaverunt, Hierosolymis fuit, clarissimæ civitati, & apud omnes homines prædicatissimæ.

CAP. XIX.

De præmio militum.

CÆsar autem præsidio quidem illic statuit relinqvere decimam legionem, nonnullasqve alas equitum, ac peditum cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare universum cupiebat exercitum, pro rebus fortiter gestis, & debita viris fortibus præmia persolvere. Composito autem in medio ante castra magno tribunali, stans in eo cum procerum eminentissimis, unde ab omni milite posset audiri, magnam illis ait habere se gratiam, qvod benevolentia erga se, utendo perseveassent. Laudabat autem, qvod per omnia bella morigeri fuissent, qvodqve præliando fortitudinem in multis magnisqve periculis monstrassent, patriæ per se amplificantes imperium: omnibusqve planum facientes hominibus, qvia neqve hostium multitudo, neqve munitiones regionum, neqve magnitudines civitatum, vel audacia inconsulta, & immanitates efferæ adversantium, possint unqvam Romanorum vires, vel manus effugere, qvamvis in multis rebus aliqvi fortunam opitulantem habuerint. Pulchrum qvidem esse, ait, illos etiam bello finem imponere, qvod multo tempore gestum sit. nec n. optasse his, qvicqvam melius, cum id ingrederentur. Hoc autem pulchrius atq; præclarius, quod duces Romani & administratores imperii, ab his declaratos ac præmissos in imperiū cuncti libenter suscipiunt. & his qvæ ipsi decrevere, standum putant, agentes his gratias, qvi legissent. Mirari autem se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus alacritatem habuit tardiorem. Et illis tamen, qui pro majore vi clarius decertassent, vitamqve suam condecorassent fortibus factis, & re bene gesta militiam suam nobiliorem feciissent, dixit se & honores & præmia redditurum: nec ullum eorum, qui plus alio laborare voluisset, justa vicissitudine carituram: magnamqve sibi hujus rei fore diligentiam, quod magis vellet honorare virtutes eorū, qui militiæ socii fuissent, quam punire peccata.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ

ΛΟΓΟΣ Ζ.

ΚΕΦ. Α.

ΕΠΕΙ ΔΟΥΤΕ ΦΟΝΕΥΕΙΝ, ΟΥΤΕ ΑΡΠΑΖΕΙΝ ΕΙΧΕΝ Η ΣΤΡΑΤΙΑ, ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΘΥΜΟΙΣ ΑΠΛΙΠΟΝΤΩΝ, ΟΥ ΔΗΤΑ ΦΕΙΔΟΙ ΤΙΝΟΣ ΕΜΕΛΛΟΝ ΑΦΕΞΕΣΘΑΙ ΔΡΑΝ ΕΧΟΝΤΕΣ, ΚΕΛΕΥΕΙ ΚΑΙΣΑΡ ΗΔΗ ΤΟΥ ΤΕ ΠΟΛΙΝ ΑΠΑΣΑΝ, ΚΑΙ ΤΟΝ ΝΕΩΝ ΚΑΤΑΣΚΑΠΤΕΙΝ, ΠΥΡΓΟΥΣ ΜΕΝ, ΟΣΟΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΥΠΕΡΕΦΑΝΕΣΤΗΚΕΣΑΝ, ΚΑΤΑΛΙΠΟΝΤΑΣ, ΦΑΣΑΗΛΟΝ, ΙΠΠΙΚΟΝ, ΜΑΡΙΑΜΜΗΝ. ΤΕΙΧΟΣ ΔΕ ὍΣΟΝ ΤΟΥ ἘΞ ἘΑΥΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΠΕΡΙΕΧΟΝ. ΤΑΥΤΑ ΜΕΝ, ὍΠΩΣ ἜΝΗ ΤΟΙΣ ΥΠΟΛΕΙΦΘΗΣΟΜΕΝΟΙΣ ΦΡΟΥΡΟΙΣ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ ΤΟΥΣ ΠΥΡΓΟΥΣ Ἦ, ἽΝΑ ΤΟΙΣ ἜΠΕΙΤΑ ΣΗΜΑΙΝΩΣΙΝ, ΟἵΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΗΝΑ ΤΡΟΠΟΝ ὈΧΥΡΑΣ ΟὕΤΩΣ, ΚΡΑΤΗΣΑΝ Η ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΝΔΡΑΓΑΘΙΑ. ΤΟΝ ΔΕ ἌΛΛΟΝ ἍΠΑΝΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΠΕΡΙΒΟΛΟΝ, ΟὕΤΩΣ ἘΞΩΜΑΛΙΣΑΝ ΟΙ ΚΑΤΑΣΚΑΠΤΟΝΤΕΣ, ὡΣ ΜΗΔΕ ΠΙΣΤΑ ΟἰΚΗΘΗΝΑΙ ΠΟΤΕ ΤΟΙΣ ΠΑΡΕΣΟΜΕΝΟΙΣ. ΤΟΥΤΟ ΜΕΝ ΟΥΝ ΤΕΛΟΣ ΕΣΧΕ ΤΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΙΣΑΝΤΩΝ ΑΝΟΙΑΣ, ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΕΝΕΓΚΕΤΟ, ΛΑΜΠΡΑ ΤΕ ΠΟΛΕΙ, ΚΑΙ ΘΕΩ ΠΑΣΙΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΑΡΗΓΟΗΘΕΙΣΗ. ΚΑΙΣΑΡ Ἦ ΦΥΛΑΚΗΝ ΜΕΝ ΑὐΤΟΘΙ ΚΑΤΑΛΙΠΕΙΝ ἜΓΝΩ ΤΩΝ ΠΑΓΜΑΤΩΝ ΤΟ ΔΕΚΑΤΟΝ, ΚΑΙ ΤΙΝΑΣ ἴΛΑΣ ἹΠΠΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΧΟΥΣ ΠΕΖΩΝ.

ΚΕΦ. Β.

ΠΑΝΤΑ Ἦ ΗΔΗ ΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΔΙΩΚΗΚΩΣ, ἘΠΑΙΡΕΣΘΑΙ ΤΕ ΣΥΜΠΑΣΑΝ ἜΠΕΘΕΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΑΝ ὍΤΙ ΤΟΙΣ ΚΑΤΩΡΘΩΜΕΝΟΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΣΗΚΟΝΤΑ ΓΕΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΣΙΝ ἈΠΟΔΟΥΝΑΙ. ΠΛΗΘΕΝΤΟΣ ΟὖΝ ΑὐΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΤΑ ΜΕΣΟΝ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΡΟΥ ΠΑΡΕΜΒΟΛΟΥ ΒΗΜΑΤΟΣ. ΚΑΤΕΣΤΗΣΕ ΔΗΤΑ ΤΟΥΤΟΥ ΜΗ ΤΩΝ ἩΓΕΜΟΝΩΝ, ΕἰΣ ἘΠΗΚΟΟΝ ἈΠΑΣΗ ΤΗ ΣΤΡΑΤΙᾷ ἘΛΕΓΕ, ΧΑΡΙΝ ΜΕΝ ΠΟΛΛΗΝ ἜΧΕΙΝ ΑὐΤΟΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΑὐΤΟΝ ΔΙΝΟΙΑΣ, Η ΧΕΙΡΩΜΕΝΟΙ ΔΙΑΤΕΛΟΥΣΙΝ. ἘΩΝΗΣΕΣ Ἦ ΤΗΣ ἐΝ ΠΑΣΙ ΠΟΛΕΜΟΙΣ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑΣ. ΚΑΙ ἐΝ ΠΟΛΛΟΙΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙΣ ΚΙΝΔΥΝΟΙΣ ἌΜΑ ΤΗ ΨΥΧΗ ΣΩΜΑΣ ΑΝΔΡΙΚΑ ΠΑΡΕΣΧΟΝ, ΤΗ ΜΕΝ ΠΑΤΡΙΔΙ, ΚΑΙ ΔΙ' ΑὐΤΩΝ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΑὐΞΟΝΤΕΣ. ΦΑΝΕΡΟΝ Ἦ ΠΑΣΙΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΚΑΘΙΣΤΑΝΤΕΣ, ὍΤΙ ΜΗΤΕ ΠΛΗΘΟΣ ΠΟΛΕΜΙΩΝ, ΜΗΤΕ ΧΩΡΙΩΝ ὀΧΥΡΟΤΗΤΕΣ, Η ΜΕΓΕΘΗ ΠΟΛΕΩΝ, Η ΤΩΝ ἈΝΤΙΠΕΠΑΓΜΕΝΩΝ ἈΛΟΓΙΣΤΟΙ ὉΡΜΑΙ, ΚΑΙ ΘΗΡΙΩΔΕΙΣ ἈΓΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΔΥΝΑΙΝΤ' ἌΝΑΝΤΕ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΡΕΤΟΥ ΔΙΑΦΥΓΕΙΝ, ΚΑΝ ΕἰΣ ΠΟΛΛΑ ΤΙΝΕΣ ΤΟΥ ΤΥΧΗΝ ΕὐΡΩΝΤΑΙ ΣΩΜΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΟΥ. ΚΑΛΟΝ ΜΕΝ ΟΥΝ ἜΦΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΕΜΟ ΤΕΛΟΣ ΑὐΤΟΥΣ ἘΠΙΘΕΝΑΙ, ΠΟΛΛΟῦ ΧΡΕΙΝΩ ΓΙΝΟΜΕΝΟΥ. ΜΗΔΕ ΓΟ ΕὐΞΑΣΘΑΙ ΤΙ ΤΟΥΤΩΝ ἌΜΕΙΝΟΝ ὍΤΕ ΕἰΣ ΑὐΤΟΝ ΚΑΘΙΣΑΝΤΑ. ΤΟΥΤΟΥ Ἦ ΚΑΛΛΙΟΝ ΑὐΤΟΙΣ, ΚΑΙ ΛΑΜΠΡΟΤΕΡΟΝ ΥΠΑΡΧΕΙΝ, ὍΤΙ ΤΟΥΣ ἩΓΗΣΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΔΕΧΗΣ ἈΠΤΕΡΟΠΕΥΣΑΝΤΑΣ, ΑὐΤΩΝ ΧΕΙΡΟΠΗΣΑΝΤΩΝ, ΕἰΣ ΤΕ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΔΑ ΠΕΡΠΕΜΨΑΝΤΩΝ ἌΣΜΕΝΟΙ ΠΑΝΤΕΣ ΠΕΡΙΣΤΕΙΝΤΑΙ, ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΥΠ' ΑὐΤΩΝ ἐΓΝΩΣΜΕΝΟΙΣ ἐΜΜΕΝΟΥΣΙ, ΧΑΡΙΝ ἜΧΟΝΤΕΣ ΤΟΙΣ ἙΛΟΜΕΝΟΙΣ. ΘΑΥΜΑΖΕΙΝ ΜΕΝ ΟΥΝ ἜΦΗ ΠΑΝΤΑΣ ΚΑΙ ἈΓΑΠΑΝ, ΕἰΔΩΣ ὍΤΙ Ὃ ΔΙΚΑΙΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ΕὐΣΕΒΕΣΤΕΡΟΝ. ΤΟΙΣ ΜΕΝ ΤΟΙ ΔΙΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΟΝ ἈΓΩΝΙΣΑΜΕΝΟΙΣ, ΤΟΥ ΡΩΜΗΣ ΠΛΕΙΟΝΟΣ, Ε ΤΟΝ ΜΕΝ ἙΑΥΤΩΝ ΒΙΟΝ ἈΡΙΣΤΕΙΑΙΣ ΚΕΚΟΣΜΗΚΟΣΙ, ΤΟ Δ' ΑὐΤΟ ΣΕΜΝΟΤΕΡΟΝ ἈΠΕΦΑΝΕΣΤΕΡΟΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΩΝ ΠΕΠΟΙΗΚΑΣΙΝ, ἜΦΗ ΤΑ ΓΕΡΑ, ΚΑΙ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΑὐΤΟΙΣ ἈΠΟΔΩΣΕΙΝ, Ε ΜΗΔΕΝΑ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΝ ΠΟΝΕΙΝ ἙΤΕΡΟΥ ΘΕΛΗΣΑΝΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΑἹΜΟΙΤΗΣ ἈΜΑΡΤΗΣΕΣΘΑΙ. ΠΟΛΕΙΣΘΑΙ ΓΟ ΑὐΤΟΙΣ ΠΟΤΕ ΗΓΗΣΕΣΘΑΙ ΤΟΥ ἈΠΙΜΕΛΕΙΑΝ, ἐΠΕΙ ΚΑΙ ΜΑΛΛΟΝ ἘΘΕΛΕΙΝ ΤΑΣ ἈΡΕΤΑΣ ΤΙΜᾶΝ ΤΩΝ ΣΥΣΤΡΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ, Η ΚΟΛΑΖΕΙΝ ΤΟΥΣ ἈΜΑΡΤΑΝΟΝΤΑΣ.

ΞΥΛΙΝΟΣ

Κεφ. γ.

Ετ' ἤδη οὖν ἐκέλευσεν ἀναγινώσκειν τοῖς ἐπὶ τέτῳ πεπαγμένοις, ὅσοι τι λαμπρὸν ἦσαν ἐν πολέμῳ κατορθωκότες, καὶ κατ' ὄνομα καλῶν, ἐπῃνει τὸ πεποιηκότας, ὡς ἂν ὑπερφρονούμενός τις ἐπ' οἰκείοις κατορθώμασι, καὶ στεφάνους ἐπετίθει χρυσοῦς, σφενδόνας τε χρυσᾶς, καὶ δόρατα μακρὰ χρυσᾶ, & σημαίας ἐδίδου πεποιημένας ἐξ ἀργύρου, καὶ τὴν ἑκάστου τάξιν ἤλλαττεν εἰς τὸ κρεῖττον. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λαφύρων ἄργυρον, & χρυσὸν, ἐσθῆτάς τε, καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῖς λείας δαψιλῶς ἀπένειμε. πάντων δὲ πεποιημένων ὅπως ἂν αὐτὸς ἕκαστον ἠξίωσε, τῇ συμπάσῃ στρατιᾷ ποιησάμενος εὐχὰς, ἐπὶ πολλῇ κατέβαινεν εὐφημίᾳ τρέπειν τε πρὸς θυσίας ἐπινικίους· καὶ πολλοῦ βοῶν πλήθους τοῖς βωμοῖς παρεσκότας, κατασφάξας ἅπαντας. τῇ στρατιᾷ διαδίδωσιν εἰς εὐωχίαν. αὐτὸς δὲ τοῖς ἐν πόλει τρεῖς ἡμέρας συνεορτάσας, τῷ μὲν ἄλλῳ στρατιᾷ διαφέρειν, ἢ καλῶς ἔχειν ἑκάστους ἀπέναι.

Κεφ. δ.

Τῷ δεκάτῳ δὲ τάγματι, τὴν τῶν ἱεροσολύμων ἐπέτρεψε φυλακήν, ἀκέτι αὐτοὺς ὑπὸ τὸν εὐφράτην ἀποστέλλας, ἔνθα πρότερον ἦσαν. μεμνημένος γὰρ δωδεκάτῃ τάγματι, ὅτι νεοσὶ στρατηγοῦντι ἐνέδωκαν τοῖς ἰουδαίοις, τῆς μὲν συρίας αὐτὸ πανταπασιν ἐξήλασεν. ἐᾶν γὰρ τὸ παλαιὸν ἐν ῥαφανέαις· εἰς δὲ τὴν μελιτινὴν καλουμένην, ἀπέστειλε, τὸν δὲ εὐφράτην ἐν μεθορίοις τῆς ἀρμενίας ἔτι καὶ καππαδοκίας. δύο δ' ἠξίωσεν αὐτῶν μέχρι τῆς εἰς αἴγυπτον ἀφίξεως, τὸ πέμπτον, καὶ τὸ πεντεκαιδέκατον φυλάττεσθαι, καὶ καταβὰς ἅμα τῷ στρατῷ πρὸς τὴν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καμπὴν, εἰς ταύτην τότε πλῆθος τῶν λαφύρων ἀπέβη, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους προσέταξεν ἐν αὐτῇ φυλάττεσθαι, τὸν δὲ εἰς τὴν ἰταλίαν πλοῦν, ὁ χειμὼν ἐκώλυε.

Κεφ. ε.

Κατὰ δὲ καιρὸν τότε καίσαρι τοῖς ἱεροσολύμοις πολιορκῶν προσῆλθεν, ἐν τούτῳ νεὼς φορτίδα διασασιανὸς ἐπιβὰς, ἀπὸ τῆς ἀλεξανδρείας εἰς ῥόδον διέβαινεν. ἐντεῦθεν δὲ πλέων ἐπὶ τεγαίρων, καὶ πάσας τὰς ἐν τῷ φοινίκῃ πόλεις ἐπελθὼν εὐκλεῶς αὐτὸ δεχομένας, ἀπὸ τῆς ἰωνίας εἰς τὴν ἑλλάδα περιέβη, κακεῖθεν ἀπὸ κερκύρας ἐπ' ἄκραν ἰαπυγίαν, ὅθεν ἤδη κατὰ γῆν ἐποιεῖτο τὴν πορείαν.

Κεφ. ς.

Τιτος δ' ἀπὸ τῆς ἐπὶ θαλάττῃ καμπυρείας, ἀναζεύξας εἰς τὴν φιλίππου καλουμένην καμπύρειαν ἦκεν· συχνόν τ' ἐν αὐτῇ χρόνον ἐπέμεινε, παντοίας θεωρίας ἐπιτελῶν, & πολλοὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐνταῦθα διεφθείρησαν, οἱ μὲν θηρίοις ἀναγκασθέντες, οἱ δὲ κατὰ πλῆθυν ἀλλήλους ἀναγκαζόμενοι χρήσασθαι πολεμίοις. ἐν ταύτῃ, & τὴν σίμωνα ἑωράκει σύλληψιν ἐπύθετο, & τὸν γισχάλων τρόπον.

Κεφ. ζ.

Σίμων δ' ὁ τῶν ἱεροσολύμων πολιορκουμένων, ἐπὶ τὰ ἄνω πόλεως ὤν, ἐπεὶ τῶν τειχῶν ἐντὸς ἡ ῥωμαίων στρατιὰ γεγόνει, πᾶσαν ἐπῆρτο τὴν πόλιν, τότε τοὺς φίλων πιστοτάτους παραλαβὼν, καὶ σὺν αὐτοῖς λαβὼν τόμους τινὰς, καὶ τὰς πρὸς τὴν ἐργασίαν ἐπιτηδείους τέχνης σίδηρον, τροφὴν τε ἱκανὴν εἰς πολλὰς ἡμέρας δυναμένην, σὺν σκεύεσιν ἅπασι καθῆκεν ἑαυτὸν εἴς τινα τῶν ἀφανῶν ὑπονόμων. καὶ μέχρι μὲν τοῦ παλαιὸν ὄρυγμα, πρόχωρουν διὰ αὐτὸ τῆς στερεᾶς γῆς ὑπανοίξεως, ταύτην ὑπενόμευον, ἐλπίδι δὲ πρόσω δυνήσεσθαι προελθόντες ἐν ἀσφαλεῖ ποιησάμενοι τὴν ἀνάδυσιν ὑποσώζεσθαι.

A Confestim ergo jussit eos qvorum partes sunt, indicare, qvosnam scirent fortiter aliqvid in bello fecisse: & nominatim singulos appellans, præsentes collaudabat, quasi qvi domesticis rectè gestis nimium lætaretur: & coronas eis aureas imponebat, & torqves longasqve hastas, & signa ex argento facta donabat, & uniuscujusqve ordinem mutabat in melius. Qvin & ex ma-
B nubiis aurum & argentum, itemqve vestes, aliamqve prædam largiter distribuebat. Omnibus autem ita donatis, ut qvisqve se meritum præbuerat, votisq; cum universo exercitu factis, magno favore descendit vertitqve se ad sacra pro victoria celebranda: magnaqve astante borum multitudine circum aras, immolatos omnes exercitui dedit ad epulas, ipse vero cum honoratis per triduum lætatus, milites qvidem alios
C qvo qvenqve conveniret, dimittit. Hierosolymorum autem custodiam decimæ legioni credit: neqve ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remisit: Duodecimam verò legionem, memor qvod Cestio duce Judæis cesserat, totam Syria pepulit: erat enim olim apud Raphanæas: ad Meliten autem, quæ sic vocatur, misit: Hæc ad Euphratem in confinio Armeniæ & Cappa-
D dociæ sita est. duas vero sibi obsequi satis esse duxit, donec ad Ægyptum perveniret, qvintam & qvintamdecimam legiones. Deinde cum ad maritimam Cæsaream cum exercitu descendisset, in eam manubiarum multitudinem reposuit, captivosqve ibi asservari præcepit, qvod ad Italiam navigare tempus hyemis prohibebat.

CAP. XX.

E PEr idem vero tempus, quo Titus Cæsar obsidionis causa, apud Hierosolymam commorabatur, ascensa navi oneraria Vespasianus Rhodum transmittit. Hinc autem vectus triremibus postqvam omnes quas præter navigavit civitates invisit, ab his cum votis exceptus, in Græciam ex Jonia transit. Egressus deinde Cor-
F cyra in japygiam delatus est, unde jam terra iter agebat. Titus autem ex maritima Cæsarea reversus in Cæsaream, qvæ Philippi vocatur, advenit, diuqve ubi commorabatur, celebrans omnia genera spectaculorum: multiqve in ea captivi consumpti sunt, alii bestiis objecti, alii autem catervatim more hostium inter se depugnare coacti. Hic Simonem etiam Gioræ filium
G comperit hoc modo comprehensum. iste Simon cum Hierosolyma obsideretur in superiore civitate constitutus, postqvam muros ingressus exercitus totam vastare civitatem cœperat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, & lapidariis cum ferramentis eorum necessitati congruis, alimentis qvæ multis diebus sufficere possent, una cum illis omnibus in quandam occultiorem cloacam se demittit. & quoad fossa patebat illi progrediebantur: ubi vero soliditas obstitisset, eam suffodiebant, sperantes posse ulterius progressos tuto emergere atq; ita servari. Sed hanc expectationem veram non esse rei periculum refellebat.

De navigatione Vespasiani, deqve comprehenso Simone & spectaculo die natalitio exhibito.

Vix enim paululum fossores processerant, jamqve alimenta, qvamvis parcè his uterentur, eos deficiebant. tunc igitur velut stupore posset Romanos fallere, albis tunicis, innexaqve fibula, ac chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus ubi templum antea fuerat apparuit. Ac primo qvidem obstupuere, qvi eum viderunt, loevisqve stans manebant, deinde propius cum accessissent, qvis esset, percontati sunt. & id qvidem Simon non dicebat, jubebat autem ad se ducem vocari; statimqve accersitus ab his, qvi ad eum cucurrerant, venit Terentius Rufus: namqve is rector militi relictus erat. Omni autem ab eo veritate comperta, ipsum qvidem vinctum custodiebat: Cæsari vero qvemadmodum esset comprehensus, indicavit. Simonem qvidem in ultionem crudelitatis, qva in cives suos amare ac tyrannicè fuerat usus, in potestate hostium qvibus maximè invisus erat ita Deus posuit, non vi subditum eorum manibus, sed sua sponte ad supplicium adductum: propterea qvod plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus insimulatos, defectionis scilicet ad Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere neqvitia, nec invalida res est justitia; sed qvandoqve sui temeratores ulciscitur, & graviorem pœnam ingerit criminosis, cum jam se liberatos esse crediderint, eo qvod non statim luêre commissa. Id etiam Simon didicit, postqvam in iras Romanorum incidit. Illius autem ascensus è terra, magnam etiam aliorum seditiosorum multitudinem iisdem diebus fecit in cloacis deprehendi. Cæsari autem maritimam Cæsaream reverso, vinctus Simon oblatus est. & illum qvidem triumpho, qvem Romæ acturus erat, servari jussit. Ibi autem moratus, fratris sui natalem diem clarissimè celebrabat, multam partem damnatorum ejus honori attribuens. Numerus enim eorum, qvi cum bestiis depugnarunt, qviqve ignibus cremati sunt, & inter se digladiatores periere, duo millia qvingentos excessit. Omnia tamen Romanis videbantur hæc licet mille modis illi consumerentur, minus esse supplicii. Postea Cæsar Berytum venit (hæc autem est civitas Phœnices provinciæ, colonia Romanorum) & in hac qvoqve diutius demoratus est, majore usus claritudine circa natalem patris diem, tam magnificentia spectaculorum, qvam sumptibus aliis excogitatis, cum etiam captivorum multitudo eodem qvo antea modo periret.

CAP. XXI.

De calamitate Judæorum apud Antiochenses.

EVenit autem per idem tempus, Judæos, qvi apud Antiochiam reliqvi erant, acerba & exitiosa pericula perpeti, concitata in eos Antiochensium civitate, tam propter criminationes illatas eis in præsentia, qvam propter ea, qvæ fuerant non multo ante commissa. De quibus necessarium mihi videtur pauca prædicere, ut etiam qvæ postea gesta sunt, consequenti narratione referamus. Judæorum namqve gens multum qvidem totius orbis indigenis asseminata est. Plurimum autem Syris vicinitate permixta, præcipue apud Antiochiam versabatur, propter magnitudinem civitatis,

ψυχὴν ἢ τὴν ἐλπίδα διήλεγχεν ἡ πεῖρα τῶν ἔργων· ὀλίγον τι γὰρ μόλις ἐσῴζοντο οἱ μεταλλάττοντες. ἤτε τροφὴ καὶ τοῖς παμπόνοις ἐμέλλεν ἐπιλείψειν. τότε δὴ τοίνυν ὡς δι' ἐκπλήξεως ἀπατῆσαι τοὺς ῥωμαίους συνηθόμενος, λαμπρὰν ἐνδεδύσκει χιτωνίσκην, καὶ περιπορφυρὰν ἐμπερονηταῖς ἁρμόσας χλανίδα, κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐν ᾧ τὸ ἱερὸν ἦν πρόσθεν, ἐκ γῆς ἀνεφάνη. τὸ μὲν οὖν πρῶτον τοῖς ἰδοῦσι θάμβος ἐνέπεσε, καὶ κατὰ χώραν ἕμενον, ἔπειτα δὲ ἐγγυτέρω προσελθόντες, ὅς τις εἴη ἤροντο. καὶ τέως μὲν ὁ Σίμων ἐδήλου σφᾶς αὐτοῖς, καλεῖν τὸν ἡγεμόνα προσέταττε· καὶ ταχέως πρὸς αὐτὸν δραμόντων, ἦκε Τερέντιος Ῥοῦφος· ἦν γὰρ ἄρχων τῆς στρατιᾶς καταλελειμμένος. πυθόμενός τι παρ' αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, τὸν μὲν ἐφύλαττε δεδεμένον, καίσαρι δ' ὅπως τ' εἴη συνειλημμένος ἐδήλου. σίμωνα μὲν οὖν εἰς δίκην τῆς κατ' ἀστῶν ὠμότητος, ὧν πικρῶς αὐτὸς ἐτυράννησεν ὑπὸ τοῖς μάλιστα μισοῦσι πολεμίοις, ἐποίησεν ὁ θεός, οὐ βίᾳ χειρούμενον αὐτοῖς ὑποχείριον, ἀλλ' ἑαυτὸν ἑκουσίως εἰς τὴν τιμωρίαν προκαλούμενα, διὸ πολλοὺς αὐτὸς ὠμῶς ἀπέκτεινε, ψευδέσι κατηγορίαις ἐπιφέρων τῆς κατὰ ῥωμαίους μεταβολῆς. οὐ γὰρ ἀμαθοῦσί γε πονηρὰ θεοῦ χάλαν, οὐδὲ ταθεῖσά δίκη χρόνῳ μέτεισι τοὺς εἰς αὐτὰ θρασυνομήσαντας, καὶ χεῖρα τὴν τιμωρίαν ἐπιφέρουσα τοῖς πονηροῖς, ὅταν καὶ προσδοκήσαν αὐτῆς ἐκπλαγῆναι, μὴ θραυσθέντας καταθέντας. ἐγὼ τέτοιγε καὶ σίμωνα εἰς τὰς ῥωμαίων ὀργὰς ἐμπεσόντα. ἡ δὲ ἐκείνου χεὶρ ἀνοσθ., πολὺ καὶ τῶν ἄλλων στασιαστῶν πλῆθος ἐπ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ἐν ταῖς ὑπονόμοις φωραθῆναι παρεσκεύασε. καίσαρι δ' εἰς τὸ θρίαμβον ἐπανελθόντι καὶ σίμων προσήχθη δεδεμένος. κἀκεῖνον μὲν εἰς ὃν ἐπιπλῶν ἐν ῥώμῃ παρεσκευάζετο θρίαμβον προσέταξε φυλάττειν.

Κεφ. η.

Διατριβῶν δ' αὐτόθι τὸν ἀδελφοῦ γενέθλιον ἡμέραν ἐπιφανῶς ἑώρταζε, πολὺ καὶ τῶν ἰουδαίων κολάσεις εἰς τὸν ἐκείνου τιμὸν ἀναπθείς. ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἔντε τῇ θέᾳ τὰ θηρία μαχαις, καὶ τῶν καταπεπταμένων, ἔντε τῇ ἀλληλοκτονίᾳ ἀναιρουμένων, πεντακισχίλιοι ἐπὶ τοῖς διχιλίοις ὑπῆρξαλε. πάντα μὲν τοι ῥωμαίοις ἐδόκει πάντα, μυρίοις αὐτῶν ἀπολλυμένων τρόποις, ἐλάττων κόλασις εἶναι μὴ τοῦτο καίσαρι εἰς βηρυτὸν ἦκεν. ἡ δέ ἐστιν ἐν τῇ φοινίκῃ, πόλις ῥωμαίων ἀποικος, καίπαυδα χρονιωτέραν ἐποιήσατο τὴν ἐπιδημίαν, πολίοντι χειμῶνος τῇ λαμπροτάτῃ, περὶ τὴν ἑ πατρὸς ἡμέραν γενέθλιον, ἔντε τοῖς τῶν θεωρίων πολυτελείοις, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ἐπίνοιαν τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων. τὸ δὲ τῶν αἰχμαλώτων πλῆθος, πὰν αὐτὸν τρόπον ὡς πρόσθεν ἀπώλυτο.

Κεφ. θ.

Γενέσθαι δὲ συνέβη περὶ τὸν καιρὸν ἔτον καὶ τὰς ἐν ἀντιοχείᾳ τῶν ἰουδαίων ὑπολιπομένους, ἐγκλήματα ἐς κίνδυνον ἐλεθρου, τῆς πόλεως ἐπ' αὐτοὺς τῶν ἀντιοχέων ἐκταραχθείσης, ἀφ' ὧν τὰς ἐν τῷ παρόντι ἀφορμὰς αὐτοῖς ἐπενεχθείσας, καὶ ἀφ' ὧν πρὸ γεγενημένα χρόνῳ πρόσθεν οὐ πολλῷ. πρὸς ὧν ἀναγκαῖον ἐστι ἀφ' ὁπωτέρων προελθεῖν, ἵνα ἑ τῶν μὴ ταῦτα πραχθέντων, ὁ λόγος ἀκολουθήσῃ τοῖς διηγήσει. τὸ γὰρ ἰουδαίων ἔθνος, πολὺ μὲν καὶ πᾶσιν τοῖς οἰκουμένοις παρέσπαρται τοῖς ἐπιχωρίοις. πλεῖστον δὲ τῇ συρίᾳ καὶ τοῖς γειτνίασιν ἀναμεμιγμένον, ἐξαιρέτως δὲ περὶ τὴν ἀντιόχειαν ἦν πολύ, ἀφ' ὧν τὸ τῆς πόλεως μέγεθος, μάλιστα

μάλιστα δ' αὐτῆς ἀδεᾶ τὴν οἴκησιν, οἱ μετ' ἀντίοχον βασιλῆς παρέσχον. ἀντίοχος μὲν γὰρ ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς, ἱεροσόλυμα πορθήσας τὸν νεὼν ἐσύλησεν. οἱ δὲ μετ' αὐτὸν τὴν βασιλείαν παραλαβόντες, τῶν ἀναθημάτων ὅσα χαλκᾶ πεποίητο, πάντα τοῖς ἐπ' ἀντιοχείας ἰουδαίοις ἀπέδοσαν, εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἀναθέντες, καὶ συνεχώρησαν αὐτοῖς ἐξ ἴσου τῆς πόλεως, τοῖς ἕλλησιν μετέχειν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ τῶν μὴ ταῦτα βασιλέων αὐτοῖς παραφερομένων, εἴς τε τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν, καὶ τῇ κατασκευῇ, καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῶν ἀναθημάτων τὸ ἱερὸν ἐξελάμπρυναν, ἀεί τε παραυξόμενοι τοῖς θρησκείαις πολὺ πλῆθος ἑλλήνων, κἀκείνους τρόπῳ τινὶ μοῖραν αὐτῶν πεποίηντο. καθ' ὃν δὲ καιρὸν ὁ πόλεμος ἀνακεκήρυκτο, νεωστὶ δ' εἰς τὴν συρίαν οὐεσπασιανὸς κατέπλευκει, τὸ μὲν καθ' ἑαυτῶν ἰουδαίων μῖσος πᾶσιν ἦκμαζε μίσος, τότε δή τις ἀντίοχος ἐξ αὐτῶν τὰ μάλιστα δι' τὸν πατέρα τιμώμενος, ὢν δ' ἄρχων τῶν ἐπ' ἀντιοχείας ἰουδαίων, καὶ δήμου τῶν ἀντιοχέων συγκαλησάντος, εἰς τὸ θέατρον παρελθὼν, τόν τε πατέρα τὸν αὑτοῦ, καὶ τοὺς ἄλλους συνεδείκνυτο κατηγορῶν, ὅτι νυκτὶ μιᾷ κατασκευῇ τὴν πόλιν ἅπασαν διεγνώκεισαν· καὶ παρεδίδου ξένους ἰουδαίους τινὰς, ὡς κεκοινωνηκότας τῶν βεβουλευμένων. ταῦτα δ' ἀκούων ὁ δῆμος τὴν ὀργὴν οὐ κατέσχεν, ἀλλ' ὅπου μὲν τοὺς παραδοθέντας, πῦρ δ' ἐκέλευον κομίζειν· καὶ παραχρῆμα πάντες ὅπου τὸ θέατρον κατεφλέγησαν. ἐπὶ δὲ τὸ πλῆθος ὥρμητο τῶν ἰουδαίων· ἐν τῷ ταχὺ δὲ ἐκείνους πίστεως ἐβεβαλήκει, τὴν αὐτῶν πατρίδα σώζειν νομίζοντες. ἀντίοχος παρεστέτεινε τὴν ὀργήν, ὡς μὲν τῆς αὐτοῦ μεταβολῆς, καὶ τὸ μεμισηκέναι τὰ τῶν ἰουδαίων ἔθη, τεκμήριον ἐμπαρέχειν οἰόμενος τὸ δοκεῖν, ὥσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς ἕλλησιν· ἐκέλευε γὰρ καὶ τοὺς ἄλλους ταὐτὸ ποιεῖν ἀναγκάζειν φανερούς γὰρ γίνεσθαι τῷ μὴ θέλειν, τοὺς ἐπιβεβουλευκότας. χρεωμένων δὲ τῇ πείρᾳ τῶν ἀντιοχέων, ὀλίγοι μὲν ὑπέμειναν οἱ γὰρ μὴ βουληθέντες, ἀνῃρέθησαν. ἀντίοχος γὰρ στρατιώτας τοὺς ἐκ τῶν ἑωμαίων ἡγεμόνος λαβὼν, χαλεπὸς ἐφειστήκει τοῖς αὐτοῦ πολίταις, δεῖν τὴν ἑβδόμην οὐκ ἐπιτρέπων, ἀλλὰ βιαζόμενος πάντα πράττειν, ὅσα δὴ καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας. οὕτω τε τὴν ἀνάγκην ἰσχυρὰν ἐποίησεν, ὡς μὴ μόνον ἐπ' ἀντιοχείας καταλυθῆναι τὴν ἑβδομάδα δεῖν ἡμέραν, ἀλλ' ἐκεῖθεν δεξαμένους καὶ πράγματος, καὶ τὰς ἄλλας πόλεσιν ὁμοίως, βραχύν τινα χρόνον. τοιούτων δὴ τοῖς ἐπὶ τ ἀντιοχείας ἰουδαίοις τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κακῶν γεγενημένων, δευτέρα πάλιν συμφορὰ παρεστάτησε, τοιῆσδε ἀφορμῆσθαι ἐπιχειρήσαντες, καὶ ταῦτα διεξήλθομεν. ἐπεὶ γὰρ συνέβη καταπεπλευκέναι τὴν πρᾶγμα τὸν ἀγορᾶν, δρόμοι τε καὶ γραμματοφυλάκιον, καὶ τὰς βασιλικὰς, μόλις τε τὸ πῦρ ἐκωλύθη μὴ πλείστης βίας, ἐπὶ πᾶσαν τὴν πόλιν φερόμενον. ταύτην ἀντίοχος τὴν πρᾶξιν ἰουδαίων κατηγόρει· καὶ τοὺς ἀντιοχεῖς, εἰ μὴ πρότερον εἶχον πρὸς αὐτοὺς ἀπεχθῶς, τάχιστα τῇ μεταβολῇ τὴν τοῦ συμβεβηκότος παραχὴν ὑπαλλάξαντας, πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν προϋπηργμένων τοῖς ἐπ' αὐτοῦ λεγομένοις, πιστεύειν παρεσκεύασεν, ὡς μόνον οὐκ ἐπ' αὐτοὺς τὸ πῦρ ἐνιέμενον ὑπὸ τῶν ἰουδαίων ἐωρακότας. καὶ καθάπερ ἐμμανεῖς γεγενημένοι μὴ πολλοῦ τινὸς οἴστρου παίοντος ὅπου τοὺς μεταβεβλημένους ὥρμηντο,

A maxime vero his liberam domicilii facultatem reges, qvi poſt Antiochum fuerant, præbuerunt. Namqve Antiochus qvidem, qui Epiphanes dictus eſt, vaſtatis Hieroſolymis templum ſpoliavit. Qvi vero poſt eum regnum aſſecuti ſunt, qvicqvid æneum in donariis fuit, hoc Judæis apud Antiochiam degentibus reddidere, in eorum ſynagoga dedicatum: conceſſeruntqve, ut pari cum Græcis jure civitatis uterentur. A ſe- B cutis qvoqve poſtea regibus eodem modo tractati, & multitudine profecere, & extructione, itemqve magnificentia munerum templum clarius reddidere: ſemperqve religione ſibi ſocientes magnam paganorum multitudinem, etiam illos qvodammodo ſui partem fecere. Qvo tempore autem bellum fuerat conclamatum, & recens in Syriam Veſpaſianus delatus eſt navigio, C Judæorum vero odium apud omnes pullulabat, tunc unus eorum Antiochus qvidam plurimum patris cauſa honorabilis (erat enim princeps apud Antiochiam Judæorum) cum Antiochenſium populus concionaretur in theatro, progreſſus in medium, patrem ſuum & cæteros deferebat, inſimulans eos, qvod una nocte totam civitatem incendere ſtatuiſſent: & velut hujo cõſilii participes qvoſdam hoſpites Judæos tradi- D dit. His autem auditis, populus iram cohibere non poterat: ſed in eos qvidem, qvi traditi fuerant, ignem juſſit afferri: ſtatimqve omnes in theatro concremati ſunt. In multitudinem vero Judæorum properabat irruere: ſi eos celeriter ulti eſſent, patriam ſuam ſervatum iri exiſtimantes. Antiochus autem iracundiam magis accendere, mutatæ voluntatis argumentum, E qvodqve Judæorum mores odiſſet, exhibere ſe credens, ſi paganorum ritu ſacrificaret: idemqve juſſit & cæteros compelli facere: renuendo enim manifeſtos inſidiatores fore. Hujus autem rei periculo ab Antiochenſibus facto, pauci qvidem conſenſerunt: alii vero qvi noluerunt, perempti ſunt, Antiochus autem acceptis a Romanorum duce militibus, ſævius inſtabat ſuis F civibus, neqvaqvam eos die ſeptimo ab opere ceſſare permittens, ſed omnia cogens facere, qvæ diebus aliis agerent. Tamqve validam neceſſitatem impoſuit, ut non modo apud Antiochiam ſeptimi diei feriæ ſolverentur, ſed ab hoc exordio in cæteris qvoqve civitatibus ad breve ſimiliter tempus fieret. Judæis autem apud Antiochiam tunc ejuſmodi mala perpeſſis, altera G denuo calamitas accidit: de qva narrare conati, hæc qvoqve perſecuti fuimus. Namqve qvod qvadratum forũ exuri contigit, & archiva monimentorumqve receptacula publicorum, itemqve baſilicas, vixqve ignis inhibitus eſt ſuper omnem civitatem magna nimis vi ruens, hujus facti Antiochus Judæos accuſat: & Antiochenſes, qvos ſcilicet ſi his infeſti antea non fuiſſent, recenti tamen ex incendii tumultu facile calumnia perpuliſſet, multo magis ex anteactis fidem habere dictis ſuis perſuaſit, ut pene ſe vidiſſe ignem a Judæis injici arbitrarentur: & tanquam furore correpti, magno cum ardore cuncti adverſus eos, qvi accuſabantur, impetus facerent.

Vix autem motus eorum potuit reprimere Collega adhuc juvenis legatus, postulans sibi permitti referre ad Cæsarem gesta. Rectorem namqve Syriæ Cæsennium Petum jam qvidem Vespasianus ad eam miserat, nondum autem ille pervenerat. Habita vero diligenti qvæstione Collega reperit veritatem. & eorum quidem Judæorum qvos Antiochus accusaverat, nemo conscius fuit. omne autem facinus admisere homines qvidem nocentissimi necessitate debitorum: rati qvod si forum & scripta publica concremassent, exactione liberarentur. Judæi qvidem pro suspensis criminationibus futura expectantes, magno timore fluctuabant.

CAP. XXII.

Qvomodo Vespasianus rediens à Romanis exceptus est

Titus autem Cæsar à patre sibi allato nuncio, qvod universis qvidem Italiæ civitatibus desiderabilis pervenisset: maxime vero, qvod urbs eum Roma summa cum alacritate & claritudine suscepisset, in maximam lætitiam voluptatemqve translatus est, curis de eo ita ut sibi erat suavissimum liberatus. Vespasianum enim etiam longè absentem, omnes homines Italiæ voluntatibus, ut præsentem colebant: expectationem suam, qvod nimis eum venire cupiebant, pro ejus adventu ducentes, & omni habentes necessitate liberam erga illum benevolentiam. Nam & senatus memor calamitatum, qvæ mutatione principum contigissent, optabat imperatorem suscipere senectutis honore bellicorumqve gestorum maturitate decoratum, cujus præsentiam sciebat soli saluti subjectorum commodaturam: & populus malis intestinis solicitus, magis eum venire cupiebat: tunc se calamitatibus qvidem pro certo absolvendum esse confidens, antiqvam vero libertatem cum opulentia recepturum. Præcipuè milites ad eum respiciebant. hi enim maxime bellorum per illum patratorum noverant magnitudinem, imperitiam vero aliorum ducum experti atqve ignaviam, magna qvidem se optabant turpitudine liberari. cum vero qvi se & servare & honestare solus posset, recipere precabantur. Cum vero hac benevolentia diligeretur ab omnibus, honore qvidem præcipuis viris ulterius expectare intolerabile videbatur, sed eum longissimè ab urbe Roma convenire ante properabant. Nec tamen qvisqvam moras ejus conveniendi ferebat, sed ita simul omnes effundebantur, & universis facilius & promptius ire qvam manere videbatur, ut etiam civitas ipsa tunc primum inter se jucundam sentiret hominum caritatem. Erant autem pauciores abeuntibus remanentes. Ubi vero eum appropinqvare indicaretur, qvamqve mansvete singulos suscepisset, qvi præcesserant, nunciatum est, omnis jam reliqva multitudo per vias cum conjugibus & liberis præstolabantur: & qvo transiens advenisset, videndi ejus voluntatem, vultusqve lenitatem omnium generum vocibus prosequebantur, benemeritum & salutis datorem, solumqve dignum Romanorum principem appellantes. Tota vero civitas veluti templum erat sertis atqve odoribus plena. Cum vero vix per circumstantem multitudinem in palatium venire potuisset,

μόλις δ' αὐτῶν ἐδυνήθη τὰς ὁρμὰς ἐπισχεῖν, νέος ὢν καὶ πολλὰς τὰς πρεσβευτὰς, ἀξιῶν ἐπιτρέψαι καὶσαρι δηλωθῆναι περὶ τῶν γεγενημένων. τὸν γὰρ ἡγεμονεύοντα τῆς συρίας κεσέννιον πέτον, ἤδη μὲν συεπασιανὸς ἐξαπεστάλκει, συνέβαινε δ' οὔπω παρεῖναι μηδέπω. ποιούμενος δ' ἐπιμελῆ τοῦ ζήτησιν ὁ κολλῆγας, ἐξεῦρε τοῦ ἀληθείαν· καὶ τῶν μὲν τοῦ αἰτίαν ἐσχηκότων Ἰουδαίων, οὐδεὶς οὐδ' ἐκοινώνησεν. ἅπαν δ' τὸ ἔργον ἔτολμησαν ἄνθρωποι τινὲς ἀληθεῖς, διὰ χρεῶν ἀνάγκης, νομίζοντες ἀπὸ τοῦ ἀρχεῖα, καὶ τὰ δημόσια καταπρήσαι γράμματα, τῆς ἀπαιτήσεως ἀπαλλαγὴν ἔχειν. Ἰουδαῖοι μὲν οὖν δὴ μετεώροις ταῖς αἰτίαις τὸ μέλλον ἐπεσκόπουν, ἐν φόβοις καλεπτοῖς ἐπεσπάδοντες. τῇ δ' καῖσαρ τῆς τοῦ πατρὸς ἀγγελίας αὐτῷ κομιδῆσης, ὅτι πᾶσαν μὲν τοῦ τὴν ἰταλίαν πόλεσιν ἐπῆλθε, μάλιστα δ' ἡ ῥώμη μὴ πολλῆς αὐτὸν ἐδέξατο προθυμίας καὶ λαμπρότητος, εἰς πολλοῦ χαρὰν καὶ θυμηδίαν ἐτράπετο, τῶν περὶ αὐτοῦ φροντίδων ὡς ἥδιστον λοῦ ἀπηλλαγμένος.

Κεφ. ι.

Ὀυεσπασιανὸν γὰρ ἔτι μὲν μακρὰν ὄντα, πάντες εἰκῇ τοῦ ἰταλίαν ἀνθρωποι ταῖς γνώμαις περιέπον ὡς ἥκοντα, τοῦ προσδοκίαν ἐκ τοῦ πάνυ θέλειν ἄφιξιν αὐτοῦ νομίζοντες, καὶ πάσης ἀνάγκης ἐλευθέραν, τοῦ πρὸς αὐτὸν ἔχοντες εὔνοιαν. τῇ τε γὰρ βουλῇ κατὰ μνήμην τῶν γεγηθημένων ἐν ταῖς τῶν ἡγεμόνων μεταβολαῖς συμφορῶν, εἰκότως λοῦ ὀπλασθεῖν ἡγεμόνα, γήρως σεμνότητι καὶ πολέμων ἀκμῇ, πολεμικῶς κεκοσμημένον, ᾧ τοῦ ὑπερέχειν, πρὸς μόνου ἡπίστατο τοῦ τῶν ἐρχομένων σωτηρίαν ἐσομένου. καὶ μᾶλλον ὁ δῆμος ὑπὸ τῶν ἐμφυλίων κακῶν τετευχωμένος ἔτι μᾶλλον ἐλπίειν αὐτὸν ἐπαίδευε. τότε δὴ βεβαίως μὲν ἀπαλλαγήσεσθαι τῶν συμφορῶν ὑπολαμβάνων, ἀπολήψεσθαι δὲ τοῦ ἄδειαν μετὰ τῆς δικαιοσύνης πεπιστευκώς. ἐξαιρέτως δὲ τὸ στρατιωτικὸν εἰς αὐτὸν ἀφεώρα, μάλιστα γὰρ οὗτοι τῶν καταρθωμένων αὐτῷ πολέμων, ἐγίνωσκον τὸ μέγεθος. τῆς ἀπειρίας δ' τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, καὶ τῆς ἀναισθησίας πεπειραμένοι, πολλῆς μὲν αὐχμώσης αὐτοὺς ἐπεθύμουν ἀπαλλάξεσθαι, τὸν μόνον δὲ καὶ σώζειν αὐτοὺς δικαίως δυνάμενον, ἀπολαβεῖν ἠυχοντο. τοιαύτης δ' εὐνοίας ἐξ ἁπάντων ὑπαρχούσης, τοῖς μὲν κατὰ τὰς ἀξιώσεις προσεύχεσθαι τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ἔτ' ἀνεκτὸν λοῦ ἀναμένειν, ἀλλὰ σωφρωπάτω τῇ ῥώμῃ αὐτῷ προεντυχεῖν ἐσπούδαζον. οὐ μὲν οὐδὲ τῶν ἄλλων τις ἠνείχετο τῆς ἐπιδόξεως τοῦ ἀναβολήν, ἀλλ' οὕτως ἐσπεύδοντο πάντες ἀθρόοι καὶ πᾶσιν εὐπορώτερον καὶ ῥᾷον εἶναι δοκεῖ τὸ μένειν τὸ ἀπιέναι, ὡς καὶ τοῦ πόλιν αὐτοῦ τότε πρῶτον ἐν ἑαυτῇ λαβεῖν ὀλιγανθρωπίας ἀληθῆ ἰδίαν. ἦσαν γὰρ ἐλάττους τῶν ἀπόντων οἱ μένοντες. ἐπεὶ δὲ προσιὼν ἠγγέλλετο, καὶ τοῦ ἡμερότητα τῆς ἐντεύξεως αὐτοῦ τὴν πρὸς ἑκάστους ἐδήλουν οἱ προσελθόντες, ἅπαν ἤδη τὸ λοιπὸν πλῆθος ἅμα γωναιξὶ, καὶ παισὶν, ὁδοῖς ἐξεδέχετο, ᾗ καθ' οὓς ἤκουτο παρεῖεν πρὸς τὴν ἡδονὴν τῆς ἰδέας, καὶ τὸ μειλίχιον αὐτοῦ τῆς ὄψεως, παντοίας ἠφίεσαν φωνὰς, τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα καὶ μόνον ἄξιον ἡγεμόνα τῆς ῥώμης ἀποκαλοῦντες. ἅπασα δ' ἡ πόλις ὡς νεὼς ἦν, στεφανωμάτων καὶ θυμιαμάτων ἀνάπλεως. μόλις δ' τοῦ πλήθους τῶν περὶ αὐτὸν ἱσταμένων διωθεῖς εἰς τὸ βασίλειον ἐλθεῖν, αὐτὸς

A

B

C

D

E

F

G

αὐτὸς μὲν τοῖς ἔνδον θεοῖς, θυσίας τῆς ἀφίξεως χαρ- A ipse qvidem penatibus diis adventus sui gratu-
τηρίους ἐπετέλει. τρέπεται δὲ τὰ πλήθη πρὸς δεῖπνον, latoria sacra celebravit. Vertunt autem se ad e-
καὶ κατὰ φυλάς, καὶ γένη, καὶ γειτονίας πίνοντες pulas turbæ, perqve tribus & cognationes & vici-
τοῖς ἑστιάσεσι, ηὔχοντο τῷ θεῷ παντὸς ἐνδοντες, αὐτόν τε ὑπὲρ nias convivia exercentes, Deo libabant, & ab eo
πλεῖστον χρόνον ἐπὶ τοσοῦτον ἀνθυπατεύειν τῆς ῥωμαίων ἡγε- precabantur ipsum Vespasianum qvamplurimum
μονίας, καὶ παισὶν αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων αἰεὶ γινομένοις, temporis in Romano imperio perseverare,
φυλαχθῆναι τὸ κράτος ἀναμφιγώνιστον. ἡ μὲν οὖν ῥω- & filium ejus, & qui ex his nascerentur servari
μαίων πόλις ἔτως ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιδεξαμένη τὸν θεὸν inexpugnabilem principatum. Urbs qvidem Ro-
μένους, θύσιν εἰς πλεῖον εὐδαιμονίαν ἐπεδίδου. mana Vespasiano ita suscepto, statim maxima fe-
B licitate crescebat.

Κεφ. ια. CAP. XXIII.

Πρὸ δὲ τούτων ἔτι τῶν χρόνων, ἐν οἷς ἐπὶ μὲν τοῦ Ἀλεξάνδρειαν ἦν, τίτος δὲ τὴν τῶν ἱεροσολύμων πρὸς ἅπαντα πολιορκίαν, πολὺ μέρος γερμανῶν σκευὴν ἐποιήσατο πρὸς ἀπόστασιν, ὡς καὶ γαλατῶν οἱ πλησίον συμφρονήσαντες, κοινὴν μεγάλας ἐλπίδας αὐτοῖς παρέσεσθαι, ὡς καὶ τῶν ῥωμαίων ἀπαλλαξόμενοι δεσποτείας. ἐπῆρε δ' αὐτοὺς γερμανοὺς ἄψασθαι τῆς ἀποστάσεως, καὶ τὸ πόλεμον ἐξενεγκεῖν, πρώτη μὲν ἡ φύσις, ἅτε λογισμῶν ἔρημος ἀγαθῶν, καὶ μὴ μικρᾶς ἐλπίδος ἐπίμως ψυχοκίνδυνος. ἔπειτα δὲ καὶ μῖσος τὸ πρὸς τοὺς κρατοῦντας· ἐπὶ μόνοις ἴσασι ῥωμαίοις τὸ ἦθος αὐτῶν δουλεύειν βιαίοις. ἀμέλει, ἀλλὰ μάλιστά γε πάντων ὁ καιρὸς αὐτοῖς ἥδιστος ἐνεπίπτησεν. ὁρῶντες γὰρ τὴν ῥωμαίων ἀρχὴν ταῖς συνεχέσι τῶν αὐτοκρατόρων ἀλλαγαῖς ἐν ἑαυτῇ τεταραγμένην, πᾶν τι μέρος τῆς ὑπ' αὐτοῖς οἰκουμένης πιθανὸν μετέωρον εἶναι καὶ κρεμάσασθαι, ἅτε σφίσιν αὐτοῖς ἄριστον ὑπὸ τῆς ἐκείνων κακοπραγίας καὶ στάσεως καιρὸν ὠφεληθῆναι. ἔδοξε δὲ τοῦτο καὶ τὸ βούλευμα, καὶ παντὶς αὐτοὺς ταῖς ἐλπίσιν ἐπέφωνε, κλαυστικός τις, καὶ βιτελλος τῶν παρ' αὐτοῖς ὄντες ἡγεμόνων, οἱ δῆλον μὲν ὡς ἐκ μακροῦ τινος ἐφίεντο τῆς νεωτεροποιίας. ὑπὸ δὲ καιροῦ δὴ ἁρπασθέντες, τὸν αὐτῶν γνώμονα ἐξέφηναν. ἔμελλον δὲ προθύμως ἀλακεῖσθαι τὸν πόλεμον, τοῖς πλήθεσι συμφέρειν. πολλοῦ δὴ μέρους ἤδη τῶν γερμανῶν τὸν ἀποστασιν ἀνωμολογηκότος, καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἂν δίκαια φρονησάντων, ὥσπερ ἐκ δαιμονίας προνοίας θεσπασιανὸς πέμπτῃ ἀναβάσει πεπλίῳ κερεαλίῳ τὸ πρότερον ἡγεμόνι γερμανίας ἰθυμένῳ, τὸν ὕπατον διδοὺς πεμπτον, καὶ κελεύων ἄρξαντα βρεττανίας ἀπέναι. προβάσθαι οὖν ἐκεῖνος ὅπως προστέτακτο, καὶ τὰ πρὸς τὸν ἀποστασιν τῶν γερμανῶν πυθόμενος, ἤδη συνειλεγμένοις αὐτοῖς ἐπιπεσών, καὶ ἀθρόαν ἄμπεσε, πολύ τι πλῆθος αὐτῶν ἀναιρεῖ καὶ τὸν μάχην, καὶ τῆς ἀνοίας παυσαμένους, ἠνάγκασε φρονεῖν. ἔμελλον δὲ κἀκείνα μὴ ἧττον εἰς τὰς τύχας ἀθρόαν λαβόντος, δίκαιον ὀκ εἰς μακρὰν ὑφέξειν, ἰσίκα γὰρ πρῶτον ἡ πρὸς τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀγγελία τῇ ῥώμῃ προσέπεσε, δομετιανὸς καίσαρ πυθόμενος, ἠχ ὡς ἂν ἕτερος ἐν τούτῳ τῆς ἡλικίας, νέος γὰρ ἔτι παντάπασι, τηλικοῦτον ἄραντος μέγεθος πραγμάτων ὤκνησεν. ἔχων δὲ πατρόθεν ἐμφυτον τὸ ἀνδραγαθίας, καὶ πλειοτέραν τὴν ἄσκησιν τῆς ἡλικίας πεποιημένος, ὑπὸ τὰς βαρβάρους δίνας ἤλαυνεν. οἱ δὲ πρὸς τὴν φήμην τῆς ἐφόδου καταπεσόντες, ἐπὶ αὐτὰ σφᾶς αὐτοὺς ἐποιήσαντο μὴ δὲ φόβου κέρδος ὁράμενοι. τὸ χωρὶς συμφορῶν ὑπὸ τὸν αὐτὸν πάλιν ζυγὸν ὑπαχθῆναι. πᾶσιν οὖν ὑπηκόοις τοῖς περὶ τὸν γαλατίαν τόξιν τὸν προσηκόντων δομετιανὸς, ὡς μὴ δὲ αὖθις ἄνετο ῥᾳδίως ἔτι τάκεῖ παραχθῆναι, λαμπρὸς καὶ φιλέλλην, ὑπὸ κρείττοσι μὲν τῆς ἡλικίας, πρέπουσι δὲ τοῖς πατρὶ κατορθώμασιν, εἰς τὴν ῥώμην ἀνέδυ.

Ante hæc vero tempora, qvibus Vespasianus qvidem apud Alexandriam erat, Titus vero Hierosolymam obsidebat, magna pars Germanorum ad defectionem mota est: qvibus etiam Gallorum proximi conspirantes, magnam spem contulerant, qvod etiam Romanorum dominio liberarentur. Germanos autem deficere velle, bellumqve inferre, sustulit primò natura bonis consiliis vacua, parva spe appetens periculorum: deinde odium principum, qvoniam solis sciunt gentem suam vi coactam servire Romanis: nec non eqvidem maximam tempus eis fiduciam dedit. Nam cum viderent Romanum imperium crebris imperatorum mutationibus inteſtina seditione turbari, omnemqve his subditam orbis terræ partem pendere ac mutare cognoscerent, hoc sibi optimum tempus ex illorum rebus adversis atqve discordiis oblatum esse putaverunt. Id autem consilium dabant, & hac eos spe decipiebant, Classicus qvidam & Civilis, ex eorum potentissimis: qvi olim qvidem res novas cupiebant: occasione autem inducti, suam sententiam prodidere. Jamqve alacriter affectæ multitudinis periculum facturi erant: verum maxima parte Germanorum defectionem pollicita, & cæteris fortasse non dissentientibus, veluti qvadam divina providentia, Vespasianus ad Petilium Cerealem, qvi pridem Germaniam rexerat, literas mittit, qvibus eum consulem declaravit, jussitqve ad Britannias administrandas proficisci. Igitur ille qvo jussus erat abiens, audita rebellione Germanorum, eos jam congregatos aggressus magna clade affecit, depositaqve amentia ad sobrietatem coegit. Sed etiam si ille ad ea loca non perveniſſet, tamen haud multo post erant supplicia luituri. Nam ut primum defectionis eorum nuncius allatus est Romam, Domitianus Cæsar hoc audito, non sicut alter in illa ætate feciſſet (nam admodum adolescens erat) tantam rei magnitudinem suscipere non detrectavit: sed à patre habens ingenitam fortitudinem & supra ætatem exercitatus, illico tendebat in Barbaros. Illi autem expeditionis fama perculsi, ei se permiserunt: lucrum hoc ex ea re maximum nacti, ut sine clade pristino jugo subjicerentur. Omnibus ergo circa Galliam, ut oportuit ordinatis, ne facile rursus unqvam turbarentur, Domitianus clarus atqve insignis, ætatem superantibus factis, & patrium decus afferentibus, Romam regreditur. Cum

Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.

ſupradicta vero Germanorum defectione, iiſdem diebus etiam Scytharum convenit audacia. Nam qvi appellantur Sarmatæ, maxima multitudine clam tranſgreſſi flumen Iſtrum, violenti atqve ſæviſſimi, propter inopinatum impetum multos Romanorum qvos in præſidiis offendêre, interficiunt: & conſularem legatum Fontejum Agrippam, qvi fortiter his obvius pugnaverat, occidunt: proximaſqve regiones totas ferendo atqve agendo, omniaqve incendendo pervagabantur. Veſpaſianus autem hoc facto, & vaſtitate Mœſiæ cognita, Rubrium Gallum mittit pœnas de eis ſumpturum. à qvo multi qvidem in præliis trucidati ſunt. qvi vero ſalvi eſſe potuere, cum timore domum refugêre. Hoc autem bello magiſter militum finito, etiam futuri temporis cautioni conſuluit. Pluribus enim & majoribus præſidiis loca circundedit, ut omnino Barbaris eſſet impoſſibilis tranſitus. In Mœſia qvidem ea celeritate debellatum eſt.

CAP. XXIV.

De amne ſabbatico & triumpho Veſpaſiani ac Titi celeberrimo.

PRinceps vero Titus aliqvandiu qvidem Beryti commorabatur, ita ut diximus: inde autem reverſus, & per omnes qvas obiret Syriæ civitates magnificentiſſima celebrans ſpectacula, Judæorum captivis ad oſtentationem cladis eorum abutebatur. Conſpicit autem in itinere fluvium cognitione digniſſimum. Is fluit medius inter Arcas & Raphanæas Agrippæ regni civitates. Habet autem qvoddam peculiare miraculum. Nam cum ſit qvando fluit plurimus, neqve meatu ſegnis, tamen interpoſitis ſex diebus a fontibus deficiens, ſiccum exhibet locum videre. Deinde qvaſi nulla mutatione facta, ſeptimo die ſimilis exoritur: atqve hunc ordinem ſemper eum obſervare pro certo compertum eſt. Unde etiam Sabbaticus appellatus eſt, a ſacro Judæorum ſeptimo die ſic denominatus. Civitatis autem Antiochenſium populus, poſtqvam Titum adventare cognovit, manere qvidem intra mœnia præ gaudio non ſuſtinebat, omnes autem obviam ei pergere properabant, & uſqve ad triceſimum vel eo amplius ſtadium progreſſi, non modo viri, ſed etiam fœminæ cum pueris expectabant. Et cum appropinqvantem vidiſſent, ex utroqve viæ latere ſtantes dextras cum ſalutatione tendebant: multiſqve favoribus exultantes, cum ipſo revertebantur. Crebro autem inter omnes alias laudes precabantur, ut Judæos expelleret civitate. Titus qvidem nihil precibus iſtis indulſit, ſed otioſe qvæ dicebantur audiebat. Incerti autem qvid ſentiret, qvidve facturus eſſet, Judæi magno & atroci metu tenebantur. Nec enim commoratus eſt Antiochiæ Titus, ſed continuo ad Zeugma Euphratem verſus iter contendit. Qvo miſſi etiam ab rege Parthorum Vologeſo venêre, auream ei ferentes coronam, qvod Judæos viciſſet. Eaq; ſuſcepta etiam convivium exhibuit regiis, atqve ita Antiochiam remeavit. Senatu verò & populo Antiochenſi multum petentibus, ut in theatrum veniret, ubi omnis eũ multitudo præſtolabatur, humaniſſimè paruit. Rurſus autem fortiter iiſdem inſtantibus,

ΚΕΦ. ιβ.

Τῇ δὲ τοιαύτῃ μεταστάσει τῶν Γερμανῶν ἀποστάσει τῇ αὐτὰς ἡμέρας, καὶ σκυθικὸν πόλεμον τοῖς Ῥωμαίοις συνέβαινεν. οἱ γὰρ καλούμενοι σκυθῶν σαρμάται πολὺ πολῆθος ὄντες ἀθρόοι μετὰ τὸ ἴσχυρον ἐπεραιώθησαν εἰς τὴν μυσίαν, ἔπειτα πολλῇ τινὶ βίᾳ, καὶ χαλεποὶ μάλιστα τοῖς παντάπασιν ἀνέλπιστον τῆς ἐφόδου τοῖς ἀπαντῶσιν, πολλοὺς μὲν τῶν ἐπὶ τῶν φρουρᾶς ἐπομένων ἀναιροῦσι, καὶ τὸν πρεσβευτὴν τὸν ὑπατικὸν Φοντήϊον ἀγρίππαν ὑπατεύσαντα καρτερῶς μαχόμενον κτείνουσι· τὴν δὲ ὑποκειμένην χώραν ἅπασαν κατέτρεχον, ἄγοντες καὶ φέροντες ὅτῳ προσπέσοιεν. διασασιανὸς δὲ τὰ γεγενημένα, καὶ τὴν πρόθεσιν τῆς μυσίας πυθόμενος, βουλόμενον μᾶλλον ἐκπέμψαι, δίκην ὑπενεγκόντα τοὺς σαρμάτας. ὑφ' οὗ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον. τὸ δὲ σωθὲν, μὴ δέους εἰς τὴν οἰκείαν διέφυγε. πρὸς δὲ τὸν πολέμου τέλος ἐπιθεὶς ὁ στρατηγὸς, καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀσφαλείας πρόνοησε. πλείοσι γὰρ καὶ μείζοσι φυλακῇς τὸν τόπον διέλαβεν, ὡς εἶναι τοῖς βαρβάροις τὴν διάβασιν πλέως ἀδύνατον. ὁ μὲν οὖν περὶ τὴν μυσίαν πόλεμος, ταχέως ἔτους ἔλαβε τὸ κρίσιν.

ΚΕΦ. ιγ.

Τίτος δὲ καίσαρ χρόνον μέν τινα διέτριψεν ἐν Βηρυτῷ, κἀκεῖθεν περιήει καμπήν. ἐκεῖθεν δὲ ἀναζεύξας, καὶ δι' ὧν ἦει πόλεων τὴν ἐπιφάνειαν, ἐν πάσαις θεωρίαις τὰ σωτήρια ὠνείδιζε, καὶ τῶν ἰουδαίων τοῖς αἰχμαλώτοις εἰς ἐπίδειξιν τῆς ἑαυτῶν ἀπωλείας καταχρώμενος. ἤδη τε τὴν πορείαν ποιεμένῳ φύσιν ἀξίαν ἱστορηθῆναι. ἔστι μὲν γὰρ μέσος ἀρημίας τῆς ἀγρίππα βασιλείας καὶ φαφναίας, ἔχει δὲ θαυμασίην ἰδιότητα. πολὺς γὰρ ὢν ὅτε ῥεῖ καὶ τὴν τῶν φορὰν οὐ χολαῖος, ἔστιν ὅτε δὲ τῆς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων, ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ξηρὸν παραδίδωσιν ὁρᾶν τὸν τόπον. ἐξ ὡσαύτως οὐδεμιᾶς γιγνομένης μεταβολῆς, ὁμοίως τὴν τάξιν ἐκδέχεται, καὶ ταύτην ἀεὶ τὴν τάξιν ἀκριβῶς τετήρηται διαφυλάττων. ὅθεν δὴ καὶ σαββατικὸν αὐτὸν κεκλήκασιν, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τῶν ἰουδαίων ἑβδόμης, οὕτως ὀνομάσαντες.

ΚΕΦ. ιδ.

Οἱ δὲ τῶν ἀντιοχέων δῆμος, ἐπεὶ πολησίον ὅτι τὸν ἐπιπολάζοντο, μένειν μὲν οὐκ ἐν τοῖς τείχων ὑπὸ χαρᾶς οὐχ ὑπέμενον. ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τὴν ὑπάντησιν, καὶ τριάκοντα σταδίων ἐπιπολέον προῆλθον, οὐκ ἄνδρες μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν πολῆθος ἅμα παισὶ, τῆς πόλεως ἐκχεόμενοι. καὶ πειδήπερ ἐθεάσαντο προσιόντα, ἔνθα τὴν ὁδὸν ἑκατέρωθεν ἔνθα καταστάντες, τὰς τε δεξιὰς προύτεινον προσαγορεύοντες, καὶ παντοίοις ἐπιφημίσμασι χρώμενοι συνεπέστρεφον. συνεχὴς δ' ἦν αὐτῷ ἔνθα πάσας ἅμα τὰς ἐπιφημίας δέησις ἐκβαλεῖν τὴν πόλεως τοὺς ἰουδαίους. τῖτος μὲν οὖν οὐδὲν ὑπέδωκε πρὸς ταύτην τὴν δέησιν, ἀλλ' ἡσυχῇ τῶν λεγομένων ἐπήκουεν, ἐπ' ἀδήλῳ τὸ τί φρονεῖ, καὶ τῇ πίστει, πολὺς καὶ χαλεπὸς πῖς ἰουδαίοις ὁ φόβος ἐνῆν. οὐ γὰρ ἐπέμενεν ἐν ἀντιοχείᾳ τῖτος, ἀλλ' εὐθὺς ἐπὶ τὸ ζεῦγμα τὸν τοῦ εὐφράτην συνεχώρησε πορείαν. ἔνθα δὴ, καὶ ἔνθα δ' πάρθων βασιλέως βολογέσου πρὸς αὐτὸν ἦκον, στέφανον χρυσοῦν ἐπὶ τῇ τῶν ἰουδαίων νίκῃ κομίζοντες. ὃν δεξάμενος εἰστία τοὺς βασιλικοὺς, κἀκεῖθεν εἰς τὴν ἀντιόχειαν ἐπανέρχεται. τῆς δὲ βουλῆς καὶ τοῦ δήμου τῶν ἀντιοχέων πολλὰς ποιουμένων δεήσεις ἐλθεῖν εἰς τὸ θέατρον αὐτῶν, ἐν ᾧ πᾶν τὸ πολῆθος ἠθροισμένον ἐξεδέχετο φιλανθρώπως ὑπήκουσε. πάλιν δ' αὐτῶν σφόδρα λιπαρῶς ἐγκειμένων καὶ συνεχῶς δεομένων ἐξελάσαι

λάσαι τῆς πόλεως τοὺς ἰουδαίους, δύσχυρον ἐποήσατο τῷ ἀποκρίσει, εἰπὼν· ἀλλ' ἦμαι τε ὑμῶν εἰς τοῦ ἐμβαλεῖν ἐχρῆν τοὺς ἰουδαίους, ἀνήρηται, καὶ δέξαιτ' ἂν οὐδεὶς αὐτοὺς ἔτι τόπον. διὸ δὲ τέραν οὐκ ἀντιοχεῖς τρέπειν δέησιν, τὰ πρεσβύρας ἁμαρτόντες. τὰς γὰρ χαλκᾶς ἠξίουν δέλτους ἀνελεῖν αὐτῶν, ἐν αἷς γεγραπται τὰ δικαιώματα τῶν ἰουδαίων. οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο τίτος ἐπένευσεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐάσας πάντα ἐν χώραν τοῖς ἐν ἀντιοχείας ἰουδαίοις ὡς πρότερον ἔχειν, εἰς αἴγυπτον εἰπηλλάττετο.

A & crebro postulantibus expelli civitate Judæos, ingenioſe reſpondit, patriam eorum dicens qvo expellendi fuerant interiiſſe, nullumqve jam eſſe locum, qvi eos reciperet. Unde ad aliam petitionem ſeſe convertunt Antiochenſes, qvod priorem impetrare non potuerunt. Æneas enim tabulas eum precabantur eximere, qvibus inciſa eſſent privilegia Judæorum. Sed ne id qvidem B Titus annuit. verum in eodem ſtatu relictis omnibus, qvæ habebant apud Antiochiam Judæi, ad Ægyptum inde diſceſſit. Iter autem agendo cum ad Hieroſolymam veniſſet, triſtemqve ſolitudinem qvam videbat, antiqvæ civitatis claritudini compararet, diſjectorum operum magnitudinem & veterem pulchritudinem recordatus, miſerabatur excidium civitatis, non ſicut C alius feciſſet exultans, qvod talem ac tantam funditus excidiſſet, verum multa imprecans ſeditionis authoribus, & qvi hanc pœnam ei inferre coegere: ita certus erat, qvod nunqvam virtutem ſuam voluiſſet punitorum calamitate clareſcere. Ex magnis enim divitiis, non minima pars in ruinis adhuc inveniebatur. Qvædam enim eruebant Romani, plura vero captivis indicantibus D auferebant, aurum atqve argentum, aliaqve inſtrumenta precioſiſſima, quæ domini propter incertam belli ſortunam terræ condidere. Titus autem propoſitum iter ad Ægyptum tendens, emenſa velociter ſolitudine, pervenit Alexandriam: decretóqve ad Italiam navigare, cum ſe duæ legiones comitarentur, utramqve unde venerant remiſit: qvintam qvidem in Mœſiam, qvintam vero decimam in Pannoniam. Captivorum autem duces Simonem & Joannem, & alios numero ſeptingentos viros electos, tam magnitudine corporum qvam pulchritudine præſtantes, ilico ad Italiam portari præcepit, cupiens eos in triumpho traducere. Peracta vero navigatione pro voto, ſimiliter qvidem Roma in eo ſuſcipiendo erat affecta, & occurſus exhibuit eos qvos patri. Claritudinem vero Tito pater attulit, qvi venit obviam, eumqve ſuſcepit. Multitudini autem civium divinam qvandam lætitiam ſuggerebat, qvod videbat in unum tres convenisse. Non multis autem diebus poſt, unum communem triumphum ob res geſtas agere ſtatuêre, qvamvis utriqve ſenatus proprium decreviſſet. Prædicto autem die, qvo futura erat pompa victoriæ, nemo ex tam infinita civitatis multitudine domi remanſit. Omnes autem cum exiſſent, G loca ubi tantum ſtare poſſent occupaverant, qvantus ſpectandis imperatoribus modus ſufficeret, conceſſo neceſſario tranſitu. Cuncta vero turba militari ante lucem per turmas atqve ordines progreſſa cum rectoribus ſuis, & circa oſtia conſtituta non palatii ſuperioris, ſed prope Iſidis templum (ibi enim principes nocte illa qvieſcebant) prima jam aurora incipiente procedunt Veſpaſianus & Titus lauro qvidem coronati, amicti vero patria veſte purpurea: & ad Octavianas ambulationes tranſeunt.

Κεφ. ιε.

Καὶ τῷ τοῦ πρείαν τοῖς ἱεροσολύμοις προσελθὼν, καὶ τῷ λυπρὰν ἐρημίαν βλεπομένῳ ἀντιθεὶς τὴν πρὸ τῆς πόλεως λαμπρότητα, καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐρρηγμένων κατασκευασμάτων, & τὸ πάλαι καλὸν εἰς μνήμας βαλλόμενον, ὤκτειρε τῆς πόλεως τὸ ὄλεθρον, οὐχ ὥσπερ ἄλλος ἄντις αὐχῶν, ὅτι τηλικαύτην οὖσαν, καὶ τοσαύτην ἔλε κρατῶν, ἀλλὰ πολλάκις ἐπαρώμενος τοῖς αἰτίοις τῆς ἀποστάσεως ὑπάρξασι, καὶ τοιαύτην δῆτι τῇ πολεμίᾳ τιμωρίαν ᾠήθησαν ὠφθησόμενον. οὕτως ἐκδηλον ἦν ὅτι ἂν ἐτελήσας ὁ τῆς συμφορᾶς τῶν κολασθέντων ᾠήθη τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ τὸν φάνειαν. ἔτι δὲ πολὺν πλούτου τῆς πόλεως, ἔτι καὶν τοῖς ἐρειπίοις ὁρᾶν ὀλίγον μέρος ἀνευρίσκετο. τὰ μὲν γὰρ πολλὰ ἀνέσκαπτον οἱ ῥωμαῖοι· τὰ δὲ λοιπὰ δ' ὁρᾶν μηνύσεως τῶν ἀφανισμένων ἀνηρεῦντο, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, καὶ τὰ τῆς ἄλλης τιμιώτατα κατασκευῆς, ἅπερ οἱ κεκτημένοι πρὸς τὰς ἀδήλους τοῦ πολέμου τύχας, κατὰ γῆς ἀπεθησαυρίκεσαν. πρὸς δὲ τὸν προκειμένην ποιούμενος πρεῖαν ἐπ' αἴγυπτον, καὶ τὸν ἔρημον ἤδη πάλιν ἀφικνεῖσθαι, ἦκεν εἰς ἀλεξάνδρειαν· καὶ βουλὴν δῆτι τῆς ἰταλίας διεγνωκὼς, δυοῖν αὖτω ταγμάτων ὑπηκολουθηκότων, ἑκάτερον ὅθεν περ ἀφίκτο πάλιν ἀπέστειλεν. εἰς μὲν τὴν μυσίαν τὸ πέμπτον, εἰς παννονίαν δὲ τὸ πεντεκαιδέκατον. τῶν αἰχμαλώτων δὲ τοὺς μὲν ἡγεμόνας σίμωνα καὶ ἰωάννην, τόν τε ἄλλον ἀριθμὸν ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐπιλέξας μεγέθει τε καὶ κάλλει σωμάτων ὑπερβάλλοντας, προσέταξεν εἰς τὴν ἰταλίαν αὐτίκα μάλα κομίζεσθαι, βουλόμενος αὐτοὺς ἐν τῷ θριάμβῳ ὠφθῆναι.

Κεφ. ις.

Τοῦ δὲ τοῦ αὖτω κατὰ νοῦν ἀνυσθέντος, ὁμοίως μὲν ἡ ῥώμη πρὸς τὸν ὑποδοχὴν εἶχε. καὶ τὰς ὑπαντήσεις, ὥσπερ ὁπὸ πατρὸς λαμπρότατον δὲ τὸν τίτῳ, καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ὑπαντῶν καὶ δεχόμενος. τῶν δὲ πολιτῶν, δαιμόνιόν τινα τὸν χαρὰν παρεῖχε, τὸ βλέπειν αὐτοὺς ἤδη τοὺς τρεῖς ἐν ταυτῷ γεγονότας. οὐ πολλῶν δὲ ἡμερῶν διελθουσῶν, ἕνα καὶ κοινὸν ἔγνωσαν τὸν ὁπὸ τοῖς καταρθωμένοις πομπεύσαι θρίαμβον, καὶ περ ἑκατέρῳ τῆς βουλῆς ἴδιον ψηφισαμένης. προλαμφθείσης δὲ τῆς ἡμέρας, ἐφ' ἧς ἐμελλεν ἡ πομπὴ ᾠήσεσθαι τῶν ἐπινικίων, οὐδεὶς εἴκοι κατελείπετο, τῆς ἀμέτρου πληθύος ἐν τῇ πόλει. πάντες δὲ ὅπη καὶ σῆναι μόνον ἦν ὅσον προελθοῦσαι, τοὺς τόπους κατειλήφεσαν, ὅσον τοῖς ὀφθησομένοις μόνον εἰς πρόοδον ἀναγκαίαν καταλιπόντες. ἔτι δὲ πρωϊαίου παντὸς ἔτι νύκτωρ καὶ λόχους & τάξεις ἀπὸ τοῖς ἡγεμόσι προσεξανδρυκότος, καὶ προῖόρας ὄντος, ἀπὸ τῶν ἄνω βασιλείων, ἀλλὰ καὶ πλησίον ὁπὸ τοῦ ἰσιδος ἱεροῦ. ἐκεῖ γὰρ ἀναπαύοντο τὴν νυκτὸς ἐκείνης οἱ αὐτοκράτορες. προϊόντος δὲ ἤδη τοῦ ἕω προσίασιν ἐσταυσιανὸς & τίτος, δάφνη μὲν ἐστεφανωμένοι, πορφυρᾶς δὲ ἐσθῆτας πατρίους ἀμπεχόμενοι, καὶ προῖασιν εἰς τοὺς ὀκταυίας προπύλους.

Ibi enim ſenatus,& ducum proceres, & honorati eqvites, eorum præſtolabantur adventum. tribunal autem ante porticus factum erat, ſellæqve eburneæ in eo præparatæ. Qvo cum aſcendiſſent, conſederunt. Statimqve eos militaris favor excepit, multis virtutem teſtimoniis prædicans. Illi autem inermes erant, in veſte ſerica laureis coronati. Perceptis autem laudibus eorum Veſpaſianus, cum dicere adhuc vellent, ſilentii ſignum dedit. Magnaqve omnium qviete facta ſurrexit, & amictu magnam partem capitis adopertus, ſolennia vota celebravit: idemqve Titus fecit. Perfectis autem votis, Veſpaſianus in commune omnes breviter allocutus, milites qvidem ad prandium, qvod his ex more ab imperatore parari ſolet, dimittit. ipſe vero ad portam recedit, qvæ ab eo qvod per illam ſemper triumphorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi & cibum prius capiebant, & triumphalibus veſtibus amicti, diis ad portam collocatis cæſa hoſtia, inter ſpectacula tranſeuntes triumphum ducebant, ut multitudini facilior præberetur aſpectus. Pro merito autem narrari multitudo eorum ſpectaculorum & magnificentia non poteſt, in omnibus, qvæ qviſqve cogitaverit, vel artium factis, vel divitiarum opibus, vel naturæ novitate. Nam pene qvæcunqve hominibus, qvi uſqvam ſunt fortunatis paulatim qvæſita ſint, aliis alia mirabilia atqve magnifica, hæc univerſa illa die Romani imperii magnitudinem probavere. Etenim argenti auriqve nec non eboris in omni ſpecie operũ multitudinem, non ut in pompa ferri cerneres, ſed ut ita dixerim omnia fluere. & alias qvidem veſtes ex rariſſimis generibus purpuræ portari: alias diligentiſſima pictura variatas arte Babylonia: gemmæ autem clariſſimæ tã multæ, aliæ coronis aureis, aliæ aliis operibus incluſæ traductæ ſunt, ut appareret fruſtra nos earum uſqvam rerum eſſe aliqvid ſuſpicari. Ferebantur etiam ſimulacra, qvæ illi deos habent, & magnitudine mirabili, & arte non defunctorie facta. horumqve nihil non ex pretioſa materia. Quin & animalium diverſa genera producebantur, propriis ornamentis induta. Erat autem etiã qvæ ſingula portaret magna hominũ multitudo, purpureis veſtibus atqve inauratis ornata. Ipſi etiam qvi ad pompam fuerant ab alia turba diſcreti, præcipua & mirabili ornamentorum magnificentia culti erant. Inſuper his, ne captivorum qvidem vulgus inornatum videres, ſed varietas & pulchritudo qvidem veſtium natam ex fatigatione corporum deformitatem, oculis ſubtrahebat. Maxime autem ſtupori erat, pegmatũ qvæ portabantur, fabricatio, pro cujus magnitudine timendum viribus portantium occurrentes putabant multa n. in tertium nidum qvartumq; ſurgebant: & magnificentia fabricæ cum admiratione delectabat: multis aurata veſte circundatis, cum aurum præterea factum atqve ebur omnibus eſſet affixum. Multis autem imitationibus bellum aliter in diviſum, certam ſui faciem demonſtrabat. Erat enim cernere vaſtari qvi-

Ἐνταῦθα γὰρ ἦτε βουλὴ, καὶ τὰ πλῆθη τῶν ἀρχόντων, οἵ τε ἀπὸ τῶν τιμημάτων ἱππεῖς τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἀνέμενον. πεποίητο δὲ βῆμα πρὸ τῶν στοῶν, διφροι αὐτοῖς ἐλεφαντίνοις ἐπ' αὐτῷ κειμένοις ὑφ' οὓς παρελθόντες ἐκαθέδησαν, καὶ τὸ στρατιωτικὸν εὐθέως ἐπευφήμει, πολλὰς αὐτοῖς τῆς ἀρετῆς μαρτυρίας ἀποδιδόντες ἅπαντες. καὶ κῆνοι χωρὶς ὅπλων ἦσαν ἐσθῆσι σημαῖς, ἐστεφανωμένοι δάφναις. δεξάμενος δ' αὐτῶν τὴν εὐφημίαν Οὐεσπασιανὸς, ἐπὶ βουλομένων λέγειν, τὴν τῆς σιγῆς ἐποιήσατο σύμβολον, καὶ πολλῆς ἐκ πάντων ἡσυχίας γενομένης ἀναρρις, καὶ τῷ περιβλήματι τὸ πλέον τῆς κεφαλῆς μέρος ἀποκαλυψάμενος εὐχὰς ἐποιήσατο τὰς νενομισμένας. ὁμοίως δὲ καὶ Τίτος ἤρξατο. μετὰ δὲ τὰς εὐχὰς, εἰς κοινὸν ἅπασιν Οὐεσπασιανὸς βραχέα διαλεχθεὶς, τοὺς μὲν στρατιώτας ἀπέλυσεν ἐπὶ τὸ νενομισμένον ἄριστον αὐτοῖς ἰέναι τῶν αὐτοκρατόρων εὐτρεπισθέν. πρὸς δὲ τῷ πύλῃ αὐτὸς ἀνεχώρει, τῷ δὲ Τίτῳ πέμπεται δὴ αὐτῷ οἰκεῖοι τοὺς θεραμβοὺς, τὰ πρόσφορα παρ' αὐτῶν τετυχήκασι. ἐνταῦθα τροφῆς τε προσαγομένης, καὶ τῶν θεραμβικῶν ἐσθήτας ἀμφιασάμενοι, τοῖς τε παρελθοῦσι τὴν πύλην θύσαντες θεοῖς, ἔπεμπον τὸ θρίαμβον διὰ τῶν θεάτρων διεξελαύνοντες, ὅπως ἂν τοῖς πλήθεσιν ἡ θέα ᾖ.

Κεφ. ιζ'.

Μηχανὴν δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν ἐπεῖν τῶν θαυμάτων ἐκείνων τὸ πλῆθος, καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐν ἅπασιν, οἷς ἄν τις ὑπονοήσειεν, ἢ τεχνῶν ἔργοις, ἢ πολυτίμου μέρεσιν, ἢ φύσεως ἀτοπίαις. σχεδὸν γὰρ ὅσα τοῖς πώποτ' ἀνθρώποις εὐδαιμονήσασιν ἐκτήθη κατὰ μέρος, ἀλλαχοῦ παρ' ἄλλοις θαυμασθέντα πολυτελῆ, ταῦτ' ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀθρόα τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἔδειξε τὸ μέγεθος. ἀργύρου τε γὰρ καὶ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ἐν παντοίοις ἰδίοις κατασκευασμάτων ἐδόκει τις ὁρᾶν, οὐχ ὥσπερ ἐν πομπῇ νομιζόμενον πλῆθος, ἀλλ' ὡς ἂν εἴποι τις ῥέοντα πλοῦτον. καὶ τὰ μὲν, ἐκ προφύρας ὑφάσματα τῆς ἀνηνιωτάτης φερόμενα, τὰ δὲ εἰς ἀκριβῆ ζωγραφίαν πεποικιλμένα τῇ βαρυλωνίων τέχνῃ. λίθοι τε διαφανεῖς, οἱ μὲν χρυσοῖς ἐμπεπλεγμένοι στεφάνοις, οἱ δὲ καθ' ἅλλας ποιήσεις, τοσοῦτοι παρελύθησαν, ὥστε μαθεῖν ὅτι μάτην εἶναί τι τούτων ἀπείρων ὑπειλήφαμεν. ἐφέρετο δὲ καὶ θεῶν ἀγάλματα τῶν παρ' αὐτοῖς, μεγέθει θαυμαστὰ, καὶ κατὰ τὴν τέχνην ἀκριβῶς πεποιημένα. ἐκ τούτων δὲν, ὅτι μὴ τῆς ὕλης τῆς πολυτελοῦς. ζώων τε πολλαὶ φύσεις παρῆκται, κόσμου οἰκείου ἁπάντων πεκοσμημένων. καὶ δὴ καὶ τὸ νομίζον ἕκαστα τούτων ἀνθρώπων πλῆθος, ἀλουργαῖς ἐσθήσεσι καὶ διαχρύσοις κεκοσμημένον. εἶτ' εἰς αὐτὸ τὸ πομπεύειν, διακριθέντες, ἐξαίρετον ἔχον ἐκαλλωπισμὸν αὐτοὺς ἐκόσμει τὸν πολυτέλειαν. ἀλλὰ τούτοις ἐδεῖ τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἰδεῖν ὄχλον ἀκόσμητον· ἀλλ' ἡ τῶν ἐσθήτων ποικιλία, καὶ τὸ κάλλος αὐτῶν ἐκ τοῦ κακώσεως τῶν σωμάτων ἀσχημοσύνην, ἐκλεπτε τῆς ὄψεως. θαῦμα δὲ ἐν τοῖς μάλιστα παρεῖχεν. ἡ τῶν φερομένων πημάτων κατασκευή. ἐκ μὲν γὰρ μέγεθος καὶ δεῖσαι τοῦ βεβαίου τὴν φορᾶς ἄτοπον ἀπεφήναντο. τριώροφα γὰρ αὐτῶν καὶ πεντώροφα πολλὰ πεποίητο· καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῇ περὶ τὴν καταστολὴν ἦν ἡδονὴ μετ' ἐκπλήξεως καὶ γὰρ ὑφάσματα πολλοῖς διαχρύσοις περιεβέβλητο, καὶ χρυσοῦς ἐλέφας οὐκ ἀπείρητος πᾶσι περιεπεπήγει. διὰ πολλῶν δὲ μιμημάτων ὁ πόλεμος ἄλλως εἰς ἄλλο μεμερισμένος, ἐναργεστάτην ὄψιν ἑαυτοῦ παρεῖχεν. ἦν γὰρ ὁρᾶν χώραν μὲν

&c. dau-

εὐδαίμονα διεμάχοντο, ὅλας δὲ Φάλαγγας κτεινο-
μένας πολεμίων, καὶ τοὺς μὲν φεύγοντας, τοὺς δ' εἰς
αἰχμαλωσίαν ἀγομένους. πίπτει δὲ ὑπερβάλλοντα
μεγέθει, μηχαναῖς ἐρειπόμενα, καὶ φρουρίων ἀλι-
σκομένας ὀχυρότητας, καὶ πόλεων πλουσιανθρώπων εἰσ-
βόλους κατ' ἄκρας ἐχομένους, καὶ σφαγὰς ἔνδον τα-
χὺν εἰσχεομένας, καὶ πάντα φόνου πλησθέντα τόπον,
καὶ τῶν ἀδυνάτων χεῖρας ἀνταρεῖν ἱκεσίας. πῦρ τε
ἐνιέμενον ἱεροῖς, καὶ καταισκαφὰς οἴκων ἐπὶ τοῖς
δεσπόταις, καὶ μετὰ πολλὰ ἐρημίαν καταφῆ, ποτα-
μοὺς ῥέοντας οὐκ ἐπὶ γῆν γεωργουμένην, οὐδὲ ποτὸν
ἀνθρώποις ἢ βοσκήμασιν, ἀλλὰ διὰ πάσης ἐπὶ πανταχό-
θεν φλεγομένης. ταῦτα γὰρ Ἰουδαῖοι πεισομένους αὐτοὺς
τῷ πολέμῳ παρέδοσαν. ἡ τέχνη δὲ καὶ τῶν κατασκευ-
ασμάτων ἡ μεγαλουργία, τοῖς οὐκ εἰδόσι τὰ γινό-
μενα τότε ἐδείκνυεν ὡς παροῦσι. πέπακτο δ' ἐφ' ἑκάστῳ
τῶν πυγμάτων, ὃ τῆς ἁλισκομένης πόλεως στρατηγὸς,
ὃν τρόπον ἐλήφθη. πολλαὶ δὲ καὶ ναῦς εἵποντο. λαφύρων δὲ
τὰ μὲν ἄλλα χύδην ἐφέρετο. διέπεμπε δὲ πάντων, τὰ
ἐγκαταληφθέντα τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱεροῦ· χρυσῆ τε
τράπεζα τῶν ὁλκῶν πολυτάλαντος, καὶ λυχνία χρυσοῦ
μὲν ὁμοίως πεποιημένη· τὸ δὲ ἔργον ἐξήλακτο τῆς κτ
τῶν ἡμετέραν χρῆσιν σωθησόμενα. ὁ μὲν γὰρ μέσος ἦν κίων,
ἐκ τῆς βάσεως πεπηγὼς, λεπτοὶ δ' ἀπ' αὐτοῦ μεμηκυν-
το καυλίσκοι, τριῶν ὀχήματα φιάλαις τὴν θέ-
σιν ἔχοντες, λύχνον ἕκαστος αὐτῶν ἐπ' ἄκρων κεχαλ-
κωμένον. ἐπὰ δ' ἦσαν ἴσοι, τῆς φυλῆς τοῖς Ἰουδαίοις
ἑβδομάδος τῷ τιμῷ ἐμφανίζοντες. ὅτε νόμος ὁ τῶν
Ἰουδαίων ἐπὶ τούτοις ἐφέρετο τῶν λαφύρων τελούμενος.
ἐπὶ τούτοις παρῆεσαν πολλοὶ, νίκης ἀγάλματα κομίζον-
τες· ἐξ ἐλέφαντος δ' ἦν πάντων καὶ χρυσῆ ἡ κατα-
σκευή. μεθ' ἃ Οὐεσπασιανὸς ἤλαυνε πρῶτος καὶ πα-
τὴρ εἵπετο. δομετιανὸς ἦν ἐφιππεύων. αὐτός τε λαμ-
πρῶς κεκοσμημένος, καὶ τὸν ἵππον παρέχων θέας ἄξιον.

Κεφ. ιη.

Ἦν ἡ τῆς πομπῆς τὸ τέλος, ἐπὶ τὸν νεὼν τοῦ καπε-
τωλίου Διὸς, ἐφ' ὃν ἐλθόντες ἔστησαν. μέχρι γὰρ τοῦ
παλαιὸν πάτριον ἐφειμένων, μέχρις ἂν τὸν τοῦ στρα-
τηγοῦ τῶν πολεμίων θάνατον ἀπαγγείλῃ τις. σίμων
δὲ ὁ γιωρᾶ, τότε πεπομπευκὼς ἐν τοῖς αἰχμα-
λώτοις. βρόχῳ δὲ ἐφειλημένος, εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς
ἐφέρετο τόπον, αἰκιζομένων αὐτὸν ἅμα τῶν ἀγόντων.
νόμος δὲ ἐστὶ ῥωμαίοις ἐκεῖ κτείνειν τοὺς ἐπὶ κακουρ-
γίᾳ θάνατον κατεγνωσμένους. ἐπεὶ δ' ἀπηγγέλθη τέ-
λος ἔχων, καὶ πάντες ἀφήμησαν, ἤρχοντο τῶν θυσιῶν,
εἰς ἐπὶ τοῖς νομιζομένοις καλλιερήσαντες ἀρχαῖς, ἀ-
πῆεσαν εἰς τὸ βασίλειον. καὶ τοὺς μὲν, αὐτοὶ πρὸς ἀω-
χίαν ὑπεδέχοντο. τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν, ἀφθόνως
κατὰ τὸ οἰκεῖον αἱ τῆς ἑστιάσεως ἦσαν παρασκευαί. ταύτην
γὰρ τὴν ἡμέραν, ἡ ῥωμαίων πόλις ἑορτάζει, θρίαμβον
μὲν, τῆς κτ τῶν πολεμίων στρατιᾶς, πέρας δὲ τῆς τῶν
ἐμφυλίων κακῶν, ἀρχὴν δὲ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονί-
ας ἐλπίδων.

Κεφ. ιθ.

Μετὰ δὲ τοὺς θριάμβους, καὶ τὸν βεσπασιάνου τῆς
ῥωμαίων ἡγεμονίας καταίσιον, οὐεσπασιανὸς
ἔγνω τεμένους εἰρήνης καθιερεύσαι. ταχὺ δὲ ἦν
μάλα, καὶ πάσης ἀνθρωπίνης κρείττον ἐπινοίας ἐπιτελεύ-
σαι. τῇ γὰρ ὄντως χορηγίᾳ εὐδαιμονίᾳ χρησάμενος,

A qvidem fortunatiſſimam terram, totas vero interfici acies hoſtiũ: & alios fugere, alios captivos
duci: murosqve excellentes magnitudine machinis dirui, & caſtellorum excindi munimina,
& populoſarum civitatum mœnia diſturbari, exercitumqve intra muros infundi: cædiſqve
omnia loca plena, & eorum qvi manu reſiſtere
non poterant preces: ignemqve templis immiſ-
B ſum, ædiumqve ſuper dominos poſt multam vaſtationem everſiones: atque amnis triſtitiam,
defluentis non in arva culta, neqve ad hominum
vel pecorum potum, ſed per terram ex omni parte flagrantem. Hæc enim Judæi bello paſſi ſunt:
ars autem & confectorum operum magnitudo,
neſcientibus adhuc facta tanqvam præſentibus
oſtendebant. Erat autem per ſingula pegmata
C captæ civitatis dux, ita ut captus fuerat ordinatus. Multæ etiam naves ſeqvebantur. Spolia
vero alia qvidem paſſim ferebantur. eminebant
autem ea qvæ apud Hieroſolymam in templo reperta ſunt, menſa aurea ponderis talenti magni,
& candelabrum ſimiliter qvidem auro factum,
ſed opere comutato ab uſus noſtri conſuetudine.
nam media qvidem columna baſi hærebat, tenues autem ab ea cannulæ producebantur, formatæ
D ad ſimilitudinem fuſcinæ, ad ſummum qvæq; in lychni ſpeciem fabricatæ. erant autẽ numero ſeptem, ſeptimi diei, qvi apud Judæos eſt, indicantes honorem. Poſt hæc autem portabatur lex
Judæorum, noviſſima ſpoliorum. Deinde transibant plurimi victoriæ ſimulacra portantes, omnia ex auro & ex ebore facta. Poſt hæc Veſpaſianus prior ibat, & Titus deinde ſeqvebatur.
E Domitianus autem adeqvitabat, ipſe qvoqvè ornatus pulchritudine, dignumqve ſpectari exhibens eqvum. Pompæ autem finis fuit Capitolini Jovis templum, qvo poſtqvam ventum eſt,
conſtitere. Erat autem vetus mos patrius, operiri
donec ducis hoſtium mortem qviſpiam nunciaret. Is erat Simon Gioræ, tunc inter captivos in
pompa traductus: laqveo vero circundatus per
F forum trahebatur, quo eum ſimul cæderent qvi ducebant. Lex autem Romanis eſt, ibi necare criminum reos morte damnatos. Poſtqvam igitur eum finem vitæ habere nunciatum eſt, omniumqve favor ſecutus eſt, tunc hoſtias inchoavere. hisque ſecundo per vota ſolennia omine peractis, in palatium receſſere. Et alios
qvidem epulis ipſi excepere, aliis autem omnibus domi conviviorum inſtructi erant apparatus. Hunc enim diem urbs Romana celebrabat,
G victoriæ qvidem in hoſtes gratulatorium, finem vero malorum civilium, & ſpei bonæ pro felicitate principium. Poſt triumphos vero, & Romani imperii firmiſſimum ſtatum, Veſpaſianus Paci templum ædificari decrevit. Itaqve mira celeritate, & qvæ hominum cogitationem ſuperaret,
effectũ eſt. Magna enim divitiarũ largitate uſus,

insuper perfectis id picturæ ac figmentorum operibus exornavit. Omnia namqve in illud fanum collecta ac depositа sunt, qvorum visendorum studio per totum orbem, qui ante nos fuerunt, vagabantur: quomodo aliud apud alios situm esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Judæorum fuerant instrumenta, his se magnifice ferens. Legem vero eorum, & penetralium vela purpurea in palatio condita servari præcepit.

A ἐπὶ δὲ τοῖς ἐκπλαγ κατωρθωμένοις, ἀναθήμ τι ἐπλαστικοῖς ἔργοις, αὐτὸ κατεκόσμησε. πάντα γὰρ εἰς ἐκεῖνον τὸν νεὼν συνήχθη καὶ κατετέθη, δι' ὧν τὴν ἀεὶ ἀνθρώποι πρότερον ἐπὶ πᾶσαν ἐπλανῶντο τὴν οἰκουμένην, ἕως ἄλλο παρ' ἄλλοις ἦν κείμενον, ἰδεῖν σπουδῆς. ἀνέθηκε δ' ἐκπώματα, καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῶν Ἰουδαίων χρυσοῦ κατασκευάσματα, σεμνυνόμενος ἐπ' αὐτοῖς. τὸν νόμον αὐτῶν, καὶ τὰ πορφυρᾶ δ' σηκοῦ καταπετάσματα, προσέταξεν ἐν τοῖς βασιλείοις ἀποθεμένους φυλάττειν.

B

CAP. XXV.

Herodion & Macherus a Basso capta.

IN Judæam vero legatus missus Lucilius Bassus, suscepto a Cereali Vetiliano exercitu, castellum quidem Herodion cum præsidio deditione cepit. Post autem omni manu militari collecta, multi autem in partes divisi erant, & legione decima bellum inferre Macherunti statuit. Valde enim necessarium videbatur id excindi castellum, ne multos sui munimine ad defectionē invitaret. Nam & salutis spem habitatorib. certam, & aggredientibus hæsitationem atq; formidinē natura loci præstare maxime poterat. Nā ipsum quidem quod muro cinctum est, saxosus est collis, in proceram altitudinem surgens, & ob hoc etiam capi difficilis videtur: sed ne vel accedi posset eo natura excogitarat, quæ vallibus eum ex omni parte vallaverat, qvarum altitudo oculis comprehendi non posset: nec transire erat facile, nec aggestu ulla ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab Occidente secat vallis LX. stadiis distenditur, unde Asphaltites lacus ei limitem facit. ex hoc vero tractu ipse Macherus altissimo vertice supereminet. A Septentrione autem & Meridie, valles magnitudine quidem supradicta cingunt, similiter vero sunt inextricabiles ad oppugnationem. ejus vero vallis quæ ab Oriente est, altitudo non minor centum cubitis invenitur: monte vero ex adverso Macherunti posito terminatur. Ea loci natura perspecta rex Alexander, primus in eo castellum communivit, qvod postea Gabinius bello cum Aristobulo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura visus est, & constructione tutissima, propter Arabum præcipue vicinitatem. namque opportune situs est, eorum fines prospectans. Magno ergo locum muro amplexus ac turribus, civitatem illic fecit incolis, unde in arcem ipsam ferebat ascensus. Quin & circa ipsum verticem rursus murum ædificaverat, turresque in angulis sexagenorum cubitorum erexerat. In medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simul habitationum & pulchritudine locupletem. Multas vero cisternas recipiendis aqvis abundeq; suppeditandis, locis maxime idoneis fecerat: veluti cum natura certaret, ut qvod illa situ locis expugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim & sagittarū multitudinem machinarum reposuit: & omnē apparatū excogitavit, qui habitatorib. posset magnæ

Κεφ. κ.

Εἰς δὲ τὴν Ἰουδαίαν, πρεσβευτὴς Λευκίλλος Βάσσος ἐπεμφθεὶς, καὶ τὴν στρατιὰν παραλαβὼν Κερεαλίου Οὐετιλιανοῦ παραλαβών, τὸ μὲν ἐν τῷ ἡρωδείῳ φρούριον προσηγάγετο μετὰ τῶν ἐχόντων. μετὰ ταῦτα δὲ πᾶν ὅσον ἦν στρατιωτικὸν συναγαγὼν, πολὺ δ' ἦν κατὰ μέρη διηρημένον, καὶ τῶν τάγματων τὸ δέκατον, ἔγνω στρατεύειν ἐπὶ μαχαιροῦντα. πάνυ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον ἐξαιρεθῆναι τὸ φρούριον, μὴ διὰ τὴν ὀχυρότητα πολλοὺς εἰς ἀποστασιν ἐπαίρηται. καὶ γὰρ τοῖς κατέχουσι βεβαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ τοῖς ἐπιοῦσιν ἄκνον καὶ δέος, ἡ τοῦ χωρίου φύσις ἦν παρασχεῖν ἱκανοτάτη.

C

Κεφ. κα.

Αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ πεπερισμένον, πετρώδης ὄχθος ἐστὶν, εἰς μῆκος ὕψος ἐπηρμένος, ὡς εἶναι καὶ διὰ τοῦτο δυσχείρωτος· μεμηχάνηται δ' ὑπὸ τῆς φύσεως εἶναι, μηδὲ προσβατὸς. φάραγξι γὰρ πάντοθεν ἀσιώπητον ἔχουσαι τὸ βάθος προπίπτουσι, μήτε περαθῆναι ῥᾳδίως δυναμένους, καὶ χωσθῆναι παντάπασιν ἀμηχάνους. ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας προπίπτουσα, πλέθρων ἑξήκοντα ῥᾳδίους ἐξήκοντα, πέρας αὐτῆς τὴν ἀσφαλτῖτιν παρομένη λίμνην. καὶ τοῦτο δεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ μαχαιροῦς, τὴν ὑψηλοτάτην ἔχει κορυφὴν ὑπερφυῶς ὑπερεχούσαν. αἱ δ' ἀπὸ τῆς ἄρκτου καὶ μεσημβρίας φάραγγες, μεγέθει μὲν ἀπολείπονται τῆς προειρημένης, ὁμοίως δ' εἰσὶν ἀμήχανοι πρὸς ἐπιχείρησιν. τῆς δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν φάραγγος, τὸ μὲν βάθος οὐκ ἔλαττον ἑκατὸν καὶ εἴκοσι πήχεων· πέρμα δὲ γίνεται πρὸς ὄρος ἀπαντικρὺ κείμενον μαχαιροῦντος. οὕτω δὲ τόπου κατιδὼν τὴν φύσιν βασιλεὺς Ἰουδαίων Ἀλέξανδρος, πρῶτος ἐπ' αὐτῷ τειχίζει φρούριον, ὃ μετὰ ταῦτα Γαβίνιος ἀφῃρεῖτο βουλῶν πολεμῶν καθῄρει. ἡρώδης δὲ βασιλεύοντι, πάντες ἔδοξε μᾶλλον ἐπιμελείας ἄξιον εἶναι, καὶ κατασκευῆς ὀχυρότητος, μάλιστα καὶ διὰ τῶν Ἀράβων γειτνίασιν. κεῖται γὰρ ἐν ἐπικαίρῳ πρὸς τὴν ἐκείνων γῆν ἀποβλέπον. μέγα μὲν οὖν τοῦτον τείχεσι καὶ πύργοις περιβαλών, πολλὴν ἐντεῦθεν κατῴκισεν, ἐξ ἧς ἄνοδος εἰς αὐτὸν ἔφερε τὴν ἀκρώρειαν οὐ μίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὴν ἄνω τὴν κορυφὴν τεῖχος ἐδείματο, καὶ πύργους ἐπὶ τῆς γωνίας ἑκατὸν ἐξήκοντα πήχεων ἀνέστησε, μέσον δ' ἔτι περιβόλου, βασίλειον ὡκοδομήσατο, μεγέθει τε καὶ κάλλει τῶν οἰκήσεων πολυτελές. πολλὰς δὲ καὶ δεξαμενὰς εἰς ὑποδοχὴν ὕδατος, καὶ χορηγίαν ἄφθονον, ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῶν τόπων κατεσκεύασεν, ὥσπερ περὶ τὴν φύσιν ἀμιλληθείς, ἵν' αὐτὸς τὸ κατ' ἐκείνην ἐν τόπῳ δυσάλωτον ὑπερβάληται τῇς χειροποιήτοις ὀχυρώσεσιν. ἔτι τε γὰρ καὶ βελῶν πλῆθος, καὶ μηχανημάτων ἐγκατέθετο, καὶ πᾶν ἐπενόησεν ἐπιμασάσθαι τὸ ἀβλαβὲς δυνάμενον τοῖς ἐνοικοῦσι

D

E

F

G

μηχά-

μηνίσης βαλωρίας καταφρόνησιν.

ΚΕΦ. κϛ.

Ἐπεφύκει δ' ἐν τοῖς βασιλείοις πήγανον, ἄξιον δ' μεγέθους θαυμάσαι· συκῆς γὰρ ἐδεμιᾶς ὕψους καὶ πάχους ἀπελείπετο. λόγος δ' ἦν ὑπὸ τῆ ῥιζῆ ἱερόν τι τῶν ἀρχαίων αὐτὸ διαφυλάξαι, καὶ διαπαλεῖσθαι ἴσως ἐμεινεν· ἐξεκόπη δ' ὑπὸ τῶν καταλαβόντων τὸν τόπον ἰουδαίων.

ΚΕΦ. κγ.

Τῆς Φάσαηλος ἡ τὸ κῖ τὸ ἄρκτον βλέπουσης τοῦ πόλιν, Βαάρας ὀνομάζεται τις τόπος, φύει τὸ ῥίζαν ἐμωνύμως λεγομένην αὐτῷ· αὐτὴ Φλογὶ μὲν τὸ χρόαν ἔοικε· βλέπουσα δὲ καὶ βαλλομένοις λαβεῖν αὐτὴν, οὐκ ἔστιν ἀχείρωτος. ἀλλ' ὑποφεύγει, καὶ οὐ πρότερον ἵσταται πρὶν ἂν τις οὖρον γυναικὸς, ἢ τὸ ἔμμηνον αἷμα χέῃ καθ' αὐτό. νὺ μὴν, ἀλλὰ καὶ τότε τοῖς ἁψαμένοις βέβηλός ἐστι θανάτου, εἰ μὴ τύχοι τις αὐτὴν οὕτως ἐπενεγκάμενος τοῦ ῥίζαν ὑπὸ χειρὸς ἀπερυθρημένην. ἁλίσκεται δ' καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ἀκινδύνως, ὃς ἔστι τοιόσδε. κύκλῳ πᾶσαν αὐτὴν βερύουσιν, ὡς εἶναι τὸ κρυπτόμενον τῆς ῥίζης βραχύτατον, εἶτ' ἐξ αὐτῆς δοῦσι κύνα, κἀκείνου τὸν δήσαντα σπουδὴν ὁρμῆσαι, ἡ μὲν ἀναστᾶσα ῥᾳδίως. θνήσκει δ' οὗτος ὁ κύων, ὡσπερ ἀντιδοθεὶς τῷ μέλλοντι τοῦ βοτάνου ἀναιρήσεσθαι. φόβος γὰρ οὐδεὶς τοῖς μετὰ ταῦτα λαμβάνουσιν. ἔστι δὲ μὴ τοσούτων κινδύνων, ἀλλὰ μίαν ἰσχὺν βεβαρυμένην. τὰ γὰρ καλούμενα δαιμόνια, ταῦτα δὲ πονηρῶν ἐστιν ἀνθρώπων πνεύματα, τοῖς ζῶσιν εἰσδυόμενα καὶ κτείνοντα τοὺς βοηθείας μὴ τυγχάνοντας, αὕτη ταχέως ἐξελαύνει, κἂν προσενεχθῇ μόνον τοῖς νοσοῦσι.

ΚΕΦ. κδ.

Ῥέουσι δὲ καὶ θερμῶν ὑδάτων πηγαὶ κῆ τὸν τόπον, πολὺ τὸ ζέον ἀλλήλων διαφέρουσαι. πικραὶ μὲν γὰρ αὐτῶν τινές εἰσιν, αἱ δὲ γλυκύτητος ὕδεν ὑπολείπουσι· πολλαὶ δὲ καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναδόσεις, ἃ μένον ἐν τοῖ χθαμαλωτέρῳ τοὺς πηγοὺς ἀλλήλους ἔχουσιν. ἀλλ' ὡς ἂν καὶ μᾶλλον τις θαυμάσαι· ἀσήλαιον γὰρ τὸ παλήσιον ὁρᾷ κοιλότητι μὲν οὐ βαθεῖ, τῇ πέτρᾳ δὲ περυχούσῃ ἀστεμφῆ. ταύτης ἄνωθεν ὠδῖνι μασοὶ δύο ἀνέχουσιν, ἀλλήλων ὀλίγῳ διεστῶτες, καὶ ψυχροτάτην μὲν ἀτέρα πηγὴν, ἀτέρα δὲ θερμοτάτην σκιδνᾶσιν. αἷς μιγνύμεναι, ποιοῦσι λουτρὸν ἡδίστην, παιωνίων τε νοσημάτων πολλῷ μᾶλλον νεύρων ἄκεσιν. ἔχει δὲ ὁ τόπος καὶ θεῖα, καὶ συμφερίας μέταλλα.

ΚΕΦ. κε.

Βᾶσον δὲ πᾶσαν περιεῖχε φάραγξ τὸ χωρίον, ἔγγιστα τοῦ περόδου, χωννὺς τοῦ φάραγγα τοῦ πρὸς τοῖς ἀνατολαῖς, καὶ τὸ ἔργων εἶχετο, ἀπουδὴν ποιούμενος ἡ πᾶσα ἐξάραι τε χώματα, καὶ δι' αὐτῶν ῥᾳδίαν ποιῆσαι τὴν πολιορκίαν. οἱ δ' ἔνδον ἀπειλημμένοι τῶν ἰουδαίων, αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ὑπὸ τῶν ξένων διαφερόμενοι, ἐκείνους μὲν ὑπερίδον ὄχλον ἄλλως εἶναι νομίζοντες, ἐν τῇ κάτω πόλει περιμένειν, καὶ τοὺς κινδύνους ὑπεκδέχεσθαι· τὸ δ' ἄνω φρούριον αὐτοὶ καταλαβόντες εἶχον, καὶ διὰ τὸν ἰσχὺν τῆς ὀχυρότητος, καὶ προνοίᾳ τῆς σωτηρίας αὐτῶν. τεύξεσθαι γὰρ ἀφέσεως ὑπελάμβανον, εἰ τὸ χωρίον ῥωμαίοις, ἐγχειρίσειαν. πείρᾳ δὲ πρότερον ἐβούλοντο τοὺς ὑπὲρ διαφεύξεσθαι τοῦ πολιορκίαν ἐλπίδας ἐλέγξαι. διὰ τοῦτο καὶ προθύμως ἐπιοῦν τοῖς ἐξόδους ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, καὶ τοῖς τυχοῦσι συμπλεκόμενοι πολλοὶ μὲν ἔθνησκον, πολλοὺς δὲ τῶν ῥωμαίων ἀνῄρουν.

A obsidionis præstare contemptum. Erat autem in ipsa regia ruta mirabilis magnitudinis: à nulla enim ficu vel celsitudine, vel magnitudine vincebatur. Ferebant autem eam ex Herodis temporibus perseverasse: mansissetqve ulterius profecto, sed ab Judæis qui locum ceperant excisa est. Vallis autem, qva civitas a parte Septentrionali cingitur, qvidē locus Baaras appellatur, ubi radix eodem nomine gignitur: qvæ flammæ qvidē assimilis est colore, circa vesperam vero veluti jubare fulgurans, accedentibus eamqve evellere cupientibus facilis non est: sed tam diu refugit, nec prius manet, qvam si qvis urinam muliebrem vel menstruū sanguinem super eam fuderit. qvinetiam tunc si qvis eam tetigerit, mors certa est, nisi forte illam ipsam radicem ferat de manu pendentem. Capitur autem alio qvoqve modo sine periculo, qvi talis est: Totam enim circumfodiunt, ita ut minimum ex radice terra sit conditum: deindē ab ea religant canem: illoqve seqvi eū a qvo relegatus est cupiente, radix qvidem facile evellitur: canis vero continuo moritur, tanqvam ejus vice a qvo herba tollenda erat, traditus. nullus enim postea accipientibus metus est. Tantis autem periculis propter unam vim capi eam operæ precium est. Nam qvæ vocantur dæmonia, pessimorum hominum spiritus, vivis immersa, eosqve necantia qvibus subventū non fuerit: hæc cito, etiam si tantummodo admoveatur ægrotantibus, abigit. Fluunt autem ex eo loco aqvarum fontes etiam calidarum, multum inter se sapore diversi. Alii namqve amari sunt: aliis nihil dulcedinis deest. Multi autem frigidæ aqvæ ortus, non solum in humilioribus locis fontes alternos habent: sed qvod amplius qvis miretur, in proximo qvædam spelunca cernitur, non qvidem alte cava, saxo autē imminente protecta: super hoc veluti duæ mammæ inter se paululum distantes eminent: & altera qvidem frigidissimum fontem, altera calidissimum fundit: qvi mixti lavacrum suavissimum præbent, multisqve morbis ac vitiis salutare: maxime vero nervorum curationi conveniens: habetqve idem locus metalla sulfuris & aluminis. Bassus autem contemplatus undiqve regionem, valle Orientali repleta accessum parare statuit: opusqve inchoavit, properans aggerem qvam plurimum extollere, facilemqve per eum oppugnationem facere. Qvi vero intus fuerant deprehensi, ab externis segregati Judæi, illos qvidem coegêre, inane vulgus esse existimantes, inferiorem observare civitatem, ac pericula priores excipere: superius vero castellum ipsi occupatum tenebant, & propter munitionis firmitatem, & ut saluti suæ consulerent. Impetraturos enim se veniam opinabantur, si locum tradidissent Romanis. Prius autem volebant spem declinandæ obsidionis experiendo convincere: ideoqve alacri animo in dies singulos excursus habebant, & cum his qvos sors obtulisset consertis manibus, multi moriebantur, multosqve Romanos interficiebant.

semper autem utrisqve ex tempore plus victoriæ captabatur: Judæis qvidem, si incautiores aggrederentur: in aggere autem positis, si improvisum excursum eorum pene septi armis exciperent. Sed non is erat finis obsidionis futurus. Res autem quædam fortuito gesta inopinatam castelli tradendi necessitatem Judæis imposuit. Erat inter obsessos juvenis & audacia ferox, & manu strenuus, Eleazarus nomine. is autem fuerat excursibus nobilis, multos egredi aggestumqve prohibere cogitans, & in præliis semper graviter Romanos afficiens: audaciaqve sua socios prosequens, impetum qvidem facilem his, periculo autem vacuum discessum efficiebat novissimus recedendo. Itaqve discreta qvodam die pugna, & utraqve parte digressa, ipse tanqvam despiciens omnes, existimans neminem tunc hostium prælium excepturum, extra portam remansit: & in muro stantes alloqvebatur tota mente illos attendens. Hanc autem opportunitatem vidit qvidam ex castris Romanorum Ægyptius, nomine Rufus: & qvod nemo speraſſet, impetu facto cum ipsis eum armis repente correptum, cum hoc viso stantes in muro stupor teneret, in castra Romanorum traduxit: Postqvam vero dux nudum præcepit extendi, & in aperto constitutum, ut ex civitate conspiceretur, cædi verberibus, vehementer Judæos confudit casus juvenis, universaque civitas in fletu erat & qvestibus, unius viri clade percussa. Id ubi Bassus animadvertit, consiliorum adversus hostes hoc principium sumpsit: eorumqve miserationem augere cupiens, qvatenus coacti pro ejus salute castelli traditionem facerent, qvod speravit adeptus est. Nam ipse qvidem, velut mox Eleazarum suspensurus, crucem defigi jussit. ea vero conspecta, major castellanos dolor invasit, & ululando qverebantur, intolerabilem esse calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos orabat, ne vel se despicerent, mortem miserrimam subiturum, sibiqve ipsis salutem præberent, postqvam jam subacti omnes Romanorum viribus fortunæ concederent. Illi autem & ejus sermone fracti, & qvod multi intus pro eo precabantur (ex magna enim & numerosa cognatione genus ducebat) & contra ingenium suum misericordia victi sunt: & qvibusdam celeriter missis colloqvebantur, castelli traditionem facere petentes, ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimitti. Cum autem his assensus esset dux Romanorum, multitudo civitatis inferioris, inita separatim cum Judæis cognita pactione, ipsi clam nocte aufugere statuêre. Cum vero portas aperuissent, ab his qvi deditionem promiserant, ad Bassum nuncius venit, sive invidia salutis eorum sive formidine, ne eorum fugæ causam ipsi præstarent. Sed fortissimi qvidem fugientium, qvi præcesserant, evasere. reliqvorum autem viri qvidem mille septingenti perempti sunt, mulierculæ vero & pueri

A ἀεὶ δ' ἐκ πλείονος ὁ καιρὸς ἐθηρᾶτο ἑκατέροις τὸ πλέον. τοῖς μὲν Ἰουδαίοις, εἰ πρόσω ἀφυλακτοτέρους ἐκδράμοιεν. τοῖς δὲ τῶν χωμάτων περιοδεύουσι, εἰ τὴν ἐκδρομὴν αὐτῶν δέχοιντο περιφραγμοῖς. ἀλλ' οὐκ ἐν τούτοις ἔμελλε γίνεσθαι τὸ πέρας τῆς πολιορκίας, ἔργον δέ τι πρᾶξαι δεῖν ὑπὸ συμφορᾶς ἄλογον, τὴν παράδοσιν ἐφ' ὅρους τινὶ ἀναγκάσαι ἐπίσημον τοῖς Ἰουδαίοις. ἦν δέ τις τῶν πολιορκουμένων νεανίας πλημμελὴς πρὸς ὀργὴν, καὶ τῇ χειρὶ δραστήριος, ἐλεάζαρος ὄνομα. γέγονε δ' ἐπίσημος ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ὑπέρφευγε πολλοὺς ἐξιέναι καὶ κωλύειν τοὺς χώσιν φθάνειν, καὶ τῇ χειρὶ πολλὰς μάχας πολλὰ καὶ δεινὰ τοὺς ῥωμαίους ἐργάσθαι. τοῖς δὲ σὺν αὐτῷ πολιορκοῦσιν ἐπικρεμὲς φόβου μὲν τὴν προσδοκίαν παρεῖχεν, ἀκίνδυνον δὲ παρεῖχεν τὴν ἀναχώρησιν, τῷ πολλάκις ἀποκρούεσθαι. καὶ δὴ καὶ τῆς μάχης διακριθείσης, καὶ γενομένης ἀμφοτέρων ἀναχωρήσεως, αὐτὸς ἀπὸ δὴ θρασυνόμενος, καὶ νομίζων οὐκ ἂν ἔτι τῶν πολεμίων οὐδένα τόλμαν μάχης ἄρξειν, μόνας τῶν πυλῶν ἔξω, τοῖς ὄπισθε τείχους διελάμβανεν καὶ πῶς πρὸς ἐκείνους τὴν διάνοιαν ἔχοι. ὁρᾷ δὲ αὐτὸν ῥωμαϊκοῦ τις στρατιώτου ῥοῦφος ὄνομα, ἀγχίπλους. καὶ μηδενὸς ἂν προσδοκήσαντος, ἐξαίφνης ὑπολαμὼν, σὺν αὐτοῖς ὁρμήσας αὐτὸν τοῖς ὅπλοις, ἕως κατεῖχε τοὺς ἀπὸ τῶν τειχῶν ἰδόντας ἔκπληξις, φθάνει τὸν ἄνδρα μεταθεῖς πρὸς τὸ ῥωμαίων στρατόπεδον. ὃν δὲ στρατηγὸς κελεύσαντος γυμνὸν διαλαβεῖν αὐτὸν, καὶ κατασήσαντος εἰς τὸ φανερώτατον τῆς ἐκ τῆς πόλεως ἀποβλέπουσι μάστιξιν αἰκίζεσθαι, σφόδρα τοὺς ἰουδαίους τὸ περὶ τὸν νεανίαν πάθος συνέχειν. αἴρεται δ' ἡ πόλις ἀνώμωξε, καὶ θρῆνος ἦν μείζων ἢ καθ' ἑνὸς ἀνδρὸς συμφορὰν. τέλος συνιδὼν ὁ βάσσος τῆς τῶν πολεμίων ἀρχὴν ἐποιήσατο στρατηγήματος, καὶ βουληθεὶς αὐτῶν ὑπιτέναι τὸ φρόνημα, ἵνα βιασθῶσιν ἀντὶ τῆς σωτηρίας παῖδος ποιήσασθαι δ' ἐφόδοσιν, τὴν ἐλπίδος οὐ διήμαρτεν. ὁ μὲν γὰρ προστάξας κατασταυρώσαι σταυρὸν, ὃς αὐτίκα πρεμῶν τὸν ἐλεάζαρον. τοῖς δὲ ἀπὸ δ' ἐφορμοῦ τοῦτο θεασαμένοις, ἐδύνη τι πλέον προσέπεσε, καὶ διωλύσιον ἀνώμωξον, οὐκ ἀνασχέτου τοῦ πάθος βοῶντες. ἐνταῦθα δὴ πάλιν ἐλεάζαρος ἐπέτρεψεν αὐτοὺς, μήτ' αὐτὸν προϊδόντα ἀναμένειν θάνατον τὴν οἰκτιστον, καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὴν σωτηρίαν παρέχειν τῇ ῥωμαίων ἐξαντας ἰσχύϊ καὶ τύχῃ, μὴ πάσης ἤδη κεχειρωμένους. οἱ δὲ, πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους πεκλωμένοι, καὶ πολλῶν ἔνδον ὑπὲρ αὐτοῦ δεομένων, ἦν γὰρ μεγάλης καὶ σφόδρα πολυανθρώπου συγγενείας, ὡς ἐκ τὸ αὐτὸ φύσιν εἰς οἶκτον ἐπέδωκεν· καὶ τινας ἐξαποστείλαντες κρύφα, διελέγοντο πεῖσαι τὴν παράδοσιν ἐφορμοῦ αἰτούμενοι, ἵνα ἀδεῶς ἀπαλλάττωνται, κομισάμενοι τὸν ἐλεάζαρον. δεξαμένων δὲ τῶν ῥωμαίων, καὶ ἐκ στρατηγοῦ πεύσει, τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ κάτω πόλει, τὰ γεγενημένα ἴδια τοῖς ἰουδαίοις πυθόμενα σύμβασιν, αὐτοὶ κρύφα νύκτα λαβόντες ἔγνωσαν ἀποδρᾶναι. τὰς πύλας δ' αὐτῶν ἀνοιχθέντων, φθάνει τῶν τῇ ὁμολογίαν πεποιημένων πρὸς τὸν βάσσον ἦλθε μήνυσις, πρὶν σὺν τῆς σωτηρίας αὐτοῖς φθάσαι. ἔτι καὶ μᾶλλον δέος μὴ τὴν αἰτίαν αὐτοὶ λάβωσι τῆς ἐκείνων ἀποδράσεως. οἱ μὲν οὖν ἀνδρειότατοι τῶν ἐξιόντων, ἔφθασαν διεκπεσόντες καὶ διέφυγον. τῶν δ' ἔνδον καταληφθέντων, ἄνδρες μὲν ἁπάντων ἦσαν, ἀλλὰ τοῖς χιλίοις ἐπλησίασαν· γυναῖκες δὲ καὶ παῖδες ἐγένετο

ἠνδραποδίθησαν. τοὺς δ' πρὸς τοὺς ᾠδαδόντας τὸ φρέ- A in servitium ducti. Sponsiones autem cum his
ρον ὁμολογίας, οἰόμενος δεῖν ὁ βάσσος Ἀλφυλάττειν, αὐτοὺς τ' ἀφῆκε, καὶ τ' ἐλεάζαρον ἀπέδωκε. qvi castellum dedidere habitas, Bassus conservandas esse ratus, & ipsos dimisit, & Eleazarum reddidit.

ΚΕΦ. κς'.

CAP. XXVI.

ΤΑῦτα δ' διοικησάμενος ἠπείγετο τ' γραπιὰν ἄγων ἐπὶ τ' πρωτιγραδόμενον ἰαρδην δρυμόν. πολλοὶ γὰρ εἰς αὐτὸν ἠγγέλησαν ἠθροῖζθαι, τῶν κ' τὰς πλιορκίας πρότερον, ἐκ τε ἱεροσολύμων καὶ μαχαιρῶντος ἀποδράντων. ἐλθὼν οὖν ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ γνοὺς τῷ ἀγγελίαν οὐκ ἐψδισμένην, πρῶτον μὲν τοῖς ἱππεῦσιν ἅπαν κυκλοῦν τὸ χωρίον, ὅπως τοῖς διεκπαίεσθαι τολμῶσι τῶν ἰουδαίων, ἅπορος ἡ φυγὴ γένηται Ἀλὰ τοὺς ἱππέας. τοὺς δ' πέζους ἐκέλευε δενδροτομεῖν τῷ ὕλῃ, εἰς ἣν καταπεφύγεσαν. καθίσαν δ' Ἀλὰ τοῦτο πρὸς ἀνάγκην οἱ ἰουδαῖοι, ὃ δρᾶν τι γλυκαῖον, ὡς ἐκ πολεμίων ἀγωνίσασθαι. τάχα δ' ἂν καὶ Ἀλαφυγόντες τὰ θρόοι δή, καὶ μὴ βοὴς αἴξαντες, ἐνέπιπτον τοῖς κεκυκλωμένοις. οἱ δ' αὐτοὺς ἐδέχοντο καρτερῶς, καὶ πολλῇ, τῶν μὲν ἀπονοίᾳ, τῶν δ' φιλονεικίᾳ χρωμένων, χρόνος μὲν οὐκ ὀλίγος Ἀλὰ τοῦτο τῇ μάχῃ πρόῃσι, τέλος δ' αὐτοῖς οὐχ ὅμοιον ἀπέβη τοῖς ἀγωνισαμένοις. ῥωμαίων μὲν γὰρ δώδεκα τοὺς πάντας σωθῆναι πεσεῖν, ὀλίγους τε τρωθῆναι. τῶν ἰουδαίων δ' οὐκ τῆς μάχης ταύτης οὐδεὶς διέφυγεν, ἀλλ' ὄντες οὐκ ἐλάττους τριχιλίων, πάντες ἀπέθανον, καὶ στρατηγὸς αὐτῶν ἰούδας ὁ δ' δεῖ πᾶσι, περὶ οὗ πρότερον εἰρήκαμεν, ὅτι τάξεως ἡγούμενος πρὸς ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν ἱεροσολύμων, κατά τινας Ἀλαδὰς τῶν ἐνοικούντων, ἐλάθετο ἀποδρᾶς.

ΚΕΦ. κζ'.

ΠΕρὶ δ' τ' αὐτὸν καιρὸν ἐπέστειλε καῖσαρ βάσσῳ, καὶ λιβερίῳ μαξίμῳ, ὅτ' ἐπίτροπος, κελεύων πᾶσαν γῆν ἐποδόσθαι τῶν ἰουδαίων. οὐ γὰρ κατῴκισεν ἐκεῖ πόλιν, ἰδίαν αὐτῶν τῇ χώραν φυλάττων, ὀκτακοσίοις δ' μόνοις ἀπὸ τ' γραπιᾶς Ἀλαφειμένοις, χωρίον ἔδωκεν εἰς κατοίκησιν, ὃ καλεῖται μὲν ἀμμαοῦς, ἀπέχει δ' τῶν ἱεροσολύμων σταδίους ἑξήκοντα. φέρον δ' τοῖς ὅπου δήποτ' οὖσιν ἰουδαίοις ἐπέβαλε, δύο δραχμὰς ἕκαστον κελεύσας ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὸ καπετώλιον φέρειν, ὥσπερ πρότερον εἰς τὸν ἐν ἱεροσολύμοις νεὼν συνετέλουν. καὶ τὰ μὲν ἰουδαίων τότε τοιαύτῃ εἶχε κατάστασιν.

His autem administratis, in saltum, qvi appellatur Jardes, ducere properabat exercitum, multi enim illuc congregati esse nunciabantur qui pridem tempore obsidionis, ex Hierosolymis & Machærunte profugerant. Ergo cum ad locum venisset, neqve falsum fuisse nuncium comperisset, primo qvidem omnem locum cum eqvitibus cingit: ut si quis Judæorum conatus fuisset evadere, fugiendi per eqvites copiam non haberet. pedites autem sylvam jussit cædere, in qvam confugerant. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt, fortiter aliqvid faciendi, velut ex audaci certamine fortasse fugam etiam reperirent. Itaqve simul universi, & cum clamore impetu facto, in eos a qvibus cincti fuerant, irruunt. Illi autem fortiter excipiebant: multaqve his audacia, illis contentione usis, diu quidem prælium tractum est, non autem similis evenit finis pugnæ certantibus. Nam Romanorum qvidem duodecim tantum contigit occumbere, neqve multos sauciari: Judæorum vero ex illo prælio nullus evasit. Sed cum non essent pauciores tribus millibus, postrati sunt omnes: eorumqve dux Judas Jairi filius, de quo supra meminimus, qvi ordini cuidam præpositus cum Hierosolyma obsideretur, qvibus demersus fuerat cloacis, latenter effugit. Eodem vero tempore Cæsar etiam ad Liberium Maximum scripsit (erat autem procurator) ut omnẽ terram vẽderet Judæorum. nec enim civitatem in ea condidit proprium servans sibi eorum agrum. Solis autem octingentis militibus illic relictis locum dedit qvem incolerent, qvi vocatur Ammaus. distat autem ab Hierosolymis triginta stadiis. Stipendium vero ubicunqve degerent Judæis indixit: binasqve drachmas singulis annis deferre in Capitolium jussit, ita ut antehac Hierosolymorum templo pendebant. Et res qvidem Judæorum illo tempore hunc statum habebant.

De Judæis a Basso interemptis & Judæa divendita.

ΚΕΦ. κη'.

CAP. XXVII.

ΗΔη δ' ἔτος τέταρτον οὐεσπασιανοῦ διέποντος τὴν ἡγεμονίαν, σωθεὶς τὸν βασιλέα τῆς κομαγληνῆς ἀντίοχον, μεγάλους συμφορᾶς πανοικεσίᾳ περιπεσεῖν διὰ τοιαύτης αἰτίας. κεστέννιος πέτος, ὁ τῆς συρίας ἡγεμὼν τότε καθεστηκώς, ἔτι σὺν ἀληθεύων, ἔτε καὶ Ἀλὰ τὴν πρὸς ἀντίοχον ἔχθραν, οὐ σφόδρα δὲ τὸ σαφὲς ἠλέγχθη, γράμματα πρὸς καίσαρα διεπέμψατο, λέγων τὸν ἀντίοχον μὴ δ' παντὸς ἀπίφανοῦς, διεγνωκέναι ῥωμαίων ἀφίστασθαι, σωθῆναι πρὸς τὸν βασιλέα τῶν πάρθων πεπιεσμένον. δεῖν οὖν προκαταλαβεῖν αὐτοὺς, μὴ φθάσαντες τῶν πραγμάτων ἀρξάσθαι, πᾶσαν τὴν ῥωμαίων δύχλιν πολέμῳ συνταράξωσιν. ἔμελλε δ' καῖσαρ τοιούτου μηνύματος αὐτῷ προσπεσόντος μὴ ἀθυμήσειν. ἐδὲ ἡ γειτνίασις τῶν βασιλέων, ἐποίει τὸ πρᾶγμα μείζονος ἀξίου προνοίας. τὰ γὰρ σαμόσατα τ' κομμαγηνῆς μεγίστη πόλις, κεῖται δ' πρὸς τὸν εὐφράτην, ὡς εἶναι τοῖς πέρθοις ἐπὶ τοιοῦτον διενενόηντο, ῥᾴστην μὲν τὴν Ἀλάβασιν, βεβαίαν δ' τὴν ἐποδοχήν. πιστευθεὶς οὖν πέτος, this (eo namqve id cogitavere) facillimus transitus, tutum autem receptaculum. Fide igitur habita,

De clade Antiochi regis & eruptione Alanorum in Armeniam.

& poteſtate ſibi permiſſa, ut ageret qvod expedire videretur, negligendum non putavit. Subito tamen, Antiocho ejuſqve ſociis nihil opinantibus, in Comagenem ingreſſus eſt, exlegionibus qvidem ſextam ducens, & inſuper qvaſdam cohortes alaſque eqvitum. habebat autem auxilio reges, Chalcidicæ Ariſtobulum, Emeſæqve Sohemum. Introitus autem illis erat ſine certamine, qvod nemo indigenarum manus valebat opponere. Antiochus enim inſperato perculſus nuncio, bellum qvidem contra Romanos nec cogitatione concepit. Decrevit autem, toto regno in eo qvo erat ſtatu relicto, cum conjuge ac liberis egredi, hoc ſe Romanis purum ab ea ſuſpicione qvæ ſibi ingereretur probaturum eſſe ratus: progreſſuſqve de civitate centum triginta propemodum ſtadiis, in campo tabernaculum ponit. Petus autem in Samoſatam qvi eam capeſſerent mittit, & per eos civitatem tenebat. ipſe vero cum alio milite in Antiochum ire tendebat. Non tamen rex vel ipſa neceſſitate adducta eſt adverſum Romanos aliqvid bellicum gerere: ſed fortunam ſuam qveſtus, qvidvis pati ſuſtinebat. adoleſcentibus autem, belliqve peritis, viqve corporis præſtantibus filiis ejus non erat facile in calamitate ſine pugna durare. Itaqve ad virtutem ſe conferunt Epiphanes & Callinicus. Vehementi autem pugna per totam diem habita, inſigni fortitudine demonſtrati ſunt: nullaqve parte ſuarum virium diminuta diſcedunt. Antiocho vero neque pugna hoc modo peracta manere domi tolerabile videbatur: ſed abducta conjuge cum filiabus in Ciliciam fugit, atqve hoc facto militum ſuorum animos fregit. nam veluti deſperato ab eo regno defecere, & ad Romanos ſe tranſtulere, omniumqve erat deſperatio. Ergo priuſqvam penitus deſtituerentur auxiliis, Epiphani cum cæteris ſervare ſe ex hoſtibus erat neceſſarium. fiuntqve omnes eqvites decem, qvi cum his una tranſgreſſi ſunt flumen Euphratem. hinc jam ſine metu profecti, cum ad Vologeſem Parthorum regem veniſſent, non qvaſi profugi deſpecti ſunt: ſed ac ſi fortunam priſtinam retinerent, omni honore dignati ſunt. Antiochum vero, ubi Tarſum Ciliciæ venit, miſſo centurione Petus vinctum Romam tranſmiſit. Veſpaſianus autem ita regem ad ſe deduci non paſſus eſt: dignius eſſe ratus, veteris amicitiæ habere rationem, qvam belli occaſione inexorabilem iracundiam ſervare. Itaqve jubet ei iter agenti auferri vincula, intermiſſaqve interim profectione Romam, apud Lacedæmonem degere: magnos vero ei pecuniæ reditus præbet, ut non modo copioſe, ſed etiam regie victum haberet. His Epiphanes & cæteri cognitis, qui patri ante metuebant, magna cura & inextricabili animos relaxarunt, & ipſi qvoqve ſpem reconciliandi cum Cæſare concepere. Cum autē etiam Vologeſes de his ſcripſiſſet ad Cæſarē (nec enim qvamvis feliciter agerent, extra Romanum vivere patiebantur imperium) & cum Cæſar

καὶ λαῶν ἐξουσίαν πεμφθεὶς ὃ δοκεῖ συμφέρειν, ἐπεμέλησεν. ἐξαίφνης δὲ τῶν περὶ τὸν ἀντίοχον ὑδὲν προσδοκώντων, ὡς τὴν κομμαγηνὴν ἐπέβαλε τῶν μὴ παγμάτων ἄγων τὸ ἔκτον, καὶ πρὸς τούτοις λόχους, καί τινας ἴλας ἱππέων. συνεμάχοντο δὲ, καὶ βασιλεῖς αὐτῷ, τῆς μὲν χαλκιδικῆς λεγομένης Ἀριστόβουλος τῆς ἐμέσης δὲ καλουμένης σόεμος. ἦν δὲ αὐτοῖς τὰ πρὸς τὴν εἴσοδον ἀναντωνίστως· τῶν γὰρ κατὰ τὴν χώραν, ὑδεὶς ἤθελε χεῖρας ἀντάρειν. ἀντίοχος δὲ ἀγγελίας ἀδοκήτως προσπεσούσης, πολέμιος μὲν ὑδὲ ὑπόνοιαν πρὸς ῥωμαίους ἔσχεν. ἐγνω δὲ πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὡς εἶχεν ὑπὸ χήματος καταλιπὼν, μὴ γυναικὸς, καὶ τέκνων ἐκπεζελθεῖν, ἔτως ἀνυπόμομος καθαρὸν ῥωμαίοις ἑαυτὸν ἀποδείξας τῆς ἐπενεγκλήτου αἰτίας. καὶ προελθὼν ὀλίγον τῆς πόλεως ἑκατὸν σταδίους πρὸς τῇ ἕκρᾳ εἰς τὸ πεδίον, ἐν αὐτῷ καταυλίζεται. πέτος δὲ ὑπὸ μὲν τὸ σαμόσατα τοὺς καταληψομένους ἀπέστελλε, καὶ δι' ἐκείνων εἶχε τὴν πόλιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπ' ἀντίοχον ἐπέμπετο τὴν ὁρμήν. ἐ μὴν ὁ βασιλεὺς ὑδ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης προήχθη πρᾶξαί τι πρὸς ῥωμαίους πολεμικὸν, ἀλλὰ τὴν αὐτοῦ τύχην ὀδυρόμενος, ὅτι δέοι παθεῖν ὑπέμενε. νέος δὲ καὶ πολέμων ἐμπειρος, καὶ ῥώμη σωμάτων διαφέρουσιν, ἐ ῥᾴδιον ἦν τοῖς παισὶν αὐτοῦ τὴν συμφορὰν ἀμαχεὶ καρτερεῖν. τρέπει δὲ πρὸς ἀλκὴν ὁ Ἐπιφανὴς τε καὶ Καλλίνικος. σφοδρᾶς δὲ τῆς μάχης καὶ παρ' ὅλην τὴν ἡμέραν γενομένης, αὐτὴ τὴν ἀνδρείαν διαπρεπῆ παρέσχον, καὶ μηδὲν ἐλαττωθεῖσαι τῇ σφετέρᾳ δυνάμει, ἐπανέρχονται διελυθησαν. ἀντίοχος δὲ ὑδ' ὑπὸ τῇ μάχῃ τὸν τρόπον, μένειν ἀνεκτὸν ἐδόκει λαβὼν δὲ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰς θυγατέρας, μετ' ἐκείνων ἐπὶ τὸ φυγεῖν εἰς κιλικίαν, καὶ τοῦτο πρᾶξας τὸ φρονήματα τῶν οἰκείων στρατιωτῶν κατέκλασεν. ὡς γὰρ ἀπεγνωσμένης ὑπ' αὐτοῦ τῆς βασιλείας ἀπέστησαν, καὶ πρὸς τοὺς ῥωμαίους μετεβάλλοντο, καὶ πάντων προδηλος ἦν ἀπογνωσις. πρὶν οὖν τελείως ἐρημωθῆναι τῶν συμμάχων, τοῖς περὶ τὸν ἐπιφανῆ, σώζειν αὐτοὺς ἐκ τῶν πολεμίων ἦν ἀναγκαῖον. καὶ γίνονται δέκα σύμπαντες ἱππεῖς, οἱ μετ' αὐτοῦ τὸν εὐφράτην διαβαίνουσι. ἔνθεν ἤδη μετ' ἀδείας πρὸς τὰ βασιλέα τῶν πάρθων βολογέσην κομισθέντες, οὐχ ὡς φυγάδες ὑπεδέχθησαν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῆς παλαιᾶς ἔχοντες εὐδοσμονίαν, πάσης τιμῆς ἠξιώθησαν. ἀντίοχος δὲ εἰς ταρσὸν ἀφικνεῖται τὴν κιλικίας, ἑκατοντάρχην πέτος ἀπιπέμψας, δεδεμένον αὐτὸν εἰς ῥώμην ἀπέστειλεν. οὐκ ἀνασχόμενος δὲ οὐχ ὑπέμεινεν οὕτω πρὸς αὐτὸν ἀναχθῆναι τὰ βασιλέα, τὰ παλαιᾶς ἀξιῶν φιλίας μᾶλλον αἰδῶ λαβεῖν, ἢ διὰ τὸ πολέμιος πρόφασιν ἀφαίρετον ὀργὴν διαφυλάττειν. κελεύει δὲ καὶ ὀδόντας ὄντας αὐτοῦ τὰ δεσμῶν ἀφαιρεθέντα, ἃ παρέπεμψε τοῖς τῶν ῥωμαίων ἄφιξιν, τὸν νῦν ἐν λακεδαίμονι διάγοντι, δοθῆναι τε μεγάλας αὐτῷ προσόδους χημάτων, ὅπως μὴ μόνον ἄφθονον, ἀλλὰ καὶ βασιλικὴν ἔχοι τὴν δίαιταν. ταῦτα τοῖς περὶ τὸν ἐπιφανῆ πυθομένοις πρότερον σφόδρα περὶ τοῦ πατρὸς δεδίσσει, ἀνεθησαν αἱ ψυχαὶ μεγάλης καὶ δυσπαθέτου φροντίδος. ἐλπὶς δὲ καὶ αὐτοῖς τῶν περὶ τὸν καίσαρα διαλλαγῶν ἐγένετο βολογέσου περὶ αὐτῶν ἐπιστέλλοντος, οὐδὲ γὰρ ἐθελοντὶ πρὸς ἐκεῖνον ἔχω τῆς ῥωμαίων ζῆν ἡγεμονίας· δόντος δὲ καίσαρος ἡμέρως

ἡμέρως αὐτοῖς τ ἄδειαν, εἰς ῥώμην παρεγένοντο, ἔτι πα- A
τρὸς ὡς αὐτοὺς ἐκ τ λακεδαίμονος ἀφῖκτο, ἅτε ἐλθόντος,
πάσης αἰδοῦς ἀξιούμενοι τιμῆς, κατ' ἔθνος ἐστάθη.

Κεφ. κθ.

Τὸ δ' τῶν ἀλανῶν ἔθνος, ὅπερ μέν εἰσι σκύθαι περὶ
τ τάναϊν καὶ τὴν μαιῶτιν λίμνην κατοικοῦντες,
πρότερον δήπου δεδηλώκαμεν. οἳ πότους δ'
τοὺς χρόνους ἀφανισθέντες εἰς τὴν μήδειαν, ἐπ' αὐτοφώ-
ρου ταύτης ἐπὶ καθ' ἁρπαγὴν ἐμβαλεῖν, τῷ βασιλεῖ B
τῶν ὑρκανῶν ἀφαλέγονται. τῆς παρόδου δ' ἔτος δεσπό-
της ἐστίν. ἣν ὁ βασιλεὺς ἀλέξανδρος πύλαις σιδηραῖς
κλῃσὶν ἐπέπηξε. καὶ κείνου τὴν εἴσοδον αὐτοῖς φράξαν-
τος, ἀθρόοι καὶ μηδὲν προϋπαδόσιοι τοῖς μήδοις
ἐπιπεσόντες, χώραν πολυάνθρωπον καὶ παντοίων ἀνάμε-
στον βοσκημάτων διήρπαζον, μηδενὸς αὐτοῖς πολε-
μοῦντος ἀντίστασθαι. καὶ γὰρ ὁ βασιλεύων τ χώρας πά-
κορος ὑπὸ δέους εἰς τὰς δυσχωρείας ἀναφυγών, τῶν C
μὲν ἄλλων ἁπάντων φράγνεχωρήκει, μόλις δ' παρ'
αὐτῶν ἐρρύσατο τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς
αἰχμαλώτους γιγομένας ἑκατὸν δοὺς τάλαντα. μὴ
πολλῆς οὖν ῥᾳστώνης ἀμαχεὶ πιοῦμενοι τὰς ἁρπαγάς,
μέχρι τῆς ἀρμενίας προῆλθον, πάντα λεηλατοῦντες.
τηριδάτης δ' αὐτῆς ἐβασίλευεν, ὃς ὑπαντιάσας αὐτοῖς,
καὶ πιησόμενος μάχλου, φράγμικρὸν ἦλθεν ἐπ' αὐτῆς
ζωὸς ἀλῶναι τ φράγτάξεως. βρόχον γὰρ αὐτῷ τις πρὸ D
ρῶθεν προβαλὼν ἐμελλεν ἀπάγξειν, εἰ μὴ τῷ ζίφει
θᾶττον σκεῖνος τὸν τόνον κόψας, ἔφθη ἀφυγεῖν. οἱ δ'
καὶ ἀφ' τῷ μάχλῳ ἔτι μᾶλλον ἀγριωθέντες, τὴν μὲν
χώραν ἐλυμήναντο· πολὺ δὲ πλῆθος ἀνθρώπων, καὶ τῆς
ἄλλης λείας ἄγοντες ἐξ ἀμφοῖν τῶν βασιλείων πάλιν
εἰς τὴν οἰκείαν ἐκομίσθησαν.

Κεφ. λ.

Ἐπὶ δ' τ ἰουδαίας βάσσου πελοσήσαντος, φλάβι-
ος σίλβας ἀφαδέχεται τ ἡγεμονίαν. καὶ τ μὲν ἄλλην E
ἅπασαν ὁρῶν τῷ πολέμῳ κεχειρωμένην, ἓν δ' μόνον
ἔτι φρούριον ἀφεστηκός, ἐστράτωσεν ἐπὶ τ ἔτο πᾶσαν ἐν
τοῖς τόποις δύναμιν συναγαγών. καλεῖται δ' τὸ μὲν φρού-
ριον μάσαδα, πεφεστηκὸς δ' τ κατειληφότων αὐτὸ σικα-
ρίων δυνατὸς ἀνὴρ ἐλεάζαρος, ἀπόγονος ἰούδα τ πεί-
σαντος ἰουδαίων σὺν ὀλίγοις, ὡς πρότερον δεδηλώκα-
μεν, μὴ πιεῖν τὰς ἀποφάσεις, ὅτε κυρίνιος τιμητὴς
εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐπεμφθη. τότε γὰρ οἱ σικάριοι συνέσ- F
τησαν ἐπὶ τοὺς ὑπακούειν ῥωμαίοις θέλοντας, καὶ πάντα
τρόπον ὡς πολεμίοις προσφέροντο, καὶ τὰς μὲν κτήσεις
ἁρπάζοντες, καὶ πιελαύνοντες, τ δ' οἰκήσεσιν αὐτῶν
πῦρ ἐνιέντες. ἅτε γὰρ ἀλλοφύλων αὐτοὺς ἔφασκον ἁφα-
ρέσειν, ἅτως ἀζημίως τὴν πρὸς μάχην ἰουδαίοις ἐλευ-
θερίαν προϊεμένους, καὶ δουλείαν αἱρεῖσθαι τὴν ὑπὸ
ῥωμαίοις ἀνωμολογηκότας. ἦν δ' ἄρα τὸ προφάσις
εἰς φράκάλυμμα τ ὠμότητος, τ πλεονεξίας ὑπ'
αὐτῶν λεγόμενον· σαφὲς δ' ἀφ' τῶν ἔργων ἐπίστευον. οἱ G
μὲν γὰρ αὐτοῖς τῆς ἀποστάσεως ἐκοινώνησαν, καὶ πρὸς
ῥωμαίους σωτήρατο πολέμου, καὶ παρ' ἐκείνων δ'
πολλήματα χεῖρα πρὸς αὐτοὺς ἐλάμβετο. καίπι τῷ
ψεύδεσθαι πάλιν τὴν πρόφασιν ἐξελεγχόμενοι,
μᾶλλον ἐκάκουν τοὺς τὴν πονηρίαν αὐτῶν ἀφ' τῆς
δικαιολογίας ὀνειδίζοντας. ἐλάμβετο γάρ πως ὁ χρό-
νος ἐκείνος παντοδαπῆς ἐν τοῖς ἰουδαίοις πονηρίας
πολύφορος, ὡς μηδὲν κακοῖς ἔργον ἄπρακτον κατα-
λιπεῖν· μηδ' εἴ τις ὑπόνοια ἀφανιστὸν ἐξεληλύθει

his manſuete facultatem dediſſet, Romam venerunt. patre autem ad eos ex Lacedæmone ſtatim advecto, cum omnis honor eis haberetur, ibi manſere. Alanorum autem natio, qvod qvidem Scythæ ſint, juxta flumen Tanain & Mæotides paludes ſedes habentes, jam qvodam loco memoravimus. His vero temporibus inito conſilio, ut terrā Mediam, & ulterius prædandi cauſa pervaderent, cum rege Hyrcanorum colloqvuntur. namqve is eſt illius tranſitus dominus: qvem rex Alexander ita fecerat, ut portis ferreis clauderetur. Aditu autem ſibi præbito, univerſi nihil ſuſpicantibus Medis incumbunt: eorumqve fines populoſos, omnigenumqve pecorum plenos diripiebant, cum reſiſtere nullus auderet. Nam qvi regnum ejus terræ obtinebat Pacorus, metu perculſus, in difficiliora loca refugiens, cæteris qvidem bonis omnibus ceſſerat: vix autem ab illis conjugem ac concubinas ſuas captas, datis centū talentis redemerat. Summa ergo facultate ſine pugna prædabundi, & uſqve ad Armeniam vaſtantes omnia proceſſere. Ejus autem Tyridates rex erat. Qvi cum his obvius bello conflixiſſet, non multum abfuit qvin vivus in illa acie caperetur. Procul enim qvidam miſſo in eum laqveo circundatum tracturus fuerat, niſi celeriter gladio rupiſſet laqveum, atque ita fugiſſet. Illi autem pugna multo magis efferati, terram qvidem depopulati ſunt: magnam vero hominum multitudinem aliamqve ducentes prædam ex utroqve regno, ad ſua domicilia rediere.

CAP. XXVIII.

Excidium Maſſadæ caſtelli munitiſſimi.

Apud Judæam vero mortuo Baſſo, Flavius Silva in adminiſtratione ſuccedit. & aliam qvidem terram bello ſubactam videns, unum autem adhuc rebelle ſupereſſe caſtellum, omni quæ in illis locis habebatur manu collecta, adverſus id militem movit. Nomen eſt autem caſtello Maſſada. Princeps vero ſicariorum, a qvibus fuerat occupatū, erat vir præpotens Eleazarus, ex origine Judæ, qvi non paucis Judæis perſvaſerat, ut ante diximus, ne profeſſionem facerent, qvando cenſor Cyrenius in Judæam miſſus eſt. Tunc enim ſicarii conſpiraverunt in eos, qvi Romanis dicto audientes eſſe vellent: omniqve modo his quaſi hoſtibus utebantur, diripiendo qvidem & abigendo eorum bona, ignem vero domibus injiciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qvi pugna etiam petendam Judæorum libertatem tanta ignavia prodidiſſent: magisqve ſe optare ſub Romanis ſervitium profeſſi eſſent. Erat autem id plane cauſatio, & crudelitatis atq; avaritiæ dicebatur obrentu: manifeſtum autem rebus effectum eſt. Nam iidem illi & defectionis ſocii fuerunt, & bellum cum Romanis communiter ſuſcepere. Cauſa vero pejor illorum in eos facta eſt: & cum mentita prior eorum refelleretur occaſio, pejus tractabant eos, qvi neqvitiæ ſuæ juſtis aſſertionibus exprobrarent. Fuit enim qvodammodo illud tempus apud Judæos omnium generum malitiæ fœcundiſſimum: ut nullum opus intermitteretur infectum: nec ſi qvis excogitando fingere voluiſſet

haberet qvo magis novum aliqvid inveniret. Ita & privatim & communiter omnes unum erant, & exuperare alium alius tam impietate qvam iniqvitate in proximos certabant: potentes qvidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas, his autem vim faciendi, bonaqve locupletum diripiendi. Primi qvidem sicarii fuere iniqvitatis in propinqvos & crudelitatis autores, nullo neqve verbo indicto ad injuriam, neqve facto intentato ad exitium eorum qvibus insidiarentur penitus prætermisso. Verum & hos Joannes moderatiores esse demonstravit. Non solum enim omnes interficiebat qvi necessaria & profutura suaderent, tanqvam inimicissimos maxime cives ejusmodi impetens, sed etiam patriam malis plurimis cumulavit: qvalia facturus fuerat qvi Deum qvoque jam esset ausus impietate contemnere. Nam & mensa nefaria vescebatur, & legitimam patriamqve exterminaverat castimoniam: ut jam sit minime mirum, si mansuetudinis communionem minime servabat hominibus, qvi Dei pietatem furore contempserat. Rursus Simon Gioræ qvid mali non commisit, qvave liberorum corporum injuria temperavit, qvi eum creavere tyrannum? Qvæ vero eos amicitia, qvæve cognatio ad qvotidianas cædes non ferociores effecit? namqve alienos qvidem male tractare, inertis neqvitiæ opus esse arbitrabantur: clarissimam vero gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli, etiam Idumæi fuere: illi enim sceleratissimi peremptis pontificibus, neqva pars conservaretur pietatis in Deum, totum qvod ex civitatis facie supererat, abscidere, summamqve per omnia injustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, qvi Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen factis verum probaverunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo inæmulato, qvod ante commissum memoria tradidit, prætermisso: qvamvis nomen sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qvi eos qvos læderent, propter efferam sui naturam cavillando fallebant, qvi malorum qvæ maxima essent, bona ducebant. Itaqve debitum vitæ finem invenere, merita illis omnibus pœna Dei voluntate decreta. Cuncta enim qvæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos usqve ad extremum vitæ terminum congesta sunt, qvæ variis peremptis cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliqvis minora eos quam commisere perpessos, verum qva tandem digna tantis sceleribus pœna affici poterant? De illis autem qvi in eorum crudelitatem inciderunt, non est hujus temporis pro merito conqveri. Rursum igitur ad eam narrationis partem redeo, unde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qvi cum eo Masadam tenebant, sicarios, exercitum ducens, & fines qvidem statim omnes obtinuit, præsidiis ubiqve locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne qvis obsessorum fugiendi facultatem haberet, utqve custodes

ἔχειν ἄντι κερδίονος ἐξευρεῖν. οὕτως ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ πάντες ἐνόσουν, καὶ πρὸς ὑπερβολὴν ἀλλήλους ἔτι τε πρὸς τὸ θεῖον ἀσεβείας, καὶ τὸ εἰς τοὺς πλησίον ἀδικίας, ἐφιλονείκησαν. οἱ μὲν γὰρ δυνατοὶ τὰ πλήθη κακῶντες, οἱ πολλοὶ δὲ τοὺς δυνατοὺς ἀπολλύναι σπεύδοντες. ἦν γὰρ ἐκείνοις μὲν ἐπιθυμία τυραννεῖν· τοῖς δὲ βιάζεσθαι καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἁρπάζειν. πρῶτοι μὲν οὖν οἱ σικάριοι τὴν ἀνομίαν, καὶ τὸ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἦρξαντο ὠμότητος, μήτε λόγον ἄρρητον εἰς ὕβριν, μήτ' ἔργον ἀνωφέλητον εἰς ὄλεθρον τῶν ἐπιβεβουλευμένων παραλιπόντες. ἀλλὰ καὶ τούτους ἰωάννης ἀπέδειξεν ἑαυτῷ μετριωτέρους. ἐκεῖνος μὲν γὰρ μόνον ἀνῄρει πάντας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνεβούλευον, καθάπερ ἐχθίστοις μάλιστα δὴ τῶν πολιτῶν τοῖς τοιούτοις προσφερόμενος, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὴν πατρίδα μυρίων ἐνέπλησε κακῶν, ὁπόσα πάσχειν ἔμελλεν ἄνθρωπος ἤδη καὶ τὸ θεῖον ἀσεβῶν πολεμικώς. τραπέζαν τε γὰρ ἄθεσμον παρεστήσατο, καὶ τὴν νενομισμένην καὶ πάτριον ἐξεδίητησεν ἁγνείαν, ἵνα μηκέτι θαυμαστὸν ᾖ τὸ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητα καὶ κοινωνίαν σῶν ἐτήρησεν, ὁ τὸ πρὸς θεὸν ὁσιότητα ἕτω καταμανεὶς. πάλιν τοίνυν ὁ μιαιφονώτατος, τὸ κακὸν σὺν ἔδρασεν; ἢ ποίας ὕβρεως ἐλεύθερον ἀπέσχετο σωμάτων, οἳ στὰν ἀνέδειξαν τύραννον; ποία γὰρ αὐτοὺς φιλία, ποία δὲ συγγένεια πρὸς τὴν ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας φόνου, ἐχὶ θερμοτέρους ἐποίησε; τὸ μὲν γὰρ τοὺς ἀλλοτρίους κακῶς ποιεῖν, ἀγλώσσους ἔργον εἶναι πονηρίας ὑπελάμβανον, λαμπρὸν δὲ φέρειν ἐπίδειξιν ἡγοῦντο, τὸ ἐν τοῖς οἰκειοτάτοις ὠμότητα. παρεμυθήσατο δὲ καὶ τὸ τούτων ἀπόνοιαν, ἡ τῶν ἰδουμαίων. ἐκεῖνοι γὰρ οἱ μιαιφονώτατοι τοὺς ἀρχιερεῖς καταστράξαντες, ὅπως μηδὲ μέρος τι τῆς πρὸς θεὸν ὁσιότητος ἀλεξιλάβῃ, πᾶν ὅσον ἦν λείψανον ἐπὶ πολιτικοῦ σχήματος ἐξέκοψαν, καὶ τὸ τελεωτάτην εἰσηγήσασθαι πάντων ἀνομίαν. ἐν δὲ τοῖς ζηλωτῶν κληθεῖσιν ἦθος ἤκμαζεν, οἳ τὸν πρόσθεν ἐζήλωσαν τρόπον τοῖς ἔργοις ἐπιδεῖξαι. πᾶν γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμιμήσαντο, μηδ' εἶναι τοῦτο παρεῖδεν ἡ μνήμη ὧν ἐδέδωκεν, αὐτοὶ θαυμάσιοι ἀζήλωτοι καίτοι τῶν πρόσθεν αὐτοῖς, ὅστε τῶν ἐπ' ἀγαθῷ ζηλουμένων ἐπιθέσιν, ἢ κατεπρονόμοι τὰ ἀδικημένων, πάντων αὐτῶν μηχανὴ φύσιν, ἢ τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. πεφαυτοῦ πρόσθεν ἔκαμε τὸ τέλος δόξαντο, ὃ θεοῦ τὴν ἀξίαν ὅτι πᾶσιν αὐτῆς πτοίαν βεβεύσαντος. ὅσους γὰρ ἀνθρώπου δύνατο φύσις κολάσεις ὑπομεῖναι, πᾶσιν κατέσκηψαν εἰς αὐτούς, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου τελευτῆς, ἐν ὑπερμέτροις αἰκίαις ἀποθανόντες. οὐ μὰν, ἀλλὰ καὶ φαίη τις ἂν αὐτοὺς ἐλάττω παθεῖν ὧν ἔδρασαν. τὸ γὰρ δικαίως ἐπ' αὐτῶν οὐ πρόσεστιν. τοὺς δὲ τῆς ἐκείνων ὠμότητος πειραθέντας, οὐ δ' παρόντος ἂν εἴη καιροῦ κατὰ τὴν ἀξίαν ἐξευρεῖσθαι. πάλιν οὖν ἐπάνειμι πρὸς τὸ καταλειπόμενον μέρος τῆς διηγήσεως.

Κεφ. λα.

Ἐπὶ δὲ τὸν ἐλεάζαρον, καὶ τοὺς κατέχοντας σὺν αὐτῷ τὴν μασάδαν σικαρίους, ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς ἦκε, τὰς δυνάμεις ἄγων· καὶ τὴν μὲν χώραν ἀπάσην ἐν βραχεῖ κατέστρεψε. φρουρὰς δὲ ἐν τοῖς ἐπικαίροις αὐτῆς μέρεσιν ἐγκατέστησας. τεῖχος δὲ περιβαλὼν κύκλῳ πᾶν τὸ φρούριον, ὅπως μηδεὶς τῶν πολιορκουμένων ᾖ ῥᾴδιον διαφυγεῖν, καὶ διαμένειν τοὺς

τοὺς φυλάξοντας. αὐτὸς δὲ κατεστρατοπεδεύει τόπον, ὡς μὲν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀπηνδεσιοπλῆ ἐκλαβών, καθ' ὃν αἱ δ' Φρουρεῖα πέτραι τοῦ ὄλωσιον ἔρει συνηλίζον, ἄλλως δὲ πρὸς ἀφθονίαν τ ἀπηνδείων δύσκολον. ἐγγὺς γὰρ μόνον πόρρωθεν ἐκομίζετο. καὶ σὺν μεγάλῃ παλαιπωρίᾳ τῶν ἀπὸ τούτῳ τεταγμένων ἰουδαίων. ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὸν ἦν ἀγώγιμον εἰς τὸ στρατόπεδον, ὃ πόσις μεμισθωμένοις ὑπὸ τῶν πολιορκίαν ἐτοίμου ἦν. τοῦτ' ἐν προοικονομησάμενος ὁ σίλλας ἀπὸ τῶν πολιορκίαν ἐτοιμάσατο, πολλῆς ἀπιτεχνήσεως καὶ παλαιπωρίας δεομένων, διὰ τὴν ὀχυρότητα ὃ Φρουρίᾳ τοιοῦδε τινὸς φύσιν ὑπάρχοντος. πέτραν γὰρ ὀλίγην τῇ περιόδῳ καὶ μῆκος ὑψηλὴν, πανταχόθεν περιερρῶγασι βαθεῖαι φάραγγες κάτωθεν ἐξ ἀορύτου πέρματος, κρημνώδεις δ' ὁδοὶ, καὶ πάσῃ βασὶ ζώων ἀπρόσιτοι, πλὴν ὅσον κατὰ δύο τόπους τ πέτρας, εἰς ἄνοδον ὀλίγην εὐμαρῆ παρεκούσης. ἔστι δὲ τῶν ὁδῶν, ἡ μὲν ἀπὸ τ ἀσφαλτίτιδος λίμνης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς δύσεως ἧττον ἐπιφερὴς παρῆκται. καλοῦσι δὲ τὴν ἑτέραν ὄφιν, τῇ στενότητι προσοικάσαντες, καὶ τῆς σπειρῶν ἑλιγμοῖς. κλᾶται γὰρ ὥσπερ ταῖς τῶν κρημνῶν ἐξοχαῖς, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὴν ἀναστρέφουσα, καὶ κατ' μικρὸν αὖθις ἐκπλατυνομένη μόλις ψαύει ὃ πρόσω. ὅστις δὲ πρῶτος τὴν ὁδὸν αὐτῆς βαδίζοντα, τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν ἐρείδεται. ἔστι δὲ καὶ τὰ περὶ Ἰωνάθην δηλοῦ ὄλεθρος ἑκατέρωθεν γὰρ βάθος κρημνῶν ὑπερέχηνε, τὴν φοβερότητι πᾶσαν δι' ὑπολήψεως ἐκπλῆξαι δυνάμενον. διὰ τοιαύτης οὖν ἐλθόντι σταδίους τριάκοντα, κορυφὴ τὸ λοιπὸν ἐστιν, οὐκ εἰς ὀξὺ πέρας συνηγμένη, ἀλλ' ὥστ' ἔναι καὶ ἄκρας ἀπιπος. ἐπὶ ταύτῃ πρῶτος μὲν ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωνάθης Φρούριον ὠκοδομήσατο Μασάδαν. ὕστερον δ' ἡρώδης τὰ βασιλεῖ διὰ πολλῆς ἐφίετο ἀσφαλείας, ἣ δ' χωρίου κατασκευή. τεῖχος μὲν γὰρ ἦγαγε πρὸς πάντα τὸν κύκλον τῆς κορυφῆς ἐπὶ σταδίων ὄντα, λιθοῦ μὲν λίθου πεποιημένον, ὕψος ὃ δώδεκα, καὶ πλάτος ὀκτὼ πήχεις ἔχον, τριάκοντα δ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ πύργοι πεντήκοντα πήχεις ἀνεστήκεσαν, ἐξ ὧν εἰς οἰκήματα διελθεῖν πρὸς πᾶν τὸ τεῖχος ἔνδον ὠκοδομημένα. τῷ γὰρ κορυφῷ πᾶσα καὶ πεδίου παντὸς οὔσαν μαλακωτέραν, ἀνῆκεν εἰς γεωργίαν ὁ βασιλεὺς ἵν' εἴ ποτε τῆς ἔξω τροφῆς ἀπορία γένοιτο, μὴ ὃ ταύτῃ κάμοιεν οἱ περὶ αὐτῶν σωτηρίαν τοῦ φρουρίου πεπισδυκότες. καὶ βασίλειον δὲ κατεσκεύασεν ἐν αὐτῷ, κατὰ τὸν ὀπὸ τῆς ἑσπέρας ἀνάβασιν, ὑποκάτω μὲν τῶν τῆς ἄκρας τειχῶν πρὸς τὴν ἄρκτον ἐγκλῖνον. ἔστι δὲ βασιλείου τὸ τεῖχος λεῖον, ὕψει μέγα, καὶ καρτερὸν, πύργους ἔχον ἐξηκονταπήχεις ἐγγωνίους πέτρας. ἦπερ τῶν οἰκημάτων ἔνδον καὶ στοῶν καὶ βαλανείων κατασκευὴ, παντοία καὶ πολυτελὴς λεῖ, κιόνων μὲν ἀπανταχοῦ μονολίθων ὑφεστηκότων, πίνακων δὲ καὶ ὀρόφων λίθου ποικίλου πεποικιλμένων. πρὸς ἕκαστον δὲ τῶν οἰκουμένων τόπων ἄνωθεν καὶ πρὸς τὸ βασίλειον, καὶ πρὸς δὲ τείχους, πολλοὺς καὶ μεγάλους ἐπετμήκει λάκκους ἐν πέτρας, φυλακτῆρας ὑδάτων, μηχανώμενος εἶναι χορηγίαν, ὅση τῶν ἐκ πηγῶν ἔστι χορηγούμενοις. ὀρυκτὴ δ' ἐσόδος ἐκ δὲ βασιλείου πρὸς ἄκραν τὴν κορυφὴν ἀνέφερετο, τοῖς ἔξωθεν ἀφανὴς. οὐ μὴν οὐδὲ τῆς φανερᾶς ἐσόδοις ἴσον τι χρήσασθαι ῥᾳδίως πολεμίους.

persevetarent. ipse vero castris locum occupat, ad obsidionem quidem idoneum, quem delegerat, qua parte castelli rupes monti proximo applicabantur, cæterum difficilem ad copias utensilium. Non solum enim commeatus ex longinquo, & cum labore Judæorum maximo portabantur, quibus hæc fuerat cura mandata, verum etiam potus aliunde in castra ducebatur, quoniam in eo loco nullus fons proximus nascebatur. His autem dispositis, Silva obsidionem aggressus est, artis ac laboris egentem, propter castelli munitionem, cujus natura hujusmodi est: Saxum gyro non exiguum, & excelsum longitudine, undique abruptis atque altis vallibus cingitur invisibili super fundo habens scopulos: ipsæque omnium sunt animalium gressibus inaccessæ, nisi quod duobus modis idem saxum in difficilem explicatur ascensum. Est autem unum, iter ab lacu Asphaltite ad Solis ortum, & alterum ab Occidente facilius ambulari. Vocatur autem unum coluber, ex angustia crebrisque flexibus capta similitudine. Quæ enim prominet rupes, frangitur, ac sæpe in se revertens, paulatim rursum producitur: vixque illo itinere gradiens promovet pedem, namque mutanti vestigium, necesse est altero pede niti. Est autem certa pernicies, si quis labatur, altitudo enim rupium utrinque dehiscit, ut quæ horrore quemvis terrere audacissimum possit. Per ejusmodi viam cum XXX. stadiis ascenderis, quod restat verticis est non in acutum finem coacti, sed ut habeat in summo planiciem. In hac primus quidem Jonathas pontifex castellum ædificavit, & appellavit Massadam. Post autem Herodi magno studio fuit loci illius structio. Nam & murum per omnem ejus gyrum erexit, stadiorum spacio septem, e candido lapide factū, & duodecim altum, latumque octo cubitis: & XXVII turres quinquagenorum cubitorum in eo stabant: ex quibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. Rex enim verticem, quod fœcundus, omniqve planicie mollior esset, culturæ destinaverat: ut si quando externorum alimentorum penuria contigisset, ne hac quidem laborarent, qui salutem suam castello credidissent. Quin & regiam sibi ædificaverat, ab Occidentalis partis ascensu, intra mœnia quidem arcis positam, vergentem autem ad Septentrionem. regiæ vero murus erat magnus, ac firmissimas quatuor celsitudine sexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorum autem tum, & porticuum itemque balnearum varia erat & sumptuosa constructio, columnis quidem e singularibus saxis undique substitutis, parietibus autem membrisque solida compage lapidum variatis. Ad singula vero habitacula, & in summo, & circa regiam, & ante turres multos magnosque puteos in scopulis exciderat, custodes aquarum: tantam mollitus abundantiam, quantam qui fontibus uterentur haberent. Fossæ vero iter ex regia in arcem summam ducebant, quas foris nemo cernebat. Sed ne manifestæ quidem viæ facilem sui usum præbere hostibus poterant.

Nam Orientalis qvidem via natura eſt inacceſſa, ut ſupra memoravimus. Occidentalem vero, magna in anguſtia poſita turri concluſit, qvæ non minore mille cubitorum ſpacio ab arce diſtaret qvam neqve tranſire poſſe, neqve capi facile videbatur. Inextricabilis autem, qvamvis licenter ambulantibus, fuerat fabricata. Ita qvidem adverſus hoſtiles impetus natura ſimul & manu caſtellum erat communitum. Intus autem repoſiti apparatus, magis & diuturnitatem & opulentiã juvere. nam & frumentum multũ erat conditum, & qvod in longum tempus ſufficere poſſet: vinumqve multum & oleum: inſuper autem cujuſqve leguminis fructus, & palmulæ coacervatæ. Cunctaqve reperit Eleazarus, caſtello per dolum cum ſicariis occupato, matura, nihilqve recens depoſitis deteriora: qvanqvam fere ex qvo apparata ſunt, ad excidium a Romanis illatum centum annorum tempus agebatur. Quin etiam Romani fructuum reliqvias incorruptas offendêre. Si quis autem cauſam diuturnitatis auram eſſe exiſtimet, non erraverit, qvod arcis altitudine ab omni terrena ac fœculenta materia ſit remota. Inventa eſt autem omnigenûm qvoqve armorum multitudo, ab rege condita, qvæ decem millibus virorum ſufficerent, ferrumqve infectum, nec non æris & plumbi materia: qvippe ut magnis de cauſis factum crederes apparatum. Ajunt enim Herodem idipſum caſtellum ſibi ad refugium paraviſſe, duplex periculum ſuſpicantem: unum qvidem ab Judæorum populo: ne ſe depoſito, illos qvi antea reges fuerant, ad principatum reduceret. Alterum vero majus atqve atrocius, ab regina Ægypti Cleopatra. Hæc enim ſuam ſententiam non celabat, ſed cum Antonio ſæpe verba faciebat, poſtulans Herodem interfici, ſibi autem obſecrans regnum Judæorum donari. Et magis qvis miraretur, nondum ejus imperio Antonium paruiſſe, male ejus amore mancipatum qvam non donaturum ſperaſſet. Propter ejusmodi metus Herodes conditam Maſſadam extremum belli contra Judæos Romanis opus reliqvit. Nam qvia foris jam locum omnem muro cinxerat dux Romanorum, ſicut ſupra diximus, ac ne qvis effugeret diligentiſſime procuraverat: incipit oppugnationem, uno tantum loco reperto, qvi aggerum jactum poſſet excipere. Nam poſteam turrim quæ iter ab Occidente, qvod ad regiã ſummumque montem duceret, præcludebat, erat qvædam continentia ſaxi vaſtior latitudine, multumqve porrecta, celſitudine autem Maſſadæ trecentis cubitis inferior, qvam Leucem appellabant. Hanc igitur Silva, ut aſcendit ac tenuit aggerem apportare militibus juſſit: illis autem alacri animo & magna manu operantibus, ſolidus ad ducentos cubitos erectus eſt tumulus. Verum neqve firma neqve ſufficiens machinis ferendis hæc menſura videbatur: ſed ſuper eum tribunal, conſtructis ſaxis ingentibus, factum eſt, altum itemqve latum cubitis L. Erat autem & aliarum machinarum fabrica illis aſſimilis, quas primo qvidem Veſpaſianus ad oppugnationes,

Ἡ μὲν γὰρ ἑῴα διὰ τὴν φύσιν ὡς προείπομεν ἐστὶν ἄβατος. τὴν δὲ ἑσπερίαν τὸ στενόπατον πύργῳ διετείχισεν, ἀπέχοντι τῆς ἄκρας πήχεων οὐκ ἐλάττον διάστημα χιλίων, ὃν οὔτε παρελθεῖν δυνατὸν ἦν, οὔτε ῥᾴδιον ἐλεῖν. δυσέξοδος γὰρ καὶ τοῖς μετ' ἀδείας βαδίζουσιν ἐπεπόητο. οὕτω μὲν οὖν πρὸς τὰς τῶν πολεμίων ἐφόδους. φύσει τε καὶ χειροποιήτως, τὸ φρούριον ὠχύρωτο.

Κεφ. λϛ.

Τῶν δ' ἔνδον ἀποκειμένων θησαυρῶν, ἔτι μᾶλλον ἄν τις ἐθαύμασε τὴν λαμπρότητα καὶ τὸ διάφορον. σῖτος γὰρ ἀπέκειτο πολὺν χρόνον ἀρκεῖν ἱκανώτατος· οἶνος τε πολὺς καὶ ἔλαιον· ἔτι δὲ παντοῖος ὀσπρίων καρπὸς, καὶ φοίνικες ἐπισώρευτο. πάντα δ' εὗρεν ὁ Ἐλεάζαρος δόλῳ χρώμενος, ἀκμαῖα καὶ μηδὲν τῶν νεωστὶ κειμένων ἀποδέοντα· καί τοι σχεδὸν ἀπὸ τῆς θησαυρίσεως εἰς τὸν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἁλωσιν, ἑκατὸν καὶ ἐτῶν χρόνος ἦν, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαῖοι τοὺς ἀπειληφότας τῶν καρπῶν εὗρον ἀδιαφθόρους. αἴτιον δ' οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις ὑπολαμβάνων εἶναι τὸν ἀέρα τῆς ἀφορμῆς, ὑψηλῶν τῶν περὶ τὴν ἄκραν, πάσης ὄντα γεώδους καὶ θολερᾶς ἀμιγῆ πρόσεως. εὑρέθη δὲ καὶ παντοῖα πλῆθος ὅπλων ὑπὸ βασιλέως ἀποτεθησαυρισμένον, ὡς ἀνδράσιν δέκα μυρίοις, δέγος τε σίδηρος, καὶ χαλκὸς, ἔτι δὲ καὶ μόλυβδος, ἀπὸ δὴ τοῦ θησαυροῦ, ὅπερ μεγάλως αἰτίας ἡγεμονίας. λέγεται γὰρ ἑαυτῷ τὸν ἡρώδην τοῦτο τὸ φρούριον εἰς ὑποδοχὴν ἑτοιμάζειν, διπλοῦν ὑφορώμενον κίνδυνον· τὸν μὲν θησαυρὸν πλῆθους τῶν ἰουδαίων, μὴ καθαιρούσωσι κἀκεῖνον, τοὺς περὶ αὐτὸν βασιλέας ὅπως τῷ δέχεσθαι καταφεύγωσι. τὸν μείζω δὲ χαλεπώτερον ἐκ τῆς βασιλίδος αἰγύπτου κλεοπάτρας, αὐτὴ γὰρ τῷ αὐτῆς γνώμῃ οὐκ ἐπεῖχεν, ἀλλὰ πολλάκις ἀντωνίῳ λόγους προσέφερε, τὸν μὲν ἡρώδην ἀνελεῖν αἰτοῦσα, χαρίσασθαι δ' αὐτῇ τῷ βασιλείαν τῶν ἰουδαίων δεομένης. καὶ μᾶλλον ἄν τις ἐθαύμασεν, ὅτι μηδέπω τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ ὑπακηκόει, κακῶς ὑπὸ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος δεδουλωμένου, ἢ ὅτι θᾶσσον μὴ χαρίσασθαι προσεδόκησε. διὰ τοιούτους μὲν φόβους ἡρώδης μάσσαδαν κατασκευάσμασιν, ἔμελλε Ῥωμαίοις ἀπολείψειν ἔργον δ' πρὸς ἰουδαίους πολέμου τελευταῖον.

Κεφ. λγ.

Ἐπεὶ γὰρ ἔξωθεν ἤδη προτετείχιστο πάντα τὸν τόπον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὡς προείπομεν ἡγεμόνων, καὶ δ' μή τινα ἀποδρᾶναι πρόνοιαν ἐπεποίητο τῷ ἀκριβεστάτην· ἐφεξῆς τῇ πολιορκίᾳ, μόνον δ' ἓν τόπον, ὅπερ ἐλεῖν χωμάτων δεξασθαι δυνάμενον. μὴ γὰρ τὸ διατεχίζοντα πύργον τὸ ἀπὸ δύσεως ὁδὸν ἄγουσαν, εἰς τὸ βασίλειον, καὶ τὴν ἀκρόρειαν, ἣν τις ἔχοι πέτρας ὑμεγέθης τῷ πλάτει καὶ πολὺ προκύπτουσα, δ' ὕψους μασσάδας τριακοσίους πήχεις ὑποκάτω λευκὴν ἣν αὐτὴν ὠνόμαζον. ὅπερ ταύτην οὖν ἀναβὰς, καὶ καταχὼν αὐτὴν ὁ στίλβας, ἐκέλευε τὸν στρατὸν χοῦν φέρειν. τῶν δὲ προθύμως καὶ μὴ πολλῆς χειρὸς ἐργαζομένων, στρεὸν εἰς διακοσίους πήχεις ὑψώθη τὸ χῶμα, οὐ μὴν οὔτι βέβαιον οὔτε αὐτάρκες ἐδόκει τοῦτο τὸ μέτρον εἶναι τοῖς μηχανήμασιν εἰς ὅπερ βάθραν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ βῆμα λίθων μεγάλων συμπρομοσμένων ἐποιήθη, πεντήκοντα πηχῶν εὖρος τε καὶ ὕψος. ἔτι δ' ἄλλων τε μηχανημάτων ἡ κατασκευὴ παρεσκευάσατο τοῖς στρατοπέδοις ἀπὸ μὲν ἀνατολῶν πρότερον,

μὴ

μὴ ταῦτα δ' ἔτι τότου πρὸς τὰς πολιορκίας ἐπινοηθείσας. Ἐ πύργος ἑξηκοντάπηχυς σιδήρῳ κατατετραφυγμένος ἅπας, ἐξ οὗ πολλοῖς ὀξυβέλεσι, καὶ πετροβόλοις βάλλοντες οἱ ῥωμαῖοι τοὺς ἀπὸ τείχους μαχομένους, πηχέως ἀνέστειλαν, καὶ προκύπτειν ἐκώλυσαν. ἐν ταυτῷ δὴ καὶ κλέων ὁ σίλβας μέγαν κατασκευασάμενος, συνεχῆς πληγὰς κελεύσας τῷ τείχει τὰς ἐμβολὰς· μόλις μὲν ἀλλ' οὖν ἀναῤῥῆξάς τι μέρος αὐτοῦ, κατήρειψε. φθάνουσι δ' οἱ σικάριοι πηχέως ἔνδοθεν οἰκοδομησάμενοι τεῖχος ἕτερον, ὃ μηδ' ἔτι τῶν μηχανημάτων ἐμέλλεν ὅμοιόν τι πείσεσθαι. μαλακὸν γὰρ αὐτὸ καὶ τῇ σφοδρότητι τῶν ἐμβολῆς ἐπεκλύειν δυνάμενον, τοιῷδε τρόπῳ κατεσκεύασαν. δοκοὺς μεγάλας ἐπὶ μῆκος συνεχεῖς, ἀλλήλαις κατὰ τομὴν συνέθεσαν· δύο δ' ἦσαν τούτων στίχοι παράλληλοι τοσοῦτον διεστῶτες, ὅσον εἶναι πλάτος τείχους, καὶ μέσον ἀμφοῖν τὸ χῶν ἀνεφόρουν. ὅπως δὴ μὴ ὑφουμένη ὑπὸ χώματος ἡ γῆ διαχέοιτο, πάλιν ἑτέρους δοκοῖς ἐπικαρσίους, τοὺς κατὰ μῆκος κειμένας διέδεον. ἐπὶ οὖν ἐκείνοις μὲν οἰκοδομία τὸ ἔργον παραπλήσιον. τῶν μηχανημάτων δ' αἱ πληγαὶ φερόμεναι, πρὸς εἶκος ἐξελύοντο, καὶ τῷ σείεσθαι συμπίλλοντα, ἐπίονα αὐτὸ στερρότερον. τοῦτο συνιδὼν ὁ σίλβας, πυρὶ μᾶλλον αἱρήσειν ὑπώμοσε τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς στρατιώταις προστάξας λαμπάδας αἰθομένας αἴθρους ἐπακοντίζειν. τὸ δ' οἷα δὴ ξύλων τὸ πλέον ἐπιπεπαιμένον, ταχὺ δὲ πυρὸς ἀντελάβετο, καὶ τῇ χαυνότητι πυρωθὲν λίαν βαθύς, φλόγα πολλὴν ἐξεπύρσευσεν. ἀρχομένου μὲν οὖν ἔτι δὲ πυρὸς βορρᾶς ἐμπνέων τοῖς ῥωμαίοις φοβερὸς ἦν· ἀπορρέφων γὰρ ἐπ' ἐκείνους ἤλαυνε τὴν φλόγα, Ἐ σχεδὸν ἤδη τῶν μηχανημάτων ὡς συμφλεγησομένων, ἀπεγνώκεσαν. ἔστησε δ' αὐτὸν φνίδιον νότος μεταβαλὼν καιρίως ἐκ δαιμονίου προνοίας, καὶ πολὺς ἐναντίος πνεύσας, τῷ τείχει φέρων αὐτὴν προσέβαλε, καὶ πᾶν ἤδη λίαν βαθὺς ἐφλέγετο. ῥωμαῖοι μὲν οὖν τῇ θεῷ δὲ θεοῦ συμμαχίᾳ κεχρημένοι, χαίροντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἀπηλλάττοντο, μεθ' ἡμέραν ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις διεγνωκότες, καὶ τὰς φυλακὰς νύκτωρ ἐπιμελεστέρας ἐποιήσαντο, μή τινες αὐτῶν λάθωσιν ἀποδιδράντες.

Κεφ. λδ.

Ὅτ' μὴν οὔτ' αὐτὸς ἐλεάζαρος ἐν νῷ δρασμὸν ἔλαβεν, οὔτ' ἄλλῳ τινὶ τοῦτο ποιεῖν ἐμέλλεν ἐπιτρέψων. ὁρῶν δὲ τὸ μὲν τεῖχος ἤδη δὲ πυρὸς ἀνακεφόμενον, ἄλλον δ' οὐδένα σωτηρίας τρόπον, ἢ εἰλικρινῆ ἐπίνοιαν, ἃ δὲ ἔμελλον ῥωμαῖοι δράσειν αὐτοὺς Ἐ τέκνα. καὶ γυναῖκας αὐτῶν εἰ πραγθήσεσθαι, ὑπὲρ ὀφθαλμῶν αὐτῷ τιθέμενος, ἅπαντα κατὰ πάντων ἐβουλεύσατο. καὶ τοὺς κρίνας ἐκ τῶν παρόντων ἄριστον, τοὺς ἀνδρωδεστάτους τῶν ἑταίρων συναγαγών, τοιούτοις ἐπὶ τοῦτο παρεκάλει. πάλαι διαγινώσκοντας ἡμᾶς ἄνδρες ἀγαθοὶ, μήτε ῥωμαίοις, μήτ' ἄλλῳ τινὶ δουλεύειν ἢ θεῷ, μόνῳ γὰρ ἔτι ἀληθὴς ἐστὶ καὶ δίκαιος ἀνθρώπων δεσπότης, ἦκε νῦν καιρὸς, ἐπαληθεῦσαι κελεύων τὸ φρόνημα τοῖς ἔργοις. πρὸς ὃν ἑαυτοὺς μὴ καταισχύνωμεν, πρότερον μηδὲ δουλείαν ἀκίνδυνον ὑπομείναντες, νυνὶ δὲ μὴ δουλείας ἐλόμενοι τιμωρίας ἀνηκέστους, εἰ ζῶντες ὑπὸ ῥωμαίοις ἐσόμεθα. πρῶτοι τὰ γὰρ πάντων ἀπέστημεν, καὶ πολεμοῦμεν αὐτοῖς τελευταῖοι. νομίζω δὲ καὶ θεὸν θεοῦ ταύτην ἡμῖν δεδόσθαι χάριν, Ἐ δωρεὰν καλὸν ἐλευθέρως ἀποθανεῖν, ὅπερ ἄλλοις οὐκ ἐγένετο παρ' ἐλπίδα κρατηθεῖσιν. ἡμῖν δὲ

A postea vero Titus excogitaverat: & turris LX. cubitorum effecta est, tota ferro consepta, unde multis balistarum tormentorumqve jaculis Romani cito eos repulere, qvi de muro pugnabant, & caput exerere prohibuere. Simul autem ingenti etiam ariete fabricato, Silva crebro murum pulsari jubet: ac vix qvidem tamen aliqvam ejus dejicit partem interruptam. Cito autem præ- B venere sicarii muro intus altero constituto, qvi ne machinis qvidem simile aliquid pateretur: mollis enim adhuc erat, & impetus laxare violentiam poterat, hoc modo constructus. Trabes proceritate magnas, & qva sectæ sunt continentes composuere: earum autem ordines erant duo similes: tantumqve distantes qvanta esset muri latitudo, & inter eos ambos replebant aggere spa- C cium. ne vero crescente cumulo terra defluere, aliis transversis trabibus qvas in longitudinem posuerant colligabant: Erat ergo illis opus qvidem ædificio simile: sed qvod cedenti inferebantur machinarum ictus evanescebant, lutoqve subsidente strictiorem fabricam faciebant. Hoc ubi Silva consideravit; igni magis murum captum iri putans, multas qvidem ardentes fa- D ces militibus intro jaculari præcepit: murus autem, qvippe, ut magna ex parte lignis constructus, ignem cito comprehendit: & usqve ad limum sui laxitate calefactus, ingenti flamma colluxit. Incipiente qvidem adhuc incendio, spirans Aqvilo Romanis erat horribilis: avertens enim desuper flammam in eos abigebat, & pene machinas qvasi jam conflagraturas desperave- rant. deinde flatu mutato, veluti divina provi- E dentia excitatus Auster, multa vi in adversum eum murum repulit: jamqve totus ardebat ex alto. Romani qvidem cum Dei uterentur auxilio, ad castra læti digrediebantur, decreto hostes luce aggredi, & nocte vigilias accuratiores facere, ne qvis eorum clam subterfugeret: Sed neqve ipse Eleazarus de fuga cogitabat, neqve alii cuiqvam permissurus erat, ut faceret. Videš autem F murum igne consumptum, alium vero nullum salutis modum neqve virtutis excogitans: sed his qvæ Romani in se liberosqve suos, & conjuges facturi essent si vicissent, ante oculos positis, de omnium morte consilium cepit: idqve ex præsentibus fortissimum ratus, validioris animi sociis vesperi congregatis, talibus eos verbis ad facinus invitabat. Cum olim vobis decretum sit, viri fortes, G neqve Romanis, neqve cuiqvam alii servire, nisi Deo: is enim solus est verus & justus Dominus hominum: ecce nunc tempus adest, qvod factis vestros probare animos jubeat. Ne igitur nos dehonestemus, ante qvidem servitutem nec sine periculo passi, nunc autem cum servitute intolerabiles pœnas subituri: si vivos in Romanorum potestatem venire contingat. primi enim omnium ab his defecimus, & novissimi cum his bellum gerimus. Puto autem & hanc nobis a Deo gratiam datam, ut bene ac libere possimus mori, qvod aliis non evenit præter spem superatis. Nobis autē

certum eſt, orto die futurum excidium. Libera eſt autem ſtrenua mortis conditio cum affectibus: nec enim prohibere id hoſtes poſſunt, qvi profecto nos optant vivos abducere, neqve nos illos jam poſſumus ſuperare pugnando. Nam fortaſſe qvidem ab initio ſtatim oportuit, quando libertatem defendere cupientibus omnia & a nobis ipſis acerba pejoraqve ab hoſtibus eveniebant, de Dei voluntate conjicere, & ſcire qvod amica ei qvondam Judæorum natio damnata eſſet interitu: manens enim propitius, vel ſaltem nobis leviter infenſus, nunquam tantorum qvidem hominum perniciem neglexiſſet: ſacratiſſimam vero urbem ſuam igni hoſtium excidioqve prodidiſſet. Nos autem ſoli ſcilicet ex omni genere Judæorum ſperavimus ſervata libertate ſuperare, tanqvam nil in Deum deliqviſſemus, nulliuſqve culpæ participes fuiſſemus, qvi alios qvoqve docuimus. Itaq; videtis qvemadmodum nos vana expectaſſe redarguit, fortiore nobis ſperatis rebus malorum neceſſitate illata. Nec enim qvicquam nobis caſtelli natura inexpugnabilis profuit ad ſalutem: ſed & alimentorum copiam, & armorum multitudinem, aliumqve habentes abundantiſſimum apparatum, ipſo Deo manifeſtiſſimè auferente ſpem ſalutis perdidimus. Ignis enim, qvi ferebatur in hoſtes, in ædificatum a nobis murum non ſponte reverſus eſt. Sed hæc multorum ira ſunt criminum, qvæ furore capti contra gentiles auſi ſumus: pro qvibus qvæſo ne Romanis invictiſſimis pœnas, ſed per nos ipſos Deo præſtemus. iſtæ autem illis moderatiores ſunt. morientur enim conjuges injuria vacuæ liberi ſervitutis expertes. Poſt illos autem ipſis nobis honeſtam invicem gratiam præbeamus, libertate ſervata optima ſepultura. Prius tamen & pecunias & caſtellum igne exuramus. Mœrebunt enim Romani, certe ſcio, ſi neqve corpora noſtra tenuerint, compendioqve caruerint. Alimenta ſola relinqvamus. hæc enim nobis erunt teſtimonio mortuis, qvod non penuria victi ſumus: ſed ita, ut ab initio ſtatueramus, mortem ſervituti prætulimus. Hæc dicebat Eleazarus: ſed non in eundem modum præſentium ſententiæ congruebant. Sed alii qvidem ei obedire properabant, & qvaſi voluptate replebantur, pulchram eſſe mortem exiſtimantes. Qvi vero molliores erant conjugum ac familiarum ſuarum miſericordia, vel etiam proprius qvemqve apertiſſimus deterrebat interitus, aliuſqve alium intuens, contrarium voluntatis ſuæ motum lacrymis deſignabant. Qvos cum vidiſſet Eleazarus formidare, ac magnitudinem conſilii animis frangi, pertimuit ne etiam eos, qvi fortiter dicta perceperunt, effœminarent flentes ipſi ac deplorantes. Ergo exhortationem nō intermiſit: ſed erectior, multoqve repletus ſpiritu, clariorem de immortalitate animæ orationem incipit: magnaqve uſus exclamatione, lacrymantes attentius aſpectans: Plurimum, inqvit, opinione deceptus ſum, qvi putarem viros fortes pro libertate certantes, mori bene malle, quam vivere.

A προθυμία μὲν ἐστιν, ἡ γνώμη δὲ μετ' ἡμέραν ἄλωσις. ἐλευθέρα δ' ἡ ἐκ γυναικὸς θανάτου μὴ τῶν φιλτάτων αἵρεσις. οὔτε γὰρ ταῦτ' ἀποκωλύειν οἱ πολέμιοι δύνανται πάντως ἀχθόμενοι ζῶντας ἡμᾶς ἁλῶναι, οὔθ' ἡμεῖς ἐκείνους ἔτι νικᾶν μαχόμενοι. ἔδει μὲν δ' ἴσως, ἐξ ἀρχῆς, ὅτε τῆς ἐλευθερίας ἡμῖν ἀντιποιεῖσθαι θελήσαμεν, πάντα καὶ παρ' ἀλλήλων ἀπέβαινε χαλεπά, καὶ ἁλόντων τῶν πολεμίων χείρω, τῆς δὲ θεοῦ γνώμης ἐξακριβοῦν, καὶ γινώσκειν ὅτι τὸ πάλαι φίλον αὐτῷ φύλον ἰουδαίων, ἀπωλείᾳ κατέγνωστο. μιᾶς γὰρ ὁρμῆς B ἢ μετρίως γοῦν ἡμῖν ἀπηχθημένος, οὐκ ἂν τοσούτων μυριάνθρωπων ἐφείσατο ἔθνους, οὐδὲ τῇ ἱερωτάτῃ αὐτοῦ πόλιν πυρὶ καὶ κατασκαφῆς πολεμίων, ἡμεῖς δ' ἄρα, καὶ μόνοι δὲ πάντες ἰουδαίων ἡμοῦν ἠλπίσαμεν ἐφέσεσθαι τῇ ἐλευθερίαν φυλάξαντες, ὥσπερ ἀναμάρτητοι πρὸς τὸν θεὸν ἡμύνοντο, καὶ μηδεμιᾶς μεταχόντες, οἱ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδιδάξαμεν. πηλίκου ὁρᾶτε πῶς ἡμᾶς ἐλέγχει μάταια C προσδοκήσαντας, κρείττονα τῶν ἐλπίδων τὸ ἐν ταῖς δεινοῖς ἀνάγκῃ ἐπαγωγόν. οὔτε γὰρ ἡμᾶς ἡ δὲ φρουρίου φύσις ἀνάλωτος ἐπὶ πρὸς σωτηρίαν ὠφέλησεν ἀλλὰ καὶ τροφῆς ἀφθονίαν καὶ πλῆθος ὅπλων, καὶ τῇ ἄλλῃ ἔχοντες παρασκευῇ περιῆμεθα, τὴν αὐτοῦ θεοῦ φανερῶς δὲ τῇ ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἀφῃρήμεθα. τὸ γὰρ πῦρ εἰς τοὺς πολεμίους φερόμενον, D οὐκ αὐτομάτως δὴ τὸ κατασκαφὲν τεῖχος ὑφ' ἡμῶν ἀνέστρεφεν. ἀλλ' ἐστι ταῦτα χολὴ πολλῶν ἀδικημάτων, ἃ μανέντες εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἐτολμήσαμεν, ὑπὲρ ὧν μὴ τοῖς ἐχθίστοις ῥωμαίοις δίκας, ἀλλὰ τῷ θεῷ δι' ἡμῶν αὐτῶν ὑποσχώμεν. αἴτιοι δ' εἰσὶν ἐκείνων μετριώτεραι θνησκέτωσαν γὰρ γυναῖκες ἀνύβριστοι, καὶ παῖδες δουλείας ἀπείρατοι, μὴ δ' αὐτοὺς ἡμεῖς ἀνῃρῆ χάριν ἀλλήλοις ὠφείλωμεν, καλὸν ὑπὲρ φίλων τὴν ἐλευθερίαν φυλάξαντες. πρότερον δ' καὶ τὸ φρούριον καὶ τὰ χρήματα πυρὶ διαφθείρωμεν. λυπηθήσονται γὰρ ῥωμαῖοι σαφῶς οἶδα. μήτε τῶν ἡμετέρων σωμάτων κρατήσαντες, καὶ δὲ κέρδους ἁμαρτόντες. τὰς τροφὰς μόνας ἐάσωμεν· αὐτὰ γὰρ ἡμῖν πιθανὸν μαρτυρήσειν, ὅτι μὴ δι' ἔνδειαν ἐκρατήθημεν, ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς διέγνωμεν, θάνατον εἱλόμεθα πρὸ δουλείας. ταῦτα ἐλεάζαρος ἔλεγεν· οὐ μὴν κατ' αὐτὸ τῆς γνώμης προσέπιπτε τῶν παρόντων. ἀλλ' οἱ μὲν ἑτοίμως ἐπακούειν, καὶ μόνον οὐχ ἡδονῆς ἐνεπίμπλαντο, καλὸν εἶναι τὸν θάνατον νομίζοντες. τοὺς δ' αὐτῶν μαλακωτέρους, γυναικῶν καὶ ψυχῆς οἰκτος εἶχε, πάντως ἂν καὶ τὸ ἑαυτῶν προσδήλου πλῆθος, εἴς τε ἀλλήλους ἀποβλέποντες τοῖς δακρύοις τὸ μὴ βουλόμενον τῆς γνώμης ἐσήμαινον. τύπους ἰδὼν ἐλεάζαρος ἀποδειλιῶντας, καὶ πρὸς τὸ μέγεθος δὲ βουλεύματος τὰς ψυχὰς ὑποκλωμένους, ἔδεισε μή ποτε καὶ τοὺς ἐῤῥωμένους τῶν λόγων ἀκούσαντας, αὐτοὶ συνεκθηλύνωσι ποτνιώμενοι καὶ δακρύοντες. οὕτω οὖν ἐπῆκε τῷ προκέλευσιν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐπεγείρας, ὃ πολλοῦ λήμματος πλήρης ὢν, λαμπροτέροις ἐνεχείρει λόγοις, περὶ ψυχῆς καὶ ἀθανασίας, μέγα τι φρονήσας, καὶ τοῖς δακρύσιν ἀπενῆ ἐμβλέψας. ἡ πολὺν, ἔφην, ἐψεύσθην, νομίζων ἀνδράσιν ἀγαθοῖς τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγώνων σωματρεῖσθαι, ζῆν καλῶς ἢ τεθνάναι διεγνωκόσιν. ὑμᾶς δ' ἤπτων τυχόντων οὐδὲν εἰς λόγε-

εἰς ἀρετὴν ἢ εἰς ἀτολμίαν ἀφορῶντες, οἱ γε καὶ τὸν ὑπὲρ μεγίστων ἀπαλλαγὴν κακῶν φοβούμενοι θάνατον. δέον ὑμᾶς περὶ τούτου, μήτε μέλλησιν, μήτε σύμβολον ἀναμένειν. πάλαι γὰρ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πρώτης αἰσθήσεως, παιδεύοντες ἡμᾶς οἱ πάτριοι καὶ θεῖοι λόγοι διετέλεσαν, ἔργοις τε καὶ φρονήμασι τῶν ἡμετέρων προγόνων αὐτοὺς βεβαιοῦντων, ὅτι συμφορὰ τὸ ζῆν ἐστιν ἀνθρώποις, οὐχὶ θάνατος. ἔστι μὲν γὰρ ἐλευθερίαν διδοὺς ψυχαῖς, εἰς τὸ οἰκεῖον, καὶ καθαρὸν ἀφίησι τόπον ἀπαλλάττουσας, πάσης συμφορᾶς ἀπαθεῖς ἐσομένας. ἕως δ' ἐστὶν ἐν σώματι θνητῷ δεδεμένον, καὶ τῶν τούτου κακῶν συναναπίμπλαται, πλησθέντων ἐνίων τεθνήκασι. κοινωνία γὰρ θείου πρὸς θνητόν, ἀπρεπής ἐστι. μέγα μὲν ἂν δύναιτο ψυχὴ καὶ σώματι συνδεδεμένη. πολλὴ γὰρ αὐτῇ ὄργανον αἰθανόμενον ἀοράτως αὐτὸ κινοῦσα, θνητῆς φύσεως περαιτέρω προάγουσι τὰ πάσχοντα μὲν, ἀλλ' ἐπειδὰν ἀπολυθεῖσα δὲ καθέλκοντος αὐτὴν βάρους ἐπὶ γῆν, ἐς τὸ προσῆκον ἐμαυτῆς χῶρον ἀπολάβῃ τὸ οἰκεῖον, τότε δὴ μακαρίας ἰσχύος ἐς πανταχόθεν ἀκωλύτου μετέχει δυνάμεως, ἀόρατος μένουσα τοῖς ἀνθρωπίνοις ὄμμασιν, ὥσπερ αὐτὸς ὁ θεὸς· οὐδὲ γὰρ ἕως ἐστὶν ἐν σώματι θεωρεῖται. πρόσεισι γὰρ ἀφανῶς, καὶ μὴ βλεπομένη πάλιν ἀπαλλάττει, μίαν μὲν αὐτὴ φύσιν ἔχουσα τὴν ἄφθαρτον, αἰτία δὲ σώματι γινομένη μεταβολῆς. ὅταν γὰρ ἐν ψυχὴ προσίπτηται, τοῦτο ζῇ καὶ τέθηλεν· ὅταν δ' ἐν ἀπαλλαγῇ μαρανθὲν ἀπιθυήσκει. τοσοῦτον πρόεισιν αὐτῇ ἀθανασίας. ὑπὲρ ὧν τεκμήριον ὑμῖν ἔσω τῶν λόγων ἐναργέστατον, ἐν ᾧ ψυχαὶ καὶ σώματα αὐτὰς μὴ πρόσωσιν, ἡδίστην μὲν ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἐφ' ἑαυτῶν γινόμεναι. θεῷ δ' ὁμιλοῦσαι κατὰ συγγένειαν πάντα μὲν προφοιτῶσι, πολλὰ δὲ τῶν ἐσομένων προθεσπίζουσι. τί δὲ δεῖ δεδιέναι θάνατον, ἐν ὕπνῳ γινομένην ἀνάπαυσιν ἀγαπῶντας; πῶς δὲ οὐκ αἰσχρὸν ἐστὶ τὸ ἐν τῷ ζῆν ἐλευθερίαν διώκοντας, τῆς αὐτῆς φθονεῖν ἑαυτοῖς; ἔδει μὲν γὰρ ἡμᾶς οἴκοθεν πεπαιδευμένους, ἄλλους εἶναι παράδειγμα τοῖς πρὸς θάνατον ἐτοιμοτάτοις. οὐ μέλει, ἀλλ' εἰ καὶ τῆς παρὰ τῶν ἀλλοφύλων δεόμεθα πίστεως, ἐλέγξωμεν εἰς ἰνδοὺς τοὺς ἀσκεῖν ὑπομένοντας. ἐκεῖνοι τοι γὰρ ὄντες ἄνδρες ἀγαθοί, τὸν μὲν ἐν ζωῇ χρόνον, ὥσπερ ἀναγκαίαν τινὰ φύσει λειτουργίαν οἰκουσίως ὑπομένουσι· παρὰ δύσιν δὲ τοὺς ψυχὰς ἀπολύσαι τῶν σωμάτων, καὶ μηδενὸς αὐτοὺς καταπείγοντος καιροῦ, μηδὲ ἐξελαύνοντος, πόθῳ τοῦ ἀθανάτου λαμπρὸς παρελέγουσι μὲν τοῖς ἄλλοις, ὅτι μέλλουσιν ἀπεῖναι. καὶ ἔστιν ὁ κωλύσων οὐδείς, ἀλλὰ πάντες αὐτοὺς εὐδαιμονίζοντες, πρὸς τοὺς οἰκείους ἕκαστοι διδόασιν ἀπιστολάς. οὕτω βεβαίαν, καὶ ἀληθεστάτην ταῖς ψυχαῖς τὴν μετ' ἀλλήλων εἶναι δίαιταν πεπιστεύκασιν. οἱ δέ, ἐπειδὰν ἐπακούσωσι τῶν ἐντεταλμένων αὐτοῖς, περὶ τὸ σῶμα φροντίζοντες, ὅπως δὴ καὶ καθαρώτατον ἀποκρίνωσι σώματος τὴν ψυχὴν, ὑμνοῦσι μάλιστα. ῥᾴδιον δὲ ἐκείνους εἰς τὸν θάνατον οἱ φίλτατοι προπέμπουσιν, ἢ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἕκαστος τοὺς πολίτας εἰς μικίστην ἀποδημίαν. καὶ σφᾶς μὲν αὐτοὺς δακρύουσιν, ἐκείνους δὲ μακαρίζουσιν, ἤδη τὴν ἀθάνατον τάξιν ἀπολαμβάνοντας. ἆρ' οὖν οὐκ αἰδεσθησόμεθα χείρονα ἰνδῶν φρονοῦντες, καὶ μὴ τῆς ἑαυτῶν ἀτολμίας τοὺς πατρίους νόμους οἱ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰς ζῆλον ἥκουσιν, αἰσχρῶς ὑβρίζοντες; ἀλλ' ἔγωγε καὶ τοὺς ἐναντίους ἐξ ἀρχῆς λόγους

A neque audacia neque virtute præstatis, qui etiam magna mala effugituri, mortem timetis: cum oporteret vos super hoc neque cunctari, neque expectare monitorem. Olim enim & a primo sensu nos erudire sacræ patriæ orationes, majorum quoque nostrorum factis & animis confirmantibus, perseverabant: quod vivere hominis est, non mori, calamitas. Nam mors quidem libertatem animis præstans, ad proprium purumque locum eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autem mortali corpore vinctæ sunt, unaque malis ejus implentur, quod verisimile dicitur, mortuæ sunt. Divino enim cum mortali societas turpis est. Multum quidem potest anima juncta cum corpore: instrumentum enim facit suum, latenter id movens, & ultra mortalem naturam gestis producens. Veruntamen cum pondere, quo in terram detrahitur, quodque ab ea pendet, absoluta, proprium locum receperit, tunc beatam & undique liberam participat fortitudinem: humanis oculis, ut ipse Deus, invisibilis manens: nec enim cum est in corpore, conspicitur. Nam & accedit occulta, neque rursus cum recedit videtur, unam quidem ipsa habens incorruptam naturam: corpori autem causam præbens mutationis. Nam quod anima attigerit, hoc vivit atque viget: unde vero digressa fuerit, hoc marcidum moritur: tantum immortalitatis ei superabat. Et hujus orationis argumentum vobis sit somnus: in quo in se collectæ animæ, nusquam eas distrahente corpore, jucundissimam quietem agunt: cum Deo vero pro cognatione degentes, ubique adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur mortem timere conveniat, qui somni diligimus quietem? quemadmodum autem non sit dementissimum, brevitatem vitæ sequentes, sibimet invidere perpetuam? Oportebat quidem nos domestica institutione meditatos, aliis esse exemplo promptæ voluntatis ad mortem. Attamen si ab alienigenis etiam rei fides petenda est, Indorum videamus sapientiæ professores. Illi enim cum sint boni viri, vitæ quidem tempus, quasi quoddam necessarium naturæ munus, inviti sustinent: properant autem animos corporibus solvere: nullo que urgente neque exagitante malo, propter immortalis conversationis desiderium, aliis quidem prædicunt se esse abituros, nec est qui prohibeat quisquam, sed omnes fortunatissimos appellantes eos, ad familiares suos mandata mittunt: ita certam veramque animis esse inter se consuetudinem credidere: ipsi autem cum mandata perceperint, igni traditis corporibus, ut immaculata puraque anima secernatur, laudati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi prosequuntur, quam exterorum hominum quisquam suos cives, in longinquam peregrinationem ituros. Et se quidem ipsos defient: illos autem beatos dicunt, quod immortalitatis ordinem jam recipiant. Non ergo nos pudebit, si deterius Indis sapiamus, propriaque ignavia leges patrias, quæ omnibus hominibus æmulandæ videntur, inhoneste despiciamus? quanquam etsi contraria nos a principio instituisset

eruditio, qvod ſummum bonum eſt hominibus vivere, mors autem calamitas: attamen tempus nos adhortatur eam bono animo & facile tolerare, Dei voluntate & neceſſario morituros. Olim enim qvantum apparet, contra omne Judæorum genus hoc decretum poſuit Deus, ut vita careremus, qvi ea non eramus qvemadmodum oportebat uſuri. Non auſim enim nobiſmetipſis aſcribere, neqve Romanis gratificari, qvod nos omnes eorum bellum abſumpſerit. Non enim viribus illorum hæc accidêre: ſed cauſa fortior interveniens, illis præſtitit, ut vincere viderentur. Qvibus enim armis Romanorum perempti ſunt, qvi Cæſaream incolebant Judæi? ac ne defecturos qvidem ab illis, dum diem ſeptimum celebrarent, aggreſſa Cæſarienſium multitudo, neq; repugnantes cum conjugibus ac liberis maſtaverunt: nec vel ipſos erubuere Romanos, qvi nos tantummodo hoſtes, qvod defeceramus, putabant. Sed dicet aliqvis Cæſarienſibus ſemper cum ſuæ civitatis Judæis fuiſſe diſcordiam, tempuſqve nactos vetus odium exaturaſſe, qvid ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiſcum enim illi propter Græcos bellum gerere auſi ſunt, ac non cum propinqvis noſtris Romanos ulciſci. Multum igitur his fides illorum ac benevolentia profuit: ſiqvidem ab ipſis cum totis familiis acerbiſſime trucidati ſunt; ac pro auxiliis gratias eis reddidere; nam qvæ illos a nobis pati prohibuere, hæc paſſi ſunt, velut ea ipſi committere voluiſſent. Longum fiet, ſi velim nunc ſeparatim de ſingulis dicere. Noſtis enim, qvod Syriæ civitatum nulla eſt, qvæ non Judæos apud ſe habitantes occiderit, nobis qvam Romanos plus inimicos. Ubi etiam Damaſceni, cum ne cauſam qvidem probabilem confingere potuiſſent, civitatem ſuam cæde nefaria replevere, octodecim millibus Judæorum cum conjugibus ac familiis jugulatis. Eorum autem multitudinem plagis in Ægypto peremtorum LX. millium numerum audiebamus excedere. Illi qvidem fortaſſe in aliena terra, cum nullum invenirent hoſtibus adverſarium, ita ſunt mortui. At omnibus qvi domi cum Romanis bellum ſuſcepêre, nihil deerat eorum, qvæ ſpem totam poſſent præbere victoriæ. Arma enim & muri, & caſtellorum inexpugnabiles fabricæ, atq; interriti ſpiritus ad pericula pro libertate ſubeunda, cunctos ad defectionē reddunt fortiores: ſed hæc ad paucū tempus cum ſuffeciſſent, ſeqve ſuſtuliſſent, majorum malorum extitere principium. Omnia enim capta ſunt, omniaqvé hoſtibus ſuccubuerunt, velut illorum nobilioris cauſa victoriæ, non ad eorum ſalutem, a qvibus inſtructa fuerant, apparata ſint. Et in prælio qvidem mortuos beatos exiſtimari oportet: repugnantes enim & libertate non perdita periere. Eorum vero multitudinis, qvi a Rom. ſubjugati ſunt, qvis non miſereatur? qviſve non anteqvam illa patiatur, mori properet; qvorum alii torti tamqve igne qvam verberibus excruciati periere, alii ſemeſi a beſtiis ad ſecundum earum cibum vivi ſervati ſunt:

ἐπαιδεύθημεν, ὡς ἄρα μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώποις ἐστὶ τὸ ζῆν, συμφορὰ δ' ὁ θάνατος, ὁ γοῦν καιρὸς ἡμᾶς παρακαλεῖ φέρειν εὐκαρδίους αὐτὸν, θεοῦ γνώμη, καὶ κατ' ἀνάγκας τελευτήσοντας. πάλαι γὰρ ὡς ἔοικε πᾶσι κοινοῦ παντὸς ἰουδαίων γένους, τοῦτο ἔδοξε τὸ ψήφισμα ὁ θεὸς, ὡς θ' ἡμᾶς τοῦ ζῆν ἀπολλάχθαι μὴ μέλλοντας αὐτῷ χρῆσθαι καλῶς. μὴ γὰρ αὐτὸς ὑμῖν ἐναπίπτειν τὰς αἰτίας, μηδὲ χαρίζεσθε τοῖς ῥωμαίοις, ὅτι πάντας ἡμᾶς ὁ πόλεμος αὐτοὺς διέφθειρεν. οὐ γὰρ ἐκείνων ἰσχὺς ταῦτα συμβέβηκεν, ἀλλὰ κρείττων αἰτία γενομένη τὸ νικᾶν ἐκείνοις δοκεῖν παρέσχηκεν. ποίοις γὰρ ὅπλοις ῥωμαίων πεπόνηκασιν οἱ καισάρειαν ἰουδαῖοι κατοικοῦντες, ἀλλὰ οὐδὲ μέλλησάντας αὐτοὺς ἐκείνων ἐφίστασθαι, μεταξὺ ἑπτὰ τὰς ἑβδόμην ἑορτάζοντας, τὸ πλῆθος τῶν καισαρέων ἐπῆλθον, μηδὲ χεῖρας ἀνταίροντας ἅμα γυναιξὶ, καὶ τέκνοις κατέσφαξαν, οὐδὲ αὐτοὺς ῥωμαίους ἐντραπέντες, οἳ μόνους ὡς ἡμᾶς ἡγοῦντο πολεμίους τοὺς ἀφεστηκότας· ἀλλά φησί τις ὅτι καισαρεῦσιν ἦν ἀεὶ διαφορὰ πρὸς τοὺς παρ' αὐτοῖς, καὶ δι' καιροῦ λαβόμενοι τὸ παλαιὸν μῖσος ἀπεπλήρωσαν. τί οὖν πρὸς τοὺς ἐν σκυθοπόλει φῶμεν; ἡμῖν γὰρ ἐκεῖνοι διὰ τοὺς ἕλληνας πολεμεῖν ἐπῆλθησαν, ἀλλ' οὐ μετὰ τῶν συγγενῶν ὑμῶν ῥωμαίους ἀμυνόμενοι, πολὺ πλείω ὤνησεν αὐτοὺς, ἡ πρὸς ἐκείνους ἔνοια καὶ πίστις. ὑπ' αὐτῶν γὰρ οἱ παντοίκεσία πικρῶς καταφονευθῆσαν, ταύτης δ' συμμαχίας ἀμοιβὴν ἀπολαβόντες. ἃ γὰρ ἐκείνους ἐφ' ἡμῶν ἐκώλυσαν, ταῦθ' ὑπομείναντες ὡς αὐτοὶ δράσαι θελήσαντες. μακρὸν ἂν εἴη νῦν ἰδίᾳ πρὸς ἑκάστων λέγειν. ἔστε γὰρ ὅπου τῶν ἐν συρίᾳ πόλεων, οὐκ ἔστιν ἥ τις τοὺς παρ' αὐτῇ κατοικοῦντας ἰουδαίους οὐκ ἀνῄρηκεν, ἡμῶν πλέον ἢ ῥωμαίοις ὄντας πολεμίους. ὅπου γε δαμασκηνοὶ μηδὲ πρόφασιν εὔλογον πλάσαι δυνηθέντες, φόνου μιαρωτάτου τοῖς αὐτῶν πολίταις ἐπέθεντο, ὀκτακισχιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις ἰουδαίους ἅμα γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀποσφάξαντες. τὸ δ' ἐν αἰγύπτῳ πλῆθος τῶν μετ' αἰτίας ἀνῃρημένων, ἐξ ὧν μυριάδας ὑπερβαλεῖν ἐπυνθανόμεθα. κἀκεῖνοι μὲν ἴσως ἐπ' ἀλλοτρίας γῆς οὐδὲν ἀντίπαλον δράσαντες τοῖς πολεμίοις οὕτως ἀπέθανον. τοῖς δ' ἔτι τὰ οἰκείας τὰ πρὸς ῥωμαίους πόλεμον δραμοῦσι, ἅπασί τε τοῖς ἐλπίδα νίκης ἐχυρᾶς παρασχεῖν δυναμένοις οὐχ ὑπῆρξε. καὶ γὰρ ὅπλα, καὶ τεῖχη, καὶ φρουρίων δυσάλωτοι κατασκευαὶ, καὶ φρόνημα πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδύνους ἄτρεστον, πάντας πρὸς τοῦ δοῦναι ἐπέρρωσεν. ἀλλὰ ταῦτα πρὸς βραχὺ χρόνον ἀρκέσαντα καὶ τοῖς ἐλπίσιν ἡμᾶς ἐπάραντα, μείζονων ἀρχὴ κακῶν ἐφάνη. πάντα γὰρ ἥλω, καὶ πάντα τοῖς πολεμίοις ὑπέπεσεν, ὥσπερ εἰς τοῦ κρείττονων εὐκλεέστερον νικᾶν, οὐκ εἰς τοῦτο τῶν ἀθλοποιουμένων σωτηρίαν ἐντρεπισθέντα. καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ τοῖς μάχαις ἀπιθανοποιοῦντας εὐδαιμονίζειν προσῆκεν. ἀμυνόμενοι γὰρ καὶ τοῦ ἐλευθέραν οὐ προέμενοι πεπόνηκασι. τὸ δὲ πλῆθος τῶν ὑπὸ ῥωμαίοις γενομένων, τίς οὐκ ἂν ἐλεήσειεν, ἢ τίς οὐκ ἂν ἐπιστενάξειε πρὸ δ' ταῦτα παθεῖν ἐκείνους ἀποθανεῖν. ὧν οἱ μὲν πρεσβύτεροι, καὶ πυρὶ καὶ μάστιξιν αἰκιζόμενοι πεπόνηκασιν. οἱ δ' ἀπαθεῖς ἡμέρωτοι πρὸς δαπέδων αὐτοῖς τροφοὶ ζῶντες ἐφυλάχθησαν, γέλωτα καὶ παιδιὰν τοῖς πολεμίοις παρέχοντες. ἐκείνων μὲν οὖν ἀθλιώτατοι τοὺς ἀπολειπέσθαι τοὺς ἐπὶ ζῶντας,

illorum qvidem miſerrimi habendi ſunt, qvi adhuc

ζῶντας, οἱ πολλάκις ἀποχόμενοι τ θάνατον λαβεῖν οὐκ A vivunt, qvi sæpe mortem optantes non accipiunt. Ubi est autem illa magna civitas? Aut ubi est, qvæ totius gentis Judææ metropolis fuit? Tantis qvidem murorum septis munitissima, tot vero ante muros castellis turrium qve objectis mœnibus tuta, belliqve apparatum vix capiens, tot autem virorum pro se pugnantiũ multitudinẽ continens, qvid nobis facta est, qvæ Deum habere incolam credebatur? Radicitus ex fundamentis erepta est, solaqve ejus monumenta restant, eorum a qvibus excisa est impositareliqviis castra. Senes vero infelices ad cineres templi assident, & paucæ mulieres ad turpissimam pudoris injuriam ab hostibus reservatæ. Hæc secum reputans qvisquam nostrum, aspicere solem durabit etiam si vivere sine periculo possit? Qvis inimicus adeo patriæ, qvis tam imbellis, aut parcus animæ, ut eum non pœniteat hucusque vixisse? Atqve utinam omnes fuissemus mortui, priusqvam illam sacram civitatem hostium manibus videremus excindi, priusqvam templum sanctum tanta impietate funditus erui: sed qvoniam spes non instrenua nos illexit, qvod forte poterimus pro ea hostes ulcisci: nunc autem evanuit, ac solos necessitati dereliqvit, mori bene properemus, nostrimet ipsi misereamur, & conjugum liberorumqve dum nobis licet a nobisipsis misericordiam capere. Ad mortem namqve ipsi nati sumus, & qvos ex nobis genuimus, eamqve fugere ne fortissimi qvidem possunt, injuria vero & servitus, & videre conjuges ad turpitudinem duci cum liberis, non est malum hominibus ex naturæ necessitate profectum: sed hæc sua timiditate perferunt, qvi ante mori cum licuit noluere. Nos autem multum freti fortitudine, a Romanis defecimus: & postremo nunc illis ad salutem hortantibus, non paruimus. Cui igitur non est eorum iracundia manifesta, si nos vivos subjugare potuerint? Miserandi quidem adolescentes erunt, qvorum vires corporis ad multos sufficient cruciatus: miserandi autem provectiores, qvorum ætas clades ferre non poterit. Videbit alius conjugem abduci, alius manibus revinctis vocem filii patrem implorantis exaudiet. Sed dum liberi sunt & gladios habent, pulchrum ministerium nobis præbeant, expertes servitutis hostium. Moriamur liberi cum filiis & conjugibus vita decedamus. Hæc nobis leges præcipiunt, hæc nos conjuges & filii deprecantur, horum necessitatem Deus misit, his contraria Romani volunt, & ne qvis nostrũm ante excidium pereat, timent. Festinemus igitur eis, pro sperata potiundi nostri voluptate, stuporem mortis admirationemqve relinqvere audaciæ. Adhuc eum orare cupientem omnes interpellabant: & effrenato qvodam impetu pleni, ad opus incitabant: ac veluti larvis exagitati, alius alium antecapere cupiebat: hoc specimen esse fortitudinis, rectiq; consilii existimantes, ne qvis extremus remanere videretur: tantus eos & cõjugum & filiorũ & propriæ cædis amor invasit. Sed nec id, qvod aliqvis putaverit, cum facinus accederent, obtusi sunt, verum eã servare sententiam, qvam cum dicta perciperent:

ἔχουσι. ποῦ δ' ἡ μεγάλη πόλις ἡ δ' παντὸς Ἰουδαίων γένους μητρόπολις; ἣ τοσούτοις μὲν ἐρυμνὴ τειχῶν περιβόλοις, τοσαύτη δ' αὐτῆς φρούρια καὶ μεγέθη πύργων περιβεβλημένη, μόλις ἂν χωροῦσα τὰς εἰς τ πόλεμον ὡπλισμένας, τοσαύτας δ' μυριάδας ἀνδρῶν ἔχουσα τῶν ὑπὲρ αὐτ μαχομένων; ποῦ γέγονεν ἡμῖν ἡ τ θεὸν ἔχειν οἰκιστὴν πεπιστευμένη; τοιαύτης δ' ἐκ βάθρων ἀνῃρπασμένης, ἓν μόνον αὐτῆς μνημεῖον ὑπολέλειπται, τὰ τῶν ἀνῃρημένων αὐτὴν γραπτὸν πέδον, ἐπὶ τοῖς λειψάνοις ἐποικοῦν. πρεσβύται δ' δυσηνοι τῇ ἀτοδῷ δ' τριβόμενοι παρεκάθηνται, καὶ γυναῖκες ὀλίγαι πρὸς ὕβριν αἰσχίστην ὑπὸ τῶν πολεμίων τετηρημέναι. ταῦτά τις ἐν νῷ βαλλόμενος ἡμῶν, καρτερήσει τὸν ἥλιον ὁρᾶν, καὶ δύνηται ζῆν ἀκινδύνως; τίς ἔτως πατρίδος ἐχθρός. ἢ τίς ἔτως ἀνανδρος καὶ φιλόψυχος, ὡς μὴ κἂν ὠδὶ δ μέχρι νυῦ ζῆσαι μετανοεῖν. ἀλλ' εἴθε πάντες ἐτεθνήκεμεν, πρὶν τῇδε ἱερὰν ἐκείνην πόλιν χερσὶν ἰδεῖν κατασκαπτομένην πολεμίαν, πρὶν τὸν ναὸν τὸν ἅγιον, οὕτως ἀνοσίως ἐξορωρυγμένον. ἐπεὶ δ ἡμᾶς οὐκ ἀφυὴς ἐλπὶς ἐξουκόλησεν· ὡς πάλαι ποὺ δυνήσοιτο πολεμίοις ὑπὲρ αὐτῆς ἀμύνεσθαι, φρούδη δ γέγονε νῦν, καὶ μένους ἡμᾶς ὑπὸ τῆς ἀνάγκης καταλέλοιπε, αὐτόσωμεν καλῶς ἀποθανεῖν· ἐλεήσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τὰς γυναῖκας, ἕως ἡμῖν ἔξεστι παρ' ἡμῶν αὐτῶν λαβεῖν τὸν ἔλεον. ὅτι μὲν γὰρ θάνατον ἐγκεκλήμεθα, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἐγεννήσαμεν. καὶ τοῦτον οὐδὲ τοῖς δαίμοσιν ἔστι ἀφελέσθαι. ὕβρεις δ καὶ δουλεία, καὶ τὸ βλέπειν γυναῖκας εἰς αἰσχίστην ἀγομένας μ τέκνων, οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις κακὸν ἐκ φύσεως ἀναγκαῖον, ἀλλὰ παθεῖν ἀπὸ τινῶν αὐτῶν δουλείαν ὑπομένουσιν, οἱ παρὸν τοῦ αὐτῶν ἀποθανεῖν μὴ θελήσαντες. ἡμεῖς δ' ἐπ' ἀνδρεία μέγα φρονοῦντες, ῥωμαίων ἀπέστημεν, καὶ τὰ πολλὰ τὰ νῦν ὄντα σωτηρία προκαλούμενων ἡμᾶς, οὐχ ὑπηκούσαμεν. τίνι τίνων οὖν ἐστιν ὁ θυμὸς αὐτῶν προδηλος, εἰ ζώντων ἡμῶν κρατήσουσιν. ἀθλιοι μὲν οἱ νέοι τῆς ῥώμης τῶν σωμάτων, εἰς πολλὰς αἰκίας δεκέσοντες, ἄθλιοι δ' οἱ παρηβηκότες, φέρειν τῆς ἡλικίας τὰς συμφορὰς οὐ δυναμένης. ὄψεταί τις γυναῖκα πρὸς βίαν ἀγομένην φωνῆς ἐπακούσῃ τέκνου, πατέρα βοῶντος χεῖρας δεδεμένον, ἀλλ' ἕως ἐστὶν ἐλεύθεραι καὶ ξίφος ἔχουσι, καλλωπισμὸν υἱῶν ὑπουργήσωσιν, ἀδούλωτοι μὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀποθανώμεν, ἐλεύθεροι δ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἃ ζῆν συνεξελθώμεν παῦε ἡμᾶς οἱ νόμοι κελεύουσι, ταῦτ' ἡμᾶς γονεῖς καὶ παῖδες ἱκετεύουσι. τούτων τ ἀνάγκην θεὸς ἀπέστειλε· τούτων ῥωμαίοις πάντα θέλουσι, καὶ μή τις ἡμῶν πρὸ τῆς ἁλώσεως ἀποθάνῃ δεδοίκασι, σωθῶμεν οὖν ἀντὶ τῆς ἐλπιζομένης αὐτοῖς καθ' ἡμῶν ἀπωλείας, ἀκωλήτου θανάτου, καὶ θαῦμα τῆς πόλεως καταλιπόντες. Κεφ. λε.

ΕΤι γὰρ βλέμμων αὐτ ὠδάκρυεν, πάντες ὑπεπήνουν, καὶ πρὸς τὸ πρᾶξιν ἤπειγον, ἀνεπιχέτου τινὸς ὁρμῆς πεπληρωμένοι, καὶ δαιμονῶντες ἀπήεσαν, ἄλλος πρὸ ἄλλου φθάσαι θέλοντες, ἡ ταύτην ἐπίδειξιν εἶναι τῆς ἀνδρίας, καὶ τῆς εὐβουλίας νομίζοντες, τὸ μή τις ἐν ὑστάτοις ἡμῶν ὀφθεῖεν· ποῦτο αὐτοῖς γυναικῶν καὶ παιδίων, καὶ τῆς αὐτῶν σφαγῆς ἔρως ἐνέπεσεν. καὶ μὲν δὴ ὥσπερ ἄν τις ὠθῇ τῇ πράξει προσιόντες ἠμελλήθησαν, ἀλλ' ἀπειρῆ τ γνώμην διεφύλαξαν, οἵαν ἔσχον τῶν λόγων ἀκροώμενοι, δ μὲν οἰκείᾳ Φιλοπονίᾳ πάθους ἅπασι προσφερόμενοι, δ λογισμῷ δ' ὡς τὰ κράτιστα βεβουλευμένοις τοῖς φίλοις

Pppp

habuerunt: proprium quidem earumque affectum retinentibus cunctis, rationi vero cedentibus, qvia jam optime filiis consuluissent. Simul enim valere uxoribus cum amplexu dicebant, ac liberos gremiis captos extremum lacrymantes osculabantur: & simul tanqvam manibus alienis jussa peragentes volentes eos cõfigebant: malorum, qvæ subditi hostibus passuri fuerant, cogitationem habentes pro solatio necessitatis ad cædem. Deniqve nemo hac audacia minor inventus est. Cuncti autem conjunctissimos transfixere: miseri, qvibus id necesse fuit, qvibusqve filios atqve uxores occidere, malorum omnium videbatur esse levissimũ. Igitur neqve horum jam factorum dolorem tolerantes, & interfectos læsos existimantes, si vel brevissimum tempus eis supervenirent, cito quidem universis bonis in unum congestis ignem injiciunt, sorte vero ex numero suo decem lectis omnium percussoribus. universi etiam propter liberos ac conjuges prostratos compositi, eosqve complexi manibus, parato animo se mactandos præbebant infelicissimum illud exhibentibus ministerium. Isti autem intrepide cunctis occisis, eandem sortis legem in sua qvoqve morte statuerunt, ut cui obtigisset, novem peremtis semet super eos occideret. ita omnes sibi confidebant, qvod neqve in audendo, neqve in sustinendo facinore, præstaret alius alii. Et ad extremum cæteri qvidem se neci supposuere: unus vero atqve novissimo, circumspecta multitudine mortuorum, ne qvis forte in multa cæde superesset, qvi suæ manus egeret: ubi cognovit omnes peremptos, ignem qvidem immittit regiæ: vehementi vero manu toto per se transacto gladio, juxta suos affectus occubuit. Et illi qvidem perierant, nullam credentes animam ex numero suo Romanis subditam reliqvisse. Latuit autem una mulier senior, & alia qvædam Eleazari cognata, plurimum doctrina sapientiaqve mulieribus præstans, & qvinqve pueri per cuniculos qvi aqvam sub terra potui ducebant abditi, cum alii cædibus occupatas mentes haberent, qvi erant nongenti numero & sexaginta, cum mulierib. simul ac pueris. Hæc autem calamitas acta est Aprilis mensis qvintodecimo die. Romani autem adhuc pugnam expectantes mane aggeribus scalarum pontibus junctis muros aggrediebantur. Cum vero hostium neminem viderent, sed undiqve versum acerbam solitudinem, ignemqve intus ac silentium, qvid factum esset conjicere non poterant, & ad extremum velut impellentes ictum arietis, ululatum, si qvem forte provocarent, dederunt. Clamorem autem sensere mulieres, & ex cloacis emersæ, factum Romanis, ut erat, indicarunt, altera earum qvemadmodum dicta vel gesta fuissent, omnia narrante manifeste. Non tamen Romani facile his verbis adducebantur, ausi magnitudinem verisimilem non credentes. Ignem vero extinguere conabantur, perqve hunc viam

A τοὺς ὑπερατιῶντας. ἐμὲ γὰρ ἤδη καλοῦντι γυναῖκες περιπυόμενοι, καὶ τέκνα θεσπεσιαλίζοντα, τοῖς ὑπὲρ φιλήμασιν ἐμφυόμενοι καὶ δακρύοντες. ὁμοῦ δὲ καθάπερ ἀλλοτρίαις χερσὶν ὑπουργοῦμενοι, σωτηρίου τὸ βέλεμνον, τὴν ὀλιγωρίαν ἐν πείσει τῶν κακῶν ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γινόμενοι, θεραπεύθιον τὸ ἐν τῇ κτείνειν ἀνάγκης ἔχοντες. καὶ πέρας, ἀδεὴς τηλικούτου πλημμελήματος ἦσαν ἀφειδήσαντες. πάντες δὲ ἀλλὰ τῶν οἰκειοτάτων διεξῆλθον

B ἄθλιοι τῆς ἀνάγκης, οἷς αὐτοχειρὶ γυναῖκας τὰς αὐτῶν καὶ τέκνα κτείναι, κακῶν ἐδόκει εἶναι τὸ κουφότατον. οὗτοι δὲ πάντων τὸ ὀλίγον τῆς πεπραγμένους ὀδύνῃ ἐπιφέροντες, καὶ τοὺς ἀνηρημένους νομίζοντες ἀδίκως, καὶν βραχὺν αὐτοῖς ἔτι χρόνον ὀλιζήσωσι, τάχυ μὲν τὴν κτῆσιν ἅπασαν εἰς ταὐτὸ σωρεύσαντες πῦρ εἰς αὐτὴν ἐνέβαλον. κλήρῳ δ' ἐξ αὐτῶν ἐλόμενοι δέκα τοὺς ἁπάντων σφαγεῖς ἐσωμφίους, καὶ γυναικὶ τῇ αὐτῶν καὶ παιδὶ κα-

C μόντας ὡσαρρώσας καὶ τὰς χεῖρας ἀφεδαλών, παρεῖχον ἑτοίμους τὰς σφαγάς, πῆ τὸν δύσλυτον ὑπουργῆσι σκηλοῦσιν. οἱ δ' ἀτρέπτως πάντας φονεύσαντες, τὸν αὐτὸν ἐω' ἀλλήλοις ὃ κλήρου νόμον ᾤρεσαν, ἵν' ὁ λαχὼν τοὺς ὑπόλοιπα κτείνας ἑαυτὸν ὕστατον πᾶσιν ἀνέλῃ. πάντες οὕτως ἐξαίρουν ἑαυτοῖς, μήτ' εἰς ὄψιν, μήτ' εἰς τὸ παθεῖν, ἄλλως ἄλλα διαφέρειν. ὁ πλῆθος, οἱ μὲν τὰς σφαγὰς ὑπέστησαν. ὁ δ' εἰς ὁ πλάτος τῆς, τὸ πλῆθος τῶν

D νεκρῶν θεασάμενος μή που τις ἐπ' ὀλίγῳ φόνῳ τῆς αὐτὸ λείπηται χειρὸς δεόμενος, ὡς ἐγὼ πάντας ἀνηρημένους. πῦρ μὲν τοῖς βασιλείοις ἐνίησιν. ἀθρόᾳ δὲ τῇ χειρὶ διὰ αὐτοῦ πᾶν ἐλάσας τὸ ξίφος, πλησίον τῶν οἰκείων κατέπεσε. οἱ μὲν ἐπιθήκαιο ὑπαιλεφότης ἑδεμίαν ψυχὴν ὑπολείπειν ἐξ αὐτῆς ῥωμαίοις καταλιπεῖν. ἔλαθε δὲ γυνὴ πρεσβύτις καὶ συγγενὴς ἑτέρα τις ἐλεαζάρου, φρονήσει καὶ παιδεία πολλῶν γυναικῶν διαφέρουσα, καὶ πέντε παιδία τοῖς ὑπονόμοις, οἳ τὸν ἦγον ὕδωρ διὰ γῆς ὑγρὰ κατακρυβῆναι, τῶν ἄλλων πρὸς τῇ σφαγῇ τοῖς διὰ νοίας ἐχόντων, οἳ τὸν ἀριθμὸν ἦσαν ἐξήκοντα πρὸς τοῖς ἑνακοσίοις, γυναιξὶ ἅμα καὶ παιδίοις αὐτοῖς συνεῤῥυμμένοις. καὶ τὸ πάθος ἐπῆλθεν, πεντεκαιδεκάτῃ ξανθικοῦ μηνός.

ΚΕΦ. λς'.

Οἱ δὲ ῥωμαῖοι μάχῃ ἔτι προσδοκῶντες ὑπὸ τὴν ἑῴαν διασκεδασάμενοι, καὶ τοὺς τῶν χωμάτων ἐφέδρους τοῖς ὑπαθράοις γεφυρώσαντες, προσ-

F βολὰς ἐποίουν. βλέποντες δ' οὐδένα τῶν πολεμίων, ἀλλὰ δεινὴν πανταχόθεν ἐρημίαν, καὶ πῦρ ἔνδον καὶ σιωπὴν, ἀπόρως εἶχον τὸ γεγονὸς συμβαλεῖν. καὶ πέλας ὡς εἰς ἄφεσιν βολῆς ἠλάλαξαν, εἴ τινα τῶν ἔνδον προκαλέσαιντο. τῆς δὲ βοῆς αἴθησις γενομένης τοῖς γυναίοις, κἀκ τῶν ὑπονόμων ἀναδῦσαι, τὸ πραχθὲν ὡς εἶχε, πρὸς τοὺς ῥωμαίους ἐμήνυον, πάντα τῆς ἑτέρας ὡς ἐλέχθη, καὶ τὰ πρόσθεν ἐπράχθη, σαφῶς ἐκδιηγουμένης. οὐ μὴν ῥᾳδίως αὐτῇ

G τῇ προσοικείχον τοῦ μεγέθει τοῦ πλημμελήματος ἀπιστοῦντες, ἐνεχείρουν τι τὸ πῦρ σβεννύναι, καὶ πρὸς τοὺς δόλου δι' αὐτοῦ τιμῶντες, τῶν βασιλείων ἐντὸς ἐφοίτων. καὶ τῷ πλήθει τῶν πρόσω φλεγομένων ὑπτιωτέρω ὡς ὑπὸ πολεμίοις ἤδησαν. ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ τε βέλεμνος, καὶ τὸ ἐν πρώτοις ἄπειρον ὑπὸ τῶν ἔργων θαύμασαν ὃ θανάτου καταφρόνησιν. πιστωτὴς δὲ τῆς ἀλώσεως γενομένης, ὑπὸ μὲν ὃ φρουρίου καταλείπει φυλακὴν ὁ στρατηγὸς, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀπῆλθε πρὸς

Interitus fugitivorum, qui in Alexandriam & Thebas profugerant.

sectantes cito in regiam pervenere: conspectaqve multitudine mortuorum, non ut in hostibus gavisi sunt: sed consilii fortitudinem, & obstinatum in tanto numero rebus ipsis contemptum mortis admirabantur.

CAP. XXIX.

HUjusmodi autem peracto excidio, in castello qvidem præsidium dux reliqvit, i-

εἰς κρημνίρειαν. οὐδὲ γὰρ ὑπελέλειπτο τῆς τῶν κατὰ τὴν A
χώραν πολεμίων, ἀλλ' ἤδη πᾶσα Ἰουδαία μακρῷ δὴ πόλε-
μῳ κατέστραπτο, πολλοῖς καὶ τῶν ἀπωτάτω κατοικούν-
των, αἴσθησιν καὶ κίνδυνον παρεχῆς ὠφελοῦντος.

ΚΕΦ. λζ.

ΕΤι δὲ καὶ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ, μὴ πάντα σωτῆρα πολλοὺς ἰουδαίων ἀπολωλέναι. τοῖς γὰρ ἐκ τῆς στάσεως τῶν σικαρίων ἐκεῖ Ἀλεξάνδρειαν B
φυγεῖν δυνηθεῖσιν, οὐκ ἀπέχρη τὸ σώζεσθαι· πάλιν δὲ καινοτέροις ἐπιχειρεῖν πράγμασι καὶ πολλοὺς τῶν ὑποδεξαμένων, ἐπείθον τὴν ἐλευθερίας ἀντιποιεῖσθαι, καὶ ῥωμαίους μὲν μηδὲν κρείττους ἑαυτῶν ὑπολαμβάνειν, θεὸν δὲ μόνον ἡγεῖσθαι δεσπότην. ἐκεῖ δ' αὖ τῶν οὐκ ἀφανῶν τινες ἰουδαίων ἀντέβαινον, τοὺς μὲν ἀπέσφαξαν, τοῖς δ' ἄλλοις ἐνέκειντο πρὸς τὴν ἀποστασίαν ὠθοῦντες. ὁρῶντες δ' αὐτῶν τὴν ἀπόνοιαν, οἱ πρωτεύοντες τῆς γερουσίας, οὐκ ἔτ' ἀσφαλὲς αὐτοῖς ἐνόμιζον ἡσυχίαν C
ἄγειν, ἀλλὰ πάντας ἀθροίσαντες εἰς ἐκκλησίαν τοὺς ἰουδαίους, ἤλεγχον τὴν ἀπόνοιαν τῶν σικαρίων, πάντων αὐτοὺς ἀποφαίνοντες ἐκείνους τῶν κακῶν. καὶ νῦν ἔφασαν αὐτοὺς ἐπειπερ ἤδη πεφυγότες τῆς σωτηρίας ἐλπίδα βεβαίαν ἔχουσι, γνωσθέντας γὰρ ὑπὸ ῥωμαίων αὖθις ἀπολεῖσθαι, τῆς αὐτοῖς παρακούσης συμφορᾶς ἀναπιμπλάναι τοὺς μηδενὸς τῶν ἁμαρτημάτων μετεχόντας. φυλάξασθαι πάντως τὴν ἐξ αὐτῶν ὄλεθρον τὸ πλῆθος D
παρεκάλουν, ἐπεὶ αὐτῶν πρὸς ῥωμαίους ἀπολογήσασθαι, τῇ πάντων ὠφελείᾳ. σωισθέντες οὖν ἐκ κινδύνου τοσούτου μεγέθος, ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, καὶ μετὰ πολλῆς ὁρμῆς ἐπὶ τοὺς σικαρίους ὁρμήσαντες, σωτηρίαν παρέσχον αὐτούς. τῶν δ' ἑξακοσίων μὲν δύο ἁλῶσαν. ὅσοι δ' εἰς τὴν αἴγυπτον, καὶ τὰς ἐκεῖ θήβας διέφυγον, οὐκ εἰς μακρὰν συλληφθέντες ἐπανῆχθησαν, ἐφ' ὧν οὐκ ἔστιν ὃς οὐ τὴν καρτερίαν, καὶ τὴν ἔτι ἀπόνοιαν, εἴτε τῆς γνώμης τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην λέγειν, οὐ καταπλαγῇ. πάσης γὰρ ἐπ' αὐ- E
τοὺς βασάνου καὶ λύμης τῶν σωμάτων ἐπινοηθείσης, ἐφ' ἓν τοῦτο μόνον, ὅπως αὐτῶν καίσαρα δεσπότην ὁμολογήσωσιν, οὐδεὶς ἐπέδωκεν, οὐδ' ἐμέλλησεν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάντες ὑπερτέραν τῆς ἀνάγκης τὴν αὐτῶν γνώμην διεφύλαξαν, ὥσπερ ἀναισθήτοις σώμασι χαιρούσῃ μονονουχὶ τῇ ψυχῇ τοὺς βασάνους καὶ τὸ πῦρ δεχόμενοι. μάλιστα δ' ἡ τῶν παίδων ἡλικία, τοὺς θεωμένους ἐξέπληξεν. οὐδὲ γὰρ ἐκείνων τὶς ἐξενίκησε, καίσαρα δεσπότην F
τὴν ἐξονομάσαι. ποσοῦτον ἄρα τῆς τῶν σωμάτων ἀσθενείας, ἢ τῆς τόλμης ἰσχὺς ἐπεκράτει. λοῦπος τότε διώκει τὴν ἀλεξάνδρειαν, καὶ τότε δὲ κινήματος τοῦτου, καίσαρι κατὰ τάχος ἐπέστειλεν. ὁ γὰρ τῶν ἰουδαίων τὸ ἀκατάπαυστον ὑφορώμενος νεωτεροποιΐαν, καὶ δείσας μὴ πάλιν εἰς ἓν ἀθρόοι συλλεγῶσι, καί τινας αὐτοῖς σωτηρίας ἀφορμὰς παράσχῃ, προσέταξε τῷ λούπῳ τὸν ἐν τῇ ὀνίου κώμῃ λούμενον νεὼν καθελεῖν τῶν ἰουδαίων. ὁ δὲ ἦν ἐν αἰ-
γύπτῳ, καὶ διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ὠνίαδη τὸν καὶ τὴν ὀνίου ἐπίκλησιν ἔλαβεν. ὀνίας σίμωνος ἦν εἷς τῶν ἐν ἱεροσολύμοις ἀρχιερέων. φεύγων δ' αὐτίοχον τὸν θεὸν βασιλέα πολεμοῦντα τοῖς ἰουδαίοις, ἦλθεν εἰς ἀλεξάνδρειαν. καὶ δεξαμένου πτολεμαίου φιλοφρόνως αὐτὸν, διὰ τὸ πρὸς αὐτίοχον ἀπεχθείαν, ἐφ' ᾧ σύμμαχον αὐτῷ ποιήσειν τὸ τῶν ἰουδαίων ἔθνος, εἰ πείθοιτο τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις. ποιήσειν δ' αὐτὸν καὶ δωσόμενον βασιλέως ὁμολογήσαντος, ἱκέτευσε δίπτερόν οἱ καὶ τῆς αἰγύπτου κατασκευάσαι, ἐν τοῖς πατρίοις ἔθεσι θεραπεύειν τὸν

pse vero cum exercitu ad Cæsaream profectus est. Nec enim quisquam supererat in illis regionibus hostium, sed jam tota Judæa belli fuerat longinquitate subversa: multisque suorum etiam procul incolentibus sensum perturbationis ac periculum exhibuerat. Nam & circum Alexandriam Ægypti civitatem postea contigit multos Judæorum perire. His enim qui ex factione sicariorum illuc effugere potuerunt, non satis erat salvos esse: verum & illic novas res conabantur, ut libertatem defenderent, & Romanos quidem nihil se meliores putarent, Deum vero solum dominum dicerent. Cum autem quidam iis Judæorum non ignobiles adversarentur, illos quidem mactavere, aliis vero instabant, ad defectionem eos hortantes. Eorum autem videntes confidentiam principes seniorum, jam cohibere tutum sibi non esse arbitrabantur: sed congregatis omnibus in congregationem Judæis, sicariorum temeritatem publicabant, illos omnium malorum causam esse demonstrantes: & nunc arjebant illos, quod nec si fugissent certam spem salutis habituri viderentur, a Romanis enim cognitos statim perituros esse, sibi debita calamitate replere eos, qui nullius fuissent delicti participes. cavendum igitur ab eorum exitio multitudinem monebant, & ut pro se Romanis ipsorum traditione satisfacerent. His dictis, prospecta periculi magnitudine paruere, multoque impetu sicarios aggressi corripuere. quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui vero in Ægyptum Thebasque illius tractus elapsi sunt, non multo post comprehensi reducti sunt: quorum non est qui duritiam, sive confidentia sive pertinacia voluntatis sit dicenda, non obstupescat. Omni enim genere tormentorum & vexatione corporum in eos excogitata, ob hoc solummodo, ut Cæsarem dominum faterentur, nemo cessit, neque dicere velle visus est: sed omnes illa necessitate validiorem sententiam conservare, tanquam brutis corporibus, non animis etiam cruciatus ignemque susciperent. Maxime vero puerorum ætas, miraculo spectantium fuit, nec enim vel eorum quisquam commotus est, ut dominum Cæsarem nominaret: usque adeo corporum infirmitatem vis audaciæ superabat.

CAP. XXX.

Onix templum clausum apud Alexandriam.

LUpus tunc Alexandriam rector administrabat, & de hoc ad Cæsarem motu velociter retulit. Ille autem inquietum Judæorum circa res novas studium cavendum esse existimans, ac veritus ne rursus in unum congregarentur, & quosdam sibi adjungerent, præcepit Lupo, ut templum Judæorum, quod esset apud Onion (quæ sic appellatur) civitatem, destrueret. Hæc autem est in Ægypto: quæ ob hanc causam & coli cœpit, & nomen sumpsit. Onias Simonis filius, unus ex pontificibus, & Hierosolymis fugatus, Antiocho rege Syriæ cum Judæis bellum gerente, Alexandriam venit: & a Ptolemæo susciptur humanissime, propterea quod Antiocho erat inimicus: ait se gentem Judæorum ejus auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cum autem rex ea quæ posset fieri annuisset, rogavit ut in aliqua parte Ægypti templum sibi ædificare permitteret, & more patrio Deum

colere. Ita enim & Antiochum magis odiosum Judæis, qvi templum apud Hierosolymam vastavisset, ipsiqve benevolentiores eos fore, eosqve multos ad eum religionis diligentia colligendos. Paruit his Ptolemæus, eiqve locum dedit centum & octoginta stadiis a Memphi distantem: Heliopolitanus autem ille tractus dicitur: ubi castello fabricato, Onias templum qvidem dissimile ei qvod est in Hierosolymis, turrim autem similem extruxit, ingentibus saxis sexaginta cubitis erectam. Aræ autem fabricam secundum patriam imitatus est, & donariis similiter exornavit, præter candelabri confectionem. Candelabrū enim non fecit, sed lucernarum aureum lychnum tanqvam jubaris luce radiantem, de aurea catena suspendit. Totum vero circa templum spacium cocto latere circundedit, saxeas portas habente. Concessit autem rex etiam multum agri modum, ac pecuniæ reditus: ut & sacerdotibus esset copia ad multa, qvæ Dei cultus desideraret. Non tamen hæc Onias sana voluntate faciebat, sed erat ei contentio cum Judæis apud Hierosolymam degentibus, propter fugæ memorem iracundiam: & hoc templo ædificato, arbitrabatur ad id se omnem ab Hierosolymis multitudinem revocaturum. Fuerat autem olim prædictio qvædam annis nongentis septuaginta. Esaiasqve prædixerat hujus templi futuram in Ægypto constructionem a qvodam viro Judæo. Templum qvidē ita fuerat ædificatum. Lupus autem rector Alexandriæ susceptis literis imperatoris cum ad templum advenisset, nonnullis ablatis donariis templum claudit. Postmodum Lupo mortuo Paulinus, qvi ejus potestati successit, neqve donariorum qvicqvam reliqvit (vehementer enim sacerdotibus comminatus est, nisi omnia protulissent) neqve ad templum religionis causa adire volentes admisit: sed clausis foribus ita inaccessum fecit, ut ne vestigium qvidē divini cultus in eo resideret. Tempus autem fluxerat usqve clausum templum, ex qvo fuerat conditum, anni trecenti triginta tres.

CAP. XXXI.

De interfectione Judæorum apud Cyrenen.

Audacia vero sicariorum, veluti morbus qvidam, etiam ea qvæ circum Cyrenem oppida erant, contigerat. Elapsus enim ad eam Jonathas homo neqvissimus, arte textor, non paucis imperitorum, ut se attenderent persuasit: perduxitqve eos in solitudines, cum signa & umbrarum imagines se polliceretur ostendere. & alios qvidem hæc agendo atqve fallendo latebat, dignitate vero præstantes Cyrenensium Judæorū apparatum ejus & profectionem Pentapolitanæ Libyæ rectori Catullo prænunciant. Ille autem eqvitibus ac peditibus missis, inermes facile comprehendit: & magna qvidē pars manibus interiit, nonnulli autem vivi capti, ad Catullum perducti sunt. Autor autem consilii Jonathas tunc qvidem potuit effugere: multum vero ac diligenter per omnes qvæsitus regiones captus est, adductusqve ad Catullum, sibi qvidem moram pœnæ moliebatur, Catullo autem iniqvitatis præbuit occasionem. Nam ipse qvidem locupletissimos Judæo-

A ἰών. ὅτε γὰρ ἀντίοχος μὲν ἐπὶ μᾶλλον ἐκπολεμώσας τοὺς Ἰουδαίους, τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεὼν πεπορθήκοι· πρὸς αὐτὸν δ' εὐνοϊκωτέρους ἕξειν, καὶ πολλοὺς ἐπ' εὐσέβειαν τῆς θρησκείας, ὡς αὐτὸν συλλεγησομένους πανταχόθεν τοῖς λεγομένοις, δίδωσιν αὐτῷ χώραν ἑκατὸν ὀκτὼ καὶ ἑβδομήκοντα σταδίοις ἀπέχουσαν μέμφεως, νόμῳ δ' ἔστιν ἡλιουπολίτης καλεῖται, ἔνθα φρούριον κατασκευάσαντα μύθος ὀνίαν, τὸν μὲν ναὸν οὐχ ὅμοιον οἰκοδομῆσαι τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀλλὰ πύργῳ ὅμοιον λιθίνῳ μεγάλοις εἰς ἑξήκοντα πήχεις ἀνεσκοπτε. ξόανα δὲ τῶν κατασκευῶν ὡς τὸ οἶκοι ἐξεμιμήσατο τοῖς ἀναθήμασιν ὁμοίως σκόσμησε, χώρας τῆς ὡς τὸν λυχνίαν κατασκευῆς. οὐ γὰρ ἐποίησε λυχνίαν. αὐτὸν δὲ χαλκευσάμενος τὸν λύχνον χρυσοῦν ἀπέφαινε στέλας, χρυσοῦς ἁλύσεως ἐξηρτήμενε. τὸ δὲ περὶ τὸν ναὸν, ὅπῃ πολίνθῳ πεπεπτεύκησο πύλας ἔχοντι λιθίνας. ἀνῆκε δὲ καὶ χώραν πολλὴν ὁ βασιλεὺς εἰς χρημάτων παρασκευὴν, ὥστε καὶ τοῖς ἱερεῦσι ἀφθονίαν, καὶ τὰ θεῖα πολλὰ τὰ πρὸς τὸν θεὸν εὐσέβειαν. οὐ μὴν ἐπὶ τούτοις ἐξ ὑγιοῦς γνώμης ταῦτα ἐπράττεν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ φιλονεικίαν πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους, ὀργὴν τῆς φυγῆς ὑπομνημονεύοντα. καὶ ὅτι τὸ ἱερὸν ἐν ὁμοίῳ κατασκευάσας, εἰς αὐτὸ πρόσοδον αὐτὰ ἐπιστῆσαι τὸ πλῆθος. ἐγένοντο δέ τις καὶ παλαιὰ προφήτου ἔτη πρὸ τούτου ἑξακόσια, ἡνίκα ὄνομα τῷ προφήτῃ Ἠσαΐᾳ γενόμενον ὑπὸ ἀνδρὸς Ἰουδαίου κατασκευὴν. τὸ μὲν οὖν ἱερὸν οὕτως ἐπεπόλητο. λοῦπος δ' ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἡγεμὼν, τὰ ἀφ' ἡγεμόνος λαβὼν γράμματα, καὶ ἀφαιρούμενος εἰς τὸ ἱερὸν, καί τινα τῶν ἀναθημάτων ἐκφορήσας, τὸν ναὸν ἀπέκλεισε. λοιπὸν δὲ μὴ προσχὼν πολλὴν τοῦτο, παυλῖνος ἀφαιρεθέντος τὸν ἡγεμονίαν, ἔτε τῶν ἀναθημάτων οὐδὲν κατέλιπεν, ἀλλὰ μὴ δὲ πρεῖλησε τοῖς ἱερεῦσιν, εἰ μὴ πάντα προκομίσειαν, οὐ προσιέναι τοῦ τεμένους, τοὺς θρησκεύειν βουλομένους ἀφῆκεν· ἀλλ' ἀποκλείσας τὰς πύλας, ἀπροσόπτον αὐτὸ παντελῶς ἐποίησεν, ὡς μὴ δ' ἴχνος ἔτι τῆς εἰς θεὸν θεραπείας ἐν τῷ τόπῳ καταλιπεῖν. χρόνος δὲ ἐκ τοῦ ἀποκλεισμὸν τοῦ ναὸν γεγονὼς, ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ἔτη ἑξῆκα καὶ διακόσια καὶ ἑξακόσια.

Κεφ. λη.

F Ὑπὸ δὲ τῶν περὶ κυρηναίαν πόλεων ἡ τῶν στασιαζόντων διάνοια καθάπερ νόσος. Διαπεσὼν γὰρ εἰς αὐτὰς ἰωνάθης, ἄνθρωπος ἐκ τῶν τέχνιτης ὑφάντης, σὺν ὀλίγοις τῶν ἄφρων αἰσθητὸν προσοίχεται αὐτῷ, καὶ προσηγάγετο εἰς τὴν ἔρημον, σημεῖα φάσματα δείξειν ὑπισχνούμενος. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐλάνθανε ταῦτα διαπραττόμενος καὶ φαντάζων. οἱ δὲ τῆς ἀξιώματος προέχοντες τῶν ὅτι τῆς κυρηναίης ἰουδαίων, τὴν ἔξοδον αὐτοῦ καὶ παρασκευὴν τοῦ τῆς πεντεπόλεως λιβύης ἡγεμόνι κατύλλῳ προσαγγέλλουσιν. ὁ δ' ἵππεας τε καὶ πεζοὺς ἀποστείλας, ῥᾳδίως κρατήσειν αὐτῶν. καὶ τὸ μὲν πλέον ἐν χερσὶν ἀπώλετο. τινὲς δὲ καὶ ζωγρηθέντες, ἀνήχθησαν πρὸς τὸν κάτυλλον.

Κεφ. λθ.

Ὁ δ' ἡγεμὼν τοῦ βουλεύματος ἰωνάθης, τότε μὲν διέφυγε. πολλῷ δὲ καὶ χίαν ζητήσεως γενομένης, ἥλω καὶ πρὸς τὸν ἡγεμόνα κάτυλλον ἀναχθείς, ἑαυτῷ μὲν ἐμηχανᾶτο τῆς τιμωρίας ἀπαλλαγήν. τοῦ κατύλλῳ δὲ ἔδωκεν ἀφορμὰς ἀδικημάτων. ὁ μὲν δὴ πρὸς

τοὺς πλουσιωτάτους τῶν Ἰουδαίων ἔλεγε καταψευδόμενος, διδασκάλους αὐτῷ δόλου γενέσθαι. πεφυκὼς μὲν οὖν τοῖς Ἀλβολανοῖς ἐκ τῶν ἐναντίων ἐξεδέχετο τὸ πρᾶγμα πολλῷ ὄγκῳ πεισθεὶς, μεγάλα πεφραγῳδῶν, ἵνα δὴ δόξῃ καὶ αὐτὸς Ἰουδαϊκὸν πόλεμον καταπεπωκέναι. τὸ δὲ δὴ τούτου χαλεπώτερον, πρὸς γὰρ τὸ πιστεύειν ῥᾳδίως, ἔτι καὶ διδάσκαλος λίαν τῶν σικαρίων τῆς ψευδολογίας. κελεύσας γοῦν αὐτὸν ἐνομάσαι τινὰ τῶν Ἰουδαίων Ἀλέξανδρον, ᾧ πάλαι προσκεκρουκὼς φανερὸν ἐξενεγκὼν τὸ μῖσος, τήν τε γυναῖκα τὴν ἐκείνου Βερενίκην ταῖς αἰτίαις συνεμπλέξας, τούτοις μὲν πρῶτον ἀνεῖλεν. ἔπειτα δὲ αὐτοῖς ἅπαντας τοὺς δυσμεταχειρίστους χρημάτων ἀφαιρούμενος, ὁμοῦ τρισχιλίους ἐφόνευσεν ἄνδρας. καὶ ταῦτα πράττων ἐνόμιζεν ἀσφαλῶς ὅτι τὰς οὐσίας αὐτῶν εἰς τὰς ἑαυτοῦ καὶ οἰκείους ἀνελάμβανεν. ὅπως δὲ μηδὲ ἀλλαχοῦ τινες τῶν Ἰουδαίων ἐλέγξωσιν αὐτοῦ τὴν ἀδικίαν, πρῴρωτέρω τὸ ψεῦδος ἐξέτεινε. καὶ πείθει τὸν Ἰωνάθην καὶ τινας ἅμα ἐκείνῳ συνειλημμένους, νεωτερισμοῦ κατηγορίαν ἐπιφέρειν, τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τε καὶ Ῥώμῃ τῶν Ἰουδαίων δοκιμωτάτοις. τούτων εἷς τῶν ἐξ ἐπιβουλῆς αἰτιαθέντων, Ἰώσηπος ὁ ταῦτα συγγραψάμενος. ὃ μὲν καὶ ἐλπίδα τοῦ κατάλλου τὸ σκεύωρημα προσεχώρησεν. ἦκεν μὲν γὰρ εἰς τὴν Ῥώμην, τοὺς ἐκεῖ τῶν Ἰουδαίων ἀγῶνας διαδεδεμένους, καὶ πέρας ᾤετο τῆς ἐξεπίτευξιν εἶναι, τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ δι' αὐτῷ ψευδολογίαν. ἐπεὶ δὲ ἀνὴρ τὸ πρᾶγμα ἐπιστάμενος, ἀναζητεῖ τοῦ ἀληθείαν, καὶ γνοὺς ἀδίκως τοῦ αἰτίαν τοῖς ἀνδράσιν ἐπενηνεγμένην, τοὺς μὲν ἀφίησι τῶν ἐγκλημάτων, πίτου αὐτοὺς ἀδικοῦντος, δίκην δ' ἐπέθηκεν Ἰωνάθῃ τοῦ προσήκουσαν. ζῶν γὰρ καταπαύθη πρότερον αἰκισθείς, κατὰ λόγον, τὸν μὲν ἐπάρξαι τῶν αὐτοκρατόρων, μηδὲν πλέον ἐπομένην καταγνώσεως, σὺν εἰς μακρὰν ἡ νόσῳ καταληφθεὶς πολυτρόπῳ, καὶ δυσιάτῳ, χαλεπῶς ἀπολλάττετο, ἃ τὸ σῶμα μόνον κολαζόμενος, ἀλλ' ἦν ἡ τῆς ψυχῆς αὐτῷ νόσος βαρυτέρα. δείματι γὰρ ἐξεταράττετο, καὶ συνεχῶς ἀνεῖδεν, βλέπειν εἴδωλα τῶν ἐπ' αὐτῷ πεφονευμένων ἐφεστηκότα, καὶ κατέχειν ἑαυτὸν ἃ δυνάμενον, ἐξήλατο τῆς εὐνῆς, ὡς βασάνων αὐτῷ καὶ πυρὸς προσφερομένων. ἐξ ἧ κακοῦ πολλοῦ ἀεὶ τοῦ δήποθεν λαμβάνοντος, καὶ τῶν ἑτέρων αὐτῷ μὴ ἀλόγοισιν ἐκπεσόντων, οὕτως ἀπέθανεν, οὐδενὸς ἧττον ἑτέρου τῶν ἐπιβουλὰς ἐκ θεοῦ τιμωρίαν ἡμέραν, ὅτι τοῖς πονηροῖς δίκαιον ἐπιτίθησιν. ἐνταῦθα τῆς ἱστορίας ἡμῖν τὸ πέρας ἐστὶν, ἃ ἐπηγγειλάμεθα μὴ πάσης ἀκριβείας ἀπολιπόντες τοῖς βουλομένοις μαθεῖν, τίνα τρόπον ὅτε ὁ πόλεμος ῥωμαίοις πρὸς Ἰουδαίους ἐπολεμήθη. καὶ πῶς μὲν ἠρξατο τοῖς ἀναγνωσομένοις κρίνειν ἀπολελείφθω. περὶ δὲ ἀληθείας δ' οὐ κἂν ὀκνήσαιμι θαρρῶν λέγειν, ὅτι μόνης ταύτης ἕνεκα πᾶσαν τὴν γραφὴν ἐσχασάμεθα.

Τέλος τῆς Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἁλώσεως.

rum falso insimulans, autores sibi hujus consilii fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat, remqve delatam multimode cumulabat, tragicis etiam verbis exaggerans, ut ipse qvoddam bellum Judæorum confeciſſe videretur: qvodque hoc atrocius est, præter credendi facilitatem, etiam doctor erat calumniandi sicariis. Deniqve cum jussisset Judæum qvendam Alexandrum nominare: cui jamdudum infensus odium publicaverat, etiam uxore ejus Berenice criminationibus implicata, hos qvidem priores occidit, deinde omnes simul pecuniarum copiis eximios, tria simul millia trucidavit. Et hæc secure facere arbitrabatur, qvod eorum patrimonia reditibus Cæsaris adjungebat. Ne vero vel alibi degentium qvisqvam Judæorum ejus injustitiam confutaret, etiam longius mendacium propagavit: ac Jonathæ nonnullisq; aliis qvi comprehensi fuerant persvadet, novarum rerum accusationem viris inferre probatissimis Judæorum, apud Alexandriam Romamqve degentium. Horum autem, qvi per insidias accusati sunt, unus erat Josephus, qvi hæc scripsit. Non tamen Catullo fictio ita ut speraverat cessit. Nam Romam quidem venit, Jonathan cæterosqve vinctos ducens, finemqve arbitrabatur esse qvæstionis apud se ac per illum conflatam calumniam: Vespasianus autem rem suspicatus, veritatem reqvirebat: cognitoqve non jure hominibus accusationem illatam, illos qvidem Titi studio criminibus solvit, merito vero pœnâ in Jonathan statuit: prius enim verberatus, vivus exustus est. Catullo autem tunc qvidem ob lenitatem principum obtigit, ne quid amplius castigationis experiretur: non multo autem post, multiplici morbo & insanabili correptus, acerbissime tortus est, non corporis tantum cruciatum sustinens, sed erat ei major animi morbus & gravior. Terroribus enim expavescebat, & crebro videbat sibi instantes umbras eorum qvos peremerat, & clamitabat. Cumqve se tenere non posset, exiliebat stratis, tanqvam tormentis sibi & flammis adhibitis. Hoc autem semper multum proficiente malo, extisqve defluentibus, ac intestinis exhaustis, ita est mortuus: nullare alia magis divinæ providentiæ facto indicio, qvam qvod neqvissimos ulciscatur. Hic nobis est finis historiæ, qvam promisimus nos cum omni veritate tradituros, cognoscere cupientibus, qvemadmodum hoc bellum Romanis gestum est cum Judæis: & qvaliter sit qvidem expositum lecturis, ut dicant, relinqvatur: de veritate autem confidenter dicere non pigebit, qvod eam solam scopum mihi per omnia qvæ scripsi proposuerim.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises ici volontairement.

RERUM OMNIUM APUD JOSEPHUM MEMORABILIUM INDEX SECUNDUM ALPHABETI ORDINEM.

Numerus paginam, litera locum paginæ designat.

AAron Moysi in Ægyptum redeunti occurrit Pagina 61.e
Aaroni sacerdotium confertur 87.g
confirmatur 108.g
ejus filii quatuor 88.a
quomodo purificatus 89.b
filii ejus duo seniores dum offerunt, exusti, ibid.d
virga ejus floret, & profert amygdala 108.e. moritur 110.c. primus fuit pontifex 700.a
Abaneth qualis zona 84.d
Abaris mons 132.d
Abassarus a Cyro præfectus restituendo templo Hierosolymis 365.d
Abdastartus rex Tyriorum Beleastarto patri successit 1043. c
ejus mors ibid.
Abdemonus Tyrius adolescens problematum dissolvendorum peritus 268 a. & 1043. b
Abdonis principatus Hebræorum 159. b
Abel quid significet: occiditur à fratre 6.d
Abelmachæa urbs 241. c
Abemerigus Isatæ suam filiam dat uxorem 684. c
Abenerus præfectus exercitus 183. b 194. b. Jebosthum Sauli filium constituit regem 212. c
pugnat contra Joabum, ibidem. transfert regnum ad Davidem 213. f
ab Joabo fraudulenter occiditur 215. a
Aber secundi ex fratribus Machabæi supplicia crudelissima, tolerantiaque ejus 1093. d
Abesalomus Ammonem fratrem jugulat 227. d
fugit in Gesura, unde à patre reconciliato revocatur, item forma ejus & cæsaries qvalis, tum qvomodo Joabum tractarit. 228
popularem auram captat & regnum 229. c. cum patris concubinis rem habet 231. d. cogit magnum exercitum contra patrem 233. c. pendens in arbore interimitur 234. c
Abias Arabum rex prælio victus sibi ipsi manum infert 688. e
Abias Solomonis filius quomodo se gesserit in administratione principatus 173 b.
Abiatharus Abimelechi filius servatus à Saüli sævitia 196. f. confirmatur ei pontificatus 241. f
quomodo a Davide ultus, ejus domus sacerdotio privatur, 254. b
Abibalus rex Iromi pater 267. f
Tyriorum rex 1042. e. 1043. a
Abigæa Nabali uxor Davidem commotum placat 201. b
Abilamarodachus Nabuchodonosori filius in paternum regnum succedit & Joachimum e vinculis eximit 350. c
Abimelechi Bethlemitæ in Moabiticam terram cum suis profectio 163. c
Abimelechus Gedeonis nothus, fratres legitimos occidit, & imperium arripit 155. g
urbe & tribu pellitur 156. c
Sicimas captas solo æquat 157. b
occiditur a muliere ibid. d
Abimelechus Palæstinæ rex Saram concupiscit 21. a
Abironi cum suis terra dehiscit 107. c
Abisace puella valefacit senem Davidem 246. g
ambit eam uxorem Adonias 253
Abisæus Joabi frater, vir fortis 212 c 336. f. cum fratre Sabæum persequitur 238. e
vindicat regem ab interitu, occiso Acmone 242. c
Abrahamus quando natus 15. c
Lotum nepotem adoptat 15. g
e Chaldæa migrat in Chananæam, & Deiverum cultum instituit ibid.
hinc in Ægyptum proficiscitur, ubi uxorem fingit esse sororem suam 16. f. Ægyptiis disciplinas instituit 17. c. Assyrios vincit 18. c
decimas dat Melchisedeco, & promittitur ei filius a Deo 18 e
genuit Ismahelem ex Agare 19. d
hospitatur angelos tres ibid.
migrat in Gerara. 21. a
a Deo tentatur 22. e
monumentum sibi & posteris comparat 24. b
ducit Chæturam uxorem, suscipit liberos ibid. c
Isaco quærit uxorem ibid. e
moritur 26. b
ejus arma contra Pharaonem 928. g
Abrahami domicilium vicus 16. d
Absalomon tyrannidis Manahemi adjutor 813. a
Absalomus patruus, & socer Aristobuli captus 474. f
Accaron non potuit capi ab Hebræis 46. a
Achabus Amarini filius regnum paternum majoribus contaminat id sceleribus, quam antecessores sui 285. c agnoscit suum fatum & pœnitet 289. c. cedit Adadi filio bellum inferenti 290 c. eundem vincit 291. c occiditur 295. d
ipsius liberorum capita præciduntur 310. c
Achar furtum committit 137. e
plectitur 138. c
Achæ quinti ex fratribus Machabæi immania supplicia, ejusque insignis tolerantia 1095. a
Achazes Jothami filius regnum paternum arripiens, idolis filium holocaustoma offert, belloque impetitus, magnam patitur stragem 321. d
Assyriorum regis auxilio ulciscitur Syros, stultus & impius moritur 322. d
Achiabus Herodis nepos avi vim prohibet 599. b
impetitur a 2000. militibus dimissis 607. d
Herodem manum sibi inferentem prohibet 773 e
militibus tumultuantibus resistit 609. f
Achias pontifex 181. a
Achias propheta Hieroboamo regnum & alia vaticinatur 274. b. 280. a
Achillaus princeps commentariensium 241. f
Achinnatus Berzellæi filius apud Davidem manet 237. f
Achimas Davidi victoriam nunciat 235. b
Achimelechus pontifex Davidem commeatu juvat 196. b. accitus ad Saulum occiditur cum omni sua familia 196. f
Achitophel a Davide ad Absalomum deficit 229. d. male consulit domino suo 231. c. propter spretum consilium relinquit Absalomum & se suspendit 233. a
Acmes Juliæ famulæ dotus 595 b. 771. d
Acmon gigas Davidem occisurus ab Abisæo perimitur 242. c
Acusilaus Argivus quo tempore historiam condere inceperit, & in quibus Hesiodum corrigat 1034. g
Adadus Azaelis filius paternum in regnum succedit, quo ab Joa Israelitarum rege privatur 316 a
Adadus Syriæ & Damasci rex cum Davide confligens vincitur 221. f

INDEX

Adadi hujus posteri dicti reges Syriæ, sicut Ægypti reges Ptolemæi 222. a
Adadus tertius Samariam vastat ibid.
Adadus Syrus Achabo bellum inferens cedenti, ab eodem vincitur 290. 291. & recipitur in gratiam 292. c
Joramo insidians & Elisæum capere conatus frustratur 302.e
bello aggreditur Joramum 302.e
fugatur a deo 305.a
præfocatur ab Azaele 306. d
Adami creatio, & quid ea vox significet 5.a
lapsus & mulcta 5. e
ejus soboles, posteritas & mors 6.d
Adar mensis 132.c.366.c.381.f 424. a
Adar mensis dies XIV. & XV. cur festi Judæis 38:. b
Aderus Syriam occupat, & rex ejus efficitur 273.f
Adoma quid significet 36.b
Adomus dictus Esaus ibid.
Adoni quid significet 145 e
Adonias Davidis filius regnum paternum affectat 247. a
fugit ad asylum, & veniam commissi a patre impetrat 248. d
salutat matrem Solomonis, & Abisaces connubium ambiens occiditur 254. b
Adonibezecus capitur ac truncatur manibus & pedibus, sicuti ipse alios reges mutilaverat 145.e
Adoramus qvæstor tributorum ordinatur 241. e
lapidibus obruitur 275. e
Adulterii suspecta qvomodo purgetur 95. a
Adramalechus Senacheribi filius patricida 330. e
Adrazarus Sophenorum rex à Davide victus 222. c
Ægyptius vates seductor Judæorum 695.f
Ægyptii populus qualis 13. f 54. b
Ægyptiis quis astronomiam & arithmeticam primus tradiderit 17.c
non licere eis greges curare 52. f. cur quintam fructuum portionem regibus pendant 53. c.
pugnant cum Æthiopibus 57.f
Hebræos insequuntur 66 a
quare Babylonem abducti 345. c
eorum antiquissima rerum memorabilium traditio 1034.b.1035.f
testimonium de Judæis 1039.c
1050. g. qvid eis Græcorum commercium conciliarit 1038. d
sexaginta millia Judæorum peremerunt 992.e per totum
Ægyptiis gratificari volentes veritatem de gestis Judæorum corrupere 1051. e
Ægyptiorum dii descripti 1054. c. 1065.
servitus 1068. e
eorum mali mores taxati 1065
Ægyptiis nemo regum aut imperatorum jus civitatis largitus est. ibidem.
Ægyptum mare totum portub. caret 894 b
Ægyptum fames occupat 44.2. 53. a
Ægypti regina Solomonem invisit. 270. a
Ægypti descriptio 807.f. 895 g
Ægyptus unde nomen acceperit 1045.f
Ælius Gallus dux auxiliariorum ab Herode missorum Cæsari 539. b
Æmilius Jucundus à Judæis occisus 810. f
Æmilius Regulus Corduben. 653. e
Æneas, qui Aretas postea dictus, Arabum rex constituitur 571.e
Æoles populus 13. c
Æraria qvis inventor 7. d
Æris genus auro preciosius 222.d
Acinaces Persicus, qualis 697. a
Æta, petra, Sampsonis habitatio 161.c
Æternius Fronto magister duarum legionum Alexandrinarum 956. f
Æthiopes, populus 13.f
bello Ægyptios infestant 57.f
qvomodo à Mose victi 58 d
Æthiopas ab Ægyptiis circumcisionem accepisse 279. f
Agaris insolentia ob conceptum infantem punitur 19. c
ablegatam una cum filio consolatur angelus 22. b
Agatharchides historicus 1056. b
Aggæus propheta 365.f. 366.e
Agiræ Nabathæi facinus 935. b
Agrorum terminos qvis primus fixerit 7. c
Agriculturam quis invenerit ibid.
Agrippæ Aristobuli filii soboles 628 a. varia fortuna 629. usque 637
M. Agrippæ in Judæos benevolentia 398. d
Agrippa in Asiam mittitur 540. a
ab Herode magnificè exceptus epulum præbet populo 549. d
ejus in Judæos studium 562. b 584. e
Agrippa rex Herodem apud C. Caligulam accusat 638. c
accusati tetrarchias ac bona consequitur 638. f
convivio sumptuosissimo Cæsarem excipit 642.c
Judæos reconciliat Cajo 643.b
hortatur Claudium ad retinendum principatum 670.d
tergiversator billinguis ibid.
quæ beneficia à Claudio Cæs. acceperit. 733 d
ejus in Judæam reditus 674. f
Silam vinctum adservat 677. b
reliqua ejus gesta usque mortem 677 678.679.680. & 793.795. 796. 801.803. 804 810.811.815.816.817.832.833.864 893 906.907.913.
Agrippa filius Agrippæ 679. f
impetrat pontificiæ stolæ custodiam Judæis 683. b. Chalcidi præficitur 690. d. Claudio autor, ut Judæorum causam legitime cognoscat 693. a
Chalcidem aufert ei Cæsar, & multis aliis toparchiis donat. ibid. b. nuptias instruit ibid.
Galilææ parte donatur à Nerone 694. f. domum extruit 697. c. Neroniada nominat & munificus est 698.g
Magdala certat capere 1027. venit Tyrum cum Vespasiano 1030.b
Agrippæ regni fines qui 832. f
Agrippina Claudii Cæs. uxor 692.g. maritum veneficio tollit ibid. filium Neronem imperio præficit 694. b
Agrippium à quo conditum 746.e
Ainam invadunt Hebræi, & fugantur 137. d. capitur & succenditur 138.d
Alabarchiæ magistratus 693.f
Alanorum nationis descriptio. 985. a
irruptio in Mediam & Armeniam ibid.
Albinus Judææ præsidet 694.f.
Judæam latronibus explet, malus 699.c 702. b
Albinus Rom. præfectus Jesum Ananifilium misere mulctatum dimittit 961.c
Albini procuratoris direptiones & injustitia 121. per totum
Alcimus in pontificatum succedit, alius Jacimus dictus 421.e
profugit ad Demetrium ib. perit 424.b
Alexander alabarcha mutuat pecuniam Agrippæ 630.d
Vide infra Alexander Lysimachus
Alexander Antiochi Epiphanis filius bello aggreditur Demetrium 432.c
vincit 432.e
Jonathæ amicitiam ambit 430.e
Jonatham in summo honore habet 435. a. Ptolemæo Philometori hostis factus occiditur 437.f
Alexander Aristobuli filius Judæam infestans à Gabinio vincitur 476.c
rebellans Romanos qvotqvot potuit interficit 477.f
Hyrcano bellum infert 721.c
cum Gabinio pugnat. 723. a
securi percutitur 723.f
Alexandri fictitii actus & fallaciæ 783.d
Vide Pseudalexander
Alexander Herodis filius Roma reversus ducit uxorem 549.c
accusatus à patre causam dicit, & reconciliatur 555. 556. 557.
calumniis oppressus conjicitur in vincula a patre 568. f
reconciliatur patri per socerum. 569. f.
iterum calumniis urgetur ab Eurycle aliisque 573. 574
& in carcerem detruditur ibid. accusatus à patre Beryti, damnatur 578. f
strangulatur 580.b
Alexander Herodis filius veneficii accusatur à patre 711.e
iterum accusatur 711.d
& in vincula conjicitur 716.b
accusatur 719.g
strangulatur 761.i
ejus soboles 761.a
Alexandri Herodis filii posteri in minore armenia regnaverunt 778
Alexander Jamnæus Hyrcani filius, a factus fratrem insidiantem interi 416.c
circumvenit astu Ptolemæum Lathurum, à qvo postea vincitur 417. g
iterum belligeratur contra eum 458. e
prælatur cum suis 460.c
cum Demetrio Eucæro ib. g
immanitatis causa Thracides dictus: aliaque gesta & mors 463. 464. 713. 714. 715. 716
Alexander Lysimachus Alabarcha solutus vinculis à Claudio 673.e
ejus divitiæ quantæ 696 b
Alexander rex primus Macharunta ædificavit 980.e
quo tempore mortuus 1048.d
ejus morte Judæi Ægyptum & Phœnice translati 1049 b
Alexander Philippi filius patri in regno succedens quas tulerit victorias 382. d
Damascum & Tyrum capit atque Gazam 384.d
pontificem Jadæum veneratur, & Hierosolymis deo immolat, Danielisque prophetiam interpretatur, & Judæis qvæcunque postularent concessit 385 e 816. b

eo mortuo quomodo regna ejus occupata 386. f
Alexander Tiberii pater portam templi supra Corinthiam crassiori auro & argento perfudit 917. b
Alexander Veles rex 437.f
Alexander Zebinas Demetrii victi loco rex constitutus fœderatur Hyrcano 451.d
in bello cadit ibid.
Alexandra Alexandri Jamnæi uxor qvomodo à morituro marito instructa regnum servarit & administrarit 463.b
morbus ejus & mors 465. b
Alexandra Hyrcani filia, uxor Alexandri Aristobuli, infensa Herodi 512. b 513.b
Alexandra Phaselli filia 627.g 628. a
Alexandria plus singulis mensibus quam Hierosolyma toto anno pendit Romanis 807. g
iisdem quatuor mensium annonam ministrat 808. a
Alexandria civitas post Romam maxima 903. b
Alexandriæ portus descriptio 894.c
urbis situs descriptus 807.g 808.a
Alexandrinorum seditio contra Judæos 816.b
Alexandrini Vespasianum pro imperatore prompti agnoscunt 894.
Alexandrinorum fortitudo & præstantia in oppugnatione Hierosoly. 922.e
Alexandrini quamdiu cesseriut Judæorum solennitatibus 1065.
Alexandrini seditionis autores, Apionis similes ibid.
Alexandrium arx 472. f 476.c
Alexis duxit Salomem uxorem 583. b. 223. f
jubetur ab Herode nobiles Judæos sedefuncto occidere 598.d
pie agit 600. b
Alisas, alisei 13. c
Alisfragmuthosis rex contra pastores gerit bellum 1040. d
Aliturus minorum actor 999.d
Allus Samarita, libertus Neronis 631 a
Althemus præ timore obriguit 744. c
Amalecitæ gens 74. b
Amalecitæ bellum Israelitis inferunt & vincuntur 75.d
Amalecitæ Hebræos subigunt 153. d. eorum rex captus & occisus 185. a
Amalecitas quanto deus odio sit prosecutus, & qvomodo Saulus eos extirpaverit 184. b
David cædit eos 207.f
Amalecus nothus Aliphazæ filius 36. c
Amalecitis regio ibid.
Amanus quanto in honore apud Artaxerxem habitus, & quantum in Judæos propter Mardochæum concepit odium 371.a
consuluit contra seipsum 378.b
in crucem Mardochæo paratam sustollitur 380.a
& filii ejus 382.a
Amaræi filii quomodo Joannem Gaddin interfecerint, & quas ejus cædis pœnas dederint 428.c
Amarames Moysis pater & Aaronis, deum invocans ut Hebræos redimat exauditur 55. b
Amaramus seditiosus exulat 682.c
Amarinus constituitur rex 284. f
Amarinus constituitur rex 284.f
obit diem suum, relicto principatus successore Achabo filio 285. b
Amasus Absalomi copiis præficitur 253. c. impetrat veniam a Davide, cui gratulatur regni restitutionem 236. c
constituitur præfectus exercitus 238. d
occiditur a Joabo 238. f
Amasias filius Joasis regis Judæ, vir bonus & pius patri in regnum succedit 315.b.316. c
paternæ necis autores tollit, Amalecitas, Idumæos & Gabelitas prælio vincit, & ad idola deficit 316.c
increpatur a propheta 317. a
minatur Joæ regi, & prælio victus capitur interficiturque 317.b
Amasias sacerdos 298.a
Amathus, Amathæ 14. d
Amathus castrum ad Jordanem 459.b
Ambitio quantum malum 215. b. per totum
M. Ambivius præficitur Judææ 619. a
Amenophis regni terminus 141.b
Amesses regni terminus ibid.
Amias Achaz. fil. bello superatus à Zacharia trucidatur 321.f
Aminadabus Levita 171. c
Ammanus, Ammanitæ 21.a
Hebræorum genti bellum inferentes male excipiuntur 157. f 158. d
Ammanitarum contumelia in Davidem 223. f
& quæ de eis ultio accepta 224. f. excinduntur 228.b
Ammanitæ & Moabitæ socii mutuo sese occidunt 298.e
Ammaus exusta 781.b
Ammaus thermæ sanandis corporibus idoneæ 864. b
vide & Emmaus
Ammonius insidiator Ptolemæi Philometoris occisus 437.a
Amnon sororem Thamaram stuprat 228. g
occiditur à fratre Absalomo 227.d
Amoræi cum suis regibus deleti 11 d. qui eorum ditionis termini. ibid.
Amoritis regio duabus & dimidiæ tribubus conceditur 118. a
Amosus Manassis filius regno paterno substituitur, qvod propter impietatem non diu tenens occiditur 333. a
Ananelus constituitur pontifex ab Herode 212. b
honore privatur 513.a
restituitur ei 511. a
Ananias Mashali pontifex cum quindecim aliis crudeliter necatur 938.f
Ananias mercator Judæus regias mulieres Judaicam religionem docet 685. a
Ananias Nebedæi fil pontificatum accipit 690.d
vinctus mittitur Romam 692. e
Ananias nominatur Sedraches 346. a
Ananias Oniæ filius copiis Cleopatræ præficitur 452. g. 458.d
Ananias Pharisæus Josepho se opponit 1013. f
Ananiæ pontificis liberalitas, ejusque servorum iniquitas 698.d 699. b. ipsius filius capitur à sicariis 698. e
Ananiæ pontificis domus incenditur 811.
Ananias pontifex cum Ezechia fratre, & pontificibus aliis in cloacis latuit propter seditionem ib. cum fratre interficitur 812. e
Ananus Anani filius pontificatum acquirit, & Jacobum lapidat 698. b
Anani seniores felicitas ib. a
Ananus Jonathæ filius Cestio portas prodere voluit 819.g
Ananus Judæorum dux vinctus Romam mittitur 692. e
Ananus pontifex cum Hierosolymitis bello contra Romanos se præparat 828. f
apparatum belli rursus amittere noluit 829.a
milites contra Simonem Gioræ mittit ibid. e
Ananus pontifex, ejusque gesta 872. & 874. 875. per totum.
Anani mors Hierosolymæ excidii principium 882.g ejusque virtutes celebratæ ibid.
Ananus Sethi filius pontifex constituitur 618. e. eo privatur 619. c
Ananus Simonis satelles ad Titum profugit 956. c
Anarabarches, pontifex Hebr. 84.b
Anaxagoræ Clazomenii mors 1079. f
Anchus rex Gittæ 195. c. 203. b
exercitum ducit in Hebræos 203. f. 206. d
Andromacho amicitiam renunciat Herodes 567.g
Andronicus Messalami filius orator 434. a
Angelus, quale nomen 512. b
Angelos cum mulieribus coiisse 8 c
Anilæi & Asinæi Neerdensium facinora 645. 646. 647. 648. 649. per totum
Animi unde certissimum argumentum colligatur 199.e
Anna Helcanis uxor 165.b
Annibas seditiosus plectitur 682. c
Annius Minutianus 633.e.636.671.e
Annius Rufus Judææ præficitur 619.b
Annus magnus quot annis constet 11. e
Anni septimi, quinquagesimi seu Jobeli remissio 96. b
Anni quot ab exitu Israelis ex Ægypto usque ad templi Solomonis extructionem 700.d
Anteji interitus 661.f
Anthedo, postea Agrippias dicta 459. c
Antigonus Asiam occupat mortuo Alexandro 388. a
Antigonus Aristobuli filius cum patre transfugiens capitur 477.d
accusat Cæsarem, Hyrcanum & Antipatrum 481.d
paternum regnum affectans profligatur 491. d
reducitur in regnum per Parthos 494. e. amputat Hyrcano auriculas 497.e.
accusatur Romæ, & placat pecuniis hostem 499. c
quomodo ab Herode oppugnatus sit 500. c
& inde quomodo expugnatus & irrisus à Sosio 507 c
Antonius Herodis pecuniis corruptus eum occidit 508. b. 510. e. per totum.
Antipatrum & Hyrcanum accusat 714.g
vincitur ab Herode 719. d. rex constitutur 732.d. qvam insolens ex unica victoria factus 738. d. dat se vinciendum Sosio 741. d. securi percutitur ibid. f

INDEX

Antigonus Hyrcani fil. Samariæ obſidioni præficitur 452.b
qvomodo à fratre & eur occiſus 454 f. 712. e
Antiochia Mygdonia, urbs 687.e
Antiochia, Syriæ metropolis 852.c
Antiocheni Demetrium ejectum recipiunt 437. d
Antiocheni ſoli cum Sidonis & Apamenis peperecerunt Judæis cohabitatoribus ſuis 815. e
Antiochenſium odium in Judæos 398.c
Antiochenſium petitiones apud Titum 976.e
Antiochus Antiochi Grypi filius victus & occiſus ab Antiocho Cyziceni filio 459.f
Antiochus Antiochi Cyziceni filius ſuperat Antiochum Grypi & ſuperatur inde ab Encæro & Philippo fratribus ibidem 460
Antiochus Aſpendius ab Hyrcani filiis victus 711.g
Antiochus Comagenæ rex 620.g. 678.d
Antiochus Cyzicenus cum fratre Antiocho Grypo belligeratur 451.d
vincitur ab Hyrcano 452.g
occiditur à Grypi filio Seleuco 460.b
Antiochus deus Alexandri fil. adoleſcens rex coronatur & amicitiam cum Jonatha init 440.a
trucidatur a Tryphone ſuo tutore 447.b
Antiochus Dionyſius Antiochi Grypi fil. Damaſci regno potitus quid geſſerit 462.a
ejus cum Alexandro & Arabibus bellum 715.e.
Antiochus Epiphanes Seleuci fil. & ejus geſta contra Judæos 407.g
usqve 419. 975. ad Elymaida vincitur 418. e
commiſſa regni cura Philippo moritur 419.b
per totum. aliaqve ejus geſta 1087. 1088. 1089. 1090.
Antiochi Epiphanis cum Ptolemæo Sexto contentio propter Syriam, & in Judæam irruptio ſæva 708.d
Antiochus Epiphanes qvomodo ceperit Hieroſolymam 929. f 934.e
Antiochus Eupator Antiochi Epiphanis fil. rex conſtituitur 419.c
Bethſaritas expugnat 420.d
Philippum tutorem regnum invadentem occidit 421.d
captus à Demetrio trucidatur 421.g
Antioch. Eupator Antiochi Epiph. fil. qvomodo Judæam afflixerit 709.e
Antiochi magni bellum cum Ptolemæo Philopatore, & beneficia in Judæos 398.e
dat filiam Ptolemæo uxorem 401.a
Antiochi Pharanx loci nomen 716.a
Antiochus Seleuci nepos Deus cognominatus 398. e
Antioch. Soter, etiam Pius dictus frater Demetrii rex natus Tryphonem perſeqvitur & interficit 447.f
Simonem Matthiæ in amicitiam receptum conatur ſubigere, ſed infeliciter 448.a
oppugnat Hyrcanum Hieroſolymis, & cognominatur Pius 449. per totum. regno & vita privatur ab Arſace 450. b
Seleucum Grypi vincit 460.a
Antiochus Grypus qvi & Philometor Demetrii Nicanoris fil. Alexandrum Zebinam bello occidit, & regnum Syriæ occupat & Heracleonis inſidiis occiſus 451. d
Antiochus, Agrippa & Sohemus Veſpaſiano in auxilium miſerunt bina millia peditum, & ſagittarios equites mille 834. f
Antipas Herodis fil. conſtituitur tetrarcha 599.e
affectat regnum 603.a
portionem paterni regni acqvirit 611. e
Antipas pro Antipatro fratre rex conſtituitur, teſtamento 771.f
tetrarchia inſtituitur 773.g
Antipas pater Antipatri Idumææ præfectus ab Alexandro 469. b
Antipas regii generis vir comprehenſus cuſtodiæ traditur 871.g
occiditur 872
Antipater Herodis fil. à patre vocatur domum 514. d
honoribus augetur 555.b
fratres crebris calumniis infeſtat ibid. 568. e. 574. e
malicia ejus 582. per totum.
ejus in patrem inſidiæ 585.a. 587. 588
capitis damnatus vincitur 590.d
occiditur 599.d
ab Herode patre pellitur civitate 749
fratrib. inſidiatur 751.d
prodigit 762.b
fratrum occiſorum liberis etiam male vult, & conſpirat contra patrem 762.c
veneno eum tollere conatur 766. c
aliis duobus fratribus calumnias ſtruit 767.c. cauſam dicit 769. 770. per totũ.
occiditur 773. f
Antipater Idumæus Hyrcanum in regnum reſtituit 717. f 718. per totum, aliáqve ejus geſta 722. usqve 727.
Antipater accuſatus, declaratur præfectus Judææ à Julio Cæſ. & Hieroſolymorum muros reficit, & filiis ſuis præfecturas attribuit 725. c
Antipater qvi prius Antipas, qvomodo ſeſaosqve evexerit, & Ariſtobulum regno ejecerit 469.c
Scaurum commeatu juvat 475.f
ejus autoritas, uxor & liberi 479.d
qvalem operam navarit Cæſari, aliaqve ejus geſta ibidem & 480
dynaſta & procurator Judææ conſtituitur à Cæſare 481.e
ſuos liberos ad gubernacula provehit 483.b
Antipater Salomes fil. accuſat Archelaum 777. d
Antipater Samarita Antipatri Herodis filii procurator 588. d
veneficium apparatum Herodi indicat 766. b
Antipatris civitas ædificatur 559.f
Antiphilus cum ſuo fratre venenum apparárunt in Herodis interitum 588.f
Antiqvitatũ libri xx. qvod tempus complectantur, & qvas hiſtorias 702.e
Antonia Druſi majoris uxor Germanici & Claudii mater Agrippæ dat mutuo pecuniam 630.f
ejus favor in Agrippam 634.c
ejus prudentia 637.b
Antoniæ ædificii Herodiani deſcriptio 919. c
Antonia portiſus incenſa, & præſidium exercitus deturbatum 811.f
Antonia turris ab Herode condita 544.f 624.d. 746.d
Antoniæ fundamenta ſubverſa 951.c
M. Antonii decreta pro Judæis 488. per totum.
M. Antonius, dux Ro. 476.c
in Aſiam proficiſcitur, & Herodem defendit 491.g. 729.c
amore Cleopatræ captus Herodem, & Phaſaelum tetrarchas conſtituit 494.d
ad regium faſtigium eundem promovet 499.d
ab eodem pecuniis corruptus Antigonum e medio tollit 508.b 510.c
M. Antonius donatur ab Herode 510.c
homo impurus 512.c
Herodi nimium indulget 516.b
multa indecore agit in gratiam Cleopatræ 518.b
ſubigit Armeniam 519.b
vincitur apud Actium a Cæſare 524.a
occiſus 524.c. qualem operam Gabinio præſtiterit 721.g
Herodem exulem regno Jud. præficit 734. b. propter Cleopatram multa facit indecore 742.a
Antonius centurio a Jotapateno inſidiis interemptus 850.d
Antonius præfectus alæ equitum contra Romanos 831.b
ejus geſta ibid.
Antonius Primus e Mœſia contra Vitellium cum legione tertia properat 901.f ejus geſta ib.
Vitellium interficit 893.d
in conflictu cum Vitellianis quatuor millia & quingentos amiſit 902.c
Romam properat ibid.
Antonius Silo Taricheas miſſus cum duobus millibus ſagittariorum 859.d
Aod. vide Jodes
Apachnæ regni termini 1040.b
Apania obſidione liberata 727.c
Apellæus, menſis 370.a. 409.b
Aphrica unde ſic denominata 24.c
Aphri & Æthiopes quantum annue pendant Romanis 807.e
Apion Alexandrinorum legatus contra Judæos 649.c
Apion grammaticus res Ægyptiacas conſcripſit 1060.b
ejus portentoſa mendacia de Judæis & tota vita taxata ibidem 1061. 1062. per totum. & ejus calumniæ & mendacia confutata 1063. 1064. per totum. propheta factus fabulam tragicam de Judæis impudentiſſime fingit 1065. 1066. 1067. per totum.
Apobaterion locus 10.a
Apochis regni termini 1040.b
Apollodoti Gazaræorum ducis prælium cum Jamnæo, & mors 409.c
Apollonius Antiochi dux, a Juda Maccabæo victus occiditur 415.b
Apollonius Davus præfectus Alexandri filii Antiochi Epiph. 418.c
vincitur à Jonatha 436.b
Apollonii Molonis mendacia de Judæis 1065. 1069. 1077.
Aponius ſenator ſuſpicatur 672.a
Apſanes Judæis præficitur 159.a
Aqvila aurea ſupra portam poſita dejicitur 596.b. 772.c
Aqvila qvare Romanorum inſigne 838.b
Aquila Caligulæ interfector 665.c

Ara tabernaculi, & Arula fuffumigatoria 83.f
Arabia, confinis Judææ. 469.c
Arabes qua ætate infantes fuos circumcidant 21.f
Arabes Hebræos fubigunt 153.d.ab ipfis rurfum cæduntur 155.a
Arabum prælium cum Herode 519.f
Arabum Iudæam devaftantium fævitia 609.c
Arabum geſta in Iudæa poſt mortem Herodis 781.b
Arabes Judæorum transfugarum viſcera patefaciunt, aurumque eximunt 939.f
Aramus, aramæi 15.a
Arami liberi quibus gentibus appellationem indiderunt ibidem
Aranes ubi mortuus ibid.d
Araſci templum 330.e
Arbela vicus 1022.f
Arbori interdictæ quæ vis indita fuerit 5.e
Arca Noe. 8.e
Arcæ Noe reliquiæ ubi ſerventur 684. c
Arcæ tabernaculi forma 82.f
Arca in poteſtatem hoſtium venit 168 d. quantorum malorum his fuerit autor ad quos pervenit, & quomodo Hebræis reddita 169. b
Arca transfertur Hieroſolymam in templum Salomonis 163.b
Arcades de antiquitate gloriantes, poſt Athenienſes literis eruditi 1035. d
Arce, alio nomine Arctipus, civitas 81.a
Arce, quæ nunc Petra, civitas 110. b
Archelais vicus conditur 613.f
Archelaidis palmeta 619.a
Archelaus Cappadocum rex 549.c 558. f. Herodem ad ſanam mentem reducit 569. g. ejus prudentia 756. 757.
Archelaus Herodis filius à patre regno præfectus ipſius funus curat 608. c. populo ſe accommodat, & incidit in ſeditionem 601. g. 602.a accuſatur apud Auguſtum 603. e ethnarcha, non rex confirmatur ab Auguſto 611. e. Glaphyram fratris defuncti uxorem ducit 613. f accuſatur apud Auguſtum & relegatur Viennam Galliæ 614.a 784. b. venduntur ejus bona 618. e a fratre falsò calumniatur 767.d rex conſtituitur 773. g. in ſeditionem incidit 775. 776. 781. qvod non rebellaſſet quarta tributorum parte levatus 783. a. ejus reditus quanti ibid b.
Archelaus Magdati ad Titum profugit 956 c
Arethis, ſexti ex fratribus Machabæi immania ſupplicia, eiuſque cum inſigni tolerantia ſermones 1095. per totum
Aretas Arabum rex fugientem Hyrcanum recipit hoſpitem, oppugnationem Ariſtobuli cogitur intermittere 469. e 470. b. cum Scauro fœdus init 471. f
Aretas qui antea Æneas conſtituitur Arabum rex 572. e. confirmatur 577. d
Aretas Cœleſyriæ regnum adipiſcitur 472. d. 716. a. cum Herode bellatur 626. b. & Judææ infert bellum 716. a à Scauro mulctatur ccc. talentis 721. c
Aretas Petræus Rom. auxiliatur 609.a
Argolicæ hiſtoriæ ſcriptores diſcrepantes 1034. f
Ariphanes Græcus hiſtoricus Judæorum mentionem facit 1051.a
Arietis inſtrumenti bellici deſcriptio 843. e
Ariochus Nabuchodonoſori ſatellitum præfectus 347.a
Arion procurator Joſephi Tobiæ fil. 405.
Ariſtæus Judæorum negotium agit apud Ptolemæum Philadelphum 389. f
Ariſtocratiam eſſe optimam adminiſtr. 123. b
Ariſtotelis apud Clearchum verba de Judæis 1048. a
Arius centurio confoſſus 608 d. 780.e
Ariſtobuli odium erga fratrem Agrippam 730.a
Ariſtobulus Agrippæ frater, Judæorum cauſam agit apud Petronium 640. per totum
Ariſtobulus Ariſtobuli fil. adoleſcens pulcherrimus 514.d.ab Herode conſtituitur, pontifex, & occiditur ab eodem 513. f. 514. g
Ariſtobulus Alexandri Jannæi fil. generoſus 463.f. quomodo adſecutus ſit regnum 405. b. obſeſſus ab Areta liberatur per Scaurum 471. c. qvale donum Pompejo miſerit, & controverſiam cum fratre apud eundem diſceptaverit 471. e. qvomodo à Pompejo tractatus 472. f vinctus abducitur Romam 475. e vinculis elapſus iterum capitur & mittitur Romam 477. d. veneno ſublatus eſt 479.g
Ariſtobulus Herodis fil. reverſus Roma ducit uxorem 549. c. conjicitur in carcerem falſis calumniis oppreſſus 574. f. accuſatus à patre Beryti damnatur 578. f. ſtrangulatur 580. b
Ariſtobuli filii Herodis, liberi qui 762. a 793. f
Ariſtobulo Herodis filio Armenia minor à Nerone data 796. c
Ariſtobulus Herodis frater, privatus mortuus filia unica relicta 793.f
Ariſtobulus Herodis dynaſtæ Chalcidis f. dominiis multis donatur à Ner. 694 f
Ariſtobulus Hyrcani f. obſidioni Samariæ præficitur 752. b. qvomodo imperarit & ſævierit in matrem ac fratres 454. d. fratris cæde pollutus moritur philellen dictus 455. g. primus diadema regium uſurpavit, & quomodo ſe geſſerit in matrem & fratres 454. c. mors ejus 714. a
Ariſtobuli & Hyrcani furor & contentio 930. a
Ariſtobulus rex Chalcidis contra Antiochum 984.a
Armenia regio 15.a
Arnon fluvius 110.c
Arphas vicus 834.a
Arphaxades Arphaxadæi 15.a
Artabanus Vonone victo Parthorum regnum aſſequitur 620. e
Artabanus a Vitellio victus 625.b, recuperato imperio fœderatur Neroni ibid.d
Artabani cum Aſinæo & Anilæo reconciliatio & amicitia 646.a
Artabanus regno pulſus reſtituitur per Izatem 627.c
Artabazes rex Parthorum donatus Cleopatræ 742.c
Artabazes Tigranis filius captus 519. b
Artaxerxes regnum paternum accipiens quale convivium inſtruxerit 373. b. accuſat uxorem & divertit ab ea. ibidem. ducit aliam nomine Eſtheram 374.b. Amanen in ſummo habet honore 375. a. eundem cruci ſuffigit 380.b. Judæos periclitantes liberat ibid.
Artaxias Tigranis filius regno non diu potitus pellitur 519.b
Artemiſius menſis 259. c
Arrorius quemadmodum ex incendio per Lucium commilitonem ſervatus ſit 953.g
Arucæus Arcen condidit 14.d
Arudæus, Aradus inſula ibid.
Ariuntius præco retundit Germanorum militum impetum 663.b
Arus vicus 609.c
Arvum loci nomen 195.g
Aſamonæorum gens Judæorum reip. ſtatum mutavit 367.b
Aſamonis montis Galilææ ſitus 818. c
Aſanus Abiæ filius regnum paternum accipit 282. c. ejus pietas, & bellum cum Zaræo Æthiopum rege ac victoria. ibidem, mors 284. d 285. b
Aſcalon capitur 146.a
Aſcalon Judæis ſemper inviſa 831. a. ejus ſitus ibid.
Aſcalonitæ quingentos & duo millia Judæorum apud ſe habitantium interfecerunt 815.d
Aſcalonitis quantum incommodi arca attulerit 169. c.
Aſchanes eunuchus præpoſitus Hebræorum nobilium curæ obſequitur Danieli 346.b
Aſchanaxes Aſchanazi 13.c
Aſer nativitas 30. g. filii 51.d
Aſeritarum ſors in Chananæa 142.a
Aſiæ quingentas civitates uni rectori, & conſuli Romano parere 806. b
Aſinæus & Anilæus Neerdenſes graſſatores quomodo cum Artabano amicitiam ineunt 645. 646. 647. 648. 649. per totum.
Aſiongaber, loci nomen 269 f
Aſoriis civitas 152. c
Aſoſra, buccina 97. b
Aſperſorium tabernaculi 81. a
Aſphaltites lacus 18. a. 773.a
Aſphaltites lacus repletus cadaver. 890. a
Aſphaltites lacus Tiberienſi natura contrarius 891. b. ejus deſcriptio ibid.
Aſphar lacus 418.b
Aſprenatis prodigium & interitus 661.d
Aſſamonæi principatus quando deſierit 508.b
Aſſamonæorum familiæ quando & quamdiu principatus Judæorum conceſſ. 701.a
Aſſaracoddas Senacheribi filius patri ſuccedit in regnum 330.e
Aſſaron quantum contineat 83. d
Aſſis regni termini 1040.b
Aſſuras Aſſyrii 14. f
Aſſyriorum imperium quando diſſolutum fuerit 331.c
Aſtabarri populus 14.b
Aſtapus fluvius 58. f
Aſtartes templum 209.a
Aſtartis rex Tyriorum, ejusque ſucceſſores enumerati 1043.a

Aſtoborra fluvius 58.f
Aſtronomiæ qui primi inventores 8.a
Athenienſes quando & quemadmodum Romanis ſubjecti 405.d
Athenienſibus nulla cura fuit hiſtoriæ conſcribendæ 1035.c
Athenienſes religioſiſſimi creditu 1068. c. ſcriptis legibus utebantur 1071.b
Athenio legatus Ptolemæi Evergetis ad Judæos 402.d
Athenio dux Cleopatræ, Herodem repellit jam victorem 742.f
Athrongæus vel athronges paſtor regnum affectat 608.b. 780.c
Avaris urbs Ægyptia 140.a & c. 1052.g
Auguſti Cæſaris in Judæos beneficia 362.d. in Herodem odium & Aretam 572.b. reditus cum utroque in gratiam 577.d. confirmat teſtamentum Herodis 611.c. in Italiam proficiſcitur 729.e
Auguſti mors, & quot annis imperarit 619.b
Aulæ regiæ deſcriptio elegans 914.e
Aulicæ deliciæ quæ 237.f
Aurea terra, regio 269.g. 271.a
Azael ab Adado cum muneribus mittitur ad Eliſæum, unde ſe regem futurum cognoſcit 306.b. contra Iſraelitas belligeratur & Hieroſolymitanos, a quo pacem redimit Joaſus rex 313.f mortitur 316.a
Azarias propheta vaticinatur Aſani agmini 223.c
Azarias compellatur Abdemago 346.a
Azizus Emeſenorum rex Agrippæ junioris ſororem duxit 693.b
Azotum peſtis propter arcam detentam invadit 169.b
Azotum captum & concrematum 436.b
Azymorum feſtivitas reſtauratur 323.d
Azymorum feſtivitatis inſtitutio 65.d. 93.b

B

BAaras loci, & herbæ deſcriptio 981.a
Babæ liberi occiduntur ab Herode 532.f
Babel quid ſignificet 11.c
Babylon locus cur ſit dictus ibidem
Babylonis extructio 65.c
Babylon in Cyri poteſtatem venit 352.a
Babylonica captivitas quando & quomodo acciderit 336. 337. 338. 339. 340. 341. per totum.
Babylonicæ turris inſtitutio 12.a. & quanta fuerit 12.b
Babylonii Judæos perſequuntur 649.e
Babyloniorum antiquiſſima rerum memorabilium traditio 1035.f
Bacca vicus 833.g
Bacchides dux Demetrii contra Judam Machabæum mittitur fruſtra 421.f. mittitur iterum ac cum Juda confligens vincit 424.f. 425.d. adigitur ad pacem cum Jonatha ineundam 430.b
Bacchidis ſævitia in Judæos, & ejus interitus 709.a
Bactriani populus 15.a
Badus qualis menſura 259.a
Bæonis regni termini 1040.b
Bagoas eunuchus 586.b
Bagoſes copiarum Artaxerxis imperator qvomodo Judæos ob homicidium in templo factum tractarit 383.a
Bagathous & Theodeſtes eunuchi conjurant necem Artaxerxis, & plectuntur 374.f
Bathales Ammanitarum rex 343.g
Bajæ, oppidulum Campaniæ, ubi & calidæ 638.d
Bal quis deus fuerit 311.b. ſacerdotes ejus univerſi ſublati. ibidem. ædes ipſius à fundamentis diruitur 311.d
Balachus Moabitarum rex Balaamum ad Iſraelitas execrandum mittit 112.d
Baladas Babyloniorum rex amicitiam cum Ezechia inire cupit 331.c
Balamus vatos contra Dei mandatum profectus ab aſina compellatur 111.f. bene precatur his qvos execrari volebat 113. per totum. malum conſilium dat Madianitis 114.e
Balſamus ubi naſcatur 270.f
Balſamum ubi proveniat 473.b
Balthaſar Naboandel dictus arripit regnum Babylonicum 350.e. ipſe cum ſuo regno in Cyri Perſarum regis poteſtatem venit 352.a occidit Adoniam 254.b
Banaias ſatellitibus præponitur 241.f unus fortium Davidis 243.f
Banaias Salomonis copiis præficitur 254.f
Banaothas & Thammus occiſores Jaboſthi ſupplicio afficiuntur 216.e
Barachas autor Iſraelitis ut captivos Judæos & Benjamitas dimittant 322.b
Barcus Hebræos in libertatem vindicat 152.e
Barſa expugnata concremata 417.c
Baruchius Neri fil. Hieremiæ prophetæ ſcriba 337.a. liberatur à carcere 343.c
Baris caſtellum, poſtea Antonia 717.c
Baris mons 10.b
Barzaphanes Parthorum ſatrapa Syriam obtinet 494.d. 730.c
Baſanes Hieroboami totam familiam ſuſtulit 282.e. regnum occupat ibidem.
Baſanæ impietas à Gimone propheta graviter carpitur, ſed fruſtra, regnumque ab hoſtibus infeſtatum tueri non valens moritur, Elano filio ſucceſſore relicto 283.f
Baſſus addit ſe Caſſio 727.c
Batanæa, Trachonis & Auranitidis partiumque quarundam domus Zenonis centum talenta reditus erant 782.g & 783.a
Bathanel Nachoris filius 15.f
Bathyllus Antipatri libertus venenum hero adfert 767.b
Batibſi dictum 639.c
Beelſephon civitas 65.c
Begabri Idumææ vicus 890.e
Beleaſtartus rex Tyriorum Hiramo patri ſucceſſit 1043.c
Belli leges 129.e
Benjaminis nativitas & nominis ratio 34.c. filii decem 52.b
Benjamitarum ſors in Cananæa 141.e
Benjamitæ poſt Jeſu ducis mortem quieti & agriculturæ ſtudent 146.b
Benjamitarum fortitudo & peritia militaris 148.c. cædes omnium usque ad ſexcentos viros 149.a quomodo ea tribus reſtituta 149.d
Berenice, locus 269.f
Bernice Agrippæ filia 628.a 673.e
Bernice Coſtobari filia 618.
Bernice Ptolemoni nubit 69.
Bernice Salomes filia datur nuptum Ariſtobulo Herodis filio 549.c. fit exc. Glaphyræ 564.b datur alii mariti 761.
Bernices ſupplicatio ante tribunal Flori, & ejus vitæ pericula 801.
Bernice & Judæ ad Coſtium de Floro geſtis retulerunt 80.
Berotha civitas 139.
Beroſus Chaldæus de aſtronomia & Chaldæorum philoſophia Græce ſcripſit 1043.g. ejus hiſtoriæ verba & compendium de Judæis 1044.a. Græcos ſcriptores taxavit ibidem
Berſabe civitas 283.d
Berſabe puteus 21.d
Berytus domicilium Romanorum 576.e
Berytus Phœnices colonia Romanorum 972.e
Berytus quomodo ab Agrippa exornata 678.b
Berzellæus quantis beneficiis juverit Davidem regno pulſum 233.b. quam gratiam ei obtulerit rex 237.e
Beſarra oppidum 1007.e
Beſelel architectus 88.e. 98.e
Beſemmathe uxor Eſau 28.b
Bethalaga vicus 419.b
Bethel quid ſignificet 28.g
Bethenabem vicus 889.a
Bethleem toparchia 890.d
Bethmaus vicus 1003.e
Bethoron locus 139.f
Bethſabes forma Davidem ad adulterium pellicit 225.b
Bethſama vicus 170.g
Bethſamitarum prophani Lxx. arcam contingentes moriuntur 171.b
Bethſana, quæ Scythopolis 418.a
Bethſana, civitas 141.g
Bethſuritarum deditio 420.d
Bettæa capta & prædata 222.c
Bezedel vicus cum turri inexpugnabili 832.a
Bezethæ collis deſcriptio 919.g
Biblia qvot annorum hiſtoriam complectantur 1.f
Bithynos, Cappadoces, Pamphylios, Lydos & Cilices Romanis tributa pendere 806.c
Borcæus Agrippæ legatus à Judæis vulneratus effugit 819.d
Borcæus vicus 833.e
Bovis cornupetæ noxa quomodo vindicanda. 128.d
Boz columna veſtibuli templi 261.b
Bonus quomodo Ruthem acceperit uxorem 163.c. 164.a
Britannicus Claud. Cæſaris filius 644.a
Britannic. Claudii ex Meſſalina f. Neroni privigno in imperio poſthabitus 796.b
Britanni qvomodo & quando Romanis ſubjugati 805.g. 807.b
Broccus trib. plebis 670.b
Buccinarum excogitatio & uſus 97.b
Burrus præfectus prætorianorum militum 694.b

C

CAbrothaba locus 98.a
Cadmus Mileſius quo tempore hiſtoriam conſcribere inceperit 1034.e

Caduceatores ſacros eſſe & inviolabiles 522. a
Cæcilius Baſſus occiſo Sexto Cæſare provinciam occupat 488.f
Cæcilius Baſſus Sex. Cæſarem interficit & copias ejus occupat 717.a
Cæcinna ab Antonio Primo rerum geſtarum nuncius ad Veſpaſianum mittitur 902. c
Cæcinna de proditione cogitat, & cum milite ad Antonium transfugit 902.a
Cædeſa civitas 140. b
Cænopolis & forum qvod vocatur materiarium à Ceſtio incenſum 819.f
Cæron regio amomi ferax 684. c
Cæſar Judæorum & Archelai conventum diremit 782. f
Archelao ethnarchiam ſeu mediam regni partem dedit ibidem.
ejus promiſſio Archelao facta ibidem
reliqvam regni dimidiam partem in duas tetrarchias diviſit ibid.g
Cæſar qvæ Salomæ largitus ſit 783.b
Cæſar quas civitates Judæorum regno avulſas Syriæ adjecerit ibid.
Cæſaris liberalitas in duas filias Herodis virgines ibid.
Cæſar falſum Alexandrum deprehendit ibid. f. eum remigum numero inſerit 784. b
Cæſares vocatos imperatores Rom. 269.b
Cæſarea conditur 746. e. 747. g
Cæſarea Philippi dicitur Neronis 698. f
Cæſarea Judææ maxima civitas 854. f
Cæſaria templa 747.a
Cæſarienſium contumeliæ in mortuum Agrippam 680.a
Cæſarienſes contra Judæos apud Neronem victores 799.b
Cæſarienſes omnes Judæos apud ſe habitantes trucidant 813.f
Cæſennius Gallus duodecimæ legionis ductor à Ceſtio in Galilæam miſſus 818. b. duo millia Galilæorum cædit ibid. d.
Cæſennius Pætus rector Syriæ 974.a
Cæſennius Pætus Antiochum regem Comagenes apud Veſpaſianum defectionis accuſat 983. f
bellum movet contra eum 984. a
vinctum Romam è Cilicia mittit ibid. e
Cæſoniæ jugulatæ cum filia magnanimitas 667. c
Caiaphas conſtituitur pontifex 619. c
Cain qvid ſignificet, ſacrificat, jugulat fratrem, totus malus, multa invenit 6. d
ejus poſteri 7.f
Cajus Agrippæ & Juliæ fil. Auguſti adoptivus 603. e
Cajus Cæſar Agrippam vinculis ſolvit, & tetrarchia Philippi tradita, regem appellavit 790.c
ei etiam Herodis tetrarchiam addidit ibid. d
Caji uxor & filia occiſæ 666.d
ejus ingenium & mores 666. e
Cajus Cæſar Deum ſe vocari voluit 790.d
Petronium ob ſtatuas in templo locandas, Hieroſolymam miſit ibidem c
Caji literæ ad Petronium 792.b
Cajus per dolum interemptus, qvanto tempore imperaverit ibid. c
Calebus explorator Chananæa 99.a
Calidæ ad Bajas 638.e
Calidæ ad Emmauntem 619. d
Calidæ apud Callirrhoen 598.a
Caligo tabernaculi qualis fuerit 88.g
C. Caligula conſtituitur Cæſar 617. c
C. Caligula Germanici fil. 634. e
deſignatur Cæſar à Tiberio 635. f. occiſo Tiberio fratre opprimitur & ipſe 636. b
Herodem cum conjuge mittit in exilium 638. g. qvali fuerit ingenio 641. b. 643. e.
Judæis bellum illaturus revocatur à Petronio & Agrippa 643. a. moritur ib. f
ejus in omnes ſævitia, & divini honoris vendicatio, inſaniaqve tum conjuratio in ipſum, & ejus interitus 652. uſq; 660
Callimander ab Hyrcano victus interiit 452. e
Calliſtus Caligulæ libertus 657. c
Calumniarum qvanta vis 713. c
Cambyſes Cyri filius patri in regno ſuccedit, & Judæos à templi & urbis ædificatione prohibet, moritur 359. a. 360. b.
Campus regius, loci nomen 18. d
Cana, loci nomen 519 f.
Cana vicus Galilææ 1005. b
Cana ſeu Canatha 742. e
Canathenſes ibid. f.
Candelabrum tabernaculi 83. e
Capernaum fons, Nili vena eſſe creditus 861. c
Capharſaba, campi nomen 559. f.
Caphartophan Idumææ vicus 890. e
Capito centurio à Floro præmiſſus ad Hieroſolymitanos 800. c.
Capitolii templum à militibus direptis donariis incenditur 907. d
Cappadoces populus 13. b
Carmeli montis ſitus 852. f
Carræ, Meſopotamiæ civitas 15. e
Carthaginenſium originis & fati deſcriptio 807. d
Carus, deliciæ Herodis 586. b
Caſander occupat Macedoniam mortuo Alexandro 388. a
Caſpiæ portæ 615. a
Caſſius Chærea 653 654. 655 per totum occiditur 673. a
Caſſius qvæ geſſerit in Judæa 479. e
affligit Judæos 489. b
Caſſius Longinus Syriæ præſes 544. d
Caſſius Julio Cæſ. interfecto Syriam petit & qvid geſſerit 727. 728 per totum, occiſus 729. e
Caſtor rerum Judaicarum ſcriptor 1065
Caſtoris Judæi verſutia & dolus erga Titum 924. f
Caſtra Judæorum, locus 480. f.
Catullus Libyæ Pentapolitanæ rector ſicariis calumniandi doctor erat 997. a. tria millia Judæorum trucidavit 997. b. ejus cruciatus & mors horrenda ibidem d.
Cedaſa urbs 441. e
Celadus Auguſti libertus 613. a
qvæ Cæſaris nomine cum falſo Alexandro egerit 783. g
Celer accuſatus Romæ cauſam dicit, & plectitur 693. a
Celer tribunus vinctus à Claudio Judæis ad ſupplicium Hieroſolym. mittitur 795. g
Cendebæus præfectus vincitur à Sim. 448. a
Cenizus Hebr. in libertatem reſtituit 151. a
Ceſtius Gallus Syriæ præſes invadit Galilæam 1015. b. 1023. d
Ceſt. Feſtus à Claudio in Judæam procurator præmiſſus 793. e
ejus malitia 799. a
Ceſtius Saulum cum cæteris legatum ad Neronem in Achaiam mittit 821
Chabelo terra cur ſic dicta 267. e
Chabolo vicus 1015. b. 1016. c
Chærea Caji uxorem & filiam interficiendas curat 666. d
Chalamas Syrorum tranſeuphratenſium rex 224. d
Chalebo donatur pars agri Hebronis 145. g
Chaldæi, populus 14. g
Chaldæorum conſenſus cum ſacris literis 1046. d
Chamis patris irriſor 14. e
Chananæus, Chanaan 14. a
Chananæorum terræ præſtantia 98. e
Charetis mors apud Gamalam 867. d
Chariathiaris civitas 171. c
Chasleus menſis 409. b. 415. e
Chebronis civitatis antiqvitas 895. d
Chelcias Oniæ fil. copiis Cleopatræ præficitur 452. g. moritur 458. e
Cherubeis qvid fuit 83. a
Cherubinorum deſcriptio 263. e
Chetim qvid Hebræis ſignificet 13. d
Chetimus & Chetima inſula ibid.
Chetomene qvalis veſtitus 84. e
Cheton qvid ſignificet ibid.
Chettæi populus 14. d
Chiramus operarius fuſiguis 260. g.
Chriſtus & Chriſtiani 622. g. 623. a
Chuſarthes Aſſyriorum rex Hebræos ſibi ſubjicit 150. e
Chuſus, chuſæi 14. a
Chuſis amicus Davidis conſtantiſſimus qvomodo ſe geſſerit apud Abeſalomum 230. c
Cilla civitas 198 b
Cillanos à Palæſtinis bello vexatos David juvat ibid.
Cinchares idem qvod talentum 83. e
Cinnyra, inſtrumentum muſicum 243. a
Cinyra fabula 659. d
Circenſes ludi 654. b
Circumciſionis prima inſtitutio. 19 e. 21. e.
Ciſus Saulis pater 174. e
Citharæ qvis inventor 7. d
Civitatem qvis primus inſtituerit 7. c
Claudius à militibus conſtituitur Cæſ. 664. d
Claudius Agrippam ad Senatum legatum mittit 792. d
Cl. Romæ contra Samaritas pronuncians tres eorum nobiliſſimos interfici juſſit 795. g
Claudius qvandiu imperium adminiſtraverit 796. a. Agrippinæ uxoris Neronem privignum in imperium coopta verat ibid.
Clearchus peripateticus Ariſtotelem præceptorem ſuum de Judæis narrantem inducit 1047. e
Clemens præfect. urbanarum cohortium 655. c
Cleopatra Antiochi filia nubit Ptolemæo Philopatori 401. a
Cleopatra Flori uxor 702. b
Cleopatra Ptolomæi Epiphanis filio datur nuptum Antiocho 401. a
Cleopatra Ptolemæi Philometoris filia ducitur uxor ab Alexandro Antiochi, qvi & Demetrius dictus 434. e
Cleopatra Marc. Antonium in ſui amorem pertrahit 493. f. 729. f. Mariamnem cum filio ad ſe vocat, & Antonium contra Herodem incitat, 513. usqve 645. 742. d. 988. d. contra omnes omnium opibus inhians 519. f 742. a. Herodem ad ſtuprum ſolicitat 518. d. occiditur 524. e. 745. f.
Clitus Tiberienſis altera manu mulctatur 1012. a. 828. e.
Cluvius 659. c.

INDEX

Colossus Cæsaris 747.g
Comagenensium civilis contentio 620.g 621.a
Commeatus centum annorũ qua de causa in Messada incorruptus manserit 988.c
Conon Græcus Judæorum mentionem facit 1051.a
Convallis laudationis 298.f
Conventus Civium quæ utilitas 121.d
Coponius Judæis præficitur 616.b. 618.g
Coponius procurator constitutus, Archelai finibus in provinciam redactis 784.g
Corban juramenti explicatio 1047.a
Corban, qvomodo se liberent 109.c
Coreæ, loci nomen 718.e
Cores seditionem contra Moysem & Aaronem excitat 71.f. dat ejus pœnas 107.f
Cornelius Faustus Syllæ filius qualem se præstiterit in expugnatione templi 474.e
Corona triplex pontificis 86.a
Corræi, locus 172.d
Corus mensura qualis 100.b. 536.f
Costobarus Idumeæ Gazæ præfectus ab Herode, lucro intentus, repudiatur ab uxore 532.b. ejus violentia 699.b
Costobarus & Saulus fratres una cum Philippo ad Cestium transfugiunt 821.g.
Coturnices ubi copiose inveniantur 71.e
Cotys Armeniæ rex 678.d
Crassus in Parthos proficiscens Hierosolymitanum templum spoliat, perjurus 478.e. cum omnibus suis copiis perit 479.c
Crassus in Syriæ provinciam Gabinio succedens quid gesserit 723.b
Cretenses moribus, non verbis erudiebantur 1072.a
Ctesiphon, urbs 650.b
Cumanus Judææ præses constituitur 690.d. 794.a. & quid sub eo Judæis acciderit. ibid. & 691.f. & 691.a. accusatur à Judæis ibidem. exulat 693.a. 795.g
Cuspius Eadus Judæorum regno præficitur 680.d. seditiosos punit 682.c. 690.a
Cydoessa Tyriorum vicus 869.e
Cyprus insula 13.d
Cyprus præsidii locus in finibus Hierichuntis 816.a
Cypros Herodis filia 617.f. alia Phasaeli filia 628.a
Cypron, castellum 559.f. & 748.b
Cypris Antipatri uxor 723.d
Cyrenæi, Marmaridæ & terribiles Syrtes quemadmodum Romanis subditi 807.d
Cyrus Persarum rex Babylonem & regem ejus capit 352.a
Cyrus Judæis Hierosolyma repetere permittit, templumque restituere, ac vasa templi eis reddit, multaque præstat beneficia 357.d. 358.a. 365.d. perit 359.b

D.

DAbariteni uxorem Ptolemæi regii procuratoris invadunt 1008.c
Dachari herbæ descriptio 86.a
Dagon, arx 448.d
Dagon præcipitatus 169.a
Dagonis templum exustum 436.e
Dalale meretrix Sampsonis 162.b
Dalmatas bellicosissimos sub una tantum legione Romanorum quietem agere 806.d
Damascus à qvo condita 15.a
Damascus imperio Davidis subjicitur 222.b
Damascus a Metello & Lollio capta est 471.a
Damascenorum in Judæos severitas 1000.c. 822.a. 992.d
Dana oppidum 150.d. 276.b
Danaus Argivorum antiquiss. 1041.g
Daniel vocatur Balthasar, & cupit durius vivere propter valetudinem & studia 346.a. insomnia divina videt 246.f. regi somnia interpretatur 347.f 348.a. Balthasaris visionem in pariete explicat 351.d. abducitur a Dario in Mediam & constituitur summus satrapa 352.b insidias patitur, sed insidiatores ejus luunt pœnam 352.f. 353.a apud Ecbatana turrim ædificat ibid. e quam carus Deo fuerit, & quantum cæteros prophetas superaverit 353.e. 354. 355.
Danielis prophetia 415.f
Danitarum sors 142.a
Danitæ a Chananæis sedes mutare coacti 150.b
Danus, fons Jordanis 18.b
Danus nascitur 30.f filii ejus 52.c
Darabitta vicus 1023.c
Darius Artabani filius Neroni obses missus 615.d
Darius Astyagis filius imperium Babyloniorum vastat, & Danielem abductum constituit satrapam, quem invitus postea leonibus objicit 352.b 353.a. hostes Danielis iisdem objicit & deum ejus prædicat ibid.
Darius equitum præfectus sub Agrippa 810.g
Darius Hystaspis filius rex Persarum creatur, quæstionem proponit, quænam omnium rerum fortissima aut potentissima 360.b &.f commonitus vero a Zorobabele Judæos libertati instituit, & immunitati, urbemque & templum restituere promittit & juvat 262.e. 367.d mortuus successorem filium Xerxem relinquit ibid.f
Dathanium cum universa sua familia terra dehiscit 107.c
David filius Jessæi 164.e
David qualis, & qvomodo rex à Samuele unctus prophetat, & Saulo furioso hymnos occinit ad citharam 186.e 187.a ejus magnanimitas 188.b victoria de Goliatho 189.c amatur à Sauli filia, & sexcenta hostium capita Saulo adfert & filiam ejus uxorem ducit 190.e socerum fugit 191. 192. 193. per totum. spiculo ab eo petitur 192.a accepto Goliathi gladio fugit in Gittam, & insanum se fingit 195.c fugit inde alio atqve alio ibid. Cillanis auxiliatur ac iterum Saulum effugit 198. 199. 201. per totum. cum Saulum occidere potuisset noluit 199.c. reconciliatur Saulo 200.a Nabali defuncti uxorem ducit 202.a Amalecitas prædatur 203.d jungit se Ancho contra Hebræos 203.f. 206.e. abducuntur ei ambæ uxores captæ 207.b Palæstinos cædit & uxores recuperat 207.c. Sauli interfectorem supplicio afficit, & epitaphia ipsi ac Jonathæ conscribit 211.d rex unius tribus declaratur, & cum Abnero pugnat 212.a ejus filii 213.d Abnero fœdere jungitur & amicitia 214.c. interfectum luget 215.d. regnum in universum ei confertur 217.a. dominorum suorum occisores punit 217.d 216.g. quantæ copiæ ad eum in Hebronem convenerint 217.a. Jebusæos illudentes capit 217.a. amicitiam cum Hiramo parat, & Hierosolyma civitatem Davidis appellat 218.c. Palæstinos superat, & arcam Hierosolymam transfert 219. per totum. Palæstinos frangit & Moabitas Adrazarumque Sophenorum regem 221.d. Thæmonem in amicitiam recipit, Idumæam subigit, & officia tribuit 222.e. 241.e. Jonathæ pueri beneficiis afficit 223.b legati ejus injuria à Naase afficiuntur, Syri, Mesopotamitæ, Ammanitæ deprædantur 225.e. 24.e. Bethsaben adulteram facit & ducit uxorem, Uriamq; interficiendum curat 225.b. per totum. Ammanitas excindit 228.b a filiis molestatur 227.e. per totum. Absalomum filium regem salutatum fugit 229.e. patienter audit conciantem Semeim 230.e. fugiens benigniter excipitur ab optimatibus regionis trans Jordanem 233.b. prior filium agnoscitur 233.d occisum luget 235.e. ignoscit hostibus, & recipit regnum, salutatur rex 236 237. 238 per totum. decem tribus ab eo deficiunt autore Sabaro 238.c. Palæstinos ultimo fundit, hymnos ac musicam instituit 241.f fortissimi viri ipsius qui 243. per totum. populum recensendo deum offendit 244.b.c tribus malis infligendis pestem eligit, & Ornonæ aream emit 244.e 245.c. templi extruendi locus ei indicatur, ad qvod opifices & materiam comparat, filiumque instruit Salomonem, quomodo se debeat gerere nactus imperium ibid.e. 246.b. alsiosus calefactat se Abisaces accubitu 246.g. Solomonem confirmat regem, officiaque distribuit & tribus, tum templi vasorumque descriptionem tradit 248. 249 per totum. Davidis principum alacritas in contribuendo ad templi fabricam 250.b. quid sub mortem Solomonei commiserit 250.g. 251 expirat ac sepelitur, maximusque cum eo thesaurus 251
Davidici generis regum finis, & qvot eorum fuerint 241.g
Debora prophetissa 151.d
Decimæ datæ 18.e. 18.f. 109.a
Decius Mundus quantum insanierit in Paulinam 622.b
Delatoribus quid præmii fuerit apud C. Caligulam 661.b
Demetrius Demetrii filius amicitiam cum Jonatha init 436.d. Alexandrum vincit 437.e
Demetrius Eucerus Antiochi Grypi filius rex apud Damascum constituitur, & Alexandrum Jannæum superat 460.b. 461.a. contra fratrem pugnans captivus ducitur ad Parthos ibi. Alexandrum prælio superat 711.a
Demetrius Gadarensis libertus Pompeji 457.b
Demetrius Nicanor rex 437.g clementer agit cum Jonatha Judæis 438.b. vincitur à Tryphone 440. decapitur à Parthis 441.f dimittitur, & in regnum restituitur ab Arsace 450.c. vincitur, capitur & occiditur 451.d
Demetrius Phalereus quomodo bibliothecam Ptolemæo Philadelpho comparaverit

paraverit 389.d. legem Judæorum transſcribendam curaverit 391.b
Demetrio Phalereo in hiſtoria Judæorum venia concedenda, quod Hebraice neſciverit 1053.b
Demetrius Seleuci filius regnum Syriæ occupat, Antiochumque & Lyſiam occidit 421.f
Judam occidit in prælio 425.e
Jonathæ amicitiam ambit 430.e
occiditur 432.f
Dei caſtra, locus 31.e
Deus Galilæorum clades Romanis donabat 848. b
Deus Judæis omnem viam ſalutis ad interitum verterat 940. d
Dei decretum contra omne Judæorum genus 992.a
Dei definitio apud Moſen 1073.f
Dextra porrecta quid apud barbaros ſignificet 646.a
Diagoras Melius in mortis periculo verſatus propter Athenienſes 1079.f
Dido ſorot Pygmalionis regis Tyriorum in Africa Carthaginem ædificavit. 1043.e
Diebus ſingulis quid Deus condiderit 4.b
Diglath, quid ſignificet 5.c
Diluvii univerſalis deſcriptio 9.e
Dina Jacobi filia 31.b
ſtupratur, qva propter Sicimitæ univerſi trucidantur 33.e.34.a
Diodotus Tryphon Apamenus, vide Try.
Diogenes Alexandri amiciſſ. a Phariſæis interficitur 716. f
Dionyſius Tripolitanus ſecuri percuſſus 471.g
Diophantus notarius ſceleratus 574.e
Diſciplinæ militaris exemplum pulcherrimum 823.e
Diſciplinas a Chaldæis ad Ægyptios, ab his ad Græcos eſſe deductas 17.c
Diſſimilium communionem etiam naturam horrere 123 f
Dius in hiſtoria Phœnicum integerrimus 1042.d
Dius menſis 9.a
Doecus mularum nutritor 195.b
occidit Abimelechum pontif. 196.f
Doleſus nobilitate potens a Gadarenſibus interficitur 888. f
P. Dolabellæ decreta pro Judæis 488.c
Domitianus cum multis Romanorum ſalvus evadit 902.e
a Mutiano productus populo rector inſinuatur 903.a
Domitiano Germani ſubjiciuntur & Galli 975.f
Domitianus in triumpho Veſpaſiani & Titi eis adequitabat 979.d
Domitius Ænobarbus 694.a
Domitius Ænobarbi filius ibid.
Domitius Nero conſalutatur Imperator 694.b. fratrem, matrem, uxorem, viroſque illuſtriſſ. trucidat ibid.c
Cæſarea excludit Judæos 696.f
Domitii Neronis vxor a marito occiditur 694.c
Domitii Sabini fortitudo 926.b
Dora Phœnices urbs 1000.e
Doræ civitatis ſitus 1067.b
Doras Hieroſolymitanus pontificem perimit 695.b
Doris mater Antipatri Herodis filii accuſatur veneficii, & quomodo ſe geſſerit 588.d. 766.b
Doritarum in Judæos inſolentia 675.f
Dorotheus Ixx. interpretib. additur 396.f
Doſitheus Hyrcanum & Alexandram Herodi prodit 524.f
Draconis leges de ſuppliciis antiquiſſ. 1035.c
Druma Gedeonis concubina 155.f
Druſilla Agrippæ filia 628.a
Druſium turris 747.e
Druſus Agippæ filius 628.a
Druſus Neronis filius, 629.a.634.e
Druſus turris 538.g
Drymos loci nomen 730.e
Dyſtrus menſis 132.e.366.e.381.f

E

Ebutius decadarchus. ſub Veſpaſiano 839.e. Gamalæ occiſus 865.e
Ecdippon locus 731.b
Edom, vide Adomus
Edraus dux militum Jonathæ 293.c
Eglon Moabitarum rex, qui Hebræos ſubjugarat, ab Jode interficitur 151.f
Ela capta & habitatores ejus extincti a Syriæ rege 321.e
Elanus Baſanæ filius altero regni anno occiditur, una omnis ejus ſoboles tollitur per Zamarem 284.d. & e
Elcana Judæ copiarum dux captus 321.f
Elcias Magnus, legatus Jud. 640.f
Eleazarus pontifex 2. d
Eleazarus Moyſis filius 61.e
Eleazarus Aaronis filius 107.g
fit pontif. 110.c
Eleazarus pont. moritur 141.b
Eleazarus Dodeiæ filius unus fortium Davidis 243.b
Eleazar quidam arreptitiorum medicus 258.a
Eleazarus Auranes Matthiæ filius 410.g. 411.a. fortiter ab elephanto conſoſſo opprimitur 420.c
Eleazarus phariſæus homo ſeditioſus convitiatur Hyrcano 453.d
Eleazarus quomodo pontificatum adeptus 392.a
Eleazarus theſauri templi cuſtos quomodo pactus cum Craſſo 478. d
Eleazarus Anani fil. pontifex conſtituitur unius tantum anni 619.c
Eleazarus Boethi pontifex conſtituitur 613.e. privatur pontific. ibid.g
Eleazarus gigas, quam vaſto fuerit corpore 625.d
Eleazari Aſamonæi filii fortitudo & mors 709.e
Eleaz. Dinæi, latro 691.f.695.a.795.a. 796.d
Eleazarus ſeditioſus exulat 682.c
Eleazarus Ananiæ pontificis filius, Romani belli ſeminarium fuit 809.g
rejecit Cæſaris hoſtias ibid.
Eleaz. Semæi facinus memorabile 844.d
Eleaz. duo ſocii contra Manahemum 812.e
Eleazari Simonis filii factio 904.c. 905.e
Eleaz. Simonis Gioræ ſocii mors 895.a
Eleazarus ſicariorum princeps Maſſadam obtinet 985.e
eius ad ſuos oratio 989.f
altera oratio de immortalitate animæ. 990.g.991.992. per totum.
Elephantis quomodo pugnatum ſub Antiocho Eupatore 419.f
Eleuſa oppidum, Sebaſte dictum 558. f
Eleutherus fluvius 742.b
Eleutheri equites 731 b
Eliabus architectus 78.b.88.e
Eliacias pontif. ſub Joſia rege 333.f
Eliacimus Joſiæ fil. antea Joacimus dictus, accepit regnum paternum, ſed tributarium jam factum Aegyptiis 336.a. etiam Babyloniis tributum cogitur pendere 336.e
occiditur 337.d
Eliacimus Joachini filius in pontificatum patri ſuccedit 370.f
Elias propheta tempore Achabi quæ prænunciaverit & geſſerit 285.e.286.a. 287. 288. 289. 298. 299. per totum. exemptus ex hominibus 300.b
Eliæ epiſtola ad Joramum Joſaphati filium ſceleratum regem 307.b
Elieneus Cithæi filius pontificatum accepit 678. f
Elis pontifex princeps Hebræorum 163.e
filii ejus ſcelerati 165.a
exitium ſuum cognoſcit 166.a
ipſius & filiorum mors 166 d. & f.
Eliſæus prophetiæ donum accipit, & Eliam comitatur 289.a
vaticinatur & aquam ſuppeditat Joramo Achabi filio 301.a
viduam a debitis liberat 302.d
Joramo infidias Syrorum indicat & Adadum capere ipſum volentem eludit 302.d.303.a
famis tempore vilitatem annonæ prænunciat 304.d
Adado mortem indicat ibid.e
Jeum ungit regem Iſraelitarum 308.b
Joaſus Joazæ filius ad ſe ægrotum venientem conſolatur 316.e
vita defungitur 315.g
cadaver occiſi a latronibus in ipſius monumentum injectum revixit 316.a
Elymus, elymi 14 f
Emian zona ſacerdotalis 84.e
Emmaus concremata 609.c
Emaus vicus. Vide etiam Ammaus.
Engaddi a ſicariis invaditur 887. f
Eniachin tribus ſacrata 872.f
Enochi mors nemini cognita 9.d
Enoſa civitas 7.c
Epaphroditus 2.b
Ephodes veſtitus 85.b
Ephorus hiſtoricus Gallos & Hiſpanos prorſus ignoravit 1039.a
Ephorus Hellanicum in plurimis oſtendit mendacem 1034.g
Ephremes Joſephi filius 44.d
Ephremes in numerum Jacobi filiorum adoptatur pro patre Joſepho 53.e
Ephremi pars quæ ceſſerit 141.f
Ephremitæ Gedeoni bellum inferre conantes placantur 155.d
Ephremitis tribus quomodo Bethelem proditione ceperit 146.c
Epicrates pecunia corruptus Scythopolim cum aliis aliquot civitatibus Judæis prodit 452.e
Epicuræorum error refutatur 355.b
Epiphania, civitas 14.d
Epiphanes & Callinicus filii regi, Antiochi Cæſennio Pæto pugna forti obnituntur 984.c
à Vologeſo Parthorum rege magnifice excipiuntur ib. e. Romam ad Veſpaſianum veniunt 985.a
Epomidis deſcriptio 85. f
Epulæ ferales Judæorum 775.a
Equitum Romanorum arma 836.d
Equus Modius Varo ſuccedit 1003.a
Erebinthonicus vicus 937.b
Erica prætorianorum Achazæ præfectus occiditur 321. f
Eſaias prodigium Ezechiæ regi exhibet 331. c. objurgat eundem propter theſauros Babyloniis monſtratos 331. d
Eſaiæ prophetiam cognoviſſe & credidiſſe Cyrum regem 357.c
Eſaiæ vaticinium depravatum 996. c
Eſaiæ nativitas 26.d. uxores 27.a

INDEX

circumvenitur à fratre ibid.d
iratus fratri reconciliatur 32.f
partitur cum fratre habitationem, vocaturque Adonus 36.a
Eſdras Judæorum apud Babylonem degentium pontifex, a Xerxe quæ & quanta impetraverit 367.f.368.a quomodo populum mundaverit, & legem ei prælegerit, ac rempublic. reformarit mortuusque ſit 368.369.370 per totum.
Eſcon puteus 26.g
Eſther puella quali fuerit forma 374.b ducitur uxor Artaxerxi, & coronatur regina ibidem
Judæorum cladem futuram cognoſcens regi indicat 379.c impetrat Judæis vitam 380.b
Eſſen, veſtis qualis 85.c.90.b
Eſſenorum ſecta 617.c.785.786.787. per totum.eorum mirabilis conſtantia, & virtus in bello cum Romanis 787.e. opinio de animæ divinitate ibid.g. aliud eorum & diverſum collegium 788.d
Ethæus Gitthæus Davidis ſectator præficitur exercitui 233.d
Eva quid ſignificet 5.b
ejus lapſus 5.e
Evæi populus 14.d
Evaratus Cous 760.a
Evemerus Græcus Judæorum mentionem facit 1051.a
Evilas, Evilæ 14.b
Evodus Neronis libertus 635.a
Eupolemo Græco in hiſtoria Judæorum venia concedenda quod Hebraice neſciverit 1051.b
Euphrates, fluvius 5.c
Eurycles Lacedæmonius impoſtor maximus Herodem circumvenit, & domum ejus ſubvertit 573.f.758.e.759.f
Eutychus Agrippæ libertus & auriga in vinculis detentus 631.b aperit Neroni malevolentiam Agrippæ 633.a
Eutychus, auriga Caji Cæſ. 672.a
Excæcantis aliquem pœna 128.c
Ezecielis prophetia 333.f
Ezecias Achazæ filius regnum obtinet paternum Hieroſolymis religionem collapſam reſtituit 323.per tot.
Palæſtinos bello vincit ibid.
à Senacheribo oppugnatur 328.a
in ſummam adactus deſperationem Eſaiam implorat 329.d poſteritatem à Deo exorat 331.a.moritur ibid.f
Exechias latronum princeps interficitur 725.f

F

Fabatus Auguſti ſervus 587.a
Fabatus procurator Cæſaris, pecuniis corrumpitur 764.d
Fabii centurionis fortitudo 720.b
Fames ingens 305.e.555.e
Fati potentiæ nemo poteſt reſiſtere 580.d
Fauces locus 98.b
Fauſtus Cornelius primus Hieroſolyma conſcendit 720.b
Felix Pallantis frater a Claudio ad Judæos miſſus 795.g
Felix præfectus militum Romanorum invadens Phaſaelum vincitur 491.a
Cl. Felicis procuratoris geſta 796.per totum. vide Cl. Felix
Ferrei montis ſitus 891.a
Feſtus procurator ſucceſſit Felici 798.a vide Porcius
Feſtorum deſcriptio 92.f.93.per tot.
Filii contumaces & protervi in parentes quomodo mulctandi 126.e
filiorum Iſraelis jura 121.
Flaccus Syriæ præſes 629.f
Flavius Joſephus. vide Joſephus
Flavius Sylva in adminiſtratione Judææ Baſſo ſuccedit 985.d
contra Maſſadam militem movet ibid. & 986.g. Maſſadam occupat & præſidium imponit, cum exercitu ad Cæſarem redit 994.g
Fletus, ſylva 119.c
Florus templi theſauris fruſtra inhiat, a cujus expugnatione depellitur 802.g
Flori novus dolus &, avaritia in oppreſſione Hieroſolymorum 802.f
mendacium apud Ceſtium 803. per totum. vide Geſſius
Fortes vere qui 206.c
Fortunatus Agrippę libertus Romam miſſus a ſuo patrono 638.c
Fratris uxorem ducere prohibitum 631.f
Fratris veri, quos & interitus ipſe ſociavit 1697.a
Frontonis geſta in cuſtodia 968.b
Fructus intempeſtivus & præmaturus 123.d
Furii centurionis animoſitas 720.b
Furum pœna 127.e

G

Gaba, quid ſignificet 186.a
Gaba equitum civitas cur ſic vocata 832.f
Gabaenorum injuria in uxorem Levitæ, & qvomodo ea propter mulctati 147. 148. 149 per totum.
Gabaon vicus 238.f
Gabaonitæ aſtu fœdus ineunt cum Jeſu 138. f. qui ipſis contra Hieroſolymitarum regem ſuccurrit 139.e
Gabath, Saul vicus 907.d
Gabinius præfectus militum Pompeji 473.c.ejus geſta 476. 477.478. per totum.
Gabinius Scauro ſuccedens quid geſſerit clari 721.722. per tot. 980.e
Gadara reſtaurata 720.f
Gadaræ optimates legatos ad Veſpaſianum mittunt, ſeque dedunt 888.e
Gadarenſes Herodem fruſtra apud Cæſarem accuſant 540.b
Gadæ nativitas 30.g
& filii ſeptem 52.c
Gadus propheta Davidi unius è tribus malis offert electionem 244.d
Galades colis & Galadena regio 32.e
Galatæ à quibus denominati 13.a
Galba imperator creatus 893.c
in medio foro necatus ibidem. 896.d
Gales inſectans Abimelechum Gedeonis nothum, proditur à Zebello 156.f
Galgala quid ſignificet 137.d
Galilææ & regionis trans Jordanem quanti reditus fuerint 782.g
Galilæa minor quæ 832.f
Galilææ utriusque deſcriptio ibid.
calamitas 834.per totum.
Galilæa tota à Romanis ſubacta 879.e
Galilæorum & Samaritanorum conflictus 794.g
Galilæi contra Romanos 828.f
Galilæi ab infantia pugnaciſſimi & omni tempore plurimi 833.a
Galilæorum quot millia Japhæ occiſa 848.g
Galilæorum nova inventa & factiones Hieroſolymis 897.b
Galliæ motus 890.b
Galliæ bellum deſiit ibid.
Galliæ ſitus deſcriptus 806.e
Galli centurionis facinus apud Gamalam 865.e
Gallos ſub mille & ducentis militibus ſervire, qvibus penè plures habuerint civitates 806.g
Gamala filius Jeſu 873.b
Gamala civitas rebellat 863.a
ejus ſitus ibid. & 846.
exciſa 868.b
Gamalenſium fides in Romanos 1000.f
Gamalenſium cum Romanis acres conflictus 864.865.866. per tot.
Gamalenſium cædes a Romanis 867.c
Ganges fluvius 5.c.
Garizin mons 383.g
Gaulanitis regio deficit ab Agrippa 1013.a
Gazam nequeunt capere Iſraelitæ 146.a
Gazæi a Jamnæo obſeſſi captique 419.c
Gazara Palæſtinæ urbs a Salomone bis ædificata 268.d
Gedeon quomodo Hebræos ſervitute exemerit 154.155. per totum.
quot filios habuerit 155.f
Geman vici ſitus 794.f
Gemello renunciat amicitiam Herod. 567.g.568.a
Geneſar lacus deſcriptus 619.d. 869.d. ejuſdem nominis deſcripta ibid.
Gentium enumeratio quæ Romano imperio ſubduntur 805.806
Gentium qui verenda Judæorum more circumciderunt, enumeratio 1027.a
Gentibus ſingulis quomodo a ſuis autoribus nomina ſunt indita 12.f 13. 14. per totum
Geon fluvius, & quid ſignificet 5.d
Geraſeni quomodo ſe erga Iudæos habitatores ſuos geſſerint 815.f
Gergeſæi, populus 14.d
Germanicus veneno ſublatus 621.a
Germanicus qualibus moribus 634.b
Germanicus Claudii Cæſ. frater 694.a
Germanus augur vinctus Agrippæ vincto vaticinatur 633.f
Germani qualis gens 661.c
Germanorum deſcriptio 807.a
eos octo tantum legionibus Romanorum domitos ibid.
Germanorum agmina & bellum civile ab Antonio primo & Mutiano ſedantur 893.d
Germani Capitolii collem occupant 902.e
Germani viribus corporum laudati 962.g
Germanorum magna ex parte defectio a Romanis 971.b
defectionis cauſæ ibid.
Gerſus Moyſis filius 61.e
Geſſius Florus Judææ procurator quomodo Iudæos ad arma contra Romanos capeſſenda compulerit 702.d
& quam malus fuerit vir ibid.
Geſſii Flori procuratoris qui Albino ſucceſſit, crudelitas, impudentia & verſutia 798.d
avaritia apud Cæſarienſes 799.d
nova crudelitas in Hieroſolymitanos 801.a. Vide etiam Florus
Getheris Arani filius 15.d
Getuli populus 14.b
Gigantum reliquiæ in Hebrone 145.f
Gigantum poſteritas a quibus perdomita 17.f
Gimon propheta Baſani quæ mala ipſum maneant, vaticinatur 283.f
Ginæa vicus 833.d
Giſcala Galil. oppidulum indomitū 868.c
Giſcala

Giſcala ſuccenditur & diruitur 1001.e
Giſcala à Joſephi militibꝰ diripitur, prædaq; popularibus conceditur 828. per totum
Giſcalorum ſtatus 1001.d
Glaphyra Archelai Cappadocum regis filia nubit Alexandro Herodis fil. 549.c. odio proſequitur Salomem 564.b. occiſo marito remittitur ad patrem cum dote 583.c
nubit Archelaꝰ Herodis filio, Alexandri fratri 613.f
item Jubæ 614.d
ejus ſomnium & mors ibid.e
Gobolitis regio 36.d
Godolias Acani filius præficitur reliquiis Hieroſolymorum 343.f
humaniter tractat Judæos profugos ib.
ejus pietas, ſed illi noxia 344.a
occiditur ibid.
Goliathi Gittæi ſtatura & inſolentia 187.e
interitus 189.c
Gomor, Gomarenſes 13.a
Gorgias a Juda Machabæo victus 414.e
vincit Joſephum Zachariæ 418.b
Gorion filius Joſephi, & Simon Gamalielis contra libertatis corruptores hortantur & concionantur 873.a
occiditur 885
Gotarzes Parthorum rex 688.a
Gotholia Achabi filia, uxor Jorami Hieroſolymorum regis 306.g
Davidis familiam quantum potelt tollit & regnum adminiſtrat 311.g 312.a. & regno & vita privatur opera Joadi 312. per tot. & 313.a
Græcorum & Judæorum diſſidium 649.c
Græcis turpiſſimum viſum Judæis inferiores fore 797.f
Græcos bis ternis faſcibus Romanorum obedire 806.a
Græcorum omnia nova & heri nuperque facta 1034.a
eorum regiones innumeræ corruptiones invaſere rerum memoriam delentes, ibid. Sera cognitio literarum ibid.
philoſophi primi Ægyptiorum Chaldæorumque diſcipuli 1034.e
Græci poſteriores Timæum in plurimis mendacem oſtendunt. ibid.g
Græcis ab initio nulla cura fuit hiſtoriæ conſcribendæ 1035.b
Græcorum hiſtoricorum elegans deſcriptio 1034. 1035. 1036. 1037. per tot.
Græcorum legislatores antiqviſſimi qui 1070.c
Græcorum dii deſcripti 1077. & ſeqq. per totum. eorum legislatores poëtis poteſtatem dederunt, ut, qvos vellent deos, introducerent, rhetoribus vero, ut decreta de rebuspublicis, qvæ vellent, conſcriberent ibid.
Grando apud Ægyptios ante Moſen nunquam viſa 64.b
Grapte cognata Iſatæ regis Adiabenorum aulam regiam Hieroſolymis ædificavit 897.e
Gratus militum præfectus Simonem Herodis filium obtruncat 608.a
ſuis ſuccurrit 608.e. 780.b
Gravidam calce percutiens quomodo plectendus 128.a
Gymnaſia Herodis 748.e

H.

HAi vide Aina
Heberus Hebræorum auctor 15.a
Hebræorum declinationis forma ibid.
Hebræorum nullus regnante Salomone ſervile opus faciebat 269.e
Hebræi bis ultra Euphratem ducti captivi 345.d
Hebron expugnatur, & conceditur Levitis 141.f
Hebronis oppidi antiqvitas 17.d
Hecatæus Abderita 1048.b. 1050.a
Hecatombæon menſis 110.c
Hecatontomachi Alexandri Jamnæi 457.f
Hellanicus ab Acuſilao de genealogiis multum diſcrepat 1034.g
Helcanes Levita & ejus uxores ac liberi 169.b
Helena Adiabenorum regina tranſit ad religionem Judaicam 683.f
ejus monumentũ Hieroſolymis 913.c
Helenæ Monobazi regis matris regia Hieroſolymis 920.c
Helias vide Elias
Heliopolis 53.a
Helonis principatus Hebr. 159.b
Heniochi Romanis ſubjecti 806.b
Heoron, arca tabernaculi 82.f
Herennius Capito procurator Jamniæ 630.c
Hermæus qvi & Danaus denominatus 1052.d
Hermippus Græcus hiſtoricus diligentiſſimus 1046.e
Hermogenes Græcus Judæorum mentionem facit 1051.a
Herodes Agrippæ frater, rex Chalcid. 679.f
moritur 690.d
Herodes Antipatri filius 479.d
Hieroſolymorum dux conſtituitur, Ezechiamqve cum aliis prædonibus afficit ſupplicio 483.b
infantum ob cædem exoſus dicit cauſam 484.b
præficitur Cæliſyriæ 485.b
Romanorum benevolentiam captat & aſſeqvitur 489.c
Malichum trucidat 490.f
Antigonum Ariſtobuli profligat 491.d
uxores & liberos ſibi parat, ac M. Antonium corrumpit ibid.e. & 492.a
accuſatus tetrarcha conſtituitur 494.a
ſtrenue pugnat ibidem
elabitur ex hoſtium inſidiis 496.b
difficilibus profectionibus exercetur usqve Romam 498.d
rex Judææ à Senatu Roman. declaratur 499.c
ex Italia navigat, & pugnat contra Antigonum 499.500
prodigioſe ſervatus bis 505.e. & f
Hieroſolyma expugnat, & Antigonum capit 507.c
Antonio donat 508.a
Ariſtobulum pontificem occidit 513.e
à Cleopatra ad ſtuprũ ſolicitatur 518.e
bellum Aretæ infert 519.d
concio ad milites 521.b
Hyrcanum occidit 525.a
quomodo amicitiam Antonii excuſarit apud Cæſarem, & regnum ab eo obtinuerit 526.d
Mariamnem uxorem interficit & magnifice donatur à Cæſare 529.a 530.b
necatam à ſe uxorem luget miris modis 530.e
efferatur ad cædem amicorum quorumcunque & ad omnia mala inclinat 531.d 532. 533
arces in ſuam tutelam extruit 535.a
fami urgenti ſuccurrit 536.b
quomodo ſubditos in officio continuerit 537.g
Cæſaream condiderit, & à Cæſare ſit muneratus 539.b. 540. 541
ſalutat Agrippam 540.b
extruit templum Cæſari, & tributorum partem ſubditis remittit, & conventicula populi prohibet, & Eſſenos magnificat 541.b
templum novum ædificat Hieroſolymis ſumtuoſiſſ. 543.e
legem ſtatuit de furibus novam 548.a
navigat ad Cæſ & reductis Roma liberis dat uxores, Agrippámqve honorat 548.549
qvartam tributorum partem ſuis remittit 553.d
ipſius familia domeſticis agitatur diſſidiis 554.c
filios ſuos apud Cæſ. accuſat 555.f
qvinqvennale certamen celebrat, arces condit 559.c
multaqve alia 561.b
qvalis ingenii, ibid. pecuniis deſtitutus Davidis ſepulchrum recludit 563.b. omnes conjunctos habet ſuſpectos 565. 566 567. 568. 569. à Syllæo iniqvè accuſatur apud Cæſarem 572.a
accuſat filios apud conſilium Berytenſe 578.a
ſtrangulat, 580.b
liberis ipſorum proſpicit 583.f
qvas ipſe uxores habuerit & ſobolem ib. 617.f
Antipatrum damnatum in vincula conjicit 591.e
morbo correptus teſtamentum conficit 591.f
morbus qvalis fuerit 597.e
ſub mortem liberaliſſimus & crudeliſſ. 598.b
vim ſibi conatur inferre, & Antipatrũ jubet occidi 599.d
teſtamento mutato moritur ac funeratur 600.c
teſtamẽto ejus confirmato qvantũ filiis ipſius patrimonium ſuperfuerit 611.e
præficitur Galilææ, & ſtrenue agit 725.f
accuſatur Hyrcano à malevolis 726.b
vindicat patris mortem 728.e
ejus victoriæ 729.b
accuſatur ib.e
qvomodo ſe geſſerit in pugna contra Antigonum & Parthos 730.f 731. 732. ædificat & multis premitur malis 733.f
Romam navigans jacturam facit ib.e.
rex Jud. conſtituitur 734.b
Antigonum expugnat & latrones 735. a. & ſeq. fratris mortem ulciſcitur 738.f
in gravia incidit pericula 739.b
Syros & Arabes vincit 742.e
conciliat ſibi Julium Cæſ. 745.b
ædificat, amicos ac parentes honoribus afficit 746. 747 748. & ſeqq.
athletam & venatorem agit ac bellatorem 749.d
diſſidet cum filiis duob. & uxore 749 f. 750. 751. concillatur filiis 751.g
iterum diſſidet cum ipſis 755.c
accuſat filios apud Cæſ. & Beryti 760.c
occidit 761.f. 793.g
occiſorum liberis proſpicit 762.c
qvot uxores & liberos habuerit 763.a
ejus domus iterum conturbatur diſſidiis 763.e
Phetoram extrudit 764.f
accuſat filium Antipatrum 770.d
morbo corripitur lethali 771.g. 772.a
crudelitas ejus & mors 773.e
qvomodo Romanum adduxerit exercitum 930.b
inſtaurat civitates 980.e. 988.e
Herodes Herodis fil. Juliada condit 618.f
tetrarcha fit, ibid. e, recipitur in amicitiam Neronis 619.d
qvomodo perierit 620.c

INDEX

Vitellii iram in se concitat 625. e
bello ab Areta superatur 626. e
Herodiadis amore capitur 626 b
uxoris importunitate in exilium detruditur 638. g
quali fuerit ingenio 679. f
Herodes Herodis fil. Tiberiadem & Juliopolim condidit 789. b
a Caio Cæsare ob avaritiam increpitus
in Hispaniam cum uxore fugit 790. d
quando decesserit & quos liberos reliquerit 793. f
Herodias Agrippæ soror, Herodis junioris uxor 626. b
odio prosequuta fratrem se suumq; maritum in exilium conjicit 638. g. 649. a.
ejus exprobrationes & stimuli 790. c
Herodion conditur 497. b. 732. 748. c
Herodotum cuncti mendacem ostendunt 1035. a. Romanorum non memnisse 1038. g
Herodotus erroris arguitus 279. a
Herodotus Halicarnasseus Judæorũ gentem non ignoravit 1047. a
Heroum oppidum 52. d
Hesiodus ab Acusilao in quàm magnis corrigatur 1034. g
Hettan prædium 272. a
Hezarbunis dux captus 455. b
Hieremiæ prophetæ vaticinium & epicedion Josiæ conscriptum 335. f. & seqq. damnatur, iterum absolvitur 336. f
aufugit 337. b
Hieremias in carcerem conjectus torquetur 339. c
in cœnosum puteum, præfocandus demittitur, verum rursus liberatur, 339. f. non vult proficisci Babylonem 343. b. donatur magnis muneribus & alia ejus gesta ibid. c
Hieremias consulens Joanni Careæ abducitur à eo in Ægyptum, ubi Ægyptiis captivitatem indicat 345. c
ejus vaticinia celebrata 929. e
Hierichus urbs 112. a
excinditur, & restaurator ipsius diris devovetur 137. b
Hierichus desolata 890. f
ejus agri descriptio ibid. g
Hierichontis fons ex pestilenti & infrugifero saluberrimus, & feracissimus ab Heliseo factus 891. d
Hierichuntii agri bonitas 141. c. 473 b. 518. d
Hieroboamus Nabathæi filius vaticinio cognoscens se futurum regem populum ad defectionem solicitat, effugit Solomonis iram 274. c
decem tribuum rex eligitur & Sicimis habitat 276. a
duasque vitulas aureas facit, & templa ibidem b
brachium ejus apoplexia tangitur, & inde a pseudopropheta seducitur 277. g. 278.
filio suo ægrotante quid responsi acceperit a propheta 280. b
contra Abiam ducit exercitum 281. a
vincitur ac moritur relicto regni successore Nadabo 282. c
familia ejus cuncta tollitur ibid. e
Hieroboamus Joæ filius regnum Israelitarum excipit 316. b
Syriam suo regno licet impius adiicit ibidem. moritur Zacharia filio hærede relicto 318. f
Hieronymus historicus Judæorum 1050. f
Hierosolymæ rex cum vicinis regibus occiditur 139. f
Hierosolyma oppugnatur, inferioreque parte capitur 145. f
Hierosolyma civitas Davidis dicta, & quomodo exædificata 218. b
Hierosolymorum thesauri auferuntur, mœnia ad trecentorum cubitorum spacium diruuntur per Joam 317. e
Hierosolymorum captivitatem qui prophetæ prædixerint 335 f
Hierosolymorum captivitas, direptio, & a fundamentis vastatio 342. per totum
Hierosolyma capitur ab Antiocho Epiphane, templumque ejus spoliatur & prophanatur 409. a
restituitur tam urbs quam templũ 415. d
Hierosolyma & templum a Pompejo expugnata 473. e
Hierosolyma diripitur a Parthis 497. d
Hierosolyma ejusque templum cur deus aversatus 695. d
Hierosolyma ad summum felicitatis evasisse fastigium & ad extremam esse dejecta miseriam 707. d
expugnantur ab Antiocho Epiphane 709. c
a Pompeio magno capiuntur 819. d
diripiuntur a Parthis 732. g
oppugnantur ab Herode 741. a. per totum
Hierosolyma Judææ umbilicus, ejusque situs. 883. g
descriptio 912. e. per totum & 1049 c.
Hierosolyma bello, dominatione, seditione laborat 887. g
Hierosolyma quando & quoties capta vastata 969. e
quando in ea templum ædificatum ibid. e. ejus origo & finis ibid. f
Hierosolyma non idem voce Judaica quod Græca significat 1059. d
Hierosolymitanis fame laborantibus succurrit Helena 686.
Hierosolymitanorum supplicatio 795. b
Hierosolymitani officiose Agrippæ, & Politiano obviam progressi 803. e
Hierosolymitanorum & Romanorum seditio 811. a
Hierosolymitanorum luctus publicus 813. e
Hierosolymitanorum turbæ & indignationes propter Josephum 856. d
Hierosolymitanorum miserabilis clades, & fuga ad Vespasianum 886. d e
Hierosolymitani prima aggressione superiores 907. f
in legionem decimam excurrunt 909. a
eorum insidiæ contra Romanos 911. b
seditiones perpetuæ 920. d. per tot.
conflictus cum Romanis 920. d. & seq.
pugnant circa machinas Romanorum 922. b
valde terrentur 926. e
eorum pertinacia 928. e
aurum deglutiunt 931. e
crudeliter afficiuntur 932.
Romanos inuitos ad suum excidium coegere 933. b
Hierosolymitanorum calamitas, & clades miserrima 932. 933
pertinacia crudelis 938. e
conflictus 935. e
fames 937. d
profugia ad Romanos 939. e
eorum qui transfugerunt, una nocte viscera duorum millium patefacta sunt 940. a
famis incrementum horribile 941. c
Hierosolymitanorum quam multa millia paucis diebus per unam portam ejecta 941. a
egenorum quod millia portis ejecta ibidem. b
conflictus cum Romanis circa aggeres 943. c. pugna magna & ferox 946. d
mendacia inter seditiosos 949. c
pertinacia insana ibid. pugna atrox circa custodias 950. d
pugna circa templum 951. e
dolus contra Romanos 953. b
fames 954. b. pugna circa porticus 956. a, circa templum 459. e
strages & fuga incenso templo 459. a
sex millia in porticum confugiunt, seque salvari ex propheta falso seducuntur 459 g. 960 a
plurimi confugiunt ad Titum 966 b
infinita multitudo venit ibid. strages crudelissima, incendium, fames, captivitasque 967. 968. per totum
Hierosolymitani soli qvanta bonitas 141. e
Hiezecielis prophetia 335. f. 338. e
Hin, mensura qualis 88. d
Hippeni Judæos suos cohabitatores male tractant. 815. d
Hippici curris descriptio 914. d
Hippodromos locus 773. c
Hiramus Tyriorum rex, Salomoni quid ad templum Hierosolymis contulerit 1042. c. mulctatus qvod Salomoni proposita ænigmata solvere non potuit ibid. f. ejus gesta ibid.
Vide etiam Iromus
Hispani quando & quemadmodum Romanis subditi 806. g
Historia apud Barbaros solennior quam Græcos 1038. b
historiæ scriptori quæ curanda 468. b
historiæ veritatem à Judæis honorari, à Græcis vero negligi 709. e
historiæ veræ qvod indicium 1035. e
historiarum scriptoribus non idem scopus 1. In principio
historicus mendax quantum à falsario instrumentorum differat 1024. e
historicus quis laude dignus 706. f
historici quod officium 1024. f
Holocautoma sacrificium cur dictum 91. a
Homeri poëmate nullum vetustius 1034. d
quomodo conservatum ibid.
homicidarum invitorum asyla 18. d
homicidii incerti inquisitio qualis fiat 122. f. 123. a
hominis creatio 4. e
hominis ætatis quis terminus præscriptus 8. e. 15. e
homines quando degenerare à virtutibus ad vitia cœperint 7. c
hominum commercia quibus vitanda 94. e
hominum ingenium quam sit malũ 197. a
Homonœa, loci nomen 1020. e
hortos pensiles a Nabuchodonosoro extructos 350. a
hospitii reverentia 20. a. 147. d
hyc vocis significatio 1040 e
hyoscyami descriptio 86. b
Hyperberetæus mensis 92. c. 263. b. 186. b
Hyrcanium vicus 742. d
Hyrcanus Alexandri Jannæi filius constituitur pontifex 716. d
fœderatur fratri & otiosam vitam elegit 468. d. & 717. d
cur ignavus habitus & fugerit ad Aretam 469. d
Scauri amicitiam frustra ambit 471. b
disceptat apud Pompejum cum fratre 472. a
redditur ei pontificatus 475. a. 481. e. honoratur ab exteris gentibus 482. d
honoribus ab Julio Cæs. afficitur 486. a. capitur & amputantur auriculæ ejus 497. c. 732. e
a Par-

a Parthis dimiſſus ad Herodem revertitur, a quo perfide tractatur 511. per tot. occiditur tandem ab eodem 525. a. 749. f quali fortuna per omnem vitam fuerit agitatus ibid.
Hyrcanus primus ejus nominis pontifex 614. d
Hyrcanus quomodo a Ptolemæo ſororio tractatus & Antiocho Eupatore, tum geſta ipſius 710. f
ejus felicitas 712. b
iterum fit pontifex 720. e. 724. f
pontificatus confirmatur & regnum datur Judææ 726. f
Hyrcanus Joſephi Tobiæ filius adoleſcens ingenioſus 404. 405. 406. per totum
ejus geſta & mors 407 d
Hyrcanus Simonis Matthiæ filius effugit Ptolemæi inſidias, & principatu potitur 448. c
oppugnatur ab Antiocho Sotere 449. a
pacem ab eo redimit ccc. talentis, Davidiſque theſaurum tribus millibus talentorum imminuit 449. g. 450. a.
urbes ab hoſtibus ablatas recuperat, pacemque cum Rom. init 450. d
Samariam obſidet & radicitus tollit, cumque deo colloquitur 452. per totum. ejus felicitas & mors 454. a
ſomnium de filiis quale aliquando habuerit 456. b

I

Iabinus rex Hebræos opprimit, opprimiturque ipſe 152. c
Jabiſſa civitas & Jabiſſenorum officium in Saulum & filios ejus extinctos 209. b
Jabiſus civitas capta, & omnes ejus habitatores cæſi præter cccc. virgines 149. b
Jachin, columna veſtibuli templi 261. b
Jacimus, vide Alcimus
Jacimus Zamaris filius eques 584. f
Jacobi filii Iſaci nativitas 26. d
præripit fratri benedictionem paternam 27. d
fugit fratris iram 28. b
dormienti viſio offertur ibid.
& nuptias celebrat 30. c
viſiones iterum 31. d
aufugit a ſocero 31. e
redit cum fratre in gratiam 32. f
luctatur cum ſpectro 33. b
Jacobus vocatur Iſrael ibid.
defodit Labani Deos 34. b
Jacobus partitur cum fratre hæreditatem paternam 36. a
opulentia ejus & felicitas 37. a
Joſephum luget 39 e
mittit filios frumentatum in Ægyptũ 44. f. proficiſcitur ipſe etiam cum omni familia 51. d
moritur 53. d
Jacobus & Simon Judæ Galilæi filii aguntur in crucem 690. c
Jacobus frater Chriſti lapidatur 698. b
Jacobi, rectoris Idumæorum proditio 894. g. 895. a
Jacobi ſeptimi ex fratribus Macchabæi ſupplicia & conſtantia 1096. b
Jaddus filius Joannis pontifex patris loco ſit. 383. b. Alexandro magno negat ſorum venalium rerum 384. d. placat eundem & impetrat quod vult 385. c
moritur 386. g
Jadon propheta Hieroboami idololatriam objurgat 278. e. diſcerpitur a leone 277. e
Jahel. vide Jale
Jairus Galadenus, princeps Hebr. 157. e
Jale Syſarem occidit 153. e
Jalus cuſtos theſaurorum Davidis 250. e
Jamiæ regni termini 1040. b
Jannæus Alexander, quære Alexander.
Japha vicus 1016. d
Japhæ munitiones 848. a
Japhetus filius Noe 11. d
ejus ſoboles quanta, & quibus gentibus nomina dederit 12. f 13. a
Japhthes accitur ad principatum Iſraelitarum 158. a
victor filiam ſuam deo mactat. ibidem. e
Jar, menſis 259. c
Jardan vicus 833. f
Jaſon, alias Jeſus, Oniæ pont. filius, pontificatum fratri extorquet 408. c
Jaſon ut pontifex conſtituntur quantum ærris numerarit Antiocho 1087. g
Jauanes Japheti filius 13. a
Jazarus pontificatu privatur 618 e
Jaziel propheta vaticinatur Joſaphato 298. c
Jazoron urbs ſpoliata & concremata per Judam Macchabæum 416. c
Iberi, populus 13. b
Ibes ſerpentibus infeſtæ 58. d
Ides ſcelus & ſupplicium 622, 623
Idumæa unde dicta 36. a
Davidi ſubdita 222. f
ejus tumultus 779. g
Idumæi, quomodo circumciſionem & religionem admiſerint 450. e
Idumæorum nationis deſcriptio 877
viginti millia cum ducibus quatuor Hieroſolymam veniunt ibid. g
ſeditio & tumultus 880. g
Idumæi cum viginti quinque millibus contra Simonem Gioræ 894. f
Joannis Leviæ pecunias prædantur 897. e ad Titum ſupplices veniunt 965. g. ſcelerata eorum facta repetita 980. a
Jeboſtus Sauli filius cõſtituitur rex 212. c
amittit regnum 214. b
occiditur per inſidias 216. c
ſepelitur honorifice a Davide 216. g
Jebuſæi populus 14. d
Jebuſæorum ludibrium in Davidem male ipſis ceſſit 217. f
Jechonias. vide Joachimus, nam binominis fuit
Jephthe. vide Japhthes
Jeſraela urbs 288. c
Jeſſæus filius Obedæ 164. e
Jeſſæi filii qui 186. c
Jeſus Chriſtus deſcribitur 621. f
Jeſus Anani filius prædixit Hieroſolymæ excidium 961. a
Jeſus Damnæi filius fit pontifex 698. c
Jeſus Gamalielis filius fit pontifex 699. a
Jeſus dictus Oniæ frater pontificatu honoratus, & mox eo privatus 408. b
Jeſus Naveci filius exercitui præficitur, & vincit Amalecitas 75. a
Chananææ explorationem indicat ſuis commilitonibus, & territis reddit animum 99 a
Moyſes eum ſibi ſucceſſorem deſignat 118 c
prædicit, quæ geſturus erat 131. c
Chananæam explorat 134. b
Jordanem cum exercitu ſuperat 135. f
Hierichuntem ſine labore capit 136. d
& Ainam excindit 138. d
Gabaonitis fœderatur, capitque quinque reges 139. b
reges Libano vicinos expugnat 140. c
munit civitates ibid. terram victoria quæſitam dividit tribubus 141. per totum. præcipit eis ut reliquias Chananæorum tollant 142. c
moritur 144. f. 145. a
Jeſus Phabetis filius pontificatu privatur 537. d
Jeſu pontificis ad multitudinem Hieroſolymitanam oratio 878. 879 per totum.
mors 882. e
ejus virtutes celebratæ 883. b
Jeſu Saphiæ filii facinora 1003. e. & 1008. 1009. 1020. 1021 per totum
Jeſus Sapphæ filius 822. d
Jeſus Thebuthi ſacerdos Titio ſacra donaria tradit 966. c
Jeſus Tobiæ filius quid geſſerit 857. 858. 860. per totum
Jeus Amaſis fil. Ramatham expugnat, & inungitur rex Iſraelitarum 308. b
Jezabelam & omnem Achabi & Ochoziæ cognationem tollit 310. a
Bali ſacerdotes extirpat 311. d
contemptor & ipſe numinis moritur
Joaza filio ſucceſſore relicto 313. f
Jeus propheta arguit Joſaphatum 297 a
Jezabela quam mala mulier 285. d
minatur Eliæ interitum 288. c
Nabathum curat lapidibus obruendum 289. d
præcipitata de turri ab equitibus proculcatur 310. a
Ilys, ager qualis 71. b
Immundi qui Moyſi 94. c
Impedimentorum cuſtodibus æque ac pugnantibus prædam partiendam 207. f. 208. a
Imperatores Rom. ſemper honoraverunt & ornaverunt templum Hieroſolymitanum, 940 e
Imperii Romani fines quouſque 805. f. 837. b
Indorum mortis deſcriptio enarrata 991. e
Injuria maxima quæ 122. d
Inventa debere reſtitui 127. f
Inundationis univerſalis deſcriptio 8. e
Joabi cum Abenero pugna 212.
Abenerum turpiter occidit 214. f. 215. a
exercitui præficitur Davidis 222. f
Syros vincit 224. e
Davidis nomine belligeratur fortiter 225. 226. per totum
ingenioſum commentum fingit 228. b
Abeſalomum interimit 234. c
Davidem Abeſalomum lugentem increpat 235 d
præfectura privatur 238. d
Amaſam interficit & Sabæum perſequitur, caputque ipſius ad regem perfert, & reſtituitur priſtinæ præfecturæ 238. f. 241. e
populum cenſet 244. b
occiditur 254. e
Joadus qvomodo Gotholiam regno ſpoliat & occidit, Joaſumque regno præficit 312. a. 313. a
ſtudet templo reſtaurando & moritur 314. a
Joachabis nativitas & quid ſignificet 167. a
Joacimus Jeſu filius pontifex 367. f
Joachimus Joacimi fil. in regnum paternum conſtituitur 337. d
abducitur in captivitatem Babylonem 338. a liberatus e vinculis regiæ præficitur 350. c
Joacimus Joſiæ, vocatur Eliacimus, accipit regnum patris tributarium Ægyptiis factum 336. a
tributarius etiam fit Babyloniis 336 d
occiditur 337. d

**

Joacimus pontifex mortuus 570. g
Joannes, alias Hyrcanus, vide Hyrcanus.
Joannes Ananiæ filius Gophniticæ & Acrabatenæ regionum rector designatus 822. e
Joannes Asamonæi fil. occisus 710. b
Joannis Baptistæ interitus 626. f
Joannes Careæ filius dux profugorum Hierosolymitanorum fideliter consulit Godoliæ 343 g
Ismaelem Godoliæ interfectorem persequitur 344. c
consulit Hieremiam, & ipsum in Ægyptum abducit 345. a
Joannes dux militum Jonathæ 293. c
Joannes Essæus Tamnam missus, ut toparchiam administraret 822. e
Joannes Gaddis Matthiæ fil. 410. g
Medabensibus Amaræis occiditur 428. c
Joannes Idumæorum dux ab Arabe quodam sagitta occisus 922. g
Joannes Judæ fil. in pontificatu succedit patri & fratrem in templo occidit 382. e
moritur 383. b
Jonathæ ac Judæ fratris Joannis interitum vindicat 382. e
Bacchidem adigit ad ineundam secum amicitiam 430. a
ejus amicitiam tam Demetrius quam Alexander Antiochi Epiphanis ambiunt 430. e. 431. b
Alexandro quam fuerit gratus 434. f
vincit Apollonium Davum 436. b
amicus fit Demetrio Nicanori 438. b
sociat se Antiocho Alexandri contra Demetrium 440. a
deseritur à suis, tamen vincit, & renovat fœdera 440. f
capitur per proditionem 444. d
occiditur ibid. g
Joannis Levi filii Giscalensis facinora 1001. 1003. 1004. 1005. 1006. 1013. 1014. 1016. per totum. Giscalam Josephi jussu muro cinxit 823. b
ejus proditio & doli varii 824. a
dolus novus 826. b
fuga cum mille Syris fugitivis 827. a
ad defectionem incitat 868 d
Titum fallere conabatur 869. d
Hierosolymam fugit 869. f
ejus excusatio apud Hierosolymitanos 870. f
Hierosolymitanis exitii causa 876. a
malitia, crudelitas & gesta 887. 897. 898. 920. 923. 925. 931. 932. 933. 936. 940. 943. & seqq.
Joannis Levitæ conflictus 905. a
Joannis pontificis monumentum 920. f
Joas seu Joazes Joazæ fil. patris regno potitur 316. a
moriens regnum filio Hieroboamo relinquit ibid. b
contemnit Amasiæ minas, quem capit in pugna 317. c
perit ibid. f
Joasus Ochoziæ filius qvomodo à Gotoliæ sævitia servatus, & rex constitutus 312. a
à religione deficit & legibus 314. d
Zachariam Joadi filium in ipso templo lapidat ibid. e
ægrotans occiditur 315. a
Joazarus dux missus contra Josephum Matthiæ filium 827. c
Joazarus Josepho invidet 1013. c
Joazarus privatur pontificatu 618. e
Joazas Jeu filius regnum paternum assequitur 313. g. 315. b
Dei beneficio liberatus moritur 315. d
Joazus Josiæ fil. regnum paternum capit, vir impius captivus in Ægyptum abducitur & moritur 335. g. 336. a
Jobacchus torrens 33. b. 111. d
Jobel fil. Lamechi 7. d
Jobelus qvid significet 96. e
Jobeli anni remissio & libertas ibid.
Jochabel mater Moysis 55. f
Jodes à Moabitis oppressos Hebræos libertati restituit 191. d
Johel Samuelis fil. qvomodo se in principatu gesserit 173. a
Jonas propheta vaticinatur Hieroboamo Amasiæ filio 318. a
quomodo ad Ninivitas missus sit, & in mare projectus ac à ceto haustus post triduum vivus in terram revomitus 318. c
Jonia unde sic dicta 13. a
Jonici Judæi apud Agrippam queruntur Gentilium injurias 550. e
Jonum in Judæos odium 398. d
Jonatas Anani fil. 676. e
pontificatum oblatum respuit ibid. & ejus gesta 795. d
Jonathas Asamonæi fil. Antiochi Epiph. filio reconciliatur, capitur à Tryphone & occiditur 710. e
Jonathas Sauli filius castrum Palæstinorum expugnat 179. e
hostes unico tantum armigero comitatus aggreditur 181. e
animosus & honestus 181. f
amor in Davidem 191. c. 193. c
fœdus cum eo 193. f
cadit in pugna contra Palæstinos 208. c
ejus posteri quo honore a Davide affecti 213. b
Jonathæ cujusdam Sadducæi cum Pharisæis contentio 453. f
Jonathas homo vilissimus provocat ad singulare certamen Romanos 952. c
Pudentem equitem Romanum interficit, & a Prisco centurione sagitta transfigitur ibid. & 953. a
Jonathas Matthiæ fil. 411. a
defuncto fratri Judæ succedit imperii administratione 428. a
Jonathas Pharisæus 1013. f
insidiatur Josepho, servatur 1018. 1019.
iterum insidiatur eidem 1020. 1021.
Jonathas pontif. perimitur 695. e
Jonathas pontifex primus Massadam ædificavit, & nomen id imposuit 987. d
Jonathas qui alias Jonadab, socius Ammonis 218. d
solatur Davidem 227. f
Jonathas Samæ fil. flevit virum sex cubitorum 242. f
Jonathas sicariorum princeps circa Cyrenen 996. e
ejus supplicium 997. d
Joppe à Cestii militibus capta, direpta & incensa 818. a
bis à Romanis funditus excisa 855. g
ejus situs descriptus ibid. c
Joppensium interfectorum quot millia 818. a
Joramus Achabi fil. in regnum paternum succedit 300. a
Moabitas expugnat 301. d
monitus ab Elisæo cavet Syrorum insidias 303. c
fame urgente Elisæum jubet interfici, cujus mandati eum mox pœnitet 304. b
liberatur ab obsidione Adadi 305. a
in oppugnatione Ramathæ sagitta vulneratur 308. a
occiditur ab Jeu, & cadaver ejus in agrum Nabothi projicitur 309. c
Joramus Josaphati fil. succedit in regnum paternum 322. a
fratres & amicos paternos occidit 326. f
deficiunt ab eo Idumæi aliæque gentes aliqvot 327. a
cognoscit suum fatum ab Elia, & mortuus tractatur pro merito 330. f
Jordanis refertus mortuis 894. a
Jordanis fontes & cursus 864. a
Josabetha Ochoziæ soror germana qvomodo Joasum servarit 311. g. 312. a
Josadochus pontifex Babylonem vinctus ducitur 341. a
eximitur vinculis 341. f
Josaphatus à commentariis Davidis 243. g
Josiphatus Asani fil. in regnum paternum succedit 282. a
præsidia urbibus suis imponit, & ea ipsam religionem restituit 284. a
quantos habuerit exercitus 292. a. 293. c. increpatur ab Jeu propheta 293. c
tatemque ac justitiam colit 297. a
Ammanitas & Moabitas citra sanguinem vincit 298. c
cum Joramo bellum infert Moabitis 300. d
moritur 321. f
Josephus Antipatri filius 715. d
oppugnatur ab Antigono 492. d
qvomodo perierit 524. e
arcanum non fatis continens 526. b
Josephus Salomes maritus Herodis mandatorum proditor occiditur 710. f
Josephus Cabeus pontifex 695. d
privatur munere ibid.
Josephus Caiaphas, quære Caiaphas
Josephus Canzi vel Camydæ pontificatum acquirit 683. e
eo privatur 692. c
Josephi Dalæi fatum miserabile 492. e
Josephus Ellemi filius 597. d
Josephus & Jesus pontifices cum aliis multis ad Romanos profugiunt 949. a
Josephus Gorionis filius, belli dux contra Cestium 822. c
Josephus Herodis nepos occurrit Varo 609. e
Josephus Itaburi montis planiciem castro circumdedit 855. f
interfectus Gamalæ 862. c
Josepho Matthiæ filio quæ causa fuerit Antiquitatum Judaicarum, & Belli Judaici historiæ descriptionis 12
suam historiam veracem affirmat & incorruptam 963. a
ipsius genus, filii institutio & doctrina, profectio Romam 938
naufragium passus à Poppea benigne donatur, & mittitur legatus in Galilæam 939. d
committitur ea ipsius tutelæ 1023. b
in quibus versatus sit periculis 1004. 1005. bello necessaria comparat, & oppida expugnat ibid.
Joannis insidias effugit & Jesu tumultum principis 1007. f
ignoscit capto Jesu, & cum Ebutio bellum gerit 1007. a
insidiis, calumniis variis petitus erat 1008. 1009. 1010. per totum
deficientes Tiberienses cohibet 1011. d. civitates munit 1013. a
insidias patitur, & somnio consolatur 1014. e
astutia ejus in cognoscendis insidiis 1016. a
Joannis consiliis contra ipsum quomodo occurrerit 1017. c
Jonatham insidiatorem ferrat, & legatos mittit Hierosolyma 1011. c

in salutis discrimen incidit 1019.f
accusatur a Tiberiensibus & irridetur, eorumque urbem cepit 1023. 1024. Simonem & Jonatham Hierosolyma mittit 1024.b
calumnias falsi historici depellit ibid. f.
historiæ suæ veritatem adstruit 1026.f
Sepphoritas servat 1027.f
Tiberiada servat, & Sepphorim capit, & profligatur a Romanis 1028. per totum. in pugna contra Silam prolabitur cum equo 1029.f
captus honorifice tractatur a Vespasiano Titoque, & captivorum multos liberat, falsoque accusatur 1030.e
uxores ducit, & liberos procreat 1031.f
qua diligentia quoque ordine bellum Judaicum conscripserit. 705. 706 707. 708. per totum
Josephus Matthiæ filius utriusque Galilææ rector designatus 822.e
ejus singularis industria. ibid. dolo Joannis Giscalæi subito oppressus 825.b
gesta contra Romanos 834.c
adventu Vespasiani in Tiberiada confugit 838.f
primatibus Hierosolymis e Tyberiade de rationibus belli scribit 839.b
Jotapatenis auxilio venit 839.840. 841. 842. per totum.
ejus machina excogitata contra arietis ictus 844.a
fortia facta 846.847. per tot.
qvomodo e catenis liberatus per Tytum & Vespasianum 991.b
ejus prolixa oratio ad Hierosolymitanos 917. 928. 929. 930. per totum. in deditione in puteo delitescit 870.f
ejus socii ipsum persequuntur ibid.
ejus oratio philosophica ad socios 872.a ejus socii cum ipso cædes mutuas sortiuntur 873.e
cum altero sortem evadit ibid.
ad Vespasianum ducitur ibid.
vaticinatur Vespasiano imperium Romanum 874. c
ferme exanimatur 939.c
ejus mater occisum credens cruciatur animo ibidem
curato vulnere rursus murum circuit hortando 939.e
mandata Titi Joanni Hebraice nunciat 948.a
eidem loquitur 949. per tot.
pro reliquiis civitatis frustra obsecrat 965.b
Josephus Medicaster defectionis autor 1012.f
Josephi filii Jacobi nativitas 31.b
fratribus cur exosus 37.c
venditur in Ægyptum 39.c
solicitatur ad stuprum a domina 40.a
somnia explicat 42.a. 43.d
e vinculis liberatur 43.c
præficitur Ægypto, nominatur Psontomphanecus 44 c
fratres capit ibidem
& miris exagitat modis 45. 46 per totum. cognoscendum se ipsis exhibet 50.d
patri adventanti occurrit 52.d.
moritur, & ossa ejus in Chananæam transferuntur 54.a
laudatur 1085.g
Josephus apud Vespasianum accusatus 997.c. quinque millium annorum historiam Græco sermone contexuit 1033.a. ejus historiæ certitudo 1037.c
dux ipse Galilæorum a Romanis captus ibidem
solutus vinculis cum Tito ad obsidionem Hierosolymorũ profectus. ibidem
Josephus belli historiam primum Vespasiano & Tito obtulit ut sibi testes essent 1037.e
Agrippæ regi eam dedit ibid.
Antiquitatis libros ex sacris literis interpretatus est 1038.a
Josephus Simonis filius toparchiam administrat 822.e
Josephus Tobiæ filius quomodo Ptolemæum Evergeten reconciliarit Judæis 402.b
festivum ejus responsum 404.e
uxores & liberi 403.e
Josephus Zachariæ fil. præficitur præsidio Hierosolymorum 416.f
vincitur a Gorgia 418.b
Josias Amasi filius patri in regnum succedit, optimam rempub. & veram religionem instituit sublatis idolorum aris & sacerdotibus 333.334. per totum.
moritur 335.e
Josue. vide Jesus
Jothamus Oziæ filius vir pius patri in regno succedit, Ammonitasque tributa pendere cogit, 320.e
filio Achaze successore relicto decedit 321.c
Jothanes Gedeonis filius parabolis ad Hebræos loquitur contra Abimelechum 156.a
Jotape Sampsigerami regis filia 618.c
Jotapatæ situs descriptus 840.c
Jotapatæ excidium Hierosolymæ nunciatum quali luctu urbem repleverit 856.a
Jotapatenorum conflictus acer cum Romanis 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. per tot. calamitas miserabilis 845. 846 847
Jotapateni cujusdam capti a Vespasiano constantia 849.f
Vespasiano produntur ibid.
demum expugnantur ibid. eorum quot millia occisa & capta 870.e
Jous mensis 110. c
Jozarus constituitur pontifex 597.d
privatur eo 613.e
Iramus amicitiam cum Davide init
Irenæus orator 603.b
Iris quid designet 11. a
Iromi cum Solomone amicitia & mutua eorum beneficentia 258.b. 259.a
quibus donis fuit remuneratus a Solomone 267.d
Isacus nascitur & circumciditur 21. e. ducitur sacrificandus 23. a ducit uxorem 26.a. nascuntur ei gemini 26.d. Abimelecho exosus reconciliatur, & fodit puteos 27.a. fallitur ab uxore ib.c. moritur 34. e
Isacharis sors 141.g
Isboseth. vide Jebosthus
Iseremoth locus 97.e
Isiacorum scelus & supplicium 622.a
Isidis statua & templum tollitur 623.c
Ismael Fabi filius pontificatu vix dum nacto exuitur 619.c
Ismaelis Abrahami filii nativitas & circumcisio 19.d Arabum autor est 21.f ducit uxorem. gignit fil. xii. 22.c
Ismael Phabæi filius constituitur pontifex 696.c
Ismael regii generis Judæus Godoliam interficit 344.b quantum cædem etiam aliorum hominum fecerit præter Masphatenses abductos ibid.
Israel quid significet 33.c
Israelitæ inhumaniter tractantur ab Aegyptiis, necantur, & gravibus laboribus atteruntur 54.f. labor augetur 62.d. quantus eorum ex Ægypto migrantium numerus 65.d
transeunt mare rubrum! 67.d
armis Ægyptiorum se muniunt 68.c
obmurmurant Moysi 71.d
coturnicibus pascuntur mannaque 72.e
ab Amalecitis prælio infestantur 74.b
collatio ad tabernaculi structuram 77.g. seditionibus agitantur & puniuntur 95.e. 98.a
negatur eis ingressus in Chananæam 99.d
Israelitæ insciο Moyse cum Chananæis pugnantes vincuntur 75.a
quæ eis triginta octo annis in deserto obvenerint 109.110. quales milites fuerunt 110.f. Amorræos extinguunt 111. per tot. a Madianitorum puellis seducuntur 114.f
eos excindunt 117.e. Hierichuntem delent 136.g
item Ainam 138.d. partiuntur Chananæani, & quisque in suam sortem mittitur 141.d. commoventur inter se propter aram in ripa Jordanis extructam 143. c. quomodo se gesserint post Jesus mortem 145.e. omisso bello agriculturæ dant operam 146.c
eorum prælium cum Benjamitis 148.c
Chusarthi Assyriorum regi subjiciuntur octo annis 150.e. a Moabitis subjugantur, a Jode libertati restituuntur 151.a. iterum a Jabino opprimuntur 152. c. per Deboram redimuntur ibid. ab Amalecitis & Madianitis septem annis misere tractantur 153. d restituuntur libertati per Gedeonem 154. f. sub Abimelecho male habentur 156.d
jam ab Ammanitis, sed per Japhthem liberantur 158.d
cæduntur a Palæstinis & fugantur 166.b
vindicantur in libertatem a Samuele 171.d
male tractati ab Ammanitis liberantur a Saulo 178.a
cæduntur a Palæstinis 208.b
civili bello laborant 212
Israelitæ quot annis post Jesum nequiverint Chananæos ex Hierosolymis ejicere 218.e
Reliqua ipsorum gesta sub regibus cõprehenduntur. Ezechiam regem restituere religionem conantem condemnant. & prophetas occidunt 323.f
transferuntur in Mediam & Persidem & quo tempore id factum 324.g
Itaburius mons 141. g situs 866.f
Italiæ bella civilia 896.d
Ithaciæ seu Hirenes concubinæ Ptolemæi Physconis sobrietas 1064
Ithamari domus privatur sacerdotio 254.c
Ithobal Tyriorum ac Sidoniorum rex 311.d
Jubal & ejus inventa 7.d
Juctas Heberi filius quos liberos habuerit 15.b
Jucundus Herodis satelles falso accusatus torquetur 574.b
Judæa latronibus expletur 698.d
Judææ regio ubi præstantissima 719 b
Judææ descriptio 833.d
Judææ nulla pars erat quæ non una cum Hierosolymis interiret 888.c
Judæus vivus captus, Titi jussu crucifigitur pro muro Hierosolymæ 933.d

Judæi quando primum cœperint appellari 372.b
Judæis permittitur a Cyro redire Hierosolyma, & templum ibi ædificare iterum 357.b
impediuntur ab ædificando 360.a
a Dario Hystaspis filio liberi & immunes facti juvantur in urbis & templi restauratione, & quot eorum Hierosolyma reversi sint 262.f
quando templum absolverint 366.c
eorum reip. quæ forma fuerit & quomodo mutata ibidem
duas tribus Hierosolyma redire volentes per Asiam & Europam degere, reliquas vero decem ultra Euphratem esse 368. f
armati laborant 372.d
in summam calamitatem per Amathem deveniunt 376.a
quomodo a Bagose tractati 382.f
quomodo ab Alexandro Magno 385.d
quomodo sub Ptolemæo Philadelpho 392.b
& inde quomodo ab Asiæ regibus aliisque honorati 397.398
misere ab Antiocho Epiphane tractati 408. usque 419 sub Demetrio 422.a cum Romanis primum fœdus ineunt 424.c in summa calamitate constituti post Judæ casum 425.e
quando primum Romanis subditi 475.c. quibus honoribus & beneficiis ab iisdem affecti 485.e
Judæorum cum Samaritis contentio propter templum 433.g. 434.a
Judæorum sectæ quot 442.d
Judæi quam sint religiosi 474.b
Judæorum Cyrenensium & Asiaticorum legatio ad Cæs. propter Græcorum molestiam 561.d
Judæi seditionem excitant 596.601.604 605. 606.607.608. per totum
Judæorum constantia pro tuendis legibus 621.b. 640.a
Judæorum miseriæ sub Felice 695.a
Judæorum & Græcorum apud Alexandriam seditio 649.c
Judæi male a Babyloniis tractati Seleuciam migrant 649.e
Judæorum & Philadelphensium dissidium 682.a
Judæorum 20000. a seipsis contrita 691.a
eorum & alia clades ibidem
Judæorum cum Syris dissidium 695.g
Judæorum pontificatus & principatus successio & mutatio 700.c
Judæorum epulæ ferales 775.a
Judæorum contra Archelaum accusatio & petitio 781.f
Judæi Petronio supplicant 791.b
Judæorum tumultus sub Cumano & calamitas 794.a
Judæorum & Syrorum seditio circa Cæsaream 797.d
Judæorum sub Albino Hierosolymis seditio 798.b
alia sub Floro Cæsareæ 799.b
Judæorum dispersio in totum 809.d
Judæi legatos ad Florum & ad Agrippam regem mittunt 810.f
Judæorum contentio cum Romanis ibid.
Judæi contra Judæos in Scythopoli 814.d
Judæorum Alexandriæ occisorum quinquaginta millia 817.b
Judæorum & Romanorum strages in sepulchris Hierosolymæ 818.e
Judæorum victoria insignis contra Cestium 820.
unde elati facti 830.e
Judæi a Romanis profligantur 831.d. 848.c
Judæorum clades ab Idumæis facta 882.b
Judæorum circa sepulturam cura ibid.f
Judæorum in Massada immane facinus 994.b
Judæorum apud Alexandriam & Thebas interitus 995.d
Judæorum genus vetustissimum ex origine domestica 1033.a
Judæorum cura conscribendæ historiæ 1036.a
Judæorum cur rara mentio in Græcis historiis 1033.c.1038.b
eorum apud antiquissimos nomina 1040.g. eorum egressus ex Ægypto mille annis ante Iliacum bellum 1042.a
Judæorum magnanimitas & clementia in quo consistat 1088.e
eorum leges optimæ 1080.f
omnes populi eorum æmuli ibid.
Judæorum fides & auxilia contra Ægyptios Rom. præstita 1064
merita Augusti Cæs. epistolis comprobantur ibidem
Judæorum integritatis testimonia ab Alexandro, Ptolemæis omnibus & senatu Romano, imperatoribusque maximis facta 1064.1065
Judan Amasiæ regis mater 316.a
Judas, Judæi 14.b
Judæ portio in terra Chananæa 141.e
Judæ nativitas 30.f
consilium de fratris cæde vitanda 39.b
homo vehemens 46.d
filii tres 52.b
Judæ tribus gesta post Jesu mortem 145.c
Judam inter xii. fratres principatum obtinuisse 249.e
Judas Asamoniæ filius quid contra Antiochum utrumq; fecerit, & quomodo religionem instaurarit ac perierit 709.c
Judas Capsæi vir strenuus 441.d
Judas Eliasibi fil. in pontificatum patri succedit 382.e
Judas Essæus propheta 713.c
Judas Ezeciæ latronis filius Archelai regnum affectat 607.d
tumultum excitat 780.a
Judas Gaulanites Galilæus seditionem inter Judæos concitat 616.c
ejus secta 617.b
Judas Jairi latenter inter Romanorum manus effugit 983.d
Judas Judæ filius præfectus Simonis cum decem contubernalibus deliberat murum tradere Romanis 938.g
Judas Macchabæus 410.g
Patri in administratione succedit 412.d. Apollonium & Seronem præfectos superat & occidit ibid.e
Gorgiam & Nicanorem vincit 414.e
itidem Lysiam 415.b
templum purgat & instaurat ibid.d
vicinos molestos domat magnis stragibus 416.b
Nicanorem cum suis copiis delet 423. f. creatur pontifex, & fœderatur Romanis 424. b
cadit 425.e
Judas Sepphoræi sophista 772.b
Judas vates 855.b
Judicum status quis 178.e
Julia uxor Cæs. Augusti 559.d
Juliæ Augusti quid ab Herode legatum 599.f
Juliani centurionis fortitudo & fatum 947.a
Julius Cæsar Pompejum fugat, & bellum eum Ægyptiis gerit 479.f
amicus & benefic. usus in Judæos 481.a. parat expeditionem contra Scipionem & Catonem 485.d
occiditur 489.a
Julii Cæs. magnificentia, & liberalitas in Herodem 516.& seqq.
vincit M. Antonium 524.a
occidit eum cum Cleopatra 528.e
Julius Capella 1000.f
Julius Lupus Cæsoniam cum filia interficit 667.c
interficitur & ipse 973.b
Jupiter Olympius 652.e
Jurisjurandi modus 24.f
Izatæ regis filii & fratres Tito supplicant 964.d

L

Labanus Bathuelis filius 15.f
dolose cum Jacobo agit 30.c
persequitur fugientem generum 31.d
Laboſardachus Niglasaris filius in paternum regnum succedit 350.d
Lacedæmoniorum amicitia cum Onia pontifice 407.b
Lacedæmonii cum Judæis societatem & fœdus faciunt 442.b
Lacedæmonii quando & quemadmodum Romanis subditi 805.e
Lamechus, pater liberorum LXXVII. 7.d
Largius Lepidas decimæ legionis præpositus 956. f
Latopolis 65.c
Latronum colluvies Hierosolymis 871. e.872. eorum facinora ibid.
Latronum turba in Judæa 694.f 695.f. 999.f
L. Lentuli decretum pro Judæis 488.c
Lepid. a Caligula occisus 653. f. 656, c
Leprosi quatuor Syrorum castra urgente inedia invadunt 304.f
Leprosorum conditio 94.c
& quod alicubi sint in precio ib. e
Leuces loci descriptio 988.f
Levi, militum præfectus 1013.b
Levis nativitas 30.e
ulciscitur sororis stuprum 34.a
filii ipsius tres 52.a
Levias traditur 871.g
occiditur 871.a
Levitæ uxor quam nefande a Gabaonitis tractata 147.c
Levitæ ejus prudentia ib.e
Levitarum numerus 97.a
Levitis ac sacerdotibus civitates cum suo agro & decimæ adscribuntur 108.g.109.a
earum civitatum nomina 142.c
Levitæ usum vestis lineæ impetrant 699. d
Levitica tribus deo dicatur, cui tabernaculi cura committitur 94.a
Lex Moysis cur a poetis aut prophanis historicis non tractata 391.e.397.c
Legis & præceptorum Dei pulcherrima explicatio 1073.1074 1075.1076.1077. per totum
Legis nomen apud Græcos olim non fuisse 1070.d
Leges Moysis ad mores pietatemque pertinentes 111.a. 112.
Liæ & Rachelis æmulatio 30.e
Libri duo & viginti apud Judæos chronici 1036.e
Liberius Maximus jussu Vespasiani Judæis stipendium indixit 983.d

Lybia dicitur Aphrica 24.d
Libys Libya 14.a
Linguarum multarum cognitionem cur Judæi non magni faciant 703.a
Longævi cur primi homines 11.b
Longinus tribunus a Judæis occisus 820.f
Longini equitis Romani forte factum 924.c
Longini juvenis Romani facinus 953.f
Lotus adoptatur ab Abrahamo 15.g
captivus abducitur 18.a
servatur de excidio Sodomitarum 20.d
Loti uxor in salis statuam versa ibid.
filiæ cum patre coeunt ibid.f
Lucilius Bassus legatus Herodium castellum capit 980.b
Machærunta quoque 983.a
Jardem Sylvam oppugnat 983.b
Lucius Annius Gerasam capit, & mille juvenum interficit 893.a
Luctus tempus 126.d
Ludas, Ludi 15.a
Ludi Circenses 654.b
Luminum festivitas, & ejus institutio 415.e
Lupus Alexandriæ rector ad Vespasianum scribit de seditione Judæorum 995.e. templum Oniæ ablatis donariis claudit ibid.
Lustrandi populum modus 109.g. 110.a
Lustrationis tabernaculi modus 88.c
Lydda civitas à Cestio exusta 818.e
Lydi olim Ludi dicti 15.a
Lysanias Ptolemæo Mennæi patri successit in regnum 490.d
interficitur a Cleopatra 519.a
Lysanias Parthos in Judæos incitat 730.c
Lysiæ committit Antiochus Epiphanes filium suum, & bellum contra Judæos 413.d
Lysias vincitur a Juda Macchabæo 415.b
occiditur a Demetrio 421.g
Lysimachus fratrem suum occidit, & Gazam prodit 459.e
Lysimachus Hellespontum occupat mortuo Alexandro 388.a
Lysimachi portentosa de Judæis mendacia confutata 1058.1059.1060.1061 1069.1070. 1077. per totum

M

Macedones transisse pedites mare Pamphylium 68.b
Macedones quando Romanis subditi 806.a
Macedones Ægyptios subjugarũt 1068.e
Macchabæi natu maximi & primi inter septem fratres supplicia crudelissima & ipsius cum insigni tolerantia sermones 1083.a
ubi historia Macchabæorum fratrum
Machæra dux Rom. legionum qualiter se gesserit apud Herodem 503.d 738.b
Machir, tertii ex fratrib. Macchabæi constantia 1094.b
Macherunthi Romanis persuadent ut præsidio suo decedant 816.b
Machærus quomodo capta a Romanis 982.c situs ejus descriptus 980.c
Macho capta & deprædata 222.c
Macro præfectus prætorianorum militum 633.b
Madianitarum filiæ Israelitas illiciunt ad delinquendum 114. 115 per tot.
cæduntur cum suis regibus 117.f
Madianitæ Hebræos subigunt 153.d
cæduntur maxima strage 155.a
Madiana civitas 59.d
Madus, Madæi 13.a
Magnus campus regio 1014.e
ejusque descriptio 891.a
Magoges & Magogæ populi 13.a
Magus Ægyptius pseudopropheta triginta millia hominum seduxit 797.a
cum paucis fugit ibid.d
Magi & latrones iterum Judæos afflixerunt 797.c
Magorum turba in Judæa 694.g 695.e
Malichus exactionum collector pro Cassio 727.d
novas tes molitur & veneno tollit Antipatrum ibid. luit pœnas 727.e.728.a
Malichi Arabũ regis perfidia 494.a 733.b
Malchus Arabiæ rex Vespasiano in auxilium misit quinque millia peditum. equites mille 834.f
Malichus Judæorum dux 721.e
auxiliatur Gabinio contra Alexandrum Jannæum 476.c Antipatrum veneno tollit 490 interficitur ibid.f
Malthace uxor Herodis moritur 778.e
Malorum hominum mos 594.b
Man vox interrogativa 73.c
Manachases vestis qualis 84.b
Manahemus Essenus Herodem puerum scholas frequentantem salutat regem 542.a
Manahemus Judæ Galilæi fil. Massadam invadit 811.g.812.a
velut rex Hierosolymam redit & princeps seditionis sit ibid.
interficitur 813.a
Manahemus occiso Seleuco regnum sibi vindicat & Thapsenses excindit, ac post a Phullo pace redempta moritur 320.b
Manasses Josephi filius 44.d.52.b
Manasses in numerum Jacobi filiorum adoptatur 53.e
censetur loco Levi 96.f
Manassæ pars dimidia Chananææ 141.d
Manasses Ezechiæ filius regnum paternum assequitur impiissimus, & prophetarum occisor captus a Babyloniorum rege tandem in principatum restituitur, & pietati studet prioribus mutatis moribus 332. per tot. moritur relicto successore regni filio 332.g
Manasses Joannis pont. fil. ducit uxorem Sanaballitis filiam Hicaso vocitatam 384.b
Manasses fit pontifex 401.b
Manasses trans Jordanem missus, ut toparchiam administraret 822.e
Mandra, locus 344.f
Mane, quæ diei pars 4.c
Manethon Ægyptius historicus 1039.d
ejus historiæ compendium 1039. 1040 1041. per totum
Manethon antiquitatem Judæorum confirmat 1042.a
Ægyptiacam historiam se ex sacris literis interpretaturum professus 1052.a
ejus historia emendata ibidem. & 1054.a
Manethonis mendacia confutata 1053, 1054. 1055. 1056. 1057. 1061. per tot.
Manna qualis cibus 72.g
Mannæus Lazari ad Titum profugit 941.a
Manoches Zelotypus Sampsonis pater angelum excipit 160.a
Mar locus cur sit vocatus 70.c
Mara quid significet 163.e
M. Agrippa. vide Agrippa
Marcus Alexandri Alabarchæ fil. 673.e
M. Antonius, quære Antonius
M. Anton. Julian. procurator Judææ 956.f.
Mardochæus dux Judæorum Babylone deducendorum Hierosolyma 363.f. 367.d
Mardochæus Esteræ patruus 374.b
regi insidias prodit 374.g
Judæorum calamitatem Esthetæ indicat 376.c
afficitur summo honore 379.b
Amanis potestatem & bona accipit 380.b
Mare rubrum Judæis transitum concessisse, & Pamphylium Macedonibus 67.e.68.b
Mare vas templi cur sic dictum 261.b
& quam fuerit capax, ejusque usus ibid.
Mareone Græcis Samaria 285.a
Maresa urbs 283.a
Mariæ Eleazari filiæ facinus horrendum comedentis filium 955.a
Mariamne Agrippæ filia 628.a
Mariamne Alexandri Aristobuli & Alexandræ filia, uxor Herodis 512.b
occiditur a marito 530.b
Mariamne Alexandri filia uxor Herodis Antipatri 729.d
ejus insolentia in maritum 750.a
occiditur 750.g
Mariamne ab Archelao marito transit in thorum Demetrii Alexandrini 693.f
Mariamne Moysis soror 56.b
moritur 109.f
Mariammes turris descriptio 914.g
Marisa civitas devastatur 732.d
Marsoname, mensis 9.a
Marsus Syriæ præficitur 676.e
defert Agrippam Claudio Cæs. 677.d
excipitur ab Agrippa, cui fit exosus 678.e
Marsias Agrippæ libertus 630.b
Tiberii mortem patrono suo nunciat 636.d
Marthace Archelai mater moritur 605.e
Marullus præses Judææ constituitur. 637.c
Massabazanes quid 84.e
Massadæ castelli descriptio 887.f
Massatæ castelli situs descript. 986.g.987 a. commeatus & apparatus qui decem millibus virorum sufficerent 988.c
Masnaemphthes pileus 84.e
Masphatis civitas, & quid significet 171 g.
Matathias Asamonæi filius occidit Bacchidem, & duces expellit Judæa, ac moritur 709.b
Mathanes, Balis sacerdos trucidatur 313.b
Matthias Anani fit pontifex 676.e
privatur sacerdotio 678.f
Matthias Apsalomi, vir strenuus 441.d
Matthias Joannis filius sacra prophanare renuit, veramque religionem fortiter tuetur 410.g. 411. per totum
instructis filiis moritur 412.d
Matthias Margaloti seditionem movet 596.a
exuritur vivus 597.e
Matthias Margali sophista 772.b
Matthias pontifex mittitur ut Simonem Gioræ Hierosolymam introducat 898.a
Matthias Theophili constituitur pontifex 589.c. privatur eo munere 597.c
Matthiæ Boethi mors crudelissima 938.c
Maxilla, locus 161.g.162.a
Mazaca civitas 13.b

Madabenſes Amaræi, Joannem Gaddis interficiunt 428. c
expugnantur ab Hirtano 450.d
Medimnus Atticus & Siculus 100.b
Medi populus 13.a
Medi quod in Aſia regnaverunt Græcis cogniti 1038. f
Megaſſari facinus audax 937.b
Megaſthenes hiſtoricus 1045.b
Mela legatus Archelai ad Herodem 575.a
Melcha Aranis filia 15.d
Melcha Saulis filia datur nuptum Davidi, marito periclitanti ſuccurrit 190.f 192.b. datur alii nuptum 202.a ridet maritum 220 d
Melchiſedecus rex Solymæ Abrahamum convivio excipit 18.d
Meliis impoſuit Pſeudalexander 783.c
Memnonis ſepulchri deſcript. 790.g. 791.a
Memphiboſtus Jonathæ filius humaniſſime a Davide habitus 223.c delatus Davidi occurrit victori 237.a
Memphitarum deditio 724.c
Menander Epheſius ſingulorum regum actus apud Græcos & Barbaros conſcripſit 1042.g
Mendæ civitas 337.d
Menedemus Philoſophus 396.d
Menelaus, qui alias Onias, Simonis filius propter amiſſum pontificatum deficit a patriis legibus 408.d abducitur captivus & occiditur 421.c vide Onias
Menſa tabernaculi 83.b
Menſæ a Ptolemæo Philadelpho Judæis donatæ deſcriptio 403.d
Menſis anni primus Moyſi quis & cur 9.a
Menſuras quis excogitarit 7.c
Meroe unde dicta 38.f
Meſas, Meſanæi 15.a
Meſchus, Meſchini 13.b
Meſopotamiæ difficilis tranſitus 24.f
Meſre, Meſræi 15 f
Meſræi filii quibus populis nomina impoſuerunt ibid.
Meſſala rhetor patrocinatur Herodi 493.g
Meſſalina a marito Claudio Cæſ. ob zelotypiam trucidata 694.a
Methir, tunica pontificiais 84.f
Metilius præfectus a cædo reſervatus 813.d
Metilius Romanorum præfectus legatos mittit ad Eleazarum ibid.b
Michæas propheta, vulnerare ipſum nolenti male ominatur, 292.e Achabo malum nunciat, quare in carcerem coniicitur ibid.g Achabo interitum prædicit 294.d
Michæas propheta 336.g
Michole uxor Davidis. vide Melchá
Mileſius arcis Damaſci præfectus quomodo Philippum Grypi filium tractarit 462.a
Militis cujuſdam facinus contra ſenatum Romanum 791.g
Militis Rom. impudentia quantam cladem Judæis dederit 691.b
Militis Moſaicos libros diſcerpentis pœna ibid.c
militiæ qui non commodi 129.f & qui ab ea immunes ibidem.g & ſeq.
Mina quantum pendeat apud Judæos 478.c
Minæus Ægypti rex, Memphis conditor 268 f
M. Minucianus 660.a. 671.e
Miſael appellatur Miſaches 346.a
Miſas Moabitarum rex propter negatum Joramo tributum quo neceſſitatis perveneris 300.c
Miſenum oppidum 652.c
Mithridates ærarii Cyrii præfectus 358.b
Mithridates occiſus 473.b
Mithridates Pergamenus Peluſium expugnat & Ægyptios vincit 480.b ejus geſta 714.a
Mithridates quomodo ab Anilæo tractatus, quomodo ab uxore, deque ejus victoria 648.d. per tot.
Mnaſeas Græcus hiſtoricus 1051.a
Moabitæ penitus fracti a Davide 221.d
Moabitæ & Ammanitæ ſocii, mutuo ſeſe interimunt 298.e iterum ſternuntur & prædantur 301.d
Moabus, Moabitæ 21.a
Molonis mendacia de Judæis 1061.d
Monobazus Bazeos Adiabenorum rex quomodo Judaiſmũ ſit amplexus 687.c ejus regnum 920.c
Monobazus Monobazi filius prorex conſtituitur 684.f rex fit 689.e
Mons Samaron, locus 281.b
Montem in alium locum devolutum 319.f
Mortem præter Dei voluntatem non venire 132.b
Moſes, qualis fuerit vir 3.
Moyſis nativitas 55.a quomodo ſervatus 56.b cur ſic vocatus ibid.f adoptatura regina 57.b
Moyſes diadema regium pedibus calcat ibid.c præficitur exercitui Ægyptiorum & Aethiopas bello vincit 58.b ducit Tharbin uxorem 59.b fugit Ægyptios ibid.c Raguelis filiab. opitulatur contra paſtores, exquibus unam ducit uxorem ibid.f. conſpicatur rubum ardentem in Sina 60.b confirmatur ei libertatio Iſraelitarum 61.f edit miracula, nomen Dei cognoſcit, redit in Ægyptum ibid. edit prodigia apud Pharaonem 61.f 62.63. educit Iſraelitas ex Ægypto, & quantus eorum numerus 65.b cujus ætatis fuerit cum eos educeret ibid.e traducit eos per mare rubrum incolumes 67.d aquam amaram facit potabilem 70. 71.a. coturnices & manna impetrat à deo 72.e ex petra aquam elicit 73.f cum Amalecitis pugnat 75.b decem præceptorum tabulas a deo acceptas populo exhibet 96.g quadraginta diebus in Sina detinetur 97.c. Aaroni fratri ſacerdotium confert 87.e dedicato templo victimas offert 89.a in tabernaculo Deum conſulit 90.f tribum Leviticam Deo dedicat 94.a cenſet omnes tribus præter Leviticam, & ordinat profectioni belloque neceſſaria 96.f. mittit exploratores in Chanaæam 98 d Coræ factionem compeſcit 104.d ejus juſtitia 106.f. luſtrat populum 109.g. Sehonem & Ogum reges delet 111. per tot. Madianitas cum ſuis regibus cædit 117.e. Jeſum ſibi deſignat ſucceſſorem ibid.g morituras quid ſuis prædixerit 119.b quas leges præſcripſerit 120.f uſque 136 exhortatur Jeſum ut in Chanaæos exercitum ducat 131.c nube circumdatus diſparuit 132.d lugetur triginta diebus a populo. ibidem.f
Moyſes fabulose dicitur fuiſſe leprosus 84.d vir admirandus 99.f
Moſeos quinque librorum ſcopus 1036.f
Moſes apud manethonem prius Oſarſiphus ſacerdos Oſireos dei Heliopolitani dictus 1053. g. 1054. g
Moſes Ægyptiis vir divinus habitus 1070. d. ejus tempora quibus vixit deſcripta ibid. ejus virtus & geſta 1070. 1071. per tot.
Moſollani Judæi nobile factum 1049.f
Muchæus ferit ſententiam contra Vaſten regem 373.f
Mulierum potentia 361.f
Mundi & univerſorum creatio 4.b
Mundum providentia dei regi 355.a
Mundus quomodo Paulinam conſtupraverit 622.f
Murus triginta novem ſtadiorum cum tredecim caſtellis circum Hieroſolymam triduo ædificatus 937.b
Muſicorum inſtrumentorum Davidis regis deſcriptio 242.g
Mutiani & cæterorum rectorum petitiones 890.g
Mutianus Romam ingreditur cum exercitu 902.g

N

Naamis uxor Abimelechi Bethlemitæ & quid ſignificet 163.c quomodo Ruthem inſtituerit 164.b
Naaſes Ammanitarum rex Hebræos crudeliter tractans a Saulo occiditur 178.b
Naaſes junior Ammonitarum rex injuriis afficit Davidis legatos 223.f
Nabæotes, Nabatæa regio 22.c
Nabalus vecors & malus conviciatur Davidi 200.g quid ſignificet 201 c moritur ibid. f
Nabla, inſtrumentum muſicum 243.a
Nabrodes. qualis vir 11.f. 14.b
Nabuchodonoſorus rex Babylonis bello infeſtat Nechaum Ægypti regem 335 d Joacimum occidit, & Hieroſolymitanorum præſtantiſſimos Babylonem abducit 337.d duces ejus qui urbem Hieroſolyma ceperunt 341.b quomodo capti Sedeciã tractavit 142. e Hieroſolyma penitus excindenda, & templum ſpoliandum, populumque Babylonem traducendum curat 342.a Cœlen Syriam ac Ægyptum perdomat 345.c Judæorum nobilium quorundam pueros inſtituit & caſtrat ibid.f ſomnium, cujus erat oblitus, vult ſibi indicari & explicari, quod facit Daniel 346.f. moritur 349.c. geſtorum ejus repetitio 350.d. poſterorum ejus finis 352.a
Nabuthus propter negatum regi fundum lapidibus obruitur 189.d
Nabuzardanes mittitur Hieroſolyma ad templum ſpoliandum 342.a
Nacebus Arabum dux cæſus 571.c
Nachores Serugi filius 15. c quod habuerit liberos ibid.

Nada-

Nadabus Hieroboami filius accipit regnum paternum eum paterna malitia, occiditurque cũ omni familia 282.d
Nain vicus 894.d
Nais a Caine condita 7.d
Nais vicus 691.e
Narbathæ regionis ſitus 799.f
Narbathene toparchia a Ceſtii equitibus vaſtata 818.a
Naſamones quomodo Romani ſubjugarint 807.d
Nathan propheta 220.e
mittitur ad Davidem increpandum 226. e. indicat quomodo Adonias ſibi regnum uſurparet 247.c
Naumi prophetia de excidio Ninivitarum 321.a
Nazaræi deo devoti 109.b
Neceſſitate in bello nihil pugnacius 839.g
Neceſſitate laborantes ſublevare, hominis decentiſſimũ & deo gratiſſimũ 205.e
Nechias qui & Pharao Saram rapuit 928.f
Nechaos Ægypti rex contra Babylonios proficiſcens impeditur a Joſia, quem occidit 355.e
captivum abducit Joacum filium ejus 336.a
Nechaum bello petit Nabuchodonoſorus 336.c
vincit ibid.
Neemias quantum juverit Judæos apud Xerxem 371.d
Neerda urbs 644.c
Nemrod, vide Nabrodes
Nephani ſingulare certamen cum fortiſſimo Palæſtinorum 242.e
Nephthalimi nativitas 30.f
filii ejus 32.c
Nephthalitarum ſors 142.a
Neronis geſta & præcipue contra Judæos 795.g
Neronis imperium quandiu duraverit 893.b
Nero contemptor nationis Judæorum 968.e
Nero indignatur ob res minus proſpere geſtas in Judæa 830.a
Veſpaſianum ad regendos exercitus in Syriam mittit ibid.c
Nero, quære Tiberius & Domitius
Neronias dicitur Cæſarea Philippi 698.f
Neruis cur Judæi abſtineant 33.c
Netiræ & Philippi fratrũ ſortia facta 844.e
Nicanor perfidus contra Judam Macchabæum pugnans, cum ſuo exercitu victo extinguitur 423.f
Nicanor amicus Titi ſagitta vuln. 920.g
Nicaule regina Ægypti 269.b
Nicolaus Damaſcenus Judæorum patronus 398.e
Nicolai Damaſceni hiſtoria de Herode culpatur 563.c
Nicolai Damaſceni legatio nomine Herodis ad Cæſarem 575.g
ſententia de duobus ejus filiis damnatis 578.f
actio contra Antipatrum Herodis filium 591.c
patrocinatur Archelao 604.e
Nicolaus Damaſcenus rerum Judaicarum ſcriptor 1065.
Nicolai rhetoris oratio pro Judæis Jonicis 550.g
Judæos coram Cæſare arguit, & reges purgat 782.f
Nigro Peraitæ qui Idumæam regebat, a Judæis mandatum, ut ducibus pareret 822.d
Niger Idumææ rector in Salis oppidum Idumææ confugit 831.f
iterum fugit 832.a
Niger Peraita, Silas Babylonius, & Joannes Eſſenus, duces Judæorum contra Romanos 831.b
quomodo occiſus 885.c
Nigliſar Abolamarodachi filius regnum patérnum accipit 350.d
Nilus fluvius 5.d
Nilus uſque ad Elephantinem navigabilis 894.b
Ninum quis condiderit 14.f
Ninus regia Aſſyriorum 330.d
Niſan, menſis 9.a.64.g.93.a. 366.f
Niſibis regio 687.e
Niſibis urbs 644.d
Noba oppidum ſacerdotum 195.a
excinditur cum univerſis habitatoribus 196.f
Nobilitas generis nulla inter Judæos 104.f
Nobilitatem generis unde Judæi diſcernant 989.a
Noe vel Nochus vir pius ſceleratorum commercia fugit 8.c
Noe quomodo arcam conſtruxerit & e diluvio ſit ſervatus 8.e
ejus filii quales 11.d
vini uſus repertor inebriatur 14.e
Norbani interitus 661.e
Nubis ſupra tabernaculum præſentia quid ſignificarit 97.b.99.c
Numidius Quadratus Syriæ procurator 692.b
& ejus geſta 795.c
Nymphidius homo nequiſſ. 893.c

O

OBadamus arcam hoſpitatur 220.a
Obedes filius Bozi & Ruthes 164.c
Obedias jumentorum Achabi curator, vir pius, prophetas liberat 286.e
quomodo uxor ejus vidua per Eliſæum ſit a debitorum moleſtiis liberata 302.b
Obelas propheta captivos Benjamitas & Judæos liberat 322.a
Obedas ſeu Obodas Arabum rex 566.b
ſuperat Alexandrum Hyrcani 714.d
Ochobatus militum Jonathæ dux 293.f
Ochoſias Achabi fil. regnum paternum accipit 295.f
ex caſu moritur 299.b
Ochoſias Jorami fil. paternum regnum recipit 307.g
ſagitta ictus ab Jeu perit 309.e
cognati ipſius interimuntur 310.f
Octavia Claudii Cæſ. filia 694.a
Officioſi quando plerunque ſint homines 205.e
Ofilius Phaſaelum monuit de inſidiis cavendis, & juvat eum 495.f
Oges rex excinditur 111.e
quantus vir fuerit & quanta ejus ditio ibid.
Olda prophetiſſa vaticinatur Joſiæ regi 334.b
Oliveti mons 695.e
Olurus vicus 895.b
Olympus ad Cæſ. mittitur 760.c
Olympius Jupiter 651.e
Onias & Doſitheus Judæi duces libetaverunt Alexandriam 1063.c
Onias Jaddi filius patri in pontificatum ſuccedit 386.g
Onias Oniæ fil. templum in Ægypto ædificat 433.a
Onias Oniæ fil. pontifex quanta mala fecerit Hieroſolymis propter Tobiæ filios civitate ejectos 708.e
Oniæ, filii Simonis amicitia cum Ario Lacedæmonum rege 407.c
Menelaus dici voluit 488.e
vide Menelaus.
Onias Simonis Juſti fil. pont. 392.a 401.b
Onias alius pont. 407.a
Onias Simonis pontifex a Ptolemæo rege Ægypti impetrat locum condendo magnifico templo 996.a
Oniæ pro Cleopatra regina bellum ſuſcipientis geſta 1064.
Onias, vir juſtus qui pluviam precibus impetrarat, lapidibus obruitur 470.d
Oniæ regio 480.d
Ophnes ſceleſtus filius Elis 164.f.165.a
Ophres Abrahami filius occupat Libyam 24.d
Opobalſamum ubi & quomodo proveniat 473.b
Optimatum adminiſtratio Hieroſolymis qualis & quandiu 173.d 367.a
Ordeum, frugum omnium viliſſimum 154.e
Oribus rex occiſus 155.b
Orientis totius nobilitatem præcipuam in Italia ſervire 807.c
Orodes Artabani fil. Parthorum rex conſtituitur 620.g
Oſeas rex Iſraelis conſtituitur, vir impius 323.a
vivus capitur ab Aſſyriis, & transfertur cum univerſo regno Iſraelitarum in Mediam & Perſidem 324.g 325.a
Otho imperator declaratus milites ſuos contra Vitellii exercitum duxit 893.d 896.d
ſemet occidit ibid.
Othonis imperii termini ibid.
Otrus Armaniæ dominus 15.a
Oza attingens arcam exanimatur 219.g
Ozæ percuſſio, locus ibid.
Ozias Amaſiæ fil. regnum Judæ patre mortuo capit 317.g
natura bonus & gnavus multis devictis gentibus urbem reſtaurat 319.a
deficiens a pietate lepra percuſſus moritur 319.f. 320.a

P

PAcorus rex Mediæ 688.a
conjugem & concubinas captas ab Alanis centum talentis redemit 985.c
Pacorus Parthorum rex contra Judæos pergit 730.d
Pacorus Pacori regis pincerna explorat Judæam ibid.
inſidiatur Phaſaelo 495.c. 730.g 731.a
& Herodi 731.g
rex Syriam occupat 494.d
occiditur 503.d
Patina Claudii Cæſ. uxor 694.a
Palæſtina ſitus, & ejus gentis odium in Hebræos 66.a
Palæſtinos Sampſon vexat 161.c
Palæſtinorum contra Hebræos expeditio & victoria 166.b
arcam e ſuis finibus remittunt Hebræis 170.c
Palæſtini cum Judæis prælliantes nunc vincunt, nunc vincuntur 165.166. 172.173.
iterum bellum eis inferunt 187.d
cæduntur 189.d

denuo redintegrant bellum, ſed infeliciter 191.g
Cillanorum agrum invadunt 197.g
Sauli ditionem invadunt 199.a
eum cum filiis occidunt 208.e
Paleſtinos David ſuperat 219.c
penitus ſubigit 221.c
Pallas Neronis libertus 696.f
Palmarum fructus præſtantia 619.a
Palmira urbs, 268.f
Pamphylium mare Macedonibus tranſitum præbuiſſe 68.b
Panes propoſitionis 83.d.93.f
Panium, locus 541.c.746.d
Panii pulchritudo naturalis Agrippæ divitiis accurata 860.g
Pannychis concubina 717.g
Paphlagones populus 13.c
Papinius tribunus 655.c
Pappus Antigoni dux quid contra Herodem geſſerit 505.d.739.c
occiditur 740.b
Paradiſi deſcriptio 5.b
Parricidium quam grave ſit crimen 593.c
Parthi Antigonum reducunt in regnum, Hyrcanumque cum Phaſaelo captivos abducunt 494.c. 496.a
Hieroſolyma diripiunt 497.c
profligantur 503.d
Parthorum mutabilitas 619.f
Parthi Armeniam bello amittunt 625.b
Paſchæ inſtitutio & celebratio 65.a. 93.a 136.b. 602.a
Paſini caſtrum 15.a
Patriæ cauſa nihil non faciendum 206.a
Paulina quomodo a Mundo conſtuprata 622.f
Paulinus Lupo in adminiſtratione Alexandriæ ſuccedit 996.d
templum Oniæ penitus ſpoliat & inacceſſum facit ibid.
Pauſanias Ceraſtæ fil. Philippi Macedonis interfector 383.c
Peccata unde maxime naſcantur 184.e
Pecoribus olim omnis barbarorum poſſeſſio conſtabat 60.b
Pecuniam publicam nullam eſſe Judæis, quam ſacram illorum templi 478.f
Pecuniam votivam ubi depoſuerint Judæi 644.d
Pedanius legatus 760.e
Pedanii equitis forte factum 912.a
Peluſium urbs 184.e.894.b
Peluſium capitur 480.d.724.c
Pentecoſtes feſtivitate Judæos iter non facere 450.b
Pentecoſte unde dicta 778.g
Peræa regionis deſcriptio 833.c
Percuſſus in rixa quomodo vindicandus 118.a
Perſæ populus 14.f
Perſarum mos in bibendo 373.d
Perſarum lex de uxoribus ibid.e
Perſarũ contra Græcos expeditio 1034.e.
contra Ægyptios 1068.b
Perſæ in Aſia regnaverunt 1038.f
Perſicarum rerum ſcriptores probatiſſimi inter ſe diſcordant 1035.a
Peſtis quam ſæva invaſerit Davidis regnum propter recenſitum populum 244.f
Petephres liberaliter tractat Joſephũ 39.f
Petilius Cerealis proconſul Germanos ad ſobrietatem coegit 975.e
Petra magna, locus 198.g
Petra, quæ olim Arce, civitas 110.b
Petra, quæ Receme 117.e
Peronius Ægypti præfectus Herodem juvat famis tempore 536.c
Petronius præſes Syriæ conſtituitur 649.f
gratificatur Judæis cum ſuo periculo 641.d
Petronii epiſtola ad Doritas pro Judæis 675.f
Petronii adventus terribilis ex Antiochia in Judæam 790.e
Petronius Judæos adhortatur ad Cæſaris ſtatuas recipiendas 791.c
Phaceias Manaemi filius, patri in regnum & crudelitatem ſuccedit, trucidatur 320.d
Phaceias Romeliæ fil. vir impius, regnum Iſraelitarum occupat ibid.
Achazem oppugnat 321.d
Phalec quid ſignificet 15.b
Phalegus Heberi filius ibid.
Phaniſus Samuelis filius e rure abſtractus ad pontificatum 872.f
Phanaſus pontifex a ſeditioſis conſtituitur 700.b
Phanuel locus cur ſic dictus 33.e
Pharaones cur Ægyptiorum reges dicantur, & quando ſic appellari deſierunt 268.f
Pharaothes Ægypti rex Abrahami conjugem concupiſcit 17.a
Pharaothis duritas & malitia in Hebræos 61. 62. 63. 64. 65. per totum
dimiſſos inſequitur 65.f
cum omni exercitu deletur 67.f
Pharæ filii duo 52.b
Phari inſulæ deſcriptio 894.c
Phariſæorum ſecta 442.d
autoritas 453.b. 463.e
Phariſæorum ſecta qualis 585.f
Phariſæi 617.c
Phariſæorum exiſtimatio 716. e
& quomodo ſe geſſerint regnante Alexandra ibid.
Pharmuthi menſis 64. g
Pharnaces patrem Mithritatem Ponti regem occidit 473.b
Phaſaelus Antipatri fil. 723.d
præficitur militibus 725 .e
ſuperat Felicem 729 a
accuſatur a Judæis ibid e
circumvenitur a Pacoro 730.g
occidit ſeſe 731. e
Phaſaelus civitas 748.c
Phaſaelus, turris & oppidum 560.a 606.b 784.b.779.b.914.e
Pheroræ Antipatri filio committitur cura commeatus 502.c
donatur ei caput Pappi præciſum 506.a
aſſequitur tetrarchiam 541.b
Herodis filiam unam reſpuit uxorem ducere 564.b
alteram ejus ducit ibid.
Pheroras Antipatri fil, Herodem fratrem accuſat ipſius filio 565.b
Salomen accuſat Herodi 565.f
diſſidet ficte cum Antipatro patris filio 585.c
moritur, & uxor ejus accuſatur veneficii 587.d
Pheroras Antipatri filius 723.d
quid geſſerit 736.f
odit Herodis filios 754.g
accuſat Salomen 755.c ſeipſum prodit & reconciliatur Herodi 757 g
rejicitur ab eodem & moritur 764.f
Pheroræ uxoris inſolentia 763.e
Phiala lacus 860.f
Philadelphenſium cum Judæis diſſidium 682.b
Philippus Ptolemæi Minnæi filius 723 g
Philippus Amyntæ filius cæſus 659.d
Philippus Antiochi Grypi fil. Syriæ partiimperans Antiochum Cyzicenum ſuperat 459 g. 460.a
cum fratre Demetrio pugnans totius Syriæ dominus conſtituitur 461 f
Philippus Archelai frater, quamobrem a Varo Romam præmiſſus 782.a
Philippus Herodis filius conſtituitur tetrarcha 599.f
ſuccurrit fratri Archelao 610.b
portionem regni paterni conſequitur 611.e
calumniatur a fratre Antipatro 767.c
Philippo Herodis filio quæ regiones ceſſerint 782.g
Cæſaream ad Jordanis fontes & Juliadem condidit 789.b
Philippus Herodis frater moritur, & quam honeſtus fuerit vir 625.f
Philippus Jacimi filius Agrippæ copiarũ præfectus 584.f
Philippus Jacimi filius Agrippæ præfectus 1001.f
quomodo in periculis ſervatus, ejusq; geſta 1003.a.1012.d
filiæ ejus duæ in excidio Gamalæ ſervatæ 868.b
Philippi Macedonis interitus 383.d
Philippo uni amicorum committit Antiochus Epiphanes regnum & filii tutelam 419.b
regnum affectans afficitur ſupplicio 422.d
Philiſtinus, Philiſtini 14.c
Philo Judæorum legatus a Caligula repulſus 649.e
Philo hiſtoricus 1051. b
Philoſophiæ tria genera apud Judæos 784.g
Philoſophi apud Indos Calani, apud Syros Judæi dicuntur 1047.g
Philoſophorum de Deo diſcordes ſententiæ 1072.f
Philoſtephanus Ptolemæi Lathuri dux 417.g
Philoſtratus hiſtoricus 1045.b
Phineas ſacræ pecuniæ cuſtos 966.d
Phinees Zambriam occidit, & exercitui cõtra Madianitas præficitur 116.f.117.c
Phinees domus ſacerdotio donatur 254.c
Phinees filius Elis pontificis malus 164.f
Phineeſes legatur ad Rubelitas & Gaditas cum reliqua dimidia tribu 143.e.
ſuccedit patri in pontificatum 145.b
Phiſon fluvius, & quid ſignificet 5.c
Phœbus Agrippæ legatus a Judæis interemptus 816.c
Phœnicibus pecuniæ amor Græcorum commercium fecit 1038.e
Phœnicum antiquiſſima rerum memorabilium traditio 1035.g
teſtimonium de Judæis 1039.c. 1042. 1043. per totum.
Phœnicum hiſtoriæ 1046.a
Phora quid ſignificet 5.c
Phraates Parthorum rex humaniter tractat Hyrcanum 511.d
a ſuo filio occiſus 619.f
Phraates Phraatis filius parentem occidit & matri miſcetur, exul perit 619.f 620.a
Phruræa feſti dies 382.d
Phryges populus 13.c
Phutes, Phuti 13.g
Phyſcon Ptolemæi Epiphanis filius 488. a
Pilatus a Tiberio in Judæam miſſus 789. c
Cæſaris

Cæſaris imagines Hieroſolymæ intulit ibid. quæ cum Judæis Cæſareæ egerit ibid. Hieroſolymis ſtatuas iterum tulerit ibid.f
Judæorum tumultus propter Cæſar. imagines 789.c
tumultus alius ob Corban theſaurum ſacrum ibid.f
Pileus pontificis qualis 86.a
Pinea ligna ex terra aurea 271.a
Piſo legatus Pompeji 473 f
Piſtus nobilis defectionis a Romanis autor 1000.f.1005.c
Pitholaus Hieroſolymitorum præfectus 476.c.723.c. transfugit ad Ariſtobulum 477.b
occiditur a Caſſio 479.d
Placidi & Joſephi velitationes circa Ptolemaïda 1015 c
Placidus tribunus in exercitu Veſpaſiani 834.b.in Galilæam maximam multitudinem occidit 837.d
a Jotapata repulſus ſe fugit ibid.
quomodo Itaburium montem occupaſſit 866.g
geſta contra Gadarenſes 888.d
Platane, vicus Sydoniorum 760.f
Plato veritatem de deo proferre timuit 1071.f.1076.d. Moſen imitatus 1079.b
Plinthines ſitus 894.b
Pliſtorum apud Dracos ſecta 618.b
Polemon, Ponti regulus 678.d
Polemon circumciſionem admittit & Bernicem ducit uxorem 693.e
Politianus tribunus cur a Ceſtio Hieroſolymam miſſus 803.c
ejus oratio & geſta ibid.
Pollio Phariſæus Herodi amicus 510.b 541. f
Polybius Megalopolitanus hiſtoric.1065
Polycrates Lacedæmoniorum nobilitatem fœdare tentavit 1051.c
Pompejus qualibus munetibus honoratus, & quæ geſſerit 471.e
ejus virtus 474.g
Pompejus Magnus Hyrcani & Ariſtobuli cauſam cognoſcit 718.d
Hieroſolyma capit 719.e. 720.b
Q.Pompejus Cos. 672.a
Pompeji malitia in oppugnandis Judæis 808.d
Ponderi quis invenerit 7.c
Pontificis connubium & puritas 95.e
Pontificis ornatus qualis 84.b
Pontificis ſummi qualis electio 1073.c
Pontifices Hieroſolymis qua fraude creati ſint 872.e
Pontificum & ſacerdotũ diſſidium 696. c.
Pontificum iniquitas 698.d. origo,& qui ad eam dignitatem admittantur,quotque fuerint ab Aarone uſque ad finem belli Judæorũ cum Romanis 700.a.701
Pontificum templi Solomonis enumeratio 342.f
Pontificatus quando primum ad plebejos translatus 475.d
Pontificatum ſolere perpetuum eſſe 513.e
Pontificiæ ſtolæ cuſtodia apud quos fuerit 624.c.
Pontificiæ ſtolæ cuſtodia repetitur a Fado 682.d
Pontius Pilatus Judææ præſidet 619.d
Judæos afficit contumeliis 621.b.623.g
accuſatur a Judæis & redit Romam 624.a
Popedius 634.f
Poppæa Neronis uxor 697.e.999.d
Porcius Feſtus Judææ procurator,& quæ ſub eo ſint geſta 696.e.quære Feſtus.
Poſidonii mendacia de Judæis 1065.
Prætoriani milites 668.d
Prætorii in caſtris Rom. deſcriptio 835.e
Prandium qua hora faciant Judæi ſabbato 1010.d
Principes ſinguli dedicato tabernaculo quid donarint 90.d
Priſcus centurio Jonatham Judæum ſagitta transfixit 953.a
Priſcus ſextæ legionis dux a Judæis occiſus 820.
Procymatium unde dictum, & quomodo extructum 538.f
Procymia 747.e
Prodigia excidium Hieroſolymæ præcedentia 960.e
Prophetis & pontificibus ſolis poteſtas data hiſtoriæ condendæ 1036.a
Prophetico ſpiritu ubi multi ſint correpti 192.f
Proſeucha domus precationis 1020.c
Protagoras ab Athenienſibus vix mortem effugit 1079.f
Providentia deimundum & omnia regnat 355.a
Pſeudalexandri geſta 612.c
quomodo deprehenſus ab Auguſto & remex factus 613.d
vide etiam Alexander falſus.
Pſeudopropheta Hieroboami ſeductor 277.b
Ptolemæus Agrippæ & Bernices procurator a Joanne Giſcaleo ſpoliatus 814.f
Ptolemæus Epiph. moritur 407.g
Ptolemæus Evergetes Philopatoris filius quomodo ab Onia irritatus 401.b & iterum reconciliatus ei per Joſeph.402.c
Ptolemæi Evergetis geſta poſt captam totam Syriam 1064.b
Ptolemæus Galilææ ab Herode præfectus interficitur 503.c
Ptolem. Herodis procurator 564.a
Ptolemæus Lagi Soter dictus Alexandro mortuo Ægyptum occupat & Hieroſolyma 388.a traducit Judæos in Ægyptum 388. d ejus pugna cum Demetrio circa Gazam 1048.c irruptio in Hieroſolymam die ſabbati 1050.d. liberalitas & benevolentia erga Judæos 1064.b
Ptolemæus Lathurus Ptolemæi Philometoris & Cleopatræ filius auxiliatur Samaritis 451. d
diſſidens cum matre regno privatur 452.g.456.a.obſidet Ptolemaidem 457. d. Aſochim oppidum capit, Alexandrumque Jamnæum vincit,& quanta ejus ſævitia 456.a
Ptolemæus Mennæus quomodo ſe a ſupplicio apud Pompejum redemerit 471.g.472.a
Ptolemæus Mennæus Damaſcum bello vexat 464.g
Ariſtobuli conjugem & liberos quomodo tractarit 489.a moritur 494.d
Ptolemæus Minnæi filius 716.a
Ptolemæus Philadelphus 1. Judæos in Ægypto ſervientes liberos dimittit, & legem Moyſis in linguam Græcam magnis muneribus transferendam curavit 389. uſque 397
Ptolemæus Philometor Ptolemæi Epiphanis 408.a. ſuccurrit ſuo genero Alexandro ſeu Demetrio 436.e
duobus diadematibus coronatur ſimul, vincitque Alexandrum, & moritur 438.e
Ptolemæi Philometoris & Cleopatræ uxoris liberalitas erga Judæos 1064.e.
Ptolemæus Philopator 398.g
moritur 407.g
Ptolemæi Phyſconis immanis crudelitas & injuſtitia 1064.d
pœnitentia ibid.
Ptolemæus Simonis Aſamonæi gener ſocerum occidit, & alia ſcelerata committit 710.f
quomodo oppugnantem Hyrcanum eluſerit, cujus matrem & fratres interfecit 448.e
Ptolemæi dicti Ægypti reges 222.a
Ptol. unde Alexandrini reges dicti 269.a
Ptolemais bis expugnata 458.c.f
Ptolemaidis ſitus deſcriptus 790.f
Ptolemais duo millia Judæorum apud ſe habitantium interfecit 815.d
Ptolemaidenſes a Juda Macchabæo victi 416.f
Puellarum hæreditas 125.a
Pueri ſitientis aſtutia & fallacia contra Romanos 962.b
Puerperarum purgationis tempus 95.a
Purgatio poſt coitum cum uxore 94.d
Purificationis leges 94 a
Puteoli urbs 652.c
Putei bituminis 18.a
Putiphares, vide Petephres.
Pythagoras Samius æmulatus Judæorum ſcripta 1046.f
multas Judæorum leges tranſtulit in ſuam philoſophiam ibid.
Pythagoræ & aliorum ſtoicorum de divina natura ſententia 1071.a
Pythium templum ædificatur 560.b

Q

Quadrigæ ſolis ſublatæ a Joſia 334.g
Quercus Manbre 20.a
Quercus Ogis 194
Quinquageſimi anni remiſſio 96.b
Quintiliæ fortitudo 655.a.
Quintilius Varus Syriæ præfectus 620.c
cognoſcit cauſam Antipatri 590. uſque 594. & inde ſeditioſos Judæos expugnat 609.b
Quirinus ab Auguſto mittitur ad cenſendam Judæam & Syriam 616.b

R

Rabatha civitas 511.f
Rabatha capta diripitur 228.b
Rachabe ſpeculatores Hebræorum tuetur a vi Chananæorum, & ſecuritatem ab hoſtibus impetrat 135.a
incolumitatem promiſſam recipit, & munifice donatur 137.a
Rachelis pulchritudo 29.b
æmulatio erga ſororem 30.f
mariti complexum ſorori vendit, furatur idola patris 31.a
ejus aſtutia 32.d
mors ex partu 34.c
Ragaus Heberi filius 15.c
Raguel, qui & Jetheglæus, ſacerdos, filiam ſuam Moyſi adoptato tradit uxorem 60.a
Moyſi ob victoriam gratulatur, & conſilium dat ei diſtribuendorum officiorum 97.c
Ramatha civitas 165.b
Rapſacis Senacheribi copiarum præfecti inſolentia 328.c
ipſe cum exercitu divinitus deletus 330.d.
Raſes Damaſcenorum rex Achacem bello petit 321.d
quem mox Syrorum rex impugnat ib. & occidit 322.d
Rebecca Batuelis filia 15.f petitur in con-

BIBL. UNIV. GENT

nubium Isaco 24.c
parit gemínos 26.d
fallit maritum 27.c
Recene urbs quæ alias Petra 117.c
Recemus rex ibid.
Repudii libellum mittere maritis; non uxoribus ex lege permissum 532.d
Rex quis & qualis sit 123.b
Regis potentia 361.c
Regum imperium quamdiu duraverit apud Judæos 367.b
Regum virtutes præcipuæ quæ 251.d
Regibus non licet esse ignavis 206.d
Regibus subditi quæ ferant 173.g
Rhegines populus 13.c
Rhinocolura 733.d
Rhiphates, Rhipheæi 13.c
Rhoa petra 149.c
Roboamus Solomonis in regnum succedit, insolens in populum 274.f
decem tribus regni amittit 275.f
quot & quas urbes condiderit 278.b
item arma comparavit, fœderibusque suum auxit regnum, & ductis xviij. uxoribus liberos gignit, adque impietatem deficit ibid.
dedit urbem Susaco 279.d
pro aureis scutis amissis ærea substituit & moritur ibid.f
Roma sub Vespas. crevit & floruit 975.a
Romanorum in Judæos beneficia 398.c
Romani quibus honoribus & beneficiis Judæos affecerint 485.e.& inde.
Romanorum dissidium inter se 427.b
Romani Germanos captivos ubiq; circumduxere 807.a
Romani in præsidio Massadæ interfecti a Judæis 809.f
Romanorum stratagema in oppugnando templum 820.a
Roman. quot millia a Judæis cæsa 821.f
Romanorum quantus fuerit exercitus contra Judæos 834.e
ipsorum castrorum descriptio 835.c
Romanorum industria in servis domesticis instituendis 835.a
disciplina militaris 999.e
Romani omnia, præter Gistalam, ceperunt 863.d
Romani muro Hierosolymæ potiuntur, ejusq; partem maximam diruunt 923.d
cum Judæis acriter confligunt. ibid. & 625.d.
alterum murum capiunt 925.d
Romanos sancti Judæorum revereri 927.f.
per legem Judæorum multa de suis moribus derogasse 930.d
illacrymasse incendio Hierosolymæ 933. c. ab incendio defendunt 935.c
Hierosolymam capi desperant 936.d
Romani intra xxi. dies aggeres extruunt 942.c. pugnant cum Judæis circa aggeres 943.f Antoniam magna pugna obtinent 846.c, circa custodias pugnam atrocem instaurant 950.d
Romanorum notitia sero ad Græcos pervenit 1038.g
Romus, Romæi 14.b
Rooboth puteus 26.f
Rubelitæ & Gadditæ altare construunt super ripa Jordanis 143.c
Rubelus, alias Ruben nascitur 30.e ejus pietas in fratrem Josephum 38.c se ac fratres proditionis insimulatos excusat 45.b. ejus filii quatuor 52.a
Rubrius Gallus Sarmatas superat 976.b
Rufus magister equitum 779.e
Rufus præfectus sublatus Archelai 607.b
Ruta mirabilis magnitudinis in regia Macheruntis descripta 981.a
Ruthes amor erga socrum suam, & ejus fortuna 163.f.164.a

S

SAba Aethiopum regia. quam valida vocatur postea Meroe 58.b
Sabæus seditiosus persuadet decem tribubus defectionem a David 238.b
Sabas, Sabæi 14.a
Sabathes, Sabatheni ibid. b
Sabactas, Sabacteni ibid.
Sabathes Commentariensium princeps 241.f
Sabba mensis 110.c
Sabbæus orator supplicio addicitur 434.c
Sabaticus annus 486.f
Sabbaticus amnis a Tito spectatus 976.c
Sabbatum & ejus vacatio a laboribus servatur 4.f.719.f
Sabbatum magno malo observatum 411. & negligendum aliquando ibid. & 428.f
Sabbion Alexandrum Herodi prodit 328
Sabecus exercitus Syrorum præfectus vulneratur & moritur 224.g
Sabinus procurator Syriæ Hierosolymis regiam occupat 603.a
vexat Judæos propter avaritiam suam 779.f
Sabini Syri forma, habitus & fortitudo insignis 945.d
Sabinus Romæ capitolium nocte occupans occiditur 962.e
Sabuchadus eunuchus indicat regi, crucem in Amanis ædibus extructam pro Mardochæi supplicio 379.g
Sacchæus transfuga Josepho prodit insidias Joannis 1017.b
Sacerdotis sacrificaturi habitus 84.b
Sacerdotum castitas & connubium 95.c
Sacerdotum & pontificis cum eorum vestitu & insignibus descriptio 918.e
Sacerdotum immunitas 53.b
Sacerdotum mos Hierosolymis 898.d
Sacerdotum nobilitas apud Judæos 1036.a
nuptiæ ibid.
Sacerdotibus quæ cedant 109.a
Sacrificiorum genera quibus fiant modis 90.91.92.93.94 per totum
Sacrorum scribæ 54.e
Sadæus Xerxis præfectus 371.e
Sadocus pontifex constituitur 222.g.241. f.250.e
Saddocus novas res molitur 616.c
Sadducæorum secta 441.d. 617.c.784.g
Salampso Herodis filia 627.f
Salmanasar Cuthæos in Judæam transfert 345.e 364.g
Salmanasaris contra Israelitas vict. 359. a
Salome, alias Alexandra, uxor Aristobuli, solvit vinculis fr. mariti defuncti 456.b
Salome quæ Juliæ Augusti conjugi testamento reliquerit 789.a. ejus reditus erant sexaginta talenta 783.b
Salome Antipatri filia 723.d. soror Herodis prodit Josephum maritum suum fratri 517.b. alteri marito Costobaro repudii libellum mittit 532.b. odium exercet in Herodis filios & earum uxores 553.e 594.f. accusatur Herodi 566. b. Alexæ jungitur connubio 583.b
Salome uxor Herodis moritur 1619.a
Salomon promittitur Davidi successor & templi extructor 210.g
nascitur 227.g. instruit eum pater 246.b. constituitur rex 248.a. quomodo regnum nactus se de hostibus sit ultus 254.b. regis Ægypti filiam ducit uxorem 255.c. petit a deo & accepit sapientiam ibid.e. controversiam mulierum duarum dijudicat 250.d. toparchas quos habuerit & quantas divitias sapientiamque ac philosophiam 256.f. conjurationes & incantationes composuit 257.d
ejus cum Iromo amicitia & materiæ cædendæ petitio & concessio 258.259. per totum. templum cum vasis quomodo extruxerit & arcam eo transtulerit 259. usque 266. somnium videt & regiam extruit cum domo reginæ 261. g. 266. quibus donis remuneraverit Iromum 1042.d Hierosolyma muris & turribus instaurat & urbes condit 268.e ingentes thesauros ex Aurea terra & aliunde accipit 271.a quali satellitio stipatus incesserit ib. g quanta opulentia Hierosolyma auxerit 272.b deficit a pietate, ac ducit uxores D c c. & concubinas c c c. 281.d
prædicitur ei filium ipsius pœnas pro se daturum ib. multis hostibus a deo excitatis infestatur 275. a moritur Roboamo successore regni relicto 274.e quo tempore ædificavit templum Hierosolymis 1042.b
Salpadis filiarum hæreditatis jus 118.f
Saltis regis, gesta 1039.f
Saltus Libani, aula Salomonis 270.c
Samæas propheta Hieroboamo minatur 279.c
Samæas vir justus accusat Herodem, & vaticinatur Judæis mala imminentia 484.d
Samaræi populus 24.d
Samaria qvæ Mareome unde dicta 285.a
Samaria ab Hyrcano expugnata solo æquatur 452.e
Samaria urbs. vide Sebaste 531.b
Samariæ regionis descriptio 833.d & quid a Judæa discrepet ib.
Samaritæ qui ante Chuthæi 386.a
Samaritarum odium in Judæos 36.b accusantur apud Darium ib. c
Samaritæ Judæos infestant 401.a Judæos se esse negant agentes feliciter 410.a
Samarita dissidium cum Judæis propter templum 433.g
Samaritanorum facinus in festo Azymorum 619.a
Samaritanorum seditio 623.f
Samaritanorum & Judæorum dissidium 691.d
Samosata capitur 738.e
Samosatæ civitatis situs 983.g
Sampsigeramus Emesinorum rex 678.d
Sampson quod significet, & quomodo natus 160.c
connubium & gesta ejus 160.d
Samuelis nativitas & prophetia 165.e consilium de libertate recuperanda 111.
Samuel senio gravatus filiis reip. administrationem concedit 171.d
Samuel propheta Saulum inungit regem 175.d. oblento indicat Hebræis deum iratum propter regem petitum 179.a Saulum docet Amalecitarum internecionem 183.d
eidem regni amissionem nunciat 187. d. Davidem ungit regem 186.e moritur 200.b. ab inferis revocatur per ventriloquam 204.e

Sanaballetes Darii præfectus dat filiam suam Nicaſo uxorem Manaſſi fratri laddi pont. 383.b
deficit a Dario, Manaſſi templum & ſacerdotium confert, moriturque 384.e
Sanctum, quæ tabernaculi pars 82.a
Sanctum Sanctorum ibid.
Sanagarus princeps Hebræorum 152.b
Sanguinis eſus interdicitur 11.a.94.b
Sapha, loci nomen 385.d
Saphanus ſcriba 333.g
Saphora oppidum 476.g
Sapientes qui Judæis 703.a
Sappho vicus 781.b
Sara Aranis filia 15.d
Sara Abrahamo marito famulam adducit prolis procreandæ gratia 19.b
nunciatur ei partus ſtetili ibid.
expellit Agarem cum puero 22.a
moritur 24.b
Sarabazanes 365.b. 366.d
Saramalla Syrus Phaſaelo inſidias indicat 731.d
Sarepta oppidum 285.f
Sareptanæ viduæ fiducia 225.g. 226.a
Sardonyches XII. cum veſtitu pont. 90.a
quibus inſcripta ſunt nomina filiorum Jacobi, in Eſſene 85.d quæ virtus eis inſit & quando ceſſarit 90.b
Sarmatæ Iſtrum tranſgreſſi præſidium Romanum & Fontejum Agrippam interficiunt 976.a
proximas regiones totas pervaſtat ibid.
Satum quantum capiat 305.g
Saturninus legatus 760 e. 761.b
Saturninus Syriæ præſes 571.c
ejus ſententias in filios Herodis 578.d
Saulus aſinas patres quærens a Samuele rex conſtituitur 175.c. 176.f
quam decora fuerit ſtatura 174. e
vincit Ammonitas 178. a Palæſtinos ſuperat, & aram extruit 181.f. quot liberos habuerit 183.b Amalecitas delet, & regi parcens peccat 187.a regno exuitur 186. a numine privatur, & fit dæmoniacus 186 g. 187.a. commovetur contra Davidem 189.e. inſidiatur vitæ ipſius 190. a. 192.a Davidi reconciliatur 200.a conſulit ventriloquam 204.c fortitudo ejus 205.g. 206.a cadit una cum ſuis filiis in prælio 208.f. ipſius progenies datur ad ſupplicium Gabaonitis 242.a ejus violentia 699 b
Scaurus Hyrcanum in ſocietatem recipit, & obſidione liberat 471.c
cum Areta fœdus init 475.f
in Syriam præſes miſſus 718.a
pecuniis corrumpitur ibid.
Aretam mulctat 721.c
Scenæ, locus 33.e
Scipio Alexandrum Ariſtobuli percutit ſecuri 479.g
Scopas dux Ptolemæi Epiphanis 399.a
Scopi loci deſcriptio 968.d
Scythæ populus 13.a. a Græcis qui Pontum navigant cogniti 1038.f. Anacharſim a Græcia redeuntem quare interfecerint 1080.a
Scythopolis civitas 141.g
Scythopolis civitas Decapoleos maxima 856.g
Scythopolitarum immanitas 1000.b
Scythopolitæ Judæorum tredecim millia perfidiose interficiunt 814.f
Sythopolitarum clades enarrata 992.c
Sebas fil. Ili, unus fortium Davidis 243.c
Sebaſte conditur 476 f. olim dicta Samaria 452.b. 531.b. expugnata & diruta 711.g
Sebaſteni, equitum ala ſub Cumano 795.a
Sebaſtenorum contumeliæ in mortuum Agrippam 680.a
Sebaſt. portus 768.d
a quo ſic dictus 590.c
Sedecias Joachimi patruus rex conſtituitur 338.b. eruditur ab Hieremia & Ezechiele, ſed fruſtra ibid. c. expugnata urbe capitur cum uxoribus & liberis, crudeliterque tractatur 341.c. moritur 343.a
Sedecias pſeudopropheta cornib. ferreis ſibi aptatis quid Achabo vaticinatus ſit 294.g
Sehon rex negato Hebræis tranſitu, prælio vincitur & occiditur 111.a
Seianus Neronis inſidians occiditur 632.d
Seir quid ſignificet 632.d
Selene, alias Cleopatra, Syriæ regina Tigranem offendit 465.a
Selennarus Senacheribi filius patris interfector 330.e
Seleſimus Jabeſi filius Zachariam Hieroboami occidit, & regnum occupat, quod trigeſima poſt die amittit interfectus 320. b.
Seleucia urbs a quo condita & denominata 649.e
Seleucus Antiochi Grypi filius patri ſuccedens cum patruo Antiocho Cyzicено belligeratur eumque necat 419 g
vincitur ab Antiocho Pio, & in Cilicia cum amicis conterritur 460.a
Seleucus Aſiæ rex opes Judæorum ſacerdotio auxit 1087.a
Seleucus Babylonem mortuo Alexandro occupat 388.a
Seleucus Nicanor quos honores & beneficia Judæis exhibuerit 393.b
Seleucus Soter Antiochi magni fil. 406.f
Semechonitis lacus deſcriptio 863.b
Semeis convisiatur Davidi 230.e. eidem gratulatur victoriam & regnum 236.d
occiditur 255.b
Senaar campus 12.c
Senacheribus Aſſyriorum rex Hieroſolyma & Ezechiam eorum regem oppugnat 328. a per totum re infecta domum ſe recipit 329.e.a filiis ſenioribus occiditur 330.d
Senacherib. rex Aſſyr. quomodo fugatus 919.c
Senatus contra Claudium in Capitolio convenit 791.c
Senatus Romani & plebis diſſidium 671.c
Senis cujuſdam magnanimitas. 503.a
Senis cujuſdam ſeveritas 737.b
Senius Gallus Syriæ præſes 100.e
Cn. Sentii Saturnini oratio 664.e
Sephoris urbs Galilææ 607.e. 1016.e 1023.c capta incendio abſumitur 609.b. 781.a
Sephoris cum tribus aliis civitatibus a Joſepho deficiunt & recuperantur 827.d
Sepphoris civitas Galilææ maxima 823.e
Sepphoritæ a ſeditioſis moleſtantur 1000.e
Sepphoritarum fides erga Romanos bellum movent ſuo malo 1027.d
Sepphoritæ a Joſephi militibus ſpoliantur, prædaque redditur 828.e
Sepphoritæ Ptolemaidem ad Veſpaſianum pacati veniunt 832.c
Septimus annus 711.c
Septimi anni remiſſio 96.b
Septimi diei obſervatio 719.f
Septuaginta interpretes legem tantum Judæorum Græcâ linguâ tranſtuliſſe 2.d
Septuaginta interpretes legis tranſferendæ cauſa ad Ptolemæum Philadelphum mittuntur 403.a. quomodo excepti & tractati, 95. 396. 397. per totum
Serebæus dux Judæorum Babylonem deducendorum Hieroſolyma. 363.g
Serpentis invidia, & quomodo Evam ſeduxerit 5.d mulctatio 6.c
Serpentes volucres Ægypti 58.c
Serugus Ragai filius 15.a
Sethon qui & Ægyptus denominatus 1052.c
Sethus filius Adami 7.f. ejus filii quales, & quas artes invenerint ibid.
Sextus Cæſar præſes Syriæ 483.d. 725.g interficitur a Cæcilio Baſſo 488.f
Sextus Cerealis quintæ legionis præpoſitus 956.f
Sica qualis gladius, & Sicarii unde dicti 697.a eorum impia facinora 698.e
Sicarii Hieroſolymis palam latrocinantur 597.c
eorum fraus ib.
Sicariorum in Maſſada crudelitas 887.f
Sicella loci nomen 202.b
donatur Davidi a Saulo 203.d diripiuntur & incenditur ab Amalecitis 207.a
Sicima urbs 33.e
Sicima caput Samaritarum 386.c
Sicimæ captæ & ſolo æquatæ 157.a
Sicimitarum exitium ib.
Sicimitis parcit Saulus 184.c
Sicimitæ quid petierint ab Alexandro Magno 386.d
Siclus numus qualis 88.c
Sideralis ſcientiæ quis inventor 8.a
Sidonius, & Sidon urbs 14.c
Sidonii materiam præſtant Judæis ad templi ædificium 364.c
Signi dandi autoritas penes quos Romæ 666.c
Sila militib. Agrippæ præficitur 675.d
offendit Agrippam 676.f
occiditur 679.f
Sila Tiberienſium dux 1005. c. 1019.f
Silas Joſepho de inſidiis & perfidia Joannis Giſcaleni ſcribit 826.g
Silo dux Roman. exercitus 500.a. 734.c
corruptus deprehenditur 500. c. 735.d
Silus urbs 140.d
Simeonis nativitas 30.e
vindex ingenium, filii ſex 52.a
Simeoni quæ terræ portio ceſſerit 141.e
Simeonitidis tribus facta poſt Jeſum mortuum 145.g
Simonis Aſamonæi filii geſta 710.d
Simon Boethi filius pontifex conſtituitur 537.c
privatur ſacerdotio 589.c
Simon Capithi annuum pontificatum adminiſtrat 619.c
Simon Cantharæ conſtituitur pontif. 675.c. privatur eo 676.g
Simon Cyprius, magus 693.d
Simon Eſſæus Herodi ſomnium explicat 614.b
Simon Galilæus defectionis arguitur 784.g. propriæ ſectæ ſophiſta erat ib.
Simon Gamalielis filius ſtruit inſidias Joſepho 1013. d. capitur a Joſep. 1024.a
Simon Gioræ filius Romanos apud Bathoron invadit 819.a
Acrabatenam toparchiam tyrannide opprimit 829.a cum latronibus qui erant Maſſadæ, Idumæam populatur ibid. b ex Acrabatena toparchia pulſus eſt ab Anano pontifice 894.a. ejus geſta ibidem & 895. 896. 897. 904. 905. per totum 914.g. 920.a. 931.f. 932. g. 98. e. 846.c. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. per totum
Simon Herodis ſervus regnum affectans obtruncatur 607.g. 608.a

Simon Justus pontifex 392.a. 401.b 407.d. ejus filii tres, omnes pontifices 408.c
Simon Matthes Matthæi fil. 410.g strenue juvat fratrem Jonathã 429 a. & f
Simon Matthiæ Joannis filius præficitur exercitui, mittitur auxilio Galilæis & hostes vincit 416.e
Simon quidam Essenus Archelai somniorum interpres. 784.c
Simonis filii Cathlæ oratio ad pontifices 880.b
Simonis Sauli filii & totius familiæ suæ fatum miserabile 814.f
Simonias vicus 1007.c
Sina mons 60.b 95.c
Sinæus mons 288.d
Sinæi populus 14. d
Sis, nomen clivi, & quid significet 198.c
Sisa Davidis fit Scriba 222.g
Sisines Syriæ ac Phœnices præfect. 358.c conatur templi ædificium inhibere 359.c
Sobacchis Chetthræus strenue pugnans contra gigantes victoriam reportat 242.d
Socratis mors & mortis causæ 1079.e
Sodomitarum felicitas, reges & prælia cum Assyriis 17.e
excidium ipsorum 20.c
Sodomiticæ terræ descriptio 892.f
Sogana Arabum vicus 1019.c
Sogane & Seleucia rebellant 863.b earum situs ibid.
Sohemus Ituræus Herodis mandata uxori ejus aperit 527.g interficitur 529.g
Sohemus rex Emesæ contra Antiochum 984.a
Solomona mater nobilis septem puerorum 1095.f
ejus animosa oratio ad Jacobum filium natu minimum 1096.c
Solomonæ matris Macchabæorum laudes 1097. 1098. & seqq. ejus immania supplicia & insignis toler. 1099. 1100
Solyma quæ Hierosolyma 18.d. 218.d
Somnia cur deus immittat 43.g
Sophaces unde dicti 24.e
Sophira regio 269.f
Sophistæ concitant tumultum 772.a
Sosius provinciam cum exercitu ab Antonio accipit 504.d. Antigonum supplicem factum irridet & vinctum custodit 507.d
Hierosolymis discedit 508.a quomodo se gesserit in expugnandis Hierosolymis 740.d
Spadones abominandos 129.b
Spasini castrum 684.b. 685.a
Speluncæ Galilææ quomodo expugnatæ ab Herode 502.d
Speluncæ latronum quales fuerint 736.g
Stola pontificia quando fuerit deprompta & a quibus custodita 544.c
Stratonis turris, postea Cæsaria 535.a 695.g. 696.a ædificatur 538.c
Stratopedum munimentum incensum 812.d
Subditi quomodo contineantur in officio 537.g
Supplicandi mos apud Syros 292.b
Susa scribis præficitur 241. f
Susacus Ægyptiorum rex Hierosolyma spoliat 222 c
contra Roboamum ducit exercitum 279.b Hierosolymam in deditionem accipit, templumque spoliat ac thesauros Solomonis aufert 279.d & quomodo insbelles notaverit ibid.
Syllæus ambito Salomones connubio frustratur 566.e
latronibus Trachonitis auxiliatur, & creditam pecuniam Herodi reddere non vult 570.f. 571.d
defert Cæsari Herodem 571.g. 572.a
accusatur apud eundem per Nicolaum, & damnatur capitis 576.b. 577.b
iterum accusatur 586.g. 587.a
Syllæus procurator Obodæ 755.c
Syene puteus 26.g
Syria subditur Davidis imperio 222.b
Judæos apud se habitantes occidit 992.d
Syrus Mesopotamiæ rex vincitur 224.e
Syri populus 15.a
Judæorum civitates vastant 813.g
Syrorum cædes 817.g
Syrorum cum Græcis dissidium & reconciliatio 649.g. 650.a
Syrorum cum Judæis dissidium 696.a
Syrorum vici & civitates enumeratæ quæ a Judæis vastabantur 813.g
Syrorum avaritia & crudelitas 940.a
Sysares dux Jabini exercitus quomodo occisus 153.b

T

Tabernaculi vasorum descrip. 82. 83
Tabernaculi institutio & extructio 98.e ejus interpretatio 86.f illustratio 88.c
Tabernaculo dedicato quæ dona principes singuli contulerint 90.d
Tabernaculi perfectionis modus 96.g
Tabernaculorum festivitas 92.d
Talentum quot minas contineat 83.e
Tanis Ægypti urbs 17.d
Tarichearum situs 877.f
Tarichearum incolæ quingenti & sex millia ceciderunt 862.b
Teglaphalassar Assyriorum rex quomodo Israelitas tractarit 320.e auxiliatur Achazæ contra Syros 322.d
Tempestatis horrendæ descriptio 881.a
Templum in Garizin extructum 383.f. 386.f
Templum Chuthæorum Garizin quando desolatum 450.d
Templi structuræ apparatus 259.a exordium & tota cum vasis descriptio 259.c. 260. 261. 262. per totum templo absoluto infertur arca 263.c
Templum Solomonis spoliatum & concrematum quando 342.a
Templum Hieros. instauratur 364. f 365.d. spoliatur & prophanatur ab Antiocho 409.c restituitur & repurgatur a Juda Macchabæo 415.d
Templi Hierosolymitani descriptio 915.f. 916. 917. 918. per totum
Templi incensi fatalis dies 957.d causa & principium ibid. tempus a prima constructione per Solomonem usque ad excidium 958.g
Templi Hierosolymis constructio & sacrorum ratio exposita 1066.
januarum descriptio 1967.c
Tephthæi Garsensis facinus 935.b
Terebinthi circa Chebron miraculosa antiquitas 895. e
Terentius Rufus rector militiæ a Tito relictus 972.b
Terminos terræ non movendos 123.c
Terra vera qualis 4.d
Tera motus ingens in Judæa 520.e
Terræ Oniæ 724.c
Testes qui sint, qui minus 122.e
Testis falsi pœna ibid.
Thadamora urbs 268.i
Thæno Amathenorum rex cum Davide amicitiam init 222.d
Thamahus occiditur 284.g
Thamara Davidis filia, Absalomi germana 218.
stupratur a fratre Amnone 228.g
Thamna & Thamnitæ 160.c
Thamna oppidum 145.b toparchia 890.d
Tharbis Æthiopum regis filia Moysi nubit 59.b
Tharrus Nachori fil. Abrahami pater 15.c. migrat Carrhas, ibidem moritur ibid.
Tharsices Æthiopum rex 330.a
Tharsus, Tharsenses 13.c
Tharsus Ciliciæ urbs ib.
Thaumastus Caji servus 633.d oblatæ Agrippæ aquæ quam gratiam acceperit ibid.
Theatri Rom. descriptio 659.b
Thebethus mensis 370.a
Thecoa vicus 1031.b. 894.g
Thella vicus 832.g
Themosis regis gesta 1040.e
Theodectes poeta cur glaucomate infestatus 397.d
Theodorus Zenonis filius impedimenta Jannæi diripit 459.b
Theodori contra Alexandrum Hyrcani gesta 714.b
Theodosius orator supplicio addict. 434.c
Theodotus Græcus non obiter Judæorum mentionem facit 1051.a
Theophilus Anani fit pontifex 627.c submovetur pontificatu 675. b
Theophilus Græcus Judæorum mentionem facit 1051.a
Theophrastus Judæorum & Tyriorum meminit 1046.g
Theopompus Athenienſium nobilitatem fœdare tentavit 1051.c
Theopompus cur mente motus 397.c
Thermusa Phraatis ancilla, & uxor mala 619.f
Thermutis, regis filia Moysen educat 56.d. adoptat eum 57.b
Theudas prætigiator seducit Judæorum vulgus 689.f
Theudio Antipatri avunculus 766.c
Theudio Doridis frater 518.e
Thiras, & Thires populus 13.b
Thobelus & ejus inventa 7.d
Thobelus, Thobeli populus 13.b
Thobiæ filii Antiocho Epiphani autores urbis Hierosolymorum expugnandorum 708.e
Tholomæus latronum princeps plectitur 682.c
Thraces populus 13.b
Thraces asperrimos Rom. subditos 806.c
Thraces propter vicinitatem Græcis cogniti 1038 g
Thucydides multis tanquam fallax accusatur 1030.b
Thuri, mensis 263. b
Thygrammes, Thygrammæi 13.c
Tiberias urbs 1023.c a quo condita & nominata 619.d
Tiberiadis seditio & sectæ tres 1000.e
Tiberias iterum rebellavit, Josepho, & iterum recuperatur 857.e
Tiberienses Vespasiano se dedunt 879.d
Tiberiensis lacus Asphaltiti natura contrarius 891.b
Tiberiensium defectio quomodo prohibita 1011.c
Tiberiensibus spoliatis præda redditu 828.f

Tiberius Alexander Judææ præficitur, ac Judæ Galilæi filios crucifigit 690.b
Tiberius Alexandero Claudio procurator missus 793.f
præcipuus exercitus rector apud Titum 907.a.956.e
Tib. Claudius, vide Claudius
Tiberius Drusi filius, Tiberii Neronis nepos occiditur 636.b
Tiberius Nero Cæsar constituitur 619.b. Isiacos & Idem supplicio afficit 623.b
petit amicitiam Artabani 625.c
quantus fuerit cunctator 631.c
morbo correptus designat successorem 634.e
mathematicorum studiosissimus 635.d
moritur ibid.
Tiberii imperium quanto tempore steterit 790.b
Tigranes Armeniorum rex quid gesserit 464.g
Tigris fluvius 5.c
Timagenes Græcus rerum Judaicarum scriptor 1065.e
Timæus rex Ægypti 1039.e
Tinnidius defert Popedium Cajo 654.f
Timotheus Ammanita pugnat contra Judam Macchabæum sæpeque vincitur 416.c
Tirathaba vicus 613.f
Tiridates Armeniæ rex 688.a
Tiro, veteranus miles Herodem honestè monens occiditur 761.e
Titus Frigius quintæ decimæ legionis præpositus 956.f
Titus imperator semper miseratus Judæos 706.c
cum exercitu Alexandriam pervenit 834.e
ob famam patris vulnerati perturbatur, & perturbatione iterum liberatur 845.a
Titus Vespasiani filius Japham expugnat 848.a
Jotapatam capit 949.g
item Gischalam 870.f
Taricheas excindit 861.d
Gamalam ingreditur, Joannem Levi persequitur 870.b
proficiscitur ab Alexandria Cæsaream 903.d ejus expeditio contra Hierosolyma & exploratio urbis 904.b
urbem acriter oppugnat 907.908. & seqq. 910.921. 922.923
fortitudo ejus & prudentia cum misericordia 924.925. 931.f. & seqq.
muros urbis oppugnat & expugnat 925.f.926
captivis manus amputat 933.934.a
pugnat fortiter 936.a
periclitatur ibid.
ejus gesta & virtutes 936.937. per totum. 944. usque 954.955.f. usque 960. 962. usque 977.988 989.
Titus Syriæ præses reconciliatur Archelao 570.d
Toparchiæ Judææ ordine enumeratæ 833.g
Tormentorum bellicorum vis & mirabilis descriptio 845.b
Trabs ex solido auro in templo Hierosolymitano 478.c
Trachonitæ bis deficientes ab Herode rediguntur sub imperium 558.e
Trachonitis regio 15.a
Trachonitidis latrocinia & quomodo ab Herode sublata 539.d
Trajanus decimæ legionis rector contra Japham civitatem a Vespasiano missus 848.a. Tiberiadem missus ut civium animos experiretur 857.e
ad Titum Taricheas missus 859.c cunctis trans Jordanem devictis se Vespasiano jungit 890.f
Trebellius Maximus 666.b
Troglodytarum fœminæ gregum curam gerunt 59.f
Trojanarum rerum notatio 1034.c
Tryphonis scurræ dictum in Hyrcanum 405.g
Tryphe tonsor gartulitatis pœnas luit 579.f 761.d
Tymius Cyprius 628.a
Tyrannidis natura 665.b
Tyrannus, Herodis stipator falso accusatur 574.759.d
Tyrannus & Priscus præfecti castrorum cum pluribus equitum magistris a Floro pecunia corrupti 819.f
Tyridates rex Armeniæ ferme in acie ab Alanis captus effugit 985.c
Tyriorum in navali peritia, & pugna contra Assyrios 325.e
Tyrii Judæos apud se habitantes partim victos custodiæ tradunt, partim trucidant 815.d
Tyriorum publicæ literæ & historiæ 1042.b
Tyronis libertas in loquendo quanto ipsi malo fuerit 579.e
Tyrus, ædificium Hyrcani filii Josephi 407.e
Tyrus quando condita 259.e

V

Valerianus Decadarchus Tiberiadem missus a Vespasiano ut populum conciliaret 857.c
Valerius Asiaticus 660.a.671.e
ejus generosum dictum 664.b
Valerius Gratus Judææ præficitur 619.c
Vardanes Artabani filius Parthorum rex bellum Izatæ indicit occiditurque 687.g.688.a
Varus Syriæ præses 768.g.776.f.777.d
quid gesserit in Judæa 780.f
Varus Agrippæ junioris regiæ præfectus ejusque malitia 1002.a
Vari procuratoris Agrippæ perfidia & crudelitas in legatos Batanæorum 815.g
Vaste regina uxor Artaxerxis 373.d
incidit in regis indignationem & repudiatur 374.a
Velum tabernaculi & templi 81.g.82.a
Veneficiorum pœna 128.b
Venditius dux Rom. quomodo se gesserit in bello contra Antigonum 500.a 734.e
Ventriloquorum vaticinia qualia 204.c
Veranius trib. plebis 670.b
Veritatis potentia omnium summa 262.c
Vespasiani & Titi erga Judæos animi quales 398.c
Vespasianus cum Agrippa in Judæam venit 1030.a
Vespasiani imperatoris laudes, & expeditio in Syriam 830.b
Sephoritis auxiliatur 834.b
gesta ejus in Judæa passim habentur 837.838 usque 845.850.851.852.853.854. 855.856.857.858 & 860.861 usque 870. & 885. usque 902
Vespera, quæ diei pars 4.c
Victimæ salutares 90.e
Victimæ sine integræ 96.a
Vicus in Galilæa minimus, supra quindecim millia colonorum habet 833.b
Vindex cum optimatibus Galliæ a Nerone deficit 890.b
Vini potentia 360.g
Vitæ humanæ terminus 8.e. 15.e
Vitellius Syriæ præses Judæis impetrat cultus Hebræopontificiæ custodiam 544. d.624.f. beneficus est in Judæos 624.c exuitur provincia 649.f
Vitellii pugna circa capitolium 893.d. 902.d. mors ibid.
Vitellii victoria apud Bebriacum contra Othonem 896.d
Vitellius cum exercitu ex Germania Romam proficiscitur ib. e
Vitellius Cæcinam cum magna manu Antonio primo obviam mittit 901.f. exercitus totus deletus 902.b
Vitri apud Memnonis sepulchrum natura miraculosa 791.a
Volumnius, Syriæ præses 571.a
ejus sententia in Herodis filios 578.e 761.a
Vologesus Parthorum rex 688.a
Tito auream coronam mittit ob devictos Judæos 976.f
Vonones Parthorum regnum consequitur 620.c
amittit ibid.
Una dies, pro, prima dies 4.c
Ura, Chaldæorum urbs 15.d
Uriæ virtus, & quomodo a Davide periculis fuerit objectus ut occideretur 225.c
Urbem quis primus condiderit, & instituerit 7.b
Usus Damasci conditor 15.a
Uxores plures permittere Judæorum leges 583.d
Uxores quando, & quales ducendæ 125.a

X

Xaloth vicus 832.g
Xanthicus mensis 9. a.64.g. 93.a
Xerxes Darii filius paterni regni hæres in Judæos beneficus, quicquid petierunt Esdras & Neemias gentis suæ nomine concedit 367.f.368.369. 370. 371.372. per totum. ei mortuo succedit filius Artaxerxes 372.a

Z

Zabadis Magistratus 298.a
Zabelus dynasta 437.f
Zabulonis nativitas 31.b. filii 52.b
Zabulon civitas Galilææ a Cestio direpta & incensa 817.e
Zabulonitarum sors 141.g
Zacharias Hieroboami filius patri in regnum succedit 318.f
sexto regni mense occiditur 320.b
Zacharias Joadi pont. filius in ipso templo lapidibus obruitur 314.e.884.c
Zacharias propheta 365.f
Zacharias supremus Israelitarum dux Amiam Achazæ filium superatum trucidat 321.f
Zamares Elanum regem cum universa familia tollit, & se regem constituit, quo regno septem diebus potius seipsum exuit 284.e
Zambrias alienigenæ se miscens & Mosi obloquens occiditur a Phinee 116.f
Zæræus Aethiopum rex Asano bellum inferens vincitur 283.b
Zaraza Amanis uxor mali consilii marito autor 378.b
Zebis dux captus 155.b
Zelotæ cum Idumæis plebem mactant 883.d
Zelotæ insidiis uxorem Simonis Gioræ rapiunt 896.a
metu perculsi eam remittunt ibidem c.
Zelotarum dominatio causa excidii Hierosolymitani 904.b
Zelotarum scelerata facta repetita 986.e

B.U.G.
Syst. Catal.
1982

Zelotæ insidiis uxorem Simonis Gioræ rapiunt 896.a
metu perculsi eam remittunt. ibidem c.
Zelotarum dominatio, causa excidii Hierosolymitani 904.b.
Zelotarum scelerata repetita 986. c. eorum immania supplicia ibidem.
Zenon Cotyla Philadelphensium tyrannus 448.g.711.d
Zenodorus Trachonitarum præfectus, latrociniorum fautor, ditione privatur 539.d
moritur 540.g.746.b
Zipheni Davidem Saulo prodere conantur 198 e
Zona pontificis qualis 84.f
Zoor rusculum 20.f.
Zopyrion Græcus non obiter Judæorum mentionem facit 1051.a
Zorobabel soluta quæstione Dariam voti commonefacit 362.e
reducit Hierosolyma dimissos a Dario Judæos eisque patrocinatur 363.c
princeps Judæorum captivorum 358. d.363.f

FINIS.